Kit fogadhat be az egyetem?

Nagy gondban van a továbbtanulási lehetőségeket latolgató, határokon túl élő magyar nemzetiségű végzős középiskolások egy része. Sokan szeretnének magyarországi főiskolára, egyetemre iratkozni.

A gond csak az, hogy a jelentkezési laphoz mellékelni kell magyarországi állampolgár, rokon vagy ismerős, közjegyző által hitelesített nyilatkozatát, amellyel vállalja a határon túlról érkező fiatalért az anyagi, erkölcsi felelősséget, tanulmányi idejére. E nyilatkozat nélkül a határon túliak nem jelentkezhetnek felvételre.

Mint mondják, a befogadási nyilatkozatot az egyetemen inkább csak a korábbi időszakból fennmaradt formaságként emlegetik, de továbbra is kérik. És a formaságnak tűnő dolog valójában nem is az. Az egyszer leírt és közjegyző által hitelesített, felelősséget vállaló okmánynak jogi ereje van. Jól tudja ezt mindenki. Éppen ezért vannak igen kellemetlen helyzetben azok a szülők, akik ilyen nyilatkozatot próbálnak kérni rokonoktól, barátoktól. De kínos helyzetbe kerülnek azok is, akik nem merik vállalni a felelősséget, és ezért visszautasítják a kérést. Nem egy rokoni vagy baráti kapcsolat szakadt már meg emiatt! Pedig a visszautasítókat is meg lehet érteni, hiszen nem mindegy, hogy valakiért (évekre!) vállalják a felelősséget!

A magyarországi felsőoktatási intézményekbe jelentkező határon túli magyar fiatalok közül is sokan szeretnének ösztöndíjat is kapni tanulmányaik folytatásához. Igen ám, de az ösztöndíjat csak akkor pályázhatják meg, ha felvételt nyertek a főiskolára vagy egyetemre. A felvételhez pedig szükség van a befogadási nyilatkozatra. És itt bezárul a bűvös kör, vagyis az egyetem kapuja azok előtt, akik nem tudják megszerezni...

Megemlítem, hogy nem kell befogadási nyilatkozattal rendelkezniük azoknak, akik a Kodolányi János Nemzetközi Intézet előkészítő, úgynevezett nulladik évfolyamára jelentkeznek. Ha oda felvételt nyernek, biztosított számukra a továbbtanulási lehetőség, az ösztöndíj tanulmányaik idejére. Nagy hátrányban vannak viszont velük szemben azok, akik úgy érzik, előkészítő nélkül is képesek lennének bejutni az egyetemre, de szükségtelenül vesztegetnének el egy tanévet a magyar állam terhére. Ők azt szeretnék kérni a magyar államtól, hogy esetükben szüntesse meg a befogadási nyilatkozat beszerzésének kötelezettségét, hogy mind a magyarországi, mind az előkészítő tanfolyamra felvett külhoni fiatalokkal egyenlő esélyekkel rendelkezzenek, az egyetemre, főiskolára való jelentkezésnél. Ellenkező esetben sok tehetséges fiatal lesz kénytelen lemondani anyanyelvén való továbbtanulásról, álmainak, vágyainak megvalósításáról.

B. O.

Legalább fiatalok!

Felértékelődik a fiatal! – mondja nevetve egy negyedikes gimnazista, aki alig töltötte be tizennyolcadik életévét, máris „rákopogtattak" egy céduláért...

– Na, és odadtad? – kérdeztem.

– Á, dehogy. Hát tudom én, kire kell szavazni? – kérdez vissza a fiatalember.

Mivel a jelenetnek többen is tanúi, szereplői voltak, pillanatok alatt parázs vita (hogy finoman fogalmazzak!) keletkezett arról, hogy egyáltalán, érdemes ilyen hülyeséggel foglalkozni, mint a politika? Ritkán látni ilyen vitát, amely fellángol és tüneményszámba menő gyorsasággal ér véget: „el se megyünk szavazni!"... Ebben a döntésszerű végkövetkeztetésben egyeztek ki a fiatalok.

– Rosszul teszitek – próbáltam érvelni –, mert ezzel csak átengeditek a játékteret azoknak, akik hévvel (olykor szélsőségesen) politizálnak, s akiket, mint látom, magasról lenéztek. De aztán megnézhetitek magatokat, ha a lenézetteket látjátok viszont a parlamentben... Az életetekről, a jövőtökről ők fognak dönteni, hiszen ti még egy szavazásnyi döntést sem akartok vállalni...

Értették a logikát fiatal beszélgetőpartnereim, de „érzelmileg", úgymond minden porcikájuk viszolyog a politizálástól.

– Boldog emberek vagytok, hogy megengedhetitek magatoknak a távolmaradás luxusát – mondtam, és kicsit keletebbre, délebbre élő, szintén magyar nemzedéktársaikkal kezdtem példálózni, akik bizony igyekeznek haza Szabadkára, Marosvásárhelyre, valahányszor az urnák elé kell járulni... Mert ha nem ezt tennék, akkor a magyar képviselőket nem lehetne bejuttatni az egyedül elismert küzdőtérre, a törvényhozásba, önkormányzatokba – és nem lenne, aki teszem azt, a magyar iskolák ügyében valóban illetékes helyen fennhangon és nyilvánosan érveljen.

Kicsit pirultak a budapesti ifjak, s bólintottak: jó, üsse kő, elmennek szavazni.

Fél szóval se javasoltam, erre vagy arra a pártra, képviselőjelöltre szavazzanak, csupán arra voltam kíváncsi, milyen szempontok szerint választják ki a támogatásukra érdemesített jelölteket. Egyik, a református ifjúsági mozgalomban tevékenykedő lányra gondolkodás nélkül rákérdeztem: „te, ugye, a kereszténydemokratákra?..."

– Szó se lehet róla. Keresztény ember maradjon humánus és pártatlan. Aki belesüllyed a politikába, az nem jó keresztyén – érvelt a lányka, én meg hüledeztem. Mégis megkérdeztem:

– És akkor kire szavazol?

– Talán a Fideszre... Azok legalább fiatalok.

– Másutt is vannak fiatalok... Te is „legalább annyira" fiatal vagy...

Nem mertem folytatni a gondolatmenetet. Féltem, hogy Fidesz-ellenes tirádának érzékelnék minden mondatomat.

Pedig csak annyit szerettem volna, szeretnék elmondani, hogy az a bizonyos „legalább" nem az életkornál kezdődik. Hanem az életkorsemleges rációnál, józanságnál, belátásnál: hogy nem a „legalább" a mérce az ember életében. Ha már az ember – a fiatal! – annyira felértékelődött, mint amennyire ezt valóságosan is érzékeli, akkor próbálja saját értékének tudatában fontolóra venni, hogy mi az érték érdeke. És aztán szavazzon a rá eső felelősséget – önmaga előtt – vállalva. Legalább – ennyit!

Szávai Géza

Díjazott dobozok

Művészet az áruházban

Száldobágyi Sándor huszonkilenc éves grafikus és csomagolástervező nemzetközi díjat nyert. A világot behálózó Tetrapak csomagolóanyag-gyártó cég versenyeztette a saját termékeire készített csomagolástervéket. A több mint ezer versenytársat egy kivételével maga mögé utasította a fiatal magyar iparművész.

– Mióta foglalkozol csomagolástervezéssel?

– Három éve végeztem el az Iparművészeti Főiskolát. Azóta elsősorban arculattervezéssel foglalkozom, és könyvborítókat készítek. A gimnáziumokban használatos idegen nyelvű könyvek borítóit is én terveztem. Az az igazság, hogy csomagolástervezéssel foglalkozom a legkevesebbet.

– Ahhoz képest igen eredményesen. Hogyan kezdődött?

– Egy magyar kft., amelyik rostos ivólevet exportál Szlovákiába, bízott meg, hogy a dobozos nedű grafikai megjelenítését tervezzem meg. Ez az üdítőcsalád – amely eddig négy tagból áll – nem kapható Magyarországon, ezért a hazai közönség nem ismerheti. Ez volt az első komoly csomagolási munkám, és rögtön második helyezést értem el vele 1993 végén... A vázlatokat többször egyeztettem a megbízómmal, sőt még Szlovákiába is el kellett utazzak, hogy az ottani Tetrapak-kirendeltség technológiai folyamatait megismerve és azokat figyelembe véve végezzem el a rám bízott feladatot.

– Mit jelent neked ez a díj? Hogyan befolyásolja a további munkádat, az életedet?

– Ez elsősorban erkölcsi elismerés. Köztudomású, hogy Magyarországon nem nagyon díjazzák a fiatal iparművészeket. Az innovációs pályázatokon kívül szinte csak az állami kitüntetések vannak, amelyeket bizonyos kor után, egy élet munkája után ítélnek oda. Egy-két kiemelt terület van, ahol nagyobb elismerésre, publicitásra számíthatnak a kollégák, ilyenek például a divattervezők. A fogyasztók nagy része viszont – teljesen természetes módon – nem tudja, hogy az általuk használt cikkeket ki tervezte. Tudomásul venni, hogy a XX. század iparművészetét nem a kiállítótermekben kell keresni, hanem az áruházakban... Ami a munkát illeti: egy kis népművelői feladat is hárul rám, hisz a megrendelőim elsősorban civilek, akiket alapvető dolgokról kell hogy tájékoztassak a szakmával kapcsolatban.

– Úgy hallottam, festegetsz is. Ez a hobbid?

– Nem, nem így fogalmaznék. A zöldségesnek lehet hobbija, hogy fest, de aki erre a pályára jön, az belekóstol mindenbe. A mindennapi munkám során grafikákat készítek, és ez azt jelenti, hogy egyre inkább rá vagyok kényszerítve a számítógép használatára. Elgépiesedik ez a munka is. Ehhez képest jólesik az embernek, ha a kezében egy igazi ceruza, igazi ecset van. Azontúl nem kell másokhoz alkalmazkodni, nincs megrendelő, nem kell ipari méretekben gondolkodni.

(-ász)

Lecke – Európának

Az európaiság fogalma – inkább mítosza – naponta fejtörést okoz, mert nem tudom, mihez kezdjek vele... amúgy általában, és konkréten. Mert a magára valamicskét is adó földi halandó mifelénk úgy mutogat erre az elvont Európára (amely csak az ő tudatában létezik ilyen elvontan!), mint a KRESZ-re... A gondolkodás napi fogódzói, utalásai ennek a KRESZ-EURÓPÁnak a bűvöletében kínáltatnak fel...

A mi kelet-közép-európai bajaink mintha méltatlanok lennének a hazai KRESZ-européerek fennkölt gondolkodásához.

...Egy hollandiai újságíró mindegyre a nemzetiségi kérdésről faggat. Valahányszor felbukkan Pesten, kihegedül belőlem egy kis szemináriumot. Tájékozódni szeretne, mondja, mert Hollandiában sok a bevándorló (jöttek-jönnek a hajdani gyarmatokról), a mai hollandiai fiatalok 12 százaléka: nemzetiséginek (bevándoroltnak) tekinthető.

És bizony: akadnak némi gondok. Akár itt Kelet-Közép-Európában, de nekünk van némi történelmi „fórunk" a problémakezelésre.

...A német barátom pedig szocializmust szeretne „hallgatni". A mai Németország területén, mely nem olyan rég „egészült ki" a „keletnémetnek" nevezett (hajdan szocialista) országrésszel, a „keleti alias szocialista" neveltetésű fiatalok köréből toborozza híveit a szélsőjobb!

Magyarán: jönnek a józan emberek Európából – hozzánk, megérteni ennek a földrésznek a gondjait-bajait... Európa közös leckéket ad fel. És én most kezdek megbizonyosodni: a hazai KRESZ-européerek nem létező tantárgyakat magolnak vagy lógnak.

(i)s

BÓBITA

Folytatásos meseregény

Furulyás Ferkó

Tizedik furulyaszó – a kismalac, zsákba való

Olyan sürgés-forgás volt reggel Furulyás Ferkó keresztapja háza körül, hogy kisebbfajta heti piacnak is beillett volna. Ott volt a falu aprajanagyja. Nekem is rejtély, honnét szagolták meg az emberek a hírt, hogy elviszik a kismalacot! Honnét a csudából tudhatta meg annyi ember, asszony, gyerek, hogy „lűttek a kismalacnak?"

Nem marad más hátra, mint:

vagy a csóka, vagy a szarka,
vagy mindegyik azt akarta,

hogy híre menjen a dolognak.

Furulyás Ferkó keresztanyja röstellkedett a falusiak előtt. Főleg azért, hogy bármivel csalogatta elő a kismalacot, csak nem akart az előjönni az ólból. Gondolt egyet és a

tenyeréhez vert egy szitát,
Rázott benne kukoricát,
cöcögött is, ahogy szokta,
Ferkó meg a zsákot fogta,

de bizony szégyen ide, szégyen oda, a kismalac leült a két hátsó lábára, és egy tapodtat sem mozdult! Erre Furulyás Ferkó keresztapja iszonyatos méregbe gurult. Fogott egy ostornyelet és azzal böködte a kunkori farkú kismalac farka hegyét. Malacnak ott a legcsiklandósabb! A kerítésre könyöklő falusiak meg nevettek. A hasukat fogták a nevetéstől. Különösen a gyerekek.

Az egyik ilyen tanácsot adott:

– El köll húzni az orra előtt egy mézesmadzagot!

A másik azt mondta:

– Tükröt köll eléje tartani. Hátha abban meglátja magát?

A harmadik így zárta le a vitát:

– Be köll menni az ólba és kizavarni!

Furulyás Ferkó keresztapja már-már ott tartott: fogja az egész ólat, és malacostól fölfordítja. Már éppen tűrte is föl az inge ujját, amikor Furulyás Ferkó a fejére bökött, és föllibbentette homlokáról a kalapot.

– Sose mérgelődjék, keresztapám. Hozom a furulyát!

– Az ám, a furulya! Hogy ez nékem nem jutott előbb eszembe? – csillapodott le egy csapásra Furulyás Ferkó keresztapja.

szólt, csak szólt a furulyaszó,
kismalacot csalogató,
csodálatos furulyaszó,

amire a kismalac elindult, és egyenesen bele a zsákba, amit Furulyás Ferkó keresztapja szakszerűen odatartott az orra elé. Gyorsan bekötötte a zsák száját, s a benne nyöszörgő kismalac nagy sokára megnyugodott.

Az előbb még nevető, kuncogó falusiak is elámultak. Egymásnak mondogatták: érdemes volt korán kelni! Mert malacot még lát olykor az ember, de furulyaszóra zsákba masírozó malackát ritkán!

Furulyás Ferkó a nyakába akasztotta a tarisznyáját. Arra meg rá a zsákot, benne a kismalaccal. Szájához illesztette a furulyáját, és így szólt:

köszönöm a kismalacot!
Nevelek én ebből nagyot:
még a nagynál is nagyobbat,
böllérkésre jó hízottat.
Aztán, ha a kolbászt eszem
szeretettel emlékezem

a keresztapámra is, meg a keresztanyámra is. Amíg élek, nem felejtem el a kedvességüket! Úgy vigyázok én erre a kismalacra, amíg ilyen kicsi, mint a szemem világára. Ha pedig megnő, nem kis hurkát, nagy hurkát hozok kóstolónak.

Belefújt a furulyájába. A róka a kert alatt várta. A szürke, fürge kis ürge ott toporgott a csizmája körül. A rigó, a csóka, a szarka, a varjú is repülni készült a furulyaszóra. És mentek, mentek egyenesen a hegyen trónoló vadkörtefa irányába...

(Folytatjuk)

Kopré József

Balogh Béni:

Locsolkodó lányok

Hát ilyenek is vannak?

Vannak bizony!... Ahol a csobogó vizű, kicsiny Csernely-patak folyik, még ma is él a kedves népszokás... Húsvét harmadnapján a lányoké a világ! Kezükben vízzel telt vödrökkel, bögrékkel, kancsókkal járnak kapuról kapura, s lesik: hol vannak a fiúk?

Busásan visszaadják nekik, amit előző nap kaptak tőlük.

Legutóbb is mi történt?

Három leány, három copfos, nem nagyok még, csak iskolások, nagy merészen felkerekedtek, s lassan, de azért figyelmesen „fiúlesre" mentek.

Így kerültek az Alvégre... Egy nagy deszkakapu tövébe húzódtak. Dél felé járt már az idő... A kapu mögötti házban három lurkó húzódott meg, mint hajdani lovagok a fellegvárban. Félt a három hetedikes, mert húsvét másodnapján igen nagy legények voltak.

– Kölnivíz?... Az kevés! – mondogatták, s a bögréket erős kézbe fogták, és locsoltak – vagy ahogy arrafelé mondják – öntözködtek hideg vízzel, kutyául.

Hiába volt a lányok könyörgő szép szava, no meg az édesanyák kérése, bizony nem számított azoknak semmit.

Szegény kislányok! Nem győzték szárazra cserélni a ruháikat.

– Megálljatok csak, szorultok ti holnap! – fenyegetőzött az alvégesi Fehér-Molnár Borika (szintén hetedikes).

De a három fiú csak nagyot nevetett ezen.

Ám most?

Ahogy Géza kinézett az ablakon; hát uramnak fia, a kapuban csak megvillant a Fehér-Molnár Borika szőke copfja.

– Tűz, tűz, fiúk! – fordult sápadtan a cimboráihoz. – Akarom mondani, víz, víz! Itt vannak az öntözködő lányok!

– Ugye nem engedi be a locsolókat édesanyám? – fordult könyörgő hangján Géza az anyjához.

– A lányoknak nem szokás a házba begyönni – érvelt Sáros-Sütő Jóska, a szomszéd cimbora.

– Ugyse megyünk ki, várhatnak estig is – hetvenkedett Kasza Lali, a harmadik barát.

A Géza édesanyja azonban elkomolyodva szólott.

– Hát én nem tudom, hogy hogyan lesz, de a boltba mégis csak el kell menni. Egy mákszem sóm sincs. Anélkül meg nem tudok főzni.

– Hát majd talán... talán édesanyám – nézett esdeklő tekintettel az anyjára. (Mert Gézát nem is az a kis víz izgatta, hanem a várható szégyen: visszakapják a tegnapit!)

– Ugyan már?... Mit kell itt kétségbe esni?! – lépett elő Kasza Lali. – Álruhába, szoknyába öltözünk, maskarák leszünk, és szépen kisomfordálunk... Az lesz csak a nagy tromf!

Így történt aztán, hogy a három lurkó rossz posztószoknyába öltözött... Az egyik öregasszony lett, a másik fiatal, a harmadik meg csiricsárés házaló cigányleány.

És megkezdődött a színjáték; a két „asszony" kilökte a „cigánylányt" az ajtón.

Az öreg mama azt rikácsolta:

– Menj Pokolegyházára... A múltkor is becsaptál a szőnyeggel.

– A kártyát is rosszul vetetted – tette hozzá a fiatal.

– Fusson ki a két szemem, ha nem igazi perzsát adtam – visította a cigánylány, s hátrált a két asszony elől, akik seprűvel kergették a kapu felé.

S a három leány, a három locsolkodó, aki a deszkakapu hasadékain keresztül leselkedett befelé, meglepetten figyelte a cigányleány kergetését... Félre is húzódtak kissé, hogy utat engedjenek a futónak... Nemsokára ki is nyargalt onnan, nyomában kiabálva a két asszony.

– A kehes lú rúgja meg magikat! Ártatlanul bántanak! – átkozódott a cigányleány.

A locsolkodók nevettek, kacagtak... De a három álruhás még jobban!

Hogyne, hiszen átjöttek a „gyűrün"!

Ám nem sokáig nevethettek... Mert a cigányleány jelmeze, az egybe szabott rózsás ruha, valami oknál fogva leesett a viselőjéről!... És a keszeg Kasza Lali ott ugrált teljes valóságában a locsolkodó lányok előtt.

– Fiúk! Fiúk! Utánuk! – harsant fel Borika vidám hangja, s a többi lány – mintegy vezényszóra – körülfogta a három lurkót.

Zuhogott a friss, hideg víz, iszkoltak a legénykék! Szoknyájuk egykettőre vizes lett, s az álcigányleány, szóval Kasza Lali már a kendőt, a kosarat is eldobta mérgében.

– Be a kultúrház udvarába! – adta ki a parancsot Géza, arra gondolva, hogy ott nincsenek lányok.

De vesztükre tették!... Mert ott éppen tíz lány a kútból pótolta az ellocsolt vizet.

Harsány kiáltással üdvözölték az odamenekülő maskarákat, majd pedig ők is teménytelen mennyiségű vizet zúdítottak a nyakukba... Bizony hamarosan az öntött ürgénél is nedvesebbek, lucskosabbak lettek.

– Megálljatok! – bosszankodott Géza. – Lesz még jövőre is húsvét.

De már erre semmit sem feleltek a locsolkodó lányok, csak nevettek vidáman, önfeledten...

PORTIK ZOLTÁN (VII. OSZTÁLYOS, GYERGYÓSZENTMIKLÓS) RAJZA

CSALÁD

Amit a méhészeti termékekről tudni kell

A virágpor

Kevesen és keveset fogyasztanak belőle, pedig csodálatos összetételű és hatású termék. Sok elemi vas, közepes mennyiségű cink, mangán, kevés réz, nikkel, kálium, kalcium, nátrium, kén, szilícium, króm, kobald, ólom, klór található benne. Fehérjéi: aminosavak, protein, glucid, mint fontos testépítő, szerves vegyületek. A szénhidrátokból: cellulózt, monoszacharidokat, diszacharidokat tartalmaz. Zsírokból olein és palmitin van benne! Enzimek, vitaminok (A, C, D, E, K, P, B_2), valamint élettevékenységet serkentő anyagok, antibiotikumok is találhatók benne.

A virágpor baktériumölő, antibiotikus hatású. Mérsékeli az érelmeszesedést, késlelteti az infarktust. Különösen fontos és hasznos a fejlődő szervezetnek és a legyengült, elöregedett testnek. Egy csapott evőkanálnyi virágpor fogyasztása elegendő egy napra.

A virágpor hatóanyagai szabályozzák a bélműködést, javítják a vérképet, elősegítik a vérképződést, késleltetik az elöregedést. Fogyasztva kiegyensúlyozza az anyagcserét, csökkenti, természetes szinten tartja a vérnyomást. Jótékonyan segíti az idegrendszer működését, gyógyítja az idegbántalmakat.

Növeli a szervezet ellenálló képességét. Különösen hatékony a fejlődésben lemaradt gyermekek anyagcseréjére, felzárkózására. Májgyulladás esetén a virágporfogyasztás javítja az albuminglobulin arányt. A hanyatló, pangó mirigyek működését serkenti.

A terhes édesanyák állapotára kedvezően hat, ugyanúgy, mint a magzat fejlődésére. A virágport fogyasztó anya gyermekének fogazata ellenállóbb lesz. Hatóanyagai a bőrt rugalmassá teszik.

Előnye, hogy túladagolása nem okoz semmilyen károsodást. Látszólag gondot jelent az allergia, de a méhek által gyűjtött virágpor nem okoz allergiás tüneteket, nincs benne allergiát előidéző fehérje! Más pl. a vadkender orron beszívott pora, és más a méhek által csomózott, szakszerűen kezelt és kiszerelt virágpor hatása.

Fogyasztása: lehet vajjal, mézzel, 2–3 deciliter langyos vízben, tejben, teában. Lényeges, hogy ne csak hébe-hóba eszegessük, hanem rendszeresen, kúraszerűen. Hevíteni, forró folyadékba helyezni tilos, mert veszít hatóanyagaiból. Ne őröljük meg előre, mert megereszkedik, romlásnak indul. Ha egy kiló ikrás mézhez 20 dekányi virágport keverünk és megöntjük propolisszal, akkor a gyógyhatás a többszörösére emelkedik. Napi adagja gyerekeknek 1 dekányi, felnőtteknek 2 deka.

Lehetőleg megbízható méhésztől szerezzük be a kényes árut. Olyan virágport ne vásároljunk, amelyiket magas hőfokon szárítottak. Ne tartalmazzon idegen anyagokat, ne legyen egy évnél idősebb! Lehetőleg mi keverjük össze a mézzel. Érdemes előre megrendelni, majd a puha anyagot frissen belekeverni a mézbe. A cukorbetegek ne mézzel fogyasszák, csak szárazon, folyadékba keverve.

Úgy tároljuk kincsünket, hogy fény, nedvesség, hő és rovar ne jusson hozzá. A penészedésnek indult tápszert nem szabad fogyasztani, mert káros gombákat tartalmaz!

Zsidei Barnabás

Az élő táplálék

Gyógyító, méregtelenítő reformétrend

Az egész nyugati világban, de mindenhol, ahol az angol nyelvet mint világnyelvet használják, elterjedt az „élő táplálék" elnevezés, angolul „living food". Az „élő táplálék" ellentéte a „death food", a „halott táplálék". Ezek az elnevezések közhasználatba kerültek. Már a gyerekek is tudják, mit jelentenek ezek a fogalmak. Tudják: nincs benne vitamin és az elkészítés folyamán a sejtek és molekulák annyira károsodnak, hogy testidegenné válnak. Az emésztés folyamán a szervezetbe kerülve táplálléknak nem nevezhető salak lett belőle, amit a máj méregként dolgoz fel, sok kalcium és a már meglevő vitaminok segítségével.

Általában minden szervezetben, akár állatiban, akár növényiben, kevés a kalcium. Ahogy *Márkus József* állatorvos professzor tanítja, a lakosságnak több mint fele kalciumhiányban szenved. Mindez a „halott táplálék" következménye. A máj a szervezet méregtelenítése folyamán sok kalciumot fogyaszt, adott esetben a csontokból vonja el, csakhogy a szervezetet a sok „halott" tápláléktól megszabadítsa. Voltaképpen a máj küzdelméről van szó. A sok „testidegen" táplálékot, amit a civilizált ember fogyaszt, a máj nem tudja feldolgozni.

Az „élő táplálék-ot" ajánló természetgyógyász bajban van, amikor a betegnek felsorolja a sok „halott" táplálékot, mert az éppen a „halott táplálék-ot" fogyasztja előszeretettel. Szorongással írja le, hogy bizony a hús, a húsleves, a hal, a halleves, a csontleves, a húsleveskocka, a húslevespor, a szárnyasleves, a szárnyasleves-por, mind „halott tápláléknak" számít. A máj, a tojás, a felvágottak – sonka, kolbász, szalámi, virsli, parizer – ugyancsak. Mikor ezeket felsorolja, akkor már gyanakodva és félve néz a betegre, hiszen tudja, hogy főleg ezeken él a beteg, ezek a kedvencei. Amikor a természetgyógyász tovább sorolja: a cukor, a cukros sütemények, pudingok, gyümölcsjoghurt-különlegességek, a Túró Rudi, a margarin, a zsír, a szalonna, a tepertő, a tejfel, a tejszín, a tej – mind „halott táplálék", azt is feltárva, hogy mindezek miért „halott" jellegűek, akkor a beteg már felteszi a kérdést: hát akkor mit egyek? Csak a nagyon súlyos beteg hajlandó betartani a „halott tápláléktól" való tartózkodás szabályait. Aki még egészséges, csak akkor fogadja el és látja be a reformtáplálék, az élő táplálék szükségességét, ha elhatározta, hogy egészségesen él a következő időkben.

Az „élő táplálék" elnevezés vörös posztó az iparilag civilizált ember szemében. A félkész ételek, a mirelit, a kukta, a teflon, a mikrohullám, a fritőz, mind denaturálja az ételeket, jóllehet ezek teszik gyorsabbá, könnyebbé a táplálkozást. Sőt a lényerő gépek is denaturálnak. Az óriási fordulatszám és az a tény, hogy a gép leválasztja a rostokat a zöldség, vagy gyümölcs levéről, ugyancsak a sejteket, molekulákat károsítja. Ijesztőnek látszik a visszatérés az „élő táplálék" fogyasztására. Mit lehet tenni? – kérdezik a betegek. Az iparilag civilizált ember szemében ugyancsak beláthatatlan, megoldhatatlan furcsaság, idegenség a vegetarizmus is, hiszen a húsevő ember annyi húst tud bekebelezni, hogy alaposan jóllakik, és sokáig nem kell ennie. Közben dolgozhat megállás nélkül reggeltől estig. A hűtőláda tele van hússal (az egyik), a másik fagyasztott zöldségekkel. A háztartás jól berendezett. Csak elő kell venni a serpenyőt, a grillt, a mikrohullámú sütőt, és kisütni a húsokat.

Az óvatos „élő táplálék"-fogyasztó közben aggodalmaskodik: hiszen a tej tejporból készül, a többi tejtermék is denaturált. Mit ehetek? A tájékozott természetgyógyász, vagy a helyes táplálkozást követő még egészséges ember előszedheti a „Reformkonyha" című könyvet. Igen ám, de a reform szóval már nagyon sokan visszaéltek. Megjelennek reformszakácskönyvek, melyekben olajon sütött hagymát, olajban sütött szójakészítményeket ajánlanak, a süteményekhez bort, rumot, csokoládét, cukrot, fehér lisztet alkalmaznak, s pirítják a gabonamagvakat, vagy az olajos magvakat.

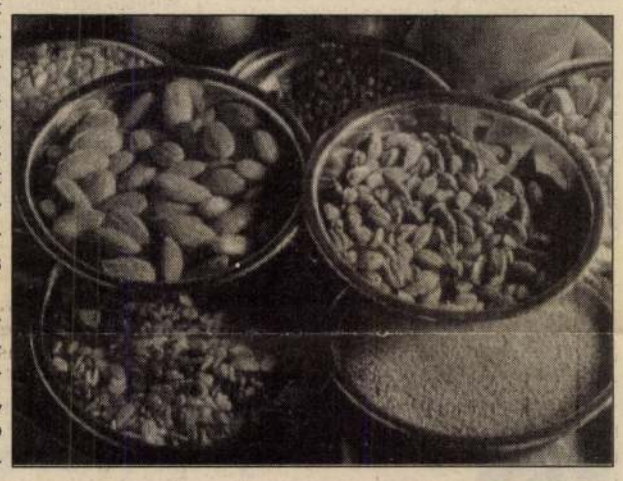

A civilizáció rendületlenül igyekszik bekebelezni minden természetes irányzatot, hogy egyre nagyobb lendülettel hozakodhasson elő gépcsodáival, melyeket egyedül üdvözítő megoldásként ajánl a táplálkozás megkönnyítésére.

Végül is az a lényeg, hogy azért még tudunk „élő táplálékot" készíteni magunknak. Még ott vannak a teljes őrlésű Graham-lisztek, a köles, a hajdina, a barna rizs, a kukoricadara, a hüvelyesek, az olajos magvak, a burgonya, a zöldségek és gyümölcsök, a méz, és a hidegen sajtolt olajok (tökmag, napraforgómag, szójaolaj, kukoricaolaj stb). Működnek bioboltok, reformboltok, natúraboltok. Működnek biokertészek, árulják a biomézet (mely nem cukrozott és a méheket sem etetik cukorral). Ezekből az anyagokból összeállíthatjuk a müzliket, salátákat, olajosmag-pástétomokat és kásákat és főzhetünk. Főzelékeket, leveseket és úgynevezett feltéteket is készíthetünk.

A tejtermékek közül a joghurt, a kefir, a sovány túró, az erjesztett, (nem ömlesztett) sajt, esetleg a teavaj elfogadható. Piacokon árulnak „valódi" tehéntejet, vagy kecsketejet, ezekkel is próbálkozhatunk.

A szójakészítmények az állati fehérjét helyettesítő növényi fehérjék hordozói. Nem panaszkodhatunk, szójapehely, szójagranulátum, szójatúró (tofu), szójakocka, szójatej, és szójalisztkészítmények kaphatók a boltokban. A helyes elkészítési módokat igyekszünk terjeszteni. Például a szójakocka-áztatás és -főzés(!) utáni leöblítését. Szójatejet – csak a naturális állapotban levőt – ajánljuk, ízesítőanyagok nélkül.

Kállai Klára

REFORMRECEPTEK

Két személyre

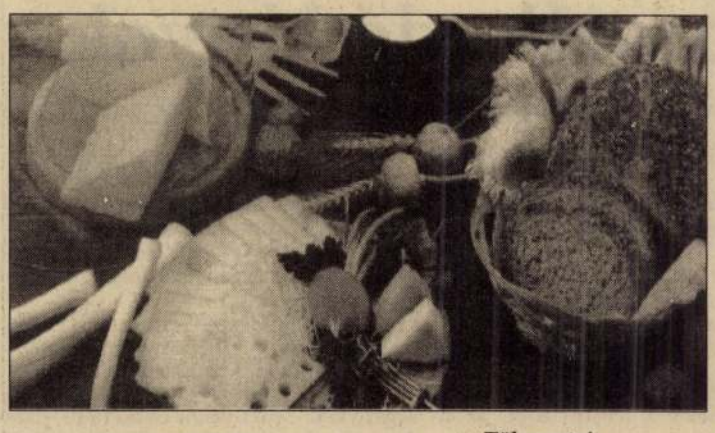

REGGELIK

Szójatej, szójatúró

Hozzávalók: 20 dkg szójabab, 2 liter víz.

A szójababot 6 napig áztatjuk, mindennap leöntjük a vizet, frissre cseréljük. A 6. nap este ledaráljuk a megpuhult babot, ráöntjük a 2 liter vizet, az éjszaka folyamán állni hagyjuk. Másnap reggel langyosítás és kevergetés után leszűrjük. A szójatejet magában vagy citrommal, mézzel ihatjuk. A szűrőben levő darálékot alaposan átnyomkodjuk, ritka szövésű ruhán át kicsavarjuk, sajtformába igazítjuk. Mint szójatúrót vagy szójasajtot fogyaszthatjuk reggelire, vacsorára.

Búzacsíratej, búzacsíra-pogácsa

Hozzávalók: 10 dkg négy napig csíráztatott búza, 1 liter víz.

A csírázott búzát a vízzel turmixgépben alaposan megtörjük, a levét leszűrjük. Fehér folyadékot kapunk, ez a búzacsíratej. Magában vagy mézzel ízesítve fogyasztjuk. A szűrőben maradt csírákat vágódeszkán felaprítjuk, Graham-liszttel elkeverjük, pogácsaformákra alakítjuk, és tepsiben félig vagy egészen kisütjük.

Tökmagtej

Hozzávalók: 5 dkg hántolt vagy hántolatlan (nem pörkölt) tökmag.

A vizet feltesszük forrni, a tökmagot megőröljük (kávédarálón), beleszórjuk a forró vízbe. Forrásig főzzük, amíg felhabzik, aztán levesszük a tűzről, és állni hagyjuk 20 percig. Leszűrjük. A tejet frissen fogyasztjuk. A szüredéket, ha a tökmag hántolt volt, ugyancsak elfogyaszthatjuk kenyérrel. A héjas tökmag szüredékét azonban nem ehetjük meg.

A tökmagtej éhgyomorra fogyasztva féreghajtó, májműködést, epeműködést javító, hasnyálmirigy-megbetegedést, vastagbélhurutot gyógyító ital.

Kukoricadara gyümölccsel

Hozzávalók: 15 dkg kukoricadara, 2 ek. korpa, 1 ek. búzacsíra, 2 ek. napraforgóolaj, 2 ek. mazsola, 2 db alma, 1 db narancs, 1 kk. élesztő, 2 ek. méz, 4 ek. darált dió vagy mandula, 6 dl víz, 2 kk. citromlé.

A kukoricadarát a forrásban lévő vízbe szórjuk, 1 percig főzzük. Hozzáadjuk a korpát, a búzacsírapelyhet, a mosott mazsolát, az olajat, a mézet, az élesztőt, a citromlevet. Könnyedén elkeverjük, a tetejére terítjük a reszelt almát, megszórjuk dióval vagy mandulával. Narancsgerezdekkel díszítjük.

Teakeverék

Hozzávalók: menta, cickafarkfű, kamilla, diólevél, zsálya, citromfű, kakukkfű, levendula, csalán egyenlő mennyiségű keveréke (4 dl vízre 2 ek. teakeverék).

A teakeveréket a forrásban lévő vízbe dobjuk, azonnal levesszük, 10 percig állni hagyjuk, majd leszűrjük. Lehetőleg ízesítés nélkül fogyasztjuk, reggel.

Gyümölcssaláta

Hozzávalók: 4 db alma, 1 narancs, 1 citrom, 3 ek. méz, 2 dkg őrölt napraforgómag, 2 dkg búzacsírapehely, 1 fürt szőlő.

Az almákat megreszeljük, a narancsot megtisztítjuk, a szőlőt a fürtről leszedjük. Az almát, a szőlőt könnyedén összekeverjük, meglocsoljuk a mézzel és a citrom levével, megszórjuk a napraforgómaggal és a búzacsírapehellyel. A narancsszeleteket, gerezdeket csillag alakban a tetejére helyezzük. Langyosan fogyasztjuk.

Diókrém

Hozzávalók: 3 dkg búzapehely, 3 dkg tisztított dióbél, 4 ek. méz.

A dióbelet a búzapehellyel együtt ledaráljuk (kávédarálón), hozzákeverjük a mézet. A krémet kenyérre kenhetjük, teával vagy szójatejjel fogyaszthatjuk. Uzsonnára is vihetjük magunkkal.

EBÉDEK

Vöröskáposzta-saláta

Hozzávalók: 1 ek. őrölt koriander, 2 db paradicsom, 2 ek. étolaj, 1/4 kg vörös káposzta, 1 kis fej karalábé, 1 csokor petrezselyem zöldje, 1 fej hagyma, 1 citrom leve, 1 ek. méz.

A vörös káposztát, karalábét, vöröshagymát megreszeljük, rászórjuk a koriandert, tálba tesszük, tányérral lenyomjuk. 2–3 órát állni hagyjuk. A citrom levét elkeverjük a mézzel, ráöntjük a káposztára. A petrezselyem zöldjét apróra vágjuk, meghintjük a keveréket. A paradicsomot cikkekre vágjuk, és sugarasan elhelyezzük a vörös káposztán.

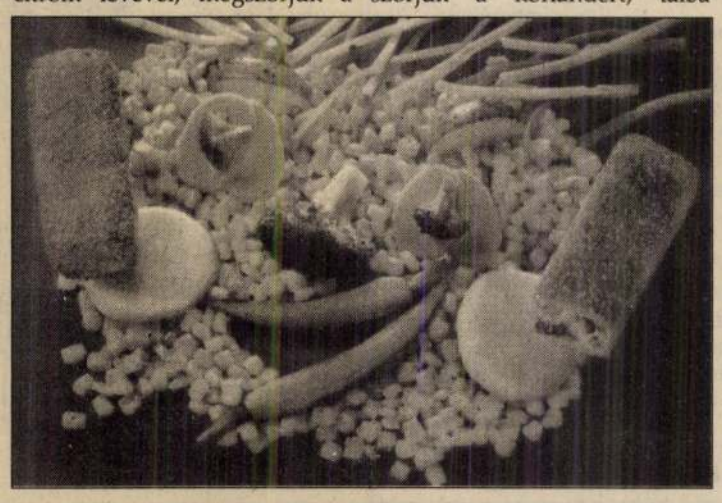

Vadnövénysaláta

Hozzávalók: az újrazöldülő fiatal pitypanghajtások, cickafarkfű, fiatal csalánhajtások, martilapu, tikhúr, egy fejes saláta, 1 citrom leve, 2 ek. csírázott búza, 1 ek. méz, két gerezd fokhagyma, 2 ek. étolaj, fél zellergumó.

A salátát és a vadnövényeket apróra vágjuk, a zellergumót és a fokhagymát megreszeljük, elkeverjük a salátákkal, ráöntjük a mézes citrom levét és az étolajat, meghintjük csírázott búzával.

Kelkáposzta-főzelék burgonyával

Hozzávalók: 30 dkg kelkáposzta, 1 liter víz, 20 dkg burgonya, 1 db sárgarépa, 1 petrezselyemgyökér, 1 fej vöröshagyma, 1–2 gered fokhagyma, őrölt kömény, 1 ek. majoránna, 4 ek. étolaj, 2 ek. édesnemes pirospaprika, 3 ek. szójagranulátum, 3 ek. árpapehely.

A kelkáposztát, a sárgarépát, a petrezselyemgyökeret szeletekre vágjuk, a burgonyát megtisztítjuk, vízben megfőzzük. A vöröshagymát, fokhagymát apróra vágjuk, hozzáadjuk a főtt zöldségekhez az olajjal együtt. A fűszereket is beleszórjuk valamint a szójagranulátumot és az árpapelyhet. A főzelék további főzést nem igényel.

Karfiol korpával

Hozzávalók: 1/2 kg karfiol, 4 ek. étolaj, 1 csokor petrezselyem zöldje, 2 ek. vagdalt búzafű, 5 ek. korpa, 1 liter víz, só.

A karfiolt nagyobb rózsákba szétszedjük, megmossuk. Sós vízben megfőzzük, a korpát langyos olajban megforgatjuk, és a vízből kiszedett karfiolra hintjük. Összevágott petrezselyemzölddel és búzafűvel ízesítjük.

VACSORÁK

Olajos paprika

Hozzávalók: 2 dkg édesnemes vagy csemege paprika, 6 ek. hidegen sajtolt szójaolaj, egy csokor petrezselyem zöldje, csipetnyi só, fél citrom leve.

A petrezselyem zöldjét apróra vágjuk. A hozzávalókat kis tálkában összekeverjük. Reggelire, uzsonnára, vacsorára zöldségekkel, zöldségsalátákkal kenyérre kenve fogyasztjuk.

Csipketurmix

Hozzávalók: 10 dkg érett csipkebogyó, fél l víz, 3 ek. méz, 1 citrom leve, 1 dl szójatej.

Az érett csipkebogyót víz segítségével szitán áttörjük. A csipkeléhez hozzáadjuk a citromot, a mézet, a szójatejet, majd habverővel elkeverjük.

Savanyúkáposzta-saláta

(A borkősavval tartósított savanyú káposzta a fogak romlását idézi elő, és az emésztésre is káros!) Hozzávalók: 1/4 kg savanyú káposzta, 2 ek. étolaj, 1 ek. őrölt kömény, 1 fej aprított vöröshagyma, 1 csokor petrezselyem zöldje, 1 db paradicsom, 1 db zöldpaprika.

A savanyú káposztát kevés meleg vízzel leöblítjük, vágódeszkán apróra vágjuk, meglocsoljuk az étolajjal, rászórjuk az őrölt követ és az aprított vöröshagymát.

Szále István

l.

Mel Est kepl

181, 186 l.

BUDAPEST
41 XII. 10 2
262 Ta

3203. Szále István.

Sz. Losonczon, megkeresztelték 1811 deczember 29-én.

A művész neje.

Derékon alólig látható, kissé jobbrafordult. Középütt elválasztott és simára fésült hajának fürtjei vállaira omlanak, szemöldöke és szeme barna. Nyakéke rojtos fekete bársonyszalag, a melyet aranycsat tart össze, lehajtott gallérú és kivágott ruhája kék és fehér csíkos, derekát öv szorítja, felöltőjét pedig bal karjára vetette. A háttér hegyes vidék felhőzött égbolttal. Jelzése alól balra: »*St. Szále pinx. 844*« és e fölött »*Leopoldine*«.

Vászon, méretei 68 : 45 cm. — Lelt. sz. 3203. — Vétetett 1905 deczember 29-én Eördögh Elődtől 200 K-án (1062–905). — Elszámoltatott 1906 május 17-én (721–906). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909. szvsz. határozat (942–910).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Szépművészeti Múzeumban. 1906: III. 11. — 1907: III. 11. — 1908: III. 11. — 1910: III. 11.

III
419 (3203).
652 (502).

III : 419

vét
1905

Táblakép.Női arckép.Szálé István

Magyar Müvészet 1925. 25-32.o.
Elek Artur: A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei.

C. 500

500. Szalé István.

Sz. Losonczon, megkeresztelték 1811. deczember 29-én.

József nádor allegoriája.

A két repülő angyaltól tartott tojásdad medaillonban mellig látjuk a kissé jobbra fordult és polgári ruhába öltözött József nádort, ki az aranygyapjas- és a szent István-rend jelvényét viseli. Mögötte harmadik angyal lebeg két pajzszsal, a melyeken Magyarország nagyasszonya és czímere látható. Balról, Buda látképénél, a nádor márvány mellszobrát Hungária mutatja a magyar nemzet képviselőinek, kikben az ország primását, b. Vay Miklóst, Zsedényi Eduárdot, gróf Széchényi Istvánt, Deák Ferenczet, gróf Majláth Györgyöt, Klauzál Gábort, Nyáry Pált, Kossuth Lajost, gróf Teleki Józsefet, Ghyczy Kálmánt, Szemere Bertalant és a szobor mögött Nádossy Kálmánt ismerjük föl. Jobbról ALCSUTH vidékén aratók és szőlőművesek végzik teendőiket, míg a Lánczhíd fölött a sziget felé

II
910

gozhajo halad. A kép mellett balrol paletta, glóbus, körző, több irattekercs, a MAGYAR TÖRVÉNY egy kötete, három márványszobor, melyekből Liszté és Marcoé áll elől, jobbról pedig sisak, kard, ágyú, pánczél és több golyó képez csoportot. A háttérben lobogók szolgálnak díszül. Feliratai a képet ékesítő babérkoszorún: JOSEF CS. K. FŐHERCEG DICSŐ MAGYARORSZÁG NÁDORA és a kép alatt a szalagon: SZÜLETETT 1776-dik ÉVI MART. 9-kén. NÁDORRÁ VÁLASZTATOTT 1796. NOV. 12-kén.

Vászon, méretei 160 : 252 cm. — Át. Képt. 152. — Dep. régi 63. és új 55. — Átvétetett 1893. szeptember 2-án (107/93.).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Tört. Képcsarnokban. 1894: VIII. 326.

dep. r. 63.
dep uj. 55.
A. 152.

616. GAUTIER, THEOPHILE, [illegible] 8.-
deti boritekban

617. —, Le Thermodon. Paris, 1911. 4r., fve 6.-

618. GÁBOR BÉLA - H.ARÁNYI TAKSONY, Daetyloscopia. A személy kilétének megállapitása az ujjak lenyomatai alapján. Bpest, 1905. Fvkts 5.-

619. GÁRDONYI GÉZA, Annuska. Vigjáték három felvonásban. Bpest, 1903. Er.vkts. I.KIADÁS! 8.-

620. GÁRDONYI GÉZA, Füzfalevél, nyárfalevél... Költemények. Bpest, 1904. Fve, er.boritékban. I.KIADÁS! 8.-

621. GEBSATTEL, V.E.FREIHERR VON, Moral in Gegensätzen. Dialektische Legenden. München, Georg Müller. 1911. Eredeti piros egészbőrkötésban 25.-

622. —, Moral in Gegensätzen. Dialektische Legenden. München, Georg Müller. 1911. Vörös egészbőrkötésben aranymetszéssel. 24.-

623. GEISTREICHER CHRIST-KATHOLISCHER KERN ALLER GEBETHER. Neisse, 1802. Csinos barna egészbőrkötésban aranymetszéssel, hozzá eredeti bőrtokban 8.-

624. GEISZ ANTAL, Egyházi közigazgatás. Temesvár, 1910. Eredeti vászonkötésban 60.-

625. GELLÉRT LAJOS, Egy cigány, egy király... TYRNAUER ISTVÁN szövegével. Bpest, 1928. 138.számu példány, szerző és illusztrátor autogrammjaival. 6.-

626 GELLIUS, AULUS, Noctes Atticae. Venetiis, ALDUS. 1515. Egykoru pergtkts. Colophanja hiányzik. 40.-

601. FRIEDRICH, T.H., Almanach lustiger Schwänke für die Bühne. Mit trefflichen Kupferstichen. Berlin, 1817. Mod. félbőrkts 6.-

602. FRISCHBIER, H., Preussische Volksreime und Volkspele. Berlin, 1867. Fve 5.-

603. FRONTINUS, SEX. JULIUS, Opera. Biponti, 1788. Egykoru egészbőrkötésben 4.-

604. FUCHS, EDUARD, Illustrierte Sittengeschichte vom Mittelalter bis zur Gegenwart. München, Albert Langen. 1912. 16.számu példány. /Renaissance, die galante Zeit, Das bürgerliche Zeitalter/. 4 kötet /7 helyett/ csinos bordázott félbőrkötésekben 100.-

605. FUETER, EDUARD, Weltgeschichte der letzten hundert Jahre 1815-1920. Zürich, 1921. Eredeti félvászonkötésben 6.-

606. FUTILITATES. Beiträge zur Volkskundlichen Erotik. Schamperlieder. Deutsche Volkslieder des 16-19. Jahrhunderts mit Singweisen. Gesammelt und hsg von E.K.BLÜMML. Wien, 1908. 327.sz. példány. 4 kötet, fve 40.-

607. FÜHRICH JÓZSEF s MÜLLER ANTAL után, A° Mi-Atyánk. Kilencz kőre rajzolt képpel. Rajzolva és szabadon forditva kiadta SZÁLÉ LAJOS. Pesten, 1846. 4r., er.vkts 16.-

608. GAHEIS, FR.v.P., Spazierfahrt nach dem Gräflich-Harrachischen Park in Bruck an der Leytha. 1802. Fve 2.-

Szálé István János

1969 JUN 22

Eltűnt egy magyar festő?

Nyomozás Szále-ügyben

A tavaly megjelent négykötetes Művészeti Lexikon ezt írja: *„Szálé István János (Losonc, 1811. Magyaróvár, 1870. április 13.) festő, a hazai polgári romantika jellegzetes képviselője. Bécsben K. Rahlnál végezte a tanulmányait. Pesten, majd Bécsben és Mosonmagyaróvárott működött. Önarcképe, tájképei, történeti kompozíciói (Zrínyi, a költő, Dugovits Titusz) vérbő előadásukkal emelték művészetét az átlag fölé. Vallásos tárgyú képeket is festett (Királyok imádása, 184v.)."*

Mindezt cáfolja, hibásnak tartja *dr. Uzsoki András* győri muzeológus, aki magánszorgalomból 1955. óta töméntelen sok könyvet, eredeti okmányt tanulmányozott át, azért, hogy állítását bebizonyítsa. A témával kapcsolatban a legutóbb ez év április 25-én mondta el véleményét Budapesten, *a Kossuth Klubban, a Magyar Régészeti Művészettörténeti és Éremtani Társulat szakosztályának* ülésén. Nagy vita volt. Az ülésen részt vett a lexikonnak az a szerkesztője is, aki Szále-ról gyűjtötte az anyagot. *Elismerte tévedését!*

— 1955-ben kerültem Mosonmagyaróvárra — mondja dr. Uzsoki András —, nagyon szép Szále-képeket találtam a múzeumban. Mint múzeológust és mint magánembert nagyon érdekelt a festő élete, munkássága. Egyik könyvtárból ki, a másikba be, levéltárról levéltárra jártam, keresve a nyomokat. Az első irat, amit találtam, 1950-ben készült, amikor a Szále-képekből önálló kiállítást rendeztek Mosonmagyaróvárott. Egy rövid felirat volt: *„Szále István János 1811-ben született Losoncon. Meghalt 1860—70 között Mosonmagyaróvárott.*

A nyomok a piarista rendházba vezették a Szále-kutatót, a festő állítólag ott halt meg. Uzsoki András a rendház naplója után nyomozott. Tudta, hogy a rendházakban minden apró momentumot feljegyeznek. Hol lehet a könyv? Felkereste Budapesten a piaristákat. *A könyvet megtalálta. Kézzel írták, latin és német nyelven.* A rendkívül érdekes okmányt áttanulmányozva kiderült, hogy korábbi kutatásai pontosak.

Magyarországnak két „Szále I. János" nevű festője volt. Az egyik Losoncon született 1811-ben, de nem tudni, hogy hol, mikor halt meg. A másik *Mosonmagyaróvárott született és ott is halt meg.* Az eredeti okmány, amely 1787-től 1826-ig tartalmazza a Mosonmagyaróvárott született gyermekek névsorát és adatait — ezt írja a 230. oldalon: *„1810. április 14-én született gyermek a Nepomuki János Ignác nevet kapta."* Apja: Szále János Moson-vármegye jegyzője, született 1787, anyja: Némethszegi Anna, a helyi alispán lánya. Az okmányt Moson-vármegye székhelyén, tehát *Magyaróvárott, a római katolikus egyház, 1-es számú plebánia hivatalában állították ki.*

— Kutatásaim során — folytatja Uzsoki András — rátaláltam a *Műbarát* című folyóirat egyik 1920-as példányára, amelyik Szále István János leveleit közli. Ettől kezdve a művészettörténészek kezdik hangoztatni, hogy Szále egy volt, csak hol Istvánt, hol Ignácot írt a levelei alá. A festményein pedig csak Szále I. Jánosnak írta nevét. Az összetévesztés nagyon könnyű. Hiszen az Istvánt is az Ignácot is I-vel rövidítik. Rokoni kapcsolatuk sem volt, de mert *csaknem egyidősek és mindketten festettek — összetévesztették őket.* Kiderítettem azt is, hogy *a mosonmagyaróvári Szále csak tájképeket, a losonci Szále arcképeket és történelmi tárgyú festményeket készített.*

Az eredeti okmányokból az is kiderült, hogy Szále János Ignác a gimnáziumot I-től VI. osztályig Magyaróvárott, a piaristáknál végezte. Ezután feltehetően Győrött, a bencéseknél folytatta tanulmányait. 1828-ban nevezték ki mosonvármegyei írnoknak. A nemesi származású ifjút a megye vezetői *1831-ben* javasolták a *Mária-Terézia alapításaként Bécsben működő magyar testőrségbe.* A feloszlatásig, 1848-ig ott szolgált.

Dr. Uzsoki András Bécsben kutatott tovább. Levelet írt az *Akademie der Bildenden Künste*, magyarul *Képzőművészetek Akadémiájának* rektori hivatalához. Felvilágosítást kért a két Szále festőről, mert tudomása szerint mindkettő Bécsben tanulta a piktúrát. A választ *dr. Rudolf Metz, a rektori hivatal igazgatója küldte.* Tárgy címszó alatt ezt írja: *„Nemes Szále János festőművész és Szále István festőművész"* (Tehát a bécsi akadémia is két Szále festőt tart nyilván!) A továbbiakban ezt írja a levél: *„Szále János a Bécsi Képzőművészeti Akadémián a tájképfestő fakultáson tanult 1832-től 1841-ig. Moson-vármegyei születésű. Római katolikus. Nemesi szülők gyermeke. Hadnagy a magyar nemesi gárdában".*

„Szále István festőművész 1839. novemberében lépett az akadémia alapképző iskolájába. Losoncon született, evangélikus. 1841-ben a történelmi festészet fakultásán tűnik fel". Érdemjegyet egyikük sem kapott. Így *feltételezhető*, hogy éveken át *mindketten működőként hallgatták az előadásokat és vettek részt a gyakorlati munkában.*

— Kezembe került a könyvtárak böngészése során — folytatja Uzsoki András — a *Magyar Művészet* egyik 1949-es száma. Abban *Lyka Károly, a művészettörténet nesztora* cikkében már magyarázza, hogy a századfordulóig két Szále festőt tartott nyilván a lexikon. Azóta, ki tudja milyen salamoni ítélet alapján „gyúrtak" a kettőből egyet. Lyka közben meghalt. Az ügyre fátyol borult.

Szále János Ignác 1848-ban, amikor a Bécsben székelő magyar nemesi gárda feloszlott, visszatért Magyaróvárra. Ott a megyei kormánybiztos titkáraként dolgozott. Később, 1858-ig megyei biztos volt. Ekkor nyugalomba vonult. A Magyaróvári Piarista Tanító Rend házának naplójában az 1857/58-as iskolaév idején ezt jegyezték be: *„Tekintetes Szále úr a mi házunkba befogadtatik..."* Feltehetően a nyári szünidőre esett, amikor Szále János Ignác, mint agglegény a piarista rendházban kapott hajlékot. A naplóban 13 oldalon találkozott Szále nevével Uzsoki András. A legapróbb részleteket is feljegyezte róla a krónikás... *„Súlyos betegsége ellenére egész nap fest és könyveket olvas..."* A súlyos betegség hátgerincsorvadás volt. *1870 április 13-án* ezt írja a napló: *„Szále János úr halála: Élt hatvan évet (1810—1870) halotti szentségekkel ellátva délután három órakor visszaadta lelkét teremtőjének. Magyaróvárott temették. Végrendeletének eredeti példánya a levéltárba került, de a pontos másolat ime, itt van..."* A végrendelet 1870. március 20-án készült, négy magas rangú tanú és Szále János Ignác aláírásával. Ebből kiderül, hogy *a festőművész rendkívül gazdag és nagyon szociális érzésű ember volt. Büszkék lehetnek rá a mai mosonmagyaróváriak!* Szále János *40 500 forint tulajdonosa volt.* Abban az időben nagy összegnek számított!

Hogy mennyi pénzt, kire és mire hagyott, hosszadalmas lenne felsorolni a testamentum pontosságával. Csak néhányat: Szále János *2 ezer forintot* ösztöndíj alapítására hagyott, azzal a kikötéssel, hogy azt *a piaristák kötelesek a jól tanuló szegény gyermekeknek adni.* (Az összeg évi ötszázalékos kamata annyit ért, hogy abból egy diák egész évben ellátást kapott a rendházban és tanulhatott!) *Tízezer forintot* ezüstben és értékpapírokban *a helybéli kórházra* hagyott azzal a kikötéssel, hogy *abból ápolják a szegénysorsú betegeket, neveljék és gondozzák a szegénysorsú gyermekeket, korszerűsítsék és tatarozzák a kórházat.* Feltehetően Szále az akkoriban épülő kórház építési költségeihez is hozzájárult. *Hatezer forintot* azzal a meghagyással adott a piaristáknak, hogy abból *alapítványt létesítsenek és rendszeresen adjanak segélyt a szegénysorsú, dolgos napszámosoknak és kézműveseknek.* Kétezer forintot Szále Mária ráckevei lakosnak, unokahúgának hagyott. *Ezer forintról* úgy rendelkezett, hogy abból *a helybéli hivatalnokok özvegyeit segélyezzék.*

„Könyveimet, írásaimat, kéziratait, apám művét és a képeimet a helyi piaristákra hagyom. Négyszáz forintot arra a célra adok, hogy ötven képemet évente egyszer letöröljék, lemossák, gondozzák..." — írja a testamentum. Szále 200 forintot a kollégium konyhájára, *100 forintot* azokra a diákokra hagyott, *akik betegsége idején önzetlenül segítettek neki.*

Ez a néhány adat is bizonyítja, hogy *Szále János Ignác festőművész nagyon nemes gondolkodású, szociális érzésű ember volt.* Szomorú, hogy a sírkő, — amit végrendeletében kért *„csiszolt, szürke gránitból legyen..."* — a második világháború éveiben vagy azután elkallódott.

Illő lenne, hogy a város jótevőjét legalább ma megbecsüljék Mosonmagyaróvárott és síremléket állítson neki a tanács. Hiszen nyughelyét ismerik. A város dicséretére szól: a mosoni városrészen utcát neveztek el róla.

A mosonmagyaróvári festő bár 17 évet testőrösködött Bécsben, *büszkén vallotta magát magyarnak!* Képein a többi között Mosonmagyaróvárt, és környékét, a Fertőtót, a Bakonyt, a Balatont, a Szigetközt örökítette meg. A szakirodalom nyilvántartja, hogy képeit bécsi tartózkodása idején is elküldte a *Pesti Műegylet* tárlataira.

— Mit tudunk a Losoncon született Szále István Jánosról?

— Egyelőre csak annyit, amennyit elmondtam. Az adatok felkutatásával és feldolgozásával mindkét Szále esetében, áprilisban bízott meg a Magyar Régészeti Művészettörténeti és Éremtani Társulat művészettörténeti szakosztálya, — mondta beszélgetésünk befejezéseként dr. Uzsoki András muzeológus.

Sindulár Anna

rtja

omban, hogy én voltam, hogy erre a benyo- y közel kétéves t — szól a mes- sasorrán végig- ny ujjait.
mester szerény- nem folytatja Pedig a hatás- izikai törvényé- elismerése érde- ógiai folyamatot a csöpp Eösch- ában. Sajátos, következtetésre énet kapcsán az gyermek, visz- szethez, járjunk Levelezésekből, ből és egyéb dokumentumok- tem, hogy a szék- zerencsétlen — csés, ki tudja, gyértelműen állí- erencsétlen, hol- es esemény erő- gyermek orrára folytán megvál- rmek viselkedé- ekelték a külön- k — az ifjú stvánnak kétéves átéka volt, ezen- kli magyar kár-

Csokor

A JÓSNŐNEL

— Azt ajánlom, uram, hogy őrizkedjék egy negyven év körüli molett, szőke nőtől...

— Már késő, asszonyom, húsz évvel ezelőtt feleségül vettem!

MEGMAGYARAZTA

Két elmebeteg találkozik a liftben.

— Te is itt vagy?

— Mit csináljak, ha nem működik a lépcső.

BARÁTOK EGYMÁS KÖZÖTT

— Gyakran van nézeteltérésed a feleségeddel?

— Nagyon gyakran, de ezt neki nem mondom meg.

S

A híres sebés
a teremben: va
ki, aki amputáltatni
lábát?

Az egyik ágy felől megszólalt valaki:

— Itt volna... — s a szakállas öregúr felé intett, aki bal oldala felől feküdt. — De nem szól egy szót sem.

— Nem szeretnék okvetetlenkedni... — válaszolta zavartan az öregúr.

— Ugyan, kérem, hova gondol! — nyugtatta meg az ágyához siető híres sebész. — Még hogy okvetetlenkedik! Csak semmi udvariaskodás! Íme, máris megvagyunk — folytatta, s a padlóra helyezte a lenyisszantott lábat.

— Köszönöm — mondta a szakállas öregúr, és tűnődve vizsgálgatta megmaradt lábát.

— Mondja csak... ha levágnánk ezt a másikat is?

— Természetesen... részemről egyre megy. Levágom azt is.

— Igen, de... — az öregúr látható zavarban volt. — Nem szeretném elrabolni az idejét.

— Szó sincs róla! Nagyon szívesen teszem — mosolygott a híres sebész. — Azonnal meglesz. Sőt, már végeztünk is.

— Mit szól hozzá? — kérdezte az öregúr elgondolkoz-
[illegible] végig látta.

— Nagyszerű. De miért nem vágatja le a karját is?

— Ej, még azt is! — kiáltott fel vágyakozva az öregúr, és félénken tekintett a híres sebészre.

— Csak semmi fakszni — mondta szigorúan a híres sebész. — Mi szükség van rá? Azért vagyok itt, nem?

— Íme, a feleségem — örvendezett az öregúr, és boldogan mosolygott a belépő hölgyre.

— Jó napot, asszonyom! — köszöntötte a jövevényt a híres sebész, ölében a levágott végtagokkal.

— Jó napot, doktor úr! — válaszolta a szakállas öregúr felesége. Majd a férjéhez fordult. — Hogy vagy?

— Jól. Húzd csak le egy kissé a takarót!

— Mit tettél? — kérdezte meglepetten a hölgy. — Ha egy pillanatra magadra hagylak, máris a magad feje után mégy! Olyan jól állt neked lábakkal és karokkal.

— Most, asszonyom, mindenki levágatja... — szólt mosolyogva a híres sebész. — Így jobban áll nekik.

— Értem — mormolta a hölgy —, lehet... de nekem mégis jobban tetszett az előző változat.

Anton Germano Rossi

t alatt? (Zsoldos Sándor rajza)

ÉBERSÉG...

mély — ad- estefelé je- el a bolt be- első perctől zett nekem, hóna alatt. mmit, vár- énni. Az il- ‚Ellenőr va- , hogy meg- tárkészletet yt. „Ahá, fi- — gondol- de úgy tet- dent helye- ellenőr kar- om az ira- ihasználtam egy percnyi szünetet, és odasúgtam Marilának, azonnal telefonálj a rendőrségre! Én az illető személlyel húztam-halogattam a beszélgetést. Néhány perc múlva megérkeztek a milícia emberei. Ahogy a rendőrtiszt meglátta az embert, így szólt hozzá: „Jó napot, Talarek, látom, hogy unatkozol, mióta szabadságon vagy."

— Ebből láttam, hogy megrögzött bűnözőről van szó, aki most hagyta el a börtönt és ha én nem vagyok eléggé éber...

A bíró figyelmesen hallgatta a tanúvallomást, aztán megkérdezte:

— Legyen szíves, mondja meg nekem, honnan gyanította, hogy az az ember, aki a Hajnal Szövetkezet boltjában augusztus 19-én megjelent, nem volt ellenőr, aminek kiadta magát?

— Honnan gyanítottam? — csodálkozott a tanú. — Igen egyszerű. Ha tényleg ellenőr érkezett volna, erről engem előbb telefonon értesítettek volna. Nemde?

A

s iskolai

KBEN,

KAT
artási
ra
DÖRE.

nkakörtől
a, utazási
ládtagok

IÁV állo-
vontatási
s munka-

MOST VÉGZŐ, SZERVES
ÉS SZERVETLEN IPARÁGHOZ TARTOZÓ

vegyésztechnikusokat,

VALAMINT UGYANCSAK MOST VÉGZŐ

textil-vegyésztechnikusokat

azonnali belépéssel felvesz

a GYŐRI PAMUTSZÖVŐ- ÉS MŰBŐRGYÁR

Jelentkezés írásban
a vállalat igazgatójához címzett levélben

Cím: GYŐR. FEHÉRVÁRI ÚT 16.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD
Győr

Szále István festő

Magyar Müvészet 1925. 25-32. o.
A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei.

3203. Szále István.
Sz. Losonczon, megkeresztelték 1811 december 29-én.
A müvész neje.

Derékon alólig látható, kissé jobbra fordul. Középütt elválasztott és simára fésült hajának fürtjei vállaira omlanak, szemöldöke és szeme barna. Nyakéke rojtos fekete bársonyszalag, a melyet aranycsat tart össze, lehajtott gallérú és kivágott ruhája kék és fehér csikos, derekát öv szoritja, felöltőjét pedig bal karjára vetette. A háttér hegyes vidék felhőzött égbolttal. Jelzése alól balra: »St. Szále pinx. 844« és e fölött: »Leopoldine.«
Vászon, mér. 68.0:45.0 cm.
Vétetett 1905:XII. 29-én Eördögh Elődtől 200 Kán (1062 ex 905)

Vét. Eördögh 1905 sz. n. 2308-905

Szále István festö.

Pesti Hirlap.1847.843.sz.161.l.

Szalé István Janós

Szalé
rajzot
vájelatkönyvet

Mr Óvár

Tiszteg Rendtárs.
Könyvtár

Palma the genuine rubber heel

Szale festö?

Pesti Hirlap.1841.46.sz.382.l.

Szále festö.

Pesti Hirlap.1841.53.sz.448-49.l.

Festészet, táblakép
Erdei tájkép Markauból, Szále István

Honderü, 1844. II. 115.

Mükiállitás

Festészet.

József nádor, fest. Szále István.

Pesti Hirlap. 1847. 843. sz. 161. l.

Szále István, festő

Honderü, 1844. II. 115.

Mükiállitás

Festészet, táblakép
Dugovics Titusz, Szálę István

Divatcsarnok, 1857. márc.15.3. 137

Budapesti társas élet

Szálé István János festő

Műbarát, 1921. I. 204.

kiállítások.

Szále István, festő

Honderü, 1843. II. 82-88.

Festészeti csarnok

Szále István, festő

Honderü, 1847. I. 500-501.

Heti szemle

Szále István, festő

Divatcsarnok, 1857. márc.15.3.137.
Budapesti társas élet

Szále István festő

Műbarát, 1921. I. 117-119

Szentiványi Gyula: A két hálle.

Szálé István-János festö.

Biedermaier körban.

Mübarát.1921.I.117-19.l.

Szvoboda Gabriella

Ars Hungarica 1982/1

SZÁLE JÁNOS ÉS SZÁLE ISTVÁN ÉLETE ÉS MŰVEI.

II. rész

Szále István és János festőművészek névazonosságának – mely hosszú évtizedekre megtévesztette a reformkori magyar festészet kutatóit – nem egyszerű véletlen az oka. A művészek családjának eredete azonos gyökérre megy vissza, mely az idők folyamán több ágra szakadt. Nagy Iván szerint[1] Nyitra megyéből, Verbó mezővárosból erednek. A családi hagyomány azt tartja, hogy már a török elleni harcokban is részt vettek, nemességet I. Lipóttól nyertek. Címerükben kétfarkú leopárd látható, mely mancsában három szál rózsát tart. Szále István arcképfestő leveleit ezzel a címerrel zárta le, Szále János kései rokonai ugyanezt őrzik mind a mai napig sajátjukként.[2]

A Nyitra megyei család leszármazottai szétszóródtak Nógrádba, Mosonba, de Győr megyei Szálékról is van tudomásunk. A mosoni katolikus és a nógrádi lutheránus famíliák a 19. században már nem voltak kapcsolatban, és semmi nyomára nem akadtunk, hogy az ezekből származó két festő, aki pedig azonos időben tanult a bécsi akadémián, ismerte volna egymást. Szále János után most szeretnénk ismertetni István életútját és munkásságát is. Tőle kevesebb mű, de sokkal több iratanyag maradt fenn, ami igen ritka a kor művészeinél, eddigi tudásunk szerint. Az ő alakja teljes homályban volt, éppen a sorozatos névkeveredés következtében.

Szále István Losoncon született, 1818. dec. 29-én.[3] Apja lutheránus nemesember, aki jogászi képzettséggel bírt, és négy fiának iskoláztatása anyagilag teljesen tönkretette. A festő anyja Novotny Zsuzsanna; testvérei: Lajos ügyvéd, Antal jogász, politikus, Péter mezőgazdász, valamint Sophie és Otília. István iskoláit Losoncon, valamint Pozsonyban végezte, majd 1841-ben beiratkozott a bécsi akadémia antik rajz és történelmi fakultására.[4] Tanára C. Gselhoffer volt, tanulótársai között volt Wéber Henrik, Sterio Károly. Festészeti tanulmányokat már az akadémiára kerülése előtt is végezhetett, talán Pozsonyban. Ezt bizonyítja az az 1840-ből származó „Királyok imádása" c. kompozíció (kat. 1.) mely bár másolat, jó képességű, már valamennyire iskolázott festőnek mutatja. Az akadémiát családja segítségével és egyetértésével, de igen szűkös anyagi körülmények között végezte. Tanulmányainak befejeztével menekülésszerűen távozott Bécsből, egy sereg kifizetetlen számlát hagyva maga után. Akadémiai bizonyítványát is később küldte utána bécsi menyasszonya, 1844 októberében. Szále Bécsből először Pestre utazott, ahol a fiatal mestert „... a legszebb körökbe különös figyelemmel ..." hívták meg, de arról nincs adat, hogy megrendeléseket kapott volna, és kikhez volt bejáratos.[5]

Miután hivatalos ügyeit elintézte, hazautazott Eperjesre, ahol nővére élt családjával. Itt egy nagyobb megbízás lehetőségével kecsegtették: az eperjesi orosz templom díszítési munkálatainak elvégzése várt rá. Sajnos a megbízás nem realizálódott, mivel a templom kifestését összekötötték a püspöki rezidencia építésével. Erre még egy évet várni kellett volna, és Eperjesen letelepedni.[6] De Szále nem akart Eperjesen létbizonytalanságban maradni. Még akadémiai évei alatt beleszeretett egy szegény bécsi hivatalnok leányába, Gálóczy Leopoldinébe, akit eljegyzett, és mielőbb feleségül akart venni. Mikor a festő rokonai tudomást szereztek házasodási szándékáról, arra bíztatták, menjen inkább Itáliába, tanulmányait folytatni. „Mint könnyen elérhető Paradicsomot tárták elém..." – írja Leopoldinének. Mire a leány válasza: „mondhattad volna, hogy a leány vagyonos, akkor nem küldtek volna Itáliába".[7] Így Szále Istvánnál az obligát olaszországi tanulmányút elmaradt, és ennek hiánya nyomot hagyott munkásságán, és egész életében nyomasztotta.

Szále 1844. nov. 1-től 1845. június 5-ig Eperjesen tartózkodott, ahol klasszikus szerzők – Dante,

Shakespeare – olvasásával, valamint szerelmeslevelek írásával foglalatoskodott. Ekkoriban keletkezett annak a 48 db levélnek nagy része, amely a ma a Magyar Nemzeti Galéria Adattárában található.[8] Munkája nem igen akadhatott, leveleiben csak Eördögh István eperjesi ügyvédbarátjáról festett portréról tesz említést.[9] Hogy házasságának anyagi alapjait megteremtse, 1845 nyarán Pestre utazott, ahol több lehetőséget remélt. A házasság elé akadályok gördültek, mivel Leopoldine katolikus, István pedig lutheránus volt. Ez a probléma sok bonyodalommal, de megoldódott, annál nehezebb volt kiküszöbölni a másik, a legfőbb és valódi akadályt: a fiatal festő elképesztő pénztelenségét. Mivel az ismert körülmények következtében egy művésznek, különösen egy ismeretlen, összeköttetésekkel nem rendelkező pályakezdőnek megélni Pesten sem volt könnyű, Szále István kénytelen volt a már említett eperjesi barátjától, Eördögh Istvántól 300 forintot kölcsön kérni. Az 1845-ös év nyaráról keletkezett leveleiben barátjától egyre a pénzt sürgeti, a leányt és szüleit nyugtatja az egyre húzódó esküvő miatt.

A levelek elárulják, hogy a több nyelven beszélő, művelt festő filozofálgatásra, teoretizálásra hajlamos alkat, nagy hévvel rajong Goethéért, Schillerért, de a „geniusok legnagyobbikának" Jean Pault tartja, e költők szövegeit gyakorta idézi leveleiben. Mivel barátja a kért összeget késlekedett elküldeni, a sűrűn egymást követő levelek hangja egyre kétségbeesettebb, gyilkosságot emleget, megsemmisülni kíván. A vásznon ekkoriban csöndes akadémizmust mívelő festő írásaiban, érzelmeiben, a sorssal való szembefordulásában a romantika gyermekének mutatja magát. A reformkori magyar festészet jellegzetes attitűdje: érzelmekben, gondolatokban előbb megjelenik a romantika, mint a vásznakon.

Kilenc nappal az esküvő előtt – még mindig egy fillér nélkül – így ír: „Álmomban ő állott előttem (Leopoldine), és soha nem úgy mint most, kedves volt ő, mint rég nem látám, s mert egész lénye oly tündéri hangon szólt hozzám, mert szívem majd meghasadott, e' hangok felett, a gyűlölet lángja fakadt meg keblemben, és hidd el, ha a valóság meg nem tagadja e' pillanatban személyét előlem, ha előttem állt volna e' percben, úgy mint lángképzetemben élt, nem tartott volna semmi vissza egy tettől, mely tán más embernek irtóztató, de *neki*! ah! *neki* s nékem békét hozó, 's mi a nyugalom?!!!... Igen, kik fölött az örökkévalóság csuká összve szárnyait, azok Pistám legszebben élnek." Levele végén ez áll: „Már sokat beszéltem veled, de tán keveset, Barát! búcsúznunk kell hát, fogadd baráti csókomat, a könny pereg le búval telt arcomon.."[10]

Minden Eördögh-höz írt levél azonos szerkezetű: az elején elmélkedés az emberi társadalomról, gyönyörű vadromantikus ömlengések a szerelemről, a baráti érzés természetéről, mélységéről, a levél második részében pedig a legföldhözragadtabb napi gondok, és a mély baráti érzéseket szinte zsaroló pénzkérés. Számunkra legérdekesebbek a művészekről, művészettörténeti kérdésekről írt gyakran előforduló megjegyzései, melyek e téren is az átlagosnál tájékozottabbnak mutatják.[11]

Lehet akár megmosolyogni vagy elítélni a kétségbeesett művész pénzszerzési akcióit, de érzéseinek őszintesége kétségtelen. A kor jellegzetes felfogása, hogy a „Barát" egész életével felel a másikért. Ez a magatartás a bontakozó személyiségkultusz egy mozzanata: a két összetartozó individuum egymást támogatva harcol a barbár tömeg ellen, egymás által megvalósítva önmagát. E gondolat állandóan vissza-visszatér Szále leveleiben, és a mai olvasónak furcsa, ahogy érzelmi alapon pénzkérdésekről tárgyal. A leveleket egymás után olvasva elképesztőnek tűnik a nyomorúság, amely körülveszi, tulajdonképpen megmagyarázza, miért is riadtak vissza mások az itthoni művészpályától, miért is hagyták el oly sokan – a későbbiekben ő maga is – Magyarországot.

Végül is Eördögh megszerezte számára a szükséges összeget, így elhárultak az akadályok a házasság útjából, és 1845 novemberében Bécsben, sor került rá.[12] Megértjük a fiatal művész elszántságát a leány arcképe láttán, mely megőrizte a finom, sötét hajú teremtés különös szépségét. (kat. 2.) A portrét Szále 1844-ben, még bécsi tartózkodása alatt festette. A biedermeier ízlésű arckép aprólékos ecsetkezeléssel készült, kissé száraz előadású, de a már ekkor tüdőbeteg leány mosolyában egy csöpp mélabút érezni, mely egyszerűen, minden felesleges negédességet mellőzve tükröződik a vásznon.

Szále az esküvőjét megelőző hónapokban nagy lendülettel próbált helyet találni a pesti művészeti életben. Mint akadémiát végzett históriai festőnek nem sok társa volt még ekkor idehaza. Mindjárt nagyszabású történeti művel igyekezett magára vonni a figyelmet: „Zrínyi a költőt phantasiájában componálva"[13] tervezte megalkotni. Ötlete eredeti, és egyedülálló, a költő Zrínyi Miklós nem tartozik a történelmi festészet megszokott témái közé, példa sem igen akad rá. Szále témaválasztását motiválhatta rebellis gondolkodása és irodalmi műveltsége, a költészet iránti rajongása. A képet a maga

kedvére, megrendelés nélkül készítette, tulajdonképpen szabad piacra. Erre bíztatást adott a Pesti Műegylet évenkénti tavaszi tárlata, ahol a mű kiállítható és eladható lehetett volna, valamint a történelmi kompozíciókat sürgető sajtóközlemények sora is. Nem tudni mi okból, a Zrínyit a szabadságharc előtt sohasem mutatta be, pedig 1847 előtt biztosan befejezte. E mű mellett, melytől valójában csak erkölcsi sikert remélhetett, az 1845-ös év nyarán Pesten több arcképet is festett. Egyetlen ekkor keletkezett műve, amelyről biztos adat van, Füredy Mihály operaénekes portréja. (Az énekes más műveket is rendelt nála, de azok nem készültek el.) Szále leveleiben panaszkodik rá, hogy késedelmesen fizet, akárcsak többi megrendelői.[14] Rövidesen hírt ad barátjának Eördöghnek arról, hogy egy különös üzleti vállalkozásba kezd: „Nemsokára bátyám (Szále Lajos jogász) és én egy litographiai művet fogunk kiadni, mely jövedelmezhet, ő viszi az egészet, én csak a képeket rajzolom kőre."[15] E vállalathoz az ötletet József nádor közelgő uralkodói jubileuma adta, minek külsőségei nagyon megmozgatták a festő fantáziáját: „A Palatinus, mint tán tudni fogod már – Maria Theresia brillantokba foglalt nagykeresztjét kapta meg, mint 50 éve palatinus, ezen keresztecske 100000 forintot jövedelmez néki évenként."[16] A tervezett műlapon a Magyarországon igen népszerű József nádort akarták ünnepelni és remélték, hogy ezzel jó keresetre tehetnek szert, amint ezt számos esetben hangoztatták is.

Szále István kiindulásul egy hatalmas olajképet készített, melynél segéderőket is alkalmazott. A művet Vácon kezdte el festeni, ahová 1845 decemberében, a bécsi esküvő után költözött feleségével és sógornőjével. Ekkoriban itt jogászkodott Lajos bátyja, a sokszorosító vállalkozás kezdeményezője és lebonyolítója. Festőnk az ő közelében, Pesttől másfél óra vasúti távolságra olcsóbb megélhetést remélt, valamint egy eddig kiderítetlen munkája is akadt itt, melyet folyamatosan végzett. A „József nádor allegóriája" és e munka idejének java részét lekötötte, így csak kevés jól fizető arcképrendelést tudott vállalni. Ezért kénytelen volt eperjesi barátjához újabb kölcsönökért folyamodni. Anyagi gondjai ellenére igen boldog volt, házassága jól sikerült: „Leopoldin, ő a kedves jó angyal, Édes Pistukám! minő egyetlen, megmérhetetlen értékű kincsre tevék én szert őbenne, még csak most látom ezen seraphi lelket mennyei tisztaság méltóságában, s kimondhatatlan azon gyönyör élvezet, mit általa érzek."[17]

Az együttélés első idejében megfestette Önarcképét, (kat. 4.), valamint felesége portréját is. (kat. 3.) Az asszony arcán nagy a változás az egy évvel korábbi műhöz képest. A finom szépségű ifjú nő mintha éveket öregedett volna. Hegyes orra, keskeny szája keserű karaktert mutat. Szále ecsetkezelése engedett valamit merevségéből, de talán csak befejezetlen a kép. Az anyagfestésre nem fordít nagy gondot, amiért kárpótol a mű egységes meleg-okkersárga tónusa, a sárga ruhán villogó izgatott vörös reflex.

A két portré zaklatottságról árulkodik, mintha a váci környezetben elbizonytalanodott volna a mester. Barátját, és talán önmagát is, igyekszik megnyugtatni afelől, hogy házassága nem hátráltatja munkájában: „...mert soha életemben oly szorgalmatos nem valék, mint most, s a' házasság elöli a poétai Gefühlt? hát Fürich, hát Overbeck? hát mások? Az ilyenekről való ítélet úgy illik Lajos szájába, mint tehénnek a gatya". Sógorát, Tomka Lajost idézi: „ő nem akarja bírálni lépteimet, de csak azt mondhatja, hogy művészetem gyilkosa vagyok".[18] Nem érthető világosan Tomka megjegyzése, hiszen Szále Vácon igen sokat dolgozott, itt született első alkotói korszakának két főműve, a Zrínyi-kép és a József nádor allegóriája is.

1846 júliusában nem bírta tovább a váci eltemetkezést, visszatért Pestre. „Ott legalább a nemzeti múzeum már rendeztetik némiképpen, a képtár is bír egy kis érdekkel."[19] Feleségét is féltette, mivel közeledett első gyermekük születése. Lajos bátyja már előbb Pestre költözött, és ideje volt elindítani a sokszorosító vállalatot is. Úgy tűnik valamiféle kiadói vállalkozást is terveztek, erre utal „A' mi Atyánk" című díszmű megjelentetése.[20] A hazai viszonylatban szokatlan, kilenc darab nagyméretű metszettel (Füger után) díszített kiadvány nem sok sikert aratott, talán túlságosan is germán szelleme miatt. Ebben a vállalkozásban István csak mint ügyintéző, megrendelés-szervező, pénzbeszedő vett részt. A metszetkészítésre nem vállalkozott, feltehetőleg technikai problémái voltak e téren, csakúgy, mint a József nádor allegóriája esetében is. „A' mi Atyánk" sikertelensége elvette kedvüket a további könyvkiadói próbálkozástól, így felhagytak vele.

Maradt tehát a nádort ünneplő műlap elkészítése. Az 1846 novemberében esedékes jubileumra országszerte készülődtek, Bécsben is jelent meg hasonló litográfia, jótékony célra, arisztokrata megrendelőtől.[21] Szále Lajos mint kiadó, igyekezett felvenni a versenyt a bécsi konkurrenciával, minde-

nekelőtt az olajképet akarta ismertté, sőt, elismertté tenni. Ennek érdekében egy reprezentatív „Nádori Emlék" felállítását vette tervbe, ahol a festményt és a nyomtatásra szolgáló rézlapot egy gondosan összeállított nagyszabású installációban, jelképes tárgyakból összeállított allegória-építményben szándékozott bemutatni a közönségnek. A bemutatót jó előre többször is beharangozta a sajtóban, és közzétett egy nyomtatott programot is.[22] Sajátos, hogy a vagyontalan Szále Lajos minden hitelét egy ilyen különös vállalkozásba fektette, és szinte egész életére szóló eladósodást vállalt ezért.[23] Hogy sem őt, sem Istvánt nem a Habsburg-ház iránti rajongás késztette erre, abban biztosak lehetünk, hanem inkább valami újfajta kapitalisztikus észjárás. Mint már utaltunk rá, jó üzletnek ítélték ugyanis azt a műalkotást, mely a hazafias érzéseket az uralkodóház iránti tisztelettel kapcsolja össze.

Szále István Pestre költözése után részt vállalt az előkészületekből, a műlapra való előfizetések szervezésében is. Újfent eperjesi barátjához fordult segítségért: „Lajos bátyámmal tervünk kivitelének életbe léptét íme e nyomtatott programban látod. A minta kép – melyet magam komponáltam, s kidolgozva benyújtattva lőn, Lajos által – a nádor legnagyobb tetszését aratá, azon nyilatkozattal kísérve, hogy különös és kitűnő pártfogására számolhatunk, ha kiviendjük. Már az ebből is háramló anyagi hasznot is tekintve íme látod, hogy a terv életbe lép, s midőn a program szavaiból kivett azon értelemnél fogva, hogy ezen mű az egész ország tettleges részvétét igényli, kérlek édes Pistám, egy kis fáradtsággal részedről is e dologban némiképpen hatni: az ívek szétküldése nékünk nagyon nehezen esvén, midőn az ország felső megyéibe Pestről úgyszólván semmi közlekedés nincsen. Arra kérlek édes barátom, hogy az íveket az illető megyék nótáriusainak küldd el, minden esetre biztos alkalommal s szorgalmazd általában az egészet oda, hogy ezen lapok megteljenek s első októberig legföllebb beküldessenek. A közelebbi információt akkor megkapod Lajostól vagy pedig tőlem, hogyha édes Pistám megírod nékem, leendsz-e szíves ebben a dologban eljárni. Árva, Turócz, Liptó, Szepes, és Sáros lenne reád bízva."[24]

Az elképzelt „Nádori Emlék" legfontosabb része természetesen a Szále István által festett kompozíció volt, mely minden esetlenségével együtt is figyelemreméltó alkotás, lévén az első ismert magyar politikai allegória.[25] Nem tudni Szále ismerte-e a Geiger–Pettenkofen–Eybl-féle már említett hasonló tárgyú művet, mivel annak datálása bizonytalan. Mindenesetre van köztük hasonlóság, de ezek inkább bizonyos alapsémák által szokásossá tett általános vonások. Ilyen a centrális kompozíció, és a „kép a képben" megoldás. A pesti festmény a bécsinél nagyobb szabású, ami a részletgazdagságot, a gondolati tartalmat illeti. Szinte a század második felének emléklapjait előlegezi a sokféle motívum összezsúfolása a felületen. A jelképek segítségével érzékeltetni kívánt alapeszme nem a nádor személyének kizárólagos magasztalása, inkább az ország kulturális és gazdasági haladásának dicsőítése, melyet a nádor áldásos tevékenysége mozdított elő.

A kompozíció felépítése nem szerencsés, meglátszik rajta a nagyobb dimenziókban való járatlanság, az arányok helytelen mérlegelése. A nádor mellképe körül repkedő túlméretezett, sematikus angyalok szinte agyonnyomják a főalakot, és egészen jelentéktelenné teszik a nemzet képviselőinek és az egyéb jelképeknek a csoportját. Különösen zavaró az allegorikus figurák – Hungária és a két angyal – üres, akadémiai klisék szerint megoldott arca. Szép viszont a kultúra nagyjainak – Liszt, Markó, Vörösmarty – márványszobor-együttese, valamint a csendéleti részletek. A kép színezése konvencionális, ecsetkezelése merev, az egész kép szinte csak egy óriási kiszínezett metszet. Mégis minden fogyatékossága ellenére lefegyverező a vállalkozás nagyszerűsége, az előd öket nélkülöző merész kezdeményezés.

A jubileumi ünnepen „... ezen emléklap (volt) az egyetlen egy, mellyel (1846) nov. 18-án a jubileum napjának emléke symbolice megtörtént, és a kész festmények a jurisdictiok ívei által a múzeum csarnokaiban századokra hatólag életbe lépett. A közkiállítás, a budapesti közönségnéli bemutatás is ünnepélyesen fogván szinte megtartani, március hó 15–20-ig...".[26] Az emlék felállítása igen nehezen ment. A legtöbb probléma a sokszorosításra szolgáló nyomóforma elkészítésével volt. Bár először az olcsóbb kőnyomat készítésére gondoltak, végül mégis a sokkal drágább rézmetszet került kivitelre, amivel Tyrolert bízták meg, de ő nem vállalván egy „Pétrák nevű hírneves metsző" készítette el.[27] Az előkészületek közepette 1847. jan. 13-án a nádor meghalt. Ennek következtében a tervezett emléket gyászalkotmánnyá alakították, mely így „kettős érdekességet" nyert.

A Pesti Hírlap márciusban ismertette a tervezett programot: „Az emlék részeit képezik: 1. az olajfestvények két darabban, a dicsőült mellképe, mellékfestvényekkel, Szále István académiai festésztől. 2. A megyei-városi hatóságok, birodalmi fővárosok címeres pergamenjei, egy 20' magasságú, 27 láb,

14" szélességű gazdag aranyzatú rámába foglalva, Engelbrecht Alajos pesti aranyozótól, 3. a frigy szekrénye, melyben a haza összes törvényhatóságaiban gyűjtött eredeti aláírási pergamenívek, az illető jelen statisticai adatokkal ékesítve, foglaltatnak, (fedelén) nagyszerű (József nádort ábrázoló) arcképpel ezüstből. Szentpétery József ezüstmíves hazánkfiától, 4. a főolajfestményt tartalmazó eredeti réztábla, melyről a t. cz. résztvevők számára fognak a jeles nyomatok lehuzatni és f. év június hó végével hivatalos úton és biztosan kiosztogattatni, midőn egyúttal az emléklap közszemléletül Pesten a t. cz. közönségnek bemutatván rendeltetése helyére, a Nemzeti Múzeum részére fog felajánltatni. A hátralevő pergamenívek beírásai június hó 1-ig folytattatni fognak, a megyei, városi t. cz. főjegyző urak ezentúl is teljes tisztelettel megkéretvén miszerint az óhajtott statiszticai adatokat is Szále Lajoshoz amint József Nádori emléklap rendezőjéhez s a »magyar statisticai kézikönyv« című munka kiadójához, Pestre hatvani utcza 581 sz. május hó 1-ig beküldeni kegyeskedjenek."[28]

A márciusi – József napra tervezett – felállítás nem sikerült, csak májusra fejeződtek be az előkészületek. A nagy eseményről a sajtó részletesen beszámolt, így többek között a Honderü, a Pesti Divatlap. Ezekből megtudjuk, hogy az emléket a városi Redout nagytermében állították fel (a címereket ábrázoló festményt Stein készítette) –, ahol a zenét Morelly zenekara szolgáltatta, és a belépődíj 10 kr volt. A kiállításon még folyvást elfogadtak előfizetéseket a műlapra, melynek ára 5 forint.[29]

Meg kell adni, az emlék felállítása, mely kizárólag a műlap reklámozására történt, jó ötlet volt, a pesti közönség szívesen fizette ki a beléptidíjat, ami a nyomatok ára mellett a jövedelmet adta. Mivel a nádor halála következtében udvari támogatásra, a kép megvásárlására többé nem számíthattak, így Szále Lajos az egyébként eladhatatlan művet a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozta.

Az installáció összeállításának vezérelve inkább politikai volt, mint esztétikai. Az eszmék egysíkú, azonnal érthető allegóriákon keresztül nyilvánultak meg, és a lélekemelő, világos jelképeket a pesti közönség minden bizonnyal nagy tetszéssel és megelégedéssel ismerte fel a festményen. A festő Szále a jogász Szále mellett háttérbe szorult. A rendező – Szále Lajos – nem a művészi kvalitásra, hanem a drága kivitelre, a szemkápráztató gazdagságra helyezte a fő hangsúlyt.[30]

A nagy kép elkészítése és bemutatása Szále Istvánnak nem hozta meg a várt anyagi biztonságot. Bár szerződést kötött bátyjával arra, hogy az havonta bizonyos összeggel látja el, de Lajos rendszertelenül és keveset fizetett, amit a festő megszaporodott családja azonnal fel is élt. „Jeleztem Néked (Eördöghnek), hogy vállalatom s fáradságomból csak annyi s nem több haszon jövedelmem volt, hogy volt mit ennem, s hajlékom egy fertály évre, ..."[31]

Emellett Leopoldine szülei révén Bécsből kapott portrémegrendeléseket (melyekről semmi adat sem maradt fenn). Eperjesre is dolgozott, Eördöghnek egy zsánerképet küldött „Korhelytanya" (kat. 10.) címmel, de vallásos kompozíciókat, szentképeket is vállalt. Eördögh is segített néha rajta a még sokáig befolyó előfizetési díjakkal. Mindez édeskevés volt arra, hogy anyagi gondoktól mentesen éljen. Így a festő egyre nyugtalanabb lett Pesten. 1847 januárjában utal először egy levelében arra, hogy bizonyos „műbarátok" – pl. Baur János – hívják Bécsbe, ott tisztességes és állandó jövedelmet ígérve neki. „Azt érintém a múltkor, hogy Bécsbe hívnak... S valósággal ha dicséretes jó hazánkban habár csak reám nézve casu fortuito másképp nem fordulnak a dolgok: kénytelen leszek hazánkból végképp kivándorolni. Szomorú egy lépés s tanúbizonysága egy keserű helyzetnek, de híjában, nem én lennék az első, habár igazán, s őszintén megvallom, hogy minden antagonisticus ferde ideák mellett, melyek itten honosok, fájó szívvel válnék el hazánktól, nem egyedül azért, mert művészi életem anyagian szerfelett keveset hoz, (mert hiszen a Béccsel való communicatio nagyon gyors s jó,) de... a képzelhetetlen szörnyű helyzet miatt, hogy itt művészi világ nincsen, s én azon borzasztó magányban sinylődöm, mely élet, s lélekölő egyaránt".[32] Szále sokat gyötrődött, nehezen szánta el magát, így Leopoldine szülei láttak hozzá a család áttelepítéséhez, mivel leányuk egyre betegebb lett, egyre erősebben kifejlődő mélabú kerítette hatalmába.[33] Szále így ír Eördöghnek: „Bécsbe megint nagyon hívnak, még pedig ipam és anyósom, minekutána t. i. helyzetünkről tudomást kaptak, oda nyilatkoztak, hogy Bécsben könnyebben el lehetnék foglalva mint itt, ebben a faragatlan, művésztelen hazában. Adj tanácsot mit tegyek, istenemre mondva én már a nyomorúságot megúntam, s végre és valahára sorsomtól azt kívánom, forduljon jobbra vagy balra ebben a hitvány városban az embernek se hivatási köre, sem pedig kenyere, miért nyomorgok tehát én itten?"[34] 1848 áprilisában költöztek el végül is Pestről, és Szále István soha többé nem jött vissza.

A dolgozatunk alapját képező levelezés itt megszakad. Feltehetően a nagy korszakos események közepette a festő Bécsben egy kis nyugalomra lelt. De itt sem ment a sora fényesen, mint Eördöghhöz

írt utolsó leveléből kitűnik: „Adta volna Isten, hogy ezen összeg (a műlapok díja) Budán létemkor legnagyobb szenvedéseimben érkezik meg, akkor bizony minden másképp történik, s én nem lettem volna kénytelen kivándorolni hazámból, onnan ide karjaiba esve egy szomorú sorsnak, de egyébiránt most is jó jövend, legalább olyan jó, mind akkor jövendet volna, most családos ember vagyok, s a szükség nagy, Rudolf és Gyula, két kis fiam, édes Pistám, ezek sok cipőt tépnek el, s itt barátom az élet nehéz, nagyon nehéz. Rudolf az öregebbik, már magyarul beszél, (s most merjen valaki hazafiságomban kételkedni, midőn Bécsben magyar embereket nevelek)..."[35]

Mégis úgy tűnik, bécsi szükölködése csak viszonylagos, hiszen nagy műtermet tartott, tanítványai voltak,[36] másolási, restaurálási munkákat vállalt. Rendeződött körülményeire utal az a tény is, hogy egy évtized elteltével újra kezdett tanulni, egy sor más magyarral együtt, Karl Rahl magánakadémiáján.[37] Magyar kollégái – Than Mór, Lotz Károly, Latkóczi Lajos – javarészt a szabadságharc után kerültek Bécsbe, és ott megmámorosodtak a „brutális manier"-t alkalmazó mestertől. Stílusuk azonos elvek szerint alakult, az ekkor Bécsben elképesztően modernnek számító, kisebb művészi forradalmat kavaró rahli romantikus akadémizmus szerint. Szále a kezdetektől Rahl mellett dolgozott, hatására az ő stílusa is átformálódott. A kicsinyes formaképzést levetette, összefogottabbá, erőteljesebbé vált. Rahl többi tanítványához hasonlóan nagy, plasztikus felületeket képez, jellemzi a mély hangoltságú kolorit. Egy ebből az időből származó női portréja (kat. 21.) jól mutatja ezeket a jegyeket, különösen érdekes alkalmat ad azt megfigyelni, hogyan töltődik fel a hagyományos biedermeier portré a rahli iskola jellegzetességeivel. Ekkoriban keletkezett az *„Érdekes Olvasmány"* (kat. 15.) című műve is, amit szintén a Rahl-ateliében készített. Tipikus eladásra szánt mű, romantikus jelmezt viselő figurái a már jelentkező ekletikát mutatják. 1853-ból fennmaradt egy Szálének címzett levél, a család ismerősétől, Max Sremionowski lőcsei megyei előljárótól, aki pártfogolta a festőt. Sokat elárul ez az írás ekkoriban végzett megbízásai természetéről, magas rangú megbízóiról, akiknél többnyire restaurálásokat vagy családi portrékat készített, valamint Szále stílusáról, melyet a már említett női portré is igazol.[38]

Szále hosszú évek után, Rahl inspiráló környezetében 1853 körül újra történelmi művet kezdett festeni, a Rákóczi-kompozíciót.[39] Sajnos a műről sem vázlat, sem leírás nem maradt fenn, pedig hallatlanul érdekes volna összevetni Than Mór ilyen tárgyú korai (1846) vázlatával, vagy az ugyancsak Than által 1864-ben festett *Ónodi országgyűlés*sel. Szále – feltehetőleg Rahl bíztatására – még ugyanez év őszén jelentkezett először a pesti Műegylet kiállításán is, a hét évvel korábban, hazafias felbuzdulásában, a pesti közönség által táplált illúzióktól telve megfestett „Zrínyi a költő"-vel. Bár felfigyeltek a műre, vásárlója nem akadt. Még javában dolgozott Rákócziján, mikor váratlanul 1853 októberében Rahl műtermében letartóztatták, és a pesti K. und K. haditörvényszéknél vizsgálati fogságba került. A hírhedt Újépület 5. pavilonjában volt fogva hét hónapig. Hogy mi volt a letartóztatás oka, az sohasem derült ki, de nem ő az egyetlen, akit Rahl gyanús környezetéből vittek el. (Mint ismeretes, Than Mórt is letartóztatták.)

A festő családja kétségbeesve érdeklődött. Ekkortól maradt fenn a Szále-levelezés második csoportja, melynek java része a börtönből íródott.[40] Bátyjai – Antal és Péter – igyekeztek segíteni rajta és családján. Támasz nélkül a súlyosan tüdőbeteg asszony hamarosan anyagi gondokkal küzdött. Kevés ezüstjüket zálogba adta, és a festő eladatta vele szinte egész képállományát is, a szorongató körülmények következtében áron alul. Egy aradi megrendelője, Dezső Ádám (Adam Deseő von Szentviszleő), akinek nagyméretű oltárképet (vagy oltárképeket) festett, fizetett valami előleget a családnak, de a nagy műteremlakás és a személyzet fenntartására ez kevésnek bizonyult.[41]

Végül is 1854. jún. 16-án éppen olyan váratlanul, mint ahogy elfogták, el is engedték minden magyarázat nélkül. Pesten Medve Imre festőművész segítette, akiről nagy szeretettel írt Leopoldinének. Egy hónap múlva került haza családjához, Bécsbe, ahol már Rahl professzor is várta, érdeklődéssel kísérve sorsát.[42] A festő igyekezett minél előbb egyenesbe jönni, de nehezen boldogult, mivel tanítványait elvesztette, a festői gyakorlat nehezére esett, a börtönben szerzett szembántalmai miatt. Első jele a dolgok rendeződésének, hogy 1854 augusztusában Pesten a Műegylet tárlatán kiállította a már említett „Érdekes olvasmány" c. művét (vagy annak másodpéldányát), mely ott valószínű 100 forintért el is kelt.[43] Ekkoriban kapott először komolyabb megrendelést Magyarországról. Egy levélben utalást találni arra, hogy Udvariban huzamos ideig nagyobb munkát végzett, de hogy ez mi volt, arra nincs célzás.[44] Felvetődött az a gondolat is, hogy elhagyja Bécset. Először Aradra szándékozott menni, ahová nagyon hívták, Antal bátyja közvetítésével a br. Marczibányi család „roppant jószágá-

ra", majd később Bukarestben akart letelepedni.[45] Leveleiből úgy tűnik, hogy Bukarestbe rendezett körülmények közé, konkrét megrendelésekkel várták. De ez a terve, mint már annyi más is életében – meghiúsult, mivel fiatal feleségének tüdőbaja válságosra fordult és az asszony elhunyt. Ő ottmaradt három árvával, utazni nem lehetett. Rövidesen újra megnősült, Hohenauer Franciskát, a család régi ismerősét vette el.[46] Ez asszony mellett egy időre rendbejött az élete, ennek bizonyítéka, hogy újra történeti művel próbálkozik: „Dugonics Titusz Nándorfehérvár ostrománál" c. művel, melyet a Pesti Műegylet 1857-es műlapjára kiírt pályázatára küldött el Pestre.[47] Az 1000 forintos pályadíjat tanulótársa, Than Mór nyerte, „Imre király elfogja lázadó öccsét, Endrét" c. művével. A mellőzés érzékenyen érintette a festőt, Antal bátyja így vigasztalta: „A nem jutalmazás a jobbak sorsa", majd később: „Streibitz Kunsthandler ... azt gondolja, hogy Than, akinek 1000 Ft jutalom adatott protectio által tehetett előbbe! Jövő évre valamely genre- és egy tájkép van kitűzve. Ez utóbbiakkal tán kár ne annyira fárasztani a művészeket, mint a historiai művészetet hátráltatni amennyiben nekik kenyérkosara fennebb függesztetik, mert tájképfestés bár mi művészi is soha sem állhat egy lineán a históriai művészettel, mintahogy az ember a teremtés legfőbbike. A genreképek ismét csak apró mindennaposságokat ábrázolnak. Ítéletem szerint tehát a honi művészek serkentésére évenkint meg kellene maradni a históriai feladatoknak, ahol erény, erély és szenvedelmek fejtetnek ki egyszersmind nagy és kedves emlékül az utókornak."[48]

Szále Bécsben az ötvenes évek második felében eleven kapcsolatot tartott testvéreivel. Fogsága óta meg-meglátogatták, levelezésük is megszaporodott Néhány levélben utalást találni a bécsi hétköznapokra, Szále szívesen ír a színházi életről, kiállításokról egyaránt.[49] Több portrét is festett ekkoriban bátyjairól, valamint önarcképet is több példányban. Feleségének arcképe szerencsésen fennmaradt ebből a sorozatból, szép bizonyítékaként érett stílusának. (kat. 28.) A természetes megjelenésű asszony karaktere meleg, tonális felfogású képben bontakozik ki. Plasztikusan megformált arca, kissé korpulens megjelenése igen emlékeztet Rahl arcképstílusára, és jól illeszkedik Than Mór és Lotz Károly fiatalkori műveihez is.

Mikor Lajos és Péter bátyjainak elkészült portréit a festő elküldi, ezt írja a kísérőlevélben: „A képek minősége itt sokaknak nagyon tetszett, a tiédet pa. Veronese-osnak, az enyémben valamit találtak Rembrandtból."[50] (kat. 27.) E megjegyzések is azt mutatják, hogy Szále stílusát már bátran sorolhatjuk a korai ekletika körébe. Különösen szép lehetett Péter bátyjának fiatal feleségéről, Kovács Júlia költőnőről készített arcképe, mely a 24 évesen öngyilkossá lett fiatal művésznőt örökítette meg, közvetlenül végzetes tette előtt.

Ekkoriban már Pesten is voltak vevői. Dr. Markusovszky ügyvéd (a „doktor bátyja") volt megbízva képeinek eladásával, de Szále Antal is szerzett számára megrendelőket.[51]

Antal meghívására 1860-ban elköltözött Bécsből Pozsonyba.[52] Itt készült műveiről nincsenek adataink, de nemigen kezdett újabb, nagyobb lélegzetű kompozícióba. Innen hívták meg Pápára, ahol az Eszterházy-ősök galériáját restaurálta.[53] Utoljára 1862-ben jelentkezett Pesten arcképpel.[54] Pápán súlyosan megbetegedett, és háborodott elmével került haza. Már korábban is voltak jelei kitörő elmebajának. Szertelenül viselkedett, költekezett, furcsa ruhákat, drága holmikat vásárolt adósságra.[55] Talán az egész életét kísérő anyagi nehézségek ellen lázadt ezekkel a gesztusokkal, idegrendszere nem tudott belenyugodni az állandó lemondásba, a nem kedvére való munkák végzésébe. Mikor Pápáról visszatért, hazamentek Bécsbe. Ott, miután 14 éves, tehetségesen rajzoló fia meghalt, megőrült, és a bécsi őrültek házába került. A bécsi ismerősök segítségével visszakerült családjához, de rövidesen, 45 évesen elhunyt.[56]

Halála után hagyatéka Lajos bátyjához került, özvegye többszöri sürgetésre sem kapta vissza. Így a Szále-képek feltehetőleg Losonc környékén szóródtak szét. Az özvegy birtokában alig néhány mű maradt. Ezek nagy részét a család az 1950-es évekig őrizte, amikor darabonként eladogatták. A II. világháború során nem egy képe el is pusztult.[57]

Szále gyermekeinek sorsa is érdemel egy-két szót. A festő halála után a család Budapestre telepedett, ahol az özvegyet az OMKT is segítette.[58] Leányai: Sophie és Vilma akkoriban nőknél szokatlanul szakmát tanultak, fényképésznek mentek. Kálmán bátyjuk hírneves vasúti mérnök lett.[59]

*

Szále István művészetének értékelése igen nehéz feladat, és nem is végezhető el maradéktalanul, annyira csekély a fennmaradt művek száma. Ezek alapján két fő alkotói periódusra osztható munkássága. Első korszakában 1840–50-ig bécsi biedermeier stílusában dolgozott. Ezen belül is bizonyos kettősség sejthető: egy száraz akadémiai modor, mely még őrzi a klasszicizmus leszállt, kiürült formáit (Nádori emlék, Gálóczi Leopoldine), és egy másik felfogás, mely a Danhauser-Amerling, nálunk Tikos Albert által képviselt naturalisztikus áramlatot követi, lazább ecsetkezeléssel, őszinte, természetes vonásokkal. Szép darabként sorolható ide, minden anatómiai hibája ellenére a Történelmi Képcsarnokban levő fiatalkori önarcképe. (kat. 39.) Az 1850-es évek elején Rahl hatására stílusa gyökeresen megváltozott, biedermeier beidegződésű alkotásmódja feltöltődött a rahli külsőségekkel, formaképzése erőteljessé, drámaivá vált, koloritja mélyen hangolt, tonális hatásokat is alkalmazó. Ebben a korszakában a korai eklektika jelenik meg művészetében, Szemlér Mihályra, Ujházy Ferencre emlékeztet. Művészettörténetileg az átlagnál jobban képzett, s e tudása segítségével igen sok másolást, restaurálást is végzett, ami abban az időben magasabb rangú művészi tevékenységnek számított, mint manapság. Feltételezhetően Rahl igénybe vette segítségét falképeinek kivitelezésénél, – ismeretes egy Szále-kézirat is a freskófestésről.

Munkásságának értékeléséhez szükséges lenne három darab nagyméretű, elkallódott történelmi kompozíciójának ismerete. Jelenleg egyiket sem ismerjük, még leírásokból sem. Ugyancsak ismeretlen helyen lappanganak hatalmas oltárképei, valamint zsánerképei is. Számos műve lehet bécsi magántulajdonban, Udvariban, Aradon, Pozsonyban és Pesten.

Ismert művei szerint semmiképp sem tekinthetjük kiemelkedő festőnek, inkább jól képzett, kulturált mesterembernek. Levelei tanúsága szerint ügyes társasági ember sem volt, hogy tehetsége kiegészítésére jó kapcsolatokra tegyen szert. A magyar művészeti életből maga kimaradt, a bécsi pedig sosem fogadta be. Tipikus kismester, arra hivatott, hogy szerény képességeivel szerény polgári középrétegek igényeit elégítse ki. De mivel ezek a rétegek Magyarországon még csak zsendülőben voltak és igényeik művészi alkotásokra gyéren jelentkeztek, az ilyen kevésbé mozgékony mester háttérbe szorult. Mire a művészet – vagy csak a képmások – iránti igény szélesebb körben elterjedt, már megjelent az olcsó fénykép, ami a Szále-féle középgárdát végképp megfosztotta kenyerétől, hacsak maguk is nem kezdtek fotózni. De Szále mint „akadémiai festész, történeti festő" erre nem is gondolt, igaz, tőkéje sem volt hozzá. Nagy ambícióval készített történeti művei nem lehettek túlságosan vonzóak, mert akkor talán valamely társadalmi szervezet kiterjesztette volna rájuk pártfogását, hogy múzeumba kerüljenek, vagy sokszorosított műlap készüljön róluk. Szále ilyen irányú kapcsolatokat sem keresett, nem ő az egyetlen művész a korban, aki nem ismerte fel, hogy a nagyszabású történeti kép tipikusan múzeumi műfaj. (Lajos bátyja, a jogász, ezt már a negyvenes években világosan felfogta.) Szále egyéni tragédiája az, ami általában a középszerűeké egy művészetre még kevéssé fogékony társadalmi közegben: annyira nem kiváló, hogy a maroknyi hozzáértőt meghódítsa, annyira nem vásári, hogy „ponyvára" kerüljön. Így közönsége valóban csak a késő utókor lett, mint megjósolták neki, de csak az a tudományos érdeklődő, aki egy korszak csatározására visszatekintve a derékhadat is fontosnak tartja.

JEGYZETEK

1. NAGY I.: Magyarország családi Czímerekkel és nemzedéki táblákkal. Pest 1857, 65.

2 A leszármazottak mindkét részről nagy szeretettel és tisztelettel ápolják a festők emlékét. Szále János oldalági rokonai Ráckevén élnek, szép műemlék jellegű házukat emléktábla jelöli, mely 130 éve van a család birtokában, és híven őrzi múlt századi formáját. A kései utódok a helyi honismereti körben tevékenykednek, és ébren tartják édesapjuk emlékét – aki a Savoyai birtok intézője volt –, valamint Jánosét is, mint annak testvéréét. Egy különösen szép nagyméretű tájképet őriznek Szále Jánostól, amit a festő ajándékozott rokonainak. Szále István unokája, Szále Ottó ma is él az NSzK-ban, gondosan ápolja nagyapja iratait és néhány művét. Számos adattal sietett segítségünkre. Ezúton szeretnénk mindkét családnak a sok értékes tájékoztatást megköszönni. Különösen érdekes volt a családok címerének azonosítása.

3. Szále István születési adatait a Szlovák Szoc. Közt. Belügyminisztériuma által VVS/3–129/2351–1972. sz. alatt kiadott anyakönyvi kivonat másolata szerint közöltük. Dr. Peregrinyi János, a losonci

Margóczy nevű evangélikus lelkésztől téves születési adatokat kapott 1906. szept. 28-i levelében, mely levél a MNG Adattárában 1446/1920. sz. alatt található, a Szále-levelezés csomagjában. A tévedés magyarázatát nem ismerjük. (A hiteles anyakönyv másolatát Szále Ottó bocsátotta rendelkezésünkre.)

4. FLEISCHER GY.: Magyarok a bécsi képzőművészeti akadémián. Bp. 1935. 88.: „Szály István festő Losoncról, 23 évesen 1841-ben iratkozott be az antik rajz osztályra." (Szále pontos születési adatait ez a közlés is megerősíti.)

5. Szále István levele Eperjesről Gálóczy Leopoldinéhez Bécsbe, 1844. nov. 2-án. (Szále O. tul.)

6. Sz. I. Eperjesről G. L.-nek Bécsbe, 1844. nov. 26-án (MNG Adattár 1446/1928,) és dec. 30-án. (Szále O. tul.)

7. G. L. levele Bécsből Sz. I.-hez Eperjesre, 1845. jan. 28-án. (Szále O. tul.)

8. A leveleket a Szépművészeti Múzeum vásárolta meg, 1906-ban két arckép kíséretében, Eördögh Elődtől, Eördögh István fiától. Az iratok 1963-ban kerültek a MNG Adattárába, az arcképek pedig már előzőleg a Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnokába. A levélköteg Szále István, Gálóczy Leopoldine és Szále Lajos leveleit tartalmazza, 1844-től 1850-ig. Kiegészíti ezt az anyagot a Szále Ottó birtokában levő levélanyag, mely az ugyanebben az időben Leopoldine által Istvánnak írt leveleket, valamint az 1853-tól 1860-as évek végéig keletkezett családi leveleket tartalmazza. Összesen kb. 110–120 levél ismeretes. A levelek német, latin és magyar nyelven íródtak. A levélanyag rendezését Szále Ottóné végezte el, a fordításokat Szále Ottó készítette.

9. Sz. I. levele Pestről Eördögh Istvánnak Eperjesre 1845. dec. 12-én. Egy előzőleg elkészült képet említ, melyen Eördöghöt nagy szakállal ábrázolta. (MNG uo.)

10. Ua. ua.-nak, 1845. nov. 3. (MNG uo.)

11. Sz. I. Pestről E. I.-nek Eperjesre, 1845. júl. 23-án, a levél utóiratában: „*Piazetta*: meglehetős festő, originálljai mint meglehetős színezetűek nem megvetendők, de egy utánametszet rézlapnak semmi különös becse, mert idea üres ember volt. Többnyire Apostoli 's más szentfejeket festett, a metszések utána többnyire olly formában vannak, hogy a' vonások majdnem az egész fejen egy irányba húzvák. *Sohn*: Düsseldorfi most Münchenben még élő festőről ime egy igen szép stílusos, a' középkort gyönyörűen caracterizáló képet küldök a kőrajz sikerült' s szép, – Az alak szende madonna szépségű. A kidolgozás német művészi pontosságú, 's az ornamentális 's redőzet szép stylü, gyönyörű. *Önmagam*: Zrínyi a költőt phantasiájában componálom, meglátjuk mi leend belőle. A vásznat és a stafelait küldd el, a nagy képet később, isten veled!" (MNG uo.) Hogy ez a bizonyos „nagy kép" mi lehetett, arra nézve nincsen adatunk.

12. Szále Ottó közlése.

13. A 11. sz. jegyzetben idézett levélből.

14. Füredy még két portrét szándékozott festetni magáról a Lucretia Borgia-beli szerepében, és mint Zampa. De Olaszországba utazott vendégszereplésre, így a képek nem készültek el. Szále honoráriuma a Füredy portréért 70 forint volt, amit nagy késéssel, az olasz út után fizetett ki a művész, és Szále még sürgetni sem merte, nehogy a jó megrendelőt elriassza. (MNG uo.)

15. Sz. I. Pestről E. I.-nek Eperjesre, 1845. júl. 29-én. (MNG uo.)

16. Uo.

17. Sz. I. Pestről E. I.-nek Eperjesre, 1845. dec. 12-én éjszaka, Vácra indultában. Vácon a Farkas u. 139. sz. alatti Horváth-féle házban bérelt lakást. (MNG uo.)

18. Sz. I. Vácról E. I.-nek Eperjesre, 1846. jan. 10-án. (MNG uo.)

19. Sz. I. Vácról E. I.-nek Eperjesre, 1846. jan. 26-án. (MNG uo.)

20. Fürich József és Müller Antal után: A' mi-Atyánk. Kilencz kőre rajzolt képpel. Rajzolta és szabadon fordítva kiadta SZÁLE L. Pesten 1846.

21. P. J. N. Geiger: „Emléklap József Nádor hivatalbalépésének ötvenedik évfordulójára" (1846. Szépm. Múz. ltsz. 1090) alapján készült litográfia F. Eybl és A. Pettenkofen műve. (MNM Tkcs.) In: Művészet Magyarországon 1830–1870-ig. Szerk. SZABÓ J. és SZÉPHELYI F. GY., 188. sz. Széphelyi F. Gy. közlése szerint a megrendelő gr. Nyáry Rudolf volt. (68. o.)

22. SZÁLE L.: Nyílt levél a József nádori országos emléklapra vonatkozólag. Buda 1846. A programra többször hivatkozik a sajtó, és a levelekben is írnak róla, sajnos egyetlen fennmaradt példány sem ismeretes eddig.

23. Sz. I. Pestről E. I.-nek Eperjesre, 1846. nov. 14-én: „minekutána Lajos Bátyám roppant, sőt, olly

adósságokba van keverve, minőket tán élte fogytáig – ha még oly jó dolga lenne – nem volna képes lefizetni az egész az én ügyelésem alatt megy, nehogy valamely kreditornak eszébe jusson az egész dolgot sequestrum alá vetni". (MNG Adattár. Idézi: SZENTIVÁNYI L.: A két Szále c. cikkében, Műbarát 1922. 194. o. Meg kell említeni, hogy Lajos nem járt rosszul a vállalkozással, adósságaiból rövidesen kilábalt.)

24 Sz. I. Pestről E I.-nek Eperjesre, 1846. aug. 6-án. (MNG uo. SZENTIVÁNYI uo.)

25. A festményen középen egy medaillonban a nádor polgári ruhás mellképe látható. Mögötte három angyal pajzsokkal, melyen Magyarország címere van megfestve. Balról Buda látképénél a nádor márvány mellszobrát Hungária mutatja a magyar nemzet képviselőinek, kikben az ország prímását, báró Vay Miklóst, Zsedényi Eduardot ismerni fel. Mellette áll gróf Széchenyi István, Deák Ferenc, gróf Majláth György, Klauzál Gábor, Nyári Pál, Kossuth Lajos, gróf Teleki József, Ghyczy Kálmán, Szemere Bertalan, a szobor mögött Nádossy Istvánt láthatjuk. Jobbról Alcsut, aratókkal és szőlőművelőkkel, másik oldalon a Lánchíd fölött a sziget felé gőzhajó halad. A kép mellett balról paletta, glóbusz, körző, írott tekercs, a Magyar Törvénykönyv egy kötete, három márványszobor, melyek Liszt Ferencet, Markó Károlyt és Vörösmarty Mihályt ábrázolják, jobbról sisak, kard, ágyú, páncél és több golyó, a háttérben lobogók.

26. Szále Lajos levele Pestről E. I.-nek Eperjesre, 1847. jan. 29-én (MNG uo. Szentiványi uo.)

27. Uo. Alois Petrák cseh származású bécsi rézmetsző. (THIEME-BECKER XXVI., 495.) Schnorr v. Carolsfeld metszett bibliájának készítője. A Biblia-illusztrációk Szále István hagyatékában megtalálhatók. Talán innen ered a kapcsolat a Pesten viszonylag ismeretlen mesterrel.

28. Pesti Hírlap, 1847. III. 9. 843. sz. 161.

29. *Honderü* 1847. I. köt. 500., *Pesti Divatlap* 1847. júl. 1. 27. sz. 861–63.

30. „... egy 1000 pftos gazdagon aranyozott kép és már kifizetett ráma, 800 pftba került címeres pergament ívek, a két darab (Szále) Pista és segédfestészei által festett nagyszerű képek 800, a rézlap metszése 1500 pft, a frigyszekrény 200 pf, a frigyszekrényt díszítő nádor melljképe ezüstből 600 pft, Szentpéteritől etc..." (Szále Lajos 26. sz. jegyzetben idézett leveléből. MNG uo.)

31. Sz. I. Pestről E. I.-nek Eperjesre, 1846. nov. 14-én. 1846. dec. 23-i levelében visszatér rá: „Azt hittem két évig nyugodtan dolgozhatom, 5 hónapig 500 pft-kapék, a hó elején és 100 pengőt amíg dolgozom, később a jövedelem 1/3-át." Sajnos nem így lett, csak kisebb összegeket kapott. Kérte Eördöghtől az előfizetési összegeket, úgy tudta, 270 előfizető volt. (MNG uo. SZENTIVÁNYI uo.)

32. Sz. I. Pestről E. I.-nek Eperjesre, 1847. jan. 4-én. (MNG uo.)

33. A Gálóczy szülők 1847. ápr. 21-én évtizedekkel korábban elvesztett párkányi birtokukat ajándékozták Szálének, akinek a tulajdonjogot ügyvéd útján kellett volna tisztáznia. A festő nem járt a bizonytalan birtok után. Ennek az ügynek a sikertelensége után határozták el magukat az átköltöztetésre a Gálóczy szülők. (Franz és Sophie Gálóczy levele Bécsből Sz. L.-nak Budára, 1847. ápr. 21. Szále O. tul.)

34. Sz. I. Budáról E. I.-nek Eperjesre, 1847. szept. 28-án. (MNG uo.)

35. Sz. I. Bécsből E. I.-nek Eperjesre, 1850. dec. 2. (MNG uo.)

36. Szále egyetlen tanítványának nevét ismerjük: Péterfi Károly erdélyi festőnövendék, aki 1851-ben érkezett Bécsbe, később Erdélyben rajztanár lett. Péterfit mint tanítványt Szále Leopoldine említi. „... Drága Pista, ez a szerencsétlenség sok mindenre vezetett, (a letartóztatás) tanítványaidat mind elvesztetted, kivéve Péterfit, ő leírhatatlan türelemmel vár Rád, gyakran jön és érdeklődik, hogy már itthon vagy-e. Látszik, hogy égeti a mohóság, hogy Tőled tanulhasson..." (1854. jún. 24-i levél Bécsből Sz. I.-nek Pestre, az Újépületbe.) Péterfiről: LYKA K.: Nemzeti romantika. Bp., 1942. 115.

37. A. GEORGE-MAYER: Erinnerungen an Carl Rahl. Wien, 1882, 70.

38. Max K. Z. Sremionowski Lőcséről István von Szálének Bécsbe 1853. szept. 21-én. (Szále O. tul.) A Gotuchowskival való találkozás Szále októberi letartóztatása következtében meghiúsult. (A levelet a 104. o.-n közöljük.)

39. A. GEORGE-MAYER i. m.

40. Szále letartóztatásával és börtönbeli életével kapcsolatos levelek 1853. dec. 16-tól 1854. júl. 24-ig íródtak, mintegy 26 db levél. Java részüket Szále István írta feleségének. Számos utalás található bennük megrendelőire, műveire, egészségi állapotára. (Szále O. tul.)

41. Sz. I. Pest Újépületből Sz. L.-nek Bécsbe, 1854. febr. 16-án. (Szále O. tul.)

42. Sz. L. levele Bécsből Sz. I.-nek Pestre, már kiszabadulása után, 1854. júl. 10-én. (Szále O. tul.)

43. A Pesti Műegylet évkönyve az 1854-es évre Pest, 1855. A kompozíció feltehetőleg másolat.
44. Sz. A. levele Pozsonyból Sz. I.-nak Bécsbe, 1857. III. 21-én. (Szále O. tul.) 1857-től kezdődik a festő levelezésének harmadik csoportja, mely javarészt testvéreihez szól.
45. Uo. és Sz. A. levele Pozsonyból Sz. I.-hoz Bécsbe, 1857. szept. 2-án. (Szále O. tul.)
46. A Szále család közlése.
47. A Pesti Műegylet évkönyve 1856-ra. Pest, 1857 6; *Divatcsarnok*, 1857. III 15. 3. 137: A Műtárlat 1000 ft-os történeti műlap-pályázatára három képet küldtek be: Szále István: Dugonics Titusz Nándorfehérvár ostrománál, Újházy Ferenc: A Kenyérmezei csata és Than Mór Imre király elfogja lázadó öccsét, Endrét.
48. Sz. A. levele Pozsonyból Sz. I.-hez Bécsbe, 1857. márc. 21. és szept. 2. (Szále O. tul.).
49. Sz. I. levele Bécs Weiden Mittersteig 622-ből Lajoshoz valószínűleg Losoncra, 1857. aug. 24-én (Szále O. tul.).
50. uo.
51. Sz. A. Aradról Sz. I.-hoz Bécsbe, 1858. aug. 29.
52. A Szále család közlése.
53. MDK–A–I– 1/461
54. A Pesti Műegylet katalógusa 1862. febr.–márc.
55. Szále (Hohenauer) Franciska levele Bécsből Sz. I.-nak Pozsonyba, 1860.
56. A halotti bizonyítvány másolatát a Bécs belvárosi evangélikus lelkészi hivatal adta ki, 1863/275. sz.-on 1972. júl. 21-én. (Szále Ottó tul.)
57. A Szále család közlése.
58. MDK–A–I– 1/497 Szále Fanny festőnő (Hohenauer Franciska) 1869-ben köszöni a Képzőművészeti Társulatnak a kapott özvegyi segélyt, és a férje által Horváth Ödönről festett arcképet küldi a Képzőművészeti Társulatnak értékesítés végett.
59. Szále Sophie született 1855. Bécsben, mint másolónő (kopistin) dolgozott 1875–77-ben Trieszt-ben. Erzsébet királynő megrendelésére 15 nagy és 50 kis album készült a „Miramare" kastélyról, melyhez a kópiákat mind ő másolta. Szále Vilma született 1858-ban Bécsben. Sopronban tanult fényképész-retusőrnek. 1874–77-ben Sopronban Rupprechtnél dolgozott, 1877-től a bécsi Türk-nél. 1886-tól élt Budapesten, ahol a Fő utcában egy fényképész műteremben dolgozott. 1903-ban halt meg. Szále Kálmán született 1861-ben Pozsonyban. A bécsi akadémián építészetet tanult, tanára Theophilus Hansen volt. 1884-től a Déli Vasút építészmérnökeként működött. Művei: a fehérvári pu. épületei; Bp. Déli pu. vonala Kanizsáig, majd Szombathely–Grázig; Bp. Királyhágó u. 2; Trencsén-ben a Csillag Villa; valamint Tepliczben is dolgozott. Az OMKT tagja.

SZÁLE ISTVÁN KÉPEINEK JEGYZÉKE

1. Királyok imádása
v. o. 91x75 cm
J. l. b.: Steph. Szále pinx. A. D. 1840
Árv Közlöny. 1936. márc. 76. sz., (2. rk. sz.) 51. l. okt. (4 rk. sz.) 42. l.
Árv közl. 1937, 4. rk. sz. 35. l., 525. sz. Illusztrálva.
Kiáll.: Ernst Múzeum, 1920, XIII–XIV. aukció, 495. sz.
(40. kép)

2. Gálóczi Leopoldine (A művész neje)
v. o. 68x45 cm
J. l. b.: St. Szále pinx 844, fölötte: Leopoldine
MNG 3203
Vétel Eördögh Elődtől 200 kr. 1905-ben.
A Szépművészeti Múzeum új szerzeményei. Bp. 1920, 24.
Kiáll.: Magyar Biedermeier Kiállítás 1937/38. Bp. Műcsarnok, XIX. terem, 531. sz. (A művész neje címen)
A magyar festészet mesterei. Miskolc, 1943. Katalógus, 17. l.
Vác, 1967, szept. 29.

Szécsény, 1978. Reformkor kiállítás
Tata, 1981.
(41. kép)

3. Női arckép (A művész felesége)
v. o. 68,5x55,5 cm
J. b. l: I. Szále pinx 845
MNG 5937
O. M. Szépm. M. Évkönyvei III. k. Bp. 1924, 111.
A Szépm. Múz. új szerzeményei. (Kiállítási kritika) Magyar Művészet, 1925, 25–32.
Kiáll.: O. M. Szépm. M. Az új szerzemények kiállítása 1921–24. Bp., 1924.
III. terem 45. sz. (Kell Jenő ajándéka 1923-ból) A Szépm. M. kiállítása, 1931, Bp.
Magyar Biedermeier Kiállítás 1937/38. Bp. Műcsarnok 529. sz.
(43. kép)

4. Férfiarckép (Önarckép)
v. o. 68,5x55 cm
J. l. b.: Szále (János?) pinx 845
MNG 5936
Feltehetőleg a 3. sz. Női arckép párdarabja, melyet az esküvője után készített a festő.
(44. kép)

5. Füredy Mihály operaénekes. 1845
v. o.
In: Szále István levele Pestről Eördögh Istvánnak Eperjesre, 1845. júl. 23.
(MNG Adattár, 1393–1446)

6. Női arckép. 1845
v.o. jelezve
1943-ban Dr. Major László (vagy Miklós) tulajdona, Bp. VIII. Horánszky u. 4.
Draskóczy István közlése. (MDK Adattár)

7. Női képmás. 1845
v. o. 66,5x54,5 cm
J. l. b.
Ernst Múzeum Aukciói. XXII. 50. l., 578. sz.

8. Férfiképmás. 1845
v. o. 66,5x54,5 cm
J. l. b.
Ernst Múzeum Aukciói. XXII. 50. l., 578. sz.
Elképzelhető, hogy a 3., 6., 7., valamint a 4. és 8. kép azonos.

9. Eördögh István arcképe. 1845
v. o.
In: Sz. I. levele Pestről E. I.-nek Eperjesre, 1845. dec. 12.
A levélben írja: „nagy szakállal". (MNG Adattár)

10. Korhelytanya. 1845
In: Sz. I. levele Vácról E. I.-nek Eperjesre, dátum nélkül. (MNG uo.)

11. Zrínyi a költő. 1845 k.
In: Sz. I. levele Pestről E. I.-nek Eperjesre, 1845. júl. 29. (MNG uo.)
Szana T.: 100 év a magyar művészet történetéből. Bp. 1901. 122.

Ernst L.: Magyar Történelmi festészet Bp. 1910, 89.
Kiáll.: Pesti Műegylet 1853. szept.–okt. (250 ft.)

12. József nádor allergóriája (Nádori Emlék). 1846
v. o. 160x252 cm
Felirata a képet ékesítő babérkoszorún: Josef cs. k. főherczeg dicső Magyarország nádora. A kép alatt: született 1776-dik évi mart 9-kén: nádorrá választva lett 1796. nov 12-kén.
MNM Történelmi Képcsarnok. ltsz. 500
Szále Lajos ajándéka a Magyar Nemzeti Múzeumnak 1847-ben.
Kiáll.: A pesti Redout termeiben 1847 májusában.
(45. kép)

13. Jókainé, Laborfalvi Róza. 1850. k.
p. vízf. 88x74 mm
MNG 1954–5247
J. a szék háttámláján: Szále
Átvétel a Fővárosi Képtártól
Kiáll.: Magyar rajz és akvarell a XIX. és a XX. században. Katalógus. Bev. OELMACHER A. Bp. 1959, 24.
(46. kép)

14. Déryné, Széppataki Róza
p. vízf. 72x87 mm
J. l. b.: Szále J
1941-ben a Fővárosi Képtár tulajdona.
Megjelent a Pester Lloyd hátlapján, 1941. dec. 25.
Kiáll.: A reformkor művészete. Fővárosi Képtár XXXVI. Kiállítás
1948. júl.

15. Érdekes olvasmány (Olvasó pár parkban)
v. o. 61x48 cm
J. l. j.: Szále István 1853 Bécsben
MNG 64.30T
Kiáll.: Pesti Műegylet 1854. aug.–szept.
Győr, 1972. okt.
(47. kép)

16. A Szentháromság. 1854
v. o. Nagyméretű oltárkép
In: Sz. I. levele Pestről a Neugebaude, 5. sz. Pavilonból
Sz. Leopoldinének Bécsbe, 1854. ápr. 10-én. (Szále O. tul.)

17. Ádám és Éva (talán a fenti kompozíció része)
v. o. Nagyméretű oltárkép, megrendelője Adam Deseő von Szentviszleő, Arad, Világos, Borosjenő, Sitingyia.
In: Sz. I. levele Sz. L.-nek Bécsbe, 1854. ápr. 6. (Szále O. tul.)

18. Gitározó nő (Szép lantosné) 1854 előtt
Életnagyságú olajkép, Michelangelo Caravaggio festménye után, Lichtensteinnél másolva.
In: Sz. I. levele, uo. Sz. L.-nak uo. 1854. jún. 19. (Szále O. tul.)
Kiáll.: Magyar Nemzeti Reneszánsz Társulat IV. aukció. Bp. 1923, 8.

19. Történelmi jelenet, II. Rákóczi Ferenccel. 1853.
v. o. (A művész letartóztatása miatt valószínűleg befejezetlenül maradt.)
A. George-Mayer: I. m.
Lyka K.: Nemzeti romantika, Bp. 1941. 112.

20. Dugonics Titusz Nándorfehérvár ostrománál. 1856
v. o.
Pályamű a Pesti Műegylet 1857-re műlapul szolgáló olajfestmény-pályázatára.
Pesti Műegylet Évkönyve 1856-ra. Pest. 1857. 6.
Divatcsarnok 1857. márc. 15. 3. 137.
Művészet 1911, 233.
Lyka K.: Történeti festészet az elnyomatás korában.
Új Idők 1942. nov. 7. 45. sz. 542.
Kiáll.: Pesti Műegylet 1857. febr.–márc.
Pozsonyi Iparkiállítás 1865. Katalógus 23. o.
Pozsonyi Műkiállítás 1883. Katalógus 19. o.

21. Hohenauer Franciska arcképe 1853 k.
v. o. 55x66 cm. J. n.
Magántulajdon, Budapest.
(48. kép)

22. Egy „nagyobb munka Udvariban". 1856
In: Szále Antal levele Pozsonyból Sz. I.-nek Bécsbe, 1857. márc. 21. (Szále O. tul.)

23. Szále Péterné Kovács Júlia költőnő arcképe. 1857
v. o.
In: Sz. A. levele Pozsonyból Sz. I.-nak Bécsbe, 1857. aug. 23. (Szále O. tul.)
A kép egykor Munkácson, a család tulajdonában.

24. Szále Péter arcképe. (Az előbbi kép párdarabja)
1857.
v. o.
Uo.

25. Szále Lajos arcképe. 1857
In: Sz. I. levele Bécsből Sz. Lajoshoz Losoncra, 1857. aug. 24. (Szále O. tul.)
A kép egykor Losoncon, a család tulajdonában.

26. Önarckép. 1857
v. o. 38x47 cm
J. a kép hátán: Szále István 1857
Szále Ottó tulajdona, NSZK

27. Férfi képe (Önarckép) 1857
v. o. 39,8x31,6 cm
J. j. félmagasságban.: Szále Istv. 1857
(Az előző kép másodpéldánya)
MNG 4135
Vétel 1012, Nemzeti Antiquarium
(44. kép)

28. Szále Franciska. (A művész második felesége) 1858 k.
v. o. Kb. 50x60 cm

J. n.
Magántulajdon, Ausztria, Bad-Aussee, Lang-villa.
(50. kép)

29. Csikós és betyár. 1858
v. o. 64x80,5 cm
J. b. l.: Szále Ist. fest. 858
Magántulajdon, Dr. Pintér Istvánné, Szolnok, Dózsa Gy. u. 3.
Védett

30. Arckép. 1862.
Kiáll.: Pesti Műegylet 1862. febr.–márc.

31. Férfi mellképe
v. o.
Magyar Stúdió 2. aukció Bp. 1921. 26. o.

32. Krisztus sírbatétele
v. o.
Másolat Kaulbach után.
Magyar Stúdió 2. aukció. Bp. 1921. 26. o.

33. Szent Márk négy szenttel. (Másolat Tiziano után, az eredeti a velencei Santa Maria delle Salute templomban)
v. o. 38,5x26 cm
Ernst Múzeum Aukciói XXIX. Bp. 1925. 55. o. 755. sz.

34. Spanyol lovag páncélban
v. o.
1950 előtt a Szále család tulajdonában. Szále O. közlése.

35. Idős szent mellképe (Szt. Péter?)
v. o.
1950 előtt a Szále család tulajdonában. Szále O. közlése.

36. Budavár visszavétele(?)
v. o.
kb 30x50 cm
1950-ig a Szále család tulajdonában. Szále O. közlése.

37. Férfiképmás
v. o. 78,5x63 cm
J. j. a kép második harmadában: Szále I.
MNG FK 4883
Vétel Gárdonyi Sándortól
(51. kép)

38. Szále Antal arcképe
v. o.
1950 előtt a Szále család tulajdonában. Szále O. közlése.

39. Saját arcképe
v. o. 27,3x22,4 cm
J. n.

MNM Történelmi Képcsarnok ltsz.: 988
Vétetett Eördögh Elődtől 1905-ben.
Kiáll.: Ernst Múzeum Kiállításai. X. Magyar biedermeier művészet. Bp., 1913. 40. o. (42. kép)

40. Arckép
Auktionskat. Dorotheum. Wien 1917. 280. o. (MDK Adattár)

41. Férfiképmás
v. o. 45x36 cm
Magyar Nemzeti Reneszánsz Társulat I. aukciója Bp.
1921. Katalógus. 30. o.

42. Férfiarckép
v. o. 43x35 cm
Árverési Csarnok Aukciókatalógusa. 1927. okt. 39. sz.

43. Madonna
Szále István hagyatékában.
In: Szále Antal levele Pozsonyból Szále Franciskának Bécsbe
1864. júl. 29. (Szále O. tul.)

44. Horváth Ödön arcképe
Szále István hagyatékában.
MDK–A–I–1/497

VÁLOGATÁS SZÁLE ISTVÁN LEVELEZÉSÉBŐL

Szále István – Eördögh Istvánnak

Eperjes márc 16-án 1845

Drogi Dusko!

Nem tudom meg leendsz-e firkámmal elégedve, nagyobb beükkel nem lehet irni a' hely szüke miatt. Nagy szenvedéllyel fogom Schakspearet olvasni tudod úgy a' hogy Dantével legkedvesebb költöm a' világon 's reménylem néked is, mert szivünk csak egy érzésü lévén izlésünk is egy leend. A kedves lélekrül való megemlékezésért legforróbb 's a' legtisztább baráti szivből eredő hálámat vedd, de nem mint ollyat mely képes lenne láng indulatimat iráníad méltóképpen kifejezni, ah! ahoz sokkal gyengébb e' toll 's szavaim. – Ezt már sokszor éreztem, érzem müvészetemben, érzem még más valamiben – – – hogy az ember akaratja nem áll tudni – tehetésével egy súlyban Ah. a' földi a' szelleminek ellentáll 's nem gyéren található az ollyan lángész ki illy igazán tudná az indulatokat festeni:

Was heisst lieben?
Es heisst: aus Seufzern ganz bestehn und Thränen
Es heisst – aus Treue ganz bestehn und Eifer; –
Es heisst aus nichts bestehn als Pfantasie
Aus nichts als Leiderzschaft, aus nichts als Wünschen;
Ganz Anbethung, Ergebung und Gehorsam,
Ganz Demuth, ganz Geduld und Ungeduld,
Ganz Reinheit, ganz Bewährung, ganz Gehorsam
Schakspeare

Ez sok o! ez sok illy lángecsettel életet adni tudni!
Délután nem pedig estve ölellek. A' kis hajdút sokaig tartom magamnál ne dorgáld a' szegényt, én vagyok az az irkafirkám oka.
Csokollak 's csókollak még egyszer de ez egyszer más nevében (én nem vagyok néked ellenedben féltő ugy hiszem hiszed".)
Az „Átkozott" miatt készitsd füleid dobjait egy predicatiora !!

Sirig hived

Pistám

A hátoldalon:

Eördeögh István
Urnak
Minden Nagy' Pártfogójának
Itt az igaz tiszta Barátság
ápolójának. Egy hozzá indulatiban
hasonlótól
tisztelettel *Eperjesen*

Szále Lajos – Eördögh Istvánhoz

Pest Január 29. 847

Kedves Barátom Uram!

Én ön leveleiből itélve irtam meg eddig az irottakat, 's ugyan azon kötelességnél fogva mellyel országos vállalatom arányában, a' t. cz. beiró résztvevők ellenében tartozom, kivántam, szorgalmaztam világos számadását és baráti tudósitását, hogy magamat a' nyomatandó rézlapok menyisége felett tájékózhassam. – 'S im mostanáig sem birom e' részben olvashatni világos tudósitását. – Nyuljon tehát Édes Pistám önnön kebelébe és itélje meg ön magát, én tiszta keblü embert, barátot, soha sem sértettem, sérteni nem is fogok, nem is szoktam. –

A' Nádori jubiláns emléklap dicsöült Nádorunk halálával nem csak nem változott, sőt kettős érdekességüvé vált, mert ezen emléklap egyetlen egy, mellyel Nov 12-ken a' Jubileum napjának emléke symbolice megtörtént és a' kész festvények a' Jurisdictiok ivei által, a' muzeum csarnokaiban századokra hatólag életbe lépett. – A' közkiállítás, a' budapesti közönségneki bemutatás is ünnepélyesen fogván szinte megtartani Marcius ho 15–20 ig. – A' rézlapot készíti Pétrák hires rézmetsző, elkészitése József napra határoztatván. – A' vállalat most kir. Helytartó ő fensége pártfogása alá helyeztetett, és tetszését szinte meg nyerte és az egyik nevezetes iven ő, is jegyezte Nagy nevét. – Csuda tehát, miként lehessen ezen vállalatról kételkedni, melly már is életbe lépett, még a' dicsőült Nádor életébe, 's midőn minden más jubileumi tisztességek, készületek el enyésztek és maga tárta fel nyomát, és emléket az országos közörömnek, az idecsatolt beszéd folytában. A' midőn tehát a' réznyomatok elkészültével azoknak kiosztása is hivatalosan történendik, arról nem csak a' Sáros-Szepesi tisztelt hatóságoknál, de egyéb Magyar Birodalom erányában jót álhatok, egész bizodalommal fel szólítom és kérem méltóztassék az eddigi díjjakat megküldeni azok névjegyzékével kik azt fizették; az ezentuli bevételekkel pedig fel hagyni, és az illetőknek ki jelenteni, hogy a' réznyomatok elosztása alkalmával csak a' tettleges előfizetők részesülhetnek 1 pfral, azontul a' lapok 5 p.Fval fogván műárusi úton árultatni. – Itten az előfizetési forintokra csak azért ásítozunk, mert egy 1000 pFtos gazdagon aranyozott kép és már kifizetett ráma, 800 pFtba került czímeres pergament ívek, a' két darab Pista és segédfestészei által festett nagyszerű képek 800.– a' réz lap metszése 1500 p Ft a' frigy Szekrényke 200 Ft, a' frigy szekrényét diszesitő Nádor meljképe ezüstből 600 pFt Szentpéteritől etc – nem csekély positió.

Nem kell tehát olly kisszerüen gondolkozni ezen vállalat erányában, melly hivatalos úton ujságok nyomán, nem többé privát hanem köz-érdek, mellyről ismét ujságok által is értesülni fog a' publicum.

El várom tehát a' befizetett 50 Ft – a' névjegyzékkel egyetemben T. Eördögh, a' kételkedőket pedig nem háborgassa Barátom Uram hanem mondja meg hogy Februar 15^{ig} a' ki befizeti a forintot ezért meg tiszteltetik réz nyomattal, azontul pedig azt csak 5 pFval lehet majd meg szerezni.

Pista Barátom pedig ferdén ne fogja fel a' dolgokat, hanem ítélje meg a dolgokat igazán, mert az Isten Ember előtt tagadhatatlan egy tény, hogy illyes vállalat körül ha a' világos tudósitások, számadások örökké el maradnak az bosszantó egy dolog. Nékem mind egy jött be valami vagy sem de azt már régen kértem, hogy tudósitson, hány dijas aláiró van, hány dijatlan, hányan fizettek azonnal, hányan nem, – 's mind ezt még most sem tudom. Azért is értesitsen azonnal alaposan, a' mi pénz kezeinél van küldje késedelem nélkül ide, – az illetőknek kijelentvén hogy a' rézlapot hivatalos uton meg kapandják, 's azért az egész Ország Színe előtt jót álhatok – a' kik pedig nem fizettek Február 15^{ig} fizethetnek azontúl az 1 Ft el nem fogadtatik, hanem a' rézlapot műárusi uton meg szerezhetik. – Károly Testvérét tisztelem és vagyok

őszinte barátja

Szále Lajos

Szále István – Eördögh Istvánhoz

Bécs Dec. 2ikán 1850

Drága Egyetlen Barátom Édes Pistám!

Csak egy, a' kérlelhetetlen sorstól annyira megbántott szívnek bocsájthatom – meg ama keserűséggel tele szavakat mellyek a' barátok legőszintébbikéhöz irányozva azt egy valóságos bánattal töltik; midőn utólsó hozzám intézett soraidat olvasom. – Igaz, hogy szenvedések, viszontagságok sokat képesek teremteni az emberi lélekben, gyakran ollyat is, mi természetünkkel egészen heterogen, igaz hogy a' leghivőbb, zaklatva a' sorstól scepticussá válik, 's midőn olly sokat olly kimondhatlan sokat vesztiénk szenvedénk, mint Te: végtére abban is kétkedünk a' mi legszentebb, leghűbb, de más részt valamint mindennek a' világon vannak csalhatlan inditiumai melyek a' valós a' valótlantól criteriumát szolgálván megkülömböztetik; 's melyeknek kérdésbe vonása csak egy megmagyarázhatlan szomj vagy pedig fel nem fogás lehet oka: úgy bizonyára 's annyival inkább lesz egy illyen csalhatlan inditiumai a' barátságnak is; – ezt én már általad régen megösmertnek hittem 's azért nékem soha eszem ágába sem jutott hogy Te bennem valaha képes lennél kétkedni 's ime: „Decidit in puncto quod non speratur in anno" 's valóban ez egy meglepő eset a' mely következtében (: ha csak ugyan felakarnám azt tenni felőled hogy min az a' mit írtál higgadt és megfontolt szándékkal írt szó :) csak azt kellene mondanom, hogy engem még eddig nem értettél. –

Édes Pistám ich bin eine verbe Natur 's én egyenesen ki mondom néked hogy Te midőn ezen Nov. 24iki leveled irtad nagyon ingerült vóltál legyen az bár minemü balesemény által, 's hogy a' mint a' Magyar mondja nem vólt jó dolgod midőn illyenek jutottak eszedbe. – Ugyan kérlek (most midőn e' soraimat olvasod tán nem leszel olly elfogúlt) mit mondjak ezen szavakra *„hogy hozzád írni szemtelenkedem"* 's aztán *„ezen szavaim utolsók"* 's tovább *„minek előtte elbúcsúznék"* e c. X. c. 's aztán az a' féle Alemann-Szontagh barátság a' miénkkel parodizálva !! enged meg Pistám! de én ezt nem nézem bóknak, midön egy férfi szivet 's annak érzeményét banya szivekkel hasonlitjük 's midön egy barát condemnál midőn kérdeznie kellene; – ha ha viszontagságok, betegség, de, a' mi áldott éveinkben még könnyebben szerencséltettheti az embert; egy kis tömlöcz minden övéitől elszakit hátráltat: hát akkor is Te, nem hogy nem kétked; de sőt ezt mondod *„te nem vagy barátom, benned irántam semmi sincs" valé*! O! Pistám én azt nem tudtam hogy a' summás pőröknek olly nagy barátja vagy, hogy még azokat accumentálni sem akarod Perczel Móricz (akit az Isten éltessen) csak a' vad Ráczokkal bánt illy sommásan. – Látod én tollamhoz nyúltam, hogy én a' te fejedet jo megmostam, pedig ime, természetemmel annyira meg nem egyezik, annyira minden földi viszonyokon, hatalmán kivül esőnek érzem azt a' mi sziveink kapcsa hogy véled Öregem csak enyelegni tudok; én már a' te dünnyögéseidet irányomban megszoktam, én' azokat tudom is taksálni, csak hogy igazán mondva utólsó leved még is egy kissé a' mint a német mondja *„Zu Sick"* 's te egy rebellis (ezek most nagyon nagyon szaporodnak, *ve tibi*) még pedig egy jó begyakorlott rebellis módján bánsz vélem. – Édes Pistukám kettőn áll a' vásár, te megakarsz tölem válni, el akarsz hagyni; kérdés valjon én akarom-e ezt nem tőlled függ az hé!!! – Ugyan kérlek ird-meg in specie mi bajod volt Nov. 24iken elégitsd-ki kivántsiságomat!! –

Midőn jelen soraimat fogalmazom sorrúl sorra követem leveled tartalmát 's ez elöttem fekszik; megvallom hogy némely helyei azon levélnek komoly elmélkedésbe mélyeztik lelkemet, ez azon helyen történik fökép midőn ama nyugtatványt kéred 's követeled azt azon reményben a' mint tulajdon szavaid kifejezik hogy *„Köszönet helyet háladatlanok lenni nem tudhatunk"* Ez ugyan Collectiv kifejezés a' mennyibe bátyámot 's engem illet, de van ebben még is Édes Pistám valami – 's ezen valamit a' gyöngéd kebel érzi – rám egy kimondhatlan fájdalommal ható, 's egyre másra visszaemlékeztető; egy érzés mely hasonló ahoz midön egy hideg vas az ember testén megy keresztül; – hadjuk ezt egyebiránt, semmi áron irányodban érzelgös (empfindlich) lenni nem akarok, de hijában minden érzésben ama isteni spontaneitás van, minek a' legerösebb lelkü ember gyakran ellent nem állhatt. –

A' mi azon nyugtatványt illető kérelmedet érdekli arra csak azt felelem hogy én Édes Pistám néked mindennel kész vagyok e' tekintetben szolgálni a' mi kitelhetö erőm körébe esik, 's a' mi azon iratot illeti azt néked azonnal a' legszivesebben elküldöm midön ezen pontokról értekeztünk l., Azt kell megjegyeznem hogy egy az én tőlem eredett nyugtatvány semmiképen legitimatiodúl nem szol-

gálhat minek-utána én ama Nádor féle emlékben nem vóltam a' vállalkozó, hanem Bátyám Lajos, a' kinék neve alatt ment az egész; én legkevésbé sem vóltam pleni potentiariusa 's ö engemet munkamért csak úgy fizetett mint egy irnokot vagy bármi más munkást, – Te ezt szinte tudod, mert hiszen e' tekintetben vele vóltal levelezésben 's az iveket is ö küldötte át; igy hát mindenesetre egy nyugtatvány csak tőle lehet érvényes; – mit ha te egyebiránt fölöslegesnek tartanál 's egy én tölem eredőt kielégitönek, akkor én nagyon nagyon szivesen azt neked elküldöm. – 2.^{szor} Engemet respective a' pénzt illetőleg

– folyt. nincs –

Max K. z. Sremionowski – Szále Istvánnak

Címzés: H. J. v. Szále

Lőcséről–Vácról–Bécsbe

Akadémiai történelmi festő
Bécs
kérdezendő Professor
Rahl Atelier az uj Wiedenen

Lőcse 1853. szept. 21.

Kedves Barátom!

Valószínű érdemes Barátom meglepődik, hogy a Zipser fővárosból kap levelet, azon is, hogy ezt oly kevesen tehetik, ha tudná a levél – irója mennyire igénybe van véve, minden oldalról és ezerféle dologgal. Tehát rövidre fogom magam, nem akarom az időt rabolni. Én kézhez kaptam egy levelet, a helytartó Gróf- Gotuchowski-tól, Lembergből, aki néhány napon belül Bécsbe érkezhet. Ez ugyanis az ur, akinek Ön a kis képet Van der Werft-től restaurálta. A levelének azt a részét, mely Önre vonatkozik, itt idézem szószerint:
„Megragadom az alkalmat és azzal a kéréssel fordulok Önhöz, hogy a festőt üdvözölhessem, ki a sérült Van der Werft képet restaurálta. Van még néhány szép képem, mit szeretnék kijavitattni, nekem ehhez fontos volna, a fent emlitett festőt megismerni, hogy olyan ember-e kinek a képet egyszerüen oda küldhetem, nincs-e tulterhelve munkával és egy elfogadható számlát ad"

Természetesen újból Önt ajánlottam, ebben alig fog kételkedni. Sajnos az Ön cimét elvesztettem, igy Ő Excellenciának nem tudtam megküldeni. Ezennel értesitem Önt, azonnal ahogy Gróf Gotuchowski Bécsbe érkezik, az minden esetre a rendőr igazgatóságon és a belügyminisztérium Portásánál a Judenplatzon megtudható és a bécsi ujságokban is olvasható lesz, ott Ön mutatkozzon be a rám való hivatkozással. Megjegyezendő még, hogy ez az ismeretség Önnek Isten tudja segitségére lehet. Igy saját érdekében áll az elhatározás, hogy a grófot megnyugtassa, ahol *az ár kérdés nem utolsó*. Meg vagyok róla győződve, hogy az alkalom fontosságát kihasználva, Galicia első emberét barátjává teszi.

Még megjegyezném, hogy Galiciában a szorgalommal elkészitett képeket előnyben részesitik a geniálisakkal szemben. Küldje meg sürgősen cimét. Időközben válaszoltam a grófnak, hogy sürgősség esetén a képeket v. Szüts urnak küldje, aki Önnek majd átadja. A helytartó Ur nagyapja tudomásom szerint sok képet vásárolt Itáliában, melyekből több már az utolsó kézben található. Nagyon érdekelne Marko szülőházát itt megtalálni, tegnap is láttam egy elsődleges munkát Gouache-ban az ő kezétől. Itt nagyon szép gothikus faragott oltárok találhatók, sajnos nagyon sérültek, amiről még tőlem egyet-mást hallani fog. Egy idősebb müvész, Zausig, Fügertől a régebbi Lampi iskolából itt él és kielégitően keres mint portraitfestő, most éppen egy második oltárképet fejezett be. Be kell fejeznem, mert napi 10–15 óra munka alig elegendő, hogy a szolgálatot el lássam. Mégis ugy hiszem itt most szivesen látnak és Magyarországra egy szerencsésebb korszak következik, ha mindjárt más is, mit sokan kivánnak és hisznek, ebben biztos vagyok, sok volt a pótolni való amit már készséggel

megtettek és eltekintve a következményektől már rég nem olyan rossz itt mint ahogy beállítják. Éljen jól, üdvözölje nevemben feleségét és ismerőseit, az Ön barátja.

Max K.z. Sremionowski

Cím: Helytartósági tanács: megyei előljáró, Lőcse

Szále István – feleségéhez (a kurzivált részt a cenzúra törölte)

1854. április 6. Pesth.

Drága hőnszeretett Leopoldin!

Hogy felmentselek iránt am való aggodalmad alól irom a következőket, az utolsó leveledre közölhetem, hogy a nevezett pénzek ugy látszik megérkeztek. A leveleket kiválóan, de a küldeményeket nem közvetlen hozzám kézbesitik, hanem az igen tisztelt Igazgatósághoz, igy nem tudom teljes biztonsággal tudatni. Ami azonban megérkezik annak teljes pontossága van azt tudom.

Az egészségügyi állapotomat illeti, csak azt tudom közölni Istennek dicséret és hála meglehetősen állandó, – és nekem csak a kimondhatatlan vágyakozás, utánnatok Kedveseim! gyötör. – Meg szeretnélek kérni lennél oly jó – mivel von Deseő ur még ebben a hónapban jöhet – legalább is értesitésed szerint – az oltárképet megnézni, ezt mindenesetre a portól tisztisd meg és mutasd meg neki. Néhány olajfesték folt van a kék égen lent, mely egy másik képek hozzátámasztásából keletkezett, radirozd ezeket el a kaparóval, de nagyon *óvatosan* járjál el, végy egy foltocskát terpentin olajba mártva és dörzsöld, de enyhe nyomással, nehogy a vászon elhuzódjon. Egy másik baj az, hogy a festményen „Ádám és Éva", Ádám jobb keze nincs befejezve. Ezt aligha tudja egy idegen csinálni, mert a szinnek a tónusa, jelleme és hangulata idegen volna. Nem tudom egyáltalán mit lehetne csinálni. Az én helyzetemben itt nem tudok semmit tenni. Én csak Isten és lelkiismeretem előtt megszólaló ártatlanságomat hallom! – Oly panaszok, amiket Te leveledben kimondasz, tisztán szélnekeresztett szavak, *és nincs tekintetbe véve, igy figyelemre nem méltó gyerekségek miatt ülök. Én remélem, hogy mégis csak egyszer, a számomra oly pótolhatatlan időre fény derül! Légy tehát nyugodt mindenfelől, és tartsd figyelembe könyörgésemet, és ne bánkódj!*

Irjál rögtön levelem vétele után. Az én drága kedves Emim és Marim Csókold meg szivemből, Isten adja, hogy nekik és neked semmi bajod ne történjen.

Üdvözlöm Apát és Anyát és mind szivemből. – Péter küldött neked 20.– Ft-ot, egy nyomorúságos segitség az ő gazdagságához képest, ilyenek ezek az osztályon felüli emberek mind.

Maradok a Te örökké hűen szerető

férjed

Stephan Szále

Ha szükséges lenne Deseőnek irni, úgy tedd azt.

Szále István – feleségéhez

1854. május 7.

Drága szeretett Poldim!

Meg fogsz lepődni, hogy az utolsó irásom után oly gyorsan kapod ujabb levelem. Jól meggondoltam a dolgot és értesiteni akarlak, hogy a lakás feladása rendkivüli nehézségekbe ütközik, mit fogsz kezdeni oly kolosszális festménnyel, mint a Deseő uré? Hova Vele? Ha a háziur a lakbért fel is emelte

és Neked pillanatnyilag nincs is pénz a kezedben biztonsággal remélem, hogy Deseő ur, ha a valóságos helyzetet leirod, ha nem is az egészet, de legalább egy részét megküldi. Én is irok ennek az urnak még a mai nappal, és azt hiszem nem eredménytelenül. A házigazda lesz annyi belátással irántad, hogy a pénz megérkezéséig türelemmel lesz. Ha te kiköltöznél, az minket teljesen romokba döntene. Ismert előtted, mily célszerü nekem ez a lakás. Itt az én művészeti tanitásomat separált műteremben zavartalanul gyakorolhatom, és az én távolétemben a kiköltözéssel sok festményem megsérülne. Egyébként a Te belátásodra bizom, de fel kell hivnom a figyelmedet, hogy remény van kilátásba az itteni helyzetem befejeződésére. Tehát, ha lehetséges a lakást tovább fenntartani, ugy tedd ezt minden további nélkül. Válaszolj azonnal, mit tettél, irj Te is Deseő urnak, és ismertesd vele, hogy csak a festmény kedvéért kell lakást megtartanod, és te nem vagy abban a helyzetben, hogy fizetni tudd, hogy ő nem lenne olyan kegyes, hogy az összeget megküldje. Nagyon tisztelet teljesen irjál.

Mit csinálnak az én drága gyermekeim? egészséges vagy-e Te is?

Mindanyitokat szeretettel ölelve és üdvözölve maradok a Téged örökké hűen szerető férjed.

Stephan

Ui. Ha mégis szükség lenne egy kiköltözésre, ugy célszerü lenne az oltárképet a legnagyobb elő vigyázatossággal a rámáról leszedni és göngyöliteni.

Szále István – feleségéhez

1854. június 9.

Drága szeretett Leopoldin!

A te utolsó leveledre válaszolom, következőket. A Deseő urnak festményeit csak akkor szabad firniszelni ha a keretek készen vannak. Egyéb mütárgyak vételét a fent jelzett ur részéről, innen nem tudom kieszközölni, és a legcélszerübb volna azokhoz fordulni, kiknek befolyásuk van rá. –

Mindenesetre küldjél nekem alsónemüt és ruhát ez utóbbinál elővigyázatosnak kell lenned, hogy poroltasd és keféltesd ki, csizmát mindenesetre és lábzoknit (fuzeklit). A piros házisapkámat se felejtsd el bepakkolni. Igyekezz valahol, talán az Adolf által egy ugy nevezett kézi utazó táskát kölcsönkérni, és abba csomagold a dolgaimat. Ez itt nagyon jó szolgálatot tehet a portól való megóvására dolgaimnak. A cimzés ugyan az mint a leveleknél csak hozzá csatolhatod: *leadandó K.K. Inspectious-Hauptmann urnak*. Általánosságban meg kell Neked jegyeznem, hogy Te ne sokat és ne a legjobbat küld, mivel nem tudom, hogy a számomra küldött pénz összegek, hogy állnak. Igy kérem ird meg nekem, hogy lefogatásom óta mennyi lett küldve összesen..Minden tételt egyenként és dátum szerint, azt is amit Te küldtél és a többit, amiről csak tudsz. Mielőtt engem erről értesitesz, érdeklődj levélben, Tóninál és ugyancsak kérd alkalmasint őt, hogy segitségét, ne vonja meg tőlem, mert nagyon rá vagyok szorulva. Neked azonban abból a kevésből ami megmaradt semmi esetre sem szabad küldened nekem.

Átgondoltam, nem volna-e célszerű, hogy egy szobát a lakásunkból, havonta kiadni, ha ez csak a legkevésbé is lehetetlen vagy neked nehézségbe ütközik, ugy ne tedd. Egyébként mindent, – az én helyzetemben, – a te belátásodra és elgondolásodra bízok. Irj nagyon hamarosan, de ne felejtsd a pénz dátumokat beküldeni, kérdezd azonban előbb meg Tónit. Rólam magamról nem tudok semmit irni, én nem tudok semmit.

Kézcsók a jó Mamának, Papának, Minának mindenkinek, csókold meg helyettem szivből Emit és Marit.

Téged azonban lélekben ölelve

maradok a Te örökké hűen szerető
férjed

Stephan von Szále

Az alsónemühöz még egy ócska törölközőt is csatolhatsz és egyéb apróságokat, pl. néhány kicsi vászonrongyot, mert itt ezeket is nagyon jól lehet használni.

Szále István – feleségéhez

1854. június. 19.

Én hőn szeretett legdrágább Leopoldin!

Közvetlen azon a napon azaz f. hó 16-án, amikor Te leveledet írtad, szabad lábra helyeztek a H.K. Hadbiróságtól, még rövid időre, a tárgyalásig itt Pesten kell maradnom, az ügy teljes rendezéséig, nem szabad eltávoznom. Sajnos csak lépcsőzetesen közeledik az a pillanat, hol szívem legforróbb kívánsága, oly melegen kivánt öröm, titeket ujra látni, beteljesül. Neked fogalmad sincs, mily szomoruan, élek. Nézem csak a világot, az embereket, csak Téged és az én kis drágáimat nem látom. Egy szobát kellett bérelnem, abból a pár Ft-ból ami még megmaradt, és a pénzügyi dolgokban tényleg nagyon rosszul állok, az én gondom, az hogy ismerősöket, a régi időkből felkeressek, magamnak munkát szerezni, igy nektek és magamon, a lehetőség szerint segitsek. Ha tudtam volna, hogy szabadlábra kerülök mikor Tőled a csomagot a ruháimat megkértem, ugy még a festőkellékeimből is küldettem volna valamit. Igy most a számtól kell megspórolni, hogy a legszükségesebbeket megvegyem, hogy valamit festhessek. Az egész tőkém, a hónapos szobám kifizetése (7-Ft) után, 6 -Ft-t. képvisel, és igy tehát fedezetlen vagyok, amikor legnagyobb szükségem volna rá. Mégis reménykedem, hogy munkához jutok és akkor valami módon elintéződik, majd. Drága Poldi! Erőmből telhetően mindent meg fogok próbálni, hogy Téged a zavarból kisegitselek. Tehát a mai dátummal irok Deseő urnak, és a Zrinyi képet 120.-FT-ért felajánlom neki, azzal a megjegyzéssel, hogy ha ezt az összeget magasnak találja, Te minden ajánlatot elfogadsz, ha kedve van vásárolni. Az összes többi befejezett képet a műteremben felállithatod, és az árak megszabását Rád bizom. Ő! én mindent megtennék és meg is teszek ami erőmből telik, hogy a te minden fájdalmadat és bánatodat enyhitsem. Neked drágám! – annak a lénynek, kinek a felbecsülhetetlen értékét még soha az életben ily mélyen nem ismertem fel, mint most. Légy biztos és örömmel megragadom az alkalmat, hogy kimondhassam, hogy az egész igyekezetemet az életben csak a Te boldogitásodnak és a mi olthatatlan szerelmünk zálogának ajánlom. Felkerestem Medve urat, ő nagyon korlátozva él az ő csekély festői tudásának forrásából, a felesége szivélyesen üdvözöl. Elképzelheted az emberek megjelenésemen, hogy csodálkoznak. A küldeményt megkaptam épségben, és jól tetted, mert ebben a borzasztó melegben télikabátban két napig kellett járkálnom. Addig egy rendes házba be sem léphettem. A pénzküldeményekről már teljesen rendben vagyok. Csak sajnos az az igazság, hogy Tóni április óta egy fillért sem küldött. A feliratot az oltárképre, e miatt Mayer festőt nem kell zaklatnod, mert ezt bárki más megcsinálhatja még a legügyetlenebb is. Egyébként remélem, hogy addig látjuk egymást. Ő! Mindenható Isten ne késleltesd a számomra oly kimondhatatlanul édes pillanatot. Rendkivül aggodalommal értesültem jó anyánk betegségéről. Épp annyira örvendetes számomra, hogy a nekünk oly drága egészségi állapota javult. Nem fogom elmulasztani, hogy ehhez Isten segitségét kérjem. Egyébként kézcsókom küldöm neki. Papának, Minának és mindnek szivélyes üdvözlet. Te elképzelheted, hogy egy héthónapos fogság után nekem a világ egészen ujnak tünik. Egészségemet meglehetősen megtartottam, csak egy gyengeség a szememben, mely hosszu nélkülözése a teljes fénynek a következménye, de ez el fog mulni, ahogy a szem ujra hozzászokik. Azt is tanácsolták, hogy tubákoljak meg is teszem és valódi könnyités. Szándékomban van egyébként vagy Dr. Balassa vagy a hires szemész Dr. Lippayhoz menni, hogy szememet megvizsgálja. Ezeket leszámitva, teljesen egészséges vagyok. Periodikusan keresztfájdalmaim vannak és hőhullámaim vannak, váltakozva altesti bántalmakkal, ezek azonban csak átmenetiek. Irj hamarosan méghozzá a következő cimre:

Most
Hochstrasse Nr. 17. Zitterbarth ház (Arany J. utca.) 3. em. 16. ajtó. Pesth.

Sulykold Jeske fejébe, hogy ő a Deseő ur általi megrendelést a leglelkiismeretesebben, végezze el és a keretet szépen készitse el. Ahogy mondtam még a mai dátummal irok Deseő urnak. A Jóságos Isten

adja, hogy kivánt eredménnyel. Én minden megteszek annak értelmében, hogy ezt elérjem. Ird meg, hogy érzed magad, de részletesen, az az a Te személyedet illetően, a kivánság nem lehet számodra feltünő, egy férfitől az én koromban, aki az ő oly szeretetre méltó feleségét, oly hosszu időre nélkülözte. Mit csinálnak a mi drága gyerekeink? Kérlek vigyázz rájuk, óvd a naptól és hacsak lehetséges sokat menj a szabad levegőre. Itt nincs semmi ujság kivéve; hogy egy drágaság uralkodik, ami hallhatatlan, annyira, hogy meg vagyok győződve Bécsben minden fél oly olcsó.

Téged az én kimondhatatlan szerelmem érzésével lélekben ölelve és csókolva, maradok a te örökké hű szerető férjed.

Pista

A „Lantjátékos nő" az egyetlen, amit legszivesebben meg tartanék. Egyedül, ha Deseő ur, ha vevő lenne, jó árért ezt a képet is add el. De jó árért, nem elkotyavetyélve.

Pá édes Poldim.

Szále Leopoldine – férjéhez

1854. junius 23. Bécs

Drága Pistám!

Tegnap volt az első boldog pillanat 7 teljes hónap után, amiben részem volt. És ez a leveled olvasása volt. Hogy az *egész leveled* igaz lesz-e, erről a jövőben fogok meggyőződni. A mult az ellenkezőjét bizonyitotta. –

Istennek hála, hogy az én könyörgésemet meghallgatta, bár csak azt is meghallgatná, hogy rövidesen a gyermekeidhez jössz és örülnél nekik, mert bennem kevesebb örömöd lesz, belőlem egy öreg 60 éves matróna lett belőlem, aki az életben már semmire sem alkalmas azonkivül, hogy gyermekeinknek egy jó anyja legyen, minden más elmúlt és nem tér vissza soha többé.

Igyekezz, hogy mielőbb megkapd az engedélyt, hogy Bécsbe jöhess. Járd a biróságot, mert különben el vagy felejtve, és ugy ki tudja meddig ülhetsz ott, mig én itt Bécsben a gyerekekkel kétségben gyötrődök itt inkább jutsz keresethez mint ott, csak itt lettél volna mikor a Császári vőlegény megnősült, sok munkád lehetett volna, hallottam, hogy ebben az időben nagyon sok megrendelés volt. Talán most, ha a Császár Pestre jön, akkor is úgy lesz a Császár és a Császárné portréjával amit majd mindenki akar mint itt Bécsben. Akkor talán munkát kapsz Te is! Igyekezz, ahogy csak tudsz valamit keresni. Az én egész pénzem még 10.-Ft. Ebből kellene 4 személynek még kitudja meddig élni és julius 25-én 40.-Ft lakbért fizetni a háziurnak, különben megint csinál egy jelenetet. Ha erre az időre Bécsben vagy, ugy felmondunk. Mert ebből a házból ki kell mennem, különböző okok miatt, különösen a rossz szomszédság miatt, akik ugy örülnek a mi szerencsétlenségünknek. A Te leveled, bármilyen szépen volt megfogalmazva későn érkezett, Deseő már junius 20-án elutazott. 3 hétig kellett volna még Bécsben maradnia, az ő üzleteit oly gyorsan kellett lebonyolitania, hogy oly gyorsan elutazott, talán még Pesten van a Kálmánnal. Vele jött ide és utazott vissza is. Ha hallgattál volna rám és hozzá fordultál volna, biztos nem lett volna eredménytelen. Egyedül a *te fejed* nem tartotta ezt helyesnek. Ha Isten fia vagy akkor segits magadon és gyermekeiden, mert én nem tudok segiteni, ha csak magamat el nem adom, és ez mégsem fog Neked tetszeni.

Nézz utánna Pesten, talán meglátsz egyet az urak közül, ugy könyörögj a jóindulatukért. Kálmánnal nem tudom mi történt, ugy tünik nincs már jóindulattal irántunk mikor itt a te távolléted alatt nem érdeklődött irántad egyszersem, sem irántunk, ami nekem nagyon fájt. Drága Pista ez a szerencsétlenség sok mindenre vezetett, tanitványaidat mind elvesztetted, kivéve Péterfit, ő leirhatatlan türelmetlenséggel vár Rád, gyakran jön és érdeklődik, hogy már itthon vagy-e. Látszik, hogy égeti a mohóság, hogy jöhessen tanulni tőled.

Hogy Tóni nem küldött többet az a haragos Mimitől ered, hidd el nekem. Mégis irj a Tóninak csak ne mond meg, hogy Te tudtad, hogy ő pénzt küldött, csak azt mond, hogy most hallottad tő-

lem, hogy ő segített téged, köszönd meg neki nemes cselekedetét bizony ő a legnemesebb a Ti családotokban, Isten jutalmazza meg érte. Ezen napokban az aranyozó Jeski Pestre utazik. Akkor vele küldök neked egy kalapot, két előinget, négy gallért, egy fekete atlasz nyakkendő és a pléhskatulya 22 hólyag festékkel, ami benne található, 3 üvegecskét és 22 ecsetet is. A spaktlit és olajkapszulát és több festékrongyot.

Drága Pista! szeretnélek széppé tenni és mindent leküldök, hogy ott hóditásokat érjél el bizonyos személyeknél, Köszöntsd nevemben drága barátnőmet Medvénét és Medvét is és az ő testvérét Linit.

A te drága gyerekeid és a TE öreg feleséged csókolnak szeretettel és várják a legnagyobb türelmetlenséggel a pillanatot, mikor karjainkban lehetsz.

Leopoldine.

Mi kis Marink három napja nincs jól, ez nagy bánatot okoz nekem. Irj ujra hamarosan, de még jobb lenne, ha személyesen jönnél.

Szále Leopoldine – férjéhez

1854. junius 27.

Legdrágább jó Pista!

Ebben a pillanatban kaptam meg szerelmes szavakban oly gazdag szép leveledet, – *Csak sajnos hogy nem igaz*. – Mégis teljesiteni akarom kivánságodat és rögtön megválaszolni, az amit előző leveleimben irtam, nem mondtam vele sokat, és az talán neked fájdalmat okozott, de ez nem volt szándékos tőlem, és az ami személyemet illeti, még keveset irtam le. Te magad is meggyőződsz, majd, hogy én milyen szánalomra méltóan nézek ki. Ne bánkódj, hogy olyan ronda feleséged van, helyette van két szép gyereked és különösen szép lányod és egy nagyon okos gyermek. Akik minden bánatért, amit én okozok kárpótolni fognak.

Amit neked Deseő mondott az csak egy hizelgés volt mert nem akart megbántani. A megbizást Jeskinek átadtam, ő nem fog Pestre utazni, mert a Császár csak a későbbi években fogja Magyarországot meglátogatni, igy következésképpen még a színeket sem tudom elküldeni, még kevésbé téged kiöltöztetni. Én mindent Bécsre fogok megtakaritani. Nekem tanácsolták, hogy irjak neked, te jelentkezzél Albrecht főhercegnél, hogy korábban elhagyjad Pestet. Add elő, hogy családod van és ott nincs kereseted, egy beteges feleség, a te minden kereseted csak Bécsben van sehol máshol és Te ott épp ugy felügyelet alatt vagy, mint Pesten. Kérlek, és Te megfogod látni, hogy lesz eredménye. Mindent meg kell ragadni, hogy az ember a célját elérje. Mi is itt épp eleget tettünk. Épp most volt itt nálam az aranyozó Gunstel, és érdeklődött felőled, neki egy munkát kellene Magyarországon elvállalni, Templomi aranyozás és a Püspök kérdezte tőle, nem tud-e egy festőt. Igy aztán mondta ő tud egyet és igy jött hozzád, hogy veled beszéljen, kérte hogy ezt irjam meg neked, hogy ha tudsz, ugy gyere hamarosan Bécsbe, azt mondtam neki, hogy legkésőbb 14 nap mulva Bécsben leszel.

Igyekezz az Isten szerelmére kérlek ezt keresztül vinni. Már sokan voltak hasonló helyzetben és elintézték, mért nem teszed Te ezt. Ne várj arra, hogy az engedélyt a lakásra hozzák, akkor elfelejtenek és ki tudja meddig várhatsz rá!

Csak gondolj arra, hogy fogunk mi most magunkon segíteni, ha én igy mindere gondolok, elvesztem minden életkedvemet, csak szeretnék elszaladni. Ah, Istenem, miért kellett ennek igy ránk jönni. Te azt irod a tanulóidat mind vissza kapod. Én azt mondom Neked ők már mind nagy mesterek lettek, nincsen már Rád szükségük. A szüleim és Mina szivből csókolnak, az egész Medve családot különösen az asszonyt szeretettel csókolom a gyerekekkel együtt, mily szivesen látnám egyszer, jön egyszer hozzám Bécsbe, van gyereke? – Ah, tudnád a te szép fiatal feleséged, hogy vágyakozik utánnad, mégegyszer ugy szeretnél, gyere csak hamar Bécsbe gyerekeidet meg sem fogod ismerni. Emi már nem ismer csak a nevet apa, ő kiállt mindennap, Apa hoz valamit Pestről, kell valamit hoznod

A téged örökké szerető

Leopoldine.

110

Szále Antal – Szále Istvánhoz

1857. március 21. Pozsony

Kedves Öcsém!

Vevén leveledet válaszolok. Az irás sora rajtad volt, mert gondolom 2 éve azt irtad, hogy szállásodat változtatván, hol lakásodat közölni fogod, de azóta nem irtál. – Valamint te, ugy tudakozódtak rád nézve Lajos – és Péter kiknek mit sem mondhattam. Itt a hanyagság nagyobb nálad, mint amazoknál miután tőled kell kimenni a levelezés fonalának, sőt Péterre nézve annál inkább mert ő és felesége némi festmények iránt kérenél meg, mire nézve te egyatalában nem figyelmeztél. Igy panaszlák. Pedig ha ugy jársz el, hogy költségeidre előlegezést kértél volna, ez hasznot is hajthatott. Lajos Losonczon él mindég, házát elláthatja, ámbár az ügyvédség elnyerésében mind eddig sikertelen volt fáradsága. Azonban tán most sikerül. Péter él mint eddig bőségben – de ugy gondolom, hogy házas élete több pénzébe kerül. A mi engemet illet sajnáltam, hogy ama dicséretet mit reméljek – de kérdés dicséret vágyból é vagy hibáztatásból inkább – á Ston – tanaiból rám mértek, meg sem érdemelhetem. Mert ha azt megérdemleném a nagy ember nevét is, minőket a „Ston" nevelt és egyedül nevelni képes. Azonban ha ezen mostani fösvénység idejében ahol haszonlesés dicséretes elv és munkálkodás, a keserv vagy elcsüggedésnek helye nem engedni képes, valék, bizonyosan csak ama részelykednek tulajdonitható méllyet ama fenséges bölcsek elveiből magamba vettem. Szeretném tudni kik azok akik neked engemet ugy osztályoztak?

Hogy Udvardi munkáiddal elégülten vagy, annak örvendek, de az Aradi uttal valaha hagy fel – mert ugy látszik mintha mindig oda néznél és mégis soha sem mennél. Ha igy mutatkozik egy körülmény, fel kell a képzelettel hagyni mert csalfény. Tapasztalhattad is már, hogy haszon – mindig máshonnan jő mint á honnan váratik.

Á pesti mükiállitáskor lestem nevedet, de nem találtam, á mit sajnosan is vettem gondolván, hogy oda mit sem küldtél. Azonban elég, hogy küldtél. Á nem jutalmazás á jobbak sorsa. Ez mindenütt ugy van. Tán ha 50 év mulva valahol rá akadnak festményedre majd megdicsérik..Igy voltak azzal legnagyobb részt a sok remek festők is. Á középszerüségek egyszermind kérkedők is „Procaces lingua" („tolakodók nyelve") és minthogy több tudatlan van mint értelmes, következik, hogy a biráló tömeg könnyen hibára tolatik. Most pedig minden metier. Mennyi lármát csinál például a párisi Vernet. Én ezt nem festése után, mit nem láttam, de észtanilag mire sem becsülhetem. Mert nem hihetem, hogy fabrikális eljárás nélkül képes lehessen annyi és oly nagy darabokat készitени. Ha pedig ő csak mint szabó – szab, más pedig az ecsetet vezényli. – remek mü egyáltalában nem lehet. Azonfelül ő az erény eltapodását is festi a tapodó számára ha valaki megrendelné, és megfizetné – akkor pedig remek nem lehet. Előttem csak „barbouillent" (mázoló). Azon tehát ne akadj fel, hogy munkád nem talált jutalmat, de igyekezz még jobbakat állitni elő nyugodt szorgalommal, á mi nem azt jelenti, hogy gondolatlansággal – de azt hogy harag nélkül és haszonnélkülözés miatt dolgozz. Senkinek sincs olly nagy szüksége a philosophiára mint á müvésznek, ha ezt á nevet meg akarja érdemelni.

Ámi kérésedet illeti: nem teljesithetném, mert vékonyabb á tárcza mint sem megengedné. Javát szent Mihálykor fizettem ki ama 25.-Ft-ot is mit egykor Popovicsnál utalványoztam Neked. Jó, hogy á kamatokat nem kérték. Hanem irjál Péternek – azonban itt kevéssé disgraciába vagy Juli sógornőmnél, hogy kivánságait mellőzted, és csakugyan elmulasztottad azt á mit haszon miatt furfangság nélkül könnyen elérhettél magadnak.

Bécsben nincsen dolgom csak itt legyen. Azonban ha alkalom adódna és felmennék minden esetre meglátogatlak. Lajos tán hamarébb lesz veled mert recurzusa miatt alkalmasint fel fog jönni. Viktor fia a (...) Semináriumba .... Tán vagy Pest vagy Bécsbe á Pázmániumba fog küldetni. Igen megnőtt oly magas, ha nem magasabb mint én. Taval meglátogatott irt midőn Esztergomba á templomszentelésen járt. Valamint sok jó könyvekkel s egyébmással. – igy főleg irányadólag képzeltem őtet, s alkalmasint más ember válik belőle mint különben á kereplő féle formulák után vált volna.

Nődet tisztelem maradok őszinte bátyád

Antal

40. Szále István: Királyok imádása. Kat. 1.

41. Szále István: Gálóczy Leopoldine. Kat. 2.

Szále István – Szále Lajoshoz

1857. aug. 24.

Nincs eleje!

? fogva. Azért kérlek is miután már szives voltál é tekintetben intézkedni: ne hadd ez ügyet nyugodni, főleg miután Prélyi Ur maga is olly Kegyes vala é tekintetben ajánlkozni.

Bécsben együttlétünket illetőleg nagyon sajnáltam, hogy mindjárt elutazástok után á leggyönyörübb darabokat adák a szinházakban és á mi á legnevezetesebb volt, hogy Dawidson Európa legnagyszerübb dramatikusai egyike egy pár hétig csupa Schakespeare darabok főszerepeit adá: – ez egy rendkivüli szinész tünemény! Roppantul sajnálom, hogy nem láthatád. – Á képtárakat nem igen látogathatám az óta kivevén Lichtensteint á hol munkám volt, á többek közt ott másoltam ama szép lantosnét Cavaraggio-tól, melyre bizonyosan emlékezni fogsz mert különösen figyelmeztettelek reá, – élet – nagyságu kép bájoló. –

Helyzetem jelentékessége mellett kénytelen vagyok ön magamról is egy pár szót szóllani: e pillanatban midőn jelen soraimat irom á legzsajgóbb fájdalom fogja el szivemet szegény nőm halálos ágyán fekszik. – Á mint akkor is, hogy itt voltatok gyanitám ugy csakugyan tellyesedett is gyanum, nyavalyája olly pusztitó tüdővészbe ment át, hogy minden percbeni elhunytát várhatjuk. Képzelheted helyzetemet 3 elárvult gyermekeimmel! –

Egy kis fia született 3 hét előtt ki egyéb iránt á világra magával hozván annya baját 8 nap előtt meghalt. – s á mint látod nálam á könnyeknek nincs vége. –

Bocsájd – meg hogy illy szomoruakkal untatlak s boldog éltedet s körülményeidet háborgatom: de most láthatod mi háládatlan egy illy szerencsétlenség fiától leveleket kapni, – és hogy ezek nem igen kivánatosak.

És ismént visszajőve az arcz képekre, ha az enyimre nézel tán mindent megmond: – á tiéd egy viruló rózsa az élet örömeitől ápolva. minő Contrast! –

Hogy á prosa prosájára is áttérjek ime egy

Contó A Te arcképed aranyrámája	18 Ft.
Az enyémé aranyrámája	9 Ft.
Elpakolási költség	3 Ft.

Az én pofámra ugyan nem mondottad, hogy csináltassak: – de ezt mint magában értődöt véltem magyarázni, annál inkább mert soraidban nyilatkozál, hogy ott kapni nem lehet, amugy pedig föl sem állithattad vólna, á rámának á mint észreveended hátulról egy kinyitható rámácskája van mely támaszul szolgál ha asztalra akarod állitani. –

Á képek minősége itt sokaknak nagyon tetszett á tiédet Po. Veroneseosnak az enyémben valamit találtak Rembrand-ból – ki tudja néked, hogy fognak tetszeni? az ottani birák mint Freyseissen Gyula s ki tudja kik, hogy mit fognak mondani kiváncsi vagyok, ha tetszeni fog nem mondhatják meg okát miért, ha pedig nem leend inyökre, akkor sem, – s illyen á tudatlan világ birálata.

Pétert csókolom tisztelem, kivánok neki minden kigondolható szerencsét, irigylendő természet fia!

Tónival most eleven Corespondentiában vagyok szerencsétlenségemben leirhatatlan jó és megnyugtató hatással birnak szavai, hála nékie érettök. –

Á bu á gondok tömbkelegébe merülve, mi tervet tegyek jövendőmre, vagy mit tegyek á gyászos jelennel nem mondhatom, az ember á sors labdája á mulandóság martalékja. –

Fogadjátok á haldokló bucsuját ez ugyan félig á szenvedő deliriumába van mondva de fogadjátok mint sziveset mert szivből jön.

Isten véletek csókol mindnyájatokat

István

Bécs Aug. 24-ikén 1857.
lakásom: Weiden Mittersteig
622. 2-ik Emelet 11 szám.

Szále Antal – Szále Istvánhoz

1857. szept. 2. Pozsony.

Kedves Öcsém!

Az arcképeket még az nap mint vettem aug. 29-én elküldtem Munkácsra a postakocsival s azt ma – mert 4 nap alatt oda ér – Péter alkalmasint kézhez is veszi. Fájdalmába némileg vissza fogja ejteni. – mert elevenné teendi őtet. Öcse ezzel az arczképpel valóban kitüntetted magadat – olly hü rajz, és olly gyöngéd még is erőteljes alak képirata – neki.

Streibiz Kunsthandlernak – á kitől a kiegészitő gyászhirt kaptam meg nézte, és nagyon dicsérte. Ő azt gondolja, hogy Than á kinek az 1000.-Ft jutalom adatott – protectio által tétethetett elődbe. Jövőévre valamely genre – és egy tájkép van kitüzve. Ez utóbbiakkal tán kár nem annyira fárasztani á művészeket mint á historiai müvészetet hátráltatni á mennyiben nekik kenyér kosara fennebb függesztetik, mert tájképfestés bár mi müvészi is soha sem állhat egy lineán á historiai müvészettel minthogy az ember á teremtés legfőbbike. A genreképek ismét csak apró minden naposságokat ábrázolnak. Itéletem szerint tehát á honi müvészek serkentésére évenkint meg kellene maradni a historiai feladatoknak ahol erény erély – és szenvedelmek fejtetnek ki egyszer s mindé nagy és kedves emlékül az utókornak.

Lajostól végre is egy üres levél érkezett, á hol kis hangon a 2700.- Ft. forgópénzét semmivé tették 7000,– f várandóságával, jól megdorgálnám a fiut, hogy összekavart, és főleg azt a fájdalmat okozta, hogy irántad valóságos lehetlenségbe hozott. Csak néhány forintokkal is készségemet mutatni. Itt némelly visszatérő gazdag ösmerős is mindjárt azt kérdezte tudsz e pénzt valahol. Másikát jobb várandóságban én aknáztam ki jóval elébb – és ott is szerencse, hogy az volt mert Lajos küldeménye volt á fundus – másnál tehát már jó jártam volna. A parasztok is á sok örömnapok alatt mindenről megfelejtkeztek. Popovitsné nem adott pénzt, hogy ne legyen kétes az értelem – igy nincs más tenni mint várni 4–5 napot várni á Péter levelére, mi bizonyos elérkezend, mert még 28-án irtam neki, hogy küldje meg á számitás szerint á pénzt hozzám. Lessük tehát – rögtön kezednél lesz nálam meg sem melegszik. – Mindennap várható vagyok, mert még a Felség vissza tér be akarnám magamat mutatni a Justizminisztériumnál., ámbár á hol á fekete könyvekből itélnek, ott nagyon feleslegesek az illy hajlongások.

Fogjuk fel már a Bukaresti eszmét. Ezt mozgásba hoznám – de elébb szükséges, hogy el volnál é határozva. Ott Evangelius magyaregyház is van – Koós á pap tehát olly idegen nem volnál. Az élet is olcsóbb mint azt Mesterházy gőzhajózási tisztviselőtől hallottam. Itt arany-ezüsttel fizetnek. Beszéljünk tehát erről.

Minden jókat őszinte bátyád

Tóni

Szále Antal – Szále Istvánhoz

1858. augusztus 29.

Kedves Öcsém!

Melléklet 25 FT-ot M Bartakovics Kamarás és Főtörvény széki ülnök urtól á Markusovszkynál 200- Ft-ért megvett képre. Ugyanis M. ügyvéd nem lévén otthon az Öcse a Doktor mondá eladónak és ők azt ott megvettnek nyilvániták de á pénzt nem akará a bátya eljövetele előtt átvenni. Egyébiránt ugy maradtak, hogy még á kép firnaczoltassék és ráma is készüljön de külön számitással legalább gondolom. E végett á képet Pestről hozasd el Bécsbe, firnaiszold és csiszoltass rámát proportionate mint illik aztán onnan ide küldöd és á 175 Ft. cum amessonis ki fog fizettetni. E végett én jónak tartottam foglalót kérni amit szivesen adott is. Főbbire B. ur fel fog Bécsbe menni és nálad á képeket megnézni. Még akar ehhez proportionatus nagyságát venni. Ajánlottalak neki, én omni

genere, és minthogy ő házat vett itt mert Posonyi Urbéri főtörvényszéknél leend – nála jó kereseted lesz. – Innen látod, hogy á desperatiok haszontalanok. Ebben csak á gondviselés müködött. Mert M-hez amugy vetődtek Pesten. Pulszky és Bartakovics ur á szerencse az, hogy mind a kettő nekem nagyon jó emberem és én nekik. Szóval erről többet. Dr. Marcibányi család rokona és teljhatalmazottja. Ezen urak után tán boldogulhatsz legalább élhetsz. –

Akár tehát Bécsbe maradsz akár Aradra – ott Marcibányiéknak roppant jószágai vannak – akár ide akarnál jőni – liberum est, defundus lépni.

Az én urbéri ügyeim ugy kezdenek nyilni, hogy már most is 5. nagy helység megbizottja vagyok, és tovább még több szaporodik – minél fogva, biztosabb korba jöhetünk. – Igy fejlenek á dolgok magoktól és azért az ember semmi kétségbe eséseknek ne adjon helyet. Most akár mit irna Péter öcse bátya azért nem fogunk rá neheztelni, de joságosan lenni. Lajos is éppen olly desperate volt tavaly – neki is nyilt jóra. Dolgai Szirákon most egész jók. Engemet 5 év alatt senki sem támogatott, se nem vigasztalt – de nem is vártam senkitől, egyéb magamban keresve az erőt, egyet sem szuszszantam pedig taval juliustól kemény körülmények környeztek, ha megijedtem volna tőlök vagy a jövendőt desperate nézem másféle caraxter pisztolyt ragadott volna. J. i. áki ollyat kezd amit nem ért vagy az indok nem tiszta – a bölcsesség elvei – orvosolják az elmét, elüzik a félelmeket eltávolitják a haszontalan aggodalmakat.

Nődet tisztelem. Az órája is biztosabban verhet.
maradok őszinte bátyád

Antal

1 kétségbeesés, 2 szabadságában áll dönteni ... Ur különben pedig csak valóságos kapitálisod jöjjön meg ha ugy helyezed magad talán meg- venné. Ezt azért gondolom, hogy ma kérdezte. Mit fogsz vagy csinálni. Röviden feleltem: Kijádsza.

Maradok őszinte bátyád

Antal

Hátul ceruzával:
Vostvi Gyula Arad
Szalbek ház nap utca.

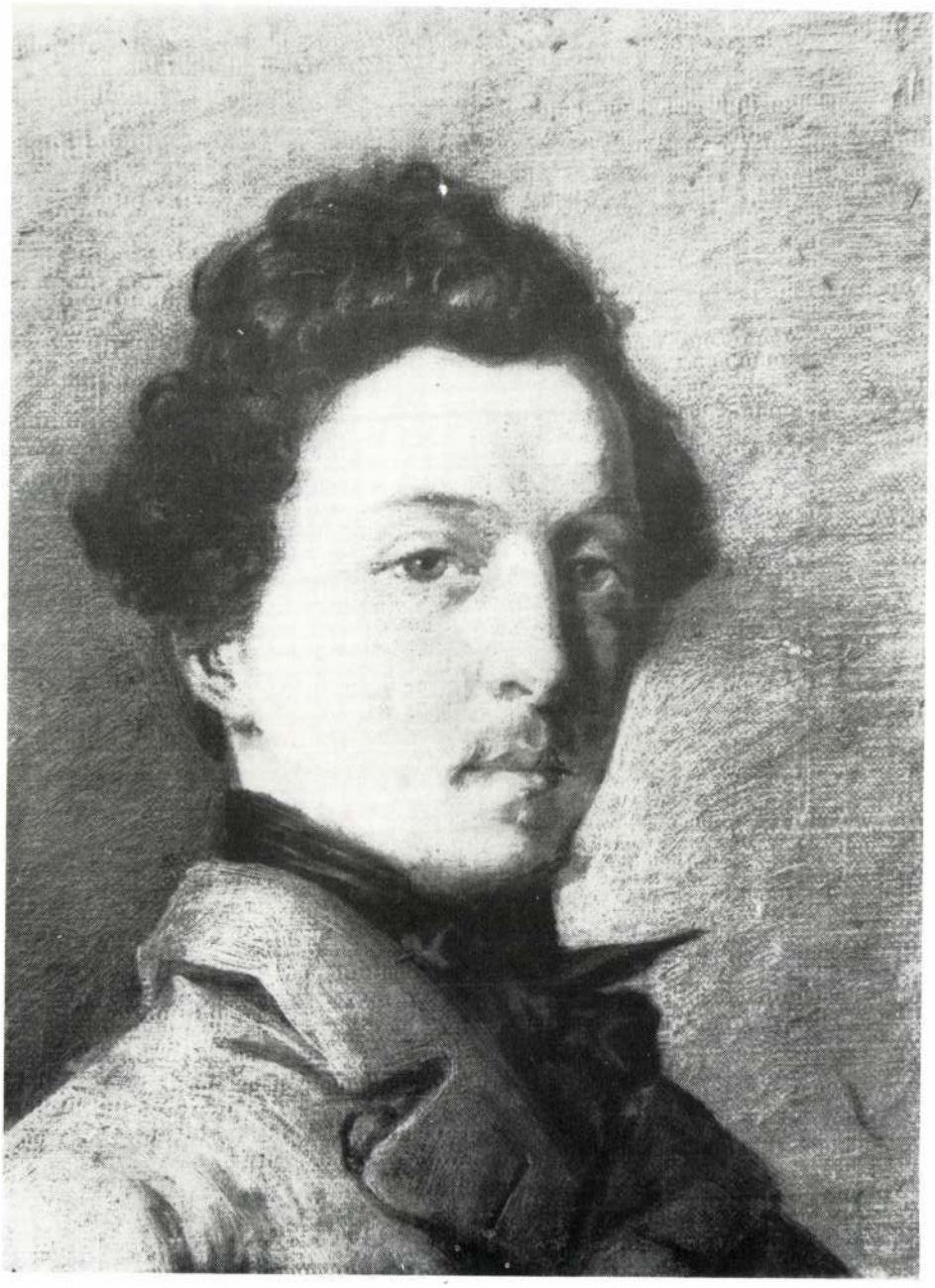

42. Szále István: Saját arcképe. Kat. 39.

43. Szále István: A művész felesége. Kat. 3.

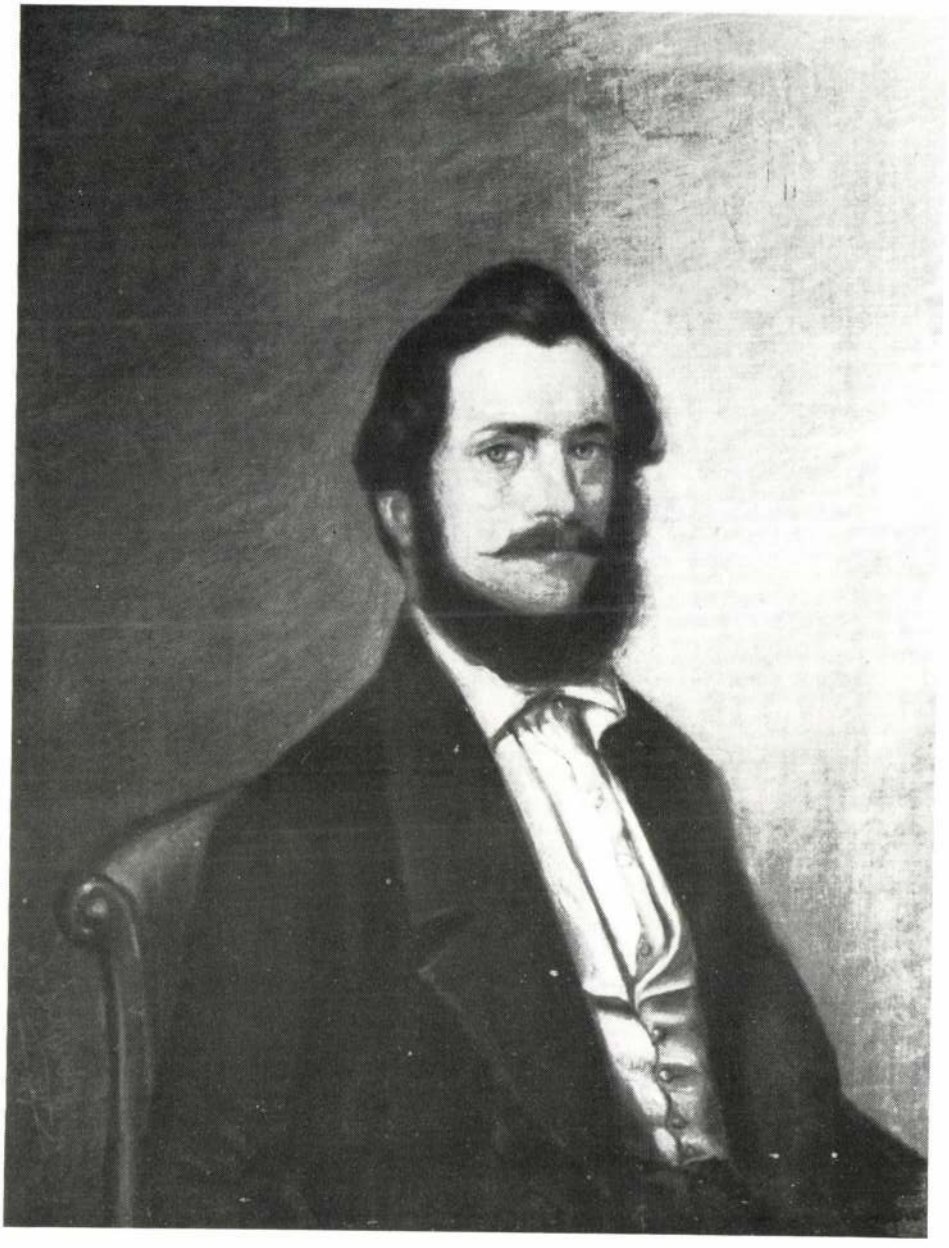

44. Szále István: Önarckép. Kat. 4.

45. Szále István: József nádor allegóriája. Kat. 12.

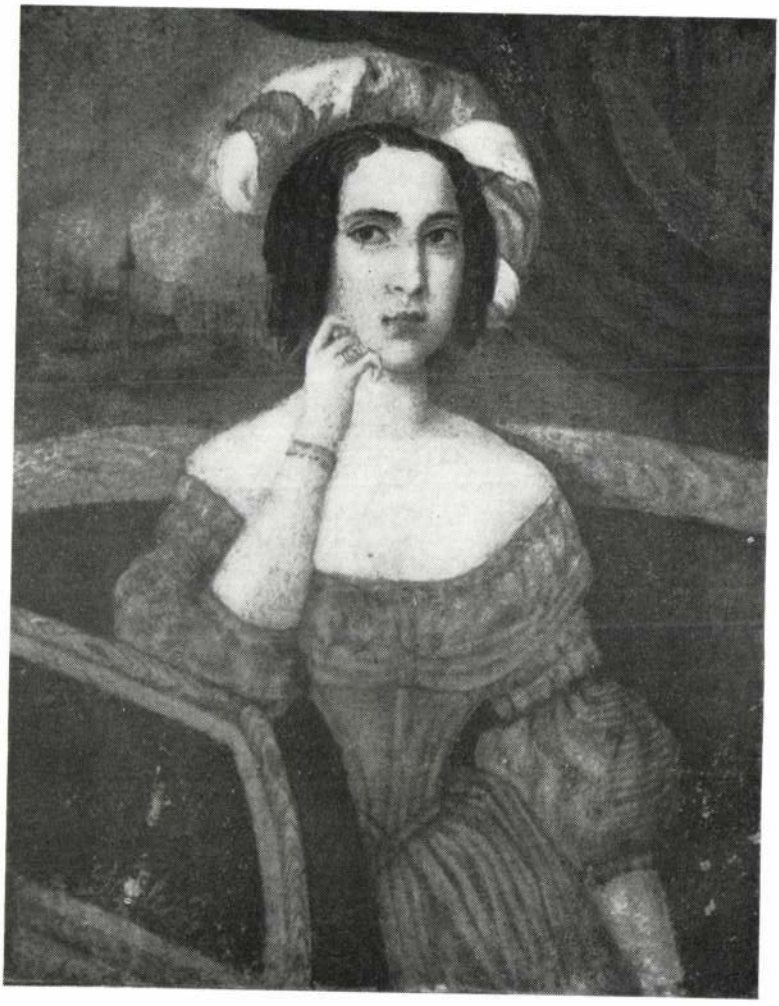

46. Szále István: Jókainé Laborfalvi Róza (?). Kat. 13.

47. Szále István: Érdekes olvasmány. Kat. 15.

48. Szále István: Hohenauer Franciska arcképe. Kat. 21.

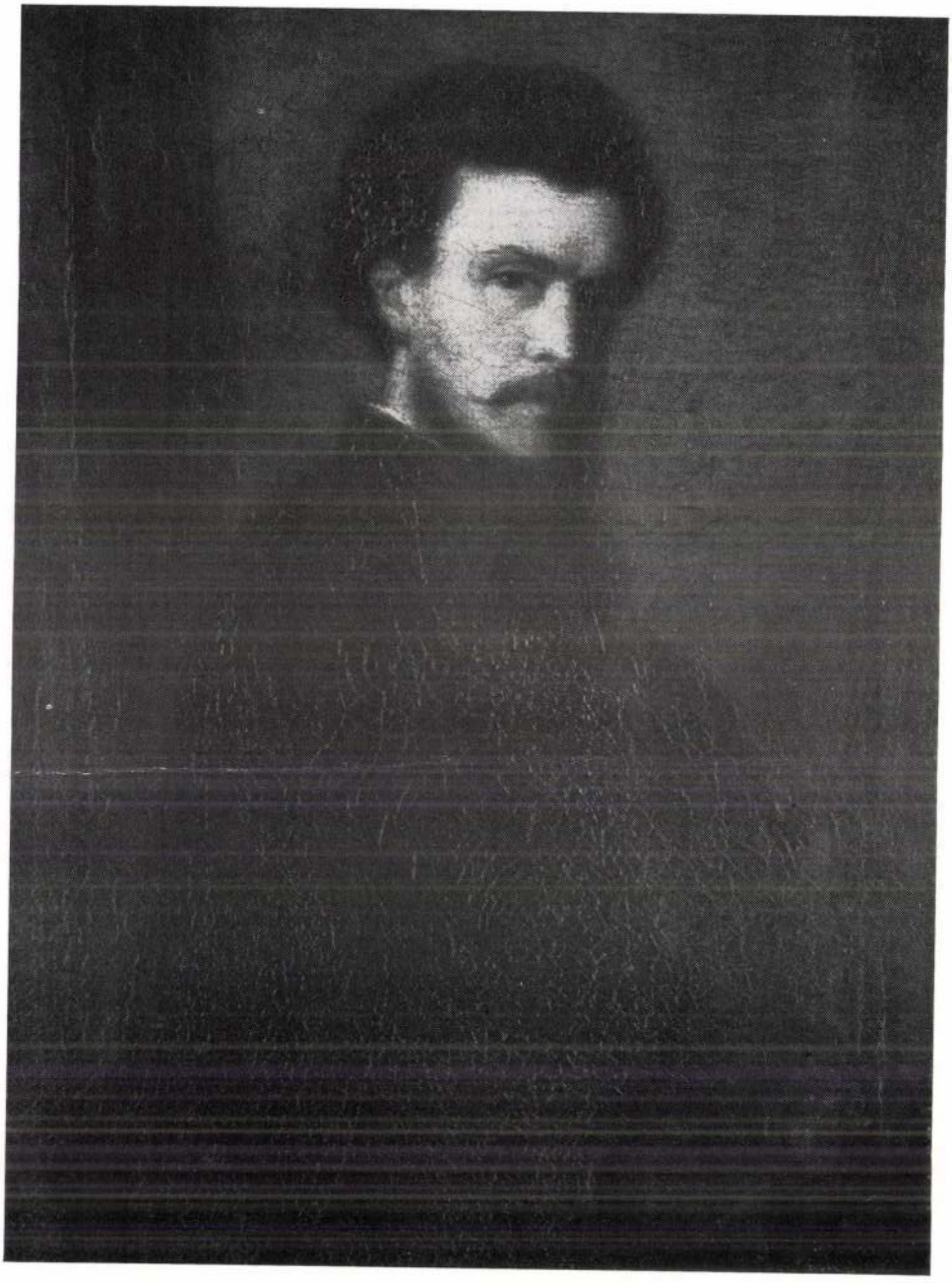

49. Szále István: Önarckép. Kat. 27.

50. Szále István: Szále Franciska. Kat. 28.

51. Szále István: Férfiképmás. Kat. 37.

George Orwell 1984 című regénye és Szalma László szabadkai grafikus azonos évben láttak napvilágot, 1949-ben. Ezen kívül több más közös vonásuk is van: allegóriák alkalmazása, az aktualitás előtérbe helyezése, provokálás és kritika. Mindez nem teljesen a véletlen műve, polgártársunk a regény megjelenésének ötvenötödik évében, képzőművészeti emléket állít e műnek és írójának, kinek látomásai ma már nem számítanak tudományos fantasztikumnak. Szalma László ezzel a tárlatával sem tér el angazsált állásfoglalásától, és konceptuális megfogalmazásától amely a kezdetektől jellemezte alkotótevékenységét. Már maga a tény, hogy az 1969-ben alakult legendás Bosch+Bosch alternatív művészi csoport alapító tagja volt, magáért beszél. Az új művészeti gyakorlat egyik szószólójaként, a technikai újítások alkalmazását és a művészet angazsált voltát hirdette. Az 1970-es évek végén kapcsolatba lép a "Signal" belgrádi, vizuális és konkrét szignalista költészetett közlő folyóirattal, itt közli munkáit és kiállít olyan avantgard központokban mint pl. Újvidék és Balatonboglár. 1975-ben a szabadkai székhelyű "7 Nap" grafikai szerkesztőjeként kap állást, Sáfrány Imre, a képzőművészeti színtér nyughatatlan szellemű "rendbontója", utódjaként. Attól kezdve az időszerűség és a gondolatébresztés iránti vonzalma alkotótevékenységének elsődleges mozgatórúgójává válik. Miközben az újság belső lapjain megjelenő számos illusztrációját a rajz, címlapjait a collage technika jellemzi. A kubisták, dadaisták és szürrealisták által kezdeményezett, igencsak ritkán alkalmazott műfaj sok évi sikeres és összetett üzeneteket hordozó egyedi ciklusa ma már kikerülhetetlen, jelentős színfoltot képvisel nem csak Szalma László opuszában, a honi művészettörténet jelzésében, valamint a műfaj elterjedésében, létezésében egyaránt. Időközben, a 80-as évek folyamán, a szerző alkotótevékenységében a Q csoporthoz való csatlakozás által konvencionálisabb áramlatok eszközei jelentek meg. Ekkor bontakozott ki az akvarell művelése iránti adotsága, azonban lázadó egyénisége és a multimediális kifejezéshez való vonzódása sohasem apadt el. Idővel régi törekvéseivel társultak az illusztráció műfajában szerzett tapasztalatai is. Így keletkeztek – mindegyik a maga idejében – a "Don Quijote" és a " Kis herceg" sorozatok, valamint a mostani "1984.". Természetesen egy ilyen projektum megértéséhez a legjobb ha ismerjük az irodalmi alapot, de nélküle is elég ha átengedhetjük magunkat intuíciónknak és a mindennapi életből vett tapasztalatainknak. Ma, amikor olyan TV műsorokat sugároznak mint a "Big Brother", bújtatva és ízesítve kapjuk azokat az eszméket amelyeknek már Orwell is tudatában volt. Kultikus regényének antitotalitarizmusa ma is időszerű hiszen egybecseng a globalizáció kiváltotta reakciókkal. E kiállítás után is ahelyett, hogy egyet gondolnánk, könnyen megeshet, hogy mindenki másra gondol majd. Figyelembe kell venni még, hogy Szalma László eredeti elképzelése, különböző okoknál fogva, teljes egszében csakis a megnyitón lesz tapasztalható – így ezen alkalmat nevezhetjük heppeningnek is. Vajon létezik e vidékünk "Don Quijote"-ja esetében szebb (és másként lehetséges) módja az elmúlt 55 év megünneplésének? Gratulálunk!

Ninkovné K. Olga

ORWELL 1984

Roman engleskog pisca Džordža Orvela "1984" i subotički likovni stvaralac Laslo Salma ugledali su svet iste, 1949. godine. Osim toga, imaju još nekoliko zajedničkih osobina: primenjivanje alegorija, aktuelnost, provokativnost i kritičan stav. Stoga, nije puka slučajnost što naš sugrađanin pedeset i pet godina nakon prvog izlaženja knjige posvećuje likovni omaž delu i autoru, čije vizije se više ne smatraju naučnom fantastikom. Takođe, Salma ovom izložbom ne odstupa od angažovanog pristupa u umetnosti koja ga prati od samog početka. Sama činjenica da je jedan od članova-osnivača grupe "Bosch+Bosch" 1969. godine, govori za sebe. Kao pobornik nove umetničke prakse afirmiše primenu tehničkih inovacija, pa i angažovani pristup u radu i ponašanju. Krajem 1970-te stupa u vezu sa beogradskim časopisom za vizuelnu i konkretnu signalističku poeziju "Signal", te sarađuje i izlaže na multiumedijalnim izložbama u centrima avangarde kao što su npr. Novi Sad i Balatonboglar. Godine 1975. dobija mesto grafičkog urednika nedeljnika na mađarskom jeziku "7 Nap" (nasleđuje ga od Imrea Šafranja, velikog buntovnika likovne scene), te od tada afinitet za aktuelno i pokretačko, postaje modus vivendi pro primo. Dok u njegovim ilustracijama na unutrašnjim stranicama časopisa preovladava crtež, naslovne strane izrađuje tehnikom kolaža. Serijal uspešnih, složenih poruka predstavlja danas jedan od nezaobilaznih likovnih ostvarenja kako u opusu Lasla Salme i zavičajne istorije umetnosti tako i u likovnom žanru koji su prvi počeli primenjivati kubisti, pa dadaisti i nadrealisti. U međuvremenu su usled priključivanja grupi "Q" tokom 80-tih godina u stvaralaštvu autora usledila konvencionala strujanja, pri čemu se istakao kao dobar akvarelista, ali glas buntovnika i želja za multimedijalnim iskazom nije usahla. Vremenom se starim stremljenjima pripojila ljubav ka literalnom delu i iskustvo u žanru ilustracije, pa su nastali ciklusi "Don Kihot" i "Mali princ". Svi u svoje vreme - kao i ova izložba koja ilustruje roman "1984". Naravno, za razumevanje ovakvog projekta potrebno je poznavati književnu podlogu, ali i bez toga se možemo prepustiti intuiciji i sopstvenim iskustvima iz stvarnog života. U vreme kada se lansiraju TV emisije tipa "Big Brother", prikriveno i začinjeno nam se serviraju ideje kojih je već i Orvel bio svestan. Njegov antitotalitarizam postaje aktuelan i zbog srodnosti sa reakcijama na tendencije globalizma. No umesto da svi mislimo isto, i nakon ove izložbe, o njoj, može se desiti da svi mislimo na nešto drugo. Potrebno je još reći, da će izvorna zamisao Lasla Salme, zbog određenih faktora, biti potpuna jedino prilikom otvaranja izložbe, te se kao takva, ona može nazvati i svojevrsnim hepeningom. Da li u slučaju našeg Don Kihota Lasla Salme ima lepšeg (ili drugog mogućeg) načina za obeležavanje proteklih 55 godina? Čestitamo!

Olga K. Ninkov

Grafikai szerkesztő - grafički urednik:
Szalma László
Tördelő szerkesztő - prelom:
Harangozó Attila
Nyomda - štampa:
Grafoprodukt Subotica 2004.
Készült - tiraž:
300

ORWELL 1984

O·R·W·E·L·L I·D·Ő·SZ·E·R·Ű·S·É·G·E

Több mint száz éve született, s annak is ötvennégy esztendeje már, hogy meghalt, mégis a világirodalom egyik legélőbb, legidőszerűbb írója. George Orwell (polgári nevén Eric Blaire). Az **Állatfarm** is, az **1984** is mintha csak a XX. század vége felé született volna, ráadásul ezen a puhább és keményebb zsarnokok által szigorúan ellenőrzött szerencsétlen égtájon. Pedig Orwell Indiában látta meg a napvilágot, Angliában, Burmában, Párizsban élt, de mintha ellátott volna egészen idáig: Moszkváig, Budapestig, Bukarestig, Belgrádig -- a Nagy Testvér, a Nagy Testvérek igazi birodalmáig.

Fölöttébb érdekes: Orwell az 1984-et, a totalitarizmus nagy regényét 1948-ban írta (1949-ben jelent meg), nagy vers-ikerpárját, az Egy mondat a zsarnokságról címűt Illyés Gyula pedig 1950-ben.

,,Bizonytalan volt, hogy a gondolatrendőrség milyen gyakran és milyen rendszer szerint kapcsolódik be egy-egy magántelescreen-készülékbe. Még az is elképzelhető volt, hogy mindenkit állandóan figyelnek... Az embernek abban a tudatban kellett élnie -- s abban a tudatban is élt, ösztönné vált megszokásból --, hogy minden hangját hallják, s kivéve, ha sötét van, minden mozdulatát megfigyelik... A NAGY TESTVÉR SZEMMEL TART"-- írta Orwell 1948-ban Londonban.

,,Hol zsarnokság van,/ ott zsarnokság van,/ nemcsak a puskacsőben,/ nemcsak a börtönökben,/ nemcsak a vallatószobákban,/ nemcsak az éjszakában/ kiáltó őr szavában,/ ott zsarnokság van (...) tányérban és pohárban,/ az van az orrban-szájban,/ világban és homályban,/ szabadban és szobádban" -- írta Illyés 1950-ben -- Orwell halálával egyidőben! -- Budapesten.

Kell-e rajta csodálkozni, hogy a gondolkodó, a világ dolgaira érzékenyen reagáló festőművészt, **Szalma Lászlót** most a XXI. század elején is megragadják ezek a mondatok -- ez az élethelyzet! --, fogva tartják, nem hagynak nyugtot neki, alkotásra késztetik. S mint ahogy annakidején vonalakból és színekből állított méltó emlékművet Antoine de Saint-Exupéry halhatatlan hősének, a kis hercegnek, ugyanúgy tiszteleg most a száz éve született George Orwell előtt, mutatja meg nekünk hőseit és antihőseit olyannak, amilyennek ő látja őket.

Mindezt pedig elsősorban azért teszi, hogy egy pillanatra se feledkezzünk meg róla: A NAGY TESTVÉR SZEMMEL TART bennnünket. S a gondolatrendőrség tagjai itt járnak-kelnek közöttünk.

DUDÁS Károly

sponzori - támogatók

Hét Nap
Vajdasági magyar hetilap • Szabadka

SLOBODNI UNIVERZITET
SZABADEGYETEM

2004

Szalma László

BIG BROTHER is watching

JULIA

YOU

WINSTON

JULIA

YOU

WINSTON

SZÁLE *István János*, festő, * Losonc, 1811, † Magyaróvár 1870 ápr. 13. Bécsi tanulmányai után ott, Pesten és Magyaróvárott tájképeket és arcképeket (felesége arcképe, önarckép stb.) és történeti tárgyú képeket festett (Zrínyi, a költő, Dugonics Titusz Nándorfehérvár ostrománál stb.). Egyik legjobb műve A királyok imádása (1840). Allegoria József nádor ötvenéves jubileumára c. nagy festménye a M. Tört. Képcsarnokban, s több arcképe és a Kies vidék c. tájképe a Szépművészeti Múzeumban van.

E-G II. 4881

Szálc István

A pesti műegylet 1853. évi szeptember-októberi kiállításán: Zrínyi, a költő, olajf., (250 frt). 1854 évi aug.-szeptemberi kiállításán: Érdekes olvasmány, olajf., (100 frt.)

Szále János

Koppmagraf 150 éve

SZÁLE JÁNOS / 1811 - 1870 / :

334. Déryné. - Vizf., p. 7.2 x 8.7 cm.
Jelz.l.b.:"Szále J."

119. Kata és Pali. - C.rajz, p. 13.5x17.5 cm. Jelz.l.b.: " Gulácsy ".

120. Velencei férfi portré. - Paszt., p. 49.5 x 72 cm.Jelz.l.j.: "Gulácsy L. Venezia".

121. Könyöklő nő. - C.rajz, p. 20.8 x 17 cm. Jelz.l.b.: "Gulácsy".

122. Golgota. - T.rajz, p. 12.3 x 20 cm. Jelz.l.k.:GL monogramm; j."Orosháza 913".

123. Öreg paraszt. - C.rajz, p. 12.8 x 20.5 cm. Jelz.l.j.:"Gulácsy Tipo Ungarsku".

SZÁLE ISTVÁN festő

1850

194. jún. 28. Kiss Bálint képtári őr úr felvilágositást ad a József nádor jubileumára Szále István képíró által kiállított kép iránt.

Művtört.Ért. 1990 1-2 129.

389 (M)
Dumbsky, Walter : Deutschen Festungen
und technische Entwicklung
Erlanger historische Studien : 1
Frankfurt : Peter Lang
1987

390 (M)
Duran, Marga et al. : Geteiltes Leid i
Formen ...
Berlin Forschung : 6
Berlin : Berlin-Verlag
1982

391 (M)
Elisseeff, D. : Civilisation japonaise
Paris : Arthaud
1987

392 (M)
Erhardt, Jan et al. : Ordnungsverwaltu
Untersuchungen ...
Berlin Forschung : 5
Berlin : Berlin-Verl.
1982

Szále István (1811 - 1870)

Jóraine Laborfalvi Róza arcképe. „Szále" akv. 88 x 74 mm.
Ltr.: 1954-5247.

Magyar rajzi és arvarek ~~[illegible]~~ a XIX. Mai a XX. házadban. A Kat. bev. Oelmacher Anna. Bp. 1959.

24.

Szale Janos

1840. Traunkirchen mellétti vidéki megvette a pesti mineggesület, az ang. Tiki sorsoláson nyerte ~~Clark Ádám~~ Vizer József Pesten.

A pesti müvészeti egyesület. Hon müvész 1840. 509 l 525 és

Pesther Tageblatt 1840. 188 sz

M. KIR. ÁLLAMPÉNZTÁR LUGOS
Érk. 1965 APR. 16
10777. szám.

988. Szále István.

Megkeresztelték Losonczon 1811 deczember 29-én.

Saját arczképe.

Vállig látható, kissé jobbrafordult, de szembe néz. Oldalt elválasztott göndör haja és szemöldöke barna, szeme szürke, bajusza és szakálla nincs. Körülcsavart fekete nyakkendőjét csokorra kötötte és lehajtott gallérú szürke kabátja kettős elejű. A háttér világosbarna.

Vászon, méretei 27·3 : 22·4 cm. — Lelt. sz. 988. — Vétetett 1905-ben Eördögh Elődtől 200 K-án (1062–905). — Kifizettetett 1905 deczember 29-én. — Elszámoltatott 1906 május 17-én (721–906). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 szvsz. határozat (942–910).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok. 1907 : VI. 8. *Szále I.*; Szále István festőművész.

500. Szalé István.

Sz. Losonczon, megkeresztelték 1811. december 29-én.

Ó. Képi 152
D. 6 63
55
30

József nádor allegoriája. Át. Képt. 152.

fordult

A két repülő angyaltól tartott tojásdad medaillonban, mellig látjuk a kissé jobbra ~~néző~~ és polgári ruhába ~~viselő~~ József nádort, ki az aranygyapjas és a szent István rend jelvényét ~~[illegible]~~. Mögött ~~[illegible]~~ harmadik angyal két paizszsal, a melyeken Magyarország nagyasszonya és czimere látható. ~~[illegible]~~ Balról Buda látképénél ~~[illegible]~~ a nádor márvány mellszorbát Hungária mutatja a magyar nemzet ~~[illegible]~~ képviselőinek, kikben az ország primását, ~~[illegible]~~ b. Vay Miklóst, Zsedényi Eduárdot, gróf Széchényi Istvánt, Deák Ferenczet, gróf Majláth Györgyöt, Klauzál Gábort, Nyáry Pált, Kossuth Lajost, gróf Teleki Józsefet, Ghyczy Kálmánt, Szemere Bertalant és a szobor mögött Nádossy Kálmánt ismerjük föl. Jobbról pedig ALCSUTH ~~[illegible]~~ aratók és szölőmüvesek végzik teendőiket, ~~és~~ a Lánczhid fölött a sziget felé gőzhajó halad. A kép mellett balról paletta, glóbus, körző, több irattekercs, a MAGYAR TÖRVÉNY egy kötete, három márványszobor, melyekből Liszté és Marcoé ~~[illegible]~~ áll elől; ~~és~~ jobbról sisak, kard, ágyú pánczél és több golyó képez csoportot. A háttérben lobogók szolgálnak diszül. Feliratai a képet ékesitő babérkoszorún: József Cs. K. Főherceg Dicső Magyarország Nádora és a kép alatt a szalagon: SZÜLE~~[illegible]~~TETT 1776-dik ÉVI MART 9-kén. NÁDORRÁ VÁLASZTATOTT 1796. NOV. 12-kén.

öltözött
viseli
harmadik lebeg
610
(Tk)
vidékén
mig
pedig
a piros sal alá-huzott kezdő betűk!

Vászon, méretei 160: 252 cm. —
~~A Nemz. Muzemumtól 1893: IX. 2-án (107/93).~~
Át. Képt. 152. — Dep. régi 63. és új 55. — Átvetetett 1893. szeptember 2-án (107/93).
Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Tört. Képcsarnokban 1894: VIII. 326.

904: V. 3.

az alahuzott kezdő betű.

4135. Szále István.

Sz. Losonczon, megkeresztelték 1811 deczember 29-én.

Férfi képe.

Derékig látható férfit ábrázol, a ki jobbrafordult, de szembenéz. Haja és szemöldöke sötétbarna; szeme, hegyesre pödrött bajusza és áll-körüli szakálla barna. Kezeit karba téve tartja. Öltözete: ing álló gallérral és sötét kabát. Jelzése oldalt jobbról félmagasságban vörös betűkkel: »*Szále Istv.* 1857.«.

Vászon, méretei 39·8 : 31·6 cm. — Lelt. sz. 4135. — Vétetett 1912 február 1-én a Nemzeti Antiquariumtól 60 K-án (237–912). — Kifizettetett 1912 február 1-én. — Elszámoltatott 1912 márczius 8-án (727–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 31505–912 szvsz. előadmányt.

III
833 (4135).
983 (185).

Vét. 1912

Szale István festő

1. Allegoria József riddor ötven éves jubilacumára. vászon, 160 x 252 jelenleg a tört. képcsarnokban. M.N. Mus. Cat. 489 l.

Szále János
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285
1956 JAN 10
GYŐR-SOPRONMEGYEI
HÍRLAP, GYŐR
3

Mosonmagyaróvári festők kiállítása nyílt Győrött

610

A győri Xantus János Múzeumban három magyar festő kiállítása nyílt meg: **Szále** János, **Ehmann** Ferenc és **Stadler** Jakab mosoni és magyaróvári születésű festők eléggé ismeretlenek a magyar festőművészet történetében. A múlt században és e század elején élt három magyar festő, részben azért ismeretlenek a magyar művészettörténetben, mert inkább a bécsi kiállításokon szerepeltek.

Szále János, akinek legtöbb képe van a kiállításon, 1840-től 1844-ig a pesti műegyletben többször állított ki. Képei a biedermeyerkor ízlését és felfogását tükrözik, igen nagy a hasonlatosság Markó Károly képeivel. A részletekig finom kidolgozás feltétlenül az ő hatására vezethető vissza. Legszebbek az állatképei, amelyek az alpesi táj szépségét, a vadonban élő állatok elmélyült tanulmányozását fejezik ki.

Ehmann Ferenc és Stadler Jakab két-két arcképpel szerepel a kiállításon. Mindkettőjük képei az emberi arc elmélyült tanulmányozására vallanak. Ehmann Ferenc a bécsi képzőművészeti akadémiát végezte és a bécsi opera díszletfestője lett. 1913-ban halt meg, de a nagy mesterségbeli tudású festőtől csak néhány tanulmányfejet őrzött meg a Mosonmagyaróvári Múzeum.

Stadler Jakab 1928-ban szerepelt egy kiállításon. Nagy feltűnést keltett értékes képeivel.

A három biedermeyer festő képeinek kiállítása részben a helyi hagyományok őrzése miatt is igen dicséretre méltó kezdeményezés volt a Mosonmagyaróvári Múzeumtól és igen örvendetes, hogy a Xantus Múzeum most a győri dolgozóknak is bemutatja az értékes képeket.

legjobb eredményt elérő gokat, amelyek a gépek idő előtt kiváló minőse javítják, a felújításból katrészekből megtakarít el és a téli műszaki okta felelően végzik — jutalo szesíti. Az országosan leg daság 10 000, a második harmadik 7000, a negy forint jutalmat kap. Az egyes termelési igazgatóságok legjobb gazdaságai 5000—5000 forint jutalmat kapnak. Megjutalmazza a miniszter azokat a termelési igazgatóságokat is, amelyeknek gazdaságai a téli gépjavítást a legsikeresebben végzik. Az első öt termelési igazgatóság 3000—1500 forint jutalomban részesül.

Reprezentatív éttermet kap Csepel

A vendéglátóipar ebben az évben bővíti üzlethálózatát. A budai környéken néhány kiskocsmát és nagyobb éttermet építenek, illetve rendeznek be. Az idei legnagyobb beruházás Csepelen lesz, ahol valóságos „ételkombinátot" építenek. Ez a nagy étterem, amely hozzávetőleg

vítják. Jelenleg már a harmadik erőgép generáljavítását végzik, teljesen önállóan. Az első gép javításánál 274 forint értékű anyagot takarítottak meg, s a tanulócsoport átlagteljesítménye 157 százalék volt, határidő előtt hat nappal végezték el ezen a gépen a munkát. A második gép javítását befejezni ugyan még nem tudták, mert közbejött a téli szünet, de azért már nem sok munka maradt rajta.

Az ipari-tanuló nap előtt értékelték a fiatalok versenyének eredményeit, s kitűnt, hogy sokan állták meg a helyüket becsülettel. A legjobb munkát végző termelési csoportok tagjai »az intézet legjobb csoportja«-jelvényt kapták meg jutalmul. Ezt érdemelte ki a II. osztályos motorszerelő csoport is. A csoporton belül pedig Horváth Imre »a csoport legjobb ta-

Szále János

festő

Gentmüeml.

235. l.

A vall. és közokt. m. kir. minis
62.414. sz. a. kelt s a IX. ker.
rendeletének másolata:

A visegrádi Salamon-t
taira II. részletül ötezer /:5.
az állampénztárt, hogy ez össze
elnökének hivatalos nyugtájára,
fizesse ki és tárcám fentmegje

N é v	Foglalkoz
Méder Ilona	nőiszabó segéd
Medgyesi János	

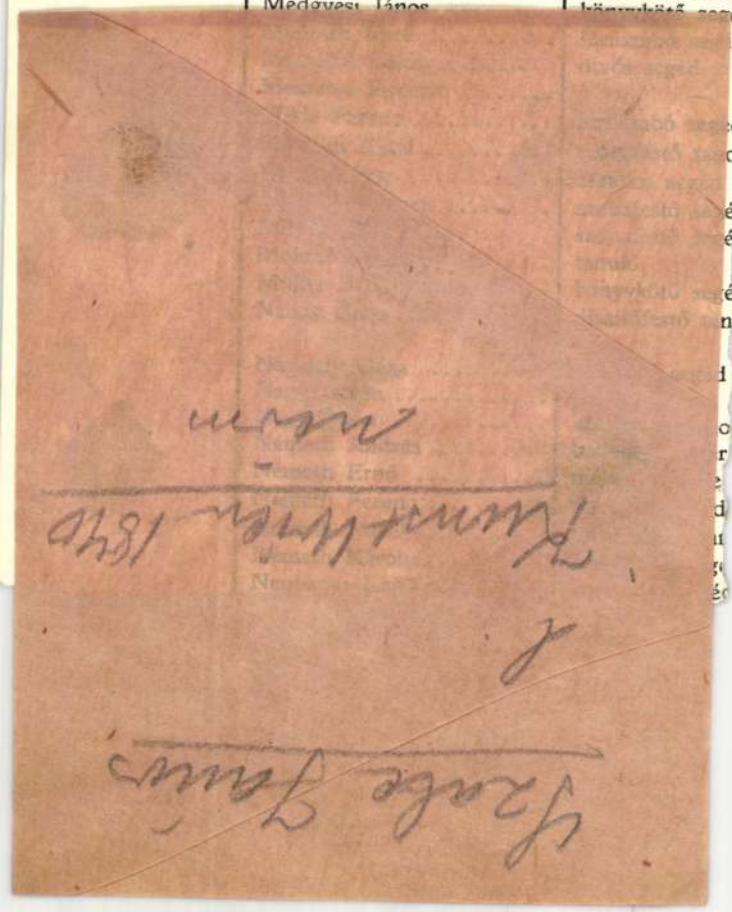

Osztály	A tanfolyamra járt
nőiszabászati I.	IX. 19— I. 26.
könyvkötő	Átiratk. rendk. növ.
gépipari III.	Nem jelentkezett.
gépipari II.	IX. 19— II. 20.
faipari	IX. 19— VI. 21.
építőipari II.	IX. 19— X. 27.
alakrajzi I.	IX. 19— VI. 21.
faipari	IX. 19— X. 24.
könyvkötő	IX. 26— VI. 21.
nőiszabászati I.	X. 10— VI. 21.
alakrajzi II.	IX. 19— VI. 21.
faipari	IX. 19— VI. 21.
díszítőfestő	IX. 19— III. 20.
ékítményesrajzi I.	IX. 19— VI. 21.
könyvkötő	X. 17— VI. 21.
gépipari III.	IX. 19— VI. 21.
alakrajzi II.	X. 1— XI. 1.
nőiszabászati II.	IX. 19— X. 14.
könyvkötő	IX. 26— VI. 21.
bőrdíszműves	IX. 19— VI. 21.
sokszorosító	IX. 19— VI. 21.
díszítőfestő	IX. 19— X. 21.
faipari	IX. 19— VI. 21.

SZÁLE JÁNOS (IGNÁC JÁNOS) (Magyaróvár, 1810 – Magyaróvár, 1870) tájfestő

Bécsi tanulmányai után Ausztriában, Pesten és Magyaróvárott tájképeket festett staffázsalakokkal. Sokat dolgozott metszetelőképek, vagy más festők művei után. Magyaróvári városi tájképeit azonban természet után egyéni ízléssel festette.

Irod: Szentiványi Gy.: A két Szále. A Mübarát I. 1921. 117–119; Uzsoki A.: Szále János magyaróvári festő, 1810–1870, Arrabona, 2, Győri Xantus János Múzeum, Győr 1960. 99–106.

411. Gőzhajó a Dunán 1840-es évek *45.*

o., v., 47x66 cm
Mosonmagyaróvár, Hansági Múzeum

A festmény a Duna egyik kanyarulatában magas homokpart és zátonyos sziget közötti szűkület felé haladva valószínűleg a korszak híres gőzhajóját ábrázolja, a Zrínyit. A fedélzeten ünneplő, kiránduló társaság. A festő kicsit naiv formában, de láthatóan nagy igyekezettel festette meg a kép minden részletét.

Publikálatlan.

Sz.J.

412. A magyaróvári sóház udvara katonákkal, 1846 *45.*

o., v., 55,5x60,8 cm
Jelezve b.l.: Szále 16. Dec. 1846.
Mosonmagyaróvár, Hansági Múzeum

A magyaróvári sóház fontos középület volt, mivel a só a középkor óta királyi monopólium Magyarországon. A kép előterében álló díszruhás katonák talán a hivatal őrei, a vödröt cipelő fiatal mezítlábas nő pedig a sóház alkalmazottja. A kép megrendelésre készülhetett, korábbi előkép után, mivel felirata szerint decemberben festette a művész a részletező faábrázolásokra, fény és árnyékproblémák érzékeltetésére is vállalkozó, minden részletében „valósághű" nyári tájat.

Publikálatlan.

Sz.J.

Művészet Magyarországon 1830–1870
MTA MKCS – MNG Bp. 1981.

PAÁL LÁSZLÓ (Zám, 1846 – Charenton, 1879)

A XIX. század második felének egyik legjelentősebb tájképfestője. Bécsben A. Zimmermann osztályán, majd Düsseldorfban az Akadémián E. Schleichnél tanult. Az 1870-es évektől Párizsban élt, Barbizonban dolgozott. Csaknem kizárólag tájképeket festett, a realista tájképfestészet nagy magyar mestere volt. Korai rajzai és festményei, amelyek kiállításunkon szerepelnek, a részletező akadémikus tájképfestészettől és tájrajzolástól a nagyvonalú monumentális, drámai tájfelfogás felé vezető útját jelzik.

Irod: Lázár 1902; Lázár 1904; Lázár 1929; Farkas 1944; Farkas 1954; Végváry 1962. Bényi L.: Paál, Bp. 1980.

409. Fák, 1869 *107.*

cer., p., 380x250 mm
Jelezve b.l.: L. de Paál
Pécs, JPM ltsz. 68.149

Paál László 1869-ben a pesti társulati kiállításon szereplő Nádas és Erdő belseje című festményeinek szénrajzkartonja a művész monográfusa szerint még szinte botanikusi részletességű megfigyelés eredményeit közli a természetről.

Paál ebben az évben ösztöndíjjal Münchenbe utazott, ahol Courbet, Rousseau, Diaz, Corot, Daubigny, Dupré, Millet művészetével ismerkedett meg. Ekkor hátat fordított a bécsi iskolának. Kiállításunkon szereplő rajza ezt a fordulópontot jelzi ouevrejében, amely egyben a magyar tájrajzolás történetében is új korszak kezdete. Megváltozik a tájmotívum kivájata, a kép formátuma, a vonalak puhábbá lesznek, a fény és árnyék ábrázolásában a konvencionális megoldások helyett szerepet kap a személyes megfigyelés.

Irod: lásd életrajznál.

Sz.J.

STORNO FERENC (Életrajzát lásd Kat. 227)

410. Sopron látképe, 1852 *70.*

akv., p., 50x60 cm
Sopron, Storno ház

A korszak tájrajzolási gyakorlatában nagy szerepe volt a városlátképeknek, amelyeket litográfiában sokszorosítottak, később pedig fényképekkel pótoltak. A több részre osztott képmezőben először a város távlati képe jelenik meg, mint itt Storno művén is, majd pedig legfontosabb építészeti emlékei. A rajzon a középkor, a barokk és az egykorú ipari építészet emlékei egyaránt szerepelnek hangulatos staffázs figurákkal.

Publikálatlan.
Irod: Levárdy R.: S.F. pannonhalmi működése. Soproni Szemle 51.sz. 1939. III. évf. 1–2.sz. 1–17.

411

419

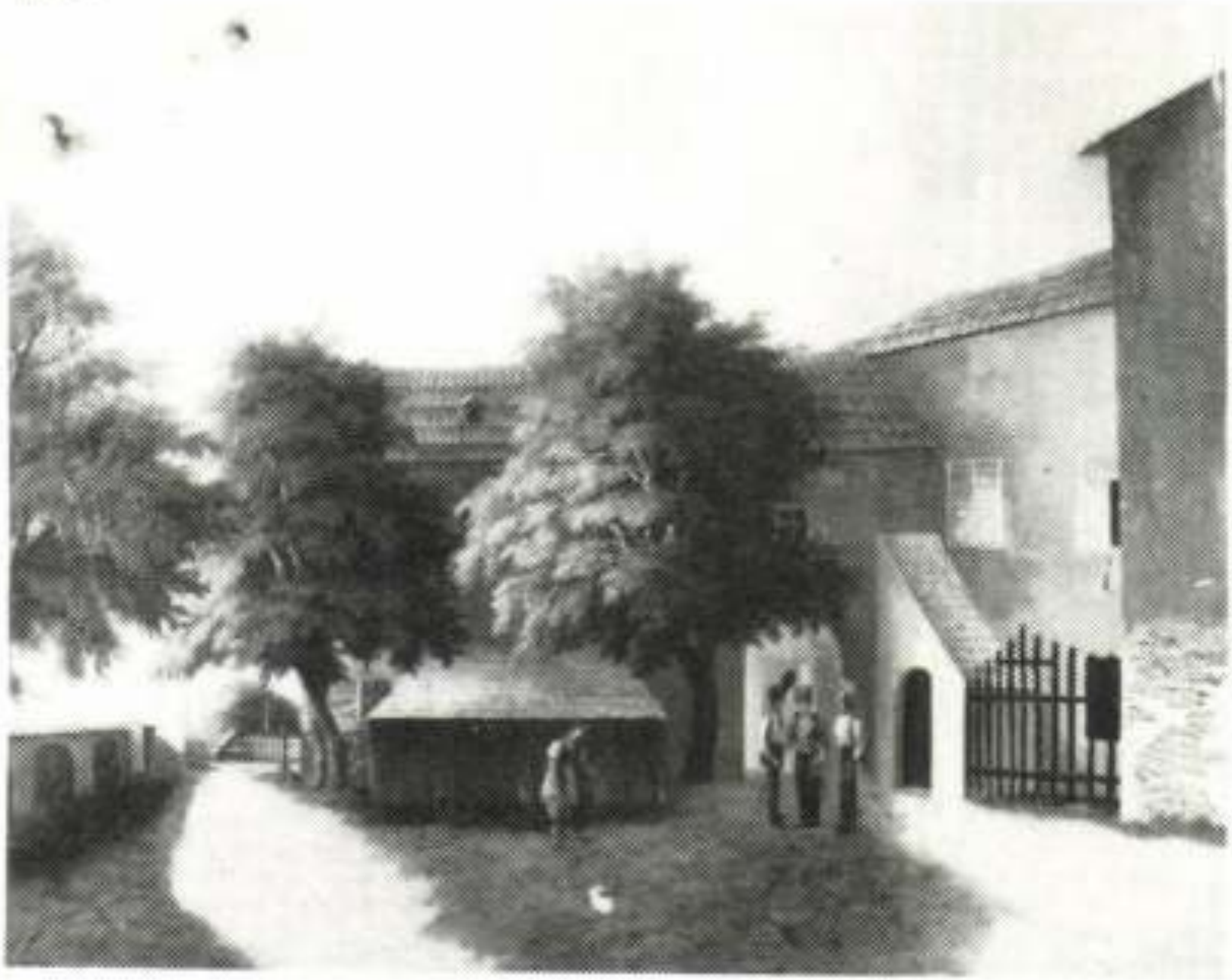

1983 JAN 29
1021

Reformkori festő

Szále János kiállítása Veszprémben

A Veszprémi Bakonyi Múzeumban nyílt meg *Szále János* reformkori festő kiállítása. Személye nemcsak megyénkben, hanem országosan is kevésbé ismert.

A magyar művészettörténeti szakirodalom két Szále nevű festőt tart nyilván, kortársak voltak. István arcképeket, János tájképeket festett. Ez utóbbi képeit kölcsönöztük bemutatásra a mosonmagyaróvári Hansági Múzeumtól.

Szále János 1810-ben született Magyaróvárott, az akkori Moson megye székhelyén. Középiskolai tanulmányai után a megye őt küldte Bécsbe a Mária Terézia királynő által alapított magyar testőrgárdába. Az 1840-es évek elején műkedvelőként sajátíthatta el a festőművészeti ismereteket a bécsi Művészeti Akadémián. Feltehetően már az 1830-as évek végén megkezdte magánstúdiumait, ugyanis festményeit 1839 és 1844 között, majd 1848-ban állította ki az Akadémia tárlatain. Pesten a Műegylet kiállításain 1840 és '44 között mint rendszeres kiállító szerepelt.

Személye – részletes életrajzi adatok hiányában – lényegében napjainkig alig ismert, noha festményeit 1950 óta több ízben láthatta a közönség Győr-Sopron megye múzeumaiban.

Az 1848–49-es szabadságharc elején feloszlatott magyar testőrséget elhagyva Szále Magyaróvárra költözött, ahol nyugalomba vonulásáig megyei hivatalnok volt. 1858-tól mint egyedülálló, beteges ember 12 évig élt a magyaróvári piaristák házában. Idejének nagy részét festészettel töltötte. Súlyos betegség után 1870. április 13-án halt meg. Végrendeletében jelentős vagyonát Magyaróvár város szegényeire, a napszámosokra és a kézművesekre hagyta. Nagy összeget hagyott a helyi kórház és lazarett fejlesztésére, továbbá a piarista kollégiumra. A szegény sorsú gimnáziumi tanulók segélyezésére tanulmányi ösztöndíjat alapított. Magyaróvár városának e jótevője 50 darabból álló festménygyűjteményét ugyancsak a piaristák számára hagyta, és komoly alapítvánnyal gondoskodott műveinek állandó gondozásáról és tisztításáról.

Művei 1950-ben kerültek a mosonmagyaróvári Hanság Múzeum tulajdonába. Festményein azokat a tájakat örökítette meg, ahová rendszeresen eljárt üdülni és kirándulni. Legtöbb képe az ausztriai Alpok romantikus tájait ábrázolja, több mutatja be Magyaróvár várost és környékét is.

Alkotásai között két olyan képet is láthatunk, melyek Veszprém megyei tájakat ábrázolnak. Az egyik a tihanyi apátság épületegyüttesét őrizte meg számunkra úgy, ahogy az a XIX. század közepén volt látható. A képen déli irányból szemlélhetjük az épületegyüttest, előtérben hazatérő halászcsaláddal. Helyszíni azonosítással sikerült megállapítanunk, hogy a festő a kép kompozícióját a Nyársas-hegyen állította össze. Helytörténeti szempontból rendkívül értékes az ábrázolás, mert a tihanyi apátságról ilyen nagyméretű képünk a múlt századból nem ismeretes.

Csesznek látképe.

A tihanyi apátság.

A másik kép ugyancsak izgalmas, mert azon a cseszneki várhegyet és a várromokat fedezhetjük fel. Ez a festmény „Hegynyílás Cseszneknél" nevet viselte a pesti tárlaton. A kompozíció azonban csak részben felel meg a valóságnak, mivel az úgynevezett hegynyílás közé, annak hátterébe festette a várhegyet. A bécsi tárlatokon „Gegend bei Csesznek in Ungarn", azaz „táj Cseszneknél Magyarországon" címen is állított ki képet, mely a pesti Műegylet tárlatain „Csesznek vidéke" néven szerepelt. Ezt a képet még nem sikerült azonosítani.

A festő vázlatkönyve és a Moson megyei Levéltárban őrzött vázlatai alapján ma már biztosan megállapíthatjuk, hogy valamennyi tájképéről pontos ceruzarajzot készített a helyszínen, de a képeket – a kor gyakorlatának megfelelően – otthon festette meg. A figurális ábrázolás nem volt erős oldala. Annál jobban sikerültek tájképrészletei, a sziklák, a növényzet, a víz, és mindaz, ami egy táj szépségét adja. Festményeit általában az aprólékos és finom kidolgozás jellemzi. Nem törekszik többre, mint a táj, az erdő vagy egy alpesi tó ábrázolásában az egyszerű képszerűségnél, de annak minden szépségét igyekszik kifejezni. Ügyesen viszi vászonra az alpesi tavak kék színét és a bennük visszatükröződő felhős eget.

A Bakonyi Múzeumban rendezett Szále János-kiállítás hű képet ad egy reformkori, vidéki műkedvelő festő munkásságáról. A kiállítás április végéig tekinthető meg.

dr. Uzsoki András

Róka Lajos felvételei

SZABAD IDŐBEN

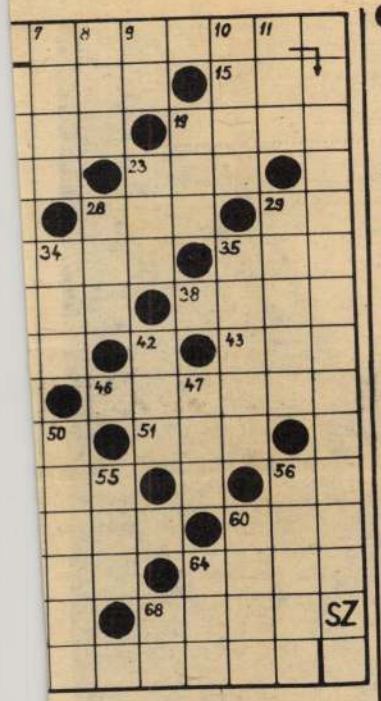

3. Helység a Tisza–Duna egy-efolyásánál 64. Eladó 65. Eg-ajlat 67. Oktató egynemű be-ői 68. Szíts.

FÜGGŐLEGES: 2. Édes táp-álék 3. Lekváros 4. Baromfila-ás 5. Üdítő ital 6. Szovjet fél-ziget a Fehér tengernél. 7. rancia naturalista író volt 8. Dal betűi 9. TD 10. Lenyújt 11. ifogástalanul (–') 12. *(Beküld-endő)* 14. *(Beküldendő)* 17. elyez 19. Hüvelyes 21. Hibá-ik 23. Épület 25. Női név 27. zámos 28. Névelős ételízesítő 9. Süti 31. Csukni 33. Omla-ék 34. Becézett női név 35. Névelős írásjel 40. Testtáj 42. Vízfodor 45. Megelégelt 47. Táncot jár 49. Korosabb nő 0. Szállíttató 53. Zéró 54. Pál-a 55. Nyom 56. Nagy állam-szövetség, névelővel 58. Test-vérgyilkos bibliai férfi 60. Odu 62. Kommunisták Magyaror-szági Pártja 64. Arc része 66. Az 58. számú sor közepe 68. ÉO.

inövi?

rában akad valami gond. Leg-a a könyvét, munkafüzetét, s a nulja meg rendszeresen. Az kre nem érkezik válasz. Mikor lesanyjával, a tanár megkéri, felszerelését, még akkor is, ha bízni.

néhány hétben nincs gond. Az-erelése és tudása egyre hiá-

mindig akad 5–6 gyerek, aki csinál meg valamit az aznapi észült, nyelvtan helyett iroda-találja, nem írta meg . . .

tja a rossz pontokat, amelyek

Gyermekeknek

Pingponglabda-kavalkád

Együtt vagytok, barátok, őrsi tagok, egy házban lakó gyerekek. Rendezzetek versenyt pingponglabdával. A játékban az a jó, hogy nem kell hozzá tornaterem, se sportpálya, és bármilyen tárgyat használhattok a pingponglabda megszelídítéséhez. Csak néhány játékot írok le, de ti is kitalálhattok hasonlókat, ha egy kicsit gondolkoztok, és változatos, izgalmas versenyeket akartok.

PINGPONGLABDA PLUSZ EGY SEPRŰ

Több versenyt is rendezhettek e két tárggyal. A pingponglabdát először a seprű fejével kell a célig terelgetni, visszafelé pedig a nyelével. Újabb versenyszám lehet, a pingponglabdát a seprűn egyensúlyozni. Izgalmas feladat lábbal a focit, seprűvel pedig egy pingponglabdát vezetni.

FOCISULI PINGPONGLABDÁVAL

Az első feladat a pingponglabdát lábbal vezetni a célig. (Aki rálép és a labda behorpad, kiesik a játékból.) A második feladat: három pingponglabda vezetése lábbal a célig és vissza. A többi feladat: futás, térd közé szorított pingponglabdával. A labda vezetése akadályok között. Feladat lehet: álló célt eltalálni a labdával.

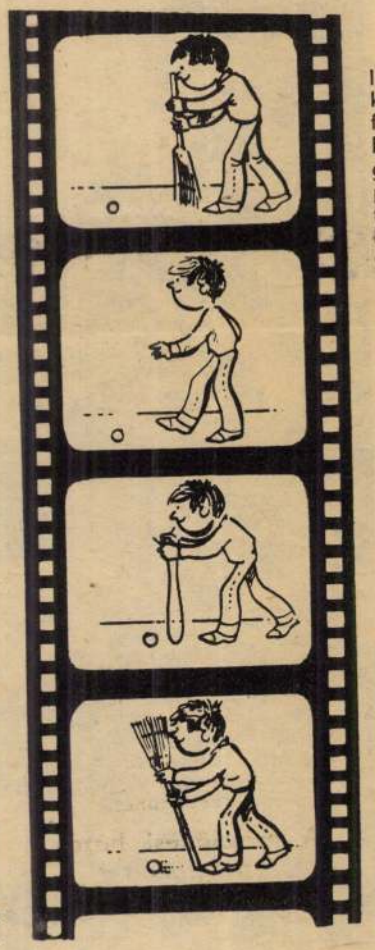

VEGYES VERSENYSZÁMOK

Futás közben a pingponglabdát többször feldobni és elkapni. Futás **közben** többször földre pattintani **és** elkapni. Pingponglabda vezetése spárgával. A labda egyensúlyozása pingpong- vagy tollasütőn futás közben. Vezetés a földön **kézzel**. A pingponglabda célragurítása, vagy célba pöccintése. (A labdát üveg nyakára kell helyezni, és onnan pöccinteni két ujj segítségével, valamilyen megadott célba.)

JÁTÉKOK PINGPONGLABDÁVAL

1. **Ki a gyorsabb?** Két azonos létszámú csoportba versenyezzetek! Minden csapat előtt áll 2–3 méterre egy-egy befőttes üveg, vagy műanyag doboz, és annyi pingponglabda, ahány üveg: Feladat: minden páratlan számú versenyzőnek egy-egy labdát kell az üvegekbe elhelyezni, és a páros számúaknak kivenni. A győztes a gyorsabb csoport.

2. **Csoportverseny egy asztalon.** Ha csak egy pingpongasztalotok van, de sok gyerek ütőkkel felszerelve, akkor is lehet egyszerre játszani. A srácok állják körül az asztalt, adott jelre mindenki körbe fut az asztal körül. A labdába akkor kell beleütni, amikor valamelyik asztal végéhez ér. Aki eltéveszti az ütést, hibapontot kap.

Részletek a divatból

Talán sohasem volt olyan jelentősége az öltözködésben az úgynevezett kiegészítő tartozékoknak, mint mostanában. A különböző divatstílusok kihangsúlyozására, a fejfedők, kalapok szolgálnak elsősorban, de természetesen a cipő, a táska és az öv, a divatékszer és sok más apróság is ebbe a körbe tartozik. Sokszor a készen vásárolt holmik némi átalakításra szorulnak, de így egyedivé válnak, és nem uniformizálják a külsőket. Sokan vannak, akik szeretnek varrogatni otthon, de nem szakemberek, és így a gyorsan előállítható, mégis mutatós, jellegzetes apróságokat előnyben részesítik. Az elegáns nőies stílus megvalósításához néhány ötletet adunk, amelyek egyéni elkészítése is lehetséges, de a szaküzletekben is fellelhetők ezekhez hasonló tárgyak.

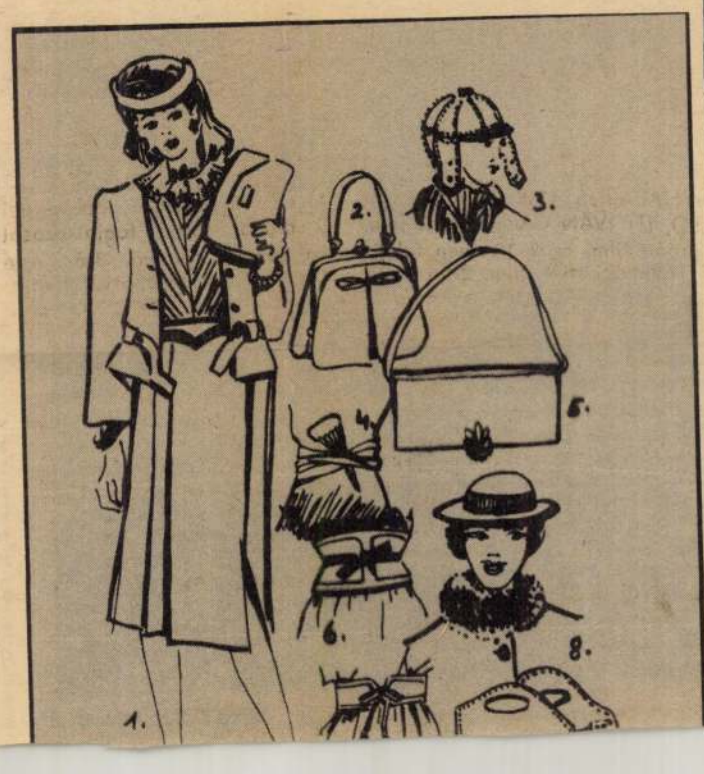

1. modell: Elegáns kosztüm szövetből vagy jerseyből, selyemblúzzal – külön elkészített és feltehető fodros-kerek gallérral. A csípőre szabott kétszínű öv nemcsak bőrből, ha-

Fáj a hátam!

A hátgerinc egészsége nagyon fontos, mert a test egész felépítésének terhét viseli. Mégsem törődünk eléggé épségével, csak akkor, amikor már fáj a hátunk. Mint minden betegségnél, itt is legfontosabb teendő – a megelőzés.

Az egészségügyi probléma akkor kezdődhet, ha a gyermek első osztályba kezd járni. A manapság divatos aktatáska, tele füzetekkel és könyvekkel, meghúzza a gyermek vállát, hiszen rendszerint jobb kézben cipeli. Így testhelyzete akaratlanul is deformálódik, a teher irányába hajlik a hátgerinc. Ha ez rendszeressé válik, a fiatal gerincnél állandósulhat a helytelen testtartás és elferdülhet a hátgerinc. Ha nem súlyos a deformáció, gyógytornával ezen lehet segíteni.

Megelőzhető a baj, ha hátitáskát vásárolunk a gyermeknek. A hátitáska viselése biztosítja az egyenlő súlyeloszlást, az egyenes gerinctartást, és azért is előnyös, mert a gyermek mindkét keze szabad. Ha már „kinőtt" a hátitáska viseléséből, és más táskában viszi iskolába a könyveit, ne feledjük el figyelmeztetni, hogy felváltva vigye kezében a táskát.

Ugyancsak iskolás korban kell a szülőnek figyelni arra, hogy gyermeke az iskolai feladatok elvégzésénél egyenes testtartással üljön. Eleinte talán nehéz rászoktatni, de később, ha megszokja a helyes testtartást, nem is tud másképpen ülni. A gyermek görnyedt testtartásának igen sokszor az az oka, hogy rosszul lát, közelről nézi az olvasni, írni valót. Időben vigyük szemorvoshoz, mielőtt a rövidlátás komolyabb egészségi problémát okozna (a szem további romlása, hátgerincferdülés, fejfájás stb.). Az egyenes testtartás azért is fontos, mert a tüdő nem nyomódik össze, több oxigén jut a szervezetbe, nagyobb lesz a tanuló teherbírása, frissebb a szellemi képessége.

A gyermeknél a szülő is könnyen ellenőrizheti a hátgerinc épségét, ha kitapintja a csigolyasort, melynek olyan egyenesnek kell lenni, mint egy oszlopnak. Ha a legkisebb eltérést észrevesszük, forduljunk szakorvoshoz.

Nagyon sok fiatalnál láthatjuk, hogy lehorgasztott fejjel, görbe háttal jár. Ha figyelmeztetik kihúzza ugyan magát, aztán ismét felveszi a hanyag testtartást. A helytelen testtartásból a rugalmas hátgerincen a görbület nem oldalirányban, hanem hátrafelé alakul ki.

A nők hátgerince – mivel

A Vàr Art Galéria és a
MEDIAWAVE Nemzetközi Vizuàlis Fesztivàl
tisztelettel meghívja Önt

PUSZTAI ZOLTÁN
költő, képzőművész

SZALKAI KÁROLY
festőművész

kiàllítàsànak megnyitójàra a

Vár Art Galériába
1994. ápr. 26-án 18 órára

Megnyitja: **Deák László** költő

Performance:
Gerencsér Kàroly, Bors Làszló
és a kiàllítók

VÁR ART

GALÉRIA

H-9021 GYŐR, KÁPTALANDOMB 3.
TELEFON / FAX: 36 - 96 - 29 - 228 TELEX: 24 - 662

MEGHÍVÓ

EINLADUNG

Tisztelettel és szeretettel meghívjuk Önt, Családját és Barátait

SZALKAI KÁROLY

győri festőművész kiállításának megnyitására 1996. április 29- én, 21 órára
a Városi Művészeti Múzeumba (Győr, Rákóczi u. 6., bejárat a Nefelejcs köz 3. felől).
A kiállítást megnyitja: TOLNAI OTTÓ költő és **BAK ZOLTÁN** gitárművész.

Meghívó

Az EL KALÁSZI GALÉRIA
és a kiállító művész
meghívja Önt, családját, barátait és ismerőseit

Szalkai Károly
festőművész

Budapest, III. kerület, Dereglye u. 1. sz. alatt nyíló,
a művész alkotásait bemutató kiállítására,
1998. június 5-én (pénteken) 17.00 órára

A kiállítást megnyitja: MOLNÁR PÉTER
Munkácsy-díjas grafikus- és festőművész

A kiállítást rendezte: SZEIFERT JUDIT művészettörténész

A kiállítás megtekinthető: 1998. június 30-ig
hétköznap 10—15, illetve pénteken 10—13 óráig

Szerettel meghívjuk Önt
a Budavári Magdolna toronyba
(I. ker. Kapisztrán tér 1.)

Szalkai Károly

festőművész

FAKTÚRA
PIKTÚRA

című
kiállítására, amelyet

1998. július 22-én (szerdán)
18.00 órakor
Molnár Péter
Munkácsy-díjas
grafikus- és festőművész
nyit meg.

Rendezte: Szeifert Judit és Veress Kinga
Munkatárs: Kóbor Szilvia

Megtekinthető: 1998. augusztus 31-ig
csütörtöktől vasárnapig 9.00-18.00 óráig

Szerettel meghívjuk Önt
a Budavári Magdolna toronyba
(I. ker. Kapisztrán tér 1.)

Szalkai Károly

festőművész

FAKTÚRA
PIKTÚRA

című
kiállítására, amelyet

1998. július 22-én (szerdán)
18.00 órakor
Molnár Péter
Munkácsy-díjas
grafikus- és festőművész
nyit meg.

Rendezte: Szeifert Judit és Veress Kinga
Munkatárs: Kóbor Szilvia

Megtekinthető: 1998. augusztus 31-ig
csütörtöktől vasárnapig 9.00-18.00 óráig

TORONY

KAPISZTRÁN TÉR

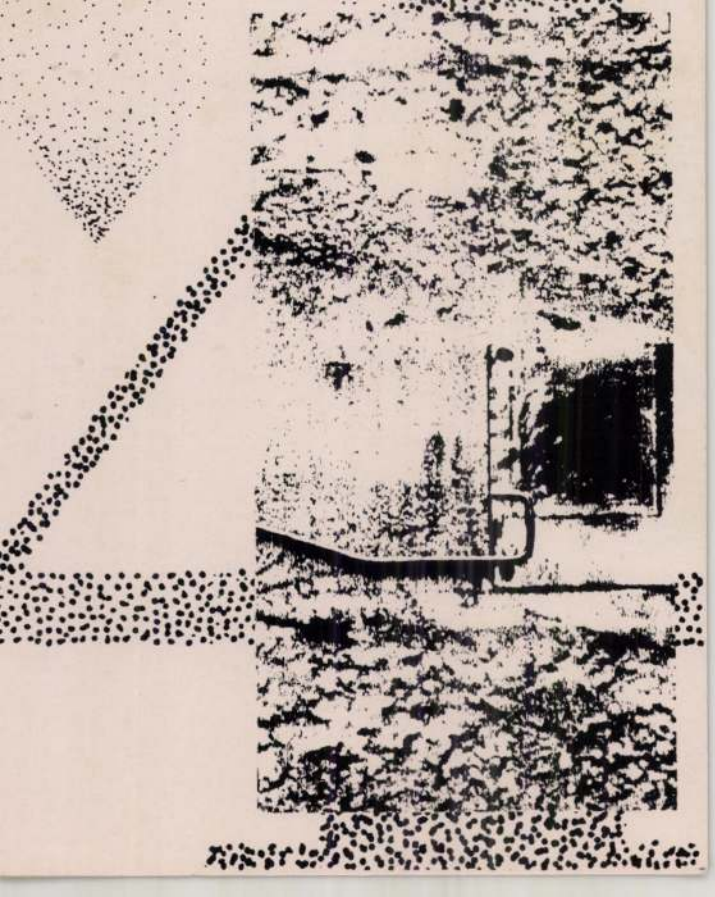

Szalkai Károly festő

Tisztelettel és szeretettel meghívjuk Önt, Családját és Barátait

SZALKAI KÁROLY

győri festőművész kiállításának megnyitására 1996. április 29- én, 21 órára
a Városi Művészeti Múzeumba (Győr, Rákóczi u. 6., bejárat a Nefelejcs köz 3. felől).
A kiállítást megnyitja: TOLNAI OTTÓ költő és **BAK ZOLTÁN** gitárművész.

VÁRNEGYED

A Budavári Önkormányzat lapja - III. évfolyam, 15. szám, 1998. július 31.

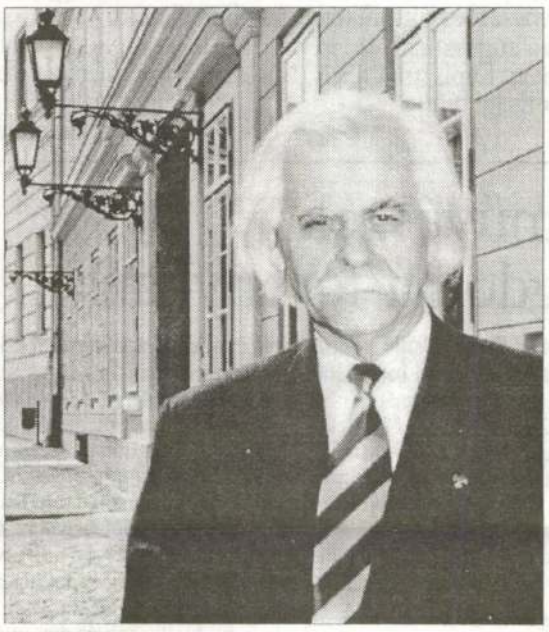

A sajtóban számos cikk és még több találgatás foglalkozott azzal, mi lesz az én sorsom a polgári erők választási győzelme után. Nagy megtiszteltetésnek vettem és veszem, hogy 1994 óta ennek a kerületnek az Önök bizalmából polgármestere lehetek. Éppen ezért szeretném kijelenteni: soha nem nyilatkoztam olyasmiről, hogy nem indulok az októberi polgármester-választáson. Úgy érzem, nem dolgoztunk teljesen eredménytelenül az elmúlt négy évben, azt pedig különösképpen nem szeretném, ha bármi veszélyeztetné a jövőben az Önkormányzat szociális szempontból példamutató tevékenységét.

Egyvalamit azonban kérem, hogy értsenek meg Tisztelt Választóim. Én az Antall-kormány idején a Külügyminisztérium államtitkára voltam; ha az Orbán-kormány igényt tart a munkámra a számomra szintén nagyon kedves és az ország szempontjából olyannyira fontos külügyi területen, nekem azt becsületesen meg kell fontolnom, sőt indokolt esetben el is kell fogadnom. Ilyen ajánlatot mindmostanig nem kaptam. A fentiekkel ellentétes minden sajtóközlemény téves és alaptalan.

Katona Tamás

Nemzetközi Ifjúsági Gyalogló Fesztivál

British Airways Vár Kupa '98

Az ezeréves magyar történelem szinte minden jelentős eseménye kapcsolódik a Várhegy másfél kilométeres területéhez s annak épületeihez, műemlékeihez. E gyönyörű környezet nemcsak az első kerület, hanem a főváros egyik ékköve is.

A modern kor atlétái nem ismernek lehetetlent. Nemcsak az atlétikai pályákon mérkőzhetnek meg, hanem erdőn-mezőn, országúton, sőt néhány éve a történelmi Várnegyed területén is, ahol ezúttal a Mátyás-templom, a Levéltár, a Halászbástya, a Hilton Szálló, a Hadtörténeti Múzeum között a Szentháromság tér - Úri utca - Kapisztrán tér - Tóth Árpád sétány - Szentháromság utca útvonalon találkozhat Európa gyalogló ifjúsága.

A most negyedik alkalommal megrendezésre kerülő versenyt a Budavári Önkormányzat védőszárnyai alatt bonyolítják le. A fővédnökséget *Katona Tamás* polgármester úr vállalta, az esemény fő szervezője pedig a tizennégyszeres magyar gyalogló bajnok, *Sátor László*. A korábbi évek sikerei alapján már számos ország érdeklődött (pl. Anglia, Ausztria, Svájc, Jugoszlávia stb.) és nagy valószínűséggel Európa országainak egynegyed része elküldi legjobb, 19 éven aluli ifjúsági versenyzőjét.

Idén szeptember 5-én 16.30-kor és 17.10-kor a Szentháromság téren lesz a rajt és a cél, valamint a központi színpad, ahonnan a műsorvezető irányítja és tájékoztatja a résztvevőket. A kísérő programok is nagy sikerre számíthatnak, hiszen lesz Holiday akrobatikus rock and roll, lovagi bemutató, zenekari fellépés Török Ádámmal, aki különben a Várnegyed lakója és már a tavalyi versenyen is muzsikált, valamint sok egyéb érdekesség.

A versenyzők nemcsak a nemes küzdelem emlékét viszik majd magukkal, de megszerethetik és megismerhetik Magyarországot, Budapestet és annak egyik legszebb helyszínét, a Budai Várat is.

Kiss Gábor

Ünnepeljen a Budai Várban!

(Augusztus 20-22.)

Szentháromság tér - Dísz tér

20-án, 19.30 órakor ünnepi hangverseny.

21-én 11 órától térzene lovaskarusszellel, szimfonikus hangverseny, szórakoztató zene.

22-én, 10 órától mazsorettverseny és show-tánc parádé.

20-ától 22-éig, egész nap '48-as huszártábor az esztergomi rondellán.

Rendező: I. kerületi Művelődési Ház.

Tisztelt Olvasóink! Ezúton tájékoztatjuk Önöket, hogy következő lapszámunk 1998. szeptember 11-én jelenik meg.

Zaproszenie na spotkanie dla Polaków i osób polskiego pochodzenia, mieszkajacych w I dzielnicy Budapesztu

Jako mieszkaniec I dzielnicy i Polak, a jednoczesnie przewodniczacy Ogólnokrajowego i Stolecznego Samorzadu Mniejszosci Polskiej pragne zaprosic Panstwa na spot-kanie, którego celem byloby wzajnemne, osobiste poznanie sie i omówienie mozliwosci wspólnego dzialania na rzecz naszej dzielnicy oraz Polaków tutaj zyjacych.

Spotkanie odbedzie sie w poniedzialek 3 sierpnia o godz. 17.30. Adres: 1014 Budapeszt, Pl. Kapistrana 1., Samorzad Dzielnicy Zamkowej, I p. Sala Komisyjna.

Konrad Sutarski

Meghívó a Budapest I. kerületében lakó lengyelek és lengyel származásúak részére

Az I. kerület lakosaként, mint lengyel és egyben mint az Országos és Fővárosi Lengyel Kisebbségi Önkormányzat elnöke szeretném Önöket találkozóra hívni, melynek célja egymás kölcsönös, személyes megismerése lenne. A találkozó keretein belül lehetőség nyílna kerületünk, valamint az itt élő lengyelek érdekében végzett együttműködés megbeszélésére.

A találkozó augusztus 3-án, hétfőn 17.30 órakor lesz. Cím: 1014 Budapest, Kapisztrán tér 1., Budavári Önkormányzat, I. emeleti bizottsági terem.

Konrad Sutarski

Az Országos Széchényi Könyvtár július-augusztusi nyitva tartása

Központi olvasótermek

	Július	*Augusztus*
Hétfő	13-21	
Kedd	9-17	
Szerda	9-21	Zárva
Csütörtök	9-17	
Péntek	9-21	
Szombat	9-17	

Különgyűjteményi olvasótermek

	Július	*Augusztus*
Hétfő	13-17	
Kedd	9-14	
Szerda	9-14	Zárva
Csütörtök	9-14	
Péntek	9-17	
Szombat	Zárva	

Kiállítások

Az „Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag" című kiállítás

	Július-augusztus
Hétfő	13-18
Kedd-szombat	10-18

A „Magyar Nemzet 60 éve" című kiállítás

	Július-augusztus
Hétfő	13-18
Kedd-szombat	9-18

„A nemzet könyvtára - A szolgálat műhelye" (OSZK Múzeum) című állandó kiállítás

	Július-augusztus
Kedd	10-13
Csütörtök	13-16

A különgyűjtemények kiállításai

Színháztörténeti tár: „A mi fürdőnk" - Színházi élet a Monarchia magyar fürdőhelyein (1998. december 31-éig nyitva).

Térképtár: Abraham Ortelius kamarakiállítás (1998. szeptember 12-éig nyitva).

Plakát- és Aprónyomtatványtár: „Jöjj el, szabadság..."

	Július-augusztus
Hétfő	13-16
Kedd-péntek	9-16
Szombat	Zárva

Képző- és iparművészek a budavári Magdolna-toronyban

Még fagyos márciusi szelek fújtak, amikor a Nemzeti Kulturális Alap és a Budavári Önkormányzat támogatásával megnyílt az a kiállítássorozat, amely az 1990-es évektől diplomázott fiatal képző- és iparművészek alkotásait mutatja be a Mária Magdolna-toronyban. Ez ideig tizenöt tehetséges művész (Bitó Katalin, Bráda Judit, Csille Márta, Csontos Katalin, Fűri Judit, Horváth Gabriella, Kalamár Anita, Karsai Zsófia, Molnár Gabriella, N. Csehi Edit, Pápai Miklós, Pinviczki Judit, Szalkai Károly, Szarka Csilla, Tóth Lívia) színvonalas alkotásait látogathatta a nagyérdemű a Torony földszinti és első emeleti tereiben. A tárlatok megrendezése során részletes dokumentáció készül a kiállítók alkotómunkájáról. Az ehhez csatolt, a művek megértéséhez, befogadásához fontos szakmai értékeléseket és interpretációkat a kiállítások ideje alatt mindenki megismerheti, elolvashatja. Az évadzárta után, folytatva a már megkezdett kiállítási-dokumentációs tematikát, megkezdjük a jövő évi kiállítások és egy nyári művészeti fesztivál szervezését, amely a Magdolna-nap alkalmából kerül majd megrendezésre. Addig is szeretettel várunk mindenkit egy romkerti sétával összekötött tárlatlátogatásra.

Veress Kinga, művészettörténész

Szalkai Károly festményei

Július 22-én nyílt meg Szalkai Károly festőművész Faktúra - piktúra című kiállítása a budavári Magdolna-toronyban. A tárlatot Szeifert Judit és Veress Kinga rendezte, és Molnár Péter Munkácsy-díjas grafikus- és festőművész nyitotta meg. Augusztus 31-éig látogatható, csütörtöktől vasárnapig 9-től 18 óráig.

Az átváltozás

Ne higgye, kedves Olvasó, hogy az alábbiakban Franz Kafka híres elbeszéléséből közlünk részleteket. A képen látható kéregetőről lesz szó, aki nemrég még a Szentháromság téri pestis-szobor talapzatánál ülő turistáktól kért némi alamizsnát. Az edzettebb férfi szíveket is összeszorította a látvány, ahogy kezében feszülettel, ficamszerűen kifordult lábai miatt botjára támaszkodva, szinte az utca porában csúszva könyörgött a külföldieknek aprópénzért. Fotóriporterünk arra járt, így felvételt készíthetett az éppen megpihenő koldusról.

Mint tudjuk, a Budai Vár mágikus hely. Falai számos csoda tudói és néma őrei. Alighanem ilyen csodának lett munkatársunk is szemtanúja, amikor az öregasszony nyomába szegődött. Ahogy elhagyta az említett teret, s az Országház utca burkolatára lépett, hihetetlen átváltozás történt, amelyet azonban sem fény-, sem hangjelenség nem kísért. Először felegyenesedett, majd nem sokkal később vidáman, fiatalosan és dudorászva rótta a métereket, amíg a Kapisztrán térig nem ért.

Tudjuk: minden csoda három napig tart. Igen, a miénk sem volt hosszabb életű, sőt, mindössze néhány percig tartott. Ameddig a nándorfehérvári diadal híres ferences szerzeteséről elnevezett térre érkezett a délceg idős hölgy, fokozatosan megszűnt a varázs, és újra beteg koldusasszonnyá változott. Kifordult végtagokkal, feszülettel kezében, a porban csúszva könyörgött alamizsnáért.

Malkovics T

SZALKAI KÁROLY

Új Művészet
2004. März.
XV. évf. 3.

27. old.

ce) &

Szalkai László

esztergomi érsek

kódex másoló

magyarorsz. művészeti

topogr. 312, 313. l.

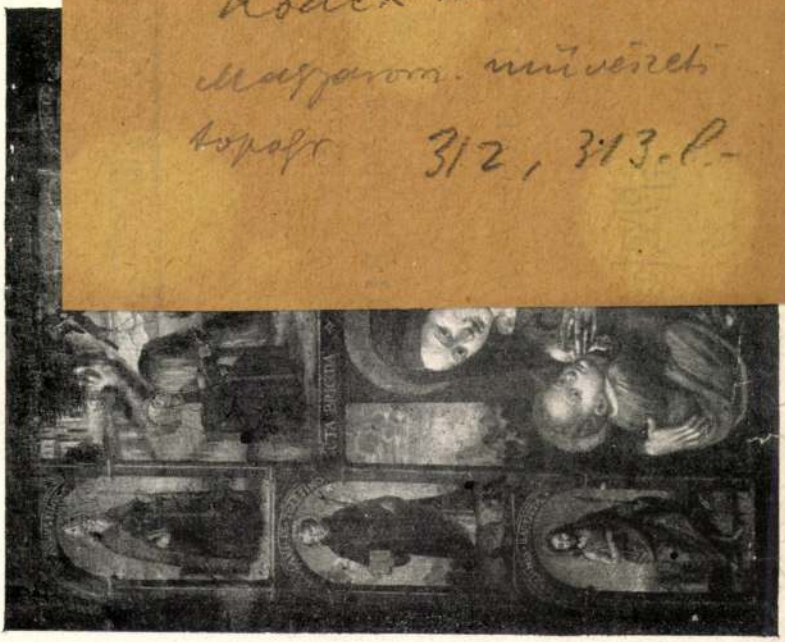

III.

Szalka

Zalka László

miniato

1489–90. az 1526-iki mohácsi csatában elesett esztergomi érsek.

Mihalik József. Magyarország vidéki műkincsei. Szendrei Magyar műkincsek. Bpest. 1901. III. 29 l

Szalka Tarab

opiten

1907. VII. Egri ut 10.

Képünkön: a tömörkényi italbolt. (Fotó: Enyedi Zoltán)

A felújítások értéke kétmillió forint

Gulyás Sándor elnöktől kapott információk szerint a Csongrád és Vidéke Áfész erre az évre nem tervezett semmilyen beruházást, tekintettel nehéz anyagi helyzetére, de a meglévő üzlethálózat fenntartását, korszerűsítését természetesen napirenden tartották.

Ebben az évben Tömörkény volt a soros az ilyen jellegű munkákban, ezért a 15. sz. vegyesbolt és a 11. sz. italbolt épületkomplexumát, valamint a 10. sz. italbolt épületét felújították, ezenkívül csak a csongrádi Bökény ABC tetőszigetelését végeztették el, mert azt sem lehetett elhalasztani.

Az áfész ezekre a munkákra kétmillió forintot költött.

● *A tömörkényi tanárnő karácsonyi tárlata Csongrádon*

Gyönyörűséget a szemnek, melegséget a szívnek

Ötödik alkalommal mutatja be a csongrádi nagyközönség előtt alkotásait, és ez a kiállítás is – hasonlóan az előzőekhez – egy év termését foglalja össze. Témái változatlanok. Szülővárosa és környéke természeti szépségekben gazdag részletei villanak fel a képeken. A belváros hangulatos utcái, a Tisza, a körülötte elterülő ártéri erdő megannyi részlete, a Tiszán túli területek tanyavilága a témák mérhetetlenül gazdag tárházát rejtik a festői szem számára. Szalkai Mária otthonosan mozog ebben a világban. A gyermekkorba visszanyúló emlékek sorozata fűzi össze a tájjal, amelynek megismerése, szeretete felnőtté válásának egész folyamatát végigkísérte. Lehet csodálatos egy tengerparti naplemente, rácsodálkozhatunk az égbe nyúló sziklák között ködösen áttörő fénysugár szépségére, de szívből szeretni csak azt a tájat lehet, amelyben felnőttünk. Az alföldi táj szépsége rejtett az idegen szem előtt. Értékeit, szépségeit meg kell tanulni látni. De aki megtanulta és látja, annak érzelemvilágában hatványozottan jelentkezik az a gazdagság, mely mind a tájhoz, mind az emberekhez fűződő kapcsolatát bensőségessé varázsolja.

Ez a gondolat a vezérfonala Szalkai Mária témaválasztásának. Segítséget nyújt a szemlélőnek abban, hogy felfedezze a körülöttünk lévő mikrovilág egyszerű szépségét, derűjét, amely gyönyörűséget ad a szemnek, melegséget a szívnek, megnyugvást a léleknek. S ha ez csak néhány szemlélőben is sikerül, művészete nem öncélú.

Szalkai Mária 1988-ban szerzett diplomát a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola földrajz–rajz szakán, ahová Stéhlik Lajos festőművész felkészítő tanára irányítása után jelentkezett.

Szalkai Mária rajztanár, tehetséges festőművész. A csongrádi művelődési ház képzőművészeti szakkörében kezdte a szakmai önképzést vezetésem alatt. Én, Stéhlik Lajos, gimnázium rajztanár, festőművész negyven éven keresztül vezettem a kört. Foglalkoztam a tehetségekkel. A kiemelkedőeket irányítottam a főiskolára. Szalkai Marika is így lett rajztanár a szegedi főiskola elvégzése után. Már évek óta rendezi kiállításait a szakértő zsűri segítségével. Sikerei is bizonyítják kiemelkedő tehetségét. A siker a közönség felé egyik oldalon, a szakértők felé, a zsűri elismerése – a másik, még fontosabb művészetérték.

Én is kifejezem elismerésemet és sikert kívánok neki.

Fotó: Enyedi Zoltán

● *Villamos áramot kap Csúcs*
● *Közelebb kerülnek egymáshoz*
● *Községek barátsága mellett...*

Gázgyújtás karácsonyra

Tömörkényen a gáztelepítés folyamatosan halad a lakosság közmegelégedésére, annak ellenére, hogy korán téliesre fordult az időjárás a belterületi építési, szerelési munkálatok egy napig sem szüneteltek. Hét végén is dolgoznak, késő estig. A belterületi gázhálózat rövidesen kiépül és Bartucz úr ígérete szerint még ebben az évben, karácsony előtt a gáz Tömörkényen is meggyullad, vagyis bekövetkezik a gázgyújtás. A külterületen is folytatjuk a hálózatépítést, mintegy 14 kilométernyi vezetéket építünk ott, ebbe nincs beleszámítva a gerincvezeték. Ez igen komoly előrelépés – tájékoztatott dr. Thirring Ákos.

A külterülettel folyamatosan törődnek. A csúcsi villanyhálózat teljes rekonstrukciójára sor kerül. Hivatalosan a Tömörkény hevesi tanyai transzformátor körzet elektromos ellátásáról van szó, ennek 20 KV teljesítményű transzformátor állomása és a szekunder hálózat ujjá lett építve. Ez nyolc és félmillió forintba került, ebből mi huszonöt százalékot vállaltunk magunkra; kettő millió 243 ezer 207 forint terhel. Mi 25 százalékban igényt tartunk a tulajdonrészre, s a későbbiekben részvényesek akarunk lenni. A tanyai lakosságot semmilyen anyagi terhelés nem éri, mivel ők megszenvedték ennek az állomásnak a felújítását. Ennek a feladatnak többször nekirugaszkodtunk, de eddig nem sikerült. Jövő év márciusáig ennek a munkálatnak be kell fejeződnie.

A tornaterem és a szociális otthon építése egyelőre szünetel, de egy csökkentett létszámmal a belső munkálatok folynak, például a vasszerelés.

A munkaügyi központtól 3 millió forintot nyertünk, mivel sikerrel pályáztunk. Ezt az összeget azzal a feltétellel kaptuk meg, tíztagú építő brigádot, kft.-t kell létrehoznia az önkormányzatnak. Ennek a feltételnek eleget teszünk. S ezt a kft.-t akarjuk bevinni abba a vegyes vállalatba, amelyet az erdélyiekkel és a hódmezővásárhelyiekkel együtt kívánunk létrehozni. A volt KONTAVILL-telepet, mely a Kápolna dűlőben van, szemeltük ki ennek helyéül, amelynek visszavásárlására peren kívüli egyezség formájában ajánlatot tettünk a cég vezérigazgatójának 700 ezer forint értékben.

Nagyon lényes az is, hogy bekapcsolódunk egy térségi úthálózatfejlesztési programba a jövő év elejétől. Nagyon felgyorsulnak az események, mert februárig pályázatot kell beadnunk. Nemrégiben egy megyei egyeztetésen az UVATERV három utunkat is szerepeltette, Puszatszerrel és Gátérral, valamint Felgyővel összekötő útjainkról van szó. Ez utóbbi már megkezdődött, ezt akarjuk bekapcsolni abba a hálózattal, mely később Gátérral és Pusztaszerrel, s Ópusztaszerrel összeköti. Nemcsak a községek, hanem a két megye (Bács–Csongrád) is közelebb kerül egymáshoz. Nem beszélve arról, hogy az E5-ös út kis közelebb kerül a községhez. Ez mind idegenforgalmi, mind piacbővítési elképzeléseinket jól szolgálja, pozicióinkat erősíteni fogja.

A telefonról is jó híreink vannak. Tömörkény polgármestere tagja lett annak a felügyelő bizottságnak (dr. Rapcsák Andrással, Hódmezővásárhely polgármesterével együtt), mely a CSONGRÁD-TÁV Kft.-ből és az amerikai UTS cég egyesüléséből létrejött. Ez a vegyesvállalat pályázni fog a 62-es és 63-as körzet telefonellátására. Erről bővebbet nem mondhatok, csak annyit, hogy 1994. január 4.ig kell beadni a pályázatot. Ha sikerül elnyerni a pályázatot, akkor nagy a valószínűsége annak, hogy egy–másfél év mulva a telefonfronton is korszakos változásokra kerülhet sor. Ehhez még azt is hozzávéve, hogy elfogadható áron...

Egy kicsit távolabbi elképzelés. A község keményen dolgozik a világkiállítási programon. Komoly elhatározásaink vannak, de erről részletesebben csak később...

A sport sem mostohagyerek! A teniszpálya építését, melyet korábban megkezdtünk, most folytatjuk. A teniszpálya alapjába téglaörleményt és salakot szállítanak embereink.

Tömörkény polgármestere szólt arról is, hogy a munkák során adódhatnak kellemetlenségek is. Például a villanyhálózat építésénél, hogy egy karó nem oda kerül, ahová X. vagy Y. gondolta, szerette volna. Ugyanez a gáztelepítésnél.

– Kérem a lakosság türelmét, mert nem vagyunk messze kitűzött céljainktól. Várjuk jelzéseiket, hogyha bármi nem tetsző dolog történik, segítünk rajta. Gondolok itt az Ifjúság utcaiak beadványára, ahol minden lakáshoz akartak egy, egy csonkot. A bosszúságokat szeretnénk a minimum szinten tartani. Annak pedig senki nem üljön fel, hogy nem lesz gáz... Mi fizetünk, a vitatott gázátadó állomás költségeit bírósági letétbe helyeztük. A partner községekkel tisztázzuk, hogy mi mibe kerül. Szeretnénk, ha a vita elcsitulna és a szomszéd községekkel békében akarunk élni. A községek nem állhatnak egymással rossz viszonyban.

●

– Az év végéhez érve a nagy nyilvánosság előtt szeretnék köszönetet mondani a képviselő-testületnek, mert ebben az évben sok mindent elkezdtünk és megvalósítottunk, s ebben nekik – a lakosságtól támogatva – nagy szerepük volt, partnerek voltak a jó döntésekben – mondotta befejezésül Tömörkény polgármestere.

T. A. GY.

A mellékletet szerkesztette:
BÁLINT GYULA GYÖRGY

Szalkai Mária

Délvilág

● *Virágfalu – Világfalu*

Ebéd Európában

● ***Miért szánták rá magukat erre a tanulmányútra? – kérdem Veres Jánostól, Csanytelek polgármesterétől.***

– Amikor az idei falunapok alkalmával a község jelképével díszített lobogónkat felszentelték és felavattuk, akkor egyben elhatároztuk, kicsinyített mását eljuttatjuk a magyar Parlamentbe és az Ópusztaszeri Emlékbizottsághoz, a Csongrád Megyei Közgyűléshez és az Európa Tanács főtitkárához. Annak a kis zászlónak sikeres átadása hozta azt a lehetőséget, hogy a jövő évi falunap rendezvényén, az 1996-os világkiállításon, az Expón, az ezeréves évfordulón a Virágfalu – Világfalu pályázattal kívánunk szerepelni. Nos, ez az a jó alkalom volt arra, hogy a lobogó átvételét személyesen is megköszönjük a főtitkárasszonynak, s átadjuk szíves meghívásunkat –melyre a képviselő-testület bennünket felhatalmazott – az 1994-es falunapokra, ugyanis Catherine Lalumiere asszonyt Csanytelek község díszpolgárává fogadta, amit ezt akkor szeretnénk átadni helyszínére.

● ***Ez a döntés jó időben történt.***

– Arra gondoltunk, hogy az Európa Tanács főtitkára nem rendezheti át naptárát két héttel előttünk mi kis rendezvényünk előtt, vagy nagyobb esélyünk van arra, hogy eljön közénk, mert a meghívást elfogadta, s jövőre, egyedéves programja elkészülte után jelzi majd nekünk, hogy meget tud-e tenni ennek. Ugyanis megállapodtunk abban, hogy mi havonta tájékoztatjuk, nehogy elfelejtsen bennünket. Az valamennyiőnket nagyon örvendeztetett, amilyen kedvességgel bennünket fogadott, nemcsak a falu vezetőit, hanem az egész delegációt. Szemmel láthatóan és pontosan várt bennünket. Teljesen feszélyezetlen – nem tudom, mondhatom-e –, baráti légkörben és kötetlen formában találkoztunk. Ennek a csúcsa az volt, amikor nem hivatalosan, de elhangzott az ebédmeghívás. Együtt ebédelt a főtitkárasszonnyal Csanytelek képviselő-testülete, ez nem túlzás, a meglepetés erejével hatott ránk, hogy nem „két percet" szánt ránk.

● ***Miért volt váratlan?***

– Ilyen még nem volt az Európa Tanács történetében. Minden protokollszabályt felrúgva történt ez. Mi nem akartunk hosszan időzni, mert a buszon utazók többsége – vagy negyven ember – várt ránk, egy kicsit nehezteltek is emiatt, de mi nem állhattunk föl az asztaltól. Az lett volna az illetlenség a javából. A találkozás súlyát nem is akkor, hanem most, utólag érezzük. Mi nem a butikokban néztünk szét, mint az átlagturista, hanem az Európa Házban, ahol annak első embere fogadott bennünket. A magyar Parlament képviselőinek küldöttségét bizonyára fogadta már, de egy falusi képviselő-testületét még nem, ez oly annyira igaz, hogy francia testvérfalunk, Bellefosse vezetői is velünk együtt voltak ott először, miközben Lalumiere asszony többször is jár a kis községben.

● ***Hogyan sikerült ez?***

– Bevallhatjuk, hogy a véletlenek segítettek bennünket. Először is az, hogy a Strasbourgtól 25 kilométerre lévő Bellefosse a testvérfalunk, ahol az a fiatalember is él, aki Lalumiere asszony sofőrje. Persze, a község polgármestere, Alice Morel asszony is jó kapcsolatban van a főtitkárasszonnyal, így aztán 1991-ben ott járt küldöttségünk már találkozott a főtitkárasszonnyal. Egy mindössze százhatvan lelket számláló kis faluban

● ***Miről társalogtak ebéd közben?***

Strasbourg: Európa Ház, kiváló francia konyha. (Fotó: Enyedi Zoltán)

Kézcsók a főtitkárasszonynak

– Kérdezte: hol helyezkedik el Csanytelek Magyarországon? Mihez van közel? (Ópusztaszert jelöltük meg.) Miből élnek az emberek? Lehet-e lovagolni? (Megtudtuk, ez a kedvenc sportja.) Kérdéseit a leghétköznapibb módon tette fel, érdekelte, hogy élünk, mit esszünk, mit iszunk... Ő egyébként féligmeddig a vegetáriánus étkezési szokás híve...

● ***Ezek szerint őszintén érdeklődött a falu iránt, nem csupán diplomáciai udvariasságból.***

– Igen, úgy éreztük, mert időtöltő, formális szó („ugyebár szép időnk van!") el sem hangzott... Érdekelte a Tisza, a hajókikötő, a tájvédelmi körzet...Az például, hogy hasonlítható-e a mi falunk egy franciaországi kis településhez. Érdeklődött Antall József miniszterelnök egészsége iránt; elmondta, nagyra becsüli mint politikust, mint embert és aggódik érte... A pénzügyeket sem hagyta ki, megkérdezvén, önkormányzatunk hogyan jön ki a költségvetésből. Azt mondhatom, az alkalomhoz illő volt a beszédtéma, s bár nem jegyzetelt, mégis – érzéseim szerint – sok mindent megjegyzett. Ha eljön közénk jövőre, akkor már egy,két dolgot tud rólunk, amit még testvérfalunk polgármestere, Alice Morel kiegészíthet, ha kíváncsi lenne valamire. A falunapon, azt tervezzük, mindketten virágos kertet ültetnek. Először Cathrine Lalumiere asszony, majd Alice Morel és a többiek... Gondolom, lesz bőven jelentkező. Ugyanakkor mérföldkövet leplezünk le (Csanytelek – Strasbourg 1726 km) itt, a községháza előtt, Lalumiere asszony virágoskertjében...

● ***Az Európa Házban tett látogatás érzékletessé tette-e, hogy Európa milyen messze van Csanytelekhez, vagy milyen közel? Ilyen gondolat egyáltalán eszükbe jutott?***

– A látogatásról hadd mondjam el, Alice Morel mondott néhány bevezető mondatot, majd Lalumiere asszony köszöntött bennünket. Én elmondtam, miért vagyunk itt. Az egyesült Európához való csatlakozás az ország együttes elhatározása, ezt kinyílvánítottuk, de abban, hogy ez a részleteiben is megvalósuljon, egy kis településnek is szerepe lehet. A kis lobogó, melyet mi küldtünk, ha Európa településeit számba vesszük, akár kitapétázhatná az Európa Parlamentet, s kifejezhetné, hogy mi tényleg az egyesült Európához akarunk tartozni. Erről nem kell Európa 320 millió állampolgárát meginterjúvolni, hanem ezzel a jelképpel kifejezhető. Ebben voltunk mi elsők, ilyen kis lobogó az Európas Parlamentbe még nem érkezett. (Az egyes országok nagy méretű lobogói ott vannak az Európa Tanács épülete előtt. Nem gondoljuk, hogy minden településen mérföldkövet kell fölállítani, azt sem kell mindenhol kiírni, milyen messzire vannak Strasbourgtól. Reklámszöveget sem akarunk sugallni: „kis lobogókat az Európa Tanácsba!" Mi annak örülünk, hogy ebben (valamiben) elsők voltunk.

● ***Csanytelek Európában járt, egy kis túlzással ez is leírható, megtapasztalhatta, hogy illik ott, abban a Ház-ban viselkedni. Apropó: milyen étkeket tálaltak fel?***

– Egy menüt, hibátlan francia konyhát ismertünk meg, ezért nem kellett fizetni, mégis ez volt a legjobb. Amiért fizettünk, az út további részében az ezt meg sem közelítette. (Ez is élmény.)

● ***Ez az epizód a csanytelekiek kívánságához lett igazítva, de a fő téma a francia közigazgatás tanulmányozása volt. Erről is szeretnék valamit hallani.***

– Jómagam második alkalommal jártam Franciaországban önkormányzati tanulmányúton. Örültem annak, hogy képviselőtársaim is akarnak tapasztalni, tanulni. Egészen más dolog csak a csanyteleki példát ismerve, illetve látni, belekóstolni abba, mi van tőlünk Nyugatra. Hármónkat kivéve tizenketten most pillanthattak be először Európába és járhattak be autóbusszal ekkora utat. Párizsban, a Magyar Kultúra Házában nagyon alaposan tájékozódhattunk a Francia Köztársaságról, intézményeiről. Teljesen más a közigazgatási fölépítésük, mint a miénk. Csak egy dolgot említenék, a települések költségvetésének összetételét. A központi költségvetésből a kis- és középtelepülések saját költségvetésének 35 százalékát megkapja, a 40 százalékot helyi adókból szedi be, 15 százalékát fölveheti hitelként (ennyit, nem többet, erre van fedezet) és legalább 10 százalékot saját gazdálkodásából (erdők bérleti díja, vadásztatás, stb...) teremti elő. Céltámogatás kérhető a beruházásokhoz. A 2500 lélekszámig a tervezett költség 60 százalékáig megkapja a pénzt, a 2500 és 10 ezer lélekszám közötti döntheti arról, hogy magukat kisetelepülésnek számítják-e vagy sem, mert 10 ezer lélekszám fölött már csak 2 százalékot adnak a közös kasszából. Vagyis a kisebb településeket így támogatja a francia kormány.

● ***A leghasznosabb tapasztalat?***

– Összességében hasznos volt, vagyis amit élményként, tudásban Csanytelek képviselői hazahoztak Európa három országából, vagyis nyugatról. Láthatták, ott is vannak gondok, koldusuk is van és nem szívesen laknánk, mondjuk Párizsban, ahol a polgárok átlagkeresete 8 ezer frank körül van és kétszobás lakásért 6 ezret ki kell fizetni. Koncz Misi, aki csanyteleki és Párizsban él, saját példáját mondta el. A polgárság nem él rosszul, két százalékos az infláció, szintentartás van. Vagyis nyugaton sem fenékig tejfel az élet. Van, aki úszik a tejfölben, van akinek csak a pohár alján egy penészes darabka jut... Párizsban élmény utazni, Eifel-toronytól alig tudtunk elszakadni, buszunkból hatszor, hétszer is láttuk. Nem is igaz, hogy egy torony van – mondtuk tehetetlenségünkben. S még valami: a magyar utazási iroda „olcsón ad" el bennünket, mondván: „úgy örülnek a magyarok az ilyennek..." Mi nem mindennek tudtunk örülni, amit kaptunk pénzünkért. Ez is tapasztalat, nem is akármilyen.

B. GY. GY.

Csanyteleki képviselők az Európa Házban sokat tanultak

Karácsonyra a Pillangóból

Csanytelek régi főutcáján a Pillangó Cukrászdát már megszokták a falubeliek. Egyre bővülő kínálatával ma már ott tart, hogy naponta kapható húszféle – főzött krémmel készült – sütemény, hét végéken ennél is több, mintegy negyven-ötvenféle.

Ízletes és esztétikus torták készülnek rendelésre. Extra kívánságokat is teljesítenek, és azonnal elvihető tortákkal is tudnak szolgálni. Az otthon sütőknek díszítőelemként apró, kedves marcipánfigurákat ajánlanak. Karácsonyi kínálatukra érdemes felfigyelni. Kapható lesz a klasszikusan karácsonyi ételnek számító diós és mákos beigli, lényegesen a bolti ár alatt. A fenyőfára pedig – az egyéb díszek mellett – habkarikát kínálnak, előre csomagoltan. (Egy összehasonlító adat: 10 deka habkarika a Pillangó Cukrászdában 40 forintba kerül, míg 12,5 deka bolti áron, dobozba csomagolva 86 forint.) Egyébként december 25-én is várják a vásárlókat.

Hétfő kivételével minden nap kávé, üdítő és sütemények igazán széles választékával várnak mindenkit, s ami fontos: kulturált körülmények között.

(X)

L. L.

● *Szilveszterre – termelői áron*

Aki varr, ide tart

Új szolgáltatással bővült Csanytelek lakossági ellátása. A temetővel szembeni házban nemrég nyitott egy kis bolt, mely számtalan, a varráshoz szükséges kelléket kínál. Így kapható gom, zippzár, cérna, válltömés, cipőfűző és még sok egyéb apró cikk. A kabátszövettől az asztalterítőnek való anyagon át egészen a bélésanyagig sokféle méteráru van itt. Készáru közül a bébi- és gyermekholmikat érdemes említeni, de kaphatók gyermek-, felnőtt kötöttáruk, otthonkák, felöltők, szoknyák, blúzok. A korábban hiánycikknek számító női és férfi fehér köpenyek itt beszerezhetőek.

A bolt tulajdonosa, Kovács Imréné eddig is és a jövőben is az alacsony áron történő forgalmazásra törekszik. Tervezi az olcsó méteráru beszerzését.

A karácsony, szilveszter gondját (is) megkönnyítendő, divatos alkalmi blúzok, nadrágok, szoknyák kínálatával szeretne elsősorban a fiataloknak segíteni az öltözködésben – termelői áron!

Amennyiben a számtalan apró cikk és egyéb termék iránt lesz megfelelő kereslet, úgy a bolt tovább bővül, s áll a jövőben is a csanytelekiek rendelkezésére.

(X)

L. L.

Új bolt, új kíváncsiság

Fotó: Enyedi Zoltán

SZALKAI MÁRIA festő 1996. aug. 6. Délvidék

A tömörkényiek büszkék arra, hogy Szalkai Mária csongrádi festő náluk tanított az iskolában. A fiatal festőnő nemrégiben a csongrádi Nyári Galériában (gimnázium mellett) állított ki, melynek, remélhetően, augusztus folyamán sok látogatója lesz. *(Fotó: Enyedi Zoltán)*

tudjuk, aki horgá- vagy vadászik, az szenvedélyes ember. Csongrádon sok a horgász, népiesen szólva: a pecás ember, akik néha arra panaszkodnak, kevés a

kednek: „ekkorát fogtam!"

A csongrádi Harcsa Horgász- és Vadászboltban nézelődtem és hallgatóztam a minap. Augusztus elején nyílt a MILO-kiállítás meg

mondja az egyik pecás: ha jó a horog, akkor van hal is. Persze damil és úszó is kell hozzá, meg jó bot.

A bolt vezetői reggeltől estig hallgathatják a horgá-

majd a TRABUCCO horgásztermékeit is kipróbálhatják. Mert a horgászok nemcsak szenvedélyesek, kívánciak is. Csongrádon, a Zsinor utcában is.

Belépés a horgászboltba, nemcsak horgászoknak! (*Fotó: Enyedi Zoltán*)

…lel tekintő at…
…atainak ala…
…integrációs
…ő magyar
…folyamatát.
…lkalmával a
…ök kedden
…i Biztonsági
…Értekezlet
…. évfordulói
…ott szimpó…
…résztvevője
…erald Ford
…k és Hans…
…a nyugatné…
…kori irányí…
…keretében
…tést is tarta…
…telével, akik
…ovács László
…iszter, vala…
…amerikai és
…ülügyminiszt…
…a helsinki fo…
…nézeteit.

Kölni tűzszedő
Gengszter egyenruhában

Leon Bor alias Leonyid Borsevszkij, a kölni tűzszedő az eddigi vizsgálat szerint minden ok nélkül, pusztán "kedvtelésből" gyilkolt. Áldozatairól, az általa eltérített városnéző busz 26 éves sofőrjéről, akit még a rendőrség megérkezése előtt figyelmeztetés nélkül agyonlőtt, és a 64 éves dél-németországi asszonyról "emlékül" polaroid-fényképeket készített, sőt az egyik tűszt arra kényszerítette, hogy zöld katonai egyenruhájában őt magát is megörökítse. A busz utasainak elmondása alapján a rendőrség rekonstruálta a buszban történteket. A gyilkos az orosz tolmácson keresztül egyetlen követelést fogalmazott meg, a kormány egyik tagjával szeretett volna beszélni, de később már nem ra-

gépper akart elmenekülni. Utaskajában a rendőrség talált egy ejtőernyőt, egy magasságmérő műszert és egy elemmel működő elektronikus navigációs készüléket, amelyről leolvashatók a tulajdonos tartózkodási helyének koordinátái. Pisztolyának tárában még 12 golyó volt, s találtak nála egy tartaléktárat is, 15 lövedékkel. A rendőrség által "profi terroristaként" jellemzett férfi ebben a hónapban érkezett Németországba vonattal, az amszterdami repülőtérről. Volt nála egy Amszterdam–Mainz retúrjegy és egy 1993-ban az izraeli Ramat Ganban kiállított izraeli útlevél. Röviddel a rendőrroham előtt a sötét hajú, 1,70 méter magas bűnöző végigment az utasok között, és a reszkető, megkötözött, bekötött szemű túszok nemzetisége iránt érdeklődött. Ekkor még 19-en voltak a fogságában – argentin, japán, osztrák, német, izraeli és török állampolgárok. Amikor először meghallotta ezt a szót: „német" (a 64 éves délnémet hölgy szájából), azonnal lőtt.

pénzügyminiszter hetekkel ezyilatkozta: bizonyos alapok – obek között a Nemzeti Kulturágos Játék Alap – a civil szervetámogatási forrásai. Meggész szektort érzékenyen érin-

országos Játék Alap ez év utolsó napjával megszűnik. A pénzügyi tárcának kidolgozott koncepciója van arról, hová irányítják azt a pénzt, amit eleddig a szerencsejátékokat szervezők fizettek be a jelzett alap számlájára. Erre törvény kötelezte őket, ami azt is meghatározta,

SZALKAI Mária
Reggeli Délmagyarország
1995. július 31.

korost 1994-ben vizsgálta ugyanaz a ku-

nyezetünk védelméért.

Nyári Galéria Csongrádon

Szalkai Mária olajképei

HAGYOMÁNYTEREMTŐ MÓDON MÁSODÍZBEN RENDEZI NYÁRI TÁRLATÁT SZALKAI MÁRIA, AZ IGEN TEHETSÉGES, FIATAL PEDAGÓGUS-FESTŐMŰVÉSZ. A KÖZEL NEGYVEN KIS- ÉS NAGYMÉRETŰ OLAJKÉPEKBŐL ÁLLÓ GYŰJTEMÉNY A MŰVÉSZNŐ LEGÚJABB ALKOTÁSAIBÓL VALÓ ÉS A GRÓF ANDRÁSSY GYULA U. 2. SZÁMÚ HÁZ TÁGAS, DEKORATÍV TERMÉBEN VAN ELHELYEZVE.

A galériahelyiség egy műpártoló Budapestre elszármazott csongrádi idős úr tulajdona, melyet nemes gesztussal már második nyáron díjmentesen bocsát a képzőművészet rendelkezésére. A kiállításról az utcán – ötletes hírveréssel – színes tablókra ragasztott reprodukált képek hívják fel a figyelmet. A szöveg német nyelven is olvasható.

Szalkai Mária neve és művei már közismertek a képzőművészeti körökben és a nagyközönség széles rétegében. Köztudott az is, hogy egykor *Stéblik Lajos* festőművész-tanár tanítványaként indult el pályáján, s az ő szellemi irányításával bontakozott kivételes tehetsége, melyet a szegedi tanárképző főiskolán fejlesztett, ahol rajztanári diplomát szerzett. Éveken át a Tömörkényi Általános Iskolában tanított, jelenleg édesanya, elsőszülött kisfiával odahaza van gyeden, ám anyai hivatásának gyakorlása mellett marad ideje a képzőművészetre. Ezt bizonyítják újonnan kiállított képei. Gyakran ecsetet ragad és vászonra álmodja a csongrádi tájak megkapó, eredeti szépségét. Stílusa hagyományos, képei közérthetőek. Talán ez is egyik titka közönségsikerének.

A most kiállított képei közül már tucatnyi elkelt. Állandó témái: városok tájszépségeinek megörökítése, a Tisza, az ártér, az erdők, víztükröződések, zöldár, csendes zugú belvárosi nádtetős házak, hangulatos utcarészletek. Jelen tárlatának képei mind a négy évszak jellegét, szépségét idézik. Egyik kritikusa jegyezte meg róla: "Aki így tud bánni az ecsettel, ilyen életet tud belevinni képeibe, az már nemcsak festő, hanem festőművész."

Újszerű, hogy a kiállításterem egyik sarkába szalmából és búzakalászból készült iparművészeti dísztárgyakra figyelhet fel a látogató. Bámulatos kézügyességgel ezeket is Szalkai Mária készítette. S ezért joggal lehet nevezni iparművésznek is.

(A Nyári Galéria augusztus 20-ig tekinthető meg naponta 14-től 20 óráig.)

VÁRKONYI ISTVÁN

tanyu miniszteri
ban miniszteri o
miniszteri osztá
viselői Előleg E
szakíró. Szeged
meg. Az Összeta
és lapjának, az '
1853. Hódmező
Károly. Egyetem
se után bírói pál
helyi kir. Ítélőtáb
segédfogalmazó
lőtáblához nev
mint címzetes l
ba. Ekkor szege
lakos.
1952. 65 éves k
geden meghal
helyettes.
1937. Budapest
rász. 1883-ban
Zalá-ra. 1913-ba
ák Ferenc-szobro
újulás bronz dom
eltávolították a h
Dóm-téren, a Dö
elhelyezve. 1924-t
főtanácsossá neve
Rend lovagja volt,
lett. Szerepe volt a
zésében is.

SZEGED, Korzó:
nes, m. b. amerik
és fél 4-kor. Vírus:
dés: háromnegyed
Fáklya: Kék ég. S
dés: 5 és negyed 8
Belvárosi: Vírus.
dés: 3, negyed 6 é
Balázs Béla: Füg
film. Kezdés: 4, 6
Kamara: Etűdök
Kezdés: háromne
Kiskörössy: A Fli
b. amerikai filmvi
Autós: Vágyak vor
film. Kezdés: 21 ó
HÓDMEZŐVÁSÁ
zött. Színes, m. b.
dés: fél 4, háromn
MAKÓ: Nemzedé
fi. Kezdés: 18 órak
SZENTES, Őze L
úk? Színes, m. b.

Szalkári Rózsa

JÁSZKUN KRÓNIKA 1996. OKTÓBER 19., SZOMBAT

JÁSZ ALKOTÓK TÁRLATA BUDAPESTEN

Vallomások a szülőföldről, képekben

Budapesten, az OTP Bank Galérián csütörtökön délután nyílt meg a Jászságból elszármazott alkotók kiállítása. A tárlaton, amelyet október 31-ig nézhet meg a közönség, tizenhat festő-, három iparművész és egy grafikus munkája látható.

T. G.

A JAK, azaz a Jász Alkotók Köre tavaly december 28-án alakult meg a Jászok Egyesülete képzőművészeti csoportjaként. A csoport, amelynek jelenleg húsz rendszeresen kiállító művész, egy zongoratanár, egy költő, művészeti író és egy újságíró, műfordító a tagja, először mutatkozik be közös kiállításon.

Az alkotók zöme a Jászságban, Jászárokszálláson, Jászapátiban, Jászkiséren, Jászdózsán, Jászladányban, Jászjákóhalmán, Jászalsószentgyörgyön, Jászfelsőszentgyörgyön született, mások pedig szüleik, nagyszüleik révén kötődnek a tájhoz, a Zagyva—Tarna közéhez.

Hogy a szülőföldön töltött idő, a gyermekévek mennyire meghatározóak az ember életében, fényesen bizonyítják az alkotások. A festményeken, grafikákon a jászsági táj szépsége, híres templomai, a háttérben kéklő Mátra látható, míg más alkotókat a jászok legendás állatszeretete ihlette. Természetesen megörökítették a kiállítók a földeken, a ház körül szorgoskodó embereket, s jellegzetes jász portrék teszik teljessé a tárlat anyagát.

Az alkotók zöme nem hivatásos művész, ki orvosként, tanárként, mérnökként keresi a kenyerét, illetve a festékre, ecsetre valót. Az érzelmek, a kötődések, a szülőföldhöz való ragaszkodás készteti őket az alkotásra.

A jászapáti születésű Szalkári Rózsa Nagyapám című festménye

A tárlatot október 31-én Jászapátiba „költöztetik", s a Vágó Pál Múzeumban nézhetik meg az érdeklődők, s az itthon maradt jászok december 1-ig.

Májrém

Soha ne próbálja senki megérteni a fogyasztó lelkivilágát. Ez szerintem még a mélylélektan mestereinek is magas lett volna. Itt van például a világot beutazó kicsiny sertésmájkrém esete az országra szóló akcióval, melynek keretében a frissiben forgalomba hozott tépőzáras változattal ezt meg ezt lehet nyerni. A formátumra nagyjából egyező, a fedél felszakítására alkalmas kis fémfülön kívül tán csak a „Nyerjen!" megszólítással kiegészülő közkedvencet az egyik szolnoki üzletben 37 forintért vesztegetik, miközben ugyanazon a polcon a jó kis hagyományosat 23,50-ért. És ahogy nézem, valamiért mégsem az utóbbi készlete csappan látványosan. Pedig az a jelképes 13,50 forintnyi árrepedés, várnánk, csak visszatántorítja a gondolkodásra is hajlamos vásárlót.

Aki egy idő után, eszi, nem eszi, veszi, nem veszi, gondolom, már nem kap mást. Csak a drágábbikat.

(técsi)

KÉKSZAKÁLLÚ A SZIGLIGETI SZÍNHÁZBAN

Jeles napok tánccal, muzsikával

Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc negyvenedik évfordulóján hangverseny lesz a szolnoki Szigligeti Színházban, de az ünnepi események már előbb megkezdődnek.

TISZAI LAJOS

Sokan, nagyon sokan ismerik itthon és Európa-szerte azt az erős testalkatú valakit, akit *Novák Ferencnek* hívnak. A néptánc atyamestere, a magyar folklór visszahívhatatlan nagykövete, kinek testi robusztusságához csak következetes logikája, a népi kultúrához való hűsége és legényes ritmusú, pengeéles nyelve társul. Kik tagadják, hogy a magyar néptáncban Novák iskolát teremtett, már csak igen halkan teszik, hiszen maguk is tudják: a tanítványok légiója a messzi jövőben is élteti majd a tudós-koreográfus szellemi kincseit.

A Honvéd Táncszínház hétfő esti szolnoki vendégszereplése azért is méltó nyitánya az évfordulós rendezvényeknek, mert Novák Ferenc eszmeiségében fogant táncszínházi produkció kerül színre, *Román Sándor* egyéni és karakteres megfogalmazású néptánc-szvit, de összefüggő körképnek is felfogható, hiszen a Moldvától a Rába-közig terjed horizontja. A Hegedős együttes szolgáltatja a talpalávalót.

A kertész álma című táncjáték egy bohókás virágkertész víziósorozata, amelynek koreográfusa és táncosa Román Sándor lesz. Zene: *Peter Gabriel*, a Outback és a Vízöntő együttes.

Október 23-án este ünnepi hangversenyt tartanak a színházban. A Szigligeti Színház kiegészített zenekara Erkel Hunyadi László című operájának nyitányával vezeti be a hangversenyt, majd Kodály Háry János szvitje következik.

A szünet után Bartók Béla A kékszakállú herceg vára című operáját mutatják be. A „kékszakállút" *Kováts Kolos*, Juditot pedig *Gémes Katalin* énekli.

Az ünnepi rendezvényen közreműködik a szolnoki

SZÁZ ÉV KIVÁLÓI

Ünnepi díszülés

Egy hónapja tart a szolnoki Heténvi Géza Kórház százéves fennállását köszöntő ünnepi rendezvénysorozat.

A tudományos ülések, szórakoztató és sportrendezvények után a tegnapi napot az elismerésnek, a dicséretnek szentelték a VMK-ban összegyűlt orvosok és nővérek. *Dr. Varga Gábor*, a kórház főigazgató főorvosa azokat köszöntötte, akik büszkélkedésre alkalmas nyomot hagytak az intézmény életében. A kiváló munkával kiérdemelt — több esetben bizony már csak posztumusz — díjak és emléklapok átadását követően a Szolnoki Szimfonikus Zenekar tagjaiból alakult kamarazenekar barokk és romantikus zenével köszöntötte a kitüntetetteket.

Emléknap

J.Gy.

Millecentenáriumi emléknapot tartottak tegnap Tiszapüspökiben. Ez alkalomból a művelődési házban helytörténeti kiállítás nyílt, az általános iskolások irodalmi műsorát adtak. Ezt követően átadták az új, korszerű orvosi rendelőt, melynek árát az előző években félretett tartalékokból gazdálkodta ki az önkormányzat. A tegnapi átadáskor még üres épületben gyermek és felnőtt háziorvosi ellátás kap helyet, de egy fogorvosi szobát is kialakítottak, amit

„Őseinket felhozád..."

... ez volt a mottója annak a honismereti diákvetélkedőnek, amit a millecentenáriumi és a házigazdák diákcsapata mérte össze a honfoglalás ko-

Jász alkotók kiállításának katalógusa rev. Bp

Szalkári Rózsa

Jászapátin született, 1936. október 10-én.
Tanári diplomát Szegeden szerzett, Budapesten tanított 33 évig.
A grafikai technikák mellett több évtizedig aquarellel festett, újabban olajjal is.
A Jászságból elszármazott alkotók egyesületének, a Jász Alkotók Körének alapító tagja, a JAK Jászapátin szervezett művésztelepének vezetője.
„Témám a szülőföld mellett a sok szép virág, ami körülvesz, készítek portrét is, főként családtagjaimról." - vallja a festőművész képeinek témáiról.

Jászház (aquarell, papír)

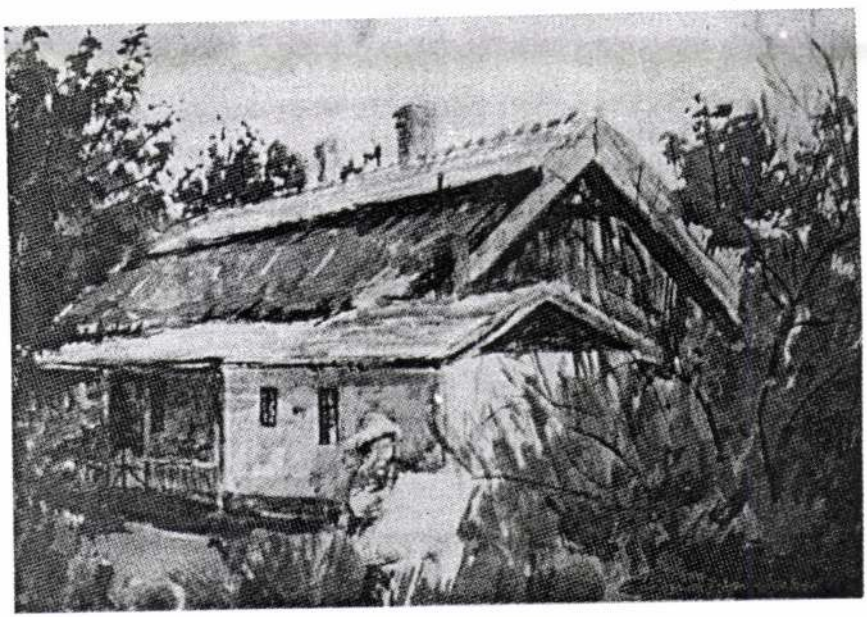

Közös kiállításaink

1995
július 28. Budapest, Gellért Szálló
1996
október 17. Budapest, OTP Galéria
október 31. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum
december 2. Jászkisér, Művelődési Ház
december 14. Jászárokszállás, Művelődési Ház
1997
január 18. Jászdózsa, Művelődési Ház
május 14. Budapest, XVIII. Rózsa Művelődési Ház
június 30. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - I. Művésztelep
július 16. Budapest, I. Magyar Kultúra Alapítvány
július 21. Budapest,XVIII. Kondor Béla Közösségi Ház
szeptember 16. Budapest, XVIII. Pestimrei Közösségi Ház
október 21. Budapest, XIV. Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
1998
február 19. Budapest, XVIII. Lőrinci Nemzetközi Művésztábor
július 5. Jászapáti, Vágó Pál Múzeum - II. Művésztelep
1999
augusztus 20. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - III. Művésztelep
szeptember 15. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja
2000
július 13. Jászapáti, Vágó Pál Műterem - IV. Művésztelep
július 29. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó Galériája
szeptember 14. Budapest, VIII. Közszolgálati Dolgozók Klubja

ÁPRILIS 29. (HÉTFŐ) • 29 APRIL (MONDAY)

LLOYD MOZI / CINEMA, GYŐR

13:00 FESZTIVÁLNYITÓ/OPENING CEREMONY

13:15 FŐPROGRAM 1/MAIN PROGRAM 1 Paul Rachman (USA): DRIVE BABY DRIVE (14') Bériou (FRA): LIMBES (6') • Iványi Marcell (HUN): SZÉL (6') • Gil Alkabetz (GER): YANKALE (9') • Lucie Phan-Béatrice Plumet (FRA): GIRLS WILL SUFFER FROM LOVE FOR EVER (8') • Francine McDougall (USA): PIG! (2')

Lindsay Shapero (GBR): PRAYER FOR A CRASH (15')

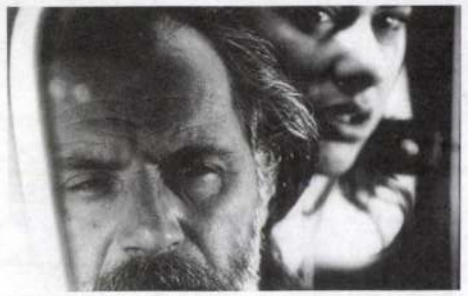

14:30 FŐPROGRAM 2/MAIN PROGRAM 2 Andrea Seligmann (BRA): SAO PAULO SOUTH BORDER (12') • Momir Natovic (MONT): THE BANK OF LIFE (13') • Joanna Helander-Bo Persson (SWE): RETURNING (60')

16:00 FŐPROGRAM 3/MAIN PROGRAM 3 Bronwyne Smith (AUS): GOD I MISED YOU BABY (17') • Mispál Attila (HUN): ANGST (18') • Jens Lien (NOR): MY ELECTRICAL KITCHEN (13') • Andreas Grieshaber (GER): CUT (11') • Francesca Soans (USA): BODY POLITICS (10') • Institut für Evidenzwissenschaft (AUT): STILL LEBEN (11')

17:30 FŐPROGRAM 4/MAIN PROGRAM 4 PORLEPTE DOBOZOK/REELS IN THE BOX ÁZSIAI PANORÁMA1/ASIAN PANORAMA 1

Vincent Monnikendam (NL): MOTHER DAO THE TURTLELIKE (87')

19:00 BEMUTATÓPROGRAM 1/SPECIAL INTEREST VIEWING 1: A MEDIAWAVE ALAPÍTVÁNY ÚJ FILMJEIBŐL Bérczes László (HUN): 9 HAIKU (24') • Hudi László-Hartyándi Jenő (HUN): A HÁROM NŐVÉR (43')

20:00 ÜNNEPÉLYES FESZTIVÁLNYITÓ/OPENING CEREMONY (PETER KOWALD (GER) BŐGŐSZÓLÓ/SOLO BASS)

20:30 PORLEPTE DOBOZOK 1/REELS IN THE BOX 1 Buster Keaton: THE RAILRODDER (25') Buster Keaton utolsó filmje!!!!!

21:00 BEMUTATÓPROGRAM 2/SPECIAL INTEREST VIEWING 2: A MEDIAWAVE'95 DÍJNYERTES FILMJEIBŐL I. Maciej Wszelaki (AUS): LOOP (15') Villányi László (HUN): REJTŐZKÖDÉSEK/CONCEALMENT (13') • Pal Sletaune (NOR): EAT OUT (7') • Pavel Pechonkin (RUS): THE MAN WHO HARNESSED IDEAL (30') • Alexij Khariditi (RUS): GAGARIN (4')

22:15 BEMUTATÓPROGRAM 3/SPECIAL INTEREST VIEWING 3 EGY ZSŰRITAG JÁTÉKFILMJE

KAMARA MOZI / CINEMA GYŐR

13:00 ÁLTALÁNOS PROGRAM 1/GENERAL PROGRAM 1 David Rimmer (CND): UNDER THE LISARDS (77')

14:20 ÁLTALÁNOS PROGRAM 2/GENERAL PROGRAM 2 Mei-Juin Chen (USA): HOLLYWOOD HOTEL (53') • Mitchell Walker (USA): IRONBOUND (22') • Marcelo Altmark (ARG): MASTER WAYFARER (12')

16:00 ÁLTALÁNOS PROGRAM 3/GENERAL PROGRAM 3 Marek Najbrt-Pavel Klusak (CZE): BEAUTY'S INVENTION (20') • Otakáro Schmidt (CZE): CARNEVALE DI VENEZIA (19') • Marek Kubos (SLK): THE PATH OF THE PHOTOGRAPHER (15') • Viktor Tikhomirov (RUS): OVER THE BLUE HEAVENS (34')

17:30 KISEBBSÉGI PROGRAM 1/MINORITY PROGRAM 1 Sorin Iliescu (ROM): HOPE (10') • Oleg Yakushenkov (RUS): ISKHOD (10') • Almási Tamás (HUN): MEDDŐ/BARREN (73')

19:05 FŐPROGRAM 27/MAIN PROGRAM 27 LATIN-AMERIKAI ÉS INDIÁN DOKUMENTUMFILMEK I.: A KANADAI CROSSING BORDERS FILMFESZTIVÁL (TORONTO) DÍJNYERTES FILMJEIBŐL Adolfo Davila (USA): RAZA (41') • UICOLES AND PLAGUICIDES (MEX) (28')

20:15 BEMUTATÓPROGRAM 4/SPECIAL INTEREST VIEWING 4 Antonio Mollá (ESP): FACA TO FACE (8') • A. Sidorov/Far Eastern Film Studio (RUS): THE TIGERS COULD BE FOUND HERE (7') • Káldor Elemér (HUN): HÁROM TEMETÉS (30')

21:00 BEMUTATÓPROGRAM 5/SPECIAL INTEREST VIEWING 5 NŐK ÉS FÉRFIAK/MEN AND WOMEN Alejandra Szeplaki (VEN) : WAITING FROM DEATH (12') • Margret Run (GER) : LA PASTRY GIRLS (4')

22:40 NŐK ÉS FÉRFIAK PROGRAM 1/MEN AND WOMEN PROGRAM 1"NŐK VAGY FÉRFIAK?" Kim Longinotto-Jano Willams (GBR) :SHINJUKU BOYS (53')

VÁROSI MÚZEUM, GYŐR

21:00 SZALKAI KÁROLY (HUN) FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSMEGNYITÓJA Megnyitja: TOLNAI OTTÓ (YUG) költő, kritikus

BÖRTÖNGALÉRIA (VOLT MEGYEI BÖRTÖN), GYŐR - LEVÉLTÁR

22:00 BÖRTÖNGALÉRIA MEGNYITÓJA Megnyitja: BANA JÓZSEF, a Győri Városi Leváltár Igazgatója

22:15 FESZTIVÁLVENDÉGEK TALÁLKOZÓJA PINCE SZÍNPAD (BÖRTÖNGALÉRIA-LEVÉLTÁR, GYŐR) 23:15 RONA HARTNER AND JAZZ BAND (ROM)

ÁPRILIS 30. (KEDD) • 30 APRIL (TUESDAY)

LLOYD MOZI / CINEMA, GYŐR

13:00 FŐPROGRAM 5/MAIN PROGRAM 5 Marlon E.Fuentes (USA): BONTOC EULOGY (57') • Lugosi Lugo László (HUN): URÁN (13') • Dimitry Sidorov (RUS): EFFORTS/AN AMERICAN MAN (17')

14:30 FŐPROGRAM 6/MAIN PROGRAM 6 Rudas László (HUN): BARLANGLAKÓ CIGÁNYOK (43') • Kotnyek István (HUN): MADÁRPERSPEKTÍVA (15') • Han Qing (CHI): ARISTOCRATIA OF SNOWLAND (26')

16:00 FŐPROGRAM 7/MAIN PROGRAM 7 Irina Voloch (BLS): RANDEZ-VOUS (19') Győrik Mihály (HUN): MURDER - THEY SAID! (18') • Kotnyek István-Gerőcs László (HUN): ÉGŐ KÖRTE (9') • Alexander Negruk-Williams Rodrigez (RUS): LOVE TOWARDS THE NEIGHBOUR (23')

Marie Craven (AUS): MAIDENHEAD (15')

17:30 ÁLTALÁNOS PROGRAM 4/GENERAL PROGRAM 4 Joanna Helander - Bo Persson (SWE): EIGHT DAY THEATRE (78')

19:00 FŐPROGRAM 8/MAIN PROGRAM 8 Su Rynard (CND): KISS CLOSED MY EYES (7') • Nicolas Humbert-Werner Penzel (GER): MIDDLE OF THE MOMENT (80')

20:30 FŐPROGRAM 9/MAIN PROGRAM 9 Konstantin Shaforenko (UKR): SIX O'CLOCK IN THE LAST WEEK OF LOVE (20') • Dorota Kedzierzawska (POL): CROWS (67')

22:00 FŐPROGRAM 10/MAIN PROGRAM 10 Dietmar Brehm (AUT): PARTY(18') • Mike Hoolboom (CDN): HOUSE OF PAIN (80')

23:45 KISEBBSÉGI PROGRAM 2/MINORITY PROGRAM 2 SZEXUÁLIS DOMINANCIA Su Rynard-Kathleen Maitland (CND): SEXUAL HEALING (25') Steen Schapiro (DEN): DOMINANS (38')

KAMARA MOZI / CINEMA GYŐR

10:00 BEMUTATÓPROGRAM 6/SPECIAL INTEREST VIEWING 6 Hanczik János (HUN): Video Op. 12 (10') • Cs. Nagy Sándor (HUN): CALIGULA (51')

11:00 ZENE-TÁNC PROGRAM 1/MUSIC-DANCE PROGRAM 1 TÁNCFILMEK DANCE FILMS Rajat Kapoor (IND) : THE WAY (26') • Laura Taler (CND): THE VILLAGE TRILOGY (24') • Catherine Derosier (FRA): CIRCUM NAVIGATION 'L'INTEGRALE' (61')

13:00 ÁLTALÁNOS PROGRAM 5/GENERAL PROGRAM 5 Czinano Gyula (HUN): ÉRTELMETLEN HALÁL? • Yamazaki Noriaki (JPN): TWILIGHTS (40') • Dudás László (AUS): SECRET LITTLE VISIONS (25') • Rátki Péter (HUN) : ANGEL STR. 13 (25')

14:30 KISEBBSÉGI PROGRAM 3/MINORITY PROGRAM 3 Janko Baljak (YUG): THE CRIME THAT CHANGED SERBIA (35') • Vágvölgyi András (USA/HUN): SUMETHIN' RUUF (35') • Komár István (HUN): LÉLEKVESZTŐ (18')

16:00 PORLEPTE DOBOZOK 2/REELS IN THE BOX 2 FILMEK A SZOVJETUNIÓBÓL 3.: PERESZTROJKA PERIÓDUS G. Shkliarevskiy: MICROPHONE (20') • G.Shkliarevskiy: THE WOUND (20') • Sergey Bukovsky: TOMORROW IS A HOLIDAY (20')

17:00 BEMUTATÓPROGRAM 7/SPECIAL INTEREST VIEWING 7 A MEDIAWAVE ALAPÍTVÁNY DOKUMENTUMFILMJEIBŐL Hartyándi Jenő (HUN): GYIMESI FILM-ÜZENET (39') • Perger Gyula (HUN): TANÍTÓ, FAVÁGÓ, KÁNTOR, NÉPRAJZKUTATÓ... (67min) Portréfilm Dr.Timaffy Lászlóról

19:00 FŐPROGRAM 25/MAIN PROGRAM 25 Kocsis Tibor (HUN): A WAPRA-JELENTÉS (30')

19:30 FŐPROGRAM 28/MAIN PROGRAM 28 LATIN-AMERIKAI ÉS INDIÁN KISÉRLETI- ÉS KISJÁTÉKFILMEK I.: A KANADAI CROSSING BORDERS FILMFESZTIVAL (TORONTO) DÍJNYERTES FILMJEIBŐL Cristan Galaz (CHI): THERE IS A MAN IN THE MOON (26') • Greg Durbin-Dan Boord (USA): DISTANT RELATIONS (16') • Mariana Rondón (VEN): STREET 22 (23') • Ximena Cuevas (MEX): BLEEDING HEART (3')

21:00 ELŐADÁS/PERFORMANCE Filmképek és filmdalok egy el nem készült filmből - Hartai László és Muhi András (HUN): LACI, BONNIE ÉS CLYDE

22:30 ELŐADÁS/PERFORMANCE BUKARESTI ALTERNATIV BALETT

PINCE SZÍNPAD (BÖRTÖNGALÉRIA - LEVÉLTÁR, GYŐR)

20:00 KONCERT/CONCERT GARABONCOS EGYÜTTES (YUG/HUN) + RÉVÉSZ RÓBERT: ZENTAI ZSIDÓTEMETŐ fotókiállításának megnyitója

23:00 KONCERT/CONCERT GRENCSÓ BIG BAND

MÁJUS 1. (SZERDA) • 1 MAY (WEDNESDAY)

LLOYD MOZI / CINEMA, GYŐR

10:00 BEMUTATÓ PROGRAM 8/SPECIAL INTEREST WIEVING 8 A MEDIAWAVE'95 DÍJNYERTES FILMJEIBŐL II. /FŐDÍJ/ ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS Dave Borthwick (GBR): THE SECRET ADVENTURES OF TOM THUMB/HÜVELYK MATYI TITKOS KALANDJAI (61')

11:00 PORLEPTE DOBOZOK 3/REELS IN THE BOX 3 FILMEK A SZOVJETUNIÓBÓL 1.: HATVANAS ÉVEK R. Sergienko: DECLARATION OF LOVE (60') • R. Sergienko: GRIGORIY SKOVORODA (60')

13:00 FŐPROGRAM 11/MAIN PROGRAM 11 NŐK ÉS FÉRFIAK PROGRAM/MEN AND WOMEN PROGRAM Könczei Csilla (ROM): KISBALÁZS (9')

Greta Schiller (GBR): PARIS WAS A WOMAN (75')

14:30 FŐPROGRAM 12/MAIN PROGRAM 12 Chen Yifei (CHI): OLD DREAMS OF SHANGHAI • (CHI): BE THE LUCKY NUMBER (30') • Céline Baril (CDN): THE ANT AND THE VOLCANO (52')

16:00 FŐPROGRAM 13/MAIN PROGRAM 13 S. Bukovsky (UKR): TO BERLIN (27') • D. Matuzevicieué - K. Matuzevicius (LTU): ILLUSIONS (20') • Kostadin Bonev (BUL): LETTERS TO THE NETHER WORLD (34')

17:30 FŐPROGRAM 14/MAIN PROGRAM 14 ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS Phil Mulloy (SCO): THE SOUND OF MUSIC (11') • Philiph Hunt (GBR): AH POOK IS HERE (6') • M. Tóth Éva (HUN): AMSZTERDAM (6') Rao Heidmets (EST): THE LIVINGROOM (10') • Nick Donkin (USA): THE JUNKY'S CHRISTMAS (22') • Milorad Krstic (HUN): MY BABY LEFT ME (8') • Thomas -Meyer Hermann (GER): THE CREATION (7')

18:50 FŐPROGRAM 15/MAIN PROGRAM 15 Goran Radovanovic (YUG): COLUMBA URBICA (8') • Roman Vávra (CZE): ONCE UPON THE TIME (29') • Ella Davletshina (RUS): IS THERE LIFE ON EARTH? (27') • El Eini Sonia (HUN): PILLANATNYI ELMEZAVAR (35')

20:30 BEMUTATÓ PROGRAM 9/SPECIAL INTEREST WIEVING 9 A KÖZGÁZ VIZUÁLIS BRIGÁD FILMJEIBŐL Czabán György-Pálos György (HUN): A KENYERESLÁNY BALLADÁJA (75')

22:00 PORLEPTE DOBOZOK 2/REELS IN THE BOX 2 ismétlés/repeate Buster Keaton: THE RAILRODDER (25')

22:30 BEMUTATÓPROGRAM 10/SPECIAL INTEREST VIEWING 10 ZSŰRITAGOK FILMJEIBŐL Vivi Dragan Vasile (ROM): ÉS LENNI FOG

KAMARA MOZI / CINEMA GYŐR

10:00 BEMUTATÓ PROGRAM 11/SPECIAL INTEREST VIEWING 11 KISKÁTÉ-MEDIAWAVE Nemzetközi Vizuális Művészeti Tábor filmjeiből GAZDAGRÉT-KVB Filmes Tábor filmjeiből

11:30 ÁLTALÁNOS PROGRAM 6/GENERAL PROGRAM 6 Dave Stewart (GBR): CABBAGE (8') Dominic Hornby (GBR) : THE ANATOMIST'S NOTEBOOK (4') • Demeter László (HUN): AZ UTOLSÓ REGGELI (4') • Manfred Smollich (CND) : HIERO MATRIX ROMP (6') • Laila Pakalnina (LTU): THE FERRY (16') • Thor Elis Palsson (ICL): OPACITY (30') • Sergey Loznitsa-Marat Magambetov (RUS): TODAY WE ARE GOING TO BUILD A HOUSE (28')

13:00 KISEBBSÉGI PROGRAM 4/MINORITY PROGRAM 4 Gulyás János (HUN): AHOL CIGÁNY VAN, OTT MÁR GOND VAN (93')

14:35 BEMUTATÓPROGRAM 12/SPECIAL INTEREST VIEWING 12 AFRIKAI PANORÁMA/AFRICAN PANORAMA Mahamat Salih Harov (FRA): MARAL TANIÉ (25')Ulssa Tradré de Brahi (FRA): GOMBÉLÉ (25') • Kristen Johnson (FRA): BINTU IN PARIS (18') Mohamed Camara (FRA): MINKA (26') • d'Abderrahmane Sissako (FRA): OCTOBRE (37')

16:55 FŐPROGRAM 26/MAIN PROGRAM 26 AFRIKAI PANORÁMA/AFRICAN PANORAMA **Dominique Loreau (BEL): NAMES LIVE NOWHERE (60')**

18:00 FŐPROGRAM 29/MAIN PROGRAM 29 LATIN-AMERIKAI ÉS INDIÁN DOKUMENTUMFILMEK II.: A KANADAI CROSSING BORDERS FILMFESZTIVAL (TORONTO) DÍJNYERTES FILMJEIBŐL Pedro González-Llorente (DOMINICA): THE MARSHLANDS UNDER THE RAIN (11') • Guadalupe Miranda Miranda (MEX): THE ZAPATISTA WOMEN (30') • Boris Rodriguez (CND): HAVANA KIDS (24')

19:30 PORLEPTE DOBOZOK 4/REELS IN THE BOX 4 ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS PASCALE ROUSSEAU (FRA) ANIMÁCIÓS FILMGYŰJTEMÉNYÉBŐL Emile Cohl (FRA): LE RÊVE D'UN GARGON DE CAFÉ (10') 1910 • Hoppin et Gross (FRA): LA JOIE DE VIVRE (15') 1934 • Vins Nicolas (FRA): 3 FILMS PUBLICITAIRES (10') 1920 • André Marty (FRA): CALLISTO (15') 1943

21:30 ELŐADÁS/PERFORMANCE MAIA MORGENSTEN (ROM) JIDDIS ÉNEKEK ÉS PRÓZA

23:00 ELŐADÁS/PERFORMANCE PORLEPTE DOBOZOK/REELS IN THE BOX BUSTER KEATON: GENERÁLIS +élő zene THE NEGERLANDERS (GER)

PINCE SZÍNPAD (BÖRTÖNGALÉRIA - LEVÉLTÁR, GYŐR)

24:00 KONCERT/CONCERT RONA HARTNER AND THE GRAMMY BLUES BAND(ROM/HUN)

MÁJUS 2. (CSÜTÖRTÖK) • 2 MAY (THURSDAY)

XANTUS JÁNOS MÚZEUM, BAROKK TEREM

10:00 BESZÉLGETÉS A RÖVIDFILMEK FORGALMAZÁSI LEHETŐSÉGEIRŐL A beszélgetést vezeti Bob Shulcz (CND) és Durst György producerek.

18:00 OSZTRÁK IRODALMI EST: INGEBORG BACHMAN szövegeit BRIGITTE ANTONIUS adja elő

LLOYD MOZI / CINEMA, GYŐR

13:00 FŐPROGRAM 16/MAIN PROGRAM 16 PORLEPTE DOBOZOK/REELS IN THE BOX Agostino Biavati (ITA): PUNTA ALBERETE (14') • Stephan Wagner (AUT): NIGHT BUS (12') • Lars Mullback (SWE): THE BREAKFAST • JÖBuRegina Höllbacher (AUT): DAS HINTERZIMMER (10') Petr Pospelov (RUS): SOBELMAN, A FOUNDER OF SALTIKOVKA (41')

14:30 FŐPROGRAM 17/MAIN PROGRAM 17 Gábor Péter (HUN): ...ÉS A MIKA? (47') • **Tahvo Hirvonen (FIN): TINO (31')**

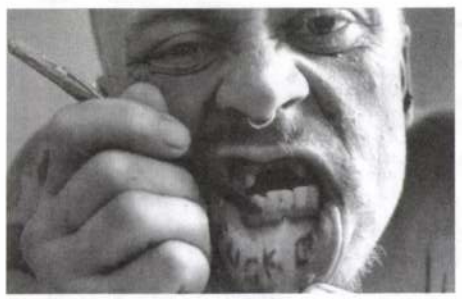

16:00 FŐPROGRAM 18/MAIN PROGRAM 18 PORLEPTE DOBOZOK/REELS IN THE BOX Ana Kokkinos (AUS): ONLY THE BRAVE (59')

17:00 FŐPROGRAM 19/MAIN PROGRAM 19 Gothár Péter (HUN): A KIVÉGZÉS (9') • Ning Ying (CHI): ON THE BEAT (103')

19:00 FŐPROGRAM 20/MAIN PROGRAM 20 Thierry Knauff (BEL): BAKA (55')

21:10 FŐPROGRAM 21/MAIN PROGRAM 21 TÁNCFILMEK/DANCE FILMS Silló Sándor (HUN): DARABOK (15') • Anita Kaya (AUT): HOLLY, HOLLY, HOLLYLUIA (5') Morleigh Steinberg (USA): TRAVELING LIGHT (22') • Philippe Decouflé (FRA): LE P'TIT BAL (4') • Thierry De Mey (CDN): LOVE SONNETS (29') • Bernar Hébert (CDN): THE LITTLE MUSEUM OF VELASQUEZ (50')

23:00 BEMUTATÓPROGRAM 13/SPECIAL INTEREST VIEWING 13 SZŐKE-BUZÁS-BAMBI-SZOKÓ (HUN): NAGY HÚSLEVES

KAMARA MOZI / CINEMA GYŐR

10:00 ANIMÁCIÓS TECHNIKÁK - ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI BEMUTATÓ 1. (M.Tóth Éva, Ámon András, Radu Igazság)

12:45 PORLEPTE DOBOZOK 5/REELS IN THE BOX 5 10min ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS: ÁMON ANDRÁS ANIMÁCIÓS FILMJEIBŐL ABC • KLEPSZI

13:00 PORLEPTE DOBOZOK 6/REELS IN THE BOX 6 ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS: RÓFUSZ FERENC ANIMÁCIÓS FILMJEIBŐL (HUN/CND) LÉGY (Oscar-díj) GRAVITÁCIÓS STÚDIÓ • REKLÁMFILMEK

13:25 PORLEPTE DOBOZOK 7/REELS IN THE BOX 7 ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS: RADU IGAZSÁG ANIMÁCIÓS FILMJEIBŐL (ROM) CALLIGRAPHY (7') FAMILY SNAPSHOTS (6') • THE WEARING-OFF (7') • MUSICAL PICNIC (7') THE NUT AND THE WALL (7') • AT THE RAILWAY GATE (6') • ONE DAY (8') BABEL - A SPELLING LESSON (10') • CIACONA (8') • LUZERN-VIPERESTI (9')

14:30 FŐPROGRAM 14/MAIN PROGRAM 14 (ismétlés/repeat) ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS Thomas Meyer-Hermann (GER): THE CREATION (7') • Phil Mulloy (SCO): THE SOUND OF MUSIC (11') • Philiph Hunt (GBR): AH POOK IS HERE (6') M.Tóth Éva (HUN): AMSZTERDAM (6') • Rao Heidmets (EST): THE LIVINGROOM (10') • Nick Donkin (USA): THE JUNKY'S CHRISTMAS (22') • Milorad Krstic (HUN): MY BABY LEFT ME (8')

16:00 FŐPROGRAM 30/MAIN PROGRAM 30 LATIN-AMERIKAI ÉS INDIÁN KISÉRLETI- ÉS KISJÁTÉKFILMEK III.: A KANADAI CROSSING BORDERS FILMFESZTIVAL (TORONTO) DÍJNYERTES FILMJEIBŐL Jorge Lozano (CND): THE THREE SEVENS (21') Carmelo Candela (VEN): CITY OF FEAR (3') • Sandra Kogut (BRA): SHE (26') Ela Troyano (USA): CARMELITA TROPICANA YOUR KUNTS IS YOUR WAFFEN (28')

17:30 ÁLTALÁNOS PROGRAM 7/GENERAL PROGRAM 7 Domokos-Dömötör-Magyar (HUN): VAKVÁGÁNY (5') • Domokos-Dömötör-Magyar (HUN): DECOMPENSATIO CORDIS (7') Fazekas Sándor (HUN): LENIN ÉLNI FOG (24')

18:10 BEMUTATÓPROGRAM 14/SPECIAL INTEREST VIEWING 14 A BUKARESTI FAV STÚDIÓ FILMJEIBŐL Radu Muntean (ROM): VIATA E IN ALTÁ PARTE" (13') • Mugurel Vasiliu (ROM): TONEL SI VIERU (20') • Marilena Preda-Sanc (ROM): DESPRE BÁTRÁNETE (11') • Radu Igazság (ROM): IMPRESIE 1895 (3') • Qana Suteu (ROM): UN TREN (1')

19:00 PORLEPTE DOBOZOK 8/REELS IN THE BOX 8 ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS CZAKÓ FERENC (HUN) ANIMÁCIÓS FILMJEIBŐL (ZÉNÓ ÉS A HÍREK (3') ZÉNÓ ÁLMATLAN (3') •ZÉNO BETEG (3') • AUTÓTORTÚRA (6') • AD ASTRA (2') AD OVO (8') • HAMU (6') • HOMOK DALA (7') UTÁNNA ÉLŐ HOMOK ANIMÁCIÓS BEMUTATÓ ÉLŐ ZENÉVEL

20:30 ELŐADÁS/PERFORMANCE TOLNAI OTTÓ IRODALMI EST (YUG)

PINCE SZÍNPAD (BÖRTÖNGALÉRIA - LEVÉLTÁR, GYŐR)

21:30 KONCERT/CONCERT VOJIN DRASKOCI EGYÜTTESE (YUG)

23:00 KONCERT/CONCERT LARRY OCHS TRIO (USA)

MÁJUS 3. (PÉNTEK) • 3 MAY (FRIDAY)

XANTUS JÁNOS MÚZEUM, BAROKK TEREM

10:00 BESZÉLGETÉS A ZSŰRIVEL - KONZULTÁCIÓ A FILMEKRŐL

LLOYD MOZI / CINEMA, GYŐR

13:00 FŐPROGRAM 22/MAIN PROGRAM 22 PORLEPTE DOBOZOK/REELS IN THE BOX Bruce Weber(USA): LET'S GET LOST (120')

15:00 FŐPROGRAM 23/MAIN PROGRAM 23 ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS Clive Walley (WAL): THE DIVERTIMENTO No.1 (4') • Leeds Animation W/Shop (GBR): THROUGH THE GLASS CEILING (17') • John R. Dilworth (USA): THE DIRTY BIRD (7') • Wayne Traudt (CDN): MOVEMENTS OF THE BODY (5') • Marcelo Otero-Myriam Contreras (ARG): BLINDNESS (5') • Florence Henrard (BEL): SORTIE DE BAIN (5') • Michael Zamjatnins (GER): THE SEARCH (8') • Brush Work (WAL): THE DIVERTIMENTO No.3 (4') • Yasuhiro Nakura (JPN): OSEI APPEARS (6') • Manfred Smollich (CDN): INSTINCT (4') • Bériou (FRA): LIMBES (6') • Gil Alkabetz (GER): YANKALE (9')

16:00 FŐPROGRAM/MAIN PROGRAM A ZSŰRI AJÁNLATA I.../Presentation of films proposed for prize by the Jury I.

17:15 FŐPROGRAM/MAIN PROGRAM A ZSŰRI AJÁNLATA II. /Presentation of films proposed for prize by the Jury II.

18:30 FŐPROGRAM/MAIN PROGRAM A ZSŰRI AJÁNLATA III. /Presentation of films proposed for prize by the Jury III.

KAMARA MOZI / CINEMA GYŐR

10:00 ANIMÁCIÓS TECHNIKÁK - ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI BEMUTATÓ 2. (M.Tóth Éva, Ámon András, Radu Igazság, Czakó Ferenc)

13:00 BEMUTATÓPROGRAM 15SPECIAL INTEREST VIEWING 15 A MEDIAWAVE FESZTIVÁLOK DÍJNYERTES ANIMÁCIÓS FILMJEIBŐL 80min

ANIMÁCIÓS FILMEK/ANIMATION FILMS Ivan Maximov (RUS): 5/4 (8') Barry Purves (GBR): SCREEN PLAY (11') • Orosz István (HUN): VIGYÁZAT LÉPCSŐ! (6') • Stephan Kucera (CZE): COLOUR STUDY (5') Mikhail Aldashin (RUS): THE OTHER SIDE (8') • Radu Igazság-Alexandru Solomon (ROM): SHRIEK INTO THE EAR-DRUM (27') • Ivan Maximov (RUS): BOLERO (6') • Beriou (FRA): EX MEMORIAM (5') • Alexij Khariditi (RUS): GAGARIN (4')

14:30 KISEBBSÉGI PROGRAM 5/MINORITY PROGRAM 5 KIS NÉPEK/MINORITIES Sergey Knyazev (RUS) : A TRUE NENETS (26') • Stefan Jarl (SWE): LAND OF THE LAPPS (13') • Carmen Guarini - Marcello Cespedes (ESP): AN ONLY VOICE (22') • Valentin Kuik (EST) : LEND (28')

16:00 PORLEPTE DOBOZOK 9/REELS IN THE BOX 9 FILMEK A SZOVJETUNIÓBÓL 2.: HETVENES ÉVEK A.Koval: OLD MAN IVAN FROM VILLAGE OF RICHKA (15') • A. Koval: MELANIA'S WEDDING PARTY (25')

16:45 ÁLTALÁNOS PROGRAM 8/GENERAL PROGRAM 8 Christian Frosch (AUT): SISI AUF SCHLOSS GÖDÖLÖ (40')

17:30 ZENE-TÁNC PROGRAM 2/MUSIC-DANCE PROGRAM 2 ZENEI/MUSIC Chatelain Philippe (FRA): CORPUSCLES EN MOVEMENT 1-5. (20') • Jerzy Ridan (PL): THE SOUND HUNTER (16')

18:10 FŐPROGRAM 31/MAIN PROGRAM 31 LATIN-AMERIKAI ÉS INDIÁN KISÉRLETI- ÉS KISJÁTÉKFILMEK II.: A KANADAI CROSSING BORDERS FILMFESZTIVAL (TORONTO) DÍJNYERTES FILMJEIBŐL Jorge Manzano (CDN): CITY OF DREAMS (30') • Claudia Morgado Escanilla (CDN): UNBOUND (20') • Juan Balmaceda-Keith Herrick (CDN): NISHIN (3'30") • Ramiro Puerta (CDN): CROSSROADS (28')

19:45 BEMUTATÓPROGRAM 16/SPECIAL INTEREST VIEWING 16 A KANADAI IMAGES FESZTIVÁL FILMJEIBŐL

MÁJUS 4. (SZOMBAT) • 4 MAY (SATURDAY)

LLOYD MOZI / CINEMA, GYŐR

10:00 FŐPROGRAM 18/MAIN PROGRAM 18 (ismétlés/repeat) PORLEPTE DOBOZOK/REELS IN THE BOX (CHI): BE THE LUCKY NUMBER (30') • Céline Baril (CDN): THE ANT AND THE VOLCANO (52')

11:30 FŐPROGRAM 15/MAIN PROGRAM 15 (ismétlés/repeat) Roman Vávra (CZE): ONCE UPON THE TIME (29') • Goran Radovanovic (YUG): COLUMBA URBICA (8') • Ella Davletshina (RUS): IS THERE LIFE ON EARTH? (27') • EL Eini Sonia (HUN): PILLANATNYI ELMEZAVAR (35')

13:15 FŐPROGRAM 4/MAIN PROGRAM 4 (ismétlés/repeat) PORLEPTE DOBOZOK/REELS IN THE BOX ÁZSIAI PANORÁMA ASIAN PANORAMA Vincent Monnikendam (NL): MOTHER DAO THE TURTLELIKE (87')

14:45 FŐPROGRAM 19/MAIN PROGRAM 19 (ismétlés/repeat) AFRIKAI PANORÁMA/AFRICAN PANORAMA Thierry Knauff (BEL): BAKA (55')

16:00 EREDMÉNYHIRDETÉS/ANNOUNCEMENT OF PRIZES

KAMARA MOZI / CINEMA GYŐR

09:30 ÁLTALÁNOS PROGRAM 9/GENERAL PROGRAM 9 Oleg Chorny (UKR) :SECURA HAS FADED IN MY GARDEN (30')

10:00 BEMUTATÓPROGRAM 17/SPECIAL INTEREST VIEWING 17 TÖRÖK FILMEK Nihan Sengül (TUR): PROUST (5') • Ethem Özgüven (TUR): "A" (2') • Babek Sobhi (TUR): JOURNEY (15')

10:25 BEMUTATÓPROGRAM 18/SPECIAL INTEREST VIEWING 18 Ibrahim Shaddad (EGY): HUMAN BEING (28') • Emil Novak (AUS): JOURNEY OF A LIFETIME (13')

11:15 BEMUTATÓPROGRAM 19/SPECIAL INTEREST VIEWING 19 Makara Lehel (ROM): FLOAREA (7') • Eugen Moritz (ROM): DESPRE NICULA (9') • Mráz Ferenc (ROM): SZERETEM WEÖRES SÁNDORT (11') • Pákai Enikő (ROM): SZEMCSÉK A HOMOKÓRÁBÓL (9') • Alexander Huppert (ROM): PARADISE COST IN MEMORY (35') • Ada Pistiner (ROM): PERFORMANCE (10') • Erdélyi András (ROM): ANNART PERFORMANCE FESTIVAL (12') • Bálint Ferenc (ROM): HALLGATÓZÁS (11')

13:00 BEMUTATÓPROGRAM 20/SPECIAL INTEREST VIEWING 20 György Norbert (SLK): TÚLÉLET (33') • Tony Papa (CND): TRAVELER (53')

14:30 FŐPROGRAM 1/MAIN PROGRAM 1 (ismétlés/repeat) Paul Rachman (USA): DRIVE BABY DRIVE (14') • Bériou (FRA): LIMBES (6') • Iványi Marcell (HUN): SZÉL (6') Lindsay Shapero (GBR): PRAYER FOR A CRASH (15') • Gil Alkabetz (GER): YANKALE (9') • Lucie Phan-Béatrice Plumet (FRA): GIRLS WILL SUFFER FROM LOVE FOR EVER (8') • Francine McDougall (USA): PIG! (2') • +367 Cristan Galaz (CHI): THERE IS A MAN IN THE MOON (26')

AKKREDITÁCIÓ/ACCREDITATION

Kérjük, küldje vissza április 15. előtt / Please return before April 15th 1996

Név/Name: .....

Szervezet/Organisation: .....

Cím/Address: .....

Telefon/Phone: ..... Fax: ..... ❑ Repülő/Flight/Nr. .....

Érkezés/Date of arrival: ..... Távozás/Date of departure: ..... ❑ Vonat/Railway ❑ Autó/Car

Ha szállást akar foglalni, jelölje be az igényelt napokat és a maximális költséget/nap: .....
If you clain your hotel reservation, let us known the number of days and maximum prize/day: .....

❑ 29 Apr ❑ 30 Apr ❑ 1 May ❑ 2 May ❑ 3 May ❑ 4 May

FOGLALKOZÁS / ACTIVITY *Szakmai/Film industry/institutions*

❑ Főprogram/Genaral Program	❑ Kategória/Category Program	❑ Egyéb/Other
❑ Fesztival/Festival	❑ Gyártó/Production	❑ Mozi/Cinema
❑ Filmszervezet/Filmassociation	❑ Filmiskola/Film School	❑ Televízió
❑ Művészeti szerv./Arts commission	❑ Muzsikus/Musician	❑ Kiállító/Exhibition

MEDIA/PRESS

❑ Újság/Newspaper	❑ napi/daily	❑ heti/weekly
❑ havi/monthly	❑ Rádió/Radio	❑ Televízió/Television

Dátum/Date: ..... Aláírás/Signature/Pecsét/Official stamp: .....

JEGYÁRAK ELŐVÉTELBEN (április 20-ig):

BÉRLET (6 napra): 1.500.-Ft
NAPIJEGY: 300.-Ft

JEGYÁRAK (április 20. után):

BÉRLET (6 napra): 2.000.-Ft
NAPIJEGY (Lloyd épületbe): 400.-Ft
(egyéb helyszínekre): 100 - 200.-Ft

JEGYEK VÁSÁROLHATÓK:

GYŐR - HÍD Ifjúsági Iroda
BUDAPEST - KÖZGÁZ FILM- és JAZZKLUB
- HUNNIA MOZI

SZALAY / Kóbor

Főszponzor / Main sponsor: MAGYAR MOZGÓKÉP ALAPÍTVÁNY

Támogatók / Sponsors:

KULTURKONTAKT - Austria • Soros Foundation - Bukarest • Kimlei Önkormányzat és Ifjúsági Alapítvány Francia Intézet • Goethe Intézet • Győri Levéltár RÁBA-CINEMA Kft. Győr • Nemzeti Kultúrális Alap Soros Alapítvány Menedzsment program • INTERCOM MULTITEXT Kft. • TRITEL Kft • MAFSZ • ADYTON Kft. Győr-Moson-Sopron Megye Önkormányzata Lloyd Mozi • Xantus János Múzeum • Széchenyi Művelődési Központ

MEDIAWAVE MEDIAWAVE NEMZETKÖZI VIZUÁLIS MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY
MEDIAWAVE INTERNATIONAL VISUAL ART FOUNDATION

H-9028 GYŐR, Soproni út 45. • HUNGARY • Telefon / Phone: +36 - 96 - 328 888 • Fax: +36 - 96 - 415 285

INFO FÉNYÍRÓK FESZTIVÁLJA / ANOTHER CONNECTION '96

NEMZETKÖZI VIZUÁLIS MŰVÉSZETI FESZTIVÁL • INTERNATIONAL FESTIVAL OF VISUAL ARTS • GYŐR / NOVÁKPUSZTA • HUNGARY
ÁPRILIS 29 - MÁJUS 4. • 1996 • 29 APRIL TO 4 MAY

A hatodik éve működő MEDIAWAVE '96 Nemzetközi Vizuális Művészeti Fesztivál "FÉNYÍRÓK FESZTIVÁLJA - ANOTHER CONNECTION" egyre inkább Kelet-Európa egyik legjelentősebb film és vizuális művészeti fesztiváljává vált. A MEDIAWAVE '96-re 51 országból 893 nevezés érkezett, amelyből az előszelekciót végző zsűri 81 alkotást válogatott a nevezhető kategóriáktól független FŐPROGRAM-ba, valamint közel 135 filmet a KATEGÓRIA és BEMUTATÓ PROGRAMOK-ba (általános, kisebbségi, zene-tánc, nők-férfiak, porlepte dobozok).

Fő célunk az előző fesztiválok szellemiségének továbbvitele. Fesztiválunk közvetett és közvetlen találkozási lehetőséget biztosít a világ filmes szabadgondolkodóinak, függetlenül attól, milyen eszközzel, milyen műfajban készítik alkotásaikat.

A fesztivál programjában, kiírásunknak megfelelően továbbra is jelentős súllyal szerepelnek a kisebbségi témájú filmek. Az elmúlt hat év alatt fokozatosan sikerült elérnünk azt, hogy mai kelet-európai filmművészet legfrissebb és legteljesebb válogatása kerüljön az érdeklődők elé, melyet más vizuális előadások (színház, mozgásszínház, kiállítások), valamint népzenei, improvizatív és alternatív zenei koncertek egészítenek ki, tesznek teljessé.

A fesztiválra érkezett filmekről szólnak és a fesztivál gondolatkörét összegezték kifejezően a vajdasági költő, Tolnai Ottó zárószavai, melyek hűen adják vissza a nézőket ért hatásokat:

"Itt ezekben a filmekben, főleg a volt Szovjetunió területéről érkező filmekben, egyszerűen azt láttam, hogy az ember is megtaláltatott. Először - legnagyobb megdöbbenésemre - az ember ismét létezik, az ideológiák, tudományok által elveszejtett, tán megölt, meggyalázott, megalázott ember, de ugyanezt mondhatjuk a tudományok által halottnak nyilvánított Istenről. Az Isten és az ember egyszerűen ezekben a filmekben újra jelentkezik és szinte föltámad. Ahogy a föld is. Világvégi földeket látunk. Tudjuk azt a helyzetet a koncentrációs táborok irodalmából, például az Ivan Gyenyiszovicsnál, mikor a drót mögött is szabadságot érez és sok táborlakó mesélte, hogy mikor már kiengedték, éjszaka visszaszökött aludni. Tehát mikor megszűnik a kinti és a benti közti különbség. Ez egy újfajta szabadság. Csak mi nem ilyen szabadságot vártunk és nem ilyen szabadságról tudtunk. A szabadságot is az ideológiai klisék szerint képzeltük el. És most világvégi földek, nagy sáros földek ragyognak föl, mint pozitív talaj. És az istállók, ezek az istállók, amelyeket sok filmben láttunk, az jutott eszembe róluk, akár itt az isten a megszülethetett..."

Dawe Borthwick (GB) The secret adventures of Tom Thumb
Fikciós Fődíj / Fiction Film Main Prize 1995

The MEDIAWAVE'96 International Festival of Visual Arts - "FÉNYÍRÓK FESZTIVÁLJA - ANOTHER CONNECTION" has been active for 6 years and has gradually become one of the most significant film and video arts festival in Eastern Europe. The MEDIAWAVE'96 has received 893 entries from 51 countries. The Preview Screening Jury has selected 80 works for the MAIN PROGRAM, which is independent from categories. Another 135 works have been chosen for the CATEGORY- and INFORMATION-VIEWING Programs (general, minority, music-dance, men and women, "dusty reels in the box"). (All of the entries received by the MEDIAWAVE are available for viewing on video in the a la carte room during the festival.)

Our main intention has been to carry on the traditions of previous festivals. Directly and indirectly our festival provides meeting-possibilities for the open minded filmakers of the world, not depending on what measures and artistic form they might use.

Consistent with our primary purpose the Festival continues to present a large proportion of films dealing with minority issues. In the past 6 years we achieved uor other goal: to present the different streams of the newest and most complete Eastern and Central european film art as the core of the festival. Other visual performances (theatrical performances, motion theatre, exhibitions) also folk music, improvised and alternative music, add significantly to the total atmosphere.

Films reaching the Festival are characterized by the words of Tolnai Ottó /a poet from Voivodeschip, YUG/, which are truly expressing the achieved effects on the audience.

"The Human Being has been found in these films, especially in those received from the former Sovjet Union. Man, dehumanized, destroyed and killed by ideologies and sciences, is alive again, and God, declared dead for centuries, is alive as well. God and Man resurrect in these films, as does Earth. We could see no-man's land at the end of the world. We can understand the situation, if we remember Ivan Denisovich who felt freedom even within the wire fence. According to his fellow prisoners he used to go back to the camp to sleep even after he was released. There is no difference any more between inside and outside. This is a new kind of freedom. We, however, believe in another sort of freedom. We imagine freedom by ideological clichés. And now we can see these vast muddy lands as positive soil. And the sheds that we could see in so many films... It occurred to me that even God could have born here..."

Néhány kiemelés a programból / Here are some details of the program:

★ **Latin-Amerika-i és indián filmválogatás** a kanadai **CROSSING BORDERS Filmfesztivál** díjnyertes filmjeiből/ a selection of Native and Latin American proce winner films of the Canadian film festival, called **CROSSING BORDERS**

★ **Reflektorfényben az animáció/in the spotlight: animation** • animáció történet/the history of animation • francia animációs filmek a 10-es és 20-as évekből/French animation films of the 10's and 20's • Oscar-díjas animációs film/Oscar winner animation film (by Ferenc Rófusz) • animációs filmválogatások/selection of animation films • híres animátorok vezette gyakorlati kurzusok/workshop by famous animators • élő homokanimáció élő zenével (Czakó Ferenc)/ live sand-animation with live music (Ferenc Czakó)

★ **"Porlepte dobozok/Dusty Reels"** • a 60-as és 70-es évek Szovjetuniójából/from the Soviet Union of the 60's and 70's • Kelet- és Dél-Ázsiából/ from Eastern and South Asia • Az utolsó Buster Keaton film/the last Buster Keaton film • Buster Keaton: GENERÁLIS című filmje élő zenével (NEGERLANDER, GER) • Filmek élő zenével/films with live music Buster Keaton's film: THE GENERAL, with live music • Charles Lane (USA): CUTS című filmje élő bőgőmuzsikával (Peter KOWALD, GER)/Charles Lane's film /USA/: CUTS, with live music of contra bass

★ **Koncertek/concerts** • Larry Ochs Trió /USA/, Grencsó Big Band, Vojin Draskoci /YUG/ Rona Hartner /ROM/ • Dresch Quartet /HUN/ • Oles Sanin /UKR/, stb.

★ **Színház és irodalom/theatre and literature** • Maia Morgensten /ROM/ • Tolnai Ottó /YUG/ Ingeborg Bachman est/text by Brigitte Antonius /AUT/ • Indián színház/Native Theatre /CND/, stb.

★ **Kiállítás/exhibitions** • Goran Gvardiol /YUG/ • MEDIACULPA /ROM/ • Samira Sinai /IRAN/ • Szalkai Károly /HUN/ • fotókiállítások/photo exhibitions, stb.

★ **Egyéb/other** • A rövidfilmek forgalmazási lehetőségei (hazai és külföldi producerek bevonásával)/distribution possibilies of short films (with the cooperation of producers from Hungary and from foreign countries) • Az Európa Tanács AUDIOVISUAL EUREKA intermédiális programfinanszírozási rendszerének bemutatkozása/introduction of the European Council's AUDIOVISUAL EUREKA, which is a system for supporting intermedial programs • Közép- és Kelet-Európa-i Fesztiválszervezők találkozója/meeting of Central and East European Festival program organizers

MEDIAWAVE MEDIAWAVE NEMZETKÖZI VIZUÁLIS MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY
MEDIAWAVE INTERNATIONAL VISUAL ART FOUNDATION

H-9028 GYŐR, Soproni út 45. • HUNGARY • Telefon / Phone: +36 - 96 - 328 888 • Fax: +36 - 96 - 415 285

Hangverseny Szentesen

„Dicsérje szent nevét mindaz, ki él!" – énekelte több száz dalos május 2-án délután a szentesi református nagytemplomban azon az ünnepi hangversenyen, mely a szentesi egyházzenei találkozó zárókoncertje volt. A művelődési központ és az egyházközségek szervezésében létrejött, nagyszabású rendezvénysorozaton hat énekkar vett részt, melyek már a szentesi templomok vasárnap délelőtti istentiszteletein is énekeltek.

A vasárnap délutáni zárókoncert bevezető beszédében Berkesi Sándor tanár úr, a Debreceni Kollégiumi Kántus karnagya szólt az egyházi kóruszene jelentőségéről, és felhívta a jelen lévő énekkarok figyelmét további munkájuk fontosságára, különös tekintettel a magyar zeneszerzők egyházi kóruskompozícióinak szélesebb körű megismertetésére.

A nyitó összkar (Charpentier: Te Deum) elhangzása után sorra léptek a pódiumra az énekkarok. Elsőként a házigazda, a szentesi Bárdos Lajos Vegyeskar énekelt Croce, A. Scarlatti, Nagy Olivér és Vaughan-Williams műveiből – a tőlük megszokott igényes és magas színvonalon, Nagy János karnagy vezetésével. Ezután a szegedi Ferences Rendház tizennégy fiatal testvére gregorián dallamokból összeállított műsorát hallhattuk, majd a Temesvárról érkezett Bartók Béla Vegyeskar következett. Az erdélyi kórus nem először járt már városunkban, így a régi tisztelettel üdvözölhettük lélkes előadásukat. (Műsorukon többek között Beethoven, Birtalan József és Verdi művei szerepeltek.)

A koncert egyik legnagyobb sikerét az ezután fellépő szegedi Liszt Ferenc Kamarakórus aratta. Illyés Mihály karnagy energikus irányításával Boys, Arcadelt, Haydn, Mozart és César Franck műveit énekelték, és örömmel hallhattuk Wischner Valéria szép szopránszólóit is. A hódmezővásárhelyi kórusegylet vegyeskara is értékes és szép műsorral lépett fel. Vadana, Victoria és Liszt műveit Győri Sára vezényelte, majd Ordasi Péter vette át a kórus vezetését, és Kodály Ének Szent István királyhoz című műve után a holland himnuszt is elénekelték.

Ezzel mintegy felkonferálták a befejező kórust, a holland Zang en Vriendschap férfikarát. A negyvenkét tagú kórus a fiatal és rendkívül attraktív vezénylést bemutató Herman Roaw vezetésével igen színes és számunkra ismeretlen szerzők műveiből is összeállított műsora nagy közönségsikert aratott.

A záró összkar elhangzása előtt dr. Rébeli Sz. József polgármester meleg szavakkal köszöntötte a résztvevőket, kifejezve reményét a találkozó hagyományteremtő folytatására.

MAJTÉNYI ANDRÁS
zenetanár

A működőképesség mint varázsige

Többször hallottunk már városvezetői nyilatkozatokat, vendégszónoki (parlamenti képviselői) érveléseket, olvastunk sajtócikkeket a „működőképességről". Legtöbbször homályos értelmezésben.

Az államnak, ezen belül városunknak is háztartásviteli szabályozó rendszere van. Erről szól az 1990. évi 104. törvény és a 65. törvény. Az önkormányzati gazdálkodást a város költségvetése fogja össze, melyet a képviselő-testület rendeletileg alkot. Az önkormányzat pénzellátását az állam biztosítja normatív, azaz többnyire fejkvóta-rendszerben. Ez tagozódik iskolatípusok szerint (tanulóra bontva) az oktatási ágazatban, vagy lakosonként a város fenntartási szükségletei szerint. Ennek teljesítéséről az önkormányzati szervek évközi és év végi beszámolót kötelesek készíteni. A zavart, rendeletszegő gazdálkodást elkendőzni nem lehet. Tehát a költségvetés száma nem úgynevezett keretszámok – mint azt már hallottuk –, hanem szigorú előirányzatok, létezési mutatók. Ezeken belül sem tetszőleges, sem önkényes változtatások nem törvényszerűek. Ezért csakis közgyűlési rendelettel módosíthatók!

Városunk nagyjából egymilliárdnyi „ellátmányt" kap az állami költségvetésből évente. Minthogy ennek mértéke a város által szolgáltatott óvodás, iskolás, felnőtt létszám alapján állapíttatik meg, így egyértelműen biztosított a „működőképesség", ha nem indul fedezet nélküli beruházás, költekezés.

Mégis, miért hangoztatják egyes vezetők (sőt parlamenti képviselők) ennek veszélyhelyzetét – főleg a városgazdálkodás vezetésének vitáiban? Egyértelmű válasz adódik: a költségvetési fegyelmet valahol megsértették! Hol? Ahol a törvény kimondja, hogy a gazdálkodás szabályszerűségéért minden önkormányzatnál a polgármesterek felelősek. Mit csinál a képviselő-testület? Felel a gazdálkodás biztonságáért. Máris adott a válasz: biztonság és szabályszerűség áll olykor vitában egymással – nem egyes személyek, mint hiszik. A biztonság veszélye mindig a szabálytalanság! Példa: A május 3-i közgyűlés után a sajtóban is beismerte a polgármesteri hivatal, hogy 32 milliós társadalombiztosítási tétel kimaradt – mint tervezési hiba –, s ebből adódik a túllépés.

A sajtó hiszékeny, jóhiszemű, leírja – részben –, amit hall. Nem így tette volna, ha megmutatják neki, hogy az 1992. évi költségvetés kiadási előirányzatában (2 – melléklet 2 – oldalon(a bérelőirányzatnak 43 százaléka társadalombiztosítási tételként igenis betervezték.

Miről van tehát szó? Többet költött a hivatal (például igazgatási költségre, bérre, beruházásra), mint ameddig a takaró ért. Hangzatos beruházási elképzelésekre nincs alap hivatkozni, mert városunk 1439 óta, amikor Hunyadi János városi rangra emelte, még mindig „működőképes" volt – kivéve a török megszállást, amikor a lakosság a környező vadvizes nádasokba menekült.

SZALAI LUKÁCS

postabontás

„Olcsó" virág drága anyánknak

Virágos jókedvemben elmentem vásárolni! Anyák napjára pár szál virágért is sorba álltak – nem kevesek. Mindezt elviselték az emberek nagy türelemmel. Szentes kertészeti felkészültek a rohamra sok szép, szemet gyönyörködtető virággal: szálassal és cserepessel egyaránt. Amivel nem számoltak, az a vidékről idejáró, már-már ideszokó konkurrencia.

Részükről a recept a következő: meghirdetik, hogy jönnek és 20-30 százalékkal olcsóbban árusítják a legkülönfélébb virágcsodákat. Ez dicséretes és becsülendő lenne, ha legalább annyi igazságtartalma lenne, ahány százalékot engednek. Mihez viszonyítva olcsóbbak? Hát önmagukhoz. Pontosabban a vágyaikhoz. Jó lenne, ha 150 forintért elkelne a muskátli, gondolják, a begónia pedig 100-ért. Persze, ennyiért eladhatatlan! Akkor engedjünk belőle! Legyen az egyik 100, a másik 60 forint. Tegyünk egy kis árcédulát a virág mellé, ahol a 150 forint feliratot áthúzzuk. A vásárló pedig úgy érzi, életében még soha sem járt ilyen jól. Sokakat behúztak a csőbe. Miért? A helyi kertészek a muskátlit 60-80 forintért s még ennél is olcsóbban árulták. Persze, ők nem reklámozták portékájukat, sajnálhatják. Nem a becsületes konkurencia ellen ágálok, arra szükség van mindenkor. Ami nem tetszik, az ilyen és hasonló nagy fogások. A nehéz, kemény munkával megtermelt, nevelt virágok a helyiek munkaszeretetét, szorgalmát bizonyítják. Megérdemelnék tehát, hogy hasonló esetekben védelemben részesüljenek: érdekvédelmi szervükön keresztül, vagy úgy, hogy egyszerűen nem engedik városunkban árusítani a messziről jött „olcsó" virágot ajánlókat. Aki mégis vett, elmondhatta otthon: „Anyám, én nem ilyen virágot akartam...

– Dinó –

Hiba a nemzetközi norma alatt

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

A Délvilág 1993. IV. 20-i számában megjelent Telefonkönyv hibákkal című cikkre az alábbiakat válaszolom.

A makói térségben három panasz érkezett a távközlési fenntartási üzemegységhez a telefonkönyvi téves megjelenéssel kapcsolatban, ebből csak kettőt találtak jogosnak. Munkatársaink a névsor ellenőrzése során további négy hibát regisztráltak. Ezek az előfizetők a következő névsorban már helyesen fognak szerepelni. A makói térségre vetítve a hibaszám két ezrelék, ami a nemzetközi norma alatt van!

A névsori adatzárást követően bekapcsolt előfizetők természetesen nem kerülhettek a telefonkönyvbe, így ezen adatok hiányát nem lehet hibának tekinteni.

A Délmagyarország Könyv- és Lapkiadó Kft. Makói Szerkesztősége nem nyilatkozott írásban arról, hogyan kíván szerepelni a telefonkönyvben, nem küldték vissza a névsori címbejelentő nyomtatványt. A fentiek miatt került a cég neve pontatlanul a telefonkönyvbe.

Természetesen előfordulhat, hogy többen jelentek meg hibásan, azonban tőlük nem érkezett jelzés. Hibaforrás lehet, ha valakinek vagy valamely szervnek telefonkönyvi adatában változás következett be, és erről nem értesítette cégünket. Ilyen természetesen sok előfordulhat.

Kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az adatváltozás bejelentésével ne várják meg a névsori adatzárásokat, hiszen tudakozószolgálatunk arról az adatról ad tájékoztatást, amely rendelkezésünkre áll. Az adatváltozást írásban kell megküldeni a helyi távközlési fenntartási üzemegységhez (Makó, Posta u. 7.).

A cikkben említett szórólap kapcsán szeretném felhívni az előfizetők figyelmét arra, hogy a távközlési részvénytársaság attól elhatárolja magát, a szervezésben nem vesz részt, és az ott megjelent adatokat nem veheti át. Szabályaink értelmében a hozzánk benyújtott, írásos jelzéseket vehetjük figyelembe, dolgozhatjuk fel, és minden előfizetőnk csak saját adatáról nyilatkozhat, aláírásával hitelesített iraton.

Amennyiben a bejelentett hibák mennyisége indokolja, a javítási jegyzéket a Matáv Rt. megjelenteti.

Szeged, 1993. április 30.

ENGEDI ANTAL
üzemviteliigazgató-helyettes

Családi események

Szegeden

Született: Almási Sándornak és Czetter Máriának Nikolett, Kopasz Tibor Sándornak és Erdei Tímeának Dávid Tibor, Gárgyán Józsefnek és Lampert Magdolna Tímeának Kristóf Olivér, Péter Ferencnek és Major Editnek Richárd, Nagy-György Jánosnak és Krémer Katalinnak János, Czeglédi Endre Istvánnak és Kósa Edina Klárának Endre István, Gregus Jánosnak és Berta Erzsébetnek János, Barta Gábornak és Heinrich Editnek Kristóf, Köteles Sándornak és Szarka-Kovács Aranka Juliannának Ádám, Kolozsvári Istvánnak és Pataki Györgyi Teréznek Gergely, Horváth Zoltánnak és Vörösváczki Tündének Vivien, Bieniek Gábornak és Fodor Ildikónak Gábor, Gurdics Gábornak és Kucsora Gyöngyi Máriának Gábor, Mészáros Lászlónak és Szabó Adriennek Péter, Bakos István Gézának és Brovcsenkó Lilijának Krisztián, Dorók-Nagy Sándornak és Bozsó Anikónak Péter Dániel, Váradi József Jánosnak és Tandari Ildikó Ilonának Dávid József, Kovács-Szegény Miklósnak és Magony Margit Katalinnak Ákos, Lovai Ferencnek és Kiss Erzsébetnek Roland, Kuklis Zoltán Vincének és Németh Irénnek Zoltán, Bencsik Zsoltnak és Berta Andrea Piroskának Áron Róbert, Farkas Zsoltnak és Fodor Katalinnak Vivien, Török Györgynek és Tóth Ilonának Ádám, Kiss Tibornak és Gál Gabriellának Petra, Kónya Ferencnek és Mezei Editnek Bence Patrik, Kapás György Norbertnek és Oláh Emesének Gergő Manó, Nyilas Lászlónak és Tompa Klára Edinának Lili, Malya Péternek és Lestyán Katalinnak Péter, Hevesi Vilmosnak és Juhász Katalinnak Bettina Eleonóra, Szántó Gergelynek és Ország Orsolya Máriának Flóra Orsolya, Buknicz Zoltánnak és Baukó Tünde Irénnek Dalma, Serfőző Istvánnak és Hangodi Éva Anikónak Anna Éva, Berta Miklósnak és Balázs Katalinnak Kristóf, Hegyközi György Lajosnak és Móra Katalinnak Katinka, Bálint Ákosnak és Rózsa Hajnalka Erikának Barbara Hajnalka, Kovács Istvánnak és Kunyi Margitnak Edit Alexandra, Pék Mihálynak és László Rozáliának Réka, Podolcsák Ádám Jánosnak és Szekeres Ildikó Zsuzsannának Anna Eperke, Keczán Györgynek és Snyehola Etelka Ildikónak Vivien, Nagy Sándornak és Balla Gizellának Annabella, Pap Istvánnak és Németh Editnek Gábor nevű gyermeke.

Meghalt: Erdei József, Jenei Vendel Istvánné Móra Erzsébet, Papp István, Fülöp Antal, Dajka Józsefné Papp Eszter, Paragi István, Bálint József, Kovács László, Gál Jenő, Oláh Sándor László, Bánfi Imre, Szendrei József, Sirokmán Jánosné Benkő Julianna, Rajki Zoltán Mihály, Tóth Béla, Petruska Sándorné Scheffer Katalin, Vajda Imre, Csiszér Sándorné Gazdag Ilona Anna, Vass Imréné Ördögh Erzsébet, Börcsök Antal, Bereznai Gusztáv János, Papp Péterné Papp Mária, Rovó Sándor, dr. Ihracska Antal, Halász Mihály, Gubicza József, Szunyog Sándor, Dani Ferenc, Kátai Ferencné Benczédi Erzsébet, Róth Imre, Kassai István, Széll József, Almási László, Sutus Antal, Oláh Mihály, Szücs János, Patyi Istvánné Temesvári Erzsébet, Kis József, Butty Irén, Kuczik Andrásné Vas Mária Margit, Szabó István, Angyal Péter Endre, Csóti Imréné Almási Rozália, Berta Imre, Ujhelyi Józsefné Katona Etelka, Gál Gábor, Demen Ferencné Hullmann Julianna.

Vásárhelyen

Házasságot kötött: Makai István (Budapest, Szakolca u. 18.) és Lencse Katalin (Székkutas, Jókai u. 1/A); Dura István (Kökény u. 4.) és Temesi Éva (Kökény u. 4.); Tószegi Péter Zsolt (Klauzál u. 127.) és Kántor Erika Katalin (Rozmaring u. 15.); Dékány Imre (Nyár u. 19.) és Olasz Helén Erika (Nagy A. J. u. 81.); Bereczki Péter (Jókai u. 94.) és Oláh Mónika (Szikáncs, Felszabadulás u. 27.); Szenti Tibor (Lévai u. 22.) és Asztalos Tünde (Szántó K. J. u. 71.).

Született: Krizsán János és Kocsis Katalin Zsuzsannának (Arany u. 6.) Szilvia Erika; Baksa Károly és Pataki Angélának (Gellért u. 21.) Arnold; Békési István és Molnár Mária Tündének (Hódtó u. 15.) Péter; Sztojka László és Szilassy Idának (Damjanich u. 68.) Noémi; Gede Sándor Péter és Ménesi Erzsébetnek (Maroslele, Szegfű u. 14.) Alexandra; Kocsis Imre és Arany-Tóth Katalinnak (Dr. Branner J. u. 5.) Ágnes; Pap János és Hámos Emmának (Késmárk u. 33.) Nóra; Mónus Sándor és Benkő Edinának (Rákóczi u. 57/A) Evelin nevű gyermeke.

Meghalt: Gilicze Sándorné Rein Mária (Martinovics u. 28.); Krámli Istvánné Kis Piroska (Táncsics M. u. 13.); Égető Sándor (Tanya 4020.); Oláh János (Tanya 4257.); Látos János (Tanya 871/A); Kis Sándor (Szikáncs, Lenin u. 2.); Csikós Andrásné Lencse Ida (Serház tér 6.); Hódi Józsefné Sós Julianna (Gorkij u. 23.); Oláh Sándor (Szeged, Agyagos u. 10.); Csengeri Mihályné Bordás Jusztina (Simon u. 8.).

Makón

Házasságot kötött: Pipicz Tibor (Kiszombor, Mérnök u. 13.) és Gazdag Katalin (Csanád vezér tér 21.); Pásztor Zoltán (Vásárhelyi u. 44.) és Márton Erika (Földeák, Kossuth u. 34.); Opre József (Tölgyfa u. 2.) és Gábor Ágnes (Apátfalva, Móricz Zs. u. 55/B); Majoros László (Hódmezővásárhely, Rárósi u. 98.) és Törőcsik Erika Éva (Bárány u. 75.).

Született: Kovács Dénes és Baranyi Anikónak (Tatár u. 12.) Ildikó; Csepkó Gábor és Szalontai Rozáliának (Ágyú u. 11.) Vivien; Herczeg István és Rózsa Ilonának (Kiszombor, Szabadság u. 4.) Krisztián; Herczeg István és Rózsa Ilonának (Kiszombor, Szabadság u. 4.) Elizabet; Králik Attila és Raffai Editnek (Magyarcsanád, Állomás u. 13.) Anita; Vígh Zoltán és Nagy Máriának (Apátfalva, Béke u. 22.) Bettina; Vízi Róbert Tibor és Szepesi Ágnesnek (Eszperantó u. 5.) Dávid Máté; Nagy Zoltán és Kriván Piroskának (Bajcsy-Zs. ltp C/2.) Dániel nevű gyermeke.

Meghalt: Zsarkó Imre István (Táncsics M. u. 98.); Csepregi Andrásné Viola Katalin (Kiszombor, Porgányi u. 23.); Perneki Istvánné Kodrán Erzsébet (Csanádpalota, Akácfa u. 40.); Kriván Marcellén Turi Julianna (Csanádpalota, Akácfa u. 3.); Lehóczky Tivadarné Dorogi Ilona Anna (Kiszombor, Táncsics M. u. 9.); Újváry Antal Géza (Toldi u. 8.); Gazdag Andrásné Takács Mária (Szent A. u. 22.); Kovács Józsefné Papp Ilona (Sarkantyú u. 24.); Móricz Mihályné Nacsa Mária (Huszár u. 2.).

Szentesen

Házasságot kötött: Marton Lajos (Deák F. u. 107.) és Csentes Veronika Mária (Deák f. u. 107.); Téren János (Gádoros, Munkácsy u. 34.) és Mészáros Szilvia (Szentes, Nagy Sándor-telep 9.); Ormai Zoltán (Ady E. u. 40/A) és Hlavács Andrea (Béke u. 3.); Babovka Géza (Brusznyai s. 10.) és Bubori Magdolna (Deák F. u. 117.)

Született: Lakatos Sándor és Nédó Ilonának (Lavotta u. 26.) Dávid; Bugyi János és Gubányi Annának (Zolnay K. u. 30.) Orsolya; Fellner Árpád és Tóth Irénnek (Nagyörvény 73/A) Csaba; Bihari Imre és Pápai Margit Editnek (Kéreg u. 5/A) Imre; Varga András Tibor és Pályi Ilonának (Kunszentmárton, Szabadság u. 39.) Anita; Huszár István és Sándorfi Évának (Kunszentmárton, Munkácsy u. 25.) Balázs; Havrán András és Szécsi Erika Évának (Hódmezővásárhely, Munkácsy u. 4.) Bernadett; Baranyi Sándor és Beke Rozáliának (Cibakháza, Öregszőlő II., Keresztút 5.) Sándor; Borda Zsolt Ervin és Csobán Katalinnak (Csongrád, Raisió u. 6.) Tamás; Mester Tibor és Ágoston Évának (Szegvár, Galamb u. 12.) Tibor; Dombi Lajos és Szanda Editnek (Szelevány, Halesz dűlő 28.) Gábor; Plenter Ferenc és Budai Máriának (Eger, Csokonai u. 36.) Ferenc Gábor; Ágoston Mihály és Szőke Gabriellának (Csongrád, Szép u. 6/A) Mihály nevű gyermeke.

Meghalt: Dér Imre (Bem J. u. 7.); Gubisi Márton (Jókai u. 125.); Héjja Antal (Esze T. u. 22.); Szabó-Szűcs Mihályné Kun Eszter (Mátéffy u. 8.); Jószai Jánosné Vida-Szűcs Eszter (Borza u. 41.); Sáfrán Jánosné Jusztin Erzsébet (Kátai u. 11.); Pitrik Istvánné Mezei Ilona (Klauzál u. 4.); Dányi János (Tanya 10.); Varjú Lászlóné Petrecz Mária (Nagymágocs, Vasút u. 32.); Apatóczki Józsefné Kiss Erzsébet (Kunszentmárton, Álmos u. 45.); Tóth Erzsébet (Öcsöd, Vörösmarty u. 27.); Deák András (Szegvár, Szentesi u. 8.); Boros János (Csanytelek, Szent I. u. 9.); Harangozó Antalné Kómár Veronika (Kunszentmárton, Erdőtér 26.); Zsadon József (Öcsöd, Árpád u. 23.); Kardos István (Kunszentmárton, Zöldmező u. 14.).

Csongrádon

Házasságot kötött: Horváth János (Orgona u. 22.) és Bíró Ilona (Orgona u. 22.); Varga Sándor (Radnóti M. u. 9.) és Ördög Anikó (Budai-N. A. u. 12.); Viglási Sándor (Tiszaalpár, József A. u. 28.) és Drahota-Szabó Andrea (Hóvirág u. 11.); Német Ferenc (Szántó K. J. u. 4.) és Sebők Magdolna (Szántó K. J. u. 4.); Szalkai-Szabó Sándor (Vörösmarty u. 31.) és Fodor Katalin (Damjanich u. 32.); Bartók Zsolt (Jegenye u. 7.) és Kurucz Anikó (Uzsoki u. 15.).

Született: Kovács Tibor és Kovács Máriának (Thököly I. u. 10.) Brigitta; Túri-Kis Mihály és Maszlag Erikának (Szép u. 48.) Sándor; Ádám József és Fábián Brigitta Juliannának (Muskátli u. 8/B) József István; Maszlag Imre és Szilaj-Varga Krisztinának (Kereszt u. 11.) Bernadett; Apró István és Koncz Évának (Tömörkény, István u. 17.) Beáta nevű gyermeke.

Meghalt: Donka József (Öregvár u. 3.); Márton János (Küküllőkeményfalva, Románia); Urbanyiczki Antalné Palásti Emília (Hársfa u. 100.); Belényesi Béláné Ágoston Erzsébet (Hársfa u. 59.); Tóth Ferenc (Tanya 191.); Kallai Istvánné Forgó Erzsébet (Új u. 59.); Polyóka Sándor (Klapka Gy. u. 2.)

Indulási oldal

Ha a magyar mezőgazdaság mindannyiszor tönkrement volna, ahányszor az elmúlt néhány évben megjósolták a hozzáértő szakemberek és kevésbé hozzáértő politikusok, ma – némi túlzással – már éhezne az egész ország. Mégsem éhezik, bár az ágazat soha nem látott nehéz napokat él át. De él. Hiába lassú a kárpótlás, tisztázatlanok a földdel kapcsolatos tulajdonviszonyok, az országot – minden ellenkező híreszteléssel szemben – mégis bevetették. Az új típusú szövetkezetek, a régi típusú, privatizációtól alig megérintett állami gazdaságok, az új típusú gazdasági társaságok és a mindig is létező kistermelők. Ha nem is került mag minden négyzetméterre, az nem biztos, hogy hibaként róható fel, lehet, hogy csak szimpla gazdasági szükségszerűség.

A közgazdasági egyetem agrár szakán nemrégiben még úgy tanították, hogy másfél-két Magyarországnyi ember élelmezésére képes a hazai mezőgazdaság, a felesleg azonban többnyire a „szovjet vegyesben" – ötliteres dunsztosüvegben alul uborka, felül paradicsom – öltött testet. Mára világossá vált, ebből a másfél-kétszeres szorzóból valamit alább kell adnunk, hiszen a Közös Piac csak visszafogottan lelkesedik agrártermékeinkért. A magyar kistermelő még nem annyira visszafogott, de nemsokára az lehet, ha a januári hideg éjszakákon hatvan-egynéhány forintos – fogyasztási adós, környezetvédelmi-díjas, – gázolajjal fűti a fóliás paprikát. Március elején azután megjelenik vele a piacon, és borzasztó furcsa képet vág, amikor vele szemben megáll egy spanyol kamion, amiből 150 forintért kínálják azt a paprikát, ami neki már addig is minimum kétszázban van. (Virágnál a képlet ugyanaz, csak a kamion Hollandiából érkezik.)

Határaink nyitottak, mindkét irányból átjárhatóak, s a „magyar vásároljon magyar árut" megoldás nem biztos, hogy hosszú távon is munkahelyeket ment meg. Még a mezőgazdaságban sem, ami talán mindig a legfájóbb pontja a hazai termelőnek, és nincs az az elmélet, amelyet magyarázatul elfogadna, amikor egyik hónapban félsértést importál az ország, a másikban nem veszi át az állattartótól a „készterméket". A gazdaság átmeneti állapota alól az agrárszektor sem kivétel, a probléma csak az, hogy az indulási oldalt ismerjük, az érkezésit még nem.

Kanics Antal

Tb-választás Vásárhelyen

A tb-választási bizottság csak a választások törvényességét hivatott ellenőrizni – mondta dr. Géczi István ügyvéd, a vásárhelyi Választási Bizottság elnöke. Az előkészítésért a munkabizottság – amelynek dr. Dubecz György jegyző az elnöke – vállalta a felelősséget.

Hogyan állnak, illetve mire hívják fel a polgárok figyelmét a választások előtt néhány nappal? – kérdeztük a jegyzőtől.

– A szavazóhelyiségek, valamint a szavazókörök várják az állampolgárokat. Összeállt a névjegyzék is. Folyamatosan kapjuk azoknak az embereknek a nevét, akiket eltiltottak a közügyek gyakorlásától. Tudomásunk szerint azonban ezen a napon amnesztiát hirdetnek. Fóleskettük már a szavazatszámláló bizottság tagjait, s már a hivatalban vannak a nyomtatványok is. Ha valaki nem kapott szavazókártyát, vagy más körzetben akar szavazni, akkor feltétlenül keresse fel csütörtökön délután négy óráig az önkormányzat népességnyilvántartó irodáját. Kártya nélkül ugyanis senki sem adhatja le a voksát.

SZ. C. SZ.

Fotó: Enyedi Zoltán

Önkormányzati kisdedek?

- *Megyegyűlés Tömörkényen*
- *Viharok után kis napsütés*
- *Négy község kezetfog a gázért*

Dr. Thirring Ákos, Tömörkény polgármestere a következő szavakkal nyitotta meg nem sokkal délelőtt tíz óra után a gyűlést a modern községházán: „nagy nap ez a község életében. Nem szokványos dolog, hogy a megyei közgyűlés így nyílvánítja ki tiszteletét egy kis község iránt..." Ezután tömör, videofilmmel illusztrált előadást tartott a község múltjáról, melyben oly szépen tükröződött a magyarság balsors tépte múltbeli léte. S az is, hogy ez a község sem a múltban, sem ma nem hagyja magát sodortatni. Szívszorító szavak: manapság többen költöznek a községi új temetőbe, mint a lakóházakba. Feladat: megállítani fogyást, erősíteni az élőket. Mert hátrányos helyzetű a község, de nem elmaradott, mint nemrégiben ráagatták, kik csak felületesen ismerik.

Ezután prózaibb dolgokról esett szó. Lehmann István, aki harmadik munkanapját kezdte tegnap Tömörkényen, megköszönte a megyei testület nevében az invitálást, s arról tájékoztatta az együttes ülést – a tömörkényi képviselők is jelen voltak –, hogy ez csak részközgyűlés, mely csütörtökön Szegváron fejeződik be. Szólt arról, hogy vasárnap a közgyűlés ajándékaként átadta a település régi községházát, makett formájában, ugyanis ez az épület az ópusztaszeri skanzenben – jó helyen – Tömörkény hírnevét öregbíti.

Thirring Ákos azzal folytatta, hogy a térség községei miként fognak össze, gázprogramot készítenek, ehhez kérik a támogatást. Csongrád nem vesz részt ebben, ezért Felgyő, Csanytelek, Baks és Tömörkény még jobban egymásra van utalva. A közgyűlés támogatásáról biztosította a térség községeit gázügyben. Dr. Eke Károly aggodalmát megosztotta a jelenlévőkkel, amikor elmondta: nem minden olyan derűs, mint az a polgármester szavaiból kitetszik, mert a pénzügyi kormányzat a Parlamentben az önkormányzatok támogatásának megvonására készül, a haza alapjai kerülnek veszélybe. Kétségei vannak, hogy az IMF kellően tájékoztatva lett-e arról, milyen helyzetben vagyunk.

Az önkormányzatiság problémáit miután Tömörkény polgármestere ismertette, szót kért Pozsgay Imre országgyűlési képviselő, aki negyedórányira tömörített beszédében az elhangzottakat kiegészítette. Főbb gondolatai: népünk történelme bizonyítja, hogy a demokrácia, az önkormányzatiság nem idegen tőlünk. Elmondta: megyepárti, de úgy, hogy az önkormányzatok érdekegyeztető fórumaként működik. Az önkormányzatokból nem lehet a pártokat kizárni, de téves értelmezés, ha kis parlamentet játszanak; ugyanis ez nem kisdedóvója a Parlamentnek. Dr. Szabó Lajos országgyűlési képviselő a földkérdésről szólva elismerte, sokat tettek az önkormányzatok vállára, de magyar sosrskérdésről van szó, vállalják a terheket, problémáik oldására szolgálatait fölajánlotta. Dr. Géczi József országgyűlési képviselő, agrárkérdések szakértője, a kárpótlás anomáliáit magyarázva eljutott oda, hogy a világkiállítást a honfoglalás 1100 éves évfordulójával kössék össze, mégpedig Ópusztaszeren. Serkentené ez is e táj fejlődését.

A testület tudomásul vette a megyei tűzoltószövetség jelentését. A megyei és helybeli együttes testület ülés a koradélutáni órákban ért véget. Délután a jelenlévő politikusok közreműködésével fórumot rendeztek.

BÁLINT GYULA GYÖRGY

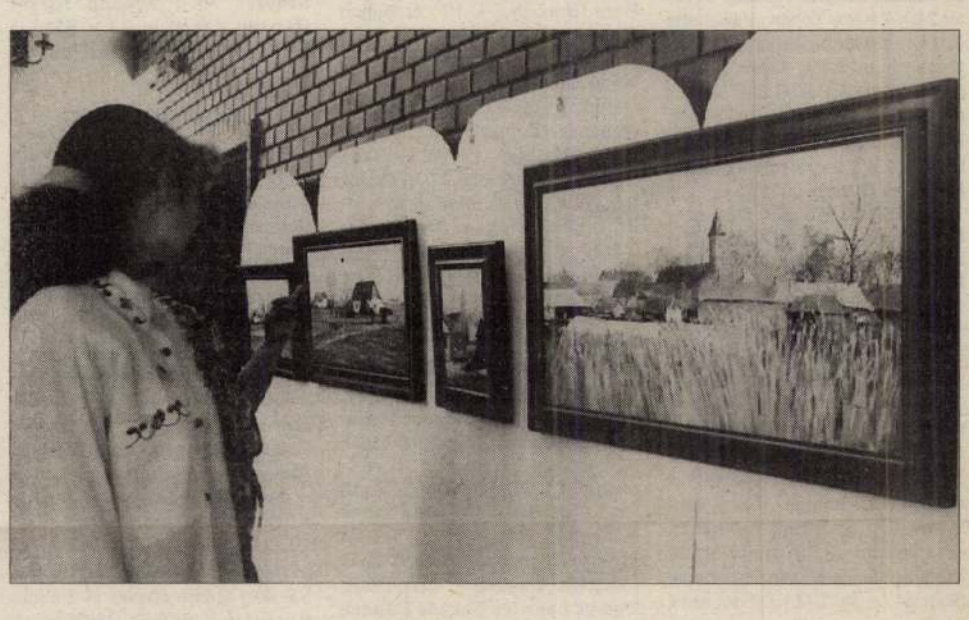

- *Kiállítás Tömörkényen*

Az Alföld varázsa

Egy szentesi és egy csongrádi alkotó tárlata is látható a tömörkényi polgármesteri hivatal helyiségeiben. Mindkettőt a község önállósulásának centenáriumi ünnepségén nyitották meg. Berkecz István szentesi alkotó festményei az alföldi realizmus hagyományos stílusában fogantak. Tájábrázolása, a tanyavilág szegletei láthatók viszont képein. Színvilága azonban némileg eltér az alföldi realistákétól, hiszen előszeretettel használ olyan megvilágításokat, olyan érzelmi motívumokat egy-egy városszélét, tanyaudvart ábrázolva, mely inkább az impressziókat, a művész benyomásait adja vissza, nem is annyira a valóságos látványt. Berkecz képei jól tükrözik azt, hogyan lesz a hétköznapi látványból, az átlagosból olyan tükörkép, mely azt vetíti vissza, személyisége szűrőjén át, mi is marad az alkotóban. Sic transit, Öreg udvar vagy Városszélen című képein meglelhetők azok az apró, játékos finomságai a tájnak, melyektől nem haragvóvá, gorombává, de idillivé válik.

Ilyen, a finomságokra, az aprólékosságra vetített érzelmek jellemzik Szalkai Mária csongrádi alkotó kiállításának anyagait is. Nála azonban a realitás mintegy fő motívum. Képei az objektív részletességével képzik le a valóságot. Fái, erdei, mezői, tanyái mintha a valóság kicsinyített másai lennének. Nagyon expresszíven hatnak az érzelmekre, de nem elrémítik, ellenkezőleg, gyönyörködtetik az embert. A Kurca-part, a Tömörkényi tanyavilág vagy a Fűzfa című képei olyan életszerűek, az ember szeretné kinyújtani a kezét, hogy megsimogassa egy-egy fa törzsét, ujjai legszívesebben belenyúlnának az átlátszó vízbe. Ám aki megpróbálná megtenni, az csalódna. Amit lát, az miniatűr és életszerű, ám mégiscsak festmény: vászon és festék.

Képei varázsa azonban nem ereszti a tárlatnézőt, aki a rekkenő melegben is beleborzong az elmúlt telek hidegébe a Zúzmarás fák láttán.

Mindkét alkotó a szépséget, a táj szépségeit és a múlandóságot láttatja, mely mégis örök, itt volt és itt lesz.

KOROM ANDRÁS

Tiltások és szabadságok

(Folytatás az 1. oldalról.)

mellett az igazoltan hivatalos valutabeváltásból származó lejért vásárolt áruk is kivihetők, de csak a beváltás összegének 50 százalékáig. Az úgynevezett tankadót azoknak kell fizetniük, akik egynél többször utaznak ki Romániából. Ennek mértéke az üzemanyagtank térfogata, valamint az aktuális üzemanyagár szorzatának 200 százaléka. Egy 45 literes tank esetén ez jelenleg körülbelül 18 ezer lejt jelent. Kannában lévő üzemanyag után ennek a kétszeresét kell fizetni.

Az Ukrajnából kiutazó magyar állampolgárok vámmentesen 4600 ukrán kupon értékű árut hozhatnak ki vámmentesen. Azonban még vámfizetés mellett sem hozható ki nemesfém, porcelán, szőrme, kávé, tea és hús. A forgalomban lévő ukrán fizetőeszközzel a turisták egyáltalán nem rendelkezhetnek határátlépéskor. Valutát azonban korlátlanul lehet bevinni Ukrajnába. Onnan kihozni viszont csak annyit lehet, amennyit belépéskor bemutattak a határon. Ajándékot is csak 4600 ukrán kupon értékig lehet vámmentesen bevinni.

Biciklitolvajok

Párt héttel ezelőtt egy fiatalember jelentette a vásárhelyi rendőrségen, hogy ellopták 27 ezer forint értékű kerékpárját. A napokban ismét jelentkezett, hogy valakinél felismerte a biciklit. A rendőrség megkereste az ideiglenes használót, Sz. Zs.-t, akitől megtudta, hogy két barátjától kapta a már átfestett, azonosító számot átütött szuperbiciklit. Rövidesen beszélgetésre került sor E. K.-val és G. Cs.-vel, akik beismerték a biciklilopást, sőt még másik ötöt. Most keresik azokat a tulajdonosokat, akiknek Vásárhelyről a Nagy Imre utcai lakótömb egyik tizedik emeletéről, a Kistópart utcáról két kemingkerékpárt, a Szántó Kovács János utcai bérházból ugyancsak kempingbiciklit és Szentesről egy női kétkerekűt tulajdonítottak el.

Szalkai Sándor, építész

Köszönetet mondok mindazoknak, akik osztoztak nagy fájdalmunkban és részt vettek, **Szalkai Sándor** építészmérnök fővárosi tanácsos temetésén. Fogadják hálás köszönetünket. Özv. Szalkai Sándorné és gyermekei, édesanyja özv. Navratil Endréné.

Köszönetnyilvánítás 10

Népszabadság Bp 1980 okt. 4.

Szalkai Sándor, építész

Köszönetet mondok mindazoknak, akik osztoztak nagy fájdalmunkban és részt vettek Szalkai Sándor építészmérnök, fővárosi tanácsos temetésén. Fogadják hálás köszönetünket. Özv. Szalkai Sándorné és gyermekei, édesanyja özv. Navratil Endréné. (x)

6.

Közlemények

Esti Hírlap, Bp. 1980 okt. 4.

Szalkári Rózsa: Lánchíd

A klub megközelíthető:
az Astoria megállótól a Keleti pu. felé
jobbra az első keresztutca.

MEGHÍVÓ

Jászapátin születtem, 1936. október 10-én. Szegeden, a Pedagógiai Főiskolán kaptam rajztanári diplomát 1958-ban.

Budapesten, Zuglóban tanítottam 23 évig, majd Angyalföldön nyugdíjazásomig.

Aktív koromban csak közös kiállításokon szerepeltem. Ma már a 30. önálló kiállításomon is túl vagyok.

Realista módon festek tájat, virágot, csendéletet és portrét.

A Művészetbarátok Egyesületében és a Jászok Egyesületén belül működő JAK tagjaként is tevékenykedem. Negyedik alkalommal vezetek művésztelepet Jászapátin, a Vágó Pál Műteremben.

Tökölön élek és alkotok.

Szalkári Rózsa

A kiállítás megtekinthető:
2000. április 12 – 21-ig
H: 10–18
K: 12–18
Sz: 10–18
Cs: 12–16
P: 12–16

Szeretettel meghívjuk Önt
és kedves ismerőseit

2000. április 11-én 17 órára

SZALKÁRI RÓZSA

festőművész

"Virágom, virágom"

c. kiállításának megnyitójára

Megnyitó beszédet mond:
DR. JÁKI FERENC
irodalmár

Közreműködik:
HAZADI ZSUZSA
előadóművész

A kiállítás helyszíne:
Közszolgálati Dolgozók Klubja
1088 Budapest, Puskin u. 4. fsz. 20.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

PEDAGÓGUSOK LAPJA

1975 SEP

Szalkári Rózsa

1021

Győri emlék

Szalkári Rózsa rajza

Dr. I

Előző számunk megjelenése dején kaptuk a szomorú hírt, ogy *dr. Hermann Alice* rövid betegség után, 80 éves korában, augusztus 16-án meghalt. Személyében a kisgyermeknevelés korszakos jelentőségű képviselőjét vesztettük el. Életműve olyan gazdag és sokrétű volt, hogy e rövid nekrológ ligha vállalkozhat annak akár csak vázlatos méltatására is.

Dr. Hermann Alice egyetemi tanulmányait a nagy magyar pszichológus, Révész Géza tanítványaként végezte. Pályája kezdetén pszichológiai kísérleti munkákkal, valamint pályaválasztási tanácsadással foglalkozott. Tehetsége, tudása, kedve igazán a felszabadulás után bontakozhatott ki. Mint maga írja, szinte még támolyogva az élhalál érintésétől, sorra tartotta a gyermeknevelésről szóló előadásait.

Az elmúlt évtizedek során dolgozott a Fővárosi Tanácsban, volt óvónőképző intézeti tanár, a Művelődésügyi Minisztériumban a felsőfokú óvónőképzés előkészítésén munkálkodott, és már mint az OPI nyugdíjasa vett részt az új óvodai program kialakításában. Tudományos és nevelői tevékenységének középpontjában az óvodai oktatás, valamint a családi nevelés állott.

Írásai, előadásai mind itthon, mind külföldön ismertté és megbecsültté tették nevét. A Magyar Pedagógiai Társaságnak egyik alapító tagja volt, é annak munkájában tevékenyen részt vett. Életművének értéké érzékelteti az is, hogy kétszer kapta meg a Munka Érdem rend arany fokozatát, az idé pedig az Apáczai Csere János díjban részesült.

„. . . nagyon szeretném, h munkaképességem vége egybe esne az élet végével" — írt 1964-ben. Halála napján kézbe sítette a postás a Pedagógia Szemle legújabb számát, mely ben óvodai kísérleteiről szá molt be. Valóban, élte utolsó pillanatáig dolgozott. S mer így élt, így szolgálta népét é az emberiséget, öröksége ele ven hatóerő marad ezután is.

V. É

Szalkay Gusztáv

IN MEM

SZALKAY GUSZTÁV. Egy csöndben működő festőművészünket, *Szalkay* Gusztávot szólította el a halál április 27-én Újpesten, ahol az utóbbi évtizedekben munkálkodott. *Szalkay* Budapesten született 1874 február 14-én és már középiskolai tanuló korában foglalkozott rajzolással, festéssel. Két éven át folytatta művészeti tanulmányait szülővárosában, utóbb 1894—95. Bécsben, 1895—1897. Münchenben. Ezt nagyobb tanulmányutak követték (Olasz- és Spanyolország), honnan hazatérve főképp arcképfestéssel foglalkozott, de festett életképeket is. Ilyenekkel szerepelt kiállításainkon is. Ezenkívül foglalkozott művészeti irodalommal is: 1907—1908. szerkesztette a Szabad Művészet című folyóiratot, 1911-ben pedig művészeti cikkeket írt a Pesti Hírlapba. Élénken szorgoskodott Újpesten a művészet propagálása körül. Külföldi összeköttetései révén festményeinek jó része idegenbe került, de számos műve itthon maradt, főképp Újpesten rendezett műterem-kiállításainak és arcképeinek révén. Festészetünk buzgó munkást vesztett benne.

MAGYAR MŰVÉSZET
1933. 183.

BRA

Aranyozost ezü[illegible] közepe.

A Művészes [illegible] vátai

Egyesületének [illegible] Orsz. M.

Iparművészet [illegible] 1932

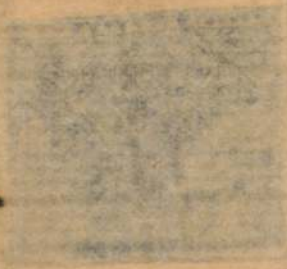

PALACK. [illegible] habán fayence. 1663

Az Orsz. M. [illegible] szeum új szerzeménye

SZALKAY *Gusztáv*, festő, • Budapest 1874, † 1933. Itt, Bécsben és Münchenben tanult. Arc- és csendéletképeket festett. 1913 óta kiállítója a Műcsarnoknak és a Nemz. Szalónnak.

E. J. II. 4881

A Müemlékek Országos Bizo
ban rendezett előadássorozat másodi
előtt Schulek János müépitész Kassa
rosok müemlékeit ismertette. A magy
rosa Kassa, amely már a középkorban
ország felé irányuló kereskedelmi ut
igy nagy befolyására és mérhetetlen
gazdagságnak méltó kifejezője Szent
ma, mely a magyar csucsives épitésze
Érdekes emlékek, s a dóm környezetét
hály kápolna és az ujjáalakitott Ort

Szalkay Gusztáv

szalkai +

U-3542 festő

a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállítója, a Szabad Művészet társszerkesztője, 63 éves korában Bpeszten meghalt.

1933. ápr 27(?)-én Szalkay Lajos, a Pénzintézeti Központ tőzsdei intézője atyját gyászolja.

Pesti Napló 1933. ápr. 29. (Halálozás)

énytár

mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
ízlatpa – lap, uzarajz,		Román stíl. 20/29 cm. Möller István félvételi vázlata.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

a mintán teendők. Bánatpénzül az összeg 5%-a a városi pénztárban és a nyugta az ajánlathoz csatolandó.

kedd. [Nyitra m.] (Artézi kut .) Tardoskedd község elöljárósága egy

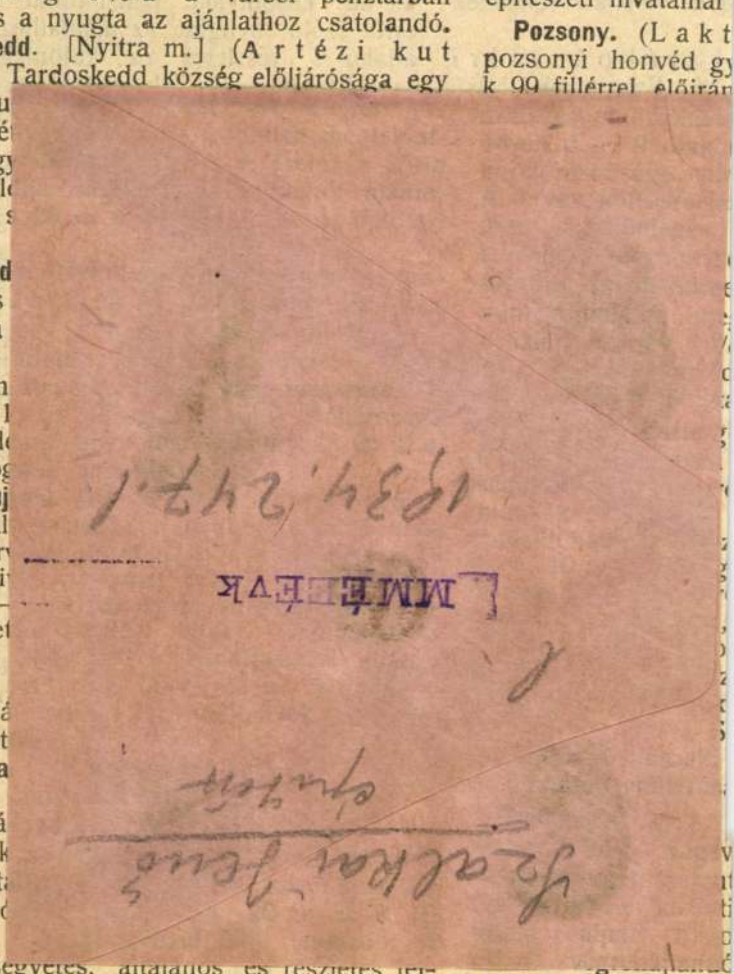

műveiet és részletes építészeti hivatalnál

Pozsony. (Lakt pozsonyi honvéd gy k. 99 fillérrel előirán

vezett takarékpénztár irodahelyiségeiben

másodoszt., vagy ajánl arányban termelhető

nlati minta fenti ügy-
ik s a költségvetési
a és vállalati feltételek

karékpénztári
A Szenttamási első
sága árlejtést hirdet
él előforduló épitőiparl
kat a takarékpénztár
s 15-én d. e. 9 óráig
10% letétbe helyezendő.
s részletes feltételek a
pénztár igazgatóságánál

óra felállitás.)
előtestülete a külvárosi
a beszerzését határozta
ok, kik ezen óra elké-
meglevő toronyórának
ornyára leendő elhe-
miszerint ajánlataikat
községi előljárósághoz
etés a községi iktató
ő. A költségvetés elké-
llalati dij fél %-át tar-

m.] (Gyalogjárók
se.) Somberek község
la s átjárók kövezése,
rgyalást hirdet. A köve-
, követ és homokot a
n. A terv, költségvetés,
ajánlati minta a kör-
kinthetők. A munkálatok
ezdendők s szeptember
ajánlatok julius 20-án
e a sombereki körjegy-
ül a 2898 k 18 f válla-
ely kir. adóhivatal, vagy

ának megfelelő bánatpénzt bármely
hivatali vagy állampénztárnál, vagy
m. kir. erdóhivatal pénztáránál be
erről szóló nyugtát az ajánlathoz
általános, részletes és különleges
szerződés-tervezet, valamint a tervek
a m. kir. erdőhivatalnál megtekinthe
ott szolgáltatnak ki az ajánlati iv
másolatok is. Az összes munkála
20-ig befejezendők.

Nyiregyháza. (Iskola épités
szőlőskerti állami elemi népiskola
biztositása céljából julius 22-
órára a nyiregyházai m. kir. áll
hivatalban tartandó versenytárgyalá
Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5%
felelő bánatpénznek valamely m.
pénztárnál történt letételét igazoló
landó. A tervek, szerződési minta,
részletes feltételek a nyiregyházai m
épitészeti hivatalban megtekinthetők

Pleskuca. [Arad m.] (Körjegyz
és lakás javitása.) A pleskuc
lak és iroda javitása 1600 k költs
délyeztetvén, az árlejtés juliu
10 és fél órakor fog a pleskuc
irodában megtartatni A terv, feltét
ségvetés a körjegyzői irodában me
Bánatpénzül 10% teendő le.

Tolna. (Artézi kutfurá
nagyközség előljárósága árlejtést h
mélységü artézi kut furására. A
nevezett község előljáróságához a
1-ső napjáig kell beadni. A műsza
és részletes feltételek nevezett köz
ságánál betekinthetők.

Böhönye. [Somogy m.] (Hara
épités.) Böhönyén egy órával ell
torony állittatik fel, melyre az árle

Szalkay Jenő

Pesti Hírlap 1941. dec. 23

— **Felépült az első kupolás magyar evangélikus templom.** Rákospalotán felépült — tulnyomórészben a hivek áldozatkészségéből — az uj evangélikus templom. *Szalkay Jenő* épitészmérnök tervezte. Érdekessége, hogy ez az első kupolával ékesitett evangélikus templom Magyarországon. A felszentelő szertartást vasárnap végezte dr. *Kovács Sándor* dunáninneni püspök. Ünnepi beszédében hangsulyozta: milyen nagy dolog a mai világban szilárd bástyákat emelni a Világmegtartó Erőnek. A felavatást követő diszközgyülésen az egyházi előkelőségek között megjelent dr. *Szőcs József* polgármester is.

— A P[illegible]

Bezártak egy üzletházat Szolnokon

Szolnok, december 23. *(A Pest szolnoki tudósítójának telefonjelentése.)* Szolnok kereskedő társadalmában feltűnést keltett az az intézkedés, amelynek alapján bezárathatták a *Fő*-téren levő *Vidor*-üzletházat. A nagyáruházat azért záratta be a hatóság, mert nem akar segédkezet nyujtani ahhoz, hogy árdrágítást követhessenek el. Az üzletház zsidótulajdonosai ugyanis *Vidor* Mihály, *Vidor* Mihályné és az asszony első házasságából származó fia, *Lust* Jenő hétfő óta a szolnoki ügyészség foglya, árdrágítás gyanuja miatt.

Egy volt alkalmazottjuk, *Bodó* Józsefné ugyanis feljelentette őket, hogy régi árukat alkalmazottaikkal, sokszor esti túlórázással magasabb árakra írták át. Bodó Józsefné meg is mutatta a hatóság embereinek azokat a régi árukat, amelyek árát a tulajdonosok állandóan emelték. *Vidorékat* hétfőn délelőtt átszállították a szolnoki ügyészségre, az üzletházat pedig a hatóság bezáratta.

Az is kiderült, hogy *Vidorék* a kiszolgáló lányokat kifutói minőségben alkalmazták és így nem fizették meg a nekik járó minimális munkabért.

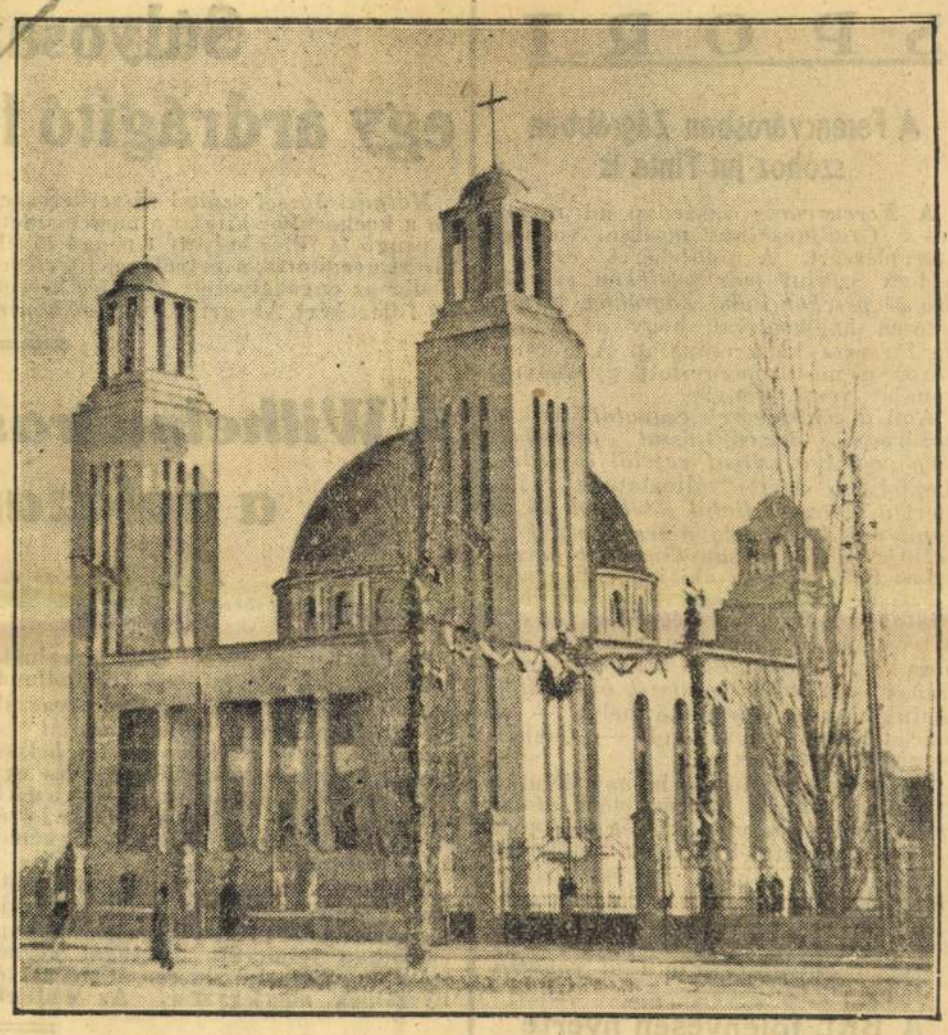

A RAKOSPALOTAI ÚJ EVANGÉLIKUS TEMPLOM, AMELYET VASÁRNAP SZENTELT FEL KOVÁCS LAJOS PÜSPÖK

A titokzatos támadótól való félelem tömeghisztériában tört ki Pestszentlőrincen és Kispesten

Kispest és *Pestszentlőrinc* lakosságát már napok óta állandó hisztériás *rémületben tartja valami állítólagos titokzatos támadó.* Minduntalan akadnak szemtanuk, akik *hatalmas kétméteres ijesztő alakról beszélnek*, aki főleg nők ellen intéz támadásokat, különösen a két város külső részében, ahol kevés a rendőr és az utcák sötétek. *Leteperi a nőket, ruhájukat szétszaggatja, majd eltűnik a sötétségben,* — ha valamelyik nő kiáltozni mer, azzal fenyegeti, hogy kinyomja a szemét.

Legutóbb *a kispesti kiserdőben és a pestszentlőrinci állami lakótelep közelében* a késő esti, vagy *éjszakai órákban hazatért szövőgyári munkásnők ellen intézett támadásokat.*

A pestszentlőrinci 50-es villamos végállomásán, amikor a közönség leszáll, *a nők csoportokba verődve kísérik egymást haza.* Az egyik kispesti iskolában hivatalosan kihirdették, hogy *a tanulóknak este 6 óra után nem szabad az utcán tartózkodniok.* A fantáziának szinte alig van már határa.

A legérdekesebb a dologban, hogy a legilletékesebb hivatalos hely, *a rendőrség semmit sem tud az egész mesről.* Nem győznek eléggé felvilágosítást adni az érdeklődőknek, hogy csupán *tömeghisztériáról van szó.* Minden egyes esetben hivatalosan jelentette ki a rendőrség, hogy az egész rémmeséből egy szó sem igaz. Minden hiába: *a két város lakossága közt nem akar szűnni a pánik* és mindenki arról akar tudni, hogy az annakidején *Harasztiban hírhedtté vált vérengző rém szökött át Kispestre*, hogy most ott garázdálkodjék.

A főváros nagyméretű karácsonyi akcióval segélyezi a szegényeket

A főváros megkezdte a karácsonyi szeretetcsomagok szétosztását. A budapesti szegények között közel *10.000 élelmiszercsomag került kiosztásra*, ezenkívül *12.000 szénutalványt kapnak az inségesek* s a tüzelőszerkiskereskedők a főváros költségére minden egyes utalványra *félmázsa szenet szolgáltatnak ki.* Megkezdték a karácsonyi pénzsegélyek utalványozását is. *A nőtlen inségesek tíz pengőt, a nősek 12 pengőt, a gyermekes családok 16 pengőt, a kettőnél többgyermekes családok 22 pengőt kapnak.* Az inséges családok felruházásáról is gondoskodnak, eddig közel *6000 gyermek között osztott szét a főváros ruhaneműeket* s ezt az akciót újév után folytatják.

A szegénysorsú családokat felszólították, hogy *az elöljáróságokon kérjenek cipőtalpalásra utalványt.* Szerdán a hatósági főzőkonyhákon *karácsonyjaünnepségeket* rendeznek s a szegénygyermekek ebéden kívül cukorkával töltött csomagot is kapnak. December 25-én, karácsony napján *a szegényházak, árvaházak és menházak lakói ünnepi ebédet kapnak*, hasonlóképpen a főzőhelyek gondozottjai is, mintegy 32.000-en. Húsleves, sertéssült, burgonya köret, savanyúság és kalács az ünnepi ebéd, a gyermekek karácsonyi ebédje pedig rakottburgonya és rácsos tészta lesz. *Sorra nyílnak meg a melegedőszobák is*, amelyekben meleg levest és kenyeret kapnak a meghúzódók.

— **Megégett egy kislány.** Tegnap este a Róbert Károly-körút 63. számú házban *Horváth* György sofőr négyéves Györgyi nevű kislánya a tűzhely közelében játszott. Egy kipattanó szikrától ruhája lángralobbant. Súlyos égési sebekkel vitték a Madarász-utcai gyermekkórházba, ahol még az éjszaka meghalt.

PEST
POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik minden hétköznap délben
Felelős szerkesztő:
BAKOS ÁKOS
Felelős kiadó:
VITÉZ HORVÁTH JÁNOS
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 54
TELEFON: *222-630. *222-220, 222-688 222-636
Előfizetési ár 1 hóra 2.50. 3 hóra 7.30 pengő
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

Express hirdetések

Ebbe a rovatba délelőtt 9 óráig fogadunk el hirdetést.
A legkisebb hirdetés ára 4 pengő. — Állást keresők és oktatók részére 2 pengő.

Legszebb karácsonyi ajándék
kötött kabát és pullower
Zemplényitől
VIII., Aggteleki-utca 3.
VI., Teréz-körút 5.

Használt ruhákért
csodálatos árakat fizet
Fischbein, Dob-utca 25. Tel. **423-582**

Tóth bérautó városba 2½ óra, vidékre, temetőbe **kis- és nagykocsi**
120-324 Tóth József Katona József-u. **8**

Használt férfi és női
ruhákért, EGYENRUHÁKÉRT, cipőkért legtöbbet fizetek. **Freund,** Dobozi-utca 27 Tel. **143-073**
Hívásra jövök

BÉRAUTÓT
rendeljen városba, vidékre 100 km-es körzetben. **T. 223-086**

Használt férfi, női ruháért egyenruháért szenzációs **árat fizetek**
Gerl. István-út 28. Telefon 426-547

BÚTORÉRT, ruháért, tollért, háztartásáért, régiségért legtöbbet fizet: **Steingiszer,** Dobozi-u. 17. Tel.-hívó: 336-735. Vidéken is.

Használt férfi
női ruhákért, egyenruháért, cipőért, fehérneműért nagy árat fizet: FINIASZ, Lujza-utca 7. T: **421-488**

Mókus, perzsa, fóka, nyúl stb. **SZŐRMÉK GALLÉROZÁSHOZ, DÍSZÍTÉSHEZ,** nagy választékban, drb-ként is kapható a Szőrmeszövetkezetnél, Király-u. 1/E.

HASZNÁLT férfi-, női, egyenruhákért, zálogban lévő minden tárgyért magas árat fizet **Nutovits,** Népszínház-utca 26. Telefon **141-467**

Rosenthal
12 személyes porcellánszervisz jutányosan eladó. IV., kerület, Semmelweis-utca 14. I. em. 5.

Barokkszekrény
2 ajtós, gyönyörű szép, **eladó.** Honvéd-u. 16. III. em. 7. Megtekinthető 1—4-ig.

Vennék bútorszövetet jóminőségűt, lehetőleg gyapjúvelurt, középzöldet, **18 méter.** Ajánlatok: Németh, Váci-u. 4. T.: 382-363.

Angol, német
tanítás, társalgás, fordítás, levelezés. Vilmos császár-út 76, II. 3

Államilag képzett okleveles
zongoratanárnő
vállalja kezdőknek és haladóknak zongora tanítását elsőrangú módszerrel és felvételi vizsgákra való előkészítését. T.: 122-088

Csak Halász kabátot, ruhát Magas nívó! viselünk!
Olcsó szabott árak!
HALÁSZ DEZSŐ
cégi divatháza, VII. Rákóczi-út 54

Használt férfiruhákért
egyenruhákért óriási árat fizetek. **Spiegel,** Teréz-krt 2. I. 9. T. **224-842**

VENDÉGLŐI BERENDEZÉSEK
székek, asztalok minden mennyiségben
Rosenfeld, Népszínház-u. 31

VISELT RUHÁIT
legmagasabb áron **megveszem**
Wertheimer Teréz-körút 29 T. **426-727**

FIGYELEM!
Használt **ruhákért, egyenruhákért** legmagasabb árat fizet **Schulcz,** Népszínház-utca 21. Telefon 142-367.

Karácsonyra...
ZSÚRKOCSI
KÖNYVÁLLVÁNY
RÁDIÓASZTAL
BÁRKOCSI stb.
GARCON Erzsébet krt **33**

SZILVESZTERRE
kölcsönbe székek, asztalok minden mennyiségben. Rosenfeld, Népszínház-utca 31. Tel.: 136-874

ÚRILAK
3 szobás, villamosnál, 25.000. **Budai** 2 lakásos, adóm., 35.000. T: 186-647

Gőzeke
jókarban levő, komplett, **Fowler** vagy **Kemna megvételre keresteti.** Részletes ajánlatok **Jakabffy Tibor gazdasága, Dombegyház, Csanád megye.**

Víkendházat
nagyobb méretűt, szétszedhetőt, magánkézből vennék. T.: 111-590.

Márkás porcellánok,
vázák, ezüstök, perzsák privátnak **ELADÓK.** Délután 2-től. Váci-út 34. IV. emelet 7.

Új akciónknál
olyan feltételeket nyujtunk hogy könnyűszerrel
naponta 20 pengőt keres.
Ne mulassza el azonnal felkeresni
Propaganda Irodát Erzsébet-körút öt.

HÁZ
Városligetnél emeletes, 1954-ig nagyadómentes, három utcára sarokbérház, üzletekkel, régi bérű, 13.000 hozammal, alkalmi áron 180.000-ért.

VILLA
Vérmezőre néző parkban 1×5, 1×3, 1×2 szobás komfortos lakásokkal 110.000-ért eladó. Dr. Hegyi, Rökk Szilárd-u. 6. 139-683.

PERZSABUNDA
szép, olcsón: Szemere szűcsnél, Erzsébet-körút 26.
MÁSODIK EMELETEN

Bálba, esküvőre
divatos frakk- és szmokingkölcsönzés **5 P-től**
Róth Károly, Akácfa-u. 6. T: 224-751

BRILIÁNST
aranyat, ezüstöt, magas áron veszek. Zálogból díjmentesen kiváltok. **69.**
NAGY IMRE, Baross-u.

Kölcsön
is adunk mindenféle **férfiruhát.** Betét nélkül házhoz szállítjuk.
SEBESTYÉN, Király-utca 50. sz.

ORION 55
világvevő Picupös gramofonnal **eladó.** Baross-utca 76., portás.

OROSZ
fűzőszalón
Tökéletes fűzők, haskötők, melltartók.
VII., Erzsébet-körút 18, udvarban jobbra. Telefon: 422—777.

Ezüstróka test
140 P-től. Gyönyörű ezüströkafarok 2 darab, lábbal, 70 P-től Szőrmeszövetkezet, Király-u. 1/E.

9 hónapos, szobatiszta, pedigrés
Sealyham-terrier
eladó. Belvárosi kutyafürdő, IV., Aranykéz-u. 1. T.: 180-236.

Komáromban bérbevennék
1—2 hold földet lakással. Budapest, József-körút 34. II. 1., Pálffy Mária.

Bérpalota
kitűnő, adómentes, 3 em., Olasz fasornál (meleg víz), **335.000 P.** 5 em. **lipótvárosi,** közp. fűtés, hallos lakás, megvehető **500.000 P-vel. Villairoda.** Tel.: 186-647.

Pedigrés foxi
3 hónapos, szupornicán már átesett, **eladó.** Telefon: 184-974.

Maglódnyaralón
2 szobás, modern lakás, páréves házban **azonnal kiadó.** T: 128-331

Angol nyelvtanítást
vállal kezdőktől legmagasabb fokig Columbia University (New-York) volt előadója, okl. mérnök. Nyomdakész fordítások bármely tárgykörből Referenciák. Üllői-út 30. I. em. 5. Tel.: **134-907.**

SPORT

A Ferencvárosban Zágrábban szóhoz jut Finta is

A *Ferencváros* vasárnap ad revansot a *Gradjanskinak* mostani vendégszerepléséért. A zöldfehérek csapata a terv szerint *már pénteken este 10 óra 50 perckor indul Zágrábba*, természetesen hálókocsival, hogy az utazás ne fárassza ki a csapatot. A Ferencváros a most megnyitott gyékényesi vonalat veszi igénybe.

Ami *a zöld-fehérek csapatát* illeti, *a vasárnapi összeállítással általában meg voltak a csapat vezetői elégedve.* Legfeljebb azért változtatnak rajta, mert *a szerepelt fiatal játékosok közül egyik-másiknak még nincs nemzetközi rutinja és Zágrábban kipróbált harcosokra van szükség*, aki idegenben sem veszti el a fejét. Ezért jön elsősorban *Finta* számításba, mégpedig *Füstös* helyén. Lehet azonban arról is szó, hogy dr. *Sárosi* veszi át a csatársor irányítását és *Finta játszik összekötőt*, aminthogy az összekötő helye — ez már többször bebizonyult — jobban megfelel neki.

A *Ferencváros* ma és holnap délután tartja a zágrábi utazás előtt *utolsó tréningjét*. A csapatnak még *Pálinkás* és *Pósa* a tartalékjai, az ő játékukra azonban csak abban az esetben kerülne sor, ha valamelyik játékos akadályozva volna az utazásban. Ha minden rendben megy, akkor *a vasárnap szerepelt csapat és Finta ül vonatra.*

A BKE fölényesen nyerte az első jéghokki bajnoki mérkőzést

Az *1941—42. évi jéghokkibajnokság* küzdelmei hétfőn este indultak meg. A Műjégpályán a *BKE* és *FTC* csapatai játszották le az első forduló mérkőzését.

Az FTC jól kezdett és *Forda* megszerezte a vezető gólt is, de a zöldfehérek még nem bírták az iramot és *a BKE a második harmadban felülkerekedett* és végül *fölényesen győzött*. A gólokat *Móritz* (4), *Ott* és *Gosztonyi* ütötte, míg az FTC második gólját *Blazsejovszki* volt a szerzője. A második harmadot a BKE 3:0, a harmadik harmadot pedig 3:1 arányban nyerte.

Pénteken utazik a tornászválogatott Milánóba

Karácsony hetében, december 28-án, vívjuk meg Milánóban az olasz—magyar tornászmérkőzést.

A Tornaszövetség vasárnap, az ifjúsági csapatverseny keretében ünnepélyes fogadalmat vett ki a csapat tagjaitól, a debreceni Tóthtól, Mogyoróssytól, Hajdutól és Ballától és a fővárosból beválogatott Patakitól, Baranyaitól, Börtsöktől és Nemerétől.

A csapat az indulásig még néhány könnyű tréninget tart és pénteken reggel 8 órakor indul a keleti pályaudvarról. Kíséri: dr. Telbisz Rafael, Péter Miklós, dr. Pelle István és Horváth Gyula, utóbbiak a pontozó bíró szerepét is betöltik.

VIZIPÓLÓUTÁNPÓTLÁS CSAPATUNKAT februárra meghívták a németek Bécsbe.

MEGLEPETÉS VOLT AZ ASZTALI TENISZBEN, mert a DSC versenyén Till legyőzte Sidót és Soóst; akik a párost nyerték.

Súlyosan elítéltek egy árdrágító fűszerkereskedőt

Mátyási József szuhai fűszerkereskedő a kockacukor kilóját a megengedett 1 pengő 14 fillér helyett 1 pengő 16 fill lérért árusította, a petróleum literjéért pedig az engedélyezett 52 fillér helyett 58 fillért kért. Az egri törvényszék mint uzsorabíróság ezért nyolchónapi börtönre és 200 pengő pénzbüntetésre ítélte árdrágító visszaélés miatt. A budapesti tábla *Tokay* Gyula kúriai bíró elnöklésével tárgyalta az ügyet és az egri törvényszék ítéletét jóváhagyta.

A Wilhelmstrasse megjegyzései a Salazar-beszédre

Berlin, december 22
(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

Salazar portugál miniszterelnöknek Portugál-Timor brit és hollandindiai csapatok által történt megszállásáról elmondott tájékoztatóját a mult hét végén illetékes német helyen nem kísérték megjegyzésekkel és egy sugalmazott forrás a portugál-angol tárgyalások befejezése utánra helyezte kilátásba a német állásfoglalást.

Hivatalos német nyilatkozat azóta sem hangzott el, viszont ébren tartja az érdeklődést a Timor szigetével kapcsolatban felmerült portugál kérdés iránt a Wilhelmstrasse illetékes tényezőinek megjegyzése. Az említett körök ugyanis rámutatnak arra, hogy Salazar miniszterelnök beszédében kifejezésre juttatta, miként vélekedik Portugália Timor erőszakos megszállásáról, ellenben ez a nyilatkozat nem fogható fel az angol-portugál problémában való végérvényes állásfoglalásként.

Egyáltalán kérdéses, hogyan kell megítélni Salazar beszédét. Annyi bizonyos, — mondják a Wilhelmstrassén — hogy nem lehet tiltakozásnak nevezni, amelyet Portugália emelt volna Anglia ellen.

Megjegyezték még illetékes helyen, hogy a Timor-ügyben nem történt német-portugál diplomáciai érintkezés. O. v. H.

Szebasztopol ellen megélénkültek az ostromlók támadásai

Istanbul, december 23. *(A Pest külön tudósítójától.)* **A Szebasztopolt körülzáró német és román csapatok az utolsó 48 órában sikeres támadásokat indítottak a szovjet védelmi állások több szakasza ellen. A német csapatoknak hétfőn sikerült egy heves támadással elfoglalni a védelmi gyűrű egy fontos magaslati pontját. A körülzárt városba szovjet vizirepülőgépek szállítják az élelmet és a könnyebb hadianyagot a helyőrségnek.**

A keleti front többi részén helyi harcok vannak, ezek azonban a frontnak egyre több szakaszára terjednek ki.

Az északafrikai harcok

Istanbul, december 23. *(A Pest külön tudósítójától.)* **Az északafrikai harcok súlypontja a Bengázi—Agueila szakaszon van, de kisebb-nagyobb német-olasz kötelékek ettől a vonaltól keletre is heves ellenállást fejtenek ki a brit csapatokkal szemben. Dsebel Akbárnál egy különálló olasz csapat napokon át lekötötte a brit erők jelentékeny részét.**

Tetőpontjára emelkedett a b[illegible]mfifelhozatal

A vásártelepre és a v[illegible] 40—50, csiperkegomba 320—460 fillér.
katokba *ma többszáz m[illegible]* *gyümölcspiacon* az árak így alakulzett. Vágott áruban és [illegible]nemesalma 160—310, közönséges 120—
a kínálat fokozódott. [illegible]e közönséges 180—250, sárgabélű
[illegible]—260, mandarin 270—280, kül-
[illegible]340, héjasdió 202—214, dió-

A konyhakerti terr[illegible] [illegible]fordult árak: *Elő-*
nagyban így alaku[illegible]ntanivaló 220—
gonya 17.25, Gülbab[illegible]k 260, hízott
Ella 14.10, étkezési[illegible]ulyka 260
zési Krüger 11.45 [illegible]csirke
Vöröshagyma 2[illegible]úd
74.60, fejeskápos[illegible]
35, vörökáposz[illegible]
karfiol levélze[illegible]
110—160, főze[illegible]
tisztított pa[illegible]
360—450, s[illegible]
gyökér 30[illegible]

Elfogyott a karácsor[illegible]
itt a SZÍNHÁZI MAG[illegible]
7 SZENZ[illegible]
1. BÓKAY JÁNOS KRITIKÁJA AZ ÚJ M[illegible]
2. MAGYAR MŰVÉSZVILÁG BERLINBE[illegible]
3. LISZT NÁNDOR TRÉFÁS ÚJÉVI RIG[illegible]
4. BESZÁMOLÓK A HÉT NAGY PRE[illegible]
5. GRÓF PÁLFFY PÁLNÉ A LEGÚJ[illegible]
6. BÁRÓ KEMÉNY JÁNOS NOVE[illegible]
7. TÍZ KOMIKUS A NEVETTETÉ[illegible]
KOTTA-, KÉZIMUNKA-, KONYHA[illegible]

MIT FŐZZEK?

Szerdán

Ebéd: *Karfiolkrémleves, bujtatott pörkölt, darakrém.*

Vacsora: *Kocsonyázott ponty, diós-mákos patkó.*

Tanács: A karfiollevesbe a külső zöld leveleket és a torzsát is belefőzzük és szitán áttörjük. Az íze teljesen olyan, mint a karfiol fehér részének.

A Szentestén ne adjunk meleg vacsorát, legyen minden kész, hogy ne kelljen főzni, mosogatni.

Recept: *Bujtatott pörkölt.* Izes pörköltet készítünk (lehet birkahúsból, sőt marhahúsból is) és azt burgonyapüré közé rejtve tálaljuk. A burgonyapürét fele tej, fele vízzel készíthetjük.

Darakrém. Félliter vízbe 7 dg cukrot, kis sót, egy citromlevet keverünk és 5 dg darát 6 percig állandó keverés mellett belefőzünk. Ha levettük a tűzről, fél óra hosszat habosra verjük. Gyümölcslével tálaljuk.

Diós-mákos patkó. 2 dg élesztőt egy kevés tejben, 1 kockacukorral megkelesztünk, 50 dg főtt, hideg, szitán áttört burgonyát 50 dg lisztlel, 16 dg zsírral, csipet sóval és 3 evőkanál cukorral este összegyúrunk. A tésztát éjszakán át meleg helyen, letakarva állni hagyjuk, reggel kinyujtjuk, töltjük, összesodorjuk és tojássárgájával megkenve, még egyszer kelni hagyjuk. Meleg sütőben sütjük. A mákot is, diót is vízzel, mazsolával és mézzel lehet főzni.

Előadás a magyar repülőgépgyártásról

Báthory István, a MALERT műszaki osztályának vezetője a magyar repülőgépgyártás időszerű kérdéseiről tartott a Tiszti Kaszinóban előadást.

Ismertette bevezetőben a repülőgépek jelentőségét békében és háborúban, majd azzal folytatta, hogy Magyarországon a trianoni békediktátum túlsokáig akadályozta nemcsak a repülés, hanem a repülőgépgyártás fejlődését is. Ma már a repülőgéppel szemben támasztott követelmények mind nagyobbak, újabb és újabb géptipusokra van szükség, ezért szükséges a repülőgép és motorgyártó üzemek, valamint az aerodinamikai kisérleti állomások állandó összedolgozása. Nevelni kell repülőspecialistákat is megfelelő szakiskolákban. Biztositani kell a szakember-utánpótlást is. Egyelőre nálunk a repülőgép- és motorgyártásnak nincs érdekképviselete, amely minősítse és felszabadítsa a különböző üzemekben dolgozó tanoncokat.

Fel kell kelteni a serdülő ifjúság érdeklődését is nemcsak a középiskolákban, hanem a népiskolákban is, ahol be kell kapcsolni a repülést a tananyagba. A magyar repülőanyag egyébként kiváló és nagyon érdemes a kiképzésre. Végül bemutatta filmekben is a német repülőgép- és motorgyártást.

— **T. Hirdetőink figyelmébe!** Felkérjük t. Hirdetőinket, hogy a karácsonyi számra hirdetéseiket ma este 7 óráig szíveskedjenek feladni, mert azontúl technikai okok miatt hirdetéseket nem vehetünk fel.

— **A szőlőmag mint kávépótlék.** A földmívelésügyi miniszter rendeletileg megengedte, hogy a kávépótszerek készítésénél a pörkölési zamat növelése céljából járulékos anyagként, legfeljebb 5 százalék mennyiségben, szőlőmagot is fel lehet használni.

P802A
[illegible]k
[illegible]ans-óra
[illegible]védjeggyel
[illegible]életre szól
[illegible]rt az árát, mert
[illegible]os, szép és tartós.
[illegible]szaküzletekben kapható.
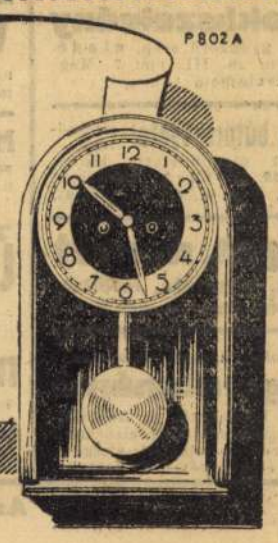

SZALKÁRI Rózsi festő

Május 17-én, hétfőn 17,00 órakor **Szalkári Rózsa** festményeinek kiállítását a Rottenbiller utca 43-45 sz. alatti Általános Iskolában Geröly Tibor nyitja meg.

Művészet és barátai
1990

Evangélikus templomok Magyarországon. Szerk. Dercsényi Balázs. Bp. : Hegyi & Társa, 1992

SZALKÁRI Rózsa Művészet és Bánkai 1995/2

a szellemi függetlenséget biztosította számára. Művészi pályafutását lapunk 1993 januári számában ismertettük. Az írásból egy boldog ember arcképe bontakozot ki, aki egész életében úgy festhetett, rajzolhatott és mintázhatott, ahogy kedve tartotta.

Emlékét őrizni fogják irodalmi ihletésű rajzsorozatai, melyekben a költészet nagyjainak, így pl. Adynak, Babitsnak, Radnótinak verseit "fordította le" a grafika nyelvére. (Nagy László verseihez készített sorozatát ma a költő bulgáriai emlékházában őrzik, de ilyen lapjai találhatók a budapesti Irodalmi Múzeumban is.) Olajképeinek java részét "modern ikonjai" teszik ki, melyeken a régi idők formavilágát modern mondanivalóval ötvözve, dobozszerű keretezésben jeleníti meg. Munkásságának harmadik ága a plasztika világa. Nem hagyományos szobrokat kell ezen érteni, hanem megmunkálható anyagból, pl. rézlemezből, fából összeállított, groteszk figurákat, maszkokat. Ez utóbbi csoportra sem süthető rá azonban a "könnyű műfaj" bélyege, mert olyan alkotás is van köztük, mint a már többször méltatott Van Gogh-érme.

Szinte teljesíthetetlen feladatra vállalkoznék, aki ma Lázár Sándor életmű-kiállítását kívánná megrendezni. Művei ugyanis szétszóródtak az ország minden tájára. Nem gazdag mecénások vásárolták fel e tehetséges művész szellemének, virtuóz kezének remekeit. Ő maga oszhogy nemrég két teljes rajzsorozatát: több tucatnyi, lavírozott tusrajzot adományozott egy számára látszólag közömbös iskola támogatására.

Lázár Sándor: Önarckép

Az eltávozott művész életművét összegyűjtve aligha fogja őrizni egyetlen múzeum is. Emléke mégis tovább él, hiszen képei, rajzai a maguk környezetében sugározzák majd alkotójuk emberszeretetét. Művei olyan egyéni hangú mesterről adnak hírt az utókornak, aki tehetsége révén korszerű tudott maradni anélkül is, hogy követőjévé vált volna napjaink egynémely "művészeti" irányzatának.

Dr. Soós Imre

gyelembe se vennek vagy szándékosan azt a képet viszik el, ami tetszik vagy éppen kéznél van. Úgy gondolom, oda is kell figyelniök. Ha bárki megnézi a tárlatot, láthassák, kinél hogyan jelenik meg a tavasz, az ősz, a tél. Különösen indokoltnak tartom ezt, ha iskolagalériában, művelődési házban van kiállításunk.

Mivel magyarázható, az érdeklődők kérdésére mit válaszoljak: hogyan kerül az őszi virágcsendéletbe a pipacs, A tél a képzőművészetben kiállításra a verőfényes nyári táj, a kardvirág? – Ha a kiírt témához nincs megfelelő képem, akkor nem veszek részt, hisz annyi más lehetőség van, ahol nincs tematika.

A Mozart hallgatása közben engem nem inspirált kép készítésére, ráfogni meg nem akartam egy előző munkámra sem, ezért csak megnéztem, hogy mások hogyan oldották meg. Sajnálom, hogy ez nem mindenkinek lelkiismereti ügy.

Hiszem, hogy nem a szervezők feladata, hogy ítéljenek: a kép alkalmas-e kiállításra. Örültünk, hogy feledhettük a kemény zsűrizés időszakát. A művészeknek maguknak kell gondosabban kiválasztani a kiállítandó képet, hogy ezzel is megbecsüljék társaik közös szereplését.

Van még egy észrevételem az ilyen kiállítások megnyitóiról. Mivel mindegyik alkalom baráti összejövetelre, megpihenésre, személyes kapcsolatok, barátságok elmélyítésére, ezért igényelném, (véleményemmel nem vagyok egyedül), hogy aki megnyitja a tárlatot, legalább a meghívóról pontosan olvassa fel a kiállítók nevét, akik jelezzék, melyik névhez ki tartozik. Annyira ne legyen hosszú az irodalmi rész, hogy erre ne maradjon idő.

Szalkári Rózsa

Megalakult a "Kun Zsigmond Népművészeti Gyűjtemény" baráti köre

A Pataky Művelődési Központban 1994. november 20-án M. Kiss Pál festőművész, művészettörténész és hat egykori tanítványa: Fenyves Mária Annunciáta, Forintos Anna, Kaszner Margit, Károly Éva, Osváth Miklós, Róth István kiállítását dr. Pogány Ö. Gábor művészettörténész nyitotta meg. A Művészetbarátok Egyesületének képviseletében dr. M. Kiss Pálnak Geröly Tibor főtitkár az egyesület plakettjét nyújtotta át.

Az ünnepség utáni fogadáson dr. Gomola György költő, művészeti író kezdeményezésére ismertettem azt az elképzelést, hogy alakítsuk meg a "Kun Zsigmond Népművészti Gyűjtemény" Baráti Körét. Az Egyesület legidősebb tagja: a hamarosan 103 éves Kun Zsigmond gyűjteményének látogatása, propagálása, a gyűjtemény értékes együttesének ismertetése legyen a Baráti Kör tevékenységének célja. A Budapest III. ker. Fő tér 4. szám alatti ház emeletén elhelyezett gyűjtemény szépsége megérdemli, hogy nagyobb figyelmet fordítson értékeire a közönség. Tanintézetek diákjai és tanárai körében kellene elmélyíteni annak tudatát, hogy ez a gyűjtemény létezik, látogatható – a még megmaradt Óbuda igen szép környezetében. A vizuális kultúra terjesztésének fontos módja a magán- és közgyűjtemények látogatása. Fontos lenne az is, hogy Kun Zsigmond munkásságát ismertető tárló gazdagítsa a gyűjtemény történetének áttekintését. A Baráti Kör tervei szerint minden esztendőben a Gyűjtemény épületébe szervezett látogatáson emlékezik meg – a jelentős részében népművészeti műegyüttes történetéről, az alapító jelenlétében.

Reméljük, hogy a Baráti Körhöz minél többen csatlakoznak.

Kaszner Margit

Szalkovszky Tibor, 13 éves, Budapest.

Kazlak (Szalkovszky Tibor, 13 éves, Budapest)

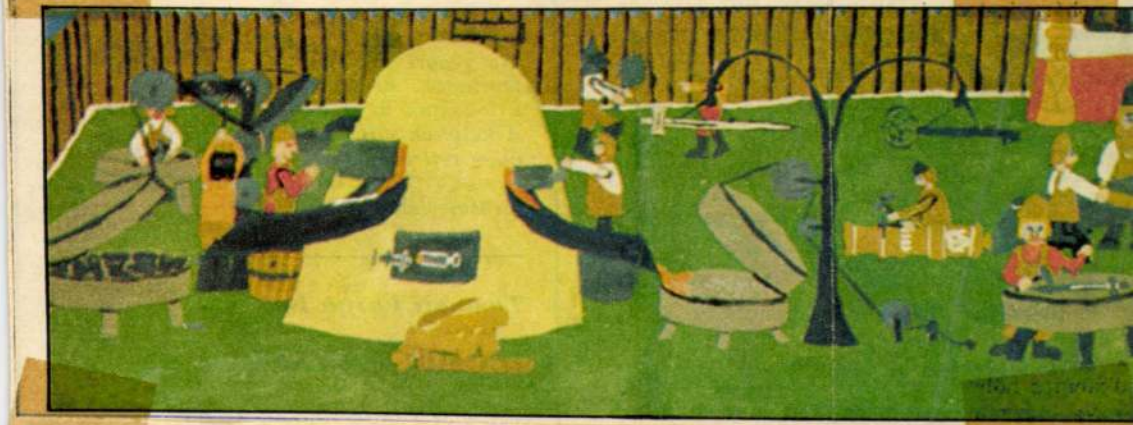

Sz.E.: Jogy látják ők.

Nők Lapja, 1978. jún. 3.

kapta s az elé az ajtó elé tette, a hol az ételt szokták neki benyújtani. Ha megtöltötték a bögrét, beledugta újját és lenyalta; ha pedig elvették a bögrét, hangosabban hallatta az ivási hangot s követelőzve nézett Garnerre.

Egy másik, braziliai származású kapuczinusmajom, *Pedro*, a mely nagyon barátságos természetű volt s ismerőseinek a fülébe szokott belekiabálni, meg belekaczagni, megtette azt is, hogy belebeszélt egyenesen a fonográfba. Kis fekete kezeibe fogta a tölcsért s a száját beletartva beszélt. *Pedro* beszédét azután a fonográf útján közölték egy másik hasonló fajtájú majommal, melynek «*Puck*» a neve. A fonográfot a szomszéd szobában forgatták s innen is figyelték meg Puckot, a mely tehát nem látott egyebet, mint az ördöngös gépet. *Puck* megdöbbenve bámészkodott a hangtölcsérre, egy-két hangot hallatott, körülnézett a szobában, újra egy sor hangot hallatott s szemmelláthatólag ijedten húzódott vissza. A fonográf újra megszólalt — «a kapuczinus majom-nyelven.» *Puck* közeledett hozzá, halkan felelt neki. Egy a fonográfból hallott sivító hang megijesztette, bizalmatlanúl bámúlt a tölcsérre s nem mert többé felelni. Egy más alkalommal a tölcsér fölé kis tükröt erősitettek. *Puck* kedveskedő mozdulatokkal és barátságos morgással üdvözölte a saját tükörképét, melyet másik majomnak nézett. Ekkor a fonográfból fölhangzott a *Pedro* «beszéde». *Puck* meghökkent, a hangja és a magaviselete olyan volt, mint a gyermeké, mely váltig erősitgeti, hogy nem fél, de minden mozdulata félelemről tanúskodik s végre is elkezd ordítani. *Puck* ugyan nem ordított, de az arcza rémes rettegést tanúsított.

Garner szerint a majmoknál majd minden hangot valami mozdulat kisér, a melynek egy másik ugyanazon fajtájú majomnál bizonyos meghatározott értelme van. Különböző fajú állatok, ha hosszas ideig egy ketreczben laknak, idővel megértik egymás nyelvét, de arra alig tesznek kisérletet, hogy beszélni is megtanúlják.

Beszéd alatt, mint emlitettük, csak egyes hangok értendők, a melyek emberi értelemben véve egész fogalomsoroknak felelnek meg. Más hang jelenti a «*majom*» fogalmát, más az «*egyéb állat*»-ét, más hanggal nevezik a gyümölcsöt, mint általában az evést. A majmot jelentő hangot, a mely halk üdvözléshez hasonlít, különösen akkor hallatják, mikor hosszas elkülönités után meglátják valamelyik társukat, vagy legalább annak tükörbeli képét. A mely majmot sokáig kenyéren és tejen tartottak, ez egész más, a szokott «evési hang»-tól elütő hangot hallat, mikor banánát vagy egyéb gyümölcsöt nyújtanak neki.

Egy külön hang fejezi ki a tagadást, vagyis azt, hogy: «nem» — «nem kell» — «nem lehet» — «nem akarom». — S érdekes, hogy ezt a hangot hasonló fejcsóválás kiséri, mint az embernél a tagadás kifejezése. Egy hang, a mely, a mennyiben át lehet irni emberi hangokra, ilyesformán hangzik: *i — cs — g — k* meglepetést, félelmet, figyelmeztetést, veszedelmet, valami szokatlan eseményt fejez ki, egy másik, a torokban suttogva ejtett «*c — h — i*» hang valami oly dolog közeledését jelenti, a melytől nem kell félni. Egy különös nyávogás azt jelenti: «ide gyere», vagy «ne menj ki», vagy: «ne hagyj magamra».

Ezek a majomhangok *Garner* szerint nem esetlegesek, hanem állandók. Ha a majom beszélt, szünetet tart s vár a válaszra; ha nem kapnak választ, ismétlik a hangot s ránéznek a megszólítottra. Ha egyedül vannak, sohasem hallani tőlük e hangokat, nemkülönben akkor sem, ha valami mással vannak elfoglalva. Minden fajnak megvan a maga külön nyelve, sőt ez még tájszólásszerűen módosúlhat is. Hangtani sajátossága hasonlatos a csecsemő gyermek motyogásához. Mennél inkább társas hajlamú az illető majomfaj, annál fejlettebb a nyelve is.

A főhangok, úgy látszik, tiszta magánhangzók, mássalhangzóknak nyomai csak ritkán vehetők észre főkép olyankor, ha a beszéd halk. Az *u* magánhangzó leggyakrabbi, az *e* és *ei* ritkábbak. Fontos e tekintetben tudni azt, hogy az alsó rendű míveltséggel biró emberfajok nyelve is nagyon szegény mássalhangzókban. Igy a négerek, a kik Amerikában már két évszázad óta elvesztették eredeti nyelvüket, bizonyos angol mássalhangzókat ma sem képesek még kiejteni.

Garner kutyákkal is tett kisérleteket. Egy terrier kutya-kölyök ugatását fölfogta a fonográfban s aztán közölte az anyjával, a mely hallgatag, jóindulatú és eszes állat volt. A kutyaanya — minden jel arra mutatott, — megismerte a fia hangját, felelt neki s meghökkent, mikor sehol se tudta megtalálni a kölykét, sem a szobában, sem a fonográf tölcsérében. Más kutyák fonográf útján közvetített ugatására legfeljebb ha morgott egyet, különben a füle botját se mozditotta.

Vadászok egyébiránt régóta tudják már, hogy az állatok megértik az egymás hangját, sőt hogy különböző állatfajok is figyelmeztetni tudják egymást a közeledő veszélyre. Hogy egyes magasabb rendű állatok ennél tovább is eljutnak, s bizonyos, szellemi képességeik szűk korlátainak megfelelő fogalmakat is ki tudnak hangok útján fejezni, *Garner* és mások hasonló kutatásai óta ezt is nehéz volna kereken tagadni.

Az az érdeme minden esetre megvan az amerikai tudósnak, hogy roppant türelemre és éles megfigyelő tehetségre való vizsgálataival útat tört a tudományos kutatás emez eddig járatlan mezején. Ha az ő nyomain mások tovább dolgoznak, nemcsak hogy biztosabb ismereteink lesznek az állatok beszélő képességének határairól, hanem új világosság derül az emberi nyelv egyes jelenségeire is.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

AMERIKAI KOSSUTH-ÉRMEK.

A SZALKSZENTMÁRTONI PETŐFI-ÜNNEP.

Szalkszentmárton, a lelkes magyar község, márczius 15-ikén emlékezetes ünnepet ült. Díszes márványtáblával és azon relief-arczképpel jelölte meg azt a házat, a hol Petőfi Sándor 1845—46-ban lakott, s több szép költeménye között egyik legmélyebben átérzett versét: *A jó öreg korcsmáros*-t irta.

A Petőfi-társaság tagjai közül, a község meghivására, *Bartók* Lajos alelnök, *Szana* Tamás főtitkár, továbbá *Jakab* Ödön, *Ferenczy* Zoltán, *Prém* József, *Koroda* Pál és *Váradi* Antal rándultak le erre az ünnepélyre. Velök utazott *Benyovszky* Sándor gróf, orsz. képviselő, s két fiatal iró: *Baróti* Lajos és *Szentessy* Gyula. Föllobogózott kocsik várakoztak a kunszentmiklósi vasuti állomáson.

Szalkszentmártonban *Dobos* László református lelkész vendégszerető házában villásreggeli várta a Petőfi-társaság képviselőit, majd a templom előtti téren *Csikay* Imre főszolgabiró, *Rudnyánszky* László szolgabiró, *Fekete* Pál, a város jegyzője, beszéddel üdvözölték a vendégeket, mire *Bartók* Lajos felelt.

A tulajdonképeni ünnep istentisztelettel kezdődött a templomban, hol *Máté* Elek, dunavecsei ref. lelkész lendületes szónoklatban dicsőítette a szabadság emléknapját s ezzel kapcsolatosan a szabadságharcz költőjének: Petőfi Sándornak emlékét. A nagy hatású beszéd után az ünneplők a nagyfogadó előtti térre vonultak, melyet aznap neveztek el Petőfitérnek, s a hol ekkor már Szalkszentmárton lakossága várakozott, ünnepi díszben sorakozva az emelvény körül. *Bartók* Lajos itt «Várjátok Petőfit!» czimű költeményét szavalta el, melyet lapunk mult heti számában közöltünk. Utána *Nyáry* Pál ref. segédlelkész mondott emlékbeszédet, mire lehullt az emléktáblát takaró lepel s látható lett Petőfinek fehér márványból faragott dombormivű képmása, alatta e felirattal:

SZALK-SZENT-MÁRTON LAKOSSÁGA
ÁLLÍTOTTA E TÁBLÁT
A MAGYAR SZABADSÁG LÁNGLELKÜ ÉNEKESÉNEK
PETŐFI SÁNDORNAK,
KI AZ 1845—46. ÉVEKBEN E HÁZBAN LAKOTT,
1901 MÁRCZIUS 15-ÉN.

*

Anyám az álmok nem hazudnak:
Takarjon bár a szemfödél:
Dicső neve költő fiadnak,
Anyám! soká, örökkön él.

Ezután következett *Ferenczi* Zoltán fölolvasása, melyben Petőfi szalkszentmártoni működését méltatta, és *Váradi* Antal költeménye:

PETŐFI EGYKORI LAKÁSA SZALKSZENTMÁRTONBAN AZ UTCZA FELŐL.

«Petőfi visszatér.» *Gaál* József, az emlék-bizottság titkára, elszavalta a «Talpra magyar»-t, a közönség pedig a «Szózat»-ot énekelte s ezzel az ünnepély véget ért.

Az ünnepi lakomán, melyet abban a gerendás nagy szobában tartottak, hol egykor az öreg Petrovics vendégei mulatoztak, *Benyovszky* Sándor gróf, *Földváry* József (a híres Földváry Gábor fia), *Bartók* Lajos, *Váradi* Antal és *Jakab* Ödön mondtak pohárköszöntőket.

Képeink egyike a nagyfogadó előtt csoportosuló szalkszentmártoni polgárokat, másika pedig a fővárosi vendégeket, közvetlen az emléktábla előtt Bartók Lajost, Jakab Ödönt és Ferenczi Zoltánt tüntetve föl, aztán az emlék-bizottság tagjait mutatja családtagjaik környezetében.

EGYVELEG.

* **Római lelet Amerikában.** Wisconsin államban nem rég hat méter mélységben egy római érmet találtak, melyen még eléggé tisztán lehetett látni a hires négy betűt, S. P. Q. R.: Senatus populusque Romanus. Szakértők kutatása szerint ez az érem nem egészen véletlenül jutott amerikai földre; valószinű, hogy római hajósok járhattak valaha e vidéken, de aztán nem tudtak többé visszatérni Európába, s így útjukról nem maradt hir.

* **Drága arczkép.** *Mackay* amerikai milliomos 250,000 korona tiszteletdíjat fizetett *Meissonier* hires franczia festőnek, ki neje arczképét lefestette. A nő azonban épen nem volt megelégedve az arczképpel, szétvagdalta s tűzbe dobta, mire a büszke festő a tiszteletdíj-utalványt szintén szétszakgatta s elégette.

* **Festészetből** talán senki sem szerzett oly nagy vagyont, mint az 1873-ban elhunyt Landseer Edwin angol festő. Hagyatékából csak az ingatlant 4 millió koronára becsülték; az Athénben levő műtárgyakért is többet vettek be másfél milliónál.

* **Az orosz petroleumforrások** átlagos mélysége mintegy 27 méter. Teljes kiaknázásukat nagyon megnehezíti az, hogy a laza homokos talajon át nagyon könnyen beszivárog a fúrólyukakba a Kaspi tenger vizéhez nagyon hasonló, erősen sós talajvíz.

* **Nyomorék gyermekeket készítő bandát** fedeztek fel Szent-Pétervárott. Ez a banda gyermekeket rabolt s azokat nyomorékokká tette, hogy a koldusok magukkal hordozhassák. A banda feje, ki a nyomorék gyermek révén szerzett pénznek három negyedrészét kapja, gazdag ember s több emberbaráti egyesületben szerepelt.

* **Alligátor-tenyésztő** van Florida államban. A vállalkozó 120 hektárnyi mocsaras területen rendezett be tenyésztő-helyet, melyből, mivel a vadászok Amerikában már meglehetősen kipusztították az alligátorokat, melyeknek bőrét most is nagyon keresik, nagy hasznot remél.

* **A legnagyobb búzatermő állam** Minnesota. A mult évben körülbelül 5 millió hold, azaz mintegy 20,000 négyzetkilométer területet vetettek be ott búzával s a termés 25 millió hektoliternél több volt, azaz kétszer annyi, mint Ausztráliában összesen.

* **A párisi kiállításon** naponta 163 zenekar játszott a különböző helyeken, ide nem számítva a dalárdákat és énekkarokat. Soha annyi zenekar nem játszott egyszerre egyazon zárt területen.

* **A czímekkel** legnagyobb üzleteket csinálnak Olaszországban. San Marino köztársaság árvaházát csaknem tisztán czímadományozások jövedelméből tartja fenn. Herczegi vagy bárói czímet bárki kaphat 25,000 koronáért. Olaszország más részeiben azonban már szükségesnek tartják, hogy a vásárlónak fekvő birtoka is legyen. A czímek ára különben meglehetősen szabályozott. A «*prince*» czím 40,000 lirába kerül, a «*herczeg*» 30 ezerbe, a «*marquis*» 25,000-be, a «*gróf*» 20,000-be. *Báró* czímet 9600, *nemesit* (nobile) már 4000 liráért lehet kapni. Olcsóbbak a czímek a pápai udvarnál, hol a grófi czímért 9600, a «*marquis*» czímért 2400 lirát kell fizetni.

* **A legelső vasuti szerencsétlenség** 1830 szeptember 15-én történt, midőn Stephenson megnyitotta a liverpool-manchesteri vonalat. Eccles falunál ugyanis, hol a vonat a szemközt jövő vonat érkezésére várakozott, Huskinson miniszter, míg a vonat állt, a vasút mellett sétált s épen az egyik kocsiból hozzászóló Wellington herczeghez sietett, hogy vele kezet fogjon, midőn a más irányból érkező vonat berobogott, Huskinsont elütötte s lábát úgy összezúzta, hogy még aznap estére meg is halt. A szerencsétlenség nagy fölháborodást okozott s Stephensonnak csak nagynehezen sikerült a föllingerült kedélyeket lecsillapítani.

* **A föld körülutazására** egy embernek, még ha soha sem kellene is megpihennie, 428 napra volna szüksége, de egy folyton futó gyorsvonatnak már csak 40-re. A hang ugyanezen utat 31 ½ óra alatt tenné meg, a világosságnak már csak fél másodperczre volna szüksége, a villamerőnek pedig még ennyire sem.

* **Az amerikai Egyesült-Államok elnöke** évenként 240 ezer korona fizetést húz. Ebből a háztartás, hivatalos ebédek és a fogadtatás költségeit is kell fedeznie. A kormány csak egy szolgát és egy irnokot bocsát az elnök rendelkezésére, a többi cselédséget maga fizeti és tartja. Ily körülmények közt nem csoda, hogy az elnökségre vagyontalan ember nem igen pályázhatik.

* **A Hawai szigeteken** sok száz ló és több ezer szarvasmarha hónapokon át vizet nem iszik. Ezek az állatok a szigetek fensíkjain élnek, honnan a szarvasmarha csak a vágóhidra kerül. Miután azon a vidéken a tél, vagyis az esős évad után víz alig marad, az állatok valami maninia nevű növényt esznek, melynek az a tulajdonsága, hogy nagy víztartalmánál fogva a szomjuságot is eloltja.

* **A moszkvai Kreml** palotában, hol eddigelé valamennyi orosz uralkodót megkoronázták, ezek trónjai és történelmi becscsel biró ékszerei mind fel vannak halmozva. Az itt levő arany, ezüst és drágakövek értékét 1400 millió forintra becsülik.

* **Papirkészítésre** most már közel 40 év óta leginkább faanyagot használnak, mint a mely a legolcsóbb. Maga Németország mintegy félmillió tonna papirt fogyaszt el a fapapirból, melyhez különösen a rongyokból és szalmából készült papirokat lehet még számítani. Az utóbbi évszázadokban még a füveket, különösen az esparto füvet is nagyban kezdik használni papirkészítésre, mivel a faanyag mindinkább drágúl.

* **Angliában a sport** különféle nemeire évenként 38 millió font sterlinget vagyis 912 millió koronát költenek. Első helyen a lóversenyek állanak, melyek 132 millió forintot nyelnek el, míg a «cricket» költségei 24 millió forintra rúgnak.

GYÜLEKEZÉS AZ EMLÉKTÁBLA ELŐTT.

A SZALKSZENTMÁRTONI PETŐFI-ÜNNEPRŐL.

Szallai Ferenc
ötvös Pápa
Kőmagyötvj. 282 l.

LS,	1600	—	**Franciscus Szallai,** e. 1728. (Pápán lakozott Szallai Ötvös Ferenc fiát, Jánost inasul veszi fel a győri ötvöscéh 1728-ban. Győri céhiratok, Sz. Benedek-rend gimnáziuma, Győr. — *Der Sohn* ~~*v. F. S.*~~ *der in Pápa* ~~*gewohnt hat*~~ *wird Lehrling in Raab 1728.* Feszület, négy kiszögelléssel megtört ellipszis kerületű talppal és körtenódusszal. — *Kruzifix m. ovalem Fuß, daran vier Rippen, u. Birnennodus.* R. k. pléb. templom — *Pfarrkirche,* Pápa.

H d. E haften ~~[illegible]~~ Franz Szall
V)

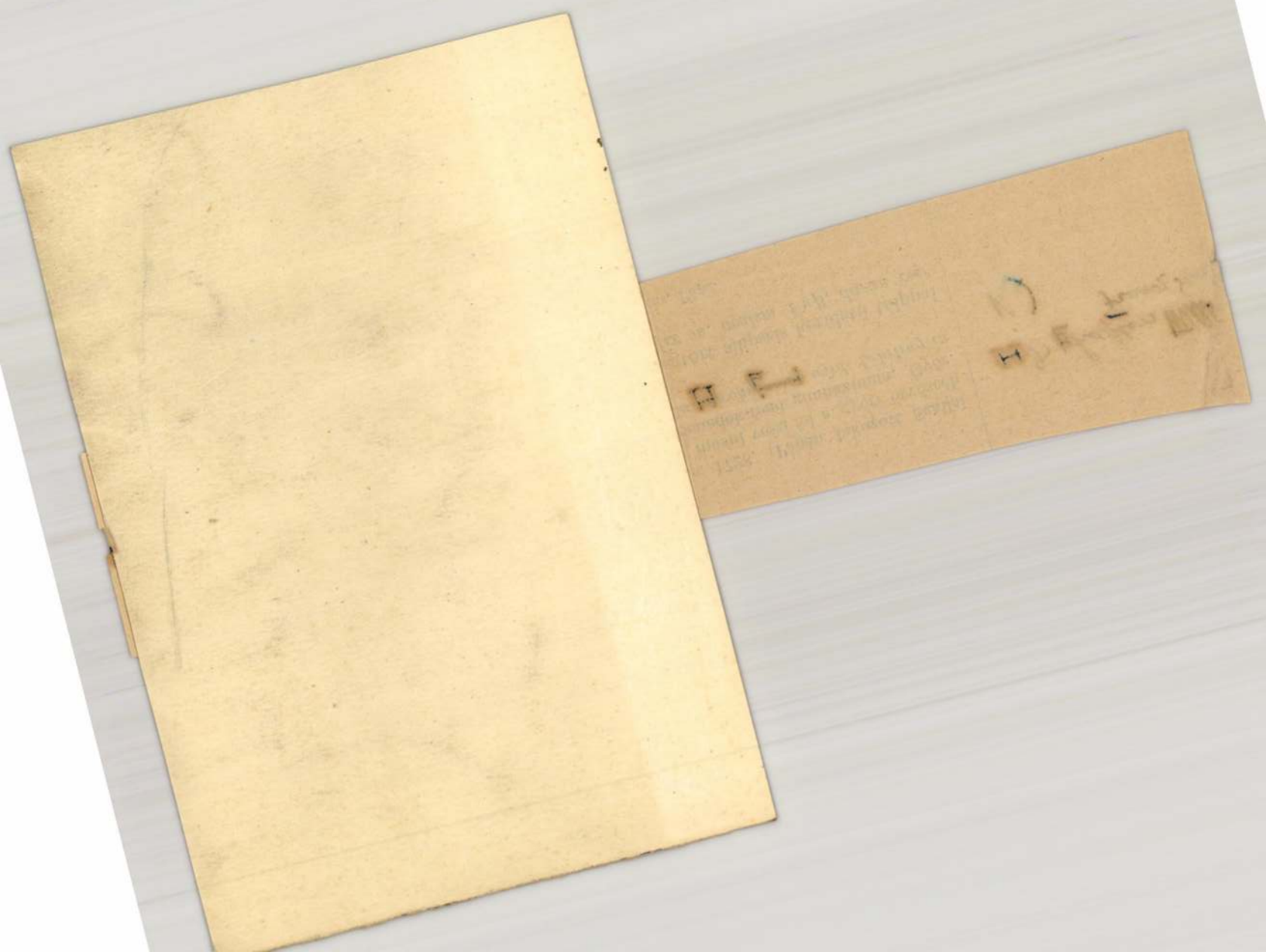

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 ÁPR 28
Petőfi Népe

Szalm Leopold budai kőfaragómester

ÉSZET • IRODALOM • MŰVÉSZET

Kalocsai szobrok

A múlt század második felében végzett ásatások során előkerült „kalocsai királyfej" és a „jobbágyok gyamköve" tanúi annak, hogy a város akkori templomát Árpád-kori szobrászatunk kiemelkedő művei díszítették. A királyfej nagyvonalú ábrázolásmódja, erőteljes stílusa magas színvonalú műhelyt feltételez. Köztéri szobrok nem kerültek elő. Kérdéses, hogy voltak-e a városnak a középkorban köztéri szobrai. Ha voltak is, nem maradhattak meg, mert a török bálványnak tekintette az ilyeneket és elpusztította.

A Kálvária a legrégibb köztéri emléke Kalocsának. Figyelemre méltó barokk szobrairól az 1776-ban készített Batthyány-album — Fischer Antal által rajzolt távlati képe — „tudósít". A mű az 1920-as években került a kórház elől a temetőbe.

Szalm Leopold budai kőfaragómester műemlékké nyilvánított remek alkotása az 1786-os évszámot viselő Szentháromság. G. I. Schiel német szobrász munkája a temetőben, a fehér márvány Pieta. Közelében Kisfaludi Stróbl Zsigmond szobra, egy serdülő korban elhunyt fiú sírján. A főút mellett látható Pátzay Pál fehér márvány leányszobra. Figyelemre méltó Buza Barna által 1968-ban készített domborműves síremlék és a Tóth István tehetségét tanúsító mellszobor Petrovácz József nyughelyén.

A történelmi városközpontot a gyászos mohácsi csatára emlékeztető Tomori-szobor díszíti. Alkotója Füredi Richárd. Itt áll az első világháború magyar hőseinek emlékműve. Sidló Ferenc munkája.

A Fiúkollégium előkertjében található Gyenes Tamás Hunyadija (1961), a Városkertben Mikus Sándor Fésülködője (1966) már a felszabadulás után kibontakozott szépítő törekvéseket példázza. Nyolc esztendeje avatták fel Kovács Ferenc Petőfi-szobrát. A kórház előtt áll Kisfaludi Stróbl Zsigmond Bizalom című kompozíciója. Egy orvost ábrázol gyógyult betegével. Ezt is 1966-ban adták át a köznek. A világhírű Nap-kutató, csillagász, Fényi Gyula mellszobrát 1970-ben helyezték el a könyvtár mellett levő parkban. Szabó Gábor művész készítette. Szabó Iván remeke az autóbusz-pályaudvaron látható Integetők (1967). Az Építőgépgyár szerelőcsarnokának előkertjében levő szökőkút kétalakos szobrát Kampfl József alkotta (1971). A Serdülők háttal állnak egymásnak és vízrevágyón néznek a medencére a kétnembeli ifjúságot egymáshoz vonzó érzéssel.

Martsa István Névtelen kubikos című kompozícióját a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapjának a közreműködésével kapta Kalocsa. A kubikos a pihenőben tartott ásójára tett kézzel elégedetten néz az elvégzett töltésépítő munkára, mellyel az évszázadokon át pusztító árvizektől mentette meg a várost.

A szobrok a városkép szerves tartozékai: gyönyörködtetnek, emlékeztetnek, tanítanak.

Bozsó Ferenc

● **Gyenes Tamás: Hunyadi**

● **Martsa István: Névtelen kubikos.**

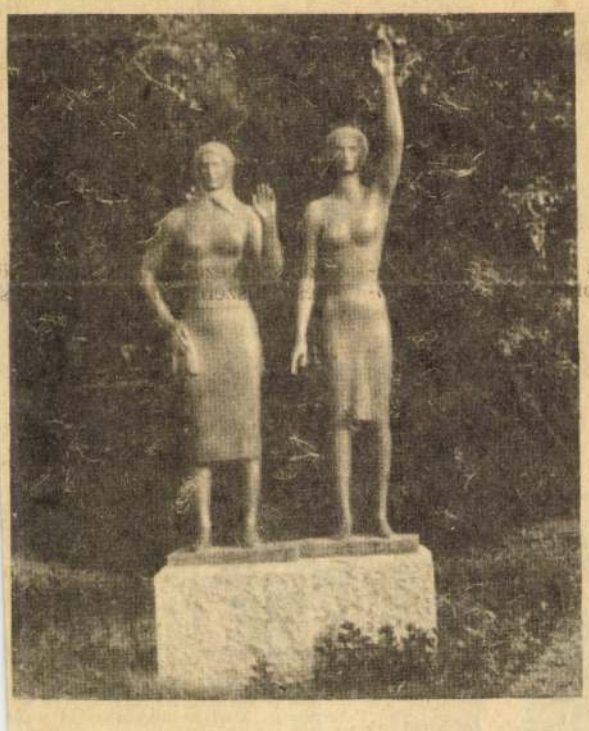

● **Szabó Gábor: Fényi Gyula.**

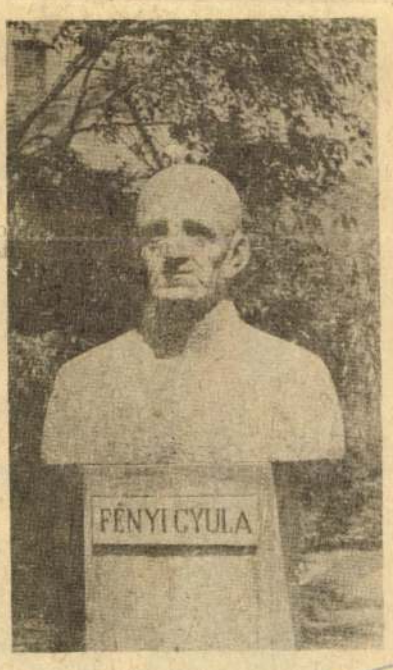

● **Szabó Iván: Integetők:**

Pályaválasztás előtt álló FIATALOK!

A Habselyem Kötöttárugyár kecskeméti, kerekegyházi, apostagi gyára felvesz

14 ÉVES KORTÓL

betanított varrónői munkára

MUNKAVÁLLALÓKAT.
(KECSKEMÉT KÖRNYÉKÉRŐL IS.)

ALBÉRLETRE ÉS BEUTAZÁSRA KÖLTSÉGHOZZÁJÁRULÁST TÉRÍTÜNK. IGÉNY ESETÉN A JELENTKEZŐKET SZAKMUNKÁSNAK KÉPEZZÜK KI.

JELENTKEZÉS: 1. Kecskemét, Külső-Mindszenti út 2. sz. Megközelíthető a 7. sz. autóbusszal. 2. Kerekegyháza, Ságvári Endre u. 56. sz. 3. Apostag, Hunyadi J. u. 19.

836

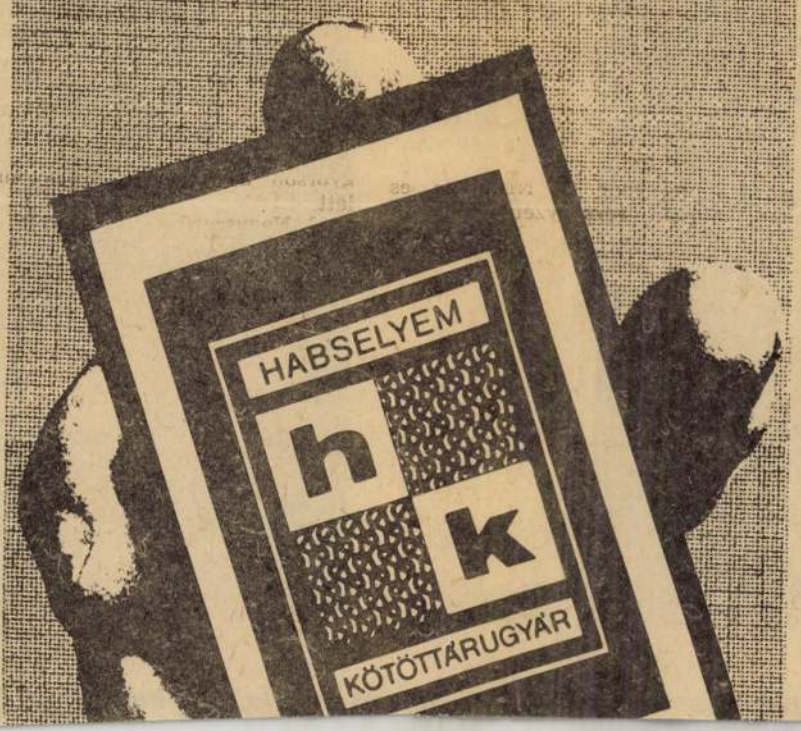

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondok mindazon rokonoknak, jó barátoknak, ismerősöknek, akik ismerték és szerették, szeretett feleségem

Lázár Jánosné

Erdélyi Margit
nyug. gyógyszerésznő

temetésén megjelentek, vagy ravatalára koszorút, kegyelet virágát hozták. Elhunytáról megemlékeztek, s ezzel fájdalmamat enyhíteni igyekeztek.

Gyászoló Lázár János
gyógyszerész

10 586

VOLÁN 9. SZ. VÁLLALAT

HIVATÁSOS GÉPJÁRMŰVEZETŐI TANFOLYAMOT SZERVEZ

A jelentkezési feltételek: kecskeméti lakás, katonaidő letöltése.

Jelentkezés: KECSKEMÉT, CSÁKTORNYAI U. 4—6.

1729

Munkaalkalom

GÉPLAKATOSOKAT, betanított mu kásokat, valamint férfi, női segé munkásokat, portásokat és takarít nőket felveszünk. Petőfi Nyomd Kecskemét. 8

MEGYEI Kórház azonnali belépéss felvesz általános szállító (beteghord munkást. Jelentkezés a szállítási os tályon. 8

GYAKORLOTT bérelszámolót azonn li belépéssel felvesz az Alföldi T ZÉP Vállalat. Jelentkezés: személy zeti vezetőnél. Kecskemét, Nagykörö u. 32. 20

ANYAGKÖNYVELÉSBEN és statiszt kában is jártas női adminisztráto felveszünk. Keszty s Ktsz Kecskem Ótemető u. 2. 20

SZERELŐK figyelem! Gabonatároló silók, takarmánykeverők, malm speciális szerelése az ország mind területén. Jelentkezés: Bátaszéki Ép tő- és Szerelőipari Szövetkezetnél személyzeti vezetőnél, írásbeli jele kezésre is válaszolunk. 8

MÁV Állomásfőnökség felvesz 8. á iskolai és középiskolai végzettségg rendelkező férfi dolgozókat forgal gyakornok, váltóőr, kocsirendező, v natfékező munkakörbe. Jelentkezé Kiskunfélegyháza állomás segédhiv talában, 7 órától 15.30 óráig. 9

TMK-MŰHELYBE lakatos, motors relő, hegesztő, csőszerelő, vasbeto szerelő és kőműves szakmunkások valamint külső változó munkahely fúrási segédmunkásokat veszünk Jelentkezés személyesen szombat vételével naponta 7—16 óra közö Lajosmizse, Vízkutató és Fúró Vál lat üzemvezetősége.

MEGYEI Kórház Kecskemét, Izsáki 5. azonnali belépéssel mosodai dol zókat és segédnővéreket keres. lentkezés a munka- és bérügyi c portnál.

fémmunkás

FÉMMUNKÁS V lalat Kiskunhal Gyára azonnali lépéssel keres g korlattal rendelk gyors-gépírónőt érettségizett munkavállalót minisztrátori bec tásba, valamint szaki rajzolót. Fizetés a kollel szerződés és megegyezés szerint. lentkezés a gyár személyzeti vez jénél.

KISKUNFÉLEGYHÁZI Építőipari S vetkezet kőműveseket, segédmunk

lit Szalma Edit

NÉPSZAVA

;zága

ibók, a jorubák és a hausza-fulániak földjén

tonai gyakorlótér? Valóban megalapozott lenne a feltételezés, hogy mindenről az olaj tehet?

Igen. Az olajkincs óriási pénzeket hozott, a pénznek már a szaga is vonzotta a befektetőket, és persze elsősorban az infrastrukturális beruházásoknak volt keletje: Lagos közlekedését hipphopp megoldották. A városban a hatvanas évek végén már képtelenség volt közlekedni, fél nap alatt lehetett csak az egyik városrészből a másikba jutni a sikátorok dzsungelében. Ezeket azonban nem lehetett utakkal keresztültörni anélkül, hogy elpusztítják a kalyibák ezreit.

Ezért inkább hagytak mindent úgy, ahogy volt, csak utakat építettek föléjük. Lagos így kocsiablaktávlatból akár még modern városnak is tűnhetett. A költségek elszámolását későbbre halasztották, hiszen az olajpiac nagymenőjének, az OPEC egyik támpillérének majdhogynem korlátlan hitele volt. A felvirágzó városok vonzották a falusiakat, megindult a sajátos afrikai exodus, amelynek során egész törzsek költöztek a nagyvárosokba. Előbb csak egy pár ember, akik építettek maguknak néhány kunyhót vagy vettek lakást, azután követték őket a közvetlen hozzátartozók, majd lassacskán az egész törzs beköltözött. A város nem zúzta szét a tradicionális közösségeket – újabb adalék arra, hogy a szöcske ugrik, a társadalom nem – csupán új keretbe helyezte el. Ahány törzs, annyi lakónegyed, nem nehéz eligazodni, ha az ember valakit keres, akiről tudja, hogy mondjuk ibibio. Ne keresse a jorubák között, ott biztosan nem lakik.

Nigéria valamikor földimogyoró-termő ország volt, exportra termelt, mogyorót és kisajtolt olajat. Ez volt az ország legfontosabb exportterméke. A hetvenes években azonban már mindent importáltak, az étkezési olajat is. A falvakban megtermelni semmit nem volt már érdemes, otthagyták a mezőgazdaságot, előbb csak a fiatalok, azután az öregek is a nagyvárosokba költöztek. Ahol ugyanazt az életet élték, amit addig, a törzsi hierarchia változatlan működött, megéltek, amiből tudtak. Munkából mind kevesebben, mert az – amint befejeződtek a nagy infrastrukturális beruházások – elfogyott.

Eközben az emberi viszonyok borzasztóan elromlottak. 1967-től '70-ig tartott a biafrikai háború, amikor az olajban gazdag területek „tulajdonosai", az ibo törzsek külön államot alakítottak, vagyis ellopták a saját olajukat. Én ebből a háborúból csak azt az amatőr filmfelvételt láttam, amelyen elfognak egy bokor alatt megbújó ibo srácot és hiába magyaráz, könyörög, kivégzik. Azokból az évekből ezt a képsort marta belém az emlékezet: a fiú rémült arca, a rámerevedett vigyor, mert hiszen nem tudja elképzelni, hogy most mindjárt le fogják lőni. Azután három pukkanás és belökik a holttestét a bokor alá. Törzsi háború? Olajháború! Talán majd egyszer azt is meg lehet tudni, kik pénzeltek kit, miért szállítottak – feltehetően Nagy-Britanniából – fegyvert Biafrának, miért küldtek repülőgépeket az oroszok a lagosi kormánynak. Akkoriban ez így ment, világhatalmak csaptak össze és a rémült fekete kisfiúk holttestét berugdosták az útszéli bokor alá.

*

Amikor az utolsó még valamennyire emberarcú tábornok, *Ibrahim Babangida* (megnyugtató modorú volt, olyan halk szavú, hogy nagyon ki kellett nyitnom a fülemet, hogy mit mond) is lemondott, megkísérelte átadni a hatalmat egy polgári kormánynak, amelyet szinte azonnal elsöpört a következő katonai puccs. A „szinte azonnal" azt jelenti, hogy rendeztek egy elnökválasztást, amelyet feltehetően egy *Mashood Abiola* nevű gazdag üzletember nyert meg. 1994. június 11-én bejelentette, hogy mint megválasztott elnök, átveszi hivatalát, június 23-án már börtönben csücsült.

Amikor a sorban utolsó diktátor, *Sani Abacha* a napokban elhunyt – *az eseményt saját szülővárosában* tánccal ünnepelték –, megnyíltak a börtönajtók és bizonyos volt, hogy Obasanjo tábornokkal meg a többi politikai fogollyal együtt Abiola is kiszabadul. Megkezdődtek a tárgyalások – többek között az ENSZ főtitkárának és egy amerikai megbízottnak a részvételével – arról, hogyan adják át a katonák a hatalmat és kinek. Ekkor lett rosszul – éppen a tárgyalások közben – Abiola, és halt meg csakúgy, mint néhány nappal korábban, szívroham következtében, Abacha. Nigériában persze egyik szívrohamot sem hiszi el senki. Kitört a káosz, a katonák ideje lejárt, október 1-jéig át kell adják a hatalmat, de nincs kinek.

Most kezdi megtanulni a világ, hogy kik a jorubák és kik a hauszák, ahogy korábban azt, hogy kik a tuszik és kik a hutuk. Közöttük törne ki az újabb törzsi háború Afrikában? Nincs kizárva. Én mégis azt mondom, hogy a törzsi rendszer sem épít be több ellenséges érzületet az ember zsigereibe, mint a nemzetállamok. Egyébként is, Nigéria nem Ruanda és nem Kongó. Igaz, hogy meggyötört ország, amely miközben gazdag lett, elszegényedett. De írástudatlan nem lett. És talán megőrzött valamit abból a csavaros, nekem egy kicsit székelyes észjárásból, amit az a mese árul el, amit onnan hoztam.

*

„Egyszer egy földműves kiment a földjére, hogy kiásson a vacsorájához egy yamgyökeret. Ahogy ás, megszólal a yam:

– Lám, most itt vagy, bezzeg egyszer sem jöttél ki gyomlálni! Mit szurkálsz itt az ásóddal!

Az ember riadtan néz a tehenére, de az nyugodtan kérődzik. A jóember kutyája odaszól:

– Nem a tehén beszélt hozzád, hanem a yam. Azt mondta, hagyj békén.

Az ember megdühödött, még sohasem hallotta beszélni a kutyáját és különben sem tetszett a modora. Fogta a kését, hogy levágjon egy pálmaágat, amivel elveri a kutyát. Megszólal erre a pálmafa:

– Teszed le azt az ágat!

Akkor ijedtében leejtette egy kőre.

– Hé, nem veszed le rólam azt a pálmaágat! – szólt rá a kő. Ez már sok volt, a jóember rémülten futott a faluja felé. Találkozott egy halásszal, aki varsát vitt a fején.

– Hová rohansz? – kérdezte a halász.

– Megszólalt a yamgyökerem, hagyj békén, rám förmedt a pálmafa, rám szólt a kő, vegyem le róla az ágat...

– Mondd – szólalt meg a varsa a halász fején –, levennéd rólam az ágat?"

Gördül a történet. Fut a halász is, azután elérnek egy szövő emberhez, akinek a fején megszólal egy vég vászon, az is fut velük, találkoznak egy fürdőző emberrel a folyónál, akire rámordul a folyó és végül az egész rémült csapat végigrohan a falun a törzsfőnök házához. A törzsfőnök szolgája kihozza a törzsfőnöki zsámolyt a verandára, majd maga a törzsfőnök is kijön, hogy meghallgassa a panaszt tevőket.

„– Kimentem a kertembe kiásni egy yamgyökeret – hadonászott a földműves. – És akkor egyszerre minden megszólalt. Azt mondta a yamon: hagyj békén, azt mondta a kutyám: hallgass a yamra. És amikor levágtam egy pálmaágat, megszólalt a kő, amire tettem: vedd le rólam.

– És az én varsám megkérdezte, levetted-e? – toldotta meg a halász.

– Rám szólt a vég vásznam! – jajveszékelt a szövő.

– Még a folyó is beszélt! – így a fürdőző.

A törzsfőnök türelmesen végighallgatta őket, majd az arca elkomorult.

– No ez meglehetősen fura történet. Legjobb lesz, ha valamennyieteket megbüntetem rendzavarásért.

Így azután az emberek haza mentek, a törzsfőnök pedig f állt a zsámolyáról és morg

– Ilyen semmiségek megzav ják a falu nyugalmát!

– Különös, mi? – mondja a moly. – Egy beszélő yam!"

Kalmár Gy

1998 Julius 18.

NÉPSZAVA

A bánat méltósága

Szalma Edit képei

Az ijesztő néni sorsa megpecsételődött, akármilyen ártatlan lehetett. Áron, a másfél évesek látnoki képességével bemérte. Minél inkább próbált barátságos lenni, annál félelmetesebbnek látszott. A felnőttek ilyenkor zavartan nevetnek, picit feszélyező ez a társasági málőr. De hát nincs mit tenni. Egy félóra sem kell, és úgyis mindenki elfelejti.

Áron szülei azonban művészek. És *Szalma Edit*, meg *Borbély Ferenc Gusztáv* nemcsak főiskolai diploma által nyertek képesítést. Élik a művészetet, s így talán még álmukban is dolgoznak.

A nénit mindenesetre lerajzolta Szalma Edit. Nem tehetett másként. Egy kicsit persze mentegetődzik: *„Igaziból volt rajta egy kis szőr a fölső ajka felett, de azt már nem festettem rá”* – vallja be engedékenységét.

Aki alkalmazott grafikát készít, annak nagy gyakorlata lesz egy idő után az olykor vitatható kompromisszumkészségből. Ebben a műfajban majdnem mindig egy kicsit megfeszül az ellentétes hatások között a művész. Mert ugye a megrendelő nem szól bele az alkotói folyamatba, de azért szóvá teszi, hogy mit is szeretne látni. Legyen közérthető a mű, de: szájbarágós azért mégse. (Illetve volt már példa arra, hogy éppen ezt igényelték!) Aztán a bűvös *populáris* szó! Erre is mi mindent képesek rákötözni!

Szabad alkotó legyen a talpán, aki képes ellenállni a hevesen jelentkező vágynak, ami az édeskés, közhelyes giccset akarja. Mivel az alkalmazott grafikus a mának dolgozik, s munkáival nem várhatja meg a föleszmélő utókort, kénytelen sajátos harcmodort kidolgozni.

A főiskolán – hála *Árendás Józsefnek!* – elhangzott a sorsdöntő mondat: *„Mi lenne, ha cirkuszt csinálnál?”* Foganatja lett e szóknak. Szalma Edit belevette magát a „cirkológiába”.

Egy, sőt talán több népnyi bohóc „személyi lapját” készítette el. Vidám és kedves képek sorozataival mesélnek a porond életéről. Ebben a világban a különös, a szokatlan, sőt esetenként a torz a természetes. És nemcsak egyszerűen rácsodálkozunk például a szakállas törpenőre, vagy az oroszlánarcú emberre a Barnum cirkuszból, de egy pillanatra úgy hökkenünk meg, hogy közben az elnémulás súlyától átható lesz a révület.

Vidám és kedves képek? Igen. Színek, fények, játék, móka és csinnadratta – ám az igazi nagy bohócok szíve majd' megszakad a szomorúságtól. Így aztán, aki e tréfamestereket tűzi tollhegyére, egyszerre mindig több dologról mesél.

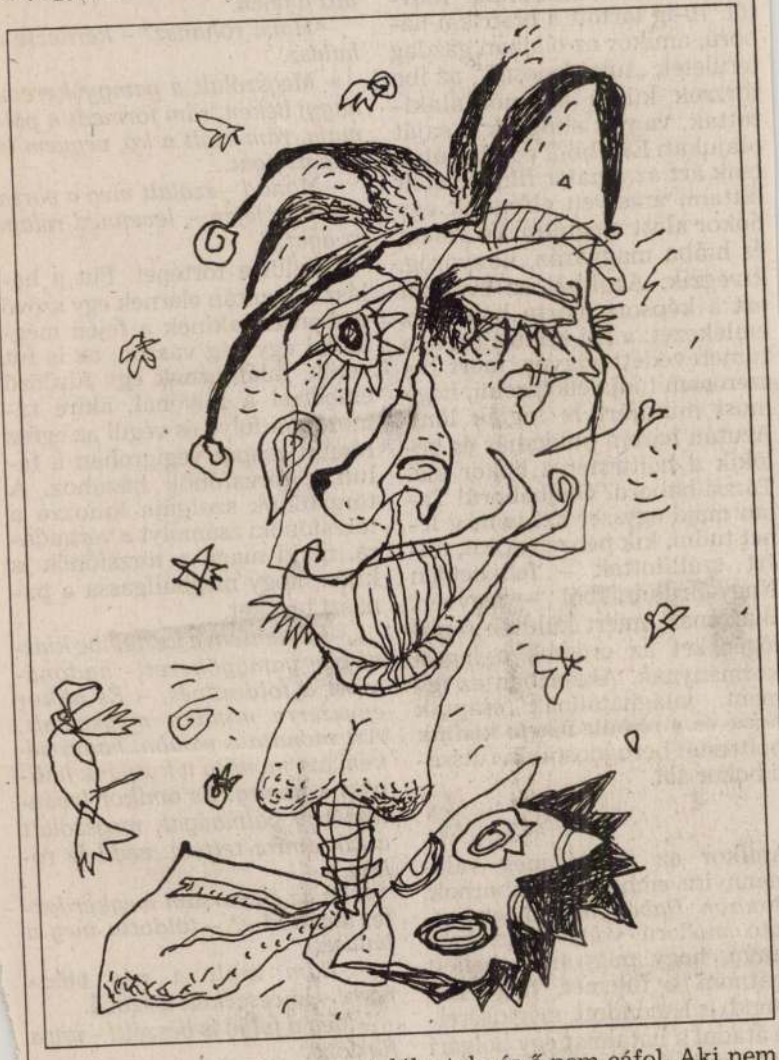

„Átnő valami másba...” – találgatok, és ő nem cáfol. Aki nem rajong a cirkuszért, ahhoz is szólnak ezek a képek. Mélysége és méltósága van itt a bánatnak. A manézs laboratórium. Ott van benne kifigurázva az a sok idétlen hülyeség, amin hétköznap csak idegeskedni szabad. A reflektor fényében, megjelölten kifestve, igazi ruhájába öltöztetve lelepleződik a kétféle bohóc. A naiv, jóindulatú, buta balek, és a szigorú, szívtelen, konok fegyelmező. Mind a kettőt tapasztaljuk, külön-külön és keverve is. z életben persze álcázzák magukat. A naiv esetleg dörzsöltet itszik – sejthetjük milyen eredménnyel! A gonosz kedvesen bizsít önfeláldozó barátságáról – jaj, nekünk! És aztán persze – ába a nagy gyanakvás –, jó alaposan mégis melléfogunk. Mert et például, hogy az ijesztő megjelenésű néni csupa szív, csak szul festette ki magát...

Szerényi Gábor

Szeretettel meghívjuk Önt, családját és barátait

Mészáros Márta és Szalma Edit

„Szabad játékok" című kiállításának megnyitójára
2004. augusztus 25-én, szerdán 17 órakor a Duna Galériába.
(Budapest, XIII. Pannónia u. 95. Tel: 340 - 9186)

A kiállítást megnyitja: **Jankovics János** festőművész

Közreműködnek:
Lázár Zsófia író és Sipos Gábor Gergő gordonkaművész

DUNA GALÉRIA

A kiállítás 2004. szeptember 12-ig látogatható hétfő kivételével 10 - 18 óráig.

Szalma Edit
Barlangrajz / 100x70cm, akril, karton, 2004.

2131 Göd, Vörösmarty u. 4. tel.: 06 (27) 332-825

Duna Galéria / XIII. Pannónia u. 95. Tel: 340 - 9186

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

Szeretettel
várunk/várjuk
1995. május 16-án 17 órára
a Fiatal Iparművészek
Stúdiója Galériájába
(Budapest, Kálmán Imre u. 16.)
közös kiállításunk
megnyitójára.

A kiállítást
Simon Károly
a Magyar Iparművészeti Főiskola
egyetemi tanára
nyitja meg.

M. Tóth Éva **Szalma Edit**

A Galéria hétfőtől csütörtökig 12-17 óráig és pénteken
12-15 óráig tart nyitva. A kiállítás támogatói:

Grafika: Szalma Edit

Pátria Nyomda

FNC
1889
FŐVÁROSI
NAGYCIRKUSZ

GMN
REPRO

SZALMA Edit

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG
SZEGED

1957 AUG 9

Csak két helyen forog már Szegeden a fazekaskorong

Egy régi szakmáról

1.

Az ősi és nem is évezredeken, hanem évtízezredeken át keletkezett, s a múlt homályába vesző gölöncsér-, illetve tálas- vagy fazekasiparnak, ennek az ötven éve még nálunk, Szegeden is életerős iparágnak már csak két engedélyes üzője él Szegeden. Az egyiket, Szalma Jánost, a Felhő utcai, még jócskán fiatal, alig 40 éves fazekasmestert kerestem fel többször is egymás után avégből, hogy megmutasson és elmondjon minden lényegest iparának régi és mai dolgai felől.

Elsőcorban arról beszélgettünk a mesterrel, hogy mi vonja még ma is erre a meróben halódónak látszó pályára az egyéni iparűzőt. A felelet az volt nagyjából, hogy a halódáshoz szó fér. Igaz, hogy a régi cserépégetésből újabban a Vásárhelyen is — állami, vagy széles szövetkezeti fronton — élő és fejlődő majolikaipar lett jórészt, de azért az egyszerű régi fazekasmesterség is megélhet még egyelőre. Öt, mondotta, egyéni hajlama hozta a fazekasságba, mely inkább apáról fiúra szálló mesterség volt. Mégis fazekas lett belőle, az egykori parasztgyerekből, mert már pendelyes gyerekkorától fogva gyúrta a sarat a ház körül. Szó esett ezután arról, hogy milyen nehéz manapság már tiszta, igazi agyagot szerezni, melynek lelőhelyei azelőtt sem voltak korlátlanok. Szegeden ma már csak a Ságvári Endre-telepen szabad tanácsi engedéllyel agyagot bányászni, de be is kell az üreget tölteni rögtön a fazekasnak valami pótló anyaggal. Tanácsi rendelkezés kötelezi erre. Hazafuvarozza azután becses zsákmányát, majd lapos kis famedencében vízben áztatja, ezután átrostálja, s végül egy sokkal nagyobb famedencében egészen finom pépet csinál belőle.

2.

De ezután is úgy megy minden, mint azelőtt. A nap és a föld együtt szívja el a fölös vizet erről a pépről, majd mikor vajszerű lesz: egyenletes négyzeteket karcolnak a tetejére, úgy, hogy a nap a számára mintegy megjelölt helyen hasogatja azután ezt a vaj-lágyságú masszát fenékig. Pincében ezután bármeddig is elál kiszáradás nélkül, majd használat előtt áttapossák, s végül gyúrópadon lapos pogácsákká szaggatják a kikészített agyagot. A pogácsák nagysága attól függ, hogy mi készül belőlük.

Ezután már híres és közismert fazekas-korongé a szó. Már iskolai olvasmányainkból ismerjük rajzát és működését. Általában féllábbal hajtja alulról való áttétellel vízszintes, kerek követ a fazekas, s ugyanakkor egyszerű és egyben ördöngös ügyességgel formálja azon két keze munkájával (az egyikben egy kis pálcát is tartogat) a különféle tárgyakat és idomokat. Egy perctől hatvan percig tart egy cserépedény, illetve cseréptál munkája. Egy virágcserép alja: egy perc. Egy nagy, 25 literes, öblös, kétfülű fazék: hatvan perc. Embert, civilizációt és világot formált évezredeken át ez a végtelenül egyszerű szerkezet! Fej, kéz és láb együtt dolgozik itt, s hallottam a mester magyarázatát arról, hogy semmit sem érne neki, ha korongja villanyhajtású volna. Nagyobb sebességre nincs szüksége, másrészt pedig a kezek munkája szinte önműködően idomul a lábéhoz és fordítva. Finom és állandó össziáték folyik a fazekasmester keze alatt...

3.

Első látogatásomkor egy virágcserepet gyártott korongján a Felhő utcai mester. Mosolygós tekintetéből, s előrehajló meztelen barna felsőtestéből csak úgy sugárzott az életerős, vidám férfi szakmaszeretete. Későbbi látogatásaim során aztán szó esett köztünk sok mindenről, ami a mesterségét illette.

Ami a szakma gépeit illeti — hallottam ezek során —, a lábbal hajtható, s mindenki által ismert fazekas korongon kívül még csak egy igen egyszerű kézihajtású festékőrlő malmocskája van a fazekasnak. De égetőkemencéje is olyan, mint az ötszáz év előtti, csak éppen hogy két tüzelőnyílása van, szemben a régivel, amelynek csak egy volt. Fával fűtik egyébként, mert a szén különféle cserépedényre káros égésterméke inél fogva szóba se jöhet számukra.

No, de a lényeges mégis csak az eladás, akár itthoni heti vásáron, akár szanaszét az országban, országos vásárokon — beszélte Szalma mester. Visszük a dolgainkat mindenfelé a tavaszi cikkeinktől kezdve a nyáriakon át, az őszieki. Aprójószág-itatót, vagy etetőt, csörgős-csücsös aratókorsót, káposztasavanyító fazekat, tálat, szilkét, s minden egyebet csinálunk, más és más kivitelben az egyes vidékek számára. S ott, ahol anyaghiány miatt helyben nincs is fazekas, de nincs meg száz kilométeres körzetben sem: bizony nagyon várnak bennünket.

Füssy László

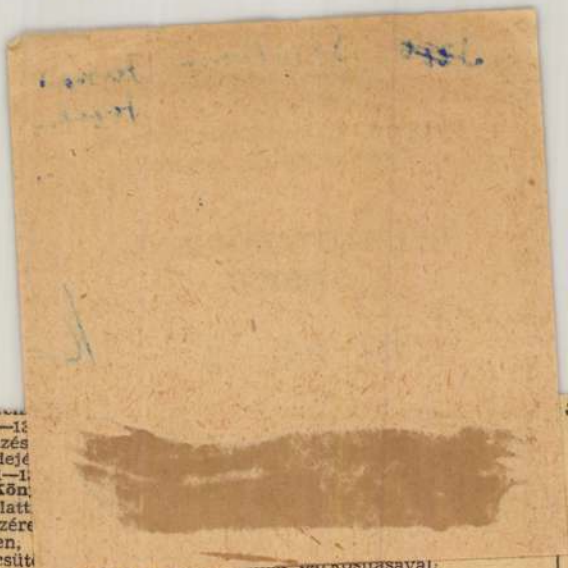

— **20 ezer darab** gyümölcsszállításhoz szükséges, PVC fenéklappal ellátott rekeszt gyártottak terven felül és gyártási profiluktól eltérően a Szegedi NIVÓ Játék és Tömegcikk KTSZ dolgozói. Ezt a mennyiséget már a múlt héten átadták a megrendelőnek.

ÁTTETSZŐ SEBÉSZMŰSZER

A chicagoi egyetem orvostudományi fakultásán többféle sebészműszert készítettek áttetsző műanyagból. Az ilyen műszerek agyoperációhoz használhatók. A műszer felületét lekerekítették, nehogy megsértse a puha szöveteket. A műszer nem veri vissza a fémet a sebész szemébe, nem teremt elektromos potenciált és rajta keresztül is jól látható az operált hely.

— **Ruhabemutatóval** egybekötött magyarnóta-estet rendez augusztus 10-én este 8 órakor a KPVDSZ és a szegedi Ruházati Bolt a Tolbuchin sugárúti Szakszervezeti Székház szabadtéri színpadán.

15 jármű-okozta baleset volt Csongrád megyében és Szegeden júliusban

Az elmúlt hónapban Csongrád megye és Szeged területén 15 jármű-okozta baleset történt, amelyből egy azonnali halállal végződött. A baleseteket részletezve: egy személygépkocsival, három tehergépkocsival, kettő motorkerékpárral, három kerékpárral, három fogatolt járművel és három gyalogossal történt. A baleseteket főleg szabálytalan előzés, kanyarodás, gyorshajtás, szabálytalan világítás; a gyalogosoknál pedig az úttesten való szabálytalan áthaladás okozta. A 15 baleset, az egy haláleseten kívül öt súlyos és öt könnyű sérüléssel, a többi pedig 8 napon belül gyógyuló sérüléssel végződött.

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férj, apa, nagyapa

idős TOKODI PÉTER

folyó hó 7-én elhúnyt. Temetése 9-én délután fél 3 órakor lesz a belvárosi temető kupolacsarnokából.

ponként 9—1
ti kölcsönzés
munkák idej
törtökön 11—1
A Járási Kön
9. szám alatt
nőttek részér
és pénteken,
kedden, csüt
baton 10—12, délután 2—6 óráig tart könyvkölcsönzési szolgálatot.

A fiókkönyvtárak a szokott helyen és időben folytatják kölcsönzési munkájukat.

Egyetemi Könyvtár

Augusztus 20-ig a nagyolvasó- és folyóiratolvasóterem zárva van. A kutatószoba nyitva: 9 órától 15 óráig. Kölcsönzés kedden és pénteken 8 órától 14 óráig.

A Juhász Gyula Művelődési Otthon könyvtára péntek kivételével mindennap délután 1-től 6 óráig van nyitva.

ÁLLATORVOSI INSPEKCIÓS SZOLGÁLAT

Szeged város területén

Augusztus hó 3-tól 10-ig este 6 órától reggel 6 óráig (vasárnap nappal is) elsősegély és nehézellés esetére inspekciós dr. Farkas Dezső állami állatorvos. Lakása: Deák Ferenc u. 22., II. em. Telefon: 43-17. Az állatorvos kiszállításáról a hívó fél köteles gondoskodni.

parkosításával.

Eljárás indul a pofozkodó futballdrukker ellen

Hegedüs Lajos, Bem utca 19 szám alatt lakó labdarúgó edző egyik alkalommal az újszegedi SZAK-pályán egy úttörő bajnoki mérkőzésen irányította a mérkőzést, s közben bíztatta csapatát. Farkas József, Újszeged, Kállai fasor 66 szám alatti lakos — aki nyilvánvalóan »az ellenfél« táborához tartozott —, egyszercsak alapos pofont adott Hegedűsnek. Az edző a súlyos ütéstől 8 napon túl gyógyuló sérülést szenvedett. A súlyos ütés miatt, viszont megindult a bűnvádi eljárás a pofont adó Farkas József ellen.

Sikkasztásért és okirathamisításért kilenchónapi börtönbüntetés

A szegedi járásbíróság néhány nappal ezelőtt tárgyalta Németh János, Mórahalom, Szegedi út 15 szám alatti lakos bűnügyét.

Német János 1955 őszén került a Terményforgalmi Vállalat mórahalmi telepére, mint adminisztrátor. Feladata volt többek között a termelők részére történő termelési előlegek kifizetése is. Vádlott Battancs János, Lázár Imre és Puskás Dezső mórahalmi lakosok nevére értékesítési blankettát állított ki. A blankettákon Battancs János esetében 330, Lázár Imre és Puskás Dezső esetében pedig 550—550 forint felvett előleget tüntetett fel. Mindhárom okmányt azonban sajátkezűleg írta alá, a beírt összeget pedig elsikkasztotta. Németh János ezenkívül befizetésként átvett 1381,04 forintot is, azonban ezt az összeget sem tette be a pénztárba, hanem saját céljaira használta fel.

Bár Németh János az elmúlt év decemberében és ez év áprilisában az elsikkasztott összegeket vállalata pénztárába befizette, a szegedi járásbíróság őt társadalmi tulajdon terhére ismételten elkövetett sikkasztás és háromszori magánokirathamisítás bűntettében mondotta ki bűnösnek és ezért 9 hónapi börtönbüntetésre ítélte. A bíróság elrendelte ezenkívül annak a próbaidőre felfüggesztett három hónapi börtönbüntetésnek is a letöltését, amelyet 1954-ben a szegedi járásbíróság szabott ki 800 Ft pénzbüntetéssel együtt ártúllépés miatt Németh Jánosra.

Szalma János, grafikus

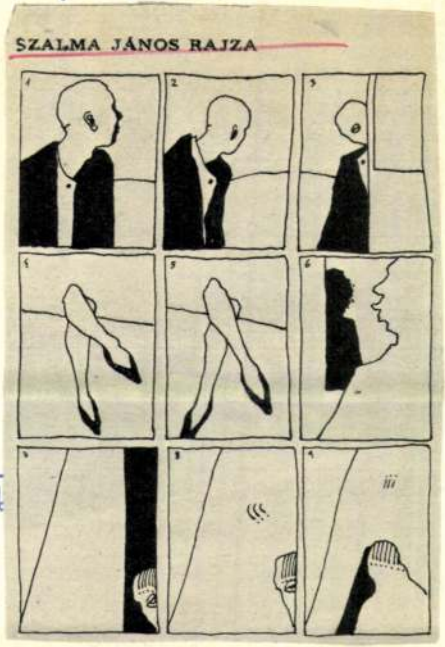

Szerebrovszkaja: T

Ü: J. Ü. R. ...

9.

XXIII/16

Gallait Louis , festő

Divatcsarnok, 1853.május 29.17. 336.

Iró- és müvészélet.

Bécs

Századok 1874.184-205.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Szálé János/

Szálé János festő

Művészet, 1921. I. 117-117

Szentiványi Gyula: A két Szálé.

Szalmás-anyag (Niánysik)

Festmények

Mat. számok: 2., 7., 10., 11., 12., 18.,

Tusrajzok

Mat. szám: 29., 34., 35., 41., 47.,

Fereto és kincsvéte

Mat. sz.: 55., 56., 57., 59., 60., 61., 62., 63., 64., 65., 67., 69., 70., 71., 72., 73., 74., 75., 76., 77.,

Lino

Mat. sz.: 83.,

Szalmás Béla

Készítette az alábbi füzet szövegrajzait

Vályi Nagy Géza =

Gábor Áron, a legendás sztrely. — Kárpáti Örszemek, Bp. 1941.

Bp. Mátyás

39 – 40

Rónay András. Gazdasági földrajz. [Ábrákkal, térképvázlatokkal.] Kézirat gyan. Bp.: M. Élet 1943. 245 l. k. 4-r. (Sokszorosítás.) (Közgazdaságtud. jegyz. 18.) 24.—

92 Életrajzok

Biographien — Biografii — Zivotopisy — Жизнописы

Bethlen Miklós gr. önéletírása. Bev. és sajtó alá rend. *Tolnai* Gábor. [Címképpel.] Bp.: Ardói (Merkantil ny.) [1943.] XXXII, 623 l. 1 t. 8-r. (M. századok 4.) Kötve 18.—

Fouché [Joseph] emlékiratai. Ford. *Salgó* Ernő. Bp.: Anonymus (Hungária ny.) [1944.] 341 l. 8-r. 18.50, kötve 24.—

Horthy István, vitéz [Nagybányai] 1904—42. Szerk. *Erdődi* Mihály. Kiadja *Rajcsányi*. A fedőlapot *Szathmáry* István terv. Bp.: (Athenaeum ny.) 1943. 1943. 23 l. [125] t. 4-r. (M.-német-olasz-francia.) Kötve 60.—

Klempa Károly. Gróf Széchenyi István levelei gróf Festetics Taszilóhoz. Sopron: (Röttig-Romwalter ny.), Győr: Tóth J. biz. 1943. 5 l. 8-r. (Soproni Szle kiadv. 155.) 2.—

Krudy Gyula. A magyar sasfiók. [Kossuth Ferenc.] [11 egykorú fényképpel.] Bp.: Aba, Fővr. Kvkiadó [1944.] 189 l. 11 t. 8-r. Kötve 24.—

Kürenberg Joachim v. Fritz von Holstein, a szürke eminenciás. (Die graue Eminenz.) Ford. *Ákos* Miklós. Bp.: Stílus, Somló B. biz. (Fémes Á. ny.) [1944.] 254 l. 8-r. Kötve 17.80

Lamb Harold. Tamerlán. Ford. *Bátor* István. Bp.: Rózsavölgyi (Fővr. Ny.) [1943.] 318 l. 8-r. Kötve 16.—

Macaulay [Thomas Babington]. Nagy Frigyes. — Frederic the Great. Ford. *Szigeti* József. A bev. *Joó* Tibor műve. Bp.: Franklin [1944.] 200 l. 8-r. (Kétnyelvű klassz. 7.) 8.40, kötve 11.60

A **Magyar Tudományos Akadémia** elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. Szerk. [*Voinovich* Géza]. 24. köt. 5. sz. Bp. 1944. 8-r.

24. 5. **Szladits** Károly. Keveházi Kovács Gyula r. tag emlékezete. (Sárkány ny.) 21 l. 2.—

Markó Árpád. Futaki gróf Hadik András tábornagy. 9 képpel és 8 térképpel. Bp.: Athenaeum 1944. 317 l. VIII t. 8-r. Kötve 24.—

Mayling Szong (Mme Csiangkáj-sek) Csiangkájsek. A tábornagy naplójával. Angol eredi.-ből ford. *Gáspár* István. Képekkel. Bp.: M. Irás. terj. Pap Lajos, Fény kvterj. (VIII. Aggteleki u. 2a.; Pesti Lloyd ny.) 1944. 199 l. 4 t. 8-r. 20.—

Nagy Méda. Szerelmes művészek. A szövegrajzok és a borítólap *Szalmás* Béla munkája. Bp.: Stádium 1944. 64 l. 8-r. (Nemz. kvt. 126.) —.50

Ney Klára-Mária. Ney Ferenc élete és munkássága (1814—89). (Borítékon: Dédapám. Borítékon arckép.) Bp.: Rózsavölgyi biz. (May ny.) [1944.] 120 l. 8-r. 6.—

Robespierre [Maximilien de] emlékiratai. Ford. *Lányi* Margit. Bp.: Phőnix (May ny.) 1944. 144 l. 8-r. (Klassz. írások 11.) 7.50

Rónay Mária. Szoknya a történelem kulisszái mögött. Bp.: Komjádi Géza (Athenaeum ny.) [1944.] 328 l. 8-r. Kötve 22.50

Széchenyi István gr. naplói. Bev., válog. és ford. *Bóka* László. [Arcképpel.] Bp.: Ardói (Merkantil ny.) [1943.] XXIX, 362 l. 1 t. 8-r. (M. századok 8.) Kötve 18.—

Véssey Lajosné — **Somssich** Agatha. Somssich Pál élete. [4 színes arcképpel és 16 képtáblával.] Bp.: Vajna és Bokor (Globus ny.) 1944. 321 l. 20 t. 8-r. Kötve 48.—

Pálfi Károly. A skytha kérdés megoldása. Bp.: Kókai biz. (Máté E. ny.) 1944. 47 l. 8-r. 3.20

Pásztoryné Alcsuti Katalin. „Chele fia János" pecsétgyűrűje. [6 képtáblával.] Bp.: M. Tört. Múz. Tört. Tára, Gergely R. biz. (Karcag: Kertész ny.) 1943. 30 l. VI t. 8-r. (Olasz kivonattal.) (Művelődtört. füz. 3.) 5.—

Paulovics István. Lapidárium Savariense. Római kőemlékek új felállítása a szombathelyi múzeumban. 8 képpel. Szombathely: Martineum ny. és biz. 1943. 54 l. 8 t. (Acta Savariensia 2.) 7.—

Paulovics István. Savaria-Szombathely topografiája. (Az 1938—41. évi kutatások eredményei.) 116 képpel és 3 táblával. Szombathely: Martineum ny. és biz. 1943. 64 l. 50 t. 8-r. (Acta Savariensia 1.) 14.—

Pázmány Péter remekei. Bev. és sajtó alá rend. *Sik* Sándor. [Arcképpel.] Bp.: Ardói (Merkantil ny.) [1944.] 351 l. 1 t. 8-r. (M századok 3.) Kötve 22.—

Solymossy Péter. Tavaszi szél. 1848 a magyar sajtó tükrében. — [A nemzeti élet iskolája]: **Péter** Ernő A magyarság szabadságharca 48-ban és ma. A borítólap *Fáy* Dezső munkája. Bp.: Stádium 1944. 64 l. 8-r. (Nemz élet iskolája 121.) —.50

Szent Margit és szigete. [Irták] *Dezsény* Miklós—*Dombi* József—*Fehér* Mátyás—*Szívós* Donát. Előszó: *Hász* István. [53 képpel és 1 térképpel.] Bp.: Vörösváry (Antiqua ny.) 1944. 248 l. XXXII t. 1 térk. 8-r. 16.60, kötve 22.60

Szova-Gmitrov Péter. Ungvár őskora. [Képekkel és 24 ábrával.] (A Hajnalból.) Ungvár: Kárpátaljai Tud. Társ. 1943. 63 l. 8-r. (Ruszin, német, francia kivonattal.) (Irod. és tud. kvt. 22.) —.80

Tacitus Cornelius. Agricola. — Germánia. Ford. és magy. *Szabó* Árpád. [Címképpel és 3 térképpel.] Bp.: Franklin ny. és biz. 1943. [1944.] XXXVIII, 137 l. 1 t. 8-r. (Parthenon kétnyelvű klasszikusai 9.) Készült 1500 szám. példb., kötve 18.60

Tacitus Cornelius. Tiberius és kora. (Kr. u. 14—19.) Annales I—II. Ford. és magy. *Péter* Gyula. Bírálta és szerk. *Huszti* József. [Címképpel.] Bp.: Franklin ny. és biz. 1943. [1944.] XXIX, 238 l. 1 t. 8-r. (Parthenon kétnyelvű klassz. 10.) Kötve 22.—

Urmánczy Antal. Grafikus történelem-ábrázolás. 1. r. A magyar történet áttekintése a honfoglalás korától.

(VKM 135.558/1939. sz. eng.) 3. kiad. Bp.: Kókai biz. (Hornyánszky ny.) 1944. 1 t. 96x68 cm 8-r. Bev. bor. 2. l. 5.20

Zweig Stefan. A nagy pillanat Történelmi miniatürök. Ford. *Sebesi* Ernő. Bp.: Béta (Athenaeum ny.) [1944.] 221 l. 8-r. kötve 11.50

Zichy István gr. Lorántffy Zsuzsanna állítólagos arcképe. [15 képtáblával.] Bp.: M. Tört. Múz. Tört. Tára, Gergely R. biz. (Karcag: Kertész ny.) 1943. 25 l. XV t. 8-r. (Német kivonattal.) (Művelődéstört. füz. 2.) 5.—

Zsakó Gyula. Egy 18. századi torockói napló. [2 képpel.] (Az Erd. Múzeumból.) Kolozsvár: Erd. Múzeum-Egyes. Minerva ny.), Bp.: Studium biz. 1944. 19 l. 8-r. (Erd. tud. füz. 177.) 2.50

91 Földrajz. Útleírások

Geographie. Reisebschreibungen — Geografie — Zemepis — Географіе

Akeley Mary L. Jobe. Nyugtalan dzsungel. (Restless jungle.) Ford. *Tábori* Mihály. [16 képtáblával.] Bp.: Folio, Somló B. biz. (Athenaeum ny.) [1944.] 184 l. 16 t. 4-r. 18.50, kötve 25.—

Bulla Béla. Erdély. Bp.: M. Szle Társ. (Tip. Műint. Maretich ny.) 1943. [1944.] 80 l. 16-r. (Kincsestár 119.) 2.—

Cholnoky Jenő. Utazásom Amerikában Teleki Pál gróffal. 95 kép 65 táblán, 55 ábra a szöveg közt és térképmell. Bp.: Vajda-Wichmann (Athenaeum ny.) [1943.] 304 l. 8-r. 30.—, kötve 40.—

David-Neel Alexandre. Arjopa Európai asszony zarándokútja a tiltott Lhászába. (My journies to Lhasa.) Ford. *Kemény* Katalin. 10 képpel és 1 térképpel. Bp.: Népszava biz. (Debrecen: Pannonia kny.) [1944.] 291 l. 8 t. 8-r. (Ampelos kvek 3.) 20.—, kötve 25.—

Haltenberger Mihály. Tengerészeti földrajz. Földünk kikötőinek gazdasági földrajza. [4 ábrával.] *Wulff* Olaf előszavával. Bp.: Kókai biz. (Stephaneum ny.) 1944. 162 l. 8-r. (M. Közlek.-tud. Társ. kiadv. 6.) 10.—

Kéz Andor. Bevezetés a gazdaságföldrajzba. (Ált. földrajz.) 1. r. [Ábrákkal.] Kézirat gyan. Bp.: M. Élet 1943. 219 l. k. 4-r. (Sokszorosítás.) (Közgazdaságtud. jegyz. 25.) 22.—

A Legszükségesebb földrajzi nevek gyüjteménye. (Topográfia.) Kézirat gyan. Bp.: M. Élet 1943. 19 l. k. 4-r. (Sokszorosítás.) 2.—

Europa

Könyv és lapterjesztő

Budapest

V. Vigerádi utcza 3

Szalmás Béla

Ady Endre. Ifjú szivekben élek. [Szemelvények verseiből.] Összeáll. és magy.-okkal ell. *Nagy* Garzson. A szövegrajzokat *Szalmás* Béla kész. Bp.: Stádium 1944. 64 l. 8-r. (Nemz. kvt. 113.) —.50

Szalmás Béla

tusrajzok:

A Valérián

Halálra itélt barakkok

Uj házak

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

tusrajzok:

Ősz

Valéria telep

Utca

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

tusrajzok:

Dombos táj

Parasztházak

Felhős táj

Szalmás B. emlékkiáll. B.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

tusrajzok:

Szkircsák néni dolgozik

" " fest

Kukoricaszárak

Szalmás B. emlékkiáll. K.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

tusrajzok:

Mezőn

Gazdasági udvar

Táj boglyákkal

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

tusrajzok:

Dunaujváros

Korongolás

Ipari táj

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

tusrajzok:

Tihany

Gabonakeresztek

Utca Sárospatakon

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

Munkanélküliek, temp.

Önarckép, temp.

Megbeszélés, "

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

Virágok, almák, temp.

Almák, temp.

„Szilva csendélet, "

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

NDK

Szalmás Béla

Almák, papirhalak, temp.

Halas, fokhagymás csendélet, temp.

Bohóc, temp.

Szalmás B. emlékkiáll. M.Gal. 1964.

SZALMÁS PÉTER

Sajtófotónk jobb sajtót érdemelne

Az elmúlt csaknem másfél évtizedben a magyar fotóriporterek fölnőttek a világ legjobbjainak színvonalához. Minden túlzás nélkül elmondható, legalább két tucat olyan sajtófotósunk van, akik megállnák a helyüket a világ bármelyik komoly orgánumánál vagy képügynökségénél. A kisujjukban van a szakma, tájékozottak, hihetetlen energiával és elszántsággal képesek dolgozni. Van bennük késztetés arra is, hogy formailag újszerűen, igényesen kimunkálják a képeiket. Képesek egyéni stílust teremteni ebben a korántsem autonóm műfajban.

Az évente megrendezett Magyar Sajtófotópályázat kiállításait látogatva, a hagyományosan ezzel egyidejűleg megjelentetett Év képei albumot lapozgatva nemcsak a szakmabeliek, de a szép számmal érdeklődő nagyközönség is hasonló véleményre juthat. Gárdi Balázs évek óta aratja a sikereket itthon és külföldön – méltán, Szalmás Péter úgy fotózza a sportot, hogy azt tanítani kellene, Teknős Miklós fanyar látásmódja iskolát teremt, T. Balogh László vérbeli haditudósító, Gáti György a környezet ábrázolásának új útjait tárja föl, Földi Imre minden műfajban magabiztosan mozog, ahogyan egy profitól elvárható, hogy csak önkényesen ragadjunk ki néhány nevet a hosszú listából. Talán nem szerénytelenség, ha lapunk Pulitzer-emlékdíjjal kitüntetett fotográfusait is az élmezőnyhöz soroljuk.

Ám a mi sajtófotósaink legfeljebb szakmai körökben ismertek és népszerűek. Pedig bizony lehetne ez másként is.

A mostani magyar sajtófotó-kiállítás mellett láthatta a közönség a cseh Jan Sibík tárlatát. A tehetséges, megszállottan dolgozó, emberként is kivételes Sibík igazi sztár a saját hazájában. Rendszeres vendége a televízióknak, adnak a szavára, folyamatosan odafigyelnek a munkájára. Olyan fotográfusszemélyiség ő Csehországban, amilyet nálunk nem találni. Miért? Egy százezer példányban megjelenő politikai hetilap áll mögötte. Egy olyan (vizuálisan is) igényes magazin, amilyen nálunk nincs. Sajnos, nem is volt soha. És Sibík hetilapja nem az egyetlen hasonló a cseh piacon. Ott, úgy látszik, ilyesmire is van fizetőképes kereslet. Fotóriporter-sztárra is alapozható újságpéldányszám.

Nemcsak kereskedelmi tévék és bulvárlapok futószalagon előregyártott „híresség-eire".

(A kiállítás a Néprajzi Múzeumban látható április 20-áig)

Szarka Klára

MAGYAR HÍRLAP ÁPR. 15. 2003.

ŐRMESTER

•

UNIÓ KIADÓ

A kiállítás létrejöttében közreműködött:

WELLINGTON JELMEZKÖLCSÖNZŐ Kft.

Vasárnapi Hírek

ForX

INKA RENT A CAR

PETŐFI CSARNOK

Pencil

A kiállítás szervezői köszönetet mondanak:

Kincs István úrnak - az Őrmester Kft. igazgatójának, Horváth Jenő úrnak - az OTP igazgatójának, Dr Tóthné Zsidó Máriának, Tannert Ildikónak, Veroszta Ferencnek és Mongyi Éva Katalinnak, Rév Gábor úrnak - a ForX terem vezetőjének, Korok Péternek-a Pencil lapkiadó vezetőjének, Dr. Pásti Mónika ügyvédnek, Galambos Zoltánnak, Boda Zsoltnak, Gálos Zsoltnak - a St.Ufff nyomda vezetőjének, Lökös Zoltán úrnak - a Vasárnapi Hírek főszerkesztőjének, Mészáros János úrnak - a Vasárnapi Hírek főszerkesztő helyettesének, Székely Zoltánnak - a Wellington jelmezkölcsönző vezetőjének, Kiss Gábor úrnak - az Inka autókölcsönző vezetőjének, Lehel Lászlónak - a Petőfi Csarnok igazgatójának, Márton Gézának, Farkas Istvánnak, Pálicska Péternek, Zoltán János újságírónak, Pitti Katalinnak, a Tálentum táncegyüttesnek, Dobrik Petrának, Réz Andrásnak, Czuczor Kingának, Vadas Évának, Cserna Hajnalnak, Baksa Ödönnének és valamennyi közreműködőnek, drukkernek és barátnak.

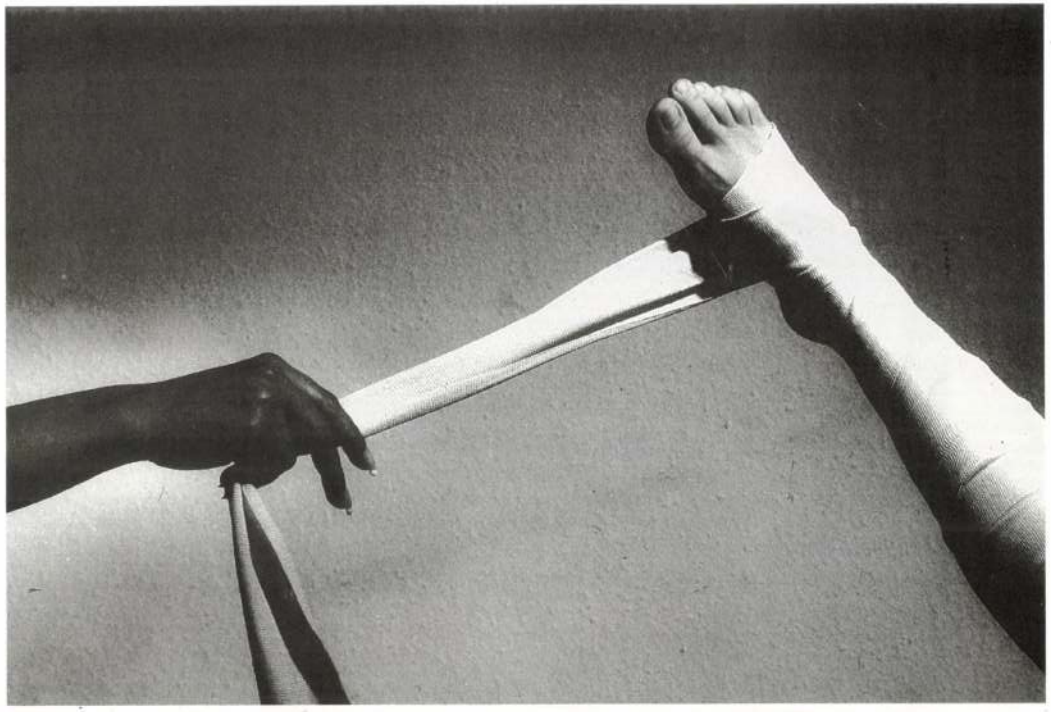

Szalmás Péter

SOUVENIR

FOTÓKIÁLLÍTÁS

avagy

Egy kiállítás képtelenségei

Szalmás Péter • Csikós Attila • Szilágyi Gábor

1993. szeptember 24-31. For-X terem
Andrássy út 81.

Az életben csak egyetlen szép dolog van, és ez a reménytenség. Ha Chuck Berryt hallgatok, mindig elkap ez az érzés. Hogy végül is mennyire reménytelen megőriznünk öregkorunkra a szerelmet és a Rock and Roll ritmusát. Végtére elég köznapi esettel állunk szemben. Aki hallotta, hogy játszanak jazzt az igazi muzsikusok, aki átélte már a fejvesztett szerelmet, aki látta milyen az éjszakai város és tudja hová tűnik el a szerelem, a barátság és a kegyelem, annak egészen biztosan ismerős a fenti megállapítás. Számomra az élet a filmről szól, arról a valóságról, amit mindenáron le akarunk másolni itt, a mi életünkben. Az élet nekem egy jó estét jelent, egy kellemes beszélgetést, egy csendes nyárvégi éjszakát. Egy megmenthető életet szeretnénk átadni ezekkel az érzésekkel, mert a többivel mi sem tudunk mit kezdeni...

Csikós Attila

A SOUVENIR kiállítás tulajdonképpen egy bizonyítási kísérletnek indult, és csak menetközben vált hagyományteremtő szándékúvá. A dolog mondanivalója, a kritikusok munkájának megkönnyítése végett, az élet, így kisbetűvel. Mert a nagyszerű dolgok mindig egészen aprónak tűnnek.
És talán arról is szól ez a kiállítás, hogy összefogással sok minden megvalósítható.
Szeretnénk, ha a kiállítás kapcsán, a fent említett emberi, baráti összefogással létrejött SOUVENIR-díj Alapítvány is meg tudná valósítani célját, a fiatal és tehetséges, de a lehetőségek korlátaival küzdő alkotók felkarolásával.

Szabinos minkek vissza Emminek

Kutyás 1947.
Temp. 27.3 X 31.1 cm

Hebes-hegyiros csendélet 1959
Temp. 56 X 40 cm

Önerchép (Fásos) 1951.
Temp. 59 X 41 cm

Emmi alsóik 1952
Temp. 68.3 X 100 cm

Ridey Sándor portréje
Temp. 100 X 120 cm

Sárospatak, Tan, ~~14~~ 1953
19.5 X 27.3 cm

Mennike 1932 sinaskréta
24.5 X 26.0 cm

Kőnyérdő lánykа 1937 kréta
320 X 225 cm

Kis lány hosszával, 1939 szitli
50.0 X 35.0 cm

Vásszon 1957. sinaskréta
21.0 X 34.0 cm

Napfény é. n. sinaskréta
207 X 293

Mezei út é. n. ~~kréta~~ " "
16.0 X 32.5 cm

Ö mezeknép kréta é. n.
14.5 X 12.0 cm

A bányás é. n. kréta
14.5 X 92.0 cm

Miniatürök (6 apró egy pospastuban) bíró
+ 5 db. bíró, 3 db. rácharc
9 db. sinus tusnégz

nemcsoltak kiáll. en, pompáról

Groh(f) Józsefné

tegnap elvitt Galimberti ha
Probabilcó

nem megtiszteltatni, csak fató

~~Art, ces. p. 32 x 61 un 8564~~

Rartás

1 rafás tus (1947) ✓

2 pirenäi [illegible] bino
[illegible] (1932) ✓

3 [illegible]
(vrem, aqu.) " 59)

4 [illegible]
[illegible] 39)

5. Alod, [illegible]
[illegible] 55)

6. [illegible] [illegible] [illegible]

7. [illegible] [illegible] 59)

8–13. Fasizmus bino ✓

14–23. festmény [illegible] 10 db.

24–37. " 13

	Tony minut	Valáskyban
Színes vréta	60	25
Tus	34	(19+7) 26
színes tus	27	27
metszetes	67	(16+20) 36
ferete vréta	8	(1+4) 5
aquarell	2	2
színes ceruza	(rosz-vitt) 10	—
tempera	24	24
Rideg portré	1	1
~~festményos~~		~~[illegible]~~
	223	146
abból de VA vásárlás	5	
	218	
	146	
	72	

Szimestus (moppa)	✓	27 dk
Antzeter (")	✓	22 "
tusrajroz (")	✓	7 "
ferete vreta (")	✓	1 "
		57 "

Festmény:

Rédy Sándor	1
katalogusban	24
	25
ebből 2 db MNG vásárlás	2
	23

Tusrajz:

katalogusban	23
mappában (nem azonos?)	8
	31
ebből MNG	2
	29

Fekete és kimes vésete:

katalogusban	32
" 04 tivűs	16
	48
réányzás	1
	47

Vetszetek

mappában

1) Parrbau, 1955. „Fermetéri mulás"
tok, tus, p. 210 x 271 mm
F. j. l.: „Szalmás 55."
MNG Ltr. F 66.71.

2) Fekrős táj
tok, tus, p. 320 x 435 mm
F 64.65

3) Dombos táj
tok, tus, p. 270 x 340 mm
F 64.66

✓ { 22 festupáng ✓ (2 db MNG tul.)
✓ { 1 Ridey Sándor ✓

✓ 50 metszet, (riány 11) + ~~9~~ 6
✓ 5 ferete vita (" 3)
✓ 25 szines " (" 35)
✓ 29 tusrajz (" 5) 2 MNG
✓ 2 arc. tus
✓ 27 db szines tus
✓ [illegible] db szines ceruza (" 10)

161
72
2363

MNG

~~66~~
7~~5~~2
4
~~71~~
68
MNG

1 tusrajz (ratalogusan riány)

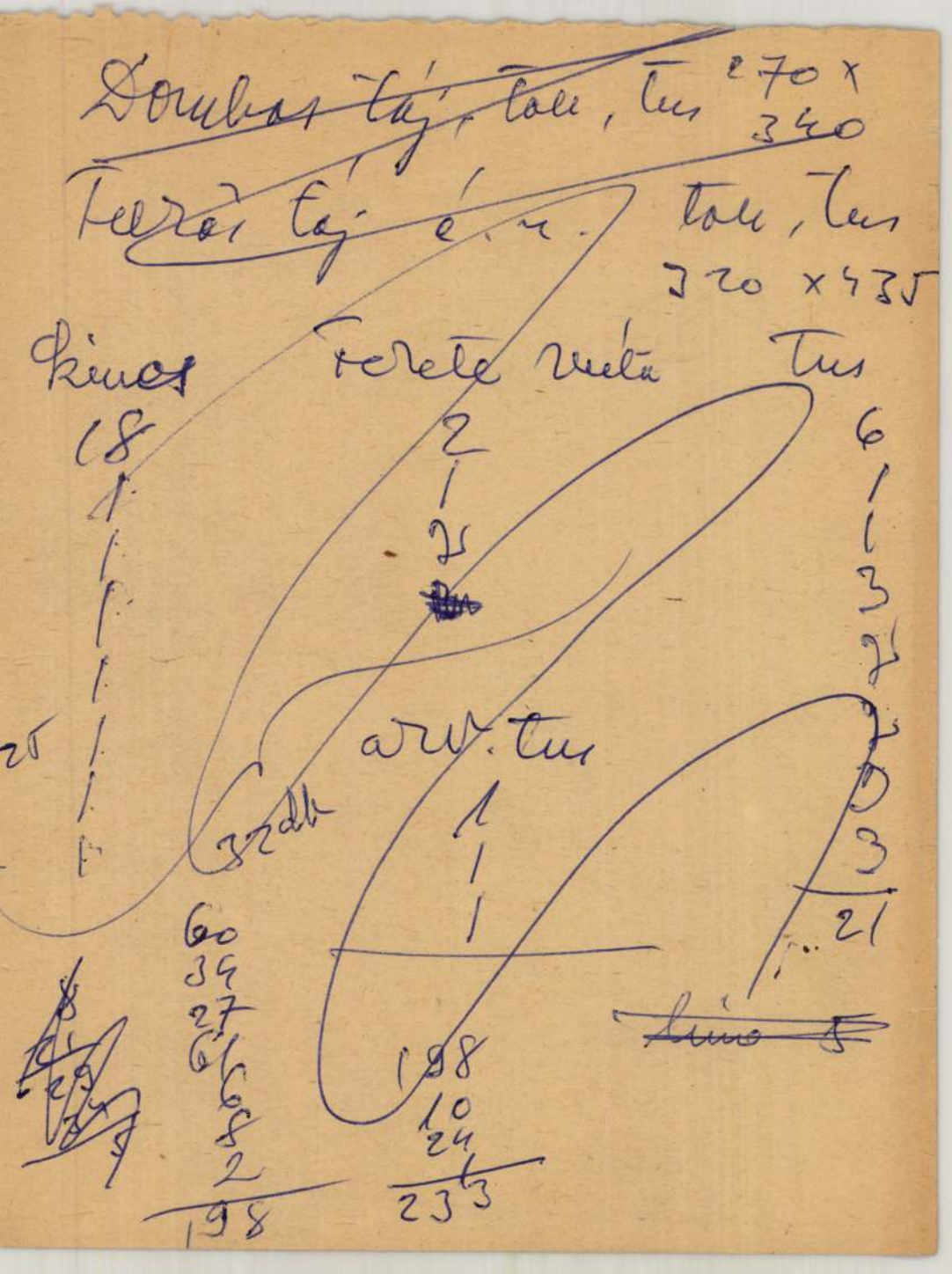
Doubas táj. tab., tus 270 x 340
Fehér táj. é. n. tab., tus 320 x 435
Skinet
Fekete véta
Tus
18
2
6
1
1
1

fatonként – stb.
Otthonom teko-
parftva – most
„saját" munkámat
lesper „Kémjtelen"
fölvarni –
Továbbiakban
várom jelentke-
zésedet –

Addig is
Szeretettel
Csókollak
Pónak

1963. jul. 26.

annikám - ill Kul-
dom - véres veritéklel
megcsinált leltáramat.
Remélem jól kiisme-
red magad vagta,
mindent megta-
lálsz - mert meg-
van számolva
az anyag (a bal
felső sarozban)
találod a szá-
mokat - csak a
szinestussoropat-
ra nem írtam
rá, mert átlát-
szik - meg a
metszeteket is
nem jelöltem: soro-

Szalmás Béla
festőművész,
Megvásárolt és
magántulajdonban lévő képeinek
jegyzéke, mely hiányos – a „Nemzeti-
Galéria" és egyéb múzeumokban még
keresendők-műtárgyak.

Pop. Szf. Tanácsánál: a „15 éves Budapest" c.
Kiállításon vásárolt 4 drb. műtárgy:
1 nagy-tempera – a „Valériatelepről"
3 grafika „Uccarészletek"

Nemzeti Galéria:
5 drb. színes-kréta – „1-Csónakos" című
1 „Éjszaka" –
2 „dunai-halászok"
1 „tájkép"

A „Kézzőművészeti Alapnál:
Színes-Kréták (tájképek – stb.)

Legújabbkori törb. muz. 1 nagyméretű „~~Kenyér~~
— — — „Ingyenkenyérosztás"

Kézzőművészeti Alapnál: 1 nagyméretű „Halaskofa" c.

Darabos Iván et. m. tulajdona – Grafikák

Kerekes Görgyénél (Szalmás B. leánya) „Önportré"
nagyméretű

IX. Ker. Tanácsnál „Valéria" "

A kiscelli-múzeumban
is vannak művek –
Polgár Károly et. tud
ezekről felvilágosítást adni

Szám	rámás		temperа	~~tus~~	lino	Színes kréta	aquarell	méret		
					~~25 linóporcuctetá~~					
1	"		Egy alsójuk	mgt. 1952				69×100	1	68,3×100
2	"		alvó fiú	1957				54×74	2	55×74
3	"		Önarckép	mgt. linómetszet 1960				45×55	3	53,5×43,0
4	"		"	1947				50×56	4	50×47,0
5	"		"	mgt.				~~47×56~~	5	53×47,5 cm
6	"		Leány babával	1939				35×45	6	45×45 "
7	"		Kötélhúzók	1956				70×166	7	70×166 "
8	"		Clown	1959				62×85	8	61,5×83,3
9	"		alvó munkás	1954				50×65	9	50×64
~~10~~			~~Arckép~~					~~70×93,10~~		
11			Piheno leány	1955				69×100	11	69×100
12			Önarckép	1950				41×60	12	59,0×41
13			Meglepetés	1960				50×70	13	50×70
14			Munkánel Külső	1959				50×70	14	70×50 cm
~~15~~			~~1511~~					~~80×85,15~~		
16			Halas csendélet	1957				61×84	16	60×83,5
17	"		halas haggmás	1949				50×65	17	56,0×40,0 (55×65,5)
18	"		fok " "	mgt.				40×56	18	
19	"		almiár	mgt.				45×51	19	49,5×44,5
20	"		szilva	1957				41×58	20	57,5×40,5
21	"		alma körte	1948.				32×37	21	31,5×36,5
22			Virág alma	1958.				52×65	22	52,0×65,5
23			almiár	1959.				50×70	23	50×70,5
24	"	alj	Mária Valéria Kaptár	mgt. 1930				37×47	24	35,0×44,0
~~25~~									25	91,0×11,0

(*) Rideg Sándor arcképe

26 x Kálvária - 1947
27 x Kukoricás - 1957

Szalmás Béla emlékkiállításának anyaga

1.

Szalmás Béla
emlékkiállításának
anyaga

2

Szám	méret	Szines Kréta	címe	Keret	
25	~~27 x 35~~ ~~25 x 33.5~~	"	~~virágcsendélet~~	"	
26	~~20 x 28~~ 23 x 26.5	"	tájkép	"	
27	~~25 x 28~~ 18.3 x 26	"	Kertben	"	
28	23 x 43 42.5 x 22.3	"	alvó leány	"	
29	22 x 26 24.5 x 26	"	Mamika	"	
30	24 x 35	"	táj		
31	24 x 35	"	"		
32	24 x 35	"	"		
33	24 x 35	"	"		
34	25 x 38	"	"		250 x 380 34).
35	29 x 44	"	"		
36	21 x 30	"	"		
37	24 x 34	"	nyugág ban		
38	20 x 29	"	táj		
39	26 x 28	"	"		254 x 280 39).
40	26 x 35	"	"		
41	25 x 33	"	"		243 x 325 41).
42	23 x 33	"	"		240 x 340 42).
43	21 x 30	"	"		203 x 280 43).
44	22 x 34	"	Kertben		265 x 345 44).
45	25 x 36	"	uszály		265 x 345 45).
46	24 x 34	"	táj		242 x 342 46).
47	25 x 35	"	"		
48	25 x 28	"	Kertben		
49	26 x 35	"	"		267 x 340 49).
50	24 x 34	"	"		303 x 358 50).
51	24 x 34	"	"		243 x 340 51).
52	27 x 36	"	"		
53	24 x 36	"	"		
54	20 x 34	"	"		240 x 345 54).
55	23 x 30	"	"		250 x 303 55).
56	21 x 35	"	városvész		210 x 340 56).
57	25 x 34	"	vásár		240 x 345 57).
58	22 x 30	"	táj		207 x 293 58).
59	22 x 29	"	"		215 x 275 59).
60	24 x 34	"	"		265 x 342 60).
61	24 x 31	"	"		250 x 303 61).
62	17 x 32	"	"		160 x 325 62).
63	14 x 31	"	halászok		

Szines Kréták

3.

Szalmás Béla emlékkiállításának anyaga

64

Szám	méret	Színes Kréta	Cím	Keret nélkül
64	22 x 29	"	Utcarészlet	"
65	20 x 27 ✓	" ✓	Valéria tdép ✓	" ✓ 193 x 270 65).
66	24 x 34	"	táj	"
67	24 x 34	"	"	"
68	28 x 25	"	Kertben	"
69	24 x 28	"	Halászok	"
70	23 x 30	"	táj	"
71	24 x 34	"	"	"
72	31 x 43 ✓	"	Gépi táj ✓	" 308 x 423 72).
73	24 x 31	"	Csendélet	"
74	24 x 34 ✓	"	táj ✓	" 240 x 340 74).
75	30 x 42	"	"	"
76	33 x 48 ✓	"	" ✓	" 330 x 478 76).
77	30 x 42	"	"	"
78	25 x 30	"	"	"
79	35 x 50 ✓	"	Kislány kosárral ✓	" 500 x 350 79.
80	25 x 28	"	Tehenek	"
81	22 x 28	"	Hattyúk	"
82	21 x 29	"	Arcképek	"
83	30 x 43	"	Sólyár "	"
84	30 x 43	"	Magyar	"
84	3 db. fekete	kréta	Könyökölő leányka	"
	a). 320 x 225	"		
	b). 313 x 233	"	Ülő nő	"
	c). 250 x 350	"	Ház kerítéssel	
	145 x 120	"	Önarckép	"
	145 x 92	"	A bányás	

Színes Kréták

4

Szalmás Béla
emlékkiállításának
anyaga

Szám	tussrajz	Cím	méret	Keret nélkül
85	"	táj	30 x 46	" 300 x 452 85).
86	"	Gazdasági udvar	28 x 50	" 274 x 500 86).
87	"	táj	31 x 44	" 307 x 432 87).
88	"	Paraszkházak	30 x 39	" 300 x 384 88).
89	"	Mezőn	25 x 40	" 253 x 395 89).
90	"	Emy alszik	21 x 31	"
91	"	szinezett táj	35 x 52	" 348 x 490 91).
92	"	" ~~Dunaújváros~~ ipari város	35 x 42	" 296 x 420 92).
93	"	táj	32 x 46	"
94	"	Korongolás	25 x 35	" 248 x 353 94).
95	"	Faluvég	22 x 30	"
96	"	Szkircsák nem dolgozik	20 x 24	" 200 x 237 96).
97	"	ipari táj	23 x 32	" 225 x 320 97).
98	"	Valériatelep	22 x 28	" 218 x 270 98).
99	"	táj	24 x 28	"
100	"	"	26 x 35	" 263 x 344 100).
101	"	"	25 x 33	"
102	"	Koták	24 x 34	" 244 x 344 102).
103	"	ucca	22 x 30	" 220 x 294 103).
104	"	parasztudvar	22 x 27	" 213 x 273 104).
105	"	Falu	21 x 34	"
106	"	táj	21 x 34	" 210 x 340 106).
107	"	ucca	22 x 31	" 226 x 315 107).
108	"	falu	20 x 28	"
109	"	Valériatelep	19 x 30	" 191 x 300 109).
110	"	Szkircsák nem	23 x 31	" 225 x 312 110).
111	"	Jaj élni jó	17 x 24	"
112	"	Ősz	21 x 27	" 212 x 270 112).
113	"	Valériatelep	19 x 34	" 190 x 345 113).
114	"	"	24 x 34	" 245 x 345 114).
115	"	Kukoricaszár	26 x 31	" 267 x 310 115).
116	"	Kulák	25 x 35	"
117	"	"	25 x 35	"
118	"			
119 tól 146-ig		szines-tuss-sorozat		

Tussrajzok

5

Szalmás Béla emlékkiállításának anyaga

Metszetek

~~Ell Torradalmi sorozat~~

147 – 153 ig Fasizmus c. sorozat Keretben ✓ (ezek hátán mines számozás darabszámra vasanak számolna)

154 – 215 – ig

Fekete Krétaraffok

215 töl 223 – ig

Temperák ~~Aquareller~~

223 töl – 229 – ig

Aquareller

229 – töl – 231 – ig

Szines-cerupák

231 – töl 241 – ig

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
V. KOSSUTH LAJOS TÉR 12.
Telefon: 115-607

Róna Emmi festőművész.
XI. Hollósy Simon u. 32.

Szalmás Béla festőművész emlékkiállitására az alábbi festményeket és két mappa rajzot /későbbi részletezés szerint/ Róna Emmi festőművésztől a mai napon átvettem:

1/ Fokhagymás csendélet
2/ Vörösinges önarckép
3/ Alvó gyerek 54x74 cm
4/ Halas csendélet
5/ Csendélet pohárral
6/ Papirhalak
7/ Kislány babával 35x45 cm
8/ Fázós önarckép /1954-es kiáll.on Önarckép I./
9/ Halak hagymákkal
1o/ Önarckép 1947.
11/ Emi alszik 69x100 cm.
12/Valéria-telepi konyha
13/ Szilva csendélet
14/ Alvó férfi 50x65 cm
15/ Aratósztrájk /vázlat/ 70x93 cm
16/ Merengő lány 69x100 cm.
17/ Friz terv
18/ Virág és gyümölcs
19/ Sapkás önarckép
2o/ Zöld almék
21/ Bohóc 62x85 cm
22/ Hómunkások 50x70 cm
23/ Valéria telep
24/ Ciklámen
25/ Rideg Sándor arcképe /befejezetlen/

Budapest, 1963. juli.26.

/ Oelmacher Anna/

Vácz Andrásné K o n k o l y Magdolna dr

Szalmás Béla anyagának letéti szerződése a mellékelt lista szerint elkészithető. A kihuzott darabokat /2, 7, 8, 9, 24, 53, 54, 55, 56, 64, 79, 81, 84, 85, 118-131, 141-158 sorszámok/ a csatolt átvételi szerint az özvegynek - kérésére - visszaszolgáltattuk.

Budapest, 1968. május 17.

Szalmás Béla alább felsorolt müveit a Magyar Nemzeti Galériától a mai napon átvettem:

Festmények:

Külváros, 1947.	temp.	27.3x31.1 cm
Halas-hagymás csendélet, 1951.	temp.	56 x4o
Fázós önarckép, 1951.	temp.	59x 41
Emmi alszik, 1952.	temp.	68.3xloo
Rideg Sándor arcképe,	temp.	loo x 12o

Rajzok:

Mamika, 1952.	kréta,akv.	24.5x26
Sárospatak, 1953.	tus	19.5x27.3
Könyöklő lányka, 1937.	kréta	32 x22.5
Kislány korsóval,1939.	rötli	5o x35
Városrész, 1957.	sz.kréta	21 x34
Napfény, é.n.	" "	2o.7x29.3
Mezei ut, é.n.	" "	16 x32.5
Önarckép, " "	kréta	14.5x12
x A lámpás, " "	"	14.5x9.2
x Miniatürök,	hat drb.	lino egy paszpartuban
x Rézkarc	három "	
x Lino	öt "	
x Szines tusrajz	kilenc drb.	

x- jelzésüek a kiállitáson nem szerepeltek, mappából vettük elő.

Budapest, 1968. máj. 6.

Szalmás Béláné
/ Róna Emmi /

Szalmás Béla alább felsorolt müveit a Magyar Nemzeti Galériától a mai napon átvettem:

Festmények:

Külváros, 1947.	temp.	27.3x31.1 cm.
Halas-hagymás csendélet, 1951.	temp.	56 x40
Fázós önarckép, 1951.	temp.	59x 41
Emmi alszik, 1952.	temp.	68.3x100
Rideg Sándor arcképe,	temp.	100 x 120

Rajzok:

Mamika, 1952.	kréta,akv.	24.5x26
Sárospatak, 1953.	tus	19.5x27.3
Könyöklő lányka, 1937.	kréta	32 x22.5
Kislány korsóval,1959.	rötli	50 x35
Városrész, 1957.	sz.kréta	21 x34
Napfény, é.n.	" "	20.7x29.3
Mezei út, é.n.	" "	16 x32.5
Önarckép, " "	kréta	14.5x12
A lámpás, " "	"	14.5x9.2

Miniatürök, hat drb. lino egy paszpartuban
Rézkarc három "
Lino öt "
Szines tusrajz kilenc drb.

x- jelzésüek kiállitáson nem szerepeltek, mappából vettük elő.

Budapest, 1968. máj. 6.

Szalmás Béláné
/ Róna Emmi /

83. Eső után, 1960.
242 x 342 mm

~~84. Önarckép, é.n.~~
~~145 x 120 mm~~

~~85. A lámpás, é.n.~~
~~145 x 92 mm~~

katalóguson kivül:

86. - 88. további 3 db szines és fekete krétarajz

Linoleum metszetek

89. Önarckép, 1939.
184 x 124 mm

90. Kislányom, 1939.
203 x 130 mm

91. Sapkás lányka, 1939.
190 x 130 mm

92. Déli pihenő, é.n.
143 x 225 mm

~~93. - 98. Miniatürök, é.n.~~

99. - 104. Fasizmus sorozat, é.n.

105. - 109. Valériatelep, háboru, é.n.

katalóguson kivül:

110. - 131. további ~~22~~ 14 db metszet – 5 db. [illegible] + 3 db. [illegible]

132. - 158. ~~27~~ 18 db szines tusrajz – 9 db.

34. Szkircsák néni dolgozik, 1954.
200 x 337 mm

35. Szkircsák néni fest, 1954.
210 x 245 mm

36. Kukoricaszárak, 1954.
267 x 310 mm

37. Parasztházak, 1957.
300 x 384 mm

38. Parasztudvar, 1958.
213 x 273 mm

39. Kofák, 1958.
244 x 344 mm

40. Ősz, 1959.
212 x 270 mm

41. Valéria telep, 1959.
190 x 345 mm

42. Utca, 1960.
220 x 294 mm

43. A Valérián, 1960.
191 x 300 mm

44. Halálra itélt barakkok, 1960.
245 x 345 mm

45. Uj házak, 1960.
274 x 500 mm

katalóguson kivül:

46. - 53. további 8 db tusrajz

Fekete és szines krétarajzok:

54. ~~Mamika, 1932.~~
~~245 x 260 mm~~

55. ~~Könyöklő lányka, 1937.~~
~~320 x 225 mm~~

56. ~~Kislány korsóval, 1939.~~
~~500 x 350 mm~~

57. Alvó leány, 1939.
425 x 223 mm

58. Téli táj, 1941.
330 x 500 mm

59. Őszi táj Sárospatakon, 1950.
308 x 422 mm

60. Vásár Sárospatakon, 1954.
240 x 345 mm

61. Táj házakkal, 1954.
243 x 325 mm

62. Beborul, 1954.
240 x 340 mm

63. Őszi lombok, 1955.
203 x 280 mm

64. ~~Városrész, 1957.~~
~~210 x 340 mm~~

65. Nagymaros, 1958.
240 x 340 mm

66. Őszi szántás, 1958.
250 x 330 mm

67. Kerti ház, 1958.
240 x 345 mm

68. Tájkép, 1959.
230 x 265 mm

69. Kertben, 1959.
183 x 260 mm

70. Gyümölcsösben, é.n.
250 x 380 mm

71. Nyárvége, 1959.
254 x 280 mm

72. Táj, 1940.
330 x 475 mm

73. Kék hegyek, kék felhők, é.n.
250 x 330 mm

74. Uszály, 1959.
265 x 345 mm

75. Vizparton, 1959.
267 x 340 mm

76. Ut a faluba, 1959.
303 x 358 mm

77. Utmenti fák, é.n.
243 x 340 mm

78. Kertben pihenő, é.n.
265 x 345 mm

79. ~~Napfény, é.n.~~
~~207 x 293 mm~~

80. Tiszta reggel, é.n.
265 x 342 mm

81. ~~Mezei ut, é.n.~~
~~160 x 325 mm~~

82. Koratavasz, 1959.
215 x 275 mm

J E G Y Z É K

Szalmás Béla - a Magyar Nemzeti Galériában
időlegesen tárolt - müveiről.

Festmények /temperák/

1. Lány babával, 1939.
temp. 45 x 45 cm

~~2. Külváros, 1947.~~
~~temp. 27,3 x 31,1 cm~~

3. Önarckép, 1947.
o.temp. 50 x 47 cm

4. Alma-körte csendélet, 1948.
o.k. 31,5 x 36,5 cm

5. Önarckép, 1950.
temp. 59 x 41 cm

6. Pihenő lány, 1950.
temp. 60 x 100 cm

~~7. Halas, hagymás csendélet, 1951.~~
~~temp. 56 x 40 cm~~

~~8. Önarckép, 1951.~~ (fázós)
~~temp. 59 x 41 cm~~

~~9. Emy alszik, 1952.~~
~~temp. 68,3 x 100 cm~~

10. Alvó munkás, 1954
temp. 50 x 64 cm

11. Kötélhuzók, 1956.
o.k. 70 x 165 cm

12. Kukoricás, 1956.
o.p. 21,5 x 31,1 cm

13. Alvó fiu, 1957.
temp. 55 x 74 cm

14. Halas csendélet, 1957.
temp. 60 x 83,5 cm

15. Almák, papirhalak, 1950.
temp. 49,5 x 44,5 cm

16. Halas, fokhagymás csendélet, 1949.
temp. 55 x 65,5 cm

17. Bohoc, 1958.
temp. 61,5 x 83,3 cm

18. Virágok, almák, 1958.
temp. 52 x 65,5 cm

19. Almák, 1959.
temp. 50 x 70,5 cm

20. Szilva csendélet, 1959.
temp. 57,5 x 70,5 cm

21. Munkanélküliek, 1959.
temp. 50 x 70 cm

22. Megbeszélés, 1960.
temp. 50 x 70 cm

katalóguson kivül:

23. további 1 db tempera

~~24. Rideg Sándor portréja~~

Tusrajzok

25. Tihany, 1948.
210 x 340 mm

26. Gabonakeresztek, 1949.
348 x 490 mm

27. Utca Sárospatakon, 1950.
226 x 315 mm

28. Dunaujváros, 1950.
296 x 420 mm

29. Korongolás, 1951. 248 x 353 mm

30. Ipari táj, 1952.
225 x 320 mm

31. Mezőn, 1952.
253 x 395 mm

32. Gazdasági udvar, 1952.
275 x 423 mm

33. Táj boglyákkal, é.n.
300 x 452 mm

ÁTVÉTELI ELISMERVÉNY

a Muzeumi Hónap keretében Győrben, október 10-én rendezendő Szalmás-kiállitás anyagáról

Festmények:

1.	Külváros, 1947 /3./	temp.	27,3 x 31,1 cm
2.	Önarckép, 1947 /4./	o. temp.	50 x 47 cm
3.	Alma-körte csendélet, 1948 /5./	o. k.	31,5 x 36,5 cm
4.	Halas, Hagymás csendélet, 1951 /8./	temp.	56 x 40 cm
5.	Önarckép, 1951 /9./	temp.	59 x 41 cm
6.	Kukoricás, 1956 /13/	o.p.	21,5 x 31,1 cm
7.	Alvó fiu, 1957 /14./	temp.	55 x 74 cm
8.	Halas csendélet, 1957 /15./	temp.	60 x 83,5 cm
9.	Almák, papirhalak, 1957 /16./	temp.	49,5 x 44,5 cm
10.	Halas, fokhagymás csendélet, 1949 /17./	temp.	
11.	Almák, 1959 /20./	temp.	50 x 70,5 cm
12.	Szilva csendélet, 1959 /21./	temp.	57,5 x 70,5 cm
13.	Munkanélküliek, 1959 /22./	temp.	50 x 70 cm
14.	Megbeszélés, 1960 /24./	temp.	50 x 70 cm

Tusrajzok

15.	Dunaujváros, 1950 /28./	296 x 420 mm
16.	Mezőn, 1952 /31./	253 x 395 mm
17.	Gazdasági udvar, 1952n/32./	275 x 423 mm
18.	Táj boglyákkal, é.n. /33./	300 x 452 mm
19.	Kukoricaszárak, 1954 /36./	267 x 310 mm
20.	Parasztházak, 1957 /38./	300 x 384 mm
21.	Parasztudvar, 1958 /40./	213 x 273 mm
22.	Ősz, 1959 /42./	212 x 270 mm
23.	Valéria telep, 1959 /43./	190 x 345 mm
24.	Utca, 1960 /44./	220 x 294 mm
25.	Halálra itélt barakkok, 1960 /46./	245 x 345 mm

Fekete- és szineskrétarajzok

26.	Mamika, 1932 /48./	245 x 260 mm
27.	Könyöklő lányka, 1937 /49./	320 x 225 mm
28.	Kislány korsóval, 1939 /50./	

29.	Alvó leány, 1939 /51./	425 x 223 mm
30.	Téli táj, 1941 /52./	330 x 500 mm
31.	Őszi táj Sárospatakon, 1950 /53./	308 x 422 mm
32.	Vásár Sárospatakon, 1954 /54./	240 x 345 mm
33.	Váltrész, 1957 /58./	210 x 340 mm
34.	Táj, é.n. /66./	330 x 475 mm
35.	Uszály, 1959 /68./	265 x 345 mm
36.	Önarckép, é.n. /78./	145 x 120 mm
37.	A lámpás, é.n. /79./	145 x 92 mm

Linóleum ~~jegyzetek~~ metszetek

38.	Önarckép, 1939 /80./	184 x 124 mm
39.	Kislányom, 1939n/81./	203 x 130 mm
40.	Sapkás lányka, 1939 /82./	190 x 130 mm
41.	Miniatürök, é.n. /84./	
42.	Fasizmus sorozat, é.n. /85./	
43.	Valériatelep, Háboru, é.n. /86./	

Budapest, 1965.

átadó

a Magyar Nemzeti Galéria részéről

átvevő

a győri Muzeum részéről

Szalmás Béla MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Szalmás Béla

Kukoricás, o.

Alvó fiu, temp.

Halas csendélet, temp.

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

Emy alszik, temp.

Alvó munkás, temp.

Kötélhuzék, o.

Szalmás B. emlékkiáll. M.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

Pihenő lány, temp.

Halas, hagymás csendélet, temp.

Önarckép, temp.

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

Halas-hagymás csendélet, temp. repr., címlapon

Szalmás B.emlékkiáll. B.Gal. 1964.

Szalmás Béla, festő TDk

A Szalmás Béla - emlékkiállítás megtekinthető.

—: A hét végi kulturális programból 10. l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. jún. 6.

MDK

Szalmás Béla, festö

Vásárcsarnoki munkások. Olaj-tempera.

Hücsarnok.-I.M.Képzöm.Kiáll. 1956. Kat. 6.l.

MDK

Szalmás Béla, graf.

Uj hid.	Tusc.
Tájkép.	"
Épül a földalatti.	"

Műcs.-IV.M.Népszm.Kiáll . 1954.jan.-febr. Ks/t.16.1.

MDK

Szalmás Béla, graf.

Őszi kert. Tus.
Őszi napfény. "

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 24.l.

MDK

Szalmás Béla, festö

Önarckép. Olaj.

/Műcsarnok?/.-III.Képzőműv.kiáll. 1962.dec.-1963.márc.
Kat. 9.l.

MDK

Szalmás Béla, festö

Csendélet. Olaj.

Mücsarnok. -Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 12.l.

MDK

Szalmás Béla

A Fényes Adolf-teremben rendezett kiállításáról Tanulmány című tusrajza repr.

Grafikai munkák budapesti kiállításokon.
(reprodukciók, általános kiséréssel.)
[Nők Lapja, Bp. 1954. április 22. [20. l.]

Szalmás Béla MDK

sz. 1908

Résztvett az 1950.évi Első Magyar Képzőművészeti Kiállitáson/"a nép sürüjéből"jelentkezők között emlitve/

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.Bp. 1959.67.l.

MDK

Szalmás Béla, festő.

Csendélet. Tempera.

Halárusnő. Of.

Mús. - Tar. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere. —

1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz.

9. l.

MDK

Szalmás Béla

Utburkoló, mozaik

Végvári: I. M. Képzőm. Kiáll. Magy. Nemz.
1950. szept. 9.

MDK

Szalmás Béla, festö
szül. 1918

175.sz. Tus.

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.April.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/ Katal. 26.l.

MDK

Szalmás Béla

Táj

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan.

16 1.

MDK

Szalmás Béla

Erdélyi Gyula, of.

Arckép kiáll. Ernst Múz. 1952. aug.

7 l.

MDK

Szalmás Béla

Vásárcsarnoki munkások

Pogány Ö.G: 1. Magy. Képzőművv. kiáll.
Szabad Nép, 195o. aug. 27. 11 1.

M.D.K.

SZALMÁS Béla festő

„Vásárcsarnoki munkások"

„Útburkoló" mozaik

Nüvért. (1952) Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képző-
művészeti Kiállitás 129. l.

129.

Szalmás Béla
Utburkoló, mozaik

I. Magyar Képzőm. Kiáll. Miés. 1950. aug. 15 l.

Szalmás Béla

Új Magyarság

1941. jan. 5.

* **Magyar kalendárium.** Most jelent meg a Nemzeti Könyvtár füzeteinek sorozatában Péczely József „Magyar kalendárium" című könyve. Péczely a falu lelkét alaposan ismeri és könyve könnyed csevegéssel adja elő jóízű mondókáját. Az egyszerű emberek tiszta kedélyvilága és a földért való örök rajongása tárul a „Magyar kalendáriumban" az olvasó elé. A könyv minden sorát a magyar falu szeretete hatja át. Alakjai életerőtől duzzadnak és olvasás közben hol gondolkodásra késztetnek, hol pedig derűt lopnak szívünkbe. A változatos szöveget Szalmás Béla festőművész jólsikerült rajzai díszítik. A könyv ujdonsága hetekre felosztott naptár, amely különösen a falu népének ad sok hasznos tanácsot. A Nemzeti Könyvtár új számában teszi közzé az 1. számú keresztrejtvény nyerteseinek névsorát, valamint újabb jutalmakkal kitűzött érdekes keresztrejtvényt is közöl. A füzet ára 24 fillér és minden könyvkereskedésben, Ibusz-pavillonban és ujságárusnál kapható.

ATLANTI - OCEÁN
NAGY-BRITANNIA
NORVÉGIA
SVÉDORSZ.
Botteni-öb.
Finnország
Keleti-teng.
Barents-tenger
ESZAKI-JÉ
Novaja Zemlya
Kara-tenger
SZIBÉRIA
OROSZ-BIRODALOM
SZAMOJÉDOK
OSZTJÁKOK
Tobolszk
Omszk
Baruba
Barnaul
Altai
Irtis
Ob
Jenisszei
Turkeszt
Kaszpi-tenger
Fekete-tenger
KONSTANTINÁPOLY
TÖRÖK-BIRODALOM
Kaukazus
Kaukazus hg.
Kaszpi-tenger
Aralto
Kizil-Kum
Turkeszt
Kaszalinsk
Orenburg
Szamara
Uralsk
Uralhg.
Uralfolyó
Kazan
Nizsnij-Novgorod
Moszkva
Moszkva folyó
Szmolenszk
Fehér-tenger
Fehér st.
Kola-fsz.
Kola folyó
Kandalaksa
Onega-tó
Ladoga-tó
Ladoga-csat.
Peipus-tó
Narova folyó
Narva
Revel
Riga
Riga-öb.
Libau
Memel
Memel folyó
Königsberg
Danzig
Danzig-öb.
Stettin
Oder folyó
Szilézia
Csehország
Galicia
Lemberg
Bukovina
Moldva
Románia
Bukarest
Dunafolyó
Szerbia
Belgrád
Szávafolyó
Bosznia
Dalmácia
Görögország
Athen
Korfu
Kréta
Szicilia
Tripolisz
Tripolitania
Barka
Líbiai-sivatag
Kufra oázisok
Egyiptom
Alexandria
Damaszkusz
Szíriai-sivatag
Jeruzsálem
Jerikó
Jordán folyó
Holt-tenger
Jaffa
Gaza
Beirut
Tripolisz
Algéria
Tunisz
Tunisz hg.
Gibraltár
Spanyolország
Madrid
Franciaország
Párizs
Bordeaux
Marseille
Nizza
Korzika
Földközi-tenger
Atlanti-óceán
Északi-tenger
Skócia
Edinburgh
Shetland
Orkney
Norvég-tenger
Trondhjem
Bergen
Stockholm
Svédország
Finnország
Helsingfors
Reval
Petersburg
Moszkva
Nizsnij-Novgorod
Kazan
Szamara
Orenburg
Uralsk
Aralto
Kizil-Kum
Turkeszt
Taskend
Kaszpi-tenger
Kaukazus
Kaukazus hg.
Fekete-tenger
Konstantinápoly
Török-Birodalom
Perzsia
Teherán
Kaszpi-tenger
Kaszpi-tenger
Kaukazus
Fekete-tenger
Konstantinápoly
Török-Birodalom
Perzsia
Teherán

SZALMÁS BÉLA
(1908–1961)

Emlékkiállítása (1964)

Amikor egy proletárművész életútját felrajzoljuk, legyen az bár Derkovits Gyula, Dési Huber István vagy a Szocialista Képzőművészek Csoportjának valamelyik tagja, már-már sematizmusnak tűnik, milyen sorsszerűen vagy inkább törvényszerűen egybeeső a nehéz gyermekkor, a küzdelmes ifjúság, a nyomott és háborúval súlyosbított férfikor. Többségüknek életműve torzó maradt, mert a teljes kibontakozás akadálya a fentieken kívül a proletárbetegségekből következő vagy a második világháború kegyetlen iszonyatában lelt, de mindenképpen korai halál.

Szalmás Béla, bár már gyermekkorától kezdve rajzolgatott, a módszeres tanuláshoz csak felnőttként, s akkor is az Iparrajziskola esti tanfolyamán juthatott. A napszámosnak, aki volt, már az is kivételes ajándéknak tűnt, hogy lámpafényes, meleg tanteremben rajzolt, és korrektúrát kapott. Midőn 1927-ben Szerencsről Pestre gyalogolt, reménye nem terjedt túl egy állandó munkahely megszerzésén. Kívánsága — akkor — nem mondható túl szerénynek, hiszen nyolc testvér között ahhoz a hathoz tartozott, aki semmiféle szakmát nem tanult. Ebből fakadt — az ország gazdasági ziláltságán kívül — szinte a felszabadulás percéig tartó hányódása. És lehet-e kiszolgáltatottabb egy ember, mint ha se tanultsága, se mestersége? Megduplázta a szegénységet, mikor húszéves korában megnősült, és hamarosan meg is szaporodott a család a Mária Valéria hercegnő büszke nevét viselő nyomornegyed egyik barakk-lakásában. Itt és ekkor (1930) született a kéttenyérnyi *Valéria-telepi konyha* című olajképe, első figyelemreméltó festői próbálkozása, ami ha nem is olyan nagyvonalú összefoglalás, mint Nagy Balogh János hasonló témájú képei, színében s főleg szellemében rokon azokkal. De nem csupán Nagy Baloghot tekinthetjük példaképének, mert az előtte járt nagy proletárfestők nyomait is felfedezhetjük munkásságában. A hasonló körülmények hasonló témát kínáltak, s a téma — egyéb komponensekkel együtt — bizonyos fokig a megoldást is meghatározza.

Az első kis festmény után hosszú ideig ismét csak rajzolt, s ez volt egyetlen megtartója — de nem eltartója —, hiszen az általános gazdasági válság permanens munkanélküliségre kárhoztatta. A harmincas évek elején valaki felfigyelt a mindig, mindenütt rajzoló fiatalemberre, és bejuttatta a Nemzeti Színház díszletfestő műhelyébe. Pár évnyi vidám munka, szerény kenyér s a klasszikú-

Oelmacher Anna
A szocialista képzőművészet nyomában
Bp. Kossuth 1975

korszerű „impassibilité" nyer kifejezést. A hatalmas műteremablak előtt, háta mögött a lángban álló világgal, áll a művész és festi kis csendéletét, kis csendes életét. Ellene lehetne vetni Bortnyik fanyar álláspontjának, hogy hiszen nem áll lángokban a világ, s a tűzvésznél szebb a tearózsa. Ez önmagában igaz, de hátat fordítani a valóságos problémáknak — még ha nem is a közvetlen veszélyeztetettséget jelentik — és belebódulni az önmagáért valóba (önmagáért szép, önmagáért művészet) több, mint bűn. Van ilyen művész? Van, és méltó a gúny nyilára! Legutóbbi képe, a *Mona Lisa 1963.* már vitriol erejű. A leonardói Gioconda nemes, tartózkodó mozdulatában ábrázolja korunk hősnőjét, egy nőt, akin nincs egyetlen természetes vonás, akin már csak a fodrász, a kozmetikus és a varrónő ízlése konstatálható, és aki mind e „machék" ellenére, vagy talán ezek által, a legdurvább és leplezetlenebb erotikát kínálja. Hogy tipikus-e, nem tudom, de hogy típus, az kétségtelen, aminthogy kétségtelenül taszít minden egészséges ízlést ez az emberfajta. Hogy Tyereskova korunk valóságos hősnője, ez köztudott, de az ellentyereskovák létére figyelmeztetni, azok legdurvább vonásait felmutatni feltétlenül hasznos, különösen ha sikerül a művésznek — mint ez esetben is — a néző legelemibb érzelmi reagálását, az utálatot kiváltani. Persze nem a kép utálatos, inkább ötletes a zöld-fekete-lila-színegyüttesében, hanem a tartalma, az alig kétlábra állt, kicicomázott nősténymajom.

Bortnyik művészetének jellemzésére több ízben használtam a szatirikus, a polemikus definíciót. Mégis kevésnek érzem a meghatározást, hiszen fáradhatatlan szíve és csúfolódó ecsete egy ügyért egy ütemre járt. Kommunista művész, sőt — horribile dictu — tendenz-művész volt világéletében, s még tévedéseiben is. Aktivista kezdetétől az absztrakt kísérleteken át a realista lírán és pátoszon keresztül egészen a görbetükrökig, melyeket az egész valóját eltöltő szocialista élet elé tart: politizált. Politikus művész tehát a javából, aki soha nem kerülhetett korával és feladataival aszinkronba. Harcolt a megvalósulásért, és pellengérre állítja a szükségtelen, az elkerülhető hibákat, mindezt pedig sok tapasztalatot felhasználó művészete eszközeivel.

Kitűnő grafikáján és izgalmas piktúráján belül a hűség és emberség az az erőssége, amelyekkel helytállt sokszor nagyon is forró talajon. Ez a példamutatás emeli magasra a 70 éves mestert.

(Művészet, 1963. 12. sz.)

sokkal való ismerkedés ringatta a biztonság illúziójába, mígnem, felismerve a fasiszta terjeszkedést, önveszélyes megjegyzésekkel kísérte a folyamatot. Különben is *Népszavát* olvasott, ami elég volt ahhoz, hogy az első véleménykülönbségnél tetten érjék mint szocialistát és lehetetlenné tegyék további munkáját. Kezdődött minden elölről, a bizonytalan alkalmi munka — ha volt — a kőműveseknél vagy a vágóhídon, s vele a népkonyha. De ekkor már találkozott a színekkel, s ha árnyaltan és teret-testet formálva még nem engedelmeskedtek is, kezdette érteni nyelvüket. Rajzaiban már politizált, bizarr linóleummetszeteket készített, fő témája a cseperedő gyerek, satnya kislány a Valéria-barakkok között, apja mellett, kézen fogva, a háború lángjaitól bekerítve. De a linóleum az aktív politizálást is lehetővé tette, alkalmas könnyen sokszorosítható röpcédulák készítésére, és művészünk — elvtársai kérésére — kimetszette a szükséges rajzot vagy szöveget. Ezekből azonban sajnos semmi nem maradt meg.

A háború alatt, 1941-től ismételten behívták katonai szolgálatra. Ezek a keserű évek adták az első és egyben utolsó lehetőséget a „külföldi" utazásra. Katonasága idejéből olyan emlékeket hurcolt, amelyeket élete utolsó percéig sem tudott kiirtani idegeiből, és vére minden cseppjével tiltakozott a barbárság ellen. Az első adott alkalmat felhasználta, hogy — finoman szólva — elhatárolja magát tőle, és 1944 nyarán valahol Magyarországon elhagyta alakulatát. A férfimunkaerőtől rég megfosztott földekre szívesen fogadták az ajánlkozót: dinnyecsősz lett a tágas mezőn. Nem volt minden kockázat nélkül való egy 36 éves szökött katonának a náci visszavonulás idején dinnyét őrizni, de a kukoricaszárból épült csőszkunyhó vasbetonnál biztonságosabb óvóhelye lett, mert megóvta a halállal egyenlő felfedeztetéstől. Ezek a hónapok a rettegéssel vegyes meditáció hónapjai, alkalmasak voltak arra, hogy szoros közelségbe kerüljön a természettel, és kókadt napraforgók, ágaskodó kórók, haldokló kukoricaszárak társaságában élve, azok vonal-, forma- és tömegszépségét felfedezze. Lehet, hogy már akkor is, de később is nagy szeretettel és érzékenységgel rajzolta tollal a különböző növényeket, s valahogy rokonságba hozta szövevényeiket a Valéria-telep felszabadulás utáni építkezéseinek sokféle anyagával, horgas vasakkal, áttetsző darukkal, a törpe barakkok mögött és helyén égre szökkenő, nyurga házak sziluettjeivel. De addig még nehéz évek teltek.

A felszabadulás után még öt sanyarú esztendőn keresztül a legkülönbözőbb fizikai munkával tartotta fenn magát, ugyanakkor folytatta a háborútól megszakított szerény stúdiumait. Csepp kis művészsegély és nagy lemondás tette lehetővé, hogy 1950-től csak művészi feladataival birkózzék. A gondos munka és az anyaggal való intim viszony különös sajátja a proletárművészeknek. A művesség szeretete, a manuális munka öröme, a matéria tulajdonságainak fáradhatatlan kutatása, a szerszámok kezessé szelídítése: ez jellemzi a munkásból lett művészeket. József Attila ebben is utat mutatott: „Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes." Az anyagban lelt öröme vezette el a különböző technikákban való kísérletekhez. Kitűnő tusrajzai

gondosságot és biztonságot mutatnak, ugyanakkor az ábrázoltnak — legyen az ember, táj vagy tárgyak csoportja — leglényegét feltárók. A színek nehezen hódoltak meg. Pasztellkréta, gouache, tempera — mert a porfesték olcsóbb, hajlékonyabb az olajnál, meg már némileg ismerte tulajdonságait — tehát a színek akaratoskodtak, de végül is magához idomította őket. Képei néha kissé krétásak, néha nehézkesek, de elmondja velük, általuk világát. Mint minden nélkülöző művész, gyakran önmaga modellje, és önarcképeinek sora önismeretének és változó sorsának krónikája. A *Fázós önarcképen* kendőbe bagyulálva, dideregve és körmét fúva áll a készülő kép előtt. A *Vörös inges önarcképen* öntudatos, szép fejét a felemelkedett munkás típusává sűrítette. Szerette a csendéleteket, mindennapi életének kísérőit, olcsó kis virág, hal, hagyma, krumpli, ami most már gyakorta az asztalra került. De ha nem volt igazi hal, papírból kivágta, felfűzte, s így függőlegesen lebegve is mulatságos kompozíciós elemmé vált. Mulatságos és játékos, mert szenvedélyei között így alakult a rangsor: festés-rajzolás (amiben már benne is foglaltatik a játék, bármily komolyan vette), olvasás — mert rengeteget és jó válogatással olvasott —, s az anyaggal való alakító játék, amiből újra az alkotáshoz jutottunk.

Több ízben járt Sárospatakon, és a Bodrog-parti város ihlető tájain kívül beleszeretett Szkircsák néni, a híres fazekas népművész anyagába. Sok időt elüldögélt nála, rajzolgatta a korongolást, a festéktörést, írókázást, belenézett az izzó kemencébe, csodálta a barna alapból kiragyogó Szkircsák-színeket. Mindezen élményeknek számos rajz, majd évek múlva játékos kedvének szülöttei, kerámiái őrzik hevét.

Első önálló kiállítása 1954 márciusában nyílt a Fényes Adolf-teremben. Negyvenes éveinek közepén járt már ekkor, de mint művész fiatalnak számított. Kiállításának sikere azonban kielégíthetett volna bármely úgynevezett beérkezett művészt is. Az egyértelműen pozitív kritika és a szép számú vásárlás meggyőzte művészünket arról, hogy temérdek áldozata nem volt hiábavaló. A biztatástól új lendületet kapott, és 1955-re megteremtette élete első, igazi műtermét. A most már kulturált és békés környezet módot adott a folyamatos és elmélyült munkára, ám az 1956-os év politikai válságai súlyos tapasztalatokkal terhelték. De kommunista volt, munkásművész, s egy pillanatra sem rendült meg hovatartozását illetően. Az ellenforradalom leveretése után fellélegezve, újult erővel látott munkához, és a műterem sarkába épített nagyszerű kemencében egyremásra égette kerámiáit. Új anyag, új műfaj, új feladatok adtak szárnyat képzeletének, és groteszk állatkái — természet utáni szép és szellemes rajzok után —, valamint színpompás edényei új, derűsebb oldaláról mutatják be alkotójukat. Még előbb mozaikkal is próbálkozott, mert ennél ismét más, kézbe fogható, rakosgatható, variálható, egyszóval megint másképpen formálható anyaggal került szembe. Egyik sikerültebb darabját szerepeltette is a Műcsarnokban. Mindinkább magára talált, fékezhetetlen, termékeny kíváncsiságát sok oldalról elégítette ki. Palettája színesedni kezdett, és minden anyag hajlékonyabban enge-

delmeskedett alakító kezének. Ekkor tört rá az alattomos betegség, melynek csíráit a nyomor ültette szervezetébe. Sokat fájlalt gyomrát végül is operálni kellett, de az ismételt műtétek sem segítettek. Meghalt alig 53 éves korában, egy későn alakuló és túl korán abbamaradt életművet hagyva maga után.

Az életmű egy része most e kiállításon tanúskodik az irtózatosan zaklatott korról, amelyben a tehetség — különösen a proletár tehetsége — kibontakozásának szinte szervezett akadályai voltak. S a másikról, melyben — ha kissé későn, de nem elkésve — kaput nyitott és utat mutatott a szocialista társadalom. Végül, de nem utolsósorban tanúságtétel e kiállítás az emberről, aki minden gátat és nélkülözést legyűrve képezte magát, hogy kifejezhesse világát, az egyszerű embereket és tárgyakat, a munkát, mely által formálódik életünk, nyomortanyák helyén felnövő toronyházakat, gyümölcsöt és darut, külvárost és tág horizontú földeket: mindazt, ami a környező valóságból megragadta szemét és szívét, megmozgatta képzeletét.

Emelkedett gondolkodása, szigorú etikája megóvta minden kicsinyes versengéstől. Könnyű sikerre soha nem törekedett. Alku nélkül járta útját, a szocialista művész felelősséggel vállalt útját.

(Katalógus, Budapest, 1964.)

SZOCIALISTA KÉPZŐMŰVÉSZEK CSOPORTJA (1934–1944)

Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában (1964)

A Szocialista Képzőművészek Csoportja kiállításának indoka: létrejöttének 30. évfordulója, időszerűsége: a pártos művészet mindenkori aktualitása.

A két világháború közötti, József Attila után vagy körül sorakozó költőnemzedék munkásságát egyik kitűnő irodalomtörténészünk az „elsüllyedt irodalom" címen emelte ki a gyors és némelyeknek hasznos feledésből. E költőkör megfelelőjeként, Derkovits Gyula nyomán, de szervezett formában, szilárd világnézeti egységben — kevésbé szilárd egységben a művészi formát illetően — és rövid megszakítással, de mindvégig az illegális Kommunista Párt irányítása alatt dolgozott 1934-től csaknem tíz éven át a Szocialista Képzőművészek Csoportja. Ez a tíz esztendő az ország rohamos fasizálódásának, a munkásosztály minden módon való megnyomorításának s a háborúra készülődésnek, illetve az abban való országpusztító részvételnek az ideje volt.

A csoport összekovácsolásának szándéka már korábbi eredetű, s 1931-ben Új Művészek Szövetkezete címen összeállt néhány haladó fiatal építész, festő, szobrász, sőt zenész, hogy az érdekközösségen belül kialakuljon a világnézeti közösség is. A szövetkezetből semmi sem lett — nem engedélyezték a hatóságok —, de a Sütő utcai közösen bérelt helyiségben Madzsar József előadásaiból ismerték meg a marxizmus alapjait. Később Vilt Tibor és Szőllősy Endre Vasvári Pál utcai műterme adott otthont a szemináriumoknak, melyeket ekkor már Vértes György vezetett a közben letartóztatott Madzsar helyett. A szeminárium törzse 1933-ban belépett az illegális Kommunista Pártba, s ez a néhány tehetséges, eszmeileg megerősödött fiatal képezte a művész-sejtet a továbbiak során, az 1934-ben megalakult csoportban. Ezek a művészek foglalkoztak a párt művészi propagandájával, illetve vállalták a napi politikai feladatok ellátását. Náluk készültek a jelszó-sablonok, kisplakátok, illegális röpcédulák, Vörös Segély-címlapok, szakszervezeti újságok címlapjai. Egyrészt ez a tevékenység, másrészt Lukács György *Tendencia vagy pártosság* című írása volt az a robbanó gyutacs, amelytől ismételten fellángoltak a csoport vitái.

Major Máté építész, a csoportnak első periódusában volt titkára, 1936-ban tartott közgyűlési beszámolójában a szervezeti feladatok mellett elsősorban a művészetideológiai munkát emelte ki. Lényeges ennek szó szerinti idézése, mert a közösséggé kovácsolódás, az eszmei egység kiművelése forrását tárja fel.

Gy. Szalmás Béla
festő
IX. Ráday u. 37

MKSz 1947

Szalmás Béla
festő

Szalmás Béla feleségével
Róna Emy grafikussal a
képzőművészi Szövetség alap-
pítótagja.

Ézsiás Erzsébet: Válogatás Róna Emyről.
Művészet, 1974 június - 24 lap.

Szalmás Béla

A szerencsi születésű művészek sorozatukban idén – az év végén Szalmás Béla műveiből rendeznek emlékkiállítást, az elhunyt művész feleségének Róna Emmi festőművésznőnek részvételével.

Kiállítások és találkozások.

Észak-Magyarország – 1973/48 4 old.

Szalmás Bélának érett férfikorában, most a 46. éve küszöbén nyílott alkalma elsőízben arra, hogy munkáit önálló kiállítás keretében mutathassa be.

Itt előljáróban meg kell jegyezni, hogy ezt az eredményt elsősorban önmagának, a benne lobogó olthatatlan alkotási vágynak, akadályokat legyűrő szorgalmas és becsületes művészi tevékenységének köszönheti. Műveinek elemzése előtt érdemes és tanulságos ennek a különös és nehéz művészpályának az alakulásával foglalkozni.

A szerencsi levélhordónak 8 gyermeke közül 2 gyerek tanulhatott csak szakmát és lehetett iparos, a többiek napszámból szedték össze a megélhetéshez szükséges filléreket. Ez a sors jutott osztályrészül közülük festőnknek is. Apja a kevés kenyér mellé csapongó, színes meselőkedvéből adott kárpótlást fiainak. Ezek az emlékek és a környék színpompás népművészete ébresztette fel először a fiatalember fantáziáját. Ezek szépítették meg később is a nehéz munkában eltöltött napokat. No meg az olvasás, amelyről semmi körülmények között nem mondott le s amelyhez, mint egyetlen menekülési lehetőséghez folyamodott.

Olykor rajzolgatott, segítség, tanítás és továbbtanulás minden reménye nélkül.

1927-ben, amikor Pestre költözött, gyári napszámos élete új színnel gazdagodott. Múzeumok és képtárak rendszeres látogatásával igyekezett pótolni az elmulasztottakat. 15 év telt el így anélkül, hogy lehetősége nyílott volna a rendszeres művészi képzésre. A háború alatt közelebb jutott ehhez a lehetőséghez: mint csiszolómunkás dolgozott egy szobrászművésznél. Ebben az időben sikerült végre beiratkoznia az Iparrajziskola esti tanfolyamára.

A felszabadulás után még öt nehéz esztendő következett, amikor, bár az esti képzést folytatta, nem adhatta át teljesen magát a vágyva vágyott művészi tevékenységnek. Alkalmi munkákból igyekezett megkeresni a létminimumot és ebből vonta el a tanuláshoz szükséges anyagiakat.

Alig négy esztendeje, hogy rendszeres művészi munkát végezhet.

Kiállítása, bár javarészt legújabb alkotásait sorakoztatja fel, egy-egy jellemző darabbal utal az elmúlt évek törekvéseire, különböző műfajokban elért eredményeire. Tollrajzai, melyek anyagának legnagyobb részét képezik, évről-évre mutatják fejlődését, a rajzi biztonságban, az összefoglaló erőben, a lírai és tartalmi elmélyülésben egyaránt. Sárospatak tájai, a fazekasműhely élete, a MÁVAG üzemrészei jelennek meg rajzain, melyek a részletekre is kiterjedő gondossággal, mégis átfogó, nagyvonalú előadásban készültek. Itt-ott a tájban, üzembelsőben már megjelenik az ember is, akinek legbelsőbb lényegét tanulmányokban gondos, elmélyedő, apró rajzokban keresi. A proletárművész szemével nézi a világot.

Művészi alkotómunkájának fejlődését éppen ez a rendszeres, megfontolt és odaadó studírozás biztosítja. Sohasem előrefutva, mindig józanul mérlegeli saját művészpályájának állomásait, önmagával szemben szigorú tárgyilagossággal. Először a tájba, a környezetbe hatol bele mélyen, annak a sajátos arculatát keresi tollrajzaiban, majd színes krétával, aquarellel a színek világába kér bebocsátást és mindezekkel egyidejűleg figurális vázlatokat, tanulmányokat készít.

Művészetének másik jellemzője az a határtalan érdeklődés, mellyel a különböző művészeti technikák felé fordul.

A kőműveseknél, ahol napszámosként dolgozott, megszerette a szép anyagokat. Jómódú polgárok fürdőszobáinak kövezésénél ébredt fel benne először a mozaiktechnika elsajátításának vágya. Hulladékból gyüjtött színes köveket, — így rakta ki első mozaikját, mely a műcsarnoki nagy kiállításon is szerepelt. De ugyanilyen leküzdhetetlen és szívós benne a törekvés a többi festészeti anyagok megismerésére is. Először az anyaggal ismerkedik. Csendéleteket, kompoziciós tanulmányokat fest temperával, — mert az olcsóbb, könnyebben engedelmeskedő anyag. Ezzel festi meg kevés színnel, szűkszavúan előadott önarcképét. Az olajfesték anyagával most birkózik, lépésről-lépésre ismerkedik sajátosságaival.

A háború alatt minden különösebb előtanulmány nélkül linóleumba vág, antifasiszta röplapokhoz készít illusztrációkat, elvtársai részére. Később ismét előveszi, új témával, színezéssel kísérletezik linómetszeteiben. Tegnap linó-, ma rézkarc-próbálkozások, olajkompozíciós tanulmányok, tempera csendélet, mozaikkészítés, — ezek jelzik szűntelen érdeklődését a legkülönbözőbb művészeti műfajokban, technikákban. Nyugodt önmérséklettel, lankadatlan akaraterővel hatol be a mesterség titkaiba, így száll szembe kemény munkával azzal a sorssal, amelyet a mult társadalma juttatott számára és amelynek nem sikerült legyűrni benne a művészi megnyilatkozás erős vágyát.

Mai megváltozott életünk, az építő jelen méltó kifejezésének törekvése fűti át Szalmás Béla művészi munkáját, tehetsége, élete, osztályhűsége és céltudatossága biztosítja további fejlődését s művészete teljes kibontakozását.

D. Fehér Zsuzsa

SZALMÁS BÉLA KIÁLLÍTOTT MŰVEI

1.	Önarckép	tempera	48×51
2.	Csendélet	tempera	40×58
3.	Tanulmány (Cséplési verseny ismertetése)	olaj	42×31
4.	Tájkép	olaj	48×36
5.	Tájkép	aquarell	27×19
6.	Épülő víztorony a gépállomáson	aquarell	27×19
7.	Öregasszony	aquarell	20×24
8.	Pihenő a cséplőgépnél	aquarell	27×19
9.	Őszi kert	színes kréta	29×21
10.	Pentelei régi ház	színes kréta	29×21
11.	Tájkép	színes kréta	29×21
12.	Virágzó fák	színes kréta	32×25
13.	Tavaszi táj	színes kréta	31×24
14.	Sárospataki táj	színes kréta	41×30
15.	Kerti fák	színes kréta	41×30
16.	Udvar	színes kréta	30×25
17.	Gödi táj	színes kréta	40×30
18.	Leányfaluból	színes kréta	30×21
19.	Választási gyűlés Sellyén	színes kréta	30×20
20.	Fasizmus ellen	6 linómetszet	
21.	Pihenő aratók	2 linómetszet	
22.	Gyümölcsérés	1 linómetszet	
23.	Akt	kréta	28×40
24.	Fejtanulmány	kréta	28×33
25.	Épül a Földalatti vasút	tollrajz	34×25
26.	Festékőrlő fazekas	tollrajz	34×25
27.	Tanulmányok	tollrajz	27×50
28.	Tájkép	tollrajz	27×50
29.	Sárospataki utca	tollrajz	22×31
30.	Szkircsák B.-né népművész	tollrajz	32×31
31.	Gyerekek az asztalnál	tollrajz	30×22
32.	Földmunkák	tollrajz	24×33
33.	Rajzoló	tollrajz	20×35
34.	Favágók	tollrajz	22×31
35.	Győr	tollrajz	33×27
36.	Sárospataki utca	tollrajz	37×22
37.	A Megyer-hegy	tollrajz	22×30
38.	Gépállomásról	tollrajz	22×31
39.	Tájkép, gyárral	tollrajz	22×30
40.	Kórók	tollrajz	31×22

Felelős kiadó: Szurdi Márta.

Állami Nyomda, Budapest. 1954. — 5491/05. — Fel. vez.: Koltai Ferenc

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS
A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSAI

SZALMÁS BÉLA
FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSA

Fényes Adolf terem, Budapest, Rákóczi-út 30.
Nyitva: 1954 március 27-től április 10-ig.

Szalmás Béla

MDK

Szalmás Péter

Erdélyi Gyula Kossuth-dijas, olaj

~~Vitéz~~

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 7 1.

Thermographia Budensis

címmel 1721-ben dr. Stocker Lőrinc orvosi disszertációként latin nyelven nagyszabású monográfiát irt Buda forrásairól és e csodálatos vizek gyógyhatásairól. Ez az első már modernnek nevezhető, tudományos módszerü méltatása a budai gyógyvizeknek. A tudós szerző az ótestamentumban is emlitett Bethsaidához hasonlitja Budát: ide is, mint a jeruzsálemi ősi fürdőbe földalatti vulkanikus csatornákon gyülik össze a föld izzó mélyéről előtörő viz. Lelkesen kiált fel a kitünő doktor: „Szerencsés vagy Buda Bethsaida, mert sok ezer betegnek az üdv szent korsója vagy és a betegségtől gyötörteknek kivánt menedéke!"

Majd méltatlankodik, hogy az egészségnek ilyen csodálatos kincse „az értelmes emberek közönbössége folytán a tudatlanság határai között mintegy eltemetve rejtőzik." Érdekes előszavában hosszan fejtegeti könyvének célját, amelyben — igéri s be is tartja — tudományos tárgyilagossággal igyekszik megismertetni az emberekkel a „földalatti természet gazdag öléből előtörő kincset". Ma már Budapestnek ezek a „kincsei" nemcsak az egész ország előtt ismertek és megbecsültek, de ismerik a világ minden táján hévvizeinket, mert gazdag rádiumtartalmuk regeneráló hatása a szervezetre valósággal a csodával határos. Ezek az ősi források nagyrészben Budapest székesfőváros tulajdonában vannak s a Szent Gellért-, Rudas-, Széchenyi- s Szent Imre-fürdő medencéit látják el kiapadhatatlan, természetes melegvizükkel. Nemcsak a betegek keresik fel messzi idegenből modern felszerelésü fürdőinket, de az üdülni vágyók is, akik fel akarják frissiteni fáradt testüket. A bágyadt szervezet ezekben a pompás fürdőkben valósággal pillanatok alatt megszabadul nyomott érzésétől, ujra munkaképes lesz. A Szent Gellért-fürdő gyönyörü modern thermálmedencéi s a klasszikus török épitészet remekeként reánk maradt Rudas-fürdő, az ősi „király-fürdők" helyén álló Szent Imre-fürdő s a közel ezer méter mélységü artézi kutból táplálkozó Széchenyi-fürdőnk egészségünk, féltve őrzött fiatalságunk, munkabirásunk megőrzésének, megtartásának varázsos áldott helyei, ahol nemcsak meggyógyul a beteg szervezet, de regenerálódik a bágyadt, fáradt, a szellemi és testi munkában elcsigázott test.

Emericana

Január, 7 kedd: Hegyi Szent Bernát Társulat ülése 8-kor, Emericana-házban. Tárgy: a január 12-iki siszentelés és a Hegyi Szent Bernát-nagyvándordijas sifutóverseny. Résztvesz a Magyar Si Szövetség, Magyar Turista Szövetség, a Cserkész Szövetség, a KISOK, a LESOK. Az Emericana részéről a Kat. Mozgalmak Biz., a Sport Biz., a Propaganda Biz. minden tagja. — Mariana kuriális ülése ½8-kor Bölcsész Hivatáskuriában.

Január 8, szerda: Mariana familiáris ülése 6-kor az Emericana-házban. — Suburbana familiáris ülése és kiskáptalanja Kispesten.

Olvassa a Képes Krónikát!

Január 9, csütörtök: Montana kiskáptalanja Rákoshegyen.

Január 11, szombat: Mátra klubdélutánja 6 órától az Emericana-házban.

Január 12, vasárnap: Siszentelés és a Hegyi Szent Bernát-nagyvándordij sifutóversenye a Svábhegyen és környékén a kiküldött versenykiirás szerint. Versenyzők jelentkezése a Csillagvizsgáló Intézet (XII., Svábhegy, Konkoly-Thege Miklós-ut) főkapujánál 9 órakor. A siszentelés a Csillagvizsgáló Intézet mögötti tisztáson (kék és piros jelzésü utak kereszteződése, háromszögelési pont) ½10-kor. Szertartást végzi dr. Beresztóczy Miklós pápai kamarás, miniszteri tanácsos. A verseny rajtja ugyanott 10-kor. — A pápai Emericana, a Papaensis avató Kiskáptalanja Pápán. — Francovilla kisasszonyainak összejövetele. — Albensis corp. szentmiséje Székesfehérvárott. — E naptól a Bálbizottság állandó inspekciói és heti megbeszéléseket tart az Emericana-házban.

FILLÉRES HIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket felvesz a központi kiadóhivatalon kivül a KSV fiókkiadóhivatala: „Christophoros" Utazási és Menetjegy Iroda IV., Kossuth Lajos-utca 5., VIII. Rákóczi-ut 1., Belvárosi Könyvszalon IV., Veres Pálné-u. 8.

Minden szó hétköznapon 12 fillér. — Vasárnap 16 fillér. — Első és vastagabban szedett szavak duplán számitanak. Legkisebb hirdetés 10 szó. — Állást keresők 50%-os engedményben részesülnek. — Keretes hirdetések mm. sora 25 fillér.

Házasság

URICSALÁDOK — családoknak, rokonok — ismerőseiknek ajánlják. Tudatják Méltóságosasszony cimét: Főpostafiók 304. Válaszboritték.

MÉLYEN VALLÁSOS, lélekben, rangban méltóságos 60 év körüli nyugdijas élettársat keresek. Külsőm: igénytelen tömegtipus. Léleksugárzó, munkás, derüs, megértő kenyerespajtás vagyok. „Zümmögő kertünk" jeligés leveleket kiadóhivatal továbbit. Becsületes discretio. Közvetités tárgytalan. 8766

MELYIK testileg, lelkileg szép, vidám, müvelt és nemes gondolkozásu, fiatal katolikus urilányka levelezne szivesen egy becsületes, munkaszerető, fiatal vidéki tisztviselő fiuval házasság céljából. „Keresem a párom!" jelige alatt a Főkiadó továbbit.

Betöltendő állás
Fértiak részére

ÖSKERESZTÉNY KÖNYVELŐ ajánlatát kéri kisebb részvénytársaság: „FÉMÁRUGYÁR" jeligére a főkiadóba. 8776

JÓBIZONYITVÁNYOKKAL rendelkező nőtlen szobainas azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat vitéz Perczel József, Bonyhád cimre kérem. 3558

GYÜMÖLCSFA, díszfa, díszcserje, fenyő, rózsa, stb. eladására **ÜZLETSZERZŐKET** (rendelésgyüjtőket, körzetképviselőket) keres kitünő lehetőségekkel: Kolauch Faiskola, Szeged. 8735

NÉMET anyanyelvű, jó eredménnyel tanit. Müller Helma, Eötvös-u. 48., II. 14. 8736

ÜZLETI szolga (keresztény) kerékpárral felvétetik. Előnyben részesülnek azok, akik már ürszabóságnál alkalmazásban voltak. Irásbeli részletes ajánlatokat a kiadóba „Teljes megbizhatóság" jeligére. 8773

KERESZTÉNY nagyvállalat keres kezdő és gyakorlattal biró őskeresztény tisztviselőt és tisztviselőnőt, továbbá könyvelőt és könyvelőnőt. Ajánlatok végzettség és életkor megjelölésével „Kereskedelmi előképzettség fontos" jeligére Haasenstein és Vogler r. t. hirdetőirodába, V., Dorottya-u. 8. 3552

Álláskereső férfiak

SZAKÁCS urasági háztartás feloszlása miatt hosszú évi bizonyitvánnyal és jó ajánlattal keres állást. Intézethez, vagy szállodához vidékre is szerény igénnyel menne. Cim: Takács József szakács, Vencsellő, Szabolcs m. 8779

ÖSKERESZTÉNY kereskedő, a textil- és uridivat-szakmában évtizedes gyakorlattal, üzletvezetői, utazói vagy más bizalmi állást keres. Szives megkereséseket P. B., Budapest, VIII., Baross-tér 13., I. emelet 10. cimre kér. 8747

URASÁGI szakács állást keres februárra. Kitünő bizonyitványokkal rendelkezik. Megkeresést a kiadóhivatal továbbit. 8775

Háziipari állás

EGY magányos idősebb hölgy háztartása vezetését és gondozását szivesen vállalná tisztviselő özvegye. Cim a kiadóban. 8762

KIVÁLÓAN főző, munkabiró, szerényigényü katolikus asszony hosszu bizonyitványokkal, 4 éves gyermekével mindenesnek tanyára is elmenne. Csanády-u. 17. fsz. 5.

PLEBÁNIÁRA ajánlkozom gazdasszonynak, jól főzök és mindent dolgozok; vidékre vagy Pestre. Gy. I., Budapest, Irányi-utca 12., félemelet 1. 2756

SZERÉNYIGÉNYŰ középkorú árva lány elhelyezkedne magányoshoz szakácsnőnek vagy házvezetőnőnek. Rákospalota, Lorántffy Zsuzsanna-u. 48. 8765

VIDÉKI plebániára házvezetőnőnek ajánlkozik tisztviselő özvegye, kitünően főz, takarékos, a külső munkák vezetésében is jártas. Cim a kiadóban. 8761

PERFEKT szakácsnő ajánlkozik helyben, vidékre, pusztára, esetleg kisegiteni is menne. Stóffelné, Szentkirályi-u. 6., I. em. 22. 8781

AZ ÉDESANYA IMAKÖNYVÉ-t
sokezer édesanya öröme és vigasza. Vászonkötés P **3.—**. Bőrkötés P **6.50.** Postacsekk: Szabó V., Budapest 37901.

Csalogányfészek vendéglő
II., CSALOGÁNY-U. 8.
Nyitás: 9 óra. Záróra: 2-kor. Hangulatos cigányzene, olcsó árak. Tulajdonos: MÓRICZ SÁNDOR.

Lakberendezések

RÉSZLETFIZETÉSRE szelonok, átvetők, ebédlőszőnyegek, futószőnyegek, paplanok, fotelágyak, ruhaszövetek, függönyök Lakásberendezőnél, Baross-utca hetvennégy.

SZELON 3 drb. használt, jó karban, olcsón eladó. Vogl kárpitosnál, Károly-körút 5. udvarban. 3557

KAMATMENTESEN vásárolhat egyéves részletre gyönyörű háló szobákat, kombinált berendezéseket. Árban, feltételekben vezetünk. Eichler, Nagymező utca szönöt

Ujrendszerü butorhitel!
Közalkalmazottak és minden végleges itett lakását berendezheti harminc egyenlő havi részletre azaz minden P 100 után havi P 3.33 törlesztéssel Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük **Kardos Testvérek.** Wesselényi utca 18. 8217

Ha nincs pénze Vegyen hitelbe És Öné a legszebb...
Kombinált szoba, háló, ebédlő, szőnyeg, paplan, függöny stb.
BUTOR és TEXTIL
Keresk. rt. Liszt Ferenc-tér 5.
Díjtalan mintaajánlat vidékre is

SZENZACIOS BUTORHITEL Gyönyörű hálók, legujabb kombinált berendezések, ebédlők mesés olcsón, óriási választékban. Minden 100 pengő után havi 7 pengő részletre Egy éven belüli kifizetésnél kamatokat visszatérítjük Teréz-krt 22.

10 RAKTÁRBAN
100 KÉSZITŐ
1000 BUTORA
Universal
MŰBUTOR-, IRODABUTORGYÁR
VII., WESSELÉNYI-U. 8.
Telefon: 226—692, 226—693.

NAGY SÁNDOR 26.
Károly-körut
GYÖNYÖRŰ uj és használt műbutorok, márkás **HÁLÓK,** ebédlők, uriszobák, bőrgarnitúrák, velurgarnitúrák, stylszalonok, irodabutorok, **CSODÁS** kombinált berendezések legujabb tervek szerint **NAGY SÁNDORNÁL, KÁROLY-KÖRUT HUSZONHAT.**

KIRÁLY-U. 112
JÖJJÖN hozzánk. Megéri! Ha érdemes! Használt és uj különleges márkás műbutorok hálók ebédlők uriszobák. szalonok kombináltak. antiquitások irodabutorok egyes darabok utolérhetetlenül olcsón Butorüzlet Király-utca száztizenkettő (Lövöldetérnél.)

jó befektetés:
ÉBNER BUTOR
VIII. KARPFENSTEIN-U. 2/A

„MARS" GYERMEKKOCSIK
MEGBIZHATÓ OLCSÓK
Andrássy-ut 36. (Párisival szemben).
Az utazási nehézségek miatt bizalommal rendelhet díjmentes árjegyzésünkből.

Különféle

NEMES CSALÁDOK, kik családjukra vonatkozó régiségeket, okmányokat, címeres nemeslevelüket, vagy másfajta emlékeket kutatnak és gyüjtenek, forduljanak „Régész" jeligére a főkiadóba. 8774

Lakás – Bérlet

NÉGY szobás lakás átadó február elsejére. Telefon: 129—987. 8772

Eladás – Vétel

Gyüjteményt, tömeget, sorokat, mindent, ami
BÉLYEG,
jó áron vesz: **KASZAB,**
Károly-körut 3/a.

Vendéglői-, kávéházi berendezések

BILLIARDASZTALOK, székek, porcellán-alpakkaevőszer, hiteles üvegáru legolcsóbban. Fried vendéglő, kávéházi berendező. Király utca 44. 8254

Kedvezményes áron 6.50 pengőért
rendelhetik meg előfizetőink
NATTER-NÁD MIKSA
512 oldalas, sok képpel diszitett, a kerti és szobai növények származását, történetét és ápolását ismertető
Virágos Könyv-ét
a Nemzeti Ujság kiadóhivatalában.

Pénz

Pénz áll a házhoz,
ha átnézi régi értékpapirjait. Legjobban értékesitheti **BARNA BANKNÁL,** V., Nádor-u. 26. T.: 12—13—16. Értékpapirokra kölcsönt nyujtunk. 8175

Szőnyeg – Réglség

KELETI szőnyeget (hibásat is) magas árban veszek. T. 423-707. 3557

VESZEK perzsaszőnyeget, zálogjegyet legmagasabb árban. Sternberg, Dob-utca 2 Telefon: 342—937. 8119

VESZÜNK csekély haszonnal, eladunk perzsa és szmyrna szőnyegeket. Nagy választék antik bútorokban és vitrin tárgyakban. „Antikart" rt. Pilvax-köz 5/6. Telefon: 18—44—11.

Irógépek

TRIUMPH irógépek magyarországi vezérképviselete. Kedvező árak. Díjtalan bemutatás. Édes és Decsy, Budapest, Akácfa-u. 13. Telefon: 222—624.

Vas- és rézbutor

GYERMEKKOCSI. Gyermekágy Babakocsi Gyermekszék legolcsóbban Prohászka gyárból. Gróf Zichy Jenő-utca 46. Fiók: Üllői út 7.

Soffőriskola

Tanuljon vezetni a legmodernebbül felszerelt
CENTRUM
AUTOSZAKISKOLÁBAN
VIII., József-körut 26. sz
Telefon: 130-783.

Ifj. dr. Rusznyák Istvánné
hustalan diétás főzőkurzusai
és speciális **gyógymasszázskurzusai** ujból indulnak. **Szakképzés.** Esti kurzusok. IX. Csarnok-tér 3-4.

Ruházkodás

PERZSALÁBBUNDA gyönyörű drb., **KÉNYSZERBŐL** sürgősen félárért eladó. Teréz-körút 25., IV. 36. 3558

HASZNALT RUHÁT, egyenruhát, fehérneműt, szőnyeget, mindenfélét legmagasabb árban **VESZÜNK SCHMERGEL,** ruhaüzlet. Rottenbiller-utca 37. Telefon: 422—269 Hívásra jövünk.

PERZSABUNDA,
gyönyörű, alighasznált, szilbunda elegáns, nagyon olcsón eladó. Halász kereskedő, Nagymező-u. 35., II. 22. 18494

FERFIRUHAIT,
megveszem vagy divatszövetre becserélem. Nutovits, Népszin ház-u. huszonhat. 141—467 Hivásra megyek

PERZSALÁBBUNDA, bőhátú, középtermetre, sürgősen eladó. „Éden", Baross-u. 90. 3559

KEVESET használt és uj férfi ruhát veszünk és eladunk Frakk, szmoking kölcsönzés. Forgács szabóüzlete Budapest. Dohány utca 68

PERZSABUNDÁK nagy választékban, nagyon olcsón eladók Szervita-tér nyolc., I. 15. Buttyán ezelss. 3558

LEGOLCSÓBB
Sternberg hangszergyár
Rákóczi-ut 60

VILÁGMÁRKÁS zongorák, pianinók, havi részletre előleg váltó nélkül jótállással. Csere, vétel. bérlet. Grimm László, Práter-utca 56. Telefon: 136—816. 8785

OLVASOINKNAK legjobban ajánljuk Mendöl Ernőné zongora termét **KERESZTÉNY CÉG.** VIII! Bezerédi-utca 10. I. 9. ahol **ZONGORÁK PIANINÓK HARMONIUMOK JÓTÁLLÁSSAL** részletre vásárolhatók. Bérlet csere vétel Telefon: 146—411.

MA még teljes választékot talál legolcsóbban a világ legjobb zongoráiból, részletre is **„LYRA"** r. t. Magyarország legnagyobb zongoratermében Erzsébet-körút 19. Kitünő külföldi zongorák 600-tól. Bérlet! VÉTEL! Csere! HANGOLÁS! Szállitás! Telefon: 222—616. 3555

Hangszer

HEGEDŰ,
VIOLA, CSELLÓ, koncert zenekar, iskolai célra és összes felszerelések, részletfizetésre is beszerezhetők **TÓTH JÁNOS** hegedükészitőnél Budapest Kossuth Lajos-utca nyolc 40 éves cég Árjegyzék dijtalan.

HARMONIUM
legolcsóbban **Fittler Sándor** aranyéremmel kitüntetett orgona és harmonium készitőnél Bpest VII., Damjanich-u. 28. T. 220-719 Nagy képes árjegyzék ingyen

Házasság

Nem kell cukor, nem kell citrom, ha tea helyett CLIO-t iszom.
6 fillér egy csészére való, mindenütt kapható.

Zongora

EHALL Andrássy ut 15. sz.
Legnagyobb keresztény vállalat. Zongorák, harmoniumok patriarchalis olcsón Kedvező részletfizetés.

ZONGORÁK pianinók legolcsóbban, huszpengős havi részletre Nagy választék! Vidékre dijtalan szakcsomagolás! **FENYŐNÉ** Erzsébet-körut **HUSZONHAT.**

TIPOLD
RÁKÓCZI UT 61
Divatcsarnokkal szemben.
Nagy választék, olcsó árak részletre is Keresztény cég Baross-tag

ZONGORÁK pianinók huszpengős részletre Rákóczi-út ötven zongorateremben.

KERESZTELY nirneves zongoratermе Vilmos császár-ut 66. Legjobb zongorák legolcsóbban Részletre is. Családás sohasem érheti

VILÁGMÁRKÁS zongorák, pianinók, havi részletre előleg váltó nélkül jótállással. Csere, vétel. bérlet. Grimm László, Práter-utca 56. Telefon: 136—816. 8785

OLVASOINKNAK legjobban ajánljuk Mendöl Ernőné zongora termét **KERESZTÉNY CÉG.** VIII! Bezerédi-utca 10. I. 9. ahol **ZONGORÁK PIANINÓK HARMONIUMOK JÓTÁLLÁSSAL** részletre vásárolhatók. Bérlet csere vétel Telefon: 146—411.

MA még teljes választékot talál legolcsóbban a világ legjobb zongoráiból, részletre is **„LYRA"** r. t. Magyarország legnagyobb zongoratermében Erzsébet-körút 19. Kitünő külföldi zongorák 600-tól. Bérlet! VÉTEL! Csere! HANGOLÁS! Szállitás! Telefon: 222—616. 3555

Hangszer

HEGEDŰ,
VIOLA, CSELLÓ, koncert zenekar, iskolai célra és összes felszerelések, részletfizetésre is beszerezhetők **TÓTH JÁNOS** hegedükészitőnél Budapest Kossuth Lajos-utca nyolc 40 éves cég Árjegyzék dijtalan.

HARMONIUM
legolcsóbban **Fittler Sándor** aranyéremmel kitüntetett orgona és harmonium készitőnél Bpest VII., Damjanich-u. 28. T. 220-719 Nagy képes árjegyzék ingyen

Bérház

MAGYAR SZINHÁZNÁL kettőemeletes sarok bérház, 25.000 bérjövedelemmel, átírásmentesen 170.000-ért. Ingatlaniroda 115—464. 8767

22.000-ÉRT, tisztán 8 százalékra. Horthy-körtérnél adómentes kisbérház, komfortos kislakásokkal:

75.000-ÉRT, adómentes, évibér tizszereséért, Columbus-utcánál úribérház, modern komfortos lakásokkal, 50.000-rel átvehető;

88.000-ÉRT, 11.000 bérjövedelemmel, Várban, kétemeletes bérpalota, komfortos, modern lakásokkal;

160.000-ÉRT, átírásmentesen, adómentes, 16.000 bérjövedelemmel, Andrássy-útnál, háromemeletes, legprimábban megépitett bérpalota, összkomfortos, hallos luxuslakásokkal;

280.000-ÉRT, 43.000 bérjövedelemmel, Károly király-útnál 280 öl épült, háromemeletes sarokbérpalota, összkomfortos luxuslakásokkal, 11 üzlettel;

520.000-ÉRT, adómentes, 50.000 bérjövedelemmel, Olaszfasornál, ötemeletes prima bérpalota, hallos-komfortos luxuslakásokkal. Összes eladásokat, kényszereladásokat nyilvántartom. Dr. Hegyi, T.: 13—96—83. Rökk Szilárd u. 6. 8782

Az összes tésztafajták gyártására szolgáló **csigarendszerü automata tésztapréseket** gyárt
NOVOTNY és ROSENFELD gépgyár
BUDAPEST, V., SZIGET-UTCA 2.

Öröklakás

A XII., Bernát Géza-utca 18 szám alatti **parkoktól** övezett csendes villatelken épitjük fel az
„Arany János" társasvillát
melyben háromszobás, hallos, kétszobás, hallos, egyszobás hallos és kétszobás összkomfortos lakrészek kaphatók központi fütéssel, melegvizzel, nagy szobákkal. Lekötés: **Németh és Mérő** cég Társasházépitő Vállalatánál XI. **Horthy Miklós-út 42.** Tel.: 269—301, 269—401. Dijtalan prospektus.

XI., Lágymányosi
utcában épülő **„Hadik-udvar" társasházunkban** 1, 2, 3 szobás hallos és garszon
öröklakások
kiadók. Terv és felvilágositás az Epitési Irodában XI., Lágymányosi-utca 15. Vasárnap délelőtt is. 3552

GUBERNÁTOR UDVAR
25-ik TÁRSASHÁZUNK
a **HORTHY-HID** budai hidfőjénél a 180 méteres **VITÉZEK TERÉN** épül.
25 éves legnagyobb **ADÓMENTESSÉG,**
Versenyen felüli kivitel. Prima rentabilitás. Amortizátiós kölcsön. Garcon, 1 szobás hallos cselédszobás, 2 szobás garcon, 2 szobás hallos és négyszobásnak is megfelelő nagy 2 szobás hallos, kivánságra nagyobb
öröklakások
lekölthetők.
Tisztviselő Társasházak Épitő Irodája, Horthy Miklós-út 36.
Telefon: 268—469.
Vasárnap délelőtt is.

Földbirtok

VENNÉK jó termőföldet, vagy kisbirtokot, részletes leirással, „Készpénz" jeligére a főkiadóba. 8789

Vállalat

FILMGYÁRNÁL egyemeletes, nagyadómentes, kétszer háromszobás komfortos, 400-as kerttel 40.000-ért. Ingatlaniroda 115—464. 8767

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-UT ELEJÉNÉL, adómentes háromszobás, komfortos úrivilla, 20.000-ért;
PASARET ELITJÉN, 340-es ősparkban, adómentes négyszobás összkomfortos úrivilla, 37.000-ért;
ÁLDÁS-UTCÁBAN, autóbuszmegállónál, 300-as ősparkban, adómentes 2x4 szobás összkomfortos, központifütéses luxuslakás, 65.000-ért. Összes eladásokat, kényszereladásokat nyilvántartom. Dr. Hegyi, T.: 13—96—83. Rökk Szilárd u. 6. 8782

Estélyi és délutáni
RUHÁKAT
a legrövidebb dön belü. a legjobb és legszebb kivitelben készit
FLAPPER DIVATSZALON
Budapest. V., Arany János-u. 9.
Tulajd **LEOPOLD EDITH**
szabómesterné
Kabátok. * Kosztümök.
TELEFON 126-323

Hólelentés

Az enyhülés és az olvadás tegnap az alacsonyabb és középmagasságu hegyeken továbbterjeszkedett és körülbelül 1000 méter magasságig hatolt fel. Ma a dunántuli hegyeken ujabb lehülés és havazás következett be és vékony hóréteg keletkezett. A hó minősége az északi és keleti hegyeken sok helyen vizes, a magasabb fekvésekben egyes helyeken jeges. A nyugati hegyeken friss porhó fekszik és a hóviszonyok fokozatos javulása a többi hegységekben is valószinü. A hőmérséklet Budapesten ma délben 4 fok, a Svábhegyen 1 fok, a Kékesen 1 fok. Részletes hóadatok ma reggtiről:

Budai hegyek: Rózsadomb foltok, Svábhegy 6 cm. Pilis: Nagyvillán foltok. Börzsény: Nagyhideghegy 10, Kisinóc 4 cm. Mátra: Kékes 20, Gallyatető 16 cm. Bükk: Lillafüred 10 cm. Villóbánya 5 cm. Cserhát: Salgótarjáni turistaház 5 cm. Sátoraljaujhelyi hegyek: Radványkastély-szálló 8. Radványkastély-szálló környéke 18 cm. Soproni hegyek: Lővérek 5, Brennbergbánya 5 cm. Kőszegi hegyek: Kőszeg 7, Stájerházak Hörmann-forrás 12—12 cm. Bakony: Farkasgyepü 7 cm. Zirc: Foltok. Mecsek: Misinatető foltak. Kassakörnyéki hegyek: Bankó 10, Ottíliai menedékház 25. Lajosmenedékház 40, Felsőtökés 15, Kavecsányi-rét 10 cm. Kárpátalja: Uzsok 91, Kozmescseki erdészház 88 cm.

Antik butorok
garnitúrák csillárok dísztárgyak. stb a Magyar Vacuum Cleaner Beraktározó helyiségeiben V. Visegrádi-u. 62. Forgács műkereskedés

— **(Báró Bánffy Dániel földmivelésügyi miniszter)** családjában örvendetes esemény történt. Feleségének, *Zichy* Ella grófnőnek tegnap délután a kolozsvári Park-szanatóriumban leánygyermeke született. Az ujszülött bárónő a házaspár negyedik leanygyermeke. Mind az ujszülött, mind az anya kitünően érzik magukat.

— **(Rendelet a keleti és erdélyi lapok további megjelenésének engedélyezéséről.)** A kormány rendeletet adott ki, amely szerint a keleti és erdélyi területen megjelenő időszaki lapok és hirlaptudósító ujságok ezévi március 31-ike után csak akkor jelenhetnek meg, ha február 28-ig további megjelenésükre a miniszterelnök az engedélyt megadja. Az engedély iránti kérelmet a miniszterelnöknél kell előterjeszteni. A miniszterelnöknek a lap további megjelenése tárgyában hozott határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs.

— **(Karafiáth Jenő mondja az idei Pázmány-serlegbeszédet.)** Minden esztendő egyik legnagyobb katolikus társadalmi eseménye a Pázmány-serlegvacsora, amelynek szónokai mindenkor a katolikus közélet és irodalom legkiválóbb nagyságai. Az idén ezt az emlékbeszédet dr. *Karafiáth* Jenő főpolgármester mondja január 30-án, csütörtökön este 8 órakor a Középponti Katolikus Kör fehérermében. Ezt megelőzően este 7 órakor ugyanott tartja az Országos Pázmány Egyesület közgyülését *Glattfelder* Gyula megyéspüspök elnöklésével.

Mindent megtalál a
Duna Bélyeg Bolt-ban V., Mária Valéria-utca 19. szám.
Telefon: 382—473. Eladás, csere, vétel. Küldje be hiányjegyzékét!

— **(A MÁV IGAZGATÓSÁGA)** az utazóközönség részéről megnyilvánult kivánságoknak elegettéve ugy intézkedett, hogy a Budapest—Keleti pályudvarról 20 óra 10 perckor induló és Ide 8 óra 33 perckor érkező Nyiregyházán át Désig, illetve Besztercéig közlekedő áramvonalas gyorsvonatokkal mindaddig, amig a vonat kihasználási lehetősége megengedi Nyiregyháza, Mátészalka, Nagykároly és Zsibó állomásokra, illetve állomásokról is lehessen utazni.

— **(Vitézek Lapja.)** Uj köntösben, változott tartalommal, uj szerkesztésben jelent meg a Vitézek Lapjának ezévi első száma. A Vitézek Lapját január 1-től a Vitézi Rend Zrinyi-csoportjának kiadóhivatala jelenteti meg, ahol eddig a Magyar Katonaujságot és Tartalékos Tisztek Lapját szerkesztették. A lapot a Magyar Katonaujsággal együtt küldik a vitézekhez. A vitézek lapjára köteles előfizetni a rend valamennyi tagja és a gondosan szerkesztett, szép kiállitásu hetilapot érdemes elolvasnia mindenkinek, akit a magyar katonaeszmény érdekel. Az első szám élére vitéz *Bartha* Károly honvédelmi miniszter irt lendületes bevezető sorokat. A Vitézek Lapjával együtt szétküldött Magyar Katonaujság uj száma részletes beszámolót közöl a honvédség közreműködésével most létesitett erdélyi keskenyvágányu vasutvonal épitéséről.

NYILTTÉR*

* E rovatban közöltekért sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal felelősséget nem vállal.

Felhivás.

Ifj. HOMÁNYI KÁLMÁNNÉ, született Török Máriáért semminemü felelősséget nem vállalok.

Ifj. HOMÁNYI KÁLMÁN.

Huszár S. Rezsőné, született Molnár Ilonkáért semmiféle anyagi felelősséget nem vállalok.

HUSZÁR S. REZSŐ.

Rangell lett az uj finn miniszterelnök

Helsinki, január 4.

(Német Távirati Iroda.) Az állami tájékoztató központ szombaton délután közzétette *az uj finn kormány* összeállitását. Miniszterelnökké *Rangell* János Vilmost, az állami bank igazgatóját nevezték ki. Földmivelésügyi miniszter az agrárpárti *Viljami Kalliokoski*, második földmivelésügyi miniszter az ugyancsak agrárpárti *Toivo Ikonen*, közlekedésügyi miniszter *Vilho Annala* dr., a hazafias népmozgalom tagja, végül második pénzügyminiszter *Juho Kiovisto* lett. Valamennyi többi miniszter, köztük *Witting* külügyminiszter, *Walden* nemzetvédelmi miniszter és *Born* belügyminiszter megmarad állásában. *(MTI)*

— **(HÉTFŐN DÉLUTÁN ZÁRVA LESZNEK AZ ÜZLETEK.)** Az AB kötelékébe tartozó cégek tulajdonosai a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége felkérésére elhatározták, hogy üzleteiket január 6-án, hétfőn 2 órakor bezárják. Az áruházak déli 1 órakor zárnak. Ehhez a határozathoz a Magyar Cipőkereskedők Országos Egyesülete is csatlakozott.

— **(Az Uj Barázda)** uj számában „Tatárdulás" cimmel Kölcsey István, „Erős nemzet' cim alatt vitéz dr. *Tóth* András, „A megerősödöta Magyarország" cimmel pedig vitéz dr. *Várady* László irt cikket.

— **(Hetvennyolc évig tartó példás házasság)** zárult le a komárommegyei Felsőpatony községben *Szamaránszky* György 98 éves gazdálkodó halálával. Özvegye, a 96 esztendős *Tóth* Borbála gyászolja. A nyilván világrekordot tartó házasélet 78 esztendős időtartama kifogott a házassági évfordulók elnevezésein, mert az ezüst, arany, a gyémánt és a vaslakodalmon tul a 70 évnél hosszabb ideig tartó házassági évfordulónak már nincs is neve...

— **(Megjelent az Ungarn januári száma.)** A *Magyar-Német Társaság* folyóirata *Pukánszky* Béla egyet. tanár szerkesztésében uj köntösben s az eddiginél is gazdagabb és változatosabb tartalommal lép az ujesztendőben a nyilvánosság elé. Szakavatott irók és tudósok a magyar-német kapcsolatok legkülönfélébb részletkérdéseit világitják meg. *Rohringer* Sándor müegyetemi tanár a német viziuthálózat és a magyar gazdasági élet kapcsolatait. *Paikert* Géza min. osztálytanácsos a magyar-német kulturegyezmény elvi alapjait vizsgálja. Rendkivül érdekes *Váczy* Péter kolozsvári egyet. tanár tanulmánya Németország szerepéről a magyar királyság megalakulása körül. *Haraszti* Emil egyet. tanár a Rákóczi-induló keletkezési körülményeit tárja fel eredeti kutatások alapján *Németh* Antal, a Nemzeti Szinház igazgatója pedig *„Az ember tragédiája" frankfurti bemutatójával* kapcsolatban szellemes tanulmányban hivja fel a német közvélemény figyelmét a nagy magyar drámai költemény alaki szépségeire és időszerü gondolataira; tanulmányát *a frankfurti bemutatóról készült gyönyörü képsorozat* egészíti ki. A füzet szépirodalmi részéből *Babits* Mihály novelláját. *Petőfinek* az évfordulóra irt, *Reitterné Podhradszky* Elza mesteri forditásában közölt költeményét és *József* Attila alkalmi versét *Lám* Frigyes forditásában emeljük ki. A szemlerészben érdekes részleteket kapunk a német sajtó magyar vonatkozásu közleményeiből és gazdag beszámolót a magyar tudomány és közélet német vonatkozásu eseményeiről.

— **(Nincs árvizveszély.)** A napok óta tartó országos esőzés és olvadás a tavalyi árvizveszedelem kérdését idézi fel és igen sokan ujabb árvizbajokat várnak. A *Vizrajzi Intézet* tájékoztatása az árvizveszély kérdéséről teljesen megnyugtató és feleslegessé teszi az aggodalmakat. A jelentés megállapitja, hogy a Duna Gönyü fölött *erősen apad*, a középső szakaszon pedig a vizmagasság nagyjából közepes. A fővárosban 350 cm. körül tetőzik majd a vizállás. Hasonlóképpen alacsony a Tisza vizállása is, csupán a *Kraszna* és a *Szamos* duzzasztotta fel a vizszintet néhány centiméterrel, Vásárosnaménynél. Legmagasabb a *Kraszna* vizállása s az Ecsedi-láp tájékán az ármentesitő társulat árvizvédelmi munkálatokat inditott.

Amig Ön alszik
a Darmol dolgozik. Nem zavarja az álmot és mégis estétől reggelre biztosan hat. Fájdalom nélkül hajt könnyü és teljes ürülést idéz elő Kellemes enyhe és jó hashajtó, a DARMOL

— **(Karácsony Sándor előadása a magyar észjárásról.)** Az Egyesületközi Együttmüködés előadássorozata keretében dr. *Karácsony* Sándor egyetemi magántanár január 9-én este 8 órakor a Szent Gellért-fürdő nagycsarnokában előadást tart „Magyar észjárás" cimmel. Karácsony Sándor előadásában hasonló cimü könyvének alapgondolatait ismerteti majd: hogyan érvényesült a magyar észjárás a tudomány területén, irodalomban, müvészetben és társadalmi életben, vagyis a magyar világnézetben.

— **(Eltemették dr. Tóth Tamást.)** Szombaton délután 2 órakor temették el dr. *Tóth* Tamást, Szolnok város volt polgármesterét. A gyászszertartás délután 2 órakor kezdődött a városháza közgyülési termében felállitott ravatalnál. A róm. kat. plebánia énekkarának gyászdalai után P. *Szabó* Polikárp ferences házfőnök nagy papi segédlettel megkezdte a szertartást. A város nevében dr. *Kiss* Gábor árvaszéki ülnök mondott megható bucsubeszédet, majd a MÁV dalárda énekelt gyászdalokat. A koporsót a koszoruk tömegei boritották. A római katolikus temetőben lévő családi sirboltban helyezték pihenőre dr. *Tóth* Tamást, akit a zuhogó eső ellenére óriási embertömeg kisért utolsó utjára.

— **(Magyar Kalendárium.)** Most jelent meg a Nemzeti Könyvtár füzeteinek sorozatában *Péczely* József „Magyar Kalendárium" cimü könyve. Péczely a falu lelkét alaposan ismeri és könyve könnyed csevegéssel adja elő jóizü mondókáját. Az egyszerü emberek tiszta kedélyvilága és a földért való örök rajongása tárul a Magyar Kalendáriumban az olvasó elé. A könyv minden sorát a magyar falu szeretete hatja át. Alakjai életerőtől duzzadnak és olvasás közben hol gondolkodásra késztetnek, hol pedig derüt lopnak szivünkbe. A változatos szöveget *Szalmás* Béla festőművész jól sikerült rajzai diszitik. A könyv ujdonsága a hetekre felosztott naptár, mely különösen a falu népének ad sok hasznos tanácsot. A Nemzeti Könyvtár uj számában teszi közzé az 1. számu keresztrejtvény nyerteseinek névsorát, valamint ujabb jutalmakkal kitüzött érdekes keresztrejtvényt is közöl. A füzet ára 24 fillér és minden könyvkereskedésben, IBUSz pavillonban és ujságárusnál kapható.

— **(A sikos járda áldozatai.)** A csuszós pesti utcákon szombaton ujból több baleset történt. A házmesterek és a Köztisztasági Hivatal alkalmazottai hiába homokozzák az utakat, az órákig tartó esők mindent elmosnak. A Dózsa-utcában *Schillinger* Antalné a lábát törte, a Hölgy-utcában *Járdai* Lászlóné agyrázkódást szenvedett, a Wolff Károly uton *Scheringer* Gyula a lábát törte, a Tatai-uton *Koczó* Pál bordatörést szenvedett, a Visegrádi-utcában *Pechán* Sándor gépészmérnök koponyaalapi törést szenvedett, *Békés* István postafőellenőr a főposta lépcsőjén csuszott el és lábát törte.

„IVORY" töltőtoll „IVORY" csavarrón
„IVORY"-üzem, Király-utca 44.
Javitások.

— **(Felhivás a csendőr csapattiszti- és altisztikarba való felvételre.)** A honvédelmi miniszter felhivja az 1906-ban született és annál fiatalabb, nőtlen, főiskolát végzett tartalékos tiszteket és tiszjelölteket, hogy a csendőr csapattisztikarba való felvételre jelentkezzenek. A részletes pályázati feltételekről minden honvédcsapattest-parancsnokság és a csendőrtiszti parancsnokság adja meg a felvilágositásokat. A honvédelmi miniszter ugyancsak felhivja a csendőrséghez való jelentkezésre azokat a 30 évnél nem idősebb, nőtlen és katonai szolgálati kötelezettségüknek eleget tett férfiakat, akik erre kedvet és hajlamot éreznek. A részletes felvételi feltételekről a legközelebbi csendőrörs adja meg a tájékoztatást.

— **(Jégvitorlázás, fakutyázás Balatonkenesén.)** A balatoni téli sportok: jégvitorlázás, Curling, mükorcsolyázás, jéghokki, fakutyázás stb. kedvelői részére, az IBUSz rendezésében, január 10-én társasutazás indul Balatonkenesére, a Székesfővárosi Üdülőbe. A társasutazás iránt a sportkedvelők körében már eddig is óriási érdeklődés nyilvánult meg. A csoport autóbuszon és vonaton utazik. Autóbuszon: indulás a Vörösmarty-téri Autobus Tours iroda elől, január 10-én 13.00 órakor, visszautazás Balatonkeneséről 12-én 18.00 órakor. A vonaton utazó csoport Budapest déli p. u.-ról január 10-én 16.33-kor indul oda, viszszaindulás Keneséről 16.54 órakor. Részvételi dijak: teljes ellátással, vasuti jeggyel együtt, autóbuszon: 36 pengő, vasuton 28 pengő. Jelentkezés és felvilágositás az IBUSz valamennyi irodájában.

— **(Adomány.)** Gróf *Gatterburg* Aurélné, Budapest, „Péter testvér takarékja" részére 5.—, „Karmelita Árvaház" részére ugyancsak 5.— pengőt küldött lapunk kiadóhivatalához.

A LEGKITÜNŐBB, LEGSZEBB HETILAP A
Képes Krónika
MEGJELENIK MINDEN PÉNTEKEN
ÁRA CSAK 20 FILLÉR

Hölgyeim! Le a kötőtűvel!
Itt a XX. század revolúciója a szab. **„RAPID" kézikötőkészülék.**
Munkája kétszer munka. Minden kötés minta kötheto. Néhány óra alatt kötheto magának pullovert blust vagy ruhát. Kezelese egyszerü **Ara 35 pengő.** Kerje ut. ismertetőt. Arufor galmi Kft. Bpest, V. Sütő-u 2 telem 2 T 188-365

Budapest—Berlin 3:3

A két város közötti jéghokki mérkőzést nagy havazásban kezdték el. Az első két harmadban a német csapat védelme biztositja a döntetlent. Az első harmadban a 2. percben *Szamossy* üti az első gólt. (1:0). Öt perccel később *Miklós* beadásából *Háray* növeli az eredményt. (2:0). Rövid küzdelem után a 10. percben Berlin legjobb jéghokkizója, *Novak* javit az eredményen. (2:1).

A második harmadban az erős játék következtében több játékost kiállitanak. *Háray* ügyes labdája 3:1-re növeli az eredményt.

A harmadik harmadban a berliniek felfejlődnek és *Novak* megszerzi a második német gólt. (3:2). A játék végefelé *Kelch I.* váratlan lövést ad le, amit Csák elnéz. (3:3).

A versenyrendezőség ugy határozott, hogy a műkorcsolyázóversenyt vasárnap reggel 7 órakor kezdik, amikor a hölgyek és férfiak az előirt gyakorlatokat végzik. Féltizenkettőkor kerül sor a műkorcsolyázás szabadon választott gyakorlataira.

Vasárnap délután 6 órakor játsszák le a Budapest—Bécs jéghokkimérkőzést. A Bécs—Berlin mérkőzést Bécsben bonyolitják le későbbi időpontban.

Sürgős igazolvány **Képek**
Párisi Foto 8 drb P 2
Párisi Nagy Áruház épületében

JANUÁR 6., HÉTFŐ: VIZKERESZT ÜNNEPE. A fehérben mondott misének saját szövege van Gloriával és Credoval. A preváció is külön a Vizkeresztről szól és azt mondják az ünnep egész nyolcada alatt is.

„Keleti nap" lesz Vizkeresztkor a Központi Papnevelő Intézetben. Még 1935 január 27-én rendelte el néhai *XI. Pius* pápa, hogy „minden papnevelő intézetben és a többi katolikus ifjuságot nevelő intézetben szenteljenek minden évben egy napot a keresztény Keletnek, hogy igy mindjobban előhaladjon a keresztény Kelet tanulmányozásának sikeresen megkezdett munkája". A Központi Papnevelő Intézet ebben a tanévben, Vizkereszt ünnepén, január 6-án rendezi meg a „Keleti napot". Délelőtt 10 óral kezdettel dr. *Dudás* Miklós hajdudorogi görögszertartásu megyéspüspök görögszertartásu szentmisét mutat be az Egyetemi templomban. A szentbeszédet dr. *Papp* György érseki titkár mondja. Délután félhat órakor a Papnevelő Intézet disztermében ünnepi előadás lesz.

Vig ünnepi templomunkba, iskolánkba
RÉGI MAGYAR ENEKET!
Tájékoztatót szivesen küld a MAGYAR KÓRUS, Budapest XII. Fery Oszkár-utca 55.

Az Actio Catholica budapest-belvárosi, Szent István Bazilika és B. Margit egyházközségei világnézeti előadássorozata II. évfolyamának tárgyköre: Az Egyház. Az előadásokat minden kedden este 7 órakor *Strecke* Ernő hittanár tartja a Szent István Bazilika Egyházközség kulturtermében (V., Wekerle Sándor-utca 9. II. em.). *III. előadás* január 7-én, kedden este 7 órakor. Tárgya: Mit adott az Egyház az emberiségnek?

Egyesületi és társadalmi hirek:

Meghivó. A Keresztény Női Tábor (Katolikus Női Párt) XX. évnyitójára, január 6-án, hétfőn d. u. 5 órakor a Szent Margit Intézet disztermében (XI., Szent Imre herceg-utja 9.). Beszélnek: Krizs Árpád, Slachta Margit. Vendégszónok: dr. Patzkó Elemér országgyülési képviselő Nagyváradról. Magyar vallomás, irta: Leszkay Éva, előadja a Szociális Képző négy hallgatója. Ruhatári jegy: 20 fillér (kötelező). Teajegy: 1 pengő (nem kötelező). A Női Tábor gyülését megelőzően délután 4 órakor az Orangyal Telep házszentelése (XI., Ulászló-ut 15.). Végzi: Mészáros János prelátus. Program: Litánia, áldás az otthon kápolnájában, rövid beszéd, házszentelés.

A Magyarországi Tanitók Előtvös Alapja rendkivüli közgyülésén elnökké Háros Antal iskolafelügyelőt, főtitkárrá Lengyel Ferenc gyakorló isk. tanitót, jegyzővé Muraközi Jenő iskolaigazgatót választotta.

A Magyar Irónők Köre január 8-án 6 órakor Kölcsey emlékünnepet rendez. Elnöki megnyitót gróf Esterházy Móricné mond. Komiss Gyula Kölcseyről tart előadást, majd Vándor Iván olvassa fel novelláját, végül pedig Lányi Ágnes és Pásztor János adnak elő Kölcsey müveiből. (Nagyatádi Szabó-utca 36.)

Ta'á'kozó.

A volt budapesti 1 honvéd tábori ágyasezred és az abból alakult honvéd tüzérezredek tiszti, altiszti és legénységi állományu tagjait felkérik, hogy a vitéz Hellebronth Antal ny. tüzérségi tábornok fővédnöksége mellett megalakult ezredemlékmű bizottsággal cimüket közöljék. (V., Bálvány-utca 22.)

A VI ker. felsőkereskedelmi iskola végzett növendékei január 8-án fél 8 órakor családtagjaikkal együtt a Savoy-kávéházban összejövetelt tartanak.

SZALMÁS BÉLA

EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA 1957

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

SZALMÁS BÉLA

EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

BUDAPEST
1964

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE
ÉS A
KATALÓGUST ÖSSZEÁLLÍTOTTA

OELMACHER ANNA

*

A FOTÓKAT

PETRÁS ISTVÁN
KÉSZÍTETTE

*

A RAJZOKAT ZSIGA JÓZSEF RESTAURÁLTA

CÍMLAPON: HALAS-HAGYMÁS CSENDÉLET 1951

SZALMÁS BÉLA

1908—1961

Amikor egy proletárművész életútját felrajzoljuk, legyen az bár Derkovits Gyula, Dési Huber István, vagy a Szocialista Művészcsoport valamelyik tagja, már-már sematizmusnak tűnik, milyen sorsszerűen, vagy inkább törvényszerűen egybeeső a nehéz gyermekkor, a küzdelmes ifjúság, a nyomott és háborúval súlyosbított férfikor. Többségüknek életműve torzó maradt, mert a teljes kibontakozás akadálya a fentieken kívül a proletárbetegségekből következő, vagy a második világháború kegyetlen iszonyatában lelt, de mindenképpen korai halál.

Szalmás Béla, bár már gyermekkorától kezdve rajzolgatott, a módszeres tanuláshoz csak felnőttként s akkor is az Iparrajziskola esti tanfolyamán juthatott. A napszámosnak, aki volt, már az is kivételes ajándéknak tűnt, hogy lámpafényes, meleg tanteremben rajzolt és korrektúrát kapott. Midőn 1927-ben Szerencsről Pestre gyalogolt, reménye nem terjedt túl egy állandó munkahely megszerzésén. Kívánsága — akkor — nem mondható túlszerénynek, hiszen nyolc testvér között ahhoz a hathoz tartozott, aki semmiféle szakmát nem tanult. Ebből fakadt — az ország gazdasági ziláltságán kívül — szinte a felszabadulás percéig tartó hányódása. És lehet-e kiszolgáltatottabb egy ember, mint, ha se tanultsága, se mestersége? Megduplázta a szegénységet, mikor húsz éves korában megnősült és hamarosan meg is szaporodott a család a Mária Valéria hercegnő büszke nevét viselő nyomor-negyed egyik barakk-lakásában. Itt és ekkor (1930) született a kéttenyérnyi, Valéria telepi konyha című olajképe, első, figyelemre méltó festői próbálkozása, ami, ha nem is olyan nagyvonalú összefoglalás, mint Nagy Balogh János hasonló témájú képei, színében s főleg szellemében rokon azokkal. De nem csupán Nagy Baloghot tekinthetjük példaképének, mert az előtte járt nagy proletárfestők nyomait is felfedezhetjük munkásságában. A hasonló körülmények hasonló témát kínáltak s a téma — egyéb komponensekkel együtt — bizonyos fokig a megoldást is meghatározza.

Az első kis festmény után hosszú ideig ismét csak rajzolt s ez volt egyetlen megtartója — de nem eltartója —, hiszen az általános gazdasági válság permanens munkanélküliségre kárhoztatta. A harmincas évek elején

valaki felfigyelt a mindig, mindenütt rajzoló fiatalemberre és bejuttatta a Nemzeti Színház díszletfestő műhelyébe. Pár évnyi vidám munka, szerény kenyér s a klasszikusokkal való ismerkedés ringatta a biztonság illúziójába, mígnem, felismerve a fasiszta terjeszkedést, önveszélyes megjegyzésekkel kísérte a folyamatot. Különben is, Népszavát olvasott, ami elég volt ahhoz, hogy az első véleménykülönbségnél tettenérjék, mint szocialistát és lehetetlenné tegyék további munkáját. Kezdődött minden előlről, a bizonytalan alkalmi munka — ha volt — a kőműveseknél, vagy a vágóhídon s vele a népkonyha. De ekkor már találkozott a színekkel s ha árnyaltan és teret-testet formálva még nem is engedelmeskedtek, kezdette érteni nyelvüket. Rajzaiban már politizált, bizarr linoleum metszeteket készített, főtémája a cseperedő gyerek, satnya kislány a Valéria barakkok között, apja mellett, kézenfogva, a háború lángjaitól bekerítve. De a linóleum az aktív politizálást is lehetővé tette, alkalmas könnyen sokszorosítható röpcédulák készítésére és művészünk — elvtársai kérésére — kimetszette a szükséges rajzot, vagy szöveget. Ezekből azonban sajnos, semmi nem maradt meg.

A háború alatt, 1941-től ismételten behívták katonai szolgálatra. Ezek a keserű évek adták az első és egyben utolsó lehetőséget a „külföldi" utazásra. Katonasága idejéből olyan emlékeket hurcolt, amelyeket élete utolsó percéig sem tudott kiirtani idegeiből és vére minden cseppjével tiltakozott a barbárság ellen. Az első adott alkalmat felhasználta, hogy — finoman szólva — elhatárolja magát tőle és 1944 nyarán, valahol Magyarországon elhagyta alakulatát. A férfi munkaerőtől rég megfosztott földekre szívesen fogadták az ajánlkozót: dinnyecsősz lett a tágas mezőn. Nem volt minden kockázat nélkül való egy 36 éves szökött katonának a náci visszavonulás idején dinnyét őrizni, de a kukoricaszárból épült csőszkunyhó vasbetonnál biztonságosabb óvóhelye lett, mert megóvta a hallállal egyenlő felfedeztetéstől. Ezek a hónapok a rettegéssel vegyes meditáció hónapjai, alkalmasak voltak arra, hogy szoros közelségbe kerüljön a természettel és kókadt napraforgók, ágaskodó kórók, haldokló kukoricaszárak társaságában élve, azok vonal, forma és tömeg szépségét felfedezze. Lehet hogy már akkor is, de később is nagy szeretettel és érzékenységgel rajzolta tollal a különös növényeket s valahogy rokonságba hozta szövevényeiket a Valéria telep felszabadulás utáni építkezéseinek sokféle anyagával, horgas vasakkal, áttetsző darukkal s a törpe barakkok mögött s helyén égre szökkenő, nyurga házak sziluettjeivel. De addig még nehéz évek teltek.

A felszabadulás után még öt sanyarú esztendőn keresztül a legkülönbözőbb fizikai munkával tartotta fenn magát, ugyanakkor folytatta a háborútól

megszakított szerény stúdiumait. Csepp kis művész-segély és nagy lemondás tette lehetővé 1950-től, hogy csak művészi feladataival birkózzék. A gondos munka és az anyaggal való intim viszony különös sajátja a proletár művészeknek. A művesség szeretete, a manuális munka öröme, a matéria tulajdonságainak fáradhatatlan kutatása, a szerszámok kezessé szelídítése: ez jellemzi a munkásból lett művészeket. József Attila ebben is utat mutatott: „Dolgozni pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, csak úgy érdemes." Az anyagban lelt öröme vezette el a különböző technikákban való kísérletekhez. Kitűnő tusrajzai gondosságot és biztonságot mutatnak, ugyanakkor az ábrázoltnak — legyen az ember, táj, vagy tárgyak csoportja — leglényegét feltárók. A színek nehezen hódoltak meg. Pasztellkréta, gouache, tempera — mert a porfesték olcsóbb, hajlékonyabb az olajnál, meg már némileg ismerte tulajdonságait — tehát a színek akaratoskodtak, de végülis magához idomította őket. Képei néha kissé krétásak, néha nehézkesek, de elmondja velük, általuk világát. Mint minden nélkülöző művész, gyakran önmaga modellje és önarcképeinek sora önismeretének és változó sorsának krónikája. A Fázós önarcképen kendőkbe bagyulálva, dideregve és körmét fúva áll a készülő kép előtt. A vörösinges önarcképen öntudatos, szép fejét a felemelkedett munkás típusává sűrítette. Szerette a csendéleteket, mindennapi életének kísérőit, olcsó kis virág, hal, hagyma, krumpli, ami most már gyakorta az asztalra került. De ha nem volt igazi hal, papírból kivágta, felfűzte s így függőlegesen lebegve is mulatságos kompozíciós elemmé vált. Mulatságos és játékos, mert szenvedélyei között így alakult a rangsor: festés-rajzolás (amiben már benne is foglaltatik a játék, bármily komolyan vette), olvasás — mert rengeteget és jó válogatással olvasott — s az anyaggal való alakító játék, amiből újra az alkotáshoz jutottunk.

Több ízben járt Sárospatakon és a Bodrogparti város ihlető tájain kívül beleszeretett Szkircsák néni, a híres fazekas népművész anyagába. Sok időt elüldögélt nála, rajzolgatta a korongolást, a festék törést, irókázást, belenézett az izzó kemencébe, csodálta a barna alapból kiragyogó Szkircsák-színeket. Mind ez élményeknek számos rajz, majd évek múlva, játékos kedvének szülöttei, kerámiái őrzik hevét.

Első önálló kiállítása 1954 márciusában nyílt a Fényes Adolf teremben. Negyvenes éveinek közepén járt már ekkor, de mint művész fiatalnak számított. Kiállításának sikere azonban kielégíthetett volna bármely úgynevezett beérkezett művészt is. Az egyértelműen pozitív kritika és a szépszámú vásárlás meggyőzte művészünket arról, hogy temérdek áldozata nem volt hiábavaló. A biztatástól új lendületre kapott és 1955-re megteremtette élete első, igazi

műtermét. A most már kulturált és békés környezet módot adott a folyamatos és elmélyült munkára, ám az 1956-os év politikai válságai súlyos tapasztalatokkal terhelték. De kommunista volt, munkásművész s egy pillanatra sem rendült meg hovátartozását illetően. Az ellenforradalom leveretése után fellélegezve, újult erővel látott munkához és a műterem sarkába épített nagyszerű kemencében egyre-másra égette kerámiáit. Új anyag, új műfaj, új feladatok adtak szárnyat képzeletének, és groteszk állatkái — természet utáni szép és szellemes rajzok után —, valamint színpompás edényei új, derűsebb oldaláról mutatják be alkotójukat. Még előbb mozaikkal is próbálkozott, mert ennél ismét más, kézbe fogható, rakosgatható, variálható, egyszóval megint másképpen formálható anyaggal került szembe. Egyik sikerültebb darabját szerepeltette is a Műcsarnokban. Mindinkább magára talált, fékezhetetlen, termékeny kíváncsiságát sok oldalról elégítette ki. Palettája színesedni kezdett és minden anyag hajlékonyabban engedelmeskedett alakító kezének. Ekkor tört rá az alattomos betegség, melynek csíráit a nyomor ültette szervezetébe. Sokat fájlalt gyomrát végülis operálni kellett, de az ismételt műtétek sem segítettek. Meghalt alig 53 éves korában, egy későn alakuló és túl korán abbamaradt életművet hagyva maga után.

Az életmű egy része most e kiállításon tanúskodik az irtózatosan zaklatott korról, amelyben a tehetség — különösen a proletár tehetsége — kibontakozásának szinte szervezett akadályai voltak. S a másikról, melyben — ha kissé későn, de nem elkésve — kaput nyitott és utat mutatott a szocialista társadalom. Végül, de nem utolsósorban tanuságtétel e kiállítás az emberről, aki minden gátat és nélkülözést legyűrve képezte magát, hogy kifejezhesse világát, az egyszerű embereket és tárgyakat, a munkát, mely által formálódik életünk, nyomortanyák helyén felnövő toronyházakat, gyümölcsöt és darut, külvárost és tág horizontú földeket: mindazt, ami a környező valóságból megragadta szemét és szívét, megmozgatta képzeletét.

Emelkedett gondolkodása, szigorú etikája megóvta minden kicsinyes versengéstől. Könnyű sikerre soha nem törekedett. Alku nélkül járta útját, a szocialista művész felelősséggel vállalt útját.

OELMACHER ANNA

KATALÓGUS

FESTMÉNYEK

1. VALÉRIA TELEPI KONYHA, 1930.	o. k.	35 × 44	cm
2. LÁNY BABÁVAL, 1939	temp.	45 × 45	cm
3. KÜLVÁROS, 1947	temp.	27,3 × 31,1	cm
4. ÖNARCKÉP, 1947	o. temp.	50 × 47	cm
5. ALMA-KÖRTE CSENDÉLET, 1948	o. k.	31,5 × 36,5	cm
6. ÖNARCKÉP, 1950	temp.	59 × 41	cm
7. PIHENŐ LÁNY, 1950	temp.	60 × 100	cm
8. HALAS, HAGYMÁS CSENDÉLET, 1951	temp.	56 × 40	cm
9. ÖNARCKÉP, 1951.	temp.	59 × 41	cm
10. EMY ALSZIK, 1952	temp.	68,3 × 100	cm
11. ALVÓ MUNKÁS, 1954	temp.	50 × 64	cm
12. KÖTÉLHÚZÓK, 1956	o. k.	70 × 165	cm
13. KUKORICÁS, 1956	o. p.	21,5 × 31,1	cm
14. ALVÓ FIÚ, 1957	temp.	55 × 74	cm
15. HALAS CSENDÉLET, 1957	temp.	60 × 83,5	cm
16. ALMÁK, PAPÍRHALAK, 1959	temp.	49,5 × 44,5	cm
17. HALAS, FOKHAGYMÁS CSENDÉLET, 1958	temp.	55 × 65,5	cm
18. BOHÓC, 1958	temp.	61,5 × 83,3	cm
19. VIRÁGOK, ALMÁK, 1953	temp.	52 × 65,5	cm
20. ALMÁK, 1959	temp.	50 × 70,5	cm
21. SZILVA CSENDÉLET, 1959	temp.	57,5 × 70,5	cm
22. MUNKANÉLKÜLIEK, 1959	temp.	50 × 70	cm
23. ÖNARCKÉP, 1960	temp.	53,5 × 43	cm
24. MEGBESZÉLÉS, 1960	temp.	50 × 70	cm

TUSRAJZOK

25. TIHANY, 1948	210 × 340 mm
26. GABONAKERESZTEK, 1949	343 × 490 mm
27. UTCA SÁROSPATAKON, 1950	226 × 315 mm
28. DUNAÚJVÁROS, 1950	296 × 420 mm
29. KORONGOLÁS, 1951	248 × 353 mm
30. IPARI TÁJ, 1952	225 × 320 mm
31. MEZŐN, 1952	253 × 395 mm
32. GAZDASÁGI UDVAR, 1952	275 × 423 mm

33. TÁJ BOGLYÁKKAL, é. n. ..... 300 × 452 mm
34. SZKIRCSÁK NÉNI DOLGOZIK, 1954 ..... 200 × 337 mm
35. SZKIRCSÁK NÉNI FEST, 1954 ..... 210 × 245 mm
36. KUKORICASZÁRAK, 1954 ..... 267 × 310 mm
37. DOMBOS TÁJ, P. N. ..... 263 × 344 mm
38. PARASZTHÁZAK, 1957 ..... 300 × 384 mm
39. FELHŐS TÁJ, 1958 ..... 307 × 435 mm
40. PARASZTUDVAR, 1958 ..... 213 × 273 mm
41. KOFÁK, 1958 ..... 244 × 344 mm
42. ŐSZ, 1959 ..... 212 × 270 mm
43. VALÉRIA TELEP, 1959 ..... 190 × 345 mm
44. UTCA, 1960 ..... 220 × 294 mm
45. A VALÉRIÁN, 1960 ..... 191 × 300 mm
46. HALÁLRA ÍTÉLT BARAKKOK, 1960 ..... 245 × 345 mm
47. ÚJ HÁZAK, 1960 ..... 274 × 500 mm

FEKETE- ÉS SZÍNESKRÉTARAJZOK

48. MAMIKA, 1932 ..... 245 × 260 mm
49. KÖNYÖKLŐ LÁNYKA, 1937 ..... 320 × 225 mm
50. KISLÁNY KORSÓVAL, 1939 ..... 500 × 350 mm
51. ALVÓ LEÁNY, 1939 ..... 425 × 223 mm
52. TÉLI TÁJ, 1941 ..... 330 × 500 mm
53. ŐSZI TÁJ SÁROSPATAKON, 1950 ..... 308 × 422 mm
54. VÁSÁR SÁROSPATAKON, 1954 ..... 240 × 345 mm
55. TÁJ HÁZAKKAL, 1954 ..... 243 × 325 mm
56. BEBORUL, 1954 ..... 240 × 340 mm
57. ŐSZI LOMBOK, 1955 ..... 203 × 280 mm
58. VÁROSRÉSZ, 1957 ..... 210 × 340 mm
59. NAGYMAROS, 1958 ..... 240 × 340 mm
60. ŐSZI SZÁNTÁS, 1958 ..... 250 × 330 mm
61. KERTI HÁZ, 1958 ..... 240 × 345 mm
62. TÁJKÉP, 1959 ..... 230 × 265 mm
63. KERTBEN, 1959 ..... 183 × 260 mm
64. GYÜMÖLCSÖSBEN, é. n. ..... 250 × 380 mm
65. NYÁRVÉGE, 1959 ..... 254 × 280 mm

66. TÁJ, é. n. ..... 330 × 475 mm
67. KÉK HEGYEK, KÉK FELHŐK, é. n. ..... 250 × 330 mm
68. USZÁLY, 1959 ..... 265 × 345 mm
69. VÍZPARTON, 1959 ..... 267 × 340 mm
70. ÚT A FALUBA, 1959 ..... 303 × 358 mm
71. ÚTMENTI FÁK, é. n. ..... 243 × 340 mm
72. KERTBEN PIHENŐ, é. n. ..... 265 × 345 mm
73. NAPFÉNY, é. n. ..... 207 × 293 mm
74. TISZTA REGGEL, é. n. ..... 265 × 342 mm
75. MEZEI ÚT, é. n. ..... 160 × 325 mm
76. KORATAVASZ, 1959 ..... 215 × 275 mm
77. ESŐ UTÁN, 1960 ..... 242 × 342 mm
78. ÖNARCKÉP, é. n. ..... 145 × 120 mm
79. A LÁMPÁS, é. n. ..... 145 × 92 mm

LINÓLEUM ~~JEGYZETEK~~ METSZETEK

80. ÖNARCKÉP, 1939 ..... 184 × 124 mm
81. KISLÁNYOM, 1939 ..... 203 × 130 mm
82. SAPKÁS LÁNYKA, 1939 ..... 190 × 130 mm
83. DÉLI PIHENŐ é. n. ..... 143 × 225 mm
84. MINIATÜRÖK, é. n.
85. FASIZMUS SOROZAT, é. n.
86. VALÉRIATELEP, HÁBORÚ, é. n.

KÉPEK

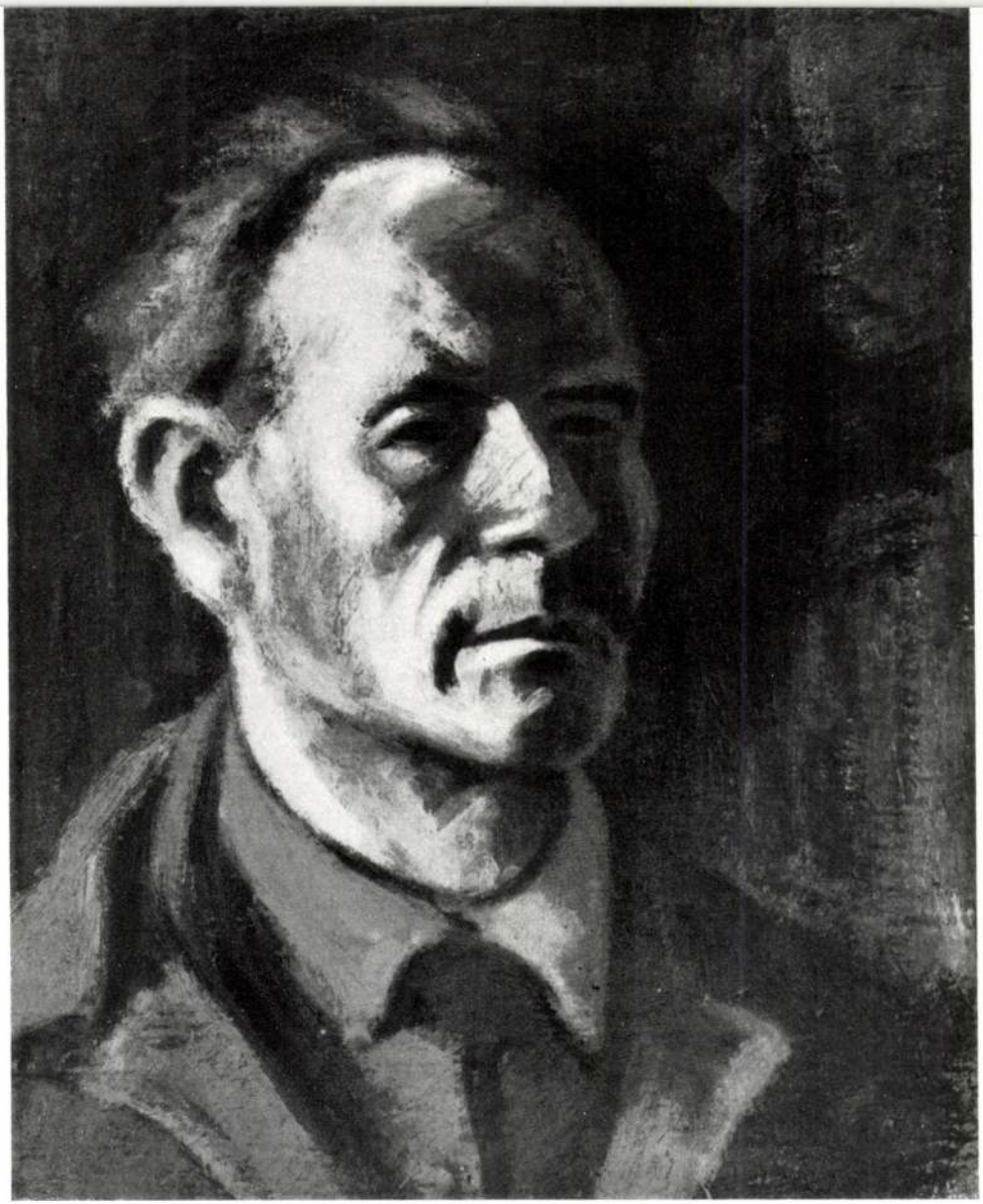

ÖNARCKÉP, 1950.

VALÉRIA TELEPI KONYHA, 1930.

18

PIHENŐ LÁNY, 1950.

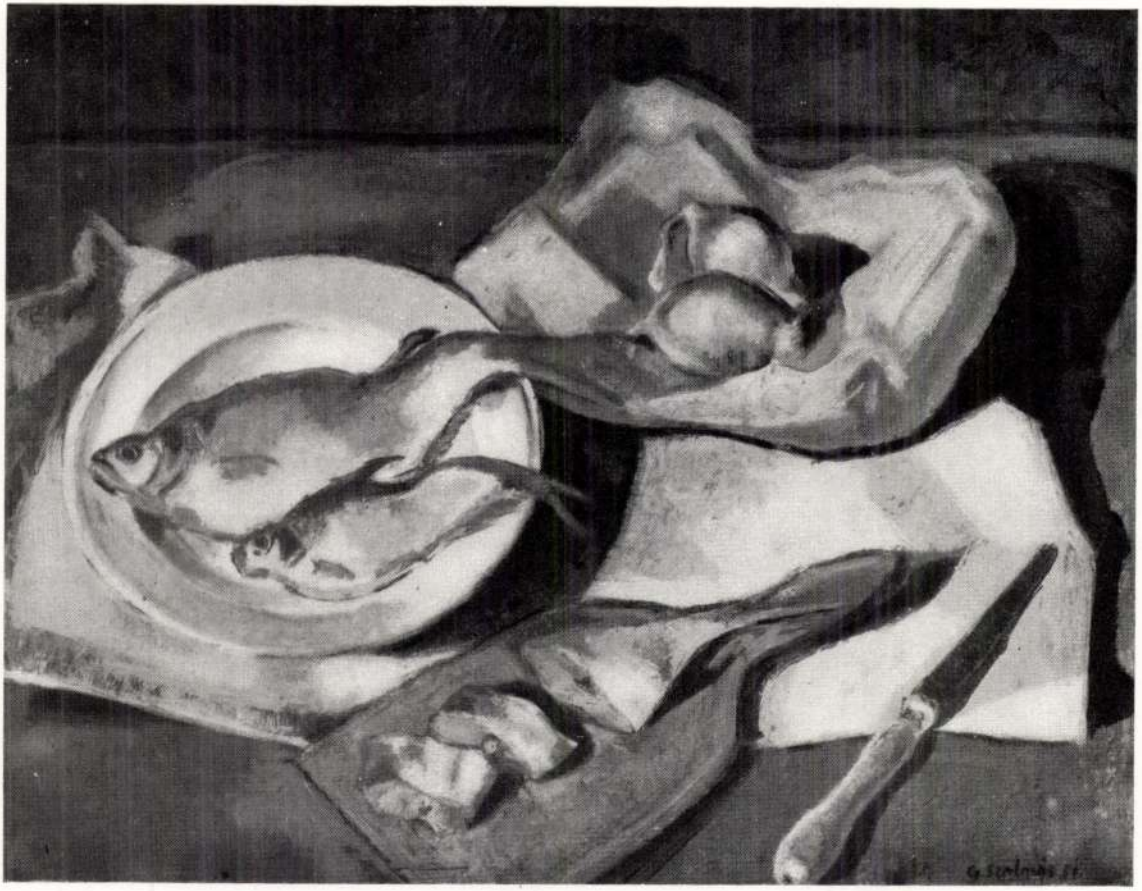

HALAS-HAGYMÁS CSENDÉLET, 1951.

KUKORICÁS, 1956.

DOMBOS TÁJ, É. N.

ÚJ HÁZAK, 1960.

UTCA, 1960.

16734 - Révai Nyomda, Budapest

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szalmás Béla

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 APR 1 1.

1021

Szalmás Béla kiállításáról: Önarckép

TIMÁR GYÖRGY:

Amíg egy vélemény eljut

EINESCHAND TASS KIADÓHIVATALI LEKTOR ÍRÁSBELI VÉLEMÉNYE BICEPSZ ELEK BENYÚJTOTT REGÉNYKÉZIRATÁRÓL:

A beküldött műről sok mindent el lehet mondani, csak azt nem, hogy irodalom. Egyszerűen elképesztő, amit ezen a több mint 1300 gépelt oldalon találunk. A szerző még a legelemibb dolgokkal sincs tisztában, például, hogy mondat végére pontot, bizonyos kötőszavak előtt egyáltalán írásjeleket szokás használni. Cselekmény? Nevetséges. Ha valaki meg tudja magyarázni, miért játszódik az első hatszázötven oldal egy vájdlingban, a többi meg egy hokkedlin, megérdemli a filozófiai Nobel-díjat. És miért üldözi Wilfreda az ellopott melltartót véges végig egész Borsod-Abaúj-Zemplénen? Wilfreda jelleme odavetett vázlatos

lángelme veti szelleme ragyogó szikráit elénk, bevilágítva a modern ember lelkének legsötétebb zugaiba. Szó nem fejezheti ki méltón — csak az Iróé! — azt a szubtilis légiességet, a rezdülésnek azt a mesteri kézzel egyberántott, bonyolultságában is egyszerűen elegáns tökélyét, amely e regény lapjain a cselekmény fogódzóját képezi. A merészség és a bravur felső foka, hogy a Mester meri vájdlingban, illetve hokkedlin játszatni a prózai konturok közt is szférikus történetet. Egy ellopott női ruhadarabnak a megújhodó magyar vidéken történő — látszólag semmitmondó — üldözése többet mond el mai való-

Szalmás Béla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

1964 MÁR 19

A Tanácsköztársaság kikiáltásának 45. évfordulóján emlékkiállítást rendeznek a Magyar Nemzeti Galéria dísztermében a harmincnyolc évvel ezelőtt elhunyt Szalmás Béla festőművész — a szocialista művészcsoport egykori tagja alkotásaiból Budapesten.

4021

a gyereket, mert szeretné taníttatni. De Károly-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szalmás Béla

1964 MÁR 22

NÉPSZAVA

Megnyitották Szalmás Béla emlékkiállítását

A Tanácsköztársaság kikiáltásának 45. évfordulója alkalmából szombaton a Magyar Nemzeti Galéria díszermében ünnepélyesen megnyitották Szalmás Béla festőművész emlékkiállítását, amelyet előreláthatólag május végéig tekinthet meg a közönség.

Ne felj, en vigyázok
ezd magad!
szre. Máris nem tö-

meg szépen a gesz-

menjü
tiszta
— V
—

Miért nem foglalkoznak az ütemes szállítással végre komolyan az illetékesek?

Két óra 10 perc. A raktárban mindenki ideges, kapkod, kiabál, vitatkozik — de az össztermelésnek körülbelül 80 százaléka végre átvételre kerül.

Felsóhajtanak a raktári dolgozók: *„Ma csendes nap volt!"*

Mi lehet itt — ha nem megy ilyen „csendesen" az ütemes szállítás?

S OKLEVÉL

rtott ünnepélyen osztották ki
yűipar Kiváló dolgozója kitün-
lista brigádmozgalom 32 leg-
k elismeréseként: a szocialista

iány, mert az 1963. év máso-
utalmait itt kapták kézhez a

zói 18 000 forintot, a 4 legjobb
zat és labor dolgozói pedig
ettek át. Tehát összesen 52 040
ki az április 4.-i esti ünnepsé-

kapott üzemünkből kormány-
szeretettel köszöntjük.
nutatunk be felvételeket olva-
tékelt időszakban elnyerték a
oklevelet.

gozik a Zrínyi Ilona-brigád Bod-
ly másodikok lettek a hossz
kik a brigád legjobbjai? Ma
vács Gáborné — akik képünk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Szalmás Béla

KONFEKCIÓ

1964 APR 6.

102

Szalmás Béla emlékkiállítás (1908—1961)

A Magyar Nemzeti Galériában felszabadulásunk évfordulójának tiszteletére emlékkiállítás nyílt, Szalmás Béla proletárművész alkotásaiból.

Életútját tekintve, közös sorsa volt Derkovits Gyuláéval, Dési Huber Istvánéval. Szinte törvényszerű volt valamennyiük nehéz gyermekkora, küzdelmes ifjúsága és a háborúval súlyosbított férfikor. Bár gyermekkorától kezdve rajzolgatott, tanuláshoz csak felnőtt korában juthatott. Semmiféle szakmát nem tanult, napszámosként élte hányatott életét, mely a felszabadulásig tartott. Munkásságában az előtte járó nagy proletárfestők nyomdokait látjuk.

Első kis festménye, a harmincas évek elején született: Valéria telepi konyha. A barakklakás sivárságát, a szegénységet festői megdöbbentő erővel. Ekkor figyelnek fel rá először. Stílusában Derkovits festői formáit követi. Alkotásaiban a munkanélkülieket, a külvárost, a barakkok életét, az embert, a mindennapok egyszerű életét, tárgyait, a természetet örökíti meg. A szocialista rendszer jelképévé emeli a nyomortanyák törpe barakkjai mellett égre szökkenő Valéria-telepi nyurga házak sziluettjeit.

Munkássága során őt is hatalmába keríti a manuális munka öröme, az anyaggal való intim viszony, a matéria tulajdonságainak fáradhatatlan kutatása, a szerszámok kezessé szelídítése, mely a munkás-művészek oly gyakori sajátja. Kerámia és mozaik alkotásaiban végig csinálta a csodát — valamit teremtett. Figuráiban a mozgást rögzíti, gazdag alkotó fantáziával. Rajzaiban az előzményt és következményt ábrázolja, mely megragadta szemét, szívét és megmozgatta képzeletét.

A kiállítás e későn alakuló és túlkorán abbamaradt művész munkáival ismerteti meg a látogatókat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Szalmás Béla
ESTI HIRLAP
1964 MÁR 21.

A „Valériáról" indult

Szalmás Béla emlékkiállítása

Utca, 1960

A sarokban fekete „csikósparherd", felette spárgán lógó törülköző, a vedlett fal mentén rozoga asztal, rokkant konyhaszekrényféle... A nyomorúság, szegénység, kopott, disztelen szürke színei. Egyszerű, tömör művészi megfogalmazású „enteriőr". A festmény címe: *„Valéria-telepi konyha, 1930."*

Innen, a Mária Valéria hercegnő kegyes indulatából alapított rossz emlékű nyomorteleprőI indult el Szalmás Béla művészi pályája. Az idézett festményt — s vele mintegy száz más művet — most ott láthatjuk a Nemzeti Galéria márványoszlopos termében.

A művésznek — akit halála után három esztendővel emlékkiállítással tisztel meg Galériánk —, semmiféle tanult mestersége nem volt, alkalmi munkával kereste kenyerét, s a művészethez szükséges ismereteket és műveltséget sem a főiskolán plántálták belé, hanem úgy szedegette össze valahogy a maga erejéből. Nem is bontakozhatott ki teljesen tehetsége, a kiállítás csak félbemaradt életműről adhat beszámolót.

Önportréiról komoly, felelősségtudattól áthatott, keserű vonásokkal barázdált arc néz ránk — egyszerűen, póztalanul, s mégis öntudatosan. A festményei, rajzai sem hivalkodók, távol áll tőlük minden trükkös álartisztikum, divathajhászás. Az egyszerű motívumokat, a mindennapos témákat elmélyült gonddal fogalmazta képekké — elevenségüket, szuggesztív hatásukat nem látványosság révén érik el. Különösen szépek — a Nagy-Balogh tömör művészi nyelvezetére emlékeztető — csendéletek (a „Halas-hagymás", az „Alma, körte" — csendélet), valamint a kislányáról készített gyengéd pasztellképek. Linóleummetszetei — a drámai fasizmusellenes sorozat, valamint a régi „Valéria" életét, típusait megelevenítő nemesen érzelmes nyomatok, mint kordokumentumok is érdekesek. Csak sajnálhatjuk, hogy az illegális mozgalom számára készített röplapmetszetek közül egyet sem sikerült előkeríteni.

Az emlékkiállítás — ma délben nyílik — gondos, körültekintő rendezése és a katalógus meleg hangú ismertető tanulmánya Oelmacher Anna munkája.

Cs. M.

TIKAI NAPILAP

ezdődik Genfben
reskedelmi értekezlet

ttségek ✦ Fontos nyilatkozatok

lág gazdaságilag fejlett országainak kell támogatniuk a fejlődő, fiatal államokat. A lap véleménye szerint a regionális gazdasági szervezetek tevékenységéről szóló vita valószínűleg

az Európai Közös Piac ellen irányuló éles támadásokhoz vezet.

Patolicsev szovjet külkereskedelmi miniszter a moszkvai rádióban foglalkozott a genfi értekezlettel. Az egész haladó emberiséggel együtt reméljük — mondotta —, hogy

a genfi találkozó a világkereskedelem normalizálását és fejlődését eredményezi,

felszámolja a gazdasági kapcsolatok elé mesterségesen emelt akadályokat.

U Thant, az ENSZ főtitkára, tegnap este megérkezett Genfbe, hogy résztvegyen a világgazdasági értekezlet megnyitó ülésén.

Az értekezleten résztvevő szocialista országok képviselői tegnap délután előkészítő megbeszélést tartottak. A tanácskozáson részt vett Magyarország küldötte is. Úgy tudják, a szocialista országok határozati javaslatot kívánnak benyújtani, *amelynek elfogadása esetén, az értekezletre eddig meg nem hívott országokat is felkérnék a részvételre.* Mint az AFP jelenti, a szocialista országok csoportja ma újabb megbeszélésre ül össze.

KONGRESSZUS UTÁN

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalmás Béla

MAGYAR NEMZET

1964 MÁR 22

1021

NAPL

Szalmás Béla festőművész emlékkiállítását a Tanácsköztársaság kikiáltásának 45. évfordulója alkalmából szombaton nyitotta meg a Nemzeti Galéria dísztermében Pogány Ö. Gábor főigazgató. Megemlékezett a három éve elhunyt művész, a Szocialista Művészcsoport egykori tagja munkásságáról és ismertette a tárlat anyagát. A megnyitón megjelent Szalmás Béla özvegye, Róna Emmi is. A tárlatot Oelmacher Anna állította össze; a 24 olajfestmény, 23 tusrajz, 22 krétarajz, számos linómetszet és több kerámia előreláthatólag május végéig tekinthető meg a Galériában.

…alapján a világ erői egy részének győzelmét képviseli; és helytelen dolog azt hinni, hogy ennek a töredéknek anyagi fölénye szükségszerűen mélységes felsőbbségének a jele. Az egyetlen és igazi győzelem a mindenség *összes* erőinek egyesülése és önkéntes együttműködés lenne. Ez az, amire törekednünk kell. A szabad és tág látókörű oktatásnak minden tekintetben szintézisre kell törekednie, az elforgácsolt és nagyon is gyakran ellentétes erők — a különböző nemze-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalmás Béla

NÉPSZABADSÁG

1964 MÁR. 22.

1021

Szalmás Béla-emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

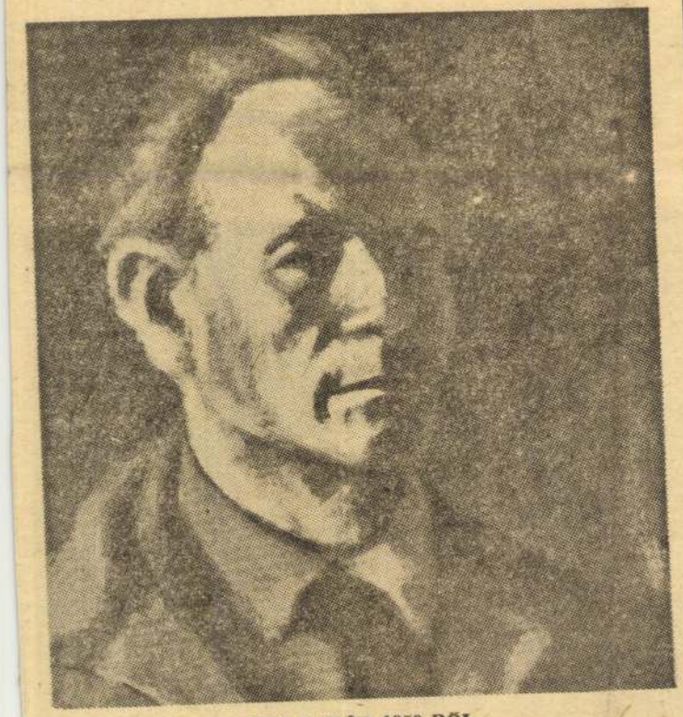

ÖNARCKÉP 1950-BŐL.

A Magyar Tanácsköztársaság kikiáltásának 45. évfordulója alkalmából szombaton a Magyar Nemzeti Galéria dísztermében ünnepélyesen megnyitották Szalmás Béla festőművész emlékkiállítását.

Az ünnepségen *Pogány O. Gábor* főigazgató emlékezett meg a három évvel ezelőtt elhunyt Szalmás Béla — a Szocialista Művészcsoport egykori tagja — munkásságáról.

A [illegible] A TÖRTÉNELEM

Bethlen István grófot Károlyi Gyula gróf követte a miniszterelnöki székben. Azután Gömbösre, az „erős kéz" emberére esett a választás. A titkos társaságok egyengették az útját a Sándor-palota felé — a biatorbágyi merénylettel, a Sallai és Fürst-üggyel.

1933. június 17-én, elsőnek a kormányfők közül, felkereste Berlinben Hitlert, és felújította vele a 20-as években kötött barátságot.

Külpolitikai programját így fogalmazta meg: a magyar külpolitika a Berlin—Róma tengely körül forog... Totális fasiszta diktatúrát akart, a magyar Duce szeretett volna lenni. (Úgy is hívták: „Gömbölini...")

38 *Két ravasz róka: Kánya és Bethlen gróf. Vajon miért oly gondterheltek?*

Szines ceruza

10 drb.

150
24
178

Tempera

24 drb. ✓

Ridegh Sándor
portré

1 drb. ✗

Összesen

236 (233)

drb.

Szines Kréta

60 drb.

tuss

34 drb.

Szines-tuss
sorozat

27 drb.

Metszet

6 drb. „Fasizmus"
C. sorozat

61 drb. metszet

Fekete-Krétarajz

8 drb

Aquarell

2 drb

DIPLOME D' HONEUR AZ ÖVÉ

Angol, francia és magyar diplomák — Miért bukott meg a Hóman-ígéret

1021

— Ne haragudjon, a szobába nem tudom bevezetni. Bent vagyunk a fizető-vendég szolgálatban és éppen két német vendégünk van — mondja udvariasan, mentegetődzve a 70 éves *Szalmássy Sándor*, nyugalmazott tanító. A tágas, világos előszobába tesszékel, ahol a falon bekeretezett, nagy formátumú francia, angol, magyar diplomák sorakoznak egymás mellett.

16 szoba bútort faragott

A *„Diplome d'Honeur"*-t még 1937-ben a párizsi világkiállításon kapta, ahová az Országos Iparművészeti Társulat a készítményeit elvitte. 1939-ben New Yorkban, az aranyéremmel egyenértékű diplomát kapott. Ötven éves jubileuma alkalmából pedig az Országos Magyar Iparművészeti Társulat *„Szép otthon — boldog élet"* című kiállításán kiváló műveiért elismerő oklevéllel tüntette ki.

— A legutolsó megrendelést a brüsszeli világkiállításra kaptam — mondja a külsőleg Mikszáth Kálmánra hasonlító, angyali nyugalmú idős férfi — 100 dobozt készítettem a Képzőművészeti Alap részére. — Nem volt sablon munka, megmutattam, hogy még most is mit tudok, mert mindenegyes doboz tetejére más-más mintát faragtam.

Az ország leghíresebb fafaragó művészei közé tartozik Szalmássy Sándor, aki 1930-tól 1944-ig összesen *16 teljes szobabútort faragott*. Nagyszerű alkotása az az ebédlőbútor, amelyet 1940 táján 3 évig készített leánya: *Somssich Jenőné* tanárnő Orsolya utcai lakásába.

Ott kezdte, ahol a legtöbb népművész. Először csak a saját kedvtelésére faragott Siófok mellett, Gamásza-pusztán, ahol 16 évig volt tanító. Aztán a Balaton mellett, a fürdővendégek részére készített emléktárgyakat.

— Többet kerestem, mint amennyi a tanítói fizetésem volt — mondja visszaemlékezve — *pedig senkitől sem tanultam faragni. Amikor már úgy éreztem, hogy szépen haladok magamtól, Budapestre mentem, felkerestem Grón Istvánt, az Iparművészeti Főiskola igazgatóját. Bemutattam neki faragványaimat. — Rendkívül szívélyesen fogadott, tanácsokat adott, hogy milyen szakkönyveket böngésszek át. Máskor, az Iparművészeti Társulathoz mentem Györgyi Kálmán igazgatóhoz, aki szintén tanácsokat adott.*

— Azután hozzáfogtam a saját ebédlőm megfaragásához. Ez idő alatt tanultam el a faragási fortélyokat. A bútor nagyon szépen sikerült, bárkinek meg mertem mutatni.

Az 1935—36-os évben a fővárosban általános nagy iparművészeti kiállítás volt, amelyen ő is részt vett faragványaival. Munkáira felfigyelt *Hóman Bálint* akkori kultuszminiszter, aki magához kérette.

— A veszprémi káptalani pusztáról Budapestre viszem magát — mondotta a miniszter — *ott népművészeti iskolát nyitok, maga lesz az igazgató. Az egész országból ide gyűjtjük össze a faragó népművészeket, maga oktatja majd őket.*

Budapest helyett Pécs

Boldogan tért vissza a Balaton melletti pusztára. Örömmel újságolta a hírt, de felesége nem akart hallani róla, nem szerette a nyüzsgő, zajos Budapestet.

Most ő kért kihallgatást a minisztertől. Bejelentette, hogy az ajánlatot nem fogadhatja el, mert felesége nem hajlandó Budapestre költözködni.

— Akkor nevezzen meg egy olyan nagyobb vidéki várost, ahová felesége szívesen elmenne.

Ő Pécset jelölte meg, mert feleségének itt voltak rokonai.

— Így kerültem Pécsre — mondja Szalmássy Sándor. De dr. Berze Nagy János akkori tanfelügyelő hallani sem akart arról, hogy én itt népművészeti iskolát igazgassak. Azt mondta: pedagógus vagyok, tanítsak az általános iskolában. És beosztottak az egyik iskolába, ahol rajzot tanítottam. *A Hóman-féle ígéretből pedig semmi sem lett.*

Megmaradt a nyugalom

Szalmássy Sándor 7 évvel ezelőtt nyugdíjba ment. Azóta már csak egy szekrényt faragott leánya részére. Kulich Gyula utca 23. szám alatt kinyitja a vendégszoba ajtaját és az általa faragott lámpatartóra és pihenő székre mutat:

— Mindenből csak ezek maradtak meg nekem. Beteg vagyok és kiöregedtem. De egyébként sem kapok megrendelést, így hát nem faragok. Most már csak régi barátaimmal beszélgetek, olvasok, s ha elfáradok, a magamfaragta székben elbóbiskolgatok...

Pusztai József

és ütötték őket, ahol érték. „Barátságos teapar
egyes eddigi mérkőzésünk a sevillai vad csa
— mondták otthon a vezetők.

Kölnben a Dundee elleni EK-mérkőzés a s
ramentumhoz képest már „szelídebb" volt. A
hétgólos (!) előnyt szerzett odahaza. Kölnben v
kikapott. Kapusuk, Bert Slater így adja elő eg
„Lapos labdára vetődtem és egyszerre csak óri
tem a fejemen. Mikor három perc múlva maga
azt se tudtam, fiú vagyok-e vagy lány." A fe
ütésnyom azonban még ma is igazolja, mi törté

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI PÉCSI NAPLÓ

Régi pécsi labdarúgók

„Szollárt a kapuba!"

A negyvenszeres labdarúgó-válogatott Szebenyi Dezső

A Malom utcai lakásban az első, ami szemünkbe tűnt, a falon függő már sárguló fénykép, alatta halvány tinta felírással *„Norvégiában 1935"*. A képen az akkori idők legjobb magyar amatőr válogatottja. És közöttük mennyi ismerős; *Simon „Pápi"*, a PEAC volt labdarúgója, *Kállai Lipót*, a Pécsi Dózsa, *Szűcs Gyula*, az Ujpesti Dózsa, *Orczifalvi*, a Szegedi EAC jelenlegi edzője. Az előtérben pedig *Szebenyi (Szollár) Dezső*, a PVSK volt országos hírű kapusa, a kép és a lakás tulajdonosa.

Amint beljebb kerülünk, egymásután bukkannak elő egy

rendkívül szép sportkarier

változatos emlékei. Plaketten, mélyveretű hamutartó, rengeteg érem és még több újságkivágás. A több mint *negyvenszeres labdarúgó-válogatott* kezdi — kérésünkre — mondogatni, nem mindennapi labdarúgó-életét.

— *A húszas években úttörő bajnokság még nem volt, ezért 13 éves koromban azonnal az ifiknél kezdtem. 16 éves voltam, amikor magyar ifjúsági válogatott lettem. Négyszeres ifi válogatottság után, 18 éves koromban húztam fel először a meggypiros magyar amatőr válogatott dresszt és azután hét esetben voltam még tagja az országos válogatottnak.*

Amíg azonban eddig illetőleg ezen felül a 28 Budapest válogatott címig eljutott, beszéltessük Szebenyi helyett az egykori újság-szemelvényeket.

1927-ben a budapesti I. osztály Oprée-csoportjának szintén mindig az *utolsó helyén tanyázott a Vasas*. Bár vereség vereség után érte a csapatot, a mezőny kimagaslóan legjobb em
vé
A
tot

latot a Sportlaphoz írt ezek a sorok jellemezték: *„A válogatottban Schönfeldernek (Postás) bérelt helye nem lehet, az amatőr körökben elismerten legjobb kapuvédőt, Szollárt állítsák be."* Megtört a jég és így lett a kapus állandó válogatott. Eközben hétszer képviselte külföldön is a magyar színeket.

Természetesen felfigyeltek tehetségére a klubok is és 1931-ben az akkori idők legjobb amatőr csapata, a *Törekvés* (már Szebenyi néven) igazolta le. Az egyik országos amatőr döntőn — amelynek középdöntőjéig eljutott a Pécsi VSK is — a híres *Keszeiek, Regősök* és *Déri* társaságában már ő védte a budapesti vasutasok kapuját és a Tatabánya SC elleni 4:0-ás mérkőzésen ismét a mezőny legjobbjának bizonyult. Az UTE—Törek

Szálda

„A demsusi sirbolt" fára metszette Stuhlmüller. 1.) „A demsusi templom" fára metszette Stuhlmüller. 2.) Deési tájkép, kilátással a Lemetőre, fametszet. A Deési ref. templom. fametszet 3.) A Rákóczy-kastély Deésen, fametszet. 4.)

1.)	Hazánk s a Külföld.			1867 év.	69 l.
2.)	"	"	"	"	72 l. "
3.)	"	"	"	"	200 "
4.)	"	"	"	"	436 "

Száldobágyi üveggyár

(Szatmár m.)

XVIII. sz.

l.

Bárányné

587. l.

588. l.

590. l. képpel

Száldobágyi
üveghuta

l.

Takrapok

III. 203. l.
204.
205
211. l. 206.
212 l. 207
208
209
210 l.

tű Birottság!

Tarnaszentmáriára és
los utazásomról szóló
entéseimet, melyekben
megvizsgált templomok
kívánom, ezeket a
ótlólag fogom feltesjeszteni.

5

Mély tisztelettel

Szaldobosi fatemplom

Kárpátalja.

l.

⇒Művészeti Hotek Ungvá

1941. 15. l.

H. nevü fiatal müvész

Fővárosi Lapok.1867.okt.11. /Az orsz. képzőmüvészeti társulat./

Szálé János

festő

Családi vonatk.

lásd.

Szefeltlex 1023. l.

Viselet.

Nemes testőr.

A kissé balra tekintő tes
balkezét csipőjére támasztja. F

fölül középüt
a kép alatt:

Szines rm., mér. a rl.

MDK

Szálé Fanny festő

1869. Kónöni a KT-nek a kapott öszeggi segélyt
Férje által Horváth Ödönről festett arcképét küldi
a KT-nek értékerítés végett.

MDK-A-I-1/497.

Szále Istvan

ired

Ent-Tört. 89 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta

Szálé István

1854. aug. kiáll. mnegyl.
kirdekes olvasmány, olaff.
Ekkor Becsben.

Szombathely VIII. 182.

Szále István János

1811 – 1865?

Lásd

Szépm. Mur.

Uj szerem. 1920–21.

4. sz.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Szále. István János.

Képei a Szépmüv. Múzeum-ban.

Ivod

=

Évkönyvei; Az Orsz. Magy. Szépmüvészeti Múzeum —. III. k. Bpest, 1924. 111. l.

Szalé István
festő"

Der Ungar 1843. jún. 6.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmár

Szalé István

Ernst Múzeum aukciói

XIII–XIV. (1920) 495. sz. A király imádása, jelzett, 1840, vászon, 91 x 75.

Szálé István

l.

Ybl Lotz

23 l.

2276. Grünwald Béla:

Itatás.

A dombos vidék előterében,
lovat itat a legény, a ki a fej
ül és a kinek öltözete: nemez k
zelővel, gatya és magas szárú c
lyes fa áll magánosan. A derü
alól jobbra: GRÜNWALD BÉLA.

Vászon, méretei 130.5: 151
Vétetett a Képzőmüv. Társu
90013 sz. leirattal 3000 Kán. (

Szálé István János

Thieme Becker

XXXII. 370. l.

(Lyka)

LXXXVII. TÁBLA.

Szale István

1811 – 1870

Árverési Csarnok aukció Kat-

39 sz. 1927 okt.

Férfi arckép, 43 x 35.

Lelet, étfalvi IV. 131
— füvenyestetői IV. 131
— bükszádi IV. 131,
— illyefalvi IV. 131
— rétyei IV. 131
— eresztevényi IV. 131
— öskői IV. 131
— eprestetői IV. 131.
— komollói IV. 131
— sopronkeresztúri IV. 131

Szálé István

erőd

Szamosújvár

46, 122. l.

Vasárnap

11

Zsuzsanna

Hétfő

12

Klára sz.

Kedd

13

Ipoly és Kasszián

Szerda

14

Protestáns naptár

Augusztus

V	11	Tibor
H	12	Klára
K	13	Ipoly
S	14	Özséb
C	15	Mária
P	16	Ábrah.
S	17	Anaszt

Ó görög naptár

Julius-Aug.

V	29	Teod.
H	30	Szila
K	31	Eudoc.
S	1	Aug.
C	2	István
P	3	Izác
S	4	Ef. 7 gy

Izraelita

MDK

Szále István /1811-1890/

2 darab férfi és női képmás. Mind a két kép jelezve lent balra 1845-ből. Vászon 66.5x54.5.

Ernst Múzeum aukciói.XXII.sz. 50.l.

MDK

Szále István, festöm.
1811-1890.

587. 2 darab. Férfi és nöi képmás. mindkettö j.l.b.:
1845-böl.
66.5 x 54.5.

Ernst Múzeum aukciói. XXII. 5o.l.

Szále István

A művész neje
Férfi archép
Férfi kéje
Kies vidék
Női archép

Szép.m. Muzeum
tulajd

23
Tekla sz.

Hétfő
24
Fog. kiv. Mária

Kedd
25
Gellért pk.

Szerda
26
Ciprián és Just.

Csütört.
27
Kozma és Dam.

Péntek
28
Vencel kir.

Szombat
29
Mihály főangy.

Szálé István

Műve szerepelt a Szépműv.Múz. kiállitásán.

Ujság, 931.V.6.

MOK

Szálé István

(1811-1870).

Miskolcon 1943-ban Szépműv. Múzeum
által rendezett kiállításon szereplő képe:
„A művész neje". Olaj vászon. 68×45 cm.
Vétel 1905. Ltsz 3203.

Csánky Dénes: A magyar festészet mesterei.
(Kiáll. kat.) Miskolc 1943. 17. l.

Szále István János 2

Biederm. Kiáll. 1937.

XIX. terem.

Női arckép, olajf. 1845.
Szépmű. Múzeum

A művész neje olajf.
1844. Szépm. Múzeum

Szale János: Kies vi-
dék, olajf. Markós,
nem patmásan festve
1847 ből, világos és nyers
lokális, Hinck.
Szale 1847-es Markó-szerű
tájkepe és a két női arckép
között oly nagy differentia
van, hogy nem lehet egy-
kéz munkája, s így talán
inegis igaza van Wurz-
bachnak, hogy 2 Szale volt.

Kehely aranyozott ezüst, vert díszzel, ékkövekkel és passiójelenetekek ábrázoló szines zománcképekkel. A talp peremén gráci hitelesítő bélyeg 1732-ből. Mag. 29.6 cm
Gráci munka 1732-ből. Paténája aranyozott ezüst.

A hagyomány szerint Mária Terézia ajándéka Esterházy Imre hercegprímásnak.

Lerevich PA, 189 l. – 190 l.

Lepold: Adatok, 38 l.

Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp. 1906, 286 l.

Szobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898, 104 l.

Lepold: Esztergom... A Műgyűjtő II – 1929

MDK

Szálé István

A művész neje

KM Társ, Biedermeier kiáll. 1937-38. 37 l.

nyal. Oltár, Kálvária-képpel. Épült

vangélikus templomok. Bp. 1944, 315,

MDK

Szálé István János

Női arckép

KM Társ, Biedermeier kiáll. 1937-38. 37 l.

t, csak az alapfalai maradtak meg.

MDK

Szálé István

A müvész neje, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

37 1.

s, épült a XIX. század elején.

MV és V. Bp. [illegible] é. n. 1901, 115 l — Pendag

MDK

Szálé István János

Női arckép, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.

37 l.

toronnyal, a nyelcszög három oldannyozotes hajó. Szószék ée Mózes-Büttösi György debreceni ötvöstől, züsttányér, 1741. Aranyozott réztányér, 1773. Teritő, 1757. Épült

ötvöszjegyek. Rp. 1936, 94 l — Kovács
lamak. Rp. 1942, 582 l — Várhanyi

Szálé István János

MDK

Női arckép

A müvész neje

Mücsarnok 1927 Magyar Biedermeier Kiáll.

MDK

Szálé István János

Női arckép

M. Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató.1937.
nov. Műcs . 37 l.

MDK

Szálé István

A müvész neje

M. Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató.1937.
nov. Műcs . 37 l.

elye :----------

Szále István

Udi archép 1845
szignálva
Dr Major Laszlónál
Budapest VIII. Horánszky
utca 4.

Draskóczy István
Közlése
1943. jan. 24.

F. Tulyak József
Badacsonytomaj

Szále István

+ 1870 ápr. 13. Magyarsvár

Női arckep, olajf

„S. Szále pinxit 845"

Népművészeti Múzeumban

Életrajz

Petrjszer 1921–24. 20. l.

T. Rakóczi Ferencz:

Egész alakban, szembe
~~ábrázolva~~. Kinyujtott jobb
a kantárszárat fogja. Pre
öö szoritja, L oldalán kard
deinél pisztoly köti le f
balról háttérfelé vonaló lo
négy sorban:

L prémes palástja brokát,

Monseigneur le P
François Prince Ragotzi, f
Esdrin, depuis Comtesse
petit fils du Prce de Tr
lie, fille de Charles La
Rinfeld et de Alexandrin

s a külső vonalkeret felett:
au grand Monarque

Rézmetnet, méretei a v

93

Szalé István

1811–1870

29

cvát

Csanky Miskolc

a művészt, rajzában festői hatásokra törekszik.

RAFFAELLO SANTI (1483—1520).

188. *Szobormű terve.* — Toll. — A művész egyetlen szoborterve. Az egész munka festői jellegén látszik, hogy nem szobrász készítette.

SCHLÖR, SIMON (1530—1597-98).

189. *V. Ulrik gróf szobra* a württembergi grófok emlékművén a stuttgarti Stiftskircheben. — Színezett tollrajz. Tipikus ú. n. »Visierung«, azaz részletesen kidolgozott tervrajz szobormű kivitelezéséhez.

RUSCONI, CAMILLO (1658—1728).

190. *Máté apostol.* Vázlat a római S. Giovanni in Laterano-templom középhajójának szobrához. — Vörös kréta. A barokk-korban a szobrászrajzok a kornak megfelelő festőibb formák mellett a rajz modorát illetőleg is festőiebbek, mint a régi rajzok.

Szále János István

Művinet 1909. 406

– 1911. 233

– 1914. 380

Magyar Művinet

1925. 25

~~1892 – 1 [illegible]~~

Követel

[illegible]

Tartozik 12.

Szále Tamás István

Mübarát. 1921 –
117 – 119.

Pottendorf IX · 175

Szale János

festő

Lásd

Wurzbach

41 köt. 148 l

Szálé István

Szály István, festő, Losoncnól, 23 éves korában, 1841-ben az antik rajzosztályba iratkozott be.

Fleischer Béc

88. l.

Szalc István

Laid

Hollandi 1847. I. 500

Szalc István

festő

Láid

Wurzbach

41 Köt 149 l

Szále István

MAGYAR MŰVESZET

1925. 25.
1931. 314

BUDAPEST 1

Szále István

szód

Kert. Ung. 131. l.

Római vízvezetékcső" TV. 131

– vízvezeték TV. 131

Szabina Jánosné, [iparmű vén, ?
keramikus,
restaurátor,

készült, eltört kerámiákat, porcelán iparművészeti emlékeket restaurál.

— : (— nővér — két fényképe —) 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. febr.

Szale János

Festő

l.

Thirfelsödemántul

89. l.

M. D. K.

SZÁLE István János festő

(1811-1870)

Tájkép és arckép egyaránt kedvenc területe.

Pesten átmenetileg tartózkódik, főleg a Dunántúlon működik.

1848 után bezártak

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-19 Ty. 1962. 100, 126.

Szálé István

l.

Szoma 1890

103. l.

Szálé István fa'nor
festő

1811–1870. Moson megyei. Tájképeket és arcképeket festett. Átmenetileg Pesten is tartózkodott. Működési területe a Dunántúl.

A magyar festészet műv. tört. I. 365. Corvina 1920.

Szálé István
festőművész

Scholtz János a művész két rajzát adományozta a Szépmüvészeti Muzeumnak

Magyarság
1935.VI.29

Szálé István

festőművész

Hogy immár teljes fogalmunk alakulhatott olyan korai művészekről, mint a művész, azt is Petrovics Elek muzeumigazgató munkájának köszönhetjük.

U j s á g
1935.VI.25.

Szále István János MDK

Wurzbach két Szálet emlit. János tájképfestőt
És a losonci születésü Istvánt aki Rahl tanitványaként
történelmi kompzitiókkal foglalkozott.
Szana Tamás is két Szálet ismer.
Szentiványi Gyula K majd Éber a két Szálet azonositja. E téves forrást használja Záder Anna is /1958/, jóllehet Lyka Károly megállapitotta !1949/ hogy volt egy Szála János Ignác magyaróvári születésü festő és egy másik losonci Szála / István János, akik Bécsben mint kortársak éltek egy ideig, aztán elvált utjuk egymástól.

99-101.l.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870.
ARRABONA 2. Győr. 1960. 99-110.l.

MDK

Szále István festő

özvegye támogatást kér a KT-tól. Elvonolja, hogy férje 1860-ban Pápáról, ahol az Eszterházy kastélyban az őrök galériáját restaurálta, őrültentést kara Pozsonyba. Több sokam után 1863-ban agglógyulásban meghalt.

MDK-A-I-1/461.

Szále István

festő,

önarcképe

l. Perálltörtképes

165. 506. l.

Szálé István János

Szerepel a biedermeier kiállítóban a Műnarnokban

Ujság 1937 XI. 28

Szálé István MDK

Férfiarckép

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Szálé István Bécsben.

1853. szept.–okt. kiáll. Műegylet. Zrínyi, a költő, olaj., 250 ft.

1854. aug.–szept. kiáll.: Érdekes olvasmány, olaj., 100 ft.

1857 febr.–márc. kiáll.: Dugonics Titusz Wandorfehérvár ostrománál, olaj.

1862. febr.–márc. kiáll.: Arckép, olaj.

Edenjek, Kelta VII. 191.

Szále

M.D.K.

Műve a kiállitáson

Bényi László: XIX. száz di magyar festészet kiállitása a Magyar Nemzeti Galériában

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Szalle István

festő

Szabad Művészet

1957. ápr. „Szalle József emlékkiállítás volt Mosonmagyaróváron)

Szabad Művészet

1957. 240. l.

Valószínűleg fentit értettek alatta.

Budapest, 1940. IV. 3.

r Úr!

A Műemlékek
gának a visegrádi
déli kapuja tervé-
tárgyában 123/1940.
atározásáért és erről
én hozzám intézet-
rt fogadja Méltó-
di Várbizottságán a

MDK

Szálé István, festöm.
1811-189o

Férfi-képmás. 45 x 36 Vászon.

Magy. Nemz. Renesánsz Társ. I.aukciója. Bp. 1921.

Kat. 3o.l.

Szálé István festőművész. MDK.

A Szépmüvészeti Muzeum "Magyar Müvészképmások" c. kiállitásán vett részt.

Magyar Müvészet, 1931. 314. l.

MDK

Szálé István

Férfiarckép

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató

1937. nov. Műcs. 23 l.

MDK

Szálé István (1811-1870)

Önarckép.

Magyművészképm. 11. 1.

Szále István

Jestö
Dugovits Titus
Belgrádban
c. Kepe
kiállítva

Pozsony 1865
ipaskiáll-

német Katalogus
könyvtáramban
23. l.

Szále István
festő

1.

Perálltörtépés
609.1.

Szále István János F.M.19.2.

Rahl tanitv. Itt festette soha el nem készült Rákóczyját. 1857 Dugonics Nadorfehérvár osttománál .
(Pesten ziállítja.) ↗ /Ly.N.r.112/

Szále István, sz. 1811.

Gitározó nő, másolat Michelangelo Cavaraggio festménye után.

Magyar Nemzeti Renoszánsz Társ. IV. aukciója. Bp. 1923. 8 1.

Szále János festő M.D.K

4 festménye a sóházról: hosonmagyaróvár, volt Vármegyeház. 1846.

Genth. hüeml. 1959 I. 204

MDK

Szálé János

Kies vidék, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

37 l.

KABA /Hajdu/

Ref. templom, homlokzat előtti k

1693. Két kanna 1773. Épült 1736.

/Kováts J. István : Magyar refor
képe 582 l. /

MDK

Szálé János

Kies vidék

KM Társ, Biedermeier kiáll. 1937-38, 37 l.

Kölesd /Tolna/

Kistormási ev.templom, homlokza

/Kemény Lajos-Gyimesy Károly: K
képe 191,6o8 1/

Szálé Kolomon

gob. Pressburg 1861.

1880-81

Bécsi akadémia
könyvtár

Muth Gyula, áll. tanító V. 61.

Szále János

SZÁLE JÁNOS / 1811 - 1876 / :

186. Déryné. - Vizf.,p.méret 7.2 x 8.7 cm.
Jelz,l.b."Szále J."

Kropp 1939/40. Zerm. I.

SZÁLE JÁNOS / 1811 - 1870 / :

334. Déryné. - Vizf., p. 7.2 x 8.7 cm.
Jelz.l.b.:"Szále J."

Szász / XIX. sz. I. fele/ :

335. Férfiarckép. - Vizf., p. 12.5 x 17 cm.
Jelz.l.j.:"Fest.: Szász 1834".

SZEMIÉR MIHÁLY / 1833 - 1904 / :

336. Erdőrészlet. - Szépia. - p. 16 x 22 cm.
Jelz.nélkül.

337. Vizmenti táj. - Szépiavizf., p. 27 x 20

Szalé István

festő

vod

Ernst Mur. kiáll. X.
Magyar biedermeier-
univeszet Bp 1913
40. l. –

Kinevezések a Főfelügyelőség kebelében

VII. 77.

MDK

Szale István János, festöm.
1811-187o

A Három király. Olf. Jelzett.
Illusztrálva az I.táblán.

Árv. Közl. 1937.4.rk.sz. 35.l.

MDK

Szále István (János

Déryné, min. vf.

Reformkori művészete. Föv.Képt. 36.kiáll.
1948. jul.
11. l.

MDK

Szale István János, festö
1811-187o

Királyok imádása. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny, Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz.
42.1.

MDK

Szale István János, festöm.
1811-187o

Királyok imádása. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 51.l.

Szále István acad. festész

József nádor arcképét készitette, közli a lap "Budapesti Szemle" c. rovata.
"Az óriási nagyságu kép közepén dicsőült nádorunk arcképe látható" x körülötte -diszitésül szolgáló országos és hatósági cimerekkel, amelyeket Stein nevü müvész készitett.

Pesti Divatlap, Bp. 1847. juli. 1.
27. sz. 861-863. lap

SZÁLE István János / 1811–1870

magyaróvárott dolgozott

id. Markó Károly köréhez kapcsolódik

Kies vidék. 1847. olaj, vászon,

61.5 x 76 cm

J.j.l.: Szále 1847.

MNG. ltsz.: 5577 (5713)

4. l.

Erdő a magyar festészetben. Sopron 1958. Kiállítás

Katalógust irta: Bodhár Éva ~~u. old.~~

MDK

Szále István János 1811-65 ?

Kies vidék

Szépm.Muz. uj m.szerzemények kiáll. 1921.jun. 4.l.

MDK

Szalé István

Önarckép

Ernst Muzeum kiáll. X. Magyar biedermeier müvészet. Bp. 1913. 4o.l.

MDK

Szalé István, festöm.
1811-1890.

495. A királyok imádása. J.b. Steph. Szale pinx. A D
91 x 75. vászon. 1840.

Ernst Muzeum aukcioi. XIII-XIV. 41.l.

MDK

Szalé István /1811-187o/

Sz. Márk négy szenttel, of.

Ernst Muzeum aukciói. XXIX. 55.l.

Szále Lajos

Führich József és Müller
Antal után, A' Miatyánk.
Kilenc köre rajzolt
keppel. Rajzolta és
szabadon fordítva
kiadta Szále Lajos

Pest 1846, 4 r. papir-
kötés - P 10.-

Árverési Csarnok
92. aukció.
2984. sz. - (1939)

TEXTIL ÉS RUHÁZATI ÜZLETEI

TEXT

I. HORTHY MIKLÓS UT 39

XI'

Szale János
festő

l.

Szekely-Thiwring
Magyaróvár
5, 13. l.

T. 3435.

elsejét tünteti fel előadás köz-
egy jelenet folyik és a közönség
melkedik ki. A padok megett és
aton és a páholyokban sokan van-

AZ

ER

elynek mér. 12.4: 18.5 cm.

.

Szále István János /XIX.sz./

MDK

festő

név szerint alig ismert Markó-követő

Egy idilikus képével szerepelt

a soproni Festőteremben az "Erdő a magyar festészetben " c. kiállitáson.

Bodnár Éva: Erdő a magyar festészetben.
Műterem 1958 I. évf. 12. sz. 39-40.o.

M D K

Szále István János

Dugovics Titusz Nándorfehérvár ostrománál, festm.

Lyka Károly : Történeti festészetünk az elnyomatás korában. Uj Idők 1942.nov.7. 45.sz. 542. l.

Szalay István János
festő
(1814 – 1870)

D. Szemző Piroska: Képzőművészetünk és a Pesti Hirlap
1841-1849

MMM Évkönyve 1951, 132 l.

Szale István János, 1811-187o

Királyok imádása, olaj

Árverési közlöny. 1936. nov. 2. rendk.sz.

51 1.

Szále István János

Déryné, miniatür vizf.

Reformkor művészete. Főv.Képt. XXXVI.kiáll.
1948. jul. 11 l.

MDK

Szálé István

Férfiarckép, of.

M. Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.

23 l.

MDK

Szálé István, 1818-53

Férfi mellkép, of.

Krisztus sirbatétele, of. másolat

M. Studio 2. sukc. 1921. 26 l.

MDK

Szále István festő
(1811 – 1870.)

„Kies táj". Déri Múzeumban. (Szépműv. Muz. tulajdonu) (10 l)

Bécsben tanul.
Pesten és Magyaróváron működik.
Arcképeket fest családjáról és magáról. (30. lap)

Déri Múzeum Képtára, Debrecen, ~~[illegible]~~

10

Szale János

1840 Beisben

1840. pesti kiáll.

Traunkirchen vidéke, olajf.

Föhercegi lak, olajf.

Dürrenstein, olajf.

Geoysz városa, olajf.

Traunkirchen melletti vidék, olajf.

L 1840

~~Nürnbergi mesterpohár III. 21.~~

Szále János

Bécsben

1841. pesti kiáll.

1) Guttenstein környékebeli vidék, olajf.

2) Magyarhoni tájkép, olajf.

3) Waldbachstrub felé vivő út Hallstadt környékén, olajf.

4) Eszmégi tájkép, olajf.

5.) A gmundeni tó vidéke zivatar után, olajf.

6) Tájkép romokkal Magyarhonban, olajf.

7.) Salzkammerguti tájék (hegtelenül Vidalpra vezető út a kamarai sójószágban) olajf.

8) Tájkép, olajf.

9) Liget Magyaróvár környékén, olajf.

L. 1841.

Szabadkai városi múzeum és könyvtár
V. 187.

Szále István

Bécs

1853 szept.
okt. kiáll

Zrínyi a költő
c. olaff.

a Pesti Mú-
egyletben

Lisztkófalva h. n. I. 174

1905. September 12.

dr. Posta Béla egyetemi tanárnak: a múzeumi és könyvtári normál szabályzatok kidolgozásához szükséges 1904-1905. évi főfségi ügyiratok megküldetnek (817/1905.)

Szále István

önarch.

Tört. Kepes-

Szále István

lásd

Szépmův. Miez wáltára

615/1905.

1062/1905.

Nó képe

162. Angelo di Cosimo di Mariano - il Bronzino.

Szále István

festő

a művész levelei

lásd

Szépműv. Múz. írattára

839/1906.

771. Keretek. 2061-909-138

1 darab oldalt és elől völgyelt keret, szélein és keskeny léczének mentén, valamint a sarkokban levéldiszszel, továbbá a völgyelésben reczézettel.

elől

Méretei 58:52 cm.

Becsértéke.....10 K

Jegyzet. 1127-906-98

Szálé István János, festő; szül. 1811-ben Losoncon

Szalai István
1811–1870

Szab. II. 63, 64
III. 111
IV. 105, 136, 140
152

Erzsébet

Térdig, ülve és kissé jo
tart, és balját ölében nyugtatja
alatt két sorban:

ELISABET
Herz

legalól balra: Verlags Eigenthum
és jobbra: Vervielfaltigun

Kny., chp., mag. 17.3 cm.

Szn. 854-
415-98-7.

Szále István Janós

l.
A Mübarát I-K.

1921 193. l.

megnézni a levelek-
ben, hogy tényleg á-
vol írja-e a nevet?

Rift-szálló Felsővízközön IX. 172.

Szále István Janós

festő *1811 Losoncon, +1870 Magyarovárok

1839-44(?) a bécsi akadémia növendéke.

Philippus V. 258.

Dear

Szále István János

Műveszeti lexikon 753 l.

festő, és grafikus, szül. 1811. Losoncon, megh. 1870 IV. 13. Magyaróváron. Bécsben tanult, azután Eperjesen 1845-től Pesten, ~~Bécsben, Vácott~~ 1848-tól Bécsben, ~~[illegible]~~ 1861-től Pozsonyban élt. Arc-, élet-, táj- és történeti képeket festett Rahl hatása alatt. Kőrajzokat is készített.

3

DECEMBER

23

Szàle János

Déryné arcképe
repr. -

Pester Lloyd

1941. dec. 25.
(Die ungarische
Dame.)
Aquarell miniatur
a főv. képtár
tulajdona.

Szálé János v. István

Bécsben.

Traunkirchenneli tájék c. képét 55 frtért megvette a Nemzeti 1840-ben.

PMÉvk. 1853-ra. 12. l.

1841-ben Tájkép c. művét 100 frtért megvette ugyanaz

u. o. 16. l.

1843-ban Erdei részlet Maszauból, M. Óvár mellett c. képét 110 frtért megvette a Nemzeti

u. o. 26. l.

1856-ban Dugovics Titus Nándorfehérvár ostrománál c. pályaművével részt vett a Pesti-Nemzeti ~~történeti~~ 1857. re műlapul holgálandó olaffestmény pályázatán. A pályadíjat Than Mór nyerte.

u. o. 1856-ra. 6. l.

Szalagtekercs bronzból VI. 126.

Szále János Beci.

1843. műcsplet.
Csesznek vidéke. olaszt.
Erdei tájkép Markantól,
Óvár mellett. olaszt.

L.

Szale János Bécsben

1847. pesti műegyl.
Hegyujilás Csesznekiél.
Kozomegesen törökfurdó
nevi alatt ismeretes.
olaszt.

St. Benedek szerzetbeliek
tihanyi kolostorának lát-
vaja a Balaton mellett.
olaszt

Szántódi puszta Balaton
körjekén. olaszt.

L.

Szale Zanós

1840 ben a pesti műegylet
Traunkirchenréli tájék
c. képét 55 frtért vette meg
kisorsolásra.

1841-ben Egy tájképét 100 frtért
vette meg kisorsolásra a mű-
egylet

1843-ban ugyanaz, ugyanolyan
ielfőt megvette Erdei rész-
let Markaubol, M. Óvár
mellett. c. képét 110 frtért.

E I 12. l 16. l. 26.

Szale János Beis.

1844. nincsenek.

Havasi tájkép. olaff.

Erdei tájkép Markantól

Magyaróvár mellett. olaff.

L.

Izale János

1841. Beeste

Az 1841. pesti mukiállitason Guttenstein és egy magyar vidék. Olaffest mezők.

3.) 4 db tájkép.

4) Vidalpra (?) vezető ut.

5) tájkép.

6. Liget óvár környékén.

Pesti mukiállitás. Honmüvész 1841. 402 l 403. 404.

Szale János

festő

1840-ben Bécsben tartozkodott
Eredetére ugyar.

Hormüvész 1840. II. 445. l.

Nagy Iván. Magyarországi képzőművészek a legrejibb időktől 1850 ig. Szaradók 1874 évf. 197 l.

Szale János

„magyar, Bécsben". Az 1840. pesti kiállításon. Vidék Traunkirchen mellett. (54 sz)[1] Hercegi lak. (119 sz)[2] Dürrenstein (130 sz) Geoysz városa (145 sz) Traunkirchen mellett. (209 sz).

---

1) A pesti művészeti egyesület. Athenaeum 1840. II. 16. l. 2) u. ott 31. l.

Parlagi Pesti műkiállítás. Honnüvész 1840. 445 l

Részt vett az 1840. jun. 7.
Pesten tartott első zünkitéte-
len.
Emlit. képz. szemle 1879. 28 l.

Szale János festő

Szále István

Biedermann, kiáll. 1937

IX. tgem.

Fejfi archep. olajt

ikszerszekrény, ébenfa, márvány-
lisszel, XVIII. sz.

ndlyi, Bihar vármegye, 329. szám.

Szálé

l.

LykaMagyműI800-50
203, 365, 532, 537.

bronz

bronz

bronz

bronz

terracotta

bronz

Szále István János

l.

Lykanemzromantika

112.171. l.

kereskedés
Dr. Csáky K.-ut

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Szálé István

Dragonics Titus c.
Repe kiállítva

Pozsonyi műkiállítás
1883. 19. l.

Szálé István

Lásd

Magyarművészképm

35. a -

KU
Bu

ZAB
ÁRPA
ROZS

Szale István

SZALE ISTVÁN 1857-ben a műegylet február—márciusi kiállításán részt vett: „Dugonics Titusz Nándorfehérvár ostrománál“ c. képével.

—408 P. I.

Művészet 1911. 233. l.

Szále János

† Magyarovár
1870 apr 13

Peregrinus János
egy felyegyzése
szerint
Hannan vette,
nem írja
Lehet hogy a fenti
datum helyes

Szale István

1862. Pozsony.

Magyl. Szat.

1862. febr. márc

M.D.K.

Szálé István, festő

mint a táblabirói világ egyik elfelejtett művészéről,
emlités történik róla

Bényi László: XIX. századi magyar festészet
kiállitása a Magyar Nemzeti Galériában,

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei,

1960. II. sz. 96.old.

Szále István

* 1811 - 1870. Bécsi tanulmányut. Pest és Rapporóval.
Arcképet, táplépet (
tört. képet: Zingi a Zöltő,
Dugovics Titus.
1840 Kiratyok imádata.
Allegória József nádor ötvenéves jubileumára.

Ányakvi sz.: .....

Név: .....

Lakcim: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... Vallás: ..... Szül. év.: .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanitást vállal: helyben — vidéken.

Kapott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

Megjegyzések: .....

F. 17. 19.

SZÁLE János

Prakfalvi Endre: Szále János kiállítása.

= Múzeumi Hírlap. VI. évf. 1. 1984. 41-42. p.

Kutatási Forrás Múzeum, 1984

Szále István

"Dugovics Titusz Nándorfehérvár ostrománál" c. pályamüve, mellyel a Müegylet ezer forintos dijára pályázik.

Morva Miklós: "Fővárosi séták" c. beszámolójában felsorolja a pályázó müvészeket.

Családi Lapok, Pest. 1857. I. félév.
9. sz. 127-128. lap

Szále István

"Érdekes olvasmány" c. müve szerepel azon a kiállitáson, melyről a lap a Müvészet c. rovatban: "Augusztus-szeptemberi mütárlat" cimmel számol be.

Családi Lapok. Pest. 1854. II. félév.
4. sz. 187-188. lap.

Szalay István (1811-1870)

„Táj kúttal" o. v. 58,5 x 84,3 cm
J. l. j.: Szalay 1843. (Restaurált, sérült)
Védett. Kikiáltási ár: 25.000 Ft.

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

SzÁle János MDK

Szále János, Ehmann Ferenc és Stadler Jakab Kiállitása a Xantus János Muzeumban.

--: Mosonmagyaróvári Festők kiállitása nyilt Győrött.

Győr-Sopronmegyei Hirlap. Győr. 1956. jan.10.

MDK

Szalé János

Geoysz város

Traunkirchen mellett

Az első magyar művészkiállitást a Pesti müegylet 1840-ben rendezte. Művészet 1909. 406.l.

Szálé

Szálé Lajos: A Mi
Atyánk. Pesten 1846.

Lásd!

Szalé István

A Királyok mádása

fel. Steph. Szalé

pinx. A. D. 1840

Ernst Mürem ~~[illegible]~~

13-14. aukciójan

Pécsi nőzárda IX. 86.

Szalé István

1862

Pozsonyban

1862. febr. mai
kiáll. Ungyleti

Archép.

László[illegible] László apátplébános

Könyvnagygatéra VI. 184

Szalé István

1857. Beisben

1857. febr. [illegible]
kiállítás

Dugonics Titus Nán-
dorfehérvár ostrománál

a. olaff. pályázott

a [illegible] tört-
fehy díjára

Szigony, kelta VIII.177.

Szale István

Cásd
z
Ernst-Lázár

40 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühe

Miután keresményemnek 191...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megb

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Szále István

Olaff. a

Szépmiv.

Muzeumban

és a Tört.

Kepes-

Flotta, römai V. 253.

Szále István

A Mütárlat ezer forintos történeti képpályázatára küldte be a müvész "Dugovits Titusz" c. festményét,-közli a Budapesti társasélet c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1857. március 15.
134-139. lap.

Szálé István 39.l. 46.l.
Szathmáry (Pap?) Károly
17.l.
Szathmáry J. 44.l.
Szemlér Antal 11.l.
Szerelmey Miklós
10.l. 12.l. 15.l.
53.l.
" Szilágh " 49.l.
Szinyei Merse Pál
42.l.

Szuchy Albert 39.l.

l.

Tört. Képes 1922

661 szám.

19

Műemlékek Ors

Tárgy:

min. kintalja
5000 P-öt

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat

Másolta

Összeolv

M.D.K.

Szálo János, festőművész

1955-ben okt.30-án a Magyaróvári Hansági Múz-ban kiállitása. Magyaróvári művész

Uzsoki Andrásné: 15 év a Győr-Sopron Megyei Múzeumok életéből a helyi sajtó tükrében/1949-1963/. 335.o.

Arrabona. 8. A Győri Mú[illegible]. évkönyve. G-fr. 1966. Xantus János Múz.

Szale János

Müegyl 1843. évi
kiáll -

l

Magy. Müvészet
1948. 59. l -

11

Költségvetés

Kiutaltatott ___

Minisztériumban

Felhaaználva ___

Rendelkezésre ál

Szálé János MDK

Kies vidék

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

SZÁLE JÁNOS MDK

festő.

testőr Bécsben, majd megyei tisztviselő Magyaróvárott. Azonositják a losonci Szále Istvánnal, ugy vélik képein ~~xáxx~~ egyszer István, másszor János nevét használja.

A mosonmagyaróvári Hanságí Muzeum Szále-gyüjteményéből 1955-ben rendeztek kiállitást.

Wurzbach és Szana Tamás két Szále-ről beszél István és János

99. o.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870. ARRABONA 2. Győr 1960. 99-110.l.

SZÁLE JÁNOS MDK

Festményei 1839 és 44 között, majd 1848-ban jelentek meg az akadémia tárlatain.

1840-44-ig a pesti Müegylet kiállitásain is szerepelt.

101.l .

1849-ben a megyei kormánybiztos mellett titkár.

1850-ben a es. kir. kormánybiztos titokneka cimet viseli.

Később megyi biztos 1858-ig, nyugalombavonulásáig.

1859 juniusában Gastein gyógyfürdőhelyre ment három hónapra. 1870 ápr. 13-án halt meg gerincsorvadásban.

Óvári sirját 1930ban eladták, a sirhelyet csak emlékezetből ismerik. 102.o.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870.

ARRABONA 2. Győr 1960. 99-110.l.

MDK

SZÁLE JÁNOS

Repr: "Magyaróvári részlet a pozsonyi uti Lajta hid felől" 1846.
109.o. 5. ábra
"Erdőrészlet az Alpokban"
109.o. 6. ábra.

UZSOKI ANDRÁS: Szála János magyaróvári festő 1810-1870.
ARRABONA 2. 1960. 99-110.l.

SZÁLE JÁNOS festő MDK

Vázlatkönyvének 30. lapján folyón haladó tutaj. jelzése:"Donau Partie den 10 Octob. 840."

E vázlat után készült festményén gőzhajó megy a Dunán tutaj helyett.

105.l.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870. ARRABONA 2. Győr. 1960. 99-110.l.

SZÁLE JÁNOS MDK

A Müegylet termeiben 1840-44-ig kiállitott müvei:

Vidék Traunkirchen mellett
Hercegi lak
Dürrenstein
Geoysz városa/ Nyulas község/
Traunkirchen mellett
Guttenstein
Magyar vidék
4 tájkép
Vidék/ Vidalpra vezető ut
Liget Magyaróvár környékén
Hegynilás Cseszneknél./ "Törökfürdő"/

104.o.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870.
ARRABONA 2. Győr 1960. 99-110.l.

SZÁLE JÁNOS MDK

festő

A bécsi tárlatokon kiállitott képei:
/folytatás/

Partie aus dem Wege nach dem Wldbachstrubb bei Hallstadt
Ruine Emberg mächst dem Schneeberge in Niederösterreich
Gegend bei Csesznek in Ungarn
Waldpartie

104.1.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870.
ARRABONA 2. Győr. 1960. 99-110.1.

SZÁLE JÁNOS MDK

A Hanságí Muzeumban lévő képei.

"A tihanyi benedés apátság" /repr. 3. kép/
"Csesznek vidéke" /repr. 4. kép/
A magyaróvári egykori kapucinus templom képe.
1845 nov.16.
ugyanaz oldalról ábrázolva
1845 dec. 2.
A Sóház udvara katonákkal.
1845. dec. 16.
A Sóház és a vár a pozsonyi uti kajta hid felől.
1846 jan. 10.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870.
ARRABONA 2. Győr 1960. 99-110.l.

Szále Nep. János (Szále János Ignác) 3.

inkább műhedvelőnámba vehető s korán hivatalnokká lett, jelentéheny vagyont nevett. Idősb. napjait a magyaróvári piaristák rendházában töltötte állandó vendégheint, s a rendre és jótéhony célra hagyta vagyonának jelentéheny részét s egy sor festményét. Bécsben tanult, valószínűleg magánúton.

Lyka-Károly: Adatok művészetünk történetéhez. Schön Ferencről és a két Szále festőről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Szále János István

1.

Szále János név nem ismeretlen művészet-
történeti irodalmunkban: többszörs szerepelt
bécsi kiállításokon, sőt szépművészeti Mú-
zeumunkban is képviselve van. Szále Já-
nos Bécsben tájképeket állított ki, de
ugyanezzel a névvel találhoznuk alakos
képeken is. Egyesek azonos műhelyből
eredőnek véltek, mások két szerzőt gya-
nítottak. A magyaróvári piarista rendhás
és Szále törv. bíró segítségével sikerült
tisztázni a kérdést.

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez.
— Schön Ferencről és a két Szále festőről.
Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Szále János István (– 1863+)

Kiderült, hogy két Szále János festőről van szó, egyik, aki János Ignác, a másik a jól ismert János István. Kortársak voltak, mind a hettő Bécsben is élt egy ideig, mind a hettő ott is állitott ki. ~~Gaz~~ Képeik tárgyköre és életútjuk más. János Ignác hivatalnok lett és vagyont szerzett, míg János István nagyszerben tengődött és szegényen halt meg 1863-ban.

Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez. ~~Magyar~~ Schön Ferenczről, és a két Szále festőről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Szále János István (- 1863+)

Bécsben tanult Rahl magániskolájában.

Lyka Károly: Adatok művészettörténetéhez. Schön Ferencről és a két Szále festőről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Szále Nep. János (Szále János Ignác)

1.

~~„nem nekély örnek~~ vármegyei ülnök és királyi fősóadónedő nem nekély örneget gyűjtött Schön Ferenc 1820-ban a magyaróvári piarista templomban felállított oltárképére. Ez a név nem ismeretlen a magyar művészettörténeti irodalomban: többszörs szerepelt bécsi kiállításokon, sőt Szép művészeti Múzeumunkban is képviselve van. Szále János Bécsben tájképeket állított ki, de ugyanezzel a névvel találhoznuk alakos képeken is.

Kyha Károly: Adatok művészetünk történetéhez – Schön Ferencről és a két Szále festőről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

Szále Nep. János (Szále János Ignác)

Szále János névvel jelzett képeket egyesek aronos műhelyből erdőhnek véltek, mások viszont két szerzőt gyanítottak. A magyaróvári piarista rendhas és Szále törv. biró segítségével sikerült tisztázni a kérdést. Két festőről van szó: az említett János Ignác (ld. fent.) az egyik, a másik a jól ismert János István. Kortársak voltak, mind a hettő Bécsben is élt egy ideig. Képeik tárgyköre volt más, de eltért életük sora is. Mind a hetten Bécsben állítottak ki.

~~Ad~~ Lyka Károly: Adatok művészetünk történetéhez – Schön Ferencről és a két Szále festőről. Magyar Művészet. 1949. 16. évf. 2. sz. 63. l.

SZÁLE JÁNOS MDK

A bécsi tárlatokon kiállitott képei:

Donauufer bei Ungarisch-Altenburg
Ideale Landschaft
Ansicht des Schlosses Ungarisch-Altenburg.
Ansicht des Marktes Gaisern am Neusiedlersee. /Valószinüleg Nyulas község, melyet Geoyss-nak is neveznek./

Fischerhaus inTraunkirchen am Gmundenersee
Partie von Traunkirchen
Landschaft aus Ungarn
Baumpartie aus dem Markau bei Ungarisch-Altenburg
Ideale Landschaft
Partie aus dem Salzkammergut

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870.
ARRABONA 2. Győr 1960. 99-110.l. 104.l.

SZÁLE JÁNOS MDK

festő

A Müegylet termeiben 1840-44-ig kiállitott képei.
/folytatás/:
Sz. Benedek szerzetbeliek tihanyi kolostorának látványa
a Balaton mellett.
Szántódi puszta a Balaton környékén.
Csesznek vidéke
Erdei tájkép Markauból, Óvár mellett.
Havasi tájkép.
Erdei tájkép Markaubál. Magyaróvár mellett.

1o4-1o5 . 1.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870.
ARRABONA 2. Győr. 1960. 99-110.1.

SZÁLE JÁNOS MDK

festő

Tekintélyes vagyonát /40 000 forint/ Magyaróvár intézményei és a szegények közt osztotta szét.

Könyveit , irásait, festménygyüjteményét a piarista rendházra hagyta. A festmények 1950-ben a mosonmagyaróvári Hansági Muzeumba kerültek. Ittőrzik egyik reánk maradt vázlatkönyvét és két ceruzarajzát is.

A vazlatkönyv 2., 8., és 28. számozatlan lapján néhány gyenge alakos ábrázolás látható. Néhány családi képen kivül csak tájképekkel foglalkozott.

103.o.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870.

ARRABONA 2. Győr. 1960. 99-110.l.

SZÁLE JÁNOS MDK

festő

1810 ápr 14-én született, Atyja János , anyja Németh-szeghy Anna. Nepomuki János Ignác névre keresztelték. /Mosonmagyaróvári 1. sz. r.k. plébánia anyakönyve/.

A magyaróvári piarista gimnáziumba járt ~~vi~~ VI. osztályig , aztán Győrött folytatta tanulmányait.
1828-ban megyei irnok Magyaróvárott.
1831-ben Bécsbe kerül a magyar testőrséghez.
Ott szolgált annak megszüneséig. !1848/

Festészet tanulmányait magánuton végezhette

101.o.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870. ARRABONA 2. Győr. 1960. 99-110.l.

MDK

Szálé János

Női arckép

M. Biedermeier kiáll. Képes tárgymutató.
1937.hov. Müvs.

37 l.

MDK

Szále János

A Pesti Műegylet 1841-ben a redoute-épületében rendezett kiállításon szerepelt.

Újházy Ferenc: Főv.művészeti állapotai a mult század közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 577.l.

SZÁLE JÁNOS IGNÁC MDK

Wurzbach két Szálet emlit. János tájképfestőt
És a losonci születésü Istvánt aki Rahl tanitványaként
történelmi kompzitiókkal foglalkozott.
Szana Tamás is két Szálet ismer.
Szentiványi Gyula / majd Éber a két Szálet azonositja. E téves forrást használja Zádor Anna is /1958/, jóllehet Lyka Károly megállapitotta !1949/ hogy volt egy Szála János Ignác magyaróvári születésü festő és egy másik losonci Szála / István János, akik Bécsben mint kortársak éltek egy ideig, aztán elvált utjuk egymástól.

99-101.l.

UZSOKI ANDRÁS: Szále János magyaróvári festő 1810-1870.
ARRABONA 2. Győr. 1960. 99-110.l.

SZALE JANOS, festo

A Mosonmagyaróvári Hansagi Muzeumban1972-ben kiallitás.-Szale Janos tajképei cimmel. 375.old

DAVID LAJOS: Jelentés a Gyor-Sopron Megyei Muzeumi szervezet 1972.évi müködéséről 357.old

ARRABONA, AXantus Janos Muzeum Evkönyve, 15.szám, Gyor, 1973

Szále János, festő

L: Than Mór

1386 – 1390

Cennerné Wilhelmb G.: Művészet M.o.-n 1830 – 1870.

Élet és Tudomány, Bp. 1981. okt. 30 XXXVI/44.

Szále Lajos

lárd

Szinnyei XIII. k

350 h.

Mátyás:

Vállon alól, hétnyolcz
medaillonban, melyet pálma
rövid, bajusza hosszú s szakál
ges, vértje felett zsinóron az a
gyökkel van kivarrva. Fölülacz
tartó sas látható s a medaillont si
ser vesik körül. Felirata a tal

XI.

Matthias I, Rodolphi II Frater,
Felix Turcarum Domitor, Hun
Factus Imperator Idib. Iul. (1) 1
Bohemis Rebellione Multum Exc

sez után:

P. Soutman Inuenit Effigia
Sculp. F. de Wit Excudit."

Réskarcz, méretei a v

Ltsa 324

JOSEPH SZALLER, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836/1870-ig/, 179 lap, 63-on német szöveg 3 irástipus. a/. Kalligrafált "gestorben ist..." sir, kereszt szomorúfüz. 1836-1845. b/. Lent halálozási dátum tintával, 1845-1870. c/, Lent adat, halálozás "vékony" tintával, 1846-1870. -1856-tól ceruza bejegyzések. 6. jegyz "50. lap./Ceruzával:/Joseph Szaller, Claviermacher, den 21. Dec:856./Gestorben d. 30. Dec:862./Alatta ceruzával:/ Gestorben den 1862.". 198. old.

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193. old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

M.D.K

Szálender Gyula, építész

Készítette a magyaróvári főhercegi uradalomban a Frigesmajor alaprajzi elrendezését, melynek helyszínrajzát szerző példaképpen mutatja be.

Groffits Gábor: Gazdasági építészet. Bp. 1922. 340., és 342. old.

STALEVSCKY Friedrich

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
183.p.

po trenčianskom maliarovi Jánovi
pravdepodobne jeho žiakom, prípadne a

Italus Andrej, murársky majster
v urbári bytčianskeho panstva z roku 16
z roku 1610, keď ho oslobodili od plat
dávok za povinnosť opravovať budovy t

Italus Daniel, murársky majster
žený v účtovných mestských knihách
1590, keď opravoval a „povyšova
a bašty.

Ižold (Izsold, Iszold) Juraj, malia
dom z Tekovskej stolice, doložený rok
v Prešove mešťanom.

M. D. K

SZALFÉTER Júlia építész

Középmagas teropályázat. I. Épület-kategória (Kiemelt megvétel)

Társtervező: Süle János

Teropályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l.

M.D.K.

Szalik János, szürszabóm.

A pápai szürszabócéh cserép korsója. Feliratából: Szalik János öreg bejárómester uram... 1779. M.Népr.M. Lsz:77. Lsz:77.107. Függelék:35. 194.o. Készitette Kulcsár Ferencz paoi fazikas mester

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

Szaliński, Peter

Régisseur, acteur, scénariste.

Osnabrück 45: Wilhelmstr. 171 és
Hegerstr. 29/30. /DBR/

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. II. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1005-1861 l., ill.,

1798. l.

Szalinski, Ingeborg

Régiségeket restaurál.
Osnabrück x 45: Wilhelmstr. 171 és Hegerstr. 29/3o. /DBR/

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. II. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1oo5-1861 l., ill.,

1798. 1.

Szalinski, Friedrich Erf

Régiségeket restaurál.
Osnabrück 45: Wilhelmstr. 171 és Hegerstr. 29/3o. /DBR/

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. II. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1oo5-1861 l., ill.,

1798- 1.

MDK

Szalka kőfaragó

Vállalk. Közl. 1909. okt. 13. 6. l.

Szálka Miklós, építész

L. Farkasdy Z.

– : követségi kisch

Magyar Építőművészet Bp. 1983

6

83/3

SZALKAY Jenő építei

1936

Kovács Mária: A lét rákospalotai templom. = EvÉ, 1996. VIII. 18. 3. ill

RAZENEKAR *KONCERTJE*
ZUSI TERMÉBEN
ságház u. 28.)

-én. 19^{30}-kor

. 196. nyitány
y, C-dúr
a" hegedűverseny

y, D-dúr
zenekarra átírta Allen Robet Gross)
3. "La Roxelane"

ész
ész

rvező: ARTS and ARTISTS MANAGEMENT
Tel/Fax:3400-081

Szalkai László

1489-90.

Könyvmíves

1.

Magyar Könyvszemle

1879. 147 l.

A vallás és közokt.m.kir.mi

1908 évi 24625 szá

III/c. ügyoszt.

Méltóságos

báró F O R S T E

a müemlékek orsz

Folyó évi nove

iratára való hivatkozássa

tész nyitrai utis

Szalkai László 1489-90-ből

Ismerétes róla, hogy mint esztergomi érsek, hazánk legjobb jaival a mohácsi csatában esett el. Könyvmásolással is foglalkozott. Egy latin iskola könyve maradt reánk, meget sárospataki deák korában az ágostonrendiek ottani tanodájában 1489-90-ben másolt, s meg jelenleg az esztergomi főkáptalani könyvtár birtoka. A könyv 4-ed rétben 258 papírlevélből áll, s tartalmazza mudazon disciplinákat, meleket ez időben a Kisvárdai Antal igazgatása alatt virágzó pataki iskolában tanítottak.

A kéziratot részletesen ismertették Lányi Károly: Magyar Egyhaz történelem I. 567. ll. ~~[illegible]~~ Toldy F. M. Neuz. Irod Tört. I. 101. l. (III kiadás) és Knauz Nándor Kortan 120. l. Bennünket azonban csak a tudomásunkra jött

C 146-147 l

Szalkai Lászti 2

Két colophon érdekel, mesekben Szalkai magát a könyv másolójának vallja.

Csak egyszerű másolat, nem díszes,

19. l.

MDK

Szalka Jaka-b, ép.mester.

Családi ház a Stefánia ut mögötti Jávor utcában
Az épitkezésnél közremüködött.

Hegedüs Ármin: Csa ládi ház. -ÉM.Magy. Épitömüvészet.
1907.9.sz. 18.1.

MDK

Szalka Jakab, ép.mester

föld,kömives- és elhelyezömunkát végezte a Hegedüs Armin féle csal.házon.

Hagadüs Armin. Családi ház.

Magyar Épitömüvészet. 1907. 9.sz.

Szalkay Sándor

MAGYAR MUVESZET
1933.183.

Szalkay Gusztáv

Lyka Károly (?)

MAGYAR MŰVÉSZET

1933. 183

Nekrolog

Szalkay Gusztáv

festö, zül. 1874 Budapest.
Machte seine Kunststudien in Budapest, Wien und München und unternahm hierauf Studienreisen nach Italien und Spanien, wo sich ihm eine realist. Naturanschauung einprägte. Er ist ein geschätzter Portraitmaler und Kunstmitarbeiter hauptsächl. Blätter und beschickt mit seinen beliebten Portraits die in- und ausländischen Ausstellungen.

Krück II 5361.

Karácsonyi János dr. prépostkanonok

V. 310.

Szalkay Gusztáv

1914. máj-jún. kiáll. Nemzeti Szalon

Gendélet, olajf. 50.–

Ujbaiyai népkot III. 240.

Szalkay Gustáv

Munkacsi Typlt

1913–14. sch. tiszt. 764

Székelyhid vára (mai látkép) 1665-ben (a lerombolás előtt) III. 208.

— — — a lerombolás után III. 208.

Szalkay Gusztáv MDK

Gr. Majláth Gusztáv Károly püspök arcképe,

olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Szalkay Jenő

Műépítész

terverte a rákospalotai Toldy-soron levő telken kettőnyi kupolás ref. templomot. 1937-ben

Zsemley

192.1-

Miletóságo

Bátor vagyok t
mitterint
nikescagyház
ezer) koron
di várépit
4000 (négye
kedjék leszá
mellett k
it legm

Szalkai Jenő

építész

Újpest

l.

Váljubal

575. l.

Szalkai Senő

ipítész

Szül. Nagykálna 1890.
Okleveket nyert 1918.

Névjegyzműegyetem 19. l

Kolozsvár.

E lapon fölül a Kolozsmo
csétjét, Joannes Rex Manu ppa-
szemléljük, mig alól ~~szülőhazá~~
megnevezésével. Felirata fölül

Kny., alányomással, mely
Jakab E: Kolozsvár törté
1870.

Szn. 29
647-99

Szalkay Jenő

építésmérnök

Ujpest

l.

Ladányi II.

III. 61. l.

ÁRNAP 9 etv. vas. Abigail /. Triod.	N. k. 7 ó. 17 p. N. ny. 17 ó. 13 p.
TFŐ 0 olasztika Elvira 3. Efrém	Katálnak szűz I. A. [illegible] Salat [illegible] el
EDD 1 . Mária Bertold 9. Ignác	
ERDA 2 sz alap. . Lidia). Hár. p.	Izr. 15. Fák ünnepe
ÖRTÖK 3 . Katalin t. Ella 1. Cir., J.	
NTEK 4 álint vt. Bálint . Febr.	
MBAT 5 . Kolos Fausztin Jéz. t. S.	Izr. 16. S. Jithro

Szalkai Jenő

Rákospalota város-
rendezési terop.
megvétel

MMÉE közl
1938. VII. l.

5814

40.214. — K. M. E. Ny.

Szalkay Jenő

l.

Evang. Templ

215. l.

Szalkai László MDK

A később Mohácsnál elesett esztergomi érsek.

az 1489-ben Sárospatakon irt Adnotationes astronomicae, philologicae et musicae c. kodexébe egy szines asztronomiai táblát és hat fekete és vöröstinta tollrajzott készitett.

PATAKY DÉNES: A magyar rajzmüvészet. Bp. 1960.

7.1.

SZALKÁRI Rózsa festő

Vasárnapi Hírek 1992. okt. 11

Kedden Szalkári Rózsa festőművész kiállítását este fél 6-kor a pestszentlőrinci Rózsa Galériában Gomola György költő nyitja meg.

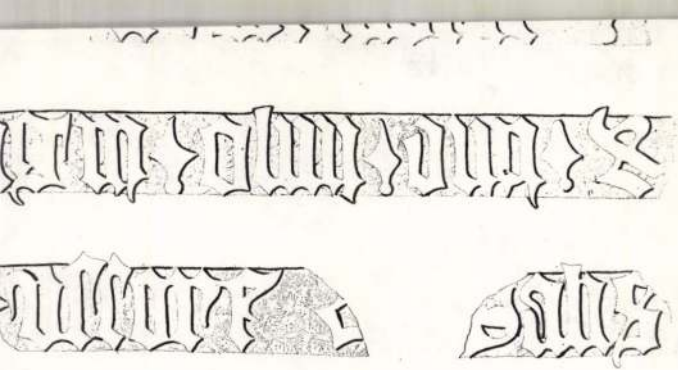

Dijelovi natpisa na fragmentima nadgrobnih ploča. Transkripcija

ko ploče. Tekst počinje iz lijevog gornjeg ıta — iznad pokojnikove glave. Jedan o prostora za natpis na lijevoj strani tao je prazan na svim trima pločama. ombinirajući dijelove natpisa na očuva- m fragmentima sa legendama na veli- om kraljevskom pečatu i vodeći računa o taljenim formulama ovakvih natpisa, kušali smo rekonstruirati i čitav tekst ır jednog natpisa. Tako je, na primjer, dgrobni natpis na ploči kralja Tvrtka II, erojatno glasio:

+ SEPULTURA TVRTCONIS BONE EMORIE MAGNI OLIM DNNI ET RE- IS RASCIE BOSNE MARITIMARUM CIUM TERRE HOLM INFERIORUM ARCIUM USSORE ET SALIS D. G. RE-

Od paleografski zanimljivih osobina, važno je ukazati na znak za rastavu riječi, na pisanje veznika ET i na skraćenicu DNI i DNNI — za DOMINI. U grafiji slova karakteristično je pisanje tipično gotičkog glasa S — u riječi USSORE; na drugim mjestima, na primjer u riječi SALIS, slovo S ne pokazuje veće razlike prema uncijalnoj i kapitalnoj grafiji.

Za pitanje porijekla bobovačkih nadgrobnih ploča bit će od važnosti nekoliko napomena o vrsti materijala i detaljima obrade. Prve dvije ploče — Ostojina i Tvrtkova — su od upadljivo sličnog kamena svjetlijih crvenkastih tonova i neujednačene konglomeratske fakture sa relativno mnogo vena. Njihova debljina (12,5

Szalkári Vilmosné

A Stúdió Agja

A Budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója 1953-1963
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.

39.-

Szalkó Tibor elektromos tervező.

R.M.: Tanácshoz bővítés, Felsőörsökva. Építész: Rudolf Mihály (Veszprém).

Elektromos tervező: Szalkó Tibor.

Beépítési tervezők: Fekete István, Máté János, Kokas László, Radnóti Tamás.

Magyar Építőművészet, 1988., 6, 33-old.

Szalkovics János
festő
Albertfalva
Bajcsy Zsilinszky
fasor 8.

MKSz 1947

MDK

Szálkovszky,

1898-ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 77.1.

r. D. K.

SZÁLKOVSZKY festő
(lengyel)

1898-ban Nagybányán tartózkodott

Réti Bp. 1954. 325. l.

Szalkszentmártom
Községháza
Épült 1842
oszlopos tornáccal.
Repr.
Imrényi Szabó Imre:
Öreg udvarházak.
Bp. 1944. 55 l. 57. l.

Raphael Santi után
Sz. urbmoban 1483-ban +

~~Geudtner R.~~

413

Göndöcs B. nj. 1872.

A sixtinai Madi

~~Rafael Santi~~
és bérdig
~~Madonnát~~
jával a bal~~kezet~~ kenyeren
~~ki jobb lában~~ ~~kezét~~ nyu
középütt elválasztott ha
vállhendője fehér, ruhájail rozsas
A fátyol ~~[illegible]~~ végével
szőke. Jelzése alól jobbr

Aquarell, mére

37. és nj 66. — Nj lelt. sz. 193. — Göndöcs Benevel

~~M. Képt. 285.~~ H
~~Nj sza 193.~~
~~Lomt. 27. [illegible]~~
~~Dep. reg. 37.~~
~~nj 66.~~

Kifüggesztésére
ban 1891: Bej. 27. — 18

[a sz. nban

Nj 285
D. r. 37
nj 66.
Nj lelt. 193.

Szallai Ferenc

ötv.

Kolmagyötvj. 1600. n

MDK

Szallár

Tájkép, of.

Arv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 30 l.

MDK

Szallár, festőm.

931. Tájkép. Olf. J.l.j.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3. sz. 36.l.

1	2	3	
Sorszám	**Az igénylő neve**	1922. évben kedvezményes hetijegy váltására jogosító igazolvány száma	

yzék

taktól az 1922 év június havában
i és államvasuti tisztviselők és egyéb
t kedvezményes hetijegyekről.

4					5	6
Igényeltetik az év					Az összesen igényelt hetijegyek ára: à 30.— K.	Jegyzet
25	26	27	28	hetében összesen drb		
hetére darab						
1	1	1	1	4	120	
1	1	1	1	4	120	
1	1	1	1	4	120	
1	1	1	1	4	120	
Összesen				16	480	
Százalékonként					1:480:1	

MDK

Szállár Dénes,

1912-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 89.1.

M.D.K.

SZALLÁR Dénes festő

1914.-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp., 1954. 331.l.

SZALLÁR Dénes festő

M.D.K.

1912-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya... Bp.1954. 330.l.

Stallerbeck Antal
Münchner 1910, 357

1927. máj.	1.		Egyenlegért

Szallerbeck Antal

épitén

l.

Papp Nagyvárad

89. l. 100. l.

Neolithkori baltaél csillámpalá-
ból VI. 125. — nephrithből
VI. 125. — szerpentinből VI. 125.

Gallerbeck Antal

Váradi épitési

1.

Papp Nagyvárad

68-1

Nagykikindai zparostanoneriskola

Nepkrt - VI. 224

Szallár Dénes

Nagybányai k.k.
1912

89

Szallár Dénes

1920 jan. feb.

kiall. Nemzeti Szalonban

Fasor, olaff. 2000.–

Hovánszky Gyula dr., jószakad. tanár

V. 311

Szállás Katalin, festő

A pesterzsébeti Csili Művelődési Ház képzőművészkörének tagjai a Csili Galériában látható kiállításon az egymásról festett portrékat állították az érdeklődők elé. A kiállítás máj. 25.-ig tekinthető meg. A képzőművészkör tagjatöbbek között, — Szállás Katalin, Takács Gábor.

-b-: Gondolatok két kiállításról.
Magyar Papír, 1981. máj. 23.

mdk

Szaller György

„Magyar Ország" Földleírásának rövid Foglalattya" c. 1796-ban megjelent munkájában olvastatjuk „Emlékezetes Keszthely szomszédságában a Tó Szakadék Szélén egy Várnak Omladéka, melyet Fenékvárnak neveznek."

Magyar Műemlékek: Keszthely Műemlékei 1962
73. l

795, keď Tobiš murár
dome Esterházyovcov

pôvodom z Banskej
ısohl"), doložený roku

SZALLER Józef

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészítők. =
Tanulmányok Budapest Multjából XXIII.Bp., 1990
183.p.

M.D.K.

Szaller Márton, ácslegény

Morvaországból jött Egerbe 1752-ben, ahol Wildinger ácsmester mellett dolgozott.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 406. old.

SZALLER Márton morvaországi ácslegény. 1752-ben Egerben dolgozik Wildinger Illés egri ácsmester mellett.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Szallerbeck Antal, lepesti épitez

M.D.K.

harmadik díjat nyert az eperjesi horcsolyacsarnok pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

jun. 22. sz. 12. old.

Szalló István

Sirkő (prepró)

Kabay Béla: Fehér kő faragói

Utunk 1971 II. 12

ibuvó valami alól, amiről csak
i, hogy meg tudtál-e felelni
e inkább meg se próbálod. Ez a
ıbözik a mágnásasszonyaidétól
ltál/; ami nekik a birtok, az
ız iróságod felment az egyedül
ezen a téren, az, hogy ilyesmi
ıt föl az övé? politikus, szo-
bb. [ ]
mind azt mondhatja, ez nem
óban valamennyiét meghaladja,
enkiét meghaladja - itt pedig
sz életet, melyről itt szó van,
meg akarod érteni, csak Rajtad

Szalma Ágnes

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón 2003

94.l.

SZALMA ÁGNES

A MAGY. IP. MŰV. AZ ELLENŐRZŐBIZOTTSÁG

24.a

igaz az, hogy a Rózsa Sándorok,
segitettek, tisztelem, mert a r
a gazemberek a jóval szolgáltat
hogy a rossznak az életét megny
csakugyan "relativvá" válik s a
milyen céllal teszi. Hát, Caris
nem lehet becsapni, s én azért,
kiásatott, nem vagyok hajlandó
elismerni, egy olyan rendszerét
faragni tisztességesen egy dara
teremt, amelyben nem is lehet s
az olyan világtól, melyben vala
minősége, hanem származása, ne

M.D.K.

Szalma Albert, egri kőműves

neve 1780-85. között szerepel
a városi adókönyvben.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 406. old.

SZALMA Albert egri kőműves. Az egri városi adó-
könyvekben 1780-85 közötti időben találkozunk
nevével.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Szalma János, grafikus

2 rajz: repr.

Bólya Péter: Szvit

14-15

Ilj Tükör, Br. 1986. jan. 5

XXIII/1

SZALMA László

Slavko MATKOVIĆ : Szalma László
montázsai.
A 7 Nap címoldala-
iról = Üzenet,
1989 / 3.
223 - 224. ill.

XX. sz. 45. n/Mesterek

fordította: BALÁZS ART Valéria

(Elhangzott a 7 Nap címlapjait bemutató kiállításon
1989. febr. 10-én a szabadkai Vásári Könyvtár
kiállítóterében)

Szalmás Béla
festő.

M.D.K.

Méltatás. — Műveiről.
53 éves korában meghalt Szalmás Béla.

Pogány Ö. Gábor: Szalmás Béla
Művészet, 1961. július — 47 l.

MDK

Szalmás Béla

Sárospataki emlék, tus
Zugliget, sz.kr.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

Szalmás Béla

emlitve

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 45. l.
Budapest 1965

Szalmás Béla

Csendélet, olaj, 40 x 70 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítás 1957
kat. nem. Kisdéjiné Kisimi Jacs.

12.

MDK

Szalmás Béla

Hegyaljai táj, of.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

(MDK

Szalmás Béla
festő

53 éves korában elhunyt. Munkásból lett művésszé. 1955 volt első egyéni kiállítása

÷ Megkalt Szalmás Béla
Népszava 89 évf. 91 sz. 1961 ápr 18, 8l.

MDK

Szalmás Béla

2 - fekot és szines krétarajzok:k.

Alvó leány

Téli táj

Téli táj Sárospatakon

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

tusrajzok:

Parasztudvar

Kofák

Ősz

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

1 - feket és szines krétarajzok:k.

Mamika

Könyöklő lányka

Kislány korsóval

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

3 - fekete és szines krétarajzok:k.

Vásár Sároapatakon

Tá j házakkal

Beboruk

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

4 - fekét és színes krétarajzok:k.

Őszi lombok

Városrész

Nagymaros

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

5 - fekete és színes kréterajzok.

Őszi szántás

Kerti ház

Tájkép

Szalmás B.szülőkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

Valéria telepi konyha, o.

Lány babával, temp.

Külváros, "

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

Önarckép, o.temp.

Alma-körte csendélet, o.

Önarckép, temp.

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

reprodukciók:

Kukoricás

Dombos táj

Uj házak

Utca

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

reprodukciók:

Önarckép

Valéria telepi konyha

Pihenő lány

Halas-hagymás csendélet

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

Valériatelep, Háboru; linó

Szalmás B. emlékkiáll. N.Gal. 1964.

Szalmás Béla

Déli pihenő, linó

Miniatürök, "

Fasizmus sorozat, linó

Szalmás B. emlékkiáll. B.Gal. 1964.

Szalmás Béla

Önarckép, linó

Kislányom, "

Sapkás lányka,"

Szalmás B. emlékkiáll. B.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

fekete és szinesakvátarajzok: - 11

Eső után

Önarckép

A lámpás

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

fekete és szinesakvátarajzok: - lo

Tiszta reggel

Mezei ut

Koratavasz

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

fekete és szinesk~~t~~átarajzok. - 9

Utmenti fák

Kertben pihenő

Napfény

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

fekete és szineskútarajzok: - 8

Vizparton

Ut a faluba

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

fekete és szineskrétarajzok: - 7

Táj

Kék hegyek, kék felhők

Uszály

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

MDK

Szalmás Béla

6 - fekot és szines krétarajzok:k.

Kertben

Gyümölcsösben

Nyárvége

Szalmás B.emlékkiáll. N.Gal. 1964.

Szalma's Béla

Grafikus. Az év végén a Magyar Nemzeti Galériában emlékkiállítása lesz.

Jubileumi és emlékkiállítások...

Népszava, 1964 január 7. 92. évf. 4. szám 2. lap

SZALMÁS BÉLA

Önarckép. Olaj 50x60.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Rómay Mária

Szalmás Béla: Táj, tollrajz

SZABAD MŰVESZET

1954.máj.-jún.sz. 132.l.

/Bolgár K.: Szalmás B.kiállitása/

Szűts Béláné

Szalmás Béla:

Tanulmány

Nők Lapja, 1954. ápr.

VI. évf. 16 sz.

Badál

Szalmás Béla: Tájkép gyámal /tusrajz/

Müvelt Nép
1954.ápr.11./V.évf.5.sz./9.l.

/P.I.:Szalmás Béla kiállitása a Fényes Adolf-teremben/

lyó termelés-
többé-kevésbé
ennek a
nek. Hiányzi
matikus, az e
ködését felöl
a munkából.
vékenység
minden esetb
fontosabb k
akkor látni
lalatoknál v
vezési tevékenységgel á
ségek csökkentése szempontjából csak akkor érhetünk el megfelelő eredményeket, ha a vállalat vezetésében, működésében a termelési folyamatok egész láncolatát tartják szem előtt. Ellenkező esetben csak részeredményeket hoz a szervezés, s a normarendezés során feltárt kieső idők csökkentése minimális értékű. Nem csoda tehát, ha az ily módon folytatott szervezés sokszor csak látszateredményeket hoz, sőt, esetleg a ter-

MOANYAG
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

nyi elemét (munkaerő, ... eszköz, munkatárgy). Tervszerűen biztosítani kell, hogy ezek időben, megfelelő mennyiségben és minőségben álljanak rendelkezésre. Csak ezek összehangolása útján érhetjük el a legjobb eredményeket, a kapacitások jobb kihasználásában, az anyagköltségek csökkentése, egyszóval a gazdaságosabb termelés feltételeinek biztosítása terén.

3. Ma, amikor az ipari termelés gazdaságosabbá tétele gyors ütemű fejlődésünk egyik döntő feltétele, az ipar struktúrájában lényeges változások várhatók. A gazdaságosabb termékek gyártására azok a vállalatok térnek át, amelyek tegnap még korszerűtlen termékeket gyártottak. Nyilvánvaló, hogy az új termelési feladatok a termelés folyamatában is jelentős változásokat hoznak. Ezért ma fokozott gonddal vizsgálni kell a termelőfolyamatban várható és a már bekövetkezett változásokat is. Az új gyártmányok, az új gép, új anyagok, új technológia következmé-

TÁSÁRÓL

az új dolgozó megismerje a munkaköréhez tartozó gépeket, berendezéseket és a munka elvégzéséhez szükséges munkavédelmi üzemegészségügyi előírásokat.

A gyakorlati oktatást szakosítva a helyszínen kell elvégezni, vagyis a dolgozót elsősorban a munkakörével és ezzel kapcsolatos előírásokkal kell

Szalmás Béla emlékkiállítása a Magyar Nemzeti Galériában

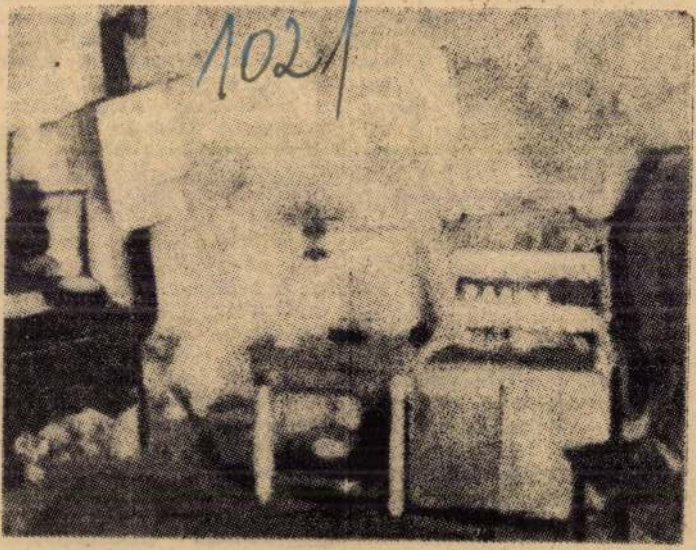

A művész Valéria-telepi konyha című olajfestménye, amelyet 1930-ban készített

A Magyar Nemzeti Galériában emlékkiállítást rendeztek *Szalmás Bela*, a néhány éve elhunyt tehetséges művész festményeiből, rajzaiból, metszeteiből és kerámiáiból, amelyek meggyőzően tükrözik a valóságot. Szalmás Béla élete az utolsó néhány esztendőt leszámítva, állandó kettős küzdelem volt a létfenntartásért, s ugyanakkor a művészi alkotásért.

Kommunista volt, munkás és művész, soha nem tagadta hovatartozását. Ezt fejezik ki képei is, igaz emberséggel. Első kiállítása, amely önálló volt, 1954-ben nyílt meg a Fényes Adolf-teremben nagy sikerrel. A művész nem érhette el a csúcspontot, mert elragadta a korai halál. Alig 53 éves volt, s egy későn alakuló és túl korán abbamaradt életművet hagyott maga után.

Érdemes megnézni ezt a szép kiállítást.

Rónay Mária

Szalmás Béla: Utburkoló, mozaik

SZABAD MŰVÉSZET

1950.dec.12.sz. 472.l.

/Markos E.: Freskóvázlatok és mozaikok az I. M.Képzm.Kiállitáson/

MDG

Kalmár Béla, grafikus

Emlékkiállítást rendeznek grafikáiból.

— : A Nemzeti Galéria idei tervei 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 14.

világosabb térség

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szalmás Béla

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1964 MÁR 20

— A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG kikiáltásának 45. évfordulóján emlékkiállítást rendeznek a Magyar Nemzeti Galéria díszteremében a három évvel ezelőtt elhunyt Szalmás Béla festőművész — a szocialista művészcsoport egykori tagja — alkotásaiból Budapes-

Szalmás Béla

MDK

Uj hid, tus

Tájkép, tus

Épül a földalatti, tus

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalmás Béla MDK

Csendélet, temö.

Hálárusnő, olf.

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Szalmás Béla MDK

Vásárcsarnoki munkások, olaj-temp.

Műcsarnok 1950. I. Magyar Képzőm. Kiáll.

Szalmás Béla

MDK

Utburkoló, mozaik

Műcsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalmás Béla MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalmás Béla MDK

Cséplés, tusrajz

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalmás Béla
festő

M.D.K.

1954 - ben rendezett kiállítását
a Ferenczy Adolf teremben. A
mostani (1964. március) emlék
kiállításon 3 önarckép szerepel
1950, 1951 és 1960 - as dátum -

Márffy Ödön: Szalmás Béla emlékkiállítása . . .
Művészet, 1964. augusztus — 37 lap.

Szalmás Béla
festő-

M.D.K.

1951-ben festette „Halás, hagymás csendélet"-t 1956 ban festette a „Kukoricás"-t. 1957-ben készült az „Alvó fiú", 1959-ben festette a „Munkanélküliek" c. képét.

Máffy Abin: Szalmás Béla emlékkiállítás...
Művészet, 1964. augusztus – 37 lap.

Szalmás Béla
festő

M.D.K.

1960 ban festette a „Megbeszélést"
Tusrajzai 1952-ből a „gazdasági
udvar", a „Dombostáj", 1957-ben
készült a „Parasztházak" 1959-ben
a „Valéria lelép" című műve.

Marffy Albin: Szalmás Béla emlékkiállítás . . . . .
Művészet, 1964. augusztus – 37 lap.

Szalmás Béla
festő

M.D.K.

1960-ban készült az „Utca", „A Valeriatelepen", a „Kalódra ítélt barakkok" és az új „Új házak" sinnű tusrajzai.

Márffy Albin: Szalmás Béla emlékkiállítás ....
Művészet, 1964. augusztus - 37 lap.

Szalmás Béla
festő

M.D.K

Szines is fehete krétarajzai körül
a legszebbek a „Téli táj" (1941), az 1954-
ben készült „Vásár Sárospatakon"
1959-ben rajzolta a „Tájkép"-et,
„Kék hegyek, kék felhők"-et, az „Uszály"-t
és az „Ősz"-t

Máffy Albin: Szalmás Béla unlékkiállítás . . . .
Művészet, 1964. augusztus — 37 lap.

Szalmás Béla
festő-

M.D.K.

„Fasizmus" linoleummetszet sorozatait
már nehány kiállításon bemutatták.
A farekasságot is kitanulta és tálai
és groteszk állatkái is szerepelnek a tárla-
ton.

Naffy Abin: Szalmás Béla emlékkiállítás . . . . .
Művészet, 1964. augusztus – 37 lap.

M.D.K.

Szalmás Béla
festő

Március 21-én nyílt meg
a Magyar Nemzeti Galériában.
Husz-egynéhány festményét,
hatvannál több grafikát és
tucatnyi kerámiát állított ki.

Marffy Albin: Szalmás Béla emlékkiállítása
Művészet, 1964. augusztus – 37 lap

SZALMÁS BÉLA

Cséplés. Tusrajz 60x55.

III.Magyar Képzőművészeti Kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

Szalmásy

Szőlőfürt és levelek

repr.

Magyar Iparmüvészet

1897/98. 391. l.

ə-
ső
lét-

ső
ak-
ech-
ál-
jz,
z-
Ez
ek
kö-
bon-
0-es
lla-

Szalmássy János

díszítő wobrász

Jó eredménnyel végbiz-
ryert.

Értimisk 1901/2. 25. l.

Isk. pályázaton wobrá-
wati szak. II. díj.

u. o. 27. l.

200 k. államsegély

u. o. 28. l.

Önállóan dolgozik.

u. o. 1902/3. 47. l.

Római bronz szobrocska VIII.147.

Szalmássy Sándor MDK

Szerepelt a pécsi és baranyai művészek által a Janus Pannonius Múzeumban rendezett reprezentativ kiállitáson.

Repr: Szalmássy S. fafaragó munka kőzben.

Dr. Marcos Ottó: Az első megyei ipar és népmüvészeti kiállitás.
Dunántuli Napló, Pécs. 1957. V.7.

Szalmássy Sándor MDK

fafaragó

Szekrénye, dobozai.

Dr. Harcos Ottó: Az első megyei ipar- és népmüvészeti kiállitás.
Dunántuli Napló , Pécs. 1957. V.7.

MDK

Szalmássy Sándor

Résztvett a Berlini Nemzt.Kézmüvesipari Kiáll.-on a festett és faragott faárukat készitők csoportjában.

Cikk: Magyar kézmüvesipar a berlini kiall.-on.

Magyar Iparmüvészet, 1938. 158.lap

Szamosi Miklós

– Fried Miksa

Egyemeletes iherhás terve 4 db 2 nobás lakással. Rövid leírása.
(Jele: MNOT 147-57)

Családi ház tervek. 1959. Szerk,: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokaz készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

VI. 2. sz. lapokon

Szalmássy István

Es konnte nichts Näheres festgestellt werden.

3 nüve fels.

Hu Prmagyérem 381. l.

Viselet.

A szembe néző morlak teljes
zében karddal, baljában pedig p
hegyes vidékkel. Felirata:

Ein Morlak mit seiner
ezután: Ein tapfferer Morlak, ge
Die viele Waffen sind
Wordurch er manchen kan
Vor Freyheit oder Beu
fölül jobbra: 13.
legalól balra: C.P. Maj.
jobbra: Mart. Engelbrec

Szines rm., mér. a rl

Negativ

~~65~~ Petrás: 654

Kerényiné

Szalmás Béla: Tájkép.
grafika

Szalmás Béla MDK

Falurészlet, tusrajz

Napos utca, tusrajz

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalmás Béla MDK

Őszi kert, tus

Őszi napfény, tus

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalmás Béla festőművész

Sárospataki utca

Szkircsák B.8né népmüvész

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem

Szalmás Béla festőművész

Rajzoló

Favágók

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem.

Szalmás Béla festőművész

Gyerekek az asztalnál

Földmunkák

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem.

MDK

Szalmássy Sándor

festett fa, butorok, játék

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparmüvészet,

~~1929~~ 1929. 134 l.

MDK

Szalmásy

Magyar Iparművészet 1897/98. 391.l.

MDK

Szalmásy

György K.: Az iparművészeti iskola kiállitása.
Magyar Iparművészet 1897/98. 391.l.

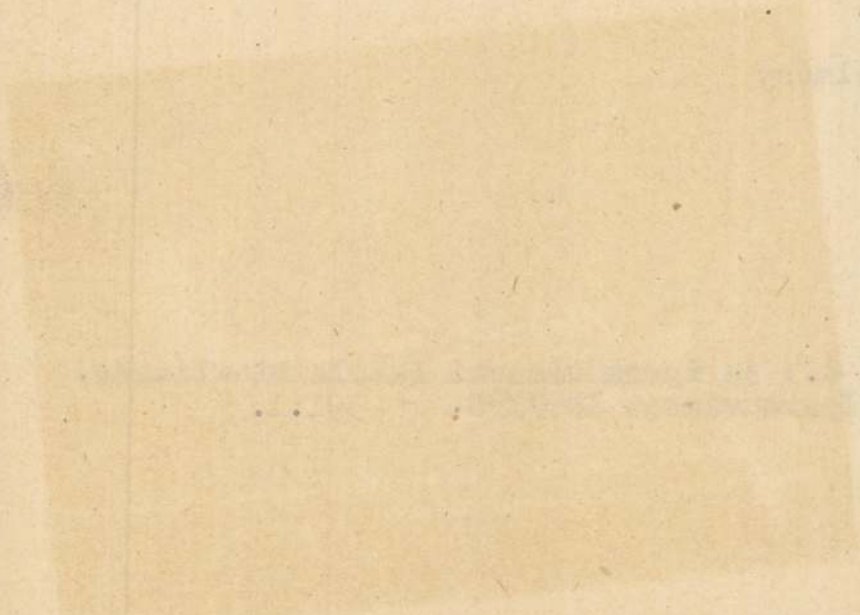

Szalmásy János

Magyar Sparmű vészet, 1901

S. sz. 232 - 234. o. III. mell.

Szemelvények a Révai-féle könyvtáb la pályázat pályamű vei ből. / repr. /.

MDK

Eldölt pályázatok.

Szalmásy János

Magyar Iparmüvészet 19o1. 232.o.

MNK

Szalmásy S.

Részt vett az Iparműv. Társ. 1936. évi jan. 19.-én megnyílt rigai kiáll.-an. (Fatárgyak)

Cikk: Népművészeti, ...

Magyar Iparművészet, 1936. 3-4. lap

MDK

Szalmásy S.

fatárgyak

Népmüv. háziip.i és ipm. kiáll Rigában. M.Iparmü-vészet 1936. 1.sz. 4.l.

M.D.K.

Szalmásy Sándor

Faragott körtefa dobozok. Repr.
" " dohányszelencék és kulacs.Repr.

Az Orsz. M. Iparm. Társ., a Baross Szövetség...
iparm. és háziipari kiállit. emlékalbuma. Bp. 1929.
Szerk.: Györgyi Kálmán. 30.-31. l.

Szalmásy Sándor faragóművész MKDz.

Neve megemlítve

„A pécsi pedagógus művesztelepen"

Dunántúli Napló 1954. XI évf. szám 7 k.l.

MDK

Szalmásy Sándor

1945 jun. 3-án nyilik meg Marton István és Szalmásy S
Sándor iparművészek kiállitása Pécsett.

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni
művészeti életre vonatkozó adatok.
Művészettörténeti tanulmányok.Bp.1960. 221-250.l.

237.l.

M.D.V

Szalmási Sándor
faragómüvész

Méltatás.

Pálinkás: A müvész kivánsága
Dunantúli Napló, 1959. ~~márc~~ pr. 1 – 5 lap

M.D.K

Szalmassy Sándor
iparmívész

Fafaragványait alkototta
ki a tarlatos.

Dr. Sharcos Ottó: Spar is nép nem veszeti ki alkotos.
Dunántúli Napló, 1959. dec. 17 - 3 lap.

Szillein /?/ Ephraim Mózes graf

Prot. rzeźbe
1926. 205-08

Szálé János festő

Századok. 1874.184-205.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Szálé János/

Gallait Louis, festő,

Divatcsarnok, 1853. juni 2. 18. 356.

Iró- és müvészélet.

Szalmás Stroh István

1

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7-8. sz. 346-347. o. Kiállítások. Sebestyén György beszámolója: Munkások művei között.

Táblakép „a Lánchíd első főtartójának beemelése" – Szalmás Sztrok István

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7-8. sz. 346-347. o. Kiállítások.

Sebestyén György beszámolója:

Munkások művei között.

Szalmás Béla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1964 MÁR 18.

♀

A Szalmás Béla-emlékkiállítást szombaton délben Pogány Ö. Gábor főigazgató nyitja meg, a Magyar Nemzeti Galériában.

♧

Kedves Kartársnő!

Mint az átvételi elismervényen is jeleztem, a küldött anyagból 1 db hiányzik. A katalógust illetően, ha bizományi árusitásra átvehetjük, ugy 2oo db-ot kérünk küldeni.

Győr, 1965.szeptember 16.

Szivélyes üdvözlettel:

Schiel Ottmárné

Egy keretben
kettős nyíz van!
Kat. sz. 80-81.—

Tusnéppelig
11
10
14 x Lestm.
40

	Emy listája		Valóságban
~~[illegible]~~ Kines kréta	60		30 ✓
tus	34	(19+7+1)	27 ✓
kines tus	27		27 ✓
metszetek	67	(16+20+7)	43 ✓
ferete kréta	8	(1+4)	5 ✓
aquarell	2		2 ✓
kines ceruza	(10)	(vissza)	—
tempera	24		23 ✓
Ridey portré	1		1 ✓
	223		158
ebből MVG vásárlás	5		
	218		
	158		
	60		

GYŐR-SOPRON MEGYEI
MŰZEUMI IGAZGATÓSÁG
GYŐR, SZÉCHENYI TÉR 5
TELEFON: 14-27

Gyór, 1965.szeptember 1o.

Ikt. sz. 1377/1965 Hiv. sz.: Tárgy:
Előadó:

Dr. Oelmacher Anna
osztályvezető Elvtársnő
B u d a p e s t

Hivatkozással f.hó 4-én kelt szives levelére válaszolva tisztelettel értesitem, hogy a 2o-21-i rendezés megfelel. A nyitásra felkérjük Olcsai Kiss Zoltán szobrászmüvészt. Vendégfalakat azonban nem tudunk szerezni, mert októberben mindenütt kiállitást rendeznek, igy csak a falfelület áll rendelkezésre. Kérjük a feliratok elkészittetését Macskássyval, amennyiben ez lehetséges. Erre kb. 15o.-Ft-ot tudunk fizetni.

Szives fáradozását köszönve,

tisztelettel:

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM GYŐR

/Uzsoki András/
megyei múzeumigazgató

-SOPRON MEGYEI
EUMI IGAZGATÓSÁG
GYÖR, SZÉCHENYI TÉR 5
TELEFON: 14-27

Győr, 196 5. szeptember 2.

Ikt. sz. 1353/965 Hiv. sz.: Tárgy:

Előadó:

Dr. Oelmacher Anna
Osztályvezető Elvtársnőnek,
B u d a p e s t

A Magyar Nemzeti Galéria 1965/66 évi munkatervében kérésünkre az idei Muzeumi Hónap keretében képtárunkban egy kiállitás rendezését vállalta el. A Főigazgatóság tájékoztatása szerint Osztályvezető Elvtársnő fogja megrendezni ez alkalommal a Szalmás Béla emlékkiállitást.

Képtárunkban kiállitási terem szeptember 2o-tól kezdve a rendezésre igénybe vehető. Kérem Osztályvezető Elvtársnőt sziveskedjék tájékoztatni, hogy a rendezéssel kapcsolatban milyen költségek várhatók, melyeket muzeumunknak kell fedezni. A kiállitás megnyitását a Muzeumi Hónap jóváhagyott tervében október 1-re, d.e. 11 órakor terveztük. Kérem Osztályvezető Elvtársnőt sziveskedjék a megnyitást elvállalni. Természetesen a rendezéssel és a nyitással kapcsolatos utiköltségeket, napidijat és szállásköltséget muzeumunk viseli. Kérjük egyuttal szives értesitését melyik napra biztositsunk szállást.

Szives válaszát várva,

Győr-Sopron Megyei Múzeumi Igazgatóság * GYŐR *

tisztelettel
Uzsoki András
megyei muzeumigazgató

Szállítás szept. 3-18 között
rendezés 20-21, nyitás okt. 1.

Jókai-ny. 4760

Művelt Nép

Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT

lehetetlenné teszi, hogy visszatérhessenek hazájukba. A magyar kormány mindent megtesz, hogy a hazatérni szándékozó magyarok visszatérhessenek. A magyar kormány ebben az ügyben már számos esetben közbenjárt a francia hatóságoknál. Különös gonddal foglalkozik a magyar kormány a fiatalkorú magyar menekültek hazatérésével. Ezt bizonyítja az 1957. évi 24. tvr. is, amely lehetővé teszi, hogy *a fiatalkorúak az amnesztiarendelet lejárta után is büntetlenül hazatérhessenek.*

Sajnos, a francia hatóságok részéről nem tapasztalunk kellő megértést, különösképpen a fiatalkorúak kérdésében. Propagandával, a félrevezetés minden eszközével, a kiutazási engedélyek megtagadásával és más módon próbálják gátolni a fiatalkorúak hazatérését. A legkülönbözőbb feltételeket szabják a hazatérők elé, aminek egyetlen célja, hogy meghiúsítsák a fiatalkorúak hazatérését.

A francia hatóságok eleinte ezzel az indokolással törölték a hazatérők listájáról a fiatalkorúakat: „Meg kell vizsgálni, hogy a fiatalkorúak szülei nem élnek-e Franciaországban." Amikor ezzel sem tudták megakadályozni a hazatérést, a Magyarországon tartózkodó szülők írásbeli kérésének bemutatását követelték. De amikor a kétségbeesett szülők leveleinek és táviratainak özöne érkezett a francia hatóságokhoz, már ez sem volt elég, „atyai meghatalmazáshoz" kötötték a kiutazási engedély megadását. Ezt a meghatalmazást a budapesti francia követség konzula hitelesíti. A magyar szülők a francia követségen a konzul előtt szóban és írásban kérték gyermekeik hazatelepítésének engedélyezését. Megjegyzendő, hogy a követség kérelmenként ezernégyszáz franknak megfelelő forintösszeget szedett be a gyermekeik hazatérésének engedélyezését kérő szülőktől. Felháborító és egyben elszo-

politikájukkal, hogy akadályokat gördítenek a hazatérni akaró fiatalkorú magyarok elé és hozzájárulnak e kérdés kedvező rendezéséhez."

Ezután Gyáros László a belpolitikai élettel kapcsolatban felvetett kérdésekre válaszolt:

Elmondotta, hogy

a magyar kormány összetételével

kapcsolatos kérdésekkel, ha ez szükséges lesz, az országgyűlés hivatott foglalkozni. Nem volna célszerű már most találgatásokba bocsátkozni a kormány későbbi összetételét illetően.

Néphadseregünk újjászervezéséről

kijelentette, hogy fegyveres erőink minden vonatkozásaiban elképzeléseinknek és terveinknek megfelelően fejlődnek.

Az ellenforradalmi eseményekben résztvett, azokat szervező személyekkel kapcsolatban elmondotta, hogy az igazságügyi szerveink által

őrizetbevett írók és más személyek

ügyében az eljárás folyik, nem volna helyes elébevágni azoknak a törvényes eljárásoknak, amelyeket igazságügyi hatóságaink folyamatba tettek.

Ami Mindszenty bíboros ügyét illeti,

ő még mindig a budapesti amerikai követségen tartózkodik. Személyével kapcsolatban korábban hozott büntetőjogi rendelkezések változatlanul érvényben vannak. Mindszenty azáltal, hogy az amerikai követség menedékjogát igénybe vette — bár ez a menedékjog nemzetközi jogi szempontból erősen vitatható — kivonta magát a magyar állam joghatósága alól.

Szólott a továbbiakban a magyarországi helyzet stabilizáló-

ron este benyújtotta lemondását Gronchi köztársasági elnöknek.

A lemondás, amelyet a hétfőn este tartott miniszteri tanács határozott el, várható volt, amióta Saragat Szocialista Demokrata Párt-ja bejelentette, hogy kiválik a kormány-koalícióból és ezzel megfosztja azt parlamenti többségétől.

felső Tanácsának a Kremlben lévő üléstermében kedden délelőtt tíz órakor megnyílik a Legfelső Tanács Szövetségi Tanácsának ülésszaka. Déli 12 órakor kezdődik a nemzetiségi tanács ülésszaka.

A Szovjetunió Legfelső Tanácsa két házának bizottsági elnökei május 6-án, délután öt órakor ülést tartanak.

Dulles amerikai külügy
ter hétfőn közzétett je
ben válaszolt a má
tartott nukleáris kísér
len előterjesztett japa
kozásra. A külügymin
jegyzékben kijelenti:
rikai kormány úgy vél
megvalósítható a nemzetközi
megegyezés a nukleáris lövedékek ellenőrzéséről és hogy

hívott meg a Szovjetunióba. A küldöttség vezetője Havrán István.

Anyák napja, 1957.

(Folytatás az 1. oldalról.)

csatlakozzanak a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetség felhívásához.

Az ünnepi beszédet Bódis István elvtárs, a Hazafias Népfront városi titkára mondotta. Rámutatott arra, hogy a gyermekek mi mindent köszönhetnek az édesanyáknak. Ők szülik és nevelik a társadalomnak a nagy embereket, tudósokat, orvosokat, mérnököket, nagy politikusokat, hős katonákat és hadvezéreket. Beszéde további részében arról szólott, hogy az emberi történelem viharában az édesanyák szenvedtek a legtöbbet.

A KISZ-ifjak, az óvodások, úttörők illatos virágcsokrokkal köszöntötték az édesanyákat. Üdvözlőkártyákat adtak át nekik a következő felirattal: *„Meleg szeretettel köszöntjük az édesanyákat!"* A díszünnepség színvonalas kulturműsorral ért véget. Az ünnepi műsoron az édesanyáról szóló vers, számos ének- és zeneszám szerepelt. Közreműködtek: Hajnal Ernő, Rögöz Eszter, dr. Meláth Ottó, Kiss Miklós, W. Sipos Éva, Kamarás Valér, Papp Árpádné, Berta Jolán, Salamon Béla, dr. Kardos Józsefné, Tóth Mátyás Lajos, Wágner József, valamint a pécsi Zeneiskola énekkara Horváth Mihály zeneiskolai igazgató vezénylete mellett. Mindenegyes szereplő tehetsége legjavát nyújtotta és *az édesanyák a díszünnepségről a legszebb emlékekkel tértek haza családi otthonukba.*

Pécsett és vidéken az összes iskolákban szombaton és vasárnap tartották meg az anyák napi ünnepséget. Az iskolák tanulói, az úttörők, saját maguk készítette szívekkel, virágcsokrokkal és gyermekműsorral kedveskedtek az édesanyáknak.

Mohácson

vasárnap délután fél 4 órakor tartották meg az anyák napja központi ünnepségét a Városi Művelődési Ház nagytermében, amely zsúfolásig megtelt. Szántó Lajos, a Hazafias Népfront Mohács városi elnöke, a Népfront és a Nőtanács nevében köszöntötte az anyákat, majd Hazafi Jakabné, a belvárosi leányiskola igazgatója mondott ünnepi beszédet. Méltatta a nap jelentőségét, hangsúlyozta az édesanyák iránti szeretet fontosságát és rámutatott arra, hogy a társadalom megbecsüli az anyákat. Az óvodások, iskolások, hálájuk és szeretetük jeléül színpompás virágokat nyújtottak át édesanyjuknak, majd megkezdődött a kulturműsor. Ennek keretében az óvodások, iskolások szerepeltek és fellépett a Művelődési Ház balett tánccsoportja is.

Szigetvárott

vasárnap délután 4 órakor mintegy négyszáz édesanya vett részt a Járási Kultúrotthonban megrendezett ünnepségen. Itt nemcsak az óvodások, az iskolások, a Kommunista Ifjúsági Szövetség tagjai, hanem a családapák, férfiak is virágokkal köszöntötték az anyákat. Valóságos virágerdő volt a kultúrotthon nagyterme, ahol az anyáról szóló szavalat elhangzása után, Mixovics Miklósné, a szigetvári nőtanács nevében üdvözölte a megjelent anyákat. Beszédében rámutatott arra, hogy az ellenforradalom sok szenvedést és bánatot okozott gyermekeknek, sokan elvesztették édesanyjukat. Az ünnepi beszédet Makk Aladár, a Hazafias Népfront elnöke mondotta. Beszédében arról szólt, hogy a nőknek, illetve az anyáknak milyen nagy szerepük van a társadalom szempontjából. A beszéd után az általános iskolások kultúrműsorral tették felejthetetlenné az anyák napját. Az édesanyák szemében örömkönnyek csillogtak s megjegyezték: Szigetvárott még soha sem volt ilyen szép az anyák napja.

Sellyén

is várakozáson felül sikerült a szombat délután 4 órakor, az általános iskolában megtartott ünnepség. Megható volt, amikor Koltai elvtárs, iskolaigazgató köszöntője után, az iskola növendékei egyik kezükben virágcsokorral, a másikban kis szívvel — amelybe a legkedvesebb szót írták be — édesanyjuk nyakába borultak, átölelték és gyermeki szívük melegével megcsókolták őket. Utána szavalatokat, ének- és táncszámokat adtak elő és kétszázötven sellyei anya, nagyanya boldogan hagyta el az általános iskolát.

Siklóson

is kétszáz szülő vett részt a vasárnap délután 4 órakor, az iskola udvarán megtartott anyák napi ünnepségen. Már fél órával az ünnepség megkezdése előtt gyülekezett a sok apró, mosolygós gyermek, hogy köszöntse a legdrágábbat: az édesanyát. Az iskola úttörővezetőjének ünnepi beszéde után, az iskolás-gyermekek, úttörők negyvenperces kultúrműsorral és virágokkal kedveskedtek szülőanyjuknak.

Pécsváradon szombaton este 7 órakor az iskolások a pedagógusok segítségével megrendezték az édesanyák estélyét. Sásdon is szombaton, az iskolában tartották meg az anyáknapi ünnepséget. Jól sikerült az ünnepség Komlón is, ahol szombaton és vasárnap az iskolákban mindenütt megtartották az anyák napját.

Nemcsak a járási székhelyeken, hanem Baranya megye mindenegyes községében megemlékeztek az édesanyákról ünnepségek keretében. *Az ünnepségek előkészítéséért elismerés illeti a pedagógusokat, a Nőtanácsokat és a Hazafias Népfrontot. Áldozatos munkájukkal felejthetetlenné tették Baranyában 1957 anyák napját.*

Dunántúli Napló, Pécs

1957 MÁJ - 7.

470

Az első megyei ipar- és népművészeti kiállítás

Szalmássy Sándor fafaragó

A népművészet és iparművészet árucikkei az évszázados és évtizedes sajátos hagyományok felhasználásával készülnek. Ami a szemlélőnek rögtön szembetűnik, az a fafaragásnak nagy kultusza. Bizonyos, hogy a Mecsek és az Ormánság erdőborította tájainak köszönhető ez ősi hagyományokat ápoló művészet. Itt legelsősorban Szalmássy Sándor neve említendő. Egészen egyéni jellegzetességű, gyökeresen magyar motívumokkal dolgozó pécsi művész. Kiállított szekrénye, dobozai remekművek. A diószpusztai ifjú Kapoli Antal faragásai, a 74 éves pécsi Kovács Imre, a régi pásztor, jelenleg a pécsi Füzes dűlőben gazdálkodó Zsinkó János, vagy a legfiatalabb, 22 éves szemelyi sokác, a pécsi KISZ tagja, Sarosácz György, ki a matyó és horvát motívumokat művészien hangolja össze, mind igen tehetséges, illetve nyugodtan mondhatjuk, a fafaragásnak mind valódi művésze. Külön színt jelent a pécsi Bezdán József remekbe készült intarziás kerekasztala, bár a figurális kompozició gyenge oldala, s ha ezt elhagyná, az alkotás egésze nyerne vele.

A látogatók hosszan állnak meg a terem egyik végében Kóbor Jánosnak, a farostlemez ügyes alkalmazásával készült dolgozószobája előtt is. A régi, ormánysági szökrönyök motívumaival díszített szekrénye, a polc, az asztalok, és a székek a legnemesebb vonalú magyar bútorokat idézik emlékezetünkbe. Külön említést érdemel az ülőbútor csuhéból fonott támla és ülő része. A remekművű fonás Novák Mihályné, pécsi kőművés mester feleségének alkotása. Stílszerűen helyezkedik el az íróasztalon Kiss Mihály agancsból faragott tintatartó készlete, Magyar Ferenc kovácsoltvas lámpája, Benkéné Várnai Márta lámpaernyőjével. A fal mellett az állványokon, asztalkákon több, szebbnél-szebb, gazdagváltozatú Benkéné-féle lámpaernyő díszlik. Az egyik vitrinben a pécsi Joody Péter hún, avar, népvándorláskori motívumokkal dolgozó csodálatos ötvösművei, tálai, karperecei, nyakékei láthatók rézből és ezüstből.

Aztán a porcelán, kerámia! Nagy és gazdag múltra visszatekintő művészet ez Pécsett! Az enemű alkotások közül messze kiemelkedik a Kalotaszegről ideszármazott pécsi Sinkó András művészete. Tálai, figurái igazi remekművek. (Megemlítjük, hogy Sinkónak egy most is kiállított állatfigurája Párizsban első díjat nyert, de ugyanezt a szobrot Pesten kizsürizték). Sinkóhoz sokatígérően felzárkózik az Iparművészeti Főiskolát tavaly végzett fiatal Fekete János. Kiállított galambja, csikói tökéletes alkotások. Igen figyelemreméltó Török János „Éneklő fiú" és „Szüretelő leány" című szobra. Szép és ötletes Avar Ödön kovácsoltvas gyertyatartója. A kiállításnak pedig kedves színt adnak a népviseletbe öltöztetett bogádi és hosszúhetényi játékbabák.

Külön szót érdemelnek a népművészeti termékek. Hisszük, hogy a rózsafai, csányoszói magyar, a felsőszentmártoni horvát, az alsószentmártoni sokác szőttesek hírben és értékben hamarosan fel fognak sorakozni a nyugaton igen kedvelt sárközi, paszabi és palóc szőttesek, az óbányai, mohácsi, siklósi fazekasáruk, a főként Svájcban kedvelt mezőtúri dísztárgyak, cserepek, a Kaposvárott készülő, s különösen Törökországban Egyiptomban és Angliában nagy keresetnek örvendő sárközi fazekasáruk, habánmintájú vázák, étkészletek mellé, s a hídasi, kissé román színhatású székely gyapjúszőnyeget, miként a békéscsabai torontáli hagyományú szőnyeget Dél-Afrikától Kanadáig szintén a világ minden részébe fogják majd szállítani. — Kár, hogy a kiállításon nem láthatók a csángó, egyházaskozári, szárászi, szálán varrott színes hímzések. Eddig csak fehér hímzése volt Baranyának. A csángókkal megyénk népművészet terén nagy értékkel gyarapodott. A csángó színes hímzések — a híres kalocsakörnyéki hímzésekkel könnyedén felveszik a versenyt — különösen alkalmasak volnának blúzokra.

A fafaragás kiváló eredményeit Pécsett tovább kellene ápolni és fejleszteni. Mindenképpen sürgős cselekvésre volna szükség. Ezek az öreg művészek bizonyosan szívesen átadnák tudásukat, ha például az Uttörőház meghívná őket egy szakkör vezetésére.

De ez a kiállítás is nemcsupán 14 napot érdemelne. El kellene hozni ide többek között az iskolák tanulóit is. Az esztétikai nevelés ügye a látogatással nagyot lendülne. Ennyi érték láttán felmerül bennünk a kérdés: miért hagyták ezeket ennyi ideig — hogy így fejezzük ki magunkat — parlagon heverni? Ha építettek Mezőkövesden Matyó Házat, a Kisjankó Bori Emlékházat, (amelyet a világhírű matyó népművészről neveztek el), Tápán Gyékényházat, Decsen Sánközi Népművészeti Házat, Mezőtúron Fazekasházat, Szécsényben Palócházat, miért ne lehetne Pécsett egy Baranyai Ipar- és Népművészeti Ház is? Az említett népművészeti házaknak igen sok a külföldi látogatója, nagy a forgalmuk, s nemcsak népi demokratikus; de a kapitalista országok is állandóan kérnek tőlük ismertető anyagot. Igen elkelne Pécsett is egy ilyen Ház, annál is inkább, mert Pécs a baranyai tájak, színek, jelkületek ötvözete, s városunk súlyának, nagyságának megfelelően is egy szép és értékes látnivalóval gyarapodna. Szükség van erre azért is, mert a magyar népművészet és iparművészeti termékek és alkotások iránt bel- és külföldön egyaránt egyre fokozódik az érdeklődés, s ezt az igényt ki kell, s minél jobban ki kell elégíteni.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a népművészet és iparművészet jelentőségét átérezve a megyei tanács máris egy eléggé megfelelő helyiséget biztosított egy üzlet céljára. A Széchenyi tér délnyugati sarkán, a megyei tanács épületének földszintjén lenne az az üzlet, ahol méltó keretek között mutatnák be ezeket a művészi és hasznos baranyai termékeket, alkotásokat.

Dr. Harcos Ottó

Benkéné Várnai Márta lámpaernyőkészítő

A Rákóczi úti Janus Pannonius Múzeumban most a pécsi és baranyai művészek önerejükből, a megyei tanács támogatásával megrendezték első reprezentatív kiállításukat. A kiállított anyag méltán vívta ki elragadtatásunkat. Indokolt tehát, hogy ezúttal is, s ezután egyre szélesebb körben ismertessük Baranyának, szükebb hazánknak népművészeti és iparművészeti termékeit, s nagyobb távlatot is nyissunk számára.

A kiállított darabok mindenkit meggyőznek arról, hogy az elkészítés munkaigényessége, a művészi kézimunka ezeket a cikkeket nemcsak Magyarországon, de külföldön is versenyképessé teszi.

Szalmás Béla

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA T. CÍMET

SZALMÁS BÉLA EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

SAJTÓBEMUTATÓJÁRA

1964 MÁRCIUS HÓ 20-ÁN, PÉNTEKEN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST

OELMACHER ANNA

A RENDEZŐ ISMERTETI

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA 1957

6047 fnyv 1

Szalmás Béla

festő

mozaik műves

Szabad Művészet

l. 1950. 12. n. 472 l.

Képpel

ünv. Ilten-Kuirsfeldt Ru
Sopran.

Szalmás Béla
festő
szül. 1908. Kassán
Részletes, jó életrajz,
Okv. felhasználni.

Szalmás Béla =
Önéletrajz.
Kortárs. 1948.
apr. 15. 387.1 395.1

3 kepjel

807/1943.
XI. 16.

ember hó 20-án 630/1943. szám alatt
--és megfelelő további eljárás vé-

október 14.

A miniszter rendeletéből:

dr. vitéz Haász Aladár s.k.

miniszteri osztályfőnök.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalmás Béla
Kisalföld

1965 OKT 2

2021

L D 1965. október 2., szombat

A néprajzi pályázat nyertesei

Proletár képzőművész kiállításával nyílt meg a múzeumi hónap

A hivatalos programban *Szalmás Béla* proletár képzőművész emlékkiállításának megnyitása szerepelt az 1965. évi múzeumi hónap első rendezvényeként, a tegnap délelőtt 11 órára hirdetett műsort azonban megelőzte két másik — hasonlóan bensőséges hangulatú — ünnepség. A győri múzeum dísztermében délelőtt 9 órakor hirdették ki az országos néprajzi- és nyelvjárási gyűjtőpályázat megyei résztvevőinek eredményeit, tíz órakor ugyanitt *a megyei múzeumok legjobb dolgozóit* — muzeológusokat, restaurátorokat, tárlatvezetőket, adminisztratív és fizikai állományúakat — *jutalmazták meg.*

A megyei múzeumok igazgatósága nevében *dr. Uzsoki András* köszöntötte a néprajzi pályázat nyerteseit, akik között pedagógusok, diákok, hivatásos és amatőr kutatók, sőt termelőszövetkezeti parasztember is szerepeltek. A munkák tudományos értékére, használhatóságára vonatkozóan a legilletékesebbnek, az Országos Néprajzi Intézetnek véleményét továbbította dr. Uzsoki András, mely szerint *a Győr-Sopron megyéből beérkezett pályamunkák az ország legjobb szakdolgozatai közé tartoznak.* A pályázat részletes elemzésére még visszatérünk, most csak a nyertesek névsorát közöljük.

A felnőtt néprajzgyűjtők csoportjában az 1000 forintos első díjat *dr. Timaffy Lászlónak* juttatta a bíráló bizottság „A Kisalföldön használt fogatos szerszámok", valamint „Fejfák és sírkeresztek a Kisalföldön" című tanulmányai értékeléseként. A második díjat, 700 forintot, *Jursics Miklós* termelőszövetkezeti tag nyerte „A hagyományos paraszti gazdálkodás ismeretanyaga és szókincse Kunszigeten" című munkájával. Ugyancsak második díjjal — 600 forinttal — jutalmazta a bíráló bizottság *Pintér Sarolttának* „Főzés, táplálkozás Kisbaráton" című feldolgozását. A két harmadik díjon — 500—500 forinton — *Frantz Erzsébet* és *Kiszeli Terézia* osztoztak, a negyedik díjat ugyancsak megosztva adták ki 400—400 forint értékben *Horváth Rozáliának* és *Szokodi Évának.* Az ötödik díj nyertese *Dávid Róza.*

A tapasztalt néprajzgyűjtők munkájával vetekedett a pályázaton résztvevő fiatalok eredménye. Az első díjat *a győri mezőgazdasági szakmunkásképző iskola honismereti szakköre* (szakmai irányítójuk *dr. Timaffy László*, a másodikat *a beledi általános iskola falukutató munkaközössége* (irányító *Faragó Sándor*), a harmadikat *a Győri Tanítóképző Intézet néprajzi szakköre* vezetőjük *Barsi Ernő*) nyerték. Külön díjazta a bíráló bizottság a győztes szakkör két tagját, *Tóth Juditot* és *Szücs Terézt.*

A múzeumok belső munkatársai jutalmazását követően került sor a múzeumi hónap megnyitásának harmadik — valójában hivatalos — ünnepségére. Szalmás Béla életét, művész-arculatát *Olcsai Kiss Zoltán* Kossuth-díjas szobrászművész ismertette a kortárs, a jó barát emlékezéseit is tartalmazó, de Szalmás Béla életművét reálisan mérő alapossággal.

— cz — ő

Természetes, mégis rendkívüli

Rendkívüli-e, ha egy épületen a vízszinte vízszintes, s a kőművesek függőónt is használnak. Kétezer év óta, amióta az építészethez a tudomány vívmányait is felhasználják, már nem. Mégis látni házakat, ahol megdőlne az állítás. Az is természetes (legalábbis annak kellene lennie), hogy egy falat csak egyszer húzzanak fel, s az utat csak egyszer fektessék le. Egyszer, de jól. Ez lenne természetes, de nincs mindig így.

Sant Andrea és a kőművesek

A Sant Andrea név egy olasz textilgépgyáré. Egyetlen szerelő képviseli a gyárat a Richards most épülő üzemében. A fekete hajú itáliai németül, olaszul és tempós mozdulatokkal irányítja a magyar gépszerelőket. Olasz fésülő- és nyújtógépeket szerelnek össze. A műszerészek előtt két fiatal lány szedi le a gépekről a pvc-huzatot, s kis ecsettel lemossák a fémekről a védőzsírt. Sokszínűek s újak a gépek. Az aljzatbetonban kábel- és elszívóaknák fedetlenül. A falak még festetlenek, s az álmennyezet tartóvasai olyanok, mint az atomok végtelenbe nyúló rácsai. A mennyezeten villanyhegesztők dolgoznak, a falakon körben a kőművesek, s középen már az olasz gépeket szerelik.

Tavaly novemberben kezdték meg a Richards 37 millió forintos fésülőüzemének alapozását. Az idén decemkell kibontani. Külön-külön mindegyik szerelőnek. Így kellene építeni, de mi sem így terveztük. Így sikerült. Ebbe az építkezésbe 22 vállalat segít be. Nehéz ilyen szerteágazó munkát összehangolni. Csak egyetlen vállalatnál jöjjön közbe valami, az egész gépezet leáll.

Diplomácia

Végignéztük az épülő hatalmas csarnokot. Szinte mindegyik mester munkáját, aki dolgozott építésében, dicsérni lehet. A mérnökök úgy tervezték a húsz méter fesztávolságú termet, hogy belsejében egyetlen tartóoszlop sem zavarja az áttekintést. A gépek alatt húzódó elszívócsatornák nagyon gondos betonozási munkát követeltek. Még két hónapig dolgoznak a fésüldén az építők. Már biztosra lehet venni, hogy határidőre befejezik a munkát.

Mi a feltétele annak, hogy az építkezések rendben menjenek? Hogy ne legyenek határidő-eltolódások, hogy a 30 milliós üzem csak 30 millióba kerüljön? A beruházási előadó, *Szemere Paula* válaszol kérdésünkre.

— Az építtető legyen diplomata, és ha van, ha nincs fővállalkozó, ne adja ki kezéből a munkát. Az építtetőnek kell összehangolni a vállalatok tevékenységét.

vezték az üzemet, ne kelljen többet kiadni érte. Az igazgató nemegyszer maga utazott föl Budapestre, hogy valamilyen építkezési anyagot megszerezzen. A fésülde építését az Országos Tervhivatal és a Könnyűipari Minisztérium is figyelemmel kíséri. A beruházás szakszerű megnevezése: tőkés egyenleget javító beruházás.

Nemrég tudták meg a gyárban, hogy jövőre 100 millió forintot kapnak beruházásokra. Amikor a gépek közt jártunk lent, egy művezető figyelmeztette Andrási Gyulát, hogy ne felejtsék el megrendelni Olaszországból az alkatrészkataló-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Szalmás Béla
NÉPSZABADSÁG
1964 MÁJ 6.

1021

SZALMÁS BÉLA EMLÉKKIÁLLÍTÁS

A NEMZETI GALÉRIA DÍSZTERMÉNEK falain festmények és rajzok, néhány linóleummetszet, a vitrinekben finom és szerény kerámiák: egy küzdelmes művészélet hagyatéka. S ott a kegyelet jele is: az emlékezés kis koszorúja, egy megdöbbentő önarckép alatt.

Megdöbbentő ez az önarckép, életteljességével, emberközelségével, amint arcát hidegben kendővel körülbugyolálva ábrázolja a festőt, *Szalmás Bélát*, a proletár festőt. Megdöbbentő ez az önarckép őszinteségében, egyszerűségében, akár ha figyelmeztetne a művész egykori kiszolgáltatottságára, zaklatott sorsára, de arra az akaratra is, amely minden akadállyal szembeszegült, hogy elmondhassa véleményét, elénk vetíthesse látomását — az életről. És a félig elfedett arcban a szemek minden erőszakosság nélkül szuggerálják, hogy ránk hagyott művei rangos és harmonikus környezetében az alkotások mögött meglássuk az alkotót is.

Szalmás Béla, a nyolcgyermekes család tizenkilenc éves fia 1927-ben felgyalogolt Szerencsről Budapestre, hogy munkát keressen, segédmunkás lehessen. Kevés munkaalkalom várt reá, s a Mária Valéria-telepi barakkok nyomora. Ezt a világot kezdte rajzolni, konok elszántsággal, talán nem is a művész hivatástudatával, hanem a magát és világát ösztönösen kifejezni kívánó nyílt szemű s a lényegét-formát egyaránt látó ember iskolázatlan tehetségével.

Napszámosként kezdte látogatni az Iparrajziskola esti tanfolyamát, olyan munkája is akadt, amelyik közel hozta a színek és a formák világához; a Nemzeti Színház díszletfestő műhelyébe került. De nemcsak tanultsága, ügyessége fejlődött, hanem osztályöntudata is. Szocialista meggyőződését nem rejtette véka alá: ezért került újra az utcára.

S MEGLÁTNI VALÓ, rajzolásra, festésre érdemes annyi volt az utcán. Csakúgy, mint odakint a nyomorúságos barakkok környékén és belsejében... A második világháborúban besorozták, hogy harcoljon azok ellen, akiket elvtársainak vallott. Fájdalmas, maró sebeket ütöttek lelkén ezeknek az esztendőknek az emlékei. S mit is tehetett volna végül mást? Megszökött. Katonaszökevényként búját meg, mint dinnyecsősz, valahol vidéken. És a gyermekkori, ifjúkori emlékekre ekkor újabb rétegekben rakódott a mezőségek, dinnyeföldek, kukoricások látványából a mindig rajzoló embert megragadó természeti képek formavilága. (Későbbi rajzaiban, a szomorú, kiszáradt napraforgók, kukoricaszárak rajzaiban, a valóság ábrázolása mellett ezek az egykor űzötten észlelt természetlátomások elevenedtek fel.)

A felszabadulás után még jó néhány esztendő tellett belé, míg a munkában, társadalmi tevékenységben egyaránt aktív ember, meggyőződéses kommunista végre úgy érezte: most már eleget tanult, és hozzáláthat a folyamatos művészi alkotómunkához. Még megérte, hogy „halálra ítéljék" a Mária Valéria-telep nyomorúságos viskóit, barakkjait. Még újra rajzolhatta őket, búcsúnak szánva, emlékeztetőnek és figyelmeztetőnek, hogy azután a helyükbe épülő új házakat is lerajzolja, mint a bizonyságait az általa rég megálmodott új, szebb időknek: a szocializmus társadalmának. Azután a nyomor által aláásott egészségének kellett búcsút mondania, és 1961-ben végleg kihullott kezéből művészetének minden szerszáma.

Aragon jegyezte fel, hogy vannak festők, akik bármi is kerül útjukba, mindenből szépséget alkotnak: felszedik a közönséges, formátlan, szegényes dolgokat, átalakítják őket és jogos helyet vívnak ki számukra a művészetben. Szalmás Béla emlékkiállítása bizonyítja, hogy őt is az effajta festők közé kell sorolnunk. Az őt körülvevő világ egykori nyomorát, szegényességét kifejezésében hűségesen és mégis gazdagítón, szépséget teremtve tudta ábrázolni. Minden művén érződik szerénysége, de a gondosság is, a valósághoz való hűség is, amely oly jellemző egész művészetére.

KORAI HALÁLA a fejlődés nagy lehetőségeitől fosztotta meg ezt a művészetet. Ám nem tudunk egyetérteni azokkal, akik Szalmás Béla művészetét torzónak ítélik. Egy rendkívül érzékeny művész befejezett, igen tiszta alkotásait mutatja be az emlékkiállítás. Egésznek érezzük Szalmás Béla művészetét. Ha mennyiségében nem is növekedhetett nagyra, átfogóvá — minőségében olyan, amely biztos megalapozottságúnak mutatkozik világnézet és a kifejezési technika tekintetében egyaránt. Minden tárgyában megtalálta azt, ami ábrázolásra érdemes, és úgy ábrázolta, hogy harmonikusan, kiegyensúlyozott biztonsággal tudta átadni nekünk látomását a világról: szeretteiről, a dolgozókról, környezetéről. *Egész* ez az életmű az emberi átélés melegétől, a meggyőződés őszinteségétől és a kifejezés gondosan megmunkált, sohasem tolakodó szépségétől.

Murányi-Kovács Endre

Natalja Szokolova:

Szergej Filippo

mert rögtön nem engedelmeskedtem? A fiú megérti: a munkavezető nem enged, semmi értelme húzni a dolgot. Megtörli a kezét, rendbe szedi magát. Az arca komor.

— Jól van, kedvesem — búcsúztatja Szergej Filippovics, mintha semmit sem venne észre —, derék fiú vagy. — Majd mellékesen megjegyzi: — Holnap ráállítlak a korongra.

A korong tiszteletre méltó munkadarab. És jövedelmező is. Vászja még soha nem kapott ehhez hasonló munkát.

— De hiszen a korong Petya bácsié...

— Petya bácsi engedni fog. Mert ma, ugyebár, gyengébben keresel, holnap pótolnod kell — elmélkedik Szergej Filippovics. — Igazságosnak kell lenni.

Ez a kedvenc kifejezése: „Igazságosnak kell lenni." És van még egy: „Nemcsak követelni az embertől, hanem adni is neki. Adsz a fának vizet, trágyát — gyümölccsel fizet. Ha nem adsz neki — kiszárad."

Szomszédja, Dubnyák — fiatalember. Heves, nagy hangú, ám lehet, hogy csupán a hozzá nem értés miatt. Gyakran mondogatja: „Csak próbáljon meg valaki dolgozni ezzel a népséggel! Ó, micsoda népség!..." Vagy: „Megyek, megnyúzom ezt a Mihajlát... Teljesen elkanászodtak..."

Szergej Filippovics másképpen beszél: „Megyek — mondja — megnevelem egy kicsit Taszát meg Marinát is. Felvilágosítom őket a helyzetről. Művelt lányok, elvégezték a tízosztályos iskolát, a technikum meg se kottyan nekik, az üzemi fegyelem azonban nem ízlik nekik. A család meg az iskola után persze ez nem megy olyan könnyen... Dolgoznak egykét órát, aztán senkit se kérdezve, kiállnak az udvarra. Megunták — és kész! Meg kell nekik magyarázni: ez itt üzem, így nem megy. Ha idejöttetek, dolgozzátok le a kiszabott időt. Lassacskán majd megértik."

A műhelyben egy kis kellemetlenség történik: elromlott a forgácskotró gépsor. A munkásoknak kézzel kell a forgácsot eltakarítaniuk az útból. Ez persze megnehezíti a dolgukat.

Szergej Filippovics bemegy a művezetőnőz, leül s illedelmesen beleköhög a markába. Kivárja, míg elfogy a nép az irodából, aztán csendesen elkezd panaszkodni, hogy lám, milyen nehézség támadt, az emberek maguk söprik a forgácsot, s nekik kell elszállítaniuk is a műszak után. Nem lehetne-e valahogy megszabadítani őket ettől?

Kifakult világoskék szemével szelíden néz ősz szemöldöke alól. S mind csak panaszkodik jámborul, csendesen.

— Mit lehet itt tenni, Szergej Filippovics? — vonja meg a vállát a művezető, miközben aláír valami papírt, szemlél egy kiselejtezett bronzhüvelyt, vitatkozik telefonon a technikai osztállyal, s igyekszik elhelyezni valakit az éjszakai rendelőintézetben. — Elromlott a berendezés. Megtörténik az ilyesmi...

— És hová lettek azok, akik korábban a forgácskotrást végezték? — érdeklődik szerényen Szergej Filippovics.

— De hiszen azok nem a mi

Nem az ő hatáskörébe tartozna semmi értelme bonyolítani a dolgokat.

— És ha bemennék mégis szállítási osztályra?

— Semmit sem ér vele. Hagyj Halott ügy!

Szergej Filippovics mégis á megy a szállítási osztályra. Azt még valahová — az üzemi bizot ságra („túl vannak terhelve emberek"), utána az igazgat helyetteshez („veszélyben a ter teljesítés"), majd meg a munk ügyi osztályra („esszerűtlen vannak elosztva a dolgozók"). Ü dögél csendesen, mondogatja ha kan a magáét, és szelíden mos lyog. Köhög, tenyerével illemtu dóan eltakarva a száját.

Mindenütt ismerik: harmin egy éve dolgozik az üzem ben. Mindenki Szergej Filipp vicsnak szólítja.

A hét végére megjelennek műhelyben a segédmunkások: szállítási osztály küldte őke Kampóikkal elkezdik tologatni kékesszürke forgácshalmokat.

A művezető végigmegy a mű helyen. Megáll, néz.

— Helyes — mondja.

Megjelenik Dubnyák, szinté megáll.

— Az ördögbe! Ennek a n öregünknek minden sikerül! Pe dig se az asztalra csapni nem tu se mások szemébe port hinteni – mondja őszinte meglepetéssel. – És tessék, itt van!

A művezető gúnyosan néz szeme sarkából felfelé a maga termetű Dubnyákra.

— Ne törődj vele. Majd neke is sikerül minden.. Ha megta nulsz, Dubnyák, csendes hango beszélni.

Fordította: Kelemen Sándor

1021

Szalmás Béla kiállítása

Szalmás Béla életművéről semmiképpen sem lehet elmondani, hogy nála a tárgy mellékes, vagy még kevesebb ennél: alkalom arra, hogy ábrázolásukkal a festő elmondja gondolatait, érzéseit a világról. Az 53 éves korában — 1961-ben — elhunyt proletárművész szemléletében, festői látásmódja kialakulásában legalább annyi szerepe van a környezetnek, mint amennyire nyomorúsága előidézője volt a Horthy-korszak, s ha érdemét, helyét kívánjuk meg határozni a magyar festészetben, együtt kell szólnunk sorsa alakulásáról és alkotásairól.

Amikor először tör fel belőle a vágy, hogy az emberekkel láttasson, még nagyon a kezdetén áll kifejező készségének. Az érzések diktálják témái kiválasztását, s hogy később sem vált hűtlenné az autodidaktákra jellemző ösztönösséghez, művészetében ez csak őszinteséget eredményezett. De hogyan is hazudhatott volna magának és korának, amikor Szerencsről gyalogol fel Pestre, s szerencséje ebből csupán annyi, hogy meghúzhatja magát a Mária Valéria nyomortelepen, s egyik alkalmi munka után ettengődik valahogy a másikig, egy nap sincs az életében amely biztonságot jelentene.

Ami a nálánál szerencsésebbeknek rangot hozott, neki — aki sohasem bocsátotta áruba művészetét — legfeljebb érzékenységet adott az élet dolgainak reális szemléletéhez. Részben ezzel is magyarázható, hogy ipariskolai stúdiuma után sem szakad el a rajztól, s bár gyönyörűségét leli már a festésben, vásznain is megmarad grafikus-alkatú művésznek.

A múzeumi hónap alkalmából Győrött, a Xantus János Múzeum képtárában bemutatott festmények, tusrajzok, fekete-, színes krétarajzok és lino-jegyzetek még akkor is töredék lennének, ha összes alkotása került volna a tárlatra. Töredék azért, mert benne a művészet — bár kérlelhetetlen szigorral fogalmazta meg a saját sorsáról és a korról alkotott vallomását — mindig csak szomjúságot eredményezett az elérhetetlen, a szép kifinomultabb ábrázolása iránt.

Mintha csak a nyomasztó emlék, a katonaságtól 1944-ben történt szökés izgalmai kísérték volna a felszabadulás után is, sohasem oldódott fel a meghitt hangulatok tolmácsolójává, megmaradt a „kókadt napraforgók, ágaskodó kórók, haldokló kukoricaszárak társaságában élőnek".

Életének kevés színes foltja volt — vásznain is fukaron bánik a kolorittal. Legtöbbször a barna, s a barna nyomasztó árnyalatai a dominánsok, még azokon a képein is, ahol a folthatás ennek ellenére szerkezeti elemként jelentkezik. (Halas, hagymás csendélet 1951. — Alvó fiú 1957.) 1951-ből való Önarcképe is, az eszmélő, egyensúlyt megtaláló művész befelé-láttató portréja. Egy kicsit számadás, egy kicsit összefoglaló is ez a mű, emlékeztet a keserű, soha nem múló emlékekre. Mamika 1932, Valériatelep, háború, Fasizmus-sorozat önarckép 1947.

Szalmás Béla: Alvó fiú

Hogy mi lehetett volna a Balogh Nagy János nyomdokain haladó művészből szerencsésebb körülmények között, arra néhány nagyon szép rajza utal, s egyben indokolja is a Fényes Adolf teremben 1954-ben sorra került kiállításának egyértelműen pozitiv kritikáját. Itt csak egyre, az Ősz 1959-re szeretném felhivni a látogatók figyelmét.

Még egy lépést tesz előre a lényeg megragadásában (Utca 1960), többre sajnos nincs ideje, mert elviszi a gyomorbaj, melyet a felszabadulás utáni évek festő-

1965 OKT 3
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
KISALFÖLD

Könyvtárosok tapasztalatcseréje

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ október 13-án és 14-én, illetve 27-én és 28-án országos tapasztalatcsere-értekezletet rendez a gyerek- és iskolakönyvtárak vezetői, az ifjúság irodalmi nevelésével foglalkozó szakemberek számára. Az országos értekezlet fő feladata lesz, hogy az iskolák és a könyvtárak jobb együttműködésére irányítsa a figyelmet. Ezenkívül a gyermekolvasókkal való foglalkozás számos, bevált módszerének megismertetésére is jó alkalom lesz az összejövetel. (MTI.)

Konferencia a feszített betonról

A feszített betonok terjedése további új feladatokat ró a szakemberekre az alapkutatás, a tervezés és a kivitelezés tekintetében egyaránt — mondta *dr. Palotás László* professzor a feszített beton konferencia zárszavában. A Közlekedéstudományi Egyesület által rendezett tanácskozás, amelyen tegnap reggel óta 65 külföldi és körülbelül 300 magyar szakember több mint félszáz előadást vitatott meg, pénteken ért véget a Technika Házában. (MTI.)

mét Győrben

KONKURR

Az olasz Adria-parton két szá... folytat egymással. Az idény kezdet... donos kiírta: „Szálló a tengerparton". Szomszédja az alábbi reklámmal válaszolt: „Szálló egyenest a tengeren". Az első így replikált: „Szálló a szó szoros értelmében a tengeren". Végül a nyári viharok és árvizek után az első tulajdonos, akinek szállóját elöntötte a víz, táblát tett ki, az alábbi felirattal: „Szálló a tengerben"...

*

MA:

1965. október 9., szombat.

Dénes napja.

A Nap kél 5,53, nyugszik 17,09 órakor.

A Hold kél 17,08, nyugszik 4,15 órakor.

*

130 éve, 1835. október 9-én született

Charles-Camille Saint-Saëns

francia zongoraművész és zeneszerző. A párizsi konzervatórium elvégzése után több mint két évtizedig templomi orgonista volt, s csak 42 éves korában szentelte magát a zeneszerzésnek. Ezenkívül, mint orgona- és zongoraművész, valamint karmesterként hangversenykörutakon járt. Budapesten mindkét minőségben több ízben megfordult. Mint zeneköltő a romantikus felfogású akadémizmus híve és a francia nemzeti zene újjászületésének egyik nagytehetségű képviselője.

*

— **MA KEZDŐDIK** Székesfehérvárott a színjátszó csoportok országos fesztiválja, amelyen hat budapesti és hat vidéki együttes lép fel. A találkozón a „Szocialista kultúráért" jelvénnyel kétszeresen kitüntetett soproni Vasas Művészegyüttes képviseli megyénket.

— **A NAPOKBAN MEGKEZDIK** Győrött az 1-es számú Erőműben egy GU-kazán befalazását a Gyárkémény- és Kazánépítő Vállalat dolgozói. Ebben az évben még egy kazánt kell befalazni az Erőműben. A két kazánnal Gyárváros kisüzemeit látják el gőzzel.

— **A MEGYÉBEN** öt földművesszövetkezet foglalkozik sertéshizlalással, ahol jövőre 1300 sertés hizlalását tervezik.

SZÁLLÁSCSINÁLÓ VADLIBÁK. Megjelentek a Kisalföldön a szálláscsináló vadlibák. Elsőnek Szigetközben látták szállni őket. Most még nem ütöttek tanyát, hanem tovább repültek. A hónap végére, november elejére várják a vadászok a vadlibahúzás kezdetét.

Szél

Várható időjárás ma estig: felhőátvonulások, legfeljebb néhány helyen kisebb esővel. Mérsékelt, helyenként élénk délnyugati szél. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz. Legmagasabb nappali hőmérséklet ma 15—20 fok között. (MTI)

*

Lassan felszívódó reggeli ködök. A későbbiekben derült, helyenként felhőátvonulásokkal. Gyenge nyugati szél. Az éjszakai lehülés fokozódik. Nappali hőmérséklet 17—20 fok között.

*

A DUNA vízállása Dunaremeténél pénteken 339 centiméter volt.

*

A Nagylétán tartott lottósorsoláson a 41. játékhétre a következő nyerőszámokat húzták ki.

24, 28, 68, 70, 74

— *Két hét alatt mintázott meg három új szines mintázatú etamin függönyt a HUNGAROTEX Külkereskedelmi Vállalat kívánságára a győri Gardénia Csipkefüggönygyár. A függönyöket tegnap küldték el Svédországba.*

— **ELKÉSZÜLT** az Elzett Fémlemezipari Művek győri gyáregységében a karácsonyra szánt új játék nullszériája. A mechanikus holdrakétát tegnap küldték fel Budapestre, a kereskedelmi szervekhez jóváhagyásra.

— **SZOVJET UKRAJNÁRÓL** tart előadást vasárnap délután 4 órakor Péren a kultúrotthonban dr. Kemenes József, a győri Felsőfokú Tanítóképző Intézet tanára az ukrán-napok keretében, a Hazafias Népfront és a Magyar—Szovjet Baráti Társaság rendezésében.

Két kávészüret

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KISALFÖLD

ERŐFOR

Olvassuk a „Giornale d'Italia" Goddard neves ideggyógyász szerint a dicséret nemcsak igen kellemes dolog, hanem laboratóriumi eszközökkel mérhető energiaforrás is. Goddard dr. az elmúlt években sűrűn használta „ergográf" nevű készülékét, amellyel megmérte a gyerekek fáradtságát New Jersey állam felsőipariskolájának tíz osztályában. Amikor a tanár megdícsért egy-egy fáradt vagy kedvetlen gyermeket, annak energiája — az ergográf tanúsága szerint — szédületes mértékben emelkedett.

Bizonyára felnőttekre is így hat a dicséret. Hát akkor szíves figyelmébe ajánlható az illetékeseknek: ne fukarkodjanak néhány szó elismeréssel, ha valaki megérdemli.

✵

MA:

1965. szeptember 25., szombat.

Kleofás napja.

A Nap kél 5,34, nyugszik 17,27 órakor.

A Hold kél 5,33, nyugszik 18,09 órakor.

✵

Korponay Jánosné Ghéczy Julianna személye

„a lőcsei fehér asszony"

elnevezéssel, Jókai Mór hasonló című regénye nyomán vált szélében ismeretessé. A szép asszony, míg férje Rákóczi Ferenc kuruc seregében harcolt, összejátszva a város parancsnokával, Andrássy Istvánnal, áruló módon, az ostromló császáriak kezére játszotta Lőcsét. A bécsi udvar az igért adomány helyett a szatmári béke után, 1712-ben elfogatta a száműzött kuruc főtisztek tervezett felkelésében való közreműködés vádjával. Anítólag a Lengyelországban élő kuruc emigránsok leveleit közvetítette. Vöröskő várába zárták, halálra ítélték. Két esztendeig kínvallatták, főként Rákóczi Ferenc egy levelét követelték rajta. Éppen 250 éve, 1715. szeptember 25-én — Czelder Orbán kuruc brigadéros kivégzésével egyazon napon — a győri vár piacán lefejezték.

✵

— Tegnap délután nyitották meg a soproni művészklubban Gáspárdy Sándor műteremkiállítását. A tárlat rendezése folytatása annak a kezdeményezésnek, amelyet egymás munkásságának megismerése, a szakmai ta-

Meleg őszi nap

Várható időjárás ma estig: délnyugatról kisebb felhősödés, máshol kevés felhő eső nélkül. Mérsékelt, időnkint élénkülő szél. Helyenkint reggeli párásság, köd.

Legmagasabb nappali hőmérséklet ma 22—26 fok között. (MTI.)

✵

Ausztriában a felhőtlen idő tovább tart. Helyenként megélénkülő déli, délnyugati szél, a reggeli órákban ködökkel.

✵

A DUNA vízállása Dunaremeténél pénteken 398 centiméter volt.

✵

— Karbamidos silózásról szervez ankétot Sopronban október 1-én a járás termelőszövetkezeteinek főagronómusai és állattenyésztői részére a Soproni Járási Tanács mezőgazdasági osztálya. A mezőgazdasági osztály Szabó Illést, a Mosonmagyaróvári Agrártudományi Főiskola tanárát kérte fel a vitaindító előadás megtartására.

Újítási értekezlet

1021

1965. szeptember 25., szombat

Október: múzeumi hónap

Kiállítások — Előadások
Lenau-kongresszus Mosonmagyaróvárott

A győri Xántus János Múzeum igazgatói irodájában már számos levél, irat jelzi a készülődést a múzeumi hónapra. Uzsoki András, a múzeum igazgatója így vázolja a programot:

— A győri múzeumban a Magyar Nemzeti Galéria megrendezi Szalmás Béla festőművész emlékkiállítását. A megnyitót október elsején tartjuk. Október 17-én különleges tárlatot nyitunk meg Jánosházapusztán. Az anyagot „Régészeti emlékek védelme falun" címmel állítjuk ki. A kiállítás érdekessége az, hogy minden egyes tárgy lelőhelye Jánosházapuszta és környéke volt, a pusztai iskolában bemutatott anyag nézői a környezetükből való múzeális értékeket láthatják viszont. Körülbelül fél éven át lesz megtekinthető a kiállítás.

— Sopronban két kisebb kiállítás nyílik majd a múzeumi hónapra. Egyiken a múzeum barokk rajzait, másikon antik kályháit visszük a nagyközönség elé. Kapuváron Sopron műemlékeinek helyreállítását tekinthetik meg a múzeum látogatói, valamint a „Kapuvár húsz szabad éve" című fényképkiállítást.

— Előadások színesítik a múzeumi hónapot, közülük kiemelkedő eseménynek ígérkezik a mosonmagyaróvári Lenau-kongresszus.

— 1964-ben az ausztriai Stockerauban megalakult a Nemzetközi Lenau Társaság. A Társasághoz tartoznak mindazok a városok, amelyekben Lenau megfordult, és természetesen a költővel foglalkozó tudósok, tanárok. (Egyébként már több éve jelenik meg Lenau-almanach.) A Lenau Társaság évente közgyűlést tart, a másodikat, az ideit Mosonmagyaróváron.

— Milyen kapcsolata volt Lenaunak Mosonmagyaróvárral? 1822—23-ban az Agrártudományi Főiskola elődjének, a Mezőgazdasági Tanintézetnek volt rendkívüli hallgatója. Egyéves itt-tartózkodása indokolja a mosonmagyaróvári kongresszust. Az október 8-tól 10-ig tartó Lenau-kongresszus rendezői között találjuk a Nemzetközi Lenau Társaságot, a Magyar Irodalomtörténeti Társaságot, az Agrártudományi Főiskolát, a Mosonmagyaróvár városi Tanácsot. Aktívan támogatja a rendezőséget a Győr-Sopron megyei Tanács és a megye múzeumi szervezete is.

— Előreláthatólag százötven külföldi irodalmár érkezik hozzánk, köztük mintegy ötvenen foglalkoznak behatóbban Lenau munkásságával. Ausztriában különösen nagy gondot fordítanak a Lenau-kongresszus propagálására. A rádió, a televízió közvetíti a kongresszus eseményeit.

— Az ünnepélyes fogadás és megnyitó után a külföldi és hazai kutatók előadásai alkotják a műsor gerincét. A német nyelvű értekezések szükebb körnek szólnak, a magyarközönség

Szalmás Béla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1964 JUN 9.

A Magyar Nemzeti Galériában rendezett és nagy sikkert aratott Szalmás Béla emlékkiállítás június 14-én, vasárnap este zárul, tehát 14-én tekinthető meg utoljára.

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 JUL 16

Szocialista Művészetért

Szalmás Béla

1021

SZALMÁS BÉLA
(1908—1961)

gyűjteményes kiállítását rendezte meg a Magyar Nemzeti Galéria. Szalmás Béla Derkovits Gyula, Nagy Balogh János, Dési Huber István mellett a magyar proletársors érdemes festője

ialis

TÉRT

ELNÖKSÉGÉNEK LAPJA

végzettségének, szakmai és poli-
teinek helyzetét.
l. júniusi határozatának az volt a
e — és ezt az V. kongresszus is
e —, hogy a művészek és művé-
ók általános műveltségének, folyo-

SZALMA'S

BÉLA

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA 1957

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA T. CÍMET

SZALMÁS BÉLA EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA

1964 MÁRCIUS HÓ 21-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET

POGÁNY Ö. GÁBOR

FŐIGAZGATÓ

MOND

6046 fnyv 1

JEGYZETEK NŐKNEK

A NŐI DIVATSZABÓSÁG

és az Átex szalonjainak divatbemutatója valóban bemutató volt, mert a modellek — szinte kivétel nélkül — újdonságot hoztak a divatba.

SZÍNEK

Szép új szín-divat a szürke szürkével, tropikál bolerós ruhánál más a szoknya, más a felsőrész és ismét más a boleró szürke árnyalata. Egy másik szürke könnyű szövetruhához lila düftinkabát készült. A kabát bélése kézzel festett szürke-fehér csíkos selyem.

Új és különleges színhatás a világoskék ballon nyárikabát lila puplinruhával. A ballon színváltozatai között először szerepel a világoskék, a rózsaszín, a bordó és a kukoricasárga.

ANYAGOK

összeállításánál a legújabb a ballon-tweed szövettel: rózsaszínű ballon kulikabátot tweed szövettel béleltek. Piros ballon ingruhához pedig tweed szövet, ejtettvállú, kis kulikabátot mutattak.

GALLÉR, NYAKKENDŐ, SÁL ÉS VIRÁG

A gallér legdivatosabb formája matrózgallér. Kiskosztümön fehér organdiból, ballonkosztümön fehér viscozából, tropikálruhán fehér pikéből láttuk.

A nyakkendő ismét megjelent a női divatban. Az új nyakkendő széles és hosszú. Anyaga emprimé, organdi, piké.

A legszebb sál, sötétkék szövet kiskosztümhöz fehér pikéből készült, sötétkékkel körülhímzett kivágott pettyekkel.

A virágok közül a rózsa a legdivatosabb. Rózsa a kalapon, a nyakban, az övben, a zsebben és az — emprimé mintákban.

(f. b.)

MOZIK MŰSORA

ELTÁNCOLT ARANYAK (csehszlovák film): HUNYADI (Kispest) 6, n9, v. h4.

GRANT KAPITÁNY GYERMEKEI (szovjet film): URÁNIA (Rákóczi-út 21.) 4, n7, f9, DÓZSA (Róbert Károly-krt. 59.) prol. f5, h7, 9, v. n3, VÖRÖSMARTY (Üllői-út 4.) prol. f10, f12, f2, f4, h6, 8, FELSZABADULÁS (Flórián-tér 3.) prol. f4, h6, 8, ALKOTMÁNY (Újpest) prol. 4, n7, f9, ÚJVILÁG (R.-keresztúr) h6, 8, v. f4.

TAVASZ A JÉGEN (színes, zenés osztrák film): (kísérőműsor: Alkot a nép): SZIKRA (Lenin-krt. 120.) prol. f10, f12, h2, 4, n7, f9, CORVIN (Kisfaludy-köz) prol. h4, 6, f9, MÁJUS 1. (Mártírok útja 55.) prol. f5, h7, 9, v. n3, MUNKÁS (Kápolna-u. 3/b.) prol. n6, f8, v. 3, TÁNCSICS (Csepel) prol. f6, h8, v. n4, TÁTRA (P.-erzsébet) f6, h8, v. n4.

KELLEMETLENKEDŐK (magyarul beszélő francia filmvígjáték) (kísérőműsor: Tél a Balatonon): VÖRÖS CSILLAG (Lenin-krt. 45.) prol. f5, h7, 9, v. f3, PUSKIN (Kossuth Lajos-u. 18.) prol. f10, f12, f2, f4, h6, 8, DUNA (Fürst Sándor-u. 7.) prol. f5, h7, 9, v. n3, MŰVÉSZ (Lenin-krt. 88.) prol. 4, n7, f9, ZUGLÓI (Angol-u. 26.) prol. f4, h6, n9.

RÁKÓCZI HADNAGYA (új színes magyar film): SZABADSÁG (Bartók Béla-út 64.) 3, hétre prol. 10, 12, 2, 4, n7, f9, BETHLEN (Bethlen Gábor-tér 3.) 4, n7, f9, CSOKONAI (Népszínház-u. 13.) 10, f1, 3, f6, 8, JÓZSEF ATTILA (Kálvária-tér 7.) f4, h6, 8, SZABADSÁGHEGYI (Evetke-u. 2.) 10—11-én: 6, 8, v. 4, UGOCSA (Ugocsa-u. 10.) f4, h6 8, v. f3, f5, f7, f9.

BARÁTI BECSÜLET (színes szovjet film): (kísérőműsor: Száguldó sílécek): GORKIJ (orosz nyelvű mozi) (Akácfa-u. 4.) f4, h6, 8.

MÁJUSI ÉJSZAKA és **II. SZ. SZINES MAGYAR PLASZTIKUS HIRADÓ:** TOLDI plasztikus mozi (Bajcsy-Zsilinszky-út 36.) 10. hétre prol. f6, f8, sz—v. f4.

1. Magyar híradó, 2. Nyikitai botanikus kert, 3. Napfogyatkozás, 4. Festett róka: HÍRADÓ (Lenin-krt. 8.) Reggel 9-től este 11-ig folytatólag.

Örs a hegyekben (magyarul beszélő színes szovjet film): KOSSUTH (Váci-út 14.) prol. f5, h7, 9, v. n3, ÓBUDA (Selmeci-u. 14.) prol. 4, n7, f9, MARX (Landler Jenő-u. 39.) f4, h6, n9, SZIGET (Csepel) f6, h8, v. n4, CSABA (R.-csaba) n6, f8, v. 3, csüt. szünnap.

Kiskrajcár (színes magyar film): (kísérőműsor: Péntek 13.): BÁSTYA (Lenin-krt. 8.) 3, hétre prol. 11, f2, 4, f7, 9, SPORT (Thököly-út 56.) prol. f4, 6, f9, IPOLY (Csáky-u. 65.) f4, h6, n9, OTTHON (Beniczky-u. 3—5.) f4, h6, 8, HALADÁS (Bartók Béla-út 128.) f4, h6, 8, JÓKAI (R.-hegy) n6, f8, v. 3, csüt. szünnap.

Lammermoori Lucia (olasz opera film): ADY (Tanács-krt 3.) f4, h6, 8.

Esüstszínű por (magyarul beszélő színes szovjet film): JÓZSEF ATTILA (R.-palota) h5, 8 v. f4.

Visszatért szerelem (magyarul beszélő színes szovjet film): TINÓDI (Nagymező-u. 8.) f4, h6, 8, VILÁG (R.-mihály) h6, 8, v. f4, MÓRICZ ZSIGMOND KULTÚROTTHON (Jókai-u. 3.) 9—10-én: h6, 8.

Mágnás Miska (magyar filmvígjáték): TANÁCS (Szt. István-krt. 16.) 10, 12, n3, f5, h7, 9.

»Barátunk a népi demokratikus Magyarország« címmel a Csehszlovák Tájékoztatási Központ és a prágai »Magyar Kultúra« rendezésében Magyarországot ismertető előadássorozat indult Prágában.

SAKK

Nyílt a sakkvilágbajnokság

Botvinnik és Szmiszlov párosmérkőzése a sakkvilágbajnoki címért, a tizedik játszma befejezése után újra nyílt és bármelyik fél részére győzelmi esélyeket rejtő, küzdelemmé vált. Alább bemutatjuk a párosmérkőzés 10. játszmáját.

ELFOGADOTT VEZÉRCSEL

M. BOTVINNIK — V. SZMISZLOV

1.d4 d5 2.c4 dc4: 3.Hf3 a6 (Szokásos 3.... Hf6 is. A játszmalépés egy más rendszer bevezetése.) 4.e3 Fg4 5.Fc4: e6 6.Vb3 (A Tolus—Sajtar Bukarest, 1953. játszmában itt 6.Hbd2 történt. Világos, bár a játszmát megnyerte, a megnyitásból döntő előnyt kihozni nem tudott.) 6.... Ff3: (Elrontja világos királyszárnyi gyalogállását, de a futópár átengedése árán. Gyengébb 6.... b5 7.He5! bc4: 8.Va4† miatt világos előnyére.) 7.gf3: b5 8.Fe2 Hd7 9.a4 b4 10.f4 (Az első eltérés a 4. játszmától, ahol itt 10.Hd2 történt és Botvinnik a további 10.... Hf6 11.He4 c5 12.Hf6:† Vf6: 13. d5 e5 14.a5 Fd6 15.e4 stb. után jobb hadálláshoz jutott. Botvinnik esetleg javítást sejt és ezért újít már jóelőre.) 10.... Hgf6 11.Ff3 Ba7 (11.... Bb8 sem jobb az a-gyalog védtelensége miatt. A sötét bástya most rosszul áll.) 12.Fc6 Fe7 13.Hd2 0—0 14.Hc4 (Számításba jött 14.a5 blokád lépés is. Sötét azonban erre 14.... Hb8!-cal ellenjátékhoz jutott volna.) 14.... a5! (Úgy a5, mint Ha5 akadályozására.) 15.He5 Hb8 16.Fd2 Hd5 17.e4 Hb6 18.Fe3 Fd6 19.Fb5 (Tisztevesztés fenyegetett. Világos, bár futópárja és mozgékony centruma van, a következőkben elveszti a fonalat és hibát, hibára halmozva, gyorsan döntő hátrányba kerül. A játszma mostani állásában helyzete még jó.) 19.... Vh4 20.Bc1 (Bár pozíciós szemszögből e lépés jónak látszik, mégis helyesebb volt 20.0—0—0, majd Kb1-gyel, s Hb5-pen bizonytalanul álló Királyt, a vezérszárnyon biztonságba hozni.) 20.... Kh8 21.Fe2 (Bizonytalan kódás.) 21.... Fe5: 22.de5: Hbd7 23. Fb5? (Újabb tévelygés. Most viszont 23.0—0 volt helyén, mielőbbi Kh1-gyel és Bg1-gyel kapcsolatban.) 23.... Bd8 24.Fd2?? (Érthetetlenül súlyos hiba a világbajnok részéről, melyre fordul a kocka. 24.Vc2 tartotta az állást. Azonban itt már sötétnek is vannak komoly ellenesélyei.) 24.... He5:! (Botvinnik ezt a taktikai lehetőséget elnézte. Játszmája ezután tarthatatlanná válik.) (Hadállás)

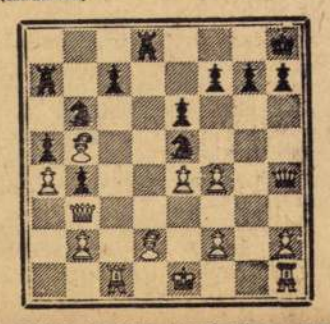

25.Ve3 (25.fe5:? természetesen nem ment 25.... Ve4† és következményei miatt.) 25.... Hg4 26.Vg3 (Gyorsan veszt. De itt már világosnak nem volt védelme.) 26.... Vg3: 27.fg3: Hf2! 28.Kf2: Bd2:† 29.Ke3 Bb2: 30.Bb1 Bb1: 31.Bb1: c5 32.Bd1 Ba8 33.Bd6 Bb8 34.Kd2 (34.Kd3 sem segít c5—c4† miatt.) 34.... c4 35.Kc2 g6 36.Bc6 c3 37.Kb3 Bc8! és Botvinnik a reménytelen végjátékot feladta. Ezzel Szmiszlov kiegyenlített!

Magyar Nemzet

Főszerkesztő: Boldizsár Iván
Felelős szerkesztő: Parragi György

A kiadásért felel a Lapkiadó Vállalat igazgatója

Szerkesztőség: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285. Kiadóhivatal: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat Hirdetési Osztálya: VII. Lenin-krt. 9—11. Tel.: 221—285, 221—293. Állami Hirdető Vállalat csekkszámlaszáma: 91.843.001-47. — Terjeszti a Posta Központi Hírlap Iroda V., Bpest, V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—850. — Budapesti lap Iroda V., Bpest, V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—850. — Budapesti egyéni előfizetők ügyelt a kerületi kézbesítő postahivatalok intézik, vidéken a helyi hírlapterjesztéssel foglalkozó postahivatal. — Előfizetési díj: 1 hóra 12.— Ft, negyedévre 36.— Ft.

Régebbi lapok V., József Attila-utca 3. sz. alatt kaphatók.

Athenaeum Nyomda. Fv.: Soproni Béla.

FÉRFI ÁLLÁS

Épületanyagfuvarozó vállalat keres azonnali belépésre Diesel-motorszerelőt, alvázszerelőt és segédmunkásokat. Jelentkezni lehet reggel 8-tól, — XIII., Röppentyű-utca 62. szám alatt, Győre műszaki osztályvezetőnél.

Segédmunkásokat keresünk vas, fém, papír és rongy rakodáshoz, teljesítménybérezéssel, munkaruhát adunk. MÉH Munkaügyi, XIII. Sallai I.-u. 11.

Azonnal felveszünk Budapest, X., Kada-u. 130. sz. Könnyűipari Gépgyártó Vállalathoz forgácsolásban és gépgyártásban jártas műveletirányzót, vízszintes fúró-maró munkakörben jártas szakmunkást, marós szakmunkást, továbbá betanított munkásokat géplakatos munkakörben és esztergályosokat.

Lakatos, bognár, vasesztergályos, kovács és asztalos szakmunkást keres azonnali felvételre első Járműgyártó és Vasszerkezeti KTSZ, Budapest, XXII. (Budafok), Petőfi-út 5.

A Miskolci Vendéglátóipari Vállalat keres szakképzett cukrászokat. Jelentkezés személyesen vagy írásban a Miskolci Vendéglátóipari Vállalat (Déryné-u. 20) igazgatójánál.

Üzemlakatos, lakatos hegesztő, esztergályos, revolveres, csiszoló, zománcozó segédmunkások felvételnek. — Járműszövetkezet, — XIII., Szabolcs-u. 8.

Bádogos és asztalos szakmunkásokat — azonnal alkalmaz az Országos Cirkusz Vállalat, Budapest, Hungária-krt 215.

Karosszerialakatosokat, esztergályosokat és üzemi tűzoltót felveszünk. I. Autójavító, XIII., Váci-út 45. sz.

Szerelőhöz értő kidöncöt motorkerékpárhoz sürgősen keresünk. Ajánlatot „Megbízható 40753" jeligére a kiadóba kérünk.

Esztergályosokat, férfi és női segédmunkásokat, fonó- és orsózótanulókat felveszünk. Kender-, Juta- és Textiltipar, Váci-út 183.

Azonnali felvételre keresünk esztergályosokat, továbbá olyan szerszámkészítőket, akik körösörűgépen is tudnak dolgozni. Villamos Kismotorgyár, Bp., XIII., Váci-út 48/a/b.

Az I. ker. Fodrász KSZ **női és férfi fodrász és manikür szakmunkásokat** felvesz. Jelentkezés reggel 8-tól 9 óráig. Pauler-u. 5.

Anyagmozgatásra segédmunkásokat felvesz az Országos Cirkusz Vállalat, Budapest, Hungária-krt 215.

Tervező és szerkesztő, valamint geodéta és statikus írásbeli jelentkezését kéri Szolnokmegyei Tatarozó és Építő V. tervezőcsoportja, Szolnok, Beloiannisz-u. 62.

Anyagbeszerzői megbízást vállalok, perfekt vasáru és műszaki anyagismerettel. Gazdaságok, Szövetkezetek, gépállomások megkereséseit kérem. Pós Dezső, Minerva-utca egy.

Betonútépítő Vállalat vidéki munkahelyére keres azonnali belépésre szivattyú-, kompresszor- és villanyagregátor kezelőket, nagy gyakorlattal rendelkező esztergályost és géplakatost, villanyszerelőt és kovácsot. Szállás, étkezés és négyhetenkénti ingyenes hazautazás biztosítva. Jelentkezés: Bpest, VI., Szálin-út 9. Munkaerőgazdálkodás.

Asztalosokat és gyakorlott fényező-mázolókat keres felvételre a **Dunakeszi Vagongyár** Vasútállomás: Dunakeszi-Gyártelep, a váci vonalon. Üzemi étkezés, legényszállás igénybe vehető

Segédmunkásokat és gépkezelőket, motorszerelőket, — géplakatosokat, — esztergályosokat felveszünk. Duna—Tiszaközi Öntöző Vállalat, Bp., XI., Ballagi Mór-u. 14. Jelentkezés 9 óráig.

MÉLYÉPÍTŐ VÁLLALAT KERES okleveles mérnököket, mélyépítési szakképzettséggel rendelkező **technikusokat,** és **betonos munkavezetőket**

Ajánlatokat szakmai képzettség és az eddigi szakmai gyakorlat leírásával „Mélyépítő" jeligére az Állami Hirdetőhöz, Felszabadulás-tér 1 ké. jük.

Marós, gyalus szakmunkást és esztergályosmestert felveszünk Bp., VIII., Simor-u. 45. sz.

Cukrászati szakmunkásokat felveszünk. — Bp. Gyárelőlmezési Vállalat, IX., Soroksári-út 98.

Mérlegképes oklevéllel revizor állását változtatná, számviteli, pénzügyi, szervezési vezetőnek. Faludi, Engels-tér 3.

Lakatos, bognár és kovács szakmunkásokat felveszünk. Soroksári-út 152. sz. alatt.

Felveszünk állandóan vasszerkezeti lakatosokat, marósokat, gyalusokat és segédmunkásokat. **Szellőző Művek, Budapest, XI.** (Albertfalva), Zenta-u. 1.

Időseb szakács és cukrász, vendéglős szakember elhelyezkedne. Elvállal üzemi, vagy pestkörnyéki üdülőben gondnoki állást, az étkeztetés elvégzésével együtt azonnalra. Választ: Bpest, XXI. (Csepel), Telep-u. 3. sz., Markovits címre kérek.

Gipszszobrász elhelyezkedne állandó munkára, 46 éves, önálló munkaerő. Nagy János, Bpest, X., Hevesu. 27.

Segédmunkásokat felveszünk belső raktári munkára. Fizetés teljesítmény szerint. Jelentkezés: a Színesfém Készletező Vállalat Munkaügyi Osztályán. Bp., XIII., Jász-u. 5.

Bútorszállító segédmunkásokat felvesz a Bizományi Áruház Vállalat, IX., Kinizsi-u. 12. sz.

Férfi és női gépészeket, újonnan felszerelt üzemünkben, egészséges munkafeltételek mellett állandó munkára felveszünk. Felveszünk továbbá anyag. mozgatókat is. Béke Ruházati Ballon és Esőkabát KSZ, VII., Majakovszkij-u. 51.

Nőiruha konfekcióba géphez, kézimunkához, vasalóhoz értő dolgozókat azonnalra felveszünk. Minta Nőiszabók KSZ, Budapest, VI., Majakovszkij-u. 82.

Tíz fő férfi segédmunkás gépmunkára **FELVÉTETIK.** Műszaki Gumigyár, X. Újhegyi-út 25—31.

Szobafestő, mázoló, címfestésben jártas, önállóan dolgozó szakmunkást, útkövező szakmunkást és lakatos segédmunkásokat — azonnali belépésre keres Savanyósági és Halkonzervgyár, Budapest X., Gém-utca 4.

Férfi munkaerőt (segédmunkás) 18 éven felül villamos vágányépítési munkára felveszünk, Nagy-Budapest területén. Dolgozóinkuak munkaruhát, bakancsot, kedvezményes üzemi étkezést, ingyenes villamos utazási igazolványt és a vidékieknek munkásszállást biztosítunk, valamint a családfenntartóknak napi 6 Ft különélési pótlékot. Jelentkezés a Fővárosi Vasútépítő Vállalat munkaerőgazdálkodási csoportjánál, Budapest, VII. Akácfa-utca 15. IV 414 szoba.

Raktári segédmunkásokat felveszünk. Üzletépítési és Berendező Vállalat, Budapest, IX., Máriássy-u. 4—6.

Autószerelőket és lakatosokat azonnal felveszünk. Jelentkezés: Üzemelőmelési Szállító Vállalat, Bp., IX., Angyal-u. 9. sz.

Férfi segédmunkásokat azonnali belépésre keres Fémötvöző Vállalat, Ujpest, Váci-út 51. sz.

Azonnali belépésre keresünk férfi segédmunkásokat és géplakatosokat. Kőbányai Fonógyár, X. Maglódi-út 25.

Kőműveseket felveszünk. Jelentkezés: Vegyiparigép- és Radiátorgyár, Budapest, X. Gyömrői-út 76—78.

Budapesti házeltolási munkára **FÉRFI SEGÉDMUNKÁSOKAT** és **KŐMŰVESEKET FELVESZÜNK**

Valamennyi dolgozónknak és családtagjaiknak vasúti arcképes igazolványt adunk, a vidéki dolgozók részére szállást is biztosítunk. MÁV Épületszerelő X. Apafi-utca 3/d.

Kőműves, villanyszerelő, lakatos, festő, mázoló szakmunkásokat, segédmunkásokat és vertikális normást azonnali belépésre **FELVESZ** a Fővárosi XII. ker. Tatarozó Vállalat központja V. ker. Zrínyi utca 16. I. emelet, személyzeti osztály. Kedvezményes ebédet, vidékieknek szállást biztosítunk, átköltöztetést megtérítjük. — Minden második szombat szabad nap. Jelentkezés naponként reggel ½8—16 óráig.

Saját motorral rendelkező motoros árukihordót, Budapest területére való árukihordásra, azonnal felveszünk. Kése és Köszörüs KTSz. VII. Wesselényi-utca 54.

A Mérleggyár Javítótelep felvesz segédmunkásokat. Bp., XIII. Róbert Károly krt. 70.

Festő és mosodai munkában jártas szakembereket keres a Miskolci Patyolat Vállalat, Miskolc Sztálin-út 40—42

Keresünk azonnali belépésre lakatost, kőművest, kőműves mellé segédmunkást. Munkaruhát adunk. Jelentkezés: Budapesti MÉH Vállalat, Sallai Imre-u. 11.

Patkoló- és kocsikovácsot alkalmaz a Budapesti MÉH Vállalat. Jelentkezés a MÉH Váll. munkaügyi csoportjánál, Budapest, XIII., Sallai Imre-u. 11. sz.

Kerékpár, motorkerékpár szakmában jártas eladókat felveszünk. Keravill, V., Arany János-u. 10.

Segédmunkásokat állandó munkára felvesz: Hungária Vegyiművek, Bp., IX. Illatos-út 19—23. Üzemi étkezést, védőruhát, védőételt, munkásszállást biztosítunk minden dolgozó számára.

Épületasztalos szakmunkásokat, faipari gépmunkásokat állandó munkára, azonnali belépéssel felveszünk. Fővárosi Épületasztalosipari V. Budapest, IX. Koppány-u. 4.

NŐI ÁLLÁS

Bőrdíszműves tűzőnőt felveszünk. — Plesztik KSz., Dohány-utca 48. — 220—496.

Gyors- és gépírónőt bizalmas munkakörbe, építészmérnököt, elektromérnököt gyakorlattal felvesz: nagyipari vállalat. — Ajánlatot kiadóba „vegyipar" jeligére.

Betonútépítő vállalat budapesti munkára keres azonnali belépésre **női segédmunkásokat** könnyebb fizikai munkára. Jelentkezés: Budapest, VI., Sztálin-út 9. Munkaerő-gazdálkodás.

Női és férfi szabókat felveszünk — azonnali belépésre. Központi Jelmezkölcsönző, Bp., V., Bécsi-utca 3.

Kötödei gyakorlattal rendelkező **Singer-varrónőt és szabászt,** gyakorlott **esztergályos hegesztőt,** valamint **segédmunkásokat** felveszünk. Budapest, Városi Tanács Fonalmentő és Feldolgozó Vállalata, Budapest, IV. (Ujpest), Dugonics-u. 30/32.

Használt vagy új gatter-keret fűrészlaookat veszünk, készpénzfizetés mellett. Cím: Szolnoki Gőzfűrész Szolnok, Vörös Hadsereg útja 15.

Eladó 1 db 4 HP stabil benzinmotor, fekvő hengeres, vízhűtéses szivattyú, vagy daráló, meghajtásra alkalmas, üzemképes, ára 4500 Ft. Budapest, XXI. ker. (Csepel), Ady Endre-út 94. sz.

Szőnyegjavítás, tisztítás művészlesen, olcsón, háznál is. Várlaki, Rákosszentmihály, Párta, 108.

Szőnyegjavítás, tisztítás, átalakítás: Hoffmanné, Ráday-u. egy. Telefon: 189—387.

HÁZTARTÁSI ÁLLÁS

Idősebb nő, nyugdíjas, azonnal elhelyezkedne kis háztartásban. — Semmelweis-u. 2, III. 6. sz.

Budai gyümölcsösbe, állattartó gazdaságba komoly, hozzáértő segítséget keresünk „Mielőbbre 40061" jeligére főkiadóba.

Gyermekszerető nőt keresek lakással vagy bejárással háztartási munkára. XIII., Kiss József-u. 53, II. 8.

Az Országos Vérellátó Szolgálat takarítónőket keres felvételre. Jelentkezés: Budapest, XI., Daróczy-út 24.

Bejárónőt felvesz gyermektelen dolgozó házaspár. Megbeszélés hattól, I., Mária-tér 1, II. 10.

64 éves intelligensebb nyugdíjas, háztartásba magánoshoz, vagy — gyermektelen házaspárhoz ajánlkozik családtagként. Sándorné Jászberény, Zirzen Janka-u. 18.

ÍRÓ SZÁMOLÓGÉP

Budapesti nagyvállalat minden menynyiségben vásárolna új és használt irodagépeket (normál és nagykocsis írógépeket, számológépeket, villany- és kézi erőre). Cím: Budapest, V., Váci-utca 50. KGM. Építőipari

Megvételre keresünk:

2 drb írógépet és 2 drb számológépet.

Fővárosi Takarító Vállalat, V., Rosenberg házaspár-u. 21. (Holt-u.)

VARRÓGÉP

Jobbkaros bőrdíszműves **tűzőgépet** veszünk. Plesztik KSz., Dohány 48. 220—496.

GÉP. SZERSZÁM

Márkás szalagfűrészgépet veszünk készpénzért. Kádár KSZ., Tata

Húsdaráló készüléket — kézi és villanyhajtású — veszünk Nagyobb méretűeket. — Azonnal fizetjük. Cím: Budapesti Központi Üzemelőmelési Vállalat, Vörösmarty-utca 20. Tel.: 222—634.

Villanymotorral egybeépített váltóáramú, 110 voltos kovácsfújtatót keresünk megvételre, magánostól is. Erdőgazdasági Szerszámgyár, Budapest, VII., Péterfy Sándor-u. 34. 225—587.

BÚTOR

Nehéz dió háló, kerek és szögletes asztalok asztalosnál eladó, — XV. ker., Rákospalota, Klapka Gy.-u. 45.

Barokk kétszemélyes és barokk egyszemélyes, nádazott cseresznyefa rekamié különlegesség igényesnek eladó. Schiff, Szt. István-körút 26.

Elsőrangú használt, komplett kombinált szobaberendezést készpénzért vennék. Értesítést Vigh, Rákospalota, Arany János 89.

Jó állapotban levő bőrgarnitúrát veszünk „Készpénz 33" jeligére a főkiadóhivatalba.

Egy kettőszázhúsz cm alig használt kombinált szekrény sürgősen eladó. Cím: Ujpest, Anonymus-u. 54. Tályai.

Eladó egy Thék-féle telehálló, toalett nélkül, 8000-ért. Kovács, Rákosszentmihály, — Hársfa-u. 1.

Gyönyörű kaukázusi dióháló mahagóni belsővel igényesnek eladó. Ujpesti rakpart 11. IV. 2. Délután 5—8-ig. Vasárnap egész nap.

Foteltisztítás vagy átfestés specialistája **NEO — COLOR** Tel.: 185-205

Eladó: Szép kiállítású műbútor ebédlő, párnázott székekkel, egyszerűbb, egyszemélyes szobába való bútor, képek. — Hétköznap d. u. 4 órától: Kiss József-u. 32. I. 1.

Eladó kombinált szobabútor, íróasztal, háromajtós előszobaszekrény, bőröndök stb. Telefon: 327—078, este 6 órától, vasárnap egész nap. — Rippl-Rónai-u. 38, I. 7. sz.

Kerek asztal és négy nagyméretű fotelből álló garnitúrát és komplett dolgozószobát vennék, priváttól. Bálint Aladár, Népszínház-u. 46, IV. em. 4. sz.

Hálószoba, modern, kisipari munka, huszonötezerért eladó. Budapest, XIV., Hungária-körút százhuszonöt, földszint kettő.

Nagyméretű, ovális ebédlőasztal filccel, egyesületeknek, tárgyalásokra alkalmas, eladó. Tarcsay Vilmos-utca 19, II. 2.

SZŐNYEG

Szőnyegjavítás, átalakítás, rojtozás, mosás, Voszgericsián volt Kecskeméti-utcai szőnyegjavító, most: Szarka-u. 7. Telefon: 186—355.

Bundák, irhák átszabása, kullikabátok, bélések Somogyi szűcsnél, Kossuth Lajos-utca 5.

Férfi átmeneti kabát külföldi szövetből eladó. T.: 158—097. XII., Székács-u. 15.

Teljesen új burberry kosztüm, export szövetből, eladó. VII., Rákóczi-út 36. I. 1.

JÁRMŰ

B. M. W. 500-as oldalkocsis motorkerékpár, üzemképes, **eladó.** VI., Rózsa-u. 73. Fodrász.

100-as Sachs motorkerékpár, üzemképes, eladó. Óláh Antal Előszállás, MÁV-állomás.

Motorkerékpár javítóműhely, Szinyei-Merse 17. Javít szakszerűen, gyorsan bármilyen gyártmányt.

Womag 7 tonnás teherbírású tehergépkocsit és 1 drb 5 tonnás pótkocsit cserélnénk Csepel D-350 típusú, 3.5 tonnás tehergépkocsira, vagy esetleg Klöckner tehergépkocsira. Vas- és Fémhulladék Ipari Vállalat, Bpest, XIII., Váci-út 41. Telefon: 200—698.

Elcserélnénk egy 5 tonnás, generáljavított VOMAG tehergépkocsit, egy 3 tonnás generáljavított motorú V8-as Ford tehergépkocsit és egy javításra szoruló Opel-Blitzgyártmányú autóbuszt egy-egy üzemképes, 3.5 tonnás Klöckner tehergépkocsira. i. sz. Kőbánya Vállalat — Adorján, Budapest, III., Tavasz-u. 5—7. T.: 203—085

Jó állapotban levő 500 kcm-es, vagy nagyobb szóló motorkerékpárt veszünk — „Készpénz 33" jeligére a főkiadóhivatalba.

600-as oldalkocsis Zündapp motorkerékpár eladó. Szentes, József Attila-u. 6. Tokai Lajos.

Egy stráfkocsi eladó. XI., Albertfalva, Szabadság-út 32.

125 kcm-es Puch motorkerékpár eladó. — XX., Pesterzsébet, Munkácsy Mihály 46/B. **Jókai Mór-utcánál.**

175-ös Zetka motorkerékpár eladó. VI., Rózsa Ferenc-u. 71, II. 4. sz.

Motor- és kerékpárzománcozó: Balogh, Vörösmarty-utca 40. Vidékre is. 310—059.

Kardános kismotor, jókarban, generálozva, eladó. Rákospalota, Vécsey-u. 9.

100-as Mátra, elsőhátsó teleszkópos, újszerű állapotban 4200 Ft. Érdeklődés csak vasárnap. Bp., VI., Bajcsy-Zsilinszky-út 45, II. 9.

Teher Harley, generálozott motorkerékpár eladó. XI., Kovászna-u. 12.

250-es S. 4. Puch jókarban eladó. Dévaványa, Rákóczi-út 2. Berczi Lajos.

500 királytengelyes Standard személy oldalkocsival, 250 BSA, hiányos, 350 Jap papírokkal eladók. Megtekinthető minden nap délelőtt. Budapest, — XIV., Lengyel-u. 51, fszt. 8.

250-es S. 4. Puch igényesnek eladó. Szombat d. u., vas. d. e. III., Csillaghegy, Kossuth Lajos 13. Jász.

Eladó 500 kcm oldalkocsis DKV motorkerékpár. II., Retek-u. 25. sz.

Csónakoldalmotor, kitűnő, Sachs, eladó. Varga, Ujpest, Árpád-út 75. Este 6—8 között.

Puch 250 jó állapotban sürgősen eladó. X., Maglódi-út 40. I. 45. Kása.

200 kcm kardántengelyes BMW eladó. Bp., XI., Dombóvári-út 3.

Motorkerékpárok javítása soronkívül garanciával. Esztergapadot megvételre keresünk. — Kiss M. motorjavító, új címe: Szinyei-Merse-utca 10.

Ardle 250-es motorkerékpár eladó. Udvary, Budapest, XI., Ecsedu. 11. Sósfürdőnél.

175 Zetka, kifogástalan, 100 Csepel, ballongumis eladó. Szabalom, Marx-séta 32. sz.

BMW 750-es eladó. **Indián, FN,** Jap, Puch 500-as, vagy más üzemképtelen roncs motort vennék. XI., Tétényi-u. 15.

Állami vállalat keres megvételre üzemképes, vizsgázott, oldalkocsis motorkerékpárt, jó állapotban levőt. Nagyobb teljesítményűt. Ajánlatot: Bartha E., Budapest, V., Fejér György-u. 6, I. 1.

Használt motorkerékpárokat, csónakmotorokat készpénzért vásárol a KERAVILL motorkerékpárszaküzlete VI., Liszt Ferenc-tér 2 Telefon: 420—367.

200-as Méray—Puch eladó. XI., Kanizsai 49, Bukarest sarok.

Gumis kocsi, 20—70 q teherbíró, megrendelésre is gyártja. Juhász kovács, Pestlőrinc, Vörös Hadsereg-u. 448.

Utánfutó személygépkocsihoz, torziós rúgós és egy 2 kerekű hordárkocsi, golyóscsapágyas, sürgősen eladó. Schnur Simon, VIII., Karácsony Sándor-u. 14, fszt.

Eladó 125-ös Mátra. Erkel-utca 12, asztalos.

NYARALÁS, ÜDÜLÉS

Üzemi nyaraltatásra Zamárdiba 2 szoba konyha különbejárattal, víz mellett egész szezonra kiadó. Cím: özv. Barasits Pálné, Zamárdi, Damjanich-u. 44.

HANGSZER

120-as tangóharmonika, szép kivitelben, prima, eladó. VIII., Dobozi-u. 27, III. 4. Köves.

RÉGI KÖNYVEK

Magyar és idegen nyelvű könyvek és egy modern könyvszekrény eladók. Megtekinthető vasárnap 4—8-ig, Vorosilov-út 15, I. 4.

EGYÉB ADÁS, VÉTEL

Ikerablakok, ajtók kaphatók, építésből visszamaradtak. Méretre megrendelhetők. Asztalosnál. Almássy-utca 3.

Ajtók, ikerablakok készen és megrendelhetők, hajópadló. Miskolci-utca 112, 67-es villamos.

Csipkefüggöny, 250x260 méret, hímzett ecrü túlből, új, gyönyörű, külön 20 méter cérnatüll eladó. VII., Lenin-krt 44/46. I. 12/a.

Zománcozott tűzhely elsőrendű kivitelben eladó. VIII., Futó-u. 43. sz.

Tizedesmérleget 300 kg-ig, rollós iratszekrényt, szekrényt (festett) **vesznek.** Bpest, MÉH beruházási, XIII., Pannonia-u. 17.

Veszek használt kerítésdrótot, oszlopokat vidékről is lebontom. 330—009. Szabó, Napu. 32.

Gömbfahasz, duplafalú, szétszedhető, nagyméretű eladó. Vasárnap, Kútvölgyi-út 24/B.

4.30x6 m autóponyva eladó 1200.—. Balaskó, VIII., Kisfaludy-utca 28/B, I. 1.

Vas- és fémesztergálást, javításokat, bérmunkát és autócsavarokat vállal Sebesta Ferenc, Hungária-krt 80/a.

Nagytestű kacsák tenyésztőjüsai hat forintért rázás-, törésmentesen bárhová szállíthatók. „Immortella", Sárkeresztúr.

Családi házak és lakásleválasztások tervezését, építését vállalja építő-

Sodronyágybetétet, összecsukóságyakat, vasbútort, gyermekágyat készít, javít Prohászka, Zichy Jenő-utca 46. (Nyugatinál.)

Nagyon kedvező fizetési kedvezménnyel készítek rekamiét, fotelt, székeket. Farkas kárpitos, Wesselényi-u. 23. Bejárat Nagydiófa-utcából.

Gépek javítását, esztergályos munkát, csavarmenetek gyártását vállalom. Kozikné, VII., Elemér-u. 39. Pince.

Franciaerüst, bécsikék, bécsifehér, csincsilla, belgaórlás, sárgaróka, lepketarka fajnyulak, fajkecskék, — részletfizetésre, félszaporulatra. Cserélhetők másfajtákra. Válaszbélyeget Szilas kisállattenyésztés, Szeged.

Gyökeres vad, gyökeres hazai vesszőket, szőlőoltványokat ajánl Fülöp György, Abasár, Kossuth-u. 522.

Szőlőoltványok, Berlanderi és hazai gyökeresek termelői áron azonnal megrendelhetők. Endresz István, Abasár.

Week-end-lakás építéséhez egyedülálló, vagy kiscsaládos társat keresek rómaiparti telkemre. Tel.: 155—378, **este 6—9** közt.

Csemegeszőlők, lugasgyűjtemények, hazai gyökeresek termelőtől megrendelhetők. Dér Ignác, Abasár 120.

Buksi-rendszerű, acéltűágyas, szálvezetős, 180 tűs kötőgép és egy svájci kötőkészülék (64 cm) eladó. — 427—609. Bajza. 20.

Nyomáskapcsolót, úszó-kapc

»A DEREKABB A JÖVŐNEK IS LERAKJA ALAPJAIT«

EMLÉKEZÉS EÖTVÖS LORÁNDRA

1919. április 9-én, pénteken délután négy órakor temették el a nagy magyar fizikust, Eötvös Lorándot. A ravatalt, a Nemzeti Múzeum előcsarnokában, koszorúk sokasága borította, köztük a közoktatásügyi népbiztosság hatalmas fenyő- és babérkoszorúja. Két oldalt vörös őrség állt, s vörös zászlók kísérték végig utolsó útján...

A Magyar Tanácsköztársaság a nagy tudóst a maga halottjának tekintette, s most, halálának harmincötödik évfordulóján, ugyanilyen megbecsüléssel és tisztelettel adózik emlékének az egész magyar nép.

Méltán lehetünk büszkék Eötvös Loránd, a legnagyobb magyar fizikus emlékére. Tudományos munkásságával, mély hazafiságával, haladó gondolkodásával, igaz ember volt.

Az ifjú Eötvös tizenöt éves korában, író apját, Eötvös Józsefet, nevenapján verssel köszöntötte:

„Atyám, szerzője földi életemnek!
Te énnékem elmét és észt adál,
Föláldozom ezt kedves nemzetemnek,
Használja, hogyha méltónak talál,
Segítem őt a békében, csatában!
S a nagy munkához hordok egy követ,
Talán így vigadás lesz e hazában?!
S feléje majd szerencse, hír nevet,
S ha ezt tevém, célomnak megfeleltem
Tudom, hiszed: hogy ezt megérdemeltem."

»Kedves nemzetének« áldozta valóban egész életét.

Ez vezette a pályaválasztásnál is: »...minden egyénnek kötelessége, az emberiség boldogításáért tőle telhetőleg közreműködni; és én *a hazában kívánok az emberiségért valamit tenni.* A legfontosabb feladat az ország művelődésében, értem a szellemi művelődést, közreműködni, és ezt a tudomány terjesztésében látom...« — írta huszonegy éves korában.

Levetette hát az arisztokrata díszmagyart a laboratóriumi köpenyért, s életcéljául tűzte ki tudományos igazságok felfedezését az egész nép érdekében.

S bár ez a választása menekülés is akkor a politikai élettől, későbbi egész élete hitvallás volt a szabadság, a hazafiság — és ha nem is tudatosan — *a materializmus mellett.*

Heidelbergben annak a Helmholtznak tanítványa, akiről Lenin így írt: »Helmholtz agnoszticizmusa szintén afféle ‚szégyenlős materializmus'.« Korának az a tudóstípusa Helmholtz, akinek »természetszemlélete *velejéig materialista*«, ellenben olyan társadalomban él, mely a materializmust élesen elítéli s ezért, ha mint tudós materialista bár, de mint polgár idealista marad.

Eötvös ezt az életszemléletet magával hozta, s innen származik, hogy gondolkodásában sokszor kerül ellentétbe saját magával. Ugyanaz az Eötvös, aki ezt írja: »Az igazi természettudós... tudja, hogy osztályrészül a természet végokával szemben a lemondás jut...« így beszél 1901-ben az akadémiai közgyűlésen: »A középkor előítéleteinek és csodaszereinek lomtárából előkerestem a varázsvesszőt s azt nem imádsággal, nem isördöngösséggel, hanem a vesszőhöz, melyről a varázs az idők folyamán amúgyis lekopott, jobban illő *mechanikai érveléssel* arra bírtam, hogy feleletet adjon.«

Egész életét csupán *néhány, de alapvető kérdés* megoldására fordította. Elsőnek a folyadékok felületén működő erőket, az úgynevezett felületi feszültséget, amelynek hatására lesznek például a cseppek gömbalakúak, veszi vizsgálat alá s felfedezi azt a fontos összefüggést, melyet az egész világon Eötvös-törvény néven ismernek.

Három évtizednél tovább foglalkozott *a gravitációval,* és a nehézségi erővel. Ez az egyetemes erő nyilvánul meg a testek súlyában, ez az erő tartja össze a világrendszert és szabja meg az égitestek mozgását, ez határozza meg a tengerek felszínét s a Föld alakját. A nehézségi erő legfinomabb változásait a földön, azt, hogy merre és centiméterenként mennyivel változik a nehézség s mennyivel hajlik el iránya, mikor magasabbra emelkedünk és milyen az alakja a Föld-felület akár tenyérnyi nagyságú részének, *először a világon az általa szerkesztett ingával, az úgynevezett torziós ingával Eötvös határozta meg.* Az eredeti *Eötvös-inga* ott áll ma a Geofizikai Intézetben. A három lábon álló méternyi magas műszer felidézi alkotójának szavait, mellyel bemutatta: *»Egyszerű, mint a Hamlet fuvolája,* csak játszani kell tudni rajta, úgy, mint abból a zenész gyönyörködtető változatokat tud kicsalni, úgy a physikus a maga nem kisebb gyönyörűségére kiolvashatja a nehézségnek legfinomabb változásait.«

Az Eötvös-ingával való mérések felvilágosítást adnak a föld mélyében levő tömegek elosztásáról, az inga elcsavarodásának mértékéből ki lehet olvasni, hogy hol rejtőznek ércek, sótömegek, kőolaj, vagy földgáz mélyen a föld alatt.

Bár alkotásának »áruba bocsátása« sosem volt célja Eötvösnek, híre gyorsan terjedt, hamarosan feltigyeltek rá a külföldi olajkutató vállalatok is. Szinte tragikus s egyben jellemző az akkori Magyarország vezetőire, hogy míg Texastól Perzsiáig az »Original Made in Hungary« jelzésű torziós inga valóságos világgazdasági jelentőségre emelkedett, ugyanakkor a hazája felemelkedését mindig elsősorban szem előtt tartó Eötvös világraszóló találmányát itthon »nem volt mód« a haza javára gyümölcsöztetni.

A tudós Eötvös viszont, akit a hír világhírre emelt, akit *Einstein* is »a fizika fejedelmeként« emlegetett, mindvégig magyar hazafi maradt elsősorban. Fáradhatatlan volt a munkában. *Rybár* István, ma is élő tanítványa meséli, gyakran előfordult, hogy laboratóriumában este tízkor még dolgozott, akkor felváltatta magát, de már reggel ötkor újra ott volt s tanítványait pihenésre unszolva, maga folytatta tovább a munkát.

Elvéhez híven, mely szerint *»...az az érdem, hogy sokat tanult, még nem ment fel senkit a társadalmi kötelességei alól«*, kutatásai mellett hivatásának érezte, a tudomány eredményeinek terjesztését és az egyetemi oktatás megjavítását is. Tanára, majd rektora az egyetemnek, 17 évig az Akadémia elnöke s 1894-ben vallás- és közoktatásügyi miniszter. Minden tisztség vállalásában, ahogy miniszterré kinevezésekor mondta, nem a nagyravágyás, nem a hatalom utáni törekvés vezette, hanem hogy hazájának a tudomány szolgálatában jó munkása legyen.

Minisztersége alatt felállította az apjáról elnevezett Eötvös Kollégiumot, hogy zavartalan tanulási lehetőséget nyújtson a »szegényebb sorsú« diákok számára is. Hangoztatva, hogy »...a középkor kolostorainak erős fala közé zárt tudománya inkább a megőrzés, mint a haladás vágyáról tesz tanúságot...«, számos nagyszerű javaslatot tett a tudomány eredményeinek publikálásáról. Előadásaival mutatott példát, melyeknek tárgya — saját szavai szerint *»abból a tapasztalatból kiindulva, hogy a természetben egy jelenség önmagában sohasem történik«* — nem ideális, a természetben elő nem forduló esetek, hanem mindig maga a természet volt —, igen fontosnak tartotta a tudósok *alapos* munkáját. Hallgatóit pontos, kitartó munkára ösztönözte, fáradhatatlanul harcolt jobb nevelésükért, kísérleti lehetőségeik megteremtéséért, anyagi támogatásukért.

1905-ben lemond akadémiai elnöki tisztéről s ettől kezdve csak a tudománynak él. Elsősorban a gravitáció érdekli, de a földi mágneses erők térbeli változásai mérésének is kifejleszti egy rendkívül precíz módszerét. Elképzelhetetlenül nagy pontossággal kimutatja a súlyos és tehetetlen tömeg arányosságát. *E mérései adták meg az alapot azután Einsteinnek, hogy felépítse az általános relativitás elméletét.*

»A derék kora követelményeinek tesz eleget. *A derekabb a jövőnek is lerakja alapjait«* — mondta egyszer.

A jövő, melyről ő beszél — a mi jelenünk. S ha most gondolatban végigjárjuk a róla elnevezett tudományegyetem gazdagon felszerelt laboratóriumait, gondtalanul tanuló diákjainkat — a népünk gazdagságát szolgáló dunántúli olajkutakat —, ha ismerjük az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet munkatársainak elméletet továbbfejlesztő s a gyakorlattal nyersanyagkincsünket feltáró munkáját — ha számba vesszük az egyetemes tudomány máig elért újabb eredményeit — felötlik a kérdés: mit mondana mindezt látva a hazáját oly forrón szerető nagy tudós?

Ifjúkori versére gondolva, az őt jellemző szerénységgel bizonyára csak ennyit:

»A nagy munkához hordtam egy követ...«

Palotás Márta

Szalmás Béla kiállítása

Első ízben tárja munkásságát a közönség elé a Fényes Adolf-teremben *Szalmás* Béla. Nem fiatalember már, s csak férfi korának derekán nyílott lehetősége rendszeres művészi munka végzésére. De a kifejezés vágya, a művészi alkotómunka iránti szenvedély, az elhivatottság élő tudata már szinte gyermekségében kezébe adta a rajz-ónt mondanivalóinak művészi rögzítésére. Szalmás Béla — mint *D. Fehér* Zsuzsa katalógus-előszavában olvassuk — hosszú ideig gyári napszámosként élt, apja a nyolcgyermekes szerencsi levélhordó, még ipart sem tudott adni kezébe. Hát még művészi oktatásról gondoskodni? De valamit mégis adott fiának útravalóul az életbe: az olvasást, a könyv szeretetét s mesélőkedvvel fellobbanó érzékeny képzeletvilágot.

A kiállítás javarésze Szalmás Béla legújabb műveit mutatja be, de egy-egy jellemző darab izelítőt ad az elmúlt évek törekvéseiről is. Ezekből is egy rendkívül rokonszenves, talentumos, törekvő egyéniség szorgalmas odaadása rajzolódik ki. Itt látjuk a *Fasizmus ellen* című hat darabból álló lino-sorozatot, mely drámai erejével, komponálásmódjának feszültséget szuggeráló sűrítésével ma is döbbenetes hatást kelt. Mintha *Derkovits* hangján szólna hozzánk ezekből a sötét, kegyetlen időket idéző lapokból s Derkovits képszerkesztési módszere, színvilága, temperakezelése villan fel Szalmás régebben készült *Önarcképén* is. S valóban, kiben is látta volna annakidején példaképét a fiatal kallódó tehetség, ha nem osztályához hűséges proletárművész testvérében, akit néhány hónap híján két évtizede temettünk el? Ezekben a régebbi munkáiban, melyek között egy csendélet is szerepel, megmutatkozik a mesterségbeli problémák mélyére hatolni vágyó művész. Rajzkészsége már akkor meglepő. A tér viszonylatainak megismerésére ismét a legjobb mesterhez, *Cézanne*-hoz fordul. A nagy francia mester nyomdokain, útmutatásait folytatva elemzi a tárgyak egymáshoz való viszonyát a térben. Nem lehetett könnyű vállalkozás a napszámos munkában elnehezedett kezű művész számára ezekkel az alapvető művészi problémákkal megbírkózni. De Szalmás becsületes művészi hittel és kitartással fúrta bele magát a művészet mesterségbeli titkainak elsajátításába. Kétségtelen, hogy a nehezebb művészi utat választotta, s már maga ez a tény is növeli művészetének hitelét.

Az utóbbi évek termése, a számtalan tollrajz a természet és az ember mélyebb megismerésére irányul. A sok-sok tanulmány tükrözi Szalmás fejlődését, vonalkultúrájának, rajzának egyre biztosabbáválását s mindenekelőtt a művesség tiszteletét és szeretetét. Sárospataki utcákat, a vidékre jellegzetes tájakat örökít meg s a fehér-fekete korlátain belül érzékletesen fejezi ki a nyári napsütést, a felhevült, izzó levegőt, az őszi táj mélabúját, a tél friss, hószagú üdeségét. De megjelenik rajzaiban az ember is. Egyik legsikerültebb tanulmánya a *Favágó,* egy pincében fát aprító s rakosgató embereket ábrázol; amellett, hogy nagyszerű, jellegzetes mozgást rögzít s az alakokat, a tárgyakat kellemesen helyezi a térbe, kiválóan érzékelteti a halomba összedobott, laza farakás, bármely pillanatban bekövetkezhető megmozdulását. Vidám és mozgalmas ez a rajza, szinte halljuk a faaprító emberek fütyörészését. Néhány tollrajza a sárospataki fazekas-népművészek munkáját bensőségesen örökíti meg, közöttük *Szkircsák* Bertalannét, amint műhelyében festeget.

De a fekete-fehér mellett Szalmás a színek birodalmát is meg akarja hódítani. Színes kréta- és akvarellrajzai finom, változatos hangulatokat fejeznek ki s ezek a próbálkozásai is, bár még tapogatódzások, nagy reményekre jogosítanak. Nagy érdeklődéssel tekintünk Szalmás Béla további művészi eredményei elé.

(d. m.)

NAPLÓ — ÁPRILIS 10

Német könyvkiállítás nyílt meg Moszkvában. Az ünnepélyes megnyitón a szovjet kulturális élet számos előkelő képviselője megjelent. A kiállításon a múlt és a jelen Németországának tudományos- és szépirodalma vonul fel. A szovjet kiadású német könyvek 283 német író műveit ölelik fel, összesen 34 millió példányban.

⊕

Az Állami Faluszínház május 1-től kezdve minden este Budapesten is tart előadást Madách-téri színházhelyiségében. Az együttes több tagja vasárnap Miskolcra utazik, hogy megnézze Csizmarek Mátyás »Bújócska« című víg-játékát, melyet a Faluszínház is bemutat majd.

~

Érdekes, sikeres kísérletet mutattak be a Villamosművek házi színpadán. Az inotai, sztálinvárosi, tiszapalkonyai erőművek dolgozói két hivatásos művész közreműködésével előadták a Három a kislány kisszínpadra ügyesen alkalmazott változatát. A hivatásos művészek — Rafael Márta (Médi) és Szalontai Ferenc (Schubert) —, játéka lendületet adott az üzemi színjátszóknak. Mellettük kitűnő Schobert formált Fok Tibor és sikerült alakítás volt Marsay Lászlóné biedermeier figurája, Bartsch Miklósné és Székely Miklós Tchöll-házaspárja. Az együttes többi tagja: Rechnitzer László, Fáy Jenőné, Turiné, Kovácsné, Mihály József, Gergely Andor, Spát József, Makrai Sándor és Takaró Emil is igen nagy sikert aratott harmonikus játékával. A darab átdolgozója és rendezője Ráthonyi János volt.

△

A Vidám Színpad április végén új műsort mutat be. »Utazás a viták körül« a vidám, zenés kabaré címe. Feleky Kamill Kossuth-díjas, érdemes művész, Turay Ida, Kiss Manyi, Rácz Vali, Balogh Erzsi, Salamon Béla, Komlós Vilmos, Herczeg Jenő, Bársony István, Alfonso az új műsor főszereplői.

A varázsszem zöld fénye mellett

A „TARTUFFE" MOSZKVÁBÓL...

Szerdán este, szokás szerint, a *Ce soir en France,* tehát a francia Béke Rádió féltízes esti adását hallgattam. Igazán nem vártam azt a meglepetést, amit a bemondó a műsor végén jelentett be: a következő adás, azaz a féltizenegyes, a moszkvai Állami Akadémiai Kisszínházból a *Comédie Française* Tartuffe-bemutatóját fogja közvetíteni. Azt is hozzátette, hogy a III. felvonás első két jelenetét fogják lepergetni a néhány órával azelőtt felvett lemezről...

Régi és szenvedélyes rádiózó vagyok. Mint a hatalmas harcsákba szerelmes horgászok, gyűjtöm nagy élményeimet: a készülékkel elcsípett jó fogásokat. Nagyon megörültem hát, hogy hallhatom, hála *Popovnak és Branlynak* (ha már az a szerencse nem érhet, amely sok tízezer szovjet televízió-tulajdonos osztályrésze, hogy t. i. — ha messziről is —, de láthatják) azt az előadást, amely túlzás nélkül történelminek mondható a szovjet-francia kultúrkapcsolatok, »Molière Háza« és »Scsepkin Háza« történetében.

Még volt egy órám. Addig előkerestem 1845-ös, Sainte-Beuve előszavával, s több száz fametszettel ékesített *Molière*-emet, fellapoztam a *Tartuffe* III. felvonását és vártam. Közben azonban csak csavartam az ebonitgombot és hirtelen egy francia nyelvű adás ütötte meg a fülemet. Ez is a »nagy utazásról« szólt. Valami nyugati állomás lehetett. Feljegyeztem néhány érdekes adatot:

Pierre Descaves, a francia Nemzeti Színház főintendánsa nyilatkozatában elmondotta, hogy a színház főellenőre, de Rigoult úr már februárban megbeszélte Moszkvában az utazás sok apró-cseprő technikai problémáját. Nem is olyan kis problémák voltak ezek: hét tonna kulisszát kellett elszállítani. A franciák előzőleg teljesen újrafestették őket, a Cidhez pedig új kosztümöket készíttettek. Az egész anyagot hét vagon vitte a szovjet fővárosba, ahová maguk a színészek (tizennyolcan meg a rendezők, súgók, világosítók, öltöztetők) repülőgéppel utaztak. Ezenkívül kiállítást is rendeznek Moszkvában s elviszik Molière híres karosszékét. Az Úrhatnám polgárhoz azonban, tekintettel a balettre, szovjet művészek közreműködése is kellett, s így a helyszínen szerződtettek 29 muzsikust, 8 énekest, 16 táncost.

A francia társulat húsz előadáson lép fel, 14 Moszkvában, 6 Leningrádban lesz, mintegy 40.000 néző előtt. A moszkvai Kisszínház nézőterén fejhallgatós, szimultán-fordításos rendszer van, akár az ENSZ-ben!

Azt is hallottam, hogy a kulturális ügyek minisztériuma ebből az alkalomból ismét kiadta a Tartuffe-öt, a Cid-et és az Úrhatnám polgár-t oroszul, franciául és még külön kétnyelvű kiadásban is...

Közben letelt az óra. Újra bekapcsoltam a francia Béke Rádiót, eloltottam a villanyt, csak a varázsszem zöld fénye villogott.

»Kedves hallgatóink... A moszkvai Kisszínházban vagyunk. Az összes jegyeket már hetekkel ezelőtt eladták. Telt ház van. A lelkes moszkvai közönség a régóta várt társulatot a legmelegebb fogadtatásban részesítette. Az előadás végén a színészeket nyolcszor is kihívták a függöny elé... Most pedig hallgassák meg a III. felvonás két első jelenetét.«

Búgás. Most már hallatszik a színház nézőterének meleg, emberi zaja, köhögés, pisszegés. S aztán háromszor felhangzik a színpad padlójához ütődő bot (ez helyettesíti a gongot a francia színházakban) és *Damis* (André *Falcon*) már mondja is a pattogó verset:

**Mennykő csapjon belém, itt, ezen a helyen,
legyen zsivány, bitang, gazember a nevem,
ha bármely hatalom, tekintély visszatarthat...
(Vas István fordítása)**

És *Dorine,* a komorna (Béatrice *Bretty*) hiába csillapítja *Orgon* fiának haragját, hiába küldi el, a szenvedélyes ifjú megvárja, míg megérkezik Tartuffe (Jean *Yonnel,* a Moszkvában vendégszereplő társulat doyenje) és mikrofonon, éteren keresztül hallom-érzem a terem fokozódó érdeklődését: A főhős csak most jelenik meg, méghozzá pompás belépővel:

Már elrakhatod az ostort s a szőrcsuhámat...

mondja, miután észrevette *Dorine*-t, ravaszul hivalkodva önsanyargatásával. És hogy nevet a moszkvai közönség most, mikor a híres zsebkendőjelenet jön! Az álnok képmutató keszkenőt húz elő és kéri a csinos Dorine-t:

Couvrez ce sein que je ne saurais voir!
(„Nézni sem birom a keblét: födje be!" — Ma már szállóige lett ez a híres sor.)

...Sajnos, vége az adásnak. Két kis jelenet volt csak a zseniális műből, a legfranciább francia író legnagyobb darabjából, amelyet 1954. április 7-én este Moszkvában adott elő a Comédie Française társulata s én itt élvezhettem messziről, Budapesten.

Bajomi Lázár Endre

A párizsi művészek moszkvai vendégjátéka

Moszkvában a szovjet és a francia nép barátságának jegyében folytatódik a Comédie Française együttesének vendégjátéka. Április 8-án másodszor adták elő a francia művészek a »Tartuffe«-öt. Az előadást a moszkvai televízió is közvetítette: nagy számú közönség nézte meg a televíziós közvetítést a munkás- és diákklubokban, valamint az Ermitázs-színház termében, ahol tizenkét négyzetméteres vetítővásznat szereltek fel.

G. F. Alekszandrov akadémikus, a Szovjetunió kulturális ügyeinek minisztere villásreggelit adott a francia művészek tiszteletére. A villásreggelin részt vettek Louis *Joxe,* Franciaország rendkívüli és meghatalmazott nagykövete a Szovjetunióban, Pierre *Descaves,* a Comédie Française főigazgatója, a színház vezető színészei és a francia nagykövetség felelős munkatársai. Szovjet részről megjelent V. A. *Zorin,* a Szovetunió külügyminiszterének helyettese, V. Sz. *Kemenov* és N. J. *Tvordohljebov,* a Szovjetunió kulturális ügyei miniszterének helyettesei, Mihail *Carjev,* Mihail *Kedrov,* Jelena *Gogoljeva,* Ruben *Szimonov,* a Szovjetunió népművészei, Andrej *Abrikoszov,* az OSZSZSZK népművésze, valamint a Szovjetunió kulturális ügyei minisztériumának és külügyminisztériumának felelős munkatársai.

A moszkvai lapok ismertetéseket közölnek a »Tartuffe«-előadásról. A *Pravdában* Vaszilij *Toporkov,* a Szovjetunió népművésze méltatja az előadást. »Egészen sajátos előadási móddal ismertetett meg a Comédie Française együttese — írja. — Az a figyelem, amely az előadást kísérte, annak ellenére, hogy a darab nem anyanyelvünkön hangzott el, a jelenetek nyomán felzúgó lelkes taps — mindez elvitathatatlan bizonyítéka volt annak, hogy a moszkvai közönség nem csalódott várakozásában. A »Tartuffe« előadása nemes ünnep volt számára.«

Az *Izvesztyija* hasábjain Lev *Nyikulin* író ismerteti az előadást s a többi között megjegyzi: »A nép soraiból kikerült lángelme alkotásai külföldön is mindig találnak értékelőkre és tisztelőkre. A különböző nyelven beszélő, különböző nemzetekhez tartozó emberek kölcsönös megbecsülésben részesítik az igazi művészet magasszínvonalú kultúráját.« Befejezésül Nyikulin hangoztatja, hogy a szovjet és francia művészek kapcsolatai még közelebb hozzák egymáshoz a szovjet és a francia népet.

Thomas Mann »A Buddenbrook-ház« című regénye megjelent a Szépirodalmi Könyvkiadó kiadásában. A haladó európai irodalom e nagy, úttörő alkotását Lányi Viktor fordította magyarra. A kötet külső alakja, kötése, nyomtatása igen ízléses és méltó a műhöz.

MŰSORKÖZPONT NAPTÁRA

CSEHOV portrék és vázlatok (Hattyúdal, Jubileum, novellák, dalok) a Bartók-teremben április 10-én, szombaton este 8 órakor, április 11-én és 18-án, vasárnap d. u. 4 órakor és este 8 órakor.

„ERRŐL BESZÉL PEST..." az asztrád hangversenyek nagy sikerei az Erkel Színházban április 10-én, szombaton éjjel 11 órakor.

„BOB HERCEGTŐL — LILI BÁRÓNŐIG." Huszka Jenő legszebb melódiái az Erkel Színházban április 11-én és 18-án, vasárnap d. u. 3 órakor.

„ELTÖRÖTT A HEGEDŰM." Dankó Pista emlékezetére. A Fővárosi Népi Zenekar új műsora a Zeneakadémián április 11-én, vasárnap d. u. 4 órakor és este 8 órakor.

„OFFENBACH MESÉI" a Fővárosi Operettszínházban április 12-én és 19-én, hétfőn este 8 órakor.

„BÁL A VIG ÖZVEGYNÉL" az Erkel Színházban április 17-én, szombaton éjjel 11 órakor

„IDE FIGYELJENEK, EMBEREK..." Vidám műsor. Rendezte: Alfonso, a Zeneakadémián, április 18-án, vasárnap d. u. 4 órakor és este 8 órakor.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalmás Béla

VASAS

1964 APR

1011

8

Vasárnapi séták...

Szalmás Béla emlékkiállítása a Magyar Nemz

A Nemzeti Galériában Szalmás Béla (1908—1961) festőművész életművét láthatjuk. A kiváló művész Derkovits Gyula, Dési Huber István nagy magyar proletár-művészek nyomdokain járt. Gyermekkora, ifjúsága, sorsa nehéz gondokkal volt terhes. Férfikorát a nyomor, a háború árnyékolta be. 1945 után pedig már hiába lépett a feloldódás útjára, szervezete a sok-sok szenvedéstől elcsigázottan nem tudott megbírkózni a gyilkos kórral és alkotóerejének teljében, aránylag fiatalon, 53 éves korában halt meg.

Alkotó élete s így művészete későn alakult és korán abbamaradt. De művészete nemesen, kristálytisztán érlelődött, alakult.

Művei nehéz sorsáról tájékoztatnak. A nincstelenség, a nyomor, a szörnyű emlékű Valéria-telepi környezet sugalmazta témáit. Később, a háború sötét gondolatait juttatta kifejezésre.

1950-től már az élet színesebb, örömtelibb világa erjesztette művészi képzeletét. 1954-ben volt az első gyűjteményes kiállítása a Fényes Adolf-teremben, melyet egyértelmű kritikai elismerés kísért. S most tíz évre rá, a már halott művész életművét mutatja be a Nemzeti Galéria.

Különös szeretettel említjük művei közül a következőket: Halas, hagymás csendélet, Önarckép, Munkanélküliek, Kukoricás, Külváros című festményeit, Tihany, Dunaújváros, Mezőn, Valéria telep c. tusrajzait; Kislány korsóval, Nagymaros, Uszály c. fekete és színes krétarajzait.

A piros tilos

Mi vagyunk a filmszereplők

a strandon, a műhelyben, a kórházban

Tízéves a Kohó- és Gépipari Minisztérium filmlaboratóriuma, amely újabban a KGM Műszaki Tájékoztató- és Propaganda Intézet keretében működik. Az alkalomból tartott sajtótá- ből az alkalomból tartott sajtótá- műszaki tájékoztatási főosztályá- ió munkájáról, szerepéről a mű- svédelemben. Beszél a jövő ter- lió évente négy, ma már évi 12— bel- és külföldi műszaki és mun- filmjük kapott értékes kitüntetést

títették a stúdió két új kisfilm- ásvédelmi filmfesztiválján a mun- riájában az I., illetve III. díjat

at nyert filmet *Endrődi Sándor* án és *Rétfalvi József* fényképez- ékelteti a színek különféle lélek- k a munkásvédelemhez? Rendki- vánvaló ez, aki dolgozott megko- , s látott derűs, harmónikus szí- es, világos munkahelyet. Mindezt al alátámasztja.

testi épségét óvja, ha az érintés- piros festés különbözteti meg a t viszont célszerű, nyugtató, a ire festeni. A színek tehát figyel- folyásolják a fáradságot, tehát a ök megfelelő színezése a terme-

„A szemed világa" című kisfilm eratőrjét, Rétfalvi Józsefet sok ki- ivaló megjelenítése dícséri. Ha- lításai: ugyanaz a munkás vagy s túrájához, vagy a napfürdőzéséhez, vagy a divatos, zöld napszem- r hajlandó a védőberendezést ik. —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalmás Béla

NÉPSZABADSÁG

1964 MÁR 19.

1021

A Szalmás Béla emlékkiállítás szombaton nyílik meg a Nemzeti Galériában

A Tanácsköztársaság kikiáltásának 45. évfordulóján emlékkiállítást rendeznek a Magyar Nemzeti Galéria dísztermében, a három évvel ezelőtt elhunyt Szalmás Béla festőművész — a Szocialista Művészcsoport egykori tagja — alkotásaiból. Az emlékkiállításon — amelyet szombaton 12 órakor Pogány Ö. Gábor, a galéria főigazgatója nyit meg — a művésznek csaknem teljes életművét bemutatják. Az anyagban 24 festmény, 23 tusrajz, valamint 22 színes krétarajz, több linómetszet és néhány kerámia szerepel.

gyult a vendégek befogadásár
barátok, a munkatársak a va
rodából, az előkészítőből, a kés
áruraktárból, a könyvelésből o
szoronganak az ajtókban, a folyo
són, hogy legalább egy pillantá

Megnyílt Pécse

(Tudósítónktól.)

Teljesen szabályellenes, hog
kint hóvihar dühöng — erre gor
dolhattak szerda délelőtt a Péc
Járási Tanács nagytermében a

Szalmás Bela

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 MÁR 19

HEVESMEGYEI NÉPUJSÁG

— SZALMÁS BELA, *három évvel ezelőtt elhunyt festőművész — a Szocialista Művész-Csoport egykori tagja — alkotásaiból rendeznek kiállítást a Tanácsköztársaság 45. évfordulóján, a Nemzeti Galéria dísztermében.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalmás Béla

MAGYAR NEMZET

1964 MÁR 19.

Szalmás Béla emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

A Tanácsköztársaság kikiáltásának 45. évfordulóján emlékkiállítást rendeznek a Magyar Nemzeti Galéria dísztermében a három évvel ezelőtt elhunyt *Szalmás* Béla festőművész — a Szocialista Művészcsoport egykori tagja — alkotásaiból. A kiállítást *Oelmacher* Anna művészettörténész rendezi.

Szalmás Béla 1908-ban született. Első önálló kiállítását 1954-ben rendezte a Fényes Adolf teremben. A mostani emlék...lítás, amelyet március 21-én *Pogány* Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója nyit meg, csaknem teljes életművét bemutatja. Az anyagban 24 festmény, 23 kis rajz, 22 fekete-fehér krétarajz, több lino-metszet és néhány kerámia szerepel.

a francia—algéri

Párizsból jelenti az *MTI: Ben Bella* az eviani egyezmény aláírásának második évfordulója alkalmából nyilatkozott a *Le Monde* munkatársának. Kijelentette: *De Gaulle* tábornokkal való találkozásom nagyon fontos esemény volt. *A leglényegesebb nehézségeken túljutottunk.* Az együttműködés most *tartós formát* ölthet.

Ben Bella kiemelte a kölcsönös gazdasági érdekek, az olaj és a földgáz problémájá-

Szalmás Béla

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 MÁR 19.

NÉPSZAVA

1021

— A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG kikiáltásának 45. évfordulóján emlékkiállítást rendeznek a Magyar Nemzeti Galéria dísztermében a három évvel ezelőtt elhunyt Szalmás Béla festőművész — a szocialista művészcsoport egykori tagja — alkotásaiból.

1964 MÁR 20.
1021

Magyar Nemzet

Szalmás Béla emlékkiállítás

a Nemzeti Galériában

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KÖZELMÚLT hagyományainak ápolása, eredményeinek számbavétele, s a közönséggel való megismertetése a Magyar Nemzeti Galéria feladatai közt az egyik legszebb, legnemesebb. Nem könnyű feladat ez, hiszen a két világháború közötti évtizedek, s a II. világháború évei, ez a történelmileg tegnapnak számító kor iszonyú próbáknak vetette alá az embert. Sokszorosan nehéz megpróbáltatásoknak a proletár művészeket. Legtöbbjük életműve befejezetlen maradt, de munkásságuk torzó voltában is értékes része a magyar kultúrának. A megalkuvás nélküli, tiszta eszmeiség aranyfedezete, a kimondott meggyőződés ereje, igazsága áll mögöttük.

A *Szalmás* Béla emlékkiállításon egy őszinte, igaz emberrel, elveihez mindvégig hű proletárművésszel ismerkedhet meg a közönség. Sorsa társaiéval rokon: küzdelem az éhséggel, nyomorral, a mindinkább terjeszkedő fasizmus felismerése, üldöztetés és illegális munka. Majd a felszabadulást követő néhány nyugodtabb év és végül, amikor elképzeléseit sommázhatná, későn bontakozó művészetének termését betakaríthatná, 53 esztendősen elragadja a korai halál.

Betegségének gyökerei még a Mária Valéria telepi barakklakás idejére nyúlnak vissza. Művészetének állandóan visszatérő témája ez a nyomornegyed. Első jelentős festői próbálkozása az 1930-ban készült *Valéria telepi konyha*, s utána kitűnő rajzok és metszetek sorozata tanúskodik tisztánlátó, kemény ítéletéről. Az új élet szimfóniája is innen csendül fel, amikor a Habsburg főhercegnő nevével együtt eltűnnek az emberhez méltatlan odúk. Házak, lakások, otthonok épülnek, s az új városrész névadója a proletariátus halhatatlan művésze: József Attila. Egyetlen nagy ív, mélyen átérzett és átélt szimbólum ez Szalmás Béla művészetében.

KÜZDELMES ÉLETÉBŐL hozta magával az anyag, a művesség szeretetét. Színvilága, képeinek megformálása sokban Derkovits művészetére emlékeztet, anélkül azonban, hogy átvételről volna szó, hiszen életükben sosem találkoztak. Az azonos látásmód, azonos cél terelte Derkovits útjára Szalmás Bélát, művészetével megépült a híd az idősebb és fiatal generáció között.

Változatos technikával készült, nagyszerű grafikai biztonságot mutató rajzai, mondanivalójának mindig a lényegét tárják fel. Éhségtől tágult szemű gyermekek, munkában megtört, elnehezült munkásasszony, tájak és új életünk szimbólumai, gyárak, földből kinövő házak e rajzok témái.

A színek világát nehezebben hódította meg. Képeit néha, mintha valami tompa fátyol vonná be. Mégis a mondanivaló őszintesége művészi fokra emeli őket. Legsikerültebb munkáin, s különösen művészetének elmélyüléséről tanúskodó kitűnő önarcképein már a színeket is magához hajlította.

Sokat járta az országot. Sárospatakon ismerkedett meg Szkircsák nénivel, a kiváló fazekas népművésszel. Pompás rajzok sorozata tanúskodik erről a barátságról, de ez ösztönözte őt arra is, hogy erejét egy újfajta technikában, művészeti ágban is kipróbálja. Nagyszerű kerámiái, kedves, groteszk állatkák, szép, hímes tányérok új oldaláról mutatják be alkotójukat. Úgy tűnik, hogy hányatott életének minden mesélő kedvét, derűjét ezekbe a gyengéd humorral mintázott figurákba sűrítette. S a színek is, melyekkel annyit küzdött, itt keltek igazán életre. Égő szépségük olykor-olykor már palettájára is átlopakodtak. Művészi magáratalálásának pillanatában ragadta el 1961-ben a halál. Életműve befejezetlen maradt, de alkut nem ismerő embersége, példás helytállása mindenkor utat mutat. A tartalmas, szép kiállítást Oelmacher Anna rendezte.

Sárvári Márta

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR NEMZET

...vasz

...állomások ...tó fogadására

és 1900 holdon kukoricát. De mikor?

— Semmi tavaszi mozgás? Még a nyoma se? — nézünk rá.

— *Hacsak nem a kalapácsok csilingelése!* — rándít vállat és a kovácsműhely felé fordul.

— Az nem ugyanígy csilingel ősszel is?

— Nem bizony. Figyelje csak, milyen a hangja. Tavaszi. Kimondottan tavaszi csengettyűzés ez. Héj, Gubicz, gyere csak!

Jön *Gubicz* János kovácsmester. Rázza bozontos üstökét. Hogy mi a különbség? — nevet. Hajjaj! Amióta téeszek vannak, sok!

— *Mert képzelje csak őszszel, amikor kilenc lánctalpas szánt. Naponta 30 ekevasat kell kiverni. Tudja, hogy dörömbölnek akkor a kalapácsok, hogy nyög az üllő? Ez most csak tavaszi viháncolás. De hol a tavasz?*

Hol?

Elmenőben találkoztunk vele. Egy leány jött a baromfiólak felől. Valamit hozott a kötényében. S mikor mellénk ért, benyúlt és tenyerébe véve, úgy mutatta felénk.

Két bolyhos, fehér naposcsibét.

Illés Sándor

...leg, tetőzött ...na árhulláma,

...za felső szakaszáról

felső szakaszán már újabb árhullám indult el, s ez húsvétra eléri a fővárost.

Apadást jelentettek a Tisza mellékfolyóiról is, úgy, hogy az árvizvédelmi készültséget a vízügyi hatóságok mérsékelték. A Tiszán a jégtörő hajók minden veszélyt elhárítottak, s péntekre virradóra a folyam felső szakaszáról úgy elvonult a torlódásos jég, hogy már a veszélyes kanyarokat is elhagyta. Csak a Hernádon robbantották még a jeget pénteken is, s a tokaji bányászok már eddig 40 mázsa robbanóanyagot használtak el. A beköszöntött enyhe idő órá-

...uralkodója, táviratban mondott köszönetet *Dobi* Istvánnak, az Elnöki Tanács elnökének, Görögország nemzeti ünnepe alkalmából kifejezett jókívánságaiért.

Diplomáciai kapcsolat létesült hazánk és Kenya között

A Magyar Népköztársaság és Kenya között megállapodás jött létre a diplomáciai kapcsolatok nagyköveti szinten történő felvételéről. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Katona* János rendkívüli és meghatalmazott nagykövetet bízta meg a Kenya fővárosában működő nagykövetség vezetésével.

Ülést tartott az országgyűlési képviselők Békés megyei csoportja

Békéscsabán pénteken ülést tartott az országgyűlési képviselők Békés megyei csoportja. Megvitatták az építőipar munkáját s a szocialista brigádmozgalom eredményeit. Megyeszerte összesen egymilliárd ötvenötmillió forint értékű beruházást valósítottak meg. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján azonban többet kell törődni az anyag folyamatos szállításával, s a szakmunkások állandó továbbképzésével.

A szocialista brigádmozgalom kiváló eredményeket ért el Békés megyében.

Az országgyűlési képviselők elhatározták, hogy segítik a szocialista brigádok legjobb módszereinek elterjesztését.

Tanácselnökök értekezlete

A Minisztertanács a fővárosi, a megyei és a megyei jogú városi tanácsok vb-elnökeit csütörtökön és pénteken értekezletre hívta össze. Az értekezleten részt vett *Fehér* Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Kiss Károly*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának titkára és dr. *Dallos* Ferenc, a Minisztertanács tanácsszervek osztá-

SZALMÁS BÉLA

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA T. CÍMET

SZALMÁS BÉLA EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA

1964 MÁRCIUS HÓ 21-ÉN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET

POGÁNY Ö. GÁBOR

FŐIGAZGATÓ

MOND

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA 1957

6046 fnyv 1

Szalmás Béla

Szalmás Béla festőnek (1908–1961) aránylag rövid életútján kitartó társa volt a szegénység, a küzdelem a létért és a művészetért. Munkába törődött életének egyetlen tiszta öröme az alkotás. Hajléka és egyben alkotó-műhelye egyetlen szobácska a Valéria-telepen.

Elmúlt már negyven éves, amikor szűkös körülmények közt gyűrődő sorsába kis fényt hozott a nagy történelmi átalakulás. A Valéria-telep lebontása a festő eddigi életének is szimbolikus lebontása. Figyeli nemcsak szemmel, a rajz eszközeivel is, hogy porlik szét a múlt a bontócsákányok zuhogó ütései alatt és a régi nyomortanyák helyén hogyan épül a tisztító jelen. Rajzai közt egész sorozat őrzi ezt az emlékét.

Élete utolsó esztendeiben még egy számára egészen új műfajjal, a kerámiával is foglalkozott. Edényei határozott formaérzékről tesznek tanúságot, díszítményeiben a népi fazekasság motívumkincsét fogalmazza át s használja fel.

Heil Olga

Kójalhalmajok
1964 nyár

Pályázati

A Magyar Jogász Szövetség, Hazafias Népfront Országos anácsa, a Közalkalmazottak zakszervezete és a Szövetkeetek Országos Szövetsége az ábbi témák kidolgozására rdet pályázatot:

) Államjog és államigazgatási jog köréből:

Vizsgálati szempontok és módszerek a tanácsi szervek tevékenységének értékeléséhez. (Kidolgozandó tanácsszintenként — akár a tanácsra, a vb-re, vagy a szakigazgatási szervekre vonatkozóan.)

A tanácstestületek alkotó, irányító és ellenőrző tevékenysége fejlesztésének feltételei és módszerei. (Kidolgozható tanácsszintenként konkrét területi példák és tapasztalatok felhasználásával.)

A szakszervezetek és a tanácsok együttműködésének formái és fejlesztésük lehetőségei.

A munka megtervezése, mint a vezetés folyamatos feladata a tanácsi szervekben.

) Büntető és büntető eljárási jog köréből:

A büntetőjogi felelősség megállapítása gondatlan cselekményekért a Btk. 18. §-a, vagy 22. §-a alkalmazása esetén.

A védelem jogai és kötelességei az új büntető eljárási szabályok alapján, különös tekintettel az előkészítő eljárásra.

A társadalmi tulajdon elleni kisebb súlyú büntettek megjelenési formái és elbírálási problémái az ítélkezési gyakorlatban.

Szalmási Béla

1.

Szabad Művészet

1950. 10. 415. l

Szalmás Béla festö.

Béke és Szabadság. 1954. 15. sz. ápr. 14. 15. l.

Szalmás Béla munkásfestö.

Szab.Nép.1950.221.sz.szept.22. 6.l.

Szalmássy János
nebrán
1897 – 1901.

Éimisk 1930
89. l.

rre vonatkozó fizetési meghagyást
n fogom beterjeszteni.-
elszámolásomra a felmentvény megadá-
alam előlegezett 255.74 pengőnyi
yozását.-

Maradtam kiváló tisztelettel:

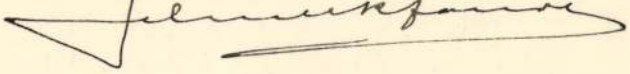

FMH

Szalmás Béla, festő

A Nemzeti Galériában nyílt meg a „Valéria-tó" elindult, tanulmányokat csak autodidakta módon végző művész emlékkiállítása. Nagy tehetsége egy jóllehmaradt életmű tanulmányait mutatja be: „Valéria telepi Konyha (1930.), Halas-hagymás, Alma – körte, Utca, 1960 → Repr.

Gy. M.: Szalmás Béla emlékkiállítása 2

Esti Hírlap 1964. május 21.

MDK

Szalmássy S.

Fatárgyakkal vett részt a tallini kiáll.-
on.

Cikk: Népművészeti, háziipari és ...

Magy Iparművészet, 1936. 29-30.lap

Szalmás Béla

Tájkép, kréta

Miécsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalmás béla, festő MDK

1

Emlékkiállítása nyílt meg a Nemzeti Galériában. Szalmás béla proletárfestő. Nyolcgyermekes családból származik. 19 éves korában Szerencsről Pestre gyalogolt s itt segédmunkás lett. Az Iparrajz iskola esti tanfolyamán tanult s a Nemzeti Színház díszletfestő műhelyébe került.

Murányi-Kovács Endre: Szalmás béla emlékkiállítás 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. máj. 6.

MDK

Szalmás Béla

Falurészlet	tusrajz	30x40
Napos utca	"	22x37

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 36.l.

MDK

Szalmás Béla

Koll.kiáll. a Magyar Képzőm. Szabadszervezetében. 1950.ápr. Magyar Művészet 1950. 160.l.

MDA.

Szalmás Béla

A müvész özvegyének kiállitását megnyitották.

Pestmegyei Hirlap 1965. márc.19. lap -

Fénykép

Magyar Foto: L A 4406/1 Hegedűsné

Szalmás Béla: (Falusi táj)

Tüss-rajz

Jelz. j.o.: „Szalmás 53"

1954. IV. 6.

Neg. van

Szalmás Béla, festő MDh

2

A II. Világháborúban katona lett. Megszökött, s dinnyecsőszként bújt meg valahol vidéken. A felszabadulás után egy ideig a „halálra ítélt" Mária Valéria telep nyomorúságos képeit ökölítette meg. 1961-ben halt meg.

Murányi-Kovács Endre: Szalmás Béla emlék-kiállítás 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. máj. 6.

Fényhép

Béke és Sz. 236 Hegedűsné

Szalmás Béla: Napfény

Grafika

Jel. j.o.: „Szalmás..."

1954.

Szalmás Béla festő

Emlékkiállítása nyílt a
Nemzeti galériában

Népszava, 1964. március 22., 10. oldal.

Szalmás Béla festő M.D.K.

53 éves korában halt meg.

A Mária valériai telepi barakklakásban lakott

Valéria telepi konyha / 19306

Sokat járta az országot.

Sárospatakon ismerte meg Szkircsák nénit a ki
váló fazekas népművészt.

Magyar Nemzet 1964. március 28. 4.1. • /•

Fényképész

Magyar Foto: Lt 4406/3

Hegedüsné

Kalmás Béla: Napfény

Tüsi-rajz

1954. IV. 6.

Neg. van

Szalmás Béla M.D.K.

szkircsák méni hatására kezdett kerámiával fog-

la lkozni.

1961-ben halt meg.

Sárvári Márta: Szalmás Béla emlékkiállitás a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1964. március 28. 4.l.

Szalmás Béla festő M.,.K.

A Szocialist Müvészcsoport tagja volt.

Ezleőtt 3 évekel halt. meg.

1908-ban született.

Első kiállitását 1954-ben rendezte.

Szalmás Béla emlékiállitás a Nemzeti Galériába

Magyar Nemzet 1964. március 19. 4.1.

Szalmás Béla M.D.K.

Emlékkiállitás a Magyar Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1964. március 18. 4.1.

Szamás Béla

Kiállítása a Nemzeti galeriában. Rajzai, metszetei, kerámiái. Néhány éve halt meg. Küzdelmes élete volt.

Havas Lujza: Három kiállítás

Négyszava

Kalmár Béla, festő

MDK

Önarckép 1950-ből.

Repr.

— : Kalmár Béla emlékkiállítás a Nemzeti Galériában 9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. március 22.

Szalmás Béla [festő] MDk

A Nemzeti Galériában a Szalmás Béla emlékkiállítás látható.

– :A hét négy kulturális programja 10. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 14.

Szalmás Béla, festő

MDK

A Nemzeti Galériában Szalmás Béla emlékkiállítás.

—: A Lét végi kulturális programból 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 11.

Szalmás Béla
festő

M.D.K.

Önarckép (repro)

Élet és Irodalom, 1964. április 11 – 9 lap

Kalmár Béla festő

MDK

Emlékkiállítása a Nemzeti Galériában

—: A hét végi kulturális programokból 10

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 21.

MDK

Szalmás Béla, festő

A három évvel ezelőtt elhunyt festőművész, a Szocialista Művészcsoport egykori tagja emlékkiállításán 24 festményt, 23 tusrajzot, 22 színes krétarajzot, több linómetszetet s néhány kerámiát mutatnak be.

— : A Szalmás Béla emlékkiállítás szombaton nyílik meg a Nemzeti Galériában 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 19.

Szalmás Béla grafikus M.D.K.

1964-ben emlékkiállitása a M. Nemzeti Galériában

Értékes műkincsekkel gazdagodott a Nemzeti Galéria

Magyar Nemzet 1964. január 14. 3.1.

MDK

Szalmás Béla

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Szalmás Béla

A Magyar Nemzeti Galéria 1965.

Szalmás Béla György

Szerepel a pozsonyi „Naiv művének Dicsmálójás"

Nagyművelés 1966 XI. n. 38 old.

Szalnás Béla.

A földalatti gyorsvasút földalatti-pályaudvar csarnokát díszítő mozaik-kép tervezését két képpel pályázta meg.

Magyar Nemzet, 1957. aug. 9.

Szalmán Béla.

A fáklalatti gyorsvonal fáklalatta-
pályaudvar vasvaskút dörtt nevnik-
kép tovereszt két képpel pályásta
meg.

Lagyar-Nemzet, 1951. aug. 9.

M.D.K.

Szalmás Béla.

Festőművész meghalt.

Meghalt Szalmás Béla festőművész.
Magyar Nemzet.1961. ápr.18. 4.old.

Szalmás Béla (4.

A linóleum melnést sokmosoviló cidulát kenülésére is felhannélte. Ezekből sem i sem maradt meg. 1941-ben ujból behivtát katonának. 1944-ben elhozta alakulatál. Magyarországon maradt és dinnyecsőss lett. Mindig nagy gondolat rajzott kükönös növényeket. tolt.

Szalmás Béla emlékziáll. Bp. 1964.
Kat. ber. Oelmacher Anna.

Szalmás Béla

Életrajz 1.

Gyermekkorából kedvé rajzolgatott, de a módszeres tanulásban csak felnőttkeit, az iparrajziskola esti tanfolyamán jutott. Napszámos volt. 1927-ben Szerencsről Pestre gyalogolt, hogy munkához jusson. 8 lestvére volt. Szalmája nem lévén, ide-oda hajódott volt.

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
kat. bev. Odmacher Anna.

Szalmás Béla

5.)

A felszabadulás után még 5 évig fizikai munkával tartotta fenn magát, ugyanakkor folytatta szerény stúdiumait. 1950-ben kapott csepp kis művész segélyt, s egy nagy lemondással – csak művészi feladataihoz fordult. Különbi. rö technikákban kísérletezett – A szinekkel nehezebben ment. Sok önarcképet rénit – fott. —

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.

Kat. bev. Oelmacher Anna.

Szalmás Béla 6.)

Nemzetke a csendéletet. Igazi hal nagy, gyakran papírból kivágta, felfűzte függőlegesen. Nagyon sokat olvasott.
Első önálló kiáll. 1954 márc. Fényes Adolf terem. 40-es éveinek közepén járt ahol. 1955-ben műtermes lett. Műtermében Zemenceje volt, ahol kerüziáit épette. Mozaikkal is próbál zott. Meghalt 53 éves korában. Gyomrát operáltás klórólag.

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
kat. bev. Delmarchet Anna.

Szalmás Béla

Festmenyek

9. Önarcrép, 1951, temp., 59×41 cm.
10. Emy alnik, 1952, " 68×100.
11. Alvó muntás, 1954 " 50×64.
12. Kötélhúzók, 1956 o.k. 70×165
13. Kutoricás, 1956 o.k. ~~75×74~~ 21,5×31,5
14. Alvó fiu, 1957, temp. 55×74
15. Holos gendélet, 1957, " 60×83,5
16. Almát, papirhatás, 1957, " 49,5×44,5 cm.

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
kat. bev. Delmacher Anna.

Szalmás Béla Festmények

17. Halas, Fokkagmás csend. 1958. temp. 55×65,5
18. Bohóc, 1958. temp. 61,5×83,3 cm.
19. Virágok, almák, 1953. temp. 52×65,5
20. Almák, 1959. temp. 50×70,5 cm.
21. Szilva csendélet, 1959. " 57,5×70,5
22. Munkanélküliek. 1959. " 50×70 cm.
23. Önarckép. 1960. " 53,5×43.
24. Megbenélés. 1960. " 50×70.

Jott.

Szalmás Béla emlékkiállítás. Bp. 1964.
Kat. Geo. Oelmacher Anna.

Szalmás Béla

Élete első önálló kiállítását rendezi a Fényes Adolf-teremben Szalmás Béla, aki a felszabadulás előtt gyárimunkás volt, majd felfigyeltek tehetségére. A március 27-én 6 órakor nyíló kiállításán főleg tollrajzokat, néhány akvarellt és olajfestményt is láthatunk.

*

Magyar Nemzet

1954. márc. 27.

(Napló.)

Szalmás Béla

Fehte és szines krétarajzok

48. Hamika, 1932 — 245 x 260 mm.
49. Könyöklő lányra, 1937. 320 x 225 -
50. Kislány korsóval, 1939. 500 x 350 .
51. Alvó lány. 1939. 425 x 223 .
52. Téli táj. 1941. 330 x 500
53. Öni táj Sárospatakon, 1950. 308 x 422 .
54. Vásár Sárospatakon. 1954. 240 x 345
55. Táj házakkal. 1954. 243 x 325
56. Bebolul. 1954. 240 x 340 mm.

folyt.

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
Kat. bev. Oelmacher Anna.

Szalmás Béla

Juszajsz

33. Táj bogyával. é. n. 300 x 452 mm.
34. Szkiszcsák néni dolgozik. 1954. 200 x 337 "
35. Szkiszcsák néni fest. 1954. 210 x 246.
36. Kukoricanárat. 1954. 267 x 310 "
37. Dombos táj. é. n. 263 x 344 -
38. Paranthárat. 1957 300 x 384

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
Kat. bev. Oelmacher Anna.

Szalmás Béla Juszajrot

39. Felhős táj, 1958, 307 x 435 mm.
40. Parantudvar, 1958, 213 x 273.
41. Kofát. 1958. 244 x 344.
42. Ön 1959. 247 x 270.
43. Valéria Telep " . 190 x 345.
44. Utca, 1960. 220 x 294
45. A Valérián " 191 x 300
46. Halálra ítélt Barok, 1960, 245 x 345
46. Uj Szárat, 1960, 274 x 500 mm.

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
Kat. bev. Delmacher Anna.

12.

Szalmás Béla

Fekete és hiner krétarajzok

66. Jáj, é. n. 330 × 475 mm.
67. Kék hegyek, kék felhők, é. n. 250 × 330 "
68. Ussáfy 1959 265 × 345 "
69. Vizparton, 1959. 267 × 340 "
70. Út a faluba, " 303 × 358 "
71. Útmenti fák, é. n. 243 × 340 "
72. Kertben pihenő 265 × 345 "
73. Napfény, é. n. 207 × 293 "

---

tost.

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
Kat. bev. Delmachel Anna.

13

Szalmás Béla Tetete és nincs Krétarajzok

57.	Őszi lombok.	1955.	203 x 280 mm.
58.	Városrész.	1957.	210 x 340 "
59.	Nagymaros.	1958.	240 x 340 "
60.	Öni szántás	1953.	250 x 330 "
61.	Kerti ház	1953.	240 x 345 "
62.	Tájkép	1959	230 x 265 "
63.	Kertben	1959	183 x 260 "
64.	Grümölcsösben. é.n.		250 x 380 "
65	Nyárvége.	1959.	154 x 280 "
~~66~~			

Toft.

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
Kat. ber. Oelmachel Rhna.

12.

Szalmás Béla

Fekete és nincs-krétarajzok.

74. Tinta reggel. é.n. 165 x 342 mm.
75. Merci út. é.n. 160 x 325 "
76. Kovatavan 1959 215 x 275 "
77. Eső után. 1960 242 x 242 "
78. Önarckép. é.n. 142 x 120 "
79. A lámpás. é.n. 145 x 92 "

Soft. Linoleum melnebet.

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
Kat. bev. Oelmacher Anna.

13.

Szalmás Béla

2

— 20 éves korában megnősült és gyermekül is született. A Mária Valéria nyomvonalepen lakott családjával. Ott festeke első olajképét 1930-ban. Példaképe Nagy Balog volt, de más előtte járt proletárfestők is. Az első kis festményeket sokáig csak rajzolt.

Jolt

Szalmás Béla emlékezik, Bp. 1964.
Kat. bev. Oelmacher Anna.

Szalmás Béla

Linóleum metszetek

80. Ovasztép 1939 — 184 x 124 mm.
81. Kislányom " — 203 x 130 "
82. Sapkás lány 1939 — 190 x 130 "
83. Déli pihenő é. n. — 143 x 225 "
84. Miniatúrok é. n.
85. Fasizmus sorozat é. n.
86. Valéria telep, Háború é. n.

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.
Kat. bev. Delmacher Anna.

Szalmás Béla 3.)

A 30-as évek elején felfigyelt rá és bjukatta a Nemz. Szinhás diszletfestő műhelébe. Mint szocialista azonban nem maradhatott ott – többször hányortatta elveit – Rajzaiban már politizált, linóleum metszeteket is kénilett. Fölémája a cseperedő gyerek, satnya kislány, apja mellett, a háború lányai sőt

Szalmás Béla emlékkiáll. Bp. 1964.

Kat. bev. Oelmacher Anna.

Szalmár Béla

kiállitott grafikái:

Sárospataki emlék, fusrajz, 20x25 cm.

Zuglidet, nincs kréta, 30x25 cm.

7o művész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

4-lev.

Szalmás Béla Fesztmüjet

1. Valéria telepi konyha, 1930. o. k. 35 × 44 cm.
2. Lány babával, 1939. temp. 45 × 45 "
3. Külváros, 1947. " 27,3 × 31,1 "
4. Önarcrép, " o. temp. 50 × 47
5. Alma-körte csend. 1948, o. k. 31,5 × 36,5
6. Önarcrép, 1950. temp. 59 × 41 cm.
7. Pihenő lány, " " 60 × 100
8. Halas, hagmás csend. 1951. temp. 56 × 40 cm.

pfp.

Szalmás Béla emlékkiállítás. Bp. 1964.
Kat. bev. Oelmacher Anna.

11.

Szalmás Béla

Juszajzor

25. Tihany, 1948, 210 x 340 mm.
26. Gabona Zeren lét, 1949, 348 x 490 "
27. Utca Sárospatakon, 1950, 226 x 315 "
28. Dunaujváros, 1950 296 x 420 "
29. Korongolás, 1951 248 x 353 "
30. Ipari táj 1952 225 x 320 "
31. Mezőn, 1952, 253 x 395 "
32. Gardasági udvar 1952. 275 x 423 "

Szalmás Béla emlékiállítás. Bp. 1964.
Kat. bev. Oelmacher Anna.

11.

Szalmás Béla

kiállított festményei:

Hegyaljai tájak, olaj, 25x30 cm.

70 művész kiállítása, Bp. 1957. Bp. 1957. 17 lev.

3. lev.

Szalmás Béla

(1908)

Valéria. Telep, 1960, olaj-tempera, fa
100 x 136 cm

Az felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. Kiállítás 31 l.

Szalmás Béla

kiállított festménye.

Gendélet, olaj, 40 x 70 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk. : Kisdiginé Pirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

12. l

M.D.K

Szalmás Béla
festőművész

Az elhunyt művész Róma
Emmy férje volt.

Fedor Ágnes: Egy asszonyélet
Nők Lapja, 1966. márc. 5. – 8 lap

MDK

Szalmás Béla

Ferenc tér, tus, sz.cer.

Valéria telep, tus

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 196o

WDK

Szalmás Béla

festő

Bolgár lc.: Sz. B.

kiállítása. SzM.

1954. 132-133. l.

(képpel)

MDK

Szalmás Béla

Valéria telep, o.temp.

Felszabadult Gy. művészete S.Szcl. 1950.

MDK

Szalmás Béla

Souvenir de Sárospatak, tus

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois D'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

— 1. — M. D. K

SZALMÁS Béla festő

53 éves korában meghalt

Apja a 8 gyermekes szerencsi levél-
hordó még ipart sem tudott rezibe
adni. Pesten téglagyári munkától a
díszletfestésig mindennel próbálko-
zott

./.

Magyar Nemzet 1961. ápr. 18. 4. l.

Szalmás Béla, festő MDk

1927-ben került szerencsről a fővárosba. Egy szobrászműhely csiszolómunkása volt. Az Iparrajz-iskola esti tanfolyamát végezte. A II. Világháború alatt antifasiszta röplapokat metszett linóleumba. A felszabadulás után továbbképezte magát. Most meghalt 53 éves korában.

— : Hír — Halálozás 10. l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. ápr. 18.

Szalmás Béla, festő 17 Ok

Temetése ápr. 21-én a Farkasréti temetőben.

-: Hír

8. 1.

NÉPSZABADSÁG, ápr. 1961. ápr. 19.

Szalmás Béla

"Vásárcsarnoki munkások"

Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás.I.
Szabad Nép. 1950. VIII. 27. 11.1.

MDK.

Szalmás Béla grafikus

"Cséplés"/tusrajz/

III. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
1954.dec.-1955.márc. 15.1.

— 2. — M. D. K.

SZALMÁS Béla festő

Az ipartaji iskola esti tonfolya-
mán tanult rajzolni

1954. bemutatkozó kiállítása
„A fasizmus ellen" c. lino sorozat.

Róna Emmy festő férje
d. m. meghalt Szalmás Béla festőművész

Magyar Nemzet 1961. ápr. 18. 4. l.

Szalmás Béla

MDK

Tájkép, kr.

VIII. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK.

Szalmás Béla grafikus

"Falurészlet" /tusrajz/
"Napos utca" "

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Moczarnok, 1955. 36.1.

Szalmás Béla festőművész

Tanulmányok

Tájkép

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem

Szalmás Béla festőművész

Tájkép
Épülő viztorony a gépállomáson

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954
Fényes Adolfoterem.

Szalmás Béla festőművész

Tanulmány /Cséplési verseny ismertetése/
Tájkép

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954
Fényes Adolf terem.

Szalmás Béla festőművész

Önarckép
Csendélet

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954
Fényes Adolf-terem.

Szalmás béla, festő M Dli

1961. április 17-én elhúnyt.

–: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. ápr. 18.

Szalmás Béla festőművész

Tájkép, gyárral

Kórók

Szalmás Béla kiállításának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem.

Szalmás Béla festőművész

A Megyer8hegy
Gépállomásról

Szalmás Béla kiállításának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem.

Szalmás Béla festőművész

Győr

Sárospataki utca

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem.

Szalmás Béla festőművész

Épül a Földalatti vasut

Festékőrlő fazekas

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem

Szalmás Béla festőművész

Akt
Fejtanulmány

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem

Negativ

Petrás: 670

Kerényiné

Szalmás Béla:

Szalmás Béla festőművész

Pihenő aratók

Gyümölcsérés

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954.
Fényes Adolf terem

Szalmás Béla festőművész

Választási gyülés Sellyén
Fasizmus ellen

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954
Fényes Adolf terem

Szalmás Béla festőművész

Gödi táj
Leányfaluból

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954
Fényes Adolf terem

Szalmás Béla festőművész

Kerti fák
Udvar

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954
Fényes Adolf terem

Szalmás Béla festőművész

Tavaszi táj
Sárospataki táj

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954
Fényes Adolf terem

Szalmás Béla festőművész

Tájkép
Virágzó fák

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954
Fényes Adolf terem

Szalmás Béla festőművész

Őszi kert
Pentelei régi ház

Szalmás Béla kiállításának katalógusa 1954 Fényes Adolf terem.

Szalmás Béla festőművész

Öregasszony
Pihenő a cséplőgépnél

Szalmás Béla kiállitásának katalógusa 1954
Fényes Adolfuterem.

Szalmás Béla (1906–)

Naprafogó, tus, 214×274 mm.

Ltn. F. 58. 24.

Magyar rajz és arvarell. A XIX és a XX. század. A lat. bev. Oelmacht Anna. Bp. 1959.

44.

Szalmás Béla

(1908)

Valéria telep, 1959, papír, tus 19 x 27,5 cm

Ferenc tér, 1960, papír, tus, vászon ceruza
120 x 184 cm

A felszabadult Budapest művészete.

Budapest, 1960. Kiállítási katalógus
36 l.

Orbán Antal: Betlehem. Színes plasztika. — Bethlehem. Farbige Plastik. — Bethléem. Plastique colorée.

Szalmásy Sándor: Faragott körtefa-dohányszelencék és kulacs. — Geschnitzte Tabaksdosen und Feldflasche. — Tabatières et flacon en bois sculpté.

Magyar Iparművészet
1929.

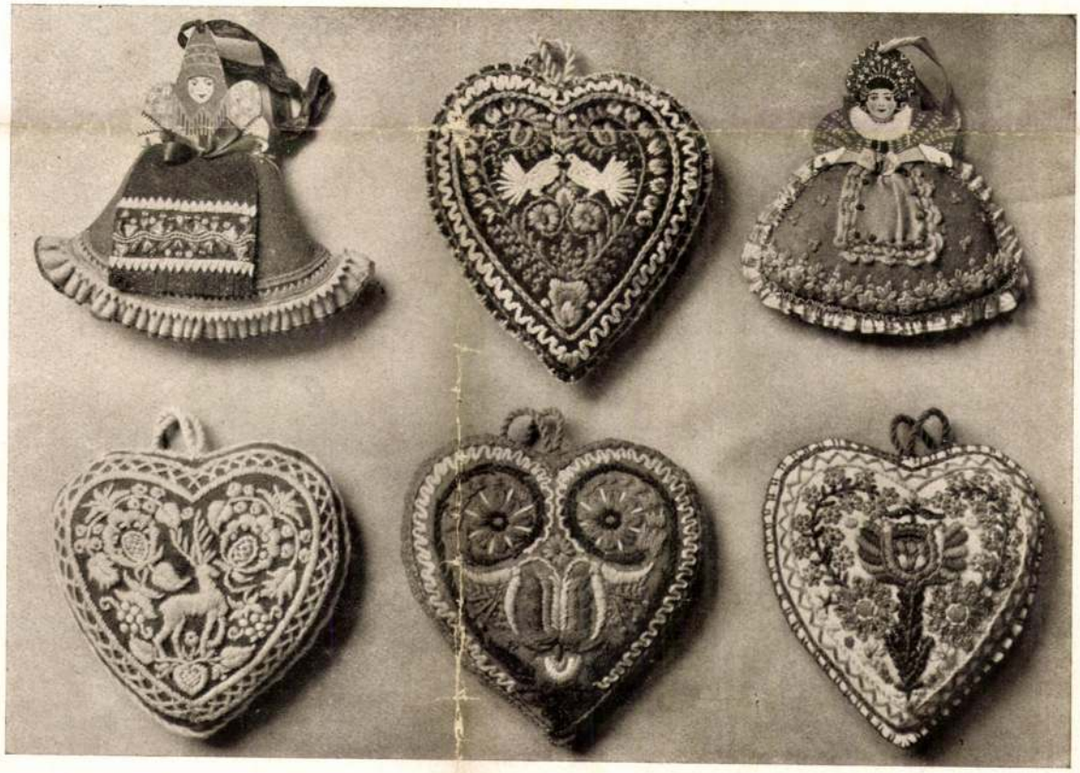

Szikszay Sándor: Faragott evőkészlet, kulacs és fokos. Hímzett tűpárnák. A négy szívalakút Bazala Béláné, a másik kettőt Payer Gizella tervezte és készítette. — Geschnitztes Esszeug, «Kulacs» und «Fokos». Gestickte Nadelpölster. — Objets en bois sculpté et pelotes.

Szalmásy Sándor: Faragott körtefa-dobozok. — Geschnitzte Holzdosen. — Boîtes en bois sculpté.

ÚJABB TÖREKVÉSEK EGY HAMBURGI KONGRESSZUSON

Írta: HAUSWIRTH ÖDÖN

A német festők birodalmi szövetségének északnémet csoportja ez év májusában rendezte meg évi nagygyűlését Altonában hét ország kiküldötteinek és mintegy 200 német delegátus részvételével, összesen kb. 1000 résztvevővel. Ez az élénk érdeklődés egyrészt a közérdekű tárgyalásoknak, másrészt egy jól megrendezett szakirányú kiállításnak szólt. A gazdasági irányú tárgyalásokkal párhuzamosan folytak a művészi irányú megbeszélések, melyeknek szinte aláfestésére, tán helyesebben illusztrálására szolgált a kiállítás, amely az anyagok és szerszámok megfelelő alkalmazásának bemutatása mellett egy rendkívül érdekes, 16 tökéletesen berendezett helyiségből álló csoportban bemutatta a térkiképzést a színek dominálo felhasználásával. A szokástól eltérően nem pompával és nem iparművészeti ügyeskedéssel szolgálta a díszítést, amelyet csak a módosabb közönség képes megfizetni. A cél inkább az volt, olyat alkotni, ami a mai gazdasági viszonyok figyelembevételével úgy technikai kivitelben, mint ízlés tekintetében a legjobb. Mesterségesen világították a helyiségeket ugyan, de annyira nem voltak megvilágítva, hogy az alkalmazott színek kellő pompájukban érvényesülhettek volna. Ennek ellenére a színeknek egymással való helyes szembeállítása igen finom hatásokat váltott ki. E csoporthoz csatlakozott az iskolák kiállítása, amely a fiatalság művészi nevelését egészen új irányban mutatja be. A vezető szerepet a müncheni iskola ragadta magához, amelynek Prof. Otto Rückert a lelke és irányítója. Az ő kiváló művészi egyéniségének bélyege látható is a növendékek munkáin. A multak gyakorlatától eltérően nemcsak a legkiválóbbak munkái kerültek bemutatásra, hanem minden tanfolyam legjobb, közepes és leggyöngébb növendékének egy-egy munkája volt látható annak megítélésére, hogy képességeiknek megfelelően a gyakorlati életben hol találhatnak olyan alkalmazást, hogy helyüket kellően meg is állják. Ugyancsak ezzel kapcsolatban a hamburgiak segéd- és mestervizsgálati munkái voltak láthatók. Ezen a részen már láthatók azok a befolyások, amelyek a festők birodalmi szövetségének művészi irányú törekvései, s amely irányelvek a hamburg-altonai tanonc- és mestervizsgáknál célravezetőknek és eredményeseknek bizonyultak. Hamburg különösen nagy súlyt vet a tanoncképzésre. Carl F. Hansen, a hamburgiak kiváló vezetője őrzi azokat a közel 500 éves érdekes foliánsokat, amelyekbe a felszabaduló tanoncok belerajzolták mesterművüket.

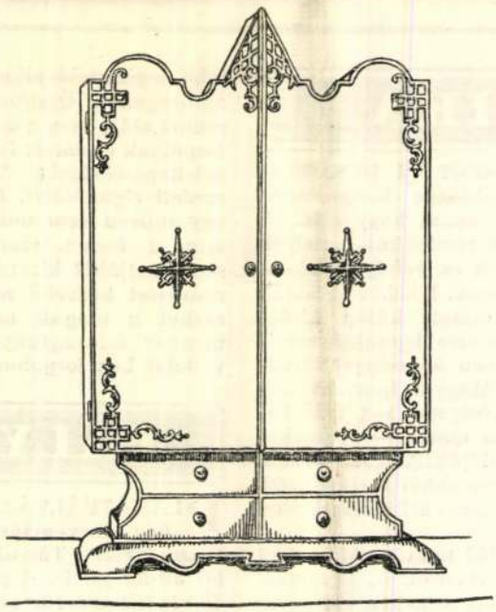

Kozma Lajos.

Az altonai templom-tér színes kiképzésére kiírt pályázat munkái közül egy hamburgi fiatalember vitte el a pálmát, helyesebben az 1000 márkás díjat. A terv meg is valósult egyrészt Altona város, másrészt a festők szövetségének áldozatkész hozzájárulásával, jórészt pedig az egyes házak tulajdonosainak a költségére. Ezzel Altona városa egy gyönyörű városképpel gazdagodott.

Az anyagok és szerszámok bemutatásánál eltértek a gigászi méretű hordó- és bögretornyok építésétől. Szép művészi keretben szemléltették és

oktató formában mutatták be az anyagokat úgy, hogy a kiállítás látogatói megismerhették használhatóságukat és forgalomba hozataluk módját.

Öt napig tárgyalták a kongresszus tárgysorozatát. A művészi oktatók a gyakorlat embereinek bevonásával külön albizottságban készítették elő azt a tervezetet, amelyben az oktatás újabb egységes irányelveit fektették le és amely lényegesen eltér az eddigi tantervektől és úgy terjesztették a nagygyűlés elé.

Az utolsó napot három érdekes előadás foglalta le. Az előadók egyike Oberstudiendirektor Prof. Otto Rückert volt, aki élénk érdeklődés mellett beszélt a kollektivizmusról és az egyéni munkáról kapcsolatban a színnel és a formával. Utána dr. Hellwig műszaki főtanácsos ecsetelte azokat a küzdelmeket, amelyeket a városkép elektelenítésével szemben folytat a hatóság s

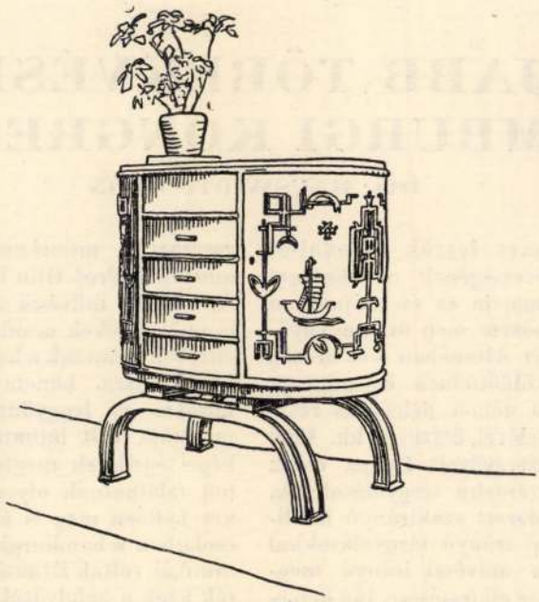

Kozma Lajos.

amihez felhívta a festőket az együttműködésre. Harmadiknak dr. Lauffer egyetemi tanár a Museum für Hamburgische Kunst igazgatója tartott rendkívül érdekfeszítő előadást a hamburgi festők multjáról, vetített képek kíséretében.

A nagygyűlés ünnepélyes befejezésén a schleswig-holsteini kormány, Altona, Hamburg és Lübeck szenátusa, kereskedelmi és iparkamarái és Berlin meg Drezda városa is képviseltették magukat. A berlini Reichsbundot Kruse elnök, Dániát 52, Svédországot 4, Hollandiát 3, Ausztriát, Norvégiát és Magyarországot 1—1 delegátus képviselte, akik nemesak esendes szemlélői, de tevékeny résztvevői is voltak a kongresszus munkájának. Ez a munka terjedelmes jegyzőkönyvekben és kimutatásokban szolgáltat becses anyagot értékes eredmények elérésére.

KRÓNIKA

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET ÚJ BEKÖTÉSI TÁBLÁI. Olvasóink többször hangoztatott kívánságának teszünk eleget azzal, hogy célszerű és csinos új bekötési táblákat rendeltünk, amelyek lapunk füzeteinek megóvására és évfolyamonként való összefoglalására alkalmasak. E bekötési táblák leírása az e számunkhoz csatolt külön hirdetési lapon olvasható. Amidőn erre lapunk barátainak figyelmét felhívjuk, egyben készséggel vállalkozunk arra, hogy akár a Magyar Iparművészet újabb, akár pedig régibb évfolyamaihoz való bekötési táblákat — megbízás esetén — részükre elkészíttetjük és nekik el is küldjük. Az 1920—1925. 2, 3 és 4 füzetből álló évfolyamokból esetleg kettő vagy három összevonható egy közös bekötési táblába.

SZALMÁSY SÁNDOR vidéki tanító, aki szabad óráit faragással tölti. Dobozokat, cigaretta- és szivartárcákat, kulacsféléket stb.-ket, sőt egyes bútordarabokat csinál és jellegzetesen magyaros, sűrű díszítmény borítja ezeket a népművészet legjobb, legérettebb alkotásaira emlékeztető artisztikus apróságokat. Ösztönösen helyes arhitektorikus érzékkel oldja meg a dobozokon levő lábak, a fedelek forgóinak és zárak formáit és a doboz testébe való belekapcsolódását. Minden darabbal új meg új eredeti elgondolást, ötletet valósít meg és egyetlen egy művén sem talál még a legszigorúbb kritika sem a forma, szerkezet vagy az ornamentika szempontjából kivetni valót. A faji jellegű iparművészet kedvelői nagy gyönyörűséggel nézhetik ezeket a maguk nemében páratlan, tősgyökeres magyar faragványokat, melyeket az Our Shop vállalat hoz forgalomba.

PÁLYÁZATOK

PLAKÁTPÁLYÁZATOT hirdet a dr. Wanderféle részvénytársaság felkérésére az Orsz. M. Iparművészeti Társulat. A pályázat f. évi október hó 30-án jár le. A pályadíjak összege 600, kétszer 400 és kétszer 100 pengő. A pályázat részletes föltételeiről az Orsz. M. Iparművészeti Társulat ad felvilágosítást.

Magyar Iparművészet
1929.

MA DÉLUTÁN 3 ÓRAKOR

MOTOROS VERSENY

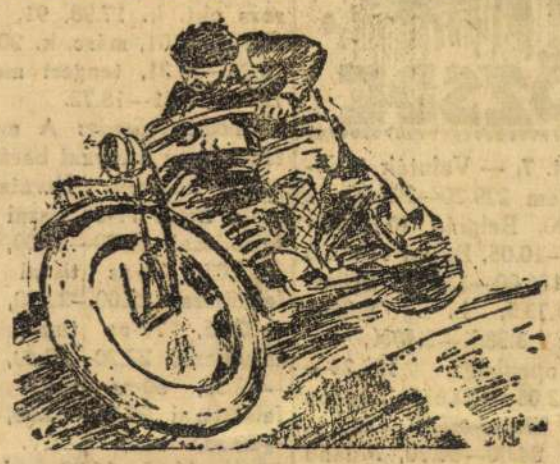

A SZIGETI GYAKORLÓTÉREN

A verseny résztvevői vasárnap délelőtt 10 órakor felvonulást rendeznek a városon keresztül

Pécs, szept. 7. — A PBAC. vasárnapi délutáni pályaversenyének pénteki és szombati tréningjein a verseny nevezői olyan feltünő formát mutattak (többen futották ki a száz kilométeren felüli átlagsebességet), hogy

a vasárnapi délutáni verseny, amelyen a tempó csak fokozódni fog, minden tekintetben szenzációs sportesemény-nek és példátlanul izgalmas látványosságnak igérkezik.

A klub vezetősége különösen Léhner, Somogyi, Schmidt és Keresztury szereplése elé tekint várakozással. Valamennyien nemcsak ügyes és gyakorlott menök, de mindazon tulajdonságokkal rendelkeznek, amelyek elengedhetetlenül szükségesek egy gyorsasági verseny eredményes lefutásához.

A nagysikerünek igérkező első pécsi pályaversenyre a következő nevezések érkeztek be:

500-as oldalkocsival: Gebauer István, AJS (PBAC), Müller Róbert, Triumph, (PBAC), ifjú Keresztury János, Rudge Withworth, (PBAC), Kertész Imre, Royal E. (PPAC).

500-on felül oldalkocsival: Riba Lajos, Indián, (PBAC), Schmidt József, BMW., (PBAC), Gebauer István, Harley D. (PBAC).

Solo motorok:

175 cm³: Léhner Tivadar, James, (PBAC), Schmidt János, Dot.) (klubon kívül), Masa Gyula, 175 kompresszoros DKW. (KSE.)

250 cm³: Somogyi László, Puch. (PBAC), Léhner Tivadar, James, (PBAC), Masa Gyula DKW. (K. S. E.), Juhász Károly Puch. (P. B. A. C.), Kiss László, Puch. (TTC.)

350 cm³: Feuersthaler Béla Méray ohv. (PBAC), Hirmann Gyula, Coventry Eagla (PBAC), Koch Róbert, Indián, (PBAC', Császár Géza, F. N. (PBAC.)

500 cm³: ifj. Hóra Nándor, Rudge Withworth, (BSE), Léhner Tivadar, James, (PBAC), ifj. Keresztury János, Rudge Withworth, (PBAC), Kertész Imre, Royal Enfield, (PBAC).

750 cm³: Schmidt Béla, BMW, (PBAC), Váczi Dezső, Indián, (PBAC), Baán István, Harley D. (CAS), Csizek László, Indián, (PBAC).

Valamennyi versenyző, vasárnap délelőtt a Rákóczi-úti Krausz-garázs előtt találkozik, ahonnét

felvonulást rendeznek a város főbb útvonalon keresztül. A felvonulás alatt a versenyzők a verseny röpcéduláit fogják szétjelszórni.

A verseny pontosan délután 3 órakor kezdődik. Az egyes versenyszámok alatt megafonon közvetített hangverseny és az

autók ügyességi versenye

fogják szórakoztatni a közönséget.

LEGJOBB A HATSCHEK FÉLE

Eternit

PALA ÉS CSŐ

CSAK „Eternit" VÉDSZÓVAL JELÖLT PALA ÉS CSŐ VALÓDI.
ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS, BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33; GYÁR: NYERGESUJFALU.

Elárusítóhelyek: Schreiber Rezső és fia fa és épitési anyagok kereskedése Pécs
Spitzer Vilmos lakereskedő Siklós.

SPORT

A Pécs-Baranya Pajorral megerősítve áll ki a Nemzeti ellen

Szulik helyén Jandala, Köves helyett Szabó játszik

Pécs, szept. 7. — A Pécs-Baranya vasárnapi szabad napját arra használja fel, hogy revánsot vegyen a Nemzeti kombinált csapatán, mult évben elszenvedett 1:2 arányú vereségéért. A pécsi piros-kékek táborában már egész hete serény munka folyik, hogy a vasárnapi revánsmeccs sikerre vezessen. A csapatot megerősitették Pajorral, aki a tréningeken igen gólképes formát mutatott és igy remény van arra, hogy a csapat ismét a mult évi gólratörő játékát mutatja be. Pajor balösszekötőt fog játszani Szabó helyett, aki viszont a sérült Köves helyére megy ki balszélsőnek. Az összeállitás a mult vasárnapival szemben még annyiban módosul, hogy a sérült Szulik helyére Jandala áll be a kapuba. A Pécs-Baranya összeállitása egyebekben a következő lesz:

Jandala, Iváncsics, Krebsz, Palkó, Halas, Teszler, Kovács, Tritz Kaucky Pajor Szabó.

Ökedy sérülése miatt még legalább egy hétig pihenni kénytelen.

A Nemzetiek kitünő összeállításban ma este érkeznek meg Pécsre, ahol a Gries-féle vasuti vendéglőbe szállásolták el őket. A vendégcsapat a következő összeállításban veszi fel a küzdelmet a Pécs-Baranyával:

Goda, Kadlesovits, Flóra I., Belcsik, Range, Horváth I., Schuch, Schell, Weber, Győry, Horváth II.

A mérkőzés iránt — a jegyek elővételéből itélve — hatalmas érdeklődés nyilvánul. Kezdete ¾5 órakor lesz, mig előzőleg ½2 órakor a

Kaposvári AC—Pécsi AC

játszák le bajnoki mérkőzésüket. Az amatőr mérkőzés érdeklődés szempontjából alig marad el a profik meccsétől, ami érthető, ha tekintetbe vesszük a két csapat kitünő formáját. A KAC csak vasárnap mutatta be kitünő játéktudását a KTSE ellen, amikor 7:0-ra verte riválisát, a PAC viszont már PVSK elleni győzelmével bizonyította be, hogy ez évben a bajnokságért küzdők sorában a legjobbakkal egyenlő eséllyel startol.

(:) Szolnoki MÁV—PVSK. A vasárnapi amatőrmérkőzések közül első helyen a Szolnoki MÁV csapatának pécsi szereplése áll. Az országos amatőrfutball ezen kimagasló reprezentánsa ugyanis vasárnap játsza le első bajnoki mérkőzését a vasutas bajnokság folyamán, amikor is a délnyugati kerület amatőr bajnoka a PVSK lesz az ellenfele. A Szolnoki MÁV csapatát nem kell bemutatni a pécsi közönségnek, mert ki nem ismerné a kitünő együttes szereplését az országos bajnoki döntőkből, ahol a PVSK ellen is diadalra vitte saját színeit. A pécsi mérkőzés tehát a bajnoki jelleg mellett még reváns küzdelem is lesz. A fentiek alapján a két csapat találkozója kitünő sportot igér, melynek győztesét nehéz megjósolni. A papírforma a szolnokiak győzelme mellett szól, de a hazai pálya előnye ezt a mutatkozó pluszt kiegyenlitheti. Eldöntetlen eredményt várunk. A mérkőzés vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődik a vásártéri sporttelepen.

(:) A DVAC Pécsujhegyre viszi ki vasárnapi ellenfelét. A DVAC szimpatikus csapata vasárnap délután a KTSE-t látja vendégül pécsujhegyi pályáján. A mérkőzés favoritja a hazai csapat. Kezdete délután 4 órakor. Előzőleg ifjúsági mérkőzés.

(:) A Pécs-Baranya közgyülése. A Pécs-Baranya FC mint szövetkezet rendes évi közgyülését vasárnap délelőtt 10 órakor tartja a Vigadóban. (Otthon palota. Színház-tér). A közgyülés rendes tárgysorozatán kivül a Pécs-Baranya jövőjét illető néhány érdekes javaslatot is tárgyalás alá vesznek. Szavazati joga csak azoknak a részjegytulajdonosoknak lesz, akik a szeptemberi részjegyszelvényt már kiváltották.

(:) A PAC felkéri az alábbi játékosokat, hogy f. hó 8-án, vasárnap délután fél 2 órakor az öltözőben pontosan jelenjenek meg a Kaposvári AC ellen lejátszandó bajnoki mérkőzésre: Lehmann, Svara, Muszti I., II., Finta, Szilágyi, Papp, Torma, Pfeffer, Pilgermayer, Kollár II. és Gulyás.

Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, hát- és derékfájás ellen a természetadta **Ferenc József** keserüvíz, naponként többször bevéve, hathatós segitséget nyújt. Tudományos megfigyelések bizonyitják, hogy a **Ferenc József** víz alhasi megbetegedések eseteiben gyorsan és mindig enyhén hat. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

Szülők és intézetek figyelmébe!

A szt. Antal Bazár kegytárgy- és papirüzletben olcsón és nagy választékban kaphatók:

mindenféle iskolai felszerelések, papirárut, füzetek, táskák, iró- és rajzszerek, töltőtollak, vonalzók, penkalák stb. Iskolai falikeretezte", ajándék- és szorgalmi képek bármilyen nagyságban.

Zongora eladó!!! Kitünő hangu, rövid kereszthuros. Munkácsy Mihály-utca 29., I. emelet.

KÉSZ KOCSIK és hidegen szoritott mindennemü **uj kerekek raktára** RÁGH KOCSIGYÁR PÉCS. TELEFON 419

Utasforgalmunk nagymérvü emelkedése elveink helyességét igazolta. Elvünk: OLCSÓN A LEGJOBBAT NYUJTANI! E lap előfizetőinek támogatását hálásan azzal kivánjuk viszonozni, hogy **emelkedő kiadásaink daczára**

20 százalékot

adunk hatóságilag megállapitott szobaárainkból.

10 százalékot

olcsó étlemi árainkból (P 1.50-es menüt kivéve.)

Semmi kocsiköltsége nincsen mert szemben vagyunk a Keleti Pályaudvarral.

Park-Nagyszálloda,

Budapest, VIII., Baross-tér 10.

Nappal szezlon, éjjel kétszemélyes ágy
ruganyos matraccal és ágynemütartóval. Bemutatás egész nap. **Rózsa-patent**, Barátok temploma átellen b·n. Telefon 14-85

)-(**Iparművész tanító.** Szalmásy Sándor gamászai (Veszprém m.) tanítónak a fővárosban szeptember 15-én záruló iparművészeti kiállításon elhelyezett faragványai dohányszelencék, dobozok, kazetták, kulacsok és hasonlók állandó érdeklődés tárgyai. A Magyar Iparművészet így méltatja: Jellegzetesen magyaros sűrű díszítmény borítja ezeket a népművészet legjobb, legérettebb alkotásaira emlékeztető artisztikus apróságokat. Ösztönösen helyes arhitektorikus érzékkel oldja meg a dobozokon levő lábak, a fedelek forgóinak és zárak formáit és a doboz testébe való belekapcsolódását. Minden darabbal új meg új eredeti elgondolást, ötletet valósít meg és egyetlen egy művész sem talál még a legszigorúbb kritika sem a forma, szerkezet vagy az ornamentika szempontjából kivetni valót. A faji jellegü iparművészet kedvelői nagy gyönyörűséggel nézhetik ezeket a magukmemében páratlan tősgyökeres magyar faragványokat.

)-(**A Pécsi Polgári daloskör** október 5-én nagyszabású hangversenyt rendez a Mosoni Ének- és Zeneegylet közreműködésével, mely alkalommal viszonozza azt a szíves meghívást, melyben egy évvel ezelőtt a daloskört a Méze részesítette. Azok a felejthetetlen napok, melyeket a Pécsi Polgári Daloskör Mosonban töltött, késztették arra, hogy a Méze ilusztris férfikarát hangverseny közreműködésre felkérjék és ezzel alkalmat adjanak a nyugati végről érkező dalosoknak arra, hogy felkészültségükről számot adhassanak. Bár a „Méze" csak pár éve áll fenn, mégis a legutóbbi kerületi versenyen Enge János karnagy vezetése mellett első díjjal tüntették ki és ez elég biztosíték arra, hogy az október 5-iki hangversenyen is kiválót fognak nyújtani. Örömmel látjuk a Pécsi Polgári Daloskörnek a dalkultusz terén kifejtett lelkes munkásságát.

)-(**A pécsi zenekedvelők egyesülete** szeptember 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyülését a belvárosi fiúiskola zenetermében. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Igazgató és titkár jelentése az elmult zenei évadról. 3. Pénztárnok jelentése. 4. A folyó szezon müsortervezete. 5. Tisztújtás. 6. Esetleges inditványok. A közgyülésen nemcsak az egyesület pártoló tagjait, hanem mniden zene iránt érdeklődőt szivesen látnak.

Igmándi természetes
keserüviz
gyomor- és bélhurut hatása **páratlan.** Ne tévessze össze más-fajta keserüvizzel. **Mindenütt kapható.**
Magyarország részére kizárolagos egyedárusító:
Ásványvizkereskedelmi Rt. Budapest VI., Király utca 12.

Bpest, szept. 7. — Valuták és devizák: Amsterdam 229.20—229.90, n. f. 228.90—229.90, Belgrád 10.05¼—10.08¼, d. 9.97—10.05, Berlin 136.17.5—136.57.5, m. 136.00—136.60, Brüsszel 79.47.5—79.72.5, b. f. 79.35—79.75, Bukarest 3.38¾—3.40¾, lei 3.36—3.40, Kopenhága 152.25—152.65, d. k. 152.05—152.65, London 27.73—27.81, f. 27.68—27.83, Madrid 84.10—84.70, p. 84.00—84.70, Milanó 29.90.5—30.00.5, L. 29.85—30.15, Newyork 572.10—573.70, d. 570.00—572.00, Oslo 152.35—152.75, n. k. 152.15—152.75, Páris 22.38—22.45, f. f. 22.25—22.55, Prága 16.93¼—16.98¼, sz. 16.87—16.97, Szófia 4.13.5—4.15.5, leva 4.11—4.15, Stockholm 153.25—153.65, sv. k. 153.10—153.70, Varsó 64.12.5—64.32.5, z. 64.05—64.35, Wien 80.52.5—80.77.5, o. sh. 80.40—80.80, Zürich 110.15—110.45, sv. f. 109.95—110.45.

Fixkamatozású papirok: Pénztárjegy 1918-23-25-ös 0.10, 6 százalékos h. k. 1—5, 0.21, 6—7, 0.16, 5½ százalékos h. k. 2—7, 0.16, 4, 5, 0.16, 8, 0.15, Beszkárt A. 6.3, B. 0.60, Kényszer 42.6.

Értéktőzsde: Az irányzat nyitáskor egyenetlen volt és ezt a jellegét a tőzsde mindvégig megtartotta. Drasche realizációs eladások következtében 6½ pengővel esett. Jelentősen visszaesett Kerbank is. Ezzel szemben Izzó, Cukor szilárdak voltak. Nasici szintén barátságosan tendált.

Fixkamatozású papirok piaca üzlettelen volt.

Valuták és devizák piacán lényegesebb változás nem történt.

Határidős üzlet: Az irányzat szilárd, a forgalom élénk. Búza okt. k. 22.76, 69, 99, z. 22.95—22.96, márc. k. 25.16, 08, 34, 29, z. 25.29—25.30, rozs okt. k. 17.98, 91, 18.02, 00, z. 17.99—18.01, márc. k. 20.13, 11, 21, z. 20.20—20.21, tengeri máj. k. 18.54, 73, z. 18.71—18.72.

Terménytőzsde: A mai terménytőzsdén az irányzat barátságos, a forgalom közepes. Hivatalos árfolyamok: Búza 77-es tiszai 22.20—22.40, felsőtiszai 21.80—22.00, egyéb 21.65—21.85, 78-as tiszai 22.45—22.65, felsőtiszai 22.00—22.20, egyéb 21.85—22.05, 79-es tiszai 22.70—22.90, felsőtiszai 22.20—22.40, egyéb 22.05—22.25, 80-as tiszai 23.00—23.30, felsőtiszai 22.30—22.50, egyéb 22.15—22.35, rozs pestv. 16.70—16.85, egyéb 16.65—16.80, zab I-a 15.50—16.00, közép 12.75—13.50, a többi változatlan.

Sertésjelentés: Felhajtás 691, eladva 123, eladatlan 578. Angol hússertés nem szerepelt a felhajtásban. Arak: I-a ur. nehéz páronkint 300 kg-on felül 160—165, közép pár. 250—280 kg. 154—160, szedett közép pár. 220—280 kg. 148—158, kiv. 160, szedett könnyü pár. 180—210 kg. 132—152, szedett silány pár. 100—160 q kg. 116—130, szedett öreg II-a 126—140, I-a öreg nehéz pár. 300 kg. felül 146—152, zsírszalonna 212, zsír nagyban 200—202, nehéz darabos táblás sózott szalonna 180, négy darabos 174—176, lehúzott félhús nagyban 180—200, kiv. 206, vágott sertés 190—202, kiv. 206. Az irányzat változatlan.

Zürich, szept. 7. — Zárlat: Páris 20.32, London 25.17.5, Newyork 519.35, Brüsszel 72.16, Milanó 27.16, Madrid 76.50, Amsterdam 208.10, Berlin 123.62.5, Wien 73.10, Szófia 3.75.5, Prága 15.37.5, Varsó 58.25 Budapest 90.65.5, Bukarest 3.08.

Felelős szerkesztő: LINDER ERNŐ.
Kiadja a Dunántúl Könyvkiadó és Nyomda Részvénytársaság.
Nyomatott a Dunántúl r. t.-nál.

CS. SIMONYI GÉZA:

„X" SZIGETE

FANTASZTIKUS REGÉNY

(64)

— Meglesz Giovanni, meglesz. Tizenkettőkor még kaptam jelentést Londonból. A croydoni aerodroomban 200 páncélos hadirepülőgép vár elszállításra. Rendeltetési helyük: Belgium. Az utasítást már kiadtam: Az egész aerodromot elpusztitjuk. Anglia kereskedelmi repülőflottája biztosítja a levegő meghódításáért folyó küzdelem folytonosságát. Hadipilóták bravurjaira semmi szükség. Egyébként is figyelmeztetjük az angol kormányt, hogy abban az esetben, ha a franciák titkos, vagy nyilt támogatására vállalkoznának, olyan ködöt borítunk Londonra, amilyenre még a legöregebb londoniak sem emlékeznek. S ha Őfelségeik nem hajlandók Indiába utazni, én egyetlen gépre felpakkolom az egész kormányt és India egy olyan részén teszem le, ahol a benszülöttek még emlékeznek arra, miként kötözték a szerencsétlen hindukat ágyuk csöve elé az angol hadsereg tisztjei. Ha én mozgósítani találnék, felszabadítom Indiát, s akkor az angol főváros kénytelen lesz bevezetni a hustalan, sótalan és zsirtalan hónapokat. Ha az angol közvélemény véletlenül lelkesülni találna a háborúért, én a puszták olyan hét szűk esztendejét varázsolom a szigetekre, hogy egy év mulva a legkövérebb peer is úgy fog festeni, mint egy agárkutya!

— Kormányzó úr! Ezerkétszáz alattvalója várja türelmetlenül a cselekvés pillanatát!

A kormányzó kinyujtotta a kezét, amelyet hatalmasan megrázott egy láthatatlan kéz.

— Köszönöm Giovanni. Ön sohasem fejlejt el lelkesülni! Elég önt hallani, s még a felületes szemlélő is rögtön megálapithatja: Az én derék Giovannim, a láthatatlan gárda legjobb repülőtisztje az olasz ég kékjét pillantotta meg először életében. De most halljuk Vass mérnököt!

— A vett utasítás értelmében, — hangzott Vass mérnök hangja, miközben a levegőben táncoló szivar csendesen kikötött egy művészi hamutálcán, — tegnap éjfélkor meglátogattam Lumiere urat, Páris rendőrfőnökét, aki ebben a pillanatban kormányzó úr szobájában alussza, ha róla is szabad ezt elmondanom, az igazak álmát. A rendőrfőnök úr villája a Bastille-bulvár egyik legszebb épülete, alig száz lépéssel a vincennesi pályaudvar mögött. Dolgozószobája, amely a második emelet kertre nyiló részén nyert elhelyezést, fölöttébb alkalmas arra, hogy kivülről közelitsék meg. Giovanni a 707-sel közvetlenül az ablak alatt állott meg. Ugy terveztük, hogy álmában lepjük meg, de ez a kitünő úr, mint mindig, most is kiszámithatatlan módon ébren, sőt Monceau kisasszony társaságában fogadott bennünket.

A kormányzó a szezlonon alvó nőre mutatott:

— Monceau kisasszonyt eddig csak hirből volt szerencsém ismerni. Most, hogy magam előtt látom, megértem Dumorgue urat, aki a mi pacifista álmaink helyett inkább Monceau kisasszonyba szerelmes. Valóban gyönyörü nő!

Vass mérnök kissé mérsékelni igyekezett ezt az első és tagadhatatlanul kellemes benyomást.

— Nagyon szép és nagyon veszedelmes nő!

— Igazán?

— Ugy van kormányzó úr. A mi kémszervezetünk eléggé tökéletes, mégis csak tegnap volt alkalmam először felfedezni Monceau kisasszonyban az új Dubarrynét...

— Ne mondja! Azt hittem, hogy a harmadik császársággal kivesztek Franciaországban az olyan kegyencnők, akik veszedelmes befolyást gyakorolhatnak még államügyekre is.

— Nem vesztek ki kormányzó úr! Sőt Monceau kisasszony esete azt bizonyitja, hogy a császárság bukása óta a helyzet csupán a Dubarynék javára változott meg.

— Meglepnek a kijelentései!

— Azonnal megmagyarázok mindent kormányzó úr! Tegnap éjfélkor, amikor megállottunk Lumiere úr dolgozószobája előtt, legnagyobb meglepetésünkre Monceau kisasszonyt láttuk ott Lumiere úr társaságában. Miután minden szót tisztán megértettünk a nyitott ablakon keresztül, csakhamar semmi kétségünk sem volt a kisasszony közelebbi céljait illetően. A kisasszony a miniszterelnököt kompromittáló irások egész tömegét adta át a rendőrfőnöknek, aki mohó érdeklődéssel olvasta azokat. Monceau meg akarja buktatni a kormányt és egy olyan katonai diktatura érdekében fejt ki tevékenységet, amelyben minden hatalon a francia hadsereg egyik legfiatalabb tábornoka, a legféktelenebb háborus uszító kezeibe kerülne. Miután a tábornok, akit is ismerek, mindössze negyvenegy éves, a gyarmatokon léptették elő állandóan soron kívül, azt kell hinnem, hogy a köztársaság kitünő elnöke kieső félben van Monceau kisasszony kegyeiből. (Folyt. kö·

Szalmássy Sándor

továbbá műemlékek fényképei, metszetek és vízfestmények találtak elhelyezést. Egy régi konyha teljesen visszaállított berendezése egészíti ki a néprajzi gyűjteményt. A múzeummal főleg a környezet és a helytörténet szeretetét akarják a lakosság szívébe ültetni.

RÉGI ÉS ÚJ LAKKMUNKÁK. Velencében a Rezzovico-palotában, rendkívül érdekes és tanulságos kiállítás volt csupa lakkmunkából. Tudvalevő, hogy a rendkívüli türelmet igénylő lakktechnika hazája Kína és Japán, ahonnan titkait már a tizenhatodik században ellesték európai asztalosok is. Így az olaszoknál ebben az időben már igen szép dobozokat, tükröket, bölcsőket, ágyakat készítettek finom lakkozással és rendkívül bájos színezett díszekkel. A falusi idilleket, játékokat ábrázoló jelenetek kiragyognak a fekete vagy piros alapból és gyakran aranyos relieffel keretezve, valóságos ékszerei a bútorművességnek. Nagy művészek is foglalkoztak ilyen lakkmunkák díszítésével, így például a kiállításon látható volt egy ajtó, melyet állítólag Tiepolo festett. Azonban a régi jeles lakktechnika művészetének hanyatlását is feltüntette a velencei kiállítás. A lelketlen hamisító-eljárások már korán elharapództak és lapossá, érdektelenné tették az egész ipart. A türelmes díszítőeljárás helyett egyszerűen metszeteket szedtek elő, azokat felragasztották a bútorra, kiszínezték és egy bizonyos fajta afrikai gyantával, melyet alkoholban vagy éterben oldottak fel, az egésznek a felületét bevonják. Ez is díszítőmunka, de hogy milyen, arról fogalmat nyerhetünk, hogyha a pesti úgynevezett „díszes lámpaernyőket" megnézzük díszfestményeikkel és cuppogó felületükkel. A velencei kiállításnak igen nagy sikere volt, mert a settecento ünnepélyes palotatermeiben a szép lakkmunkák nemes keretet kaptak. M. P.

PÁRIZS, BRÜSSZEL, LONDON A MAGYAR IPARMŰVÉSZEKÉRT. A berlini kézműves-ipari kiállításon elért nagy sikerünket nemcsak a hazai és a német sajtó tárgyalta igen rokonszenves módon, hanem feltűnést keltett az csaknem mindenfelé. S körülbelül egyidőben a berlini eredmények lezárásával érkeztek meg kiállítóművészeinkhez azok a kitüntetések, amelyek a tavalyi párizsi világkiállításon való szereplésért jutottak nekik. Igaz büszkeséggel töltheti el minden barátunkat az a tudat, hogy e nemzetek művészi versenyében itt is fényesen álltuk meg helyünket. A résztvevő negyvennyolc nemzet közt mi a hatodik helyre kerültünk a kitüntetések számát tekintve. Igaz önérzettel gondolunk valamennyi kiállító áldozatkész munkásságára. Külföldi sikereink diadalmas sorozata mintha egy percre sem állna meg. Alig történtek meg a new-yorki kiállítás előkészületei, máris újabb esedékes bemutatókra kell figyelmet fordítania Társulatunknak. Egyik meghívás Brüsszelből érkezett, ahol az új iparművészeti múzeum keretében tervezett időleges kiállításon óhajtják bemutatni a párizsi magyar anyag egy részét, a legszebb darabjaiból álló gyűjteményt. Ugyancsak hizelgő bizonysága iparművészetünk elismerésének, hogy a jövő év tavaszán Londonban rendezendő „Ideal Home"-kiállításra is, amelyet évről-évre rendez a Daily Mail című napilap, meghívást kapott iparművészetünk és háziiparunk a társulat útján való részvételre.

A VIRÁG ÉS AZ OTTHON. Az esseni Iparcsarnokban alig három héttel a kertészeti kiállítás bezárása után, szeptember közepén már virágkiállítás nyílt meg a fenti címmel. A rendkívül érdekes bemutatás úgyszólván minden területre kiterjeszkedett, melyen a virágot alkalmazni lehet. A virág az otthonban mindenféle elhelyezkedésben szerepelt: a szobában, az ablakon és mint asztali dísz különféle alkalmakra. Bemutatták a virág ápolásához szükséges eszközöket, edényeket, továbbá a virágok elrendezéséhez szükséges kerámiai és üvegedényeket. A divattal való összefüggésben azt példázták, hogyan lehet egy női ruhát egy-egy szál virág kitűzésével jobban érvényesíteni. De ugyancsak feltüntették a textiliparban való szerepét is, amint a díszítmények rajzolója sugallatot kap a virágoktól. A kiállítás egyik csoportjában iparművészeti, lakásberendezési és konyhai felszerelési tárgyak voltak láthatók, mert az ilyen látnivalók többnyire ugyanazt a hölgyközönséget érdeklik, amelyik a virágokhoz is vonzódik.

BÚTORKIVITELÜNK ROMLÁSA. Tudvalevő, hogy valamikor, a régi békevilágban a magyar asztalosbútor világmárka volt. Háború után, mikor az itthoni kereslet is eléggé foglalkoztatta a műhelyeket, a kivitelnek ez a része nem volt túlságosan fontos a szakköröknek. A jelenlegi évtizedben azonban a jól sikerült piackutatás újra fellendítette bútoriparunk exportját. A folyton emelkedő kereslet — főleg olasz viszonylatban — már erőspillére lett az asztalosiparnak. Mint azonban újabb statisztikai adatok mutatják, a kivitel ismét csökkenőben van. Három évvel ezelőtt még három millió pengő értékű bútor került kivitelre, tavaly ez a szám már leapadt két millióra, s az idén újabb visszaesés mutatkozik. Ez a körülmény iparművészeti szempontból is nagyon elszomorító. S mindenesetre jó volna, ha az arra illetékes szervek — elsősorban a kereskedelmi és iparkamara — az okok mélyebb vizsgálatára is kiterjeszkednének, s igyekeznének a bútorok technikai és ízlésbeli javítására is megfelelő előterjesztéseket tenni és intézkedéseket javasolni.

HÍREK MINDENFELŐL. Brüsszelben tizenegy nemzetnek százötven képviselője nemzetközi iparművészeti kongresszusra gyűlt össze. München ben a városi elüljáróság a városháza dísztermének felfrissítésére történelmi tárgyú nagy gobelineket rendelt, melyek a nymphenburgi szövőműhelyből most kerültek rendeltetési helyükre. Varsóban a művészeti propaganda céljaira szolgáló intézetben textilkiállítást rendeztek. A tizenhetedik századtól máig ter edő szövött szőnyegeket mutattak be, melyek francia és flamand befolyás alatt, de mégis nemzeti jellegzetes színekben készültek. A századunkban történt felújítási törekvések alkalmából sok jeles művész fordult a textil-technika felé és magas színvonalra emelte a lengyel szőnyegszövést. Brüsszelben egy altruista jellegű szövetség ala-

fémművesség s a grafika volt képviselve. A modern iparművészetnek a kézműveshagyományok szellemében való fejlesztése ismét a művészeti érdeklődés előterébe került Angliában. Ez indította, úgylátszik, tíz nagy ipartársulat vezetőit arra, hogy beadvánnyal forduljanak az iparügyi és művészeti tanácshoz egy új kiállítási csarnok létesítése érdekében. A magán- és közadakozásból felépítendő csarnokban a tanulók, tervezők és kézművesek munkáit állítanák ki. Elgondolásuk szerint ez a csarnok a Victoria és Albert múzeum közelében volna a legjobb helyen, attól független épületben, de mégis közeli kapcsolatban a múzeummal. A tervet a napisajtó nagy lelkesedéssel üdvözli.

MAKÓTÓL—LOS ANGELESIG. Ha valaki a magyar népművészet stratégiai térképét rajzolná meg, akkor a kaliforniai filmsztárok és amerikai milliomosok nyaralóhelyét is meg kellene jelölnie kis zászlócskával. Mert oda is eljutott már a magyar csipke híre, mégpedig a makói háziipart űzők kedves készítményei révén, amelyekből nemrég kért mutatóba különböző mintákat a makói polgármestertől néhány nagy cég. Ugyanakkor a halasi csipke is új dicsőséggel gazdagította negyvenéves nagy hírét: Göring német birodalmi miniszterelnök most született kis leánykája kapott egy pompás, magyaros takarót, mely Pongrácz Margit iparművésznő terve szerint készült. Szűntelen és meg nem fogyatkozó érdeklődés mutatkozik a halasi csipkeház iránt: szép magyar vendéglátószobája emlékkönyvébe immár a tízezredik látogató is beírta a nevét. S ha kissé megcsappant is a főváros idegenforgalma, a magyaros holmik iránt itthon is, külföldön is változatlan szeretettel vannak az idegenek. Egy belvárosi népművészeti bolt magyar ruhákat kínál szőttesekből és a közönség, főleg az érdeklődő idegenek nagy számmal vásárolják a napozó- és strandruhákat, keppeket és „magyarkák"-at (ez a dirndli hazai faj neve) színes szőttesek anyagából készítve. Nagy sikerük van a budapestkörnyéki falvakban készülő különleges petit-point táskáknak, melyeket exportviszonylatban is igen jól lehet értékesíteni. Még Raffael-képet is megcsinálnak ezzel a finom öltéssel amerikai ladyk számára tarsolyra a kókai asszonyok. Így természetes, hogy a vidéki falvak és városok népe nagy kedvvel űzi a háziipart, melyet megértéssel és támogatással kezdeményeznek a hatóságok. Nádudvaron kézihímzéseket, a zalamegyei Lentiben hímzett magyar ruhákat és szőtteseket mutattak be háziipari kiállításokon. Debrecenben a tiszántúli ipari vásáron egy egész magyar udvar sátrait foglalták el a Török Ernő háziipari felügyelő buzgóságából megszervezett háziiparosok, Pécsett pedig a szép magyaros faragásairól jólismert Szalmássy Sándor állami tanító mutatta be az általa vezetett tanfolyam jelesebb munkáit a közönség és a sajtó egyhangú elismerése mellett.

A NÉMET KÉZMŰVESIPAR FELLENDÜLÉSE. A berlini kiállítás nagy sikere, valamint a kézművességnek a nemzeti szocialista államelvekkel való szoros összeköttetése egyre fokozottabb érdeklődést váltanak ki a német társadalomban a kézművesség iránt. Régi és sokszorosan elhanyagolt iparágak újból való feltámasztása folyamatban van. Kiállításokon, kongresszusokon fejtik ki a propagandát a német népszellemben fogant kézművesség jelenkori feladatai érdekében. És a nagy központi berlini kiállítás sugárzó ereje mindenfelé érezteti a hatását. Természetesen elsősorban az egyes vidék jellegzetes hagyományainak feltámasztását tartja szem előtt minden mozgalom. Offenbachban a régi városi múzeum nagymértékben kibővült, hogy a vidék régi céh- és ipartörténeti emlékeit kellő módon elhelyezhesse. Drezdában „Szászország munkában" címmel háziiparikiállítást rendeztek, melyen a népies iparágak, különösen a csipke- és a játékkészítés műhelyszerű bemutatása nagyon nagy tetszéssel találkozott. Berlinben az aranyműves ipar a zománcozást óhajtja újból népszerűvé tenni, tehát versenypályázatot és kiállítást rendezett „A zománcos szelence" címmel s ennek anyagát a birodalom nagyvárosaiban is bemutatja. A bútoriparban szükségesnek mutatkozik a hosszú ideje elhanyagolt faszobrászat kellő foglalkoztatása. Ezért itt is pályázatot írtak ki jó mintákra. Sőt az egyik nagy múzeum, a hannoveri, a Weser és Elba vidékének középkori fafaragóművészetét is bemutatja sugalló példa gyanánt. A fa- és bútoriparban egyébként erősen fokozódtak a munkaalkalmak. A közel 120.000 asztalosüzem 400.000 alkalmazottnak a megélhetését biztosítja és körülbelül 1 milliárd márka forgalmat bonyolít le. Ez persze csak kis része az egész német kézművesipar értéktermelésének, melyet ezidőszerint a legfőbb vezetők évi 20 milliárdra becsülnek és megállapítják, hogy ez az összeg a duplája a három év előtti termelési összegnek. Természetesen ebből jelentős tételekkel gazdagítja az állam valuta-készleteit a külföldi export is. A legnagyobb német berendező-vállalatok bőségesen el vannak látva ezidőszerint külföldi megrendelésekkel is. Így például a Vereinigte Werkstätte brémai telepe külföldre szalonkocsikat, textiliákat szállít és egy nagy norvég motorhajó berendező munkálatait is megkapta. Az idei őszi lipcsei vásáron az iparművészeti kiállítók száma már 750-re emelkedett. A régibb két kiállítócsarnokban már nem is jutott számukra elegendő hely, úgyhogy egy harmadik csarnokban, a Stenzler-Hofban kellett új helyeket biztosítani számukra. N.

TEMPLOMBÓL MÚZEUM. Éppen kétszáz éve, hogy Brüsszel egyik külső városrészében, Heembeckben a premontrei szerzetesrend templomot építtetett Szt. Miklós tiszteletére. Ez a templom idővel szűknek bizonyult, s ezért nemrég új, tágas templom vette át a szerepét. De mit kezdjenek a régi, már használhatatlanná vált épülettel? Elhatározták, hogy abban néprajzi múzeumot létesítenek. Így az elmult hetekben már fel is avatták a legújabb flamand múzeumot, igen stílusos keretben. Főhelyre, az oltár köré természetesen a régi egyházművészeti emlékek kerültek. Elsősorban a megszünt templom bútorai és liturgiai tárgyai találtak itt elhelyezést. De a templom egyéb területeit is érdekes emléktárgyakkal töltötték meg. A régi céhek zászlói, céhjelvényei, a különféle iparágak ősi szerszámai mellett a hazai herbarium,

MAGYAR IPARMŰVESZET
1938.

Szalók József ifj.
festő

BUDAPEST,

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest. XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Orosházi Friss Hirek

Megjelent: 1943 JAN. 3.

Bezárult a Szalók-kiállitás

Ifj. Szalók József, Orosháza tehetséges fia visszautazott Nagybányára, hogy a festőiskolában folytassa nagy reményekre jogositó tanulmányait, a központi ev. iskolában rendezett kiállitása tehát ujév napján bezárult. A kiállitás nagyon látogatott volt, képvásárlás is történt, a község elöljárósága is megtekintette a kiállitást és vásárolt is nemes támogatásképpen Szalóktól. A tehetséges fiu nyár óta rendkivüli haladást mutat s szakértő vélemények szerint is a legmesszebbmenő támogatásra érdemes további tanulmányai elősegitésében. Éppen ezért arra kérem Orosháza közönségét álljon be azok sorába, akik már eddig is segitették ifj. Szalók Józsefet. Nincs jogom kutatni, miért léptek

ifj. Kellner E. Bpest.

MAGYAR-OLASZ
SOCIETÀ ITALO

ki többen a támogatók sorából, de meggyőződéssel hivok uj támogatókat, akik havonta 1—2 pengővel beállanának a sorba. A kilépettek adományai hiányoznak, mert az élet drágult, ifj. Szalók ellátása is megdrágult vele. Bátran megmondom azt is, hogy ez a tehetséges, szerény, igénytelen fiu minden életszükségletét, ruházkodását, lakását és tanulmányaihoz szükséges anyagszükségletét is csak ebből a megértő támogatásból meritheti. Aki támogatni szándékozik ifj. Szalók Józsefet, értesitsen engem. Nem nehéz engem megtalálni. Szeressük ezt az orosházi tehetséget. Ujból kérem a támogatókat, hogy a pénzbeszedőnek az első megjelenése alkalmával sziveskedjenek a havi összeget a szelvény ellenében átadni. — Az Orosházi Friss Hirek Szalók-akciója nevében **Petrik József**

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università

Szalók festő

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest. XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Orosházi Friss Hírek

Megjelent: 1 szer 12

30

Szalók-kiállitás tanulságai

Ott voltam a legelső kiállitásán, ahol még mint kezdő fiatal festő a müvészetbe kezdett belekóstolni és azóta minden alkalommal megnézem a képeit, a müvészi fejlődés utját.

Mostani képein legérdekesebb az, hogy nagyon sokféle tárgykörből valók, különböző anyagokkal késziti mondanivalóit. Azt lehetne mondani, hogy amit lát, azt már rajzolja is. Legnagyobb haladást a rajzai mutatják, ahol a természeti megfigyelésektől a kompoziciós vázlatokig minden foglalkoztatja. Olajképei szinben tompitottak és jobban összehangoltak, mint korábbi dolgai, látszik a mesterségbeli készülődés a további fejlődésre. Még vázlatosak a képei, de a keresés, a tanulás meglátszik rajtuk. Érzik a nagybányai müvészi légkör is. Mikola korrekturája müvészi fejlő-

désén, munkáin. Kár, hogy tetszetősebb elrendezésben és keretekben nem rendezték a kiállitást, mert hatása még szebb lett volna.

Érdekes és jól esik megállapitani azt is, hogy a háborus idők ellenére — amikor az emberek ezer bajjal küzdenek — mennyi látogatója volt a kiállitásnak és milyen sok kép kelt el. Az emberi lélek vágyódik a szép után minden körülmények között.

Mindent összevetve: jó szeme volt Petrik szerkesztő urnak, aki felfedezte Szalókban a tehetséget, mert tényleg tehetségesnek látszik, aki még sokra viheti, ha komolyan fog dolgozni továbbra is. És azok, akik támogatják a szegénysorsu fiatal müvészt, nem hiába áldoznak, mert ez az orosházi fiu minden bizonynyal értéket fog még jelenteni a magyar müvészet számára. **T.**

szekereket és *mondd meg Te is, mi a szövetkezet?*

Közös gazdasági szerv, amely olcsón ellát bennünket mindennel. Igaz mérlegével hűséggel szolgál minket. Erkölcsi testület, amely mértékletességre, takarékosságra és okszerű gazdálkodásra nevel. A lelk hirdető templomnak, a kulturát te iskolának, a közügyeket intéző közsé nak gazdasági tekintetben kiegés mely kizárólag a tagok érdekében meg.

Uradat hazaváró menyecske: *mondd mi a szövetkezet?*

Nekem a „Mi boltunk", ahol mind minőségben beszerezhetek. Ahova ak bizalommal fordulhatok, ha valami leges árura van szükségem, mert rés versenyképes áron beszerzik azt. lásaim után üzleti feleslegéből visszat ad, ezzel jutalmazza hűségemet.

Iparos: *mondd meg Te is, mi a szövetk*

A fogyasztók szervezete, amely a pe és az osztályharc kizárásával a tagok segitésére alakult. Az apró gazdasági összefogása, a hatalmas gazdasági szabályozása céljából.

alapján épült fel.

Lelki atya, aki a néppel együtt érzel, élsz, bánatában vigasztalod, örömében buzditod: *mondd meg mi a szövetkezet?*

A szövetkezet az összetartásra, egymás meg-

Szalók József ifj.
festő

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.

Lap: Orosházi Friss Hirek

Megjelent: DEC. 17.

Ifj. Szalók kiállitása

Ifj. Szalók József festőművésznövendék a nagybányai Festőiskolából karácsonyi vakációra hazaérkezett, és hogy a legutóbbi félesztendő alatt végzett tanulmányáról s előmeneteléről bizonyságot adjon, a központi ev. iskola egyik tantermében rajzaiból és festményeiből kiállitást rendez. Ifj. Szalók az elmult esztendőben két ösztöndijat is nyert az iskolában s bár az ösztöndijak összege csekély, mégis jelentős, hiszen mint az iskola legkiválóbbja nyerte el a nyári ösztöndijat. Mostani munkái a legteljesebb érdeklődést érdemlik s bizonyos, hogy Orosháza megértő közönsége látogatni fogja a kiállitást amelynek megtekintése — természetesen — dijtalan. Kérjük is a közönséget, nézze meg a kiállitást, amely vasárnap reggel 8 órakor nyilik meg.

SZALÓK JÓZSEF FESTMÉNYEI 1021

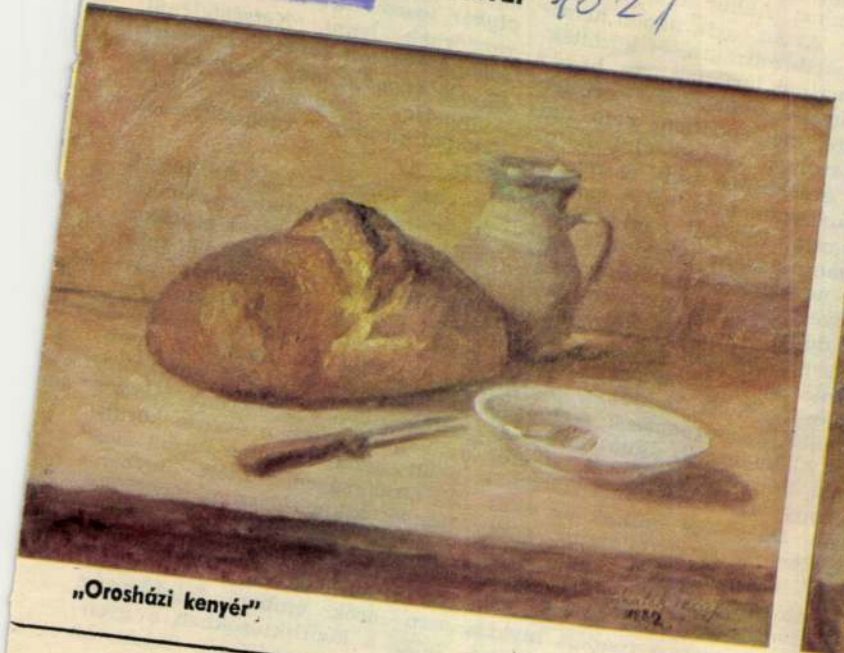

„Orosházi kenyér"

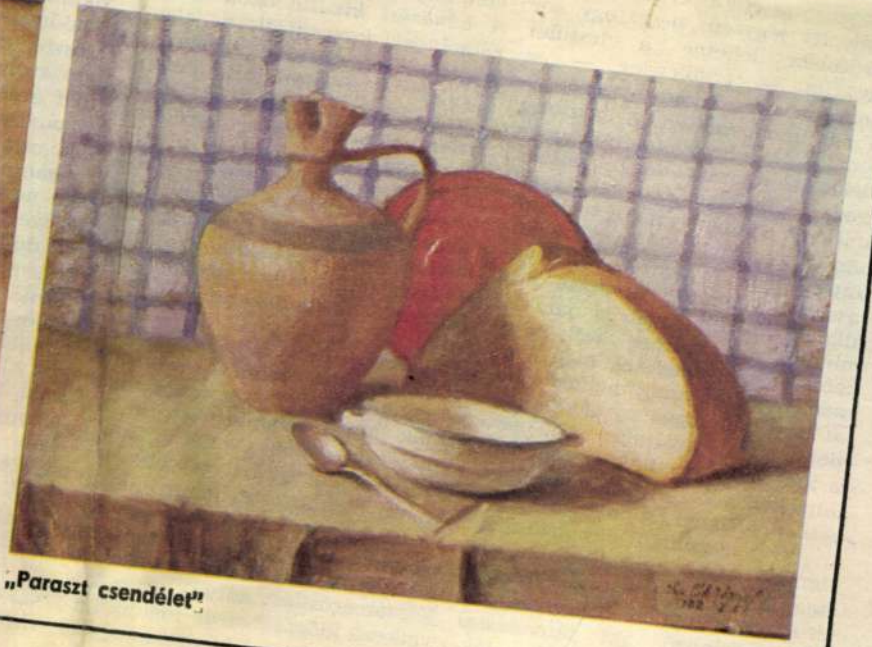

„Paraszt csendélet"

a balesetveszélyes útvonalakon nappal látja el közterületi szolgálatát. Itt jegyzem meg: egy sor kérdésben lehetne a testület anyagilag és erkölcsileg — ez utóbbi a társadalom részéről — jobban megbecsülve. A lakosság nem tudja, hogy összességében mekkora munkát végez, milyen eredményességgel dolgozik a rendőrség. A fiatalok pedig, elsősorban a szigorú szolgálati megkötöttségek miatt, nem szívesen választják a rendőri hivatást, ami állandó feszültséggel is jár. Itt minden nap szembe kell nézni konfliktushelyzetekkel, meg olyan eseményekkel, amik mellett a halandó állampolgár nyugodtan elmegy, vagy egyáltalán soha nem is tud róluk. Nekünk viszont vállalni kell a veszélyt minden helyzetben. Hiszen soha nem lehet tudni, még például egy ártalmatlannak tűnő igazoltatásnál is, hogy a személy mennyire részeg, őrült, vagy éppen egy olyan veszélyes bűnöző, aki támadással akar elmenekülni. Szóval a járőrszolgálat a rendőrség egyik

Az össz-bűncselekmények több mint negyedrészét a fővárosban követik el, itt a bűnelkövetők valamennyi kategóriája előfordul. A bűnözést kiváltó okok és körülmények koncentráltan jelentkeznek. Tudomásunk szerint a kerületi rendőrkapitányságok létszáma hosszú évek óta változatlan. Ugyanakkor a kerületek lakossága — elsősorban a felépült lakótelepek révén — jelentősen felduzzadt. A turizmus, az idegenforgalom is megnőtt. Ily módon nem nehezedik erejüket, illetve létszámukat meghaladó feladat a kerületi kapitányságokra?

— A kerületi kapitányságok a fővárosban a rendőri szolgálat alapvető pillérei. A munka zöme rájuk hárul. Namármost, a lakótelepek, több vonatkozásban kétségtelenül új helyzet elé állítanak bennünket, hiszen az új városrészekben a lakosság összetétele is rendkívül heterogén. Mi ezekre a területekre bizonyos létszámerősítést adtunk, és a következő időszakban is fogunk adni. Például a káposztásmegyeri

nél dolgoztam Csepelen, gédmunkás. Akkor má voltam. Aztán egyik nap tak a pártbizottságra, és alkalmasnak tartanak ar rendőrség kötelékébe Először meglepődtem, nem tudtam azonnal választ adni. A feladat érdekesnek tűnt, és megható volt számomra, hogy gondoltak rám. Egy-két napig rágtam magam, s utána döntöttem. 1947-ben neveztek ki, s néhány év kitérővel végig a bűnügyi szolgálatnál dolgoztam. Nem volt sima út. Engem is ért sok csalódás. De ez természetes. Mindenki életében vannak gondok, buktatók, visszalépések, megtorpanások, szomorúságok, kudarcok, álmatlan éjszakák. Volt olyan időszak, amikor bizony saját magammal is vívódtam. De ahogy múltak az évek, gyűltek a tapasztalataim, szakmai- és pártiskolák szélesítették a látókörömet. A jogi egyetemet is elvégeztem, s így vált bennem az évek során a rendőri hivatás egyre mélyebb meggyőződéssé. Ha újra kezdeném, biztos, hogy

ez. De engedje ... kimondjam: nem tartozik a legszimpatikusabb foglalkozások közé.

— De miért?! Hadd kérdezzek én vissza! Mi a saját munkánkat a lehetőségekhez képest becsülettel, tisztességgel elvégezzük, mint bármely más állampolgár bármely más munkaterületen. Azt nem vitatom, hogy a jogszabályaink által körülhatárolt, nem mindig szívderítő feladatunk érint sok becsületes embert is. Hiszen csak a fővárosban évente körülbelül egymillió ember fordul meg a rendőrségen, sokféle ügyben. Rendőreinknek viszont ugyanúgy megvan a baráti köre, az emberekhez fűződő jó kapcsolata, mint bárki másnak. Az pedig szerintem örök emberi tulajdonság, hogy a konfliktusokban a gyengébb pártjára állnak. Tehát, ha

Szalók József parasztfestő

■ A hét végén Orosházán nyílt meg Szalók József Szentetornyán élő parasztfestő tárlata. A tárlaton az elmúlt években készült tájképeit és csendéleteit mutatja be a nagybányai festőiskolán tanult művész. A kiállítás július 8-ig tekinthető meg az orosházi Petőfi Művelődési Központban.

Népszabadság, 1984. VI. 19.

Szalók József

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Festőművész

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1981 APR 26

1021

Szalók József: Csendélet

za, amint ezt korábban már néhányszor megtette. A kormány éppen ezért tartja második fő céljának a tanács, s vele együtt az államfő jogkörének megnyírbálását. Ezt azonban ugyancsak alkotmánymódosítással lehetne keresztülvinni.

A kabinet stratégiája tehát az, hogy heves politikai harcot vív az elnökkel és a politizáló katonák progresszív részével, miközben aprókat lép előre gazdasági-társadalmi terveinek útján. Amit nem tud ledönteni egyetlen frontális rohammal, azt megkísérli szívós munkával lassacskán szétverni. Így kerülnek vissza szövetkezetesített földek egykori tulajdonosaik kezébe, így szűnt meg nemrégiben az alapvető élelmiszerek állami ártámogatása, így engedélyezik a magánberuházást olyan ipari ágazatokban, amelyekre az alkotmány nem mond ki tiltalmat.

A HERVADÓ SZEGFŰK VÉDELMEZŐI

Érthető, hogy ez a szalámi-taktika ismét kiélezte a jelek szerint kedvező cióban harcolhat. A k belső ellentéteit sikerí dezni, miközben az el vezető erői változatlan képesek együttműködn a szocialisták belső v már odáig fajult, hogy titkársága nincs is b viszonyban Soares fő ral.

A haladó vívmányoka ségesen védő Eanes eln a mögötte álló tisztek egyre nehezebb helyzetbe kerülnek. Az ország irányítása ugyanis jog szerint a jobboldali koalíciót illeti, az államfő és a forradalmi tanács csupán korlátozni képes a kormány visszafordító tevékenységét. Ez pedig bizonyosan nem elegendő arra, hogy az áprilisi forradalom vívmányait sértetlenül megóvják a reakció ádáz támadásaitól.

A fasiszta diktatúra megsemmisítésének hetedik évfordulóján a szegfűk forradalmának eredményeit tehát súlyos veszély fenyegeti. A megvédésükben érdekelt politikai erőknek mérlegelniük kéne: együtt vagy különkülön, egymással is viaskodva, háríthatják-e el a jobboldali fenyegetést.

Avar Károly

minőségi standard lenne.

Az Országos Ipari Központ kezdetben felülvizsgálná és minősítené a Lengyelországban gyártott valamennyi ipari terméket. A továbbiakban felügyelete alá vonná az egész állami licencpolitikát, a külföldi licencek vásárlását, és azok gyakorlati bevezetését. Bejegyezné az összes újítói javaslatot. Elemezné értéküket a végleges kidolgozás előtt. Minden ipari prototípust értékelne használati, minőségi és esztétikai szempontból a sériagyártás előtt.

Az Országos Ipari Központ megalakításának ötlete a lengyel gazdasági élet modelljének távlati terve fölötti társadalmi vita résztvevőinek körében óriási érdeklődést keltett.

Karol Rzemieniecki
(INTERPRESS—KS)

Szalók József

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festőművész,

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1981 ÁPR 26.

1021

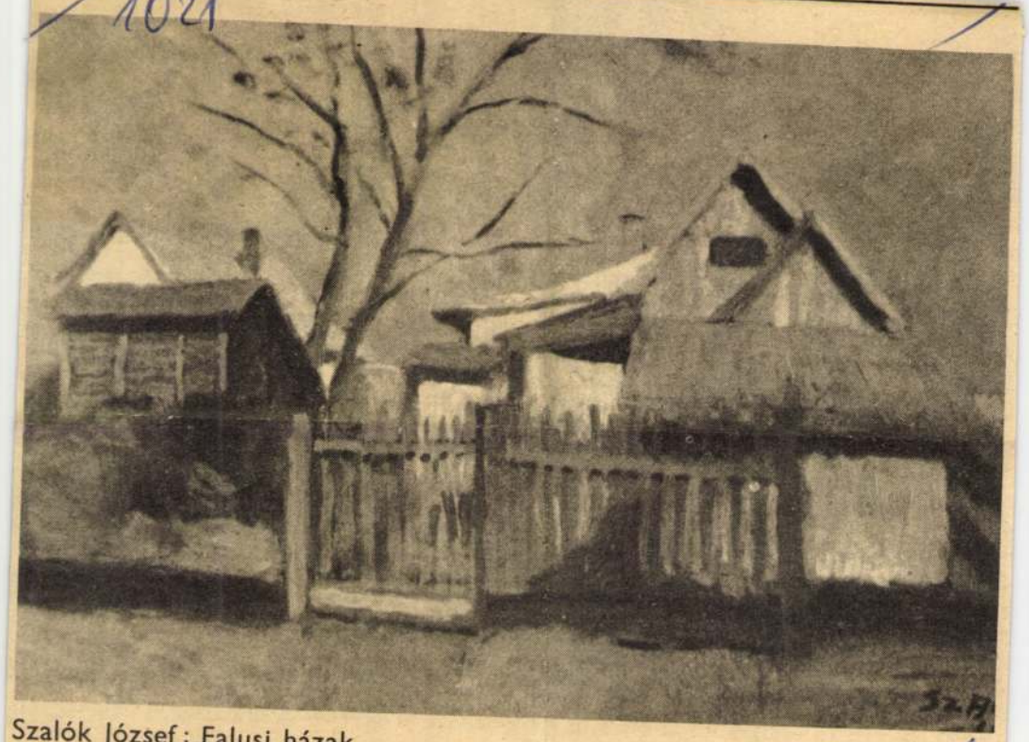

Szalók József: Falusi házak

A VI. ötéves terv egyik kiemelt feladata a lakásépítés. Képünkön a békéscsabai Lencsési úti

Szalók József

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

fertőmárok

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1981 ÁPR 2 6

NÉPÚJSÁG

1021

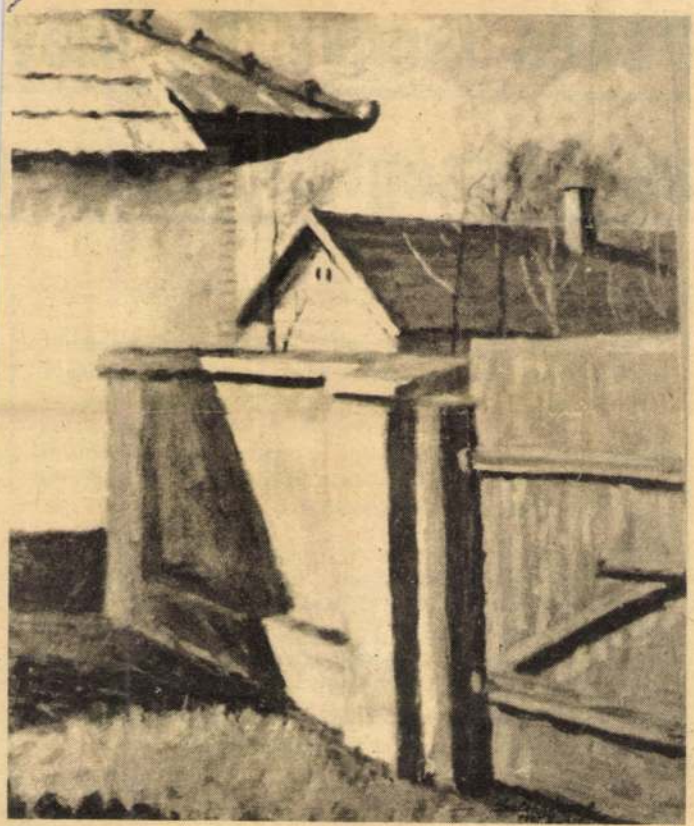

Szalók József: Kapu

NÉPÚ

Béké

és költségfejlesztési

Mint arról már lapunk csütörtöki számában beszámoltunk, a megyei tanács április 22-i, szerdai ülésén megvitatta és elfogadta Békés megye VI. ötéves területfejlesztési és tanácsi fejlesztési, valamint költségvetési tervét. Korábban már beszámoltunk a megye területfejlesztési tervéről, ezúttal a tanácsi fejlesztési és a költségvetési terv főbb jellemzőit ismertetjük.

Békés megyei 1981—85. évi középtávú tanácsi fejlesztési terve a népgazdasági program célkitűzésein alapul, tartalmazza az MSZMP Békés megyei bizottságának idevonatkozó irányelveit és határozatait. Figyelembe veszi a terület- és településhálózat-fejlesztéssel kapcsolatos országos és megyei célkitűzéseket, az elért életszínvonal megőrzéséből adódó, a lakosság életkörülményeinek javításában növekvő tanácsi tennivalókat.

A VI. ötéves tervben a tanácsi fejlesztési alap 4 mil-

beruházás célú kiadásokat

Művészet • Irodalom Tudomány

Petőfi

Bemutató előadás az Operaházban avagy Jelmezes dalest a költő versszövegeivel

Hét évig várakozott *Unger Ernő* az *Operaháznak* benyujtott, de ott nyilván több fenntartással, mint lelkesedéssel fogadott *dalmű* bemutató előadására. Hét év sok idő, de még mindig nem tölti be Horatius szigorú mértékét: „Nonum prematur in annum." Kilenc évig fontolja meg az, aki művét a nyilvánosság elé bocsátja...

Lehetséges, sőt valószínű, hogy 1946 márciusában *Unger Ernő* már másként vélekednék műve sikerült voltáról és komoly sikerének esélyeiről. Akkor talán már tisztábban ítélkeznék majd minderről, több önkritikával és keményebb, mélyebb felismeréssel. Elvégre ez a további két esztendő még közelebb hozhatta volna őt is az 1848-as megújhodás századfordulójához. Hiszen jelenleg még csak a 44-es készülődések centenáriuma az esedékes jubileum. S még négy év választ el minket 1848 megünneplésétől, a szabadság, humanizmus és emberi méltóság tetiekben kibontakozott eszméinek ünnepétől.

E nagy időket csakis az alkothatja meg újra életteljes művészetté, aki e gyönyörű jelszavakat szerves összefüggésükben, egészükben, *gyökerestől* láttatja meg velünk s nem csupán levágott *virágjaikat* fűzi tarka bokrétába.

A zene szerzője maga írta, illetve állította össze szövegét; a műsorlapot idézzük: „Petőfi verseinek *részbeni* felhasználásával..."

De a vers — *líra*. S líra plusz líra még nem összegez *drámát*, akárhány szebbnél szebb verset rakosgatna is össze a szöveg írója. *Unger Ernő* arra törekedett, hogy lehetőleg saját költeményeiben beszéltesse Petőfit. Ebbeli törekvésében viszont a kegyelet győzött a dramaturgia sarkalatos irányelvei felett. Egyébként alázatos és tiszteletreméltó kegyelet az ilyen. De nem állja meg helyét a drámában. Márpedig az opera — *zenedráma*. Legalább is az legyen! Még ha nem is követi *Wagner* egyéni elméletét.

Találó tehát — önkéntelenül is találó —, ha *Unger Ernő* „dalmű"-nek nevezi „Petőfi"-jét. Mert ez a mű dalokból tevődik össze. *Nem opera*, hanem dalest. *Díszletezett, jelmezes dalest.*

Petőfit verseiből drámai hőssé összetákolni nem lehet. Ez a meddő kísérlet olybá tűnik, mintha Wagnerről írna operát valaki és szüntelenül csak a zenedrámáiból kiválasztott jellegzetes motívumait énekeltetné vele. Mi válnék ebből? Potpurri, egyveleg.

Kegyeletes kísérlet ez, de nem zeneköltői megoldás. A feladat lényegesen nehezebb. Petőfit úgy szólaltassa meg a szerző, hogy valósznűvé, elhihetővé teszi: *Petőfi csakugyan így beszélhetett!* A vers leszűrt végeredmény. Mi, színházlátogatók azonban éppen azt az előző folyamatot akarjuk újra átélni és élményünkké avatni, amely szükségszerűen e versek kirobbanásához vezetett!

Lássuk most már a versek megzenésítését, a — dalokat.

Unger Ernő dallamszövése nem eléggé bő e halhatatlan sorok egyenértékű zenébefoglalásához. Nem eléggé változatos. S nem eléggé markáns. Hosszúlélegzetű melódiák kellenek ide, eredeti hanglejtésükben és gyujtó hatásukban Petőfi verseivel vetélkedő melódiák!

Véleményünk szerint túligényes feladatba kapott bele a szerző, túlságosan magasrendű célt tűzött ki maga elé. Mindez dícséri becsvágyát, de hatványozott arányokban tünteti fel azt a távolságot, amellyel célja mögött elmarad. Szerényebb kezdeményezéssel bizonyára többre ment volna a túlkemény fa tövében törött fejsze nyelét tartogató szerző.

Az együttes mindent megtett a kellő hatás érdekében. *Unger Ernő*, az ismert energikus karmester maga tanította be művét és maga vezényelte a szerda esti díszelőadást; rendezője, *Rékai András* és látványos díszleteinek tervezője, *Fülöp Zoltán* buzgón segédkezett szerzői elképzeléseinek valóraváltásánál.

Halmos János, a dalmű címszereplője önfeláldozóan énekli magasfekvésű és rendkívül fárasztó tenórszólamát. *Miklóssy Irén* nehéz probléma elé kerül, mert Szendrey Júlia szerepét eleve neki szánta, illetve koloratúrszopránjához tervezte meg férje, *Unger Ernő*. Így aztán megmásul és elsikkad Szendrey Júlia történeti alakja, igazi jelleme s marad — a Miklóssy-szerep. Hálátlan szerep, hiszen a történeti nem-azonosság árnyékában csupa indokolt szemrehányással kell megküzdenie.

A többi szereplő közül kiemeljük *Koréh Endrét*. Övé a vezérkönyv legőszintébb hangulatú, legmelegebb dalszáma. S ezt megfelelően énekli is el. *Basilides Mária* és *Németh Anna*, *Jámbor László*, *Hámory Imre* és *Maleczky Oszkár* legjobb igyekezettel száll síkra mostoha lehetőségeiért.

Jemnitz Sándor

*

A szerda esti bemutatóelőadás előtt a Himnusz és a Rákóczi-induló hangzott el, majd a névtelen magyar cserkész — értelmes és rokonszenves kis cserkész — köszöntötte a jelenvolt *kormányzót*, a magyar cserkészmozgalom legfőbb védnökét. A március 15-re rendezett díszelőadás fényes társadalmi keretek között folyt le.

Wilhelm Furtwängler

talán még sohasem vezényelt Budapesten oly forró szenvedéllyel, oly póztalan és feltétlen közvetlenséggel, mint kedden a Fővárosi Vigadóban, a *Bécsi Filharmonikusok* valahogyan megrendítővé vált *Beethoven-estjén*. Mert megrendítővé vált — alig nevezhetjük másként — a VI. és V. szimfónia ilymódú lényegbevágóan hiteles és egyúttal sajátosan ünnepélyes értelmezése. *Wilhelm Furtwängler* vezénylését szinte tragikus szépség jellemezte. Úgy hatott, akár csak a hattyúdalát éneklő költő, aki mégegyszer és utoljára összefoglalja saját életének és a maga korszakának minden szellemi értékét s fenségessé válik energiáinak ilyen végsőjellegű felfokozásával.

Mintaszerűen érvényesült a *Bécsi Filharmonikusok* hagyományos zenekari kultúrája. A pontosan összehangolt együttes rézfúvóinak tiszta összhangzataival örvendeztette meg mindazokat, akik még méltatni tudják az efféle hangszertechnikai érdemeket s éppen ezért nem tudnak beletörődni egyikmásik zenekarunk állandóan homályos, élettelen és hamis akkordjaiba. Mind a lágy, mind az érces részleteknél egyformán jól csengtek itt a tömör rézfúvószólamok. Hiába, ez az együttes nem felejtette el s nem is felejtetheti el velünk mindazokat a nagyszabású dirigenseket, akik régebben e bécsi zenekar kultúrájáért fáradoztak s azt ily rendkívüli színvonalra emelték!

J. S.

A gordonka és gitár kiváló szakemberei és óriási választék *Sternberg* hangszergyárban, Rákóczi út 60. (X)

(*) **LIONTAS KONSTANTIN**, a munkáshangversenyekről jól ismert és kedvelt operaénekes március 20-án, hétfőn este ¾7 órakor rendezi második ária- és dalestjét a Zeneakadémia nagytermében. Műsoron közkívánatra népszerű operaáriák és dalok. Kedvezményes jegyek kaphatók a *Népszava*-könyvkereskedésben (Erzsébet körút 35).

(*) **MŰVÉSZMATINÉT** rendez a Magyarországi Vas- és Fémmunkások Központi Szövetségének vas- és rézesztergályosszakosztálya *a fonyódi üdülőtelep javára* március 26-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel a szövetség színpadtermében (Magdolna ucca 5.). Közreműködik *Nagykovácsy Ilona* Ady-dalokkal, *Barabás Sári* klasszikus balladákkal, *Góth Sándor* saját „Tartuffe"-fordításával, *Várkonyi Zoltán* Molière „Tudós nők" című darabjának egy részletével, *Várkonyi Zoltán* és *Major Tamás* fordításában. *Vágóné Margit* és *Mihályi Ernő* Avercsenko kis egyfelvonásosával, *Baló Elemér* balladákkal, *Bozóky István* és *Barta Mária* „Peer Gynt" egy részletével, *Bánky Zsuzsa* versekkel. A matinén közreműködik a Pestszenterzsébeti Munkás Dalkar *Ujj József* országos karnagy vezénylésével. A művészmatinét zongorakíséretet *Polgár Tibor* látja el. A művészmatinéra műsorok kaphatók a *Népszava* könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban.

(*) **OLASZ OPERAEST** keretében, zenekari kísérettel énekelt kedden — a Zeneművészeti Főiskola zsúfolásig megtelt nagytermében — *Relle Gabriella*, a rég nem hallott művésznő. Terjedelmes, szép hangja a hosszas kényszerpihenő alatt semmit sem vesztett fényéből, kellemes és lágy színezetéből. Sőt azt mondhatnók, hangvétele talán éppen e pihentetés következtében nyugodtabbá vált s jelenleg mentes mindennemű tremolálástól. Most már csak arra irányítsa figyelmét ez a kivételesbecsű hanganyag birtokában levő művésznő, hogy kitartott legmagasabb hangjai ne ereszkedjenek, ne essenek ének közben. Jobban meg kell támasztania azokat! *Relle Gabriella* oldalán *Liontas Konstantin* működött közre *Járay József* helyett, akiről úgy halljuk, bevonult. *Fodor János*, a hangverseny harmadik szereplője ugyancsak kivette méltó részét a közönség hálás tapsaiból. A kísérő *Szimfónikus Zenekart Berg Ottó*, az Operaház karmestere vezényelte.

(j. s.)

(*) **MEGHALT EGY ISMERT ERDÉLYI ÍRÓ.** *Nagy Dániel* erdélyi származású író kedden este 56 éves korában Budapesten váratlanul meghalt. Nagy Dániel írói pályafutása érdekesen kezdődött, fiatal korában színésznek indult, majd mint ifjú színész írt egy regényt és azzal pályadíjat is nyert. Ez az esemény teljesen az irodalom felé fordította útját, Aradon a „Magyar Ujság" című lapnak szerkesztője lett, később a kolozsvári „Keleti Ujság"-nál dolgozott és ujságírói munkája közben regényeket és figyelemreméltó novellákat írt. A húszas évek vége felé Magyarországra jött és ettől fogva egyes budapesti napilapokban jelentek meg írásai. Nevezetes munkája a „Cirkusz" című regény, a háború szörnyűségeivel foglalkozott. Temetése március 17-én, pénteken lesz.

(*) **A „GARABONCIÁS" ELŐADÁSA AZ OPERÁBAN AZ UJSÁGÍRÓK ÉS SZÍNÉSZEK NYUGDÍJINTÉZETE JAVÁRA.** Az állami színházak minden esztendőben egy-egy előadás jövedelmét fele-felerészben az ujságírók és a színészek nyugdíjintézete javára fordítják. Az Operaház ezt az előadást március 25-én délután 6 órakor rendezi, amikor Lehár Ferenc „Garabonciás"-a kerül színre Orosz Júliával, Udvardy Tiborral, Koréh Endrével és Hámory Imrével a vezető szerepekben.

(*) **HÍRÜNK A VILÁGBAN II.** Annak a hetek óta folyó országos vitának, mely a külföldön is élénk visszhangot keltett, most a vitát elindító Illyés Gyula összegezi eddigi eredményét és tanulságait a „Magyar Csillag" március 15-i számában. A szépirodalmi rész tartalmából kiemelendő Ottlik Géza kis regénye és Nagy Lajos novellája, továbbá Bartalis János, Csorba Győző, Illyés Gyula, Kálnoky László és Radnóti Miklós versei.

(*) **A MADÁCH SZÍNHÁZBAN** pénteken este ünneplik *Manfried Rössner* „Első Anna és Harmadik Károly" című vígjátékának hetvenötödik előadását. A darab két szerepét természetesen ezúttal is *Szeleczky Zita* és *Várkonyi Zoltán* játssza. Az „Első Anna és Harmadik Károly" továbbra is műsoron marad és telt házakkal halad a negyedik jubileum felé.

Két festő és egy szobrász

A *Műteremben* három naturalista szemléletű fiatal művész gyüjteményes kiállítását látjuk.

Szőke József festő halkszavú *pasztelljeinek* sorozatán keres kapcsolatot a szabad természettel. Szemlélete nyugalmas, meghitt, hangulata a magános emberé, amely személytelenné kíván válni ebben a környezetben. Problémája, egyszerű megoldással, a fény és a levegő, az előbbire példa a „Soproni Rózsa ucca", utóbbira a „Távoli falu" című darabja. A „Gyülekező felhők" és a „Dinnyési határ" megkapó felhőtanulmányok. Kiemelkedik az „Árva csonkafa" című levegős, távlatos tája és az „Erdei út" című erdőrészlete, mely — melegen hangoltan — a nagybányai naturalizmus színes hangulatvilágát szólaltatja meg.

Szalókay Sándor festő *vízfestményeinek* a sorozatát mutatja be. Ugyancsak a csendes hangulatok embere. Néhány alakos képétől eltekintve, amely az ember közvetlen keresésére vall, a táj nála is személytelenül jelentkezik. A művész érzelmes lírája mégis nem egy vonással átkölti a látottakat. Szintúgy mint társa, nem nagy erők megmozgatója, erőké, amelyek pedig úgy lélegzenek a természetben, halk érzelmessége még sincs erő híján, amit a nem részletező ecset kezelésével ér el. Lombjai nyers foltokban mozgalmassá teszik tájait. Színei megragadják az évszakok hangulatait. Kiemeljük az „Öreg híd", „A falu határa" és az „Őszi reggel" című darabjait.

Balázs István szobrász a szabatos, hű kifejezés embere, de túl az ábrázolás feladatain, van érzéke ahhoz, hogy az egyéni jellemzésen túl fejeinek általános jellemképét is megadja. Férfiportréi hangsúlyozzák a férfias jellemvonásokat, a jellemzés itt is belülről indul ki, akár női portréin. Fölötte kifejező az „Áron bá'" című feje, itt az erdélyi művész otthoni típust szólaltat meg, komoly beleéléssel. A „Székely legény" című álló alakja már valóban általános típust ad, naiv kiállásban, közvetlen erővel, tömör hangon. Van egy finom klasszicizáltsággal megoldott női aktja is.

A kiállítás (IV, Kussuth Lajos ucca 13.) *március 22-ig*, naponta 9—½6-ig, szombaton 9—1-ig, vasárnap 10—2-ig tekinthető meg.

sz. s.

SZÍNHÁZI ÉS FILMKÖZLEMÉNYEK

A VIDÁM SZÍNHÁZ tavaly szeptemberben mutatta be Létraz—Pünkösti—Hegedüs „Balépés jobbra" című zenés vígjátékát. A darab, amely már a 250. előadásához közeledik, olyan siker lett, hogy az utóbbi két héten több vidéki szinigazgató nézte végig a darabot. A vidámszínházbeli „igazgatójárásnak" meg is lett az eredménye: eddig tíz igazgató jelentette be, hogy áprilisban előadja a mulatságos darabot. A tömegpremierek közül egyet a Vidám Színház igazgatója, Szüle Mihály rendez, akit az egyik vidéki igazgató meghívott vendégrendezésre.

TIZEDIK HETE FUT *az Omnia Filmszínházban az utóbbi évek legnagyobb külföldi filmsikere, a „Lajla", amely az északi fény birodalmának exotikus történetét vitte bravúrosan vászonra. Az Omnia Filmszínházban állandóan táblás házak előtt szinrekerülő „Lajla" továbbra is műsoron marad, mert ugylátszik, vannak sokan, akik többször is megnézik ezt a ritka filmcsemegét.*

A MAGYAR SZINÉSZET KÉT NAGY MŰVÉSZE, Déryné és Szentpétery, a fő szereplői az Objectiv-film közeljövőben bemutatásra kerülő „Futótűz" című romantikus filmjátékának. Az új magyar film ugyanis az első nagy magyar színésznő, Déryné Széppataky Róza életének néhány epizódját eleveníti meg a magyarnyelvű színészetért folytatott küzdelmes pályájának egy érdekes és döntő fordulópontját, amikor Kolozsvárott, sikereinek csúcspontján, egy fellobbanó szerelem miatt búcsút akar mondani a színészetnek. Szabó Ilonka eleveníti meg Déryné alakját a filmen, Csortos Gyula pedig mint Szentpétery jelenik meg. Szilassy László, Vaszary Piri és Szemere Vera játszanak vezetőszerepeket az életrajzfilmben, amelyet a Bajusz-produkcióban Farkas Zoltán vitt a felvevőgép elé.

A KÖZELJÖVŐBEN *érdekes magyar filmet mutatnak be „Es a vakok látnak" címmel. Nagy István, a Nemzeti Színház művésze játssza a vezető férfiszerepet. Cseke Balázs a frontra kerül, elveszti szemevilágát, de tovább látja az ég kékjét, a fű zöldjét, a színek pompázó változatát szerető feleségo és fia szemein keresztül.*

A jóvátétel kérdése az angol alsóház előtt

(*London, március 16.* — „Bud. Tud.") *Ellis Smith* képviselő az alsóházban azt a kérdést intézte Eden külügyminiszterhez, vajjon a szövetségesek a háború után

jóvátételiel akarják-e sujtani az ellenséges országokat

és tekintetbe kívánják-e venni azokat a tanulságokat, amelyeket a Versaillesben elkövetett hibákból levontak.

Eden külügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a kormány mérlegeli a kérdést, ezidőszerint azonban nem nyilatkozhatik róla bővebben.

A háborúutáni politikáról az egyesült nemzeteknek közösen kell dönteniök.

Határozatra aligha lehet számítani, amíg nem vizsgálhatják meg az ellenséges országok gazdasági helyzetét a háború után.

További kérdésekre válaszolva Eden rámutatott arra, hogy a problémára vonatkozó eszmecsere az egyesült nemzetek között már megtörtént és hogy nemrég a szövetségesek közös nyilatkozatot tettek közzé a kérdésről. A munkálatokat azóta folytatták.

Az ország lelkesen ünnepelte március tizenötödikét

A magyar szabadságharc kivirágzásának kilencvenhatodik évfordulóján az egész ország és a külföld is bensőséges, lelkes ünnepségekkel emlékezett meg *az 1848-as szabadságeszme hőseiről*. Ha külsőségekben el is maradtak az ezévi márciusi ünnepségek az elmúlt évek hasonló megemlékezéseitől, tartalomban messze felette álltak az eddigieknek. A szabadság eszméjének nagy összefogóereje, amely a mostani válságos időkben kettős fontossággal bír, szinte társadalmi és osztálykülönbség nélkül állította a magyart a magyar mellé. A főváros, a vidék és a külföld ünnepségeiről az alábbiakban számolunk be:

Antal miniszter a szabadságlakomán

Az ujságírók szabadságlakomáján *Antal István* miniszter mondott ünnepi beszédet. Az ebéden *Thuránszky László* miniszterelnökségi államtitkár, *Dulin Elek* miniszteri tanácsos, *Bede István* követségi tanácsos, *Nagylucskay Sándor* vezérkari ezredes, *Csikós Jenő* ezredes, valamint a budapesti napilapok főszerkesztői jelentek meg.

A miniszter párhuzamot vont 1848 márciusa és a mai idők sorsdöntő napjai között. Rámutatott arra, hogy lényegében ugyanaz a tét forog kockán ma is, mint akkor. *A nemzet szabadsága, függetlensége, jogai, népi érdekei, alkotmányossága, tehát állami és nemzeti léte. Sőt talán még több is* — mondotta a miniszter. *Egész nemzeti és népi, közösségi és egyéni életünk is.*

— *Mi, magyarok, soha egy pillanatra fel nem adjuk a szabadság, függetlenség és az önálló nemzeti lét természeti jogát, amely természeti jog érvényesülése nélkül a világ rendje nem erkölcsi rend, a világ békéje nem valódi béke és a világ nyugalma csak puszta látszat.*

Az európai népek kérdéséről szólva megállapította *Antal István*, hogy *Európa* nem *Európa* kis népek nélkül, viszont *Európa* nélkül a világ nem világ. E témáról szólva kifejtette, hogy mennyire időszerűek voltak *Kossuth Lajos* gondolatai, amelyeket nagy erkölcsi bátorsággal és ragyogó ékesszólással elő is adott egyik angliai beszédében: „*Mindenekelőtt az emberiség veleszületett örökös jogának, a népszabadságnak nevében tiltakoznom kell azon káromlás ellen, hogy csak az úgynevezett nagyhatalmaknak van létjoga ebben a 19. században. Az a rettenetes tan, hogy csak a nagyhatalmak birnak létokkal, az ököljog tana, amelyen már mégis csak túl kellene lennie az emberiségnek a 19. században. Irtózatos tan: ellenkezik az erkölcsi világrend törvényeivel.*"

— ***Minden áron meg kell teremteni az igazi magyar szolidaritást. Az arisztokrata érezze magát közelebb a dolgozó magyar emberhez, mint a külföld arisztokráciájához s a munkásnak fájjon jobban a magyar nagybirtokos gróf baja-gondja, mint a külföld összes munkásának problémája*** — hangoztatta a miniszter.

Az 1848-as reformokat elemezve, a miniszter rámutatott arra, hogy a szabadságharcot követő évtizedekben csak a közjogi falakat építették meg, de azokat szociális és gazdasági tartalommal megtölteni már nem tudták. A 48-as reformok csak akkor lesznek teljesek, ha közjogi tartalmú jogegyenlőség mellé meg tudják teremteni a gazdasági és szociális jogok corpus jurisát is. Jogot minden kötelességét teljesítő magyar számára a kenyérhez, az otthonhoz, a boldoguláshoz és szociális védelemhez.

Végül a miniszter a magyar ujságírásról és ujságírókról szólott. Szimbolumként emelte fel a serleget, amely a magyar publicisztika erejét, nemességét, erkölcsi gazdagságát, szabadságtiszteletét és felelősségérzetét jelképezi.

A honvédelmi miniszter a leventékhez

A *Hősök terén a* honvédelmi miniszter a leventék előtt tartott beszédet. Rámutatot arra, hogy ez az ünnep elsősorban *az ifjúság ünnepe*. Az 1848 március 15-i történelmi nap az ifjúság lelkéből pattant ki és azóta minden esztendőben sebesebb dobogásra késztette az emlék az ifjúság szívét, bár azok az emberöltők, amelyek a negyvennyolcas márciusi ifjak nemzedéke után következtek, nem nyujtottak módot arra, *hogy a magyar ifjúság beválthassa álmait.*

— Nektek — folytatta a miniszter — már nem szab ilyen szűk korlátokat a sors. *A ti életetekbe szakadatlan morajlással dübörgött bele a történelem és a felvonuló vihar azóta orkán lett.* Ez az orkán, amelynek felidézésében mi magyarok ártatlanok vagyunk, olyan erőfeszítéseket követel tőlünk, amilyenre tizévszázados európai történelmünk alatt még nem volt példa. *A mai hadviselés nem tesz különbséget katona és polgár, a férfi és nő, a felnőtt és a gyermek, avagy a fegyveres és fegyvernélküli munkás között.* A helytállás és erőfeszítés kötelességét mindenkinek vállalnia kell. *Fennmaradásunkról, vagy pusztulásunkról van szó.*

— Roppant felelősség, roppant feladat — mondotta a honvédelmi miniszter *és nem volt még magyar nemzedék, amelynek ifjúsága elé ilyen feladatot tűzött volna ki a sors, mint elétek.*

Reggelire-uzsonnára SALVE tápszer Kicsinek-nagynak!

A Független Kisgazdapárt

városi szervezete március 15-én megkoszorúzta *Kossuth Lajos* szobrát. A kegyeletes ünnepségen a párt Budapesten tartózkodó képviselőtagjai, a népi írók és demokratagondolkodású ujságírók vettek részt. A szervezet ifjúsági csoportjának mintegy 600 tagja is megjelent. A koszorú szalagján a következő felirat állott: *Kossuth Lajos örökké élő eszméinek a Független Kisgazdapárt.* Utána a résztvevők az alsó rakparton csendben és fegyelmezetten *Petőfi Sándor* szobrához vonultak. *Az útvonalon még többszázan csatlakoztak a küldöttséghez.*

A vidéki ünnepségek

Pápán az *Esterházy-serleggel* a kezében *Győry Elemér* református püspök mondott ünnepi beszédet. Beszédében utalt *Kossuth Lajosnak* arra a megállapítására, hogy a *Dunamedencében* a külön magyar hivatást csak akkor tölthetjük be, ha szabadon és függetlenül, gazdaságilag és társadalmilag korszerűen élünk.

Nagykanizsán, Rozsnyón, Rimabányatelepen, Munkácson és szerte az országban számos helyen ünnepelték a magyar szabadság gondolatának 96. évfordulóját.

Külföldön

A *bolgár* sajtó meleg hangon emlékezett meg a magyar nemzeti ünnepről. Foglalkozott a magyar történelemmel és különösen *Kossuth* alakját emelte ki. A *szófiai* bolgár-magyar tudományos társaság szerdán este ünnepi ülést tartott, amelyen *Fehér Géza* egyetemi tanár „*A magyar nemzeti forradalom*" címmel tartott előadást. A *zágrábi* magyarság a *Horvátországi Magyar Közművelődési Közösség* zászlókkal feldíszített székházában rendezett ünnepséget. A *finn* rádió március 15-én több műsorszámban emlékezett meg nemzeti ünnepünkről. A *Helsinkiben* élő magyarok is összejövetelt tartottak, szerény keretek között.

Letartóztatták az új argentin kormány ellenzékének vezetőjét

(*Lisszabon, március 16.* — „M. T. I.") Amint a brit hírszolgálat a „New York Times" montevideói értesülése alapján jelenti, az argentin kormány kedden elrendelte *Benjamin Menendez* tábornok letartóztatását. Amint ismeretes, Menendez tábornok volt a vezetője azoknak a tiszteknek,

akik a katonai kormánynak túlnyomórészt polgári személyekből álló kormánnyal való felváltása mellett szállottak síkra.

Félé ven belül elnökválasztás?

(*Lisszabon, március 16.* — „M. T. I.") A brit hírszolgálat jelenti Santiago de Chileből: Az „El Imparcial" című lap úgy értesül, hogy Farrell tábornok kormánya

hat hónapon belül megtartja az elnökválasztást,

ami lehetővé teszi, hogy Argentina visszatérjen az alkotmányos élethez.

Farrell kiküldöttje Washingtonba megy

(*Genf, március 16.* — Német távirati iroda.) Londonból jelentik: Farrell, Argentina új államelnöke — amint a „Daily Sketch" jelenti — Washingtonba küldte személyes barátját, Alberto Cespedest, hogy ott megmagyarázza az argentin kormány mostani magatartását. Cespedes megpróbálja megváltoztatni az Egyesült Államok hangulatát, de nem tartják valószínűnek, hogy ez sikerül neki.

Német hadijelentés

A *német* véderő főparancsnoksága közli:

Az Ingul mindkét partján és Kirovgrádtól nyugatra kitérőmozdulataink tervszerűen folynak az erélyesen utánanyomuló ellenséggel vivott súlyos támadó- és elhárítóharcok közben. A középukrajnai Bugnál és Sztáro-Konstantinovtól délre támadó bolsevista hadcsoportokat vertünk vissza, vagy fogtunk fel. Tarnopoltól keletre csapataink ellentámadásokkal nagyobb ellenséges erőket visszavetettek és szétvertek. Dubnótól északra az ellenség több lövészhadosztállyal és páncéloskötelékekkel támadott. A támadást visszautasítottuk, néhány betörést elreteszeltünk és 28 ellenséges páncélkocsit megsemmisítettünk. A keleti front többi részén a Szovjet csak Neveltől északnyugatra és a Narvaarcvonalon folytatta sikertelen támadásait, amelyeket páncélkocsikkal és csatarepülőkkel támogatott. Narvától délnyugatra több ellentámadásunk tért nyert. A Neveltől északnyugatra folyt harcokban különösen kitüntette magát a rajna-vesztfáliai 329-es gyalogoshadosztály, Mayer vezérőrnagy vezetésével.

A nettunói partraszállási hídfőnél az ellenség több helyi támadást intézett, de ezeket, részben ellenlökésekkel, elhárítottuk. Messzehordó tüzérségünk megfigyelten jó hatással lőtte az Anzio—Nettuno-kikötő területén levő ellenséges hajógyülekezéseket. A déli arcvonalon az ellenség rendkívül súlyos bombatámadások után erős tüzérségi és páncélostámogatással Cassino helységet támadta. A támadások meghiúsultak a Heilmann ezredes vezérlete alatt itt harcoló 3. ejtőernyős vadászezred hősies ellenállásán, amelyet az Andreae alezredes vezetése alatt álló 71. ezred hatásosan támogatott. Cassino fölött a légelhárító tüzérség és a vadászgépek hat ellenséges repülőgépet pusztítottak el. Március 15-én a déli órákban egy északamerikai bombázókötelék erős vadászkísérettel Braunschweig vidékére nyomult be és a nagyrészt felhős ég mellett több helységre bombákat dobott le. Az okozott kár és veszteség csekély. Brit bombázók az elmúlt éjszaka Délnyugat-Németországba repültek be és Stuttgart városát, valamint több külvárosát támadták. Ezeknél a támadásoknál az ellenség 66 repülőgépet vesztett, köztük 57 négymótoros bombázót. Néhány brit zavaró repülőgép bombákat dobott a Rajna—Ruhr-vidékre. Német harci repülőgépek március 15-én késő este a londoni vidék célpontjait támadták. A haditengerészet biztosítóerői tegnap este ismét összecsaptak a Csatornában egy erős brit gyorshajókötelékkel, elsüllyesztettek négy brit naszádot és teljes számban visszatértek támaszpontjaikra.

Olvassuk és terjesszük a Népszavát

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-066, 337-748, 340-774

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc
1971. FEB 16

Szalóky Gábor

Indonéz diplomata Miskolcon

1021

Hétfőn, február 15-én kétnapos látogatásra Miskolcra érkezett Irawan Abidin, az Indonéz Köztársaság budapesti nagykövetségének sajtó- és kulturális attaséja. Hétfőn délelőtt Tok Miklós, a városi tanács vb-elnökhelyettese fogadta, majd az indonéz diplomata Csótai Jánosnak, a városi tanács vb művelődésügyi osztálya helyettes vezetőjének kíséretében megtekintette a Hevesi Iván Filmklubban a Miskolc '70 című filmet, a városi könyvtár Déryné utcai fiókját, a Miskolci Galériában Szalóky Gábor tárlatát, és találkozott a miskolci, illetve a borsodi sajtó képviselőivel. E találkozón részt vett Szuchy Róbert, a Hazafias Népfront miskolci városi bizottságának titkára is. Este a színházban tartott szimfonikus koncert meghallgatása zárta az első nap programját. Ma a Miskolci Képtárat és a Lévay József Tudományos Könyvtárat keresi fel a vendég, majd délután elutazik Miskolcról.

zésére lé
az arabol
ződött: al
miszerint
tok ezután
barrell: 1
centtel tö
termelt o
A Szue
óta a vi
emelkede
Egyesült
rületén, illetve Venezuelában termelt olaját drágábban adja el, a nagy európai fogyasztóknak. Az arab olajországok számára ez kedvezőtlen volt, mivel ezek az államok kénytelenek a kiterkezik.

Második front Laoszban

Az SZMT és a tanácsok rendezvényei

A Szakszervezetek Borsod megyei Tanácsa nőbizottságának ma, kedden 9-kor tartandó ülésén jelentés hangzik el a megye bölcsődei, óvodai, napközi otthoni há-

Pillantás a hídról a Vígben

Ülök a *Vígszínház* páholyában. Nézem a próbát, a születő drámát. *Tordy Géza* ki tudja hányadszor verekszik meg a főiskolás *Várnai Szilárddal*. A fény rávetül, arcán veríték tükröződik. A rendező időről időre félbeszakítja a jelenetet, újra elmondja instrukcióit.

Eszembe jut a kinti világ. A szomszédban dúló polgárháború. És persze következménye is, a kivándorlás, az exodus. *Arthur Miller Pillantás a hídról* című műve valahogy különös aktualitást kap *Közép-Kelet-Európa* hétköznapjaitól. Több más mellett az is kiderül a darabból, hogy a be- és feljelentés nemcsak magyar specialitás. Az indíték pedig az örök emberi gyarlóságok közül az egyik, a féltékenység.

Az 1960-as premier színháztörténeti siker volt a Madáchban. A darabot *Ádám Ottó* rendezte, *Eddie Carbonét Pécsi Sándor* játszotta, Beatrice *Tolnay Klári*, Alfieri, az ügyvéd pedig *Uray Tivadar* volt. Most *Kapás Dezső* állítja színpadra a művet. A szűkszavú rendezőt nem könnyű szóra bírni.

— Miller drámái közül három-négyről kiderült, hogy klasszikus lett, megmarad. Ha néhány mondatban válaszolni lehetne arra, miért éppen ezt a darabot választottam, akkor talán nem lenne érdemes bemutatni. Eddie-t Tordy Géza játssza, azt hiszem, nagy teher rajta az elöd alakítása, de őt az Isten is erre a szerepre teremtette. Rögtön rá gondoltam, amikor kiderült, hogy bemutatjuk a darabot. Mint ahogy az is világos volt előttem, hogy Marcót *Borbiczki Ferenc* játssza. Alfieri *Lukács Sándor*, Beatrice *Igó Éva*, a két fiatal szerelmes *Szabó Gabi* és a főiskolás *Várnai Szilárd*. Ennek a darabnak a története a világ bármely táján érthető. Egyszerű, mint a görög tragédiák. Premier október 4-én.

Borbiczki Ferenc *Veszprémből* szerződött a Vígszínházhoz. Ez az első pesti évadja.

— *A drámafordításban úgy jellemzik az olasz bevándorló alakját, hogy zömök 32 éves, gyanakvó, jó megjelenésű és halk szavú, parasztos férfi.*

— Az életkor stimmel, Gönyűn születtem, *Győr-Sopron* megyében és a többiről nem mondok semmit. A szerepnek meg örülök. Annak, hogy itt és ilyen társakkal játszhatom, még inkább. Csak az érdekesség kedvéért mondom, erre a szerepre meghívott a *Madách Színház* egyik fiatal rendezője is. Gondolom, akkor ő úgy tudta, idén bemutatják a darabot. Sőt, nemrég egyszer otthon a feleségemmel is beszélgettünk erről a Pillantásról. Marco titokban akkor megszületett bennem.

— *Jó néhány évadot töltött Veszprémben. A közönség kedvelte, minden műfajban kipróbálhatta magát. Mégis eljött.*

— A főiskola után azonnal Veszprémbe szerződtem, bár voltak más ajánlataim is. Amikor odautaztam, azonnal vissza kartam fordulni. Aztán a feleségem meggyőzött és az a kilenc év, amit ott töltöttem, már tudom, életre szóló volt. De kár is nagyon múltidőben beszélnem, hiszen ott a családom, a két gyerekem. Én meg utazom a két város között. Nem értettem egyet a színház vezetésével, örültem az ajánlatnak. Most, a bemutató előtt pattanásig feszültek az idegeim. Mire eljön a premier, Marco az enyém lesz. Akarom és remélem...

Várhegyi Andrea

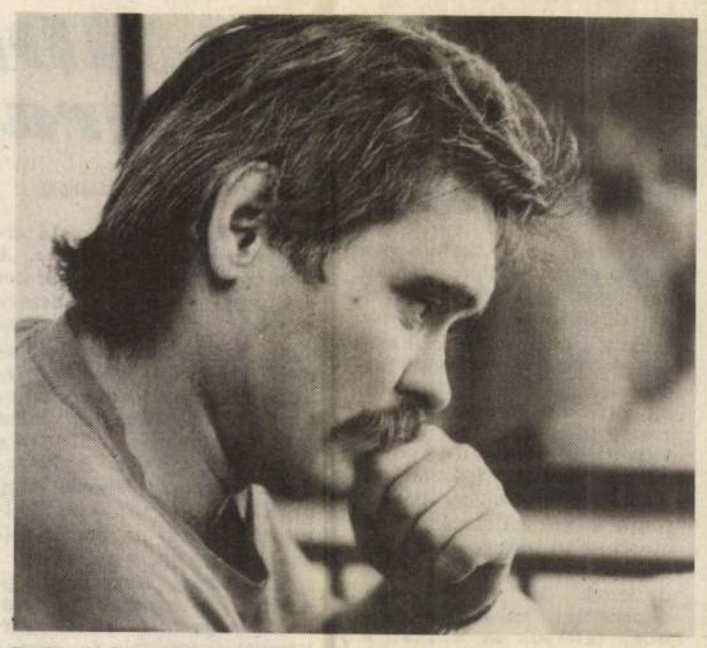

Borbiczki Ferenc

Tapolcsányi Éva felvétele

HALLOMÁSAIM

„... Én költöm, te... Agyonölellek, ha találkozunk" — mondja egy hang a lakásban. Körülnézek, ki beszél itt, és kihez beszél? *Olga Leonardova Knippert* hangja és személye a rádióból jön elő. Lakótársunk a rádió mindig dünnyög, zenél, énekelget, lehalkítva ordít, nyög és sóhajtozik, mert nyitva felejtjük, mint a szobaajtót, vízcsapot, gázcsapot vagy eszünkbe sem jut, hogy elzárjuk. Minek? Néhány perc vagy óra múlva úgyis bekapcsoljuk újra, mert nem bírjuk a csendet, a magányt, s attól félünk, hogy pont akkor történik valami a világban, a pesti utcán, amikor éppen néma a rádiónk. Ha szól, akkor is alig halljuk, s ha ordít sem értjük mindig, hogy miről beszél. Néha felhangosítjuk, mert szeretnénk megtudni valamit, amivel kapcsolatban ígéretek hangzottak el. — *„Már kétszázezer munkanélküli van az országban, különösen... Az ellenzék felszólította... A kormánypártok nem hajlandók elhatárolni magukat, pedig... Veszélyben van az alkotmányosság, veszélyben van a demokrácia... A mi zsenge demokráciánk egyáltalán nincs veszélyben, jelentette ki..."*

— Az ígéretekről egy szó sem esik. Mi vagyunk veszélyben. Nem is legyintünk, csak a szánk széle rándul meg egy kicsit. Valójában nem hittük, hogy az ígéretek tetté válhatnak. Nincs pénz, nincs használható gondolat, nincs külső segítség, csak szavak vannak, és a magunkkal vonszolt szörnyű bugyor, a húszmilliárdnál nagyobb államadóssággal. Csodákra lenne szükség, de csodák manapság nincsenek, a déli látóhatár szélén már lángban állnak a városok.

Valamilyen emberi hangra vágyunk, ami nem ígér, csak úgy beszél hozzánk, mint Olga Knippert a moszkvai *Művész Színház* hajdani tagja, de Olga Knippert sem hozzánk beszél, hanem *Csehovhoz*, ahogy azt a levelezés alapján született színdarabban *Anne Habech—Adameck* megírta. Valójában persze hozzánk beszél, ahogy *Anton Pavlovics Csehov* is mindig hozzánk beszélt. Még ma is átszól hozzánk az egymásra torlódott zűrzavaros évtizedeken. — *„... Tegnap a cár előtt játszottuk a Három nővért..."* — hallom Olga Knippert hangját. — *Ötvenedszer játszottuk, most a harmadik felvonás alatt, itt ülök az öltözőben púderpor és szemét között... A színházat szeretem és gyűlölöm. Téged is a színháztól kaptalak... De lesz nekünk egy Andrjuskánk?... Életemben először pénzről beszélek... Nyomasztó adósságom van, hétszáz rubel..."*

Olga Knippert és Csehov levelezése a beteljesületlen, félig megélt, inkább csak az álmokban létező életről szól. Csehov darabjai is inkább a várakozásról szólnak, arról, ami nem történt meg. Mindez milyen hasonló a mi életünkhöz, pedig már az ezredvég felé ballagunk.

A szeptemberi vasárnap délután a valóságos és a színpadi élet jegyében telt el, hiszen a *Rádió Kaszinóban Zelki János, Donáth László, Halász Anna és Karátson Gábor* is a megélt életről, s annak interpretálásáról beszélgetett. Az alaphelyzet — elszerethetem-e a barátom feleségét? — szinte már színpadi „kellék", annyi jó, rossz és kitűnő színmű alapanyagául szolgált. Valójában a tabukról, a tilalomfákról, a bűnről, bűntudatról, önkéntes erkölcsösségről, a vágyak elfojtásának kockázatairól vitatkoztak, s a szerelmi háromszög csak az erkölcsi modellhelyzet szerepét töltötte be. Donáth László evangélikus lelkész szerint a hazai zavaros, össze-vissza csalásokból, hazudozásokból álló szerelmi élet tükrözi a politikai életet is. Amilyen a szerelmi, olyan a politikai életünk, ugyanaz a sérült morál mozgatja. Karátson Gábor rendkívül kulturált, toleráns megnyilatkozásai közben úgy vélekedett, hogy az emberek igazából szeretnék szeretni egymást.

Szeretnék szeretni egymást, ahogy Csehov hősei is. De hogyan kell élni...? — *„Istenem, mennyire értelmetlen az életünk. Itt ülök és a művészetet szolgálom, mi értelme, kinek kell ez?..."* — kérdi Olga Knippert, *Pálffy Margit* hangján. (Csehovot *Somhegyi György* jelenítette meg, a dramaturg *Major Anna*, a rendező *Seregi Zoltán* volt.)

Kinek kell a színház? — *Neuman Gábor* kérdéseire válaszolgatva egész éjszaka erről beszélgetett *Karinthy Márton, Ruszt József, Verebes István*, színházi szakemberek, pesti autóbuszsofőrök és törzsnézők, akik polgárnak vallották magukat.

Bertha Bulcsu

Galéria a vároldalban

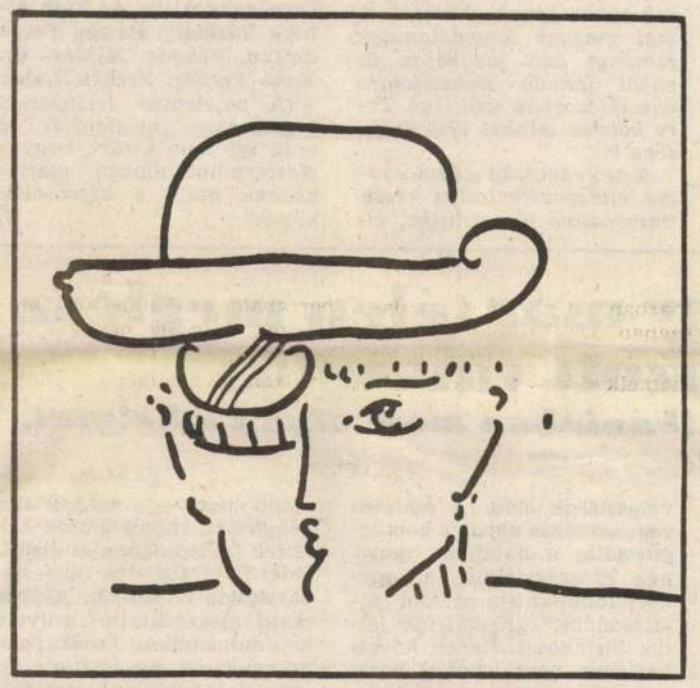

A hatvanas évek amerikai művészetének erőteljes színei, kábulatban utazó, burjánzó formái, a konvenció nélküli világ álma — s mindez egy budai műkereskedésben. *Peter Max* műveiből rendeztek eladásos kiállítást a *Várfok 14 Műhelygalériában* (szeptember 22-ig). Az árak meglepően magasak, ám ez az első igazi „import" tárlat: ha van vevő, az árat a galéria dollárban fizeti ki a művésznek.

A galéria tulajdonosának, *Szalóky Károlynak* (38) nem ez az első merész vállalkozása.

— *Tizenegy szakmám van, ha összeszámolom. Elsősorban is a népművelés. Most a Kamaraerdei Ifjúsági Park vezetője vagyok, korábban Táborfalván dolgoztam, aztán a Várkollégiumban létrehoztam az ország „leglátogatottabb" galériáját, mert úgy gondoltam, minden kulturális intézményben kell egy sarok a vizuális művészeteknek is. Utána a Lágymányosi Közösségi Ház kártyatermét alakítottam át galériává — ma is az. De tizenöt éven át a vágyam a saját galéria volt, ahol igényesebben mutathatom be a kortárs művészetet.*

A budai Várba felvezető utcáról nyílik a Várfok 14 műhelygaléria. Két éve vizes pince volt még.

— *Mindent meg lehet csinálni! Ez a galéria két éven át épült. Eltökéltség kellett hozzá, és sok baráti segítség. Szeretném, ha ezeket a felvezető utakat sok ilyen galéria és kávéház és antikvárium szegélyezné, hogy fenn a Vár ne kicsiny, falakkal körülvett rezervátum legyen a turisták számára.*

Tavaly ősszel nyílt meg a Várfok 14 Galéria. Jó nevekkel kezdett: *Bodóczky István, El Kazovszkij, Újházi Péter*. Aztán fiatalok jöttek: *Gerhes Gábor, Gerber Pál, Kicsiny Balázs* — mindegyikük egy-egy erős, új hang. *A művészvilágban van, aki azt tartja, Szalóky igazi galériássá „nőheti ki magát":* mert bátran és jó ízléssel fiatalokat futtat.

— *Amelyik kiállításon a legerősebb volt a látogatottság, egy művet sem sikerült eladnom. Nálunk a tárlat megnyitása művészeti ügy: a szakma felvonul megnézni, mit csinál a másik. Máshol — még Lengyelországban is, pedig ők sem krőzusok — polgári esemény: eljönnek a hölgyek és urak, elegáns kalapban, és vásárolnak.*

A kortárs művészet bemutatása nálunk, akárhogyis, támogatást kíván.

— *Korábban két kis cég szponzorált. Sajnos azóta tönkrementek. Aztán a Ludwig Alapítvány — az ő nevük kötelez is. Most nincs szponzorom. Megmondhatom a galéria Alapítványának számlaszámát? MNB 218-98017, 501-012019-3.*

Mit tegyen az, aki most kezdené a műgyűjtést, kevés pénzzel, tájékozottság nélkül?

— *Jöjjön el, szívesen adok tanácsot, még ha máshol vásárol is. Mert aki elkezdi... ez szenvedély. Javaslom, úgy válasszon, hogy ne vállaljon túl nagy terhet. Ha csak a lakása díszítésére van pénze: jó galériából nyomatot vegyen. Ha pedig befektetésnek szánja: csakis egyedi munkát. És ne legyen türelmetlen: amit ma megvesz, azért nem holnap kapja a sokszorosát, ez nem az a terület.*

—n

VIDEÓZÓ

Ötcentes mozi

Az ötcentes pénzérméket a köznyelv „nickel"-nek nevezte *Amerikában*, a századelőn. S mert az újonnan létrejött mozikban éppen ennyi volt a belépti díj, rájuk ragadt a *Nickelodeon* elnevezés. Ezt választotta filmje címéül *Peter Bogdanovich*.

Peter Bogdanovich, a film történetének sajátos figurája, először kritikusként, megszállott tudósként került kapcsolatba a mozgóképpel. Kezdetként Hollywood néhány nagy rendezőjéről készített tanulmányt, de nem papíron, hanem filmszalagon. Mindent megismert és mindent tudni igyekezett, ami a film múltjával kapcsolatos. S így készítette első játékfilmjeit is, felidézve, feltámasztva az elmúlt korok stílusát. Kedvező, némileg túlértékelt fogadtatásban részesültek első munkái. *Az utolsó mozielőadás* című művével *Az év rendezője* lett, de még a *Mi van doki?* vagy a *Papírhold* is igen elismerő kritikákat kapott.

Pedig már ezekben is világosan látszott, hogy Bogdanovichnak nincs saját stílusa. Személyisége feloldódik a mások munkájának felidézésében. S az *Ötcentes mozi*-ban, ahol másképp kellett megközelíteni az elődök tevékenységét, ahol a mások stílusa, filmcsinálói módszere nem nyújthatott biztos támaszpontot.

Már a forgatókönyv létrehozásakor — amelyet *W. D. Richterrel* közösen jegyez — eldöntetlen marad, hogy groteszk paródiát, avagy háromszögtörténetet kíván készíteni a két botcsinálta filmesről, meg a véletlenül sztárrá avanzsált táncosnőről.

A három ember története logikátlan bukfencekkel halad előre, követni sem tudjuk valójában, hogyan is fordul az életük, akkora kihagyások teszik érthetetlenné a mesét. Az őskori filmcsinálás így aztán hol realitásként jelentkezik, hol pedig a paródia irrealitásába emelkedik. S bár természetesen jó néhány mulatságos jelenet keletkezik *Kovács László* kamerája előtt — aki most talán kevésbé remekel operatőri munkájával, mint megszoktuk —, az egész film mégsem lesz igazán élvezhető, magával ragadó. (MOKÉP Video)

Bán Róbert

Will Rogers mítosza

Önnön mítoszát ünnepelheti most a *Broadway*. A *The Will Rogers Follies*, azaz a *Will Rogers Bolondságok* kapta meg az elmúlt évad legjobb zenés produkciójának kijáró *Tony*-díjat. A tízes és húszas évek híres Ziegfeld-revüinek kései utánzata, amint azt már a cím is mutatja. A főhős a hajdani cowboy-showman, Will Rogers szelleme — a kemény léptű, hófehér fogú *Keith Carradine* testesíti meg —, aki édesbús humorral pergeti újra az egykori sikertörténetet: hogyan került *Oklahoma* vörös agyagú földjéről a *Broadway*, majd *Hollywood* csillogó világába, végül a sziporkázó alaszkai hómezőre, ahol 1935. augusztus 15-én a barátja által vezetett repülőgéppel együtt lezuhant.

A lényeg a látvány, s legelsősorban a pompázatos, jó lábú szőkeségek. A szecessziós csipkefüggöny előtt átlört fehérben ábrándozó hölgyek: rózsaszín pompon a bokán, rózsaszín selyemharangok a magasban. Elmélázó farmerlányka lebeg ezüstholdon üldögélve. Napsárga tollpajzs mögül sejlenek elő az *Indián napistennő* formái. Rusztikus kaktuszok és napraforgók közepette foltos bocikáknak öltöztetett lányok ropják, hátsó felükön rafináltan kivágott nadrágban.

Will Rogers szelleme pedig mindeközben lasszóját pörgeti, s néha vicceseket mond. Milyen jó az oroszoknak, nem kell nekik bevezetni a jövedelemadót — merthogy jövedelmük sincs. Komolyakat is mond. A harmincas évek gazdasági visszaesését idézi: egyre nő a távolság gazdagok és szegények között, s hogy valójában több pénz van, csak kevesebb kézben. A nézőtéri fények felgyulladnak, Will Rogers mélyen a szemünkbe néz: ugye, tudjuk, hogy a máról beszél.

A kritikusok sem nagyon

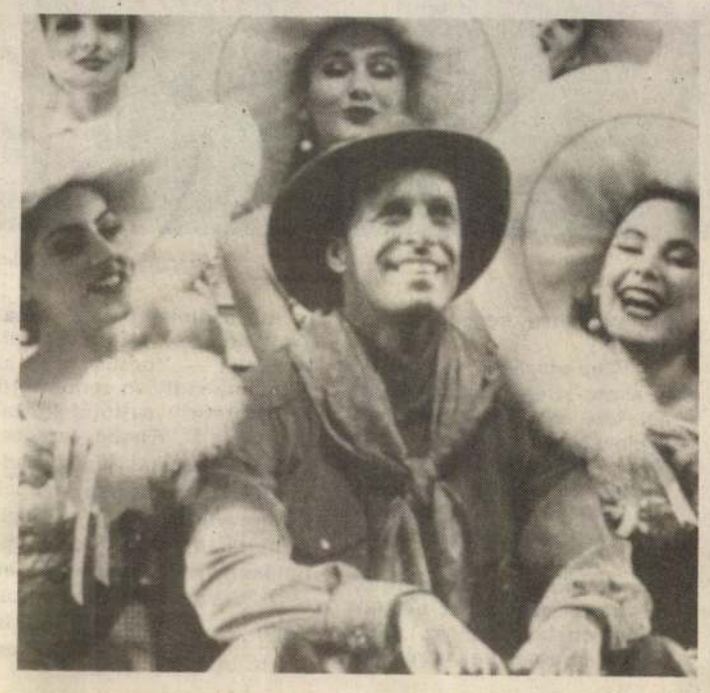

tudják mással megindokoln a Will Rogers Tony-díját minthogy: *„olyan jól meg va csinálva". Peter Stone* szö vegkönyve, *Cy Coleman* ze néje, sem nem eredeti, se nem szellemes. Az igazi o valószínűleg: a szavaza joggal rendelkező színhá szakemberek semmiképp ne akarták, hogy a *Camer Mackintosh*-féle produkc csapat legújabb *New Yor* bemutatója, a *Miss Sai* kapja a díjat.

Nem aratott osztatlan kert Amerikában, hogy a zők a vietnami háborút, több, ázsiai gyerekek drá szenvedéseit láthatták szont a színpadon — ráa sul zenés-táncos kasszasi formájában. S kísértett r a premiert megelőző h rány emléke: az amer színészszakszervezet, az *tors' Equity* fellázadt az len, hogy Mackintosh a vér mérnök szerepére r denáron a fehér bőrű *J than Pryce*-ot akarta át ni Londonból. Csak hos sajtócsatározás után jöh létre a bemutató. S an egyre többet hallani: *York* színivilágát nyom ja, hogy saját műfaju a musicalben évek óta séget szenvednek az eur aktól. Mackintoshtól, pél sorozatosan.

Úgy tűnik, a Broodw a hőskor legendáját ápo ják. Jobb híján.

Pető Iván: Felelőtlen ígéretekkel nem akarunk népszerűek lenni

Sikertelen kormány – sikertelen ellenzék?

Lapunknak a közelmúltban interjút adott *Tölgyessy Péter*, melyben — többek között — elmondta: az SZDSZ 31 ezres tagságából ma alig több, mint *6-8 ezer a fizető tagok száma*. Az alapszabály értelmében a fél évig nem fizető tagoknak automatikusan *meg kell válniuk* a párttól. Csakugyan ilyen súlyos a helyzet? — kérdeztük *Pető Ivánt*, a szabaddemokraták frakcióvezetőjét.

— Hivatalosan ilyen adat, amelyet Tölgyessy Péter említ, *nincs*. A nemrégiben lezajlott országos tanácsülésünkön szó esett erről a témáról, hiszen a tagdíjbevételről van adatunk, s gondolom, Tölgyessy Péter ebből számolhatott *vissza* a fizető tagok arányára. Egyelőre még nem rendelkezünk egészen pontos adatokkal a helyi szervezeteinktől. Megjegyzem, hogy a többi pártban nincs a miénkhez hasonló alapszabály, tehát aki egyszer belépett és nem lép ki látványosan, azt *továbbra is párttagként regisztrálják*. Mindezzel együtt *valóban jelentősen csökkent* az SZDSZ-ben a fizető tagok száma, ezzel a ténnyel szembe kell néznünk, és le kell vonnunk a megfelelő következtetéseket.

— És levonják?

— *A válságjelek*, melyeket Tölgyessy megfogalmaz, *igazak*, csakúgy, mint az SZDSZ-en belüli problémák, a *tények rögzítésében tehát egyetértek* vele. Ő azonban mindezt az adott vezetőség hibájaként rója fel, ugyanakkor olyan megváltó javaslatot, amelyet *tisztes politizálással* meg lehetne valósítani, *nem* ajánl. Bennünket is foglalkoztat, *miért nem tud sikeres lenni egy ellenzéki párt, ha a kormány ilyen sikertelen*. Én természetes jelenségnek tartom például, ha egy képviselő, akinek *semmi köze az SZDSZ-hez*, kilép a frakciónkból. Sokakat ért csalódás, és haraggal fordultak el az SZDSZ-től, ugyanakkor Nyugat-Európában is tapasztalható, hogy a választási kampány politikailag pezsgő időszakában sokan belépnek egy pártba, majd a két választás közti csendesebb időben távol maradnak. Az emberek elégedetlenek. Mi is lehetnénk népszerűek, ha azt ígérnénk, hogy letörjük az árakat, és felemeljük a nyugdíjakat. Tölgyessy, bár elismeri válságkezelő programunk *szakszerűségét*, ugyanakkor hibáztatja, hogy nem szól a néphez. Én nem hiszek abban az általánosságban, hogy lehet „néphez szóló" gazdasági programot készíteni . . .

(török)

Ki, hol, mit mondott?

Egy szervezet keresteti

Alaposan feladta nekünk a leckét az a kedves olvasónk — neve *Vasváry B. Péter* (Budapest) —, aki érdekes telefaxot juttatott el szerkesztőségünkbe. Hozzászólván hétfőn megjelent írásunkhoz, amely a *„Tilos a Népszavát olvasni a minisztériumban?"* címet viselte, közölte, elhiszi, hogy nem hangzottak el a Földművelésügyi Minisztériumban olyan kijelentések, miszerint a Népszava és a Magyar Hírlap túlságosan baloldali lapok lennének. Elhiszi, mert *ennél sokkal keményebb szavakat használnak* e lapokra MDF-es képviselők. Vasváry úr idézte is a kemény szavakat, ám ezeket nem kívánjuk leírni, mert a telefaxon — nyilván technikai hiba miatt — olvashatatlan a feladó száma, másrészt azért, mert az az egyesület, amelynek lakossági fórumán az inkriminált szöveg állítólag elhangzott — *mai tudásunk szerint nem létezik* . . .

A faxoló a *Jogvédő Liga* pesterzsébeti szervezetének lakossági fórumát jelölte meg lapunk lejáratásának színhelyéül, csakhogy ez a szervezet egyelőre számunkra ismeretlen, következésképp elérhetetlen. Nem tudróla a *postai tudakozó*, az *erzsébeti önkormányzat*, az *erzsébeti ügyészség*, amely pedig nyilvántartja a kerületi társadalmi szervezeteket, történetesen nem hallott róla az *Országos Ügyvédi Tanács* és tanácstalan vele kapcsolatban az *Igazságügyi Minisztérium* is. Már csak a *cégbíróság* maradna hátra, amelynek számítógépe minden bizonnyal megadná a választ, ha kérésünkre az illetékes megkérdezte volna az okos masinát. Ám nem tehette, mert telefonon az ilyesmi *tilos*.

Így hát nem tudhattuk meg a Jogvédő Liga pesterzsébeti szervezetéről, ki is volt az az MDF-es képviselő, aki lapunkkal kapcsolatban elragadtatta magát. Aki mégis tud valamit, szóljon . . .

h. i.

Az MDF programplatformja

(Folytatás az 1. oldalról)

lunk a magas színvonalú elnökségi és frakciómunka. A rendszerváltozás jogi keretei hiányosak, az igazi rendszerváltozás az országban, a magyar társadalomban elmaradt. Ez annak következménye is, hogy a törvények betartása, végrehajtása nem megfelelő, pedig a törvény mindenkit kötelez. A Parlamentbe azért jöttünk, hogy az állampolgárok kiszolgáltatottságának, az ország kirablásának véget vessünk.

Az ország jelenlegi helyzetében a legnagyobb felelősséget az MDF parlamenti képviselőcsoportja, így annak minden egyes tagja viseli. Sem a vakhit, sem a vasfegyelem, sem a retorika nem ment föl bennünket e felelősség alól. Kezdeményezésünk ennek tudatából fakad. Nem hatalmi, hanem nagyobb szabású ambíciónk van: hazánkat kívánjuk szolgálni képviselői eskünk, az MDF programja és szelleme szerint.

Elutasítunk minden szélsőséget, félelmeket gerjesztő hangulatkeltést, a mindenütt ellenséget kereső gyanakvást, a „leszámolás" újonnan felbukkant igényét, a magyarság kisajátítását. Magyarságunkat természetes állapotunknak tekintjük. Nemzeti múltunk tisztelete nem lehet teljes az ezer éven át nem kirekesztő, hanem befogadó ország örökségének vállalása nélkül. Ebből eredő kötelességünk az e hagyománynak ellentmondó történelmi bűnök áldozataival való erkölcsi szolidaritás.

Elhatároljuk magunkat a más pártok tagjait illető rosszhiszeműségtől, nem egyszer gyűlölködéstől, a presztízsharcoktól, személyeskedő szócsatáktól az Országgyűlés mindkét oldalán. Az eltérő értékrend és eszmevilág magától értetődik a többpártrendszerben; a szellemi és erkölcsi színvonal, az emberi minőség pedig pártsemleges fogalmak. A politikai küzdelmek eszközeiül egyedül az érveket fogadjuk el, az előítéleteket és indulatokat nem.

Demokrata voltunkból következően nem fogadjuk el a tekintélyelv semmiféle megnyilvánulását. A demokrácia játékszabályait lényegi kérdésnek tartjuk, mert egyedül ezek jelentenek biztosítékot a kabinetpolitika, a manipuláció és a feltétlen lojalitást a tehetség, a rátermettség elé helyező kontraszelekció ellen.

A Fórum, pártunk nevének harmadik szava a különböző nézetek termékeny sokaságát jelenti, eszmeiségünkön belül. Ez az eszmeiség — a népi—nemzeti elkötelezettség, a zsidó—keresztény etika és hagyományok, a liberalizmus — nem válhat egységes ideológiává, irányzatokra nem bontható. Mégis aggódva tapasztaljuk az „eszméinkre" való hivatkozást, mintha volna kizárólagos, mindannyiunkat kötelező ideológiánk. A személyes és a képviselői szuverenitás sérelme az MDF szellemét sérti.

A történelmi igazságtétel halaszthatatlan, de annak túlhangsúlyozása, a túlzott mértékű múltba fordulás nem fejezi ki az állampolgárok többségének akaratát. A mai magyar társadalomnak reményt adó jövőképre és ebből fakadó önbizalomra van elsősorban szüksége. Erre kötelez minket 1956 öröksége is.

A nyilvánosság a demokrácia elidegeníthetetlen része. Társadalom és politika, állampolgárok és képviselőik között a sajtó, a párbeszéd és az információáramlás legfőbb eszköze. A kisiváratások sajnálatos gyakorlatának egyetlen ellenszere a professzionista, az újságírókat partnerként tisztelő, gyors, pontos, készséges és hiteles tájékoztatás. A jövőben is nyíltan, saját nevünkben nyilatkozunk.

A Program Platform tagjaiként a jövőben igényesen és fegyelmezetten kívánunk részt venni a képviselőcsoport munkájában, szaktudásunk szerint a törvény-előkészítésben, a minisztériumokkal való kapcsolatban; a mindennapi feladatok folyamatában terjesztve elő javaslatainkat és bírálatunkat. Magunk is készséggel fogadunk és felhasználunk minden ránk vonatkozó, tényekre alapozott, érvekben megfogalmazott kritikát. Meggyőződésünk, hogy csak nyilatkozatunk szellemében cselekedve képviselhetjük méltón az MDF programját, felelhetünk meg képviselői eskünknek és saját lelkiismeretünknek."

Aláírók: **dr. Balás István, Beke Kata, Bethlen István, dr. Csapody Miklós, Figler János, Halász István, Jávor Károly, dr. Kátay Zoltán, Kelemen József, dr. Kis Gyula, dr. Kőrösi Imre, dr. Mészáros Péter, dr. Pusztai Erzsébet, Palkovics Imre, Sápi József, dr. Somogyi Tamás, dr. Szél Péter, dr. Szűcs István, dr. Takács Péter, Tarnóczky Attila, dr. Tóth Albert, Várkonyi István, Varga Zoltán, Vékony Miklós, dr. Vona Ferenc. Zsebők Lajos.**

(A bejelentés frakcióbeli fogadtatása meglepően jó volt, így nem kizárt, hogy a platformhoz többen csatlakoznak majd a képviselők közül.)

V.

Jönnek a Viharmadarak

Szeptember 21-én az amerikai légierő gépei is bemutatkoznak Taszáron

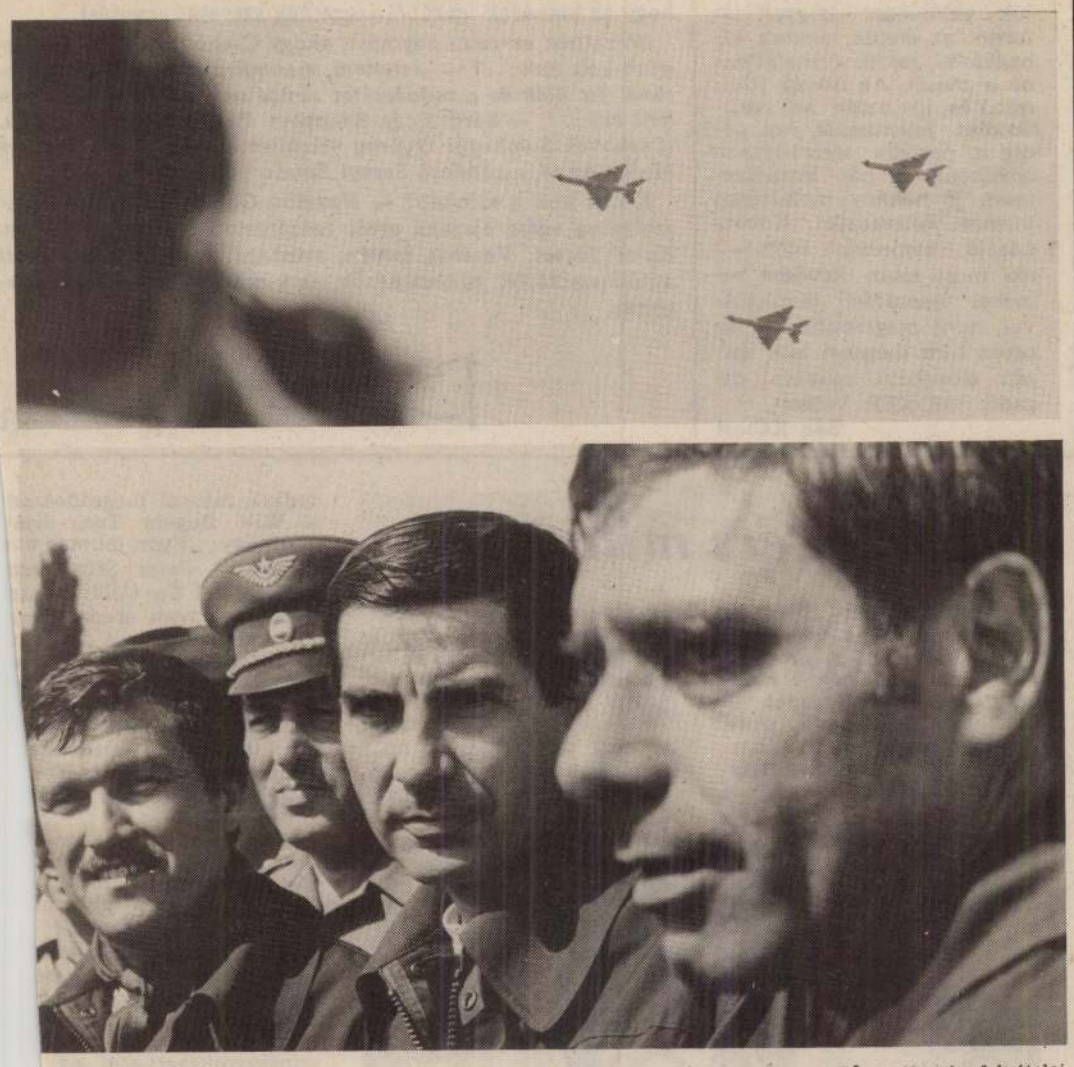

epülők és pilótáik

Féner Tamás felvételei

Most már biztos, hogy *jönnek a Viharmadarak*. Az böl-háború sztárjai, az —16-osok tavaly, a földön ár bemutatkoztak Magyarországon. *Szeptember 21-én, zászáron a nemzetközi repülőnapon* a levegőben bámulhatjuk meg őket. Bemutót tartanak az amerikai gierő büszkeségei, az F—16-ok mellett F—111-esek, —10-esek, kötelékben repülő, és fantasztikus egyéni produkciókra képes vadászgépek.

A *Thunderbirds* század légi show-ja egy európai turné befejező állomása lesz, lengyelországi fellépés után *Közép-Európában először nálunk* teszik tiszteletüket a Viharmadarak. A rendkívül költséges bemutatót az Egyesült Államok légierejének *ajándékaként* élvezhetjük, elismeréseként a két nép közeledésének. Erre az alkalomra az amerikai vezérgépre kuriózumként még a magyar nemzeti színek is felkerülnek — tudtuk meg az alkalomhoz illően rendhagyó, helikopteres sajtótájékoztatón *Carl F. Knabe* ezredestől, az amerikai légügyi attasétól. Az amerikai gépek természetesen magyar légirányítással repülnek. A repülőnapon természetesen részt vesznek a magyar katonai és polgári repülők is.

(elekes)

Lehet, hogy már télen meglesz az előrehozott választás

Roszik Gábor: Albániában most olyan a helyzet, mint nálunk volt

Roszik Gábor szerint elképzelhető, hogy *a jövő nyár helyett már december és március között* megtarthatják az *előrehozott* parlamenti választásokat Albániában. Az MDF-es parlamenti képviselő a múlt héten járt a balkáni országban, mégpedig egy nyugat-európai pártdelegáció *tagjaként*. Az amerikai Demokrata Párt külügyi intézetének szervezésében több tengerentúli, valamint dán politikus kereste fel Albániát azzal a szándékkal, hogy első kézből tájékozódjon a tavaszi választások óta eltelt időszak eredményeiről.

Szinte valamennyi albán ellenzéki párt vezetőjével találkoztak a szűk hét során, de megbeszélést folytattak a Szocialista Párt felsőbb tisztségviselőivel, a parlament elnökével, alelnökeivel, valamint a kormány több tagjával is. Mint Roszik Gábor — aki köztudomásúan *igen jó ismerője* az albán viszonyoknak —, a *Népszavával* közölte: az ottani helyzet most *sokban hasonlít* ahhoz, mint ami Magyarországon volt a választások előtt. A március végi szavazás ugyanis *nem legitimálta* a hatalmat, melynek 70 százalékban az egykori kommunista pártból „átszíneződött" *szocialisták* lettek birtokosai. Ennek következtében nem lehetett hosszú életű a kormány működése, az ellenzék rövid úton *megbuktatta azt*.

Ezt követően hozták létre az úgynevezett *nemzeti stabilitás kormányát*, mégpedig felerészben szocialistákból, s felerészben az ellenzék soraiból. Az *átmeneti időszakot* pedig a *jövő májusig, júniusig* tervezték fenntartani, amikor is szeretnék megrendezni az *előrehozott* parlamenti választásokat. Roszik képviselő szerint azonban az összeomlott gazdaság, illetve a fokozódó kivándorlási törekvések miatt immár az ország *legmarkánsabb* ellenzéki szervezete, a Demokrata Párt is *úgy véli: nem halogathatók* a választások a jövő nyárig.

„Rendkívül komolyan vették tanácsainkat vendéglátóink, különösen — talán a sok közös történelmi hagyomány miatt — a magyar törvénykezési tapasztalatok keltették fel legjobban az érdeklődést" — foglalta össze tapasztalatait Roszik Gábor, majd megemlítette: a (volt) kommunistákon *kívül valamennyi párt* megértette a delegáció tanácsainak lényegét. Ők ugyanis azt javasolták, hogy elsőként a *politikai bizonytalanságnak* kellene véget vetni, s akkor talán remélni lehetne *némi* gazdasági fejlődést. Ám a szocialisták még mindig váltig azt *állítják*, hogy *előbb a gazdaságot* kell stabilizálni, s csak *utána jöhetnek* a választások.

A képviselők szerint egyébként az ellenzéki pártok Magyarország *aktív* segítségét is kérték a régi választási törvény átalakításához. Ehhez első lépésként már a kezükhöz jutott a magyar törvények *angol nyelvű* változata, így feltehetően *még szeptember—október* folyamán megteremtődhet a jogi alapja, az ellenzék szerint, a télre előrehozott választásoknak — vélte Roszik Gábor MDF-es képviselő.

V. F.

Angolnyelv-oktatás angol segítséggel

„Do you speak English?" Néhány év múlva erre a kérdésre remélhetőleg sokkal többen tudnak majd folyékonyan válaszolni, mint ma. S bár ma is tengernyi nyelviskola hirdeti szolgáltatásait könnyű és gyors nyelvtanulást ígérve, *ezúttal magából Nagy-Britanniából érkezik a segítség.*

A brit nagykövetségen tegnap tájékoztatták a sajtót arról, hogy az angol kultúra terjesztésére hivatott szervezet, a *British Council* miként próbálja továbbfejleszteni a magyarországi nyelvoktatást.

A most kezdődő tanévben további *négy brit vezető tanár* dolgozik a hároméves egyszakos egyetemi programokban. Mostantól kezdve *tíz brit lektor* kezdi meg áldásos nyelvterjesztő tevékenységét öt tanár-, illetve tanítóképző főiskolán. *Önkéntes lektorok* nyújtanak segítséget *a műszaki felsőoktatásban. Shakespeare* anyanyelvének itthoni terjesztését *oktatóműhelyek anyagi támogatásával, szaktanácsadással, könyvtár* létesítésével. Mindennek megkoronázásaként jövőre a British Council *önálló nyelvoktatási központot* nyit majd Magyarországon.

A brit nagykövet lapunk kérdésére elmondta: ez a visszacsatlakozás több szinten zajlik, a nyelv ennek csak egyik — meglehetősen fontos — eszköze. Ha az emberek értik egymást, ott *egy boldogabb Európa* épülhet fel.

Mekkora tere lehet azonban az angol nyelvnek egy olyan országban, amelyben sokan azt tartják, hogy túlságosan német befolyás alá kerül — kérdeztük a diplomatát, aki emlékeztetett: ez a mostani brit kezdeményezés *magyar igényt* próbál kielégíteni, függetlenül attól, hogy a német kultúra bizonyos történelmi okok folytán valóban nagyobb hatást gyakorol Magyarországon. *„Nem vagyunk versenyben a németekkel"* — mondta a nagykövet.

g. f.

Szalóky Károly galériás

OKTO-

BER 22., CSÜTÖRTÖK

Magyarok először a FIAC-on

Éppen huszonöt évre volt szükség ahhoz, hogy magyarországi galéria is meghívást kapjon a világ egyik legtekintélyesebb nemzetközi képzőművészeti vásárának számító párizsi FIAC-ra. Mindeddig ugyanis egy magyar stand nyitására irányuló összes próbálkozás hiábavalónak bizonyult az általában kora ősszel tartott párizsi nemzetközi vásárokon, vagy pénzügyi okból, vagy mert a bemutatni kívánt anyag nem nyerte el rendezők tetszését. A FIAC-on megjelenni igen költséges dolog, de a pénz előteremtésénél sokkal nehezebb a minőségi szűrőn túljutni, leküzdeni a szervezők idegenkedését, egy számukra jórészt ismeretlen kortárs alkotókkal jelentkező országgal szemben.

A nagy áttörés végül a Várfok Galériának sikerült. E fegyvertény értékét növeli, hogy a jubileum miatt a FIAC ez évben ki akart tenni magáért. Sikeresen, hiszen az Eiffel-torony közvetlen szomszédságában kialakított 15 ezer négyzetméteres sátorvárosban hat nap alatt több mint 130 ezren keresték fel a világ leghíresebb galériáinak pavilonjait. A klasszikus modern művekkel érkezők közül ezúttal is azok a galériák jártak legjobban, amelyek Picassót, Chagallt, Kandinskyt, Braque-ot, Kleet, Légert, Morandit, Sironit, Giacomettit kínáltak eladásra. De igen szép Balthusok, Kitajok, Baconok, Lopez Garcíák és Picabiák is várták a tömött pénztárcák birtokosait.

A FIAC-on hagyományosan jelen van a külföldön élt vagy jelenleg is ott dolgozó magyar festők és szobrászok java. Az idén sem hiányoztak Vasarely művei, a francia Larock Granoff pedig kizárólag Hantay Simon-képeket állított ki. Birkás Ákos alkotásait most a Zürcher galéria mutatta be. Észlelhetők feltűnő hiányzások is. Ahhoz képest, hogy tavaly nagy számban lehetett Etienne Hajdu-szobrokat látni, az idén valahogy elkerülte a galériák figyelmét a nemrégiben elhunyt nagy szobrász életműve, és Csernus Tibor egyetlen festményét sem láthattuk. E hiányzásokat viszont bőven kárpótolta a Várfok standja, ahol a közönség Fehér László, Mulasics László, Jovánovics György, Kettenbrücke és Böröcz András újabb műveivel ismerkedhetett. Nem túlzás: a Várfok bemutatkozása szakmai és közönségsiker volt Párizsban. A Paris Match képes magazin a vásárról írott ismertetőjét négy festménnyel – köztük egy Fehér László-képpel – illusztrálta.

Mint Szalóky Károly, a Várfok tulajdonosa elmondta, Böröcz egyik szobra hamar gazdára talált, ezenkívül több kiállított mű eladásáról, illetve cseréjéről tárgyal neves gyűjtőkkel, kereskedőkkel. Szalóky sikernek minősíti a magyar jelentkezést a FIAC-on, bár a szükséges anyagiak előteremtése – a Nemzeti Kulturális Alap egymillió forintot meghaladó támogatása ellenére – igen komoly gondokat okozott. A Várfok kedvező elbírálásában szerepe volt a magas francia kitüntetéssel frissen dekorált Hegyi Loránd ajánlásának, mivel a Bécsi Modern Múzeum igazgatója a FIAC szervezői körében is kimagasló szakmai hírnévnek örvend. A párizsi Magyar Intézet is közreműködött a szervezésben, a lebonyolításban.

> *„A pénz előteremtésénél sokkal nehezebb a minőségi szűrőn túljutni, leküzdeni a szervezők idegenkedését."*

Párizzsal ellentétben a berlini nemzetközi művészeti vásáron való magyar jelenlét lassan már hagyomány. Az idei igen gazdag anyaggal megrendezett seregszemlén a másfél száz kiállító között két magyar galéria – a MissionArt és a Knoll – is megjelent. Mint Jurecskó László, a MissionArt egyik vezetője elmondta, akárcsak tavaly, most is klasszikus modern műveket, valamint kortárs alkotók képeit vitték Berlinbe. Az erkölcsi elismerésen túl a vásár anyagi sikernek is tekinthető, mert az eladott Kassák- és Máttis-Teutsch-grafikák ára – a minisztériumi támogatással együtt – már fedezte a megjelenés teljes költségét.

Kis Tibor

Az *itthon* mellékletet szerkeszti:
Veres Mária
Termékmenedzser:
Kovács Ildikó

számvadászat betűkkel

A feladat egy – az ábra alsó két sorába írandó – közmondás megtalálása. Betűit számok jelzik. Hogy melyik számhoz melyik betű tartozik, megtudhatod, ha a felső sorokat kitöltöd a meghatározások szerint. A magánhangzó mindig páratlan szám, a mássalhangzó páros, a kettős betű két azonos számból álló kétjegyű szám.

Jövő keddig várjuk megfejtésedet, a közmondást. A helyes megfejtők ajándékcsomagot, vásárlási utalványt nyerhetnek.

Címünk: Népszabadság, 1960, Budapest. A levlapra írd rá: **Itthon, Számvadászat!**

A szeptember 24-i Számvadászat helyes megfejtése: ROSSZ TANÁCS FEJEDRE FORDUL.

Ajándékcsomagot nyert: Végh Margit, Rózsaszentmárton.

Vásárlási utalványt nyertek: Császár Péter, Buj; Kovács László, Budapest; Mattyasovszky Tímea, Mezőcsát; Radnai Rita, Városlőd; Szabó Dorottya, Ajka. A nyereményeket postán elküldjük.

(Több olvasónk levélben jelezte, hogy nem kapta meg többi játékunk nyereményét. Reméljük, hamarosan örülhetnek a megérdemelt jutalomnak és elnézésüket kérjük.)

5	11	6	15	4	hamvadó
22	7	12	13	2	bokorszövevény
8	9	10	1	4	lócsapat
14	3	10	33		„ruhadarab”

10	13	10	22	7	2	9	12	10	1	6
14	3	4	11	33	5	8	15	12	22	1

talált tárgy

Az olajkályha

Az olajkályháról nekem Mimi néni jut eszembe. Pontosabban Mimi néni kétszer két négyzetméteres albérleti cselédszobája az ezerszer áldott Paulay Ede utcában.

Az albérlet nevezetessége, sőt mi több, annak vonzereje az olajkályha volt. A minikályha ott állt a szoba sarkában, olaj persze sehol, s ha lett volna, az sem ért volna fabatkát sem, mert valamilyen adagolója vagy micsodája állandóan eldugult.

Először is olajat kellett beszereznem. Ment az könnyen, mint a

Ment minden a maga útján, remek meleg volt a szobában, de megesett, hogy túl jól sikerült a reparálás és ilyenkor az olaj valahogy túl gyorsan akart átfolyni a szűrőn.

Ekképpen hajnaltájban, valamilyen oknál fogva, már nem akart égni a kályha. Feltehetően túlfolyt az olaj – magyarázta ilyenkor hosszan Mimi néni.

Ennél azért voltak jobb esetek is az olajkályhával. Volt, amikor napközben romlott el és ilyenkor nem Mimi nénire bíztam a javí-

SZALÓKY KÁROLY

Kortárs művészet a Szajna partján

Magyar siker a párizsi FIAC-on

A nagy francia lapok közül a Le Figaro és a Paris Match is beszámolt arról, hogy az idén elsőként magyar résztvevője is van a kortárs művészet egyik legjelentősebb vásárának, a párizsi FIAC-nak (Foire International d'Art Contemporaine – Nemzetközi Kortárs Művészeti Vásár), amelyet október 7–12. között rendeztek meg az Eiffel-torony lábánál, a Szajna partján elterülő kiállítási térben. Mivel pedig a beszámolók még a vásár első napjaiban megjelentek, a szokottnál is több érdeklődőt vonzottak a magyar résztvevő – a Várfok Galéria – standjára. Az erkölcsi siker pedig már önmagában is elegendő arra, hogy igazolja a részvételt: a szűk egy hét többnyire csak arra elég, hogy az első kapcsolatfelvétel megtörténjen a galéria és a vásárló, a mű és műgyűjtő, a kiállító művészek és a közönség között.

Nem csupán a magyar galéria esetében van ez így természetesen, hanem valamennyi műkereskedelmi vásáron. A tapasztalatok szerint, amelyek a párizsi FIAC esetében huszonöt év alatt gyűltek össze, a következő években kiállítási, eladási lehetőségekre számíthat az, aki sikeresen szerepel a galériák nagy seregszemléjén. Így évről évre egyre nagyobb figyelem veszi körül a kortárs művészet vásárait, amelyek között – Köln, Bázel után Madrid, Chicago társaságában – a párizsi is a legfontosabbak közé számít.

Még akkor is, ha hat évvel ezelőtt kiüzetett a Paradicsomból: a századforduló reprezentatív építményéből, a Grand Palais-ból, amelynek központi csarnokát lezárták, de restaurálását azóta sem kezdték meg. A FIAC akkor kapott helyet a Qai Branly sátorvárosban; ez azonban a közönség érdeklődését semennyivel nem csökkentette: évről évre mintegy százegyvenezren fordulnak meg a vásáron, a legtöbb látogató, akárcsak a kiállítók jó része, visszatérő vendégnek számít.

Az idei vásáron százharmincnyolc galéria mutatkozott be, hatvanhat francia és hetvenkét külföldi. Különösen nagy számban voltak jelen osztrák galériák, minthogy a FIAC idei díszvendége éppen Ausztria volt. Ott voltak jó néhányan a világ vezető galériái közül is – a kölni Gmurzynska éppen úgy, mint a párizsi Denise René vagy Lalumiere, a New York-i Marlborough –, s a bemutatott több ezer alkotás a kortárs, illetve klasszikus modern művészet hű keresztmetszetének nevezhető. Párizsban talán kevesebb a klasszikus érték, mint Kölnben vagy Bázelban, de épp elég ahhoz, hogy az is jól érezze magát, akit a kortárs kísérletek kevésbé érdekelnek, de nem hiányoznak a legújabb médiumok, a fotó, a video, a videoinstalláció sem. Erőteljesen megnövekedett a képzőművészeti alkotásként kezelt, tökéletes technikai minőséget képviselő, nagyméretű fotográfiák száma. Mindazonáltal a FIAC csúcspontját is egy impresszionista mű, *Claude Monet* 1885-ös vászna jelentette, amelyet a monacói G.A.M. Galéria 27 millió frankért (mintegy egymilliárd forint) kínált. *Picasso, Rouault*, vagy éppen a legújabb évtizedek sztárjai, *Andy Warhol, Jean-Michel Basquiat* alkotásai ennél nagyságrendekkel alacsonyabb árakkal jelentek meg ugyan, az azonban bizonyos, hogy jó néhány mű már a vásár alatt új gazdára talált.

Nem csak erkölcsi sikert ért el egyébként a Kelet-Európát egyedül képviselő Várfok Galéria sem, hiszen *Böröcz András* egyik plasztikájára már az első napokban rákerült a piros pont, s a többi kiállított mű (*Fehér László, Jovánovics György, Mulasics László, Kelemen Károly* alkotásai) iránt is szép érdeklődés mutatkozott. Az új meghívásoknak köszönhetően néhány közülük bizonyára a téli madridi kortárs művészeti vásáron is szerepel majd.

P. SZABÓ ERNŐ

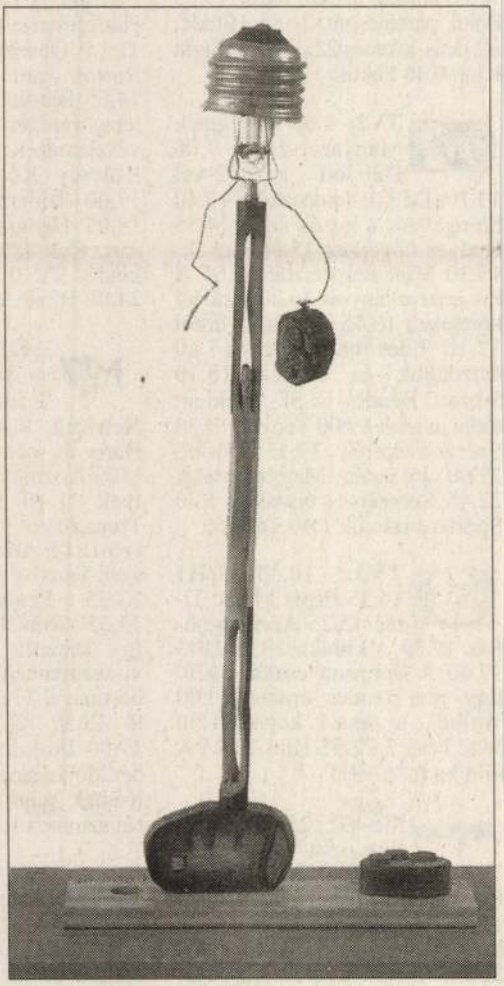

Böröcz András kisplasztikája

Napi Mat. 1998. 10. 14.

...levelettok 14.15 A körbezárt tenger 15.00 VirTUS 15.30 Pop-sa-rock 16.05 Miénk a tér 17.35 Mese 18.00 Híradó 18.20 Közép-európai Magazin 18.55 Hej, hej, helyesírás! 19.00 Összkép 19.25 Recsk 1950–1953 20.45 Esti kérdés 21.00 Híradó 21.25 Sportpercek 21.40 Tűzerő 23.20 Híradó 23.35 Vers 23.40 Giselle-mánia

RTL KLUB: 6.05 Candy, Candy 6.30 Jó reggelt! 9.00 Receptklub 9.10 A farm, ahol élünk 10.00 100-ból egy 10.30 Rajzfilmklub 11.20 Az első csók 11.50 Klipklub 12.10 Acapulco akciócsoport 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Receptklub 13.30 Hetedik mennyország 14.20 Wow! 14.40 Rajzfilmklub 15.50 Sweet Valley 16.15 Az első csók 16.45 A farm, ahol élünk 17.35 100-ból egy 18.10 Acapulco akciócsoport 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.55 Földi paradicsom 21.55 Híradó, időjárás-jelentés 22.05 RTL Night Klub 0.40 Fókusz

TV2: 6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Délelőtt a tv2-vel 13.10 Déli kaleidoszkóp 13.40 Shingalana, a kis oroszlán 14.35 Kedves nővérkék 15.00 Kakuk! 15.30 Mila szupersztár 15.55 A kis boszorkányok 16.20 Családi kötelékek 16.45 Egy úr az űrből 17.10 Édes hármasban 17.40 Gazdagok és szépek 18.10 Sunset Beach 18.55 Mindent tudni akarok 19.00 Tények 19.30 Szerencsekerék 19.55 Dáridó 22.00 Jó estét, Magyarország! 22.45 Szeszélyes éjszakák 1.20 Sportszenzációk 1.40 Tények

TV3: 10.35 VH1 14.35 Pepsi Music Time 15.25 Acélmagnóliák 17.30 A klinika 18.30 Hír3 19.00 A Simpson család 19.30 Egy rém rendes család 20.00 Walker, a texasi kopó 21.00 Mad Max 3 22.55 Hír3 23.25 A klinika 0.25 VH1

MSAT: 23.50 Music Box 6.30 Vekker 8.30 Music Box 16.30 Rocktükör 17.00 Játszd újra! 17.30 Nickelodeon 19.00 Music Box Top Ten 19.30 Alak-Art 20.00 Ikrek 21.45 Alak-Art 22.15 Halálos hétvége

PETŐFI: 4.33 Hajnali dallamok 5.55 Állomáskereső 6.03 Pax rádió 6.35 Sportszombat 8.04 Hazai slágerkívánságok 9.04 Kedvenceink kedvencei 10.00 Petőfi-kabaré 11.07 Kedvencek listája 12.00 Jó ebédhez szól a nóta 13.15 Daráló 13.45 Hangdominó 14.00 Szív küldi 16.00 Vállalkozás-klinika 16.30 Kerengő 16.55 Hatoslottó-sorsolás 17.05 Operettparádé 18.01 Hogy tetszik lenni? 18.30 Segíthetünk? 19.03 Vállalkozás-klinika 20.00 Varázsnaptár 21.03 Énekszóval, muzsikával 22.00 A hadgyakorlat 22.50 MKB Men Dan Jubileumi Nemzetközi Dzsesszfesztivál '98 23.00 Hírpercek 23.15 Ennyi... 24.00 Éjfél után...

BARTÓK: 6.00 Muzsikáló reggel 8.03 Műsorismertetés 8.05 Pódium 9.10 A csend 10.05 Hangfelvételek felsőfokon 11.15 Operakettősök 12.05 A Bartók rádió kívánságműsora 14.05 Barokk muzsika korabeli hangszereken 15.00 Opera-művészlemezek 16.05 A debreceni Kölcsey Kórus hangversenye 17.00 Romantikus kamarazene 18.05 Hangraforgó 19.00 Mozart: Cosí fan tutte 22.05 Összkiadás 23.10 Szimfonikus zene 24.00 Hírek, időjárás. Szózat

MTV 1: 5.50 Nap-kelte 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Cartoon Network 9.05 Fazonok 9.30 Harry és még egy jómadár 9.55 Mikrokozmosz 10.15 Szenvedélyek 11.10 Szerelmek Saint-Tropez-ban 12.00 Déli harangszó 12.05 Aranykoszorús művészek fesztiválja 12.35 Telesport 13.35 Szabadnak születtek 14.25 Gaia 15.00 Algír 16.45 Így készült: Jöttünk, láttunk, visszamennénk II. 17.00 Táltos boronával 17.30 Úton 18.00 Háló 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Lottóshow 19.20 A jövő hét időjárása 19.30 Híradó 20.00 Kémek, mint mi 21.45 Színházról színházra 23.15 Hölgyválasz

MTV 2: 5.55 Műsorismertetés 6.00 Híradó 6.10 Időjárás-jelentés 6.15 Zóna 6.40 Képes műsorajánlat 6.45 Határtól határig 7.00 Híradó 7.10 Időjárás-jelen- angyalok is esznek babot 22.05 A földi lányok csábítók 23.45 Hírek, időjárás-jelentés 23.55 Beavis és Butthead 0.20 Akták

TV2: 6.30 Könyvek könyve 6.55 Homokvár 9.00 Partyzán 9.05 Mozivarázs 9.45 Gimi dili 10.30 Bajnokakadémia 11.00 Madison 11.30 Top 10 12.00 Világjárók 12.30 Shingalana, a kis oroszlán 13.00 Családban marad 13.30 Fő az étel! 13.40 Családban marad 14.10 Rosamunde Pilcher: Körbe-körbe 15.50 Kastélyszálló 16.40 Miért éppen Alaszka? 17.35 Kaméleon 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Szerelem első látásra 20.00 Trespass 21.50 Dr. Giggles 23.35 Y-akták 0.01 Forró hétvége

TV3: 7.45 VH1 9.55 72 óra 10.25 Utazás Gasztronómiában 10.50 Szárnyak 11.20 Foci a javából 11.50 Robin Hood legújabb kalandjai 12.50 Hegylakó 13.50 Star Trek 14.45 Pepsi Music Time 15.35 A Quelle bemutatja 15.40 Életmentő járőr 16.30 Beverly Hills 90210 18.30 Hír3 19.00 Central Park West 20.00 Elcserélt életek 1. 21.40 Harapós nő 23.45 VH1

MSAT: 23.50 Music Box 16.00 Rocktükör 16.30 Szelep 17.30 Nickelodeon 19.00 Ugródeszka 19.30 Bulivonal extra 20.00 Terroristák 3–4. 21.55 News-Da 22.25 Flörtölni a halállal

SZÍV TV: 0.45 Zenei összeállítás 7.00 Napraforgó 9.00 Meditációs jóga 12.00 Csontritkulás elleni gerincjavító torna 13.30 Zenei összeállítás 14.15 Tv-shop 15.00 Én pici pónim 15.30 Szemtől szembe 16.00 Príma torna 16.30 Grimm legszebb meséi 17.00 Égből potytyant barát 18.30 NASA 19.00 Irányjelző 19.30 Grimm legszebb meséi 20.00 Celeste 21.00 A vadnyugat fiai 22.40 Hívd Andreát 23.40 Kobra 1.10 Napraforgó

HBO: 7.00 Aladdin 7.55 Matilda, a kiskorú boszorkány 9.35 Kőkemény igazság 11.00

SZALÓKY KÁROLY

VÁRFOK 14 MŰHELYGALÉRIA

Várfok utca 14.

Arról nevezetes, hogy ez volt az első magángaléria a rendszert váltó Magyarországon. Az olyan amelyet nem valamely káefté vagy alkotóközösség vett birtokába, hanem egyetlen személy – Szalóky Károly – tulajdonaként kezdte meg működését 1990 novemberében. (Mint amolyan csodabogárra, felfigyelt rá a sajtó, riportot készített róla a televízió.)

Szalóky Károlynak szerelme a képzőművészet. Diplomás népművelő, művelődési házakban dolgozott korábban. Már ekkor – Táborfalván éppen úgy, mint Lágymányoson – galériát szervezett. Mondván: a képzőművészet is része a kultúrának, nem maradhat ki belőle. De nem úgy alakultak a dolgok, ahogy elképzelte. Mint beszámolt róla: aki a pénzt adta, magától értetődőnek érezte, hogy beleszóljon a programba. Csakhogy Szalóky a saját programját szerette volna megvalósítani.

Így jött a gondolat, hogy önálló lesz. Magyarán: megvásárolja és galériának berendezi annak a háznak alagsorát, ahol lakik. A vizes raktárt saját szenespincéjével megtoldva alakította ki az üzletet, ahová a Moszkva térről a Bécsi kapu felé vezető utcáról néhány lépcsőn lehet bejutni. A nem egészen ötven négyzetméteres galéria nagyobb részét a kiállítótér foglalja el, a kisebb iroda és raktár.

A szellemi programot hadd idézzem a legilletékesebbtől, Szalóky Károlytól, akinek arra is kiterjed a figyelme, hogy kétnyelvű prospektusban tájékoztassa közönségét: *„A Várfok 14 igyekszik olyan, már ismert művészeket kiállítani, akik megőrizték szellemi frissességüket... A jónevű művészek mellett szeretném a galéria hírnevét »felfedezésekkel« is megalapozni... Nem kötelezi el magát egyetlen stílus vagy szemlélet mellett, inkább egy jól érezhető groteszk-fanyarkás hangütés jellemzi a bemutatókat és az itt kiállító alkotókat."* Nevekre fordítva az ars poeticát: a már ismertek közül El Kazovszkij, Szemethy Imre, Bukta Imre, Bodóczky István, Ujházi Péter, a fiatalabbak köréből Gerber Pál, Szirtes János, Böröcz András neve fémjelzi a galerista törekvéseit.

A száraz tényekkel folytatva: évi nyolc-tíz-tizenkét kiállítást rendezett, háromhetes nyitvatartásokkal. S nemcsak magyaroknak; néhány külföldi művészt is meghívott: Peter Maxot az Egyesült Államokból, két másikat Ausztriából. Négy év nem nagy idő egy galéria életében; nem akármilyen teljesítmény, hogy a Várfok 14, amelyet indulásakor többen kamikáze vállalkozásnak minősítettek, életben maradt úgy, hogy tulajdonosának nem kellett a minőségből engednie. Annak idején több-kevesebb rendszerességgel jutott támogatásokhoz (ezért hozta létre a maga külön alapítványát), de ma már más a helyzet. Csökkent az adakozókedv, mert úgy tartják, a műkereskedelem üzlet, amely eltartja önmagát. Ehhez a tévhithez csak annyit, hogy Szalóky Károly egyelőre nem kockáztathatja meg, hogy feladja állását: a Kamaraerdei Ifjúsági Park – amolyan szabadidőközpont – igazgatója.

A Várfok 14-et természetesen nem az minősíti, hogy életben maradt a magyar gazdaság és főleg a kultúra nehéz-válságos időszakában. Fontosabb ebből a szempontból az, hogy van művésztábora, van közönsége, számon tarják külföldön is. Olyan rangos amerikai folyóirat is közölt kritikát kiállításáról, mint az *Artforum*. (Ennek nyomán kapott Gerber Pál, sőt Szalóky Károly is ösztöndíjat az Egyesült Államokba.) Úgyhogy van alapja annak a szép álomnak, amelynek az a lényege, hogy a turistaforgalom ne korlátozódjék a Mátyás-templomra meg a Halászbástyára. Szalóky legalábbis azt szeretné, ha az egész Vár – oldalában a Várfok 14 is – világörökséghez méltó kulturális övezetté válna. ■

Beszélgetések a 90 éves Berzsenyi Társaságról

– A Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság történetének szakavatott ismerőjével, Kanyar Józseffel beszélgetve arra keresem a választ, milyen állomásai voltak ennek a látszólag töretlen fejlődésnek.

Kanyar József: A századforduló évtizedében általánosnak számított a megyei székhelyeken az irodalmi és művészeti társaságok alapítása. Somogyban is megindult ez a folyamat, s a szervezők Berzsenyi Dániel kultuszának megteremtésében és ápolásában látták azt a célt, amelynek mozgósító erejéhez a legkevésbé sem férhetett kétség. A Roboz Imre elnökletével 1904-ben felállított egyesület első hivatalos neve még a megyére utalt: *Somogy vármegyei Berzsenyi Irodalmi Társaság*. A társaság életének második szakasza 1925-ben kezdődött, amikor is Hortobágyi Ágoston tanfelügyelő vezetése alatt az egyesület felvette a *Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság* nevet. A II. világháború után Takáts Gyula elnökletével újjáéledt a társaság, amelynek ezúttal gyakorlati kérdésekkel, a névadó patrónus megrongálódott lakóházának és feldúlt sírboltjának helyreállításával is foglalkoznia kellett. Az első felolvasóülés vendégeként Szabó Lőrinc látogatott Kaposvárra, akit hasonlóan jelentős személyiségek követtek – Tersánszky Józsi Jenő, Csorba Győző, Áprily Lajos, Kolozsvári Grandpierre Emil, Tamási Áron, Déry Tibor, Kassák Lajos, Illyés Gyula és Németh László. Ennek az ígéretes kulturális szervezőmunkának azonban hamar vége szakadt. A társaságot – más egyesületekkel együtt – 1948-ban felszámolta a belügyi kormányzat. Innentől fogva a Berzsenyi-kultusz ápolását Kaposváron a múzeum és a levéltár vállalta magára. Én a csendes munkálkodásnak ezt a szakaszát is a társaság történetéhez sorolnám, hiszen ennek a korszaknak is megvannak a maga sajátos eredményei. A Berzsenyi Társaság jelenleg is tartó, ötödik korszakát pedig majd a következő évezred krónikásainak kell áttekintenie – egy olyan kutatónak, aki már a századik évfordulóját megélt társaságról szólva szőheti tovább az általunk felvetett gondolatokat.

VÁRFOK 14 MŰHELYGALÉRIA

Bukta Imre: „Hátsó udvar", 1993

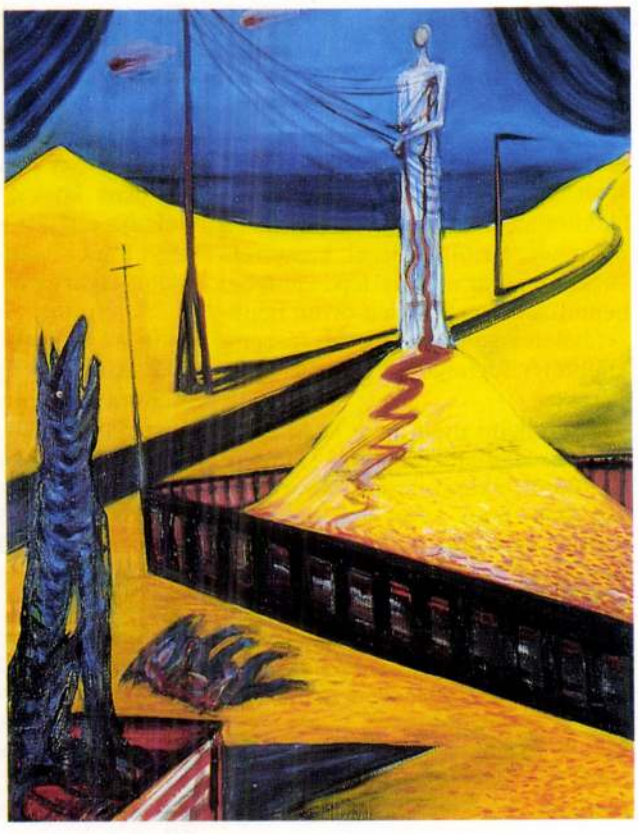

El Kazovszkij: Sivatagi homokozó, 1988

Szalóky Károly
Várnegyed

Az első tíz esztendő

Beszélgetés Szalóky Károly galéria-tulajdonossal

Tíz éves a Várfok Galéria, a kortárs képzőművészet kerületünkben lévő kis fellegvára. Testvéreihez, a hatalmas múzeumokhoz képest elenyésző ez az idő, mégis nagy dolog, hogy nehéz világunkban él és létezik. Ma élő festők, grafikusok kapnak lehetőséget itt, hogy megmutassák új munkáikat. Számot adjanak arról: hol tartanak, milyen problémák foglalkoztatják őket. Szalóky Károlyt, a galéria tulajdonosát az elmúlt évtizedekről kérdeztük, és megkértük: ossza meg velünk örömeit és gondjait.

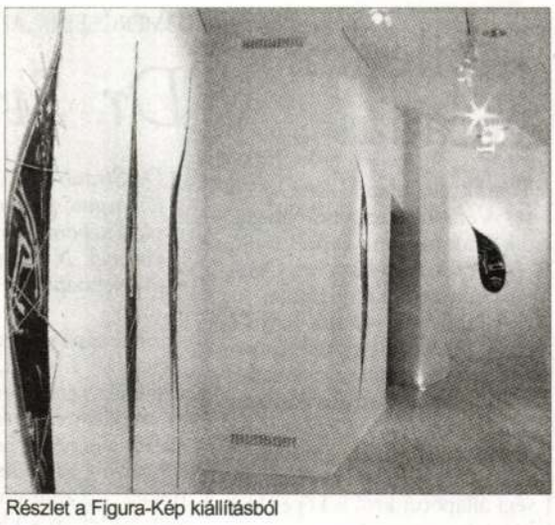

Részlet a Figura-Kép kiállításból

- Korábban különböző művelődési intézményekben dolgoztam - kezdi a beszélgetést -, és azt tapasztaltam, hogy a kortárs művészethez való viszony nagyon alacsony szinten van. Ezért igyekeztem mindenütt létrehozni egy galériát. Csak az volt a probléma, hogy a fenntartó mindig beleszólt a tervezett programokba. Talán igaza volt, hiszen ő adta a pénzt. Én viszont így nem tudtam megvalósítani művészeti terveimet... A politikai változás előtt nem volt arra mód, hogy az ember magángalériát nyisson. Amikor - 1989 után - mindez lehetővé vált, régi vágyamat teljesítvén nyitottam meg a Várfok Galériát.

- Az induláskor milyen adottságokkal rendelkezett?

- Egy nagyon rossz pincében kezdtem el a munkát. Vizes volt, lefelé kellett menni, de ez ma már a történelem. Egy kezdet első lépése volt ez. Ám nemcsak kerületi szinten, de talán országosan is, létrejött egy olyan privát galéria, amelyik kizárólagosan a kortárs művészet bemutatását tűzte ki célul maga elé.

- Mást nem akart fölvállalni?

- Kezdetben még nem igazán tudtam azt, hogy a galéria miként fog működni. Ám abban bizonyos voltam, hogy kizárólagosan a kortárs művészetnek adunk helyet. Ezt az elvet sikerült megőriznem az eltelt tíz év alatt, a kínálatot nem vegyítettem antikkal vagy bármi mással.

- Hogyan jöttek létre a kiállítások: kereste a művészeket, vagy ők maguk jelentkeztek a galériában?

- Az első perctől kezdve kerestek minket. De én azt gondoltam, egy galéria üzemeltetése kicsit a galériás arcáról is tanúskodik. A program-összeállítás árulkodik arról, hogy milyen beállítottságú. Ilyesmit nem lehet következetesség nélkül csinálni, ezért ami teszek, egy picit művészeti tevékenység is. Minden esetben én választom ki a művészeteket; én döntök arról, hogy kiket állítok ki; nekem jogaim vannak, de kötelezettségeim is.

- Voltak-e komolyabb gondjai?

- Nehézségek folyamatosan vannak. Amit mi csinálunk, annak Magyarországon nincs hagyománya, a háború előtt se nagyon volt. Aki kortárs galéria üzemeltetésébe fog, nehéz feladatot vállal magára. A kortárs képzőművészetnek valójában nincs presztízse; a piac is nagyon szűk, ezért nem könnyű a galériát kizárólagosan eladásokból fenntartani. Különösen akkor, ha nem vállalok föl olyan dolgokat, ami a minőség rovására menne. A mi galériánk nem akar olyat kínálni, amiről úgy gondolja, hogy azt könnyebb lesz eladni. Sok induló galéria azért megy tönkre, mert engedményeket tesz. Végül mindent bevesz és az ilyet lassan már vegyesboltnak hívják. Ennek az országnak olyan galériákra van szüksége, amelyek egy következetes, színvonalas minőséget képviselnek.

- Sokszor szervez a kiállítások mellett személyes találkozókat is.

- Az első években még nem ilyen jellegű találkozók voltak. Inkább minden hétvégén tárlatvezeteseket tartottunk, amikor egy művészettörténész személyre szabottan vitte körbe az érdeklődőket. Ezt pénzügyi lehetőségeink miatt hagytuk abba, és vezettük be azt a formát, amikor a művész maga mutatja be a műveit vagy beszél a pályájáról.

- A külföldi kapcsolatokat hogyan sikerült kiépíteni?

- Most már elmondhatom, a Várfok Galériának elég jó neve van külföldön. Főként Európa bizonyos országaiban. Részt veszünk olyan vásárokban is, ahol egyedül mi képviseljük Magyarországot. Ez nagy megtiszteltetés számunkra, egyben lehetőséget is teremt különböző kapcsolatokra..: Párizsi utam során ismertem meg például a tavaly elhunyt Rozsda Endrét, aki az Európai Iskola egyik alapítója volt. Ő volt a híres montmartre-i művészház első lakója. Tanítványa volt Francoise Gilot, akivel rajta keresztül jött létre a kapcsolat. Az idős mester kint mutatta be nekem a festőnőt - aki majd tíz évig Picasso élettársa volt -, akit aztán én mutattam be Magyarországon. Szeretném, ha ez a kapcsolat tovább tartana. Már csak azért is, mert Gilot mesterének tartotta Rozsda Endrét, s tisztelete jeléül, a család birtokában lévő egyik Rozsda-festményt a Magyar Nemzeti Galériának adományozta!

- Gyönyörű katalógust jelentettek meg kettejük közös kiállítására. Kapott rá állami támogatást?

- Most már nem nagyon kap a galéria ilyen dolgokra támogatást. A kerületi önkormányzat felé meg azért nem pályázok, mert valamilyen módon részt vesznek a kulturális életben, s nem tartanám etikusnak, ha oda pályáznék, ahol én is jelen vagyok. Nem azt mondom, hogy nem lenne szükség a támogatásra, de nem akarom a dolgokat összekeverni egymással.

- Tíz év nem olyan nagy idő, mégis egy összegzésre kérném: hogyan látja, érdemes volt nekivágni?

- Sok emlékezetes kiállításunk volt. Most nem emelnék ki egyet sem közülük. Inkább bizonyos művészekre hívnám föl a figyelmet. Elsősorban Szotyori László nevét említeném, akivel tíz éve dolgozunk együtt. Úgy érzem, hogy esetében a galéria, mint a figyelemfelkeltés eszköze, meghatározó volt. S erre kimondottan büszkék vagyunk. Számomra fontos, hogy a Várat, ahol lakom, ne csak az álnépművészetről ismerjék. Hanem arról is, hogy itt van az az utca, a Várfok utca, ahol a kortárs művészet színe-javát látni lehet.

(fenyvesi)

A másik Budapest

Hét, addig önálló várost és tizenhat nagyközséget csatoltak fél évszázaddal ezelőtt a magyar fővároshoz. Ekkor alakultak ki a mai közigazgatási határok, létrejött Nagy-Budapest. A sok szempontból indokolt, ám az ötvenes évek szellemében született döntés előzményeit mutatja be a Budapesti Történeti Múzeumban november 17-én, Pest, Buda és Óbuda egyesítésének évfordulóján megnyílt kiállítás. A másik Budapest című tárlat létrehozásában a Fővárosi Levéltár, a Szabó Ervin Könyvtár és a korábbi peremtelepülésekből létrejött kerületek helytörténeti gyűjteményei is közreműködtek.

1873-as létrejötte után rohamos fejlődésnek indult Budapest. Környékén ekkor alakult ki a régi falvakból és új telepekből álló peremvárosi gyűrű. Nagy-Budapest terve már 1908-ban elkészült. A főváros további bővítésére azonban a szembenálló helyi és központi érdekek miatt sokáig nem kerülhetett sor. 1941-ben már félmilliónál is többen éltek a Budapestet övező településeken. A második városegyesítés végül törvényi rendelkezés alapján 1950. január elsején ment végbe. A megalakuló új kerületek azonban inkább beolvasztásként élték meg az akkor történteket. A gazdaságilag és közigazgatásilag indokolt, ám valójában központosítást célzó lépés sok értéket tönkretett.

Az egykori peremvárosok egyesítés előtti életéből nyújt ízelítőt most a Budavári Palota E épületében látható kiállítás. A tematikus tárlat villanásnyi képet ad a századelő gazdag és virágzó helyi sajtójáról, a közművesítésről, a városrendezési elképzelésekről, a társadalmi és kulturális életről, és még sok minden más egyébről. A múltbéli fotókon, megsárgult iratokon megelevenedik a méltatlanul elfeledett „másik" Budapest.

N. T.

Fotópályázat

A Magyar Művelődési Intézet eddig három alkalommal rendezett Utazás a világ körül címmel országos fotókiállítást. Pályázatunkat kifejezetten azok részére hirdetjük meg, akik utazás közben megörökítik vizuális élményeiket. Életkortól, foglalkozástól és lakóhelytől függetlenül, bárki elküldheti alkotásait kiállításunkra. A 2001-ben rendezendő negyedik tárlatra ez év december 30-ig nevezhetnek a pályázók.

A pályázati felhívás teljes szövegét szívesen elküldjük minden érdeklődőnek, amennyiben igényét jelzi számunkra. Címünk: Magyar Művelődési Intézet, 1011 Bp., Corvin tér 8. Telefonon is szívesen adunk tájékoztatást (201-3766) hétfőtől szerdáig, reggel 7-től 15 óráig.

Győri Lajos, a fotókiállítás kurátora

Jubileumi véradás

Tizedik alkalommal - az Önkéntes Véradó Mozgalom ötvenedik évfordulóján - kerül sor térítésmentes véradásra az Országos Széchényi Könyvtárban.

A jubileumi véradás helye és ideje: Budavári palota F-épület, december 14-én reggel 9 és délután 3 óra között. A véradással nem csupán beteg embertársainkon segítünk, hanem - az elővizsgálat nyomán - saját egészségi állapotunkról is képet kaphatunk.

Azoktól, akik magas vérnyomásban, fertőző vagy más kizáró betegségben szenvednek, illetve idén tetettek fülükbe-bőrükbe valamilyen testdíszt, nem vesznek vért.

A szervezők szeretettel, és finom falatokkal várják lapunk minden olvasóját.

Felvételi felhívás

A Baár-Madas Református Gimnázium előzetes felvételi eljárás keretében felvételt hirdet elsősorban református vallású budapesti és vidéki tanulók számára 2001 őszén induló hat és négy évfolyamos osztályaiba.

Az iskola terveiről és a vizsgák részleteiről a 2001.- január 6-i nyílt napon adunk részletes tájékoztatást a jelentkezőknek és szüleiknek. A hat évfolyamos jelentkezők - csak szóbeli - vizsgái 2001. január 13-20. között, a négy évfolyamosok írásbeli vizsgái február 7-én, szóbeli vizsgái február 9-18. között lesznek.

A felvételire a gimnázium portáján és a nagyobb református gyülekezetek lelkészi hivatalaiban kapható adatlap kitöltésével lehet jelentkezni.

Az iskola OM-azonosítója: 035305, tagozatkódok: 02 (hat évfolyam), 06 (négy évfolyam). Cím: 1022 Budapest, Lorántffy Zsuzsanna u. 3. Lehetőségek: hat nyelv (német, francia, angol, olasz, holland, latin), oklevelet adó számítástechnikus képzés; szak- és sportkörök; internátus, étterem, állandó orvosi felügyelet; kapcsolat nyugat-európai és határon túli magyar iskolákkal.

Arany János igazgató

ISMERŐSEINK A KERÜLETBŐL

Dr. Straub Ilona főigazgató főorvos

Dr. Straub Ilona négy esztendeje az Országos Közegészségügyi Intézet főigazgató főorvosa. Legalább húsz év óta találkozhatunk vele a televízió képernyőjén, mint a járványügyi betegségek felvilágosító szakorvosával. Negyven éve az első kerület lakója. Munkájáról és a vári mindennapokról beszélgettünk vele.

- Szüleimmel együtt Szolnokról költöztem fel a Várba, 1961-ben, közvetlenül az érettségi után. Számomra csodálatos élmény volt mindez, annak ellenére, hogy akkor még sokhelyütt látszódtak a háborús sérülések. Bármilyen nehéz napom van, ha feljövök ide a Várba, valahogy megváltozik a hozzáállásom az élethez. Megnyugtató számomra a középkori házak hangulata.

- Negyven év alatt meg is lehet szokni ezt...

- Amikor férjhez mentem, átmenetileg elköltöztem innen. De a szüleim itt maradtak, sokszor visszajártam hozzájuk. A férjemmel 1986-ban tértünk vissza a Várba. A Mátyás templommal szemközt lévő házban egy teljesen felújított lakásban élünk azóta is. Ez az egyik legrégebbi középkori ház. A Vár állandó lakosait szinte mind ismerem, ha név szerint nem is, de tudom, hogy itt élnek. Gyakran összetalálkozunk az autóbusz-megállóban, a közértben, vagy a Bástya-sétányon. A legtöbbször autóval közlekedem, de nagyon szeretem a vári buszt is, amelyik a Moszkva tértől a Siklóig közlekedik. De mintha az utóbbi időben ritkábban járna...

- A Vár területén számos esemény van, melyiket látogatja szívesen?

- Számomra az augusztus 20-a körüli rendezvények, ezek közül is a Mesterségek ünnepe a legkedvesebb. Sok apróságot: igazi, értékes mestermunkákat vásárolok ilyenkor a kirakodó vásáron.

- Ön nem csupán a várbeliek ismerőse. Hiszen a nagyközönség számára gyakran szolgál felvilágosítással az aktuális járványügyi helyzetről a különböző televíziós csatornákon. Hogyan lett járványügyi szakértő?

- 1970-ben végeztem el az általános orvosi szakot a budapesti egyetemen Summa cum laude kitüntetéssel. Az Országos Közegészségügyi Intézetben kaptam állást, a járványügyi osztályon. Az intézmény jelenlegi hivatalos neve: Országos Epidemiológiai Központ. A járványügyön kívül foglalkozunk mikrobiológiával, és az oltóanyagok minősítésével, engedélyezésével is. Amikor idekerültem, akkoriban vezették be Magyarországon a kanyaró elleni védőoltást. 1969-ben ez nagyon fontos lépésnek számított. Másfél év után tapasztalatszerzés céljából Pest megyébe kerültem. Majd 2-2 hónapra az Egészségügyi Világszervezet (WHO) meghívására külföldi továbbképzésen vettem részt, ahol olyan járványos betegségeket is megismerhettem, mint a kolera és a pestis, amelyek nálunk nem fordulnak elő.

- Összességében milyen a hazai járványügyi helyzet?

- Jó, e szempontból nem lehet akadálya az Európai Uniós csatlakozásnak. A védőoltással megelőzhető betegségeket leküzdöttük, védőoltási rendszerünket a WHO példaértékűnek minősítette. A többi fertőző betegség elleni védekezéssel is jól állunk. A vírusos májgyulladás nálunk közel azonos számban fordul elő, mint a nyugat-európai országokban. A HIV-AIDS fertőzéseknél pedig a „Lajtán túl" rosszabb a helyzet, mint idehaza. A szalmonellás ételmérgezések száma lehetne kevesebb, de a legutóbbi időszakot tekintve e téren is javulás tapasztalható.

- Sokakban keltett ijedelmet nemrégiben a Nyíregyházán feltűnt fertőző szivacsos agysorvadás, amelyik halálos betegség.

- Ez az úgynevezett Creutzfeldt-Jakob kór a világ valamennyi országában előfordult már, ám nagyon kicsi számban, félmillió lakosra jut egy megbetegedés. Az okát nem tudjuk még. Az agyvelő szerkezete átalakul, amit gyors leépülés követ, majd pedig meghal a beteg. A magyarországi esetnek nincs köze a szarvasmarhákat megbetegítő kergemarha-kórhoz, azaz a BSE-hez. Ez a Nagy-Britanniában tavaly drákói szigorúsággal megállított járványos fertőzés a hazai állatállományban nincs jelen.

- Az influenza viszont nagy számban fordul elő nálunk is. Várható ezen a télen járvány?

- Az elmúlt télen nem influenzajárvány volt, hanem egy új változat, az úgynevezett RSV vírus betegítette meg az embereket. Erőteljesebb fájdalmakat, rosszulléteket okozott azoknál is, akik már szinte megszokták az influenzát. Egyébként influenza-járvány most nincs a közelünkben. Ám előfordulhat, hogy mégis lesz, hiszen az erőteljes járványok a tél elején és végén alakulnak ki. Az oltóanyagokat már kiszállítottuk a rendelőkbe. A térítésmentes oltóanyagok felhasználásáról a háziorvosok döntenek, ők tudják, kiknek kell leginkább a megbetegedéstől tartaniuk.

- A kellemetlen betegségek területéről térjünk vissza a kellemes lakókörnyezetbe. Van-e ezzel kapcsolatban valami kívánsága, ajánlata, ötlete?

- Jól érzem magam itt. Az a kis idő, amit a munkán kívül lakókörnyezetemben töltök, nagyon jól esik. Kissé illuzórikus a kívánság, de azért elmondom: mi vári állandó lakosok szeretnénk, ha kevesebb turista özönlene ide. Persze tudjuk, hogy aki hazánkba látogat, mind szeretné látni ezt a csodálatos városrészt, hiszen ez a Világörökség része. Aki Japánból vagy az USA-ból ide utazik, annyi műemléket, annyi kis csodát vehet szemügyre itt, amivel így együtt sehol máshol nem találkozhat. Emellett a Dunára néző panoráma ugyancsak kivételes adottsága fővárosunknak. Én arra hívnám fel a figyelmet, hogy a nyugati panoráma is legalább ilyen szép. Javaslom, aki ebben igazán gyönyörködni szeretne, a délutáni órákban tegye, amikor a lemenő nap beragyogja a budai hegyeket.

Gál Jolán

Szalóky Károly / Várfok 14 Galéria

M. Hírlap 1998. nov. 7.

Kortársi erőfeszítések

Mióta a párizsi Grand Palais, a FIAC (nemzetközi kortárs képzőművészeti vásár) korábbi otthona életveszélyessé vált, a Szajna bal partján ideiglenesen felállított könnyűszerkezetes épületben rendezik az eseményt. Az idei, huszonötödik FIAC-ra is itt került sor, de valószínűleg utoljára, mert ha a rendezőbizottság terve megvalósul, akkor jövőre átköltöznek a Porte de Versailles melletti kiállítási parkba, ahol a mostaninál kedvezőbb körülményeket tudnak majd biztosítani a kiállítóknak és a látogatóknak egyaránt.

Az eseménnyel kapcsolatos újságcikkek nagy része természetesen a látnivalóról, a galériák kínálatáról számol be részletesen, de több írás is foglalkozik azzal a gonddal, hogy a vásár látogatottságának folyamatos növekedése ellenére, miért nem képes a FIAC a nagy versenytárssal, a bázeli vásárral egyenrangúvá válni. Ennek egyik okát a válogatásban látják, mely a kívántnál sokkal nagyobb teret biztosít a modern művészetnek, mint a kortársnak. Az állítás igaz, de magyarázata részben abban rejlik, hogy a francia vásárlóközönség ízlése közelebb áll a múlt idők avantgárdjához – Picasso, Miró, Léger, Arp, Max Ernst vagy éppen Kandinszkij munkáihoz –, mint a maiéhoz, és ehhez a kínálat is bőségesen rendelkezésükre áll. Ugyanakkor azon is érdemes elgondolkodni, jó lenne-e, ha a sokak által reklamált és helyesnek tartott arány érdekében a kiállított kortárs alkotások mennyiségét a megfelelő művészi színvonal rovására növelnék, hiszen – és erre néhány jelenlévő galéria jó példát nyújtott – a „kortárs" nem jelent egyúttal jót, sőt avantgárdot sem.

Azért az idei FIAC-nak sincs szégyenkezni valója, a kiállító galérianak több mint a fele külföldről érkezett, köztük jelen voltak a legnagyobbak, mint például a londoni Crane Kalman, a New York-i Marlborough, a kölni Gmurzynska, a genfi Krugier, Ditesheim et Cie vagy a firenzei Vivita, hogy csak néhányat említsünk a hosszú sorból.

Az ez évi tiszteletbeli vendégország Ausztria volt. Őket tizenhét, váltakozó színvonalú galéria képviselte, és a vásárral egy időben, a párizsi Espace Paul Ricard-ban osztrák képzőművészeti kiállítás is nyílt. A tárlatot dr. Hegyi Loránd rendezte, akinek a FIAC megnyitásának délutánján Catherine Trautmann, a kulturális és tájékoztatási miniszter, a minisztérium dísztermében átadta a Művészet és Irodalom Rendjének lovagja kitüntetést. Hegyi Lorándot méltató beszédében a miniszter asszony kiemelte azt a tényt, hogy egy bécsi múzeum élén magyar igazgató áll – és ezt az Európai Közösség jövője szempontjából szimbolikus jelentőségűnek tartja.

A FIAC-on, a korábbi évekhez hasonlóan, idén is láthattuk néhány magyar származású művész, mint Pán Márta, Lucien Hervé, Hantai Simon, Szenes Árpád, Victor Vasarely, Irhás Ákos és Reigl Judit munkáit, de most elsőízben történt meg, hogy a párizsi vásáron – a Várfok Galériának köszönhetően – Magyarországról érkezett alkotók műveivel is találkozhattunk.

A galéria tulajdonosa Szalóky Károly, akinek beszélgetésünk alkalmával azt a kérdést tettem fel először, hogyan sikerült eljutniuk erre a rangos nemzetközi eseményre?

Szalóky elmondta, hogy már évek óta szeretett volna részt venni a FIAC-on, és most Hegyi Loránd, aki jól ismeri a galéria koncepcióját, és művészeinek munkáit, támogatta ebben. „Összeállítottam egy anyagot, és elküldtem a FIAC rendezőbizottságához. Nagy meglepetésemre elfogadták a jelentkezésemet."

A kiállítás költsége négy és fél millió forint volt. Komoly támogatást adott a Nemzeti Kulturális Alap, Somlói Zsolt magángyűjtő, a Budapest Bortársaság, a párizsi Magyar Intézet. A pályázati anyagban nemcsak a galéria művészei szerepeltek, hanem mások is: Jovanovics György, K. Kettenbrücke és Mulasics László. A galéria tulajdonosa azt mondja, célja elsősorban nem az, hogy a saját üzletét népszerűsítse, hanem a magyar kortárs képzőművészeket szeretné külföldön is megismertetni.

Szalóky korábban sok kiállítást rendezett különböző intézmények részére, de azok sok mindenbe beleszóltak, és miután ők adták a pénzt, el kellett fogadnia a szempontjaikat, ha nem értett is egyet velük. Ezért döntött úgy, hogy önálló galériát nyit, ahol mindent a saját elképzeléseim szerint csinálhat, és csak azoknak a munkáit állítja ki, akiket ő maga jónak tart. A neves párizsi galériák életkorához viszonyítva a Várfok Galéria igen fiatalnak számít. Ha viszont azt vesszük figyelembe, hogy csak kortárs művészekkel foglalkozik, nagy teljesítménynek tekinthetjük, hogy már nyolc évet megért. Beszélgettem kizárólag kortárs művészekkel dolgozó francia galériatulajdonosokkal, akik saját bevallásuk szerint, általában csak tíz-tizenöt állandó gyűjtővel dolgoznak, ami azt jelenti, hogy fennmaradásuk csak nagy erőfeszítések árán lehetséges. Szalókynak a Várfok utcában három galériája van egymás mellett. Ez a három, párhuzamosan működő galéria különleges jelenség. A havonta rendezendő tárlatok egyszerre zajló megnyitói ugyanis társadalmi eseménnyé váltak. Az egyik galériából pohárral a kezükben sétálnak át a vendégek a másikba, hogy a képek, szobrok mellett azt is megnézzék, ott kivel találkozhatnak. Az emberek elbeszélgetnek egymással, jól érzik magukat, máskor is eljönnek, sőt ismerőseiket is magukkal hozzák. Míg eleinte főleg a művészek rokonai, barátai vettek részt egy-egy ilyen megnyitón, ma már nagyon sok gyűjtő jön el, hogy részese legyen az eseménynek. „Más úton is megpróbálom a kortárs művészetet elfogadtatni, igyekszem a vezetőket meggyőzni arról, mennyire más képet nyújt intézményükről az a tárgyaló vagy igazgatói iroda, amelyiknek falain nem unalomig ismert poszterek lógnak, hanem kvalitásos művészek által készített, jó hírű galériákból származó litográfiák."

Régebben az volt Szalóky elképzelése, hogy évente négy fiatalt mutat be, de ehhez olyan komoly anyagi háttérre lenne szükség, ami nem áll mögötte. Van például olyan művész, akinek nyolc év alatt csak egyetlen képét tudta eladni, de miután meggyőződése, hogy jó művész, továbbra is kiállítja.

A kortárs galériák nagy része épp olyan egzisztenciális gondokkal küzd, mint maguk a művészek többsége is. Ezért előbb-utóbb kompromisszumra kényszerülnek, a galériát bolttá alakítják – és ez már egészen más kategória. „Mindaddig, míg nem alakul ki valódi piac, addig az államnak jobban kellene bennünket támogatnia. Lehetne adókedvezménnyel, aminek megszerzését bizonyos követelményekhez, például meghatározott számú évi kiállítás vállalásához kötnék. Feltétlenül csökkenteni kellene a műtárgyakra érvényes 25 százalékos áfát. Összehasonlításul hadd mondjam el, hogy az Egyesült Államokban ez 8 százalék, Franciaországban pedig 5,5 százalék. Ezzel az intézkedéssel azt is elérnénk, hogy megszűnne a feketekereskedelem és csökkenne a műtermi eladás, így az állam is jobban járna." Szerencsére egy-két éven belül, az európai jogharmonizáció jóvoltából ez a különbség megszűnik. „Persze, kapcsolatokat lehet keresni külföldi galériákkal, be lehet mutatni más országban élő magyar származású művészek munkáit. Ez utóbbival kapcsolatban azonban rossz tapasztalataim is vannak. Sajnos nemcsak a legjobbak jöttek eddig haza. Lényeges, hogy a hazatérő művésznek megmaradjon a nemzetközi visszacsengése, és ez csak akkor lehetséges, ha megfelelő művészi értéket képvisel" – mondja Szalóky, aki fontosnak tartja, hogy az egész Várfok utca „galériás utca" legyen, amin szívesen végigsétálnának az emberek. A Várba igyekvő turisták akkor nemcsak ízléstelen csecsebecséket áruló boltokba botlanának, hanem megmutathatnánk nekik a mai magyar képzőművészetet is. Az utcában több olyan üres helyiség van, amelyik alkalmas lenne arra, hogy galéria működjön benne. „Szerintem az önkormányzatoknak kötelességük a kerületben lakó művészeknek kiállítási lehetőséget biztosítani."

A Várfok Galéria erőfeszítéseit igazi siker koronázta a FIAC-on: sok volt a látogatójuk, s a Paris Matchban a galéria megnevezésével reprodukálták Fehér László egyik festményét, az egyik legolvasottabb napilapban, a Le Figaróban pedig beszámoló jelent meg kiállításukról. Elégedett az eredménnyel? – kérdem a galériatulajdonost.

„Sokan mondták, hogy a mienk az egyik legjobb stand, és ha ez nem is volt egészen igaz, akkor is jól esett. Úgy érzem, hogy a befektetett pénz és energia meghozta a gyümölcsét, és nagyon szeretném, ha ez például szolgálna majd más magyar galériák számára is."

Cserba Júlia

Egy mosoly fekete keretben

„…ha tudnám, hogy így járhatok majd vissza kísérteni…" Tolnay Klári firkantotta ceruzával ezt a rövidke mondatot a Vidám kísértet Művész Színház-béli, 1947-es előadásáról készült fénykép alá. A képen ott áll Tolnay fehér lepelben, kísértetként, harsányan nevet Noel Coward azóta is sikeres, könnyed vígjátékában. Tolnay sok könnyedségben játszott; alighanem több kellemességnek volt a főszereplője, mint veretesen klasszikus színdarabnak.

Életének és életművének relikviái most egy parányi szobában vannak összezsúfolva, a Törökszentmiklósi Városi Művelődési Központban. A tárlat szerdán nyílt meg, sebtében készült. Balla István iparművész, aki a nagy színésznő ereklyéinek régóta szerelmetes gyűjtője, már több helyütt – például a Várszínházban is – rendezett Tolnay-kiállítást. És mivel Balla gyakran vezet kurzusokat a Törökszentmiklósi Művelődési Központban (ahol a Tolnay Klári életéről szóló anyag egy jelentős részét eleve őrizték), ezért lóhalálában, még a tegnapi temetés előtt ott nyitották meg az új kiállítást.

Tipikus vidéki művelődési ház, kopott kőpadlóval, olajfestékes fallal, ám egy lelkes igazgatóhelyettessel, Szabó Gyurgynével – s már a folyosó falán Tolnayt ábrázoló képek. Néz ránk egy tarka blúzban, mosolyog; ezt a mosolyt most fekete gyászszalag keretezi. Furcsa ezt látni. Hiszen Tolnay az utóbbi években maga volt az élő oda, aki a nyolcvanadik évét is elhagyva több színházban is szerepelt. Havonta akár tizenötször is fellépett, hosszú szövegeket mondott a deszkákon, az ő kedvéért létrejött előadásokban. Jó volt látni kamaszos virgoncságát az Utazások nénikémmel című darabban, jó volt látni, ahogy az Ők tudják, mi a szerelemben Sinkovits Imre öreg Berliozként még mindig szerelemre gyúlt iránta, s megható volt nézni, ahogy az Örökszülőkben szerepe szerint Tolnay gyúlt szerelemre. És hát itt vannak ebben a parányi szobácskában a képek Társasjáték New Yorkban című darabból: ebben az előadásban lépett még utoljára színre, a halála előtti pénteken, a Madách Kamarában. És itt van a jelmeze, egy fekete ruha, a hozzá tartozó, szintén fekete, magas sarkú, harminchetes cipővel, és itt van az a mamusz is, amivel a színpadról kilépve az öltöztetőnő segítségével rögtön fölcserélte a nyilván igen kényelmetlen magas sarkút.

Gyászöltözetnek hat ez most. Pedig Tolnayról valóban azt lehetett képzelni, hogy szinte örökké él. Nagy elődje, Makay Margit még kilencvenkét évesen is fellépett a Játékszínben, Karinthy Ferenc Bösendorfer című darabjában. Színpadra lépés előtt mindig bevizezte a harisnyáját, hogy tapadjon a bokájára és hangsúlyozza még öreg korában is szép lábait. Tolnay is mindig ilyen tip-top volt, nem lehetett őt zilált öltözékben vagy akár zilált arccal, lélekkel látni. Jelképes értékű, hogy a halála előtti napon fodrászhoz ment, magát rendbe hozva, szépen aludt el, szépen feküdt halálos ágyán is.

Bár soha nem tartotta magát igazán szépnek, de szí… tanulta, hogyan kell mindig jól kinéznie. Amikor egyszer… tőle, próba után szaladt gyorsan a színház előterébe, … még a haja, ezért kalapot tett a fejére és csak így engedte… A kiállításon is látható jó néhány kalapkölteménye. Mik… országon még egy olyan színésznő, aki úgy tud kalapot … ő? Látható például fénykép egyik legendásan nagy sze… elegánsan-kalaposan a Warrenné mestersége címszerep… felvétel alá mégis azt firkantotta: „…nem szívesen gond… az alakításomra". Őt jellemzően ironikusak a képaláír… ván kérte meg arra, amikor nyolcvanadik születésnapj… dezett „belőle" kiállítást, hogy fűzzön megjegyzést a fot… az apró, szurkálódó kis szövegekből kész színháztörténe… Sőt, még gyerekkorából is felvillannak képek, itt van az … rabeli keze nyoma, melyet papírból vágtak ki, és itt ül … korában, bő ruhában a réten, ő maga írta a kép alá, hogy … volt Klári. Eredendően ugyanis Rózsinak hívták, csak … a faluban minden második tehenet is így nevezték, ezért … a keresztnevét.

A szorosan egymás mellé, alá, fölé zsúfolt képeket nézi… időben. Kedvenc képaláírásom a Szomory Dezső Hermelinjének 1969-es előadását felidéző fotó alá került: „E… son Kádár elaludt és Aczél lökdöste a fejét." Színházi… gyakran csak ilyen látszólagos, de igencsak jellemző apr… nak meg az emlékeinkben. De megmarad persze a szín… gyakran csak egy-egy gesztus, kifejező arc, egy tekintet. To… gájával láthatjuk a fotókon. A királyasszony lovagja cí… Gábor Miklós néz ránk, Tolnay hozzásimul. Klárika a… alá: „…azóta sem volt Gábor Miklóshoz hasonló lovag… Egy másik képen Júliaként látjuk Tolnayt, Dayka Mar… kezét fogja. A képaláírás pedig: „Soha senki a dadát úgy… bé eljátszani, mint Dayka Margit. Ajándék az egész élete… van Mensáros László, a barát, aki talán a legközelebbi … aki a Kései találkozás premierje után megszervezte, hog… a lovakat helyettesítve, konflissal többször körbevigyék s… rét a Madách téren. Az ötletet a kollégák átvették – ők ug… kal –, és Tolnay Klári nyolcvanadik születésnapját megü… tott hintóban vitték őt haza előadás után.

Jövőre köszönthettük volna a nyolcvanötödik szület… lyen nyilván megint lett volna hintó, és olyanok is akadt… helyettesítik a lovakat. Így is emlékezni fogunk rá. Ő ped… kísértet, nevet majd rajtunk.

Bo…

El Greco kozmikus látomá…

Vangelis Papathanassiou, a görög szintetizátormágus az évek múlásával egyre nagyobb hazafinak tartja magát. A vóloszi születésű zongorista, zeneszerző és karmester (a világ szórakoztatóiparának egyik legfelkapottabb és legjobban fizetett művésze) csodagyerekként ugyan még az athéni és szaloniki hangversenytermek közönségét bűvölte el zongorajáték…

specialistával", Mike Oldfielddal. Szólólemezei ennek ellenére több millió példányban keltek el, s nem meglepő, hogy a hollywoodi producerek is felfigyeltek munkájára. Így lett a nyolcvanas évek legsikeresebb filmzeneszerzője, akit 1982-ben, a Tűzszekerek (Chariots of Fire) zenéjéért Oscar-díjjal jutalmaztak. A Tűzszekereket követte az Antarctica, a …

Görög Nemzeti Galéria fo… misszió sikeres volt, a kép… Athénba, s Vangelis most, h… tán elérkezettnek látta az id… lesebb nyilvánossággal is m… zenei vízióit, amelyeket El… szete inspirált. „Zavaros é… időket élünk – írja a lemez… Vangelis –, és Domenikos T…

„Nem csak árusítom, gyűjtöm is a műveket”

– Szalóky Károly galériatulajdonossal beszélget Szikszai Károly –

Szalóky Károly néhány év alatt a főváros egyik legnívósabb magángalériáját, vagy inkább „galériahálózatát” hozta létre a Moszkva tér felett, a Várhoz vezető Várfok utcában. Jövő hónapban nyílik legújabb „műve”, az XO Galéria, a már jól bejáratott Várfok 14 Galériával és a Spiritusz Galériával szemben. Az új kiállítóterem október 2-án Nádler István munkáival mutatkozik be a közönség előtt.

– Mi késztette arra, hogy kortárs képzőművészetből próbáljon megélni, a ma oly divatos antikvitás-régiség üzletekkel szemben?

– Szakmámat tekintve népművelő-pedagógia szakos tanár vagyok. Pályafutásom során jó néhány művelődési intézményben dolgoztam, illetve vezettem néhány ilyen intézményt. Szakmámat ma is gyakorolom. Az én gumikutyám, vagy gumimacskám az volt, hogy ezekben az intézményekben létrehozzak egy olyan teret, ahol bemutathatunk kortárs műveket. Nem a művelődési házak széksorai között, hanem konkrétan egy galériaszerű térben, erre a célra kialakított világítással, posztamensekkel és egyéb rekvizitekkel. Ilyen volt például a Lágymányosi Galéria. Ez az intézmény hosszú éveken keresztül működött nagyon jó kiállítási programokkal. Azonban az ilyen kiállítótereknek az volt hátránya, hogy aki a pénzt adta hozzá, egy idő után beleszólt az általam elképzelt programba. Kijelentette, most X. Y-t kell kiállítani. Igazából soha nem volt lehetőségem arra, hogy következetesen végigvigyek egy kiállítási programot. Aki ismeri ezt a területet, tudja, ha valaki beleszól egy szellemiségbe, az már nem ugyanaz a koncepció, ott már valami másról is szó van. Elhatároztam tehát, hogy kölcsönökből és spórolt pénzemből megvalósítom régi vágyamat: galériát nyitok, ahol magam határozom meg, kit fogok kiállítani. Ha jól csinálom, elismerik a munkámat, ha nem, pálcát törnek felettem.

– Pálcatörésről azt hiszem szó sincs, hiszen olyan művészeket állított és állít ki, akiket bármely galéria szívesen vállalna. Szirtes Jánosra, Szemethy Imrére, Koncz Andrásra, Bukta Imrére, Regős Istvánra, Ujházi Péterre, Nyári Istvánra, Bodóczky Istvánra, Böröcz Andrásra, Szotyory Lászlóra, feLugossy Lászlóra, El Kazovszkijra gondolok. Ezeket a művészeket Ön választotta, vagy „súgott” valaki?

– A magángaléria létrehozása hosszú évekig tartott, volt tehát időm megismerni a művészeket. Bizonyára volt ebben valamiféle súgás is, de ez ma már nem érhető tetten. Évek alatt ülepedett le az emberben, hogy ezeket a művészeket fogja megkeresni. Ami persze flexibilisen működött, mert volt, akit megtaláltam, volt, akit csak szerettem volna, de nem találtam meg. Csupán megjegyzem, hogy Nádler István és Fehér László kimaradt a felsorolásból. Művészetüket hosszú ideig „kóstolgattam”, míg elkezdtem velük dolgozni. Ez a galéria elsősorban az én szemléletemet adja vissza, tehát úgy gondolom, az imént említett névsor az én arcom is, amit természetesen vállalok. Annyira, hogy galériás tevékenységemen kívül gyűjtöm is ezeknek a művészeknek a műveit. Vagyis a privát életemben is benne vannak, részesei az életemnek. Hozzá kell tennem, nekem az is fontos, ha egy művésszel együtt dolgozom, akkor ne csak arról legyen szó, hogy a munkáit kiakasztom a falra, hanem emberileg is együtt tudjak vele működni, alkotni. Én a galériás tevékenységet alkotásnak hívom, hiszen egy kiállítás létrehozása szerintem alkotótevékenység.

– A siker egyik fokmérője, hogy mennyien keresik meg az említett művészeken kívül más művészek, vagyis kik és mennyien szeretnének nálad kiállítani.

– Majdnem mindennap megkeresnek. Ez természetes dolog. De a galéria már felvállalt egy kört, és ezt a kört következetesen viszi tovább. Nem azt mondom, hogy elzárkózunk attól, hogy felfedezzünk egy-egy fiatalt, de a vállalás kötelezettséget is jelent, vagyis azok a művészek, akik idetartoznak, rendszeresen kiállítanak a galériában. Magyarországon sokan azt hiszik, főleg azért, mert még mindig kevés a galéria, hogy ha valaki befér egy kiállítóterembe, akkor már jó úton jár. Ez nem minden esetben van így. Az a művész, aki éppen befért egy galériába és volt egyszer kiállítása, tulajdonképpen nem oszt és nem szoroz semmit. A múltkor bejött egy művész, hogy állítsam ki a munkáit. Mondtam, nem tudom kiállítani, egyrészt, mert egy évre előre le vannak kötve az időpontok, másrészt a művészete nem illik bele a galéria profiljába. Erősködött, erősködött, majd végül kibökte, azért lenne fontos, hogy kiállítsam, mert akkor én hitelesíteném az ő művészetét. Ez jólesik, de nagy felelősséget is jelent a galériás számára. Kezdetben idealista módon úgy képzeltem, évi négy fiatalt fogunk bemutatni. Ma már látom, ez nem megy. Egyszerűen anyagi okokból. Egy fiatal bemutatása ugyanannyiba kerül, mint egy profinak a bemutatása, viszont a fiatalok munkáit szinte lehetetlen eladni. Jelenleg Magyarországon a kortárs művészeti piac még kezdő periódusában van. Mostanában alakul egy módosabb gyűjtőréteg, igaz, még nem mindig tudja, hova kell fordulnia, kinél kell vásárolnia, ha igazán jó műveket akar szerezni magának. Állami galériába menjen-e, vagy magángalériába – bevallom én sem tudom, van-e még egyáltalán Képcsarnok, illetve valamilyen jogutódja –, netán ügynöktől fogadjon el ajánlatot? Úgy gondolom, ez a probléma is hamarosan megoldódik, mert azok a galériák, amelyek évek óta valamiféle következetes vonalat képviselnek, azoknak a tevékenysége egyben presztízst is jelent, és az igazi kortárs gyűjtő nem az ügynököktől és a profilját naponta változtató galériáktól fog vásárolni, hanem azoktól a galériáktól, akik ezt a bizonyos következetes vonalat képviselik. A Várfok Galéria most már majdhogynem tradicionális galériának nevezhető, hiszen jószerivel az egyike volt azoknak a galériáknak, amelyek a változások után tiszta profilú kortárs galériaként jelentek meg és nem volt mellettük régiség, vagy más jellegű termék.

– Jó képzőművész sok van, ezek között vannak divatosak és kiválóak is, vagyis a magángalériákban máris óhatatlan az átfedés. Ezt hogyan lehet kiküszöbölni, egyáltalán: ki kell-e küszöbölni?

– Vannak átfedések, és ezek problémákat is okoznak. Ugyanakkor ez a dolog is kezd letisztulni. Nem lenne gond, ha a piac és a gyűjtőréteg szélesebb lenne. De sajnos nem az. Ugyanakkor a művésznek sem mindegy, milyen galériához, galériákhoz tartozik, tehát milyen az a kör, amelyben a művei szerepelnek. Mi persze azt szeretnénk, ha egy művész egyetlen galériához tartozna, de ezt egyelőre még nem tudjuk elérni.

Ma, ha valaki frissen csöppen a galériás pályára, kicsit bajban van. De ha a tulajdonos hisz abban, hogy létezik kortárs magyar művészet, a galéria előbb-utóbb működni is fog, és akkor hozzá lehet nyúlni a fiatalokhoz is. Nagyon sok tehetséges fiatal művész van ma Magyarországon, akik galériákat keresnek. És persze van néhány olyan művész is, akit én személy szerint a legnagyobb kortárs művészek közé sorolok, de még sincsenek itt a galériában. Más rezgésszámon dolgoznak, de ettől ők még nagyon jó művészek.

– Egyre több helyen, például áruházban, a butiksor közepén vagy a cipőosztály mellett foglalkoznak ma már képeladással is. Ezek az eladóterek nem nevezhetők galériáknak, mint ahogy a képek sem kvalitásos alkotásoknak. De kortárs művészetnek mindenképpen.

– A kérdés tulajdonképpen két dologra vezethető vissza. Mostanában valóban szép számmal jönnek létre galériák, de ugyanolyan hamar be is zárnak. Valószínűleg azért, mert galériát csinálni nem csak pénzkérdés, hanem hitkérdés is. Főleg, ha valaki kortárs galériát csinál. Ráadásul, ha kicsit körülnéz a világban, látja, egy kortárs művészeti galériának a befuttatása bizony legalább tíz év. Én azt hittem, vagyok olyan gyors, hogy ezt öt év alatt el tudom érni. Most már tudom, hogy nem így van. Valóban tíz év kell ahhoz, hogy csengjen a neved. Öt év kell ahhoz, hogy megismerjenek itthon, hat-hét év pedig ahhoz, hogy a következetes munka eredményeként már nemzetközi szinten is emlegessék a nevedet. Nem arról van szó, hogy korábban nem találkoztak még a neveddel a nemzetközi porondon, a dolog lényege, hogy tartósan ott legyél valahol. Tartósan jegyezzék a nevedet. Magyarországon mindenki a mában vagy a holnapban számol, a holnaputánban szinte senki. Mindenki hirtelen akar meggazdagodni. Aki netán most elolvassa ezt a cikket, és azt mondja, ő is ezt akarja csinálni, ebből akar meggazdagodni, annak azt üzenem, ne kezdjen bele.

– Miért?

– Tegyük fel, valakinek van annyi pénze, hogy nyithatna belőle egy galériát. Kap apukától, vagy nyer a lottón. Történetesen vannak kapcsolatai, sógói, jó művészeket nyer meg magának, a dolog mégsem működik azonnal. Megcsinálja a kiállítást, rengeteg pénzt öl a vernissage-ba, de eladás nincs. Akkor úgy gondolja, ha beenged egy általa eladhatóbbnak ítélt művészt, jobban elfogadják. Persze nem fogja tudni eladni őt sem. És akkor megpróbál valami még lazábbat, még könnyedebbet, ám akkor sem fog jobban menni a galéria. De addigra ez már nem galéria. Ez már egy bolt. Félreértés ne essék, erre is szükség van, de ez nem az, aminek indult. Ez már nagyon közel áll az áruházi képárusításhoz. A bútorképekhez. Amit viszonylag olcsó áron megvesz az illető, de amikor cseréli a bútort, akkor bizony kidobja vagy elajándékozza. Tehát semmilyen művészi értéket nem képvisel. Ez egy más dolog. Nem az, amiről mi most beszélgetünk.

– Magyarországon jelenleg mintegy négyezer bejegyzett képzőművész tevékenykedik. Köztük nyilván nem egy bútorkép-festő is. Ehhez a számhoz képest valóban kevés az állami és a magángaléria, nincs hálózat.

– Nekünk nemzetközi mércével kell gondolkodnunk. Ahhoz, hogy ma valakiből igazán jó művész szülessen, nos, ahhoz előbb a művészt „futtató” galériára is szükség van. Lehetőleg olyan galériára, amely pénzt is tud ölni a művészbe, ha máshogy nem, legalább úgy, hogy rendszeres kiállítási lehetőséget biztosít számára. Ez nem kevés pénz. Nekem viszonylag szerencsés helyzetem volt, mert azokat a művészeket, akiket az előbb említettél, még az állam „csinálta” meg, hiszen abban az időben még az állam rendezett kiállításokat a számukra. Az állam volt az, aki rendszeresen vitte őket külföldre.

– A jövő hónapban új Szalóky-galéria nyílik a Várfok utcában.

– Én itt születtem a Várfok utcában, és azt hiszem, meglehetősen nagy lokálpatrióta vagyok. Azzal, hogy nekem három galériám van, nem adok el több képet, mintha egy galériám lenne, hiszen a vásárlók többnyire ugyanazokért a művészekért jönnek, akiknek a munkái a másik galériában is láthatók. Illetve úgy gondolom, hogy ma már az én személyem miatt is jönnek ide emberek, és a kapcsolat következménye lehet egy esetleges eladás.

Az én galériáim picik. A három helyiség együtt sem nagyobb, mint egynémely belvárosi galéria, azonban én azt hiszem, mégis nagyon fontos szerepet töltenek be, hiszen alkalmasak arra, hogy a művész életművének egy kicsi, de jelentős szegletét bemutassák.

Engem mint Vár alatti lakost mindig sértett, hogy a Várat csupán a Szentháromság térrel és maximum a múzeum-együttessel azonosítják. A Várfok utca is a budai vár része. Elfogadom, hogy a budai vár tortáján a hab a Szentháromság tér. De miért ne lehetne a torta egyéb részeit is jó ízzel majszolni? Szeretném, ha a Várfok utcából a kortárs művészeket bemutató galéria-utca lenne. Most már három galéria működik itt, rövidesen a Budavári Önkormányzatnak is megnyílik egy bemutatóterme, és várhatóan a Focusfilm-nek is nyílik egy galériája... Véleményem szerint arra nagyon kell vigyázni, hogy a tőkeerős, de nem ezt a minőséget kínáló árucikkek itt ne fordulhassanak elő. Abból amúgy is van a Várban éppen elég. Jövő januártól működni fog a Spiritusz Galériában a *Várfok utcai Galériák* központi irodája, ami hangzatos név, de valójában azt a célt szolgálja majd, hogy koordinálja a kiállítások megnyitóit, a különböző programokat. Mert nem csak arról lenne szó, hogy kiállítások nyíljanak, hanem arról is, hogy ezek események legyenek. Az ugyanis nagyon hiányzik a kortárs magyar képzőművészeti életből. Hogy egy vernissage valóban megfogja a polgárokat... Tervem, hogy ősztől szombatonként „tárlatvezetéseket” szeretnék csinálni fiatal művészettörténész-hallgatók bevonásával. Az érdeklődők rövid séta keretében megismerkedhetnének a Várfok utcai galériák műtárgyaival, adott esetben a művészekkel is találkozhatnak. Ez is újszerű, érdekes program lehet a főváros művészeti életében. A világörökség szegletében létrejöhet tehát egy olyan utca, ami nemcsak érdekes, de értékes színfoltja is lehet fővárosunk kulturális életének.

LICHTHOF

Hernyók

Múlt héten a hernyók megtámadtak egy nyugdíjast.

Csapos nénit, a Gvadányi utcából.

Orvtámadás volt, éjjel, loppal; ugyanolyan este volt, mint máskor, Csapos néni álomba szenderült, álmodott is valamit, bár hogy mit, azt elfelejtette, de nem arra ébredt, hogy ez megint milyen szép nyugdíjas nap lesz, hanem a hernyókra.

Hogy lakmároznak, meghozzá belőle.

Csapos néni úgy ahogy volt, kirohant első emeleti otthonából és jajveszékelni kezdett. Szétmart arcát mutogatta, fejét fogta, a többiek együtt ordítottak vele, hogy ez, hát ez már aztán, mit képzelnek ezek, már önkormányzatnál, Kossuth téren, Strasbourgban, olyan az egész, az egész élet, mint egy horrorfilm.

És hogy azért régen ilyen nem volt, a hernyók nem ettek nyugdíjast, csak eperlevelet.

Eleve, természetüknél fogva nem ettek, eredetileg vegetáriánusok voltak, minden fölfordult, nem érvényes az egész biológia.

Kérem szépen: ez egy hülyeség.

Arról van szó, hogy ez a fejlődés, evolúció: nem lehet, ne is akarjuk állandóan megállítani a történelem kerekét.

Régen nem ettek, most meg esznek.

Régen csótányok se voltak, de tavaly már azt tanácsolta egy svábbogárszakértő az ország lakosságának, hogy ne irtsa a csótányt, mert a csótánynak bogártanilag elévülhetetlen érdemei, mi több, szépségei vannak, csak ezt idáig nem tudták és mindenfélét ráfogtak. Például Új-Guineában nem kétcentis, hanem tizenkétcentis csótányok laknak, aztán a pápuák mégse csinálják össze magukat, hanem adnak nekik szendvicset.

A múltkor meg egy nő két patkányt csapott agyon a hatodik kerületben, mivel a többi elszaladt, aztán régen patkány se volt.

A Gvadányi utca úgy képzeli, hogy az állam majd kijön egy hernyózó ollóval, amikor még gyerek a hernyó, és levagdossa a fáról. Vagy hernyóenyvet készít gyantából, kátrányból, papírcsíkra keni, fölerősíti a fára, általában a Gvadányi utcára, vár míg a hernyók tor- és potrohlábai beleragadnak, maguk a hernyók kétségbeesetten sikoltoznak, sőt el is hunynak; utána dörzsöli a kezét.

Hát ez az idő már elmúlt, már mindenki saját hernyójának a kovácsa, és ez így van jól; vizsgáljuk inkább meg, miért eszik a hernyó nyugdíjast.

A hernyó azért eszik nyugdíjast, mert a nyugdíjas jóízű.

Tápláló, ízletes; hát azt nem mondom, hogy vitaminnal, de tele van vitalitással, Csapos néni is hogy ki tudott a folyosóra rohanni: a nyugdíjas olyan a hernyónak, mint a macskáknak a whiskas.

Ez az egész persze nincs, ha a Gvadányi utca nem csinálja azt, amit csinál. Mikor a hernyók megszállták a földszintet, a magasföldszintet és az emeleteket is, sőt, a postaládákba is beköltöztek, a Gvadányi utca lakóinak egy része bemenekült a lakásokba, az ablakokat bezárta, a nyílásokat takaróval próbálta eltömíteni, ami *már* modortalanság, de voltak lakók (köztük lehetett Csapos néni is), akik magukból kikelve seprűkkel, partvisokkal támadtak a hernyókra, nyomdafestéket nem tűrő szavakkal illették, pokróccal csapkodták őket.

Hát így nem lehet viselkedni.

Igazán megtanulhattuk volna: nem támadólag kell fellépni a hernyókkal szemben, hanem együtt kell élni velük.

Ugye DDT-vel már nem ildomos permetezni; kijött ugyan a Főkert és locsolt valamit az eperfára, Csapos néniék szerint vizet; a hernyók egy óra múlva föltámadtak és stírölték a nyugdíjasokat.

Mivel Csapos néni olyan finom volt.

Már annyi mindennel megtanultunk együtt élni; majd pont a hernyók fognak ki rajtunk.

Szeressük meg a hernyót.

Legyünk udvariasak, engedjük a hernyót előre, ha a szobából a konyhába megyünk, ültessünk eperfát a nappali sarkába, kánikulában hagyjuk a hernyót zuhanyozni, télidőn öltöztessük hernyóselyembe mielőtt kiengedjük a közértbe; de adjunk neki zsebpénzt. Próbáljunk eleve selyemhernyókat csalogatni otthonunkba, hogy a selymet el tudjuk majd adni; jó szándékunkat bizonyítandó, magunk is bábozódjunk be, eresszünk selyemszálat, biztassuk a hernyókat, sződd a selymet, hernyótárs; szerezzünk motollát, közlekedjünk hernyótalpon, polcainkat hernyócsavarral erősítsük föl.

Ha rámosolygunk a hernyóra, előbb-utóbb visszamosolyog ránk.

Molnár Emese

Legeslegifjabb Katánghy Menyhért országgyűlési képviselő levelei

Harmadik levél

Kedves feleségem, Klári,

jelentős ország a mi kis hazánk a nagyvilágban, ezt nem kell neked magyaráznom – mi sem mutatja jobban az iránt unk való érdeklődést, mint a turizmus csökkenő statisztikái: már annyian ismernek minket, hogy egyre kevesebben vannak, akik ide akarnak látogatni. A te soraidból azt látom, hogy amióta a leveleim megjelennek, a családunk jelentősége is folyvást növekszik Körtvélyesen; azt írod, hogy amikor az emberek meglátnak az utcán, átmennek a másik oldalra. Szemérmes a magyar – kerüli az olyan híresség ekkel való találkozást, mint amilyenné én téged a leveleimmel teszlek.

A baj nem is az, hogy az ország jelentős; inkább az, hogy alkalomadtán meglehetősen feljelentős is. Már Illyés Gyula bátyám, akit én a XX. század legnagyobb magyar politikusának tartok, mert valamennyi rendszerrel úgy állt szemben, hogy ilyen-olyan zaklatások közepette nem egy anyagi-erkölcsi főhajtást kapott tőlük, nos, már ő is megírta valahol, hogy a nácikhoz Európa egyetlen megszállt országában sem érkezett annyi névtelen feljelentés, mint az 1944-es német bevonulás után Magyarországon. Most, amikor a Történelmi Hivatal megalakult, elképzelhető, hogy ez a szolgálatkészség a háború utáni évtizedekről ugyancsak be fog bizonyosodni. Lesz-e a költségvetésükben elég pénz a fekete tintára, amivel a dokumentumokból a neveket eltüntetik?

Ha most felidéződnek bennem a letűnt, fájdalmas korszakok, ennek személyes keserűségem az oka. El sem fogod hinni: alighogy az első leveleim nyomdafestéket láttak (és nyomukban az ÉS példányszáma magasba szökött), telefon-bejelentések egész sora érkezett a szerkesztőségbe. Miközben én teljes névvel és mellel kiállok az elveim mellett, a névtelenség köpönyegébe burkolózó feljelentőim azzal vádolnak, hogy helyenként szóról szóra teljes paszszusokat másoltam ki az ükapámnak az ükanyámhoz címzett leveleiből.

Irigyek és szemérmetlenek ezek a pesti népek. Szétnézek a parlamentben. A szabaddemokraták azokkal szövetkeztek, akik ellen tíz évig hangoskodtak, a szocialisták azokkal, akiket lehallgattak, betiltottak, kitiltottak, a fideszesek azokkal, akiket idejétmúlt nacionalistáknak, a fórumosok azokkal, akiket koravén liberálisoknak tituláltak, a fiataldemokraták között olyanok ülnek, akiket kereszténydemokrata szavazók választottak meg, a MDNP-ben olyanok, akiket fórumosok, egy kisgazda átsíbolta a pártjára adott voksokat a MIÉP-hez, a Für és a Tölgyessy függetlenné tették magukat azoktól, akiknek a listáján bekerültek – ez mind rendjén van, csak az nem, ha én egy-egy mondatot felhasználok abból, amit egyik ősöm több mint száz éve papírra vetett? A Mikszáth szabadon fosztogathatta őt, de én, a törvényes örököse tolvajként vagyok a telefonkagylókba besúgva?!

S mintha a denunciálóimmal nem volna elég bajom, még te is szemrehányásokkal illetsz, drága Klárcsim. Azt rovod fel nekem, hogy az én legutóbbi parlamenti beszámolóm nem volt hiteles. Én ugyanis azt írtam, milyen békésen rázták egymás kezét a parlament megnyitásának napján a nyaralásukból megtérő, különböző párti képviselők, te viszont azt olvastad a „Körtvélyesi Hírnök"-ben, hogy mindjárt az első napon a Torgyán Jóska kétszer is felszólította a Gyulát: ne kapaszkodjék a bársonyszékébe, hanem sürgősen mondjon le. Édes lelkem, válaszolhatnám neked azt: ez az ülés hat órán át tartott és ha ennyi idő alatt a Jóska csak kétszer szólította fel a Gyulát lemondásra, ez mindennél ékesebb bizonysága az első nap szeretetteljes légkörének. De mondok én neked ennél cifrábbat-meggyőzőbbet is. Mikor az ülés megnyitása előtt elfoglaltam a helyemet, mit láttam? A Gyulát és a Jóskát a legmeghittebb, legderűsebb beszélgetésben. Néhány üres szék volt köztük és ezt az űrt kihasználva – no meg azt is, hogy a televízió még nem forgatott – olyan széles mosolyok közt diskuráltak egymással, mint két régi, elválaszthatatlan cimbora.

Hogy ezt követően, 30 perc múlva a Gyula néhányat odabökött a Jóska felé, 45 perccel később pedig a Jóska dörögve követelte a Gyula távozását – kérdem én tőled: mi ennek a jelentősége? A világ minden parlamentjében két előadás folyik párhuzamosan – miért éppen mi lennénk a kivétel? Az egyik – a hangos, a marakodó – a népnek szól, a közönségnek, a nyilvánosságnak; ezt mutatja a televízió, erről számol be a sajtó. Csak azok nem tudják ezt, akik az ülésszakok idején még sohasem jártak itt – az a néhány millió balek, akiket választópolgároknak neveznek. De te láthattad a másikat is! Elfelejtetted volna, amit – hála nekem – a saját szemeddel figyelhettél meg, amikor egyszer pár napra felhoztalak Pestre? A Ház folyosóin, az ablakbemélyedések plüss padjain a legnagyobb békében üldögélnek, a büfében adomázva társalognak, kávéznak, falatoznak azok, akik egy órával korábban vagy félóra múlva odabent az üléstermében egymás torkát markolásszák.

Kormánypártiak? Ellenzékiek? Már a mameluk ükapám megmondta: *„Az ellenzék igen jól tudja, hogy a fazekunkban tejföl van. S mint a pákosztos macska, szereti a tejfölt, szeretne velünk inni, de még előbb szétnéz, meggondolkozik, nem lehetne-e valahogy eltörni a fazekat, mert azt még jobban szeretné".*

Ma sincs ez másképpen. A koalíció issza a tejfölt (természetes, hogy a nagyobbik macska issza a legtöbbet belőle), de azért hagyja, hogy az ellenzék is bele-belenyaljon. Ha éhenhalna – ha példának okáért a Magyar Nemzet vagy az Új Magyarország a hatalmas deficitje miatt megszűnnék – mekkora folt volna ez a demokrácián! Persze, az ellenzék a legszívesebben ma is eltörné a fazekat, vagy ha ez most nem megy, akkor 1998-ban ő ülné körül. De nem kell félni: az ő jövendőbeli ellenzékének ez esetben is jutna majd a tejfölből annyi, hogy a 2002-es választásokat majd megérje. Mi más volna a parlamentarizmus, mint ez a kölcsönös jóindulattal forgatott ringlispíl?

Próbáld meg ezt a „Körtvélyesi Hírnök" szerkesztőinek is elmagyarázni, bár az ÉS egyik-másik cikkéből úgy látom: még a pestiek sem értették meg igazából.

Szerető férjed

Menyus

Ui.: Egy „Urak" feliratú helyiségben, ami itt, a Parlamentben tágasabb és gondozottabb, mint Körtvélyesen a kultúrterem, megszólított a Baja Feri. „Remélem, Menyus, hogy egyelőre nem hozod fel a családodat erre a tüdőromboló levegőjű Pestre – mondotta. – Van-e fenségesebb a falusi ősznél? Ó, azok a szálló darvak, azok a rozsdaszínű lombok! Eszedbe ne jusson kimozdítani őket onnan!" Hallgatok rá – a te érdekedben, meg a gyerekekében. Ő csak tudja, miről beszél, ő nem amolyan zárt szobákban üldögélő környezetvédő, ő a zsurki vodkagyár környékéről személyes tapasztalatából megismerhette, milyen a szennyezetlen, tiszta levegő.

Ui. 2.: A bal szememen van egy árpa és nem akar elmúlni. Alighanem le kell operálni. Ajánlottak nekem egy idetelepült kínai szemsebészt. Még csak az kéne! Magyar szemen magyar árpa! – mint a vidék népének választott képviselője, nem engedhetem meg, hogy idegen kézbe kerüljön. Meséld el ezt mindenkinek, használhat a jövő évi választásokon.

Ugye, Önnek nem kell már bemutatni?

BRITANNICA HUNGARICA

Kapható a 8. kötet, és még az idén feléhez érkezik a sorozat!

Magyar Világ Kiadó 1137 Budapest, Szent István krt. 22.
Tel.: 112-0281, 132-6190; Fax: 112-0208

Óvszerelem

No AIDS!

Az óvatosság most életbevágóan fontos! A legcsodálatosabb pillanatban se feledkezz meg arról, hogy jó minőségű óvszerrel a nem kívánt terhesség, a nemibetegségek és a legnagyobb veszély, az AIDS is megelőzhető.

Budapest XI. Karolina út 35/b.
Tel: 166-9283
Tanácsadás:
hétfő-szerda-csütörtök: 16-20h
kedd-péntek: 9-12h

Józsefvárosi Tanácsadó
Budapest VIII. József u. 42.
Tel: 303-4490

MÉDIA a jövőért! ALAPÍTVÁNY

Nemzeti Egészségvédelmi Intézet
AIDS MEGELŐZÉS
Szexuális felvilágosítás

McCANN-ERICKSON

Legeslegifjabb Katánghy Menyhért országgyűlési képviselő levelei

Harmadik levél

Kedves feleségem, Klári,

jelentős ország a mi kis hazánk a nagyvilágban, ezt nem kell neked magyaráznom – mi sem mutatja jobban az iránt unk való érdeklődést, mint a turizmus csökkenő statisztikái: már annyian ismernek minket, hogy egyre kevesebben vannak, akik ide akarnak látogatni. A te soraidból azt látom, hogy amióta a leveleim megjelennek, a családunk jelentősége is folyvást növekszik Körtvélyesen; azt írod, hogy amikor az emberek meglátnak az utcán, átmennek a másik oldalra. Szemérmes a magyar – kerüli az olyan hírességekkel való találkozást, mint amilyenné én téged a leveleimmel teszlek.

A baj nem is az, hogy az ország jelentős; inkább az, hogy alkalomadtán meglehetősen feljelentős is. Már Illyés Gyula bátyám, akit én a XX. század legnagyobb magyar politikusának tartok, mert valamennyi rendszerrel úgy állt szemben, hogy ilyen-olyan zaklatások közepette nem egy anyagi-erkölcsi főhajtást kapott tőlük, nos, már ő is megírta valahol, hogy a nácikhoz Európa egyetlen megszállt országában sem érkezett annyi névtelen feljelentés, mint az 1944-es német bevonulás után Magyarországon. Most, amikor a Történelmi Hivatal megalakult, elképzelhető, hogy ez a szolgálatkészség a háború utáni évtizedekről ugyancsak be fog bizonyosodni. Lesz-e a költségvetésükben elég pénz a fekete tintára, amivel a dokumentumokból a neveket eltüntetik?

Ha most felidéződnek bennem a letűnt, fájdalmas korszakok, ennek személyes keserűségem az oka. El sem fogod hinni: aligha hogy az első leveleim nyomdafestéket láttak (és nyomukban az ÉS példányszáma magasba szökött), telefon-bejelentések egész sora érkezett a szerkesztőségbe. Miközben én teljes névvel és mellel kiállok az elveim mellett, a névtelenség köpönyegébe burkolózó feljelentőim azzal vádolnak, hogy helyenként szóról szóra teljes paszszusokat másoltam ki az ükapámnak az ükanyámhoz címzett leveleiből.

Irigyek és szemérmetlenek ezek a pesti népek. Szétnézek a parlamentben. A szabaddemokraták azokkal szövetkeztek, akik ellen tíz évig hangoskodtak, a szocialisták azokkal, akiket lehallgattak, betiltottak, kitiltottak, a fideszesek azokkal, akiket idejétmúlt nacionalistáknak, a fórumosok azokkal, akiket koravén liberálisoknak tituláltak, a fiataldemokraták között olyanok ülnek, akiket kereszténydemokrata szavazók választottak meg, a MDNP-ben olyanok, akiket fórumosok, egy kisgazda átsíbolta a pártjára adott voksokat a MIÉP-hez, a Für és a Tölgyessy függetlenné tették magukat azoktól, akiknek a listáján bekerültek – ez mind rendjén van, csak az nem, ha én egy-egy mondatot felhasználok abból, amit egyik ősöm több mint száz éve papírra vetett? A Mikszáth szabadon fosztogathatta őt, de én, a törvényes örököse tolvajként vagyok a telefonkagylókba besúgva?!

S mintha a denunciálóimmal nem volna elég bajom, még te is szemrehányásokkal illetsz, drága Klárcsim. Azt rovod fel nekem, hogy az én legutóbbi parlamenti beszámolóm nem volt hiteles. En ugyanis azt írtam, milyen békésen rázták egymás kezét a parlament megnyitásának napján a nyaralásukból megtérő, különböző párti képviselők, te viszont azt olvastad a „Körtvélyesi Hírnök"-ben, hogy mindjárt az első napon a Torgyán Jóska kétszer is felszólította a Gyulát: ne kapaszkodjék a bársonyszékébe, hanem sürgősen mondjon le. Édes lelkem, válaszolhatnám neked azt: ez az ülés hat órán át tartott és ha ennyi idő alatt a Jóska csak kétszer szólította fel a Gyulát lemondásra, ez mindennél ékesebb bizonysága az első nap szeretetteljes légkörének. De mondok én neked ennél cifrábbat-meggyőzőbbet is. Mikor az ülés megnyitása előtt elfoglaltam a helyemet, mit láttam? A Gyulát és a Jóskát a legmeghittebb, legderűsebb beszélgetésben. Néhány üres szék volt köztük és ezt az űrt kihasználva – no meg azt is, hogy a televízió még nem forgatott – olyan széles mosolyok közt diskuráltak egymással, mint két régi, elválaszthatatlan cimbora.

Hogy ezt követően, 30 perc múlva a Gyula néhányat odabökött a Jóska felé, 45 perccel később pedig a Jóska dörögve követelte a Gyula távozását – kérdem én tőled: mi ennek a jelentősége? A világ minden parlamentjében két előadás folyik párhuzamosan – miért éppen mi lennénk a kivétel? Az egyik – a hangos, a marakodó – a népnek szól, a közönségnek, a nyilvánosságnak; ezt mutatja a televízió, erről számol be a sajtó. „Csak azok nem tudják ezt, akik az ülésszakok idején még sohasem jártak itt – az a néhány millió balek, akiket választópolgároknak neveznek. De te láthattad a másikat is! Elfelejtetted volna, amit – hála nekem – a saját szemeddel figyelhettél meg, amikor egyszer pár napra felhoztalak Pestre? A Ház folyosóin, az ablakbemélyedések plüss padjain a legnagyobb békében üldögélnek, a büfében adomázva társalognak, kávéznak, falatoznak azok, akik egy órával korábban vagy félóra múlva odabent az üléstermben egymás torkát markolásszák.

Kormánypártiak? Ellenzékiek? Már a mameluk ükapám megmondta: *„Az ellenzék igen jól tudja, hogy a fazekunkban tejföl van. S mint a pákosztos macska, szereti a tejfölt, szeretne velünk inni, de még előbb szétnéz, meggondolkozik, nem lehetne-e valahogy eltörni a fazekat, mert azt még jobban szeretné".*

Ma sincs ez másképpen. A koalíció issza a tejfölt (természetes, hogy a nagyobbik macska issza a legtöbbet belőle), de azért hagyja, hogy az ellenzék is bele-belenyaljon. Ha éhenhalna – ha példának okáért a Magyar Nemzet vagy az Új Magyarország a hatalmas deficitje miatt megszűnnék – mekkora folt volna ez a demokrácián! Persze, az ellenzék a legszívesebben ma is eltörné a fazekat, vagy ha ez most nem megy, akkor 1998-ban ő ülné körül. De nem kell félni: az ő jövendőbeli ellenzékének ez esetben is jutna majd a tejfölből annyi, hogy a 2002-es választásokat majd megérje. Mi más volna a parlamentarizmus, mint ez a kölcsönös jóindulattal forgatott ringlispíl?

Próbáld meg ezt a „Körtvélyesi Hírnök" szerkesztőinek is el magyarázni, bár az ÉS egyik-másik cikkéből úgy látom: még a pestiek sem értették meg igazából.

Szerető férjed
Menyus

Ui.: Egy „Urak" feliratú helyiségben, ami itt, a Parlamentben tágasabb és gondozottabb, mint Körtvélyesen a kultúrterem, megszólított a Baja Feri. „Remélem, Menyus, hogy egyelőre nem hozod fel a családodat erre a tüdőromboló levegőjű Pestre – mondotta. – Van-e fenségesebb a falusi ősznél? O, azok a szálló darvak, azok a rozsdaszínű lombok! Eszedbe ne jusson kimozdítani őket onnan!" Hallgatok rá – a te érdekedben, meg a gyerekekében. Ő csak tudja, miről beszél, ő nem amolyan zárt szobákban üldögélő környezetvédő, ő a zsurki vodkagyár kötényéről személyes tapasztalatából megismerhette, milyen a szennyezetlen, tiszta levegő.

Ui. 2.: A bal szememen van egy árpa és nem akar elmúlni. Alighanem le kell operálni. Ajánlottak nekem egy idetelepült kínai szemsebészt. Még csak az kéne! Magyar szemen magyar árpa! – mint a vidék népének választott képviselője, nem engedhetem meg, hogy idegen kézbe kerüljön. Meséld el ezt mindenkinek, használhat a jövő évi választásokon.

Ugye, Önnek nem kell már bemutatni?
BRITANNICA HUNGARICA
Kapható a 8. kötet, és még az idén feléhez érkezik a sorozat!
Magyar Világ Kiadó 1137 Budapest, Szent István krt. 22.
Tel.: 112-0281, 132-6190; Fax: 112-0208

Óvszerelem

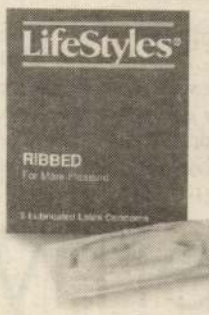

No AIDS!

McCANN-ERICKSON

Az óvatosság most életbevágóan fontos! A legcsodálatosabb pillanatban se feledkezz meg arról, hogy jó minőségű óvszerrel a nem kívánt terhesség, a nemibetegségek és a legnagyobb veszély, az AIDS is megelőzhető.

Budapest XI. Karolina út 35/b.
Tel: 166-9283
Tanácsadás:
hétfő-szerda-csütörtök: 16-20h
kedd-péntek: 9-12h

Józsefvárosi Tanácsadó
Budapest VIII. József u. 42.
Tel: 303-4490

MÉDIA a jövőért! ALAPÍTVÁNY
Nemzeti Egészségvédelmi Intézet
AIDS MEGELŐZÉS
Szexuális felvilágosítás

SZALÓKY KÁROL

„Nem csak árusítom, gyűjtöm is a műveket”

– Szalóky Károly galériatulajdonossal beszélget Szikszai Károly –

Szalóky Károly néhány év alatt a főváros egyik legnívósabb magángalériáját, vagy inkább „galériahálózatát” hozta létre a Moszkva tér felett, a Várhoz vezető Várfok utcában. Jövő hónapban nyílik legújabb „műve”, az XO Galéria, a már jól bejáratott Várfok 14 Galériával és a Spiritusz Galériával szemben. Az új kiállítóterem október 2-án Nádler István munkáival mutatkozik be a közönség előtt.

– Mi késztette arra, hogy kortárs képzőművészetből próbáljon megélni, a ma oly divatos antikvitás-régiség üzletekkel szemben?

– Szakmámat tekintve népművelő-pedagógia szakos tanár vagyok. Pályafutásom során jó néhány művelődési intézményben dolgoztam, illetve vezettem néhány ilyen intézményt. Szakmámat ma is gyakorolom. Az én gumikutyám, vagy gumimacskám az volt, hogy ezekben az intézményekben létrehozzak egy olyan teret, ahol bemutathatunk kortárs műveket. Nem a művelődési házak széksorai közötti, hanem konkrétan egy galériaszerű térben, erre a célra kialakított világítással, berendezésekkel és egyéb rekvizitekkel. Ilyen volt például a Lágymányosi Galéria. Ez az intézmény hosszú éveken keresztül működött nagyon jó kiállítási programokkal. Azonban az ilyen kiállítótereknek az volt hátránya, hogy aki a pénzt adta hozzá, egy idő után beleszólt az általam elképzelt programba. Kijelentette, most X. Y-t kell kiállítani. Igazából soha nem volt lehetőségem arra, hogy következetesen végigvigyek egy kiállítási programot. Aki ismeri ezt a terűletet, tudja, ha valaki beleszól egy szellemiségbe, az már nem ugyanaz a koncepció, ott már valami másról is szó van. Elhatároztam tehát, hogy kölcsönökből és spórolt pénzemből megvalósítom régi vágyamat: galériát nyitok, ahol magam határozom meg, kit fogok kiállítani. Ha jól csinálom, elismerik a munkámat, ha nem, pálcát törnek felettem.

– Pálcatörésről azt hiszem szó sincs, hiszen olyan művészeket állított és állít ki, akiket bármely galéria szívesen vállalna. Szirtes Jánosra, Szemethy Imrére, Koncz Andrásra, Bukta Imrére, Regős Istvánra, Ujházi Péterre, Nyári Istvánra, Bodóczky Istvánra, Böröcz Andrásra, Szotyory Lászlóra, feLugossy Lászlóra, El Kazovszkijra gondolok. Ezeket a művészeket Ön választotta, vagy „súgott” valaki?

– A magángaléria létrehozása hosszú évekig tartott, volt tehát időm megismerni a művészeket. Bizonyára volt ebben valamiféle súgás is, de ez ma már nem érhető tetten. Évek alatt ülepedett le az emberben, hogy ezeket a művészeket fogja megkeresni. Ami persze flexibilisen működött, mert volt, akit megtaláltam, volt, akit csak szerettem volna, de nem találtam meg. Csupán megjegyzem, hogy Nádler István és Fehér László kimaradt a felsorolásból. Művészetüket hosszú ideig „kóstolgattam”, míg elkezdtem velük dolgozni. Ez a galéria elsősorban az én szemléletemet adja vissza, tehát úgy gondolom, az imént említett névsor az én arcom is, amit természetesen vállalok. Annyira, hogy galériás tevékenységemen kívül gyűjtöm is ezeknek a művészeknek a műveit. Vagyis a privát életemben is benne vannak, részesei az életemnek. Hozzá kell tennem, nekem az is fontos, ha egy művésszel együtt dolgozom, akkor ne csak arról legyen szó, hogy a munkáit kiakasztom a falra, hanem emberileg is együtt tudjak vele működni, alkotni. En a galériás tevékenységet alkotásnak hívom, hiszen egy kiállítás létrehozása szerintem alkotótevékenység.

– A siker egyik fokmérője, hogy mennyien keresik meg az említett művészeken kívül más művészek, vagyis kik és mennyien szeretnének nálad kiállítani.

– Majdnem mindennap megkeresnek. Ez természetes dolog. De a galéria már felvállalt egy kört, és ezt a kört következetesen viszi tovább. Nem azt mondom, hogy elzárkózunk attól, hogy felfedezzünk egy-egy fiatalt, de a vállalás kötelezettséget is jelent, vagyis azok a művészek, akik idetartoznak, rendszeresen kiállítanak a galériában. Magyarországon sokan azt hiszik, főleg azért, mert még mindig kevés a galéria, hogy ha valaki befér egy kiállítóterembe, akkor már jó úton jár. Ez nem minden esetben van így. Az a művész, aki éppen befért egy galériába és volt egyszer kiállítása, tulajdonképpen nem oszt és nem szoroz semmit. A múltkor bejött egy művész, hogy állítsam ki a munkáit. Mondtam, nem tudom kiállítani, egyrészt, mert egy évre előre le vannak kötve az időpontok, másrészt a művészete nem illik bele a galéria profiljába. Erősködött, erősködött, majd végül kibökte, azért lenne fontos, hogy kiállítsam, mert akkor én hitelesíteném az ő művészetét. Ez jólesik, de nagy felelősséget is jelent a galériás számára. Kezdetben idealista módon úgy képzeltem, évi négy fiatalt fogunk bemutatni. Ma már látom, ez nem megy. Egyszerűen anyagi okokból. Egy fiatal bemutatása ugyanannyiba kerül, mint egy profinak a bemutatása, viszont a fiatalok munkáit szinte lehetetlen eladni. Jelenleg Magyarországon a kortárs művészeti piac még kezdő periódusában van. Mostanában alakul egy módosabb gyűjtőréteg, igaz, még nem mindig tudja, hova kell fordulnia, kinél kell vásárolnia, ha igazán jó műveket akar szerezni magának. Állami galériába menjen-e, vagy magángalériába – bevallom én sem tudom, van-e még egyáltalán Képcsarnok, illetve valamilyen jogutódja –, netán ügynöktől fogadjon el ajánlatot? Úgy gondolom, ez a probléma is hamarosan megoldódik, mert azok a galériák, amelyek évek óta valamiféle következetes vonalat képviselnek, azoknak a tevékenysége egyben presztízst is jelent, és az igazi kortárs gyűjtő nem az ügynököktől és a profilját naponta változtató galériáktól fog vásárolni, hanem azoktól a galériáktól, akik ezt a bizonyos következetes vonalat képviselik. A Várfok Galéria most már majdhogynem tradicionális galériának nevezhető, hiszen jószerivel az egyike volt azoknak a galériáknak, amelyek a változások után tiszta profilú kortárs galériaként jelentek meg és nem volt mellettük régiség, vagy más jellegű termék.

– Jó képzőművész sok van, ezek között vannak divatosak és kiválóak is, vagyis a magángalériákban máris óhatatlan az átfedés. Ezt hogyan lehet kiküszöbölni, egyáltalán: ki kell-e küszöbölni?

– Vannak átfedések, és ezek problémákat is okoznak. Ugyanakkor ez a dolog is kezd letisztulni. Nem lenne gond, ha a piac és a gyűjtőréteg szélesebb lenne. De sajnos nem az. Ugyanakkor a művésznek sem mindegy, milyen galériához, galériákhoz tartozik, tehát milyen az a kör, amelyben a művei szerepelnek. Mi persze azt szeretnénk, ha egy művész egyetlen galériához tartozna, de ezt egyelőre még nem tudjuk elérni.

Ma, ha valaki frissen csöppen a galériás pályára, kicsit bajban van. De ha a tulajdonos hisz abban, hogy létezik kortárs magyar művészet, a galéria előbb-utóbb működni is fog, és akkor hozzá lehet nyúlni a fiatalokhoz is. Nagyon sok tehetséges fiatal művész van ma Magyarországon, akik galériákat keresnek. És persze van néhány olyan művész is, akit én személy szerint a legnagyobb kortárs művészek közé sorolok, de még sincsenek itt a galériában. Más rezgésszámon dolgoznak, de ettől ők még nagyon jó művészek.

– Egyre több helyen, például áruházban, a butiksor közepén vagy a cipőosztály mellett foglalkoznak ma már képeladással is. Ezek az eladóterek nem nevezhetők galériáknak, mint ahogy a képek sem kvalitásos alkotásoknak. De kortárs művészetnek mindenképpen.

– A kérdés tulajdonképpen két dologra vezethető vissza. Mostanában valóban szép számmal jönnek létre galériák, de ugyanolyan hamar be is zárnak. Valószínűleg azért, mert galériát csinálni nem csak pénzkérdés, hanem hitkérdés is. Főleg, ha valaki kortárs galériát csinál. Ráadásul, ha kicsit körülnéz a világban, látja, egy kortárs művészeti galériának a befuttatása bizony legalább tíz év. Én azt hittem, vagyok olyan gyors, hogy ezt öt év alatt el tudom érni. Most már tudom, hogy nem így van. Valóban tíz év kell ahhoz, hogy csengjen a neved. Öt év kell ahhoz, hogy megismerjenek itthon, hat-hét év pedig ahhoz, hogy a következetes munka eredményeként már nemzetközi szinten is emlegessék a nevedet. Nem arról van szó, hogy korábban nem találkoztak még a neveddel a nemzetközi porondon, a dolog lényege, hogy tartósan ott legyél valahol. Tartósan jegyezzék a nevedet. Magyarországon mindenki a mában vagy a holnapban számol, a holnaputánban szinte senki. Mindenki hirtelen akar meggazdagodni. Aki netán most elolvassa ezt a cikket, és azt mondja, ő is ezt akarja csinálni, ebből akar meggazdagodni, annak azt üzenem, ne kezdjen bele.

– Miért?

– Tegyük fel, valakinek van annyi pénze, hogy nyithatna belőle egy galériát. Kap apukától, vagy nyer a lottón. Történetesen vannak kapcsolatai, sógói, jó művészeket nyer meg magának, a dolog mégsem működik azonnal. Megcsinálja a kiállítást, rengeteg pénzt öl a vernissage-ba, de eladás nincs. Akkor úgy gondolja, ha beenged egy általa eladhatóbbnak ítélt művészt, jobban elfogadják. Persze nem fogja tudni eladni őt sem. És akkor megpróbál valami még lazábbat, még könnyedebbet, ám akkor sem fog jobban menni a galéria. De addigra ez már nem galéria. Ez már egy bolt. Félreértés ne essék, erre is szükség van, de ez nem az, aminek indult. Ez már nagyon közel áll az áruházi képárusításhoz. A bútorképekhez. Amit viszonylag olcsó áron megvesz az illető, de amikor cseréli a bútort, akkor bizony kidobja vagy elajándékozza. Tehát semmilyen művészi értéket nem képvisel. Ez egy más dolog. Nem az, amiről mi most beszélgetünk.

– Magyarországon jelenleg mintegy négyezer bejegyzett képzőművész tevékenykedik. Köztük nyilván nem egy bútorkép-festő is. Ehhez a számhoz képest valóban kevés az állami és a magángaléria, nincs hálózat.

– Nekünk nemzetközi mércével kell gondolkodnunk. Ahhoz, hogy ma valakiből igazán jó művész szülessen, nos, ahhoz előbb a művészt „futtató” galériára is szükség van. Lehetőleg olyan galériára, amely pénzt is tud ölni a művészbe, ha máshogy nem, legalább úgy, hogy rendszeres kiállítási lehetőséget biztosít számára. Ez nem kevés pénz. Nekem viszonylag szerencsés helyzetem volt, mert azokat a művészeket, akiket az előbb említettél, még az állam „csinálta” meg, hiszen abban az időben még az állam rendezett kiállításokat a számukra. Az állam volt az, aki rendszeresen vitte őket külföldre.

– A jövő hónapban új Szalóky-galéria nyílik a Várfok utcában.

– Én itt születtem a Várfok utcában, és azt hiszem, meglehetősen nagy lokálpatrióta vagyok. Azzal, hogy nekem három galériám van, nem adok el több képet, mintha egy galériám lenne, hiszen a vásárlók többnyire ugyanazokért a művészekért jönnek, akiknek a munkái a másik galériában is láthatók. Illetve úgy gondolom, hogy ma már az én személyem miatt is jönnek ide emberek, és a kapcsolat következménye lehet egy esetleges eladás.

Az én galériáim picik. A három helyiség együtt sem nagyobb, mint egynémely belvárosi galéria, azonban én azt hiszem, mégis nagyon fontos szerepet töltenek be, hiszen alkalmasak arra, hogy a művész életművének egy kicsi, de jelentős szegletét bemutassák.

Engem mint Vár alatti lakost mindig sértett, hogy a Várat csupán a Szentháromság térrel és maximum a múzeum-együttessel azonosítják. A Várfok utca is a budai vár része. Elfogadom, hogy a budai vár tortáján a hab a Szentháromság tér. De miért ne lehetne a torta egyéb részeit is jó ízzel majszolni? Szeretném, ha a Várfok utcából a kortárs művészeket bemutató galéria-utca lenne. Most már három galéria működik itt, rövidesen a Budavári Önkormányzatnak is megnyílik egy bemutatóterme, és várhatóan a Focusfilm-nek is nyílik egy galériája... Véleményem szerint arra nagyon kell vigyázni, hogy a tőkeerős, de nem ezt a minőséget kínáló árucikkek itt ne fordulhassanak elő. Abból amúgy is van a Várban éppen elég. Jövő januártól működni fog a Spiritusz Galériában a *Várfok utcai Galériák* központi irodája ami hangzatos név, de valójában az a célt szolgálja majd, hogy koordinálja a kiállítások megnyitóit, a különböző programokat. Mert nem csak arról lenne szó, hogy kiállítások nyíljanak, hanem arról is, hogy ezek események legyenek. A ugyanis nagyon hiányzik a kortárs magyar képzőművészeti életből Hogy egy vernissage valóban megfogja a polgárokat... Tervem, hogy ősztől szombatonként „tárlatvezetéseket” szeretnék csinálni fiatal művészettörténész-hallgatók bevonásával. Az érdeklődők rövid séta keretében megismerkedhetnének a Várfok utcai galériák műtárgyaival adott esetben a művészekkel is találkozhatnak. Ez is újszerű, érdekes program lehet a főváros művészi életében. A világörökség szegletében létrejöhet tehát egy olyan utca, ami nemcsak érdekes, de értékes színfoltja is lehet fővárosunk kulturális életének.

LICHTHOF

Hernyók

Múlt héten a hernyók megtámadtak egy nyugdíjast.

Csapos nénit, a Gvadányi utcából.

Orvtámadás volt, éjjel, loppal; ugyanolyan este volt, mint máskor, Csapos néni álomba szenderült, álmodott is valamit, bár hogy mit, azt elfelejtette, de nem arra ébredt, hogy ez megint milyen szép nyugdíjas nap lesz, hanem a hernyókra.

Hogy lakmároznak, meghozzá belőle.

Csapos néni úgy ahogy volt, kirohant első emeleti otthonából és jajveszékelni kezdett. Szétmart arcát mutogatta, fejét fogta, a többiek együtt ordítottak vele, hogy ez, hát ez már aztán, mit képzelnek ezek, már önkormányzatnál, Kossuth téren, Strasbourgban, olyan az egész, az egész élet, mint egy horrorfilm.

És hogy azért régen ilyen nem volt, a hernyók nem ettek nyugdíjast, csak eperlevelet.

Eleve, természetüknél fogva nem ettek, eredetileg vegetáriánusok voltak, minden fölfordult, nem érvényes az egész biológia.

Kérem szépen: ez egy hűlyeség.

Arról van szó, hogy ez a fejlődés, evolúció: nem lehet, ne is akarjuk állandóan megállítani a történelem kerekét.

Régen nem ettek, most meg esznek.

Régen csótányok se voltak, de tavaly már azt tanácsolta egy svábbogárszakértő az ország lakosságának, hogy ne irtsa a csótányt, mert a csótánynak bogártanilag elévülhetetlen érdemei, mi több, szépségei vannak, csak ezt idáig nem tudták és mindenfélét ráfogtak. Például Új-Guineában nem kétcentis, hanem tizenkétcentis csótányok laknak, aztán a pápuák mégse csinálják össze magukat, hanem adnak nekik szendvicset.

A múltkor meg egy nő két patkányt csapott agyon a hatodik kerületben, mivel a többi elszaladt, aztán régen patkány se volt.

A Gvadányi utca úgy képzeli, hogy az állam majd kijön egy hernyózó olllóval, amikor még gyerek a hernyó, és levagdossa a fáról. Vagy hernyóenyvet készít gyantából, kátrányból, papírcsíkra keni, fölerősíti a fára, általában a Gvadányi utcára, vár míg a hernyók tor- és potrohlábai beleragadnak, maguk a hernyók kétségbeesetten sikoltoznak, sőt el is hunynak; utána dörzsöli a kezét.

Hát ez az idő már elmúlt, már mindenki saját hernyójának a kovácsa, és ez így van jól; vizsgáljuk inkább meg, miért eszik a hernyó nyugdíjast.

A hernyó azért eszik nyugdíjast, mert a nyugdíjas jóízű.

Tápláló, ízletes; hát azt nem mondom, hogy vitaminnal, de tele van vitalitással, Csapos néni is hogy ki tudott a folyosóra rohanni: a nyugdíjas olyan a hernyónak, mint a macskáknak a whiskas.

Ez az egész persze nincs, ha a Gvadányi utca nem csinálja azt, amit csinál. Mikor a hernyók megszállták a földszintet, a magasföldszintet és az emeleteket is, sőt, a postaládákba is beköltöztek, a Gvadányi utca lakóinak egy része bemenekült a lakásokba, az ablakokat bezárta, a nyílásokat takaróval próbálta eltömíteni, ami *már* modortalanság, de voltak lakók (köztük lehetett Csapos néni is), akik magukból kikelve seprűkkel, partvisokkal támadtak a hernyókra, nyomdafestéket nem tűrő szavakkal illették, pokróccal csapkodták őket.

Hát így nem lehet viselkedni.

Igazán megtanulhattuk volna: nem támadólag kell fellépni a hernyókkal szemben, hanem együtt kell élni velük.

Ugye DDT-vel már nem ildomos permetezni; kijött ugyan a Főkert és locsolt valamit az eperfára, Csapos néniék szerint vizet; a hernyók egy óra múlva föltámadtak és stírölték a nyugdíjasokat.

Mivel Csapos néni olyan finom volt.

Már annyi mindennel megtanultunk együtt élni; majd pont a hernyók fognak ki rajtunk.

Szeressük meg a hernyót.

Legyünk udvariasak, engedjük a hernyót előre, ha a szobából a konyhába megyünk, ültessünk eperfát a nappali sarkába, kánikulában hagyjuk a hernyót zuhanyozni, télidőn öltöztessük hernyóselyembe mielőtt kiengedjük a közértbe; de adjunk neki zsebpénzt. Próbáljunk eleve selyemhernyókat csalogatni otthonunkba, hogy a selymet el tudjuk majd adni; jó szándékunkat bizonyítandó, magunk is bábozódjunk be, eresszünk selyemszálat, biztassuk a hernyókat, sződdd a selymet, hernyótárs; szerezzünk motollát, közlekedjünk hernyótalpon, polcainkat hernyócsavarral erősítsük föl.

Ha rámosolygunk a hernyóra, előbb-utóbb visszamosolyog ránk.

Molnár Erzsébet

TELEVÍZIÓ- ÉS RÁDIÓMŰSOR

TELEVÍZIÓ 1. 5.40 Gazdatévé 6.00 Nap-kelte 9.00 Tízórai – Röszkéről 9.10 Kaliforniai álom 9.35 Tízórai – Röszkéről 11.05 Paradicsom Szálló 12.05 Üzlet délidőben 12.25 Telepakk 14.10 Srpski Ekran 14.35 Ecranul nostru 15.10 Szünidőre 15.30 Agyunk titkai 16.05 Izom-láz 16.30 Topmodell 17.00 Kapcsolj be! 17.30 Önarckép 17.55 Gyorssegély 18.05 Telis-televideo '96 18.10 Életjel 18.15 Üzlet 18.30 Hogy is van ez? 19.00 Esti mese 19.15 Fészekrakó 19.30 Híradó 20.05 MC 20.10 Szuperkoncert előtt 20.45 Vers mindenkinek 20.55 Pisztácia 22.20 Klipmix 22.30 Beutazás megtagadva 23.20 Találkozunk a klubban 23.50 Szenes Andreával... 0.30 Híradó 0.40 BBC-híradó

TELEVÍZIÓ 2. 8.00 Közvetítés a parlament üléséről 15.00 Palackposta 15.30 Alpok–Duna–Adria 16.00 Magyarországról jövök – kamerával 16.50 Csízió 17.00 Körzeti híradók 17.20 Labdarúgó Eb (Törökország–Dánia) 19.20 Mozaikkockák 20.05 Telesport 20.20 Labdarúgó Eb (Olaszország–Németország). Kb. 21.15 Híradó 22.30 Objektív 23.10 Hattyúk tava: a Zóna 0.40 MC

DUNA TV 8.00 Képes krónika 12.00 Lapozó 12.20 Gazdakör 13.00 Esti kérdés 13.15 Csodakörhinta 13.30 Az emberiség kalandja 14.10 Nyomorultak 15.35 Nyelvőrző 16.00 Gazdag pillanatok 16.55 Kismamaklub 17.30 Mese 18.00 Híradó 18.15 Zöldár 19.50 Filmetüdök Mozart-muzsikára 20.05 Régiók 20.45 Esti kérdés 21.00 Híradó 21.15 Sportpercek 21.25 Prospero könyvei 23.25 Vers

HBO 16.30 Animánia 17.00 Egyről a kettőre 17.30 Mozimánia 19.10 Az icipici pók 19.35 Mennyi? 30! 20.15 Bosszúálló angyal 21.50 Csak egy harapás 23.25 A vadnyugat fiai

TV3 Budapest 16.50 Siker-vonal 17.20 Műsorajánlat, időjárás 17.30 Jövőre, ha minden jól megy

kai figyelő 13.00 Hírek. 13.05 Vendég a háznál 13.20 Gyülekezeti énekek 13.30 Dicsérjétek az Urat! 14.00 Hírek 14.05 Klasszikusok mindenkinek 14.35 Ünnepi könyvhét 15.00 Hírek 15.05 Beszéljük meg! 15.55 '96 Magyarország 16.00 Délutáni krónika 16.10 Mindennapi gazdaság 16.20 Forró drót 16.25 Házimuzsika 17.00 Hírek 17.05 Magyarországról jövök 18.00 Esti krónika 18.30 Ráadás 19.00 Hírek. 19.05 Sportvilág 19.29 Jó éjszakát, gyerekek! 19.40 Orbán György és a Hagyjállógva Vászka! 20.00 Hírek 20.05 Népzenei műsor 20.30 Határok nélkül 21.05 Paolo Conte saját szerzeményeit énekli 21.25 Kossuth klub 21.55 KENÓ-sorsolás 22.00 Késő esti krónika 22.30 Pályám emlékezete 23.00 Hírek. 23.05 Emlékezetes rádió-előadások a zenéről 23.45 Seiber Mátyás: Szerenád 0.00 Hírek.

PETŐFI RÁDIÓ 4.30 Hírek 4.33 Hajnali dallamok 6.00 Hírek. 6.03 Reggeli csúcs 7.45 Sportreggel 8.00 Petőfi-délelőtt 11.47 Apró-cseprő – gyerekekről 12.00 Nóták 12.50 Korkérdés 13.00 Hírek. 13.03 Manapság... 13.08 Állomáskereső 13.15 Boldog születésnapot! 14.00 Pihenőidő 16.47 Korhatár nélkül 17.00 Hírek. 17.03 Petőfi délután 19.00 Hírek 19.03 Gyerekrablás a Palánk utcában 19.42 Kulturális kalauz – gyerekeknek 20.00 Heavy metal-album 20.30 Jazz 21.00 Hírek. 21.03 Manapság 21.08 Állomáskereső 21.15 Kilátó 22.15 Szikora Róbert szerzeményeiből 22.30 Blues 23.00 Hírek. 23.03 Sporthíradó 23.10 Ennyi... 0.15 Éjszaka

BARTÓK RÁDIÓ 6.00 Muzsikáló reggel 9.05 Pódium 10.00 Hírek. 10.05 A Hold másik arca 10.55 Operaslágerek 11.40 Országok, tájak zenéje: Örményország 12.00 Hírek. 12.05 Hangverseny délidőben 13.18 Klasszikus muzsika 14.00 Hírek. 14.05 Hajnóczy Péter írásai 14.45 Új lemezeinkből 15.15 Wagner operáiból

Tb-igazolványok helyett

A társadalombiztosítási igazolványok azonnali kiadása technikai okok miatt bizonytalan ideig szünetel, tájékoztatja ügyfeleit a Fővárosi és Pest Megyei Egészségbiztosítási Pénztár. A személyesen megjelenő ügyfelek részére az igazolványt helyettesítő átmeneti igazolást adják ki, ami visszavonásig érvényes.

Az átmeneti igazoláson a társadalombiztosítási azonosítójel (TAJ) helyett a személyi szám szerepel, így ez az okmány a jelenleg hatályos jogszabály értelmében elegendő az egészségügyi szolgáltatások térítésmentes igénybevételéhez.

A külföldi jogosultak részére kiadott átmeneti igazolás szintén alkalmas az egészségügyi szolgáltatások térítésmentes igénybevételének igazolására, de a szolgáltatónak az ellátott állampolgárságát és útlevélszámát regisztrálnia kell.

A TAJ-jal nem rendelkező jogosultak részére – kizárólag a gyógyszerrendeléshez – az orvos képzett sorszámot vezet fel a vényre, ami a TAJ-t átmenetileg helyettesíti. A sorszám képzésének módjáról a pénztár az orvosokat korábban körlevélben értesítette. A TAJ-t helyettesítő sorszámmal kitöltött vényre felírt gyógyszer társadalombiztosítási támogatással váltható ki.

A pénztár az általa kiadott átmeneti igazolások feldolgozását követően a társadalombiztosítási igazolványokat postán keresztül juttatja el a jogosultakhoz.

A pénztár kéri az egészségügyi szolgáltatók megértését és fokozott segítségét abban, hogy az átmeneti igazolásokkal jelentkező betegeket hátrányos megkülönböztetés nélkül részesítsék egészségi ellátásban.

ELŐZETES

NAP-NYUGTA
Ma 17 órától 19.30-ig az A3-as csatornán: Angol nyelvű hírmagazin – Üzlet Keleten – Fórum – Hírek – Világsport

NAP-KELTE
Holnap reggel 6 és 9 óra között a Tv 1-en: Nyári munkák – Egy legenda Budapesten: a King Crimson – Párizs. Sértődött kivonulás után büszke visszatérés – Diplomata-útlevelek és megszívlelendő tanácsok turistáknak. Vendég: a Külügyminisztérium konzuli főosztályvezetője – IFOR-hírek – Beszámoló a németeknek a német hitelek felhasználásáról. Vendég: Kovács Árpád, az ÁSZ igazgatója – Európa 1-es számú közellensége, akire vadnyugati módon vadásznak. Vendég: Valki László nemzetközi jogász – Miért baj, ha fogy a magyar? – Csendes eltűnés után látványos föltűnés. Vendég: Malek Andrea – Francia történetek, amelyek meghódították Hollywoodot

SZÍNHÁZ
Operaház: Rómeó és Júlia (7)

BÖNGÉSZŐ

■ Guzsalyas táncházat tartanak ma 19.30-kor a Marczibányi Téri Művelődési Központban (Bp. II., Marczibányi tér 5/a, tel.: 212-0688, 212-6268).

Nyári madárlesen

Az utóbbi idők nagy melege és szárazsága nem csak az embereket, hanem kedves állatainkat is megviseli. Szívesen fogadják, ha kis itató- és fürdőmedencét készítünk számukra – mondta *Simon László*, a Magyar Madártani Egyesület munkatársa. A madarak sekély partú tavacskából, tócsából tudnak kényelmesen inni. Készítsünk ilyet, hadd örüljenek! Az itató csak pár centiméter mély legyen, így kertünk lakói, például a feketerigók, fürdőzni is fognak benne. Dallal és csicsergéssel lesz teli a kertünk, ha így kedveskedünk a madaraknak. Az sem árthat, ha nyári etetőt teszünk ki nekik.

A nagy hőségben olyan veszélyek is leselkednek a madarakra, amelyekkel szemben tehetetlenek vagyunk. A megolvadt aszfalt például csapdaként működhet. Csillogása miatt vízfelületnek hiszik – különösen az augusztusban vonuló fecskék – s leszállva rá, beleragadnak. Ha sikerül is kiszabadítani őket, sajnos sokszor már menthetetlenek.

Meghallgatjuk önt, hallgasson meg minket!

A Petőfi rádió Szocio-műhely műsorában ma, 16.47-kor a Korhatár nélkülben:

Bábosok világtalálkozója Budapesten

Igazi színházi csemegének lehet részese a budapesti közönség június 23-tól 30-ig, mivel fővárosunk látja vendégül, a millecentenáriumi programsorozat jegyében, a Nemzetközi Bábművészszövetség 17. kongresszusát és nemzetközi fesztiválját.

A rendezvény a bábosok nemzetközi szervezetének, az UNIMA-nak soros világfesztiválja, amely több mint hat évtizedes múltra tekint vissza. Jelenleg 90 tagországot tömörít, központja pedig a franciaországi Charleville-Mézières-ben található.

Az idei fesztivál nem titkolt célja az UNIMA, illetve a házigazda magyarok részéről, hogy az előadók szakmai információcseréjén túl a színjátékforma ezen műfaja a gyerekközönség mellett újabb felnőtt híveket toborozzon magának.

A nemzetközi találkozón 26 ország 70 bábegyüttesével ismerkedhet az érdeklődő nagyérdemű. Ez 157 bábelőadást jelent, 12 helyszínen, úgymint Budapesti Bábszínház, Figurina Bábszínház, Játékszín, Kolibri Színház, Merlin Színház, Radnóti Miklós Színház, Új Színház, valamint szabadtéren a Vörösmarty tér.

Június utolsó hete tehát kicsiknek és nagyoknak egyaránt kellemes élményt ígér, pompás műsorkínálatával. Ehhez számíthatjuk még az olcsó jegyárakat, ami gyermekek esetében 150, felnőtteknél 250 forintot tesz ki.

Amitours
Utazási Iroda

Karmazsin király Budapesten

A King Crimson tagjai személyében olyan legendás együttes lép fel ma este a Petőfi Csarnokban, amely a megalakulásától eltelt 27 év alatt minden időszakában képes volt megújulni. Az első korszak a tündérmesék világát és az apokaliptikus látomásokat egyszerre idéző *In the Court of the Crimson King* (A Karmazsin király udvarában) című album jegyében telt. Három év „fárasztó" zenei kísérletezés alatt *Robert Fripp* gitáros-zeneszerző-zenekarvezető kivételével az összes tag lecserélődött. A következő, '72-től kezdődő időszakban improvizatívabb, sötétebb és nyersebb hangvételű zenét játszott az együttes. Ekkor írták a *Larks' Tongues in Aspic* (Pacsirtanyelv-kocsonya) című számukat, melynek nyomán Fripp elnyerte az „ördögi gitáros" jelzőt. A zenekarvezető 1975-ben, egy lelki válság hatására feloszlatta a King Crimsont és '81-ig misztikus tanokba merült. Az ekkor újjáalakuló zenekar 3 évig létezett. Gyökeresen megváltozott stílusuk: az afrikai zenék, a gamelán és az újhullám ritmusvilágának pezsgő vizeire eveztek. Jelenlegi felállásuk nem más, mint a '81–84 közötti kiegészülve *Trey Gunn-nal* (stick, basszus) és *Pat Mastoletto* dobossal.

Egy mai galériás missziója

A Várfok utcában igényes műtárgyak várják az új, tehetős és kulturált polgárokat

Legelsőként sok munka és komoly anyagi áldozatok árán nyitotta meg kisgalériáját Szalóky Károly a Várfok utcában. Azelőtt művelődési házakban tette, amit tehetett a kortárs művészetért, ma már hatodik éve várja a látogatókat a kis üzlet, és állja a harcot a tulajdonos, immár nem az akadékoskodó bürokráciával és ideológiával, hanem az inflációval, az adóval és a tehetős polgárság kialakulásának nehézségeivel.

Kováts Albert írása a NÉPSZAVÁNAK

Szalóky Károly azt állítja, hogy az élő művészetre feleskü dött galériákat és galériásokat a közvélemény valahogy még mindig nem vette észre igazán. Pedig ezen a területen nem szokványos üzletről van szó, itt a tárgy, az áru nem közömbös, és nem egyedül az a fontos, hogy kelendő legyen.

Míg a régi műtárgyak esetében érték és ár felől általában közmegegyezést alakított ki az idő, a kortárs művek esetében ez egyáltalán nincs így. A kereskedő közvetlen kapcsolatba lép minden művel, amit értéknek tart, hiszen döntése, hogy valamit és éppen azt a valamit kínálja fel eladásra – minden esetben személyes döntés. A kulturált, magas színvonalú műkereskedelem egyik kulcsszava a bizalom.

A műkereskedőnek bizalommal kell lennie az általa közvetített művészek iránt, fontos, hogy meg legyen győződve arról, hogy értékálló művek fognak kikerülni a műtermeikből. Egy-egy művész alkotásainak „felvállalása", eladásra való felkínálása érzelmi alapú és meggondolt elhatározás különös keveréke. De a vásárlás bizalmat igényel a vevőtől is. Ezt a bizalmat a galériás szakmai tekintélye és addigi eredményei támasztják alá.

Szalóky Károly úgy gondolja, hogy munkája társadalmilag is hasznos tevékenység. Az vezérli többek között, hogy a nyilvánosság elé tárja a jelenkori képzőművészetből mindazt, ami a meggyőződése szerint érték. Mintegy garanciát vállal bizonyos műtárgyakért, amelyekről a szeme, tapasztalata, ízlése alapján a legjobbat gondolja. Megkeresi a leendő tulajdonoshoz leginkább illő műtárgyat, és összepárosítja őket. Az egymáshoz nem illőket viszont lebeszéli egymásról. A presztízsét kínálja fel a kevésbé tájékozottnak, a bizonytalan ízlésűnek. Meggyőződése, hogy aki elfogadja a szakértői véleményt, az a saját presztízsét is növeli mások szemében, hiszen irodája, tárgyalója, lakása falán mindenki megpillanthatja az értékes, figyelemre méltó műveket.

Szalóky Károly

A galériás ösztönözni szeretné a gyűjtést, mert azt az egyik legteljesebben polgári tevékenységnek tartja. Az egyéni ízléssel kialakított gyűjtemény növeli a benne szereplő tárgyak értékét. (S ez nem csak a képzőművészet tárgyaira igaz.) Ráadásul a képzőművészeti alkotások egymásra is hatnak. Különleges élmény azonos szemlélet által együvé került festmények párbeszédét megfigyelni, kölcsönhatásukban gyönyörködni.

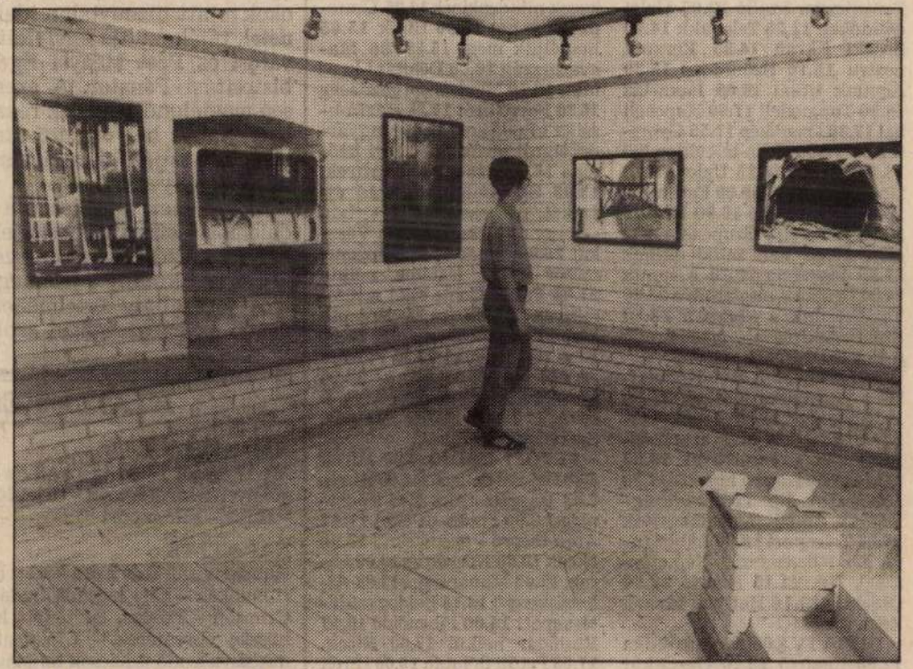

Egy hangulatos galériasarok a Várfok utca 14.-ben Marton Szilvia felvételei

A Várfok Galéria tulajdonosa optimista, ennek ellenére úgy gondolja, tíz év kell ahhoz, hogy a kortárs művészettel foglalkozó galériák elfoglalják az őket megillető helyet a polgári társadalomban. Amikor tanácsért fordulnak a galériához, és véleménye autentikus véleménynek számít majd a művészet dolgaiban.

A Szalóky által preferált tíz alkotó *Böröcz András*, az Egyesült Államokban élő művész mellett *Bodóczky István, Bukta Imre, El Kazovszkij, Gerber Pál, Koncz András, Regős István, Szemethy Imre, Szirtes János, Szotyory László* és *Újházi Péter*. Ebből a névsorból egy olyan közép- és fiatal művészgeneráció rajzolódik ki, amely korunk drámai fordulataira fájdalmas iróniával reagál. A hangvétel persze különböző, a tragédia és a keserű tréfa közötti széles skálán mozog. Szalóky jó szívvel ajánlja őket a magyar polgároknak, akik igénylik már és gyönyörűségüket lelik a szép képzőművészeti alkotásokban, és megengedhetik maguknak, hogy egy nyomatért mondjuk 15 ezer–50 ezret, egy grafikáért 50–100 ezer forintot, az általa képviselt nagyszerű művészek egy-egy festményéért pedig 100 ezer forinton felüli összeget áldozzanak.

is kezdődtek az új „előzetesház" kialakításának munkálatai, ahol több száz letartóztatott személy elhelyezésére nyílik majd lehetőség.

Sor kerül majd az elavult börtönök – így például a veszprémi várbörtön – bezárására, s más intézetek átalakítására, komfortosítására is.

Szülni hazamehetnek

Hazánkban az összes fogvatartott valamivel több mint 5 százaléka nő. A nőkre speciális rendelkezés vonatkozik. A hatályos jogszabályok például kizárják, hogy terhes nőkkel szemben testi kényszert, bilincset, elektromos sokkolót, gumibotot alkalmazzanak. Az állapotos vagy kisgyermekes nőket nem lehet magánelzárással büntetni. További kedvezmény, hogy a nőknek nagyobb mozgásteret (fejenként 3,5 négyzetmétert) biztosítanak, mint a férfiaknak, s a tisztálkodásra is gyakrabban nyílik lehetőségük.

Egy 1995-ben lefolytatott vizsgálat kimutatta, hogy a nők nehezebben viselik a börtönéletet, közöttük gyakoribb a „betegségtudatba" menekülés, s a pszichoszomatikus egészségkárosodás is. A tapasztalatok szerint a női elítéltek kétszer olyan gyakran keresik fel panaszaikkal az orvosokat, s négyszer annyi gyógyszert fogyasztanak, mint a férfiak.

Évente átlagosan 15-20 női fogvatartott ad életet gyermekének a büntetésvégrehajtási intézetekben, pontosabban a BV központi kórházában – mondta el lapunknak *Garami Lajos* BV-alezredes. A hatályos jogszabályok szerint az anyák legalább hat hónapig, legfeljebb egy évig, együtt maradhatnak gyermekükkel. Az elítéltek ez alatt az idő alatt a kórházban élnek, természetesen felügyelet mellett, a gyermeket pedig az intézmény bölcsődéjében helyezik el. Annak ellenére, hogy a fentiek szerint megoldható a szülés a „börtön falai között is", a terhes nők többsége a szülés előtt kérvényezi büntetése félbeszakítását, amit az esetek többségében engedélyeznek is. Így a szülés idejére s az azt követő néhány hónapra elhagyják a börtönt. A családjuk körében töltött idő természetesen nem számít be a büntetés idejébe.

Egy, szintén a női elítélteket is érintő, speciális szabály, hogy velük – és a fiatalkorúakkal – szemben akkor sem lehet fegyvert használni, ha szökést kísérelnek meg. Az általános rendelkezés szerint viszont a szökni próbáló rabbal szemben akár lőfegyverhasználatra is sor kerülhet. Ezt a rendelkezést több alkotmánybírósági beadványban is tá-

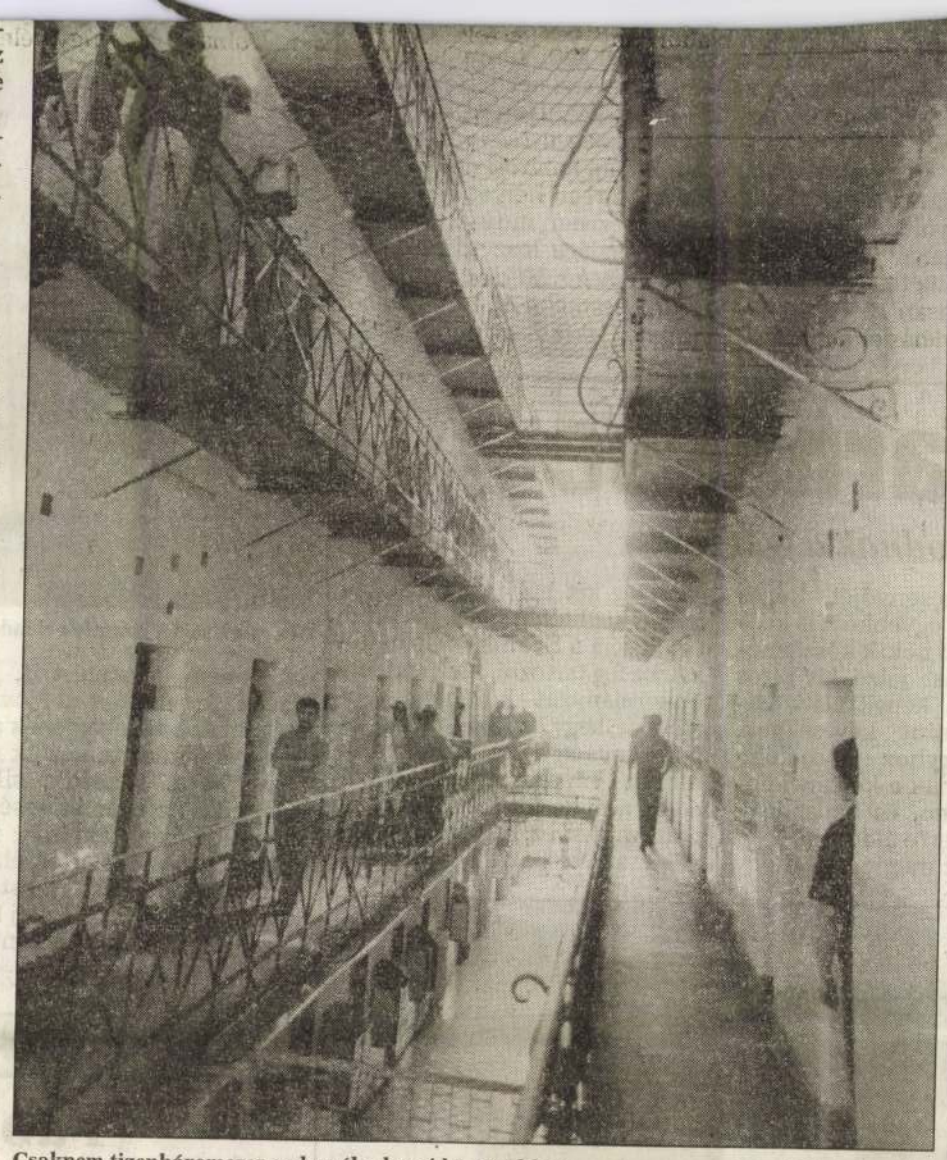

Csaknem tizenháromezer ember él a hazai börtönökben Lenyó László felvétele

sával fegyelmezik a rabokat. A tapasztalatok jók, hiszen minden elítélt igyekszik megtartani a kiharcolt kedvezményeket.

Ma már nincs sötétzárka

A kedvezmények megvonása mellett tavaly a fogvatartottakkal szemben összesen 8269 esetben alkalmaztak valamilyen fenyítési formát. A rabok 4261 esetben feddésben részesültek. Ez a legenyhébb „büntetés", amely gyakorlatilag szóbeli figyelmeztetés – mondta el Garami Lajos. Ezt elsősorban az enyhe fegyelemsértések, így például a körlet- vagy zárkarend megsértése esetében alkalmazzák. A legsúlyosabb „büntetés" a magánzárka, amit többek között akkor alkalmaznak, ha az elítélt ellenszegül az őrök utasításának. Erre 1996-ban 2192 esetben került sor.

nikai alkatrészeket szerelnek. Vannak káefték, amelyek sportszergyártásra, nyomdaipari tevékenységre vagy éppen pékáruk készítésére szakosodtak. Érdekesség, hogy többek között rabok tisztítják a Budapesti Csatornázási Művek nyilvános illemhelyeit is. A mezőgazdasági társaságok növénytermesztéssel (elsősorban búza, napraforgó, kukorica), illetve állattenyésztéssel foglalkoznak. A gazdasági társaságok 1996-ban összesen 5,7 milliárd forintnyi árbevételhez jutottak. Ebből azonban mindösszesen 181 millió forint bevételt könyvelhettek el. Némelyik gazdasági társaság ugyanis súlyos veszteséggel üzemelt. A fogvatartottak attól függően, hogy melyik gazdasági társaság alkalmazottjaiként dolgoznak, havonta átlagosan 4-5 ezer forintot keresnek.

Nagy Gergely Milán

mag értékétől, legfeljebb hatvanezer forint. E maximális összegnek a gyorssegélyen felül hátramaradt részét fizetik ki. A hét közepéig kilencen már fel is vették a pénzt, a vidéken lakók postán küldték el igénybejelentésüket. A 60 ezer forinton felüli káruk megtérítése már másnak a feladata.

A Cooptourist Utazási Iroda felajánlotta utasainak, hogy eljár helyettük a hajótársasággal, illetve annak biztosí-

Az Olvia Tours kapcsolatban áll a hajóstársasággal és biztosítójával, az utasok által Larnacán kitöltött kárlistákat is továbbította nekik. Úgy tűnik, eredményes lesz a tárgyalás, nem kell perelni a kártérítésért, fizet a hajótársaság biztosítója, de nem tudni, mikor. Valószínűleg a többi magyarnak sem kell majd pereskednie, egyénileg, tárgyalással ők is érvényesíthetik kárigényüket.

V. G. P.

Mit szólna hozzá Napóleon?

Tisztában vagyok vele, hogy a politika öngerjesztő szakma, de talán mégis csínján kellene bánni azzal, amit pedig gyakorlói annyira szeretnek: a túlzással. Elég hamar megszoktuk, hogy a demokráciában szócsatákat és érdekütközeteket is jelent, ám a harcosok észrevehették volna, hogy a választóközönség nem díjazza a túl harsányakat és túlságosan történőket.

A földvitában mindkét oldal, a kormányzati és az ellenzéki egyaránt ravaszkodott, igyekezett kifogni a másikon, de ki mondta, hogy a demokráciába nem fér bele a jogszabályok körüli szlalomozás? Ha jól emlékszem, a médiaháborúban az akkori MDF-kormány előbányászott egy 1974-es, pártállami rendeletet. A mai koalíció az aláírásgyűjtés láttán hamar észbekapott, s fondorlatosan előzött, ám a szabályokat kínosan betartotta. Ilyesmi minden nyugati demokráciában naponta előfordul, a világsajtó már csak „parlamenti manőverek" megjelöléssel említi. De hiszen az ellenzék is ezt tette: felmérve kisebbségi, a földtörvény módosítását meggátolni képtelen helyzetét, kivitte a parlamentből a kérdést az utcára, persze csak aláírásokat gyűjtve. S vajon mi a népszavazási kérdése, ha nem ravasz árukapcsolás? Egy, minden közvélemény-kutatás szerint kisebbségi véleményt (a gazdálkodó szervezetek ne vásárolhassanak továbbra sem földet) ügyesen belecsomagoltak a külföldi vevőkre kimondandó tilalomba, amit viszont mindenki támogat. Már Napóleon megmondta, hogy népszavazást nem lehet elveszteni, csak a kérdést lehet rosszul feltenni: e csalafinta kérdésével az ellenzék lehetetlenné teszi a többségnek, hogy a külföldiek vásárlására nemet, a hazai szervezetekére viszont igent mondjon. Hogy az ellenzéki pártok szent meggyőződése szerint e szervezetek a külföldiek trójai falovai, az esetleg még igaz is lehet, ám itt és most a parlamentben és azon kívül is kisebbségi vélemény. Akkor most vádoljuk meg az ellenzéket, hogy felrúgná a demokráciát, mert rá akarja kényszeríteni a többséget egy nem kívánt döntésre?!

Kétszázezer aláírással a népszavazás „népi kezdeményezéssé" válik, de ettől még az is igaz, hogy elvben bármelyik parlamenti párt ezt csak a saját szavazóitól is összegyűjtheti, hiszen az ötszázalékos küszöb negyedmillió körül van. S ugye az aláírásokat MDF, Fidesz meg a többi pártfelirat alatt kérték és kapták. Ami jogilag tehát kifogásolhatatlan népi kezdeményezés, az politikailag a saját szavazótáborok támogatásának bizonyítéka. Ki vitathatná el emiatt a beterjesztők eljárásának jogszerűségét? A többségi koalíciónak erre persze nem volt szüksége, de ha így fog menni minden vitatott törvénnyel, legközelebb a parlamenti többség is elkezd aláírásokat gyűjteni, nehogy „népi kezdeményezéssel" megelőzzék.

Tényleg, képzeljük el, mit szólt volna 1990-ben az akkori kormánytöbbség, ha a címervitában a pár hónappal korábban egymillió szavazatot összeszedő SZDSZ gyorsan begyűjt százezer aláírást a következő kérdésre: „egyetért-e a népköztársasági címer megváltoztatásával és azzal, hogy helyette a Kossuth-címert kell használni?" Mit csináltak volna, hogyan szavaznak e népszavazáson a koronás címer – parlamenti többségben lévő – hívei? Hiszen csak a bojkott maradt volna fegyverük. Most legalább november 16-án a mai ellenzéknek módja van a kormány két kérdése közül az egyikre nemmel voksolni. Napóleonnak nem is tetszene.

(avar)

– Ha jól tudom, pályafutásának harminc éve alatt eddig csak és kizárólag a zenélésből élt. A műsor beindítása azt sejteti, hogy hosszú távon már másban gondolkodik.

– Továbbra is rock-blues iparosnak tartom magam, ám a mai trendek nem a magamfajtának kedveznek. Rendkívül nehéz fenntartani egy négy-öt tagú, s hangsúlyozom, élő muzsikát játszó bandát. A zenészek gazdasá-

mek helyett egy munkahelyre jár be nap mint nap...

– Hát... Tinikoromban egy napig dolgoztam a MOM-ban mint leltáros. De rajtakaptak, hogy Závodi Janóval kártyázunk, este már vissza is adták a munkakönyvünket. Akkor döntöttem el, hogy csak zenélni fogok. Soha nem szerettem volna blokkolócédulákkal bajmolódni, erre ezután sem lesz szükség.

Naszály György

Woody Allen

tebb filmjét, az Egy másik asszonyt vetíti hétfőn, 20 órakor a Tv 2 kereskedelmi televízió. Az önironikus hangvétel helyett ezúttal „komoly" témájú, drámai alkotást láthatunk. A főszerepet Woody Allen volt felesége, *Mia Farrow* alakítja.

Az istenáldotta tehetségű *Soós Imre* fájdalmasan rövid, tragikus pályáját idézi fel az MTV 1

ző műsor veszi kezdetét október 18-án az MTV 1-en 21.30-kor. A *Házimuzsika a televízióban* című, Műfaji határok nélkül alcímű műsorban helyet kap valamennyi zenei műfaj. Az első adás vendége lesz többek között: *Szinetár Miklós, Petrovics Emil, Szenthelyi Miklós, Zámbó Jimmy, Koncz Zsuzsa.* **E. Z.**

Magyar Montparnasse

A Várfok utcában gombamód szaporodnak a galériák

Ahogy a régiségboltok a Falk Miksa utcában és a Lónyay utcai bizományi körül, az antikváriumok pedig a Múzeum körúton, úgy gyűlnek a kortárs galériák a Várfok utcában. A Vár új parkolási rendjének köszönhetően úgyis egyre többen hagyják majd az autóikat a sorompókon kívül és választják a gyalogos szerepét. Lehet, hogy a látnivalóknak köszönhetően a gyalogút egyre tovább fog tartani.

A Várfok utcában olyan a csend, mintha kilométerek választanák el a zajos, zsúfolt és rossz levegőjű Moszkva tértől. A rövid utca egy kávézóval kezdődik, félúton pedig borozó ajtaja áll mindig nyitva. A három kortárs galéria ellensúlyozásaként egy antikvárium kínál századfordulós festményeket, apró régiségeket, csecsebecséket és idegen nyelvű könyveket a Várat felkereső turistáknak.

A galériák közül az egyik a föld alatt várja a látogatókat, a másik az utcaszinten, a harmadik pedig, mondhatni, lakásgaléria. Ami viszont külön figyelmet érdemel, hogy mindhárom *Szalóky Károly* „teremtménye", aki elsők között próbált szerencsét a mai művészek kiállításával és műveik értékesítésével. Ebbéli tevékenysége a Várfok 14 Galériával indult még a „hőskorban", a Spiritusz közel kétéves, az XO pedig vadonatúj, néhány napos mindössze. Akit a műfaj érdekel, megnézi mindhármat, vagyis egy időben három festő három kiállítását, amire a fővárosban máshol nincs lehetősége. (Most éppen *Regős István, Nádler István* és *Szotyory László* alkotásai tekinthetők meg.)

A galériák alapterülete együtt nem több, mint egy átlagos kiállítóteremé. Ottjártunkkor a Spirituszt szemlélte a legtöbb látogató, kora délután főleg a fiatalok, középiskolások, egyetemisták keresik fel. Mivel törzslátogatók, rögtön megtalálják a galéria kapucsengőjét, Regős műveit pedig egyébként is kedvelik. Ám nem nekik köszönhetők az eladást jelző kis piros pontocskák a képek alatt, hanem az elszánt keveseknek, akik Szalókyhoz hasonlóan fantáziát látnak a kortárs képzőművészetben, és hajlandóak vagy tudnak erre áldozni.

Nem nehéz megjósolni, hogy hamarosan újabb galériák nyílnak, ezeket pedig újabb kávéházak követik. Úgy hírlik, rövidesen még két helyiséget alakítanak át kiállítóteremmé, ráadásul egyik sem a Szalóky-féle hálózathoz fog tartozni. Az I. kerületi önkormányzat korábban úgy tervezte, hogy az Ybl-bazár területén építi ki a „műkereskedők utcáját", ám erre anyagi okokból eddig nem került sor. Az önkormányzat tervez, a galériás pedig végez: az Ybl-bazár állapota változatlan, a Várfok utcában viszont lassan kinő egy kis művésznegyed. **Gréczi Emőke**

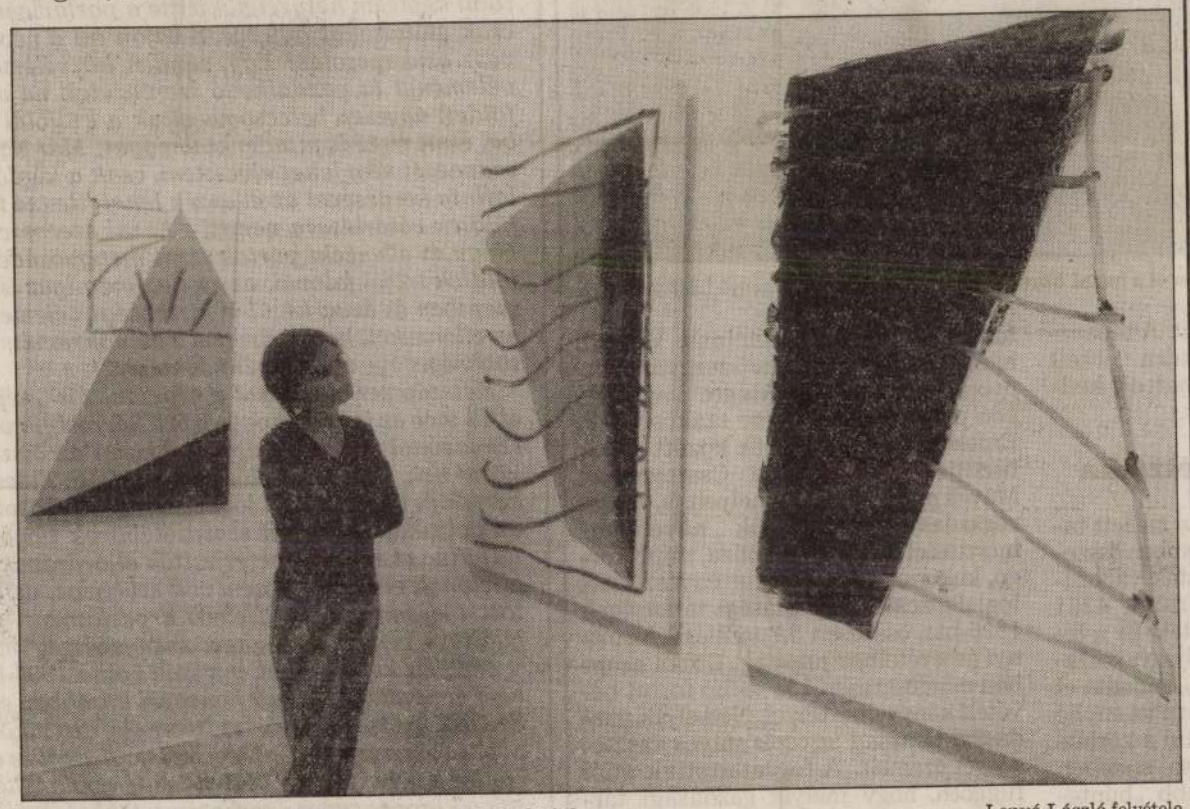

Ezt vajon honnan kell nézni? – látogató az XO Galériában

Lenyó László felvétele

Magyar Éva a Virrasztók előadásában

ra, hanem késztetést is, hogy nevükhöz méltón a jövőben még inkább törekedjenek a lelkek gyógyítására, nézőik elvarázsolására. Remélik, sikerül kilépniük az ismeretlenségből, hiszen öt éve alakultak, nemzetközi sikereket értek el, idehaza viszont csak mostantól van állandó helyük az Új Színházban. Ez a díj és a rendszeres fellépési lehetőség talán

Az előadásból, amely öt élethelyzetet, öt ember sorsát dolgozza fel, választ kapunk arra, hogyan lehet túlélni a különböző csalódásokat – például egy barátság, egy szerelem szertefoszlását –, hogyan lehet önérzetesen küzdeni egy férfiért vagy nőért, és hogyan lehet méltósággal elviselni az öregség megpróbáltatásait.

Parcsami Gábor

VASÁRNAP A KÉPERNYŐN

Fábián Bálint találkozása Istennel

Fábián Bálintból igen sok volt ebben az országban. Ha nem is mind akart találkozni az Istennel. Igaz, ennek a filmbélinek – aki *Balázs József* regényéből költözött át a filmvászonra – oka volt arra, hogy előbb az élet értelmét és végső soron Isten létét keresse a világban, noha amúgy nem volt istenesebb ember, mint a parasztok általában e század első felében. Előbb az első világháború frontját járta meg, ahol még csak rendben volt, hogy puskával kellett ölni az ellenséget, de amikor 20 centire a maga arcától látta az olasz sorstársát meghalni az ő puskája szuronyától, akkor az soha nem múló nyomot hagyott benne. Aztán hazajött, és látta a szó szoros értelmében elsorvadni feleségét, s a két gyűlölködő fia nem árulta el, hogy a pap csábította el az asszonyt, amíg ő a fronton öldökölt. Aztán jönnek még a társadalmi viharok, ő – az uradalmi kocsis – megpróbál kívül maradni a politikai csatározásokon, de ez nem sikerül. Szóval ennek a szabolcsi szegény embernek van miért az Istent keresni.

Fábri Zoltán pedig, aki – mint mindig – jó irodalmi anyaggal dolgozott, most is pontos, tárgyszerű, nem érzelemmentes, de mindenben hiteles lélekrajzát adja ennek a Fábián Bálintnak és környezetének. A most indul[ó] Tv 2-es csatorna, ahol a film va[sár]nap este látható, jól tet[te], hogy ezzel tiszteleg a három é[vti]halott művész előtt. **(berná[th])**

Alakul a budai Montmartre

Egyik tárlatmegnyitóról a másikra sétálhatnak a festészet barátai

Bő hét esztendő telt el azóta, hogy megnyílt az első hazai magángaléria. A helyszín a budapesti Várfok utca, a tulajdonos Szalóky Károly. Barátai, kollégái éltek a Szalóky által felkínált lehetőséggel, vitték neki a képeket, és vele reménykedtek. Aztán megnyílt a Spiritusz Galéria, a Várfok 14-ével megegyező arculattal, tulajdonossal és helyrajzi számmal. És még mindig nem volt elég.

Varga András írása a NÉPSZAVÁNAK

A múlt héten avatták az XO Galériát, amely a Várfok utca túlsó oldalán található. Erre már nem pályázat útján jött össze a pénz, hanem saját zsebből. A környék lassan Montmartre-jelleget kezd ölteni, s ez nem is titkolt célja Szalóky Károlynak. A párizsi művésznegyedtől csak annyiban szeretne különbözni, hogy itt ne találhasson bóvlit a festészet barátja. Erre olyan alkotók jelentik a garanciát, mint *Regős István, Bukta Imre, El Kazovszkij, Böröcz András, Újházi Péter, Szotyory László, Bodóczky István* vagy *Nádler István*.

Utóbbi művész festményeivel nyitott az XO. A kiállítás október 25-ig látható, akárcsak a másik két tárlat. Aztán újabbak nyílnak, természetesen szinkronban, így a galériák egymást erősítik. Szalóky Károly szerint ez a Nagybetűs Esemény szintjére emeli a megnyitók estéit, ahol a meghívottak egyik helyről a másikra sétálnak, és ünneplik, hogy még érdemes képeket készíteni.

Aki szombatonként látogat a Várfok utcába, műértő emberek közérthető tolmácsolásában ismerkedhet meg például a nonfiguratív festészet legújabb remekeivel, amelyek láttán jobb esetben csak zavarba jönne. Ez a gesztus a jó értelemben vett népművelői szerepen túl a művészeknek is jót tesz, hiszen esetleg vevőre akadhatnak a képeik. De nem ám akármilyenre! A minőség ugyanis drága mulatság. Százezres nagyságrendű.

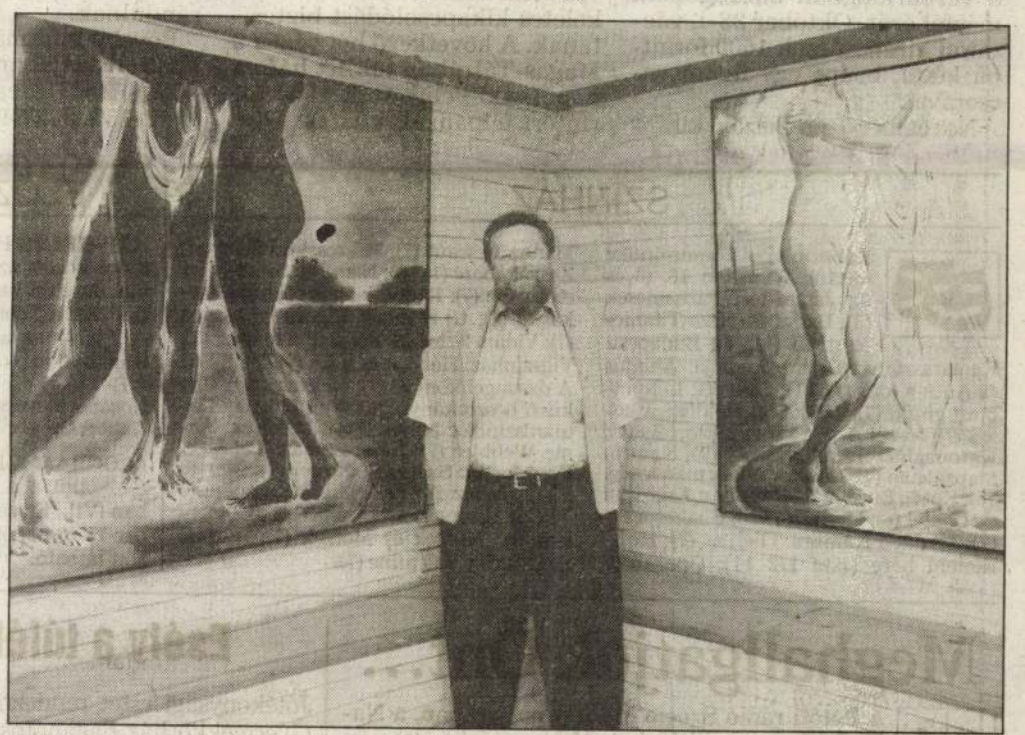

Szalóky Károly az XO Galériában, Nádler István képei között Tapolcsányi Éva felvétele

Szalóky úr üzletpolitikája az, hogy olyannak nem ad el képet, aki nem tud együtt élni vele.

– A galériás felelősséggel tartozik a művésznek is, nem tukmálhat a vevőkre jellemükkel ellenkező festményeket, mint egy rossz kereskedő – magyarázza.

Szerencsére egyre több támogató áll a maradandónak ígérkező értékek pártjára, így a galériák megengedhetik maguknak a legkiválóbb borokat is a megnyitó ünnepségeken, hogy megadják a módját. Nemrég a képek szállítását is magára vállalta egy cég, sőt hét év óta először – szintén támogatók jóvoltából – egy komolyabb színes katalógus is készülőben van. A képek eladásából befolyó összeg csupán arra lenne elegendő, hogy a galériák fönn tudják tartani önmagukat, és hogy a művészeknek is legyen miből kifizetniük a következő vásznakat.

Szalóky Károly lelkes lokálpatriótának vallja magát, és természetesen a szépség elkötelezettjének is, nem talál abban semmi meglepőt, hogy munkáját egyre élénkebb érdeklődés és anyagi siker is kíséri. Szívügyének tekinti a későbbi képzőművész-generációk támogatását is, ezért lehetőség szerint évente néhány ifjú tehetség állíthat ki galériáinak valamelyikében. A fiatalabb kiállítók művei várhatóan novemberben kerülnek a nyilvánosság elé.

Képek, képek, csak győzze az ember követni. Eddig a Budai Várat többnyire a Szentháromság térrel, szobrokkal, épületekkel, a Mátyás-templommal azonosítottuk, most azonban szó szerint felfutóban van a kétdimenziós művészet. A három meglévő galéria közvetlen közelében nemsokára a Budavári Önkormányzat és a Fókuszfilm is egy-egy újabb galéria megnyitását tervezi. Így – Szalóky Károly szavaival élve – a Várfok utca hamarosan fölvezetője lesz a kortárs magyar képzőművészetnek, a Moszkva téri forgatagból a Várhegy pompás tereire.

Budai vár- és barlangséta

A Héliosz Klub Pápára szervez egynapos utat október 18-án. A belváros megtekintése után Celldömölkön keresztül visz az útjuk Sárvárra. Celldömölkön megnézik a barokk apátsági templomot, amely a mariazelli templom mása. Sárváron a Kanizsai és a Nádasdy család XVI. században épült várát tekintik meg. A kirándulás ára ebéddel együtt 2350 forint. Október 25-én budai vársétát szerveznek, találkozás 10 órakor a Korona cukrászdánál. Végigsétálnak a Tóth Árpád sétányon, bemennek a Mátyás-templomba, majd a várbarlangban barangolnak másfél órát. Október 23-i, vácrátóti kirándulásuk 1600 forintba kerül, benne egy finom vacsorával.

November 7-én Bécsbe kirándulnak, ahol már megvásárolhatják a karácsonyi ajándékokat, az út ára 1950 forintért. Grazba november 21-én szerveznek egynapos városnézést 2350 forintért. Aki hosszabb utazásra vállalkozik, azoknak ajánlják a görögországi olajbogyószüretet november 8–14-ig, 16 800 forintért. Ebben az összegben benne van a szálláson és az utazáson kívül a vacsorák és a kirándulások ára is. Kavala hangulatos kikötője, piaca, Szaloniki gyönyörű bizánci templomai, keleti típusú bazára, Vrasna, Sztavrosz nyugalmas, kedves utcái a szüretelés mellett tökéletes kikapcsolódást biztosítanak. A következő hét végén a Magas-Tátrában tölthet három napot, aki velük tart: 9600 forintért félpanziós ellátást kapnak a Hotel Park kétágyas zuhanyzós szobáiban. Kirándulnak a Csorba-tóhoz és útközben Zólyomban is megállnak egy rövid sétára.

Nürnberg karácsonyi vására látogatnak december 12-16-ig, 17 900 forintért. Kétágyas zuhanyzós szobákban laknak és ellátogatnak Rothenburgba is. A klub hagyományos karácsonyi pihenését Harkányban a Hotel Béta Agróban tartja, a három nap 8900 forintba kerül. Ha az idő engedi, elmennek Máriagyüdre, éjféli misére, karácsony másnapján pedig Siklósra, Villányba kirándulnak.

Bővebb információk a Héliosz Klub irodájában 1062 Budapest, Aradi utca 42. Telefon: 1312-135, 3327-901.

SZÍNHÁZ

Bábszínház: Hamupipőke (de.10); Winneton 18. (3 és 9); Játszó-tér: Párnamesék (3); Bárka Kávézó: Titanicfesztivál (1/2 8); Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdiója: Animus és Anima (de. 1/2 11); Operett: Luxemburg grófja (7); Játékszín: Holdfogyatkozás (7); József Attila: Luxuslakosztály (7); Katona József: „Művészet" (7); Kamra: Mauzóleum (7); Kolibri: A kék madár (de. 10); Közép Európa Táncszínház: Krisztina de Chatel (8); Madách : Will Shakespeare (7); Madách Kamara: Ölelj át (7); Hofi-Élelem bére (este 1/2 11); Operaház: Manon Lescaut (7); Mikroszkóp Színpad: Zsarukabaré (1/2 8); Nemzeti: Szent Péter esernyője (7); Radnóti: Nem félünk a farkastól (7); Új Színház: Figaro házassága (7); Vidám Színpad: Pénz áll a házhoz (7); Vígszínház: Háború és béke (7); Pesti Sz.: A dzsungel könyve (7); Nagycirkusz: Cirkuszi boszorkányságok (7); Holdvilág Kamaraszínház: Május (7); Komédium: Annie Wobbler (7); Lézerszínház: J.M.Jarre (7); Merlin: Szegény Dániel (7); Merlin Klubszínház: A pincér aki hozzászól (este 10); Nevesincs: Emlékpróba (1/2 3); Pinceszínház: Morzek és Morzek (7); Ruttkai Sz.: Shirley Valentine (7).

ELŐZETES

NAP-KELTE Holnap reggel 6 és 8 óra között az MTV 1-en: Börtönbüntetést kapott az a katonatiszt, aki a Népszava fotósára lőtt – Finn-magyar focielőzetes – Szombati napló: T. Károly rovata – Hét végi csevegés. Vendégek: Kósáné Kovács Magda, Kuncze Gábor, Gregor József.

PROGRAM A Hrabál arcai című fotókiállítás a Hunnia Kávézóban (VII., Erzsébet krt. 26.) október 15-ig naponta 15–24 óra között látható.

Meghallgatjuk Önt...

A Petőfi rádió Szocio Műhely műsorában, a Natúr hétben ma 16.40-kor: Milyen színbe öltözzön hétfőn, ha a hét hátralevő részében a főnök szívébe kívánja lopni magát? – Mit tegyen kedden, ha már az egész heti adag dohányát elszívta? – Mit egyen szerdán, hogy lefogyjon? – Kinek a tanácsát érdemes kérnie csütörtökön, ha tisztább levegőt szeretne szívni? – Hol masszíroztathatja ki a hátából a heti fáradtságot pénteken? – Melyik erdőben, kikkel túrázhat szombaton? – Hogyan nyújtózkodjon egy jó nagyot a takarója alatt maradva vasárnap?

A szerkesztő *Wechter Katalin* olyan tevékenységeket, eseményeket, rendezvényeket ajánl, amelyek a hétköznapok programjai lehetnek azoknak, akik harmonikus életformát kívánnak kialakítani. Elektronikus levél is küldhető a műsorba a következő e-mail címre: **szocio@iroda.radio.hu.**

Esély a túlélésre

Jótékonysági estet rendeznek a Heim Pál Gyermekkórház daganatos betegeinek javára Esély a túlélésre címmel ma 19.30-kor a Zeneakadémia Nagytermében. A rendezvény bevételei és a felajánlások a Haemophilia Alapítvány munkáját segítik a súlyosan beteg gyerekek napjainak elviselhetőbbé tételében.

A hangversenyen közreműködik a Magyar Rádió és Televízió Gyermekkórusa, *Szenthelyi Miklós, Kocsis Zoltán,* valamint neves zene- és színművészek. Jegyek igényelhetők a Magyar Rádió Aulájában (telefon: 328-8779, 328-7026). A Haemophilia Alapítvány címe: 1089 Bp., Üllői út 86. Számlaszámuk: MKB 10300002-2032

M
6.
Fa
vé
sz
fil
könnyűzenei ö
adó **13.20** Ga
14.00 Unser
Hrvatska kron
nek **16.00** Hei
gammák **17.0**
Vers mindenk
17.45 Körzeti
19.00 Magyarc
Gyerekeknek
Dallas (am. fil
21.50 Exkluzí
0.15 Híradó
MTV 2. 14.20
Hol-mi? **15.30**
Olívia **16.30** Fr
Arborétumok,
18.40 Szenvedé
család **20.00** A
Telesport (TS
lis **22.25** Hírad
DUNA TV
Képes krónik
Dunatáj **12.00**
Lapozó **12.25** E
és varázs **12.55**
13.40 Pusztai
sztráda népei
káskulcs **16.45**
Zűrzavaros val
Híradó **18.20**
20.05 Közép-E
Esti kérdés
Sportpercek 2
sínre kerül (d
Híradó **23.45**
Benkó..."
TV 2 6.00
ság! **8.32** Ma
TV 2-vel **9.12**
12.00 Tények
Gazdagok és
csupa élet **1**
öröksége **14.30**
17.30 Csupa-
Acapulco-öbö

A Né

ny

A társada
jétől alap
csak az ú
egyszeri
özvegyül
tekintetél

SZALÓKY KÁROLY GALÉRIÁS 97. 12. 12

Galériás utca szerveződik a Vár alatt

Belső udvarokba szorult kortárs művészet – A kultúrából nehéz megélni

Nincsenek olyan kulturális programok és események, amelyeken népszerűsíteni lehetne az önerőből próbálkozó kortárs művészeti galériákat. Azokat, amelyeknek nemhogy reklámra, de a helyiség bérleti díjára is szűkösen telik. A városi polgároknak csak a töredéke engedheti meg magának, hogy műalkotásokat vásároljon, aki pedig megteheti, gyakran az aukciós-házak méregdrága – ezért művészetileg is értékesnek vélt – kínálatából választ. Ilyen körülmények között nem csoda, ha az értékes belvárosi helyiségekből kiszorulnak a nonprofit alapon működő galériák. A város más részén viszont lassan a helyi önkormányzat által is támogatott galériás utca alakul.

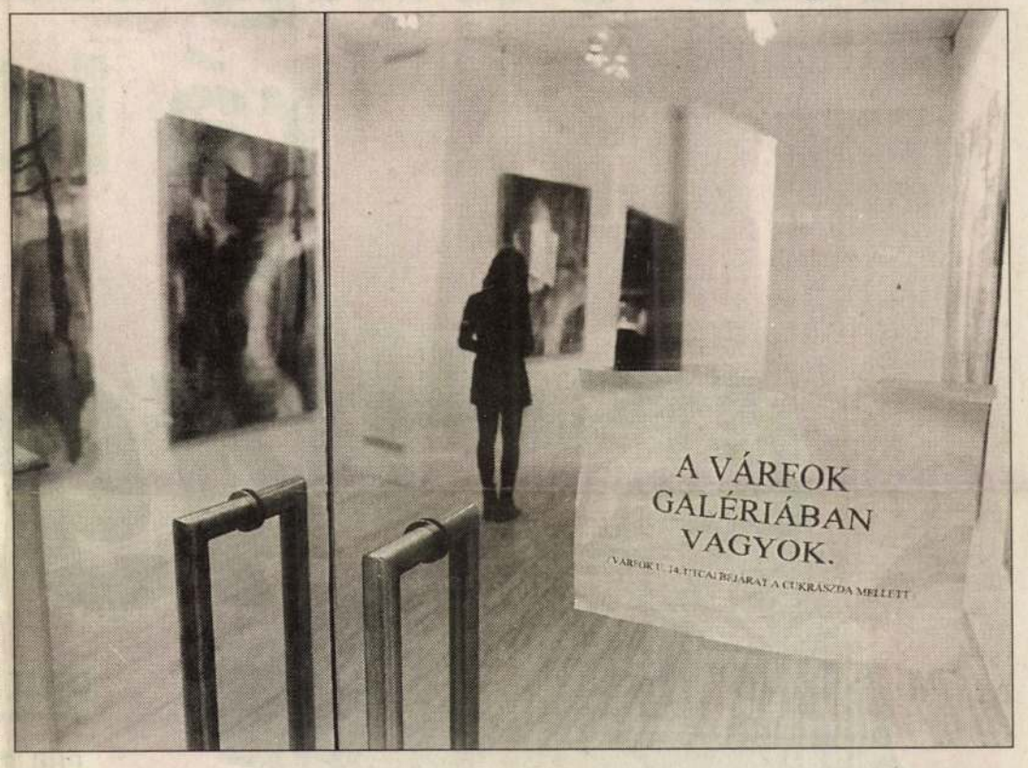

Megoldásra várva

GÁRDI BALÁZS FELVÉTELE

A kortárs művészettől való elfordulás egyik oka valószínűleg az, hogy a művész nem a közönségnek alkot. A művész, a mű és a közönség közötti szakadást a kis kortárs galériák érzik a legjobban. Abból élnek ugyanis, hogy a kiállított alkotásokból alkalmanként eladnak egyet-egyet, és a befolyt összegből bizonyos százalékot megtarthatnak. Ez jobb esetben elég a tárlat költségeire és a bérleti díj kifizetésére. A Belvárosban azonban más a helyzet: az üzleti negyed főutcái ma már elérhetetlenek a galériák számára. A frekventált üzlethelyiségekből először a mellékutcákba húzódtak vissza, majd innen is kiszorulva a belső udvarokba költöztek. Valószínű azonban, hogy itt sem lesznek hosszú életűek, hiszen a belvárosi boltokért folytatott harc már a belső udvarokban folyik. A Fehérhajó utcai TM Galéria májusban lesz ötéves. Egy belső udvarban, önkormányzati helyiségben működik, és kizárólag kortárs művészeti kiállításokat rendez. A stílusirányzat nem számít, a kvalitás a lényeg, mondja a galéria vezetője, *Török Mária*. Szerinte az emberek nem tartják elég értékesnek a kortárs alkotásokat, ezért aki megteheti, inkább aukción vásárol.

– A kortárs műkereskedés generációs érték, hiszen amit ma vásárolunk, az unokáink idején lesz nagyon értékes.

A TM környékén sorra zártak be a hasonló, értékesítéssel nem foglalkozó galériák, amelyek a „minőségileg mást" filozófiába buktak bele. Kultúrából ugyanis nem lehet pénzt csinálni – vallják a tapasztaltak. A huszonöt százalékos forgalmi adóval sújtott művészeti termékeket már a hagyományosan csúcsszezonnak minősülő karácsony előtti és év végi időszakban sem veszik. Néhány évvel ezelőtt még a kisebb cégeknek is volt annyi pénzük, hogy év végi megtakarításból műalkotást vásároljanak az irodáikba.

A frekventált helyeken lévő kortárs galériák helyzetét a fizetőképes kereslet elmaradása mellett a csillagászati összegű bérleti díjak és a feltörekvő aukciósházak is rontják. A helyiségek tulajdonosai – magánszemélyek és önkormányzatok – a galériákkal szemben is üzleti elvárásokat fogalmaznak meg, és ehhez igazítják a havi bérleti díjakat. Márpedig nonprofit tevékenységből nem lehet havi több tízezer forintos négyzetméterenkénti díjat és rezsit fizetni. Az egyik galériában például előfordul, hogy alkalmanként kikapcsolják az áramot, ezzel pedig lehetetlenné válik a munka. Ha viszont megszűnnek a kis galériák, nem lesz hol bemutatkozniuk a művészeknek.

A TM Galéria rendszeres kiállításokkal és a hozzájuk készült prospektusokkal hívja fel magára a figyelmet. A közelben viszont megszűnt a Qualitas, a Petőfi Sándor utcában pedig a Kolber Galéria.

– A Csontváry-teremből kávézó lett, a Csók Galéria pedig már régen nem az, ami volt. Ma már egy vegyes bazár, ahol a kortárs művészet csak elvétve, az antikkal keverve jelenik meg – összegez Török Mária, aki tíz évig volt a Csontváry-terem vezetője.

A XII. kerületben népes közönséget vonzott egy különleges galéria, a BKV-tól kölcsönkapott házban működő Végállomás. Már az elhelyezkedése sem volt mindennapi: az 59-es villamos fordulójánál, egy sínektől körülvett szigeten nyílt meg. A névválasztás is találó, bár csak kevesen értelmezték úgy, ahogyan a névadók.

– A végállomásra általában megérkezni szoktak az emberek, de elindulni is lehet róla – mondja *Gerlóczy Gábor*, a galéria vezetője. – A Végállomás Galéria fiataloknak, kezdőknek biztosított kiállítási teret.

Az olykor meglehetősen különleges hangulatú tárlatmegnyitók egyben meghökkentő performance-ok is voltak. Egyszer például ehető alkotások kerültek a falra, a közönség csak néhány percnyi szaglászás után jött rá: pizzából készült képekben gyönyörködött. Egy másik alkalommal ufónak öltözött alakok köszöntötték az érkezőket, sőt a villamosra váróknak is szereztek néhány meghökkentő percet. Az ehhez hasonló happeningek és a hajnalig tartó bulik rengeteg embert vonzottak, de a galériát mégis csak Gerlóczy Gábor jól menő képkeretező-műhelye tartotta el. Egyelőre – a BKV rekonstrukciós munkái miatt – szüneteltetik a kiállításokat a Végállomásban, de a galéria jövője annak ellenére sincs veszélyben, hogy kiállításai anyagából eddig mindössze két műalkotás talált gazdára.

Az I. kerületi Várfok utcában *Szalóky Károlynak* három galériája van. Az első, a Várfok 14. hét évvel ezelőtt nyílt meg, majd ezt követte a tavaly megnyitott Spiritusz és az XO. Mindhárom annak a kezdeményezésnek a része, amely azt szeretné elérni, hogy a Várfok utcából galériás utca váljon. A három kicsi kiállítóteremhez nemsokára csatlakozik egy negyedik, a Budavár Galéria, amely az I. kerületi önkormányzaté lesz. Ha sikerül, a Várba tartó séta galériákon és kávéházakon át vezető program lesz.

– Aki felmegy a Ludwig Múzeumba, a kis galériákban kiállító művészek festményeit is viszontlátja – mondja Szalóky Károly, aki a galériás utcával a kortárs művészet presztízsét is szeretné megteremteni. – Ide kellene szoktatni az embereket, köztük azokat is, akik rendszeresen járnak aukcióra, és ott vásárolnak is.

A Várfok utcában is kevés a fizetőképes vevő. Korábban a turisták is vásárolták a kisebb képeket, de az áraik – a hazai megélhetési költségekkel együtt – ma már a nyugati viszonyokat tükrözik.

– Egy kortárs galéria befuttatása legalább tíz év – mondja az eddig körülbelül száz kiállítást rendező Szalóky Károly. – Az életben maradás egyik feltétele a következetesség: azt, akivel annak idején elkezdtem dolgozni, azóta is képviselem, kitartunk egymás mellett. Van, akitől még egyetlen képet sem adtam el, de továbbra is csinálok neki kiállítást, mert bízom benne, jó művésznek tartom. Az árusítás elkerülhetetlen, de nem boltot csinálok.

A kultúrát fővárosi és helyi önkormányzati szinten kellene támogatni. Nem kizárólag pénzzel, méltányosabb bérleti díjakkal is lehetne könnyíteni a galériák helyzetén – mondják az érdekeltek. Ezzel a művészeket is segítenék, akik műteremből képtelenek eladni munkáikat, hivatalos helyen kiállítva viszont felértékelődnek az alkotásaik. Persze az sem mindegy, melyik galériában jelenik meg a kezdő alkotó.

A kortárs galériák válogatott törzsközönsége nemigen jár aukcióra. A Várfok utcai XO Galériába rendszeresen betérő, három-négyszáz darabos kollekcióval büszkélkedő orvos-professzor szerint ami szép és valódi művészi érték, az elérhetetlen, amit pedig megvehetne, az rossz minőségű. Másik aggálya pedig az, hogy az egyre szaporodó aukciókat nem lehet jó minőségű alkotásokkal bírni.

– Kortárs galériákban vásárolok évente két-három képet. Nem befektetési céllal, hanem hobbiból veszem őket. Minden darabnak funkciója van: amellett, hogy értékállóak, szépek és gyönyörködtetnek. Az új képet meg kell szeretnem. Hazavisszem, felteszem a falra, és ha a szívemhez nőtt, egy hét múlva kifizetem.

Lukács Katalin

Ha eddig még n
rá ideje:

4990.

PHILIPS

PHILIPS HD 1487 GŐZVASALÓ
1000 W teljesítmény, alumíniumtalp, öntisztí
lámpa, hőfokszabályozási lehetőség, ajándék fro

999

5990.-

BRAUN

ztartásban használatos mennyiségeket szolgálunk ki. Amig a készlet tart. Nyomtatási hibáért felelősséget nem vállalunk. Csak háztartásban használatos mennyiségeket szolgálunk ki.

1021

Szalóky Károly: Öreg néni (olajfestmény)

Igazolják jó hírnevüket a pápaiak

Amatőr képzőművészek kiállítása

Pápa mindig híres volt arról, hogy a hagyományokat ápolta.

Ezekről és hasonló gondolatokról beszélgettünk *Egresits Jánossal*, a pápai művelődési központ igazgatójával, mikor a felnőtt képzőművész kör jubileumi tárlatán kalauzolt. Elmondta, hogy ismert művészek voltak a kör megalapítói, vezetői. Főként két művészt említett szeretettel: *A. Tóth Sándort* és *Cziráki Lajost*, akiknek kezdeményezése, irányítása nélkül nem jutottak volna ilyen művészi magaslatra.

Immáron 4—5 éve *Szalai László* vezeti a képzőművész kört, aki középiskolai rajztanár és maga is műveli a képzőművészetet. Szalai László nevét képzőművészeti berkeken belül jól ismerik. Lelkes, segítőkész munkájával találkozhatunk az amatőr szakköri tárlatokon.

A pápai „képzőművész barátok körének" 30 éves jubileuma tiszteletére rendezett kiállításon igazolták jó hírnevüket a pápaiak. Az ódon épület falai között egységes képzőművészeti anyagot mutattak be a szakkör tagjai.

A zsüri teljességre való törekvését dicséri, hogy kevés anyagot engedett kiállítani, mégis választékos, többségében kiváló munkák kerültek a közönség elé.

Az idősebb és fiatal generáció munkái kiegészítik egymást, a különböző irányzatok jól megférnek egymás mellett. A legidősebb kiállító, *Somfainé Pador Mária* képe szelíden illeszkedik *Szalóky Károly* adorjánházi tsz-tag szigorú realista Öreg néni portréja mellé.

Szalai László míves grafikája *Emlékezés Kondor Bélára és Nagy Lászlóra* címmel kiforrt anatómiai tudását dicséri. Tanyasiak című képe megható hangulatával bizonyítja, hogy festői eszközei változatosak.

A kiállítás legkellemesebb meglepetése *Szabó László*, az Elekthermax gyár dolgozójának tűzzománc képei. Stilizált formajátéka, színeinek tisztasága nagyszerű érzést vált ki a nézőből. A Magány című kompozíciója mondanivalójában is a kiállítás legszebb darabja. *Kiss László*, általános iskolai rajztanár linómetszetét, a biztonságos technikai megoldások mellett, hallatlan precizitás jellemzi. A Szekér című kompozíciója a legsikerültebb, egyéni perspektívamegoldása tökéletes.

Az igazán friss művészetet *Angyal Imre* munkáin láthatjuk. Különösen az Önarcképtanulmány című képén. *Ürmös Péter* kiváló jellemrajzi litográfiáit karikaturisztikus elemekkel teszi színesebbé. *Szentmihályi Veronika* színeinek gazdagságával, *Kovács Lajos* hangulatos rajzával, *Borbélyné Varga Éva* tanulmányfejével és a kiállításon részt vevő szakköri tagok képeikkel mind bizonyították a 30 éves jubileumi kiállításon.

Kiss László: Szekér (linómetszet)

Fotó: Lukács László

Mert beigazolódott az is: egy kiállítás színesebb, ha nemcsak hivatásos művészek állítanak ki, hanem bárki tehetséges munkával, a művészet tiszta forrásából merítve elérheti azokat a magaslatokat, amit magának elképzelt.

Veszeli

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓIGYELŐ
1061 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1979 OKT 26

vasós

inak segítségére kív
z alant közölt kivá
HIRDETÉSÜKET, v
munkaidőnkön kívi

nbaton 7.— Ft., ház
sítés, köszönetnyilvá
tt szó kettőnek szán
gkisebb díja 40.— F

vei Lapkiadó Vállalat, 8201 Veszprém Pf. 51.
15. Telefon: 13—250,—251,—252.

a NAPLÓ legközelebbi, szombati (nem kívánt rész
ában a következő szövegű APRÓHIRDETÉST

. . . . . -szer)

át a címmel küldött befizetési csekk megérkezése után
n.

---

név, aláírás

---

979 ..... hó .....n. SZEM. IG. SZÁMA: .....

es mű-
klődni:
r 7/805.

-pályá-
ajánla-
s" jel-
nyves-

tánfutó
külön-
a után.
i u. 9.

potban
rt sür-
Kos-

a IV.,
t. Víz,
klődni:
I. lép-
n. Dél-

eladó.
L. u.
rától.

601-es
Érdek-
g a
n.

Trabant
emele-

eladó.
énvező,

1981-ig
otorral
17 óra
lle u.

rtburg
Bala-
u. 5/a.

Eltartást vállal megbízható középkorú házaspár családi házért. Ajánlatokat: „Rendezzük életünket" jeligére a békéscsabai hirdetőbe kérünk.

Új állapotban lévő pianinó eladó. Érdeklődni: Tapolca, Szent L. u. 13.

Eladó olajoshordó, mély, sport babakocsi, járóka. Érdeklődni: Tapolca, Tavasz u. 11. Varga Sándor.

Asztalosok figyelem! 20 db állíthatós zsalu készítésére vállalkozót keresek. Kovács Tibor Zalaegerszeg, Bazitai u. 82.

Eladó KLF típusú 1,65 négyzetméter fűtőfelületű, sigetelt kazán. Érdeklődni: Ajka, Kilián Gy. u. 56. 16 óra után.

Antik hálószobabútor, kis dohányzó asztal, almárium, vitrin sürgősen eladó részletre is. Ajka, Pf.: 93.

Gyerekszoba bútor 2 személyes és 2x3 méteres modern mintás szőnyeg eladó. Veszprém, Egry u. 35. II. 11.

Vizsgázott fényképész elhelyezkedne Veszprémben. Levelet: „Szakképzett" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Középiskolai matematika korrepetálást és gyermekgondozást vállalunk. Tapolca, Dimitrov tér 9. 1. em. 111.

Felszabadulás úti lakóte-
lakók figyelem! VI-

a

ú-
la,
el.
E.

ű-
m.
r-
n-
lu.

ol-
ek
e-
ita
ó:
lé-
7.

on-
ai,
u.

jó
Le-
el-
ei
oz,
ér

li-
ő-

O-
OK
gy
k.
a.

ó.
ós

dt
d-
p.
út

el-
cs

tű
o-
db
es
ót,
sz

és
á-
á-
en
ke
it-

et
ió.
os-

Beszerelési, javítási, karbantartási munkát vállalok. Kalácska István vízvezetékszerelő kisiparos, érdeklődni egész nap. Cím: Révfülöp, Füredi út 13.

ITT színes képmagnó, vámkezelt eladó. Tel.: 460-396.

Nutriák eladók. Hajmáskér, Széchenyi u. 9. ifj. Barabás. Érdeklődni lehet állandóan.

Betonkeverőgép eladó. Nemesvámos, Vörösoktóber u. 45.

Egy db sodrott, herélt 5 éves ló eladó. Titzl Ferenc Jutas-puszta, Jutas u. 2.

4 db süldő eladó. Márkó, Petőfi S. u. 46.

Sezlon, jó karban lévő, konyhaszekrény, Tisza televízió eladó. Vógel József Veszprém, Szikra u. 31.

Ír Setter kölykök eladók. Érdeklődni: Petőfi Színház porta.

Érett, zsákolt oltottmész kapható. Papkeszi mésztelep. Vargáné.

NDK mély gyermekkocsi eladó. Veszprém, Haszkovó utca 16/E. X/30.

Eladó: kétaknás kályha csővel, piros ribizketövek, birskörtefa csemete. Veszprém, Komarov u. 12/1.

Süldők eladók. Érdeklődni: Veszprém, Völgyikút u. 13.

Gáztűzhely palackkal nyomáscsökkentővel eladó. Veszprém, Kossuth u. 6. XI. 68. Délután.

HÁZASSÁG

Elvált 35 éves nő kizárólag lelkiekre igényes, nyugodt, szép életre vágyó férfi levelét várja házasság céljából. „Rozmaring" jeligére a hirdetésfelvételhez Ajka, Szabadság tér 11.

65 éves, nyugdíjas férfi megismerkedne házasság céljából 60—62 éves korú özvegyasszonnyal. Lakás van. Levelet: „Szép ősz" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

28 éves 160 cm magas csinos, barna, érettségizett, független nő megismerkedne korban hozzáillő férfival házasság céljából. Leveleket: „Családcentrikus, gyermekszerető" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

76 éves férfi keresi korban hozzáillő, lakással rendelkező nő ismeretségét házasság céljából. Levelet: „Fogjuk meg egymás kezét" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz Veszprém, Szabadság tér 15.

Ötven éves, 170 cm magas, fizikailag átlagon felüli egyszerű parasztember vagyok. Balatonra nézó (kb. 800 nm) szerény, kertes házam van. 87 éves édesanyámmal élek, régen elváltam, teljesen független vagyok. Boldogan megosztanám hátralévő életem hozzám hasonló természetű, kissé molett jólelkű, házias és a konyhát is szerető független hölggyel, aki otthonomba jönne hűséges feleségnek. Levelet: „Parasztbecsület" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15.

Megismerkednék 50—55 év közötti intelligens, korrekt, özvegy férfival házasság céljából. Egy gyermek nem akadály. Választ: „Veszprém 026" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz Veszprém, Szabad-

Szalóky Károly festőművész

Szalóky Károly: Határ

Fotó: Szólás László

Képes Vasárnap, 1980. jul. 4.

vidékre is. Budapest, XII., Greguss u. 6.

Kerámiakészítők, kályhásak, samottlapok, samotttéglák eladók. Herend, Kinizsi u. 6.

Ábrahámhegyen Kápolnavölgyi dűlőben dr. Walcz Jánosnál 900 db I. osztályú új, akác szőlőkaró eladó. Érdeklődni: vasárnap délelőtt a helyszínen, levélben, Zalaegerszeg, Felszabadulás utca 4.

Szemfelszedőgép eladó. Veszprém, Zrínyi u. 9. III. em. 4.

Társasház építkezők figyelem! 500 kg teherbírású építkezési felvonó 15 000 forintért eladó. Sándor Cseszneknek.

Középiskolás fiamhoz matematika pótvizsgára való felkészítésre tanárt keresünk. Levelet: „Fiunk" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz Veszprém, Szabadság tér 15.

7 éves szarvasmarha, kb, 20 liter tejet ad, 1 hetes bikaborjúval 28 000-ért eladó. Németh József Kemeneshőgyész, Rózsa utca 6. 8516.

Orosz nyelvi korrepetálást vállalok. Levelet: „Egyetemista" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz Veszprém, Szabadság

220 V-os, 160 literes betonkeverőgép eladó. Veszprém, Alkotmány út 10/A.

Sötét, négyrészes (420 cm) szekrénysor eladó. Gárdos, Veszprém, Nárcisz u. 16.

Matematikából, fizikából pótvizsgára felkészítést vállalok. Lennert Veszprém, Haszkovó út 14/C. IX. em. 59.

Eladó rekamié két fotellal, ágyneműtartóval, ebédlő asztallal. Veszprém, Móricz Zs. u. 3. C. lh. I. em. 4.

40 négyzetméter szőnyegpadló, 60 négyzetméter lambéria eladó. Veszprém, Hunyadi u. 10.

Boroshordók, kisebb, nagyobb méretben, szüretelő kádak, virágdézsák, sózókádak, káposztagyaluk 6-án Ajkán, 10-én Balatonfüreden a piactéren lesznek árusítva.

HÁZASSÁG

160 cm magas, 39 éves, barna, felsőfokú végzettségű független férfi megismerkedne házasság céljából családcentrikus nővel. Anyagiak rendezettek. Levelet: „Piros szegfű" jeligére a Veszprém megyei

Szalóky Károly festőművész

Balatonfüreden, a Nike szálló előcsarnokában látható a pápai festőművész kamaratárlata. — Ismét megcsodálhatjuk Szalóky Károly visszafogott színvilágot hordozó festményeit.

Szalóky Károly: Dűlő.

V. L.: Pápaiak Füreden.
Napló (Veszprém), 1984. szept. 6. 5. old.

SZALÓKY Károly

Rögök egy koporsóra

Szalóky Károly emlékére

Egy fényképet nézegetek, Szalóky Károly parasztköltő, elbeszélő és festő boltozatos homlokú, mosolygóan bölcs képét. Mintha a „holnemvolt"-ból nézne rám az „egyszer volt".

A Marcal fölött című első, 1993-ban megjelent kötetében verseket és elbeszéléseket olvashattam, olyan természetes, belülről fakadó formában, ahogy az élőbeszéd, a mesélőkedv és a költészet összeér a nép tudatában, ahol még van népi tudat. Nyolcvankét éves volt Szalóky Károly, mire kötetben is megismerhették az emberek írásait. Búvópatak-sors. Kénytelen-kelletlen, történelem szabta késlekedés, mégis megőrzött, a művekből sugárzó méltóságteljes tartás.

Aztán 1996-ban magam is segíthettem a jóbarát Tóth Dezsőnek Szalóky Károly második, immár csak verseket tartalmazó kötetét összeállítani. S egyszer alkalmam nyílt vele találkozni volt munkahelyem, a Vetési Albert gimnázium könyvtárában, ahol tanárokkal és diákokkal beszélgetett. Nagyon természetes, eleven észjárású és jó ítélőképességű embernek ismertem meg, aki négy elemi és egy polgári iskolai év szerény műveltséganyagára épített egy könyvek élményéből kialakuló, de gazdag tapasztalattal megkötött alkotó intelligenciát. Szalóky Károly a II. világháború katonájaként világot járt parasztember, az egykori tüzér-bemérő, a padragi bányászsorsot is megpróbált, mert kuláklistára tett íróember, a gyűjtögetve is hazájára eszmélő magyar Veres Péter, Sinka István és Kodolányi János barátságával büszkélkedhetett. Tizenkilenc éves kora óta publikált verseket országos lapokban is. Tán nem híres, ám otthonos tollforgató volt, s ezt az otthonosságot tárta ki írásaiban, nem titkolva keserűségét az elnéptelenedő falu, a sokszor becsapott nép miatt. Hazaszeretetét, értéktiszteletét a felületes álműveltség ítélheti régiesnek, akár konzervatívnak is.

Ha ugyanazt a bölcsességet, ami verseiből, novelláiból sugárzik, egy zen-buddhizmusról szóló elmélkedésben vagy netán az egyik versében említett Tolsztojnál olvasnánk, mindenki fitogtatni való műveltségként idézné. De hát ő csak egy egeraljai öreg bácsi volt, fűvel, virággal szót értő, aki a sárga szirmok csillagaival borított réten úgy járt-kelt, mint valami térdig felhős égben...

Valahogy mindig a végtelenbe torkollott minden versének patakja, de még képeinek tarka gazdagsága is. — Jó éjt, jó ébredést, te „holnemvolt"-ból kikandikáló, „egyszer volt" öregember! — Ha meg akarok békülni ezzel a békülni nem tudó, nem akaró világgal, majd visszalapozok Fifihez, a kisrókához, eltűnődöm a katyori fütyülős kígyó történetén s úgy mártogatom szavaidat, mint gyermekkorom öreg kaszásai a mezőre kivitt jóízű ebédet... Morzsálló kenyerem, az édes anyanyelv beissza mondataidat, s általad is benne él tovább a lószerszám zörrenése, a jószág lármája az árnyék-időben, amelynek kútjához már csak a képzelet jár itatni. Nem is a szavak, hanem tán a szárnyukban surrogó röppenés, a gesztus hitelessége üzen. Kilép a fényképből, a mosolyból, a kavicsfényű homlok domborulata mögül, mert a lélek minél bölcsebb, annál határtalanabb.

Az utak, az emberi utak, persze, véget érnek. „Az ajtók — Tőled tudom — nem mindig nyílnak kies vizekre." Ám nem vész el a porszemnyi ember, hisz a porrá omló göröngy sem válik semmivé, amit most gondolatban — megkésett búcsúzó — koporsódra ejtek.

Kemény Géza

Lengyel Tamás

Amikor az üveghegy mögül

Amikor az üveghegy mögül
előbiceg egy keménykalapos
fura fickó fekete-fehérben
a hangulatomhoz burleszkedik némán
ízlelgeti lelki ödémám
röhögi versemet...

Megkönnyebbült leíró stílus
vége
most már a jól bevált
ám annál érzékletesebb
természeti jelenségekhez térve
e tárgykörből gyűjtögetek
költői képnek párat
így aki nyelvtörőimbe belefáradt...

Amikor a hegyek széthullanak
helyükön csupasz kőtenger marad
magába roskadt építőanyag
hanyag szignójaként a kornak
ahol a felsőbb szférák zenéjére dalolnak
undergroundot
égszínkék partedlis angyalok
csak egy fura fickó fekete-fehérben az
ki mellém oldalog
könnyezik....
ha boldog vagyok

hallod, te Vers — neked annyi

kérek szépen néhány verset
vagy legalább pár atavizmusnyi kis poémát.
már holnapra kéne,
de jövő szerdáig istenbizony megadom.
engedd meg éhdeklődnöm kvázi, hogyan állsz
újabb líhai művek elkövetése tehén.
postafohdultával öhömmel venném néhány
nagy fohmátumú, hemekbeszabott költemény
hozzám töhténő eljuttatását.
verset!

verset
keresek én is. a többi között
volt is valahol egy írás
korábban,
emlékszem jól.
jó volt
talán.
de nem lelem.
hagyom hát, újra diktáljon a vers
bon mot-t és konklúziót.
figyelem!
az impotens szavak haikuba zárt feketepiacán
olcsón adom magam.

Utcai rege

Bolyonganak,
valamit keresnek,
mások ablakain be-belesnek
várva néha egy apró csodát.
Aztán mennek tovább.
S kopik az utcakő.

Otthonaikban fuldokolnak,
vagy jólét és boldogság után loholnak.
Vajh, mindez mire jó?
Hiszen úgyis a pók-képű bakó lesz
a végső jövő.
Kopik az utcakő.

ANUL XVI, No. 5527, Joi 8 Iulie 1943

Viata p

Uniunea" Ardealului cu Ungaria

hogy 1848-ban Kolozsvárott a roma- 1847 október 5-en kimondta, hogy

és tanulságt is le akarják bo-
emigrációs k előtt. Ma, amikor
leveleket k, hogy a magyar
kel ezelőt l több gyermek legyen
című fol n ki-ki nagyobb mű-
suth ált ni, mert ezzel erősíti a
ban ké az értelmiségi pályákon
népra nyok betöltésénél is segít,
mag ótalanul elmenni ilyen je-
ho nellett. Egyelőre csak 46
n ől van szó, mert hiszen főigaz-
gedéllyel talán tíz mégis bejut-
iskolába, a jövőre vonatkozóan
há eltétlenül kell valami megol-
szo *Két tanerő hiányzik állítólag*
mu *nos osztály felállításához*, ezt

vesnek. Pécs elöl jár ez új nevelésben s a tanfolyamnak bizonyára rendkívüli erkölcsi eredményei lesznek.

SZEGED megint nekigyürkőzik annak a problémának, amely a mult század óta foglalkoztatja hol kisebb, hol nagyobb intenzitással a társadalmat és közigazgatást egyaránt: *a cigánykérdésnek*. A kóborló, vándorló sátoros cigányok nemcsak a falvak baromfiállományára, a házak könnyen elmozdítható apró értékeire jelentettek mindig veszedelmet s nem-

meg
kívül
hogy
szoríts
kat ny

SZE

Kézi
meg, n
lalkozh

N. Béla
nek elolva
folyóirato
külpoliti
tönk esz

mit szól hozzá?

A KÜLFÖLDÖN élő németség stuttgarti kongresszusa alkalmával a nemzeti szocialista párt külföldi szervezetének birodalmi vezetője, Bohle körzetvezető a sajtó tudósitói előtt ismertette a külföldi szervezet feladatait és többek között kifejtette, hogy «az államok egész sorában, igy például Litvániában, Norvégiában, Dániában, Esztországban, Lengyelországban, Svédországban, Franciaországban, Hollandiában, Spanyolországban, Csehszlovákiában, Bulgáriában, Görögországban, Jugoszláviában, Olaszországban, Svájcban, Magyarországon és Japánban is fennállanak szervezetek, amelyek hasonlóak a német külföldi szervezethez és részben igen magas személyiségek protektorátusa alatt ügyelnek külföldi hozzátartozóik érdekeire. Angliában bár nincs hivatalosan ilyen külföldi szervezet, de facto azonban ott is létezik olyan szervezet, amely a külföldön élő angolokat magában foglalja.» Bohle körzetvezető ezután kijelentette: «Büszke vagyok rá, hogy ezeknek a külföldi németeknek a vezetője vagyok és tudom, hogy mindenütt a világon, ahol németek vannak, ezek valamennyien nemzeti szocialisták. Ezt a tényt nem lehet többé letagadni!»

●

A REPUBLIQUE velencei jelentése szerint szabadtéri előadásban mutatták be Gabriele D'Annunzio «A hajó» c. darabját. Az előadás ellen Velence biboros patriarkája tiltakozást jelentett be, hivatkozván arra, hogy az egyház D'Annunzio valamennyi művét már régebben indexre helyezte. A biboros patriárka tiltakozását a hatóság nem vette figyelembe és a jelentés szerint a szabadtéri előadáson több előkelő személyiség, igy többek között a génuai herceg és felesége, valamint a bergamói herceg is megjelent.

●

SZÁZ ÉVVEL EZELŐTT, 1838 augusztus 29-én a „Manchester Guardian" egyik olvasója levelet intézett a lap szerkesztőjéhez: „A mult hét péntekén és szombatján — irta — egy Hunter nevü ügynök járt nálunk Cadisheadben és, mint mondotta, lord Egerton megbizásából felmondásokat kézbesitett mindazoknak a lakosoknak, akiknek volt merészségük a liberális jelöltre szavazni a legutóbbi választáson. Azt állitotta, hogy őlordsága nem hajlandó eltürni, hogy a cadisheadi választókat bizonyos egyének befolyásolják. Az érdekelt felek egyike, hogy kikerülje az ilyen felmondásokkal járó előreláthatő bonyodalmakat és kellemetlenségeket, kijelentette, hogy ő tory-érzelmü, amire a lord becsületes ügynöke azonnal visszavonta a felmondást és az illetőt — mint mondotta — a sajnálatos félreértés tisztázása és jóvátétele cimén meghivta a kocsmába, ahol is az illető annyit ihatott, amennyit akart. Talán érdekelni fogja a lap olvasóit, ha közlöm, hogy Cadishead valóban joggal vonta magára a tory-lord haragját, miután harmincegy szavazója közül huszonnégy a liberális párthoz tartozik."

●

GÖRING TÁBORNAGY lapja, az „Essener Nationalzeitung" Posonyból származó információja szerint Pozsony és vidékének lakosságát «zsidó polgárőrség» gyakorlatozásai tartják nyugtalanságban. Ez a polgárőrség a lap jelentése szerint néhányszáz emberből áll; kék inget és vörös nyakkendőt viselnek és fel is vannak fegyverezve. A jelentés megemliti, hogy „ezeket a zsidókat minden vasárnap lehet gyakorlatozni látni a Makabeus-téren".

KÉTSZÁZÉVES ÉLETET IGÉR AZ EMBEREKNEK A LASSU ÉLET ORVOSPRÓFÉTÁJA

London, szeptember 6.

(Az Esti Kurir tudósitójától.) Különös sajtóértekezletet tartott Londonban egy ismert orvos, dr. *Berge*. Az orvos gyermekét mutatta be az ujságiróknak, akiknek előadta, hogy *ennek a gyermeknek kétszáz évig kell élnie*. Az ujságirók természetesen hitetlenkedve fogadták a különös apai jóslatot, amely erre a hihetetlen életkorrekordra itélte az alig négyéves gyermeket. A büszke apa bemutatta az ujságiróknak gyermekét, a kis Simon *Berge*-t. A kisfiu ugy értelmileg, mint testileg fejletlen gyermek, több ujságiró másfél-kétévesnek gondolta. Az apa szerint azonban *éppen ez a testi és szellemi fejletlenség a záloga annak, hogy a gyermek kétszáz évig fog élni.*

Lassan élj!

Az apa, *Berge* dr., a természetes életmód lelkes hive és életmódjának igen sok követője van. Mint már sokan előtte, ő is kiadta a jelszót hiveinek: *vissza a természethez, ha hosszu életet akartok élni.* Hivei külön telepen laknak, amely a «Tejut» sokatmondó nevet viseli. A «Tejut» vándorai visszatértek a természethez: vezérük, *Berge* dr. utmutatásai alapján csak dión, tejen, gyümölcsön és kenyéren élnek.

— Ez a természetes életmód — mondotta az orvos az ujságiróknak —, *a hosszu élet titka.* Diétámmal felfedeztem az örök ifjuság titkát is. Gyermekemen bizonyithatom, hogy gyószerem máris bevált és az emberiség uj, boldog, egészséges korszakának nyitottam kaputt. Gyermekem négyéves, de az idegenek azt hiszik, hogy nincsen több tizennyolc hónaposnál. *Ez a látszólagos fejletlenség az én sikerem titka.* Az általam bevezetett életmód *meglassitja a szervezet fejlődését és ellenállóbbá teszi.*

Berge dr. szerint az emberi életkor aránylagos rövidségének oka az, hogy *tulságosan gyorsan élünk.* Életünk rendkivül gyors ütemével szervezetünk nem képes lépést tartani. Az elhibázott nevelés következtében tulságosan korán kezdünk járni, tanulni és gyermekeink nagyon fiatalok még, amikor beszélni tanitjuk őket. Agymüködésük tulságosan gyors munkára kényszerül. Lehet-e ilyen körülmények között csodálkozni azon, hogy éppen a tulhajszolt életiram következtében tulságosan hamar öregszünk meg és idő előtt pusztulunk el? *Meg kell lassitani az élet egész iramát,* hogy hosszabb életet élhessünk.

Bejelentette *Berge* dr., hogy gyermekén bemutatja a helyes embernevelés módszereit. *Gyermeke testi és szellemi fejlődése igen lassu lesz, hogy jelentős mértékben elmaradjon kortársai fejlettsége mellett.*

— Amikor gyermekem harmincéves lesz — magyarázta az orvos — *huszévesnek látszik majd.* Később ez a különbség még fokozódni fog és egy *egész generációval marad el* majd kortársai mögött a fejlődés szempontjából. Minden okom megvan tehát arra a reményre, hogy *fiam megéri a kétszáz évet* és még ebben a hihetetlenül magas korban is fiatalember lesz.

Kisérleti telep Panamában

Kijelentette az orvos, hogy elhagyja Angliát, mert grandiózus gyermeknevelési kisérlete *megkivánja a sok napfényt.* Saját gyermekével és még tizen öt gyermekkel, akiket hivői biztak gondjaira, *Panama* délamerikai államba vándorol, ahol természetes életmódjának egyik lelkes követője birtokot ajándékozott nevelési kisérlete folytatására. *Ezen a birtokon fogja felnevelni a szakállas, müvészhaju orvos gyermekét és még tizenöt másik kisérleti gyermeket, akiket lassu ütemben fog nevelni* és távoltartja őket a nagy városoktól.

— A városokban — mondotta az orvos — az embereket megkisérti a gyors életiram varázsa és amikor rájönnek, hogy a nagy rohanásnak semmi értelme nincs, hogy szervezetük idő előtt elfárad, megöregszik, akkor késő. Korai öregedés és korai halál vár rájuk. Vissza kell térni a természethez, nemcsak azért, hogy nyugodtan, boldogan éljünk, hanem azért is, hogy *több mint száz évvel meghosszabbitsuk az emberi életkort.* Mint orvos, meg vagyok győződve arról, hogy fiam eléri a kétszáz évet...

A *Paris-soir,* amely szintén beszámol erről a különös sajtóbemutatóról, sajnálattal jegyzi meg, hogy az orvos gyermeknevelési kisérletének eredményéről a tudósitó és a lap olvasói aligha győződhetnek meg.

Szeptember 21-én lesz a főváros első őszi közgyülése

A városházán most készülnek azok a előterjesztések, amelykkel az ősz folyamán foglalkoztatják a különböző önkormányzati szerveket. Az uj fővárosi törvény értelmében szeptember 15-ike előtt rendes közgyülést tartani nem lehet és igy

az első őszi közgyülést csak szeptember második felében tartják.

Az ügyosztályok vezetői, *Szepesváry* tanácsnok kivételével, aki egész nyáron az illetőségi ügyek elintézésével foglalkozott, valamennyien visszatértek szabadságukról és sorra jelentést tesznek *Szendy* polgármesternek a készülő előterjesztésekről.

Szendy Károly polgármester, mint ezt az *Esti Kurir* munkatársának kijelentette, legsürgősebb és legfontosabb feladatának tekinti

a lakásépitési tevékenység fellendités.

Általános az a panasz, hogy az épitkezések terén lanyhulás mutatkozik és igy a főváros vezetősége kötelességének tartja az uj lakások építésének megindítását, és pedig nemcsak azért, hogy a különböző iparágak foglalkoztatáshoz jussanak, hanem azért, hogy *a kis egzisztenciák olcsóbérü lakásokhoz jussanak.* Az ilyen kislakásokban mutatkozik a legnagyobb hiány.

A főváros vezetősége nemcsak a szükséglakások építését folytatja, hanem ezzel párhuzamosan megkezdi a kislakások építését. A kidolgozott tervek szerint négyezer kislakás épitését tervezik a közeljövőben.

A lakásépitési program kidolgozásával egyidejüen készül a főváros jövőévi költségvetése, amelyet *Szendy* polgármester igyekszik *deficitmentessé* tenni. Ez nehéz feladat, mert sok uj kiadási tételt kell beiktatni. A kormányzat részéről azonban a legutóbbi tárgyalás során is olyan kivánság hangzott el, hogy a legridegebb takarékossági szempontokat kell érvényesiteni és

arra kell törekedni, hogy a főváros jövőévi költségvetése is kiegyensulyozott legyen.

A jövő évi költségvetést a 12-es bizottság fogja tárgyalni, amelyet tudvalevően a pénzügyi szakbizottság tagjaiból állitanak össze.

September 21-én tartja első ülését a főváros, amelynek napirendjén szerepel a nyugdijszabályzat, majd *Lamotte* Károly alpolgármester nyugdijazása. *Lamotte* tegnap megjelent a városházán és *Feigler* Károly tiszti főügyésszel tárgyalt, nyilván nyugdijaztatásáról. *Lamotte* az *Esti Kurir* munkatársa előtt megismételte azt a kijelentését, hogy *nyugdiját minden körülmények között jótékony célra forditja.*

Rejtvény-Kurir

MÁGIKUS SZÖVEG

1— 1. Nemzeti Szinház, szeptember 10. Asztalos Miklós: Farkaskaland
2— 8. A hegedü tartozéka
3—10. Rádiómüszó
4—12. Becézett név. Utolsó betüje akár o, akár i lehet
5—14. Japán uszófenomén
6—21. Az ilyen engedélyek kiadása most szünetel
7—23. Kis Terike
15— 9. Földrajzi hely Hongkong térképén. Az egyszerüség kedvéért ki is irjuk: Upeu
16—11. Utód
17—13. Város a Budapest—Bukarest utvonalon
18—18. Gabriel Borkmann
19—22. Van esze
20—24. Kérdőszó

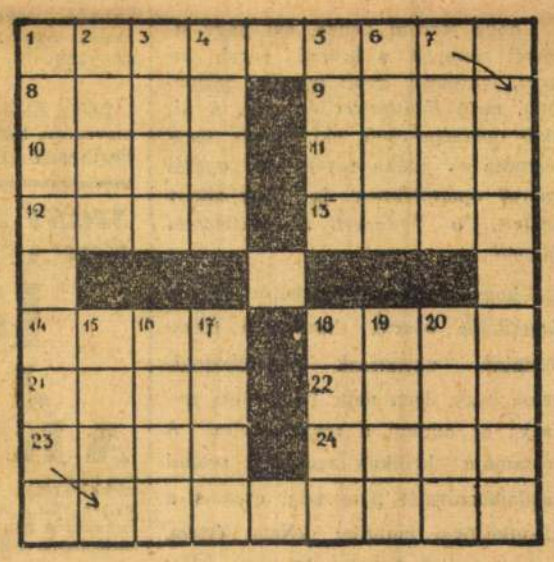

Tegnapi megfejtés: Runciman és Henlein

további részletek

film színház társaság

A teljes Krisztus-oratórium kerül szinre az Operaház megnyitóján

Jelentettük, hogy az Operaház október elsején nyitja kapuit, még pedig a hagyományok szellemében magyar müvel, ezuttal Liszt Krisztus-oratóriumával.

Az Operaház idei szezonnyitó előadása rögtön az uj szinházi esztendő küszöbén nagy eseménnyel szolgál. Az Operaház ugyanis az október elsejei megnyitón a teljes Krisztus-oratóriumot mutatja be.

Mint emlékezetes, Liszt Krisztus-oratóriumát már az elmult szezonban betanulták az Operaház művészei és az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából diszelőadás keretében játszotta az Operaház Liszt művét. Ekkor azonban csak néhány részlet került az ünneplő közönség elé.

Most az Operaház műsorába illesztik a teljes művet. Természetesen a Krisztus-oratórium az október elsejei megnyitó után a játékrend állandó darabja marad.

Budapesten is zenés darab lesz az Angyalt vettem feleségül

Az *Angyalt vettem feleségül, Vaszary* János komédiája annak idején mint prózai darab került szinre a Magyar Szinház szinpadán jelentős sikerrel. Az *Angyalt vettem feleségül* Budapestről azután átkerült Amerikába, ahol az elmult szezon végefelé tüzték műsorra az egyik newyorki Broadway-szinházban. A darabot

tizennyolc hét óta szakadatlanul játsszák

— hiteles jelentések szerint — maximális bevételek mellett.

Az amerikai változathoz remek zeneszámok készültek. Amerikában ugyanis zenével adták elő *Vaszary* szindarabját. Most azután érdekes és ritka dolog történik a Vaszary-darabbal:

a Magyar Szinház igazgatósága visszahozza Newyorkból a darabot Budapestre

és ezzel nyitja meg az Andrássy-uti Szinházat szeptember végén. Amerikai változatban mutatják be, ugyanazokkal a zeneszámokkal, amelyek Amerikában már slágerekként szerepelnek.

A darab uj változatát *Vaszary* János rendezi, a zenekart *Losonczy* Dezső vezényli, a szereplők pedig a következők: *Lázár* Mária, *Törzs* Jenő, *Z. Molnár, Szakáts, Bilicsy, Boross, Fenyvessy* Éva, *Simor* Erzsi, *Ihász* Klári, *Zala* Karola, *Bárczy* Kató és *Pártos* Gusztáv.

MA HALLOTTAM

hogy a Magyar Szinházban Hevesi Sándor gyerekszereplőket sorozott Elmer Rice drámájának, „Az utcá"-nak előadására. Huszonkét apróság jelentkezett a sorozásra, akik között akadtak valóságos kész szinészek is, de bizony volt köztük egy-kettő olyan, aki beszélni sem tudott. A gyereksorozás alatt egy ilyen aprósághoz, aki a nevét sem tudta kimondani, valaki felszólt a nézőtérről: „Melyik sziniiskolát végezted, kisfiam?"

hogy Polo *Rivels* szeretetteljes levélben hivta meg nyárvégi pihenőre *Fényes* Györgyöt, a cirkusz igazgatóját családjával együtt Páris melletti villájába.

hogy ma délelőtt a Royal Szinházban ünnepiesen fogadták az uj igazgatót, Kertész Dezsőt, aki átvette „hivatalát". Holnap megkezdik a renoválási munkákat és hétfőn már próba lesz Szécsen Mihály és Szántó Armand uj darabjából, amelynek Dayka Margit lesz a főszereplője.

hogy a szép, fiatal szinésznő, ugy látszik, ismét menyasszony lesz. Legalább is ma délelőtt megjelent az ismert belvárosi ékszerésznél, akit arra kért, hogy a jeggyürüjébe az elmult esztendőben belevésett nevet és dátumot tüntesse el s a jeggyürübe vessen uj dátumot, uj névvel.

hogy a Szolnokon szereplő szegedi társulat legutóbbi előadására kitüzött *Mezei pacsirta* cimü operettet *Fényes* Kató mentette meg, aki beugrott a hirtelen megbetegedett *Jurik* Ica szerepébe. A szinésznőnek nagy volt a sikere, az igazgatóság hálából nindjárt odaadta neki a *Csárdáskirálynő* Stázi szerepét.

hogy a Nemzeti Szinház idei első nyilvános főpróbáját pénteken délelőtt féltizenegy órakor tartják meg. Ekkor kerül a főpróba közönsége elé Asztalos Miklós drámája, a Farkaskaland.

hogy a *Városi Szinház* egyik kirakatablakát az éjszaka folyamán *betörték és László Lola nagy fényképét elrabolták.* A szinházi benfentesek már nyomában vannak a tettesnek, aki egy lángoló szivü tisztelője a fiatal szubrettnek.

hogy Korányi Zoltán, a Royal-étterem tulajdonosa vendéglőt nyit Londonban.

hogy *Rácz* Irén magyar festőművésznő a newyorki West 72-ik utcai Oliver Cromwell-szállóbeli lakásán megmérgezte magát. *A méreg azonnal megölte.* Halála a newyorki magyarok körében mély részvétet keltett.

hogy *Marton* Lenke, aki nagy sikerrel szerepelt a brünni, berni, luzerni, lausannei, genfi operák szinpadain, most *Budapestre érkezett.* A kitünő operaénekesnő, aki hangja, megjelenése és játéka révén az operai igényü operettekben is nagy sikert aratott, *a budapesti szerződtetésről tárgyal.*

hogy a hires előlegkérő szinész Amerikába készül. Barátai a törzsasztalnál ugyancsak csodálkoznak azon, hogy ilyen nagy fába vágta fejszéjét és elindul a tengerentulra. A rosszmáju kritikus azonban semmi csodálkoznivalót nem talál ezen s a következőket mondja: «Nem értem, mit csodálkoztok ezen. Ma nem megy ritkaságszámba, hogy *van ki felkél és sirva megyen, uj bont keresni tul a tengeren.*»

Megnyilik a Müvész Szinház

Értesülésünk szerint rövidesen befejeződnek azok a tárgyalások, amelyeket Siklóssy Pál folytat a Szinházbérlő Részvénytársasággal a Müvész Szinház bérletére. Amennyiben a tárgyalások sikerre vezetnek, a Müvész Szinház uj vezetés mellett október első napjaiban nyitja ki kapuit és első ujdonságul egy magyar operettet mutat be.

SZINHÁZI MŰSOR

Nemzeti Szinház (½8). Péntek: *Bánk bán,* szombat és vasárnap este: *Farkaskaland.*

Nemzeti Kamara Szinház (8). Szombat és vasárnap este: *Hazajáró lélek.*

Városi Szinház (4, 8). Minden este, csütörtök és vas. d. u.: *Ide gyere, rózsám.*

Terézkörúti Szinpad (5, ¼10). Minden este, csütörtök és vasárnap délután: *Megsértették a minisztériumot.*

Komédia (½5, ½9). Minden este, csütörtök és vasárnap délután: *Bikavonat.*

Magyar Müszinkör. Minden nap ¾5: *Páros élet a legszebb a világon.*

RÁDIÓ MŰSOR

Állandó műsorszámok Budapest I-en hétköznapokon. 6.45: Torna. 7.20: Étrend. 10.00: Hirek. 12.00: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.40: Hirek. 1.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.40: Hirek, étrend, élelmiszerárak. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hirek. 12.05: Hirek.

Kedd, szeptember 6

BUDAPEST I.

Délután. 2.50: Müsorismertetés. **4.10:** Asszonyok tanácsadója. **5.00:** Cigányzene, közben felolvasás. **6.00:** Iparügyi előadás. **6.20:** Báró Berg Günther észak- és délamerikai dalokat énekel. **6.45:** Séta a Lakberendezési és Háztartási Vásáron. **7.25:** Szalonzenekar.

Este. 8.30: Somlay Artur erdélyi verseket ad elő. **9.05:** Liszt-müvek lemezeken. **10.10:** A holland királynő uralkodásának negyvenéves jubileumára rendezett ünnepség. **10.45:** Katonazene.

BUDAPEST II.

6.30: Balalajka. **7.30:** Földmivelési előadás. **8.00:** Ügetőversenyeredmények. **8.30:** Hanglemezek. **9.10:** Angyal Árpád jazz-zenekara.

Szerda, szeptember 7

BUDAPEST I.

Délelőtt. 7.00: Hanglemezek. **10.20** és **10.45:** Felolvasás.

Délután. 12.05: B. Fehér Miklós hegedül. **1.00:** Beszkárt-zenekar. **4.15:** Diákfélóra. **5.00:** Hanglemezek. **5.30:** Rátz Kálmán előadása. **6.00:** Sándor György kétmanuálos zongorán játszik. **6.30:** Vitéz Somogyvári Gyula előadása. **7.00:** A három Erkel cimmel rádióábránd. (Viaszlemez.)

Este. 9.10: Szalonzene. **10.00:** Heinemann-jazz. **10.35:** Watson Kirkconel kanadai egyetemi tanárral beszélget Fedák Ágota. (Viaszlemez.) **11.10:** Cigányzenekar.

BUDAPEST II.

7.00: Előadás. **7.30:** Tury Elemér csevegése. **8.00:** Oboahangverseny. **8.35:** Beethoven-müvek hanglemezeken.

MOST JELENT MEG!
KOVÁCS GABRIELLA
1800 JAZZ AKKORD
zsebkönyvének II. kiadása, melyből ugy a naturalisták, mint a koltaolvasók bármely hangszeren maguk szerkeszthetik meg minden melódiának, nótának, csárdásnak, tánczenének kiséretét!
Leszállitott ára P 1.80.
Vidékiek a pénzt portókimélés céljából előre küldjék be!
Kapható az ESTI KURIR kiadóhivatalában. Budapest, Vilmos császár-ut 34. Tel.: 12-54-05

AZ ELSŐ BEMUTATÓ
Lukács Margit és Jávor Pál Asztalos Miklós „Farkaskaland" cimü drámájában a Nemzeti Szinház szinpadán.

Ma megkezdték a szigeti szinpad leszerelését

A Margitszigeti Szinpad befejezte szezonját. Meg kell állapitani, hogy az első budapesti állandó szabadtéri szinház első szezonja jól sikerült: *a Szentivánéji álom* a szabadtéri előadások történetében nálunk páratlan, huszonötös előadás-szériát ért el és nagy sikere volt a *János vitéz*-nek is, amely előadásait azonban a már beköszöntő őszi időjárás megzavarta.

Ilyen időjárási zavarral fejezte be a szezonját is a szigeti szinpad: a *János vitéz* tegnap esti előadását a bizonytalan idő miatt nem tarthatták meg és — ezzel a szezon be is fejeződött.

A szigeti szinpadon ma délelőtt már munkások jelentek meg, akik a télre biztos védelmet nyujtó raktárhelyiségekbe szállitják a szinház felszerelését. A széksorokat részint a nézőtér alatt lévő alagsorban, részint városi raktárhelyiségekben helyezik el, a zenekart hatalmas ponyvákkal boritják le és — Titánia és János vitéz nyári birodalma megkezdi téli álmát.

Szobrokat faragott baltával a sziklából egy őstehetség

Érdekes őstehetséget fedezett fel a *Szinházi Élet* munkatársa. Mezőkövesdtől két óra járásnyira, Gömbösfalva mellett egy névtelen hegyen különös érdekes *sziklákba és sziklákból faragott szobrokat és dombormüveket talált.*

A meglepően művészi szobrok egy gömbösfalvai földmüves, *Szalóki* Márton alkotásai. *Szalóki* Márton csodálatos munkát végzett a falu melletti névtelen hegyen, amelynek mostani nevét is ő adta: elnevezte *Istenlátóhegynek.* A földmives baltával és török bajonettel vágta a sziklába szobrait, amelyek meglepő művészi érzékről tanuskodnak. Nemcsak szobrokat faragott a földmüves a hegy szikláiból, hanem alagutakat, pincéket vájt a sziklákba. Igy a hegy oldalába *egész kis templomot vágott.* Két teljes esztendeig éjjel-nappal bent lakott az alagutban és gyertyafénynél dolgozott. A hegybevájt «templom» falait is televéste szobrokkal, oltárrá *Petőfi* szobrát faragta ki.

Szalóki Márton elmondotta az ujságirónak, hogy *álomlátás hatása alatt* határozta el, hogy szobrokat vág a névtelen hegybe. A szoborfaragó földmüves munkájában meg is rokkant, *szemevilágát elvesztette.* A felfedezés nagy feltünést kelt müvészkörökben.

Feld tata is beleszól a gyerekek szinpadi szerepeltetésébe

Mostanában sok szó esik arról a készülő miniszteri rendeletről, amely *meg akarja szüntetni a gyerekek szinpadi szerepeltetését.* Az egyes pedagógusok szerint ugyanis a szinpadi elfoglaltság hátráltatja a gyerekeket a tanulásban. Az ügyben most megszólal a 89 esztendős *Feld tata,* aki pontosan ötven esztendővel ezelőtt teremtette meg *az első gyerekszinházat* Budapesten. Mint illetékes, a következőket mondja:

— Gyermekszinházam közmondásossá lett mindenki előtt. A legszebb, a legtanulságosabb mesedarabokat adtam elő. Gyermekszinházamból a multban és jelenben számtalan nagy karrier indult ki. Helyszüke miatt csak egyeseket emlithetek meg: *Beregi* Oszkár, *Gazsi* Mariska, *Kornai* Berta, *Turcsányi* Olga, *Kápolnay* Irén, *Sebestyén* Géza, *Tihanyi* Vilmos, *Föld* Auréi, *Föld* Mátyás és Irén, az ujak közül *Bársony* Rózsi, *Füzes* Anna, *Pataky* Mici, *Vágó* Märy, *Somló* István, *Kertész* Gábor, *Békássy* István, *Matány* Antal, *Bihary* Nándor és *Brodszky* Miklós.

— A szinészetet, mint a müvészet bármely ágát, *legjobb már gyerekkorban elkezdeni.* Nagyon fontos, hogy a gyermek szinészképzése hivatott kezekben legyen. Az emlitett müvészek nevei bizonyitják, hogy előmenetelüket nemhogy gátolta volna, hanem nagyban elősegitette a korai szereplés. Iskolatanulmányaikat sokkal nagyobb kedvvel végezték, ha nem fojtották el tehetségük csiráját. Gyerekszinházamat az én intencióim szerint most *Rózsi* leányom vezeti. A gyerekszinház, ahol nemes, oktató, szép meséket játszanak komoly müvészi stilusban, a gyermekközönségnek és a szereplőknek csak hasznára válhat.

A DEBRECENI DIOGENES

Varga Imrének hívják, 63 éves és debreceni lakós. Ha valaki lakcímének közelebbi megjelölését kérné, bizonyára zavarba jönne, mert utcát és házszámot nem tudna mondani. Házszámot annál kevésbbé, mert nem házban lakik, nem is a szabad ég alatt, nem is sátorban, mint a nomádok, hanem egy ócska, széles boroshordóban, melynek repedéseit betapasztotta, beszerzett egy kofaernyőt, ezt este és esős időben a hordó tetejére helyezi és így lakik tavasz óta. Amint látjuk tehát, komfortban nincs hiány, még pedig egyszerűsített komfortban, mert egyetlen helyiségből áll a lakószoba, a fürdőszoba, a pince, padlás, cselédszoba és a konyha. Semmi sem új a nap alatt és nem új ötlet a debreceni Varga bácsi hordólakása sem. Diogenes, a görög bölcs körülbelül kétezerháromszáz esztendeje tréfálta úgy meg az athéni háziurakat, hogy egy hordó segítségével szabadult meg a lakbérfizetés gondjaitól. A görög bölcsről azt is olvassuk, hogy még poharat sem használt, amit azonban a józan eszű Varga bácsiról nem tételezünk fel. Diogenes bizonyára nem ismerte a kadarkát, a csopakit, a badacsonyit, különben cinikus létére sem vetette volna el az ivópoharat. Varga bácsi szemei előtt aligha a cinikus bölcs példája lebegett, amikor az üres boroshordóba beköltözött, mert nyilván sohasem hallott erről az ókori elődjéről, sőt valószínű, hogy hírét sem hallotta Antisthenes cinikus iskolájának. Rút anyagiak játszhattak közre Diogenes II. meglepő lakásválasztásában. Azokat az emberbarátokat, akiknek a szíve összeszorul Varga sorsán, sietünk megnyugtatni, Diogenes II. éppen úgy nem nyitotta panaszra száját a különleges lakás miatt, mint ahogyan Diogenes I. zokszavát sem jegyezte fel a történelem. Elvégre, ha alaposan fontolóra vesszük a dolgot, Varga bácsi hordója relative semmivel sem rosszabb és hátrányosabb például egy újlipótvárosi úgynevezett modern lakásnál. Nyáron éppen olyan forró, télen éppen olyan hideg, télen-nyáron éppen olyan szűk. Viszont megvan az az előnye, hogy összehasonlíthatatlanul olcsóbb.

(n. a.)

— **Japán is összegyüjti a hulladékot.** A japán kereskedelmi minisztérium vállalatot alapított kétmillió yen alaptőkével (kb. 3,500.000 pengő) *ócskavas, vörösréz, aluminium és gumihulladékok gyüjtésére és hasznosítására.* Az összes közigazgatási hatóságok hulladékgyüjtőheteket rendeznek, amelyeken hivatalos gyüjtők házról-házra járva szedik össze a hadicélokra használható hulladékanyagot.

— **Orvosi hír.** Dr. *Zalán* Sándor bőr- és nemibajok, valamint a kozmetika szakorvosa szabadságáról visszaérkezett és d. u. 5—este 9-ig I., Krisztina-tér 7. alatt szakrendelését folytatja.

— **Bajtársi találkozó.** A volt budapesti m. kir. 1. honvédtüzérezred Bajtársi Köre október 1-én, szombaton este ½8 órai kezdettel bajtársi összejövetelt tart a „Makkhetes" felső vendéglő különhelyiségében, Rottenbiller-utca 32.

— **A POLGÁRMESTER RENDELETE A LÉGOLTALMI ÓVÓHELYEK LÉTESÍTÉSÉRŐL.** A polgármester szept. 28-án kelt rendeletében intézkedett aziránt, hogy a lakók életvédelmét szolgáló óvóhelyek létesítéséhez szükséges építési engedélyek iránt előterjesztett kérelmeket a polgármesteri III. (városrendezési és magánépítési) ügyosztály haladéktalanul, legkésőbb 24 órán belül intézze el. A polgármester ezúton is felhívja a lakóházak (épületek) tulajdonosainak (birtokosainak) figyelmét arra, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter rendelete szerint a lakóház (épület) tulajdonosának (birtokosának) kötelessége előkészíteni a lakók életvédelmét szolgáló óvóhelyeket.

— **Az amerikai gyermekek rádiódajkája.** Egy huszonnyolcéves amerikai nő, Wicker Irén azzal az érdekes eredménnyel dicsekedhetik, hogy minden este ő altatja el az Északamerikai Egyesült Államok gyermekeit. A fiatal hölgy maga is anya és oly kedvesen énekel bölcsődalokat, oly helyesen mesél a kicsinyeknek, hogy az egyik nagy amerikai állomáshálózat állandó műsoradásra kérte fel. Népszerűsége vetekszik a legnagyobb mozisillagokéval. Legérdekesebb a dologban az, hogy a rádiódajka saját gyermekeit is beállítja a műsorszolgálatba, amennyiben a rádiómikrofon gyermekeinek bölcsője mellé van állítva.

— **Egy elromlott síp háborús pánikot keltett Montrealban.** Montrealban háborús rémületet idézett elő egy váratlanul kitört *pokoli füttyhangverseny.* Az éjszaka csendjét velőkig ható, hosszantartó sipolás zavarta hirtelen meg és nemsokára a gyárak gőzkürtjei, villamosszirénái, gépkocsitülkök és harangok vegyültek a fülhasogató zenebonába. A lakosság váratlan légitámadástól tartva, páni félelmében *pincékbe és tetőzetekbe menekült* és az utcákon futótűzként terjedt el a hír, hogy *kitört az új világháború* és ellenséges repülőrajok közelednek a városhoz. Végre kiderült, hogy *egy mozdony gőzsípjának megakadt szelepe okozta a kísérteties sipolást,* amelyhez idővel a szirénák csatlakoztak és ez robbantotta ki a háborús rémületet.

— **Rádióműsor a Maginot-vonal katonáinak.** Poste Parisien, a nálunk is jól hallható francia rádióállomás minden héten háromszor és pedig francia időszámítás szerint 11.30-kor (a mi időszámításunk szerint 12.30-kor) szombaton, vasárnap és hétfőn külön műsort ad a Maginot-vonalban levő katonáknak. A műsor félóráig tart és azt a katonák kívánságlevelei alapján állítják össze.

— **A „Harcos Istentelenek" készülnek a háborúra.** Mint Moszkvából jelentik, a harcos istentelenek szövetségének számos csoportja katonai gyakorló-túrnusokat állított fel, amelyeknek során a tagok bombavetésben és a gépfegyver kezelésében nyernek szakszerű kiképzést. A szövetség vezetősége ezt az intézkedést azzal indokolta meg, hogy ha netán háboru törne ki, akkor a harcos istentelenek nevükhöz méltóan minden országban egyesülnek az atheizmus zászlaja alatt, hogy megvédjék a világban a „szabadságot" és diadalra juttassák az atheizmust. *(KKK)*

— **450.000 kilométer — baleset nélkül.** Lord *Asfield,* a londoni személyszállítótanács elnöke, biztonsági díszéremmel tüntetett ki száz londoni autobuszvezetőt, akik tizenöt év alatt több, mint *450.000 kilométert tettek meg kocsijaikkal egyetlen baleset nélkül.*

— **Halálozás.** Özv. *vágfalvi Quittner* Zsigmondné, szül. *Szurday-Weiss* Minka Anna, a néhai kiváló műépítész özvegye szeptember 28-án elhunyt. Temetése 29-én délután fél 5 órakor lesz a Kerepesi temetőben lévő családi sírboltba a róm. kat. anyaszentegyház szertartása szerint.

— **Őrült iramban önmagát kergette egy rendőri autó.** Rock Hill délkarolinai városban egy, az utcán cirkáló rendőrgépkocsi rádión utasítást kapott, hogy *fogjon el haladéktalanul egy kocsit,* amely ellen több feljelentés érkezett, mert *veszedelmes módon száguldozik őrült iramban az utcákon.* A kocsiban ülő rendőrök azonnal megindították a hajszát, de nem akadtak a vétkesek nyomára. Végre a kocsivezető a feljelentésbe pillantva, nem csekély derültséggel állapította meg, hogy *kocsijának száma megegyezik a feljelentett gépkocsiéval.*

„A tulaj bevonulása miatt zárva"

Lépten-nyomon ilyen feliratokat látni a lehúzott és bezárt párisi üzletredőnyökön

— **Gázvédelmi előadások orvosok részére.** Az EPOL szeptember 29-én, csütörtökön este orvosok részére gázvédelmi előadást tart. Előadók: dr. *Hajdu* István Budapest székesfőváros tisztiorvosa, aki *„Harcgázsérülések megelőzése"* címmel és dr. *Rátz* Lajos mentőfőorvos, aki *„Harcgázsérülések tünetei és kezelése"* címmel tart előadást. Az előadások helye: Budapest, IV., Veress Pálné-utca 9, este 8 órai kezdettel. Orvosvendégeket a társaság szívesen lát. Az előadásokon csak orvosok vehetnek részt.

* **Engedélyezték az iskolákban a töltőtoll használatát.** Diák-töltőtollak reformzsinórláshoz is 2 P-től. Minerva Papírház, Kossuth Lajos-utca 20.

A Nagy Háború Emléklapjai

Szeptember 29

1915.

A cs. és kir. 4. huszárezred (Nagyszeben) Némethi Damaszkin István tart. zászlós egy felderítő járőrrel Rakowicza község felderítésére küldte ki. Damaszkin megrohamozta a községben lévő oláh gyalogságot, majd a községtől nyugatra előnyomulva, egy tüzelőállásban lévő üteget talált. Huszárjaival azonnal lóról szállt, tűzharchoz fejlődött, megközelítette az üteget és közvetlen közelről tűzzel lepte meg annak legénységét. Az ellenség fejveszetten menekült. Damaszkin járőrével hat darab 10 centiméteres ágyút, 12 lőszeres kocsit zsákmányolt s később a szomszéd községből szerzett fogatokkal a hadizsákmányt Telek községbe vontotta. Ezért a fegyverténye'ért arany vitézségi éremmel tüntették ki.

1917.

A m. kir. budapesti 1. népf. gyalogezred az olaszok ellen viselt hadjárat folyamán a cs. kir. 53. gyalloghadosztály kötelékében harcolt szeptember hó közepétől október 24-ig. Szeptember 29-én a Podlaka közelében betört ellenséget Dávid György népfelkelő törzsőrmester rohamosztagával hátbatámadta, visszaverte, majd menekülésszerű visszavonulásra kényszerítette. Ennek a támadásnak volt köszönhető, hogy az ezred állásait megtarthatta.

— **Nem indul vasárnap az aranyvonat!** A *Magyar Kurir* jelenti: A Szent Jobb országjárásának október 2-iki útját későbbi időre halasztották.

— **Érdekes vendéglős-kiállítás Bécsben.** Most nyilt meg Bécsben az *alsó-nagynémet vendéglős és fogadóipari kiállítás.* A kiállításon nemcsak a két említett ipar, hanem valamennyi rokonipar is bemutatja a legkiválóbb teljesítményeit. Különösen érdekesek a modern konyhai felszerelések, bútorok, szőnyegek, függönyök, egészségügyi berendezések, fürdőszobák és irodai berendezések. Külön részben kerülnek bemutatásra Ausztria legkiválóbb borfajtái, továbbá a pék- és cukrászipar termékei. A közönség különösen nagy érdeklődéssel látogatja *a kiállítás történelmi részét,* amelyben a régi időkből származó művészi korsókat, kannákat, kézzel írott étlapokat, régi okiratokat stb. állítottak ki.

— **Nem azonos.** *Holczer* Gyula kereskedelmi utazó annak a közlését kéri, hogy nem azonos a *8 Órai Ujság* tegnapi számában szereplő *Holczerral,* akit szovjetbarát kijelentései miatt letartóztattak.

Halló! Rádió Budapest

Csütörtök—péntek

Szeptember 29:

BUDAPEST I.:

4.15: „Őszi receptek." Héjjas Pálné előadása. — **4.45:** Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — **5.00:** „Rosszul használt növénynevek." Méhes Gyula egyetemi magántanár előadása. — **5.30:** Cigányzene. — **6.00:** „Szepesi festők a XVII. század óta." Kőszeghy Elemér múzeumigazgató előadása. — **6.30:** Kovács-Baldi Miklós énekel, zongorakísérettel. — **7.00:** A földmüvelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. — **7.15:** Hírek szlovák nyelven. — **7.25:** Hírek. — **7.40:** A Mária Terézia I. honvédgyalogezred zenekara. — **8.20:** Mátray Erzsi előadóestje. — **9.00:** Hírek. — **9.20:** Szabó Kálmán és jazz-hármasa játszik. — **9.55:** Időjárásjelentés. — **10.00:** Waldbauer—Kerpely vonósnégyes. — **11.00:** Hírek német és olasz nyelven. — **11.10:** Hírek. — **11.20:** Hanglemezek. — **00.05:** Hírek külföldi magyarok számára.

BUDAPEST II.:

6.05: Cigányzene. — **6.30:** Angol nyelvoktatás. — **7.00:** Hanglemezek. — **7.30:** „Álom és valóság az angol festészetben." (Turner és Constable.) Farkas Zoltán előadása. — **8.00:** Hírek, ügelőversenyeredmények. — **8.25:** A Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara. — **8.55:** Hanglemezek.

Szeptember 30:

BUDAPEST I.:

6.45: Torna. — Utána: Hanglemezek. — Kb. **7.20:** Étrend, közlemények. — **10.00:** Hírek. — **10.20** és **10.45:** Felolvasás. — **11.10:** Nemzetközi vízjelzőszolgálat. — **12.00:** Déli harangszó, időjárásjelentés. — **12.05:** Az Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. — Közben kb. **12.30:** Hírek. — **1.20:** Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. — **1.30:** Cigányzene. — **2.35:** Hírek. — **2.50:** A rádió műsorának ismertetése. — **3.00:** Árfolyamhírek, piaci árak. — **4.15:** A rádió félórája. — **4.45:** Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. — **5.00:** Táncelemezek. — **5.20:** Dömötör Lajos fuvolázik, zongorakísérettel. — **5.50:** Sportközlemények. — **6.00:** Bajkó Éva és Palea Anni kétzongorás műsora. — **6.30:** „Mit igértek a csehek a világnak 1919-ben." Pethő Sándor felolvasása. — **7.00:** Hírek. — **7.15:** Szlovák hírek. — **7.25:** Táncelemezek. — **7.45:** A rádió külügyi negyedórája. — **8.00:** Operettrészletek a régi Népszínház műsorából. — **9.30:** Hírek, időjárásjelentés. — **9.55:** Cigányzene. — **10.45:** „Mit tud a mai Anglia Magyarországról." C. A. Macartney oxfordi kutatótanár nyilatkozik Magyarországról és magyar vonatkozású müveiről. (Visszafvétel.) — **11.00:** Hírek angol és francia nyelven. — **11.10:** Hírek. — **11.20:** A rádió szalonzenekara. — **00.05:** Hírek külföldi magyarok számára.

BUDAPEST II.:

5.30: Tessler Tivadar énekel, zongorakísérettel. — **7.00:** Gyorsírótanfolyam. — **7.25:** „Mindennapi élet Jávában." Unghvári Kálmán előadása. — **8.00:** Hírek. — **8.25:** Hanglemezek.

Díszkardot kapott katonáitól az albán király

Tirana, szept. 29.

(A 8 Órai Ujság tudósitójától)

A királyság kikiáltásának tizedik évfordulója alkalmából az albán hadsereg tisztjei *I. Zog királynak remekművü díszkardot ajánlottak fel hálájuk és odaadásuk jeléül.*

Romanelli ezredes a Magyar-Olasz Bank elnöke

Hónapok óta különböző formában jelent meg az a hir, hogy *Éber* Antal országgyülési képviselő, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke megválik a *Magyar-Olasz Banknál viselt elnöki tisztségétől* és ezzel kapcsolatban a legkülönbözőbb kombinációk merültek föl a banknál bekövetkező személyi változásokról. Ezeket a hireket a Magyar-Olasz Bank tegnap megtartott rendkivüli közgyülése teljes mértékben igazolta, amennyiben az elnöklő báró *Madarassy Beck* Gyula dr. felolvasta Éber Antal lemondó levelét, amelyben kijelenti, hogy távozásának egyedüli oka, hogy *közéleti munkássága és a banknál betöltött tisztsége között összeférhetetlenséget lát fennforogni.* A közgyülésen megjelentek mély meghatottsággal búcsúztak Éber Antaltól, akit a *Banca Commerciale Italiana* nevében *Gr. Uff. Dott Giuseppe Zuccoli* búcsúztatott meleg hangon, megemlékezve arról a szeretetről és megbecsülésről, amely az intézetet Éber Antal személyéhez fűzte.

A Banca Commerciale Italiana hálájának és megbecsülésének kifejezéséül, mondotta Zuccoli, szivesen járulok hozzá az igazgatóság részéről előterjesztett amaz indítványhoz, hogy Éber Antal működésének emlékére *két alapítvány létesittessék;* ezek közül az egyik 50.000 pengő összegben a bank tisztviselőinek jóléti alapját fogja szolgálni, mig egy másik 25.000 pengő összegben a budapesti olasz iskola oly növendékeinek jutalmazását fogja szolgálni, akik az olasz-magyar gazdasági közeledés tanulmányozása körül mutattak fel eredményt, végül a bank 25.000 pengő adománnyal fogja a Magyar Közgazdasági Társaságot támogatni, ezáltal is kifejezésre óhajtván juttatni, hogy mily nagy sulyt helyez az Éber Antal által nemcsak a banknál, hanem a gazdasági tudomány terén kifejtett munkásságnak elismerésére is.

Ezt követőleg a közgyülés *az igazgatóság új tagjaivá Gr. Uff. Guido Romanelli* olasz kir. ezredes és *Cav. Silvio Ruberti* urakat, a felügyelőbizottság tagjává pedig *Comm. Dott. Mario Luporini* urat megválasztotta. *A közgyülést követő igazgatósági ülésen Guido Romanelli olasz kir. ezredest az intézet elnökévé választották meg.*

Romanelli elnök hálásan köszönte meg a közgyülésen és az ezt követő igazgatósági ülésen megnyilvánult kedves fogadtatást és szivélyes üdvözlést s meleg szavakkal emlékezett meg Magyarország iránti szeretetéről, örömének adva kifejezést afelett, hogy közel két évtized után módjában van újból Magyarországon tevékenységet kifejteni.

A Nagymaros-visegrádi átkelési hajójáratok téli menetrendje

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Rt. igazgatósága közli, hogy a Nagymaros és Visegrád közötti átkelési hajójáratokat folyó évi október 2-ától kezdve a MÁV által e napon életbeléptetett téli menetrendhez alkalmazkodva járatja, ugy, hogy azok az emlitett két hajóállomáson kifüggesztett menetrend szerint a Nagymarosra érkező és onnan induló vonatokhoz csatlakoznak.

GALAMBLÖVÉSZET

Ázsiába akart gyalogolni két magyar diák...

De már Dunavecséről hazazsuppolták őket

Kalocsa, szept. 29.

(A 8 Órai Ujság tudósítójának telefonjelentése)

Birta Sándor dunavecsei gazdálkodó ma reggel a szőlőskertjében két fiatal diákot talált, akik a szénaboglyában mélyen aludtak. Amikor felkeltette és vallatóra fogta őket, kiderült, hogy M. Sándor és T. József budapesti gimnazisták kerültek meg, akik kalandvágyból megszöktek hazulról és gyalogszerrel el akartak jutni Ázsiába. De csak Dunavecséig jutottak, ahonnan a csendőrség visszaküldte őket aggódó szüleikhez. Az egyik fiu apja fővárosi tisztviselő, a másiknak az anyja egy állami nyugdíjasnak az özvegye.

Százezer frank zsákmánnyal Magyarországra szökött a féllábú svájci betörő

— A 8 Órai Ujság tudósitása —

A genfi rendőrség ma értesitette a budapesti rendőrség bűnügyi osztályát, hogy a genfi Disconto Bankban történt vakmerő kasszafúrás tettese, a féllábú veszedelmes nemzetközi betörő, Jean *Fedrier, több mint százezer svájci frankos zsákmányával valószinüleg Magyarországra szökött.*

Nemrégen vakmerő kasszafúrás történt a Disconto Bankban. *A betörők a bank portását elaltatták, elvágták a riasztókészülékeket, felnyitották a páncéltermet és hozzáfogtak a rekeszek feltöréséhez.* Munkájukban azonban egy véletlen megzavarta őket, úgy, hogy az egyik trezorból csak 100.000 svájci franknyi bankjegyet tudtak magukkal vinni. A svájci rendőrség megállapította, hogy egy hirhedt féllábú nemzetközi betörő volt a tettes. Különböző jelekből arra következtetnek, hogy Jean Fedrier Magyarországra menekült és ezért kérték most fel a főkapitányságot a nyomozásra. A bűnügyi osztály megindította a nyomozást.

Uj letartóztatási hullám

Asch, szept. 29.

Égerben az utóbbi két nap alatt hatvan németet tartóztattak le, köztük Börsch főügyészt, Reindl helyettes polgármestert, Wild hivatali igazgatót és a városi intelligencia több tagját. A letartóztatás oka az, hogy a letartóztatottak 22-én, a cseh csapatok visszavonásakor, német gondolkozásuknak adtak kifejezést. *(MTI.)*

241.900 menekült!

Berlin, szept. 29.

(NTI.) A szudétanémet menekültek száma 241.900-ra emelkedett. *(MTI.)*

Orosz vörösöket fogtak szudéta felkelők

Zittau, szept. 29.

(NTI.) Kröbitztalban a szudétanémet szabadcsapatok egy osztaga kommunistákból álló alakulatot vett körül. A kommunisták menekülni próbáltak, hetet azonban sikerült elfogni. Ezek között három szovjetorosz volt, akik elmondották, hogy szeptember 16-án indultak el Kievből sokszáz kommunistával, s két külön kocsiban mint turisták utaztak át román területen. *(MTI.)*

Cseh kommunisták támadása lengyel terület ellen

Varsó, szept. 29.

A Teschentől délre fekvő Buniczen helységben az elmult éjszaka cseh kommunisták a határon átkelve, lengyel területre akartak behatolni. Tűzharc keletkezett a lengyel határőrséggel, amelynek során hat kommunista életét vesztette. *(MTI.)*

Az Istenláthegy vak szobrásza visszanyerte látását

— A 8 Órai Ujság tudósitása —

Éveken keresztül a bükki hegyek között élt *Szalóki Márton* 61 éves isteni tehetséggel megáldott földmives, aki törött bajonettel és baltával *50 szobrot és domborművet vésett az Istenlát-hegy oldalába.* Az volt a célja, hogy *az egész Istenlát-hegyet tele vési képzeletének figuráival.*

Azonban nem tudta megvalósitani célját: *látása egyre jobban gyöngült* és röviddel ezelőtt *teljesen megvakult.*

A csodálatos tehetséggel megáldott vak szobrász híre eljutott Budapestre. Ekkor már abba kellett hagyni a munkáját és világtalanul botorkált a bükki hegyekbe vésett szobrai között. *Pesten akció indult meg a szerencsétlen sorsra jutott szobrász érdekében. Incze* Sándor főszerkesztő saját költségén felhozatta Pestre és a m. kir. szemklinikán helyezte el. A vállalkozást siker koronázta. A szemklinikán dr. *Luzsa* Endre főorvos megoperálta Szalóki Mártont és *az operáció a lehető legjobb eredménnyel végződött. Szalóki Márton újra lát.* Tegnap hagyta el a szemklinikát és a bükki hegyek szobrászművésze ma már valószinüleg vidáman csattog csákányával az Istenlát-hegy oldalán.

CSAK FELNŐTTEKNEK! VESZEDELMES ELEINKOR Mától kizárólag: SAVOY

NAPRAFORGÓ

(Balogh Rudolf felvétele)

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat mélynyomása

Szalóki Márton

A SZOMOLYAI PARASZTMŰVÉSZ ALKOTÁSAI

SZENT ANTAL A KISDEDDEL

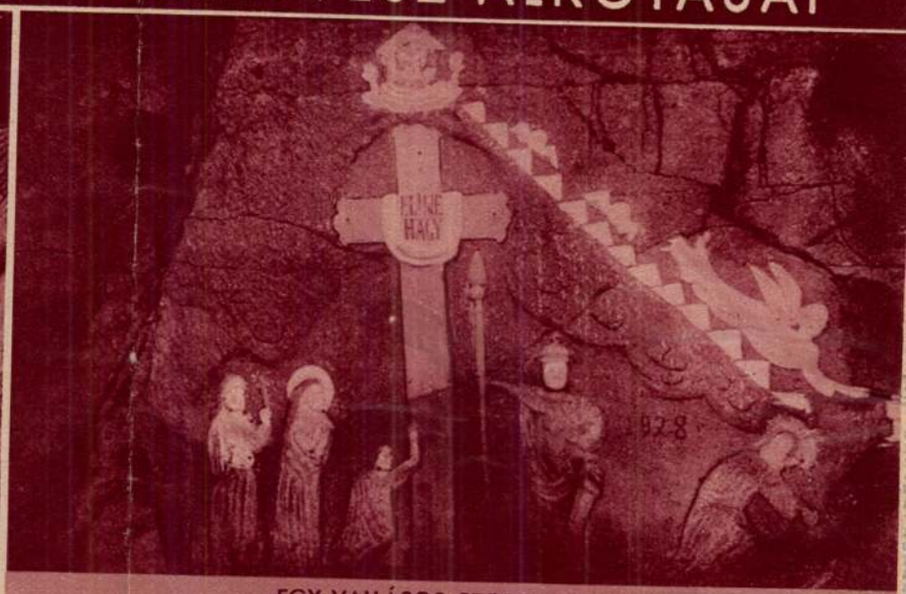

EGY VALLÁSOS SZOBOR-CSOPORT

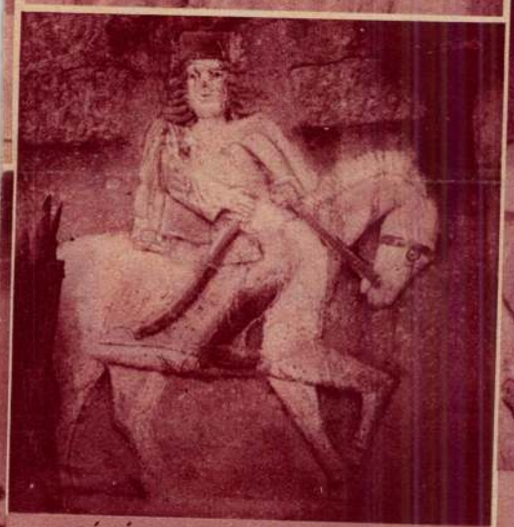

RÁKÓCZI FERENC LOVASSZOBRA

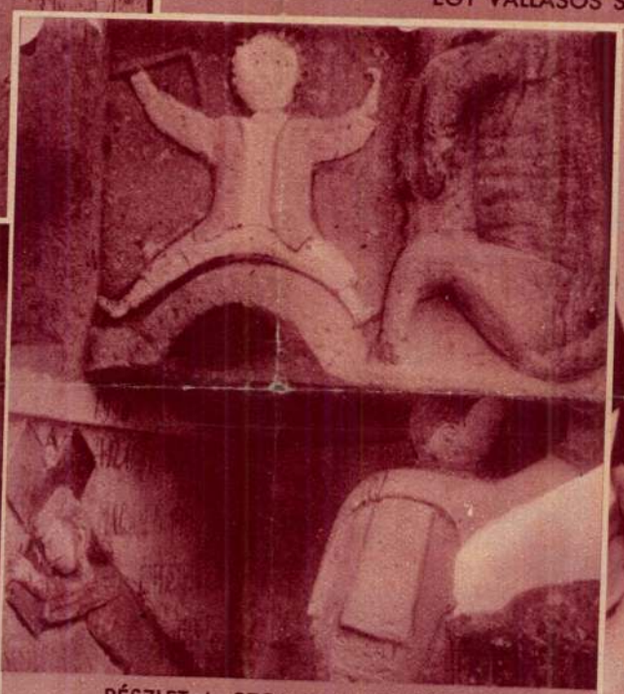

RÉSZLET A SZOMOLYAI BORPINCE FALÁRÓL. BALOLDALT EGY KRISZTUS SZOBOR. FELETTE AZ ÖRDÖG

SZALÓKI MÁRTON A HETVENÖTVES VAK SZOBRÁSZ

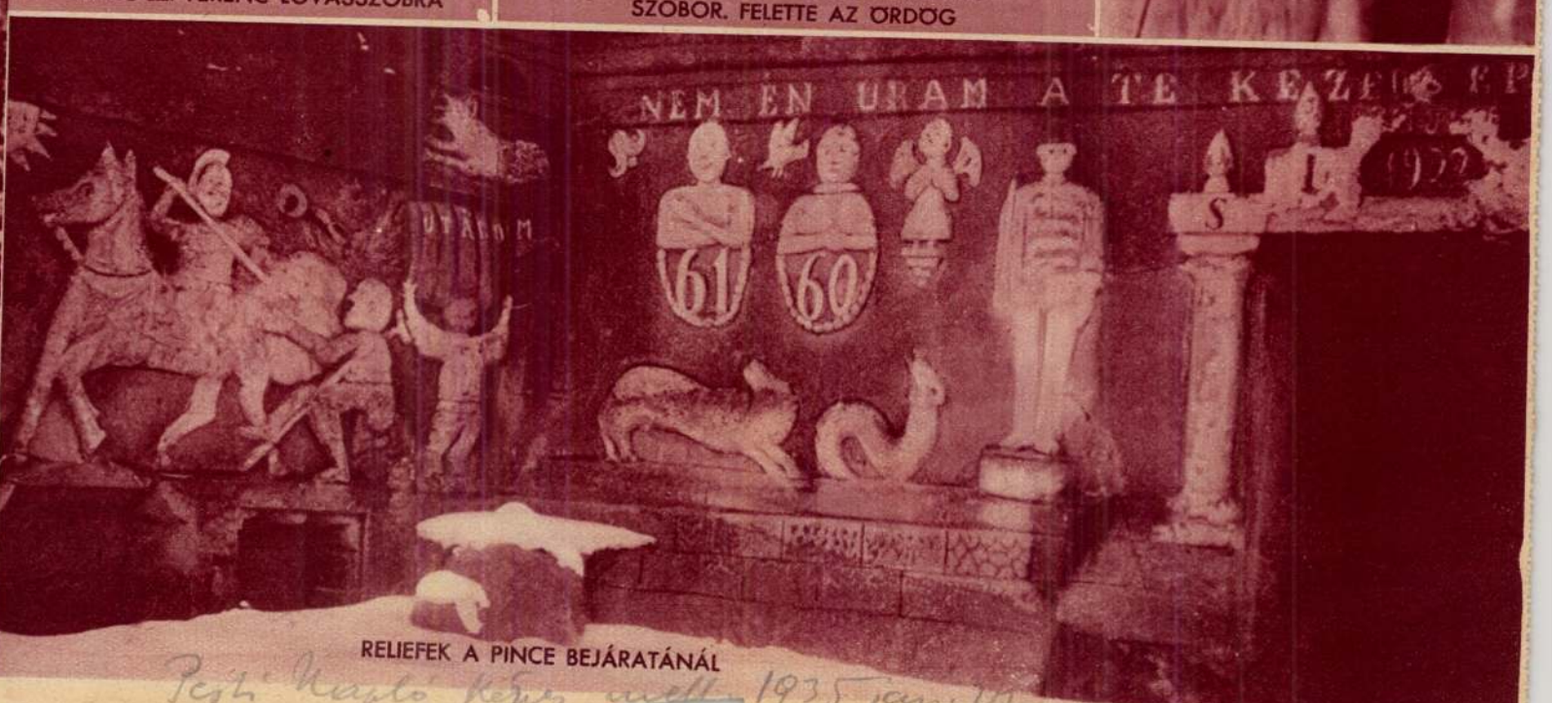

RELIEFEK A PINCE BEJÁRATÁNÁL

Pesti Napló képes melléklete 1935 jan. 27

Szalóky Márton
wobraz

VAK SZOBRÁSZ sziklatemploma

Szalóky Márton, a vak székely szobrászművész

Ez a kisfiú Márton bácsi unokája. Ő vezeti nagyapját minden reggel a Szeleta barlangba

Hivatást érzett magában arra, hogy alkosson, hogy szebbé tegye a meztelen sziklát és elment, hogy öreg napjait a kényelem és a megérdemelt pihenés helyett a munkának szentelje, hogy megvalósíthassa álmait és olyan szép emléket hagyjon maga után a földön, amely unokáinak necsak az emlékezést, hanem a munka örömét és a hivatásérzés tisztaságát is jelentse egykor, ha már elköltözött.

Nyolcvanéves volt, amikor meghalt és haláláig dolgozott. A munkában még vaksága sem gátolta. Amikor elvesztette szemevilágát, attól kezdve kicsi unokája vezetgette ki kedves szobraihoz, ahol a vak öregember kezével tapogatta ki az anyagot és lankadatlan szorgalommal dolgozott tovább, olyan hittel, amely valaha a vak görög költő, Homerosz lelkében izzott, amikor meglátta szép verseiben a rózsás ujjakkal közeledő hajnalt. Hívő lelke volt, nagy akaratereje. Olyasféle szép tiszta és erős lelke, amilyen lelke a magányos, vak embereknek van, akik közelebb érzik magukhoz az Istent...

Teli van már szobrokkal, domborművekkel, vésett képekkel a hegy oldala

Gömbösfalva, 1943 július hó. Számtalan barlang, sziklaeresz és sziklafal van a Bükkben, Középmagyarország szép hegységében. S a barlangok falán sokféle jel, faragás és véset példázza, hogy már igen régen élnek a Bükkben emberek, akik ráérő idejükben a maguk módján a művészeteknek is áldoztak. A Szeleta-barlangban valaha a kőkori ősember tanyázott s a Bükk azóta is kedves otthona az embernek. S főleg csendes és nyugalmas otthona. Olyan tanyája, ahol olyasmire is ráér, ami nem függ össze teljesen a mindennapi kenyérrel, a megélhetéssel.

A Bükkben, Lillafüred felett lakott a hegyekben egy öreg ember, Szabó Márton. Háza volt Gömbösfalván, ott élt a családja is, ám az öreg igen keveset tartózkodott otthon. Kint élt a hegyben, a sziklák között. Tizenöt éven át véste, faragta a sziklát s barlangszerű katlanból templom lett a kezenyomán a másfél évtized alatt.

Úgy történt, hogy álmot látott. Megálmodott egyszerű lelkével valami igen-igen szépet. Vette a vésőt, meg a kisbaltát s bevette magát a hegybe. Mintegy ötven szobrot és számtalan falfaragást alkotott s ma a kis, templomhoz hasonlatos katlan hirdeti szent szobraival, kapujával, bibliás idézeteivel és nyugalmas kőpadjaival az öreg ember életének tanulságát.

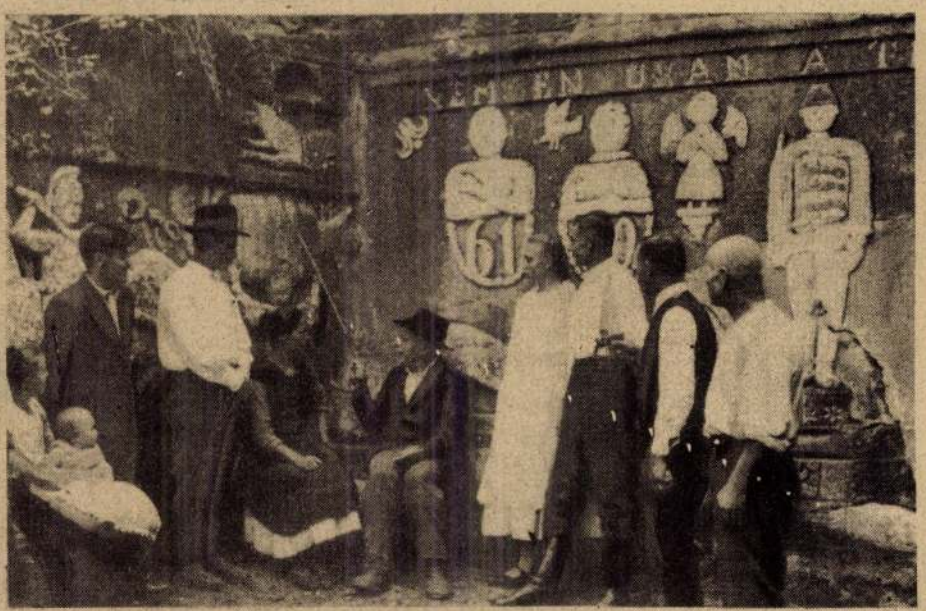

Márton bácsi elmagyarázza művelt a falubelieknek

Vasárnapi Ujság 1943. 15. sz.

HÍREK

Boldog Robinsonok

Dehogy is van abban röstelnivaló, de van az ember úgy némelykor, hogy milyen jó is lenne elmenekülni ebből a hajszás, izgalmakkal zsúfolt életből, valami eldugott zugába a világnak, ahol a magány lenne lakótársunk és a csönd a pajtásunk.

Én már belekóstoltam ebbe a gyönyörűségbe, tehát tudom, mi az. Pedig nem valami vadonban, vagy elhagyatott szigeten éltem, hanem egy erdélyi nagy város közepén egy hegy tetején, a hegy tetején egy fehér kolostorban, ahol a vasrácsos magas fal mögött a fenyők zúgása volt a muzsikaszó. Kezemet a szívemre téve őszintén mondhatom, hogy *igazán boldog voltam*. Kerek egy esztendeig csak Árontól, a székely mindeneslegénytől értesülhettem, ha ugyan kíváncsi voltam, hogy mi is történik odalent, odakint a világban. Egyszer a kertben sétálgatva jótorkú rikkancsok felkapaszkodó lármájából tudtam meg egy pirosló alkonyatban, hogy Przemysl elesett.

Ha nem is voltam egyedül, *Robinson voltam*. Egy tiszta, csöndes, fehér világ boldog Robinsonja.

Ki hinné, hogy *Defoe legendás Robinsonjának ma is vannak valóságos utódai*. A görög Egei-tengerben és a dalmát partvidéken vannak olyan kis szigetfiókák, amelyek teljesen elhagyottak és ismeretlenek, kisebb-nagyobb sziklazátonyok.

Raguza közelében az egyik ilyen aprócska szigetnek egy *Ericson* nevű dán Robinson a lakója. Amikor nemrégiben a hatóságok rátaláltak, kijelentette, hogy a felesége elől szökött ide.

A dalmát vizek Bozan szigetén már több mint húsz esztendeje él egy *Hartmann* nevü német kereskedő. Mint hajótörött került a kis szigetre és azt annyira megszerette, hogy állandó tanyájának választotta. Évente kétszer csónakján kimegy a partra, eladja veteményeskertje terményeit, gyufát, petróleumot, sót, mimás szükségeseket vásárol és aztán megint belefeledkezik robinsonoskodásába.

Szamosz szigete mellett egy kis görög szigetnek egy Jean *Duvier* nevű szökött francia katona a remetéje. A háború után rátaláltak búvóhelyére, kegyelmet adtak neki, de ő kijelentette, hogy semmi körülmények között nem hajlandó visszatérni a civilizáció dsungeljébe.

Logor szigetén egy *Kennedy* nevű angol a Robinson. Neki sincs még Péntekje sem. Kedvtelésből lakója a kis szigetnek. Gazdag ember, robinsoni kunyhója a legnagyobb kényelemmel berendezett úrilak. Magányára a legféltékenyebb. A szigetet szöges drótkerítéssel vette körül és táblákat állított fel a partokon:

»*Aki engedélyem nélkül partraszáll és zavarni mer, agyonlövöm*«.

A hatóságok és az arrafelé kerülő hajók respektálják is a tilalomtáblákat.

Látatlanban tudom, mert érzem, hogy mindegyikük boldog **Robinson.** (b. á.)

A FESZÜLTSÉG CSÖKKENT... legalább is erre vall Neville Chamberlain angol miniszterelnök ajkán ez a mosoly, amelyet fürge fotoriporterek gyorsan lefotografáltak, amikor a miniszterelnök — aki állitólag a béke Nobel-díj jelöltje — kilépett a keddi minisztertanács után a Downing Street 10. számú palota kapuján

— **Óriási részvét mellett temették el Karinthy Frigyest.** Tegnap, a hűvös, szeles, őszies csütörtök délután eltemették *Karinthy* Frigyest. Temetésén ezernyi barátja és tisztelője jelent meg búcsúvételre, ismert nagy nevek és kis ismeretlenek.

Fekete érckoporsóban helyezték nyugalomra *Karinthy* Frigyest. Koszorúkkal, virágokkal, búcsúbeszédekkel, fel-felcsukló sírással emlékeztek rá azok, akik személyét és irásait annyira csodálták és szerették.

A gyászszertartást *Kemény* Lajos evangélikus főesperes végezte. Az ujságírótársadalom nevében *Pünkösti* Andor, a színpadi szerzők nevében *Mohácsi* Jenő, az Irók Gazdasági Egyesülete nevében *Szegedi* István és *Az Est*-lapok és az Athenaeum nevében *Móricz* Zsigmond vett búcsút a nagy halottól.

— Rettenetesen sajnáljuk, — mondta *Móricz* Zsigmond — hogy nem alkudtunk meg veled az átlényegülés előtt, hogy *Mennyei Riportodat* hogyan közöld velünk tovább... Siratjuk egyéniséged, ragyogó és életörömtermő csillogását és köszönjük a gazdag örökséget, filozófiád kincshalmát.

Karinthy Frigyest nagyszerű barátja, *Kosztolányi* Dezső szomszédságába temették, a főváros által adományozott díszsírhelyre.

— **A modern kereskedelem** is ott van a vásáron. Ott áll a főbejáratnál a Magyar Divatcsarnok tíz méter magas, jellegzetes reklámtornya és aljában a vásár egyik nagy, népszerű attrakciója. Üvegfal mögött, kék bársonydobozban 100 darab csillogó ezüstpengő. Az üvegfalú szekrény ajtaja csak akkor nyílik, ha zárjának számsorát helyesen állítják be. Mindenki megkísérelheti a zár kinyitását és akinek sikerül — azé a száz ezüst pengő. Persze óriási az új játék sikere és érthető, hogy mindenki meg szeretné nyerni a tekintélyes jutalmat.

— **Rendelet a Spanyolországba szóló útlevelekről és a rendőrségi pótdíj felemeléséről.** A hivatalos lap mai száma közli a belügyminiszter rendeletét arról, hogy a Spanyolország területére is érvényes útlevelekbe az útlevélkiállító hatóságoknak ezentúl azt is be kell jegyezniök, hogy *az útlevél a nemzeti Spanyolország, vagy a köztársasági Spanyolország területére érvényes-e.*

Ugyancsak a hivatalos lap mai száma közli a miniszterelnök rendeletét *a rendőrségi pótdíj felemeléséről*. A rendelet szerint a rendőrség fegyver- és egyenruha viselésére jogosult tagjai, orvosai és detektívjei 1938 július 1-én kezdődő hatállyal *felemelt pótdíjat* kapnak.

— **Adomány.** Dr. *Kőszeg* Miksa és családja 30 pengőt küldött hozzánk Klug Gyuláné szül. Renner Mária halála alkalmából koszorúmegváltás címén az Izraelita Árvaház részére. — Dr. *Rosenak* István 25 pengőt küldött hozzánk Karinthy Frigyes halála alkalmából koszorúmegváltás címén az Ujságírók Nyugdíjintézete javára. — *N. N.* 5 pengőt küldött az Izraelita Fiúárvaház részére.

— **Gyászrovat.** *Láng* Gyula volt honvédszázados, a Magyarországon is jól ismert abbaziai »Avita« magyar-olasz utazási iroda társtulajdonosa, a harctéren szerzett betegségében kedden este Abbaziában meghalt.

Zinn Jánosné, *Az Est*-lapok lapkihordója, hosszú szenvedés után elhúnyt.

---

x **Serdülő fiúknak és leányoknak** adjunk időközönként reggel felkeléskor egy-egy kis pohárnyi természetes »*Ferenc József*« keserűvizet, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának gyakran igen fontos eredményeket köszönhetünk. Kérdezze meg orvosát.

x **Takarékos ember** nem nélkülözheti a ragyogó új *Tungsram Krypton* fényt. A nagyértékü kryptongáztöltés a lámpa fényteljesítményét, fényének szépségét bámulatosan fokozza. Minden Tungsram Krypton lámpán dekalumenjelzés mutatja, mennyi fényt ad. De a kryptongáztöltés ugyanakkor más csodát is müvel: a Krypton lámpa fehéren tündöklő fénye aránytalanul kisebb áramfogyasztással jár, mint a régebbi lámpáké.

— **A MEFHOSz ma esti ülésén a cseh kérdést tárgyalják.** A MEFHOSz ma este 7 órai kezdettel tartandó rendkívüli elnöki tanácsán a MEFHOSz elnöksége szózatot intéz a világ népeihez a cseh kérdés és a bebörtönzött kisebbségi politikai foglyok ezreinek érdekében. *Hunyadi* László, a MEFHOSz elnöke a rendkívüli középeurópai helyzetre való tekintettel nagyszabású külügyi expozé keretében ismerteti a magyar ifjúság egységes álláspontját, *Bokrőss* Iván főtitkár pedig felolvassa a magyar ifjúság szózatát a cseh kérdés radikális megoldása tárgyában. A MEFHOSz rendkívüli elnöki tanácsülésén az összes magyar ifjúsági szövetségek képviseltetik magukat.

— **Mesterséges héliummal fog járni az új Zeppelin.** Az angol lapokat erősen foglalkoztatja a befejezés előtt álló új Zeppelin kérdése. A szerencsétlenül járt L. Z. 129 testvérhajója, az *L. Z. 130*, mint ismeretes, először úgy épült, hogy *hidrogéngáz emeli a magasba*. A Hindenburg felrobbanása után *Eckener* kapitány megváltoztatta az eredeti tervet és kijelentette, hogy *robbanóanyagot többé nem használ léghajóinál*. Megindultak a tárgyalások Amerikával, hogy *héliumgázt* vásároljanak, de az amerikai kormány nem adott engedélyt a hélium kivitelére és így most a Zeppelin-hívek az előtt a választás előtt álltak, hogy használjanak-e ismét hidrogént, vagy pedig valami más pótanyaggal kísérletezzenek. Angliában olyan hírek terjedtek el, hogy a német vegyészeknek *sikerült mesterséges héliumot előállítaniok* és az L. Z. 130 már ezt fogja használni Európa—Amerika közötti útjain. Az első próbarepüléseket még hidrogénnel fogják végezni, de ezeken az utakon csak a parancsnok és a személyzet vesz részt. Később a menetrendszerű járatok megindulásakor az új Zeppelint már *mesterséges héliummal* fogják megtölteni. Frankfurtban egyébként rövidesen megkezdődik egy újabb Zeppelin gyártása. Ez a léghajó, amelynek L. Z. 131 a jelzése, jóval nagyobb lesz, mint a Hindenburg és az L. Z. 130.

— **Szalóky Márton vak szobrász művészete és tragédiája.** Érdekes cikket közöl *Sima* Ferenc tollából a *Színházi Élet* legújabb száma. A Mezőkövesd közelében fekvő *Szomolya* községben, amelyet *Gömbösfalvának* neveztek el, lakik egy 77 éves ember, *Szalóky* Márton, vak szobrász. Húsz évvel ezelőtt megálmodta, hogy felépül Lillafüred és hogy ő szobrokkal vési tele az egész »Isten-lát hegyet«, alagutat is nyit bele, sok-sok szoborral, munkája közben az alagútban tó fakad, amely körülveszi szobrait. Az öreg végre is hajtotta, amit megálmodott. Bibliai és történeti jeleneteket, személyeket vésett a sziklába, folyosót nyitott a hegy belsejébe. Bent miniatür díszes oltár körül szent szobrok és az oltár egyik oldalán a halálos sebbel földre roskadó Petőfi Sándor szobra. Tizenöt esztendeig vésett, faragott, dolgozott. Mire elkészült a folyosóval, elvesztette szemevilágát. Most azt mondja az orvos, hogy Pesten meggyógyíthatná szemét, ha volna rá pénze. Csakhogy nincs. De ennél is jobban sajnálja az öreg, hogy csak ötven szobrot csinálhatott, pedig kétszázat akart.

— **»Egyszer az életben jól akartam mulatni...«** A főkapitányság bűnügyi osztályán ma délelőtt egy férfi jelentkezett.

— *Irházi* János a nevem — mondotta. — Elköltöttem a rámbízott 380 pengőt. Egyszer az életben jól ki akartam mulatni magamat.

Irhazi ellen néhány nappal ezelőtt a *Fogtechnikusok Országos Szövetsége* tett feljelentést. A volt magántisztviselő felesége a Fogtechnikusok Országos Szövetsége alkalmazottja. Irházinak 380 pengőt adtak át azzal az utasítással, hogy filléres gyorsra jegyeket vásároljon. Irházi a pénzt megtartotta magának és eltűnt. Tegnap elfogyott a pénze. Ma önként jelentkezett. Őrizetbe vették.

Az Őszi Lakberendezési Vásár jegyei 1.— pengő helyett 70 fillérért kaphatók
Az Est-lapok jegypénztáránál: VII, Erzsébet krt 18-20

Ilyen volt 1938 első fele

Az állami statisztikai hivatal összefoglaló jelentése

Egymillió mázsával több széntermelés — A betétállomány júniusban növekedett — Rekordszámot értek el a gépkocsik A borkivitel 50, a tojásexport 200, a vasfélgyártmányok exportja 100 százalékkal emelkedett

— Az Est tudósítójától —

A magyar királyi központi statisztikai hivatal figyelemreméltó »*Összefoglaló Helyzetjelentés*«-t tett közzé a »Magyar Statisztikai Szemle« most megjelent legújabb számában. Elsősorban az 1938 júniusi statisztikai adatokat közli a jelentés, de összehasonlító adatokat tartalmaz *a mult év első felének és a folyó esztendő első felének gazdasági eseményeiről is.*

Mindenekelőtt arról számol be, hogy

a természetes szaporodás úgy júniusban, mint az év első felében csökkent

a mult év első feléhez viszonyítva. Ezután a munkapiacról számol be a következő módon:

»Június hó végén a munkanélküliek száma az előző havihoz képest *mérsékelt*, az egy év előttihez viszonyítva ellenben *igen figyelemreméltó emelkedést mutatott.* A munkanélküliségi számsor idényszerű hullámzásában már április és május hónapokban is *rendellenesség* volt észlelhető. Június hó folyamán a szakszervezetek által kimutatott munkanélküliek száma, ellentétben az évek hosszú során át jelentkező idényszerű hanyatlással, 3.1 százalékkal *20.405-re emelkedett*, az egy év előttihez képest pedig *43.3 százalékos növekedést mutatott.*«

A helyzetjelentésben ezután táblázatot közölnek, amely szerint *1933 óta állandóan csökkent a munkanélküliek száma.* A mult év június végén a munkanélküliek száma *14.242 volt*, az idén június végén pedig *20.405.* A legjobban emelkedett a munkanélküliek száma *a faiparban.* Majdnem 28 százalékkal. Az élelmezési iparban 5 százalékkal. A bőriparban 2 százalékkal. A vasiparban 0.6 százalékkal és egyéb iparnál *26 százalékkal.*

A termelésről a következőkép számol be a helyzetjelentés:

»Az év első hónapjaiban a gazdasági konjunktúra még *tetőpont körül mozgott*, azóta azonban a sok zavaró körülmény folytán

a fejlődés megállott és hónapról-hónapra bizonyos visszaesés tapasztalható.

A fontosabb termelési adatsorok alakulása június hó folyamán is híven jelzi a gazdasági élet fejlődésében bekövetkezett változást. *A konjunkturális hanyatlás azonban még nem öltött nagyobb arányokat.* A kőszén termelése (júniusban) több mint 8 százalékkal hanyatlott, a barnaszéné pedig kereken 6 százalékkal esett az előző havi alá.

A mult évihez képest a kőszénnél 4.4 százalékos,

a barnaszénnél ellenben csupán árnyalati emelkedés mutatható ki. Az év első hat hónapjában több mint 5 millió métermázsa kőszenet termeltünk,

csaknem 1 millióval többet, mint a mult év azonos időszakában.

A 38.2 millió métermázsát kitevő barnaszén termelése azonban nem egészen 2 millió métermázsával emelkedett. A termelés ütemében tehát már bizonyos lassúbbodás észlelhető.

Jóllehet a vasérc és vassalak termelése *11 százalékkal*, a finomításra való nyers vasé pedig

10.6 százalékkal emelkedett

a megelőző havihoz képest, *a mult évivel szemben mindkét számsornál visszaesés mutatkozik.* A vasércnél ez a hanyatlás megközelítette a két százalékot, a finomításra való nyersvasnál pedig elérte a 9 százalékot.

Budapest székesfőváros elektromos áramtermelése idényszerű behatásokra *kereken 2 millió kilowattórával 25.3 millió kilowattórára hanyatlott* (7.4 százalék) s a tavalyival szemben is majdnem 6%-os visszaesés mutatkozik. A visszaesést főleg a motorikus célokra elosztott áram mennyiségének *csökkenése* idézte elő. Az ily célokra elosztott áram mennyisége ugyanis az előző havihoz képest 3.5 százalékkal, a mult évihez képest pedig *3.1 százalékkal hanyatlott.*

A magánvilágtási célokra elosztott áram mennyisége, mely a tárgyalt hó folyamán 10 százalékos idényszerű hanyatlást szenvedett,

a mult évivel szemben az áramfogyasztók számának emelkedése folytán 12.4 százalékos gyarapodást ért el.

Az elektromos áramfogyasztók száma a mult év júniusához képest kilencezerrel nőtt.

Magyarország gépjármű állománya június hó folyamán *jelentős arányokban emelkedett és újabb tetőpont jött létre.* Mint az előző hónapban, úgy most is a *vidék gépjárómű állománya fejlödött erőteljesebb ütemben.*

A külkereskedelemről a következőket mondja még a jelentés:

A június havi forgalom a behozatalban 34.4 millió pengős, a kivitelben pedig 36.5 millió pengős értéket képvisel, *2.1 milliós aktív egyenleggel.* Külkereskedelmi forgalmunk azonban a tavalyival szemben számottevő csökkenést mutatott s *az aktívum is 2.5 millió pengővel maradt a megelőző évi alatt.* Az év első hat hónapjában a behozott áruk értéke 200.3, a kivitelé pedig 251.6 millió pengőre rugott, *a mult év azonos időszakának 218.5, illetve 293.2 millió pengős értékével szemben.*

Az első félévi 51.3 millió pengőt kitevő aktív egyenleg *23.1 millióval maradt a tavalyi mögött.* Az aktív egyenleg azonban a bekövetkezett visszaesés ellenére is igen figyelemreméltó s *messze kiemelkedik az 1933 1936. évek megfelelő időszakainak aktív egyenlegei sorából.*

A behozatali értéknek a multévivel szemben bekövetkezett erőteljes csökkenésében az árhanyatlásokon kívül *a behozatali mennyiség konjunkturális okokból történt visszaesésének is nagy része volt.* A behozatal tételei közül a nyers és megmunkált fa mennyiségben és értékben ugyan valamit engedett,

az ásványolaj tételénél pedig 41 százalékos növekedés mutatkozott,

a behozatal többi tételeinél azonban lényeges a visszaesés.

A továbbiakban beszámol a jelentés a nyerspamut, nyersjutabehozatal, gyapjúimport, celluloidimport papirosimport pamutfonalbehozatal csökkenéséről, majd megemlíti, hogy a vasérc behozatalánál 45.8 százalékos visszaesés tapasztalható. Az ócskavasimport közel 33 százalékkal csökkent és erős visszaesés észlelhető az üveg és üvegáruk továbbá a vasfélgyártmányok tételénél, viszont *a gépek és készülékek behozatala 178.000 pengős értékgyarapodást ért el.*

A tőzsdei árfolyamok emelkedése

A kivitelről a következőket állapítja meg:

Kivitelünkben a szarvasmarha tétele 5617 darabra esett vissza s a tavalyihoz képest értékben is *közel 2 millió pengős csökkenés mutatkozik.* Az itt előállott veszteséget azonban jórészt pótolta *sertésexport emelkedésénél előállott értéknövekedés.*

A kivitt sertés mennyisége a tavalyi kétszeresénél is magasabbra szökött

és 3.1 millió pengő értéket képviselt. A sertéshús kivitele ellenben egészen összezsugorodott, értékben mindössze csak 16.000 pengőt tett, *a tavalyi 270.000 pengővel szemben.* Lókivitelünk 262 darabbal *esett*, értékben pedig közel 200.000 pengős csökkenés következett be. Az élő baromfinál jelentkező 90.000 pengős hanyatlás a leölt szárnyasok exportjának *179.000 pengős emelkedése teljesen ellensúlyozta.*

Tojáskivitelünk közel háromszorosára emelkedett,

az értéknövekedés pedig 965.000 pengőt tett. A kivitt 464.000 pengő értékű toll ellenben több mint 50 százalékos *visszaesést* mutatott. Erős hanyatlás mutatkozik a búza expotjánál, amelyből mindössze csak 407 vagónt exportáltunk, *1014 vagónnal kevesebbet, mint tavaly.* Rozskivitelünk (400 vagón), több mint a felére hanyatlott: *544.000 pengő értékű volt a multévi 1.9 millió pengővel szemben.* A bükkönynél (90.000 pengő) az értékcsökkenés 161.000 pengőt tett. A fagykárok folytán

friss gyümölcsből alig 60 vagónt exportáltunk

a tavalyi 270 vagónnal szemben. A kivitt friss főzelékek mennyisége a negyedrészét sem érte el a tavalyinak.

A bor tételénél közel 50 százalékos emelkedés tapasztalható. Emelkedett ezenkívül a szén exportja 46.2 százalékkal, a vasfélgyártmányoké 97.3 százalékkel, a gépek és készülékek tétele 43.4 százalékkal.

A vasúti és postaforgalmat részletezi ezután a statisztika, majd az áralakulásról számolva be, megemlíti, hogy *a mezőgazdasági termékek erőteljes árhanyatlása a nagykereskedelmi árnívó süllyedését vonta maga után.*

A pénz és hitelről szóló beszámolóban a jelentés a következőket mondja:

»A betétállomány hanyatlása május hó végével megállott,

júniusban pedig számottevő gyarapodás következett be.

A februári tetőpont óta bekövetkezett veszteség azonban *egy hó leforgása alatt nem térülhetett meg.* A budapesti értéktőzsdei árfolyamjavulások a gazdasági helyzet jövőbeli alakulásának kedvezőbb megítélése folytán júniusban is folytatódtak és

az emelkedés üteme gyorsabbá vált.

A hitelbiztonsági viszonyok romlása tovább folytatódott és a hitelfeszültség nőtt, ez azonban csak a fizetésképtelenségek számának az emelkedésében és a magán- és kényszeregyességek passzívájának növekedésében jutott kifejezsre. Az óvatolt váltók összege nemcsak hogy nem emelkedett, hanem mind az előző havihoz, mind pedig a mult évihez képest *visszaesést* mutatott.

Végül a zálogházi forgalomról számol be az összefoglaló helyzetjelentés s megemlíti, hogy a zálogálladék tovább emelkedett.

Szlovák küldöttség Runcimannél

Prága, szeptember 2

Mint a *Slovak* írja, a szlovák néppárt legközelebb küldöttséget menesztt Runciman lordhoz Prágába, hogy emlékiratot adjon át neki. A küldöttség át fogja nyujtani a lordnak a szlovák néppárt autonómia követeléséről kidolgozott törvényjavaslatot is, amelyet a pozsonyi nagygyűlés napján szerkesztettek meg.

A külkereskedelem alakulása

A kereskedelemről és közlekedésről a következőket mondja az összefoglaló helyzetjelentés:

»Külkereskedelmi forgalmunk mennyiségileg és értékben is *visszaesést* szenvedett, mind a megelőző havihoz, mind pedig a tavalyihoz képest. A behozatal tételei közül főleg *a nyersanyagok és a félkész áruk* mutatnak nagy visszaesést. A vasúti forgalom évszaki behatásokra *erőteljesen hanyatlott* az előző havihoz képest, a konjunktúra rosszabbodása folytán pedig jelentős százalékos arányban süllyedt a multévi alá. *Az első félévi eredmények is gyengébbek voltak a tavalyinál.*

A konjunktúra iránt kevesebb érzékenységgel viseltető postaforgalmi adatsorok alakulása sem az előző havihoz, sem pedig a mult évihez képest *nem mutatott egyöntetű képet.*

Az első félévi eredmények azonban jobbak a tavalyinál.

3szeptember 3-án, szombaton nyilik meg a
NEGY SZURKE
sörözö és étterem, II., Margit körút 83.
BUDA új látványossága.
Elsőrendű magyar konyha, állandóan frissen csapolt Dreher-Haggenmacher sörök és kitűnő fajborok.
Polgári árak.
Esténként **hevesi Horváth Guszti** cigányzenekarával muzsikál.
Szíves pártfogást kér **Schrettner István** vendéglős.

Isten éltessen, kedves előfizetőnk!

Születésnapi ajándékot ad előfizetőinek a Pesti Napló

A Miklós Andor Alap új nagy akciója

A 200.000 pengős Miklós Andor Alap a megszokottnál is sokkal állandóbb és bensőbb kapcsolatot teremt a *Pesti Napló* szerkesztősége és előfizetői között. A lap és a közönség viszonyát melegebbé, intimebbé fűzi, *az újság és hatalmas olvasótábora állandóan egy családnak, a Pesti Napló nagy magyar családja* tagjainak érzi magát.

Ennek a családnak ünnepévé, igazi családi ünneppé avatjuk a Miklós Andor Alap új fontos dátumát, amelyen ismét — mint már eddig négy ízben — *10.000 pengőt osztunk ki készpénzben előfizetőink között a 200.000 pengős alapból.*

Születésnap, ez a legkedvesebb családi ünnep, apáé, anyáé, gyereké, mindenkié.

— Isten éltesse, kedves előfizetőnk!

— ezzel a jókívánsággal jelentjük be az új versenyt, amelynek lényege az, hogy *születésnapi ajándékot adunk előfizetőinknek.* Ezt a születésnapi ajándékot a *Pesti Napló* minden előfizetője elnyerheti, azzal az egyszerű ténynyel, hogy született. Csak két hivatalos írás kell hozzá: *egy anyakönyvi kivonat és egy előfizetési nyugta.* Ezt a kettőt igazán könnyű megszerezni.

A Miklós Andor Alap legfrissebb tízezer pengője tehát igazán demokratikus, igazságos és mindenkinek egyforma esélyt nyujtó módon kerül kiosztásra. Egyszerűen jelentkezünk előfizetőink családi ünnepélyén, részt kívánunk venni születésnapjukon, de nemcsak mint egyszerű nézők vagy hivatlan vendégek, hanem mint *ajándékhozók.*

— Isten éltesse, kedves előfizetőnk!

— mondjuk jó szívvel, őszintén és ehez a jókívánsághoz *fényes ajándékot is csatolunk.* Az ünnepi tortán mi is meggyujtunk egy gyertyát. *Átnyujtunk 10.000 pengőt.*

Az új játék részletes feltételei

Isten éltesse hát kedves előfizetőnk: kezdődjön a születésnapi játék.

Minden családban nyilvántartják a születésnapokat. A *Pesti Napló* előfizetőinek hatalmas családjában az év minden napjára esik valamelyik előfizetőnknek születésnapja, de nekünk egyelőre sejtelmünk sincs arról, hogy *sok tízezer előfizetőnk közül ki milyen napon született.* Kijelöltünk tehát egyet az esztendő 365 napjából, leírtunk egy dátumot és ezt közjegyző előtt borítékba zártuk. A borítékot néhány hét mulva — egy később megjelölendő napon — nagy nyilvánosság előtt felbontjuk, a dátumot kihirdetjük, a *Pesti Naplóban* közöljük és akkor *valamennyi előfizetőnket, aki ezen a napon született, megajándékozzuk.*

Ha *egy* előfizetőnk született ezen a napon, *megkapja osztatlanul, egy összegben, készpénzben a 10.000 pengőt.* Ha tíz *Pesti Napló* előfizető született azon a napon, akkor mindegyik 1000 pengőt kap a meztelen tényért, hogy született.

— Isten éltesse, kedves előfizetőnk!

Itt nincs protekció, nincs cím, nincs rang, nem számít a kor, helyük van az öregeknek épúgy, mint a fiataloknak, itt csak egy számít, hogy előfizetőnk születésnapja a kijelölt napon legyen és úgy ezen a napon, mint a közjegyző boríték felbontása napján *előfizetőink sorába tartozzék.*

Egyszerűen jelentkezni kell az anyakönyvi kivonattal és az előfizetési nyugtával a születésnapi ajándékért. A szerencsések, **akik ezen a napon születtek, lesznek a Pesti Napló születésnapi gyermekei,** a kiválasztott nap pedig a *Pesti Napló* családjának szép születésnapi ünnepe lesz.

A születésnapi ajándékban egyformán részesülhetnek régi és új előfizetőink, tehát *azok is, akik most fizetnek elő lapunkra.* Csak az a fontos, hogy *a boríték felbontása napján már előfizetőink legyenek.* Nem számít tehát az, hogy ki milyen évben fizetett elő, nem számít a születési esztendő sem, *csakis a születésnap.* Aggastyán vagy csecsemő egyformán részt vehet a versenyben, csupán az a fontos, hogy az illető a *Pesti Napló* előfizetője legyen.

Tegyük föl, hogy a közjegyzői borítékból a mai dátum, természetesen csak például, január 27-ike kerül ki. Akkor azonnal jelentkezhetik születési bizonyítványával és előfizetési nyugtájával minden előfizetőnk, aki ezen a napon, január 27-én született, bármelyik évben. *Semilyen munkával, megfejtéssel pályázni nem kell,* de nem is lehet. Egyetlen jogcím, hogy az illető, ebben és ebben a hónapban, ezen és ezen a napon született.

A játék szabályai

Pontokba foglalva megismételjük mégegyszer a pályázat szabályait:

1. Születésnapi pályázatunkon résztvehet a Pesti Napló minden előfizetője, de csak annak a születésnapja számít, akinek a nevére a lap jár, aki mint előfizető szerepel. Rokonok és barátok születésnapja nem számít. Jogi személyeknél egy előre bejelentett egyén vehet részt a versenyen születésnapjával.

2. A születésnapi játék a mai napon kezdődik és a következő játék kihirdetéséig tart. Ez a 200.000 pengős Miklós Andor Alap ötödik negyedévi 10.000 pengős versenye.

3. A Pesti Napló közjegyző előtt borítékba zár egy dátumot az év 365 napja közül. A borítékot később nagy nyilvánosság előtt felbontjuk és a napot közhírré tesszük. Aki a boríték felbontás napjáig előfizet a Pesti Naplóra és ezen a napon előfizetőink táborába tartozik, résztvesz a versenyen.

4. A döntő nap nyilvánosságra kerülése után mindazok az előfizetők, akik a kijelölt napon születtek, azonnal jelentkezhetnek a születésnapi ajándékért.

5. A szerencsés születésnapon kívül semmi más nem kell az ajándék elnyeréséhez, mint az, hogy az illető előfizető legyen. Kor nem számít, születési év nem számít, foglalkozás nem számít, vagyon, rang, semmi nem számít.

6. A szerencsés nap szülöttjei Budapesten a Pesti Napló kiadóhivatalában (Rákóczi út 54), vidéken a lap főelárusítóinál jelentkezzenek és születési bizonyítvánnyal igazolják, hogy csakugyan a szerencsés napon születtek. A jelentkezési határidő a győztes születésnap közzétételétől számított egy hónap, azon túl jelentkezéseket nem vehetünk figyelembe és az addig jelentkezettek között kiosztjuk a 10.000 pengős születésnapi ajándékot.

7. A 10.000 pengőt minden körülmények között teljes összegében kiosztjuk. Ha csak egy előfizetőnk született a szerencsés napon, akkor egy összegben kapja meg az ajándékot. Ha többen vannak, egyenlő arányban részesülnek a 10.000 pengőből.

8. A nyerteseknek a születésnapi ajándékot azonnal kifizetjük, nem várjuk meg a születésnap naptári bekövetkezését, ha az ugyanis esetleg naptár szerint későbbi időpontra esnék, mint a pályázat kihirdetésének napja.

9. A Pesti Napló és testvérvállalatainak alkalmazottai és azok hozzátartozói ebből a versenyből is kizáratnak.

10. Isten éltesse, kedves előfizetőnk!

Az orvosi kamarák felállításáról szóló törvényjavaslat hétfőn kerül a minisztertanács elé

(Saját tudósítónktól.) Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter törvényjavaslatot dolgozott ki az *orvosi kamarák* felállításáról. Ehez *megkapta a kormányzói jóváhagyást.*

A törvénytervezetet, amely iránt az orvostársadalom a legélénkebben érdeklődik, *a hétfői minisztertanács tárgyalja le* és a belügyminiszter hír szerint *kedden már a Ház elé is terjeszti.*

A törvényjavaslatban *az érdekképviseleti reform* irányában az első lépést teszi meg a kormány. A törvény ki fogja mondani, hogy az orvosi magángyakorlat folytatásának előfeltétele: *a kamarai tagság.*

A törvénytervezet több mint 40 szakaszból áll. Felöleli a kamarák megszervezésével kapcsolatos intézkedéseket. Az országban több kamarát állítanának fel, tehát nemcsak Budapesten, hanem *a nagyobb vidéki városokban is lennének kamarák.* Ezek a vidéki kamarák az orvosi kari érdekeken belül *a helyi egészségügyi érdekek* szolgálatában is állanának.

Az országban *kilencezer* orvos van. *Háromezerkilencszáz Budapesten folytat gyakorlatot.* A budapesti és vidéki kamarákat országos kamarába tömörítik, amely *teljes önkormányzattal* rendelkezik. A belügyminiszternek, mint a legfőbb egészségügyi hatóságnak csak *felügyeleti* joga lesz a kamarák fölött. Olyan önkormányzatuk lesz a kamaráknak, mint az ügyvédi és közjegyzői kamaráknak. A kuruzslásnak is gátat vetnének a kamarák.

A fuvarozó iparosok országos megmozdulása

A fuvarosokat az utóbbi években ért számos sérelem tárgyában 25-ikén az ország minden számottevő fuvaros testülete a fővárosban *együttes elnöki értekezletet tartott.* Az értekezlet egységes álláspontot foglalt el a fuvarosság legfontosabb kérdéseiben. A MÁV. és a szekérfuvarozás közti versenyben az értekezlet egyes közlekedési ágazatok közti észszerű forgalommegosztásnak álláspontjára helyezkedett. A közös elnöki értekezlet a fuvaros érdekek védelmére széleskörű mozgalom megindítását határozta el és *Schön* Marcel, a *Fuvarozó Iparosok Szövetkezete elnökének indítványára egy testületközi »intézőbizottság« kiküldését határozta el, mely egységesen fogja irányítani a fuvarosok mozgalmát és egységesen képviseli majd a fuvarosérdekeket.* Az értekezleten a *Fuvarozó Iparosok Szövetkezetét Schön* Marcel, a *Fuvarosok Országos Szövetségét Gattein* Henrik, a *Budapesti Gép- és Lóerejű Fuvarozók Ipartársulatát Stáhl* Géza, a *Kisfuvarosok Ipartársulatát Kaltenecker* Ferenc képviselte.

VÉGKIÁRUSÍTÁS JANUÁR 31-IG
KRANTZ utóda, VÁCI UCCA 2.
Chinaezüst, díszműáru, kerámia, kristály-cikkek féláron
A. B C.-re is

SZENTEK ÉS BŰNÖSÖK A SZOMOLYAI KÖVEKEN

A koraközépkori plasztika feltámadása egy borsodi faluban

Látogatás a hetvenötéves félvak Szalóki Mártonnál, az ismeretlen magyar őstehetségnél, aki szobraival és domborműveivel szépítette meg a környék köveit

— Mi érdekes van egy ilyen faluban?
— Semmi, fiacskám.
(Beszélgetés egy autóban.)

Repülőgépről a vidék egyetlen nagy fehér lepény, itt-ott feltüremlésekkel, dombokkal. Néhol a fényesre autózott országutak körül apró fekete pontok jelzik a házkéményeket. A hegyek között és a falvak környékén is mozog néhány pont, az országúton kis fekete bogarak sietnek nyílegyenesen. Ha a repülőgép lejjebb ereszkedne, az egyik fehér domboldal alatt, unalmasan egyforma falusi házsor mögött kis csoportot látna. Nehezen mozgó embert vezet néhány gyerek, mögöttük fekete télikabátos férfi baktat. Végigmennek egy hosszú hátsó udvaron, fel lépcsőkön, míg végre elérnek a domboldal szélébe vagott udvarba, amelynek egyik fala maga a domboldal. Sokáig topognak az udvaron, fényképeznek, beszélgetnek, nézik a falat, pincébe bújnak, furcsa foglalatosságukkal órákat töltenek a szabad ég alatt a csikorgó hidegben.

Autóról a ház olyan, mint ezer és ezer más paraszthá z, két kis ablaka, fakapuja fillérre olyan, mint a szomszédságában álldogáló százötven másik ház. Falusi főucca, érdektelen, egyhangú házak, érdektelen egyhangú életek. Autóról (de csak autóról) a világ minden falusi háza és a mögötte sejtett élet egyforma. Autóról, robogó autóról senkinek nem jutna eszébe a Fő ucca 101. számú kapuját megkopogtatni, benyitni, megkérdeni a ház urát, mivel foglalatoskodik?

Aki mégis megtenné, hamarosan szembetalálná magát feketével kivarrott, szép fehérsubájú, öreg-öreg magyarral, — roppant borvirágos orra, bozontosan lelógó ősz bajusza, sötét szemgödre mélyén hunyorgató szeme már önmagában élmény — aki hamarosan elmondaná, hogy *»ű bizony világéletibe kőfaragó vót, szeret szobrászni, csak sajnos, tiz éve majdnem vak, vezetni kell, ha megy, de azért kifaragja ű a követ, Isten vezeti a kezét, ezt Szalóki Mártonról mindenki tudja«.*

Ha szépen megkérné Márton bá't, mordulna egy-kettőt, a mordulásra előtünne néhány csizmás gyerkőc, belekarolnának Márton bá'ba, aki tipegve megindulna a hátsó udvar s a domboldal felé, ahol »díszítette« a köveket. Szalóki Márton hetvenöt évével, kajla bajuszával, hunyorgós, rosszalló szemével nem hiába lakik az egyforma-unalmas falusi házak mögött: kezében, fejében, lelki szemében ott az a sok erő, tehetség, ötlet és humor, ami az egyforma-unalmas falusi háztetők alatt oly gyakori.

Márton bá' tipegne a hóban, ő utána, talán kissé bánná is hogy benyitott ide, de néhány méter után meglátna egy »kidíszített« falat, sok furcsa megkapó domborművet szentekkel, parasztokkal, állatokkal, olyan paradicsomi naivitást és gyermekies szépségű, mint amilyennel Olaszországban »díszítették« a falakat és köveket a hetedik században.

Éposz — domborműben elbeszélve

Igen: érdemes ottmaradni Szomolyán a Fő ucca 101. alatt. Érdemes megtudni, hogyan él, mint gondolkodik ez az öreg magyar paraszt, aki házatája, faluja, környéke minden kövét, falát reliefekkel, kis szobrocskákkal, apró díszekkel véste tele.

Szalóki Márton volt egri kőfaragómester jó tíz éve költözött Szomolyára, ahol házat, nagy gyümölcsöskertet vett magának, méhészetet rendezett be s mivel kertje egészen a domboldalig nyúlik, ott a kert végében, a domb alján két udvart épített terméskőből. A domboldalba pincét vájatott, arrébb pedig kis pinceszerű benyílókat, ahol egy fáradtcsontú öregember jól megpihenhet. Ahoz, hogy Szalóki Mártonnal megismerkedjünk, előbb meg kell ismerkedni azzal a híresnevezetes *kettős udvarral*, amit gyümölcsöskertje végébe épített.

Az első udvar sarkában van Szalóki Márton főműve, amit leginkább *domborműben elbeszélt éposznak lehetne nevezni.* Az udvar balfalán kezdődik a furcsa paraszti-istenes hőskölteméy, a sarokig nyúlik és onnan egészen a pincebejáróig. A domborműköltemény fölött nagy nyomtatott betűkkel bevéste Márton bá': *»Nem én, uram, a te kezed építette«* és a betűket mésszel szépen fehérre pingálta. Az éposz a háborúig nyúlik vissza és elkíséri Szalóki Márton élettörténetét vagy inkább világszemléletét egészen hatvanegyéves koráig. Az első dombormű megmutatja, miképpen látta Szalóki Márton a háborút. *Fiatal katona fekszik mozdulatlanul, mellette széttártkarú nő térdepel és oldalt éppen elsül egy puska.*

— Mit jelent ez a kép, Márton bá?

— *Nagyot jelent.* Szegény katona meghótt. Édesanyja sírt-rítt utána, kiment a csaták terire és ott megtanálta. Halott vót már a lelkem, de azért a gondos anya megkereste a bornyúját és a feje alá rakta, hogy puhán feküdjön holtában. Aztán letérdepelt melléje és riogatott a halálra. A puskája azért eldördült a katonának. Mert a puskák mindig eldördülnek.

Epe- és májbetegségeknél, elsősorban epehólyagkatarrus, epekőképződés és sárgaság eseteiben a mindig enyhe hatású természetes **„Ferenc József"** keserűvíz a hasi szervek funkcióit élénkebb tevékenységre serkenti.

Cifraszűr, oroszlán, szűzanya

A sorban következő domborműhöz, amely talán Szalóki mester legjobb műve és egyben leginkább emlékeztet *a korai középkori plasztikára,* nem kell magyarázat. A hatalmas relief *Szent Mártont ábrázolja a lovon, amint kardjával lehasítja köpenye felét, hogy odaadja a didergő mankós koldusnak.*

Közvetlenül a sarokban »szubjektív alkotás«: fiatal, erős legény térdepel háttal és két izmos karjával szájához emel egy jókora boroshordót. *A hordóból éppen bújik kifelé az ördög, míg a hordó fölött egy lángolónyelvű farkas vonít.* A hordóra a művész rávéste és aztán a betűket mésszel utánahúzta, hogy *»utálom«.* Utálja ezt a bűnt, amely az ördögtől való és amelynek nyilván ő is leigázottja volt.

A sarkon túl két mellképmás, ugyancsak relief, Szalóki Márton és hitvese. Mindegyik mellkép alatt hatalmas számokkal az életkor: 61, 60. *Alul kígyók, farkasok leselkednek a tisztes házaspárra, oldalt fent imádkozó kis angyal, arrébb pedig vigyázzállásban díszruhás katonagyerek.* További díszek, figurák, a kora középkori vallásos szobrászat modorában, de furcsa népi, borsodi ízzel.

Következő udvaron *Rákóczi-dombormű.* Rákóczi lovon, daliásan, a ló leszegi a fejét és türelmetlenül kapar, arrébb egy szegletben Szalóki Márton cifra szűrben imádkozik. Ez már szobor. Kis térdeplőn térdepel, egy nagy kőre támaszkodik. Háta mögött dombormű, Krisztus viszi a keresztfát, felül parasztruhás kisgyerekre vigyáz egy oroszlán.

Aki csak árnyakat lát

A pincében oltár. Szűzanya, szentek. Van egy kőheverő is, amelynek alsó részét szintén kidísztette Szalóki mester: *Petőfi hever félkönyökre dülve és elgondolkozik.* A felsorolást hosszú ideig lehetne folytatni, meg lehetne emlékezni a szomolyai kutakról, amelyek mindegyikére kifaragott valamit Szalóki Márton vésője, be kellene mutatni a fafeszületeket, ezeket a remekbefaragott és primitívségükben is nyugtalanító »faldíszeket«: de a műveknél talán még érdekesebb alkotójuk, ez a kajlabajuszú, nagyorrú öreg magyar, akiről a környéken csak úgy beszélnek, mint a *»vak Szalóki bácsi«.*

Szalóki bácsi nem teljesen vak. Milyen szép és »szenzációs« volna írni a vak parasztművészről. Természeti csoda — lehetne mondani. Okkult jelenség — lehetne találgatni. Az igazság, ha nem is szenzációs, ami különben nem is baj, nem baj, hogy ezt a hitelétvesztett, ritkaságból mindennapi jelenséggé vált jelzőt nem lehet rá alkalmazni, az igazság, mondom, ennyi: Szalóki Márton most hetvenötéves, tíz év óta romlik a látása és most már alig néhány hajszál választja el a megvakulástól. Botjával tapogatózva jár és minden apróbb házimunkát szomszédai végeznek el helyette, mert özvegy ember, három éve, hogy meghalt az asszony és most egyedül él. Látása a domborművek és szobrok jórészének elkészültekor igen-igen gyenge volt, *»éppen, hogy a világosságot látom, meg azt, ha valaki vagy valami előttem áll«* nyilatkozza erről a szobrász.

Művészet és tisztaság

— Mikép dógozom? — mondja. — Eleget láttam már egy életben, tudom, mit akarok csinálni, kitervelem, kitapogatom, aztán kifaragom, mert az ügyesség még benne van a kezemben. Az én jó Istenem is segít, mert tudja, hogy az ő dicsőségére dógozom. — Mindent lehet szépíteni — kell mindent szépíteni, ami nem szép. Azért van a kő, hogy díszítse az ember. Minden kőben van szépség, csak meg kell érezni benne. Szépet csinálni művészet és a művészet tisztaságból jön: — ennyi Szalóki Márton »Ars sculpturae«-ja.

— Mostanában mit dolgozik Márton bácsi?

— Nem tudok dógozni már jó egy éve, mert *elloptak a vésőimet. Sok-sok szép vésőm vót, szúrószerszámom, kalapácsom, mind elloptak.*

— És azóta nem tudott újat venni?

— Nem bizony. Rengeteg pénzbe kerül, legalább hatvan pengőbe. Honnan vegyek én annyit? Még van adósságom adóba. Harminc pengőt kell fizetni, *jövőre talán lefizetem és akkor kezdhetek gyüjteni, mert én bizony még sok szépet akarok faragni.*

A hetvenöt éves Szalóki Márton hetvenhat éves korában kezd majd gyüjteni, hogy vésőt vehessen, hogy újra dolgozhasson. Optimizmusa, művészi becsvágya époly nyűhetetlen, mint szervezete, amelyet sok nehéz munka és még több betegség sem tudott legyűrni.

A belső udvaron topogva derül ki Szalóki Márton jellemének egy új, váratlan vonása. Felesége halála után két álló évig az udvarbeli pincében lakott. A kőheverőn, Petőfi felett heverészett naphosszat, alig evett. Szomszédjával közölte, hogy gondolkodni akar a világon és egyedül akar lenni. Meg aztán egy kis vezeklés sem árt, a hosszú élet alatt sok bűnt követ el az ember.

*

...Áll a havon, hunyorgat, subás, kajlabajszú ősz apó, háta mögött sok műve, előtte egy kapu, amely az unalmas falusi főuccára nyilik.

Pálóczi-Horváth György

*

A cikket illusztráló fényképfelvételeket a mélynyomású képesmellékleten találja az olvasó.

Gárdos Jánosné Lippe Júlia, Gárdos Imre és **Miklós,** maguk és a gyászoló testvérek, sógornők, sógorok és az összes rokonok nevében a fájdalomtól porig lesuitva tudatják, hogy a Gondviselés kifürkészhetetlen akaratából a legjobb hitves, apa, testvér, a legnemesebb, áldottszívű rokon

Gárdos János

kereskedelmi tanácsos, szőlőbirtokos

1935 január 26-án 71 éves korában, boldog házasságának 11. évében hirtelen elhúnyt.

1935 január 27-én, vasárnap délután 3 órakor kisérjük a farkasréti izraelita temetőben utolso útjára.

Nemes emlékét szeretettel őrizzük szívünkben!

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy hűséges szerető Feleségem, imádott Édesanyánk és Nagyanyánk

Ringwald Dávidné

szül. Salvender Emma

boldog házasságának 49. évében, 74 éves korában megadással viselt hosszú szenvedés után csendesen elhúnyt.

A megboldogult földi maradványait e hó 27-én, déli 1/2 12 órakor helyezzük örök nyugalomra a rákoskeresztúri izraelita temetőben.

Ringwald Dávid férje, **Grünfeld Józsefné** szül. **Ringwald Erna** leánya, **Ringwald Alfréd** fia, **Ringwald Alfrédné** szül. **Grünfeld Ilonka** menye, **Grünfeld József** veje, **Grünfeld Magda, Hecht Imréné** szül. **Ringwald Erzsike, Ringwald János, Hecht Imre** unokái. **Nővérei, fivérei** és az egész gyászoló **rokonság.**

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Minden külön értesítés helyett.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy akit legjobban szerettünk

özv. Fleischmann Miksáné

szül. **Rajner Leonóra**

életének 73-ik évében megpihent az Örökkévalóságban. Temetése Tahitótfalun 1935 január 27-én délután 3 órakor.

Tahitótfalu, 1935 január 26.

Emlékét feledhetetlenül megőrzik:

Testvére: **özv. Fleischmann Mórné** szül. **Rajner Gizella.** Gyermekei: **Fleischmann Stefánia, Weisz Béláné** szül. **Fleischmann Olga, Vajna Dezsőné** szül. **Fleischmann Margit, Fleischmann Miklós.** Menye: **Fleischmann Miklósné** szül. **Weber Margit.** Veiei: **Weisz Béla, Vajna Dezső.** Unokái: **Kleinberger Pálné** szül. **Weisz Irén, Weisz Miklós, Vajna Judith Fleischmann Mihály.** Dédunokája: **Kleinberger Péter.**

Minden külön értesítés helyett.

Özv. dr. Glass Izorné sz. **Gyöngy Margit,** úgy a maga, mint **Piroska** férj. **Szeberi Artúrné, Mária** férj. **dr. Oláh Jenőné, Glass Géza** gyermekei az alulirottak és az egész rokonság nevében fájdalomtól összetörve jelenti, hogy drága jó ferje, a legjobb apa, após, testvér és rokon

DR. GLASS IZOR

tart. ezredorvos, MÁV orvosi tanácsadó, OTI orvos, stb.

életének 65-ik, legboldogabb házasságának 35-ik évében hivatásának gyakorlása közben hirtelen elhúnyt.

Drága halottunkat hétfőn, e hó 28-án déli 12 órakor helyezzük örök nyugalomra a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából.

Glass Artúr fivére, **özv. Gyöngy Richárdné** anyósa, **Szeberi Artúr, dr. Oláh Jenő** vejei és az egész rokonság.

Drága emlékét mindenkor kegyelettel őrizzük meg.

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Minden külön értesítés helyett.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Szalóki Sándor
DUNAUJVÁROS

1965 NOV 5

1021

NAPTÁR

November 5 Péntek

— **A szovjet zeneművészet mesterei** címmel hanglemez-hangverseny a HNF Klubban 18 órakor. A műveket ismerteti Lukin László zenetörténész.

— **Az Ifjúság Eszpresszóban** 18—22 óráig a Vasmű ifjúsági zenekara játszik.

— **A Városi Pártbizottságon** reggel fél 9—16 óra között Illyés József elvtárs tart fogadónapot.

November 6 Szombat

— **Ünnepi nagygyűlés** a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 48. évfordulóján 18 órakor a Bartók Béla Művelődési Házban.

— **Szalóki Sándor** akvarell és textil kiállítása 11—19 óra között tekinthető meg a Kiállítási Teremben.

SPORT

Kézilabda:

— **D. Vegyesipari—Győri Richards** NB II. női osztályozó mérkőzés a központi sporttelepen 15 órakor.

Torna:

— **Férfi torna** Dunántúli Bajnokság a gimnázium tornatermében 17.30 órától.

November 7 Vasárnap

— **Koszorúzás az óvárosi szovjet Hősi emlékműnél délelőtt 10 órakor.**

— **Szovjet—magyar baráti találkozó** 18 órakor a HNF Klubban.

— **Komszomol—KISZ találkozó** a Vasmű KISZ Klubban 17 órakor.

SPORT

Kézilabda:

— **D. Kohász—Győri ETO** férfi MNK selejtező mérkőzés a központi sporttelepen 11,30 órakor.

Torna:

— **Férfi torna** Dunántúli Bajnokság a gimnázium tornatermében reggel 9 órától.

November 8 Hétfő

— **A Fotoklubban beszámoló** a klub munkájáról, Tallózás hazai és külföldi szaklapokban 19 órakor.

— **A Fasizmus igazi arca** címmel vetítettképes előadás a Hazafias Népfront Klub rendezésében 20 órakor a Bartók Béla Művelődési Házban.

— **Szalóki Sándor** akvarell és textil kiállítása 11—19 óráig tekinthető meg a Kiállítási Teremben.

— **A Városi Pártbizottságon** reggel fél 9—16 óra között Dobai János elvtárs tart fogadónapot.

A szép sze

Órákon át ülnek különös padjukon, szemük ide-oda jár a téma és a rajztábla között, néha egy pillanatra kiegyenesítik gémberedő derekukat, és ilyenkor elgyönyörködnek félig kész munkájukban. Csendes, maguknak való emberek — gondoljuk, ha szó esik a festészet, rajzolas kedvelőiről. Ilyenek, de csak foglalkozas közben. A beszélgetés alatt vidámak, nem különböznek a többi emberektől — talán álmodozóbbak.

A hét két napján késő estig ég a villany a Dózsa mozi egyik hátsó helyiségeben. Munkácsy Mihály Képzőművészeti Kör — ennyi áll a kopott táblán. A város képzőművészeti köre évek óta működik ezen a helyen, több-kevesebb sikerrel, de mindeddig megfelelt feladatának: a tehetséges embereket tömöríti, lehetőséget ad az önművelésre, szakképzett vezető irányítása mellett.

A teremben surrog a kréta, fürge ujjak leanyportrét mintáznak. A modell kislány megadóan tűri a pillantasokat, vallalva a cseppet sem könnyu mozdulatlan üldögelést. Jóforman minden berendezesi és használati tárgy festékpecsétes, agyagos, maszatos. A padló, a szekrények, köpenyek, padok. Műteremre emlékeztet minden. A helyiség legtávolabbi sarkába húzódva — hogy ne zavarjuk a többiek munkáját — beszélgetünk *Cziransky Máriával*, a kör művészeti vezetőjével.

— Nemrégiben vettem át az irányitást, ilyen rövid idő alatt nehéz összefoglalni, értékelni a csoport munkaját. De az látható, hogy a kezdet óta javult a tagok művészeti alkotó készsége.

Bizonyságul egy halom pasztell, kréta, tus, grafit rajzot terít szét a földön. Javareszt csendéletek, portrék, többnyire azonos modellről.

— Nagyon elkelne néhány új dolog, amivel élvezetesebbé tehetnénk az itt eltöltött estéket. Festészet, rajzolás folyik, szobrászat nincs. Hozzávaló anyag sincs. Hiánycikk az agyag, merevítő vázak, állványok. Nem drága dolgok, mégis ezektől függ a szobrászok foglalkoztatása. Pedig sokan szívesebben foglalkoznának agyaggal, lenne jelentkező.

Azt lehet mondani, minden korosztály képviselve van a körben. A fiatalok közé tartozik *Zboray Klára* negyedikes gimnázista is. Nem csak kedvtelésből jár szorgalmasan a foglalkozásokra, komoly tervei vannak. Néhány pillanatra leteszi a színes krétát.

— A Képzőművészeti Főiskolára szeretnék menni, festő szakra. Miért szeretnék festeni? Talán ezt a legnehezebb szavakkal úgy kifejteni, hogy közben ne hangoztassak frázisokat. Néha úgy érzem, szeretném megörökíteri azt, amit látok. Ha ez

munkára. Így kerültem a gimnáziumba.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalóki Sándor
DUNAUJVÁROS

1965 NOV 2

November 2 Kedd

— **Fogadóóra az Autóklubban 17—19 óráig.**

— **Szalóki Sándor** akvarell és textil kiállítása délelőtt 11—19 óráig tekinthető meg a kiállítási teremben.

— **Tánc** az Ifjúsági Eszpresszóban 18—22 óráig.

— **Az ÉM. 26. sz. Állami Építőipari Vállalat Pártbizottságán** 16—19 óra között Szencsenkov Istvánné tart fogadóórát.

November 3 Szerda

— **A pártszervezetek titkárainak értekezlete a Városi Pártbizottságon reggel 8 órától.**

— **Vietnami szolidaritási** gyűlés a Vasmű Kultúrtermében.

— **Szalóki Sándor** akvarell és textil kiállítása 11—19 óráig tekinthető meg a kiállítási teremben.

— **A Városi Pártbizottságon** reggel fél 9—16 óra között Dianovits Sándor elvtárs tart fogadónapot.

SPORT

— **D. Kohász—Kaposvár edzőmérkőzés** a központi sporttelepen 14 óra 30 perckor.

November 4 Csütörtök

— **Szalóki Sándor** akvarell és textil kiállítása 11—19 óráig tekinthető meg a kiállítási teremben.

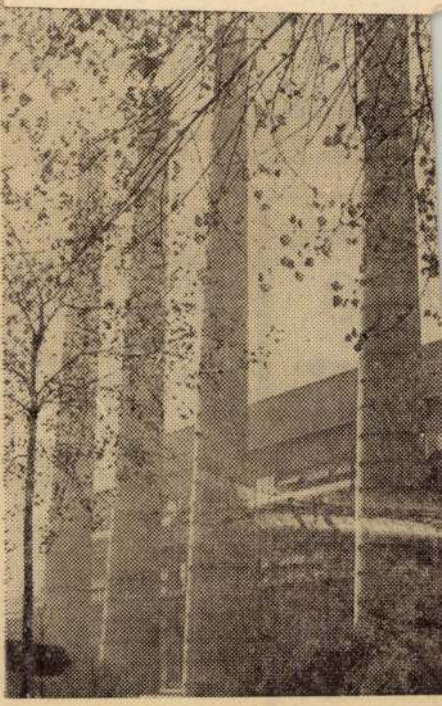

NOVEMI

Magyar-szovjet
rendez a Haza
Városi El

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1967 SZEP 13.

NÉPSZABADSÁG

Szalóky Sándor

1024

SZALÓKY SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ kiállítását péntek délután nyitják meg a pécsi Képcsarnokban.

*

DEMJÁN ÉVA SZAVALÓESTJÉT szeptember 24-én este tartja

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1967 SZEP 13

Szalóky Sándor

NAPLÓ

Szeptember 13

Szalóky Sándor festőművész kiállítását pénteken 5 órakor dr. Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg a pécsi Képcsarnokban.

1021

MAGYAR HÍRMondó
SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 JUL 31

NAPLÓ

Veszprém

SZALÓKY SÁNDOR

festőművész képkiállítását július 4-én délután 5 órakor rendezi meg a Képcsarnok Vállalat veszprémi kirendeltsége. Megnyitó beszédet mond Vajnai József, a városi tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője.

Szalóky Sándor

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT

MEGHÍVJA ÖNT

SZALÓKY SÁNDOR
FESTŐMŰVÉSZ

MAGYAR TÁJAK—BOLGÁR TÁJAK

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1959. DECEMBER 12-ÉN DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
DR. FEHÉR ZSUZSA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

DERKOVITS GYULA TEREM VI, LENIN KÖRÚT 63

FK.: BALÁZSNÉ · 31196 FŐVÁROSI NY.V. 1

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT

MEGHÍVJA ÖNT

SZALÓKY SÁNDOR

FESTŐMŰVÉSZ

MAGYAR TÁJAK—BOLGÁR TÁJAK

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1959. DECEMBER 12-ÉN DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR. FEHÉR ZSUZSA

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

DERKOVITS GYULA TEREM VI, LENIN KÖRÚT 63

FK.: BALÁZSNÉ · 31196 FŐVÁROSI NY.V. 1

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szalóky Sándor

ESTI HIRLAP

1957 DEC - 8.

□ SZALÓKY SÁNDOR festőművész akvarelljeinek egy kis gyűjteményét találja a látogató a Képcsarnok Derkovits-termében (Lenin körút 63.) A kicsiny, de igen nívós kiállítás ma, szombaton délben nyílt meg. A művész szentendrei, Duna-parti, balatoni tájai, a hazai föld iránti szeretetről vallanak, stílusának érettsége, színeinek finomsága a jó ecsetű festőt dicséri.

szünidő felhaszn

isztérium mai sa

NÉPSZABADSÁG

Galóry Salvador

1021

A HÉT VÉGI KULTURÁLIS PROGRAMBÓL

SZOMBAT

A művelődési házak programjából: MOM Művelődési Ház, este 7 órakor: Dunai Ferenc: A nadrág (komédia három felvonásban, A Vígszínház vendégjátéka). — Gutenberg Művelődési Otthon, du. negyed 6 és este fél 8 órakor: Hajrá, franciák! (színes, szélesvásznú francia film.)

A Zeneakadémia kistermében, este fél 8 órakor: Bartók összes vonósnégyesei. Az I. és a II. vonósnégyest előadja a Tátrai vonósnégyes. Bevezető előadást tart dr. Újfalussy József.

Az Orosz Nyelv Baráti Körének összejövetele du. 5 órától este 9 óráig az Otthon Éttermében (az Egressy Idegen Nyelvű Klub rendezvénye).

A Béke Szálló kupolatermében, este 8 órakor: Zöme zene. A Magyar Rádió és az ORI közös műsora.

VASÁRNAP

TIT-előadás a Szépművészeti Múzeumban, de. 11 órakor: Degas. Előadó (vetített képek bemutatásával): dr. Haraszti Györgyné művészettörténész.

TIT-látogatások: A Margitsziget irodalmi emlékei. Vezető: Szablyár Ferenc. Találkozás: de. 10 órakor a Casino Étterem előtt. — A budai Vár (Palotaséta), de. fél 11, fél 12 és du. fél 1 órakor. Vezetők: a Várműzeum tudományos munkatársai (jegyek csak elővételben válthatók a TIT jegyirodájában, VI., Lenin körút 96.).

Tárlatvezetések: A Magyar Nemzeti Galériában, de 10. órakor: XIX. századi magyar festészet. Vezető: Csap Erzsébet művészettörténész; XIX. századi magyar szobrászat. Vezető: N. Pénzes Éva művészettörténész: Csók István emlékkiállítás. Vezető: Telephy Katalin művészettörténész. — A Szépművészeti Múzeumban, reggel fél 9 és negyed 10 órakor: Spanyol festők című kiállítás. Vezető: Szigethi Ágnes művészettörténész. — Az Iparművészeti Múzeumban, de 10 órakor: Viselettörténeti kiállítás. Vezetők: a múzeum tudományos munkatársai.

Ismertető séta a Várban. Találkozás 10 órakor a Dísz téren, a Honvédszobor előtt. A sétát vezeti: dr. Czagány István építészmérnök (a Hazafias Népfront I. kerületi bizottságának a rendezvénye).

Nyelvgyakorló séta egész napos idegen nyelvű társalgással. Találkozás: de. 10 órakor a fogaskerekű indulási állomásánál. Társasebéd a szabadsághegyi úttörővasúti vendéglőben (az Egressy Idegen Nyelvű Klub rendezvénye).

Térzene a Múzeumkertben, de. fél 12 órától. A Pénzügyőr—Vámőr Zenekar térzenei hangversenye.

Az Irodalmi Presszóban (Építők Műszaki Klubja, V., Petőfi Sándor utca 5.), este fél 9 órakor: Szívközelben. Zenés irodalmi összeállítás. Közreműködik: Mezey Mária és Bitskey Tibor.

A művelődési házak programjából: Erzsébetvárosi Művelődési Otthon, du. 3 órakor: Vidám vetélkedő gyermekek részére, értékes díjakkal, filmvetítéssel; Este fél 7 órakor: Utazás a háromezer sziget országában. Színes filmek Indonéziáról. Bevezeti és az összekötő szöveget mondja: dr. Tóth Lajos. — Szakszervezetek Művelődési Háza, du. fél 3, háromnegyed 5 és este 7 órakor: Van aki forrón szereti (amerikai film). — Gutenberg Művelődési Otthon, du. negyed 6 és este fél 8 órakor: Hajrá, franciák! (színes, szélesvásznú francia film). — MOM Művelődési Ház, de. 10 órakor: Ifjúsági találkozó keretében bemutatásra kerül a Max Linder társaságában című francia film; Du. fél 3, háromnegyed 5 és este 7 órakor: Riói kaland (színes francia film).

MÚZEUMOK

Néprajzi Múzeum: Magyar népművészet; Indonézia művészete. — **Hadtörténeti Múzeum:** A második világháború és Magyarország felszabadítása; Haditechnikai park (csak vasárnap!). — **Iparművészeti Múzeum:** Háromszáz év divatja; Az óra művészete. — **Nemzeti Múzeum:** Magyarország népeinek története a honfoglalás korától. — **Szépművészeti Múzeum:** Szobrokkiállítás; Spanyol festők című kiállítás. — **Ernst Múzeum:** Norvég lakásművészet című kiállítás. — **Műcsarnok:** X. magyar képzőművészeti kiállítás. — **Fényes Adolf Terem:** Szajóky Sándor festőművész kiállítása. — **Csók István Galéria:** Janáky Viktor keramikus és Marik Eszter textiltervező művészek kiállítása.

Nem, Misikém, nem engedlek kiszorítani a jól fizetett pályákról. Menjél csak te nőorvosnak, addig bombázzuk őket kérvényekkel, amíg meg nem törnek.

— De ott nem kellek — szólt síró hangon az ifjú. — Ha olyan szekér után futok, amely nem vesz fel, soha nem lesz egy forintom sem.

— Majd én gondoskodom neked pénzről — szólt Kuzella Bernát határozottan —, nemhiába szereztem meg az építészi oklevelet. Vállalok plusz két maszek tervezést és megvan a zsebpénzed, fiacskám. Csak ne siessük el a dolgot.

Teltek-múltak a hónapok. Kuzella Misi sétált, tengett-lengett.

melyik befolyásos is[illegible] egyetemi előjegyzési [illegible] vagy maga az úristen [illegible] dát — ki tudja. Tény, h[illegible] ték Kuzella Mihállya[illegible] ték nőgyógyászsüvölvé[illegible] egyetemre.

— Na, látod — szólt Bernát —, mehetsz gó[illegible] egyetemre. Mégis kikapartam a gesztenyét, mehetsz nőgyógyásznak.

— Azaz, csak mehetnék — szólt Misi könnyedén —, de nem ettem meszet. Volt iskolatársaim már mind tekintélyes emberek, s én most kezdjek? Egy Kuzella? Emeld meg csak a zsebpénzemet, nem fillérreskedhet az ember utóvégre az én koromban.

Máté György

Új cikkek az Ezermester-boltban

Pénteken bemutatóval egybekötött sajtótájékoztatót tartott az Ezermester és Úttörő Bolt Vállalat.

Elmondották: hétfőtől az amatőrök és a közületi intézmények is különleges műszereket, külföldi elektroncsöveket vásárolhatnak a József Attila utca 16. szám alatti boltban. A bemutatott speciális célműszerek — köztük: polarizált kutató mikroszkóp, levegőminta-vevő, fanedvesség-vizsgáló stb —, valamint az elektroncsövek egy részét a vállalatok elfekvő készleteiből vásárolták fel, más részük a külföldi magyar bemutatótermekből érkeztek vissza.

ton sietö járókelöket. S különösen megkapó hangulatot árasztanak a csillogó esőkabátok, a nyitott esernyők kissé elmosódott körvonalai. A rálátásos, madártávlatú kompozíciók is sok lehetőséget nyújtanak a megörökítésre. Majd kísérletezhetünk hosszabb, 1/5, vagy még ennél is hosszabb expozícióval, ezzel az eljárással kapjuk a ma igen divatos, elmozdulásos felvételeket, amikor az alakok szinte úszni látszanak a levegőben.

A kora reggeli és a délutáni lemenő nap fénye, a hosszúra nyúlt árnyékok játéka, a jövő-menő emberek látványa remek témái lehetnek felvételeinknek, csak bátran kell élnünk a lehetőségekkel. Néhány szabályról azonban nem feledkezhetünk meg. Soha ne tévesszen meg az őszi színek tobzódása. Mindig gondoljunk arra — hacsak nem színes filmre dolgozunk —, hogy a fekete-fehér

Szalóky Sándor

Magyar Hirdető.
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 SZEP 23.

MAGYAR NEMZET

Szalóky Sándor kiállítását szeptember 24-én nyitja meg dr. Fehér Zsuzsa művészettörténész a Fényes Adolf Teremben.

országi útjáról szer-

Szalóky Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 SZEP 23.

NÉPSZABADSÁG

SZALÓKY SÁNDOR kiállítása nyílik meg szeptember 24-én délután a Fényes Adolf Teremben. (VII., Rákóczi út 30.)

Magyar Hirdető.
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Halóky Szalóky

MAGYAR NEMZET
1965 SZEP 26.

Kiállítások

1024

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM: Magyarország népeinek története a honfoglalás koráig. (Nyitva hétfő kivételével 10—18 óráig.)

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA: Magyar festészet és szobrászat a XIX. és XX. században. — (Nyitva hétfő kivételével 11—19 óráig.)

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM: Az üveg művészete. — Esterházy-kincsek. — Képek a kávéfőzés történetéből. — Háromszáz év divatja. — (Nyitva hétfő kivételével 10—18 óráig.)

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM: Egyiptomi kiállítás. — Görög—római kiállítás. — Régi képtár. — Régi Magyar Művészet kiállítás. Szoborkiállítás. — Spanyol festők c. kiállítás (október 20-ig. Nyitva 19 óráig.) (Nyitva hétfő kivételével 10—18 óráig.)

FÉNYES ADOLF TEREM: Szalóky Sándor iparművész kiállítása.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE: Antonio Quintana fotóművész kiállítása

MŰCSARNOK: X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.

A kiállítási termek hétfő kivételével 11—19 óráig látogathatók!

deportálást megelőző utolsó lakcíme és a bejelentővel fennállott rokoni kapcsolata;
3. Az értéktárgyak elvonásának helye (koncentrációs tábor stb. megnevezése) és hozzávetőleges időpontja;
4. Ha a bejelentőn kívül az elhunyt károsultnak akár Magyarországon, akár külföldön házastársa vagy gyermekei élnek, ezek neve és lakcíme;
5. Korábban tett ilyen tárgyú bejelentés ügyszáma, vagy egyéb megjelölése.

A további teendőkről a bejelentő írásban kap tájékoztatást. Ügyfelek fogadására egyelőre nincs lehetőség.

A Nácizmus Magyarországi Üldözötteinek Országos Érdekvédelmi Szervezete

TEXTIL ÉLET
1965 SZEP 2 7

1021

Ecsetvonások

SZALÓKY SÁNDORRÓL

A tanulmány...

Sárga kakasok a falon — fekete kerámia tányérba égetve. A szobasarokban nagy, fekete, szűk szájú korsó — a nyers, világos alacsony szekrénykéken ott randevúzik a kirakatokban látott, kiállításokon megcsodált kerámiák otthonra irigyelt egy csoportja. Karcsú vázában barna-kopasz ágak, a másikban nemtudomhogyhívják, dekoratív boganccsokor. Az ablakot óriásnapraforgókkal nyomott drapéria fedi. Kinn süt a nap, sejtelmesen átszűrődik a függönyön, belebújik a napraforgó virágokba, mintha érlelni akarná jövendő termését. A másik ajtó mögött újabb csodák: gazdagon redőzött függönyök ablakon, falon. Az egyik absztraktig modern buzogányokkal tele, olyan színből, amit csak azok festhettek, akik látták a Balatont viharszületőben, felhőárnyékban. A másik rozsdabarna-fehér, fák és csónakok. Nem kell érteni — érezni is elég, hogy szép. Aztán párnák, szőnyegek, mütyürök és plakettek, és színek-színek-színek, látszólagos kusza összevisszaságban, de mégis valami csodálatos harmóniában. Néhány lépésre a Textilfestőgyártól, a Leányfalu utcai ház második emeletén — egy művész otthonában.

A földön, a rekamién kötegnyi karton — egy óra múlva már a Fényes Adolf Teremben lesz, hogy péntektől kezdve azok számára megmutassa magát, akik csak hírből ismerik készítőjüket: Szalóky Sándort.

Kiváltságosnak érzem magam. Én még ezelőtt láthatom. Akvarellek mind, harmincegy darab, tele lírával, tele vidámsággal. Légiesen könnyűek, hangulatosak. Mosolyogni kell, és örülni láttukon. Nemcsak a formák — a színek is külön élnek. A sárga melegít, a vörös fellelkesít, a kéken ábrándozni kell — a lilán szomorkodni —, a rózsaszín gyerekesen fiatal, a barna megfontolt —, a zöldek megnyugtatnak —, a feketék óvatossá tesznek.

Élet van bennük — valamennyi képben. Még akkor is, ha az emberfigura hiányzik róluk. Bár legtöbbjéről nem. Szalóky elbeszélő lirikus — és ennek nem mond ellent, hogy egyre többször nyúl a csendéletek kimeríthetetlen forrásához.

Ezek is — mindegyik képe — egy darab a természetből, egy rész a művészből. Önmagát adja, minden ecsetvonásában — és a naturálból merít, valamennyi témájában. Realisztikusan adja vissza az élményt, önmagán átszűrve. Ez érzik képein, ez a plusz — ez a művészete. Hogy ő azt is látja, amit mi, többi halandók nem. És akvarelljeiben velünk is megláttatja, észrevétetni. Átköltí a színeket, leegyszerűsíti a vonalakat, lírával telíti a hétköznapit — úgy tálalja elénk.

Szépek a képei. Felsőfok és jelzők nélkül, csak így tisztán, egyszerűen: szépek.

Európa ismeri. Olaszország, Bulgária, Jugoszlávia, Norvégia, Szovjetunió — látták, megszerették, tisztelik.

Budapesten pénteken nyílt az ötödik, önálló kiállítása. Eddig valamennyi Magyar Képzőművészeti Kiállításon szerepelt — kivéve a mostanit, a tizediket. Ugyanis decemberben az Iparművészeti Kiállításra hívták. Itt is törzstagnak számít. Szakberkekben ugyancsak: 10 esztendeig szakrektora volt a Képzőművészeti Alapnak — most is állandó zsüritagja.

Szalóky Sándor nevét plakátok hirdetik — kiállítását ezrek csodálják majd. És mi, akik itt élünk közvetlen környezetében — alig ismerjük. Pedig 27 esztendeje, gyerekkora óta a Textilfestőgyárban dolgozik — textiltervező. A gyár — minden szépítés ellenére — „taposómalom". Kötött munkaidő, meghatározott igények, papírra karcolt szabályok szerint.

Művésznek — „börtön".

Szalóky Sándor szereti. Ellentmondás — de önmagában van a megoldás.

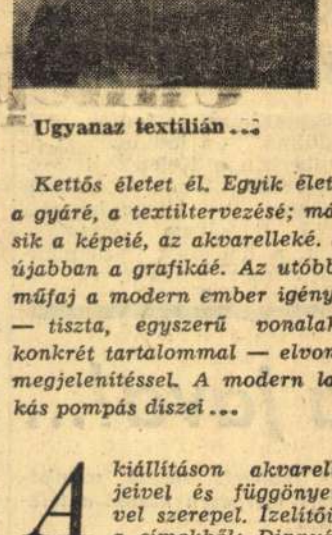

Ugyanaz textilián...

Kettős életet él. Egyik élete a gyáré, a textiltervezésé; másik a képeié, az akvarelleké. S újabban a grafikáé. Az utóbbi műfaj a modern ember igénye — tiszta, egyszerű vonalak, konkrét tartalommal — elvont megjelenítéssel. A modern lakás pompás díszei...

A kiállításon akvarelljeivel és függönyeivel szerepel. Ízelítőül a címekből: Dinnyék az asztalon, Vízparton, Esztergomi házak között, Szeptemberi idő, Falusi műteremben, Vadvirág — és a függönyök: Nád, Napraforgó, Kosarat tartó asszony, Fák.

Hangulatkeltésnek ennyi elég — bemutatásukhoz kevés. Látni kell. Nagyszerű élmény...

Antal Anikó

...És a művész **Marnitz Miklós felvételei**

„UGRIK" A PRÉMIUM...

Meghökkentő módon oktattak ki a minap...

— Ez az áru igényes megrendelőé, vigyázni kell, nemcsak a színeire, gőzölésére, hanem még a leheletére is. Nylon.

Tényleg különlegesen szép, dicséret érte a tervezőjének, kikészítőinek — szóval mindenkinek, akit ez illet.

Elbámészkodva nézem a lehelet vékony anyagot a Goli kikészítő műhelyében, amikor... olajfoltot pillantok meg a kelmén...

De segít az olló! Jó darabkát kikanyarít belőle a gépkezelő és szemrehányóan ekképpen oktat:

— Nem képzeli, hogy benne hagyom, hisz ugrik a prémium...

Hirtelenjében nem tudok kontrázni, de elraktározom magamban az előbbi képet... De hopp, megvan a válasz: ha asszonyunk ruháján olajfolt esne után, azt is kikanyarítaná egy élesre köszörült ollóval?

Nem hinném!

— Sz —

Szakmunkásvizsgát tesznek

Szakmásító tanfolyamok ndultak és indulnak szepemberben a Kelenföldi Texilgyárban, fonók és szövők észére. A kilenc hónapig artó tanfolyam elvégzése után, a hallgatók szakmunkás vizsgát tesznek.

...a java!...

A felvételt intéző munkaügyis mérgesen kiabál a telefonba:

— Sajnálom, akkor sem tehetem. Mondom, nem. Igazgatói utasítás, hogy addig, amíg a cérnázónak nem biztosítanak a betanuló tanfolyamhoz szükséges 20—22 női dolgozót, addig sehova máshova nem irányítunk új dolgozót. Sajnálom.

A létszámhiány ellenére ugyanis a szövöde teljesíti tervét (méghozzá igen jó minőségi eredménnyel!) a fonoda nagyasan száz százalék felett teljesít, így tehát lehetővé vált, hogy a cérnázó kérésének eleget tegyenek: 22 új dolgozó épjen be.

Utóhang

(Történik a Magyar Pamutipar cérnázójában. Idő: napjainkban.)

Az üzemvezető homloka incos, de mintha mégis jobb angulatban lenne.

— A jelek biztatóak. Kétséglen, van előrelépés, bár mi negennénk" a világot. Tizenúj dolgozót kaptunk. Már egindult a betanítás. Persze, örömhöz üröm, hogy kilenc gi dolgozó viszont kilépett... ígérik, hogy a régi létszámz megkapom a 22 új embert. kor pedig majd megy a 140 150 tonna fonal orsózása. De csak a pillanatnyi helyzetet szem alapul, akkor a mostaúj dolgozók a negyedik negedévre már betanulnak, 70 nnát orsózunk a most végtt 40—50 tonnán felül (mert ért eddig is dolgoztunk!). S ye, már ez is valami?

Valami. És nem is kevés.

(Kálmán)

A vártnál nagyobb

Minden gyárban megszervezik

A kötelező héthetes művezető továbbképző tanfolyam első előadását szeptember 17-én tartották meg a Goldberger Textilnyomógyárban. A tematikában szereplő „Vezetés lélektana" című előadást dr. Molnár Imre pszichológus ismertette. Nem új dolgokkal foglalkozott (nagyon is közismerttel), mégis újnak, érdekesnek hatott, ahogyan azt magyarázta a művezetőknek. Példákkal bizonyította a kritika alkalmazásának helyes módszerét, hatását, valamint a bizalom és a megbecsülés szükségességét. Részletezte az előadó a dicséret fontosságát, és a jó szellem kialakításának alapját.

— Attól tartottam — mondja Pintér Ferenc személyzeti osztályvezető —, hogy kicsit víkendnapnak tekintik majd a művezetők az előadáson való részvételt. Örömmel láttam nagyon figyelmesen hallgatták az előadást, érdekelte őket, amit a pszichológus elmondott.

— Volt olyan érzésem — egészíti ki Kiss Józsefné oktatási felelős Pintér elvtárs gondolatát —, hogy még tovább is szívesen hallgatták volna az előadót.

A művezetők azzal távoztak — mint mondják: ilyen témájú előadásoknak már a technikumok negyedik évében és az egyetemek utolsó évének tematikájában szerepelhetnének.

Az első előadás tapasztalata: szívesen vesznek részt a művezetők a továbbképző tanfolyamon. A személyzeti főosztály kezdeményezése alapján a későbbiekben valamennyi gyárban megrendezésre kerül ez a tanfolyam. Bizonyára hasonló sikere lesz a többi gyárakban is.

Műszakiak FÓRUMA

A bordaápoló automata

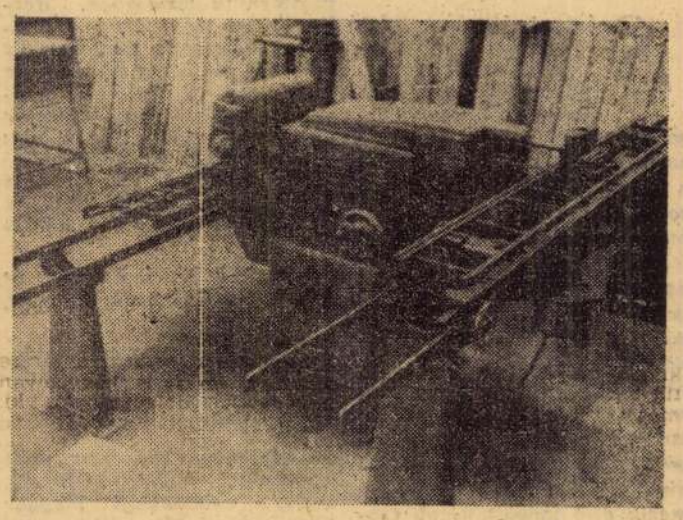

A bordaápoló automata két feladatot teljesít: egyik oldalon az íranyagos, rozsdás, piszkos bordákat keféli, a másik oldalon a borda különböző sérüléseit, a bordafogak egyenetlenségeit csiszolja le különböző szemcsefinomságú habkővel. A csiszolás legtöbb esetben több időt igényel, mint az előző művelet. Ezért az egyes műveleteket különkülön oldalon végzi a gép a folyamatosság biztosításáért.

A csiszolási folyamat két összetevőből áll: az egyik alatt a kötésre merőlegesen csiszolja a bordát le és fel, a kopó habkő utánállítása itt automatikusan történik. A beállított löketszám után a csiszolófej eltávolodik a bordától, közben a bordabefogóasztal a bordával együtt, a fejben levő két habkő szélességgel tovább halad és a csiszolás folytatódik. Ez a csiszolási művelet szakaszos, a habkő lökete tetszés szerint állítható be,

A másik csiszolási művelet az úgynevezett aktív csiszolás, ami abból áll, hogy amíg a csiszolófej folytonosan leng, addig a bordabefogóasztal a benne levő bordával együtt folyamatosan halad, jobbra vagy balra, illetve addig, amíg a jobb és a bal oldalon elhelyezett végálláskapcsolók a haladási irányát meg nem változtatják. A végálláskapcsolók tetszés szerinti szélességben beállíthatók.

A csiszolófej lökethosszát mindenkor a bordamagasságnak megfelelően lehet állítani. Ha a bordafog teljes magasságban a kötéseken belül nem sikerül, úgy a löketet az adott borda esetében a sérülés magasságának megfelelően kell csak beállítani. Ezzel a beállítással a kisebb felületi sérülések is könnyen javíthatók.

A gép hasonlóan működik a kefélő oldalon. Ott is minden műveleti folyamatot automatikusan vezérel maga a gép. A kefehenger 350 mm széles és új állapotban 200 mm az átmérője. Készül kétféle kivitelben, acélhuzalból és lószőrből.

A borda továbbításakor a kefét automatikusan kiemeli a gép, ami a kefe kímélését eredményezi, élettartama hosszabb lesz, és úgy elkerülhető a borda felhőssége. A kefe függőleges állítása lehetővé teszi, hogy a kefét a kopás mértékének megfelelően utánaállíthatjuk. Ha a bordát teljes hosszában végigkeféljük, a kefe a forgás irányát önműködően váltja és így biztosítva vagyunk arról, hogy akár jobbra, akár balra halad a bordabefogó-asztal, a szennyeződéseket a kefe mindig kisöpri a bordafogak közül. A borda megfogását és oldását mindkét oldalon egy kézikerékkel —, mely egy fogasléchez csatlakozik, csuklós áttétellel —, könnyen és egyszerűen elvégezhetjük.

Maximálisan 180 mm magasságú borda helyezhető el a bordabefogó asztalban. Egy állításra 2000 mm szélességű borda befogása lehetséges, ha ennél szélesebb bordát akarunk befogni, azt a szorítóasztalra helyezhető gyámok segítségével végezhetjük.

Mind a kefélő, mind a csiszolóoldal egymástól függetlenül működtethető. Külön kívánságra a gépet elszívóberendezéssel szállítják.

Fontosabb műszaki adatok a következők: max. bordaszélesség: tetszés szerint; max. bordamagasság: 180 mm; a bordaszorító asztal hossza: 2000 mm; teljesítményszükséglet: 2.5 LE (elszívás nélkül), helyszükséglet: kb. 4000x18 000x 1100 mm; súly: kb. 850 kg (netto).

Koszó Dezső
Szeged

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 JUL 5

NAPLÓ
Veszprém

„Közönségközpontú, népszerű művész..."

Megnyitották Szalóky Sándor veszprémi képkiállítását

Tegnap délután a Képcsarnok Vállalat veszprémi kiállító helyiségében mintegy 30—35 tárlatlátogató jelent meg, hogy a nemesszalóki születésű festőművész képeivel megismerkedjék. Az érdeklődés, még a szakmai berkekben is, a megyénkből indult művésznek szólt, akiről — utólag bevallhatjuk — mindmáig kevesen tudtunk.

A megnyitó közönsége az Iparművészeti Iskolán *Katzirány Aladár* tanítványaként végzett akvarellfestőt ismerhette meg, akinek táji hangulatokat megörökítő műveit Budapesten a Derkovits, később ugyanott a Fényes Adolf terem látogatói is szívesen fogadták. A moszkvai, belgrádi, római és bécsi bemutatkozás után időszerű lett, hogy saját megyéje székhelyén, Veszprémben is bemutatkozzék.

A kollégák közül *Vágfalvi Ottó, Nagy Emerencia, Kováts Gábor és Fülöp Lajos* jött el a kiállításra. *Csizmadia Zoltán és Bognár Zoltán* távollétében a teleségek nézték meg a kiállított akvarelleket. Ott láttuk a megnyitón *Kovács Jánost*, a városi tanács vb elnökhelyettesét és *Mendly Gyulát*, a megyei pártbizottság munkatársát is.

— *Szalóky Sándor egyénisége* — mondotta Szelényi Pál, a megyei tanács vb művelődésügyi osztályának művészeti főelőadója — *szerves, szétválaszthatatlan kapcsolatban van alkotásaival. Képei a maguk impresszionisztikusságukban arról tanúskodnak, hogy híradásai, akár Csobánkáról, akár Esztergomból vagy Tihanyból szólnak, feltétlenül őszinték. Szalóky közönségközpontú, népszerű művész. Azért az, mert főleg a Dunántúl ábrázolt tájaiban bennük van a meleg intimitás. Ez az eredeti felfogásban és technikával ábrázolt világ áttekinthető, bejárható.*

Beszéde befejezéseképpen Szelényi Pál Simon István kijelentését idézte, aki a Szalókyéhoz hasonló tájakra írta, hogy *„emberszabású"*. Meggyőződhettünk, hogy a Veszprémben először látott Szalóky-képektől nem lehet erőszakoltan a gondolatiságot, a nagyarányúságot és a túlhajtott modernséget számonkérni. Ereje művészetének demokratizmusában, őszinteségében, közérthetőségében van.

(csj)

letre vonatkozó emlékiratára rendkívül pozitív válaszok érkeznek — mondta a miniszter. — A válaszokból kitűnik, hogy Finnország megfelel az értekezlet helyének. Az emlékiratra senki sem tett bíráló megjegyzést. Ke-

agban — eddig ismeretlen okító vonat, amelyben Vietnam-ombákat szállítottak

(Telefoto — AP—MTI—KS)

Bő

(Foly

hagynal
ken gor
meg s
értékes

Dége
fogadot
az orsz
vízgazd
és fejle
szóló b

Következtek az interpellációs ügyek. Bodonyi Pálné — Pázsit Árpád képviselő korábban benyújtott interpellációjára válaszolva — ismertette a kulturális, valamint a szociális és egészségügyi bizottság együttes jelentését a vállalati bölcsődék és óvodák számának csökkenéséről. Elmondotta, hogy ez az irányzat már 1960 óta érezhető. És nem is a reformmal, hanem elsősorban azzal kapcsolatos, hogy nagyszámú, ideiglenes jelleggel létesített gyermekintézményt megszüntettek, valamint, hogy a vállalatok, — miután egy rendelkezés értelmében

lehetővé teszi a vállalatok és a tanácsok társulását gyermekintézmények fenntartására és létesítésére. Ezen túlmenően, a negyedik ötéves tervben, főleg a lakóterületeken, erőteljesebb fejlesztésre van szükség; főleg a lakóterületeken; a számítások szerint 27 ezer óvodai és 7 ezer bölcsődei új férőhelyre. Az országgyűlés ezt a választ tudomásul vette.

Borivó Károly képviselő interpellált ezután a pénzügy- és az igazságügyminiszterhez a közvéleményt megtévesztően foglalkoztató telekkisajátítások ügyében. Elmondotta, hogy a rendeleti-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szalóky Sándor

1969 JUL 2

NÉPSZAVA
Budapest

HORIZONT

— A Veszprémi Képcsarnokban nyílik meg 1969. július 4-én, pénteken délután 5 órakor Szalóky Sándor festőművész kiállítása. A tárlatot Vajna József elvtárs, a városi tanács művelődésügyi osztályának vezetője nyitja meg.

— Schéner Mihály festőművésznek kiállítása nyílik a Képcsarnok Csók István Galériájában július 4-én, pénteken délután fél 6 órakor. A kiállítást Juhász Ferenc Kossuth-díjas költő nyitja meg, s július 20-ig mindennap megtekinthető.

— A szegedi városi tanács vb-ülésén jóváhagyták az új szegedi szimfonikus zenekar megalakulását. A 62 tagú együttes vezető karnagyának Vaszy Viktort, a Szegedi Nemzeti Színház zenekari igazgatóját nevezték ki. A szegedi szimfonikusok a helyi színház opera- és balettestjein, valamint az Országos Filharmónia koncertjein lépnek majd fel.

pe
zik
be

KN

iga:

l- a
l- v
- á
, tá
t d
t gy[illegible], hogy miért pont
- egy másik közlekedési
n vállalatnál nem értik
s meg, miről van szó...) A
Nyugatinál ellenőrök az
utcán sétálva árulják az
utánpótlásként kapott je-
gyet. Egyébként jegyügy-
ben több más kedvezőtlen
tapasztalatunk is volt.

Presszókban, *az ígéretek ellenére*, csak elvétve árusítanak. Az egyik BHÉV-utas azért panaszkodik, mert felbuzdulva

(Folytatás a 3. oldalon)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalóky Sándor

DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

— **Tegnap, pénteken délután 5 órakor** nyitotta meg Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója a Képcsarnok Vállalat pécsi bemutatótermében Szalóky Sándor festőművész kiállítását.

taxit, — a hosszabb járatokon könyveket is árusítanak. Elmondotta, hogy a tüzelő, va-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNÁNTÚLI

Halász Sándor

Szalóky Sándor kiállítása a Képcsarnokban

Nagyszámú érdeklődő jelenlétében Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója nyitotta meg pénteken este Szalóky Sándor kiállítását a pécsi Képcsarnok boltban.

— Szalóky Sándor — mondotta megnyitójában Pogány Ö. Gábor — népszerű egyéniség a művészetbarátok körében. Laikusok és szakmabeliek egyaránt kedvelik, s ő a „műalkotások piacán" is egyik legkeresettebb mester. Mi ennek a magyarázata? Szalóky Sándor festészete szerencsés ötvözete a természet megfigyelésének, a valóságlátásnak és a jó művészi megoldásnak. Ismeri a szabadban való festés lehetőségeit, kihasználja azokat, s ugyanakkor a természet ábrázolásához hozzáteszi a maga szubjektív indulatait, mesterségbeli tudását. A műbarátok megkapják képei révén a látvány szépségét, és ez nagy erő, az embereknek a természethez való vonzódása a kultúra kimeríthetetlen forrása. Szalóky Sándor képei ugyanakkor nemcsak élvezetes élményben tudják részesíteni a művészetet kedvelő közönséget, hanem nevelni is képesek, hiszen a nézőket megfogja az emberi alakítóerő és a festői tehetség is ezeken a képeken.

Pogány Ö. Gábor megemlékezett még Szalóky Sándor nagy munkakedvéről és mesterség-szeretetéről, majd tréfásan hozzátette:

— De itt Csók Istvánt kell idéznem, aki azt mondta, hogy ne áruljátok el, hogy szerettek festeni! Nem veszik majd meg képeiteket az emberek, mert azt mondják: nem adunk pénzt olyasvalamiért, ami valakinek a passziója...

A baráti hangulatú megnyitó közönsége sokáig nézegette a kiállított 47 képet. Sok műre máris kikerült a tábla: megvásárolva.

*

Szalóky Sándornak Pécsett ez az első kiállítása, és egyben ez az első kiállítása vidéki képcsarnoknál is. Holott ő elsősorban a Képcsarnok Vállalatnak dolgozik.

— Csak akvarellt festek, olykor grafikát készítek, és szeretem a kézzel festett textilt. Elsősorban térelválasztó függönyöket készítek, természetesen egyedi darabokat, egyedi megrendelésre. Legjobban mégis az akvarellt szeretem. Sokat festek Esztergomban, Csobánkán és Tihanyban, nem a romantikát keresem, hanem az egyszerű, szürke, reális környezetet, a szép régi falusi házakat, a paraszti miliőt, és persze a tájat általában.

A pécsi kiállítás 47 akvarellje közül néhány legutóbbi párizsi utazásának emlékét őrzi. De az Udvar, az Öreg udvar, az Este Csobánkán, az Öreg kapu, az Asszony talicskával és a többi hangulatos kép az egyszerű hazai falvak színes, ismerős világát mutatja be. Viszonylag sok a csendélet: a Dinnyék az asztalon, a Gombák az asztalon vagy a Napraforgó sok kiállításlátogató tetszését megnyerte.

A Nemzeti Galériában, a Budapesti Történeti Múzeumban, a Művelődésügyi Minisztériumban őrzik munkáit. Néhány budapesti, egy győri, bulgáriai, jugoszláviai, olaszországi, svédországi stb. kiállítása után Pécsett is szerepel.

— Nagy örömmel jöttem ide — mondja, s hangsúlyozza, nem a vendéglátó iránti kötelező udvariasságból. — Igyekeztem jó anyaggal bemutatkozni, talán sikerült.

S külön a mi számunkra készített itt, Pécsett néhány rajzot, ezek közül mutatunk be egyet.

— Kuuusss!

Reggel sem múlik az eső. A szél azonban elhal. Most már nem áltathatjuk magunkat tovább: — a lövöldözés tisztán abból az irányból hallatszik, ahol a század másik fele az új vonalat ássa. A gondolatot legfeljebb azzal próbáljuk elhesesgetni magunkban, hogy igen, igen, valahol ott lövöldöznek ugyan, de talán mégsem egészen ott... mintha messzebbről jönnének a hangok.

A parancsnokot ma se láttuk, — mi történik odaát...?

Esik, ragad az agyag. Nem lehet kinézni: feltoltunk egy kenyérzsákot, — azonnal átlőtték. Itt fulladunk meg az árokban Bors Zoltán őrvezető letépi derékszíjáról a

...zubbonyát.

...nátul álló.

...k hozzá; máskor s... ha a bátyja állt előtte.

Máté tizedes rájuk borította a sátorlapját.

— Gazemberség! — sziszegte valaki. A hangja szokatlanul bátor volt. Arcát nem láttuk. Köpött egyet.

Ott kellett hagynunk őket, Zoltánt és Lackót, a régi árokban.

...szakája

...onyom vár harangfejű paripán,
...t fon a mákguba-koronás gyer-
[mek.
...égyellek lilamellényű sárkány
...hála kapujára szegezlek.

...ének fához,
...nek kérge fagy,
...edne pajzs, napsárga vért,
...ros sisak.
...nat letépnék,
...aszkot hoznának helyette,
...át ültetek ujjamra,
...oló kezemre.

...jszaka pókháló-hintán pörgött,
...-hűtött koponyák feszítették
...ld káváján billegő vödröt.

Katona Judit:

Búcsúzó nyár

Tüdeje erdő
irama zápor
kikericsek hullnak az útra
hajából.

Gyümölcs a keble,
szántó a válla,
elejtett, vörös keszkenője
mályva.

Kedve fuvallat,
karja fehérlő
lába utánad sóvárogva
lépő.

Szárnyas tűnése
búcsúba lobban,
arcod viszi, szalad a nyár a
fasorban.

Kátay Antal:

FELESÉGEMNEK

Lásd, összekuszált fonalak között
őrizzük már kamaszkorunknak álmát,
rezdülni tudunk egy rádióhírre is,
s idegeinknek a Másikat-féltő táncát
megosztotta velünk a Világ.

Virág nélkül — de sokszor! — Gondokat
viszek haza és csókjaid helyett
— kis földi kínok bilincseit törni —
keserű idegnyugtatót szedek,
s kábultan kuporgok hajnalig.

De a csillagok fájdalmát Te érzed,
hisz' reád már háromszoros halál
leselkedik riasztó hírek fullánkjaiban,
s minden hajnalban munka vár:
fésüld simára borzas homlokunkat!

Fésüld simára borzas homlokunkat,
ébreszd fel újra kamaszkorunk álmát
csitísd le táncoló idegszálainkat,
s tíz év után a Csillagok Virágát:
kettőnk szerelmét fénybe tartsd.

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Szalóky Sándor

Munkácsy-díjas festő- és textilművész,
a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének és a
Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja,

1978. május 28-án, életének 57. évében elhunyt.

Temetése 1978. június hó 5-én, hétfőn $^1/_2$12 órakor lesz az

Óbudai temetőben.

EMLÉKÉT TISZTELETTEL MEGŐRIZZÜK!

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

A gyászoló család.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 FEB 24

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarell kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Libresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Központi Kohászati Múzeum, Hámorban. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Szikszói Grafikai Képtár. Megtekinthető délelőtt 8 órától 12 óráig.

Pető János grafikusművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Rudabányai Érc- és Ásványbányászati Múzeum. Nyitva délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Sárospataki vármúzeum: A Rákóczi-család emlékei. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

zetést biztosítanak a számukra. 6 hónapig segédgépkocsivezetőként dolgoznak, azután kerülnek önállóan gépre.

RUDNAY GYULA TEREM EGERBEN

A Képcsarnok Vállalat vidéki szalonhálózata ismét gazdagszik. Február 26-án délután adják át rendeltetésének Egerben a legújabb bemutatótermet, amely Rudnay Gyula nevét veszi fel. A terem átadásával egyidőben a mester tanítványainak műveiből kiállítást rendeznek.

SZAKMAI

Szalóky Sándor

1 FEB 7-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

ának.

— **A miskolci képtárban** szombaton nyitották meg az év első kiállítását, amelyen Dömeter István több mint félszáz alkotását, nagyobbrészt nonfiguratív monotypiáját mutatták be. A kiállítást Feledy Gyula Munkácsy-díjas miskolci grafikusművész nyitotta meg. Ugyancsak nyombaton nyílt meg a miskolci galériában Szalóky Sándor festőművész tárlata, amelyet dr. Bodnár Éva, a Magyar Nemzeti Galéria osztályvezetője nyitott meg.

az ismerős ismeretlen érdekessége?

— *„Egy férfi" és „egy nő". Kettejük különös, izgalmas kapcsolatáról szól a darab. Szereplők: Falvay Klára és*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Kalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

1971 FEB 11

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Libresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Zsignár István festőművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Képzőművészeti kiállítás a vasas szakkör anyagából, az Oprendek pártszervezet helyiségében. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 4 óráig.

Rudabányai Erc- és Ásványbányászati Múzeum. Nyitva délelőtt 10 órától délután 4 óráig.

Sárospataki vármúzeum: A Rákóczi-család emlékei. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

FÖLDRENGÉS

15 órával a katasztrofáli
hatású első földmozgáso
után, újabb földrengése
rázták meg Los Angele
kedden este, magyar idő sz
rint szerdán hajnalban.
földmozgások erősen érző
tek a San Fernando völg
fölött épült Norman vi
duzzasztó gát környékén
amely már a korábbi föl
rengések következtében me
repedezett, és emiatt az edd
ki nem települt körülbel

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szalóky Sándor

NAPJAINK

1971 — 3.

*

A Miskolci Galériában február 6-án nyílt meg Szalóky Sándor festőművész kiállítása, melyen a művész textiltervei és akvarelljei szerepeltek. A tárlatot dr. Bodnár Éva, a Magyar Nemzeti Galéria osztályvezetője nyitotta meg.

*

Ugyancsak február 6-án a Miskolci Képtárban nyílt meg két másik kiállítás is, amelyen Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész szerepeltek. A tárlatot Feledy Gyula grafikusművész és Papp Lajos költő nyitotta meg.

*

erdélyi irodalom két világháború kö
gát öleli fel. E klasszikus termés jó r
az Erdélyi Szépmíves Céh terrakotta s

Szalóky Sándor

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Budapest

— A MISKOLCI GALÉRIÁBAN február 6-án megnyílik Szalóky Sándor festőművész textilkiállításának és akvarelljeinek kiállítása.

— ÚJ KÖZLEKEDÉSI REND lép életbe március elsején az NSZK-ban.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

Szalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1071 FEB 2 5

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarell kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Libresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Mezőkövesdi matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Pető János grafikusművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Görögkeleti templom: Miskolci görögök művészeti emlékei. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Telkibányai Ipartörténeti Múzeum. Nyitva délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

A bányászszakszervezet ormosbányai művelődési központja kulturális híradójának új számában részletes programot találunk márciusra, s azon kívül beszámolót olvashatunk a helyi szakszervezeti választásokról, a sportköri életről és a társastánc-versenyről, megemlékezést a nők napjáról, s egyéb évfordulókról, végül könyv-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 FEB 27.

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarell kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig

Libresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Újmassai múzeum: A diósgyőri vasgyár története. Nyitva délelőtt 10—12 és délután 2—4 óra között. Csoportoknak egész nap.

Pető János festőművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Telkibányai Ipartörténeti Múzeum. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Mezőkövesdi matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Görögkeleti templom: Miskolci görögök művészeti emlékei. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

— *Húsz év után végre apa lettem. Ezért ugye, nem kell restelkednem?*

— *Miért is kellene?! Csak arra vigyázzál: az egész ügy nehogy véletlenül a kedves feleséged tudomására jusson.*

IGAZGATÓSÁGI ÜLÉS

Március 1-én, hétfőn délelőtt 9 órai kezdettel tartja ülését a Borsod megyei Termelőszövetkezetek Kereskedelmi Irodájának igazgatósága. Megtárgyalják az igazgató tanács elé terjesztendő 1970. évi gazdasági beszámolót és az 1971. évi tervet.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1983 SZEP 27.

KELET
MAGYARORSZÁG

SZALOKI SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ kiállítását nyitják meg szeptember 29-én a Nyírbátori Báthori István Múzeumban a Nemzeti Galéria rendezésében. Pénzes Éva, a kiállítás rendezője a Nemzeti Galéria tudományos titkára tart tárlatvezetést.

2

- tős támogatásával tanultak
- tovább, s 31-en szereztek
- meg a jogot arra, hogy a
- csütörtöki szóbeli érettségin

Szalóky Sándor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

NÉPSZABADSÁG

Budapest

1971 FEB 10

kaditoszer, gyógyszer.

— SZALÓKY SÁNDOR festőművész textilterveinek és akvarelljeinek kiállítása nyílt meg a Magyar Nemzeti Galéria rendezésében a Miskolci Galériában.

lítás. 21.50: Tv-híradó.

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarell-kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Lillafüredi Emlékház: Herman Ottó munkássága. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Ujmassai múzeum: A diósgyőri vasgyár története. Nyitva délelőtt 10—12 és délután 2—4 óra között. Csoportoknak egész nap.

tervezett 18 millió helyett mindössze 7,6 millió forint bevételi összeggel zárult. Árvíz, belvíz, állandó esőzés nagymérvű gyomosodás pusztított, a kalászosokat, a kapásnövényeket, a zöldségféléket, a fekete ribizlit, az almát elverte a jég, s ami gyümölcs utána a fákon maradt, *azt még szeptemberben is vihar cibálta, paskolta.* A nehézségekkel való birkózás figyelmeztette a tsz vezetőit és tagjait, hogy a rossz időjárás okozta többletmunkát minél kevesebb emberi erő igénybevételével, *csakis fokozottabb gé-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ko-lóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 FEB 14

4., vasárnap

Zsigmár István festőművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Képzőművészeti kiállítás a diósgyőri vasas szakkör anyagából az Oprendek pártszervezet helyiségében. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 4 óráig.

Gyártástörténeti emlékek címmel kiállítás az ózdi szakmunkásképző intézet udvarán. Megtekinthető egész nap.

1971. febr. 16.

Falu

AZ ÚJ LAKÓTELEPET
hét-nyolc évvel ezelőtt
kezdték el építeni. Azóta
több mint tízezer ember ta-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971. [illegible]

Kiállítás 1021

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarell kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolc Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Központi Kohászati Múzeum, Hámorban. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Lillafüredi Emlékház: Herman Ottó munkássága. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Új könyvek — kiállítás az albertelepi művelődési házban, délután 3 órakor. Nyitva 6 óráig.

Szikszói Grafikai Képtár. Megtekinthető délelőtt 8—12 és délután 2-től este 8 óráig.

Sárospataki vármúzeum: A Rákóczi-család emlékei. Nyitva délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Mezőkövesdi matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

hun

A Bodrogközben máig élő
nepi alkalmakon a rigmusi
melőszövetkezetek zárszámad
tak a hagyományos társadal
bizonyítja ezt meggyőzőbben
jelentek a rigmusolók.

A semjéni Búzakalász Ts
zárszámadási beszámoló utá
illetve igencsak kötött form
elhangzott Veres István tra
műfaj hagyományait ebben
nivalót ismételgette, hanem
lyenként döccenő, de mindi
ban. Ízelítőül két részlet eb
molóból.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD
Szaláky Sándor
1966 OKT 21.

1021

Vívódás, megnyugvás

A múzeumi hónap égisze alatt rendezte a Magyar Nemzeti Galéria Szalóky Sándor festőművész és Csontos László szobrászművész együttes kiállítását Győrött.

A kettős kiállítás összhatásáról, a szép rendezésről beszámoltunk már a tárlat festészeti és grafikai anyagának méltatásában. Ezúttal a Szalóky Sándorral egyidős Csontos László szobrászművészt mutatjuk be alkotásaiban.

Pátzay Pál növendékeként végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, később Somogyi József művészete hatott alkotói egyénisége kibontakozására. E kettőzöttség halvány nyomokban még ma is érezhető szobrain, bár kétségtelen, hogy a vésője alól kikerülő művek elsősorban a művész nyugtalan vívódásairól, útkereséséről vallanak. Az életút állomásait jelzik a művésznek az ország különböző részein felállított szobrai is: Budapesten a Tenisz-stadionban elhelyezett Atlétanő, a Szabadság-hegyi Partizán szobor, a kunszentmártoni József Attila emlékmű, a miskolci és nyíregyházi Fekvő nő című kompozíciók.

Győrött bemutatott alkotásai majd tíz esztendő munkásságáról adnak számot, zömmel azonban az utolsó három év szobrait, kisplasztikáit látjuk. S nagyon jó, hogy így egymás mellett találhatjuk a témák megoldásainak sokféle változatát.

Nemes harmóniák jellemzik klasszikus felfogásban készült szobrait (Éva, Pihenő). A vonalvezetés nyugalmát bontja belső feszültséget kifejező alkotásaiban, melyek a felhasznált anyag (kő, márvány, bronz) dinamikai lehetőségeit tartalmazzák. Néhol ezt is a klasszikus ábrázolásmódra egyszerűsíti (Akt virággal), másutt a mozgalmasság a szobor minden részletén jelentkezik. Ilyen a Dózsa című szobra és az alak és drapéria együttes mozgását megörökítő Április.

A síkok fény- és térhatásával is kísérletezett (Drapériás nő), visszatérését ennek már nagy felületek átfogó, zárt formáiban találjuk meg. Várakozás című tartalmában és formájában is beszédes kompozíciójára gondolok.

Kőből és márványból készült szobrai robusztus összefogottsággal hordozzák a belső feszültséget. A teljesen zárt egységből (December) indulva a nyitottabb formákig (Ülő akt) számtalan változat tanúskodik az egyszerűsítésre való törekvés sikereiről.

Kisplasztikái egy teljes tárlót töltenek meg.

R. E.

ekrény — h

az ő- s- z- ő. ös a - a - - - e

Az alábbi táblázat számai a hűtőszekré lehetséges normál tárolási időt, a zárójelben levők a maximális tárolási időt mutatják.

Készétel 2 nap (4 nap) — Főtt hal 2 nap (4 nap) — Friss hal 1 nap (3 nap) — Zöldfőzelék 2 nap (5 nap) — Gyökeres főzelék 8 nap (12 nap) — Cseresznye, barack, szilva 10 nap (12 nap) — nap) — Vaj 2 nap (8 nap) — Sajt 4 nap (14 nap) — Tojás 10 nap (14 nap) — Nyers hús 2 nap (5 nap) — Főtt hús 3 nap (6 nap) — Nyers, darált hús fél nap (1 nap) — Felvágott 4 nap (8 nap) — Friss vágott baromfi 2 nap (5 nap) — Mirelit áru 2 nap (4 nap).

Szépségápolás

Az illatszerekkel bánjunk csinján! Nem ízléses, ha az utcán illatfelhőt hagyunk magunk után. Használjunk választékosan finom, és egyéniségünkhöz illő illatszereket, s ne locsoljunk belőle ruhánkra, hajunkra túl sokat.

Ha megkedveltünk egy illatot, ne váltogassuk mással, s főképpen ne keverjük mással. Ha nem tudjuk eldönteni, milyen kölnivíz vagy parfőm illik egyéniségünkhöz, kérjünk szaktanácsot.

Beszéd, beszédfejlődés, beszédhibák

címmel tartott előadást október 14-én Győrött, a városi tanácsháza dísztermében dr. Palotás Gábor orvos, a budapesti Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola tanszékvezetője. A meghívottak ezúttal orvosok, óvónők, pedagógusok és védőnők voltak, akik munkakörüknél fogva a legtöbbet foglalkoznak a gyermekkel.

— Sajnos nagyon időszerűvé vált a beszédhibákról beszélni — mondotta bevezetőjében az előadó —, mert számuk a korábbi évek előfordulási százalékához képest megkétszereződött. Ezért is szükséges, hogy ne csak az orvosok figyeljenek fel erre a jelenségre, hanem mindenki, aki gyermekgondozással, neveléssel foglalkozik, és minél előbb mindent meg kell tennünk, hogy ezeken a gyermekeken segíteni lehessen — hallás- és ideggondozó intézetekbe irányítsuk a beszédhibában szenvedőket.

A továbbiakban ismertette, hogy miből adódhatnak a beszédhibák. Leggyakrabban a rossz hallás következtében. Azért beszél rosszul a gyermek, mert az így „értett" beszédet adja vissza. Ilyen esetben természetesen nem magával a beszédhibával kell foglalkozni, hanem a kizáró körülménnyel, a halláskieséssel. És ezt a jelenséget minél fiatalabb korban veszik észre, annál hatékonyabban avatkozhatnak be a gyógyításba a szakemberek.

A beszédfejlődés természetes, és a már rögzült zavarain sokat segíthet a környezet, sőt egyes életszakaszokban csakis ez.

A hallgatók megismerték az előadásból az egyes beszédhibák fajtáit, a dadogást, pöszeséget, hadarást, orrhangzóságot, megismerték ezek kezelési módját és azt, hogy mindez befolyásolható és gyógyítható, ha megfelelő időben kezelik. Külön hangsúlyt kapott az előadásban az a gondolat, hogy az elmulasztott kezelés, és a beszédhibák semmibevevése a felnőtté vált ember egész személyiségét károsan befolyásolja.

Az előadást megbeszélés követte.

Vékássy László

---

született. De 1955-ben, amikor a második agyvérzést is kiheverte, a tanácselnök megköszönte értékes, több évtizedes tevékenységét.

Megkezdődtek a nyugdíjas napok. Adél időmilliomossá vált. Barátnőinek egyre többet mesélt a régmúlt időkről, a budapesti belvárosi cukrászdáról, még korábbi ifjúságáról az Angol Kisasz-

ves vendéglátását nagyon sokra értékelte. A fiatalasszony minden kívánságát szívesen teljesítette és Adél kérésére az egykori barátnőket is igyekezett felderíteni. Csak Nemesfalvy Andreát és Kálóczy Lujzit találta meg. A három egykori kolléganő Éváék lakásán tartotta meg a találkozót.

A sok ölelkezés és szoká-

Tizenhárman

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalóky Sándor

NÉPSZABADSÁG

1966 SZEP 30.

*

SZALÓKY SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ ÉS CSONTOS LÁSZLÓ SZOBRÁSZMŰVÉSZ kiállítása vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik a győri Xantus János Múzeumban. A kiállításon dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója mond megnyitó beszédet.

Nobel Peace

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalóky Sándor

MAGYAR NEMZET
1966 OKT -1.

A Nemzeti Galériában október 4-én délután 4 órakor, a nápolyi Raffaello Cauza professzor tart vetitettképes előadást a »Capo di Monte Múzeum mint modern muzeológiai megoldás« címmel.

Szalóky Sándor festőművész és Csontos László szobrászművész kiállítása vasárnap délelőtt 11 órakor nyílik meg a győri Xantus János Múzeumban. A kiállítást dr. Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg.

köztársaság útja

hozzálíló egyedülálló, lakással rendelkező, egyszerű dolgozó nővel 20-tól 23 évig, — házasság céljából. — »Fényképes leveleket kérek 197493« jelig. a Felszabadulás téri hirdetőbe.

ények, hivata- magánosok! Bo- rózsatövek Super Montezuma stb. rintos áron el- Juhász, Oros- Postafiók 21.

70 éves, egészséges, dolgozó férfi, 1100 forint havi keresettel, lakással rendelkező nő ismeretségét keresi — házasság céljából. —

, perion, teddy- rojtok, zsinórok e, tisztítása — ton kelmefestő. Csányi u. 12. —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalóky Sándor

MAGYAR NEMZET

IVDD OKT 4

— **Gyűrűt a Xantus János Múzeum képtárában,** a Magyar Nemzeti Galéria rendezésében kiállítást rendeztek Szalóky Sándor festőművész és Csorba László szobrászművész alkotásaiból. A kiállítást vasárnap dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitotta meg.

— **HÉTSZER LOPOTT KÉT NAP**

emeletét. A tervezők, [illegible]
hazánkban egyedülálló meg-

1021

Lírai vallomás

A múzeumi hónap vonzó látványosságai közé tartozik Győrött az Alkotmány utca 4. szám alatti kiállítóteremben évről évre megrendezett képzőművészeti tárlat. Idén a Magyar Nemzeti Galéria rendezésében két hasonló életkorú alkotó, Szalóky Sándor festőművész és Csontos László szobrászművész szerepel — kettős kiállításon.

Elsőként Szalóky Sándort mutatjuk be, akit képzőművészeti körökben az akvarell egyik legváltozatosabb művelőjeként tartanak számon. A 45 éves művész tanulmányait az Iparművészeti Főiskolán Kacziány Aladár irányításával végezte. Munkássága jelentőségéről hazai és külföldi kiállítások tanúskodnak, legutóbb 1965-ben Budapesten a Fényes Adolf teremben mutatta be képeit és textilterveit.

Győrött az utolsó két-három esztendő festményeiből láthatunk válogatást, érzékeny színvilágú vallomásokat legkedvesebb témáiról —

a tájról,

a természetről. Bravúros akvarell-technikája rendkívül változatos. Csobánka, Tihany és Esztergom romanntikus utcái, ligetei atmoszférikus, finom hatásokkal, a táj belső jelentését érzékeltetve tárulkoznak elénk. Nem a táj önmagában, hanem amit a festőnek mond a természet.

Komponálási módjáról nehéz összefogott ítéletet mondani. Az erőteljesen vázolt sötétek és szűrt fények kontrasztja (Esztergom — Duna-part 1965) épp oly jellemzői ennek a láttatásnak, ahogy más képein a síkok és vonalak térbeli elhelyezésével érzékelteti a ritmust (Tihany-rálátás, Esztergomi háztetők), vagy egy harmadik változat: amikor a természet ember alkotta statikus rendjét oldja fel laza szerkesztéssel, közvetlenséggel (Esztergomi szőlőhegy, Csobánkai udvar). Vers hangulatát adják ezek a képek, műfajban is csak a költészet változataival lehetne szólni róluk.

A Csobánkai udvar című kép egy másik törekvését is feltárja a művésznek: szenvedélyesen kutatja a külső tájban is fellelhető interieurőket. Ezekkel a formákkal rokon festészetének másik kedves területe, az ember szűkebb környezetének ábrázolása. Megjelenítési módját, a képek keltette közvetlenséget úgy fejezhetném ki: beszélgetések

a csendről.

Öreg fák: Szalóky Sándor festménye

1966 OKT — 9

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

divat?

— Űrhajós sapkák

tuk. A fekete körömcipő orrát és sarkát pepita bőrből készítették.

Megváltozott a női fej formája is. A frou-frouhoz jól illő felhajtott szélű karimájú kalapok eltűntek. A svájci sapka lesz divatos a nappali öltözékhez, télen, a hidegben pedig áll alatt gombolható, részekből szabott „űrhajós" sapkát viselünk. Ezt láttuk műbőrből, jerseyből, sőt még fehér prémből is.

E viselethez nem kell frizura, de méginkább nem tupír. A hajat lazán simára fésülik, s ismét elválasztják — oldalt. A haj hátul rövidebb, mint a fülnél. Ezenkívül, akinek hosszú haja van, a fejtetőn csigákba fésülve, az ún. láthatatlan hajhálóval borítva viseli.

A divatos nőnek tehát laza, rövid a haja, s fülében Op-Art klipsz. Ruhája magasnyakú, lazán követi a testvonalat. A szoknyából (a harmadik X-ig) kilátszik a térd. S mert a divat többet mutat a lábból, a harisnyáról sem szabad elfeledkezni. Vastagabb lesz a harisnya, s színesebb. A zöld, kék, piros, sárga, — mindennapi viseletté válik. Aki szereti a vékony harisnyát, testszínűt visel, mert a harisnyaszínben megjelent a fehér! Sőt: csipkéből van. Lábán op-art cipő, ami szintén gazdagon díszített, s a divatszabályok szerint illenie kell, — a fülklipszhez...

Kovács Margit

A család vasá

Idegrendszeri izgalmak és a fekélybetegségek

A budapesti Kórélettani Intézetben jelentős tudományos munkát végeznek a fekélybetegség minél eredményesebb gyógyítása érdekében. A téma időszerűségét mutatja, hogy statisztikai adatok szerint a felnőtt lakosságnak csaknem tíz százaléka szenved gyomor-, illetve nyombélfekélyben. Hosszú lefolyásuk, a gyakori visszaesések és az utókövetkezmények rendkívül sok kellemetlenséget jelentenek a betegeknek, és ijesztően sok a kiesett munkaórák száma is. Ez népgazdaságunk és népegészségügyünk szempontjából nagyon káros.

— Nem új betegség a fekély —, mondta bevezetőül dr. Csalay László a Budapesti Orvostudományi Egyetem docense, a kérdés egyik hazai szakértője — hiszen az első esetet i. e. 30 évvel írták le, mégis az utóbbi évszázadban vált népbetegséggé. Hamburgi adatok szerint a fekélybetegek száma 30 év alatt 2,6 százalékról 17,8 százalékra emelkedett. A magyarországi statisztikák is növekedést jeleznek. Érthető tehát, hogy a kérdés kórokával, keletkezésének módjával, terápiájával sok kat említem, amelyek a fekélyképződés gyakoriságának növekedésében szerepet játszhatnak.

— Régi megfigyelés, hogy a fekélybeteg nagyobb izgalmak, felelősség, gondok idején tünetmentes szakból aktív stádiumba juthat. A műtétre kerülő betegek több mint 80 százaléka állandó vagy időleges izgalmakkal bajlódó emberek közül kerül ki. Ezek az adatok az idegrendszer szerepére hívták fel a figyelmet. Állatkísérletekben különböző idegrendszeri területek izgatásával, illetve sértésével fekélyt tudtak létrehozni. De az emberi agyműtétek után is észleltek — bizonyos agyterület megsértése miatt — vérző fekélyt.

— Hogyan váltják ki az ismétlődő konfliktusok a fekélybetegséget?

— A kérdés megértéséhez a központi idegrendszer működésének pontosabb ismerete volt szükséges. Tudjuk, hogy az agykéreg vegetatív központjai és a belső szervek működése szigorúan összehangolt; ennek a rendszernek az egyensúlya bomlik meg fekélybetegségben. A leggyakoribb okok amelyek ezt a rendszert túlterhelik, a családi konfliktusok, az ambiciók és képességek közötti eltérés, bizonyos anyagi gondok, a túlfeszített szellemi munka és a felelősségteljes pozíció okozta állandó idegrendszeri izgalmak.

— Emelkedik ezenkívül az úgynevezett gyógyszer-fekélyesek száma is. Főleg a cortison és származékai, az atophan, a butazolidin fekélykeltő gyógyszer. A helytelen és elégtelen táplálkozás, valamint a fekély közötti kapcsolatot eddig Indiában sikerült bebizonyítani. Valószínű, hogy a háború utáni fekélystatisztikák romlásában a táplálkozási okoknak is szerepük volt.

— Magyarországon is széleskörű kutatás folyik a fekélykérdéssel kapcsolatban. Ezekről a munkákról évente a Gestroenterológiai Társaság parádi vándorgyűlésein számolnak be, a hazai és külföldi kutatók. Ez év első felében (1966) a gyógyszergyárak is ezzel a témával foglalkozó szimpóziumot tűztek napirendre.

Halácsi Dezső

Szalóky Sándor

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

SZALÓKY SÁNDOR

KIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA

1965 SZEPTEMBER 24-ÉN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR
MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR. FEHÉR ZSUZSA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

FÉNYES ADOLF TEREM, BUDAPEST VII, RÁKÓCZI ÚT 30

2380-1965 fnyv I

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 SZEP 24

PESTMEGYEI HÍRLAP

Szalóky Sándor

— **Szalóky Sándor kiállítása** ma délután nyílik meg a Fényes Adolf-teremben (VII., Rákóczi út 30.). A megnyitó beszédet dr. Fehér Zsuzsa művészettörténész tartja.

Szalóky Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EGÉSZSÉGÜGYI
DOLGOZÓ

1021

Szalóky Sándor: Bajai Duna-part.

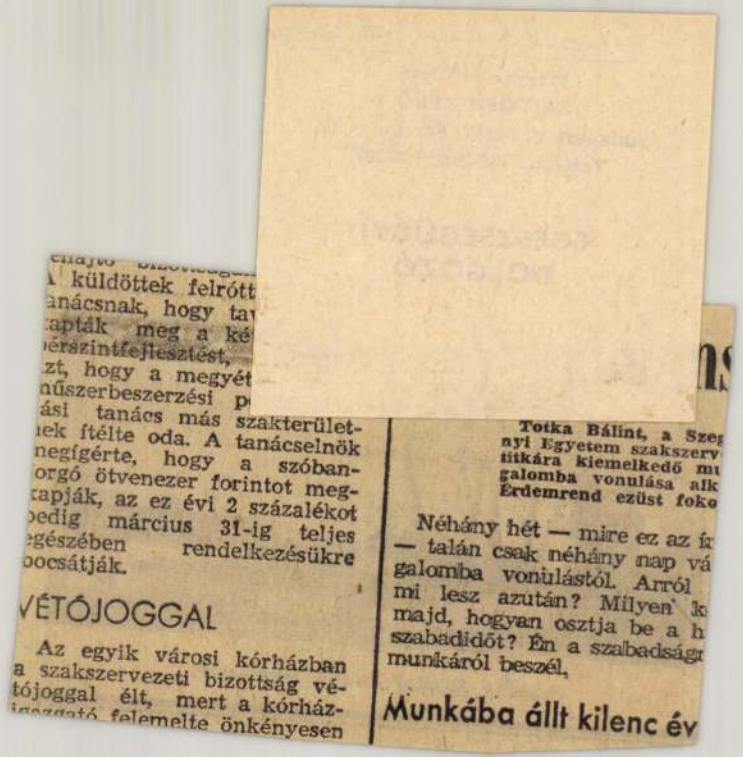

küldöttek felrótt
anácsnak, hogy ta
apták meg a ké
érszintfejlesztést,
zt, hogy a megyét
nűszerbeszerzési p
ási tanács más szakterület-
ek ítélte oda. A tanácselnök
negígérte, hogy a szóban-
orgó ötvenezer forintot meg-
apják, az ez évi 2 százalékot
edig március 31-ig teljes
egészében rendelkezésükre
ocsátják.

VÉTÓJOGGAL

Az egyik városi kórházban a szakszervezeti bizottság vétójoggal élt, mert a kórházigazgató felemelte önkényesen

**Tóth Bálint, a Szeg
nyi Egyetem szakszerv
titkára kiemelkedő mu
galomba vonulása alk
Érdemrend ezüst foko**

Néhány hét — mire ez az ír
— talán csak néhány nap vá
galomba vonulástól. Arról
mi lesz azután? Milyen' ko
majd, hogyan osztja be a h
szabadidőt? Én a szabadságr
munkáról beszél.

Munkába állt kilenc év

1965 OKT 5.
1021

Két iparművészeti kiállítás

A *Fényes Adolf Teremben* és a *Csók István Galériában* egy időben nyitották meg azokat az új kiállításokat, amelyek *az iparművészet és a lakásdiszitőművészet* örvendetes térfoglalását mutatják. A hír kurta összefoglalásában kimondatlanul az is benne rejlik, hogy az iparművészet »valami elől« foglalja el a teret. A képek lennének a kárvallottak? Helyesebb talán úgy fogalmazni, hogy az intim díszítőművészet jellege és formája változik meg lassan, és a polgári tradíciókat hordozó kisebb festmények átadják a helyet a mai lakáskultúrához és életformához jobban illő *tárgyi művészetnek*. Ezt a folyamatot kitűnően illusztrálja

Szalóky Sándor

kiállítása. A művész a *Fényes Adolf Teremben* textíliákat és akvarell-képeket mutatott be.

Az akvarell műfaja mintegy határmesgyén áll a grafika és a festészet között; intim följegyzés, a röppenő gondolat megrögzítése, de egyúttal színes, dekoratív kompozíció is, amely nagyobb falfelületen is élni és érvényesülni tud. Az akvarelltechnika azonban legalábbis eddigi tapasztalataink szerint — elszakíthatatlan attól az illuzionista ábrázolásmódtól, amely a polgári művészet évszázadaiban alakult ki. Dürer és a dekoratív barokk mesterek után az impresszionizmus lett e műfaj virágkora, mert az illanó páratömegek, a természetes világításban elkapott pillanatnyi kép könnyen nyert testet az akvarellpapíron.

Szalóky akvarelljei is a Duna menti kis városok napsütötte hangulatait, enteriörök, virágcsendéletek derűs és áttetsző színfoltjait örökítik meg. Azzal a múlttal, ami az ilyen kompozíciók mögött áll, ma már kötelező a hibátlan, friss technika. Szalóky a legnemesebb értelemben birtokolja e tradíciókat és akvarelljei ez intim, polgári művészetnek méltó képviselői.

Tagadhatatlan azonban, hogy egyúttal kései képviselői is. E technikával és ezzel az illuzionista hangulatossággal ma már nem lehet újat mondani. A derűs és színes akvarellképek díszítő funkciója azonban ma is betöltésre vár, de már egy megváltozott életszemlélet keretei között. Talán ezt érezte Szalóky Sándor is, amikor akvarellképeinek természeti motívumait stilizáltabb, dekoratívabb stúdiumok tárgyává tette, átalakította, és *a textilművészet* szín- és formavilágába transzponálta. A kiállításon kézzel és filmfestéssel színezett függönyöket láthatunk — rajtuk elvontabb, stilizáltabb formában felfedezhető az akvarellképek élményvilága is.

Ez a korszerű útja a díszítőművészet fejlődésének. A lakást dekoráló miniatúrák a mai ízlést követve átadják helyüket a világos, nagylélegzetű, színes foltoknak, azoknak a függönyöknek, amelyek továbbra is magukon hordozhatják a díszítés régi elemeit; a természet formáit. A rendezés is igyekezett ezt a folyamatot láthatóvá tenni: egy vízfestmény, a belőle készített tanulmányrajzok és a végeredmény, a színes textília egymás mellé téve ugyanannak a motívumnak a fejlődését kísérik végig.

Marik Eszter és Janáky Viktor

közös kiállítása a *Csók István Galériában* látható. Marik Eszter ugyancsak textiltervezéssel foglalkozik; nyomott anyagok és kézzel festett kendők, terítők, függönyök szerepelnek a kiállításon. Férje, Janáky Viktor a fiatal kerámikusnemzedék figyelemre méltó képviselője, akinek vázái, edényei mellett jelentős helyet foglalnak el az építőművészethez társuló nagyobb kerámiakompozíciók is.

Janáky anyagát az állandó kísérletezés jellemzi. Oeuvreje ezért nem is adhat egységes képet, inkább a különböző technikák és stílusok gazdag változatosságával tűnik ki. A hagyományos mázas cserepek között olyanokat is találhatunk, amibe a művész üveg-, kő-, vagy fémdarabokat sütött, és ezek az összeolvadt heterogén elemek játékos fény- és anyaghatással díszítik a tárgyat. Az így megmunkált tégla alakú kerámialapok ugyanúgy falra kívánkoznak, mint a festmények. Íme, itt is megfigyelhető az intim enteriőrművészet szélesebb skálájú átalakulása. Janáky óriásméretű vázái között néhány kitűnően megoldott technikai bravúrt és hasonló rangú művészi teljesítményt találhatunk. Nagy táljai már nem mutatnak ilyen egyenletes színvonalú képet, néha az anyaggal kísérletező kutatókedv durva megoldáshoz vezet.

Külön szólnék a falat borító nagy felületű kerámiadíszítés problémájáról. E problémával való elfogódott előhozakodásunk elsősorban nem a művésznek szólna, hanem a megrendelőknek. Janáky kiállításán ugyanis néhány *gyermekeknek szánt falkompozíciót* találhatunk, és ezek láttán felmerült a kérdés — vajon miért kell a gyerekekhez gügye, selypítő nyelven beszélni? Az alkotóművész és a zsüri képviselői áthárították a felelősséget az ilyen kompozíciók megrendelőjéhez, a pedagógusokhoz. Vajon éppen a pedagógusok ne tudnák azt, hogy a gyermek világa nem egy »infantilis« és pösze formátumú világ, hanem a maga módján teljes és komplett? Hogy bár fogalmi kategóriáiban fejletlen még, de érzelmi egységében, merész képzetalkotásaival lenyűgöző erejű szellemi produktum? Weöres Sándor versei (s nem is éppen a kifejezett »gyerekversek«), vagy Miro és Klee festményei hitelesen vetítik elénk ezt a hallatlan intenzitású, felfokozottan egységes világot. Nem utánzásukra buzdítanék, hanem a feladat mélyebb megértésére. Ma, sajnos, általános az olyan »gyereknek való képzőművészet«, amelyik az »itt egy pici házacska, ott egy pirinyó tehenecske« pöszeségével gügyög. Meg kéne értenünk »egymást« a gyermekekkel. Megérteni azt, hogy számukra ez éppolyan buta és unalmas fontoskodás, mint mondjuk az akadémikus Klopstock zordon fenségű sorai.

Marik Eszter művészete érett művészet, a most ismertetett kiállítók közül a legegységesebb és legsikeresebben atlényegített anyaggal lépett elénk. A katalóguselőszóból megtudhattuk, hogy a főiskolát végző fiatal textilművészek fejlődése mennyire alá van rendelve a ruházkodáshoz használható kisebb darabok tervezésének, s így a kereskedelmi szempontoknak. Az igazi tehetség azonban a rossz lehetőségekből is tud jó lehetőségeket csinálni. Marik Eszter kiállításán továbbra is ott találjuk a stólákat, asztalterítőket, kendőket stb., de ezeknek megmunkálása ízlést, sőt *stílust* mutat. A művésznő a mély színeket kedveli; a sötétlila, a vörös és zöld éjszakai árnyalatait, és e sötét tónusokból az egyszerű formájú díszítés sejtelmes, a selyem és batikolt anyagok sajátságaihoz idomuló derengéssel emelkedik ki. Marik Eszter fantáziavilágát, úgy látszik, az anyagtól függetlenül is foglalkoztatja ez az álomszerűen szonórikus, mély feketékbe forduló színvilág. Karaktere van a munkáinak: a líraiság. Furcsa dolog talán a *textíliák lírájáról* beszélni, de Marik Eszter művészetének »fogyasztói«, az önmagukat és lakásukat szívesen dekoráló nők bizonyára megértik e szóhasználatot.

A művésznő e kiállításon már nagyobb igényű, méretre is terjedelmesebb lakástextilekkel, függönyökkel is bemutatkozott. Egy naturalista ízű kompozíció kivételével szerencsésen vitte át a kisebb kendők és stólák egységes színvilágát ezekre a nagyobb darabokra. Írja a katalógus, hogy a nagy kompozíciók felé elsősorban a külföldi megrendelések segítik a művészeket. Jó lenne, ha iparművészeink munkáját a hazai »mecénásréteg«, a *Képcsarnok* és az *Iparművészeti Vállalat* boltjainak látogatói is pártfogolnák.

Perneczky Géza

MAGYAR NEMZET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fock Jenő vezet utazott Viet

Fock Jenőnek, a Magyar cialista Munkáspárt Poli Bizottsága tagjának vezet vel a Vietnami Dolgozók Pártja Központi Bizottságának, illetve a Koreai Munkapárt Központi Bizottságának meghívására hétfőn magyar párt-küldöttség utazott Hanoiba, illetve Phenjanba. A küldöttség tagjai: *Pullai* Árpád, az MSZMP Központi Bizottsága osztályvezető-helyet *Szücs* László vezérőrnagy.

A küldöttséget, amely hétfőn a szovjet fővárosba érkezett, a seremetyevói repülőtéren Gennagyij *Voronov*, az SZKP elnökségi tagja és más magas rangú hivatalos személyek fogadták.

Budapestre érkezett a Lengyel Nemzeti Egységfront főtitkára

A Hazafias Népfront Országos Tanácsának meghívására hétfőn hazánkba érkezett Jozef *Kalinowski*, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának tagja, a Lengyel Nemzeti Egységfront Országos Bizottságának főtitkára. A vendéget a Ferihegyi repülőtéren *Erdei* Ferenc, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára, *Harmati* Sándor és *Szatmári Nagy* Imre, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkárai, valamint a Hazafias Népfront több vezető munkatársa fogadta. Ott volt Aleksander *Wozniak*, a budapesti lengyel nagykövetség első titkára. Józef Kalinowski a Magyar Távirati Iroda munkatársának adott nyilatkozatában hangsúlyozta:

— Örömmel látogattam Magyarországra. Odahaza nálunk közkeletű a mondás: *»a lengyel és a magyar jóbarát«*. A Hazafias Népfront és a Lengyel Nemzeti Egységfront kapcsolata nem újkeletű, sok évvel ezelőtt vetették meg alapjait és azóta is *tovább gazdagítottuk* programját. Utam célja, hogy még jobban elmélyítsük és új tartalommal töltsük meg baráti együttműködésünket, s *írásban is rögzítsük kapcsolataink ápolásának újabb pontjait.*

— A Lengyel Nemzeti Egységfront tevékenysége sok tekintetben megegyezik a Hazafias Népfrontéval, néhány területen azonban eltér attól. Munkánk a gyermekek, az új nemzedék nevelésétől a legkülönbözőbb társadalmi munkaakciók szervezéséig terjed, s *felöleli az élet úgyszólván valamennyi területét.* Értelmiségünk legjobbjainak bevonásával tájékoztatók sorozatán beszélgetünk az ország népével az állampolgárok jogairól és kötelességeiről. Mindent megteszünk azért, hogy szorosabbra fűzzük a képviselők, a tanácstagok és a lakosság kapcsolatát, ugyanakkor széles körben kamatoztatjuk a lengyel munkások, dolgozó parasztok és értelmiségiek segítőkészségét. Hogy mást ne mondjak, mozgalmunk kezdeményezte és irányította az *»Ezer új iskolát«* akciót, amellyel hazánk alapításának ezredik évfordulóját köszöntötte. Segítőtársaink parkokat, utakat, művelődési házakat építenek az ország minden részében.

Az úttörőmozgalom 20. évfordulójának ünnepségei

Egyesztendős eseménysorozattal, gazdag programmal ünneplik Budapesten az *úttörőszervezet megalakításának 20. évfordulóját.*

Az őszi, téli, tavaszi hónapokban fővárosszerte megrendezik az *úttörők kulturális szemléjét.* Októbertől júniusig zajlanak majd a kisdobosok és úttörők *sportversenyei.* Kiállításokat rendeznek a csapat életének elmúlt két évtizedéről.

A Luna—7 szovjet űrállomás repül a Hold irányában

A Szovjetunióban útnak indítottak a Hold irányába egy űrrakétát, fedélzetén a *Luna—7* önműködő űrállomással.

Az 1506 kilogramm súlyú Luna—7 űrállomás felbocsátását *soklépcsős rakéta segítségével* hajtották végre. Az utolsó lépcsőfokot előzőleg Föld körüli pályára juttatták, majd az a megadott programnak megfelelően a Hold irányába vezető pályára juttatta az űrállomást.

Magyar idő szerint 15 órakor a Luna—7 67 300 kilométer távolságban volt a Földtől a keleti hosszúság 113 fok 0,2 perc és az északi szélesség 13 fok 20 perc által meghatározott pont fölött.

Az űrállomás tudományos berendezése *kifogástalanul* működik.

A telemetrikus mérőberendezés és a tudományos berendezés bekapcsolása *az űrrepülési programnak megfelelően automatikusan, valamint földi rádióparancsra* történik. Különleges komplex mérőberendezés útján figyelik a Luna—7 útját.

Gáspár Sándor Varsóba utazott

Gáspár Sándor, a SZOT főtitkára, a VI. szakszervezeti világkongresszuson részt vevő küldöttség vezetője Varsóba utazott, az SZVSZ vezető szervelnek a világkongresszust előkészítő tanácskozására.

Az
Öltözködési
Tanács által ajánlott
új
ŐSZI—TÉLI DIVATOT
mutatja be
a Ruházati
Mintatervező Vállalat
a
DUNA SZÁLLÓBAN
(...zai Csere J. utca 4.)
...ER 6-TÓL 8-IG
du. 17 órai kezdettel

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szolóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 FEB 17

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szolóky Sándor festőművész akvarellkiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7-ig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6-ig.

Libresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Zsignár István festőművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Központi Kohászati Múzeum, Hámorban. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6-ig.

Rudabányai Érc- és Ásványbányászati Múzeum. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Mezőkövesdi matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Megtekinthető délelőtt 10-től este 6 óráig.

Sárospataki Képtár. Nyitva délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

patáki irodalmi színpad tagjai találkoztak Soós Zoltán költővel.

ÚJ ÉTTERMEK FALUN

Tiszalúcon és Prügyön a körzeti áfész két éttermet létesít ebben az esztendőben. A falvakban egyre többen igénylik az előfizetéses étkezést. Az említett két községben, csaknem félmillió forintos beruházással ezt teremtik meg a közeljövőben.

TÖBB MINT FELMILLIÁRD

Miskolcon, a városi tanács tervei szerint a IV. ötéves tervben több mint félmilliárd forinttal költenek töb

Szamódy Zsolt

Szamódy Zsolt 1956-ban született Budapesten. A Testnevelési Főiskolán vívómesteri képesítést szerzett, de a fényképezéssel már a gimnáziumi évek alatt elkötelezte magát. Szinte tudatosan készült a fotóművészeti pályára, bár ezt semmi pénzért be nem vallotta volna. Vizuális érzékenységének gyors kiépülésében talán a festő nagyapa és az amatőr fotós apa példája is segített, de a körülmények alakulása is úgy hozta, hogy a vívómesteri munka lassan eltűnt az életéből, s ma egy tucatnyi hazai és külföldi egyéni tárlata és megszámlálhatatlanul sok kiállítási szerepléssel a háta mögött, mint érett fotóművész egyéniség áll előttünk.

Fotográfusi szemléletére és módszerére egy-egy téma alapos kielemzése a jellemző, ezért általában tematikus sorozatokban építkezik. Ez a módszer jelen tárlatán is jól megfigyelhető. A pusztulás és a pusztítás hangulat- és gondolatköre lengi be ezt a tárlatot. Agonizáló természeti jelenségek, pusztuló emlékek, építmények vesznek körül bennünket és a közel fél évszázados öreg ladik farán olvashatjuk a lakonikusan megfogalmazott konklúziót:

EZ VAN...

Ám az emberre csak utalások vannak, az ember maga már nem jelenik meg a képeken. Az önmagát túlélt technikai civilizáció grandiózus szörnyei és szörnyűségei magukra hagyva méláznak. Vigasztaló ellenpontként megcsillan ugyan egy-egy üres csónak narcisztikus eleganciája, vagy egy rokokó hangulatú sétány mozarti hangulata, ám a vészjóslóan rejtelmes mélységekkel, a fenyegető ipari kolosszusokkal, a pusztulás emlékeivel és dokumentumaival szemben mindez már kevés. A visszaszámlálás alighanem elkezdődött...

1996. október 3.

Kaposi Endre

Autodidaktaként lettem fotográfus. Kezdetben a sport és a természet érdekelt, de a nyolcvanas évek közepétől témaköröm kiszélesedett, érdeklődésem középpontjában az ember által átalakított, megváltoztatott, épített környezet és a természet viszonya, egymásra hatása áll. Lassanként műveim témájuktól független – képként saját jelentéssel bíró – a hagyományos kategóriák közé nehezen szorítható alkotásokká váltak. Az egyedi képek mellett a komáromi erődrendszer épületei és a tatabányai iparvidék létesítményeiről készített sorozataim jelentősek.

1990 óta alkalmazott fotográfiából élek, termékkatalógusok, reklámkiadványok képeit készítem (építészeti, műszaki, tárgy, reklám, stb...)

1992-ben elnyertem a Magyar Hitelbank Művészeti Alapítványának alkotói ösztöndíját a komáromi erődrendszer fotográfiai feldolgozására, és 1995-ben a Nemzeti Kulturális Alap támogatását egy az erődöket bemutató fotóalbum kiadására.

1992-ben részt vettem Zsámbékon az University of Missouri School of Journalism által támogatott és vezetett II. Nemzetközi Fotóriporteri Workshop-on, a következő évben pedig az Amerikai Újságíró Iskola, Hungary által szervezett „Éjszakai Élet" című workshop-on.

A Magyar Fotóművészek Szövetségének, a Magyar Alkotóművészek Országos Szövetségének, a Naturart Természetfotós Szövetségnek és az Esztergomi Fotóklubnak vagyok tagja.

Jelentősebb kiállítások:

Pentacon-Orwo	1981	*(díjazott)*
	1983	*(díjazott)*
Országos Fotótárlat Tata	1985	
Budapest	1987	
Esztergomi Fotobiennale	1986, 1992, 1994	
Magyar Fotográfia Műcsarnok	1989	*(díjazott)*
Változások Budai Vár	1991	
Vigadó Galéria	1993	
Látható Jelen, Ernst Múzeum	1995	*(különdíj)*
32. New Yealand Int. Exh. of Photography	1989	*(FIAP díj)*
Int Exh. of Photography YMCA Hongkong	1989	
MHB Művészeti Alapítvány ösztöndíjasainak kiállítása Műcsarnok	1992	
A Nemzetközi Fotóriporteri Workshop kiállításai Zsámbék, Budapest Iparművészeti Múzeum, Vigadó Galéria	1992	
Csoportkép Vigadó Galéria	1995	
Kortárs Magyar Fotó Pécs	1995	
Camera Soave Italy	1996	

Publikációk:

Photography Yearbook, Fountain Press 1992, 1993
Erőd, Fort Sandberg (kiállítási katalógus)
Itt vagyunk, kortárs fotóművészeti album 1992
Expozició 93, Pelikán Kiadó
Az év fotói 1994, 1995

EZ VAN

Szalontai Ábel

Dorottya Galéria 1999

Katalógus Haid Attilánál

SZALONTAI ÁBEL

1122 Budapest, Városmajor utca 54.

H–1122 Budapest, Városmajor utca 54.

TANULMÁNYOK

1972 -ben született Budapesten
1993 –98 Magyar Iparművészeti Főiskola
1995 Magyar Képzőművészeti Főiskola,
Intermédia szak vendéghallgatója

DÍJAK, ÖSZTÖNDÍJAK

1996 –97 „Images of Europe" Nemzetközi Fotópályázat
(harmadik hely)
1996 Pécsi József Fotóművészeti Ösztöndíj

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK (VÁLOGATÁS)

1990 Dési Huber Rajziskola (Inside csoport)
1991 RS'9 Pinceszínház (Inside csoport)
1993 Tam-Tam Galéria (Szabolcs Tímeával)
1994 Color Fest, Labirintus, Budapest
1995 Color Fest, Almássy tér, Budapest
Tam-Tam Galéria (FFS)
1996 Rét Galéria (Molnár Zoltánnal), Budapest
Geriup Gepleki képzőművészeti csoport, Szeged
1997 Jazz Galéria (Molnár Zoltánnal), Budafok, Budapest
Profil Galéria, Pozsony
Geriup Gepleki képzőművészeti csoport, Kanizsa, Vajdaság
Iparművészeti Múzeum (Fotóhét; MIF), Budapest
1998 Kossuth Klub (Fotóhét; FFS), Budapest
Stefánia Palota (Diploma), Budapest
Tölgyfa Galéria (Színe-Java; MIF), Budapest

STUDIES

1972 born in Budapest
1993 –98 Hungarian Academy of Applied Arts
1995 Hungarian Academy of Fine Arts,
Department of Intermedia, auditor

AWARDS, SCHOLARSHIPS

1996 –97 „Images of Europe" International Photographic
Competition (3rd price)
1996 Pécsi József Scholarship for Photographers

GROUP EXHIBITION (SELECTION)

1990 Dési Huber Drawing School (Inside group)
1991 RS'9 Theatre (Inside group)
1993 Tam-Tam Gallery (with Tímea Szabolcs)
1994 Color Fest, Labirintus, Budapest
1995 Color Fest, Almássy tér, Budapest
Tam-Tam Gallery
1996 Rét Gallery (with Zoltán Molnár), Budapest
Geriup Gepleki fine arts group, Szeged
1997 Jazz Gallery (with Zoltán Molnár), Budafok, Budapest
Profil Gallery, Bratislava
Geriup Gepleki fine arts group, Kanizsa
Museum of Applied Arts (Week of Photography), Budapest
1998 Kossuth Club (Week of Photography), Budapest
Stefánia Palace (Diploma), Budapest
Tölgyfa Gallery (Színe-Java [Best of]), Budapest

Végre itt a csend. Nem akarok mondani semmit.
Kharón ladikján sem hallani szót, miután az utas kifizette azt, ami jár. Ezután már a hírhedett kutya sem ugat. Csend van. Amit látok, arról nem lehet beszélni azonképpen, valamint a zenéről sem, hogy miért hallgatom, behunyt szemmel boldogan.
Látom és hallgatom a víz csobbanását, mint valami ősi, hangtalan zenét.
Érzem, hogy ez a zene a látványban úgy kel életre, mint tökéletesen komponált szimfónia, hiszen minden igaz és természetes benne.
Lehet persze mindez a képzelet szüleménye. Lehet játék, nyugalom vagy akár nyugtalanság.
Azt érzem, hogy nem akarok mást megörökíteni ezeken a képeken, mint amit és amint én látok.

Pintér Gábor és Szalontai Ábel

Silence has come at last, I'am not going to say anything.
We hear no words even in Charon's boat after the traveller has paid what is due. At this moment the infamous dog doesn't bark, either.
Silence is all around. Nothing can spoken about anything whatever I see, just like about music why I listen to it happily, with my eyes closed.
I see and hear the sound of water as if it were some ancient, soundless music.
I feel that this music comes to life like perfectly composed symphony radiating everything that is true and natural.
All the above can, of course, be the creation, imagination or game.
I feel that the only thing I would like to show on these pictures what I see. And how I see.

Gábor Pintér és Ábel Szalontai

Legjobb film
Berlini Filmfesztivál

Közönségdíj
Sundance Filmfesztivál

VÉRES VASÁRNAP

ÍR FILM

A PORTMAN FILM bemutatja a GRANADA, a FILM COUNCIL, és a BORD Scannán na hÉireann/IRISH FILM BOARD közreműködésével a "BLOODY SUNDAY" című filmet a GRANADA FILM és a HELL'S KITCHEN produkcióját

JAMES NESBITT TIM PIGOTT-SMITH NICHOLAS FARRELL GERARD McSORLEY KATHY KIERA CLARKE

szereplő valogatók JOHN & ROS HUBBARD jelmez DINAH COLLIN vágó CLARE DOUGLAS díszlet JOHN PAUL 'KELLY' operatőr IVAN STRASBURG executive producerek PIPPA CROSS ARTHUR LAPPIN JIM SHERIDAN PAUL TRIBITS TRISTAN WHALLEY

társproducerek DON MULLAN és PAUL MYLER producer MARK REDHEAD írta és rendezte PAUL GREENGRASS

A Magyar Mozgókép Közalapítvány és a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásával forgalmazza a BUDAPEST FILM

FILM COUNCIL

Bemutató október 17-én

www.budapestfilm.hu

DOLBY DIGITAL

Kiállítás

DOKK(umentaristák)

Kilenc fiatal fényképész kiállítása nyílt meg Budapest egyik legérdekesebb új épületében, a Rottenbiller utcai Magházban. Az épület iroda, lakóház, szálloda és kisméretű városközpont egyben, amelyet most még vonzóbbá tesz ez a kiállítás.

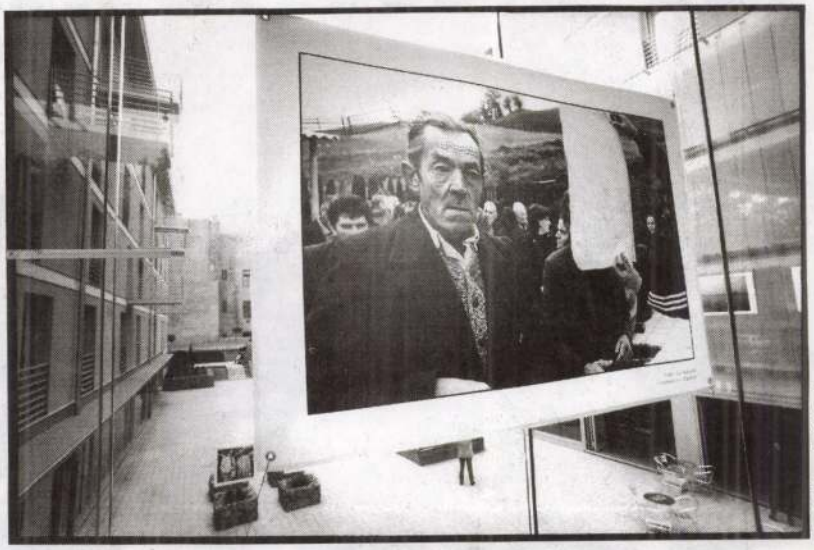

Fotó: Németh Dániel

A rendezés szokatlanul ötletes. A képek behálózzák az egész épületet: van kép az udvarban, van a folyosón, a házfalon, valamint az utcával párhuzamos, kétoldalt üveges függőfolyosókon. Ez az egész architektonikus installáció így eléggé eltér a „ruhatár–jegyszedő néni–vendégkönyv" jellegű múzeumi hangulattól. Itt nincs öncélú művészkedés, tájkép, csendélet meg női idomok sötét műtermi háttérrel. A kiállító fiatalok ugyanis dokumentaristák, nem pusztán önkifejezésnek tekintik a fotóművészetet, hanem a valóság mélységéles ábrázolásának.

De miért is nevezik magukat dokumentaristáknak? Mindannyian kizárólag fekete-fehérrel dolgoznak – ez a kontrasztos, klasszikus technika inkább letisztult, művészi, emelkedett hangulatot ad a megörökített látványnak. Mintha egy hatvanas évekbeli, újhullámos film kikockázott képeit látnánk. Egyáltalán nem hasonlítanak a Kodak-színű magazinok illusztrációira vagy a World Press Photo kiállítások véresen szenzációs képeire. Ezekből a munkákból teljesen hiányzik a bulvárízű való világ.

A DOKKokumentaristák előszeretettel időznek parkokban, másznak be gyárudvarokba, utaznak Erdélybe vagy Csepelre, de leginkább a tengerpartra, és csakis szezonon kívül, amikor már hűvös van, és minden olyan kopár. Régimódi kalandvággyal járják a maguk útjait a világnak azokon a részein, amelyeket nem reklámoznak turistakönyvek. Témáik Henry Cartier-Bressont, Brassaït idézik – nagy elődeikhez hasonló érzékenységgel veszik észre, milyen történetek bújhatnak meg egy látvány mögött. Képeik egyszerűnek tűnnek, mégis, minél tovább nézed őket, annál több érdekes részletet veszel rajtuk észre – egy eldőlt bicikli a háttérben, egy műanyag baba a kislány kezében vagy egy érdekes mozdulat a cigarettával.

Molnár Zoltán erdélyi útiképei különlegesen érdekes világot ábrázolnak. A fényképész elment temetésre, istentiszteletre, szegény családokhoz, medvetáncoltatóhoz – képei nem tolakodóak, hanem érdeklődésről és empátiáról tanúskodnak, amelyekben a legapróbb részlet, a cigaretta füstje vagy egy szappanbuborék is értelmet kap.

Rákosi Péter a rendszerváltás utáni politikai közélet fényképésze, aki különböző pártok utcai demonstrációjából ragad ki és örökít meg embereket. Kettős portréi látszólag szenvtelenül objektívek, valójában igencsak mosolyogtatóak. Annyi groteszk arcot látunk, mintha egy Fellini-film szereplőválogatásán lennénk – a tipikus kisnyugdíjasokat a munkáspárti tüntetéseken és azokat a szélsőjobboldali nézeteiktől furcsán torzult arcú alakokat.

Vancsó István képeiben az az érdekes, hogy – bár a világ különböző pontjain készültek (Ausztrália, Norvégia, Magyarország), mégis – igen egyformák. Ez nem hiányosság, inkább egy sajátos látásmód. Mintha mindenhol ugyanazt a kopott utcabútort és ugyanazokat a türelmesen várakozó arcokat venné észre.

Zöldi László szikár képei az élet általában kevésbé feltűnő apróságaira koncentrálnak. Gyakran anynyira csupaszok, hogy egy-egy részlet, egy labda vagy egy kutyafarok hirtelen főszereplővé válik a Zöldi által rendezett képzeletbeli filmben. Természetesen itt is fekete-fehér, egzisztencialista némafilmről lehet csak szó.

Rajcsányi Artúr kötelezően letöltendő katonai szolgálatát dokumentálta. Nehéz eldönteni, vajon szociográfia ez, művészet vagy gúnyrajz. A hadseregben minden nagyon szürke, a sorkatonák vagy cipelnek valamit, vagy csak üldögélnek és cigarettáznak. Sokatmondó az a kép, amelyen Rajcsányi saját bakancsos lábát fotózta le a körlet priccsén ülve. Nem lehetett felemelő, embert faragó élmény a katonaság.

Sióréti Gábor (*munkatársunk – a szerk.*) képei a leginkább dokumentaristák a szó hagyományos értelmében: széles látószög, mozgalmasság, elkapott pillanatok. Vurstliban vagyunk, a gyerekek vattacukrot majszolnak, vagy a ringlispíl következő járatára várnak.

Fekete Zsolt képeinek középpontjában is gyerekek állnak, valahol Budapesten. Figyelemre méltó a fényképész azon képessége, hogy látszólag valóságos képeinek mindig valami színpadiasan expresszív hatást adjon.

Fekete András a fekete-tengeri Krím-félszigeten üdült és dolgozott. Mint Jarmusch *Florida, a paradicsom* című filmjében, annyira hívogató a tengerpart. Egy fényképész szemében azonban ez a szürkeség is lehet látványos, letisztult vagy költői. És Fekete mindig észrevesz egy-két megkapó részletet: egy kislány bumfordi csizmáját, két festett delfint egy ház falán vagy fémből barkácsolt pálmákat az ukrán strandon.

Szalontai Ábel óriásplakát méretű munkái a belső udvar egyik falán lógnak, több méterrel a szemmagasság felett – a képeken pedig a tenger horizontját látjuk. Szürke a szürkével, képenként egy-egy kiegészítő elem: világítótorony, hajó vagy móló. A végtelen tenger ilyen egyszerű ábrázolásában monumentalitás van, és nem csak a képek mérete miatt. Ez már egyáltalán nem dokumentarista hozzáállás, bár a DOKK szó talán itt éppen megállja a helyét a kikötői téma miatt. De félre a tréfát – ezek az alkotók meggyőztek, hogy igenis dokumentaristák. Rengeteg olyan dolgot mutatnak nekünk a világból, amit soha vagy csak igen ritkán veszünk észre.

Nemes András

Megtekinthető október 24-ig

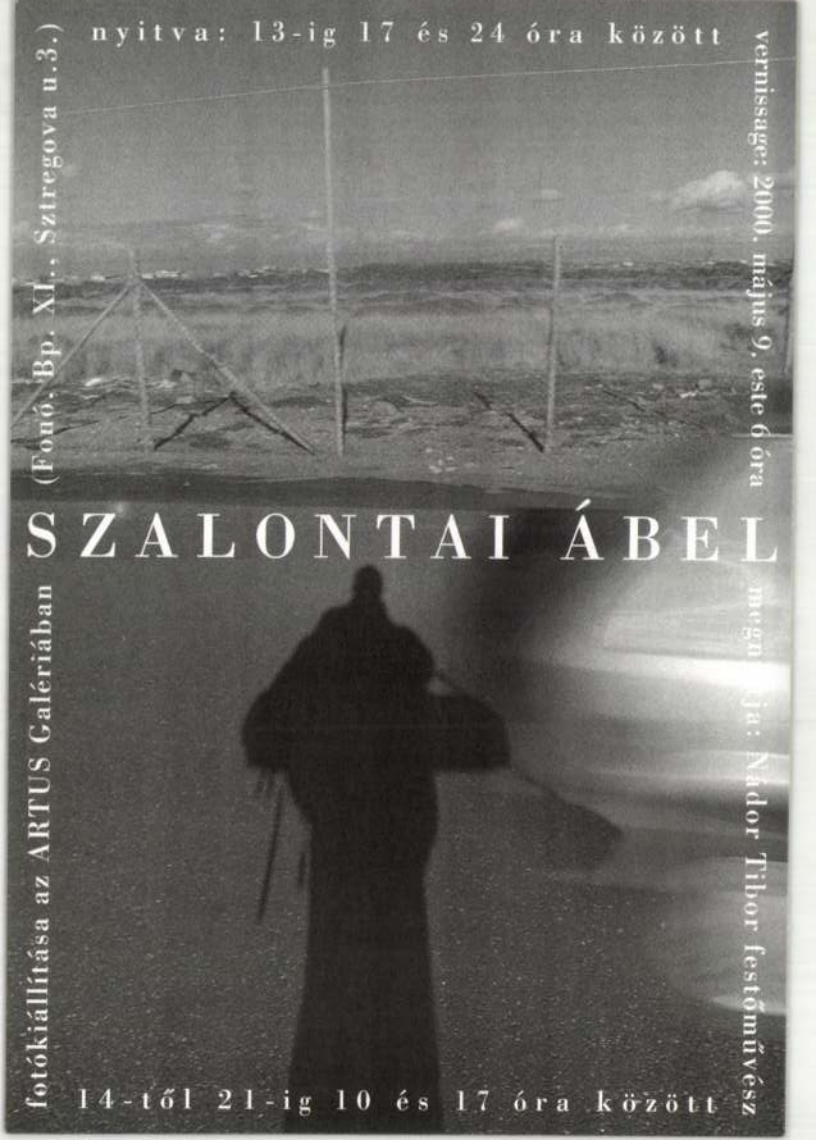
nyitva: 13-ig 17 és 24 óra között
vernissage: 2000. május 9. este 6 óra
(Fonó. Bp. XI., Sztregova u.3.)
SZALONTAI ÁBEL
megnyitja: Nádor Tibor festőművész
fotókiállítása az ARTUS Galériában
14-től 21-ig 10 és 17 óra között

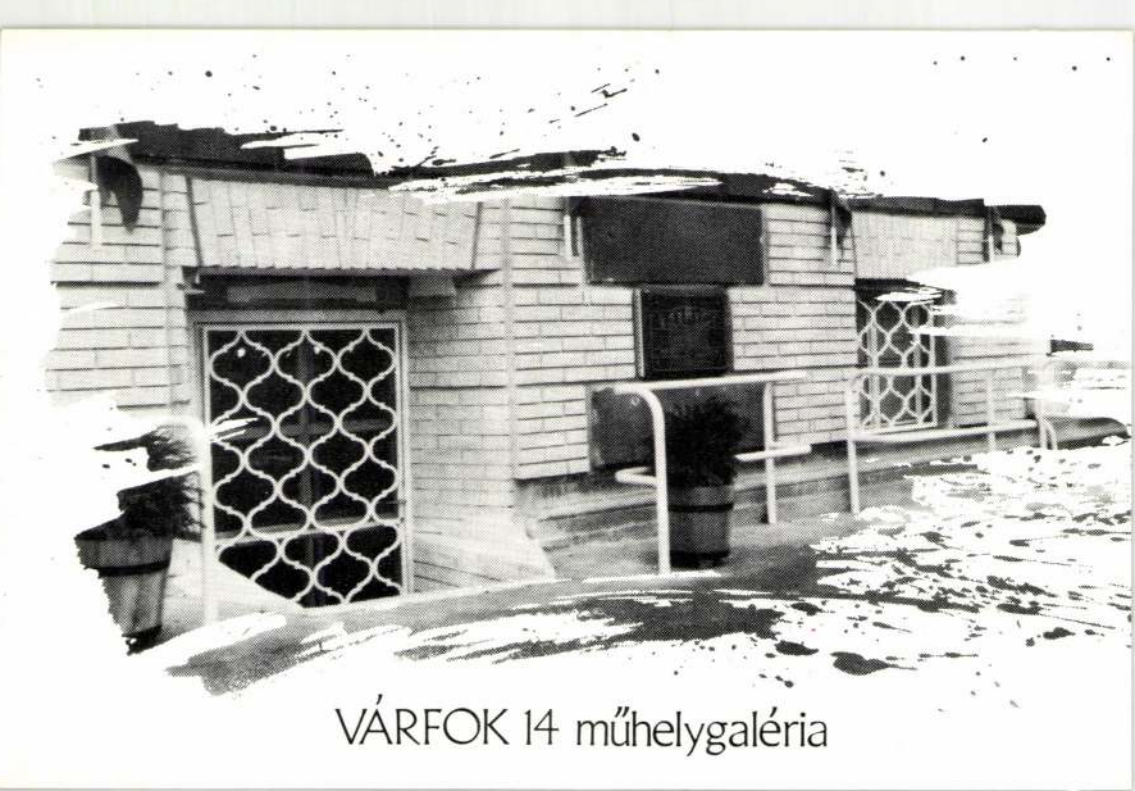

VÁRFOK 14 műhelygaléria

SZALÓKY KÁROLY

VÁRFOK 14 műhelygaléria

Kortárs művészeti galéria
Gallery for contemporary art

H-1012 Budapest Várfok u. 14
Phone/Fax (361)-115-2165

TISZTELETTEL MEGHÍVOM A

18 ÓRAKOR KEZDŐDŐ MEGNYITÓRA

SZALÓKY KÁROLY

000201

A megnyitón beszél Beke László művészettörténész

A galériát támogató alapítvány bankszáma :
Bank account number of the foundation, that aids the gallery:

OTP I. Alagút u. 3 501-012019-3

— Kiállítás és eladás / Exhibition and sales —

1021

Szalóky Sándor kiállítása

A MEDGYESSY TEREMBEN

Az akvarell halkszavú, de romantikus fűtöttséggel megszólaló poétája. A vízfestés ősi törvényeinek mesterkéltség nélküli tisztelője, aki a nedves papíron bársonyosan egymásba fonódó színharmóniákat évtizedek gyakorlatával „hangszereli", a száradó vízfestménybe pedig grafikusan belerajzolja a háztetők, a fák ágas-bogas arabeszkjeit, a földdel együtt lélegző emberek életritmusát.

Ez az első érzés, ami a Medgyessy Teremben lépő látogatót percek alatt megragadja. Ezt az érzést segíti a képek elrendezésének mértéktartó hangulata, amit még fokoz a terem textiljeinek, kerámiáinak és kisplasztikáinak környezete, hiszen Szalóky Sándor a textiltervezésnek is országosan elismert mestere.

Szalóky Sándor számos külföldi és hazai tárlat után gyűjteményes anyaggal első ízben szerepel városunkban. Nemesszalókon született 1921-ben. Tanulmányait Kacziány Aladár – az egyéniséget mindig szabadon érvényesülni engedő – irányításával végezte. Indításképp bizonyára tőle kapta részletfinomságra is vigyázó, nagyvonalú és széles horizontú látását, a szépségek őserejű, szinte barbár csadálatát, a tájjal együtt vibráló *atmoszféra* vízfestményekre transzponált rendszeres bevonását. Az akvarell évszázadokon át méltánytalanul elhanyagolt vagy kisebb értékűnek hangoztatott műfaja nála különös nyomatékkal kérdőjelezi: miért kellett ennek az évezredes technikának is állandóan az elismertetésért harcolni, miért tekintették a tömegek nagy művek előtanulmányainak, vázlatainak? Pedig bőven idézhetnénk nemes példákat a kínaiaktól Dürerig és Delacroix-ig. Szalóky Sándor elkötelezte magát e technika mellett, s az eddigi sikerek bizonyították, hogy utat talált a közönség szívéhez. Bár természetelvű, de műgonddal leegyszerűsített, a lényeget kiemelő talentuma valósággal oázist jelent a már zavarba ejtő absztrahálások, a sokszor csak sarlatánságot takargató nonfiguratív ügyeskedések tengerében.

Ismert jelenség, hogy világszerte – hol előrejelzésként, hol már a tények formájában – egyre általánosabbá válik a *realizmus* követelése, a látott és érthető valóság, az indulatok és szenvedélyek újszerű, de elsődlegesen a *látványból kiinduló* képi visszaadása. *Pogány Ödön Gábor* is rámutatott megnyitó beszédében a vizualitáshoz kapcsolódó festészet egyre szélesedő életterére, az eluralkodó intellektualizálódás idején, az ember és természet kapcsolatának feltárására, azokra a szálakra, amelyek az embert a természettel mindenkor összekapcsolják. A vízpartok párája, a tótükör csillogása az ember örök nosztalgiája, amit szeret látni és láttatni, hiszen ezek a szemlélődések az embernek lelki nyugalmat teremtő oázisok. Nos, ezek a képzetek egy rendkívül felfokozott idegéletet élő festő ecsetjéből áradnak, aki főleg *csobánkai* aszketikus magányában együtt él az ecset s a vízfesték ősi, egyszerű „arzenáljával", s minden trükk és mesterkéltség nélkül festi nemcsak kedves falucskáját, hanem felkutatja Esztergom, Szentendre, Pomáz, Budakalász romantikáját, s hazai látomások kísérik a Szajna-parton, a párizsi ködben, a bolgár és jugoszláv tájak megpillantásakor.

FALU TÉLEN

Akvarelljei néhány perc vagy az ihlet óráinak töredékrészébe zsúfolva készülnek, az akvarelltechnika sok ezeréves módszeréhez híven, hiszen e műfaj frisseségét éppen *a látvány pillanatnyi „feldobásából" meríti*, de ide eljutni évtizedek rutinja és mélységesen iskolázott s lényeget felismerő látás szükséges. E panorámában a címek valójában feleslegesek. De mégis utaljunk arra, hogy szólal meg *Csobánka* ezer arca papírjain, az utcák, a hóolvadás, a ködös tájak, vagy hogyan mentette meg az emlékezésnek *Óbuda* múltját és jelenét, a múlt és jelen találkozását. Tárgyköre? Néhány interieur vagy csendélet mellett a tájképek sokasága. S hogy természetelvűsége mellett Szalóky az absztrakciónak milyen magas fokára képes eljutni, arról éppen textiltervei tudnának számot adni, ahol az anyagszerűség, az ismétlődő ritmika, s a magas fokú dekorativitás találkozik.

Tóth Ervin

som, IV. emeletig, másfélszobásra. Kun Béla u. 5. I. em. 3.

Elcserélem egyszoba-összkomfortos, központifűtéses, III. emeleti, liftes, belvárosi lakásom kétszoba-összkomfortosra, Libakert, Nagyerdő környékén, II. emeletig, megegyezéssel. „Hálófülkés" jeligére a kiadóba.

Másfél vagy kétszobás szövetkezeti lakást sürgősen átvennék készpénzért. „Miskolc" jeligére a kiadóba.

Belvárosi, második emeleti kétszoba-összkomfortos, gázfűtéses lakást cserélek nagyobbra. „Elsejéig" jeligére a kiadóba.

Másfélszobás étkezős lakást cserélek másfélszobásra, esetleg egyszoba-összkomfortra. Tanácsköztársaság útja 43. III. em. 14.

Sürgősen elcserélném másfélszoba-összkomfortos, gázfütéses, belterületen levő tanácsi lakásomat hasonló egyszoba-összkomfort vagy garzonos lakásra. Ajánlatot „Nagyon sürgős" jeligére a kiadóba kérem.

zott kis szoba 15-től kiadó. Érdeklődni délután 5 órától, szombat, vasárnap egész nap Budai Ézsaiás u. 34/B. Offreák.

JÁRMŰ

Megkímélt állapotban levő Junak 350 köbcentis motorkerékpár sürgősen eladó. Dobozy u. 27. fszt. 2.

Új típusú, fehér színű Wartburg Limousine 38 000 km-rel eladó. Nyíracsád. Telefon: 8.

Figyelem! Vállalatunk megvételre felajánl 1 db Zuk 0,9 t teher és 1 db Moszkvics 426 furgon gépkocsit. A gépkocsik üzemképes állapotúak. Debreceni Patyolat Vállalat, Széchenyi u. 70. Telefon 14-353. Ügyintéző Szász József.

Wartburg nagykerekű, garazsírozott, sürgősen eladó. Püspökladány, Északi sor 2.

Duna oldalkocsis Pannónia eladó, esetleg külön. Keresszegi u. 54. Csapókerti állomásnál.

Piros Danúvia kiváló állapotban, olcsón eladó. Hajnal u. 1.

HÁZASSÁG

22 éves diplomás férfi keresi csinos és szép lányok ismeretségét 22 éves korig. A lehetőleg fényképes leveleket „Vénus" jeligére a kiadóba kérem.

Megismerkednék komoly, 32—37 évesig elvált vagy özvegyasszonnyal, házasság céljából. Jó keresetem, jó körülményeim vannak. „Talán" jeligére a kiadóba.

BÚTOR

Jó állapotban levő kombinált szekrény, 1,80 magas pálma és függönykarnisok eladók. Kishegyesi út 26.

Kisméretű fotel, nagyméretű hajlított karú fotel, gyermek járóka, olcsó szőlon eladó. Hajnal u. 1.

Orvosoknak íróasztalhoz nagyon szép antik fotel eladó. Csapókert, Klapka utca 26.

ÁLLAT

Törzskönyvezett szülőktől német juhász kölykök eladók. Széchenyi u. 109.

Felújító bó varrógép e… u. 45.

220 V-os hegesztőtrafó eladó. Verseny u. 2.

Külföldi egytűágyas kötőgép eladó. Komáromi, Béke útja 33.

Haszn… állapotban … adók. Érdeklődni Pásti utca 2. Szabó Ktsz.

Tűzifáját Bóné. Bégá…

Lakosság részére soron kívül vállaljuk

víz-, gázvezeték-szerelési munkák kivitelezését, palafedést, valamint burkolatok készítését.

SZAKIPARI ÉS KISLAKÁSÉPÍTŐ KTSZ

Debrecen, Pásti utca 5. szám.

KÉSZPÉNZZEL FIZETÜNK!

MAGAS Á… VÁSÁROL

Motorkerékpárt, rádiót, televíziót, lemezjátszót, magnót, mosógépet, centrifugát, hangszereket és egyéb műszaki cikkeket, fényezett bútorokat.

Minden általunk megvásárolt bútort

DÍJTALANUL SZÁLLÍTUN

Jól jár és pénzét is megtakarítja, ha üzleteinkből vásárol!

ÜZLETEINK:

Debrecen, Csapó u. 25.
Berettyóújfalu, Dózsa György u. 46.
Hajdúböszörmény, Deák Ferenc u. 26.

BÚTORÜZLETÜNK:

Debrecen, Hatvan u. 61.

ASZTALOS ÉS KÁRPITOS JAVÍTÓ KT

Debrecen, Bem tér 2. sz.

MEGÉRKEZETT

Szilviana Morini és a GLI SQUALI együttes, az olasz tv sztárjai. TRINIDAD SHOW afrikai néger egzotikum és más világhírű artisták fellépése.

DEBRECENBEN A DOBOZY LAKÓTELEPEN 1971. június 11-én, 12-én, 13-án, 14-én és 15-én t…

COLOSSEUM CI…

SZ ALLAY Vince festő (1624-1678), domonkos

MÉrt 2001. 243-248, ill

SZÁLLÁS KATALIN

MEGHIVÓ

TÖRÖK-FÜRDŐ

II. KER. FRANKEL LEÓ UTCA 50.

SZÁLLÁS KATALIN
VERES ANDOR
ZIELINSKI TIBOR

KIÁLLITÁSÁRA

IDŐPONT: 1993 OKTÓBER 12. 12-kor
NYITVA: 12-től 22-ig
RENDEZÉS: **KOZÁRI HILDA**

Szalóky Sándor

nevét a hagyományos kézi textilfestés felszabadulás
utáni első úttörői között emliti

Katona Imre: Modern iparmüvészetünk néhány kérdése.
Müvtört.Közért. 1970. 4.sz. 278-283.l.
283. l.

Szalóky Sándor festő

MDK

Kiállítása nyílt meg
Miskolcon.

— : Hr —

8.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 10.

MDK

Szalóky Sándor, festő

Miskolcon kiállítás nyílt akvarelljeiből
és textilterveiből

— : Hír

8

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 5.

Szalóki Sándor

Szerepelt az Ernst Múzeum-i kiállításon.

Textil falikép 68; Ipari Művészet, 1968.5-6. sz. 62.l.

Szalóky Sándor festőművész.

A „kiállítási naptár" jelzi, hogy VI. 4-e és 18-a között a debreceni Medgyessy Teremben kiállítása lesz.

Műgyűjtő, 1971. 1. sz.

Szalóky Sándor, festő

- Nyári virágok c. képe az Új művek c. kiállításon a Műcsarnokban

D.I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. máj. 342.l.

Szalóky Sándor festi

akvarelljeibil a

debreceni Medgyessy teremben

nyílik meg péntekén

Magyar Nemzet 1971 június 3

4. old.

Szalóky Sándor, festő

Kiállítása nyílik meg
Debrecenben.

— : Három kiállítás

2.

ESTI HIRLAP, B: .. 1971. jún. 4.

Szalóky Sándor, festő

Debrecenben nyílik meg
tárlata.

— : Festőművének tárlatai

g.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 2.

Szalézy Sándor festőművész

textilmunkáiból és akvarelljeiből kiállítása nyílik a Miskolci Galériában február 6-án

Északmagyarország 1971 február 3
8. old

Szalóky Sándor

Kiállítása nyílt

a Miskolci Galériában

Ezakmagyarország 1971 február 7

4. old.

Szalóky Sándor festő

Kiállítása febr. 6.-án nyílt meg a Miskolci Galériában. A művészt textilterveit és akvarelljeit állítottát ki.

Napjaink 1971 február

S. old.

Szalóky Sándor

Viallitása nyilt a

Fényes Adolf teremben

Tükör 1965 október 5. 18. old.

Saalóky Sándor MDK

Szentendrei dombok, akvarell

Novemberi eső után, akvarell

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalóki Sándor, textil

MIK

4. orsz. iparműv. kiáll. Miles. 1959.

Szalóka Sándor

Kora tavan Csobánszán, alv.
58 x 68 cm

Téli reggel Pomázon, alv.,
58 x 68 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása.
1957. kat. szerz. kisdéginé,
kisimi Irén.

16.

MDK

Szalóki Sándor

Textil falikép 68. kiáll. az Ernst Múzeumban

1968.

MDK

Szalóky Sándor

Falu Gruziában, akv.

11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

Szabóky Sándor
textilművész

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Domanovszky György: Textil Falikép 68
Művészet, 1968. december - 46 lap.

MDK

Szalóky Sándor, Jestő

Tárlata nyílik meg Veszprémben.

— : Kulturális hírek 7

Népszabadság, Bn. 1969. júl. 3.

M.DK

Szalóky Sándor
festő

Bulgáriai akvarelljeit mutatták
be a nyírbátori múzeumban.

N. Pénzes Éva: Képzőművészeti kiállítások Nyírbátorban
Művészet, 1969. junius - 26 lap.

Szalóky Sándor
festő

M.D.V.

„Tájkép" (repro)

N. Pénzes Éva: Képzőművészeti kiállítások Nyírbátorban
Művészet, 1969. junius – 26 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Szalóky Sándor

Akvarelljeiből kiállítása nyílik
julius 4-én
a Képcsarnok veszprémi termében

Csertát József: Kirakatnézőben

Napló 1969 VI. 4

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Szalóky Sándor

festőművész kiállitást rendez a Derkovits teremben.

Esti Hirlap 290 sz. 1959. dec. 10 2 old.

MDK

Szalóky Sándor

festőművész akvarelljei a Derkovits teremben.

Esti Hirlap 288 sz. 1957. dec. 8 2 old.

Szalóky Sándor

Lenin körúti grafikai szaküzletben mutakozik be.

Esti Hirlap 198 sz. 1957. aug. 25. 2 old.

Szalóky Sándor festő

Repr: Fák és csónakok. (Kézzel festett textil)
Esztergomi halászok. (Akvarell)

W. Pénzes Éva: Szalóky Sándor kiállításáról

1966. feb. Művészet

Szalóky János Sándor M.D.K.

kiállitása a Fényes Adolf-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1965. szeptember 23. 4. l.

Szalóky Sándor

M.D.K.

Kiállitás akvarelljeiből és textilterveiből
a Fényes Adolf-teremben

Prneczky Géza: Két iparmüvész kiállitása

Magyar Nemzet 1965. okt. ~~xxxxxxxxxx~~ 5. 4.1.

Szalóky Sándor, festő 7 D4

Győrött Kiállítása nyílt meg.

—: Kulturális hírek 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. okt. 4. [Vodéki]

Szalóky Sándor, festő

MTI

Kiállítása nyílik Győrött.

– : Kulturális hírek 7

ÉP SZABADSÁG

Bp. 1966. nov. 30

M.D.K.

Szalóky Sándor, festőművész

1958-ban a Müv.Miniszterium által a Múz,-nak vásárolt "Dunai átkelés" c.képe. Ltsz: 58.23.1. 120.o.

F. Petres Éva: Uj szerzemények.

Az István Király Múz.Évkönyve.Alba Regia.II-III.
1961-62.Székesfehérvár,1963

M.D.K.

Szalóky Sándor, festőművész

1958-ban a Műv. Miniszterium által a Múz.-nak vásárolt "Téli reggel Romázon" c. képe. Ltsz: 58.24.1. 12o.o.

F. Petres Éva: Uj szerzemények.

Az István Király Múz. Évkönyve. Alba Regia. II-III. 1961-62. Székesfehérvár, 1963

MDK

Szalóky Sándor

Tél Budakalászon, akv.

Hóolvadás, akv.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 24.l.

Szalóky Sándor, festő MDK

A fényes Adolf Teremben nyílt meg tárlata.

—: A két végi kultuális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, 1965. okt. 2.

Szalóki Sándor MDK

Őszi napsütés Csobánkán, akv.

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalóky Sándor
festő

M.D.K

1965-ben volt kiállítása
a Fenyes Adolf teremben,
a győri tárlat előtt.

N. Pénzes Éva: Csontos László és Szalóky Sándor kiállításáról
Művészet, 1967. március – 45 lap.

Szalóky Sándor

Említve

R.E: Ösz a Képcsarnokban

Kisalföld sep. 17. 5. l.

Galóky Sándor igazmondó

neve emlitve

Magyar Nemzet 1968 dec 11.
– Napló –

Szalóky Sándor

Közölt műve: Kézifestésű függöny, fekete-fehér reprodukció: továbbá „Bajai Duna parton" c. vízfestménye.

Pogány Ö. Gábor: Szalóky Sándor pécsi kiállítása. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr. 2. p.

40 l.

1

Szalóky Sándor

A magyar művészettörténet legjobb vizfestői mellett emlegetik; Edvi Illés Aladár Reissmann Károly Miksa, Baranszki E. László Horváth József stb. műve méltó folytatójának tekintik.

Pogány Ö. Gábor: Szalóky Sándor pécsi kiállítása. „Művészet" folyóirat, Bp. 1968. II. 2. sz.

39 l.

Szalóky Sándor

mint textilművészt is ismerték; egyik nagy üzemünk tervezője volt; kézifestésű függönyei a műfaj legjobb hazai alkotásai közé sorolhatók.

Pogány Ö. Gábor: Szalóky Sándor pécsi kiállítása. „Művészet" folyóirat, Bp. 1968. febr. 2. l.

kb.

Szalóky Sándor
festő

Akvarellt fest, nébra grafikat, és kézzel festett textilt.
Csók István volt a mestere

Demántúli Napló: 1967. szept. 17.
Szalóky Sándor kiállítása a Képcsarnokban

Szalóky Sándor

festőművész kiállítása szeptember 29-én, vasárnap nyílik meg a nyíregyházi Báthory István Múzeumban. A Magyar Nemzeti Galéria rendezi.

Kulturális közlöny

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 26. 9. l.

Aladár Sándor festőművész

munkáiból kiállítás nyílt meg

Szolnokon a Képcsarnok Vállalat bemutató

termében.

Magyar Nemzet 1968 szept. 20

– Napló –

Szalóky Sándor

Kiállítása nyílt Miskolcon

N. N: Megnyílt Demeter István és Szalóky Sándor kiállítása.

Észak-magyarország 1971. II. 1.

Szalóky Sándor

Festőművész kiállítása, Győr, Múzeum. – Ism. Pénzes Éva, N. – Művészet, 1967. 8. sz. 3. t. 45. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68–107. l./

94. l.

Szalóky Sándor festő

Kiállítása nyílt a Miskolci Galériában

Eszaj magyarország 1971 II. 9

Szalóky Sándor festő

Kiállítása nyílt a miskolci galériában

Esza) magyarország 1971 II. 7

Szalóky Sándor festőművész

kiállítása nyílik július 4.-én

a veszprémi Képesarnokban.

Napló – Magyar Nemzet 1969 július 2.
4. old.

Szalóky Sándor

Kiállítása nyílt akvarelljeiből és textil terveiből

Szolnok Megyei Népkör 1974 II. 7

Kalóky Sándor festő
Textilterveiből és akvarelljeiből
a miskolci galériában
kiállítása nyílt

N. N.: Három kiállítás

Esztmagyarország 1971 II. 3

M.D.K

Szalóky Sándor
festő

A győri tárlaton 40 akvarellt, 10 tollrajzot és néhány vegyes technikával készült képet sorakoztat fel.

N. Pevrés Éva: Csontos László és Szalóky Sándor kiállításáról. Művészet, 1967. március – 45. lap.

MDK

Szalóky Sándor, fest.

Pesten kiállítása nyílik meg
szept. 15-én.

— : Kulturális hírek

M.

Népszabadság. Bp., 1967. szept. 13.

Szalóky Sándor
festő

M.D.K.

A győri Xantus János Múzeumban
venderett tárlatot. — „Tihany"
(repro)

N. Perizes Éva: Csontos László és Szalóky Sándor kiállításáról.
Művészet, 1967. március - 45. lap.

M.D.V.

Szabóky Sándor
festő

Pécsett a Képcsarnok Vállalat
helyiségében volt tárlata.

– kiállításra.
Művészet, 1967. szeptember 47 lap.

Szalóky Sándor

Alvarelektel szerepel az alábbi-
tárlaton

N.N.: Képző és iparmüvészeti bemutató
Salgótarján Gon

Nógrád 1969 VII 12

Szalóky Sándor festő

kezepel a salgótarjáni képcsarnak)
bemutatóján

N.N.: Képző és iparmuvészeti
bemutató

Nógrád 1969 VII. 6

Szalóky Sándor

Akvarelekkel szerepel az alábbi-
Táslaton

N.N.: Képző és iparmüvészeti
bemutató Salgótarjánban

Nógrád 1969 VII. 12

MDK.

Szalóky Sándor

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

M.D.K.

Szalóky Sándor festő

Kiállitása Győrött

Napló

Magyar Nemzet 1966. okt. 1. 7.1.

MDK

Szalóky Sándor
Iparművész

Meleg színű függönyével
szerepel a tárlaton „Textil-
lero" (repró)

Lukács Zoltán: Textilek az V. Iparművészeti Kiállításon
(Művészet, 1966. április - 25 lap)

M.D.K

Szalóky Sándor
festő

A Fényes Adolf teremben mutatta be a legutolsó évek során készült akvarelljeit és textilképeit. Előtte, 1953-ban, 1955-ben és 1959-ben rendezett tárlatot. — „Erdélyi halászok" (repró)

N. Perényi Éva: Szalóky Sándor kiállításáról
Művészet, 1966. február – 42 kép.

M.D.K

Szalóky Sándor
festő

Kiállításán bemutatta Csobánka, Szentendre és Esztergom részleteit, és csendéleteit is. – A kiállítások szereplők textiljeinek bemutatása.

V. Perényi Éva: Szalóky Sándor kiállításáról
Művészet, 1966. februári – 42 lap.

MŰK.

Szalóky Sándor grafikus

"Szentendrei domboк" /akvarell/
"Novemberi eső után" "

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. 56.1.

MDK

Szalóky Sándor, festö

Rómaifürdö novemberben.

/Műcsarnok?/.-III.Képzőmův.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat. 9.1.

SZALÓKY SÁNDOR

Fiatal Képző- és iparművészek kiáll.
Ernst Muz. 1955.jun-Jul.

Szalóky Sándor MDK

Kora tavasz Csobánkán, akvarell

Téli reggel Pomázon, akvarell

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Szalóki Sándor M.K

kézzel festett textiliákkal

szerepelt a Müdsarnok és a városi tanács
által a kecskeméti Katona József Muzeumban
rendezett iparművészeti kiállitáson.

V.Zs. : A szépség és jóizlés nevében.

Petőfi Népe. 1962 aug. 16.

SZALÓKY SÁNDOR

Rómaifürdő novemberben. Vizf. 5ox45.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

SZALÓKY SÁNDOR

Szentendre. Vizf.

MAFE kiáll. Nemzeti Szalon 1942.dec.-1943.jan.

MDK

Szalóky Sándor

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.39.

Szalóky Sándor

festőmüvész kiállitása. Bp. Tényes Adolf Terem. – Ism. Pénzes Éva N., Művészet, 1966. 7. évf. 2. n. 42-43. l. Győr, Alkotmány u. kiállítóterem. – R. E., Kisalföld, 1966. okt. 9.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

269. l.

MDK

Szalóky Sándor

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

MDA.

Szalóky Sándor

Kiállitási kritkka

Müvészet 1967 márc.p.45

Szalóky Sándor

Römaifürdő novemberben, vizf.

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalóky Sándor MDK

Ut a szőlőhegyek felé, vizf.

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Szalóki Sándor

Szalóki Sándor /textil/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31. Kat.

MNK

Szalóki Sándor, festőm.

Sinkó Károly kiállítótársa. Egyetlen technikája az akvarell, egyetlen témaköre tájkép. Halk lirikus.
Tél Csobánkán.
Januári hó.
Havas táj.
Dunapart.
Csobánkai dombok.
Előfordul, h. szerzett rutinnal helyettesiti a mélyebb müvészi tartalmat.

Meszlopi György: Sinkó Károly és Szalóki Sándor kiáll.-a
Müvelt Nép. 1955. VII. évf. 14. sz. ápr. 3.

MDK

Szalóki Sándor

textiltervező

kézifestésü függönnyel

szerepelt a Herman Otto Muzeumban rendezett kiállitáson.

Molnár László: Modern iparmüvészeti kiállitás Miskolcon.

Borsodi Szemle.1963. 3. sz. 82-89.lap. 89.l.

Szalóky Sándor MDK

Tél Budakalászon, akv.

Hóolvadás, akv.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalóki Sándor grafikus M.D.M.

akvarelljeiről

Radó F: IV. Magyar képzőművészeti kiállítás
művészt. Lit. 1954 1 n. 170

MDK

Szalóki Sándor

textil

4. Orsz.Iparművk. kiáll. Műcs. 1959. dec.

MDK

Szalóki Sándor, festö

Öszi napsütés Csobánkán. Akvarell.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 24.1.

M.D.K.

Szalóky Sándor
festő

A Derkovits teremben tart tárlatot.

Kiállítások 4 p
Magyar Nemzet, 1959. dec. 13.

Szalóky Sándor
festő

M.D.K.

Magyar tájak — bolgár tájak" című kiál-
lítása megnyílt.

Megnyílt Szalóky Sándor kiállítása. 9l.
Magyar Nemzet, 1939. dec. 13.

M.D.K.

Szalóky Sándor
fertő

Magyar tájak — bolgár tájak "csinü kiál-
lítása megnyílt

Megnyílt Szalóky Sándor kiállítása. 9 l
Magyar Szemret, 1939 dec 13

Szalóky Sándor
festő

M.D.K.

A Derkovits teremben nyílt meg a kiállítása

Kiállítások. 4 l.
Magyar Nemzet, 1959. dec. 20

HDK

Szalóky Sándor, festő MDh

Dec. 12-én a bolgár nagykövetség képviselőinek jelenlétében a Derkovits teremben megnyitották a művész „Magyar tájak — bolgár tájak" című tárlatát.

— Hír

Népszabadság, bp. 1959. dec. 13. 12.

Szalóky Sándor festő

A Derkovits Terembe „Magyar tájak – bolgár tájak" címmel állítják ki képeit.

–: Új kiállítások Budapesten

Népszava, Bp. 1959. dec. 9. 9.

Szalóky Sándor
Tavasz Csobánkán, akvarell
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955, junius, 22 l.

GADDI, TADDEO (firenzei festő, † 1366)

Madonna trónon Alex. Szent Katalin és Magdolna között (76. kép)

Csúcsos felső záródással, fa, tempera, 41 × 22 cm.
Az Ipolyi-gyűjteményből.

Leopold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 227. l. (Taddeo Gaddi.). — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Gerevich IPGY, 95. l. — Lepold—Lippay 55. l.

GADDI, TADDEO (firenzei festő, † 1366) KÖVETŐJE

Madonna mandorlában, Remete Szent Antal, Szent Katalin és Szent Dorottya (77. kép)

Csúcsos felső záródással.
Fa, tempera, 73 × 41 cm.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 677. l. — Maszlaghy II., 57. szám. (Giotto Vespigniani.) — Gerevich PA, 227. l. (Agniolo Gaddi követője.) — Berti Toesca 950. l. (Agniolo köre.)

GAROFALO (ferrarai festő, 1481—1559) KÖVETŐJE

Jézus születése

Fa, tempera, 50·5 × 43 cm.
A Bertinelli-gyűjteményből.
Replikája a Vatikáni Képtár raktárában.

Maszlaghy II., 77. szám. — Gerevich PA, 232—233. l.

Szalóki Sándor

MDK

A Lenin köruti Grafikai Szaküzletben

Szigethy József és
Szalóki Sándor

mutatkozik be az uj évadban.

A Csók Galéria ...

Esti Hirlap, II.évf.198.sz. 1957.aug.25.vas.
2.oldal

M.D.K.

Szalóki Sándor
iparművész

Függöny mintái tetszést aratnak.

Dutka Mária: A magyar iparművészet a Műcsarnokban 6-o
Magyar Nemzet, 1959. dec. 24.

Napló. 9l
Magyar Nemzet, 1959. dec. 9.

Szalóky Sándor MDK

Szerepelt a Képzőművészeti Alap Képcsarnokai és a honvédség rendezésében a békéscsabai Tiszti Klubban ~~XX~~ 1956. jan 17-én megnyilt kiállitáson.

---: Képzőművészeti kiállitás Békéscsabán.
VIHARSAROK NÉPE, Békéscsaba. 1956. jan. 20.

MDK

Szalóky Sándor, festő

Ut a szőlőhegyek felé. Vizf.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.12.l.

MDK

Szalóki Sándor

Borus idő Csobánkán, akv.

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

egyre növekvő hegemóniá
ció/, megkisérelt a leh
fenntartani a nyugati h
tett lépéseket. 1938. a
látogatása napjaiban Bl
kal Mo. fegyverkezési e
ben, amivel legalizálni
szept. 2o-án Imrédy min
és felkérte Hitlert a m
okt,-ben vezetője volt
kon részt vevő delegáci
met-olasz demars miatt
tól az Imrédy-kormányna

Szalóki Nepom. de Kiss Szalól

Nyitra m. mérnöke, megyetérképe 1788

FODOR Ferenc: A magyar térképirás.
Bp. 1952-1954. 1-3. kötet
123.

Szalóky Navratil

Dersőné

Erdei csendélet c.

képe

repr.

Képzőművészet

1934. 175. 1

1

F

~~28~~

~~32~~

MDK

dr. Szalóky Navratil Emilné,festö .

Vadászhéjja. Of.

Erdei csendélet. "

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitása. 1934. aug.

Katal.

Szalóky Navratil

Dezsőné

Erdei csendélet c. képére a Bpesti Uj. Szalonban aranymárkás ezüst (!) kitüntetés.

Magyarság

1934. aug. 26.

A MŰEMLÉKEK ORSZÁ

BUDAPEST, VI., A

385/1934. szám.

Méltóságos

S á n d y G y u l a

müegyetemi ny. r.

Szalóky Navratit Dezsőné

1o4 Őzek, olaj

Uj Szalon Őszi Kiállitása, 1934. szeptember
Budapest, katalogusa

Szalóky Navratil Dezsőné festőművész

Uj Szalon aranymárkás ezüst kitüntetése "Erdei Csendélet" c. képéért.
Magyarság, 1934. aug. 26. 21. l.

kárpitos arany trónuson ül Narcissus püspö
zöld talárban, fehér-lila ruhában. Vörös infulá
feje arany glóriával övezett. Jobbjával áldást osz
balkezében pásztorbot. Előtte kék ruhában
fekete köpenyben térdel Afra. Fején fehér kendő
imárakulcsolt kezében rózsafűzér. Mögötte barn
farkas, szőke kisgyermek csupasz testébe harap
A háttér sárga falának lépcsőzetesen töredezet
nyílása mögött zöld, apró bokros táj, folyó
négytornyú épület látható, kék hegy s halványabb
kék égbolt előtt. (349. kép.)

96a lap: „... hie her in disse statt Augspur
berufft ..."

114b lap: Az egész lapot betöltő, rongá
miniatura (118×80 mm), amelyen Lázár házá
ban *Krisztus lábmosása* látható. Zöld-rózsaszín
kockás padlón, oszlopos architektura előtt, középe
elhelyezett asztal mellett oldalt ül Krisztus
aranyszélű szürke ruhában. Haja és szakálla barna
Jobbkezével az asztalra mutat. Az asztal mögöt
három apostol ül, kék, vörös, zöld ruhában
az előtérben pedig külön egy sárgaruhás férfi
Judás(?) ül. Krisztus előtt térdel Mária Magdolna
kék köpenyes aranybrokát ruhában, Krisztu
lábát mossa. Mária mellett barna edény, kancs
val. Krisztus mögött barna épület, vaspánto
ajtóval. A háttér architekturája, három vékon
zöld oszloptól tartott boltív, belül aranybordás
kék boltozattal. A háttér sárga falán háro
üvegablak. (350. kép.)

MDK

Szalóky Navratil Dezsőné

Erdei csendélet, aranymárkás ezüst kitünt.

Aranymárkás dijak az Uj Szalonban. Budapesti Hirlap 1934. aug. 26.

MDK

Szaloky Navratil Dezsőné

B.J.: Az Uj Szalon őszi tárlata. Képzőművészet
1934. 77. sz. 207.l.

MDK

Szalóky Navratil Dezső

Erdei csendélet c. müve

aranymárkás ezüst kitüntetést nyerte.

Kiosztották az Uj Szalon aranymárkás dijait.
Magyarság, 1934, aug.26. 21. l.

MDK

Dr. Szalóky Navratil Dezsőné

Erdei csendélet c. munkájáért aranymárkás ezüst kitüntetést kapott

Aranymárkás dijak az Uj Szalonban. Képzőművészet 1934. 166.l.

Szalóry Navratil Dezsöné

Mievével kezeljek az új halom kent István-heti kiállításáig.

m. o. 934. VIII. 18.
N. U. 934. VIII. 15

M.D.K.

Szalóky Márton

Sima Ferenc: "Ujra lát a gömbösfalvi "vak szobrász" cimmel ir a müvészről, aki Gömbösfalva határában az „Isten-lát"-hegy oldalába baltával és törött bajonettel vésett ötven szobrot és dombormüvet.
A müvészt megoperálták és visszanyerte szemevilágát. Fényképét közli a lap.

Szinházi Elet. Bp. 1938. szept, 3o. XXVIII. évf.41. sz. 4o. lap

M.D.K.

Kettes számu cédula

Szalóki Márton.

A 77 éves szobrász elmondja, hogy az "Isten-lát hegy" alagutjában gyertyavilág mellett dolgozott és a kezdetleges világitás miatt, mire készen lett munkájával, elvesztette szemevilágát. A lap fényképfelvételt közöl róla és bemutatja müveinek repr.-ját:„II. Rákóczi Ferenc," "A hét mulató ember", "A szobrász, a felesége és fiuk a huszár",„Szent Márton és a koldus", "Reliefek és egy befejezetlen szobor" c. dombormüvek.
Szinházi Elet. Bp. 1938. szept. 3. XXVIII.évf. 37. sz. 30-32. lap

Egyes számu cédula M.D.K.

Szalóki Márton

Sima Ferenc: „Baltával és törött bajonettel ötven dombormüvet faragott ki a sziklából egy vak földmüves" cimmel ir Szalóki Mártonról, aki a Gömbösfalva-i sziklába faragta dombormüveit. A hegyet, amelynek szikláit faragta elnevezte "Isten-lát" hegynek, s ennek belsejébe "az antik stilus tökéletességével megmunkált bejáratu folyosó nyilik...az "Isten-lát-hegyi templomba. Miniatür diszes oltár..szent szobrok. Az oltár egyik oldalán a halálos sebb bel földre roskadó Petőfi szobra."- irja a cik

Szinházi Élet. Bp. 1938.szept. 3. XXVIII.évf. 37. sz. 30-32. lap

Szalóki Márton

földmíves zobrázt

lásd

Révai XXI. 666 l.

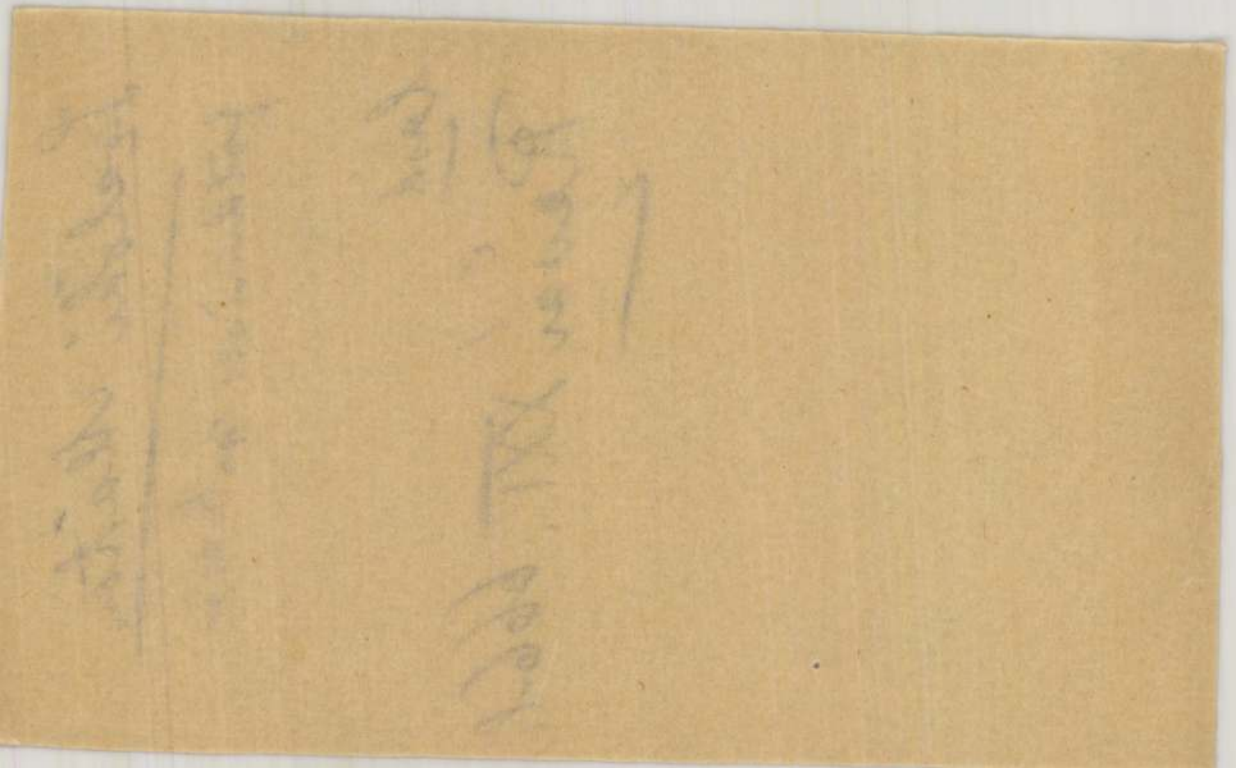

Az első kortárs magángaléria a Várfok utca 14.-ben

A bennfentesek úgy számolnak, pontos statisztikai adatok ugyanis nincsenek, hogy ma Magyarországon mintegy 500-1000 műkereskedés működik. Élő művészettel azonban csupán töredékük foglalkozik.

Míg az aukciók egyre sikeresebbek (anyagilag is), mert a régiségek iránt látványosan nő az érdeklődés, addig a mai művészet forgalmazása inkább küldetés, mint üzlet. A kortárs galériák nehéz helyzetét szemlélteti, hogy nem egy közülük bezárt vagy szünetelteti tevékenységét.

A nagy kivétel a Várfok 14. (Nevét címéről kapta.) Ez volt a fővárosban az első magángaléria. Tulajdonosa, *Szalóky Károly* (civilben népművelő) 1990-ben nyitotta meg, annak a háznak szenespincéjéből átalakítva, ahol lakik. Amilyen pici a helyiség, olyan nívós az anyaga. Visszatérő nagy nevek az évenkénti nyolc-tíz-tizenkét kiállításról: El Kazovszkij, Ujházi Péter, Bukta Imre, Nádler István; a fiatalabb évjárat képviseletében: Böröcz András, Gerber Pál, Szirtes János.

A Várfok 14. nemcsak hogy él, hanem virul is, mert terjeszkedik. Tavaly nyílt meg a szomszéd ház félemeletén a Spiritus, idén ősszel az XO Galéria. Szalóky Károly tudatos ember: mindent megtesz azért, hogy a Várba felsétáló vagy az onnan a városba leereszkedő turista – a múlt emlékei mellett – a mai magyar kultúrából is kapjon ízelítőt. (Lehetőleg minél jobbat.) „Vizuális látványközpontjával" azonban, ahogy ő nevezi e galériatriót, nem akar az idegenforgalomra hagyatkozni. Úgy vélekedik, a magyar publikum is megérdemli a gondoskodást.

Ezért összefogott a Kieselbach Galériával, amelynek új, Szent István körúti helyiségében – ha minden a tervek szerint alakul – a jövőben rendszeresen szerepelnek majd a Várfok 14. művészei.

Az első, nemrég látott tárlaton Bak Imre, Fehér László, Klimó Károly szerepelt a már említettek (El Kazovszkij, Nádler, Böröcz) mellett. A cél az, hogy ahhoz a réteghez is közel kerüljön a kortárs művészet, amelyik régi bútorokra és képekre már szívesen áldoz. A szépség ugyanis – minthogy folytonosan változik – kortalan.

V. J.

Az Itthon mellékletet szerkeszti: Veres Mária

SZALÓKY Károly

Népszabadság 98.01.08.

tele. Nagyon fontos, hogy a méreganyagok a lehető leggyorsabban kiürüljenek a szervezetből. Különösen a problémás bőrűeknek ajánlható, hogy kezdjék a napot egy pohár friss ásványvízzel – alacsony nátriumtartalmú legyen – vagy gyógyteával, és fogyasszanak el néhány szem aszalt gyümölcsöt (lehet szilva, sárgabarack vagy füge is).

A bőr feszességét az elfogyasztott folyadék mennyisége nagymértékben befolyásolja. Ha nem iszunk eleget, a fellépő mély rétegi vízhiány következtében arcunk pergamenszerűvé

A bőr jótevői: valamennyi zöldségféle, de különösen: avokádó, répa, brokkoli, burgonya, cékla, fokhagyma, lencse, bab, paradicsom (idényben), uborka, zöld fűszernövények, csírák gyümölcsök, főleg: ananász, alma, banán, kivi, citrom, dinnye, szőlő, grépfrút, magok, (tökmag, napraforgómag, szezám...), durva őrlésű gabonamagvakból készült pékáruk, csonthéjasok, olívaolaj, hántolatlan rizs, kefir, joghurtok, gyümölcslevek.

Markovics Vera
kozmetikus

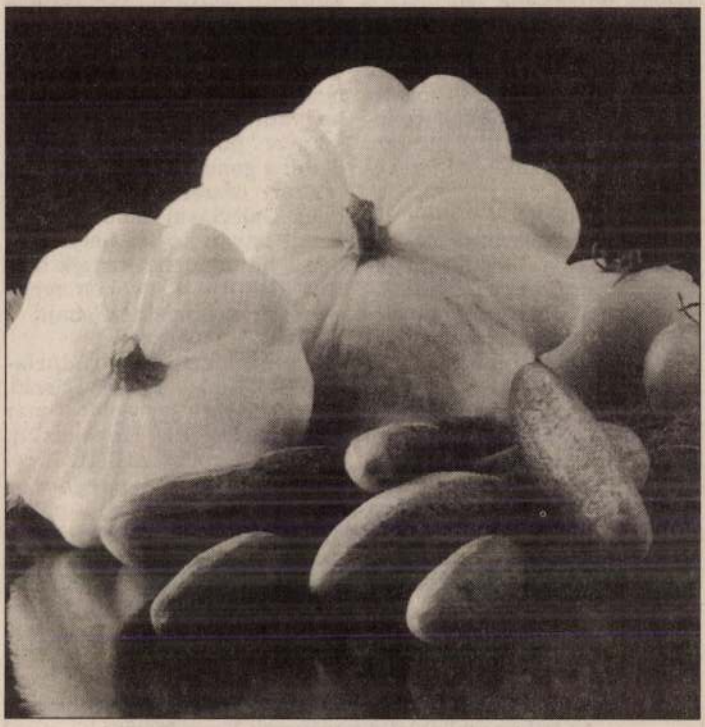

A bőr jótevői

SZALÓKY KÁROLY

GY 4/1998

folyóirat

Új kiállítások nyílnak ma a Várfok-galériákban

NÉPSZAVA-információ

A párizsi FIAC '98 művészeti vásáron való nagy sikerű részvétel után a Várfok utcai kortárs művészeti galériák ismét a hazai kiállításokra koncentrálnak: a ma 18 órától zajló kiállítás-megnyitók a hagyományos festészet és az ezredvég technikai lehetőségeinek találkozási pontjai lesznek.

A Várfok 14 Galéria *Szotyory László* festőművész jellegzetes, mediterrán hangulatú, romantikus tájképei, illetve női aktjai mellett bemutatja a művész munkásságát feldolgozó, most megjelent CD-ROM-ot is. A multimédiás eszköz olyan különleges élményt ígér, amely a képek egyszerű megtekintésén túl a művészt inspiráló filmrészletek, mozgóképek, kiegészítő információk egyszerre történő befogadását teszi lehetővé.

A XO Galéria *Nádler István* munkáit mutatja be. Nádler munkássága két alapvető művészi problémakör, a geometrikus forma és a dinamikus gesztus kettősségére épülő szintézis megvalósítása köré épül. Szellemi tartalmak expresszív kifejezése jellemzi munkái többségét. De míg korábbi művei középpontjában a motívum keresése és megtalálása, majd visszatérő festői gesztusokban való megformálása állt, addig újabb képei a színfelületekre rétegezett, szétkalandozó vonalak gráfjaival a rezonancia és forma viszonyát kísérlik meg újradefiniálni.

A két egyéni tárlat mellett a Spiritusz Galériában újabb válogatás tekinthető meg a galériához tartozó művészek munkáiból.

egy szerény javaslat: a hiányzó 6
ból a 20 milliárdból vegyék el,
nalapítás ezredik évfordulójára
így valóban egy maradandó em-
ne. A megmaradó 14 milliárd is

Tisztelt Olvasóink!

Az olvasói leveleket a Szerintem rovatban általában rövidítve, esetenként szerkesztett formában adjuk közre. Az írások tartalma levelezőink nézeteit tükrözik, amelyek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőség véleményével.

űsora

- 11-ig

PALOTA, DUNA,
NA PLAZA,
V, VÖRÖSMARTY

lm
INEMA CITY,
'OOD MULTIPLEX

m
EMA CITY,
IULTIPLEX DUNA
.ÓBÁNYA, METRO,

nyek (am.)* 6-án és 9–10-ig f7 Alul semmi (am.)* 6-án f9. 7-én éjjel n11. 11-én f7 Presszó (magyar)* 6-án éjjel 10. 7-én f9. 8–9-ig n9. 11-én 8 A vasálarcos (mb. am.)* 7-én n5 Beavis és Butt-head lenyomja Amerikát (am. kultusz-rajzfilm)* 8-án és 10–11-ig 5 Tolnay Klári emlékére: A csoda vége (Vészi J.) 8-án f7. 10-én n9 Priscilla, avagy a sivatag királynőjének kalandjai (ausztrál)* 8-án éjjel 10 Az ötödik elem (angol nyelven, magyar felirattal!)* 9-én éjjel 10 Éjfél a jó és rossz kertjében (am.)* 10-én este h10

HUNNIA Bean – Az igazi katasztrófafilm (am.) 5-6-ig 4 Vuk (magyar rajzfilm) 7-én 4 Babe (mb. am.) 8-án 4 Lisszaboni történet (német) 9-én 4 Palmetto (am.)** 10–11-ig f4 Welcome to Sarajevo (am.)* 5–8-ig 6 Lopott szépség (olasz–ang.–fr.)* 9-én 6 Ponyvaregény – Pulp Fiction (am.)*** 10–11-ig n6 Comic strip – Képtelen képregény (am.)** 8 Vad vágyak (am.)*** 5-én és 8-án éjjel 10 Kolorlokál (magyar, angol felirattal!) 6–7-ig éjjel 10 Egységes helyár: 250 Ft Lesz ez még így se! (am.)* 9–11-ig éjjel 10

MŰVÉSZ Chaplin terem: Megint a régi nóta (fr. A. Resnais) 5. n8. f10 (2. h. prol.) tés után vendégeink a film alkotói: Dárday István és Szalai Györgyi. 8-án f7 Holnap történt (am. R. Clair) 6-án f5 Funny Games (osztrák, M. Haneke) 6-án f7 A vetítés után vendégünk: Michael Haneke, a film rendezője, akivel Szász János beszélget. Szent Johanna (fr. C. T. Dreyer) 7-én f5 A lázadás (osztrák, M. Haneke) 7-én f7 A vetítés után vendégeink Michael Haneke és Pogány Judit. 11-én f9 A hetedik kontinens (osztrák, M. Haneke) 7-én f9 Jeanne d'Arc pere (fr. R. Bresson) 8-án f5 Benny videója (osztrák, M. Haneke) 8-án f9 Finom kis háború (fr.–román, R. Clair) 9-én f5 Egy halálraítélt megszökött (fr. R. Bresson) 9-én f7 71 töredék a véletlen kronológiájából (osztrák, M. Haneke) 9-én f9 Az utolsó milliárdos (fr. R. Clair) 10-én f5 Expressz, expressz (szlovén, M. Pograjc) 10-én f7 A kastély (osztrák, M. Haneke) 10-én f9 Zártkörű előadás – 11-én f5 Felvonásköz (fr. R. Clair) + A florentin kalap (R. Clair) 11-én f7

SZINDBÁD Latinovits terem: A nagy Lebowski (am.)* 5–8-ig és 10–11-ig f5, f7, f9. 9-én f5, 7 (**) Dajka terem: A rokon (fr.)* 6-án h5. 10–11-ig h9 (**) Ragyogj!

Népszava, 1998. ápr. 5.

Szalóky Károly galériája

-n: Galéria a vároldalban. Népszava, 119.évf. 213.sz. 1991. szept. 11. 6. p.

Várfok 14 Műhelygaléria

[interju Szalóky Károllyal a Galéria vezetőjével]

őhely, vagy a
ık semmiféle
erjük.
nneumra je-
ben – 1897-
ben elhelye-
m gyűjtemé-
nalála (1907.
ımfejlesztés,
égészeti ügy
olyóiratban.[11]

ött egy-egy intéz-
ása – az ilyen kö-

Tolnavármegyei
ört cikkei sokkal-
k első korszaka a

ényünk.
1900. évi jelen-
Tolnavármegye
jelentése. Szek-
Múzeumbizott-

ıma régiségtárá-

6. *Dunaföldvár–Dunameder*

Szabadi István tolnai lakos a múzeumnak a
mely a Duna kotrásakor került elő. A tárgy igen
eddig alig egy-kettőt találtak az országban". (7

7. *Dunaföldvár*

Juhász László pécsi régészeti gyűjtemény
gyak: 3 fibula, melyek közül az egyik „nagy öntö
bos öntött... a vékonyalakú kovácsolt... a harn
nov. 6./4.)

8. *Hant*

Útépítéskor találták a határban a következő
tört, 2 cserépedényt. Az edények összetörtek, a

9. *Harc*

A múlt héten, szőlőforgatáskor „mintegy 3
ezeket Khul József harci adminisztrátor ajándé
Hermina úrnő 7 db „szép mészbetétes edényt"

10. *Öcsény – római kath. temető*

Az öcsényi római katolikus temetőben sír
őrlőköre találtak". (*Tolnavármegye*, 1901. júliu

11. *Öcsény–Szőlőhegy*

Az öcsényi szőlőhegyen forgatás közben
kisebb-nagyobb öntvényrögből áll"; Wosinsky
és *Tolnavármegye*, 1905. ápr. 30./2.)

12. *Regöly–Kapos medre*

Dr. Téry Emil hőgyészi ügyvéd „Regöly
gyöngyöt" ajándékozott a múzeumnak; ezek
11./3. és 1899. jan. 22./3.)

SZALÓKY Károly galériái
915 55-56

Vánfal 14 Galéria

Új Művészet

Szalóky József festő

Veszprémben

Kiállítása nyílt

Szocialista Műrészetért 1969 VII. sz

Szalóky Béla

MDK

Weigelt Vilmos a Zsolnay-gyár elektro- és stanza /sajtoló/ osztályának első képzett müszaki vezetője, a detailterveket , munkarajzokat is mind ő készitette /1882-1925/, mint későbbi utóda S z a l ó k y G é z a , aki ma is a gyár elektrotechnikai vezetője.

45.o.

NIKELSZKY GÉZA : A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Szalóky Béla

MDK

Született: Erdőcsokonya 1901

Zsolnaynál 1924-30 stanza-rajzoló
1933- ismét belép. , utóbb elektrotechn. osztályvezető.

54.o. és 78.o. 47. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Szalóky Béla, művészettörténész

a csepeli képzőművészek móri tárlatát

Szalóky Béla nyitotta meg. Nehezményezte a megnyitó gyér közönségét – a csepeliek nincsenek hozzászokva ehhez, ott régóta folyik a tudatos közönségnevelés.

–ze–: Erőtlen erővonalak.
Fejér Megyei Hírlap, 1978. okt. 18.

Szalóky Béla

művezető

MDK

A "művészi" kerámiatermékek volt előállitói most nagyfeszültségü szigetelőket gyártanak, mint Korent Adolf aki 1900-1921 között korongos volt a gyárban és Huzsinszky Endre, kiváló régi "szabadkézi" korongos. A szigetelők tökéletesitése - tervben és kivitelezésben - Szalóky Béla művezetőt dicséri.

64.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

Szalóky Béla MDK

műszaki igazgató

A Zsolnay-gyárban a művészeti munkákban közreműködött 1924-től.

72.o.

NIKELSZKY GÉZA:A Zsolnay-gyár művészete.Pécs.1959.

MDK

Szalóky András, festö

Ut a szölöhegyek felé. Vizf.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.12.1.

MDK

Szalóky Béla, a gyár technikai igazgatója

1949-ben a stanza-tervrajzok mestere.
1924-től 25 év telt el, azóta működik itt.

Nikelszky Géza beszámolója Dr. Szentiványi Gyulának
A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői.
Pécs.1948.nov.16.

Szalók Károly MDK

Munkásfejek, pasztell

Feketekalapos nő, pasztell

Műcsarnok 1960. Képző- és Iparművészeti körök kiáll.

Szalóczy-Szini Zoltán

kiáll. kiáll.

Szalóczy-Szini Zoltán derűs, meleg lelkű világot ábrázol táj- és alakképein; *Krisztus*, *Fekvő akt*, többi aktképei. *Virág sárga háttérrel* szemét-szívét megfogják a nézőnek

B. A. Az Ars Hungarica kép- és szoborkiállítása.

Magyar Nemzet

1941. ápr. 6.

Szalóczy Szini Zoltán

festő

Tonyódi móló c.

képe repr.

Művészet. 1941. 38. k.

39. l.

Az Ars Hungarica

kiállításról.

Viselet.

A jobbra száguldó paripá
Trompeter) teljes erővel fujj
háttérben pedig hegyek hullám

Szines rm., mér

140-91-

SZALÓCZY SZINI ZOLTÁN

214. Nyári virágok, vízf.

Nemzeti Szalon

1940. nov. - dec

MAPE 25. kiáll -

123. RAÁB ERVIN: A Balaton Tihany felől

Szalóczy Szini Zoltán
Nyári virágok, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállítás. Nemzeti Szalon, 1940, november, 15 l.

naturalisztikus, hosszúszárú sárga mocsári gólyahír és kék fürtös mezei virág díszíti, egy madárral.

4a lap: *I* iniciálé (55×44 mm) arany keretben lila alapon zöld betű. A lap belső és alsó szélét stilizált levélornamentika díszíti két madárral.

4b lap: (De sancta Trinitate.) *I* iniciálé (69×65 mm) rózsaszín keretben arany betű. A betű belsejében a *Szentháromság* ábrázolása látható. Középen karminpiros trónuson ül a feketehajú, aranyglóriás Krisztus, lilásszürke ruhában. A trónus két szélét egy-egy fa szegélyezi, mögötte fehér-kék égbolt alatt kockás téglafal. Krisztus feje fölött van a fehér galamb, míg feljebb, tekercs szalag fölött aranysugarakat árasztó aranygömb emelkedik ki az égbolt felhői közül. A lap külső szélét két naturalisztikus, zöldlevelű rózsaszín virágbimbó s stilizált levelű inda díszíti két madárral.

5a lap: *I* iniciálé (57×43 mm) arany alapon zöld betű. A betűből áradó kis stilizált levelű indadíszítés között, bozontos, ugató kutya és egy madár.

5b lap: (In Octava Domini. Postquam consumati sunt.) *P* iniciálé (82×64 mm) arany alapon sötétlila betű. A betű belsejében a *Circumcisio* jelenetének ábrázolása látható. Arany harántcsíkos rózsaszín, s kék s arany aprómintás sárga kárpit előtt sárga trónuson ül a vörösruhás, őszszakállú pap, ölében a kis Jézussal, aki előtt kékruhás férfi térdel. A lap belső szélét zöld, kereklevelű mezei virág, egy mezei bogárral s aranytallérral, a lap alsó szélét pedig stilizált levélindák díszítik.

Szalnai Artur

l.

Forum. 1931.

241 — 248. l.

Képekkel és
műszaki rajzok
repr. -val -

MDK

Szalóczy-Szini Zoltán, festőm.

Erdei ház

Nyári virágok.

Müvészet, 1941. 39. sz. 48. l.

Szalóczy Színi

Zoltán

festő Kispest

Szabad Művészet
1947. 48. l

34. dobozból 1-99-ig
kiányzik a 45. és 100 sz. lemez
megalm
33. " 1-100-ig
kiányzik a 100. lem
márc. 2. Wenzelowsky

31. dobozból 17.
kiány 30 1-100 ig

32. dobozból
24, 96, 97 kiányzik 1-100 ig
márc. 9. Wenzelowsky

30. dobozból kiányzik 6, 43, 48, 57, 63, 66,

29. " kiányzik 69.
márc 16. Wenzelowsky

37. " kiányzik: 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 22, 23, 25, 26, 27, 29, — 1-100 ig

28. 1-98 ig.
márc 19 Wenzelowsky

Szalóczy Szini

Zoltán

festő

Kispest

Árpád u. 5

MKSz 1947

Szalóczy Szini Zoltán: MDK

Leanderek, vizf.

Ars Hungarica kiállitása 1941. febr.-márc. 16.
/Pátria Klub./

MDK

Szalóczy Szini Zoltan

Nyári virágok, vizf.

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete kiáll.katalogusa.1940.Nov.24.-Dec.8.
15.lap

Szalóczy Szinni Zoltán: MDK

Fonyodi Móló vizf.
Bársony háttér , vizf.
Őszi rózsák vizf.

Ars Hungarica kiállitása 1941 febr-márc. 16.
/Pátria Club/

MDK

Szalóczy-Szini Zoltán

Három kiállitás. Pest 1941. ápr. 8.

Szalmássy Sándor

iparművész

amsterdami kiáll.

1937. jan.

l.

4/

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937. 38. l.

Szalmovszky Sámuel

ötvös

1828 + 1846 ápr 25 Zólyom

Kapmagyarorszätvösök 46 l.

T. 6547.

lomás egyik szobáját szemléljük
tel, balra a kályha és ajtó kö-
al és az ágy mellett mosdóval,
asztal mellett karosszékkel.

er in Uj-Perint 1858.

uberner & Hierhammer in Wien.

.5 cm.

n. 741-98.
43-98-18.

Szalmássy Sándor

festett és faragott fáramk.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1938. 158. l (Magyar kézművesipar a berlini kiállításon.)

MDK

Szalmássy Lajos, festö

Önarckép, . of.

Az Alkotás Müvészház XXXII. kiállitásának katalogusa.
"A Müvész Két Arca". 1947. III. 9-25.

Szalmássy Sándor iparművész.

MDK.

A kiállításon országos hírű népi díszítésű bútorral szerepelt.

Dunántúli Népszava · 1975. I. évf. · okt. 28.

„Megnyílt a pedagógusok képzőművészeti kiállítása." 6. l.

Szalmássy Sándor
népművész

M.D.V.

Magyaros motivumu
szekrénye és doboza
szerepel a tailaton

Dr. Harcos Ottó: Az első megyei . . .
Dunántúli Napló, 1957. május 7 – 4 lap

Szalmásy Sándor

l.

Crak Károly

84.l.

).

Kitünő tisztelettel

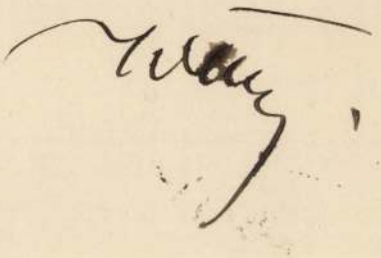

Szalmassy Sándor, ip.műv.

népművészeti elemeket feldolgozó háziipari tárgyait találjuk a magyarosan kiképzett "Szeretembuvók"-ban és vitrinekben elhelyezve.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm.Muz.-ban rendezett 50 éves jub.kiállitásának résztvevöi.
Magyar Iparművészet. 1935. 266.l.

MDK

Szalmásy Sándor

Faragott körtefa-dobozok.Kép a 139.old.-on.

Magyar Iparmüvészet 1929.

MDK

Szalmásy Sándor

Ezüstérem, háziipari munkáiért a Mezőgazd.kiáll.
on.

Cikk: Egy mintaszerü kiáll.

Magyar Iparmüvészet 1934. 153.l.

MDK

Szalmásy Sándor, ip.müv.

Faragott kortefa -dohányszelencék és kulacs. Repr.

Magyar Iparművészet. 1929. 137 -138.l.

MDK

Szalmásy Sándor

Diplome d'honneur-vel tüntették ki az 1937-évi párisi nemzetközi világkiállitáson.

Cikk: A párisi világkiállitás magy.pavillonja kiváló nagy sikerének mérlege.

Magyar Iparművészet 1938. 179.l.

MDK

Szalmásy Sándor

Faragott-körtefa dobozok,repr.

Magyar Iparművészet 1929. 139.1.

MDK

Szalmássy Sándor,ip.müv.

Faragott körtefa-dohányszelencék és kulacs.

Kép. 138.l.

Faragott körtefa-dobozok. Kép 139.l.

Magyar Iparmüvészet. 1929.

MDK

Szálinászy Sándor furafó.

Neve szerepel a Kiállítók között.

„Rövid beszámoló a múlt évről."

Új Dunántúl, 1946. III. évf. márc. 17. sz.

Szalmássy Sándor festő. MDK.

Dunántúli Népszava, 1945. I. évf. okt. 21.
„Képzőművészeti kiállítás nyílik megkasználap."
É. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

Szalóky Sándor

1968 SEP 26

Szalóky Sándor

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA rendezésében szeptember 29-én, vasárnap délelőtt nyílik meg a nyírbátori Báthory István Múzeumban Szalóky Sándor festőművész kiállítása. A kiállítást N. Pénzes Éva művészettörténész rendezi.

BALLAG MÁR A VÉN DIÁK.

Úgy szeretnék szólani hozzád, jó olvasó, mintha valami szép utazásból jöttem volna meg, mintha a magam ifjúságából érkeznék, s a magam emlékeinek gyöngéd bánatát hegedülném neked. Oh, nem jövök messziről, csak innen a moziból, a hol egy fáradt nyáresti órát töltöttem. És a fülledt és kedvetlen sötét helyiségben a birka-invenczióval kitalált német filmregények s embertelen olasz rémdrámák között láttam egy magyar képet, mely meghatott és felüdített s a képzelt emlék édesen lankasztó hintáján hintáltatta szivemet. Selmeczbányán vették föl ezt a képet s elhozták ide az Andrássy-uti mozi vásznára azt a hagyományos diákünnepet, a melyet a selmeczbányai erdész és bányász főiskola hallgatói tartanak a tanuló esztendő végén. Ballagásnak hijják egyszerüen ezt a szivreható ifjú czeremóniát, mert elballagnak a városból azok a fiúk, a kik az utolsó diákesztendőt kitöltötték és nem jönnek vissza többet. Bizonyára a te füledet is megérintették már jó olvasó, az ő hires régi nótájuk méla hangjai:

Ballag már a vén diák
Tovább, tovább,
Isten hozzátok czimborák,
Tovább, tovább.

Ez út hazámba visszavisz,
Filiszter leszek magam is,
Tovább, tovább, tovább,
Fel búcsucsókra czimborák.

Tekintetem végigkisérte a selmeczbányai diákballagást, míg a hátam mögött odafenn, a gépész kis padlásán, egykedvüen berregett a projektográf-masina. A kellemes fehér város főutczáján, a kétoldalt mosolyogva álldogáló lakók között jönnek a nagy diákok a vásznon szembe, négyen-négyen egy sorban, nagyon lassú lépéssel, egymás vállára tett jobbkarjukkal összefüződve s a zöldággal bokrétázott kalapot a szemükre húzták s a fejüket lesütötték, úgy jönnek. Ballagnak. Oly szép és igaz és annyira magyar a diákoknak ez az attitude-ja, mintha csak a *ballagni* igét, ennek a fáradt dallamu szónak betűit, s lelkét látnám elevenen illusztrálva. Olyan hűségesen ballagnak, egy se emeli föl a fejét, s nem kinálja az arczát a mozigépnek, hogy jobban lássék majd a képen. Pedig ezen a kis hiúságon a német császárt minden héten rajtakapja az ember. Ballagnak a diákok. Ez a ballagás valami egészen magyar gyaloglási forma, úgy érzem, csak a magyar tud ballagni. Egy ócska népdal cseng a fülemben, a nótában a leány utána néz a legénynek:

Úgy megballag Szeged felé,
Megfájdul a szívem belé.

Nézzünk vissza a vászonra, melyen tűnnek a ballagó diákok, utánok a czigányok jönnek, muzsikálnak. A kis bőgős sántikál, mert a baltérde mindig beleütődik a kisbőgőbe, a nagybőgő a bőgőhordozó czigányproletár hátán van, a nagybőgős uri módon sétál utána s húzgálja lassan keresztbe rajta a széles vonót. A czigányok után czifra farsangi menet következik, a fiatal diákok kisérik a ballagó véneket, maskaráknak öltöztek föl, hosszú kigyóvonalban huzódnak s a kigyóvonal vidám kanyargásában komolyan lépkednek egymás nyomába ódon gigerlik, kámzsás papok, nagyhasú katonák, szerecsen, török basa, bakter, főkötős régi dáma, s minden maskara egy pohár sört tart a kezében s egyszer-egyszer hörpintenek belőle. Két maskara egy kis hordó sört czipel a menetben. Így vonulnak, Jókai és Mikszáth könyveinek emléke sóhajt el fölöttük.

A maskarádé jelmezeiből, figuráiból sejteni lehet a selmeczbányai diákünnep régesrégi származását. Alkalmasint azok a magyar theologus ifjak hozták haza e maskarás menet divatjait, tréfáit, a kik elmúlt századokban a német s helvét városokba vándoroltak. S ez az ónémet kedélyü diákfarsang összebarátkozott a hajdani magyar kedvü és bánatú «ballagással» s most oly sajátságos harmoniában vonulnak együtt, a régi idegent s a régi hazait mély rokonság köti össze, egy szív: az ifjúság . . . Vajjon hol van még ezen a selmeczbányai «ballagáson» kívül valami, a mi őrzi Magyarországon az ősi vidám és szivreható diákéletet? Ebben a fáradt s kedvetlen korban mintha az élet szürke árnyékát rátenné az iskolák udvarára s mintha az árnyékon elfonnyadtak volna a fiúk diákilluziói, szertelen kedvük, fantáziájuk, virtusaik, komédiáik. A debreczeni kollégium hires czétus-élete is elrendesedett s a magyar diákéletnek ez a hatalmas, zengő vára is apró tanuló katonák szigorú kaszárnyája lett. A főváros kisebb diákjai az úgynevezett cserkészetet űzik, de ebben semmi magyarság és semmi diákság nincsen. Hogy a pesti nagy diákok milyen diákéletet élnek, arról nem tudok egyebet, mint a mennyit egy sárga füzetben olvastam a minap. A sárga füzetnek a czíme: Diáknyomor az egyetemen.

Szép Ernő.

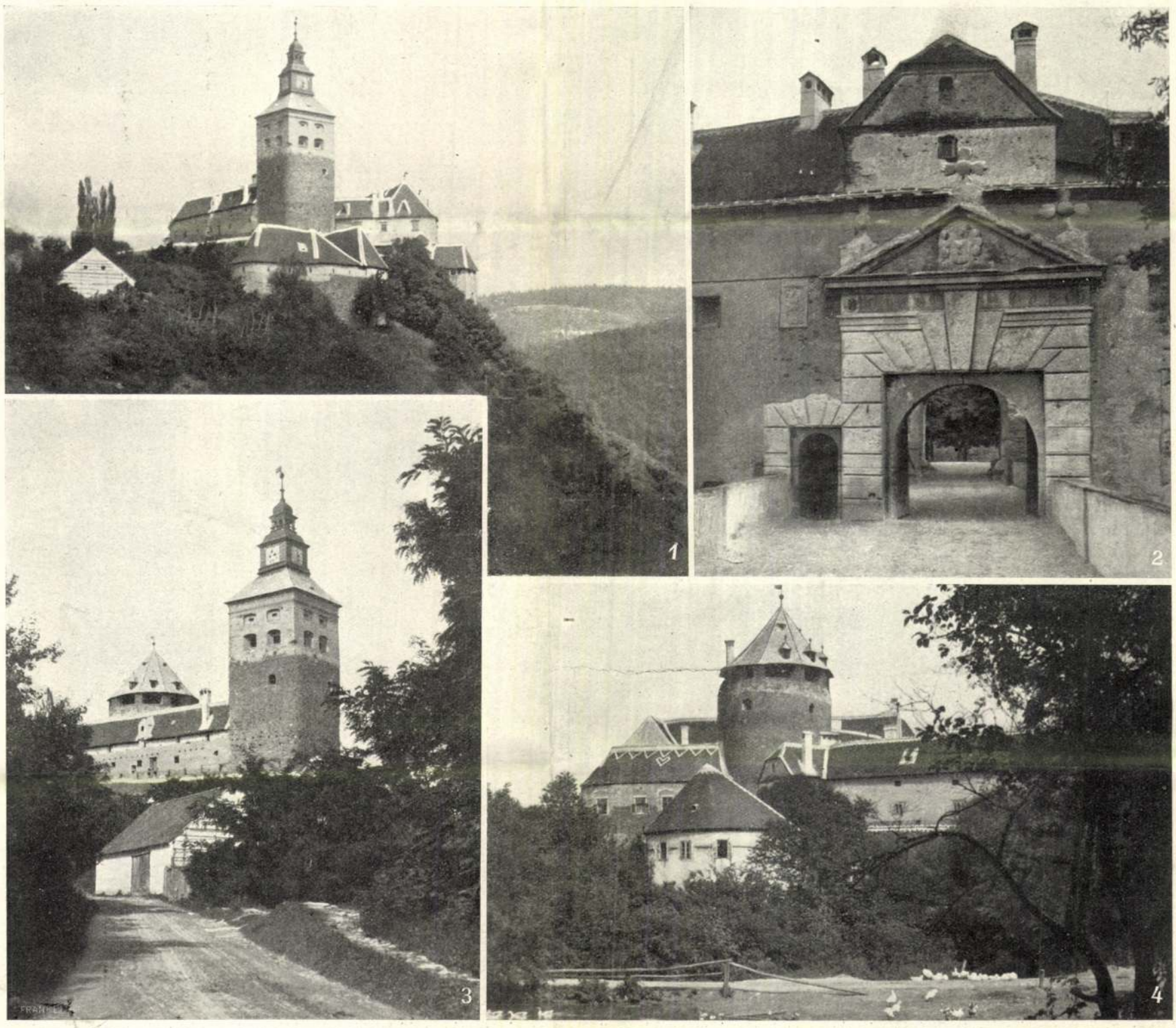

1. A vár délnyugatról. — 2. A külső várkapu a Batthyány czímerrel. — 3. Az őrtorony, melyet a villám felgyujtott. E torony órája abban az órában állott meg, mikor gróf Batthyány Lajost kivégezték s azóta áll. — 4. A kastély.

A SZALONAKI VÁRKASTÉLY VASMEGYÉBEN, MELYET A NAPOKBAN FELGYUJTOTT EGY VILLÁMCSAPÁS. — Petrik Albert fölvételei.

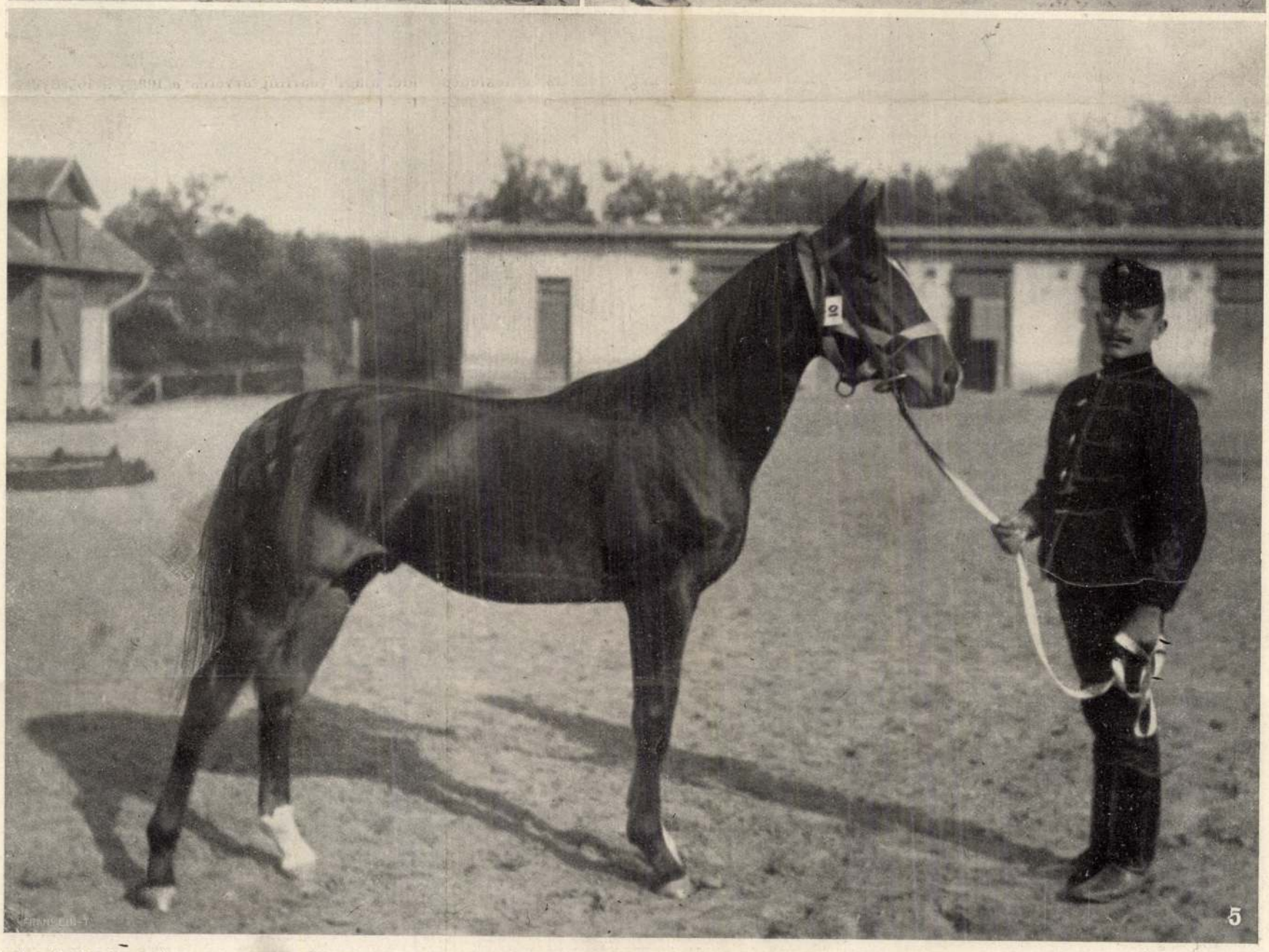

1. A csikók elővezetése. — 2. Egyéves pej mén az arad-mácsai ménesből. — 3. Egyéves sárga mén a kisteleki ménesből. — 4. Egyéves sárga mén a lesvári ménesből. — 5. Egyéves pej mén a kisbéri állami ménesből.

AZ ALAGI CSIKÓ-ÁRVERÉSEN LEGMAGASABB ÁRBAN ELKELT CSIKÓK. — Jelfy Gyula fölvételei.

BALLAG MÁR A VÉN DIÁK.

Úgy szeretnék szólani hozzád, jó olvasó, mintha valami szép utazásból jöttem volna meg, mintha a magam ifjúságából érkeznék, s a magam emlékeinek gyöngéd bánatát hegedülném neked. Oh, nem jövök messziről, csak innen a moziból, a hol egy fáradt nyáresti órát töltöttem. És a fülledt és kedvetlen sötét helyiségben a birka-invenczióval kitalált német filmregények s embertelen olasz rémdrámák között láttam egy magyar képet, mely meghatott és felüdített s a képzelt emlék édesen lankasztó hintáján hintáltatta szivemet. Selmeczbányán vették föl ezt a képet s elhozták ide az Andrássy-uti mozi vásznára azt a hagyományos diákünnepet, a melyet a selmeczbányai erdész és bányász főiskola hallgatói tartanak a tanuló esztendő végén. Ballagásnak hijják egyszerüen ezt a szivreható ifjú czeremóniát, mert elballagnak a városból azok a fiúk, a kik az utolsó diákesztendőt kitöltötték és nem jönnek vissza többet. Bizonyára a te füledet is megérintették már jó olvasó, az ő hires régi nótájuk méla hangjai:

Ballag már a vén diák
Tovább, tovább,
Isten hozzátok czimborák,
Tovább, tovább.

Ez út hazámba visszavisz,
Filiszter leszek magam is,
Tovább, tovább, tovább,
Fel búcsucsókra czimborák.

Tekintetem végigkisérte a selmeczbányai diákballagást, mig a hátam mögött odafenn, a gépész kis padlásán, egykedvüen berregett a projektográf-masina. A kellemes fehér város főutczáján, a kétoldalt mosolyogva álldogáló lakók között jönnek a nagy diákok a vásznon szembe, négyen-négyen egy sorban, nagyon lassú lépéssel, egymás vállára tett jobbkarjukkal összefüződve s a zöldággal bokrétázott kalapot a szemükre húzták s a fejüket lesütötték, úgy jönnek. Ballagnak. Oly szép és igaz és annyira magyar a diákoknak ez az attitude-ja, mintha csak a *ballagni* igét, ennek a fáradt dallamu szónak betűit, s lelkét látnám elevenen illusztrálva. Olyan hűségesen ballagnak, egy se emeli föl a fejét, s nem kinálja az arczát a mozigépnek, hogy jobban lássék majd a képen. Pedig ezen a kis hiúságon a német császárt minden héten rajtakapja az ember. Ballagnak a diákok. Ez a ballagás valami egészen magyar gyaloglási forma, úgy érzem, csak a magyar tud ballagni. Egy ócska népdal cseng a fülemben, a nótában a leány utána néz a legénynek:

Úgy megballag Szeged felé,
Megfájdul a szivem belé.

Nézzünk vissza a vászonra, melyen tűnnek a ballagó diákok, utánok a czigányok jönnek, muzsikálnak. A kis bőgős sántikál, mert a baltérde mindig beleütődik a kisbőgőbe, a nagybőgő a bőgőhordozó czigányproletár hátán van, a nagybőgős uri módon sétál utána s húzgálja lassan keresztbe rajta a széles vonót. A czigányok után czifra farsangi menet következik, a fiatal diákok kisérik a ballagó véneket, maskaráknak öltöztek föl, hosszú kigyóvonalban huzódnak s a kigyóvonal vidám kanyargásában komolyan lépkednek egymás nyomába ódon gigerlik, kámzsás papok, nagyhasú katonák, szerecsen, török basa, bakter, főkötős régi dáma, s minden maskara egy pohár sört tart a kezében s egyszer-egyszer hörpintenek belőle. Két maskara egy kis hordó sört czipel a menetben. Így vonulnak, Jókai és Mikszáth könyveinek emléke sóhajt el fölöttük.

A maskarádé jelmezeiből, figuráiból sejteni lehet a selmeczbányai diákünnep régesrégi származását. Alkalmasint azok a magyar theologus ifjak hozták haza e maskarás menet divatjait, tréfáit, a kik elmúlt századokban a német s helvét városokba vándoroltak. S ez az önémet kedélyü diákfarsang összebarátkozott a hajdani magyar kedvü és bánatú «ballagással» s most oly sajátságos harmoniában vonulnak együtt, a régi idegent s a régi hazait mély rokonság köti össze, egy szív: az ifjúság . . . Vajjon hol van még ezen a selmeczbányai «ballagáson» kívül valami, a mi őrzi Magyarországon az ősi vidám és szivreható diákéletet? Ebben a fáradt s kedvetlen korban mintha az élet szürke árnyékát rátenné az iskolák udvarára s mintha az árnyékon elfonnyadtak volna a fiúk diákilluziói, szertelen kedvük, fantáziájuk, virtusaik, komédiáik. A debreczeni kollégium hires czétus-élete is elrendesedett s a magyar diákéletnek ez a hatalmas, zengő vára is apró tanuló katonák szigorú kaszárnyája lett. A főváros kisebb diákjai az úgynevezett cserkészetet üzik, de ebben semmi magyarság és semmi diákság nincsen. Hogy a pesti nagy diákok milyen diákéletet élnek, arról nem tudok egyebet, mint a mennyit egy sárga füzetben olvastam a minap. A sárga füzetnek a czime: Diáknyomor az egyetemen.

Szép Ernő.

1. A vár délnyugatról. — 2. A külső várkapu a Batthyány czímerrel. — 3. Az őrtorony, melyet a villám felgyujtott. E torony órája abban az órában állott meg, mikor gróf Batthyány Lajost kivégezték s azóta áll. — 4. A kastély.

A SZALONAKI VÁRKASTÉLY VASMEGYÉBEN, MELYET A NAPOKBAN FELGYUJTOTT EGY VILLÁMCSAPÁS. — Petrik Albert fölvételei.

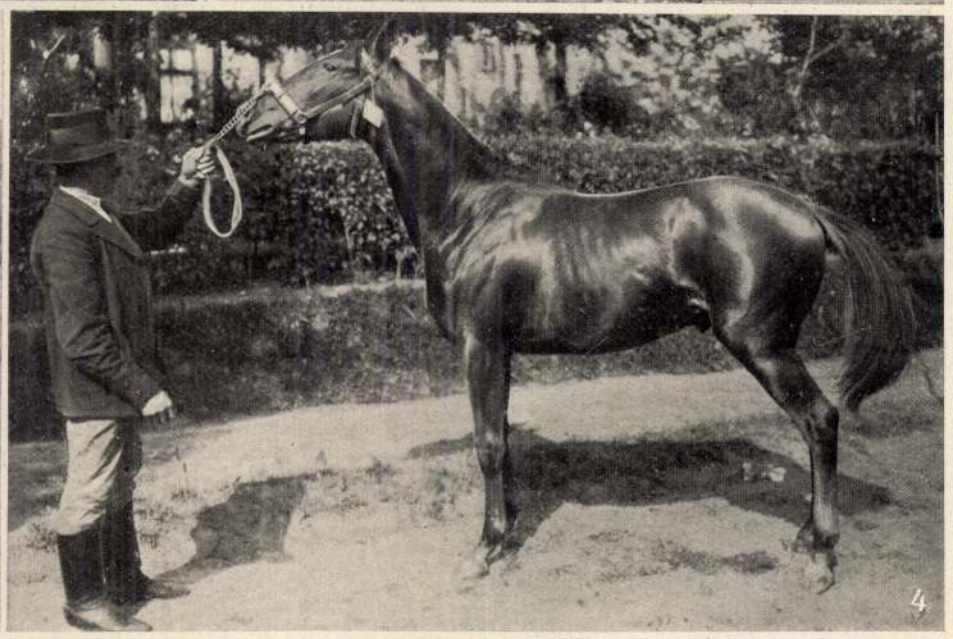

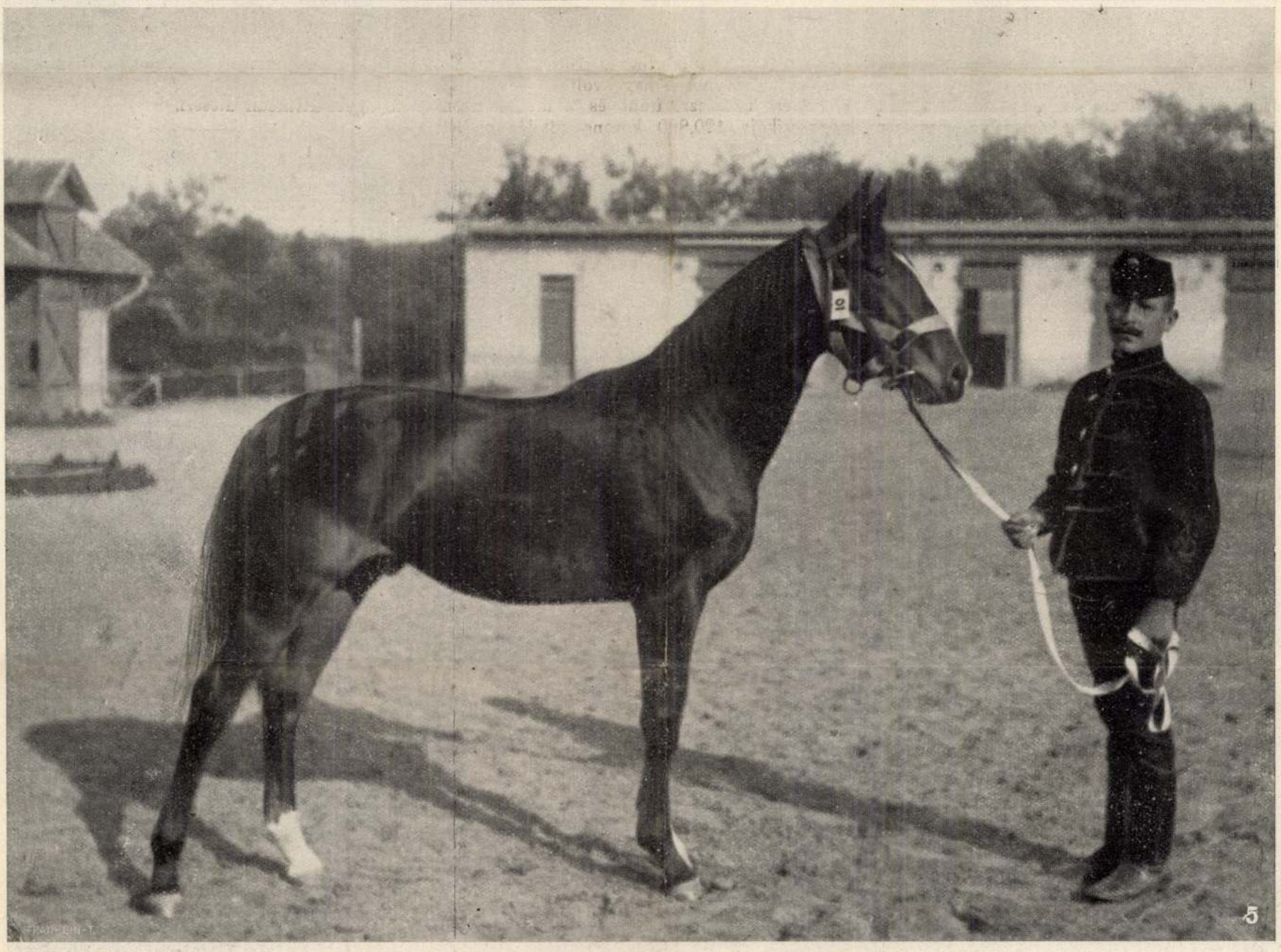

1. A csikók elővezetése. — 2. Egyéves pej mén az arad-mácsai ménesből. — 3. Egyéves sárga mén a kisteleki ménesből. — 4. Egyéves sárga mén a lesvári ménesből. — 5. Egyéves pej mén a kisbéri állami ménesből.

AZ ALAGI CSIKÓ-ÁRVERÉSEN LEGMAGASABB ÁRBAN ELKELT CSIKÓK. — Jelfy Gyula felvételei.

Gafencu román külügyminiszter belgrádi útja az egyre javuló magyar-jugoszláv viszonnyal s az új középeurópai helyzettel van kapcsolatban

Belgrád, január 30.

Gafencu román külügyminiszter február 1-i és 2-i látogatását jugoszláv részről érdeklődéssel várják. Minthogy *Pál* jugoszláv régensherceg január 8-a és 10-e között volt vadászkirándulásakor Károly román királynál, másrészt pedig *Sztojadinovics* február 16-án személyesen is részt fog venni a bukaresti balkánszövetségi konferencián, ezért azt hiszik, hogy *Gafencut különösen fontos okok késztették a látogatásra.*

A román külügyminiszter útja kétségtelenül *az új középeurópai helyzettel áll kapcsolatban, különösen pedig az egyre javuló magyar-jugoszláv viszonnyal.* Belgrádban azt hiszik, hogy *Gafencu már most bele szeretné kapcsolni országát a dunamedencei ujjászervezésbe.*

A belgrádi megbeszélések alkalmával érinteni fogják mindazokat a kérdéseket is, amelyek a bukaresti Balkán-konferencia napirendjén fognak szerepelni, továbbá a kisantant további fennállásának kérdését, ami a mai helyzetben már alig indokolható. Mindamellett azt hiszik, hogy végleges döntést ez alkalommal nem fognak hozni, hanem inkább csak előzetes eszmecseréket fognak folytatni.

Gafencu látogatásának részletes programja még nem ismeretes; csak annyi vált ismeretessé, hogy február 2-án előreláthatólag meg fog jelenni kihallgatáson Pál régenshercegnél is.

Járványt és zendülést hurcolnak be a spanyol menekültek Franciaországba

Párizs, január 31.

A pireneusi határ mentén *a spanyol menekültek nagy tömegekben özönlenek Franciaország területére.*

A *Matin* jelentése szerint a hatóságok *csak a legnagyobb nehézségek árán* tudják visszatartani a fegyverfogható köztársasági katonákat. Az országutak szigorú felügyelet alatt állnak, viszont a köztársasági hadsereg menekülői *hegyi utakon és ösvényeken* özönlenek francia területre. Prats-de-Molloban az ellenőrzés ellenére *mintegy kétezer köztársasági katonának sikerült francia területre lépnie.* A menekülteket leszerelték és két nap óta szigorú őrizet alatt tartják.

A Matin jelentése szerint a köztársasági hadsereg menekült katonai körében *igen aggasztó szellem* kezd lábrakapni. A hatóságok *zavargások kitörésétől* tartanak és sürgősen a rendfenntartó erők megerősítését kérték. A helyzetet még nyugtalanítóbbá teszi az a körülmény, hogy a polgári és katonai menekültek körében *járványos betegségek* törtek ki. Prats-de-Molloból *több tífuszesetet* jelentenek. A menekültek élelmiszerellátása is igen nagy nehézségekbe ütközik.

Perthus közelében a köztársasági haderő egy szétbomlott különítménye *francia területen támadást intézett egy elszigetelt major ellen.*

Negrin köztársasági miniszterelnök két nap óta többízben francia területre utazott, hogy *szemlét tartson a menekültek helyzete felett.*

Vich és Berga közt elvágták a köztársaságiak összeköttetését a nemzetiek

Barcelona, január 31.

A tartós rossz idő és a köd kedden délelőtt *megnehezítette a katalóniai arcvonalon a nemzetiek hadműveleteit.* Ennek ellenére a Maestrazgo hadtestnek sikerült elfoglalnia Vichtől nyugatra a Vich és Berga közti útvonalon fekvő *San Feliu Saserra* községet és ezzel elvágta az összeköttetést a köztársasági ellenállás e két fontos pontja között. Vichtől délnyugatra a nemzetiek elfoglalták *Estany* és *Montanyola* községeket és már hat kilométernyire vannak Vichtől.

A barcelonai kikötőben a nemzetiek hatalmukba kerítettek négy köztársasági mentőhajót és két tengeralattjárót.

Barcelona, január 31.

Vich városát a nemzeti csapatok ágyútűz alá fogták. Az előőrsök kedden délben *már 12 kilométernyire* közelítették meg a várost, amely a katalán harcvonal egyik legfontosabb közlekedési csomópontja.

A nemzetiek letartóztattak több angol alattvalót

Gibraltár, január 31.

A Reuter-iroda jelentése szerint hétfőn este a nemzeti spanyol hatóságok *letartóztattak több angol alattvalót.* A letartóztatás okáról eddig még nem adtak ki semmiféle jelentést.

Francia cirkálók Gibraltárban

A Foch, Dupleix és Algerie francia cirkálók Casablancából jövet kedden reggel *Gibraltárba* érkeztek. Ez alkalommal *Abrial* altengernagy meglátogatta Sir Charles *Forbes* angol tengernagyot a Nelson fedélzetén. A francia hadihajók *két napig maradnak Gibraltárban.*

Francia torpedónaszád Barcelona kikötőjében

Párizs, január 31.

A »La Railleuse« francia torpedónaszád a nemzeti spanyol hatóságok engedélyével *befutott Barcelona kikötőjébe.*

A hajó parancsnokát a kikötőben a spanyol nemzeti hatóságok hivatalos kiküldöttei fogadták, majd nemzeti spanyol részről is udvariassági látogatást tettek a parancsnoknál a »La Railleuse« fedélzetén. A hajó parancsnoka az ujságírók előtt kijelentette, hogy kiküldetésének célja az, hogy *látogatást tegyen a barcelonai francia főkonzulnál.* Nem valószínű, — mondotta — hogy a barcelonai kikötőben egyelőre újabb francia hajóegységek tegyenek látogatást.

Miaja: „A háború tovább tart"

London, január 31.

Miaja tábornok táviratot küldött az Evening Standardnek. A távirat a következőképpen hangzik: »Madridot és a rámbízott területet sohasem fogjuk feladni, ha csak el nem esünk valamennyien. Senki se higgye, hogy a háború hamarosan befejeződik, mert Barcelona elesett. *A háború tovább tart.*«

Kormánygyőzelem az angol alsóházban

London, január 31.

Az alsóház éjfél után a munkáspárti ellenzék elnapolási indítványával szemben *a kormány indítványát 258 szavazattal 133 szavazat ellenében elfogadta.*

Az uzsorabíróság árdrágítás miatt súlyos börtönbüntetésre ítélte Verő Gyulát és bűntársait

(Saját tudósítónktól.) A büntetőtörvényszék mint uzsorabíróság *Dorosy* Dezső tanácselnök elnöklésével több napig tartó zárt tárgyalás után kedden délután hozott ítéletet *Verő* Gyulának, a Metropole-szálló bérlőjének és bűntársainak árdrágító bűnperében.

Az uzsorabíróság mind a négy vádlottat bűnösnek mondotta ki *folytatólagosan elkövetett, a közérdeket súlyosan veszélyeztető árdrágító visszaélés bűntettében* és ezért *Verő* Gyulát *5 évi börtönre,* 20.000 pengő pénzbüntetésre ítélte és 50.000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezte. *Verő* Györgyöt *5 évi börtönre* és 2000 pengő pénzbüntetésre ítélték s 5000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezték. *Weisz* Ferenc *2 évi börtön* és 10.000 pengő pénzbüntetést kapott, azonkívül 20.000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezte a bíróság. *Ökrös* Lajost *5 évi börtönre* és 5000 pengő pénzbüntetésre ítélték és 5000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezték.

Az ítélet rendelkező részének kihirdetése után az elnök felszólította a hallgatóságot, hogy a termet hagyja el, majd *zárt ajtók mögött olvasta fel az ítélet indokolását.*

Harmadik hete virit nálunk az aranyos
ROZMARING
3. HÉTRE PROLONGÁLVA
PALACE

7 MILLIÓ
828 ezer pengőt
sorsolunk ki február 7—március 9-ig
GAZDAG AKAR LENNI?
GLÓRIA
SORSJEGYE FŐNYEREMÉNY!
1/4 sorsjegy P 35.—; 1/8 sorsjegy P 17.50
VI., Andrássy-út 18. Telefon: 118-999

Téves magyarázatok a magyar-jugoszláv viszony körül

A külföldi sajtó — még a velünk szemben barátságosan viselkedő orgánumok is — az utóbbi napokban a közép-, illetőleg keleteurópai kérdések taglalása kapcsán gyakran esik áldozatul hibás értesüléseknek, illetőleg következtetéseknek. Igy a *Kurjer Warsawski* hétfői száma gróf Ciano belgrádi látogatásával foglalkozva, többek között azt írja, hogy »a béllyei tárgyalások egyetlen felhője a magyar-jugoszláv viszony rendezésének kérdése, mert Jugoszlávia bizalmatlan és még nem tud hinni Magyarország őszinteségében«. A lap hozzáfűzi, hogy gróf Ciano budapesti látogatása alkalmával állítólag figyelmeztette volna a magyar kormányköröket a Jugoszláviához való közeledés szükségességére s hír szerint rámutatott volna a Romániával való megegyezés kívánatos voltára is.

Nem ismerjük a *Kurjer Warsawski* hírforrását, így csupán azt állapíthatjuk meg, hogy a cikkben kétségtelenül téves adatok vannak, mert hiszen *Jugoszlávia részéről egyáltalában nem tapasztaltunk bizalmatlanságot Magyarországgal szemben.*

Mivel ilyen bizalmatlanságra az utóbbi hónapok egyre logikusabban javuló magyar-jugoszláv kapcsolatai mellett nem is lett volna ok, szinte fölösleges annak megállapítása, hogy *gróf Ciano természetesen semmiféle formában nem figyelmeztette Magyarországot akár ilyen, akár más »szükségességre«.*

A magyar-jugoszláv viszony termékeny és egészséges kialakulása a tengelyhatalmakkal egyetértésben a maga adott és egészséges útján fejlődik, semmi értelme tehát az olyan beállításoknak, mintha e viszony további javítása tekintetében szükség lett volna valamely külföldi rábeszélésre, mégha az ilyen irányítás a legbarátibb helyről jön is. Önálló államokról lévén szó, magától értetődik, hogy déli szomszédunkhoz való kapcsolatunk végső soron független annak a viszonynak kialakulásától, amely többi szomszédunkhoz fűz. A magyar külpolitika egyébként a pozitív békeépítés vonalán zavartalanul és megzavarhatatlanul halad előre.

Vasárnap Székesfehérváron beszél Imrédy miniszterelnök

Székesfehérvár, január 31.

Vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök február 5-én, vasárnap délelőtt 10 órakor *Hóman* Bálint ny. vallás- és közoktatásügyi miniszter társaságában Székesfehérvárra érkezik. Féltizenegy órakor a városháza tanácstermében díszközgyülés lesz s ezen ünnepélyes keretek között adják át a miniszterelnöknek a város díszpolgári oklevelét. Utána 11 órakor az Alba-mozgószínházban tartja zászlóbontó nagygyűlését a Magyar Élet Mozgalom. A nagygyűlésen vitéz *Imrédy* Béla miniszterelnök beszédet mond. Egy órakor a Magyar király-szállóban társasebéd lesz, amelyen felszólal *Hóman* Bálint ny. miniszter is.

— Kinevezés. A belügyminiszter dr. *Vassányi* István szolgabíró, tb. főszolgabírót egy évi próbaszolgálat után miniszteri segédtitkárrá a VIII. fizetési osztályba kinevezte. A belügyminiszter dr. *Sántha* István városi fogalmazó, tb. városi aljegyzőt egy évi próbaszolgálat után miniszteri segédtitkárrá a VIII. fizetési osztályba kinevezte.

Élelmes doktorok

*

Doktor úr, úgy nézem, hogy ön nagyon rossz bőrben van, pedig nem is önt érte a baj, hanem csak az erszényét: megütötte a lapos guta... Nincs praxis, nincs páciens, vagy ha van is, nem fizet... Muszáj ennek így lenni? Nem hiszem.

A mi korunk átmeneti korszak, minden tekintetben; minden kimozdult már a régi helyéről, de még semmi sem találta meg az új helyét. Hogy a tudomány minden téren nagyon gyorsan halad, azt mindnyájan tudjuk és így a kultúra jövőjét nem kell féltenünk. Azonban míg az átmenet tart, addig a helyzet keserves. Nem bánom, ha megharagszanak is érte, — kimondom, hogy a legelső dolog, amire rá kell eszmélnünk, az az elemi igazság, hogy ma a világ legnagyobb tudománya sem sokat ér egy kevés ész nélkül.

Nézzék csak, kérem, Arkanzas államban van egy város, melynek neve Little Rock. Nyolcvanötezer lakosa van. Itt hét doktor szövetkezett és csinált egy szanatóriumot, amelynek neve Trinity Hospital. Elkezdték hirdetni a helybeli lapokban, hogy aki havonként két dollárt fizet, azt betegség esetén ebben a kórházban ingyen kezelik és ápolják. Ötezren fizetik a havi két dollárokat, ami évi százhúszezer dollár jövedelmet jelent és mind a hét doktor fényesen megél belőle. De nagyon jól járnak a betegek is, mert az ingyenes kórházi ápolás Amerikában ismeretlen: »Fizess naponként nyolc dollárt, vagy halj meg!« Borzasztóan sokan, akiknek még nem kellene meghalniok, meg is halnak, mert nincs minden szegény embernek annyi rokona és jóbarátja, amennyi a kórházi ápolási díjat össze tudná adni.

Az amerikai kormány egyik bizottsága, az U. S. Technical Committee on Medical Care a mult nyáron tett közzé egy jelentést, amely szerint az orvosi tudomány segítségével meg lehetett volna menteni azokat, akik közül egy év alatt 7000 nő szülés következtében, 70.000 gyermek csecsemőkori bajokban, 20.000 ember tüdőgyulladásban, 35.000 gümőkórban, 40.000 vérbaj következményeiben, 12.000 cukorbajban és 24.000 rákban halt meg. Eszerint az Egyesült Államokban naponként átlag hatszáz ember hal meg szükségtelenül. Miért? Mert a beteg számára nem volt doktor és ugyanakkor az orvosok sírnak, hogy nincsenek betegeik.

Itt tehát valami nincs rendben. Mondjuk ki nyiltan: az orvosi szolgálat nem felel meg a szükségleteknek. Miként a vagyon egyenlőtlenül oszlik meg és nem mindenki részesül benne, az orvosi szolgálat megoszlása is egyenlőtlen és rendezetlen.

A rendezés pedig másként, mint bizonyos csoportosítások útján, elképzelhetetlen. Ugyanis senki sem tudná megmondani, hogy családja tagjai közül az idén hányan fognak megbetegedni s hányan és mennyi ideig szorulnak kórházi vagy szanatóriumi kezelésre? Ha azonban nem egy családról, hanem ezer vagy kétezer amerikai családról van szó: az ottani statisztikai hivatalok olyan pontosan »jövendölnek«, hogy mai megállapításuk és az évvégi eredmény közt nem lesz ötszázaléknyi eltérés.

A newyorki Hospital Plan kitűnően meg van szervezve: napi háromcentes (tizenötfilléres) alapon. A nőtlen ember évenként tíz dollárt fizet, egy házaspár tizennyolcat; aki huszonégy dollárt fizet, annak összes kiskorú gyermekeire is kiterjed a biztosítás. Ezért a pénzért, az orvos javaslatára, a városban levő háromszáz kórház a beteg rendelkezésére áll évenként harminc napig. A betegek kétágyas szobákban kapnak helyet, élelmet, kezelést és ápolást, az összes laboratóriumi vizsgálatokkal együtt; ezen kívül kapnak kötözőszereket, közönséges gyógyszereket, érzéstelenítőket, szérumokat és szükség esetén oxygént. Harminc napon túl a biztosított egyén a kórházi számla kétharmadát fizeti. (Az amerikai beteg, ha módjában van, bemegy a kórházba, mert nincs aki otthon ápolja és különben is ott az a közfelfogás, hogy a betegnek kórházban a helye.)

A fővárosban, Washingtonban is alakult egy Group Health Association, melynek remekül felszerelt klinikája van és kitűnően összeválogatott orvosi személyzete: egy igazgató, egy sebész, egy orr-, fül-, gége- és szemorvos, egy gyermekorvos, két belgyógyász, egy Röntgen-orvos és egy laboratóriumi orvos. A tagok száma hatezer. A nőtlen tag havi 2 dollár 20 centet, egy egész család pedig 3 dollár 30 centet fizet. Az említett személyzet az összes tagokat jól ellátja és e mellett marad idejük a magángyakorlatra is.

Ez a dolog azonban nem tetszik a Washingtoni Orvos Szövetségnek, mely a Group Health orvosait tagjainak sorából kizárta és a Group Health sebészét, Raymond E. Selders doktort a város kórházaiban való operálástól eltiltotta. Amerikában ugyanis az a rend, hogy minden jóhírű és képzett sebész beviheti betegét a kórházba, ahol ő maga megoperálhatja. A kórházak előcsarnokában ki van függesztve azoknak az orvosoknak a neve, akik ott jogosítva vannak műtétet végezni. Ha valakinek a nevét törlik ebből a jegyzékből, az egyértelmű az illető orvos gyakorlatának megbénításával. Dr. Selders azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy az a körülmény, hogy a Group Health sebésze lett, sem az ő tudását, sem az ő tisztességét nem érintheti. Ennek megfelelően, pert indított a Washingtoni Orvos Szövetség ellen és követelte, hogy helyezzék vissza azoknak az orvosoknak a listájára, akik bármely nyilvános kórházban jogosultak operálni. Ezt a pert megnyerte, és azután következett be az az érdekes fordulat, amely miatt jelen soraimmal fárasztom az olvasót; az Egyesült Államok szövetségi államügyésze tudomást szerzett a dologról és »a szabad versenyt gátló erőszakos intézkedés miatt« vádat emelt az Orvos Szövetség egész tisztikara ellen. Ma érkezett amerikai ujságjaimból látom, hogy a washingtoni Grand Jury az Orvos Szövetség összes vezetőit az államügyész indítványának megfelelően vád alá is helyezte, ami után körülbelül bizonyos, hogy a vádlottakat súlyosan meg is fogják büntetni. De ennél fontosabb, hogy az orvosi szolgálat okosabb, úgy az orvos, mint a beteg érdekét jobban kielégítő megoszlására irányuló szociális mozgalom Amerikában már szépen fejlődik. Remélhető, hogy ebből majd egyszer, annak idején, a pesti doktorok is fognak tanulni. Erre, mint a multban sokszor tettem, a jövőben is minden adandó alkalommal bátorítani fogom őket.

Gyermekek

önként kérik a hashajtót, ha már egyszer Darmolt kaptak. A Darmol ize kitünő és fájdalom nélkül hat. Darmolt adjon Ön is gyermekeinek **DARMOL**

Érdekes bonyodalmak az ezeréves szalónaki lovagvár kétszeri eladása miatt

(Saját tudósítónktól.) Rendkívül érdekes és különös bonyodalmak középpontjába került a szalónaki lovagvár. Szalónak... Trianon óta Schlainingnak hívják, az elcsatolt Nyugat-Magyarországon van, közvetlenül a sokkal ismertebb Tarcsa-fürdő mellett, amelynek neve ma Tatzmannsdorf.

Lovagvárához, amely a környék egyetlen magaslatát üli meg, ezer év magyar történelmének dicsőséges emlékei fűződnek. Valamikor a 13. század elején épült. Talán maga Németujvári Henrik építette, akit a lovagvár története első tulajdonosaként említ. Ugyanannak a századnak a végén Ottokár cseh király vonult be a lovagvárba, hogy később — a 14. század utolsó negyedében — a *Csornayak* és *Kanizsayak* tulajdonába kerüljön. Mátyás király dicsőséges uralkodása idején, 1446-ban, a lovagvár *Paumkircher* Andrásé, a híres pozsonyi grófé lett. de nem hosszú időre. Kitudódott róla, hogy sűrűn változtatja hajlandóságát Mátyás király és III. Frigyes között, amiért kivégezték. Szalónak akkor vejére, *Stubenbergre* szállt, hogy hamarosan újból a *Kanizsayak* és *Ujlakyak* vegyék birtokba. A 17. század közepén, 1648-ban, a Batthyány-család szerezte meg és azé is maradt századokon keresztül. Csak gróf *Batthyány* Lajos, a mártírhalált halt első alkotmányos miniszterelnök osztozott meg a lovagvár tulajdonán *Schmidt* Ferenccel. Sorrendben utolsó tulajdonosa a várnak *Szeleszky* Demeter szalónaki földbirtokos volt, valamikor dúsgazdag ember, most szegény bécsi lakos. Teljes elszegényedése nyomán keletkeztek a lovagvár körül a mostani bonyodalmak.

A tönkrement földbirtokos háromezerholdas birtokát mintegy két év előtt elárverezték a történelmi levegőt árasztó kastéllyal együtt és a birtok mindenestül az egyik budapesti bank tulajdonába került. A bank parcellázta a birtokot és a felaprózott birtokrészeket eladta a környékbeli lakosságnak. A lovagvár, amely négy udvarával, karcsú tornyaival, zömök bástyáival, több mint hetven termével, szobájával és külön is műemlékszámbamenő kápolnájával töretlenül állta máig ezer év történelmi viharait, eladatlanul maradt. Nem akadt rá vevő teljes egy éven át, ami a rengeteg fenntartási költség mellett érthető is volt.

Tavaly tavasszal tudták meg Budapesten is, hogy Nagy-Magyarországnak ez a nagyszerű műemléke eladó és ekkor egy tudományos kutatásokkal, régészettel és kultúrtörténettel foglalkozó nyugalmazott huszárszázados figyelmét felhívták a ritka vételi lehetőségre. A százados elutazott Szalónakra, ahonnan kevéssel később azzal az elhatározással tért vissza, hogy amennyiben elfogadható árat kérnek érte, megveszi a lovagvárat. Az volt az elgondolása, hogy a várban történelmi múzeumot rendez be és azt főként a vár történetére utaló emlékekkel szereli fel. Szalónak, amely minden nagyobb idegenforgalmi útmutatóban szerepel, már korábban is jelentékeny idegenforgalmat bonyolított le és sokan az idegenek közül, főképpen angolok és amerikaiak, sokszor heteket töltöttek el a vár szépségeinek tanulmányozásával. A százados remélte, hogy a múzeum alapításával és a várnak idegenforgalmi célokra való berendezésével a régi idegenforgalmat megsokszorozhatja és az ebből származó jövedelem bőven fedezi majd az átalakítási és fenntartási költségeket. Jelentkezett a bankban és huszonnégy órával később zsebében volt már az adásvételi szerződés.

Ez tavaly március 12-én történt. Akkor már mindenkit megcsapott a három nappal utóbb bekövetkezett történelmi esemény szele. Az Anschluss nyomán a pénzintézet felkínálta a századosnak a vételtől való elállást, ő azonban ragaszkodott hozzá.

— Nincs mit tartanom a változástól, — mondta.

Mégis kérte, hogy késedelem nélkül intézkedjenek a felsőőri telekkönyvi hatóságnál az adásvétel telekkönyvi átírása iránt. Megígérték, a bank felsőőri megbizottja pedig, akit erre szintén megkért, közölte vele, hogy az átírás napok mulva megtörténik.

Annál nagyobb meglepetésként érte a bank április 3-iki levele. Tudomására adták, hogy időközben megalakult Bécsben a Devisenstelle, amely fenntartja magának az adásvételi ügyletekhez való hozzájárulás jogát. Az ügylet, amelytől hozzájárulását megtagadja, érvénytelenné válik. A lépések a jóváhagyás megszerzésre megtörténtek, de eredmény alig várható és így leghelyesebb volna, ha a százados a vételt tárgytalannak tekintené. A százados nem osztotta a bank aggodalmát. Hivatkozott arra, hogy magyaroknak a volt Ausztria területén való birtokszerzését az Anschluss semmiben sem korlátozta, kétségbevonta a Devisenstellenek magyar eladó és magyar vevő adásvételi ügyében való illetékességét és azt a meggyőződését fejezte ki, hogy a kiadott Devisenverordnungnak nincs visszaható ereje a Devisenstelle megalakulása előtt létrejött ügyletekre.

— Magam teszek kísérletet az akadályok elhárítására, — írta és még aznap elutazott Felsőőrre.

Az ottani telekkönyvi hatóságnál megtudta, hogy az eladó még csak kísérletet sem tett a telekkönyvi átírásra és így a lovagvár még mindig a bank nevén van. Sietett fel Bécsbe, hogy az átírási engedélyt, amely akkor még elengedhetetlen feltétele volt a bekebelezésnek, megszerezze, de elkésett. Néhány nappal később értesítették, hogy a Devisenstelle megtagadta hozzájárulását és így az adásvételi ügylet tárgytalanná vált.

Nem telt bele két hétnél több, mikor azt is megtudta, hogy a bank a lovagvárat másodszor is eladta, most már egy német vevőnek, dr. Tobias Pörtschlnek és miután ehhez a vételhez a hatósági hozzájárulást is megszerezték, a várat már át is írták a telekkönyvben az új vevő nevére.

Az adásvétel érvénytelenségéről szóló értesítéssel egyidőben a bank a százados rendelkezésére bocsátotta a már lefizetett vételárrészletet is azzal, hogy a hátralékos vételár biztosítására történt telekkönyvi előjegyzést a százados édesanyjának budai házáról törölteti, a százados azonban továbbra is, a történtek után is, ragaszkodott az őt, mint első és egyetlen jogszerű vevőt megillető tulajdonjoghoz, a pénzt nem vette fel, hanem ehelyett dr. Klein Zoltán ügyvéd útján megtette a lépéseket jogainak érvényesítésére. Álláspontja az, hogy a második eladás érvénytelen és a banknak azt minden módon érvénytelenítenie is kell. Káráért egyébként mindenképpen felel, miután az ő késedelmeskedése akadályozta meg a lovagvárnak az ő nevére átírását és a második eladással még a diplomáciai úton tett lépések eredményéig sem várt.

Rusz Jakabné Ilona, Büchler Zsigmond, özv. dr. Bogdán Mihályné Laura és **dr. Bognár Mihály** nagy fájdalommal jelentjük, hogy áldott lelkű, jóságos Édesanyánk

özv. Barna Sándorné

szül. Hermann Janka

a Gyöngyösi Izraelita Betegsegélyző Nőegylet elnöknője

e hó 30-án éjjel 80 éves korában, rövid, de fájdalmas betegség után elhúnyt.

Drága halottunkat Gyöngyösön, február 1-én d. u. 2 órakor kísérjük örök nyugovóra, de jótékony, bölcs szelleme, jótettekben tevékeny és példásan szerény lelkülete, egész életünkben irányító fáklyaként lebeg családunk minden tagjának lelki szemei előtt és emlékét a legnagyobb, benső kegyelettel zárjuk örökre szívünkbe.

Elhúnytát velünk egyformán gyermeki szeretettel gyászolják veje **Rusz Jakab,** menyei **Büchler Zsigmondné** és **dr. Bognár Mihályné,** unokái és dédunokái.

Gyöngyös, 1939 január 31.

Átképzéshez ajánlható könyvek

Automobil kezelése és szerkezete: Kerber ..... P 8.50
Autógumi javítása, vulkanizálása: Merényi ..... P 2.40
Diesel-motorok szerkezete: Streithammer..... P 3.—
Automobil szerkezete és kezelése: Streithamme ... P 6.—
Elektrotechnikai zsebkönyv ..... P 5.80
Elektrotechnika: Nemák 6.—
Villamosság alaptörvényei: Vigh ..... P 8.—
A film technikája: Székely P 6.—
Fodrász-szakirányú szakkönyv ..... P 2.20
Finom hentesáruk könyve: Brauch..... P 12.—
Ipari és kereskedelmi vegyészet: Dubovits ..... P 4.—
Szappangyártás: Dubovits 4.—
Ipari és kozmetikai vegyészet Rosner ..... P 3.60
Modern férfiszabászat: Fodor P 6.—
Modern női szabászat. 8 füzet Szerk. Koncsok ... ... P 16.—
Chic női szabászati tankönyv Kronemer ..... P 6.—
Kozmetikai compendium. Kérdésekben és feleletekben: Träger P 13.50
Kozmetikus ipar tankönyve: Träger ..... P 4.50
Önállósulás az iparban és a kereskedelemben ... P 2.—
Inyesmester szakácskönyve 3000 recept ..... P 4.80
A XX. század szakácskönyve A legnagyobb magyar szakácskönyv, különös tekintettel szakácsok, szakácsnék részére. Csáky S. ..... P 13.20
Textil zsebkönyv a textilipar és kereskedelem részére. Kb. 900 oldal..... P 20.—
A fényképezés: Sevcsik P 4.—
Gyapjúgazdaság, gyapjúismeret. Bevezetés a gyapjútudományba. Dr. Lövy A. ... P 6.—

Tessék ajánlatot kérni!

Kaphatók Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet-körút 18—20

Az akvarell évszázadok óta kedvelt műfaj a képzőművészet rajongói körében. Angliában a XVIII. századtól sok neves mester tökéletesítette, fejlesztette tovább a vízfestést. A XIX. század utolsó harmadában, az impresszionizmus szárnybontásával pedig Európa-szerte új életre kapott az akvarell. A magyar képzőművészeti életben is mindig helyet kapott ez a műfaj. Barabás Miklós, Székely Bertalan, Szőnyi István, Bernáth Aurél, Elekfy Jenő – hogy csak néhányat említsünk legkiválóbb alkotóink közül – annyira kedvelték a vízfestést, hogy e műfajban készült képeiket egyenrangúnak tartották olajfestményeikkel.

Az akvarell azonban nagy népszerűsége ellenére sem vált igazán reprezentatív műfajjá. Egy kicsit az köztudatban is úgy él, mint a táblaképfestő két nagyobb lélegzetű munkája közötti könnyedebb kitérő, pihentető. Napjainkban annak lehetünk tanúi, hogy a képzőművészeti műfajok is mindinkább szétválnak, s a kis formák is önállósulnak. A szobrászok egy csoportja egész életre eljegyezte magát a kisplasztikával, az érmészettel, s számos alkotó talál tartós kontaktust a grafikával, akvarellel.

Szalóky Sándor Munkácsy-díjas festőművész önálló tárlataival, valamint a nemzeti kiállításokon, tematikus, regionális csoportos bemutatókon pregnánsan bizonyította, hogy az akvarell korszerű festői program hordozója lehet Szalóky Sándor egész életműve az akvarellben teljesedett ki.

Amint Pogány Ö. Gábor írta egy Szalóky-kiállítás katalógusába: „Szalóky Sándor kezén a világ, a környezet ünnepi köntöst ölt, a valóság igazsággá nemesedik, mert a kolorisztikusan árnyalt festmény észrevételeti a gyakorlatlanabb szemmel is a hétköznapok csodáit, a tények és vágyak interferenciájából felszabaduló és ihlető feszültséget".

Szalóky Sándor a vízfestés legnemesebb hagyományait összegzi, fejleszti tovább. Az akvarelljein elvonuló megkapó szépségű dunántúli tájak, havas háztetők, hangulatos udvarházak, városrészek, szobabelsők, virágcsendéletek mind megélt élmények kivetítődései. A valóságtól kissé megemelt festői világ mély emberi humanizmus, teremtő optimizmus kisugárzása.

86-671 GENERALART Nyomda – Dorog – F. k. Kötelés István

SZALÓKY SÁNDOR

Munkácsy-díjas festőművész

Szalóky Sándor 1921-ben született Nemesszalókon. Tanulmányait az Iparművészeti Iskolán Katcziány Aladár irányításával végezte. Akvarell festő. Témáit elsősorban a hazai táj, a Pilis-hegység (Csobánka) hangulatos falvaiból meríti. Érdeklődési köréhez tartozik a városkép, a virág és a falusi szobabelső.

A felszabadulás után a Magyar Nemzeti Kiállítások mindegyikén szerepelt. Kiállításai voltak: 1966. Győr, Xantus János Múzeum; 1967. Pécs, Képcsarnok; 1968. Nyírbátor, Báthory István Múzeum; 1969. Veszprém, Képcsarnok; 1971. Miskolci Galéria; 1971. Debrecen, Képcsarnok; 1972. Celldömölk; 1973. Mednyánszky Terem, Budapest; 1974. Győr; 1976. Zalaegerszeg; 1978. Veszprém, Mednyánszky Terem, Budapest, 1983. Szombathely.

A hazai kiállításokon kívül az elmúlt évek folyamán több országban: Bulgária, Jugoszlávia, Olaszország, Svédország, Norvégia, Libanon stb. szerepelt kiállításokon. A Magyar Nemzeti Galéria 6 alkotását őrzi. A budapesti Történeti Múzeumban számos akvarellje található (óbudai témák – városképek) A székesfehérvári István király Múzeumban találhatók akvarelljei. Az Állami Vásárló Bizottság és a Művelődésügyi Minisztérium számos alkotását vásárolta meg. Eljutottak akvarelljei a hazai műgyűjtők és a külföldi műbarátok széles körébe is.

Többször járt külföldön tanulmányúton – Olaszországban, Svédországban, Franciaországban és a Szovjetunióban.

1978-ban hunyt el.

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

SZALÓKY SÁNDOR

MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ
EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1986. ÁPRILIS 23-ÁN
SZERDÁN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

POGÁNY Ö. GÁBOR

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:
1986. ÁPRILIS 23–MÁJUS 3.

DÜRER TEREM
BUDAPEST V., VÁCI U. 16/B.
(BEJÁRAT A RÉGIPOSTA U. FELŐL)

Szoloky
1974

SZALÓKY SÁNDOR: Csobánkai táj
(19x13,7 cm, akvarell)

A MISKOLCI GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT
1971. FEBRUÁR 6-ÁN
DÉLUTÁN FÉL 1 ÓRAKOR KEZDŐDŐ

Szalóky Sándor
FESTŐMŰVÉSZ

TEXTILTERVEI ÉS AKVARELLJEI
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
A MISKOLCI GALÉRIÁBA
(DÉRYNÉ UTCA 5.)

A KIÁLLÍTÁST
DR. BODNÁR ÉVA
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
OSZTÁLYVEZETŐJE NYITJA MEG

A kiállítás megtekinthető
február 28-ig hétfő kivételével
naponta 11-től 19 óráig

BMI 70

Meghívó

Szalóky Sándor

— **Szalóky Sándor** Munkácsy-díjas festőművész munkáiból nyílik emlékkiállítás ma délután 5 órakor a Dürer Teremben (Budapest V., Váci utca 16/b.). A művész tevékenységét átfogóan bemutató tárlatot Pogány Ö. Gábor művészettörténész nyitja meg.

Népszava 1986. IV. 23.

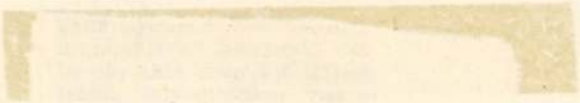

Szalóky Sándor

Szalóky Sándor Munkácsy-díjas festőművész emlékkiállítása május 3-ig tekinthető meg a Képcsarnok Dürer Termében.

Ma délután öt órakor az Alm[illegible]

Népszabadság, 1986. IV. 25

Szalóky Sándor, Munkácsy-díjas festő-művész

A felfedezett falu

Csobánka valóban festői vidék, *Bene Géza* fedezte fel és *Bojtor Károly*, továbbá *Szalóky Sándor*, aki éppen Csobánka festői feltárásának méltó szolgálatáért kapott Munkácsy-díjat 1975-ben. Érdeme abban áll, hogy a hegyek közé szorult falu egyedülálló kedvességét, fészekszerű otthonmelegét akvarellek sorozatával mutatta be. Ma is folytatja töretlen odaadással, hivatással munkáját, s közel az idő, amikor időszerűvé válik egy Szalóky Sándor műveiből szerkesztett csobánkai képtár létrejötte *Csobánkán*.

Losonci Miklós

Losonci Miklós: A felfedezett falu.
Pest Megyei Hírlap, 1974. jún. 3.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

DAILY NEWS
Sándor Szalóky
1978 JUN 13

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Ungarische Krönungsinsignien im Prunksaal des Museums.

Historisches Museum: So lebten die Budapester vom 18. Jh. bis zu unseren Tagen.

Museum der Bildenden Künste: Europäische Kleinplastiken.

Nationalgalerie: Gedenkausstellung des Malers Ernő Barta.

Kunstgewerbemuseum: Gemälde aus Japan.

Verkehrsmuseum: 20 Jahre Weltraumforschung auf Briefmarken.

China-Museum: Die Porzellankunst Chinas.

Matthiaskirche: Sakrale Kunst.

Galerie Bartók Béla út 32: Gemälde von András Csavlek und Skulpturen von Frigyes Janzer.

Adolf-Fényes-Saal: Gemälde von Piroska Makkai.

Kunsthalle: Moderne jugoslawische Wandteppiche, Keramik und Gläser.

Mednyánszky-Saal: Gemälde von Sándor Szalóky. Die klassische Heimat der Aquarellmalerei ist England. Es gab und gibt jedoch auch in Ungarn zahlreiche namhafte Vertreter dieses Genre, darunter der 1975 mit dem Munkácsy-Preis ausgezeichnete Sándor Szalóky. Seine Themen werden von der ungarischen Landschaft und vom Leben auf dem Lande bestimmt. Dazu gehören Bauernhäuser, charakteristische Bauernhöfe und -küchen, wunderschöne Schneelandschaften. Für seine Bilder sind ein lyrischer Ton und zugleich Dynamik charakteristisch. Zumeist werden auch der Mensch und seine Bewegung dargestellt. Außer Aquarelle gehören auch Ölgemälde, Grafiken, Kunstvoll bemalte Textilien und Textilentwürfe zum Oeuvre von Sándor Szalóky.

Ausstellungen in der Provinz:

Balatonboglár, Kapelle: Textilien von Jolán Fett.

Veszprém, Dési-Huber-Saal: Gemälde von Gyula Konfár.

Békéscsaba, Munkácsy-Saal: Gemälde von Éva Hajós.

Szombathely, Derkovits-Saal: Kollektivausstellung „Tiszatáj" („Theißgegend").

Szeged, Gemäldegalerie: Der südliche Teil der Tiefebene in Bildern. – Die bildenden Künstler der Komitate Békés und Csongrád stellen sich vor. In der Ausstellung, die auf eine zehnjährige Tradition zurückblickt, sind jetzt 96 Werke von 52 Künstlern zu sehen. Der überwiegende Teil der Gemälde, ist der Landschaftdarstellung gewidmet.

Deutschsprachige Rundfunknachrichten

Radio Petőfi (Budapest) sendet täglich (außer Sonntag) auf den Mittelwellen 240, 252 und 344 m Nachrichten in deutscher Sprache:

– von Montag bis Freitag zwischen 10.33-10.36 Uhr,

– samstags zwischen 09.57-10.00 Uhr.

TV-Bericht von der Fußball-WM

21.10-22.40: Zusammenfassender Bericht von der letzten Spielserie der 1. Finalrunde

diens vor vier Jahren, er habe keinen Zweifel daran, daß er lediglich friedlichen Zwecken gedient habe.

Desai sagte in der Sendung weiter: „Ich persönlich glaube nicht, daß es überhaupt notwendig ist, (Atom-) Explosionen für friedliche Zwecke auszulösen." Seine Regierung habe deshalb auch wiederholt erklärt, daß sie keinerlei Kernwaffen entwickeln werde, „selbst wenn sie von der ganzen Welt gebaut werden".

INTERFOTO MTI/UPI

und Weltmeister der Schwer-
Ali traf am Montag in Be-
n mehrtägigen Besuch in der
Einladung des Komitees für
SR. „Ich bin hierher gekom-
nschen dieses großen Landes
:en, wie sie leben und den-
t auf dem Flughafen Schere-
chkent und Samarkand be-
der Ankunft auf dem Flug-
2tägigen Besuch.

„Sams Sohn"

ntgegen, versuchte ihn anzugreifen und schrie: „Du wirst in der Hölle brennen".

MANÖVER

Moskau, 12. Juni (TASS) — Eine Übung von Verbänden der Gruppe der Sowjetischen Streitkräfte in Deutschland soll vom 3. bis 8. Juli im Raum von Stendal, Magdeburg und Lieberose abgehalten werden, hat das Verteidigungsministerium der UdSSR mitgeteilt. Sie hat zum Zweck, das Zusammenwirken verschiedener Teilstreitkräfte zu testen.

An der Übung werden Verbände der Landstreitkräfte und der Luftstreitkräfte teilnehmen. Die voraussichtliche Stärke der an der Übung beteiligten Truppen wird etwa 30 000 Mann betragen

Szalóky Sándor, festő

● TÁRLATOK. *Szalóky Sándor festményeiből a veszprémi Dimitrov Művelődési Központban, Puskás Imre festőművész képeiből Pécsett, a Képcsarnok Vállalat bemutatótermében nyílik ma délután kiállítás.*

_.: o Tárlatok

8.

Esti Hírlap,

Bp. 1978. márc. 16.

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1978 MÁR 16

1021

Ma nyitják meg Veszprémben

Szalóky Sándor akvarellkiállítását

Damizsonos csendélet
(Fotó: Borbás János)

Olvad a hó

Csobánkai hangulat

Szalóky Sándor Munkácsy-díjas festőművész neve nem ismeretlen megyénk képzőművészetet kedvelő lakói előtt. A művész Nemesszalókon született 1921. november 11-én. Noha fél évszázada Budapesten él, ma is erős szálakkal kötődik a szülőföldhöz, s gyakran festi a Balaton, a Bakony megkapó szépségű tájait, falvait. 1969-ben a veszprémi Képcsarnok helyiségében volt önálló kiállítása.

A Dimitrov Művelődési Központ Szalóky Sándor legújabb terméséből állított ösz-sze egy rangos kollekciót, amely pregnánsan mutatja a művész törekvéseit, eredményeit. Ez a mostani Szalóky Sándor tizennegyedik önálló kiállítása, az idei évben még a budapesti Mednyánszky-teremben is bemutatják akvarelljeit.

A felszabadulás után szinte minden jelentősebb nemzeti kiállításon, csoportos bemutatón szerepelt munkáival. Művei ma már megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galériában, a Budapesti Történeti Múzeumban, a Kiscelli Múzeumban, a nyírbátori Báthori István Múzeumban, s számos hazai és külföldi magángyűjteményben.

A kiállítás ma délután fél ötkor nyílik, s március 28-áig tekinthető meg naponta 10 órától 18 óráig. (A kiállítás március 18-án, szombaton egész nap zárva lesz.)

előtt: Gonda János – Bemutató előtt: beszélgetés Szokolay Sándorral a „Csalóka Péter" című opera zeneszerzőjével. A műsor vendége: a Muzsikás Együttes.
18.00: Mindenki iskolája
18.33: Hétvégi panoráma
19.55: Slágerlista
20.33: Rövidzárlat. Rádiógroteszk
21.11: Könnyűzenei Olimpia. Elődöntő. IV. A Montreali Rádió műsora
21.41: Torma Gabriella Liszt transzcendens etüdjeiből zongorázik
22.08: Nóták
22.33: Világtörténelem dióhéjban. Törzsek és nemzetek Fekete-Afrikában
23.00: Operetthangverseny Sullivan műveiből

3. műsor

14.05: Szimfonikus zene
15.50: Rónay György: Kakucsa rózsák. Könyvszemle
16.03: Matuz István fuvolázik
16.37: Mi a véleményed?
16.57: Ötórai tea
18.00: A világgazdaság hírei
18.06: Párkai István századunk kórusműveiből vezényel
18.20: Hangfelvételek felsőfokon
19.15: Iskolarádió
19.33: A pályatárs szemével
20.08: Négy évtized magyar operája
közben:
21.18: A fekete bu románca. Federico Garcia Lorca versei
21.25: Az operaközvetítés folytatása
22.06: Kilátó

(színes)

Pozsonyi TV

19.00: TV-híradó
19.30: Tíz lépcsőfok az aranyhoz – vetélkedő
20.15: Beszámoló a labdarúgó kupa-szerdáról
21.20: A rendőrség naplójából
21.25: Az úton nem vagy egyedül
21.30: TV-híradó
22.00: Szondázás publicisztikai műsor

Zágrábi tv

18.45: Homokóra vetélkedő
19.15: Rajzfilm
20.00: Külpolitikai adás
20.50: Választmányi tagok drámasorozat (ism.)
21.50: Komolyzene
22.20: Sakk

Osztrák TV

12.25: Sportközvetítés
17.30: Kicsinyek műsora
18.00: TV-konyha
18.30: Mi
20.00: Maxim Gorkij: Kispolgárok színházi közvetítés
22.30: Hírek, sporthírek

2. műsor

17.30: Iskolatelevízió
18.00: Orosz nyelvlecke
20.00: Világok harca Film
21.25: TV-híradó 2.

... Budapest Hegedű u. 9.
Az átvétel időrendje: hétfőn, szerdán és pénteken 13-tól 16 óráig.
Bármilyen „Márka" üdítőitalos kupakkal szerencséje lehet.
Sorsolás: 1979. január 13-án
Főnyeremény: egy Zsiguli személygépkocsi, és további értékes nyeremények
(457)

A Veszprém és Vidéke ÁFÉSZ FELVESZ tervezői joggal rendelkező
építészmérnököt, építésztechnikust
Jelentkezés írásban. Veszprém, Jókai u. 5.
(492)

TAKARÍTÓNŐT FELVESZ
veszprémi vállalat. Érdeklődni: a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalat hirdetésfelvételénél
(Veszprém, Szabadság tér 15.)

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szeretett férjem, édesapánk,
BUSA PÁL
erdész temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek. Köszönetet mondunk rokonoknak, barátoknak, ismerősöknek, akik részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Külön mondunk köszönetet a HM. Uzsai Erdészet vezetőinek és dolgozóinak együttérzésükért. A gyászoló Busa család Zalahaláp.
(555)

... összkomfortos, első eme... szövetkezeti lakást cse... nénk, kétlakásos, lehető... modern fűtésű, kertes c... ládi házra. Érdeklődni e... 6 után 13-192 telefonon.

Szeptembertől hossz... időre bérbe vennénk m... fél, kétszobás garz... Veszprémben. Cson... Veszprém, Schönherz Z. 12.

Szoba-konyhás albér... lakást keresünk házas... részére. Ajánlatok... Veszprém megyei Nyor... Vállalat 8200 Veszpr... Órház u. 38. címre kérü...

SZKIV
MÁRCIUS 13-TÓL 23-IG
a Szék- és Kárpitosipari Vállalat termékei a veszprémi DOMUS Áruházban –
Kérjük tekintse meg a bemutatott termékeket!
HOMFORT
JÓ VÁSÁRLÁST KÍVÁNUNK!
(480)

Szalóki Sándor

- SZALÓKI SÁNDOR Munkácsy-díjas festőművész kiállítása csütörtökön nyílt meg a veszprémi Dimitrov művelődési központban.

Magyar Hirlap 1978-65-8

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUN - 1
DAILY NEWS

Sándor Szalóky

Ausstellungen:

Nationalmuseum: Die ungarischen Krönungsinsignien (im Prunksaal des Museums)

Museum der Bildenden Künste: Kleinplastiken

Nationalgalerie: Malerei von Nagybánya

Ethnographisches Museum: Töpferarbeiten aus Mezőtúr

Verkehrsmuseum: 20 Jahre Weltraumforschung

Institut für Kulturelle Auslandsbeziehungen: Fotoausstellung von Lucien Hervé (Frankreich)

Mednyánszky-Saal: Gemälde des Munkácsy-Preisträgers Sándor Szalóky. Szalóky wurde 1921 in Nemesszalók geboren und absolvierte seine Studien an der Kunstgewerbeschule. Seine Themen schöpft er in erster Linie aus der heimatlichen Landschaft, den stimmungsvollen Dörfern des nahe bei Budapest gelegenen Pilis-Gebirges. In Budapest hatte er sechs eigene Ausstellungen, letzmals waren 1973 seine Aquarelle ausgestellt. Im Verlauf der vergangenen Jahre wurden seine Werke mehrfach im Ausland – Bulgarien, Jugoslawien, Italien, Schweden, Norwegen usw. – gezeigt. Für seine herausragenden Verdienste auf dem Gebiet der Aquarellmalerei erhielt er 1975 den Munkácsy-Preis, der seinen Namen nach Mihály Munkácsy, dem großen ungarischen Maler des 19. Jahrhunderts erhielt.

Ausstellungen in der Provinz:

Kecskemét, Bildergalerie (Petőfi Sándor utca 4): Gemälde von József Izsák

Békéscsaba, Munkácsy-Saal: Gemälde von Éva Hajós

Debrecen, Kulturzentrum: Ausstellung des Studios junger bildender Künstler

INTERFOTO

lt Dietmar Hohla vor verletzt wurde. U. B. n.

einen „ernstzunehme… Sprengsatz gehandelt.

Die fünf Angeklagten, die beschuldigt werden, an der Entführung des Westberliner CDU-Vorsitzenden Lorenz und der Ermordung des Kammergerichtspräsidenten von Drenkman beteiligt gewesen zu sein, reagierten am Mittwochmorgen im Drenkmann-Lorenz-Prozeß mit kaum verhohlener Freude, als sie von dem Anschlag gegen Hohla hörten. Der Prozeß wurde nach kaum zehnminütiger Verhandlung unterbrochen. Bestürzt zeigte sich der Vertrauensanwalt von Andreas Vogel, Nicolas Be-

… andere afrikanische Staaten zu beraten. Das Pariser Treffen soll jedoch lediglich die Vorbereitung für eine zweite NATO-Zusammenkunft mit Zaire Mitte Juni in Brüssel sein, auf der „konkrete Beschlüsse" gefaßt werden sollen.

Gespräch Carter-Ecevit

Der amerikanische Präsident Jimmy Carter hat dem türkischen Ministerpräsidenten Bülent Ecevit am Mittwoch die Versicherung gegeben, alles zu tun, damit der US-Kongreß das Embargo für Waffenlieferungen an die Türkei so schnell wie möglich aufhebt. Carter und Ecevit waren am Mittwoch am Rande

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-725

1978 JUN 1

Sándor Szalóky

DAILY NEWS

1021

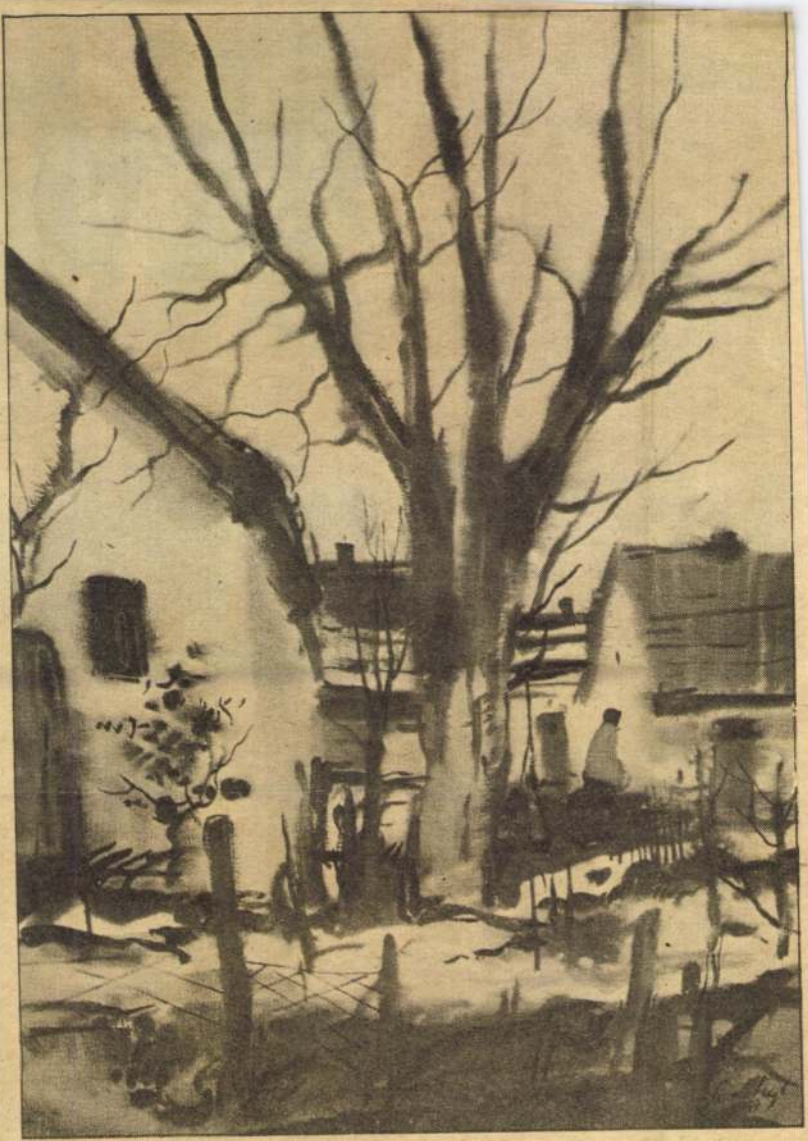

"Village Houses" by Sándor Szalóky (See What's on)

Daniel Bertoni.

SPAIN GETS ROUSING WELCOME

About 2,500 Spaniards, mo them residents of Buenos A gave the Spanish soccer tea rousing welcome Tuesday as i rived for the World Cup.

Girls were dressed in costu from every region of Spain. crowd went ahead in cars escorted the team all the from the airport to the Spa sports club in Buenos Aires fo official welcome from Spanish organizations.

The team had spent a week in Montevideo, Uruguay.

László Kubala, coach-selector, said: "If we do as well on the field as these people did in welcoming us, Spain will certainly reach the final."

Kubala said Spain hoped to qualify for the second round.

"Brazil and Argentina, in that order, are my two top choices for the World Cup," Kubala said. "But who knows, anything may happen."

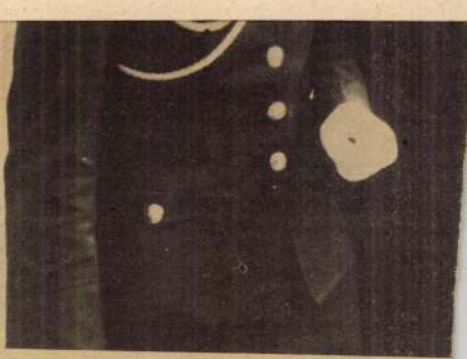

RIVELLINO HOSPITALIZED

Roberto Rivellino of Brazil, one of the great figures in world soccer, went to a hospital for treatment to his left foot Tuesday, four days before his team faces Sweden in the World Cup.

Team officials said Rivellino, the mustachioed midfielder with the tremendous shot, has been suffering pain in his instep during the last two days. He has avoided shooting with his left foot during practice.

A Brazilian spokesman said there was doubt Rivellino would be fit.

SCHOEN NAMES LINE-UP

Helmut Schoen, veteran coach

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 JUN 14

PESTI MÜSOR

Szalóky Sándor
Munkácsy-díjas festőművész

1021

Újból a Mednyánszky-teremben

Az akvarell festészet klasszikus hazája Anglia, de hazánkban is voltak és vannak neves művelői e műfajnak, köztük az akvarell festészetéért 1975-ben Munkácsy-díjjal kitüntetett *Szalóky Sándor*.

1973-ban már találkozhattak a művész alkotásaival az érdeklődők a Mednyánszky-teremben. Szalóky Sándor művészete, teljes életműve a vízfestészetben teljesedett ki. Témáit a hazai táj, a vidéki, a falusi élet határozza meg. A parasztházak, a jellegzetes falusi udvarok, konyhák, a gyönyörű téli havas háztetők, a kopár havas fák nem mindennapi hangulatát festi meg. Képeit lírai hangvétel, dinamizmus jellemzi. Legtöbbjén az embert, az emberi mozgást is ábrázolja. Akvarell képei mellett olajfestményt, grafikát is készített, de művészien festett textiljei, textiltervei is ismertek.

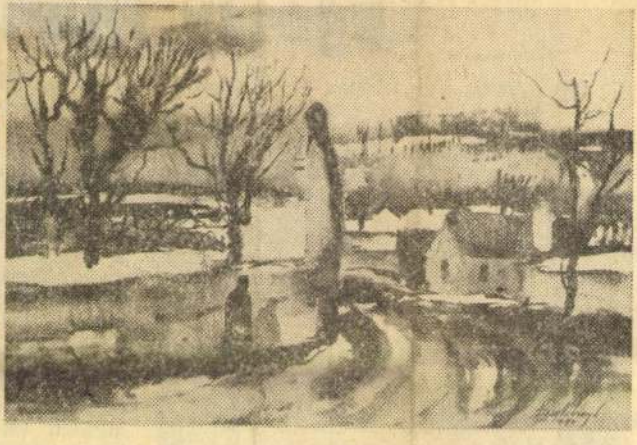

„Szalóky Sándor azonban már nem érhette meg kiállításának megnyitását, a napokban elhunyt.

(cs)

Műteremben:

Lugoss

Mit várnak az emberek egy ötvösművésznőtől? Általában ékszereket, ötvösmunkával készült dísztárgyakat, cizellált finom fémtárgyakat, kis méretű, könnyed bronzokat. *Lugossy Mária* ehelyett térplasztikákat, monumentális alkotásokat, fotósorozatokat hoz létre, amelyeknek léptéke és témája az emberi környezet alakítása. Nem a lakás, a szoba négy falán belüli emberi környezetről töpreng, gondolkozik, hanem a fákkal, nö-

a győri Közlekedésműszaki és Távközlési Főiskola aulájába készített négy méter magas digitalis órám volt, azóta több órát terveztem és készítettem. Plasztikáimnak is határozott funkciót szánok, nagyobb köztéri szobrok előtanulmányainak tekintem őket. Talán egyszer eredeti méretben is kivitelezhetem őket. Én a komplex környezettervezés híve vagyok. Napjaink technológiája betört az építészet területére is, uniformizált lakótelepek, városrészek épülnek. A lakók nem érzik jól magukat a falanszterszerű épületek között. A komplex környezettervezés ezen igyekszik művészi eszközökkel segíteni. Azt szeretném, ha minden tér egyéni képet kapna. Ilyen környezetbe szánom *Szaturnusz* és *Áttörés* című alkotásaimat, természetesen megfelelően felnagyítva.

— *Hogyan képzeli a humanizált környezet kialakítását? A házgyári technológia meglehetősen merev.*

Munkácsy-díjas festőművész

1021

Fájdalmas aktualitást ad interjúnknak a lapzártakor érkezett hír: Szalóky Sándor ötvenhét éves korában váratlanul elhunyt.

SZALÓKY SÁNDOR

KIÁLLÍTÁSA

Szalóky Sándor képeiből nyílt újabb nagy sikerű kiállítás a Mednyánszky-teremben. Műveit régóta ismeri és szereti a közönség. Szalóky nem szívesen veszi, ha festőművésznek szólítják. Akvarellistának vallja magát. Egész életműve hódolat e tartózkodó, finom, érzelmekkel telített műfaj előtt. Műveinek örök témája a dunántúli táj, amelyben mindig jelen van az ember is. 1940-től egy pilisi kis falu, Csobánka lett festői otthona.

— Az emberek befogadtak ebben a faluban — mondja a művész. — Egy vagyok itt a munkás emberek közül. Minden nap dolgozom, s ha egy napom nem munkában telik el, olyan fájdalmas hiányérzetem támad, mint egy zongoraművésznek, ha egy nap nem ülhetett le a hangszere elé. A dunántúli táj kimeríthetetlen a számomra.

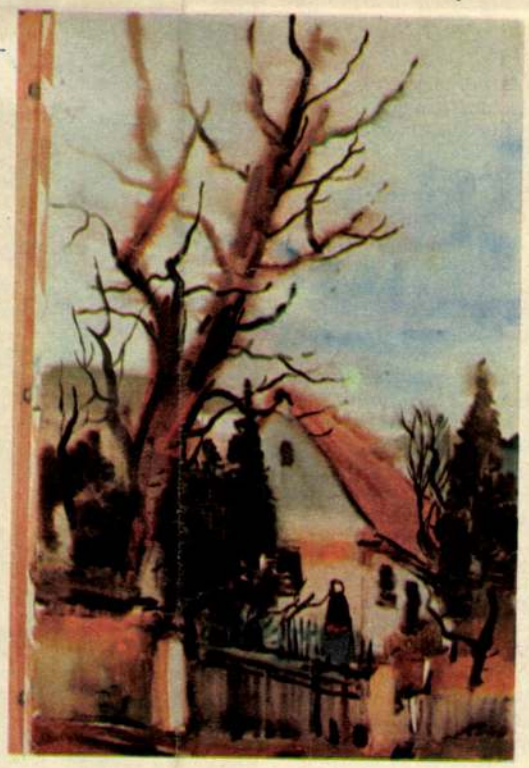

Az akvarell lehetőséget ad arra, évszakokkal együtt változó táj lehe árnyalatait, parányi rezdüléseit is gadjam. Téli és kora tavaszi tája talán a legszívesebben. Szeretem szürke és barna árnyalatokat.

— *Képein jól érezhető, hogy a ban készültek, természet után.*

— Igen, mindig a szabadban fes varelljeimhez előtanulmányokat 4—5 szénrajzot, s csak amikor má képpen „feltérképeztem" a látvány látok munkához.

— *Számos hazai kiállítása mel hatták képeit az érdeklődők Bulg Jugoszláviában, Olaszországban, ságban, Norvégiában, de még Libe is. S a legnagyobb hazai múzeum tük a Nemzeti Galéria és a Budape téneti Múzeum is vásárolt képei k akvarellfestésben elért kimagasló nyéért 1975-ben Munkácsy-díjjal t ki. Teli van energiával, lendülettel tervei?*

— Festeni akarok, amíg élek. É is akvarellt. Nehéz műfaj. A 18. angol mesterek értették nagyon a De napjainkban, úgy érzem, ismét dülőben van ez a festészeti ág. Az rek mindinkább érzik az akvare intimitásában rejlő feszültséget és get.

EMTANŮ

I AZ ÉGŐ MOSZKVÁBAN (1812.)

I. Sándor cár, akinek birodalmát megtámadta Napóleon (később részt vett a lipcsei csatában és a győztesek között vonult be Párizsba)

Kutuzov, a zseniális hadvezér

Wellington, aki Waterloonál „megadta a császárnak, ami császáré"

A francia seregek nagy nehézségek árán kelnek át a Dnyeperen

Lángolnak Moszkva templomai, házai

A szeptember 14-éről 15-ére virradó éjszaka tűzgolyó szállt Trubeckoj herceg palotájára és elemésztette azt. Ez valóságos jeladás volt. Azonnal lángra lobbant a tőzsde épülete. Egyesek látták is az orosz rendőrtisztviselőket, akik szurokba mártott pálcákkal szították a tüzet. Ezután felrobbantak a házak kályháiban alattomban elrejtett gránátok, s megsebezték harcosainkat. Ezek visszavonultak a még sértetlen városrészekbe, amikor azonban be akartak lépni a lezárt, vagy lakatlan házakba, belülről halk robbanást hallottak; azután könnyű füstfelhőt láttak, amely fekete, majd vörös lett, aztán tűzoszlop emelkedett a magasba, végül pedig az egész épület a tűz martaléka lett. Mindenki látta a szörnyűséges külsejű, rongyokba burkolt férfiakat és az elszánt nőszemélyeket, akik a tűzben botorkálva befejezték a pokol művét. Ezek a szerencsétlenek, akiket megrészegített a bor és gaztettük sikere, már arra sem ügyeltek,

Szalóky Sándor
festő

Szalóky Sándor/Nemesszalók,1921-
festő.

Tanulmányait az Iparmüvészeti Iskolán Kacziány Aladár irányitásával végezte.,
Akvarell festő.
Témáit elsősorban a hazai táj,a Pilishegység/Csobánka/ hangulatos falvaiból meriti.Érdeklődési köréhez tartozik a városkép, a virág és a szobabelső.
A felszabadulás után a Magyar Nemzeti Kiállitások mindegyikén szerepelt.
Budapesten a Képcsarnok és a Mücsarnok rendezésében hat önálló kiállitása volt.Legutóbb 1973-ban a Mednyánszky teremben mutatta be akvarelljeit.
Kiállitásai:1966,Győr,Xantus János Muzeum;1967-Pécs,Képcsarnok; 1968- Nyirbátor,Báthory István Muzeum;1969-Veszprém,Képcsarnok; 1971-Miskolci Galéria;1971-Debrecen,Képcsarnok;1972-Celldömölk; 1976-Zalaegerszeg,Képcsarnok;1978-Dimitrov Müvelődési Központ, Veszprém.
A hazai kiállitásokon kivül az elmult évek folyamán több országban: Bulgária,Jugoszlávia,Olaszország,Svédország,Norvégia,Libanon stb.szerepelt kiállitásokon.Az MNG hat alkotását őrzi.A Budapesti Történeti Muzeumban számos akvarellje található/Óbudai témák - városképek/.A székesfehérvári István király Muzeumban,
A Miskolci Galériában,a nyirbátori Muzeumban találhatók akvarelljei.Az Állami Vásárló Bizottság és a Müvelődésügyi Minisztérium számos alkotását vásárolta meg.Többször járt tanulmányuton - Olszországban,Svédországban,Franciaországban és a Szovjetunióban.
1975-ben Munkácsy dijat kapott.

1021

Kötődés a szűkebb hazához

Lírai vallomás az emberről, tájról

Márciusban nyílik Szalóky Sándor akvarellkiállítása a Dimitrov Művelődési Központban

Móricz Zsigmond mondotta egy alkalommal, hogy élete első tíz esztendejében több történt vele, mint utána egész életében. Azt hiszem, nagyon találó ez a megállapítás Szalóky Sándorra is. Mert a Munkácsy-díjas kiváló akvarellista 1939-től Budapesten él ugyan, de mindmáig a falu világában leli meg invenciózus piktúrájának forrásvidékét, ihlető élményeit. A szülőföld, a megkapó szépségű Veszprém megyei tájak szeretete millió-nyi éltető hajszálgyökéren szívódott fel az eszmélkedő, világra csodálkozó fiatalemberben. Nemesszalókon született, itt kezdte elemi iskolai tanulmányait, itt fogott először iront, ecsetet a kezébe, s itt ismerte meg a föld párázásának közelségében élő emberek gondjait, örömeit, a szerszámok szeretetét. Különösen nagy rajongással festette nagyanyja házát, a díszes kaput, ajtókat, oromdíszeket, a szobák belső világát.

A művész ma is erős szálakkal kötődik szülőföldjéhez, s nagy szeretettel emlékezik gyermekkorára, gyakran festi Veszprém megye varázslatos szépségű tájait.

Az élet szorító kényszere már korán arra ösztönözte, hogy olyan technikát válasszon, amely gyors alkotói módszer kialakítását segíti, s kevésbé anyagigényes. Innen van, hogy Szalóky Sándor számára az akvarell lett a legfőbb kifejező eszköz, hogy alkotásai egy lélegzetre készülnek. Eddig a művész tizenhét nagysikerű önálló tárlattal, valamint a nemzeti kiállításokon, tematikus és regionális csoportos bemutatókon bizonyította, hogy az akvarell korszerű festői program hordozója lehet. Szalóky eddigi életművében a vízfestés legnemesebb hagyományait összegzi és fejleszti tovább. Leggyakoribb témái: dunántúli tájak, havas háztetők, hangulatos udvarházak, városrészek, szobabelsők, virágcsendéletek. A valóságtól kissé megemelt festői világ mély emberi humanizmust, teremtő optimizmust sugall. Találóan írta *Pogány Ö. Gábor*, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója

Téli hangulat

természet örök megújulását, a megragadó lírai szépségeket tárják elénk.

Az 1965-ben, a *Fényes Adolf* teremben rendezett kiállítás fontos állomás a művész életében. Ezen a kiállításon összegezte mindazon törekvéseit, amelyeket a nagyléptékű, ismétlődő ritmusú textíliáiban és az akvarellfestészetben elért.

Művészi tevékenységében 1970-től a hangsúly áttevődött az akvarellre. Kompozíciói méreteikben is megnövekedtek, s a táblaképfestéssel mutatnak szervi rokonságot.

Szalóky Sándor könnyedén, biztos kézzel alkot. Viszonylag kevés eszközzel is sokat tud elmondani a világról. Kulturált színvilág, tiszta fogalmazás jellemzi kompozícióit. Festményeinek ereje éppen abban van, hogy híven őrzik az első ráfeledkezés hamvasságát, a változó fényjelenségeket, az élmények friss záporozását.

Szalóky Sándor a Magyar Képzőművészek Szövetségének alapító tagja, öt esztendőn át a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának szaklektora. A Művelődésügyi Minisztérium megbízásából 1960-ban Stockholmban rendezte a magyar iparművészeti kiállítást. Saját textilmunkáit Csehszlovákiában, Olaszországban, Norvégiában és Libanonban is bemutatták.

A művész hosszabb tanulmányutat tett Csehszlovákiában, Olaszországban, Franciaországban, Bulgáriában és a Szovjetunióban. Bulgáriai élményeiből készült műveit Szófiában önálló kiállításon is bemutatták.

Szalóky Sándor alkotásai ma már megtalálhatók a Nemzeti Galériában, a Budapesti Történeti Múzeumban, a Kiscelli Múzeumban, a miskolci Galériában, a nyírbátori Báthori István Múzeumban, s számos hazai és külföldi magángyűjteményben.

Az akvarellfestésben elért kimagasló eredményeiért államunk a múlt esztendőben Munkácsy-díjjal jutalmazta. Neve nem ismeretlen Veszprém képzőművészetet kedvelő közönsége előtt, hiszen 1969-ben a Képcsarnok bemutatótermében is volt önálló kiállítása.

A Dimitrov Művelődési Központban márciusban nyílik Szalóky Sándor akvarellkiállítása, amelyen a művész mintegy negyven alkotását láthatjuk.

(h. i.)

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-126
NAPLÓ /VESZPRÉM/
1978 JAN 2

detések

obás összkom-
tkezeti lakás
gyezés esetén
ezmény lehet-
th Árpád, Aj-
u. 9. II. e. 7.

ttőszobás mo-
si lakásomat
cserélném. Le-
szig 929" jel-
diadóba.

k háromszo-
ázi öröklaká-
Balatonalmádi,
li nyaralóra.
yi, Balatonal-
u. 15. sz.

idősebb nő
hasonló sze-
l lakást kap-
célés szerint.
igére a vesz-
Hirdetőbe.

félszoba össz-
szthelyi taná-
két kisebb-
n. Veszprémi
lehetséges.
" jeligére a
rdetőbe.

tú albérle-
Veszprémben,
e. Levelet:
e a Lapki-

yszoba össz-
akásomat el-
sonló veszp-
avasz 107182"
eszprémi Hir-

és beépít-
dok Balaton-
anott családi
Városközpont"
szprémi Ma-
be.

2 szoba össz-
tás eladó. Ér-
dor Imre ut-

MOTOR

agen 1300 el-
ém, Hóvirág
aidő után.

ámú R 16 TL
si eladó.
Mencshely,
. 34.

Komarov úti
fizetési ked-
garázs eladó.
tér 6.

s alkatrészek
efon: 13-898
órától.

bant 1980-ig
eladó. Ajka,
9. Tóth—Víg.
minden nap

1000-es min-
ató áron el-
Fő u. 21.

100-as gépko-
deklődni le-
Várpalota, Ró-
Tsz. irodánál.

1700-as Opel.
beszámítok.
gy régebbi
nek is, vala-
Polski Fiat
ek és egy
karosszéria

Eladó nagyméretű rekamié, kétajtós akasztós szekrény, sodronybetétes vaságy. Szombathy, Veszprém, Ifjú Gárda u. 3. Délután.

Többéves gyakorlattal rendelkező szak-szerelőipari művezető munkahelyet változtatna, üdülő műszaki vezetése is érdekel. Levelet: „Április 944" jeligére a Lapkiadóba.

Kereskedelmi szakközépiskolában érettségizett ajkai nő állást keres helyben. „Sürgős" jeligére a Napló hirdetésfelvételhez Ajkára.

10 éves 7 hónapos vemhes tehén eladó, Palóznak, Petőfi u. 12.

Tíz darab süldő eladó. Gyulafirátót, József A. u. 1.

Üszőborjú 14 hónapos sürgősen eladó. Pékné, Mindszentkálla.

Jó állapotban levő régi típusú kombinált szobabútor sürgősen eladó. Özv. Szabó Jánosné, Veszprém, Martos F. u. 3/C. 2. em.

Újszerű állapotban levő parkettacsiszológép eladó. Érdeklődni: 17 óra után Barabás, Ajka, Ady E. u. 43.

Hegedűt vennék, csak jó állapotban levőt, egész méretűt. Levelet: „Mesterhegedű" jeligére a Lapkiadóba.

Kétszemélyes rekamié és két fotel eladó. Ugyanott páncélpult is. Ajka, József A. u. 3.

Akácoszlop, akáckaró bármilyen mennyiségben vásárolható, helyszínre szállítva is. Keszthely, Galamb u. 4.

Egy öt éves vemhes tehén eladó. Fejes Sándor, Pápa—Borsosgyőr.

300-as asztali keltetőgép, 2 db racka juh, 2 db kecske eladó. Gasztonyiné, Urkút, Zsófia-major.

Glatz Oszkár festmények eladók. Telefon: Budapest 156-492 este.

4 darabból álló világos szekrénysor asztallal eladó. Szilágyi Lajos, Veszprém, Felszabadulás út 71/A. IV. em. 2. 18 órától.

Két db fiókos ágyneműtartós, modern heverő eladó. Érdeklődni: Veszprém, Halle u. 9/H. I. em. 3.

Alig használt Mekalor 7500 kal. olajkályha, valamint tartályok eladók. Érdeklődni napközben: a keszthelyi 12-498-as telefonszámon.

Matematika-fizikából korrepetálást vállal szaktanár. Cím: Foltényiné, Veszprém, József A. u. 1.

Betegtoló kocsi új állapotban, alkalmi áron eladó. Cím: Edelényi, Vörösberény.

Eladó egy 7 éves sodrott pej deres, herélt, egy 6 éves sodrott pej kanca,

A Vesz
Parancsn
hirdet p
vezetői t
35 évnél
tona vol
kolát vé
lentkezni
tásba. F
nem idő
legalább
tályt el
tekről
mindenn
mélyesen Veszprém,
hin u. 19. földszint 1, vagy telefon 11-277/2-es mellék. Jelentkezési határidő: 1978. január 31.

A Várpalotai Vegyesipari Szövetkezet gépjármű szervízállomása azonnali belépéssel felvesz gépjármű karosszérialakatos és szerelő szakmunkásokat. Jelentkezés a szervizvezetőnél, Várpalota, Cseri erdő, 8. sz. úton az ÁFOR üzemanyagtöltő állomás mellett, 7-től 15 óráig.

A Középdunántúli Tégla- és Cserépipari Vállalat felvesz villanyszerelőket, géplakatosokat, erősáramú technikust (művezetői beosztásba) bakonyszentlászlói új téglagyárába, továbbá közgazdászt és gépészmérnököt a vállalat központjába. Jelentkezni lehet: szakmunkások a gyár vezetőségénél, alkalmazottak a vállalat személyzeti osztályán, Pápa, Fő tér 24.

Központi fűtés-vízvezeték szerelőt felveszünk. Jelentkezni lehet: a Szocioterápiás Intézet, Doba, gazdasági, vagy műszaki vezetőjénél személyesen.

zés a tsz személyzeti ve-
zetőjénél, a balatoncsicsói központban.

Pályázatot hirdetünk balatonparti idénybolt-vezetői munkakörbe, Balatonvilágostól—Keszthely Hévíz térségéig. Tiszta erkölcsi bizonyítvány szükséges, szakképzettek előnyben. Pályázatot írásban kérjük a vállalat személyzeti osztályára megküldeni: KOMFORT Veszprém Megyei Iparcikk Kereskedelmi Vállalat Veszprém, Vöröshadsereg tér 21.

A székesfehérvári Közúti Építő Vállalat 2. sz. főépítésvezetősége azonnali belépéssel felvesz balatonkenesei építésvezetőségére gondnokot. Jelentkezni lehet: Székesfehérvári Közúti Építő Vállalat 2. sz. főépítésvezetősége 8200 Veszprém, Felszabadulás u. 95. vagy Balatonkenese tel 36-142.

Az ÉD. TÜZÉP balatonfüredi telepe felvételre keres mérlegmestert, targoncakezelőt, árukiadót, kapust, tüzifa fűrészelőt. Jelentkezés: a telepvezetőnél, Balatonfüred, Bajcsy Zs. u.

Színház

Jan. 22. vasárnap
Székesfehérvár
Vörösmarty Szh.
du. 3 óra

CSUDAKARIKÁS

Jan 22. vasárnap
Veszprém „Déryné"
bérlet este 6 óra

Jan. 23. hétfő
Veszprém „Hevesi"
bérlet este 7 óra

ODYSSEUS
BOLYONGÁSAI

Pápai Húskombinát felvesz

gépkocsi szerelőket, karosszéria lakatosokat, gépkocsi mosót.

Jelentkezés a munkaügyi osztályon.

(716)

AZ AUTÓKÖZLEKEDÉSI TANINTÉZET KESZTHELYI KIRENDELTSÉGE HIVATÁSOS GÉPJÁRMŰVEZETŐI (személy-teher)

tanfolyamot

Köszönetnyilvánítások

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen férjem, édesapám, apósom, és nagyapánk,

NÉMETH JÓZSEF

nyugdíjas tanár elhunyta alkalmából mély gyászunkban osztoztak, részvétüket kifejezték, temetésén részt vettek és sírjára virágot helyeztek. Gyászoló család Csopak.

(406)

Ezúton mondunk hálás

Szalóky Sándor, festő

□ SZALÓKY SÁNDOR festőművész kiállítását Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitja meg holnap délután 5 órakor a Mednyánszky Teremben.

□ Szalóky Sándor

2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 31

Szalóky Sándor, festő

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik **Szalóky Sándor** Munkácsy-díjas festőművész temetésén részt vettek, utolsó útjára elkísérték, mély gyászunkban osztoztak. A gyászoló család.

– : Haladószó 10.

Népszabadság, Bp. 1978. jún. 15.

Br. 1978. jún.

Szalóky Sándor, festő

SZALÓKY SÁNDOR Munkácsy-díjas festő- és textilművész temetése június 5-én, hétfőn fél 12-kor lesz az Óbudai temetőben.

-: Hír

8.

Népszabadság Bp. 1978 jún. 3

Szalóky Sándor, Munkácsy-díjas festő- és textilművész

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Szalóky Sándor

Munkácsy-díjas festő- és textilművész,
a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja,

1978. május 28-án, életének 57. évében elhunyt.

Temetése 1978. június hó 5-én, hétfőn $^1/_2$12 órakor lesz az

Óbudai temetőben.

EMLÉKÉT TISZTELETTEL MEGŐRIZZÜK!

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

A gyászoló család.

UEFA-torna
jutásért áp
lejtező mér
júsági válo
lejtezők hó
lálkozók zé
bonyolítják
tány" min
sel szolgál
Anglia—Wa
golok 1:0-á
mel álltak
zettek, mé
gyarország
mény: WALES—ANGLIA
Összesítésben 3:3 az eredmény, az idegenben elért több gól döntött Wales javára. Anglia kiesése teljesen váratlan — és a magyar ifjúsági válogatott szempontjából igen nagy jelentőségű. (Anglia az UEFA-tornák főszereplője, legeredményesebb csapata.)

Labdarúgó Thury-Kupa

Lebonyolították a X. Labdarúgó Thury György Kupa küzdelemsorozat 4. fordulóját, amelynek során a következő eredmények születtek:

MÁV NTE—N. Olajbányász vegyes 4:1 (2:1). Zalaszentbalázsi TSZ SK—N. Volán-Dózsa 2:2 (1:0).

A kupaküzdelem állása az utolsó forduló előtt:

1.	N. Volán-D.	4	2	1	1	11-11	5
2.	MÁV NTE	3	2	—	1	10- 4	4
3.	Zalaszentbalázs	3	1	1	1	4- 8	3
4.	N. Olajb. ifi	3	1	—	2	8- 4	2
5.	N. Olajb. vegy.	3	1	—	2	5-11	2

Nagykanizsa. 47

125-ös MZ motor 1978-ig műszaki vizsgázott eladó. Zalaegerszeg, Kinizsi u. 18. 499 223

ZB rendszámú Wartburg eladó. Zalaegerszeg, Csácsi u. 29. (Csácsbozsok.) 59

UV rendszámú Wartburg eladó. Zalaszentiván, Hunyadi u. 8. Érdeklődni: 17.30 után. 499 258

Egyéves Wartburg De Lux személygépkocsi eladó. Érdeklődni: 18 után. Zalaegerszeg, Erkel u.

Eladó Gut
Öreghegyen
négyszögöl
szőlő és
csös, nagy
tel. felszer
megosztva is
Mátay István
Keszthely,
tér 10.

Balatonmári
Hullám u. 81/
200 négyszög
részben be
rajta kisebb
eladó. Érd
Szücs Feren
posvár, Fü
96.

Kiskanizsa,
tér 4/a. szár
ház, olcsón

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1916 MÁR 5

ZALAI HÍRLAP

Szalóky Sándor, Munkácsy-díjas festő-művész

1021

Szalóky Sándor, Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap délután ötkor, a Képcsarnok egerszegi bemutatótermében. A kiállítást — amely március 18-ig tekinthető meg — Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója nyitotta meg.

(Bakonyi Erzsébet felvétele)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1976 APR

Szalóky Sándor

1021

SZALÓKY SÁNDOR akvarelljeit a zalaegerszegi Képcsarnok bemutatótermében állították ki.

Amir

Az 1971—75. évekre megkötött kollektív szerződések ez év *június 30-cal lejárnak.* A legtöbb vállalatnál a gazdasági vezetők és a szakszervezeti bizottságok már javában benne járnak (talán túl is vannak) az *1976—80-as évekre vonatkozó kollektív szerződések* megkötésének *előkészítő* munkálataiban.

Ezt megkönnyítendő: még az elmúlt év nyarán kiadásra került a munkaügyi miniszter és a SZOT közös *irányelve a kollektív szerződések* megkötéséről. Ebben — mint ahogy az egyik korábbi számunkban is beszámoltunk róla — pontosan meghatározták a kollektív szerződések elkészítésének ütemezését, kidolgozásának megszervezését és a megalkotás során irányt adó legfontosabb szempontokat. Eszerint a még aktuális határidők a következők: 1976. március 31-ig be kellett fejezni a kollektív szerződések tervezete szövegének kidolgozását, *május 31-ig meg kell tárgyalni* a tervezetet a dolgozókkal, *június 30-ig* meg kell kötni, illetve *ki kell hirdetni* a kollektív szerződéseket.

Az 1971—75-ös kollektív szerződések megkötése során jól bevált az a gyak[illegible] szerint a Munkaügyi Minisztérium és

SZALÓKY SÁNDOR festő
Nemesszalók, 1921

Tanulmányait az Iparmüvészeti Iskolán Kacziány Aladár irányitásával végezte. Több alkalommal járt olasz- és franciaországi tanulmányuton. 1945 óta kiállitó müvész; minden jelentősebb országos tárlat résztvevője. Számos vidéki kiállitás mellett 1955-ben, 57-ben és 59-ben a Derkovits Teremben, 1965-ben a Fényes Adolf Teremben, 1973-ban a Mednyánszky Teremben mutatkozott be önálló kollekcióval. Müvei eljutottak Bulgáriába, Jugoszláviába, Olaszországba, Svédországba és Norvégiába. - Fő müfaja az akvarell, a vidéki hangulatok, a paraszti élet és a hazai táj érzékeny, lirai hangvételü ábrázolója. Kezén a világ, a környezet ünnepi köntöst ölt, a valóság igazsággá nemesedik, észrevéteti a hétköznapok csodáit, a fények és ámyak ellentéteiből felszabaduló és ihlető feszültséget. Textilmüvészettel is foglalkozik.

és életrajzok 1975

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

1971 DEC

Szalóky Sándor
1021

Szalóky Sándor: Tél falun

kelyén, a mappak tölött, arannyal-ékes
kupák csöngése közepette – miféle
traktátus esett e vén, de csökönyös vár
meg-nem-vétele dolgában, fegyvereink
nyugovásáról; már este honnan-merre
mit hoztak-vittek fejünk fölött hangtalan
postagalambok –

mialatt mi álmatlan
hevervén árvagané-tüzeink mellett,
lestük, mint szegi meg az ég hűlő, barna
cipóját lágyan az éles vadliba-kés . . .
Hajnalban még dob, kürt ugyanúgy szólt, mint
máskor: föl! Lóra! Kard ki! Rajta!

Aztán meg . . .
látod, pajtás, itt kornyadozom, csupa seb
a hátam – a hátam! –, megcsapatott az a
pelyhesállú, csipkésingű hadnagy-úrfi;
csiszár, markotányos és tábori szajha
röhöghet rajtam, vert katonán –

kinek most
szablyája sincs: rab, a maga seregében.

Töredék

Valahogy úgy vagyok sok mindennel, amit bár
nem láttam soha még és meg nem látok immár,
s mégis fölismerem, akár az elfelejtett
arcot vagy dallamot, ha néha földereng egy –

mint aki megvakult, és régen tudja már, hogy
szemébe nem suhan sugár, csak pár homályos
felhőfoszlány szorong a szűk szemhéj-egekben –
felfénylik s tovaring, csendnél is csöndesebben . . .

Zsignár István festőművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Fotokiállítás a diósgyőri fotoszakkör anyagából az LKM vasöntödéjében. Megtekinthető egész nap.

Mezőkövesdi Matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Szalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

feb

1971 JAN 51

Kiállítás

2021

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor akvarell kiállítása. Megnyitása fél 1 órakor, megtekinthető este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész kiállítása. Megnyitás fél 12 órakor. Nyitva este 6 óráig.

A szép magyar könyv címmel kiállítás a miskolci Kossuth Művelődési Házban. Megtekinthető délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Galambkiállítás a Rónai Sándor Művelődési Központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Telkibányai Ipartörténeti Múzeum. Nyitva délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

SZALÓKY SÁNDOR

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

1971 FEB 19

Kiállítás

1021

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarelkiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 8 óráig.

Libresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Mezőkövesdi matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Zsignár István festőművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Gyártástörténeti *emlékek* *címmel kiállítás* az ózdi szakmunkásképző intézet udvarán. Megtekinthető egész nap.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Rudabányai Érc- és Ásványbányászati Múzeum. Nyitva délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Szikszói Grafikai Képtár. Nyitva délelőtt 8 órától 12 óráig.

kedveltek. Ez adta az ötletet a Borsodi Vendéglátóipari Vállalat vezetőinek, hogy az idén Ózdon és Kazincbarcikán is bevezessék a grill-féle sütést.

ÚJSÁG A DOHÁNYBOLTBAN

Valamikor a dohányboltokban hírlapokat is árusítottak. Az utóbbi években a hírlapárusítás a posta feladata lett. Jelenleg a posta és az illetékes kiskereskedelmi vállalat vezetői tárgyalnak, melynek értelmében a jövőben ismét árusítanak napilapokat a dohányboltokban.

MI AZ ÉLET CÉLJA?

A Bartók Béla Művelődési Központ Filatelista

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SZALÓKY SÁNDOR

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 FEB 12

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarell kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Libresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Zsignár István festőművész kiállítása a tokaji pártházban. Nyitva délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Ujmassai múzeum: A diósgyőri vasgyár története. Nyitva délelőtt 10—12 és délután 2—4 óra között. Csoportoknak egész nap.

Képzőművészeti kiállítás a diósgyőri szakkör anyagából, az Oprendek pártszervezet helyiségében. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 4 óráig.

Telkibányai Ipartörténeti Múzeum. Nyitva délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Mezőkövesdi matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

kézikönyveket, amelyek nag
segítséget nyújtanak a szak
mai továbbképzéshez.

A SOK IS KEVÉS

A közúti járműforgalon
ban nélkülözhetetlen 8 to
nás emelőkből korábba
mintegy 5—6 ezer darab
gyártott évente a DIGE
Tavaly változatlan létszán
mal már tízezer darabot. A
idén a terv 2 ezerrel töb
de még ez sem elég: a j
vőben minimálisan 15 ez
emelőt igényel a piac.

SOK MILLIÓ — LAKÁSOKRA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 SEP
Társadalmi Szemle

Szalóky Sándor

1021

Szalóky Sándor: Öreg ház

lapítás szerepelt — például: Minden eddigi társadalom története osztályharcok története; A természetben nincs célszerűség; Az ember vallásos érzé- zeti szintetizáló funkci egyelőre nem hozza n a kívánt eredményt, e séges világkép helyett kább csak annak elem jutnak el a tanulók.

Hermann István:

Lukács György gondolatainak aktualitásáról

(Világosság, 1975. 7. sz.)

A Magyar Tudományos Akadémia ez év májusában tudományos ülésszakot rendezett *Lukács György* születésének 90. évfordulója alkalmából. Hermann Istvánnak ezen az ülésszakon elhangzott előadását közli most a folyóirat.

A filozófiai gondolatok aktualitása nem közvetlen gyakorlati hasznosságukat jelenti, hanem azt, hogy új korok, új problémák világában segítik az eligazodást. Lukács György életművének egyik fontos mondanivalója, hogy Lukács egész életében keresте az utat a dialektikus materializmus konkrét megoldásaihoz, és utolsó négy évtizedének egyetlen fő gondja volt a marxizmus—leninizmus továbbfejlesztése.

A polgári filozófia áramlatainak egyik tendenciájában az a vélemény ismerhető fel, hogy a helyesen használt tudományos fogalmak, alkalmazási módok és technikák révén megoldhatók a tőkés társadalom válságjelenségei és maga a válság. Lukács éppen a marxista totalitáskategória segítségével mutatta meg, hogy mennyire lehetetlen a válságjelenségeket mint puszta jelenségvilágot kezelni, s menynyire elválaszthatatlanok azok az egésztől. Ezen az alapon vezeti vissza Lukács a polgári gondolkodás válságát a polgári lét egészének válságára.

A korunk tőkés társadalmában jelentkező másik filozófiai tendencia felismeri, hogy a modern kapitalizmus elszegényíti az embert, de ezt összefüggésbe hozza az általában vett emberi feltételekkel és a modern élet bármely társadalmi viszonyára, formációjára vonatkoztatja. A polgári világ elutasítása ezért ezekben az irányzatokban megreked az egyszerű tagadásnál.

Lukács felfogása szerint

1027

1974. VI. 20; 19;30. / 11/ V.

Tv-hiradó

- Szalóki Sándor festőművész kiállitása, ma nyilt meg a Képcsarnok győri bemutató termében. Szalóki a tájéképfestészet egyik legkeresettebb müvésze. Itthon, és külföldön egyaránt népszerüek akvarelljei, amelyek a táj, a természet hangulatát közvetitik. Kiállitása alkalmából fülkerestül Csobánkán, ahol rendszeresen dolgozik. Igy vallott müvészetéről.

- Az akvarell festészet modern. Tulajdonképpen nem választható el semmilyen müfajtól. Kifejező eszköz ami sopontán hangulatot tud adni, tudja adni a látványnak a legfrisebb élményét.

1501

Ленинград, Таможенный переулок, 7

Ленинградской таможне

Ленинградского завода "Красный Металлист" на ввоз без уплаты пошлины станков, предназначенных для технологического оборудования завода.

Ленинградский завод "Красный Металлист" ввозит без уплаты пошлины станки, предназначенные

- Ezt a hangulatot Ön itt Csobánkán szerzi meg magának, mióta dolgozik itt ?

- Hát nagyon régen, Csobánkán 30 éve festek. Szeretem az öreg házait, a mezőit, szeretem a kertségeket, az öreg fákat, szeretem az öreg mohás háztatőket, egyszóval mindent szeretek ebben a faluban.

- Az Ön festészetében az akvarell, és a tájképfestészet, egységet alkot. Mi ennek az egységnek a titka ?

- Ennek az egységnek a titka tulajdonképpen az a kifejezés, hogy a látványt gyorsan tudom rögziteni, gyorsan tudom papirra tenmni, és ez a papirra tevés jelenti a titkát annak, hogy a gép azáltal friss lesz, a benyomások újszerüek, hangulatosak és modernek.

- Ezt a hangulatot Ön itt Csobánkán szerzi meg magának, mióta dolgozik itt ?

- Hát nagyon régen, Csobánkán 30 éve festek. Szeretem az öreg házait, a mezőit, szeretem a kertvégeket, az öreg fákat, szeretem az öreg mohás háztetőket, egyszóval mindent szeretek ebben a faluban.

- Az Ön festészetében az akvarell, és a tájképfestészet, egységet alkot. Mi ennek az egységnek a titka ?

- Ennek az egységnek a titka tulajdonképpen az a kifejezés, hogy a látványt gyorsan tudom rögzíteni, gyorsan tudom papírra tenni, és ez a papírra tevés jelenti a titkát annak, hogy a gép azáltal friss lesz, a benyomások újszerűek, hangulatosak és modernek.

Szalóky Sándor festőművész

1021

Tündöklő tájak

Celldömölktől Csobánkáig

Apja bognár volt. A fa híres megmunkálója a Kemenesalján, az utolsók közül való, akiknek az udvarából hintók gördültek ki, de aki talán sohasem ült a saját készítésű hintóiban. Celldömölkön volt műhelye, fiát középiskolába járatta, s néha magával vitte a környék falvaiba, ahol megrendelői laktak, s rokonlátogatóba Nemesszalókra.

— Egy életre rabul ejtett Berzsenyi dunántúli tája — mondja az ötven év körüli festőművész, *Szalóky Sándor*, az egykori celldömölki diák. A győri Képcsarnokban beszélgetünk, ahol most megragadó hangulatú akvarelljeiben gyönyörködik a közönség. — Szóval, az apám pátriája, Nemesszalók és környéke, parasztházaival, diófáival, a szőlődombok között megbújó présházaival, az apró, fekete öregasszonyokkal, e sajátos vidék hangulata elkísért útamon, akármerre jártam.

Sokfelé utazott a világban, s vázlatfüzettel mindenütt. De ha megnyílt egy-egy külföldi kiállítása, a bolgár, a svéd, az olasz, a norvég, a libanoni nézőt is a magyar táj, főként a Dunántúl igéző színeivel hódította meg.

Nem készült festőnek. Kezdetben textilművészettel foglalkozott.

— Rokonaimnál laktam Budapesten, s az Iparművészeti Iskolába jártam. Ott *Kathiány Aladár* bűvkörébe kerültem, aki a klasszikus festészetnek értő és rajongó híve volt. Talán tőle tanultam a legtöbbet: mesterséget, látásmódot és emberséget. Ő tanított meg rajzolni. Egyébként textilművésznek készültem, megtanultam a szakmát becsülettel. De közben délutánonként Óbudára járkáltam, és a környéki falvakban kerestem azt a tájat, azokat a hangulatokat, amelyek Kemenesaljára emlékeztettek. Festő lettem. Akvarellista. Sokan kérdezik, miért vagyok ennyire hű a vízfestékhez, miért nem dolgozom néha olajjal, temperával vagy pasztellel? Erre nem igen tudok válaszolni. Legfeljebb azt mondhatom, hogy kezdetben csak vízfestékre volt pénzem, s talán ez az oka, hogy akvarellista lettem, hogy ebben a műfajban próbáltam kifejezni magam.

A textilművészethez sem lett egészen hűtlen. Például éppen Győrött a Pamutszövő- és Műbőrgyár művészeti tanácsadójaként tervezett néhány nagyon szép tapétát, terítőt, kárpitot. Győri látogatásainak élményei a festőt is megihlették: intim hangulatú akvarellek tanúsítják ezt képcsarnoki kiállítását.

Szalóky Sándor 1945 óta minden nemzeti tárlaton szerepelt. A fővárosban — a Képcsarnok és a Műcsarnok rendezésében — hat önálló kiállítása volt, legutóbb a Mednyánszky-teremben mutatta be műveit. Ezenkívül a vidék szinte valamennyi nagyobb városában (1966-ban Győrött is) bemutatkozott egy-egy színvonalas tárlattal. Művei megtalálhatók a többi között a Nemzeti Galériában, a budapesti Történeti Múzeumban, a székesfehérvári István király Múzeumban, a miskolci Galériában stb.

A művészt pedig Csobánkán „lehet megtalálni" leginkább. A fővárosban is van lakása, de Szalóky Sándor legszívesebben a pilisi kis község csendjében alkotja a Kemenesalja atmoszféráját is idéző tündökletes akvarelljeit.

Sz. A.

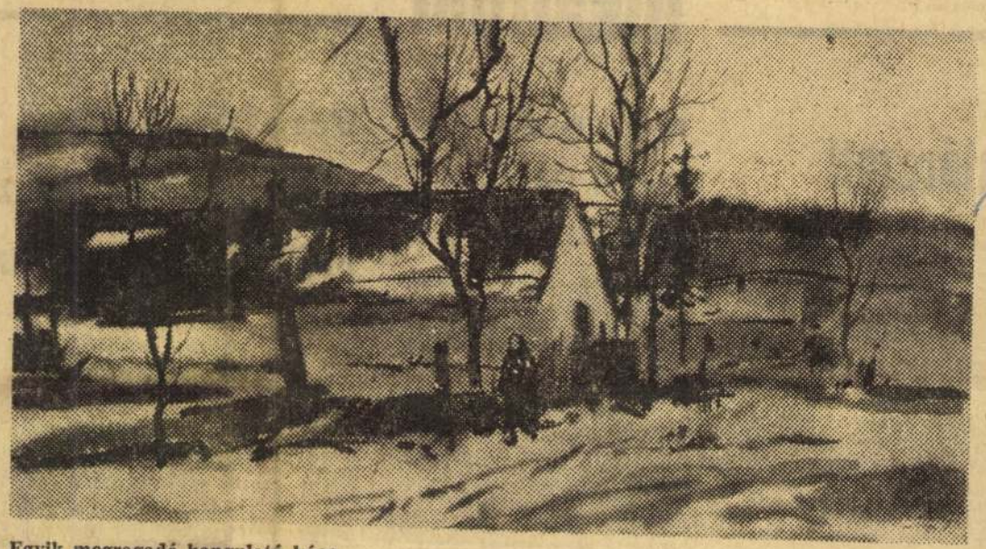

Egyik megragadó hangulatú képe

A művész.

...határozott

sorozatát, azok tévedtek, mert Kovács Imre egy kicsit görcsösen is ragaszkodott elképzeléseihez, mert — s ebben igaza volt — a meglévő játékosgárda teljesítette edzői elképzeléseit.

A jövő formálása azonban a szakvezetői munka egyik kötelessége. És ebben a formálásban, alakításban bizony elkelt volna Molnár Zoltán és Süle Zoltán felfedezése mellett esetleg a védelem erősítése is, nem is beszélve esetleg a csatártartalékok biztosításáról. Mert azzal minden MÁVDAC-szurkoló egyetért, hogy **a kiszemelt tartalékok nem váltak be**, akár Herczegre, akár Szekeresre, vagy Szalaira gondolunk. Ugyanakkor **az ifjúsági csapatban néhány nagyon tehetséges fiatal készül az „őrségváltásra"**.

Ha az NB II-ben a MÁVDAC a tudásának és eddigi eredményeinek megfelelő helyezésre pályázik, akkor a fiatalítást, bármenynyire fájdalmas is, el kell végezni.

Egy évvel ezelőtt a harmadik helyen végzett a MÁVDAC csapata. Most azt a helyet szerezte meg, amelyet maga elé tűzött. Tulajdonképpen egy ötödik hely nem lebecsülendő hely a volt NB I/B-ben. Arra is lehetne hivatkozni, hogy számos, nagy múltú csapat következik a bajnoki táblázaton a MÁVDAC után. Mi mégis azt mondjuk, hogy **jobb helyezést vártunk a MÁVDAC-tól**, és úgy érezzük, hogy **megrekedt fejlődésében** ez a nagy múltú csapat. Mert a sportbeli fejlődés a szebb és jobb eredményekre való igyekezetet mindennél többre becsüljük.

Reméljük, az NB II-ben az elmúlt bajnoki év tapasztalatait is felhasználva, számottevő szerepet játszik majd a MÁVDAC. A számottevő kifejezésen azt értjük, hogy szereplésével örömet szerez szurkolótáborának, és rangot vív ki magának a résztvevők között.

Pintér István

Nyári Totó-kupa:

Győri Dózsa — Bábolna 3:1 (3:0)

Győr, 100 néző. Vezette: Katona.

Győri Dózsa: Kóczián — Károlyi (Kovács M.), Tasnádi, Domonkos, Ferenczi, Kovács L., Csukás, Halasi, Mester, Gábor, Erdélyi.

Mindkét csapat tartalékosan, fiatalokat felvonultató együttessel állt ki. A mérkőzés elején a nagyobb rutinú hazai csapat vette át a játék irányítását, és a 9. percben **Kovács L. erős szabadrúgása révén megszerezte a vezetést, 1:0.** Három perc múlva növelte előnyét a Dózsa. **Gyors támadás végén Mester lövését a vendégek kapusa csak kiütni tudta, és Halasi közelről nem hibázott. 2:0.** A hazaiak kapuja csak a 20. percben kerül először veszélybe, amikor Nagy lövését Kóczián nehezen hárítja. Nagy mezőnyfölénybe kerül a Dózsa, és a 40. percben **ismét Kovács L. ló szabadrúgásból, 20 méterről védhetetlenül a hálóba. 3:0.**

Szünet után nagyot esett a játék színvonala, és a Dózsa lagymatag játéka következtében a vendégek kerülnek fölénybe, de csatársoruk gólképtelennek bizonyult. A befejezés előtt röviddel **Rang lefutotta a győri védelmet, és a kifutó Kóczián fölött a hálóba emelt. 3:1.**

Gyenge iramú, erőtlen játék után a Dózsának félidő is elég volt a győzelemre. A második félidőre a Dózsa erősen visszaesett, és a vendégek gólképtelen csatársorán múlott, hogy csak egy gólt kapott.

(—jós)

Váratlan kudarc

Kiskunfélegyházi Vasas — MOFÉM Hubertusz 3:0 (2:0)

Kecskemét, 400 néző. Vezette: Maczkó II.

K. Vasas: Gulyás — Iványi I., Sahin, Horváth — Szegő, Varga — Dongó (Lantos), Rigó, Farkas, Patyi, Iványi II. — Edző: Lantos János.

MOFÉM Hubertusz: Fekete — Rácz, Horváth B. (Varga), Major — Szimhardt, Székács — Pápai, Mezei, Mészáros (Donner), Fenyvesi II., Pausits. — Edző: Kozári Imre.

A kiskunfélegyházi együttes kezdett jobban, s többszöri próbálkozás után a 15. percben szerezte meg első gólját: **Patyi beadását Rigó látványos előrevetődéssel fejelte a hálóba. 1:0.** A gól után inkább a MOFÉM támadott, de támadásai nem jelentettek különösebb veszélyt Gulyás kapujára. A félidő hajrájában ismét a félegyháziak veszélyeztettek többet. Sahin huszonöt méteres szabadrúgása adott munkát Feketének, majd Farkas került jó helyzetbe, de kivárt, s Major menteni tudott. **A 40. percben a jól játszó Iványi II. Farkashoz játszott, s a középcsatár tíz méterről lőtt a kapuba. 2:0.**

Szünet után nagy lendülettel kezdtek a mosonmagyaróváriak. Tizenöt percig szinte állandóan az ellenfél kapuja előtt pattogott a labda, a helyzetek értékesítése azonban nem sikerült. **A 65. percben viszont Dongó kapu elé ívelt labdájára Fekete későn indult ki, s Patyi a kapus mellett az üres kapuba fejelt. 3:0.** Erre megadta magát a MOFÉM. Végig a Vasas irányította a játékot. Farkasnak, majd Patyinak volt helyzete, de az eredmény már nem változott.

A MOFÉM Hubertusz első osztályozó mérkőzésének eredménye nagy csalódás. A végig frissebben mozgó és a kapura veszélyesebb kiskunfélegyházi együttes ilyen arányban is megérdemelten nyerte a találkozót. — Jók: Sahin, Iványi I., Szegő és Iványi II., illetve Szimhardt, Székács és Fenyvesi II.

Merényi Béla

★

Az osztályozócsoport másik mérkőzésén a Kilián SE kétszer tizenöt perces hosszabbításban 3:1 arányban nyert Bátaszék csapata ellen.

Labdarúgó-világbajnokság

Brazília nehezen jutott tovább

Itália elbúcsúzott

Befejeződött a labdarúgó-világbajnokság első szakasza. A televízió jóvoltából a legérdekesebb mérkőzéseket láthattuk, s nyugodtan mondhatjuk: csalódtunk néhány csapatban.

A Német Szövetségi Köztársaság csapata úgy indult a világbajnokságra, hogy nem is nagy megerőltetéssel a döntő egyik biztos résztvevője lesz. Mit láttunk eddig az NSZK csapatától? Annak ellenére, hogy a legjobb nyolc közé jutott, nem sokat. Budapesten csodáltuk Müllerék nagyszerű játékát, ugyanezt tették a válogatott mérkőzésen is. Most ebből a szellemes, sziporkázó, a labdarúgás savát-borsát bemutató játékból semmit sem

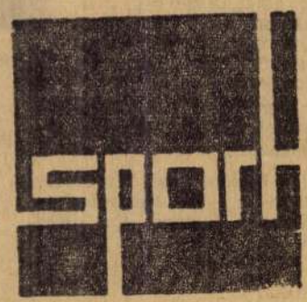

Nem így történt. A stuttgarti

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1974 JUL

Szalóky Sándor festő-művész

1021

Szalóky Sándor festőművész akvarellje a győri Képcsarnok bemutatótermében

...mes szakma m...
mentjét. *Kondor* ...
vezetője tájékoztat...
mes szakmában d...
az egyes filmes v...
tanácskozások ta...
küldöttek és meg...
ruknak megfelelő...
san érvelve mond...
vaslataikat. Néhány ezek ...

— hogyan kellene a fiatalok *szakmai képzését*, továbbképzését megoldani;

— hogyan kellene és lehetne a különböző vállalatok közötti *tapasztalatcserét* szervezni (művészek, szakmunkások cseréje);

— hogyan lehetne és kellene segíteni a *pályakezdő* fiatalokat;

— milyen közös akciókkal, munkafelajánlásokkal lehetne a *lakás-, óvoda-, bölcsőde*-gondokon enyhíteni;

— milyen összefogással lehetne bővíteni a *klubmozgalmat*, a *kulturális* és *sport*lehetőségeket;

— hogyan kellene a *művészek és dolgozók* ...latát, együttműködését javítani, szélé-

...téné helyezéssel
teljes értékűvé t...
chés beilleszked...
anyagi érvényesü...
orvosi, munka-...
magában foglalj...
helyezésnek, az ...
kozását.

A Magyar Fil...
pszichológussal, ...
vezetőjével besz...

— A bizottság ...
lamennyi terüle...
a munkaügyi os...
a szakszervezet...
mv-felügyelő ...
Áttekintettük a...
günk nincs. A...
szére szokvány...

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUN 21

Magyar Hirlap

Szalóky Sandor

festőművész

SZALÓKY SÁNDOR festőművész alkotásaiból kiállítás nyílt tegnap a győri képcsarnokban. Csobánkán élő művész tájképei a magyar akvarellfestészet hagyományait tükrözik.

10621

Szalóky Sándor, festő

— ÚJ TÁRLATOK. A Képcsarnok zalaegerszegi bemutatótermében csütörtökön megnyílt Szalóky Sándor Munkácsy-díjas festőművész kiállítása. Ugyanosak tegnap Pécsett nyílt tárlat az ottani képcsarnokban Scholz Erik Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból.

— : Hí

8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1976. márc. 5.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Szalóki Sándor

festő

l.

Szépmüvészet

1944. 139. l.

1968 SEP 21

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

MAGYAR NEMZET

Szalóky Sándor festőművész kiállítása szeptember 29-én nyílik meg a nyírbátori Báthori István Múzeumban.

1021

Tolnai Világlapja 1944. 12. 7.

Gyüjteményes kiállítás. Szőke József festőművész, Balázs István szobrászművész és Szalóky Sándor festőművész gyüjteményes kiállítást rendezett a „Műterem" kiállítási termeiben. Kiállított alkotásaik megérdemelt nagy sikert arattak. Képünkön balról jobbra: Szalóky Sándor, Szőke József és Balázs István, a három kiállító művész látható. *(Arlen felv.)*

Szalóky Sándor festő

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

ánd és I. Lipót királyok a
:abályait megállapítva, nekik
zímert: kék mezőben arany
:lő fekete kétfejű sassal ado-
akolczai posztónyírók czéhe
kelt oklevele élén a czímeres
örökíti meg e czímer képét.
et a statutumokban megjelölt
és nagy ünnepélylyel iktat-
dát s abban a czéh pecsét-
:ket, a mesterek és legények
li vagyonát.
átadása nagy áldomás kisé-
:hmester, másikat legtöbbször

yi sebészek és borbélyok és
:gy évvel későbbről való a
ı készült, berakásokkal díszes
ösipar védőszentjének, szent
oszlopokkal és berakásokkal
rmazó többi nagyszámú czéh-

bá"-nak barázdás arcáról viszont a
székely ember minden örömе és bá-
nata tekint le ránk. (s. l.)

Szalóky Sándor

— **A Műterem hármas kiállitása.** A Kossuth Lajos-utcai Műterem mostani kiállitásán elsősorban *Szőke József* pasztellképei ragadják meg a látogató figyelmét. Szőke művészete egészséges természet-szemléletből indul ki: a Mindenható a természetben látogat meg minket, csodát művel a sarjadzó fűben, a gyülekező felhőkben, az alkonyat mennyei szinjátékában, az ősz patinás pompájában s a tél fehér takarójában. Az élet nyugalmas öröm Szőke József képein s a művész ezt az örömet maradéktalanul közölni is tudja embertársaival. Kerüli a kisérletezést; impressziót siet megrögziteni s igy az ország hangulatos tájainak egész sorát tárja a tárlatlátogató elé: a velencei tó poézisét, a dinnyési határt, a Körös partját, a Küküllőt Kibédnél, a soproni Rózsa-utcát és még sok érdekes témát szép országunkból. Ezt a sorozatot valóban érdemes végigélveznie a látogatónak. *Szalóky Sándor* 22 éves fiatalember, aki a Pápa melletti Nemesszalókon született s most Óbudán lakik, témaköre ennek megfelelően megoszlik a szülőföldjén s az óbudai Duna partján nyert benyomásai között. Mindkét témakört napsugár ragyogja be s az igy keletkező szinhatásokat Szalóky kevés eszközzel, egy pár jól átérzett szinfolttal őszintén adja vissza. Kiállitása jólesőn egészíti ki Szőke fejlettebb művészetét. *Balázs István*, a harmadik kiállító, tizenkét szoborral szerepel. Balázs kitünő megfigyelő, aki realisztikusan felfogott arcképszobrain közöl velünk minden művészileg érdekeset, viszont elhagy minden feleslegeset. Balázs székely ember; művei közt székely témái is megérdemelnek minden figyelmet. „Székely legénye" mindenre elszánt kiállásával hat, „Áron

Pesti Hirlap 1944. márc. 14

Szalóki Sándor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen

1971 APR 22.

1021

SZALÓKI SÁNDOR: CSOBÁNKA. (AKVARELL)

ze-
s a
lék
vá-

vá-
ján-
lást
tart-
yer-
t a
ve-

DEBRE

(CSA

ápr

tavaszi

járművásárt

rendez

űveket díjmentesen házhoz szállítju

ETÉSEK

Építőipari könnyű- és nehézgépkezelőket,

Esküv

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 FEB 21

1., vasárnap

1021

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarellkiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Központi Kohászati Múzeum Hámorban. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Pető János grafikusművész kiállítása a tokaji pártházban. Megnyitó este 6 órakor.

Mezőkövesdi Matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Szikszói Grafikai Képtár. Megtekinthető délelőtt 8—12 és délután 2 órától este 8 óráig.

Sárospataki vármúzeum: A Rákóczi család emlékei. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Gyártástörténeti emlékek címmel kiállítás az ózdi szakmunkásképző intézet udvarán. Megtekinthető egész nap.

Körülbelül fél éve avat
tuk fel a miskolci Molná
Béla Ifjúsági és Úttörőhá
zat. Érthető, hogy az els
hónapok részint türelme
várakozással, részint terv
készítéssel, munkaprogra
összeállításával teltek e
most viszont a jelek már az
bizonyítják: hamarosan be
fejeződnek az előkészülete
és megkezdődik az igaz
házélet. Az indítás nehéz
ségeinek leküzdéséhez sol
munkával járult hozzá
már leköszönt igazgató
majd azok, akik továbbra i
vezették az intézetet, egé
szen néhány héttel ezelőt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 FEB 23

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarelkiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 6-ig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Libresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8-ig.

Újmassai múzeum: A diósgyőri vasgyár története. Nyitva délelőtt 10—12 és délután 2—4 óra között. Csoportoknak egész nap.

Pető János grafikusművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9-től délután 4 óráig.

Lillafüredi emlékház: Herman Ottó munkássága. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Tokaji Helytörténeti Múzeum. Nyitva délelőtt 9 órától délután 4-ig.

Mezőkövesdi Matyómúzeum: A matyó nép díszítőművészete. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Szikszói Grafikai Képtár. Megtekinthető délelőtt 8—10 és délután 2 órától este 8 óráig.

KOZMETIKAI CIKKEK KIÁLLÍTÁSA

A Kozmetikai és Háztartásvegyipari Vállalat — a megyei Vegyiáru Kiskereskedelmi Vállalattal együtt — ma, kedden kiállítást nyit a MTESZ székházában (Miskolc, Szemere u. 4.). A kiállítás megnyitóját szakmai ankét követi.

TORZSZÜLÖTT

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 FEB 10

Kiállítás 102

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarell kiállítása. Nyitva délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Libresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Telkibányai Ipartörténeti Múzeum. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Zsignár István festőművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Gyártástörténeti emlékek címmel kiállítás az ózdi szakmunkásképző intézet udvarán. Megtekinthető egész nap.

Szikszói Grafikai Képtár. Nyitva reggel 8 órától 12 óráig.

Képzőművészeti kiállítás a vasas szakkör anyagából, az Oprendek pártszervezet helyiségében. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 4 óráig.

Lillafüredi emlékház: A Bükk élővilága. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

A mellékutak járdáinak megépítése után a főutcának legalább egyik oldalát szeretnék járdával ellátni Vilmányban. A községi tanács másfél kilométeres járdát építtet. Ha kivitelezőt talál, már ez évben megkezdik a munkát.

A HUMORALISTA

Bokszkesztyű és rózsaszál címmel tartja új szerzői estjét Kazincbarcikán, az Egressy Béni Művelődési Központban Sándor György előadóművész, aki „humoralista" megjelöléssel határozza meg tevékenységét. Az előadás február 15-én este hat órakor kezdődik, majd a műsort nyolc órakor megismétlik a helyi Radnóti Miklós Művelődési Házban is.

ÖT ÉV ALATT KÉTSZERESE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ
Debrecen
1971 JUN 4 -

1021

Ma nyílik Szalóky Sándor kiállítása a Medgyessy Teremben

A TIT nemrég zárult, rendkívüli érdeklődést kiváltó országos tárlatán már láthattunk Szalóky Sándor budapesti festőművésztől élményszerűséget s elmélyült mesterségbeli tudást bizonyító akvarelleket s e tárlattal csaknem egyidőben pedig a miskolci galériában mutatta be nemcsak piktúráját, hanem az iparművészet területéhez kapcsolódó textilművészetét is.

Szalóky Sándor számos külföldi (Moszkva, Belgrád, Róma, Bécs stb.) s hazai tárlat után ma, június 4-én du. 5 (öt) órakor a Medgyessy Teremben mutatja be 30 akvarellje, melyek egyrésze az alkotásra ihlető falucskában: *Csobánkán* készült, gazdag színvilágba ágyazva felfokozott képzeteinek fűtöttségét, gyakorta romantikus lobogását.

Szalóky Sándor (sz. Nemesszalók 1921) *Kacziány Aladár*, a nagynevű festőművész s kiváló pedagógus tanítványaként végezte el a főiskolát, tőle sajátította el e nemes technika törvényeit, anyagszerűségi követelményeit, melyeket sajátos egyéni felfogással s látással tovább építve alkotta meg azokat a műveket, amelyeket korábban itthon a *Derkovits* és *Fényes Adolf termekben*, a veszprémi, miskolci és más tárlatokon, néhány hónapja pedig a *Tv-galéria* adásán is megismerhettünk.

A kiállítást ma, pénteken öt órakor nyitja meg dr. Pogány Ödön Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója a Medgyessy Teremben.

FALUSI TÁJ

Szalóky Sándor

ÁS

vasárnap
t felveszünk.
gel 6 órakor
hőforrásnál.
kpárral.

Írósztal, teatűzhely olcsón eladó. Bercsényi utca 109.

Négyszemélyes rekamiégarnitúra, háromajtós vitrinrészes szekrény eladó. Nagy Pál u. 14.

Szép fehér teatűzhely csővel együtt 700 Ft-ért eladó. Bercsényi u. 75.

Eladó prima törpe villanytűzhely, falikút, fali gázmelegítő, mosdókagyló. Sallai u. 7.

Debrecen, Va
Lehetőleg g
ző leíró könyv
6. sz. Vállalat
u. 2/A. II. em.

OVIT debre
vételre keres
val rendelkez
alállomási vál
mint vilanysze
segédmunkáso
bantartó muni
het Debrecen,
lasi trafóállom
lefonon.

Anyagkönyv
minisztrátort
Vígkedvű Mihá

Hegesztőket és lakatos szakmunkásokat felvesz a MEZŐGÉP 2. sz. gyáregysége, Balmazújváros.

Helybeli lakos női munkaerőt betanított munkára több műszakba felvesz a Debreceni Dohánygyár.

8 általánost végzett fiúkat tanulónak felveszünk. Érettségizett fiút eladónak betanítunk. AUTÓKER Vállalat, Debrecen, Hatvan u. 35.

tól, továbbá segéd-, valamint betanított munkásokat felvesz a Vasipari Vállalat. Debrecen, Tüzér u. 4.

Hajdúsági Bőrgyár felvételre keres több éves szakmai gyakorlattal rendelkező anyagbeszerzőt, villanyszerelő, lemezlakatos, ács szakmunkásokat, építőipari segédmunkásokat, női dolgozókat betanított munkakörbe. Jelentkezés: Debrecen, Vágóhíd u. 3.

NOSOK
ZÜLETEK
LEM!

nagymérvű érdek-
ődésre való tekintet-
el víz-gázvezeték- és
özpontifűtés-szerelé-
si munkáit már most
rendelje meg.

ari
akásépítő Ktsz
Pásti u. 5.

ÁLLAMI GAZDASÁGOK, TERMELŐSZÖVETKEZETEK FIGYELEM!

A Debreceni Közúti Építő Vállalat ZIL 130-as

billenő platójú tehergépkocsikat

keres átvételre csere lehetőséggel D4K—B

vizsgázott vontatóért.

Érdeklődni a fenti vállalat gépészeti telepén, Debrecen, Bellegelő 736. szám alatt, a gépkocsi-előadónál. Telefon: 12-430.

VESEKET ÉS
MUNKÁSOKAT
ZŐ KERESETTEL

zünk

harty MTsz
en,
u. 26.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy drága jó férjem, édesapánk, apósunk, nagyapánk, sógorunk és rokonunk

FÜLDI JÓZSEF
nyugdíjas kőműves

70. éves korában, hosszú, súlyos szenvedés után elhunyt. Hamvainak búcsúztatása f. hó 7-én, hétfőn délután 3 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójában polgári szertartás szerint.

Bánatos felesége
és a gyászoló család

Lakás: Lóding u. 3.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett, drága jó gyermekünk, testvérünk, unokánk, keresztlányunk és rokonunk

SZŰCS MARGIT

életének 24. évében hosszas szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése f. hó 7-én, hétfőn délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető I. o. ravatalozójából a ref. egyház szertartása szerint.

Bánatos szülei
és a gyászoló család

Lakás: Haláp 304.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Kalóky Sándor

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1971 FEB 26

Kiállítás

Miskolci Galéria: Szalóky Sándor festőművész akvarell kiállítása. Nyitva: délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Miskolci Képtár: Demeter István festőművész és Tóth Sándor szobrászművész kiállítása. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Líbresszó: Nagy Ernő festőművész kiállítása. Nyitva 1 órától este 8 óráig.

Lillafüredi emlékház: A Bükk élővilága. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Pető János grafikusművész kiállítása a tokaji pártházban. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Rudabányai Érc- és Ásványbányászati Múzeum. Megtekinthető délelőtt 9 órától délután 4 óráig.

Kiss Attila festőművész kiállítása a kazincbarcikai művelődési központban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Sárospataki vármúzeum: A Rákóczi-család emlékei. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig

Újmassai múzeum: A diósgyőri vasgyár története. Nyitva előtt 10—12 és délután 2—4 óra között. Csoportoknak egész nap.

Rendezvény

ka sikeres lesz.

MA ESTE SZÍNHÁZI PREMIER

Ma este ismét bemutató lesz a Miskolci Nemzeti Színházban. Este 7 órai kezdettel mutatják be Orosz György rendezésében Theodore Dreiser Amerikai tragédia című regényének Erwin Piscator átdolgozta színpadi változatát. A főszerepekben Upor Pétert, Markaly Gábort, Balogh Zsuszát és Antal Anettát látjuk.

ÚJ SZŐLŐFELDOLGOZÓ ÜZEMEK

A Borsod megyei Beruházási Vállalat új szőlőfeldol-

Szalóky Sándor

Textilterveiből a miskolci galériában

Kiállítása nyílt

Szocialista Kultúráért 1971 III.

MDK

Szalóky Sándor, festö

Kora tavasz Csobánkán. Akvarell.
Téli reggel Pomázon. "

Műcsarnok. -Tavaszi Tárlat.1957. Kat.16.1.

Szalóky Sándor
festő
III. Vajda János u. 19.

MKSz 1947

Fónyi Géza

Női arckép olaj

A Szentendrei Művésztelep
jubiláris kiállítása
1926 - 1956
Katalógus. Lyka Károly

SZALÓKY SÁNDOR

Tavasz Csobánkán akvarell

Fiatal képzőművészek és parművészek
kiáll 1955

Szalóky Sándor

Kiállítása a pécsi Képcsarnokban. (IX. 15.)
Megnyitó: Pogány Ö. Gábor.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 13. 4. o. hanló

Szalóky Sándor

kiállított akvarelljei:

Kora tavasz Gobánhain, 58 x 68 cm.
Téli reggel Pomázon, — " —

Tavaszi tárlat. A Mücsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

16. l.

Szalóky Sándor [ ] MDK

Kiállítása nyílik meg
szept. 24-én a Fényes
Adolf Teremben.

— : Kulturális hírek

NÉPSZABADSÁG B[illegible]. 1965. szept. 23.

Szalóky Sándor, iparművész MDK

Kiállítása a Fényes Adolf Teremben kátható

– : A hét végi kulturális programból

11.

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. szept. 18.

MOK

Kalóczy Sándor, iparművész

Tárlata megtekinthető a

Fényes Adolf Teremben.

— : A hét végi kulturális programból

11.

NÉPSZABADSÁG, BP. 1965. szept. 25.

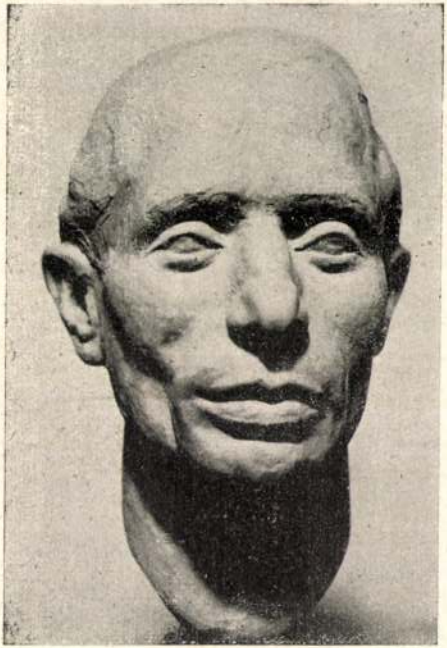

88. sz. Dr. Dajbukát Gergely.

56. Dunai malom . . magántul.
57. Faluvégén . . . . magántul.
58. Öreg falak . . . . magántul.
59. Délutáni hangulat magántul.
60. Ősz a hegyekben . . . . . 150.—
61. Napos oldal . . . . . 150.—
62. Csendes utca Dunakeszin . . 250.—
63. Elmult az ősz . . . . . 280.—
64. Óbudai házak . . . . . 200.—
65. Faluvégén . . . . . 150.—
66. Csendes szoba . . . . . 450.—
67. Nyár . . . . . 250.—
68. Legkedvesebb virágaim . . . 450.—
69. Dunaparti hangulat . . . . . 400.—
70. Őszi reggel . . . . . 450.—
71. Reggel a mezőn . . . . . 500.—
72. Dunakeszi házak . . . . . 350.—
73. Magányos fűz . . . . . 300.—
74. Szérüskertek alatt magántul.
75. Óbuda . . . . . 120.—
76. Gizi hugom . . . magántul.
77. Csendes folyó . . . . . 250.—
78. Ház a dombon . . . . . 200.—
79. Pesthidegkút határában . . . 200.—
80. Téli hangulat . . . . . 250.—
81. Téli hangulat Pesthidegkúton 400.—

Szalóky Sándor lakcíme:
Budapest III., Vajda János-u. 19. sz.

55. sz. A falu határa.

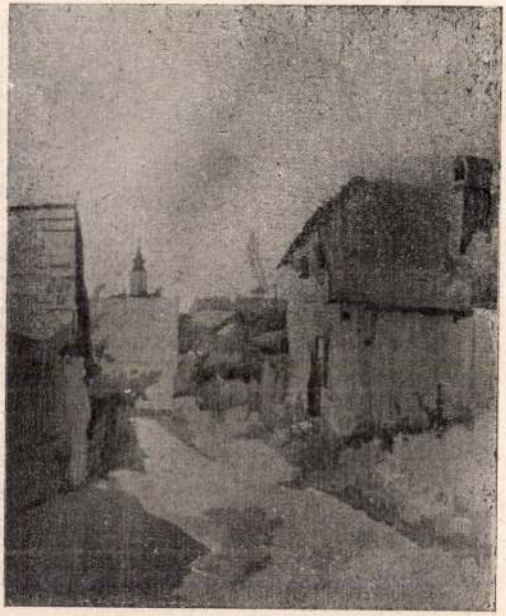

53. sz. Szentendrei házak.

54. sz. Akácos erdő.

SZALÓKY SÁNDOR
vízfestményei:

33. Nyári nap . . . . . 250.—
34. Az én falum . . . . . 400.—
35. Dunántúli udvar . . . . . 350.—
36. Kiáradt patak . . . . . 300.—
37. Nemesszalóki templom. . . . 400.—
38. Napos délelőtt . . . . . 300.—
39. Öreg híd . . . . . 200.—
40. Hidegkúti pince . . . . . 250.—
41. A Pilisi hegyek alatt . . . . 250.—
42. Aratás után . . . . . 250.—
43. Tavasz Pesthidegkúton. . . . 450.—
44 Őszi lombok . . . magántul.
45 Kecske utca . . . . . 260.—
46. Délutáni napsütés . . . . . 250.—
47. Kajtár bácsi . . . . . 400.—
48. A fák őre . . . . . 250.—
49. Októberi hangulat magántul.
50. Köd a Dunán . . . . . 200.—
51. Zsohárék háza . . . . . 200.—
52. Nemesszalóki udvar . . . . . 280.—
53. Szentendrei házak . . . . . 400.—
54 Akácos erdő . . . . . 250.—
55. Afalu határa . . . . . 300.—

Műterem. Szőke József festő, Szalóky Sándor festő, Balázs István szobrász gyűjt. kiáll. 1944 márc. 12–22.

MDK

Szalóky Sándor

Szentendrei dombok	akvarell	32x45
Novemberi eső után	"	32x42

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok
1955.Kat. 36.l.

elye :----------

MDK

Szalóky Sándor, festőm.

Nóti Ilona: Irodalom, zene, képzőművészet az ajándékcsomagban. EH. 1959. XII.2o.

Szalóky Sándor MDK

textil művész

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége textil bizottságának tagja lett

Müterem 1958 I. évf. 11. sz. 9.o.

MDK

Szalóky Sándor festőművész

G.S: Erdélyiek kiáll. a N.Szal.-ban. Uj Magyarság, 1944. márc. 18. 8 l.

SZALÓKI Sándor

Tél Csobánkán
Januári hó
Havas táj
Dunapart
Csobánkai dombok
} akvarell

Noszlopi György: Sinkó K. és Szalóki S. kiállítása

Művelt Nép, 1955, II. évf. 14. sz. április 3. 2. old.

Szalóky Sándor [illegible]

NN: A nonsoltban nyílt meg ... (kiáll. a Lenin kst-on)

Nepszava 1955. márc. 24. 83 évf. 70 n. 4. l.

Szalóky Sándor MDK

"Téli táj" Repr.

K. É. : Szalóky Sándor

Müterem 1958 I. évf. 2. sz. 40-41 o.

Szalóky Sándor

Vadrózsák, akv.

Nyári Tárlat. Ernst Muz. 1954.jul. 6 1

Szalóky Sándor
Szentendre, vizf.

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete. kiáll.
Nemzeti Szalon, 1942, december, 1o 1.

könyvtárából." — „Dono Bibliothecae Metropolitanae 29. Apr. 1861. Joannes Card. Aeppus."

1a—12b lap: Francia naptár.

18a—18b lap: Üres.

25a—26b lap: Üres.

27a lap: A lapot négy oldalról díszítés szegélyezi, amelyet tollheggyel vont fekete indakörök képeznek apró, feketeszakállas aranylevélkékkel: a sarkokban színes stilizált levelekkel, naturalisztikusabb levelű, kanyargósszárú virágokkal, búzavirággal, almával. A lapszéldíszítést a szövegtől és a miniaturától a szöveg külső és alsó szélén fehérrel mintázott, rózsaszín és kék szakaszokra tagolt csík választja el, a belső szélén pedig keskenyebb aranycsík. — *D* iniciálé (31×33 mm) arany alapon kék betű, belül kék és rózsaszín fleuronnée levelekkel díszítve.

Egy miniatura (60×60 mm) az *Angyali Üdvözlet* jelenetét ábrázolja. Piros-kék-arany aprókockás háttér előtt, zöld talajon térdel Mária, kék ruhában s palástban, s riadtan néz az előtte térdeplő angyalra, aki elkopott írású, nyitott tekercset tart a kezében. Mögöttük aranyváza, fehér liliomokkal. Mária mellett, vörös kárpit előtt lévő térdeplőn nyitott könyv. A miniatura felső jobb sarkában, kis félkörívben az Atyaisten glóriás feje látható. (324. kép)

36a lap: D iniciálé (22×25 mm) arany alapon kék betű, belül kék és rózsaszín fleuronné levelekkel díszítve. A díszítés három oldalról kereteli a lapot, s így külső széle üresen maradt. Azonos lapszéldíszítések és iniciálék még a következő lapokon: *46b (D); 47b (D); 53a (D); 57b (D); 62a (D); 66b (D); 72a (C); 133b (D).*

45b lap: Egy miniatura (60×60 mm) a

Szalóky Sándor, festő

A Mednyánszky-terémben látható a művész kiállítása. A tragikus hirtelenséggel, tárlata megnyitása előtt halt meg a művész. Egy Pest-környéki falucskában találta meg végleges otthonát, vagy 30 éven át festette meg ott könnyed, "érzékeny" képeit. „Csabánka" c. /említve/. Alkotásain az alvadó hó, páráss fény költői hangulatokat sugall. Vallomása tiszta volt és egyszerű, művei éppen ezért lettek meggyőzőek és bensőségesek.

„Téli táj" c. vízfestménye /repr./.

Pellionisz Valéria: Szalóky Sándor akvareljei.

Tükör, Budapest, 1978. jún. 18.

MDK

Szalóky Sándor festőm.

Népszava 1959. dec. 13. 6.l. A Derkovics Gy.
teremben...

Szalóky Sándor Alstő.

„Magyar Tájak" c. biennálé megnyílt Hatvanban. Pest megye tájait idézi a művész „Csobánkai ház" c. műve. (említve és refer.)

Losonci Miklós: Pest megye – a Magyar Tájakon.

Pestmegyei Hírlap, 1974 dec. 3.

Szalóky Sándor
festő

Zalaegerszegen március 4-én
nyílt Szalóky Sándor festő
művész kiállítása.

-----:Kiállítási naptár.
Művészet. 1976. március - 48.oldal.

Szalóki Sándor

Győrben, a Képcsarnok Kiállitó-Termében rendezett kiállitását junius 2o.-án nyitják meg, -közli a lap, kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 15.
XVIII. évf. 24. sz. 8. lap.

Szalóky Sándor

A Mednyánszky Teremben rendezett kiállitását julius 12.-én nyitják meg, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juli. 7.
XVII. évf. 27. sz. 2. lap.

Szalóky Sándor, Jestő

A Medmyánszky Teremben nyílik meg tárlata júl. 12-én.

— :Hír

8

Népszabadság, Bp 1973. júl. 10.

Szalóky Sándor, festő

Kiállítása nyílik meg júl. 12-én
a Medrnyánszky-teremben.

— : Hallo Huk 2.

ESTI HIRLAP, Br 1973. júl. 10.

Szalóky Sándor

Táblaképet is, gobelint is készít.

T. E.: Hegyi Ferenc, Műgyűjtő 1974/2. sz. 11. l.

Szalóky Sándor

Tél a faluban (fotó)

Népszava. 1974. márc. 1. 10 Kf. 50 m. 4p.

SZALÓKY SÁNDOR, festo

Celldömölkön Müvelódási Hazat avattak. Szalóky ezen kiállitott.-Ahol dolgozott a jaras falvaiban, azokat különmegcsodalta. Csodalta Cellt, annak ujraébredését, Ezekből alakult és formálódott ki e müvelódési-haz legelso, szép festészeti kiallitasa. 224.old

GAÁL DEZSŐNÉ: Egy hosszú, út fontos állomása Celldömölk 1972. aug. 18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 2. sz. Szombathely

SZALÓKY SANDOR, festő

A celldömölki Művelődési Házban felülvilagitott kiallitasi terem van. Első izben a Celldömölkről indult neves festőművész Szalóky Sandor kiallitasanak ad otthont e terem. 218.old

GAÁL DEZSŐNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festo

1972.aug.18-an adtak at Celldömölk uj művelődési Házat Az emeleten levő kiallitasi csarnokban Szalóky Sándor festőművész kiallitasa varta az érkezőket. 224.old

GÁAL ERZSÓNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festő

SZALÓKY SÁNDOR: Sághegy a Kissomlóról, akvarell.
fekete repr. 225.old

GAÁL ERZSÓNÁ: Egy honvédút fontos állomása Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festő

A Kemenesaljai Művelődési Központ felavatásanal a jaras és Celldömölk nagyközség politikai,állami és társadalmi vezetői nemes ügyet kívántak szolgalni és elinditani azzal,hogy e táj szülöttét,Szalóky Sándort kérték fel,hogy önálló kiallitasaval/ tisztelje meg és tegye gazdagga ezt a napot. 224.old

GAAL DEZSONE: Egy hosszú út fontos állomasa Celldomoék 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évi. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALOKY SANDOR, festo

Celldömölkön Müvelodési Hazat avattak. Szalóky kiallitot
Szalóky Sandor ma mar országos hirü személyiség, a magyar akvarell szerelmese és magasszintü képviseloje. Feladatát nagyszerüen oldotta meg. Lattuk izgalmat, ahogy témaihoz közelitett, ahogy megjeleniteni igyekezett azt, ami ma itt egycsokorban atnyujt. 2k4.old

GAÁL DEZSÓNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömök 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festő

Kiállítása Celldömölkön a Művelődési Ház megnyitásán.

SZALÓKY SÁNDOR, festő

Kiállitása Celldömölkön a Művelődési Ház megnyitásán. Egy szempont a táj szépségének a bemutatása volt, erre korunkban is nagy szükség van, hogy lássuk, értessük azt. A természet, környezet nagyobb becsülése, és védelme, és annak szükségességének megértése. 225.old

GÁAL BEZSŐNÉ: Egy honsmú út fontos állomása Celldömök 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festő

Kiállitása Celldömölkön a Müvelődési-Ház felavatásán. Müvein láthatjuk: a vönöcki. újmihályfai, jánoshazi, egyházashetyei, celldömölki, ségi házakat, utcarészleteket, régieket, ~~XXXXXXX~~ újakat, Ságot, a ~~xxxxxx~~ krater sziklait, a tudomány magasát, Eötvös-emlékmüvét. Kemenesalja csodás, szép vilagat, kis hazamk földjének egy darabjat. 226.old

GAÁL DEZSŐNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömöék 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.ávf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festő

Kiállitása Celldömölkön a Müvelődési-Ház felavatásán. Müvein be kellett mutatnia a táj szépségeit is. A müvész törekedett megfesteni ezt, ideállitani elémk. Megfestette a táj koronás diszét, a Sagot, a kratert, a szőlőket, a fakat és Kemenesalja virágait. 225.old

GAÁL DEZSŐNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömök 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festo

Celldömölkön Művelódési Házat avattak. Szalóky kiállitot Uj töltést kapott a munkahoz, amit elért, amit már a fővárosban, sok kiállitason, de külföldön is megcsodaltak. Mert itt az emlékek masként fetsenek. Ezért ne jönnének uj vallalassal, feléledéssel alo a szinek a "kéklo halmok" és "gyonyoru vidékek" lattan a képzomüvész ecsete alatt ha ilyen a hattér és, ha a szülofold szólitja vissza el került gyermekét. Erre a kiállitas ad valaszt. 224.old

GAAL DEZSONE: Egy hosszú út fontos állomása Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festő

Celldömölkön Művelődési házat avattak. Szalóky kiállításra hívtak. Ezttovább hevítette a művész erőfeszítése, belső leszitésü ihletése, ahogyan erre a kiállításra készült. A szülőföld szavat kapta, kérés és felszólitásként, "gyere közénk, tedd szebbé, magasztosabba ezt az ünnepet". Ez visszahozta őt gyermekkorának, akkori festegető kedvének tájaira, a Marcal kanyarulataihoz, a rakhoz, és az emberekhez. 224.old

GAÁL DEZSŐNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festo

Celldömölkön Művelődési Hazat avattak. Szalóky ezen kiállitott. Sikerült idéznie a történelmi levegőt, amely vállalkozásának legfőbb követelménye volt. Témaválasztásában vissza kellett adnia a történelmi háttér nagy és haladó hagyományait, melyek Berzsenyi, Petofi Kisfaludy Karoly, stb. az általuk bejart és lakott helyeket, melyek ezekhez kötődtek. 224.old

GAÁL DEZSŐNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SANDOR, festő

Kiállitásán idéznie kellett a táj történelmi levegőjét /Celldömölk/.Ide kellett hozni és emlékeztetni a látogatót,a ma emberét a maradék multra,a még fellelhető cselédlakásokra,a zsupfedelü,fehérre meszetl kis falusi ha házakra,a régi"rang"és izlés szerint elrendezett falusi portákra.A szinte skanzenszerüen elrendezett részleteket a régi faluból. 225.old

GAÁL DEZSŐNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festő

Kiállitása Celldömölkön, a Művelődési Ház felavatásán. Műveiben meg kellett értetnie, hogy a "Kékellő Halmok", "gyönyörű vidékek" csak úgy maradnak meg az ember hasznára, ha azt magáénak tudja, ahová szabad perceiben kimenekülhet, ahol a gépek zakatolásának hangja mellett észreveheti a fák susogását, a amdarak énekét, a patak csobogását. 225.old.

<u>GAÁL DEZSŐNÉ:</u> Egy hosszú út fontos állomása Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

<u>VASI SZEMLE,</u> XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festo

Celldömölkön Művelődési Ház avatas.Szalóky kiallitassal ide kellett ot hozni a szocilaizmus ujrateremtő erejében a korszak uj fogalmazasat,a taj,a települések gyorsuló valtozasaval,a történelem nagy fordulóját jelezve,amely több,mint negyedszazada uj arculatot adott y e vidéknek is.Ez az egyik mozzanat,amire Szalókynak e kiallitasaval vallalkoznia kellett. 225.old

GÁAL DEZSONÉ: Egy hosszu ut fontos allomasa Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII. 1973. 1.szam, Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festo

Kiállitása Celldömölkön a Müvelódési-Haz felavatasan.
Müvei tanitanak: a mélyebb szocialista hazaszeretetre,
mert realizmussa lattat,--Tanit az emberi élet ünnepi igé
nyére, a boldogsag keresésére, megtalalasara,-eeligazit
hogy tiszteletet adjunk a letünt korok, azon xxxxxxxxxx,
emlékeinek, akar targyaban, vagy emberi kapcsolatokban vil
lantja fel, ami haladó volt és hatasa ma is él. 226.old

GAÁL DEZSÓNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömölk
1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII. 1973. 2.szám, Szombathely

SZALÓKY SÁNDOR, festő

Kiállitása Celldömölkön a Müvelódési-Ház felavatasan. Egy feladata az volt,hogy emelje ki az embert. Remek érzéke,mesterségbeli tudása,müvészetének realizmusa ebben a legnagyobb.Képein a mozgást,magat a termelo,a mindent ujrateremtő,magasabb fokokra törekvő embert láttatja.Szó Szőlőkapast,a munkaba sietőt,a tizemelétes hazat emelo embert,a szocializmus emberét. 225.old

GAÁL DEZSÓNÉ: Egy hosszú út fontos állomása Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII. 197[illegible]. 2.szám, Szombathely

SZALÓKY SANDOR, festo

Celldömölkön 1972.aug.18-án nyilt megy a Kemenesaljai Müvelödési Központ. Nemes ügyet kivantak szolgalni,akkor amikor e taj szülöttéről,Szalóky Sandort kérték fel,hog önalló kiallitasaval tisztelje meg és tegye gazdagga e napot. 224.old

GAAL DEZSÖNE: Egy hosszú,út fontos állomasa Celldömölk 1972.aug.18. 217.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

Szalóky Sándor

a budapesti Mednyánszky teremben mutat-ja be akvarell műveit.

Nés nélkül: Three art exhibitions. Daily News, Budapest, 1973. július 13.

61

Szaloky Sándor

festőművész alkotásaiból kiallitás nyilt VI.2o-án a győri képcsarnokban. A Csobankán élő művész tájképei a magyar akvarellfestészet hagyományait tükrözik.

Magyar Hirlap 1974/169 8.old.

Szalóky Sándor, Pécs

Jún. 20-án kiállítása nyílt meg Győrött.

— : Hít

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 21.

Szalóky Sándor festő

Akvarellkiállítása Győrött
nyílik meg jún. 20-án.

—: Két kiállítás

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jún. 19.

Galóthy Sándor festőművész

akvarelljeinek kiállítása

a Medgyánszky teremben nyílik

július 17-én

Magyar Nemzet 1973 július 11

4. old.

Szalóky Sándor festőművész

Kiállítása julius 12-én
nyílik a Medvyánszky Tenemben

Magyar Nemzet 1973 julius 8
11. old.

Szalóky Sándor
festő

A Medgyaszay teremben lesz
Szalóky Sándor kiállítása július 12
és július 28 között

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet. 1973. július 46. oldal

Szalóky Sándor festőművész

A Munkácsy Mihály-dij III. fokozatával tüntették ki a művészt, mint a lap közli, "Dijak, kitüntetések - 1975" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 5.
XIX. évf. 14. sz. 2 lap.

Szalóky Sándor, festő

Kemenesaljai származású festőművész.
Kiállítása nyílt meg Celldömölkön.

—: Ma avatják fel a celldömölki új
városközpontot 4.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 18.

Szalóky Sándor festő
a Képcsarnok Vállalat debreceni
társlatát rendezi.

László Miklós: Galéria-gondok.

Magyarország, 1941. máj. 2.

Szalóky Sándor
textilterverő

„Napraforgók"
(repro)

Földes Anna: Mostan nincs mintákról álmodom...
Nők Lapja, 1968. nov - 47 szám

Szalóky Sándor

Bemutatott műve:

„Falu Gruziában" akvarell, 56 x 70.

Zala Tibor: XI. magyar képzőműcépeti kiállítás, Budapest, 1968.

101

Szalóky Sándor 1.

Mestere Kacziány Aladár volt. Természetimádatát tőle örökölte. Nem fest olajjal, akvarelleket csinál, elsősorban Csobánkát festi. Vannak vízfestményei Esztergomról, Pomázról, Budakalászról, a párizsi Szajna-partról, bolgár és jugoszláv tájakról.

Tóth Ervin; Szalóky Sándor akvarelljei, Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 10.1.

Textiliákat is készit, itt alapformákra tömörit, lazább szerkezetiséggel. Itthon legutóbb a miskolci és a debreceni Képcsarnok-fiókokban, külföldön Bulgáriában, Jugoszláviában, Olaszországban, Norvégiában és Svédországban volt kiállitása.

Tóth Ervin; Szalóky Sándor akvarelljei; Migyüjtő, 1971. 4. sz. 10-11.1.

Szalóky Sándor

A szerző Csobánka festőjeként a Hortobágyot ábrázoló Káplár Miklóssal hozza összefüggésbe.

Tóth Ervin; Szalóky Sándor akvarelleji; Mügyüjtő, 1971.4. sz., 10.1.

Szalóky Sándor

Kőszeg, akvarell

Csobánkai házak, akvarell

Tél Csobánkán, akvarell

Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 10-11. l.

Szalóky Sándor

Tél falun/repro/

Alföld 1971/12 17.old.

Szalóky Sándor

Akvarell tájaiból önálló kiállítása volt 1953, 1955, 1959-ben Budapesten. 1965-ös Fényes Adolf terembeli bemutatóján szere-peltek dekoratis függönyei is.

Bartha László és Flach Antal: Miskolc, 1971. Miskolc 1971 641

Szalóky Sándor

A színek és formák megjelenítése természeti gyűjtésen alapul, a folthatás, a dekorativálás a plein-air látvány ornamentikává alakulásából adódik.

Bartha László és Flach Antal: Miskolc

1971. Miskolc, 1971 64 l

161

Balóky Sándor

Kollektív kiállításokon Európa szinte valamennyi fővárosában sikeresen mutatta be textilterveit, függönyeit.

Bartha László és Flach Antal: Miskolc 1971 Miskolc 1971. 64 l

16 l

1

Szalóky Sándor

„Festő", grafikus és textilterező, 1944-ben fejezte be tanulmányait az Iparművészeti Iskola esti fanfolyamán. Kiállításokon 1941 óta szerepel.

Bartha László és Flach Ajutal: Miskolc 1971, Miskolc 1971. 64 l

16 l

Szalóky Sándor

Kiállítása a debreceni Medgyessy Teremben

Szalóky Sándor, 1971.

Szalóky Sándor
festő

Csendéletei gombával, dinnyével, napraforgokkal, hócsögöklől integető virágokkal díszes.

Tóth Ervin: Szalóky Sándor akvarelljei és textiljei.
Művészet, 1971.november - 48.oldal

Szalóky Sándor
festő

Textilmüvészete külön fejezetben tartozik, Szalóky szereti a rusztikus az szőtt lenn és gyöngyvásznakat. Terveit a textúra módosítja.

Tóth Ervin: Szalóky Sándor akvarelljei és textiljei.
Müvészet, 1971.november - 48.oldal

Szalóky Sándor

festő

1921-ben született Nemesszalókon.
Mestere a főiskolán Kacziány Ma-
dár volt. 1971-ben volt kiállítása
Debrecenben.

Tóth Ervin: Szalóky Sándor akvarelljei és textiljei.
Művészet, 1971.november - 48.oldal

Szalóky Sándor
festő

1953-tól kiállító művész. Először
Pesten, majd Győrött, Pécsen, Nyír-
bátorban, Veszprémben, Miskolcon és
Debrecenben mutatja be műveit.

Tóth Ervin: Szalóky Sándor akvarelljei és textiljei.
Művészet, 1971.november - 48.oldal

Szalóky Sándor
festő

Képeinek témája a csobánlai, pomári, bajai, esztergomi és szentendrei hidak fakkal és emberekkel. Megfestette a bajai demapadot, halász csonakokat, hihótőket stb.

Tóth Ervin: Szalóky Sándor akvarelljei és textiljei.
Müvészet, 1971.november - 48.oldal

Szalóky Sándor
festő.

Vízfestményei egy-egy táj adottságától szövődnek, erekben sajátos dialektikusa van. Technikai megoldásban az akvarell régi útjain jár.

Tóth Ervin: Szalóky Sándor akvarelljei és textiljei. Műveszet, 1971. november – 48 oldal.

Szalóky Sándor
festő

„Csobánka" (repro)

D.J.: VII.Dél-alföldi Tárlat.
Művészet, 1971. november - 47.oldal

Szalóky Sándor

a hajdúnánási akvarellkiállításon szerepelt műveivel.

Tátte Ervin: Akvarellkiállítás Hajdúnánáson.

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen, 1942. jan. 6.

Szalóky Sándor

festőművész akvarelljeiből nyilt tárlat julius 12-én a Mednyánszky teremben.

Magyar hirlap 1973/189/6

Szalóky Sándor

festőművesz a Munkácsy dij III. fokozatát kapta 1975-ben.

Magyar Hirlap 1975 92/5

Szalóky Sándor festőművész

Felszabadulásunk 30. évfordulója alkalmával művészeti díjakat adtak át a Fészek Klubban: Munkácsy Mihály-díj III. fokozatát kapta a művész.

Magyar Nemzet, 1975. dec. 3.

Gyalóky Sándor festőművész
a kultuszállis miniszter 1945. ápr. 4.-e
alkalmából a művésznek a
Munkácsy Mihály-díj III. fokozatát
adományozza.

Szolnai Hírlap, 1945. ápr. 3.

Szalóky Sándor (festő)

1975-ben a Munkácsy-díj III. fokozatával tüntették ki.

Népszava, 1975. dec. 3. 103. évf. 283. sz. 4 p.

Szalóky Sándor, Jertő

Munkácsy M.-díj III. f.

–: Kiosztották az idei irodalmi és művészeti díjakat

6/D.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 3.

Szalóky Sándor, fest.

Munkácsy K.-díj III. f.

– : Művészeti díjasok 8.

EST I HIRLAP, Bp. 1975. ápr. 2.

Szalóky Sándor, festő

a II országos tájképfestészeti biennálé Magyar Tájak c. anyaga a Nemzeti Galériában látható. – Szerepel a művész csobánkai csendélete. (említve)

Losonci Miklós: Hazai tájak.
Pest Megyei Hírlap, 1977. febr. 8.

Szalóky Sándor festőművész
(1921 Nemesvalót –

Kiállítása a Zalaegerszegi Képcsarnokban
1976 III. 4 – 18.

– Katalógus a Könyvtárban –

Szalóky János, festő

Kortárs művésnek balatoni tárgyú alkotásaiból rendezték Alsóörsön kiállítást, melyen a művész műve is szerepelt.

Napló (Veszprém), 1977. júl. 9.

Gzalóky Károly, festő

A celldömölki kiállításon amatőr képtőmüvészek művei szerepelnek. Látható itt munkája, mely Ságot és szülőföldjét ábrázolja. (kinlitve)

Budai Rózsa: Mükedvelők a müélvezőknek
Vas Népe, 1977. júl. 9.

dr. Szalontai Barnabás

Nyírbátorban stúdiát alakítottak ki a régi iskolából. Debrecenből akadt stúdióvezetésre vállalkozó, Bodó Károly festőművész és Szabó László grafikusművész személyében. — A nyírbátori múzeum igazgatója dr. Szalontai Barnabás, állami díjas.

Szőke Sándor: Nyírségi álmok képekben.
Magyar Hírlap, 1977. aug. 31.

Szalóky Sándor

Alkohás ain az okadó hó, a
párás fény höltöi kangula-
tokat, finom látomást sugall.
Vallomás a tiszta volt és egy-
szerű.

Pellionisz Valéria: Szalóky Sándor akvarellje,
Új Tükör, 1978. június 18 - 3. lap.

Szalóky Sándor

Egy Pest környéki falucskában találta meg végleges otthonát, vagy 30 éven át festette ott környékének, szülőhelyének képeit.

Pelliontz Valéria: Szalóky Sándor akvarelljei.
Új Tükör, 1978. június 18 - 3. lap.

Szalóky Sándor

A tragikus hirtelenséggel, tárlat ainak megnyitása előtt elhunyt Szalóky Sándornak is hedve telt az akvarellben.

Pellionesz Valéria: Szalóky Sándor akvarelljei
Új Tükör, 1978. június 18 - 3. lap.

Szalóky Sándor

Szalóky Sándor akvarell-
jeit bemutatja a Buda-
pesti Nemzetközi Terem-
ben.

Pellionisz Valéria: Szalóky Sándor akvarelljei.
Új Tükör, 1978. június 18 - 3. lap.

Szalóky Sándor

„Téli táj" (repro)

Pellionisz Valéria: Szalóky Sándor akvarellje, Új Tükör, 1978. június 18 - 3. lap.

Szalóky Sándor

Szalóky Sándort megbízták, hogy a Duna Intercontinental Hotel részére textilmunkákat készítsen.

—: Közéleti munkák.
Művészet, 1978. április 45. lap.

a kép alatt: CLISSA so vast
matien gewest, ist
Aprilis 1596 eingen
meil von venedigisc
inners landts vnnd auch s
gehörig. Gott gelob

Rm., mér. a vk. 2

140-95.

6883
T. 6447.—

balra az iránytüt jelezték és közé-
eg kétfejü sasos czimerpaizszsal, a
látképben feltüntetett CASTELLVM CLISSAE-
keretben:

rcarum in Dalmatia propugna-
ochis Christianis auspicys Ru-
Aug. deditione receptum. Anno
tio mensis Aprilis. IIII Distat a ma-
ssuum milia totidem a Spalato
e.
IIII CLARISS.
tio Augustae Vindelicorum
cum assessori
Dominicus Custodis.

Szalónak vára

(Schlaining)

l.

Thirfelsödemántul

250, 251,

252. l.

Keppel és

alaprajzzal

Szalónak való

Dörre Tivadar eredeti
felvétele

Repr.

Szabó Károly: Kun
László. 1272–1290.
M. Tört. Élet. Bp.
1886. 29. l.

4. A templom bels

1. A főkapun belépve azxxxxxx
meredek csucsivvel boltozott átjá
ronyaljába vezet. Mindhárom tér a
szokásos rendszerét követve telj
ugy hogy ezeknek mintegy az első,
szakaszának tekinthető.

Mivel az előcsarnokból a főhaj
törő felső részét a belépő szeme
te magától is a templom szivére,
a mögötte lévő Szent György képre
mán stilusu főoltár szentségháza
ezzel megakadályozza, hogy a fest
zépkori oltár asztalán ugyanis ne
a falra festett Szent György, tehá
gész templom uralkodó ábrázolása

Amint a nyugati kapu a világia
a két toronyalja is a felettük l
elsősorban a patrónus-család és e

Mind a három tér igen jó állap

* A templom helyreállítása követett

Szalonaki vár

Könyöki

374, 375. l. 400, 401. l.
402, 403. l. 474, 475. l. 488,
489. l.

1405.

Alonso Cano

~~Alumno~~ tanítványa:

A mester sz. Granadaban 1601-ben. + 1667-

Hármas szárny

Középütt ~~Má~~
rül lívő apostolok kö
térdére ereszkedett és a
az angyalóktól vitt M
kinek feje fölött nyilt
Madonna-kék palástját fog
a lábak támasza. Má
épen úgy, mint az apo
vázossal és kalváriáva
hájó halad és a parton
uszó elé. Az oldal-sza
és ~~ka~~ csatos könyvvel
zel és könyvvel van á
mentűi pilasterein
fölül „S. FRANCISCVS" á
CHINÉ-, az ~~S. ANNA~~
ékesített predella felet
CISCVS. IACOBBI. ASS

Szalónaki vár

Paumkircher András*
emléke 1450.

Repr.
Magyarmüvelődtört
II. 219. l. 652. l.

* a vár helyreállítása
volt

Kiválóan, szép
kőfaragvány

Szalónak vár Vasmegye

Könyöki 1884. 15 mm = 10 m

1) alapraje 15 mm 10 m

2) keleti oldal távlati kép

3) északi oldal és sürkörészlet 1526.

4) déli oldal távlati képe.

5) kandalló a vár ban 9 cm = 10 m

13.

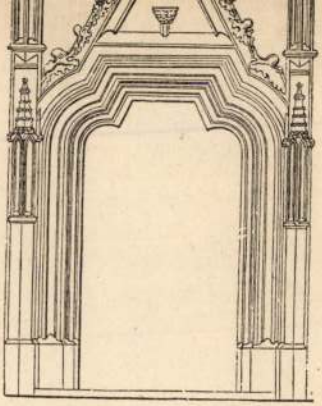

14.

Szalóky Isolt
fotás

Szalóky meghatalta azt az
megoldást, ahol Petőfi meg-
jelenítése új módon történik.

Németh Lajos: Szines vonalak ...
Nők Lapja, 1973. jan. 6 – 14 old.

Szabsky Zsolt
fotós

Illusztrációk

Nemeth Lajos: Szinesvonalak . . .
Nők Lapja, 1973. jan 6. — 14 oldal.

Szalóky Ísolt
fotós

A Petőfi Irodalmi Múzeumban
rendezte kiállítását, ahol nagy
méretű színes diaképeit, ellipti-
kus és hörhörös munkáját mu-
tatott be.

Németh Lajos: Színes vonalak . . .
Nők Lapja, 1973. jan. 6 – 14 old.

SZALÓKY Sándor festő

1921
† 1978

...O UMĚNÍ 9 / 29. 4. 1993

IVAN KA

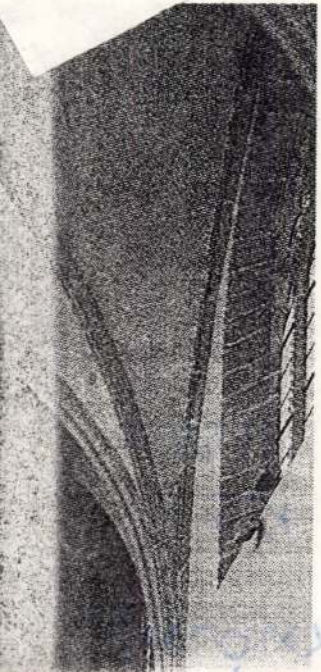

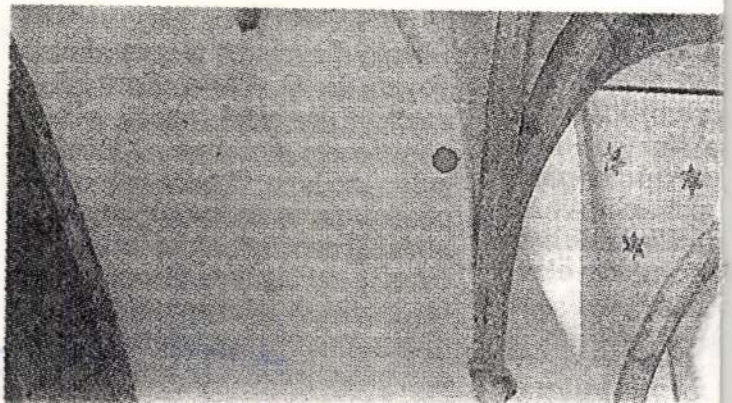

Szalónak vára

Varjú: Magyar várak

Szalónak

Szalónak vára

Varju: Magyar várak

Szalónak. A „Tekete udvar részl.

SZALÓNAK.

Alapjait a XIII. század közepén rakták le. Első tulajdonosai a Németújvárak voltak, a legerőszakosabb rablólovagok, akik állandóan harcban álltak nemcsak szomszédaikkal, hanem a királyi hatalommal is. Amikor ezek 1326 körül kihaltak, egy ideig a Kanizsaiaké, aztán kézről-kézre vándorol. A XV. század közepén egy német zsoldoslovag, Panskircher András kapta meg, aki sokat épített rajta. 1537 óta majd négy századon át a Batthyányaké ; nekik köszönhető, hogy a pompás régi vár napjainkig épségben maradt.

Szalónak jelentősége abban áll, hogy az átépítések dacára megőrizte középkori jellegét. Öregtornya (donjon) a XIII., örtornya a XV. századból való. Erős falain épített gyilokjáró tartja fenn a közlekedést a palotával. Három kapuját széles árkok és elmés védőművek oltalmazzák. Hosszú falsikátor (Zwinger) nehezíti meg ostrom esetén a bejutást. Egészben véve a középkornak tűzifegyverek kora előtt Szalónak bevehetetlen erőssége volt.

Szalónak keletkezése összefügg a Héder nemzetségbeli Németújváriak történetével. A nemzetség ősei Stíriából költöztek be s bár a későbbi időkben sok derék hazafi került ki ivadékaikból, de az az ág, amelyik a Németújvári néven ismeretes, gonoszul hálálta meg királyaink jótéteményeit és alig kétszázados élete alatt csak bajt és zavart okozott új hazájának. Példaképei a rablólovagok nak, árulás, hitszegés, rablás és erőszakoskodás volt a mindennapi kenyerük.

Amikor Szalónak neve 1270-ben először merül fel okleveles emlékeinkben, Németújvári Henrik bán épp galád hazaárulást követ el, mert félve V. István király jogos haragjától, Ottokár cseh királyhoz menekült s átadta neki összes várait, köztük Szalónakot is. A várakat azonban a magyar király már a rákövetkező évben fegyveres kézzel visszavette s Henrik megbántott ura életében nem léphette át az ország határát. Fia, Iván, Albrecht osztrák herceggel került szembe s ez 1289-ben sok más dőzésre, hogy katonáival együtt idején *elzsökött a várból*. A török neve vonult be másnap az üresen hagy erősségbe, nem is sejtve, hogy hasol talán még csúfosabb módon fog be eltávozni. Mert ők meg annak a *hí* szöktek ki a várból 1592-ben, h Teuffenbach és Pálffy visszafoglal Füleket.

Időközben Lossonczy Anna első urá halála után Forgách Zsigmondhoz m nőül 1595-ben pedig elhúnyt. Máso férje még abban az évben megváltot a kincstártól a magbanszakadt Loss czyak birtokait, köztük Somoskót 1601-ben pedig megszerezte rá és a hoz tartozó *ötvenkét helységre* a donáci A vár kijavítására az országgyűlés tö ízben adott segítséget s őrséget is rend tek bele. De a török többénem ostromolt

Rákóczi Ferenc fejedelem támadá idején a környék nemes családai érték ingóikkal Somoskőbe menekültek. őrség azonban kicsi volt ; másrészt tal a fejedelem iránti rokonszenv is köz játszott s így Rákóczi hadai véront nélkül elfoglalták.

Amikor a felkelés szomorú véget é Somoskőt gróf Forgách Simon hűtlens címén elkobozták. A várat robbantás pusztították el ; a birtokokat egy ide Ráday Pál bírta zálogban, aztán a bá Péterffy-család szerezte meg.

A várat többé senki sem újította m s az lassan de biztosan megy az enyv a vegzetes esküvő. Amint Rákóczi Fer később feljegyezte : „édesanyja fé személyében kígyót fogadott magához

Ez összeköttetés szomorú követk ményei közé tartozott, hogy egy Rákóczi várak között Makovicába bevonultak a német hadak. Akkor benne voltak, amikor évekkel kés II. Rákóczi Ferenc házassága után (16 néhányszor a zborói kastélyban tart kodott ifjú feleségével együtt. S amil a fejedelem felkelése kapcsán a csász katonaságnak ki kellett vonulni a v ból, *a gyönyörű várat légberöpített*

Makovica ezzel be is fejezte törté tét. Azóta egyre omladozó, puszt rom. Egyike a dicső mult szom kisértetének, aminő ebben a szeg házában olyan sok akad. A zborói kast életét még jó kétszázaddal hosszab mérte ki a kérlelhetetlen sors.

Zboró a testvérek osztozásánál Rákó Juliannának, gróf Aspremont Reckh Ferdinánd Gobert hitvesének jutott. éltek a nyilvános szerepléstől viss jezsuitákat telepített s Zborón, a kastély tövében, hogy soktagú udvari népével ne kelljen a faluba járni misére. Ő és fia, I. Ferenc a kastélyt is megnagyobbították ; az eredetileg egyetlen nagy tömör hasábalakú, két saroktoronnyal ellátott épülethez majdnem ugyanakkora szárnyat toldottak s ezt zárt folyosóval csatolták az udvari templomhoz. 1660-ban épültek a valóban fejedelmi istállók.

A templom még nem volt befejezve, amikor a fejedelemasszony széküldte a meghívókat fiának Zrínyi Ilonával leendő egybekelésére „zborói kastélyunkban, Makovica vára alatt". Tíz év mulva a korán elhunyt egyetlen fiú temetésére invitálta ugyanide a rokonokat és ismerőseket. Mivel a fejedelem elhúnyta (1676 július 8) és temetése (1676 augusztus 18) közt több mint egy év telt el, a közbeeső idő alatt leólmozott koporsója a vár egyik hűvös boltjában pihent. Az udvari templom ablakaira ebből a szomorú alkalomból rakták fel a kristályüvegeket, hogy a ravatal gyertyáit a légvonat el ne oltsa.

A két özvegy s a két árva, Julianka és Ferenc a temetés után leginkább Munkács biztos falai közt tartózkodtak. A kastély sokszor üresen maradt, de a vár nem ; ott őrség tanyázott s minden készen állott egy esetleges támadás visszaverésére. Még arra is volt gond, hogy a vár kivülről takaros legyen, a falakat sgrafito-díszel látták el (vagy csak javították a régit?) amikor az operjesi mester bekarcolta nevét is a vár egy vakolatba : *Andreas Kuntz*, 1679. Lehet azonban, hogy a falak díszbeöltöztetésének különös oka volt. Ez a látum ugyanis pontosan összeesik azzal, amikor Zrínyi Ilonát először látogatta meg a nálánál jóval ifjabb „kuruc király", a dalias Thököly Imre. A két nevezetes szerelmi esemény „a magyarság régen egymásnak szánta". A következő évben elhúnyt Báthory Zsófia. Ezzel elhárult az özvegy s a szabadsághős képében betűrő kalandor összekelésének akadálya. 1682 január 15-én megtörtént a végzetes eskövő. Amint Rákóczi Ferenc később feljegyezte : „édesanyja férje személyében kígyót fogadott magához".

Ez összeköttetés szomorú következményei közé tartozott, hogy egyéb Rákóczi várak között Makovicába is bevonultak a német hadak. Akkor is benne voltak, amikor évekkel később

dőzésre, hogy katonáival együtt éj idején *elzsökött a várból*. A török nevetve vonult be másnap az üresen hagyott erősségbe, nem is sejtve, hogy hasonló, talán még csúfosabb módon fog belőle eltávozni. Mert ők meg annak a *hírére* szöktek ki a várból 1592-ben, hogy Teuffenbach és Pálffy visszafoglalták Füleket.

Időközben Lossonczy Anna első urának halála után Forgách Zsigmondhoz ment nőül 1595-ben pedig elhúnyt. Második férje még abban az évben megváltotta a kincstártól a magbanszakadt Lossonczyak birtokait, köztük Somoskőt is, 1601-ben pedig megszerezte rá és a hozzá tartozó *ötvenkét helységre* a donációt. A vár kijavítására az országgyűlés több ízben adott segítséget s őrséget is rendeltek bele. De a török többénem ostromolta.

Rákóczi Ferenc fejedelem támadása idején a környélc nemes családai értékes ingóikkal Somoskőbe menekültek. Az őrség azonban kicsi volt ; másrészt talán a fejedelem iránti rokonszenv is közrejátszott s így Rákóczi hadai véretlen nélkül elfoglalták.

Amikor a felkelés szomorú véget ért, Somoskőt gróf Forgách Simon hűtlensége címén elkobozták. A várat robbantással pusztították el ; a birtokokat egy ideig Ráday Pál bírta zálogban, aztán a báró Péterffy-család szerezte meg.

A várat többé senki sem újította meg s az lassan de biztosan megy az enyészet felé.

SZALÓNAK.

Alapjait a XIII. század közepén rakták le. Első tulajdonosai a Németújvárak voltak, a legerőszakosabb rablólovagok, akik állandóan harcban álltak nemcsak szomszédaikkal, hanem a királyi hatalommal is. Amikor ezek 1326 körül kihaltak, egy ideig a Kanizsaiaké, aztán kézről-kézre vándorol. A XV. század közepén egy német zsoldoslovag, Panskircher András kapta meg, aki sokat épített rajta. 1537 óta majd négy századon át a Batthyányaké ; nekik köszönhető, hogy a pompás régi vár napjainkig épségben maradt.

Szalónak jelentősége abban áll, hogy az átépítések dacára megőrizte középkori jellegét. Öregtornya (donjon) a XIII., örtornya a XV. századból való. Erős falain épített gyilokjáró tartja fenn a közlekedést a palotával. Három kapuját széles árkok és elmés védőművek oltalmazzák. Hosszú falsikátor (Zwinger) nehezíti

Alapjait a XIII. század közepén rakták le. Első tulajdonosai a Németújvárak voltak, a legerőszakosabb rablólovagok, akik állandóan harcban álltak nemcsak szomszédaikkal, hanem a királyi hatalommal is. Amikor ezek 1326 körül kihaltak, egy ideig a Kanizsaiaké, aztán kézről-kézre vándorol. A XV. század közepén egy német zsoldoslovag, Panskircher András kapta meg, aki sokat épített rajta. 1537 óta majd négy századon át a Batthyányaké ; nekik köszönhető, hogy a pompás régi vár napjainkig épségben maradt.

Szalónak jelentősége abban áll, hogy az átépítések dacára megőrizte középkori jellegét. Öregtornya (donjon) a XIII., örtornya a XV. századból való. Erős falain épített gyilokjáró tartja fenn a közlekedést a palotával. Három kapuját széles árkok és elmés védőművek oltalmazzák. Hosszú falsikátor (Zwinger) nehezíti meg ostrom esetén a bejutást. Egészben véve a középkornak tűzifegyverek kora előtt Szalónak bevehetetlen erőssége volt.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
15h/1932.

Szatmak vára

Vaju = Magyar
varak c.
Könyvéből:

Olajtranszformátorok hűtőberendezései. A természetes és mesterséges hűtőkészülékek ismertetése. (SZ XI. évf. 519. o.)

Dr. F. Berger: Villamos árammal fűtött uszodák. A vizet melegítő és tisztító berendezések leírása. (SZ XI. évf. 528. o.)

Tág határok közt változtatható fordulatszámú váltakozó áramú kommutátoros motor. (Eng 132. köt. 559. o.)

Villamos gépek hűtésére szolgáló szellőzőkészülékek. Lapátos kerekek a forgó részre szerelve. (Eng. 132. köt. 559. o.)

Szállítható higanygőzátalakító-állomások. Vagónra szerelt teljes állomások. Ezek a berendezések azt a célt szolgálják, hogy időszerű (ünnep, vasárnap) fokozott vasuti forgalom esetén a meglevő állomás teljesítményét kiegészítsék. A Canadában és Olaszországban végzett próbálkozások jó eredménnyel jártak. (Eng. 132. köt. 622. o.)

Gyárüzemek, telepek és energiaátvitel.

Haidegger E.: Európa egységes energiaellátása. Szerző ismerteti azokat a terveket, amelyeket külföldi szerzők Európa egységes energiaellátására kidolgoztak. Kiemeli a tervek keresztülvitelének fontosságát és különösen a jelen viszonyok közötti szükségességét. (Kf VI. évf. 10. sz.)

Fr. Schraeder: A csúcskiegyenlítés problémája Németország erőgazdálkodása szempontjából. (ETZ 52. évf. 1924. és 1328. o.)

Nagyfeszültségű egyenáramú erőátvitel. (ETZ 52. évf. 1304. o.).

Dr. Ing. W. Zimmermann: Elosztóáramkörök kihasználása és védelme. (ETZ 52. évf. 1379. o.)

L. Musil Dr. Ing.: A Kilowatthegy elemzése energiatárolási feladatok vizsgálatának céljaira. (ETZ 52. évf. 1416. o.)

R. Weber: Erőátviteli elemek helyes megtervezése a készülékek készítésénél a surlódás figyelembevételével. Gyakran előfordul, hogy a szerszámgépeken és egyéb készülékeken a váltó karok működtetésére szolgáló elemek egymáson elcsúszni kénytelenek. Ilyen elemek kiképzésénél nem elegendő az egymást elcsúsztató felületek hajlásszögét érzék szerint felvenni. Beszorulások és törések elkerülésére (ami még más balesetet is okozhat) szerző egyszerű számítási ill. szerkesztési eljárást ajánl, ami a záltala végzett kisérleteknél jól be is vált. (W VII. évf. 213. o.)

M. Gercke: Nagy Diesel-motorok a villamos energiagazdálkodás szolgálatában. A költséges nagy erőművek és az országos hálózatok lehetőleg állandó terhelést igényelnek s ezért a csúcsteljesítmények fedezésére kiválóan alkalmasak a fogyasztóhely közelében épített Diesel-telepek. Ezeket az iparvidékeken előnyösen lehet a gáz- és nagyolvasztóüzemek melléktermékeivel hajtani. (MGHH 1931. 5. sz. 101. o.)

R. Mustermann: Városok villamos energiaellátása többszörösen összecsatolt háromfázisú szekundérhálózattal és csomóponti kapcsolókkal. A hálózat többszörös összecsatolása lehetővé teszi, hogy a fogyasztórendszerben valamely tápláló főkábel kiiktatása esetén se legyen üzemzavar. A csomópontok bekapcsolásánál fellépő viszonyok vizsgálata. Megfelelő kapcsoló szerkezete. Energiavisszaáramlás megakadályozása. (SZ 11. köt. 433. és 498. o.)

O. Gasser: Erősáramú kábelek földbe-ágyazásának módjai és terhelési lehetőségei. Különféle ágyazású kábelek melegedése. 7 ágyazási módot ismertet és az üzemviszonyokat írja le. Az ágyazások védő hatása és gazdaságossága. (SZ 11. köt. 456. és 512. o. Utóbbi közlemény szerzője *A. Eule.)*

Dr. G. Margary: Snia Viscosa város önműködő vízműve. A kutak, víztorony és vezetékrendszer ismertetése. (Atti Mil. IX. évf. 286. o.)

A Monte Video-i állami villamos erőmű. A telep építése és berendezései. (Eng 132. köt. 599. o.)

Távirás, távbeszélés, rádió.

Dr. Tomits I.: Egyszerű vizsgálati eljárások távbeszélő áramkörökön. I. közl. (PMK V. évf. 225. o.)

Simonffy M.: A szombathelyi új helyközi távbeszélő központ. (MP V. évf. 841. o.)

Zakariás J.: A rádiókészülékek üzeménél előforduló hibák. (RAm VI. évf. 577. o.)

W. Runge: Amplitúdó- és frekvenciamodulált adóberendezések vizsgálata. (ETZ 52. évf. 1322. o.)

K. Heinrich: Villamos kapcsolóművektől származó rádióvételi zavarok csökkentésének egy módjáról. (ETZ 52. évf. 1358. o.)

W. Burstin: Az 1931 évi berlini német rádió- és fonográfkiállítás. (ETZ 52. évf. 1373. o.)

Automobil és aviatika.

A „W. M. 10. a." kétfedelü sport- és iskolarepülőgép. (Av. VII. évf. 306. o.)

Rotter L.: Mit láttam az 1931-i rhoni vitorlázó repülőversenyen? (Av. VII. évf. 308. old.)

v. Czapáry I.: A detroiti Wayne County repülőtér. (Av. VII. évf. 316. o.).

Tapasztalatok a Ganz-Jendrassik rendszerű automótorral. A Ganz-Jendrassik rendszerű gyorsforgású nyersolajmótort a Székesfővárosi Autobuszüzem egyik kocsijába szerelve az 100 km-enként csupán 25.9 kg nyersolajat fogyasztott, a másrendszerű Diesel-motor 34.3 kg nyersolaj- és az eddig használt benzinmótor 36.4 kg benzinfogyasztásával szemben. A mutatkozó előnyök nagyfokban indokolják az eme tipusú mótoroknak az autobuszokon való alkalmazását. (Ganz K. 1931 évi 9. sz.)

P. Langer és W. Thomé: Repülőgép-futószerkezet rúgóinak dinamikai vizsgálata. Légpárnás, folyadékrúgózású, acélrúgós és merev futószerkezetek különféle vizsgálata. A próbák leírása és a mérési eredmények. (ZVDI 75. köt. 1389. o.)

H. Reissner és M. Schiller: Az elfordítható szárnyú légcsavarokkal végzett kisérletek eredményeinek felhasználása. A gyakorlat céljaira összefoglalja az eddig végzett számos kisérlet eredményeit. (ZFM XXII. évf. 551. o.)

H. G. Küssner: Repülőgépszárnyak igénybevétele „böék"-ben. (Folyt.) (ZFM XXII. évf. 579. és 605. o.)

H. Ebert: Mérőagyak és alkalmazásuk próbarepülésnél. A csavart egy új szerkezetű agy közvetítésével erősítik a tengelyvégre, amelynek segélyével repülés közben mérhető a csavarra átvitt nyomaték. A készülékkel 1% pontosságot értek el. (ZFM XXII. évf. 615. o.)

C. J. Fry: Keletafrikai repülőút, Junkers „F 13" géppel és Junkers „L5" mótorral. Az esős évszakban végzett kisérleti repülőút nehézségei. (Junkers N. 1931-i évf. 3. sz.

Ju 52, az új nagy teherszállító repülőgép. (Junkers N. 1931-i évf. 3. sz.)

R. Mc. Kinnon Wood: Az angol királyi aerodinamikai intézet új légcsatornája. A berendezések és kisérletek ismertetése. (Eng 132. köt. 563. o.)

Közgazdaság, közigazgatás, racionalizálás.

Martos V.: Munkanélküliség vagy munka. Bár nálunk nincsen hivatalosan munkanélküli segély, ez mégis megvan szükségmunkák formájában. Szerző szerint ezen előirányzott összegeket sokkal gyümölcsözőbben használhatnák fel programmszerűen végzett produktív közmunkákra, amelyek ha nem is jelentenék a befektetett tőke jó jövedelmezőségét, az egyébként elveszö összegeken olyan művek volnának létesíthetők, amelyek meghozzák a gyümölcsüket. (Kf VI. évf. 10. sz.)

R. Lehmann: Szerkesztő mérnök és a gazdaságos munkavégzés. Gépcsoportok egységeinek illesztőelemeit miképen kell megtervezni, hogy az összeépítésnél utólagos munkákra ne legyen szükség. (Mbau 10. köt. 643. o.)

E. Eichwald: Munkaelőkészítés a tervezésnél a szerkezeti anyag kiválasztása céljából. (Mbau 10 .köt. 648. o.)

E. Steinitz: Erő- és munkagépek kenőszerkezetének kiválasztása. Takarékoskodás a kenőanyaggal, a szerző tapasztalatai alapján. Példák a központi kenőberendezések költségeire. Különféle korszerű kenőberendezések és azok alkalmazása. (Mbau 10. köt. 657. o.)

és alkalmazása. Villamos főzőüstök, csőkemencék és egyéb fűtőkészülékek hőmérsékletének szabályozása a készülék segélyével. (SZ 11. évf. 472. o.)

A. v. Engel: Elektrodinamikus lengető készülék szabadvezetéki kábelek vizsgálatára. Szabadvezetéki kábelek, különösen a vastagabbak (2—4 cm Ø) széllökések folytán lengésbe jönnek és törnek. A kábelek lengőszilárdságának meghatározására szolgáló berendezés és az ezzel végzett kisérletek. (SZ 11. évf. 489. o.)

Magasépítés és építőművészet.

Az Országos Társadalombiztositó Intézet székháza. (TF IV. évf. 175. o.)

Weichinger K.: A debreceni városháza. Egy tervpályázat és annak tanulságai. (TF IV. évf. 183. o.)

W. M. Dudok: Városház Hilversumban. (TF IV. évf. 247. o.)

Dr. A. Günther: A VDE-ház. (ETZ 52. évf. 1293. o.)

Dr. L. Santarella: A vasbetontechnika fejlődése. A vasbetonszerkezetek az építőipar minden terén óriási mértékben előretörtek. A további fejlődés a vasalási rendszer tökéletesítése és a beton tömörítése terén várható. (Atti Mil. IX. évf. 294. o.)

Philippot: Az újonnan felépitett Trouville — Deauville-i pályaudvar épülete. Jellegzetesen simul a fürdő karakteréhez. (LTT VII. évf. 11. sz.)

Schumacher: Hamburg, Meerweinstrasse-i népiskola. Gyönyörű új példája a háromtraktusos iskolatípusnak. (WM 1931 évi 10. sz.)

Szalontai, Vécsei és Weinwurm pozsonyi építészek legújabb munkái. A trencsénteplici termálfürdő, a pozsonyi zsidótemető ceremóniaépülete, a zsolnai vágvölgyi földműves- és iparbank és a pozsonyi „Uránia" hangos filmszínház épületei képeinek gyüjteménye. (WM 1931. 10. sz.)

Iudtmann és Riss: A wieni városi tüdővészgyógyító kórház ismertetése. (WM 1931. 10. sz.)

Klein: Gazdaságos alaprajz és téralkotás lakások tervezésében. A cikk természetesen nem a magánlakásoknak, hanem bérlakásoknak közgazdasági tanulságait tárgyalja. (Wo 1931 10. sz.)

Rohleder: Városépitészeti fejlődéstörténet. Megállapításait az első ezer esztendő, a gótika, a renaissance és a XIX. század időcsoportjain keresztül keresi a szerző. (DBZ Beilage: Stadt und Siedlung. 65. évf. 17. sz.)

Mies van der Rohe: Haus Tugendhat. Brünn. Ultramodern — fém, üveg és csiszoltkő — luxuslakóház. Kellemes lakhatása erősen kétséges, mert maradék nélkül egy új firmalizmust szolgál. (DBM 1931. 11. sz.)

Bonatz és Scholler: A Stuttgart-i Zeppelinbau bemutatása. (MB 1931. 11. sz.)

Kozma: Egy fotografus lakóháza. Budapest. (MB. 1931. 11. sz.)

Oeschger: Landesbibliothek. Bern. Kitűnő példája a legmodernebb közkönyvtáraknak. (Werk 1931. 11. sz.)

Híd- és hajóépítés.

Kump J.: A komphajó. A hajó rendeltetésének és berendezésének ismertetése. Különös gondot fordít a szerző a hajó stabilitási viszonyainak a megvizsgálására és az esetleges labilitást eredményező lengések megszüntetését célzó berendezéseket ismerteti. (MMÉEK LXV. évf. 283. o.)

Fr. Herbst: Acéllemeztartós közuti hidak. Városépitési tanulmány. 50—70 m fesztávolságú nyílások áthidalásánál keresik a legalkalmasabb formát. Ez a szerző szerint a teljes lemeztartójú híd. (ZVDI 75. köt. 1415. o.)

Út-, vasútépítés és szállítóberendezések.

Pavláth J.: A világitógáz felhasználása közuti gépjáróművek motorainak hajtására. A *Párisi Gáztársaság* által végzett ezirányú kisérletek ismertetése. A gázt a próbakocsikon 211 kg/cm² nyomáson, 8 drb à 46 liter férőjű, újabban króm-nikkel acélból készített palackokban tárolják. A kisérletek eddigi eredményei biztatóak. (MMÉEK LXV. évf. 289. o.)

H. Kersting: Nagy szállitóberendezések a rajnai barnaszéntelepeken. A rajnai telepeken oly különfélék a helyi és termelési viszonyok, hogy a szállítóberendezéseket illetően egységes irányelv nem alakult ki. Ezért minden telepen más és más gazdaságossági szempontok voltak irányadók. Egyetlen a tűzmentes mozdony, amelynek alkalmazása általános. (ZVDI 75. köt. 1321. o.)

M. Bouchon: A Charenton-i vonal akkumulátoros sinautóbuszai. (VE III. évf. 88. o.)

C. Chalumeau: Az elektromos kocsik felhasználása a városgazdasági élet különféle feladataira. (VE V. évf. 26. o.)

R. Andries: Az akkumulátoros targoncák a Societé des Transports en Commun de la Région Parisienne műhelyeinek belsejében. (VE V. évf. 49. o.)

A. Lévy: Asnières házi szemetének elhordása és a villamos teherkocsik. A Paris melletti Asnières város a házi szemetek elhordására 12 villamos teherautót vásárolt, amelyek igen jó eredménnyel működnek. (VE V. évf. 36. o.)

Kalorikus- és hidrogépek.

Jánossy Fl.: A karter olajcseréinek fontossága. A gyakori olajcserének a motor élettartamára való hatása. (PMK V. évf. 237. o.)

W. Hahn: Gyorsjárású turbogépek. A megoldandó feladatok ismertetése. Az üzemviszonyok, valamint a lapátok felületén fellépő nyomások meghatározására igen jó eredménnyel alkalmazzák a repülőgépszárnyakra vonatkozó elméleteket. A végleges lapátformát és a kavitáció fellépésének határát modellkisérletekkel állapítja meg. Korróziós kisérletekkel a szerkezeti anyagok korrózió-sorozatát állítja össze. (ZVDI 75. köt. 1293. o.)

H. Bleibtreu: Vándorrostély vagy szénportüzelés. Bíráló összehasonlítás. A választás esetről-esetre pontos vizsgálattól függ. A szénportüzelés hatásfokát a rostélytüzelés is megközelíti s így az újabb berendezéseknél inkább a szénportüzelés olcsóbb volta biztosít számára előnyöket. (ZVDI 75. köt. 1360. o.)

G. H. Golbs: Igen sürü folyadékok továbbitásának uj módja. Lassú forgású lapátos kerék, amely az axiálisan bevezetett folyadékot radiális irányban eltolja. Ezáltal működésének elve az állandó működésű dugatytyúéhoz hasonló, a kerületen állandó anyagsűrítés, középen pedig ritkítás (szívás) van. Papírgyárak részére ez az új módszer igen értékes. (Z u P 11 évf. 625. o.)

F. Englert: Számadatok a Löffler-kazánról. Matematikai kifejezésekkel és diagrammokkal igazolja a Löffler-kazán gazdaságosságát s ezt egy gyakorlati példával is megvilágítja. (MGHH. 1931. 4. sz. 69. o.)

SKF rendszerü golyós turbina-harangcsapágy. (SKFZ 1931-i évf. 36. o.)

Villamosgépek.

Budapest — Hegyeshalom vasútvonal villamositása. I. rész. Részletes összehasonlítás az egyes villamosítási rendszerek között. Kimutatja, hogy a leggazdaságosabb az összes rendszerek közül a Kandó-féle. Kiemeli ennek különös előnyeit a hazai villamosításunk szempontjából és elméleti magyarázatát adja a fázisváltó működésének. (Ganz K. 1931 évi 9. sz.)

K. Kühn és R. Mayer: Gépszabályozási és párhuzamjáratási kisérletek Hirschfelde és Böhlen erőtelepeken. III. A kisérletek eredménye a gépek egyedülfutása esetén. (ETZ 52. évf. 1349. és 1382. o.)

J. Fletscher: Egyszerüsitett eljárás forgóáramú motorok fogainak és légrésének megfelelő ampermenetszám meghatározására. (ETZ 52. évf. 1355. o.)

W. Moritz: A Vereinigte Stahlwerke A. G. Leonard-kapcsolású hengerműve villamos hajtóművének biztonsági berendezései. (ETZ 52. évf. 1407. o.)

W. Kehse: Nagyfeszültségü nagy transzformátorok szigetelése. (ETZ 52. évf. 1417. o.)

Technika 1931. dec. (10.2)

határ gyakorlati jelentősége. A melegkezelés hatása. Csiszolt próbapálcák előállítási módjának befolyása a hajlító-lengőszilárdságra. (Mbau. 10. köt. 637. o.)

B. Fetzer: Kemény-acélok az üzemben. Különféle gyorsesztergaacélokkal elért eredmények ismertetése. (W. 7. évf. 217. o.)

K. H. Siebecke: Peremkihajlás elkerülése. Lukasztógépek alakmásainak vágó élét helyesen kell megköszörülni, különben a lukasztott lemezen a tompa lukasztott él helyett feltüremlett éles perem keletkezik. Gyakorlati tanácsadás. (W. 7. évf. 225. o.)

H. Witte: Fejlődés az öntöttvas és öntött acél hegesztése és vágása terén. (MGHH. 1931. 3. sz. 58. o.)

Th. Klingenstein: Az öntöttvas összetételének és szövetszerkezetének befolyása az anyag kopására. Újabb vizsgálatok. Az álló és mozgó géprészek keménységének különbözősége a nemes szürke öntvény kopására nagy befolyással van. Ötvözetek viselkedése. (MGHH. 1931. 4. sz. 80. o.)

A. Jünger: További tapasztalatok az anyagok tartós szilárdságának vizsgálatánál a MAN-féle hajlítórezgéseket keltő próbagéppel. A vizsgálatok azt igazolták, hogy oly géprészekhez, amelyek huzamos váltakozó igénybevételt szenvednek, a legcélszerűbb 50—70 kg szilárdságú szénacél anyagot használni, mert ezek felületi finomsága kevés befolyással bír a szilárdságra. Ezzel szemben keményebb ötvözött acéloknál a felületi megmunkálás lényeges szerepet játszik s ha erre nem fordítunk kellő gondot, szilárdságuk az előbbi acélokénál kisebb lesz. (MGHH. 1931. 3. sz. 45. o.)

W. Schilken: A különböző megmunkálási módok hatása az ö. v. felületi rétegének szövetszerkezetére. Meghatározza azokat a megmunkálási eljárásokat, amelyek legkevésbbé ártalmasak a szövetszerkezetre. Ezzel kapcsolatban a megengedhető vágási sebességet, forgácsvastagságot is meghatározza. A Widia-acéllal elérhető jó eredményeket ismerteti. (MGHH. 1931. 4. sz. 92. o.)

F. Merkel: A fa mint szerkezeti anyag. — A fa szárítása. A fa mesterséges szárítása. A szárítás szabályozása annak érdekében, hogy megbízható, azonos szilárdsági tulajdonságú anyagot nyerjünk. (MGHH. 1931. 5. sz. 119. o.)

W. Brenscheidt: Lágy acél szemcseszerkezetének változása izzításnál. Oxidáló gázokban való hevítésnél a széleken az ott uralkodó feszültségek nagyságának megfelelően nagyobb szemcsék képződnek. Ez a jelenség alkalmas arra, hogy az anyagban fellépő feszültségek nagyságára következtessünk. (MGHH. 1931. 6. sz. 123. o.)

C. Müller: Grafikus eljárás párhuzamos tartók rúdfeszültségeinek gyors meghatározására. A problémát egy konkrét példa kidolgozásával világítja meg. 15 m fesztávolságú daruhíd két 1.3 m magas főtartójának rúderőit határozza meg. (Mk-Bt. 64. évf. 216. o.)

Gördülőcsapágy-illesztések a nemzetközi illesztésrendszer „ISA III." keretében. A nemzetközi toleranciarendszer összeállítására az 1928 októberében Prágában tartott nemzetközi szabványosító konferencián bizottság alakult. Ez azóta ki is dolgozta a rendszerre vonatkozó javaslatát, amit a bizottság tagjai több ülés keretében megvitattak és a legközelebbi nemzetközi szabványosító konferencia elé terjesztenek. A javaslatot valószínűleg el is fogják fogadni. Jelen közlemény a svéd bizottsági tagnak a gördülőcsapágy-illesztések szabványosítására vonatkozó javaslatát ismerteti. (SKFZ. 1931-i évf. 26. o.)

J. E. Newson: Nagyszilárdságú bronz törése. Szerző az utóbbi években ismételten előfordult törési esetekkel foglalkozva a törés okát az anyag megmunkálási módjában (hengerlés) látja, amit kísérleti úton be is igazol. (Eng. 132. köt. 508. o.)

Pochodrabsky, Volley és Thompson: Turbinatengelyek és tárcsák rezgéseinek kísérleti meghatározása. A kísérleti berendezések és a kísérleti eredmények ismertetése. (Eng. 132. köt. 541. o.)

Fizika, elektrotechnika.

F. Punga: Bruchloch tekercseléssel bíró háromfázisú generátorok horony-harmonikusai. (ETZ 52. évf. 1301. és 1325. o.)

E. O. Seitz: Kis vakuumkapcsolók kikapcsolásánál fellépő túlfeszültségek. (ETZ 52. évf. 1305. o.).

A. Kammerer: Az induktív vonalvisszahatás stationär és nem stationär viszonyai. (ETZ 52. évf. 1333. és 1359. o.)

W. Zebrowsky: Gummimentes préselt szigetelőanyagok viselkedése nedvesség tartós behatása alatt. (ETZ 52. évf. 1353. o.)

Edison. (ETZ 52. évf. 1401. o.).

H. Vogt: A hangot adó kondenzátor. (ETZ 52. évf. 1403. o.)

F. Koppelmann: Az abszorbeált levegő viselkedése folyékony szigetelőanyagokban történő átütés alatt. (ETZ 52. évf. 1413. o.)

Garre: Adalék ólomkábelek korróziójának kérdéséhez. (ETZ 52. évf. 1418. o.)

K. Holzhausen: Néhány szó a relativitás elméletéről. Az elmélet 25 éves fennállása emlékére. A szerző csak néhány példát közöl. A mozgó rúd hosszának megváltozása, a tömeg, az órajárás stb. változása. Ezzel is bebizonyítja az olvasónak, hogy az elmélet mennyire belevág ezelőtti fizikai ismereteink lényegébe. (Mk-Bt 64. évf. 214. o.)

T. Hard: Állandó áramerősség állandó feszültség helyett a váltakozó áramú vágányvezetékek transzformátorában. A vasuti jelző- és állítóberendezések üzembiztonságának fokozására szolgáló új megoldás. (ErR. 1931-i évf. 157. o.)

G. Swedenborg: Végeiken földelt parallel vezetékek kölcsönös indukciójának vizsgálata. Az Ericsson koncern kutató intézetének közleménye. A távbeszélővezetékeken előfordult s eddig meg nem oldott indukció-jelenségek (2—3000 Volt) arra késztették a szakköröket, hogy ennek kivizsgálására mélyreható kísérleteket végezzenek. A próbák leírása és az eredmények ismertetése. (ErR 1931-i évf. 189. o.)

J. Small: Hőátadási viszonyok a csőfal és rá merőlegesen áramló folyadék között. A vizsgálati berendezések és eredmények ismertetése. (Eng 132. köt. 569. o.)

Geodézia.

Oltay K.:A budapesti új városmérés trigonometriai és szintezési hálózatáról. (MMÉEK LXV. köt. 295. o.)

Tamás Z.: Háromszögelések számítása számológépekkel. (GK VII. évf. 174. o.)

Hazay I.: Alsóbbrendű háromszögelési pontok számítása. (GK VII. évf. 185. o.)

Oltay K.: A Magyar Geodéziai Intézet működése megalakulásától 1930-ig. (GK VII. évf. 195. o.)

Fürdős L.: A II. József-féle kataszteri földmérés Magyarországon. Régi iratok alapján a munkálatokat végző szerveket, a felmérés módját, a jövedelem megállapítását és lefolytatását ismerteti. (FE X. évf. 205. o.)

Mérőműszerek és készülékek.

A. Hermanni: Vezetékvédő önműködő kapcsoló. (ETZ 52. évf. 1323. o.)

F. Riegel: Hasznos mérőszerszám nyersanyagraktárak részére. Mérőkörzőhöz hasonló eszköz, amelynek szárain három mérőcsúcs van. A külső a körkeresztmetszetű rúd átmérőjét mutatja, ha a középső csúcsok a rúdból kivágható hatszegletes —, vagy a belső csúcsok a négyszegletes kulcsbőségre vannak beállítva. (Mk-Bt 64. évf. 218. o.)

Fr. Lösser: Áramló folyadékok tömegének mérése duzzasztó gyűrűkkel. Szerző kimutatja, hogy a számos kutatás ellenére még mindig nincs megbízható módszer arra, hogy áramló gázok mennyiségét minden körülmények között megmérhessük duzzasztógyűrűk segélyével. (MGHH 1931. 3. sz. 66. o.)

H. Friedrich: Kazánfüstgáz hőmérsékletének pontos mérése nivó-pirométerrel. A műszerrel 1—1.5% pontossággal mérhető a hőmérséklet. (MGHH 1931. 6. sz. 139. o.)

H. Adler: Az effektivértékek meghatározására szolgáló speciális planimeter. (ETZ 52. évf. 1387. o.)

Dr. W. Jubitz: A Protos-vákuumkapcsoló alkalmazása hőmérsékletszabályozásra. A kapcsoló szerkezete

FOLYÓIRATSZEMLE.

A Folyóiratszemle-rovatban feldolgozott folyóiratok címeinek rövidítései:

A és M	Autó és Mótorujság.
AK	Anyagvizsgálók Közlönye.
Auto	Autó.
Av	Aviatika.
AEGM	A. E. G. Mitteilungen.
Atti Mil	Atti del Sindicato provinciale fascista Ingegneri di Milano.
Bi	Der Bauingenieur.
BKL	Bányászati és Kohászati Lapok.
BW	Bauwelt.
BZ	Borsig Zeitung.
Bouw	Bouwbedrijf.
Ch R	Chemische Rundschau.
CAM	Compressed Air Magazine.
DBM	Der Baumeister.
DBt	Die Bautechnik.
DBZ	Deutsche Bauzeitung.
DW	Deutsche Wasserwirtschaft.
El	Elektrotechnika.
ÉJÉM	Építő ipar, építő művészet.
ÉSz	Építő ipari Szemle.
ETZ	Elektrotechnische Zeitschrift.
Eng	Engneering.
ErR	The L. M. Ericsson Rewiew.
FE	Föld és Ember.
FGI	Forschung auf dem Gebiete des Ingenieur-wesens.
Ganz K	Ganz Közlemények.
GK	Geodéziai Közlöny.
HK	Hydrologiai Közlöny.
Ind Ch	L'industria Chimica.
Junkers N.	Junkers Nachrichten.
Kf	Községfejlesztés.
KW	Krankenhauswesen.
LTT	La technique des Travaux.
MB	Moderne Bauformen.
MÉM	Magyar Építő Művészet.
MGHH	Mitteilungen aus den Forschungsanstalden G. H. H-Konzerns.
MKBT	Maschinenkonstructeur—Betriebstechnik.
MMÉEK	Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye.
Mk—Bt	Maschinenkonstrukteur Betriebstechnik.
MMÉEKHF	Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye havi füzetei.
MK	Műszaki közlöny.
MKSz	Magyar Katonai Szemle.
ML	Műszaki Lap.
MP	Magyar Pósta.
Műl	Művezetők Lapja.
MVK	Magyar Vasút és Közlekedés.
Mbau	Maschinenbau.
PMK	Magyar Pósta. Műszaki Közlemények.
RAm	Rádió Amatőr.
RO	Revue d'Optique.
SBZ	Schwezerische Bauzeitung.
SIPH	Sciences et industries photographiques.
SkFZ	Die Kugellager Zeitschrift.
SZ	Siemens Zeitschrift.
SHE	Stein Holz Eisen.
Sz Sz	Szegedi Szemle
TF	Tér és Forma.
TTK	Természettudományi Közlöny.
T i d L	Technik in der Landwirtschaft.
VÉ	Le véhicule électrique.
Vkk	Vasúti és közlekedési közlöny.
V L	Városok Lapja.
V Sz	Városi Szemle.
W	Das Werkzeug, az Mk-Bt (l. ott.) folyóirat állandó melléklete.
W u W	Wasserkraft und Wasserwirtschaft.
WM	Wasmuths Monatshefte.
Wo	Die Wohnung.
Ww	Die Wasserwirtschaft.
Werk	Das Werk.
ZFM	Zeitschrift für Flugtechnik.
ZVDI	Zeitschrift des Vereines Deutscher Ingenieure.
Z u P	Zellstoff und Papier.

Mechanika és mechanikai technológia.

A villamos ívhegesztés újabb térhódítása vasszerkezeteknél és a gépgyártásban. A Ganz-gyár által készített hegesztett szerkezetekből példákat sorol fel a hegesztés alkalmazása célszerűségének igazolására. (Ganz K. 1931 évi 9. sz.)

H. Blaise: Összetett csuklós hajtóművek. A ZVDI. 75.köt. 1223. oldalán közölt első fejezethez kiegészítésül ebben a II. fejezetben a szerző az összetett hajtóművek szintézisét tárgyalja. Gyakorlati példák az elméleti megoldások keresztülvitelére. Kettős forgattyú lengő és forgó mozgás megvalósítására. (ZVDI. 75. köt. 1303. o.)

A. Thun: Hornyolt szerkezeti darabok szilárdságának megnövelése belső feszültség keltésével. Kisérletekkel igazolja, hogy belső feszültség keltésével a tartós szilárdság megnövelhető. A jelenségnek igen tág a gyakorlati alkalmazási lehetősége. (ZVDI. 75. köt. 1328. o.)

W. Stoy: Kisérletek drótszegekkel mint fa-összekötő elemekkel. (ZVDI. 75. köt. 1337. o.)

S. Sandelowsky: Az Arcatom hegesztő eljárás. Ívfényhegesztés disszociált hidrogéngázban Langmuir eljárása szerint. Kiváló szilárdsági tulajdonságok. Az eljárás gazdaságossága. (ZVDI. 75. köt. 1362. o.)

E. Lehr: Anyagvizsgálat. Az 1931. szept. 6—12-én Zürichben megtartott első nemzetközi anyagvizsgáló kongresszus tanácskozásairól beszámoló közlemény. (ZVDI. 75. köt. 1401. o.)

Surlódás és kenés. V o l k tanulmányi főigazgató az év elején azt a javaslatot tette, hogy a „Maschinenbau" című folyóirat olyan közleménycsoportokat jelentessen meg, amelyek valamely technikai szakkérdést tárgyaljanak, és amelyek előadások és viták tárgyát képezhessék. A dolgozatokra a következő irányelveket tűzték ki: 1. Minden füzetben valamely tárgyról több szerző különböző szemszögből számol be. 2. A szerzők dolgozataikért minden tekintetben felelősek, de tartalmi kivonatok alapján a dolgozatok előzetesen összhangba hozandók. 3. A cikkek további kisérletezésre és tanulmányokra serkentsenek. Alapul szolgáljanak a fiatalabb egyleti tagok részére önálló munkák vagy hozzászólások kidolgozására. 4. Az ábrák vetítés céljára közvetlenül felhasználhatók legyenek (cellofan nyomatok, amelyek üveglapok közé helyezve közvetlenül vetíthetők. Darabja 0,25 RM.)

Az első ilyen dolgozatcsoport a fenti folyóirat nov. 5-i számában jelent meg és a surlódás és kenés kérdéseivel foglalkozik. Cikkek:

F. Gutke: A kenési és csapágyazási elméletek gyakorlati felhasználásának lehetősége. A nehézségek sok tekintetben abból a körülményből származnak, hogy a vizsgálatok különféle nagyságrendben végeztetnek s ezért a gyakorlatban sem használhatók fel mindig az eredmények. Azt ajánlja tehát, hogy az eziránytú kutatások helyeztessenek a jövőben egységes számítási és ellenőrzési bázisra. A még elvégzendő munkák összefoglalása. Irodalom.

Kunze: Csapágyfémek és viselkedésük üzem közben. Általános irányelvek a csapágyfémek kiválasztásánál. A csapágyfémek tulajdonságai és azok vizsgálata. A német birod. vasút kutatólaboratóriuma. Vasuti járművek csapágyainak vizsgálata. Irodalom.

C. Walther: A kenőanyagokkal szemben támasztott követelmények. Általános érvényű szabályok nincsenek és nem is lehetnek, csak irányelvek, amelyeket minden egyes esetben meg kell vizsgálni. Viszkozitás és hőmérsékleti karakterisztika. Használat közbeni elváltozások.

W. Herold: Különféle acélanyag váltakozó csavaró-feszültsége egyidejű statikus igénybevétel mellett. A csavaró-lengőszilárdság és annak kapcsolata a hajlító-lengő- és a statikus szilárdsági értékekkel. Csiszolt és hornyolt felületű próbapálcák. A váltakozó igénybevételi folyási

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 FEB 4

ÉLET ÉS IRODALOM

Szalontai Andrea
1021 12. éves

Szalontai Andrea (12 éves): Állatóvoda

tágulni
labda
s ütemén
sötétleni
fényleni
akban
szép
en.

hát Sorstársaim!

ritkulva
— halmozva
tovább.

n .... hosszú reménység ....

ón is a Pann
g
ob velünk.

KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

JÓZSEF ATTILA MŰVEI (Szépirodalmi)

MÓRICZ ZSIGMOND: ÁRVÁCSKA. Regény. (Szépirodalmi)

SARKADI IMRE: REGÉNYEK. (Magvető—Szépirodalmi)

GION NÁNDOR: A KÁRÓKATONÁK MÉG NEM JÖTTEK VISSZA. Regény. (Fórum, Újvidék)

HALLOTTÁK-E HÍRÉT? Pásztordalok, rabénekek, balladák. (Fórum, Újvidék)

Szalontai Andrea
(12 éves) -

Tükör, Bpest,
1978. máj. 21.

„Gyermeki álomképek"

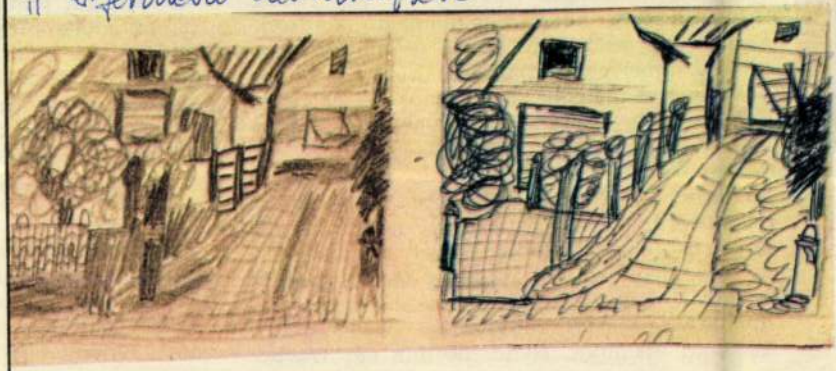

Szalontai Andrea (12 éves) vázlatai

Estefelé vettem néhány lepecsételt román bélyeget, különleges levélpapírt, egy üveg ragasztót és néhány más hamisító kelléket. Renée-nek szerettem volna összehozni egy levelet, amelyet Romániából küldtem volna neki, s amelyet majd másnap reggel belecsúsztatok a postába a házmesterné tudta nélkül. Még aznap este, a vendéglőből távozván, ahol a Szeretsen még mindig nem bukkant fel, munkához láttam. Olyan levelet szerettem volna írni, amely nem kelti fel ugyan a feleség féltékenységét, de poharazgató estékről számol be, meg vaskos tréfálkozásról, kedves közönségessége azonban a távollevőre nézve kedvezőtlen összehasonlításra ad alkalmat. Hadd idézzem egy részletét:

„Éjfélre mindannyian betintáztunk egy kicsit. Brown papa mindenáron harangot akart rajzolni a töltőtollával egy kövér és le-

rította, közben ped
ta. Olyasmi történt
Ez az előre megfo
feldühített, boldogt
gomban, féltékeny
gudtam a méltatla
a vállát, úgy szorí
és megtört hangon

— Renée, Renée

Félreértett. A lif
a lépcsőfordulóra, l
taját. Habozott, ne
ni, hogy az én em
végre rádöbbent,
dult, hátrált egy lé

— Valaki meglá
menjen be gyorsar

Ez hatott. A laká
rosszul láttam a
fénynek háttal áll
hattam volna rajt
sugárzást, és akk
magam, vagy még
gadóan hanyag m
lapját és tette a t
üvöltöttem. Karját
jét a vállamra ha
után azt mondta:
megállni, hogy fel
tenyerem, fel szer
lassan mégis enge
nyek követelmény
tottam magamhoz
tudhatott be, pers
szánalmas, gondo
bíztam benne. Tis
körül. Ha megcsa
sem bírtam a lelk
első jöttment fic
összesen egy órát
kába csimpaszkod
vezi.

Végül is tenni
radhattunk örökre
mal vontam a tár

— Milyen kellen

Nyersen válaszol
marosan elpárolgot

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 AUG 31
Keletmagyarország

Szalontai Barnában

1021

Szalontai Barnabás: Portré (szénrajz).
(Elek Emil felvétele)

szé
mir
vill
gek
gye
sal,
lesz
viss
oszt[illegible] iskolában összegyűjtögetett tudás nem volt elegendő.

Értük, esélyeikért kezdett harcba hat évvel ezelőtt a községi tanács elnöke, *Dankó József*. Most már biztosan tiltakozna, ha dicsérnék, s az is igaz, hogy egyedül nem lett volna képes ekkora szervező és irányító munkára, ám az is igaz, hogy az ötlet megszületésétől kezdve az átadásig mindennel hozzá szaladtak, mint az épülő intézmény mindeneséhez.

*

Hat éve, amikor Dankó József először érdeklődött egy leendő tanyai kollégium építésének körülményeiről, támogatták is, ellenezték is ötletét. Még az igazán illetékes helyeken sem mindenütt értették meg, miért ilyen *sürgős a tanyai gyerekek sorsának megoldása.* Érvelt, vitatkozott, magyarázott, míg el nem

Galgóczi Erzsébet:

Bizonyíték nincs

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 287-744, 340-726
1977 OKT 29

ÉLET ÉS IRODALOM

Szalontai Andrea
(12 éves)

1021

Szalontai Andrea (12 éves): Álmaimban

néhány hónapja találkoztunk egy fogadáson; tervezi könyve folytatását: most Csokonairól, Madáchról, Aranyról, Adyról és József Attiláról készül írni, de nem a *New Statesman*-be. Regényei sem jelentek meg. Egyébként minden stimmel, amit Varannai mond.

Czigány Lóránt

Latinka vagy Latinca?

Kaposvárott a Latinka Sándor névtáblával jeölt utcában van a Somogyi Néplap szerkesztősége. A lapkiadó mégis Latinca Sándor utcát jelöl meg címül. Egy emléktábla közli, hogy ugyanebben az utcában volt a város és környékének biztonságára, rendjére vigyázó Latinca-század laktanyája 1919-ben.

Az ÉS-ben nem is olyan ré-

művésztársai törtek több mint fél évszázada.

TÖBB LEVÉLÍRÓNK érdeklődik az egyik cikkünkben (Tánczos Gábor: **Szász szomszéd — sváb szomszéd,** 1977/38. szám) említett **Hutter Miklós** személyéről. **Z. P. körmendi** olvasónk jól gondolta: nyomdahiba történt, csakugyan **Hutterer Miklós** egyetemi tanárról, a germanisztika, nyelvtipológia, nyelvjáráskutatás jeles művelőjéről van szó, aki jelenleg a grazi egyetemen működik, tanszékvezető vendégprofesszorként. (Megemlítjük **A magyarországi német népcsoport** című kitűnő tanulmányát: Népi kultúra, népi társadalom.) — **Z. M. budapesti** olvasónkat ugyancsak ez a cikk késztette megszólalásra. Idézzük: „A szerző azt írja: jó volna hozzáférhető helyen olvasni a hazai németek eredetéről. Engedjék meg, hogy felhívjam a figyelmet **Schmidt Henrik** munkásságára, aki a magyarországi német tájszólások, s a sváb településtörténet kutatója volt. Neve említésének különös aktualitást az ad, hogy ebben az évben, épp október

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Szalontai Andrea
1976 MÁJ 29 (10 éves)

1021

A rajzoló gyermek

Megszületik az ember a teljes világra.

Megszületik művésznek is.

Szégyenkezve nézünk vissza oda, amikor még mindenség voltunk, abból amivé lettünk — visszanézünk és elgondolkodunk.

Lettünk ezzé, azzá.

Mióta két kislányom életét fürkészem és rájuk erőszakolom felnőttségem tudálékosságát és szabályérzetét, megtanultam, hogy a gyerek kész ember, de társadalmon kívüli, mert nincs veszélyérzete.

Szabad.

Ez a szabadság teremti zseniális művészi gátlástalanságukat is versben, rajzban, történetekben, korlátolhatatlan filozófiájukban — és odaadják félkézből álmaikat, rajongásaikat nekünk, akik húzzuk az igát és a nyakunkba vesszük őket.

Tele a lakásunk gyerekrajzokkal.

Anélkül büszkélkedek hogy művészi pályára képzelném gyerekeimet.

Szabadságukat imádom: a kihagyott betűket szavaikból, hogy önmagukhoz méltó nyelvet teremtsenek.

A megszokás paneljei mögé nyílassanak virágot, mindegy, milyen színnel, még lehet fekete is, ha csak fekete van. És közben magukat is befestik.

Festmény a testük. Festmény a fal, az asztal, a kötény. Festmény a fölkelő csillag. Érdemesek mindenre, amiről lemaradtunk.

Ágh István

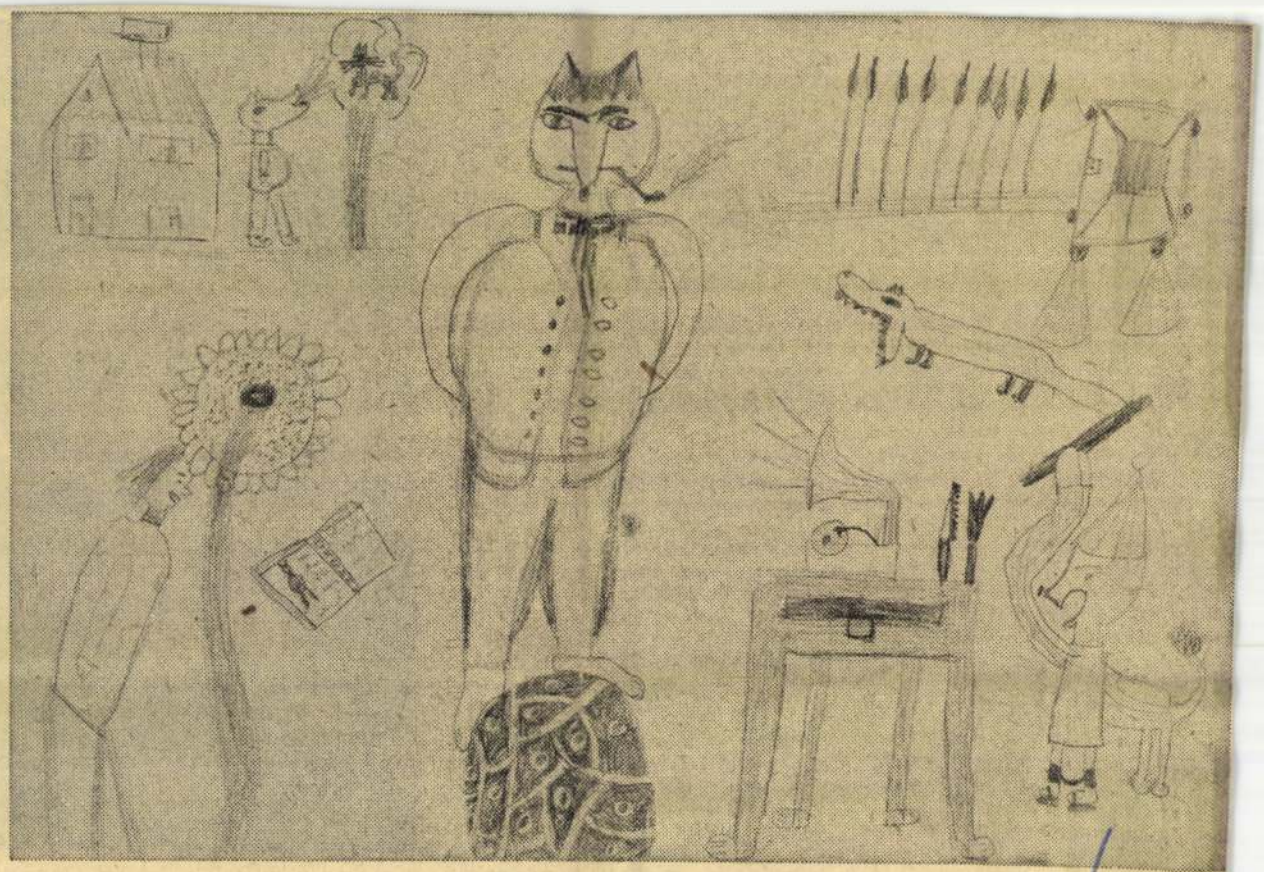

Szalontai Andrea (10 éves) rajza

em H_2O-t, hanem „konkrét", „épen-most-ilyen" vizet iszik. A zsenik, vagy az igazán tehetségesek kezén az említett viszont gyümölcsöző, remek módszer lehet. Ám ha a puszta középszerűség és pusztán használja, elsőként az „ál-egzaktság" gyanúja merülhet föl. (No nem mintha mi értenénk mindehhez: csupán sejtéseinket mondtuk el.)

Esszéírónak — épp olvasmányai révén — jut eszébe, hogy — az egyébként igen nagy hasznú — részletanulmányok, rész-elemzések egyre szaporodnak, s a nagyobb összefüggésekre mind kevesebb a gond. Minden rendszerezést, vagy totális elemzést elvégeztek volna a korok s tudományok nagy Mendelejevjei, Linnéi, Marx Károlyai? S az újabb fejlemények? A stilisztikában, a poétikában, s általában az „észjárás tudományaiban", tudományágaiban „végleges" lenne a rend, a nyugalom (tudniillik a nagyobb összefüggésekbe való helyezés szempontjából)? A kérdések, ha hiperbolikusan kivetítettek, túlzók is, jogosaknak tűnnek. De főként szónokiak, mert a választ és a marsallbotot, ki-ki a tarsolyában hordja. Esszéíró esti kérdése: a „szabad asszociációt" nem lehetne-e jobban hasznosítani mint szintén kiegészítő módszert a tudományban is? A szabad asszociáció nem tárhat-e föl olyan törvényeket, amelyeket — tegyük föl — csakis ezen az úton re, csak magasabb, fejlettebb forma. Ha az első mellérendelő, ez alá- és fölérendelő: hierarchikus, önmaga-mögé soroló. Közgazdasági szinekdokhénak tűnik maga a pénz is, etikai szinekdokhénak pedig az „áldozat" elve. Vagy akár a „jolly joker alakzatok" az emberi létezésben. (Valami valami helyett állhat, teljes jogú vagy vélt jogú kifejezőjeként, reprezentánsaként: ő a küldött, a meghatalmazott. Így a hatalom maga is szinekdokhés.)

A művészet, bizonyos aspektusból nézve, közelebb áll a szinesztéziás gondolkodáshoz, a tudomány pedig a szinekdokhéshoz. (A piktúrában talán ama bizonyos „tasizmus" is ennek a szinesztéziás folt-szimultánnak próbál — akaratlanul is — alakot adni. De Picasso anatómiai „helycseréi", „áttolásai", „áthárításai" is ide asszociálódnak, tudniillik, hogy például a szem nem épp ott van, ahol lennie kellene és így tovább. Vagy akár a mitológia alakjainak szinesztéziás — metaforisztikus — kombinációi: haltestű lány stb.)

★

Persze: mindezek általánosságok, s kissé *grosso modo* ragadtuk meg. Ám a stilisztikában már biztosabban áll a lábán: ezen belül — úgy véljük — két nagy csoportot különböztethetünk meg. A szinesztéziás alakzatok csoportját, melynek lényege: az érzéki áthá-

Würtz Ádám: Kőangyal

KÁLDI J

Me

Men
hét h
Fújja
ugye, Joli, de fújja.

Széttépi angyalarcunk,
tüskés bozótba vágja,
fényünket szétzilálja,
veri az őszi sárba.

Mennek a felhők, mennek,
még az égen is túlra.
Fújja a szél szívünket,
ugye, Joli, de fújja.

Tudhattam volna

Tudhattam volna, hogy nem szereted
e költészetet,
hiszen átvérzik az ablakokon,
a házak falán —

és kellemetlen mindenképpen.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

Szalontai Andrea (9 éves)
1975 NOV 15 rajza

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Szalontai Andrea (9 éves) rajza

ÁRA: 2,50 Ft

hogy mennyi idő alatt születik meg egy oldalnyi írás? Egy oldalnyi jó írás a regényből, mely a kort hitelesen, emberi sorsokon, élethelyzeteken át ábrázolja? Öt óra? Két nap? Ha elkészítenék a regényírás normatáblázatát, milyen időt mérnénk? Amíg az író gépbeverte az oldalnyi prózát? Hiszen az az alkotó folyamatnak már csak a befejezése... Hogyan mérnénk azt az időt, amíg három Kovács Jánosból egyet teremt képzeletében, egy olyant, amelyik az igazi, valóságos, a korszak jellegzetes embere. Amíg figyelte, és megjegyezte a Kovács Jánosok szavajárását? Hogyan

centrációt kívánó munka. Ha csak a regényével foglalkozik az író, közben elfogy a pénze. Ha jól bent van a munkában, nem nagyon érdekli, hogy mit eszik és mennyit. De a gyerekektől nem lehet elvárni, hogy a regény kedvéért kevesebb tejet igyanak. Talán nem kellene az íróknak megnősülni... Akkor viszont valami nagyon lényegeset soha nem tudnának meg az életről, azt, hogy milyen a család, és milyen a gyerekek szeretete.

Szüksége van még az írónak egy szobára, asztalra, székre. Jó könyvekre a polcon, néhány cigarettá-

megvannak a kockázatai, mint mondjuk a tizenhatodik században a hajózásnak. A hajósok, felfedezők sorsában csak az volt biztos, hogy elindultak, a megérkezésük nem. Viharba kerülhetett a hajó, összetörhetett egy zátonyon, eltűnhetett a ködben. Magellán nevét tudjuk, mert megérkezett, sok ezer útnak indult hajósról viszont semmit sem tudunk. Aki megírja majd korunk nagy regényét, melyben a mai emberek életét és a társadalmi viszonyokat hitelesen ábrázolja, annak fennmarad neve és alkotása. Akiknek ez nem sikerül, elsüllyednek az időben.

pozitívan szerepelt ebben a
déscsoportban. A leggyakr
előforduló nevek: Washingto
New York, a harmadik h
több város szerepel.

Hasonló az eredmény a *h*
híres embert érintő válaszo
Fülöp-szigeteki hírességet senk
ismer. A törökök közül legk
mertebbek a történelmi al
mint például Szulejmán, es
Kemál pasa, vagy Jakováli I
szán. Itt többen „teljesítették
hármas normát. De egy vála
szerint Tagore is török költő
A koreai híres emberek közül Kim
Ir Szent és Pak Csong Hit ismerik

Szentmihályi Szabó Péter

NDK-beli művészek közreműködésével.

— METEOROLÓGIAI TUDOMÁNYOS NAPOK kezdődtek hétfőn Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémia székházában, az Országos Meteorológiai Szolgálat rendezésében. A kétnapos tanácskozáson a légköri numerikus modellezés kérdéseit vitatják meg.

Sikeres volt a tizedik könyvaukció

Több mint *860 ezer forintért* — kikiáltási áruk két és félszereséért — keltek el az Állami Könyvterjesztő Vállalat pénteken, szombaton és vasárnap megrendezett *tizedik antikvár könyvaukciójának* darabjai.

A MOM Szakasits Árpád Művelődési Otthonában tartott könyvárverés iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg, s jelentősen nőtt a magánvásárlók száma; amíg régebben nagyjából azonos mértékben vásároltak a közületekkel, most a kalapács alá bocsátott könyvek, folyóiratok *több mint kétharmadát* egyéni gyűjtők vásárolták meg. Rendkívül keresettek voltak — a többi között — *József Attila, Radnóti Miklós, Tóth Árpád* kötetei s a különböző régi folyóiratok.

zás kezdődik Budapesten, a KGM Technika Házában, a TESCO Nemzetközi Műszaki Tudományos Együttműködési Iroda szervezésében. A tanácskozáson megtárgyalják az eddigi tapasztalatokat és az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségeit.

— KONDOR BÉLA GRAFIKÁIBÓL rendeztek tárlatot a Nógrád megyei Diósjenőn; a művelődési házban a művész tizenhat alkotását mutatják be.

— *A BÁNYÁSZ KULTURÁLIS HETEK programja hétfőn zárult Tatabányán; a kulturális hetek alatt több mint száz rendezvény volt a bányászvárosban és a környékbeli községekben.*

— HAT ORSZÁG — HAT NAP címmel a szocialista országok árucikkeiből értékesítéssel egybekötött kiállítás nyílt meg hétfőn a Skála áruházban a SZÖVOSZ kongresszusa alkalmából.

— AZ ORSZÁGOS AMATŐR NÉPRAJZI FILMSZEMLE, valamint a dél-dunántúli amatőrfilmes szemle vasárnap fejeződött be Dombóvárott. A háromnapos találkozón csaknem 70 amatőrfilmet, köztük 42 néprajzi témájú filmet bírált el két zsűri. Az amatőr néprajzi filmverseny első díját a pécsi Lantos Lászlónak ítélték Ormánsági festett fatáblás templom című alkotásáért.

A budapesti

Szalontai Éva, iparművész

Címek nélkül

Jegyzetek a velemi textilszimpozionról

Velemben megnyitották a műhelyeket. Néhány napig a közönségé az alkotóház, és néhány nap alatt a közönség is megbizonyosodhat arról, hogy az alkalmazott és iparművészetek közül ma a textilt kíséri-kísérti legkevésbé a válság. Pedig veszélyek itt is vannak, itt sem árt hat hétig összezárva az anyaggal átgondolni a műfaj problémáit. Ha a szomszéd műfajok művelőit a tehetetlenség, a textilművészeket a tehetség csábítgatja az alkalmazott művészet területéről a „nagy művészet" vidékére, oda, ahol a művek — funkciójukat veszítve — átélik mindazokat a megpróbáltatásokat, amelyek a táblaképek és plasztikák számára mindennaposak. Legalábbis a két évvel ezelőtti szombathelyi biennálé fantáziacímmel ellátott sík- és tértextiljei arra utaltak, hogy szerepüket a nonfiguratív szobor és absztrakt kép között szívesebben játszanák el, mint például az ablak mögött a karnisra függesztve vagy a falon a környezetbe simuló kellemes foltként.

Velemben, úgy látszik, akkor vették elejét a textilt fenyegető bajoknak, amikor azt még a szakmabeliek is alig érzékelték. Itt nem a semmiből kell példát teremteni, egy anyagot szokatlan új területre alkalmazni, hanem lehet a részleteken tűnődni. Például azokon a mintacsaládokon, amelyeket *Szalontai Éva* festett szórópisztollyal vászonra úgy, hogy a takarással keletkezett formák a mélység érzetét keltsék. Például a kötött anyag viselkedési lehetőségein, amelyet *Droppa Judit* olyan precízen sorakoztatott fel, mintha piros alapon futó fehér csíkjaival akarná megszégyeníteni a *hard edge* szitanyomatok irányzatot teremtő pontoskodását. Vagy érdemes követni *Gecser Lujza* gondolatmenetét, aki az erős szálak tehetetlenségét és a csomókban rejlő belső feszültséget tette próbára vásárian vidám színű, játékosan rendetlen fonataival.

De a tévedések fölött lehet és kell is töprengeni. *Bajkó Anikó*, például egy hófehér selyemdrapéria alsó részét acetonnal úgy roncsolta szét, hogy már-már drámai feszültség keletkezik a lágy és kemény, az omló és szilárd anyagrészek között. Függönynek álcázott műve egyaránt idézi a Makart stílusú, múlt századi szobabelsők áporodott pompáját és a pompa rothadását. Rafinériája ellenére sem tudom elképzelni a mindennapok berendezési darabjaként, de a tárgy tudatosított disszonanciája, sűrű hangulata talán a díszlettervezés más törvényű világa felé fordítja mesterét. A bizarr textilkémiai ötletek ott máris megtalálnák természetes alkalmazási helyüket. *Tóth Sándor* sem győzött meg mélfrozott hatású falkárpitjának kemény árnyalataival, de csak így és itt nyílt mód egy nálunk ismeretlen technika, az *ikat* kipróbálására. *Szabó Verona* sapka formájú minitextiljei sem biztos, hogy kiadják azt az öblösödő, hasasodó formát, amely lágyan kapcsolná összse a síkot a térrel. Lehet, hogy sikerülnek, lehet, hogy nem. A végleges mű bénító görcse nélkül *itt szabad tévedni és kell kísérletezni.*

Ezek a darabok még nem fejezik ki sem a magán-, sem a közösségi szférát, ahogy a szimpozion eredményét bemutató „open house"-módszer — a közönségnek rövid időre megnyíló alkotóház — is átmenet a kiállítás és a műterem között. Ha úgy tetszik, „harmadik út". A címek nélkül elibénk tárt műtárgyígéretek pedig talán gyorsabban oldják a válságokat, oszlatják a kétségeket. Sőt. Néha talán meg is előzik.

P. Szűcs Julianna

P. Szűcs
Nép

7.

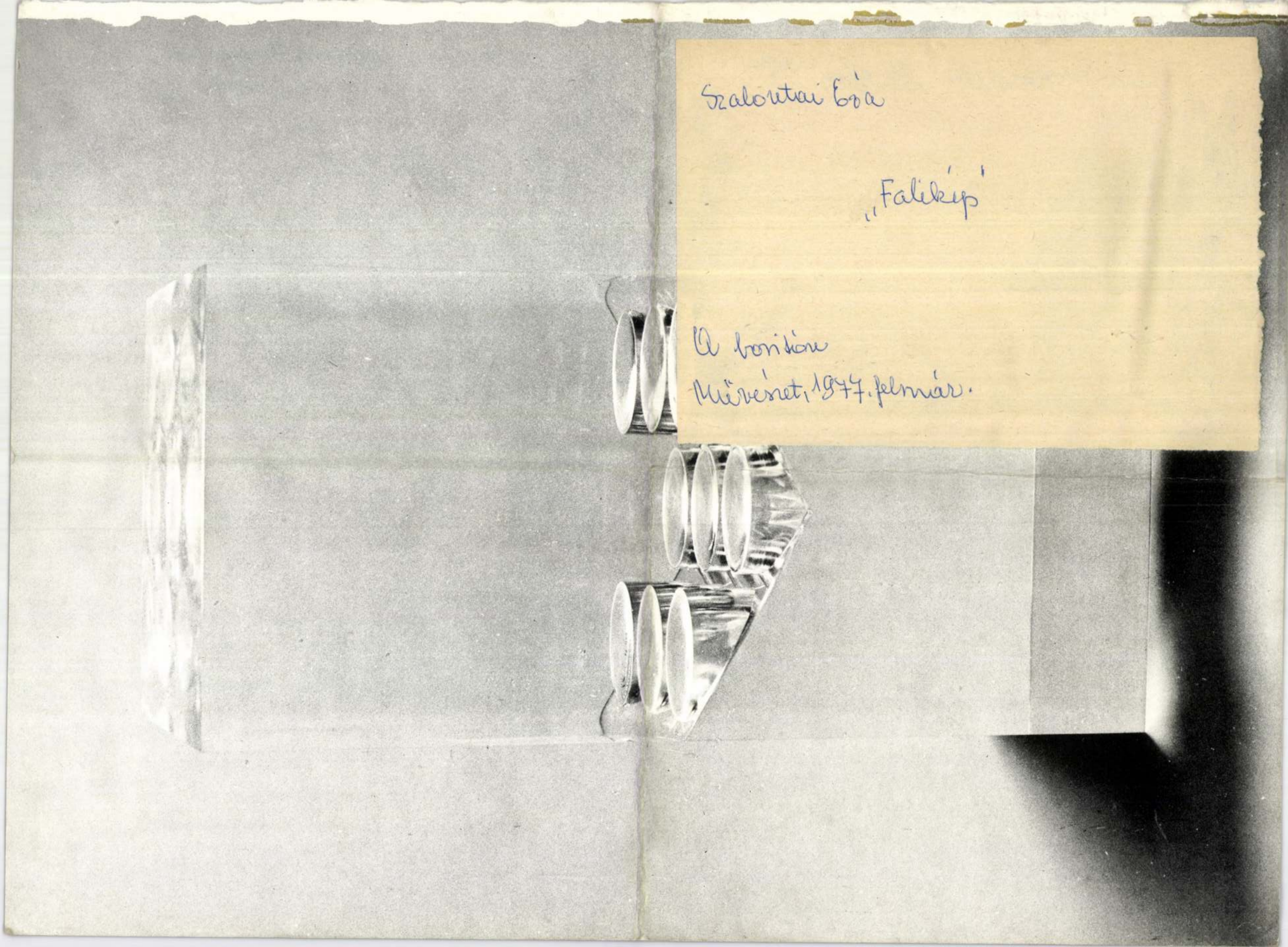

Szalontai Éva

„Falikép"

A borítón

Művészet, 1977. felmár.

Művészet 77|2

Kisplasztikák – Pécs
Textilek – Velem
Zománcok – Kecskemét

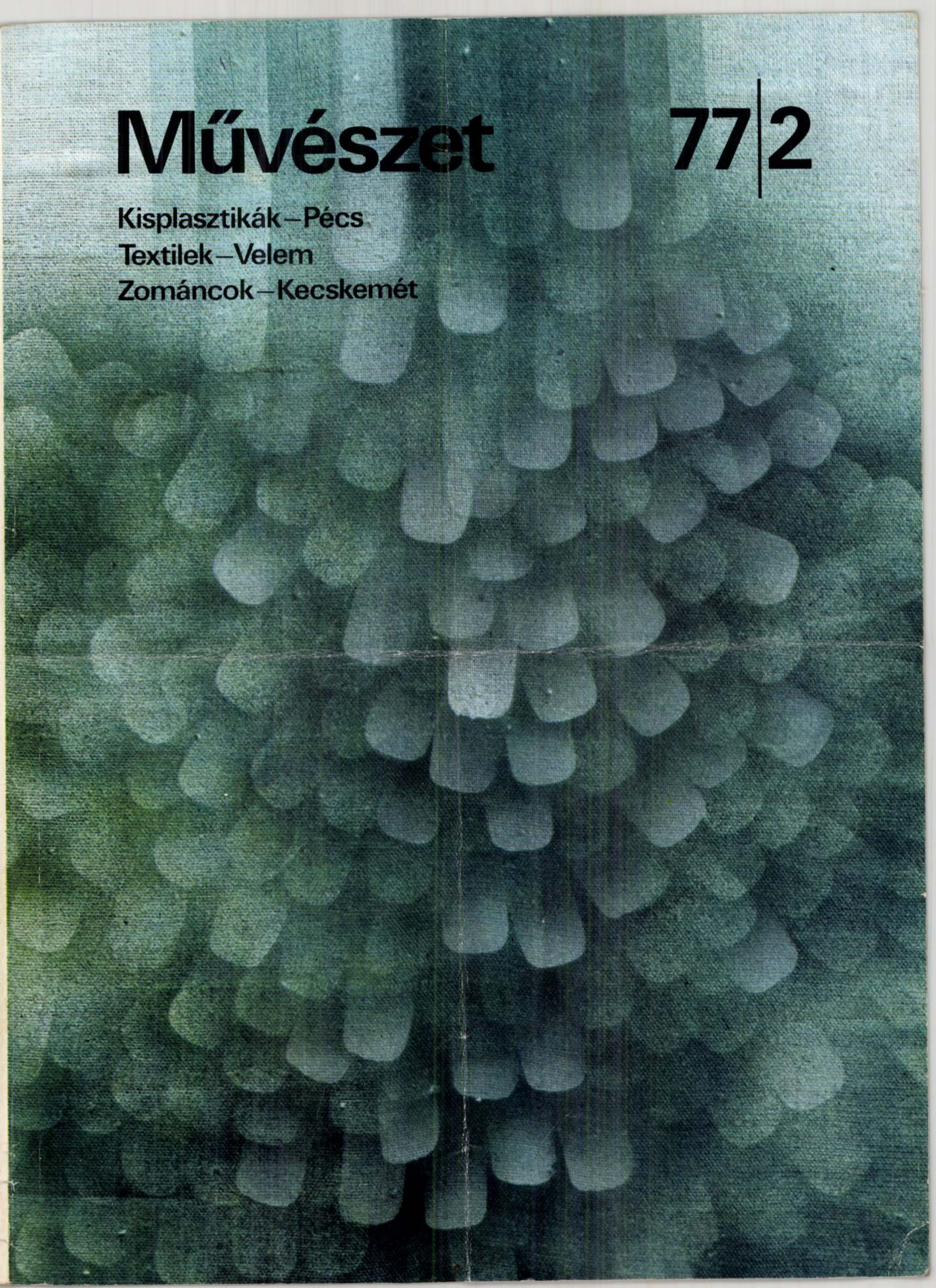

SZALONTAI ÉVA

Tengelicen 1951-ben született. Budapesten a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban érettségizett, majd az Iparművészeti Főiskolára került, ahol Kürthy Ödönné és Polgár Csaba tanítványaként 1974-ben diplomázott. Azóta mint szabadfoglalkozású iparművész dolgozik. 1976-ban részt vett a velemi művésztelep munkájában. 1980-ban tagja lett a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének. 1974 óta részt vesz hazai és külföldi iparművészeti kiállításokon. 1977-ben Tökön, 1983-ban Egerben volt önálló kiállítása. 1973-ban Milánóban kiállított munkáira ezüstérmet kapott.

SZALONTAI ÉVA

TEXTILTERVEZŐ

Szalontai Éva iparművész

A Marcibányi téri Ifjúsági Házban du. 3-tól: Szalontai Éva és Golovits Erzsébet iparművészek textilkiállításának megnyitása.

— : A hétvégi . . . . . 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. jan. 10.

Balázs Irén: Zebra / Irén Balázs: Crossing
2002, textil-sgraffito, 147x102 cm

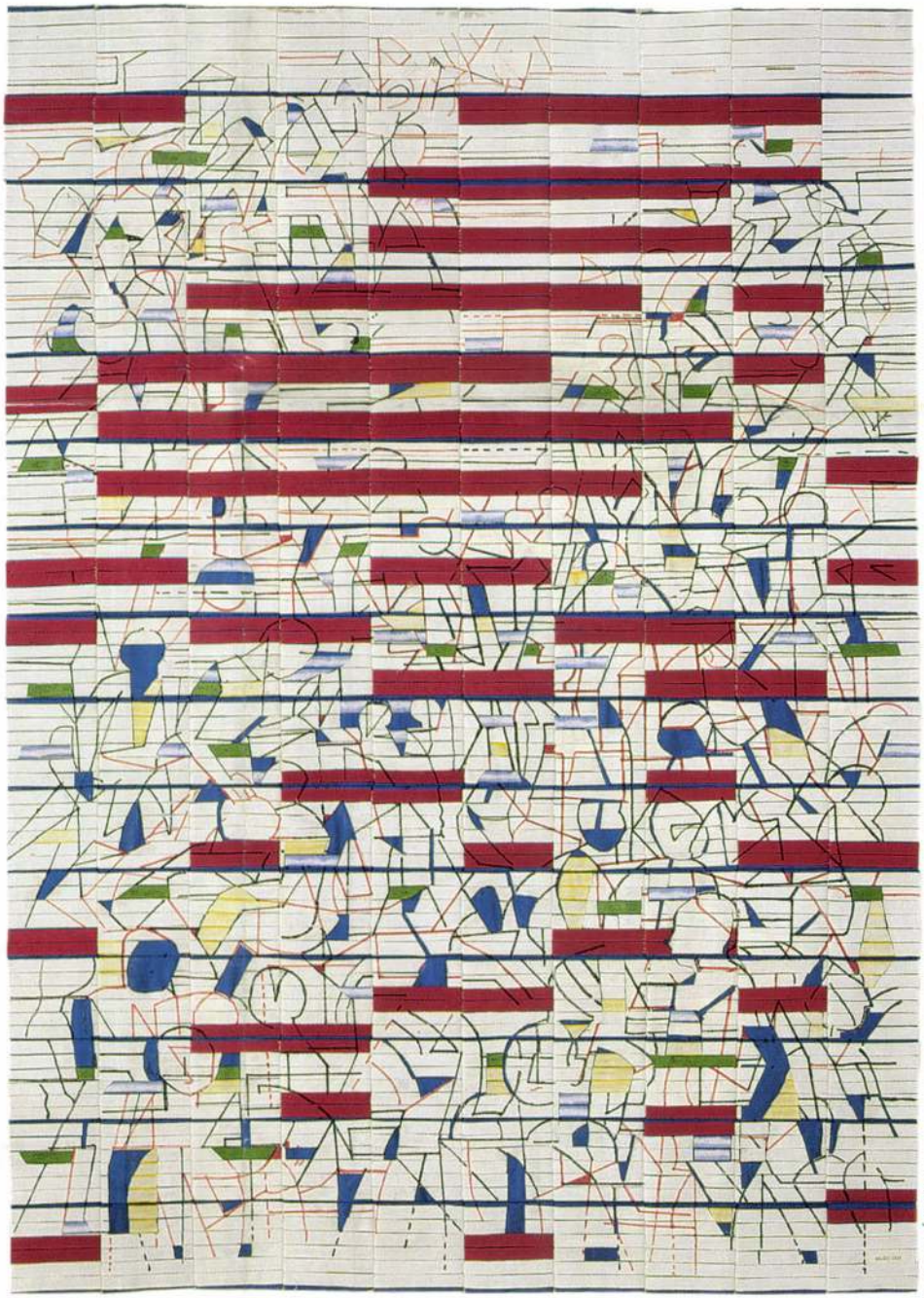

Fotó: Sulyok Miklós

a közös alkotói alaphangot, e gondolatkörnek kellett egyésgesíteni az eltérő szemlélettel, a más és más anyagfelhasználással és különböző technikaalkalmazással létrehozott művek változatos, sokágú együttesét. Bízunk abban, hogy az átjáró-téma, az átjáró-gondolatkör jegyében rendezett első triennáléval ez a különbözőségek és eltérések sokszínűsége által is éltetett egység létrejön, s bízzunk abban, hogy textilművészetünk előtt újabb és újabb átjárók, s az átjárókon túl ismeretlen távlatok és szép remények nyílnak meg.

WEHNER TIBOR
művészettörténész

1. FAL- ÉS TÉRTEXTIL TRIENNÁLE

„a szövés munkája egyfajta zen-tapasztalat"

Elzúgtak a 20. század nagy művészeti forradalmai. Irányzatok jöttek, mentek, elsirattuk a tradíciót s üdvözöltük az újat. Meginogtak a művészettörténet klasszikus nyelvének fogalmi evidenciái. Reprezentatív nemzetközi kiállítások legitimálták az új kifejezőeszközöket, az új művészi témákat, s már-már hihetőnek tűnt a klasszikus művészet halála. Ám mégis sokan voltak, akik mindeközben tették a dolgukat, műveket készítettek vagy csak örültek a művészet kínálta élvezeteknek. S bár a fenti tétel a művészet világának egészére vonatkozott, karakteres példával szolgálhat az is, ha csak az úgynevezett textilművészetet vizsgáljuk. A magyarországi textilművészet forradalma az 1960–70-es években megtette az időszerű lépést a műfaj határainak kiterjesztéséhez, pontosabban más összefüggésbe helyezte a textilben megfogalmazott műalkotásokat. Ma már ki sem furcsállja, ha papírral, agyaggal, hunyocellel, textillel vagy bármi mással dolgo-

EZ ALKALOMMAL KERÜLT ÁTADÁSRA A KULTURÁLIS ALAPÍTVÁNY A TEXTILMŰVÉSZETÉRT DÍJA
„Év Textilművésze, 2002": *Széles Judit*

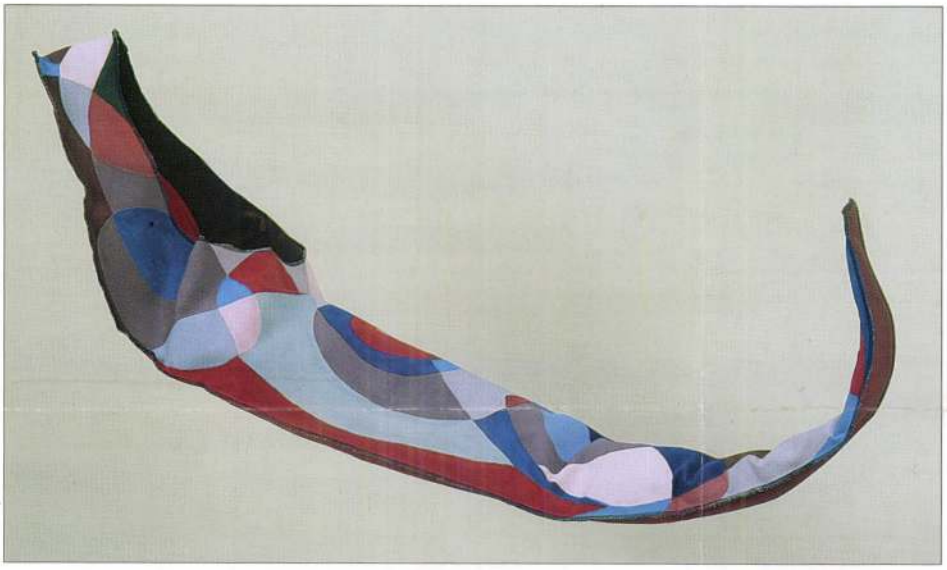

Fotó: Sulyok Miklós

Hargitay Sára: Átlépő /
Sára Hargitay: Shoe for stepping over
2001, pamutvászon, bélésselyem, kézi festés,
124x23x10 cm

zik a művész – az anyagok közötti hierarchia újra elvesztette jelentőségét. A l'art pour l'art magányából kilépő művésztársadalom egy ideig euforikus állapotban üdvözölte a mindenkire kiterjedő kulturális szabadság áldásait. Ma már gyakorta épp a globális demokrácia kínálatának terhe görnyeszt. A művészettörténet egésze áll rendelkezésre szerte a világon, hogy kreatívabbak, ötletesebbek, meghökkentőbbek lehessünk. De a mű nem csak ötlet, szellem és lánglélek, hanem munka is: elmélyült gondolkodás, fáradság, küzdelem.

Szalontai Éva: A Golitól Peruig /
Éva Szalontay: From the 'Goli' to Peru
2003, egyéni technika, 90x165 cm

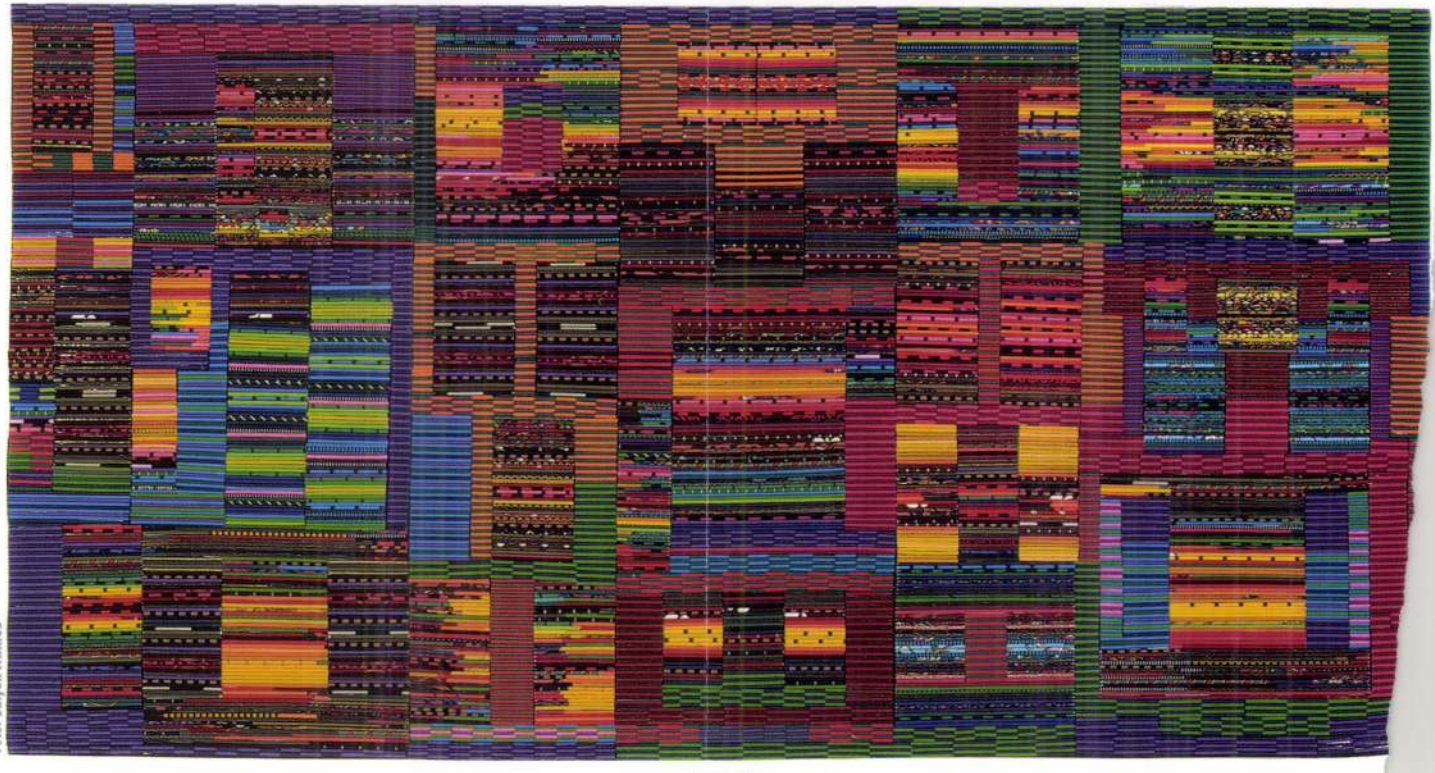

Fotó: Sulyok Miklós

1979. máj. 17. Petőfi 12.53 /K6yné/.
Kapcsolás a nyíregyházi stúdióba.
Váriak Szabolcsban

- Nagyon sok látogató érkezik ide az Uttörő Muzeumba. Rendszerint csoportosan busszal, vagypedig kirándulás során. Ilyenkor előre értesitenek bennünket, aztán időre kiszállunk ugymond ide a muzeumba és várjuk a látogatókat.

- Nyirbátornak a református templom a Krucsai oltár a harangtorony mellett vára is van, vára is volt. Aki kalauzul szegődik hozzánk, dr. Szalontay Barnabás a Báthori István Muzeum igazgatója.

- Volt egy várkastély, amelyet a Báthori család épittetett magának biztonságos nyilvizekkel körülvett dombra épitették ezt a várat védelmi célul. Rákóczi szabadságharcot követő időkben felrobbantották, majd szétszedték és sok téglát és egyéb épitőanyagot hoztak a volt Ferences Minórita Templomnak a rendbehozására.

- Mit láthatunk ma a vár helyén?

- A református templom mögötti dombon egy vaskos épitőtömböt, amelyet magtárnak használnak, arról pedig egy szép dönga volt boltozatos hevederes pincét, ahol Tinódi Lantos Sebestyén időzött és akkor irta verseit egy sokféle részögösről. Utolsó verse igy hangzik: "Aki szörzi neve Sebestyén szomjuságában"Nyirbátorban 1548-ban udvarbirák bort nem adnak, de vannak Átkiában."

- Tinódi nem kapott bort a nyirbátori uraktól, aki most viszont a vár régi pincéje felé tér, bort ugyancsak nem talál, de pálinkát igen., hiszen ez a pince jelenleg a Voszka Szövetkezetek Kereskedelmi Ipari Szolgáltató Közös Vállalata kezelésében, tulajdonában van és az egyik gazda Sütő János, aki a nyirbátori üzemet vezeti, -Akik idegenből jönnek., érdeklődnek és igy ha megkérdezik, elmondjuk, hogy a Tinódi Lantos Sebestyén itt irta a részegesek versét.

- Igen és akik érdeklődnek, azok mindig Cservenyák Lászlót keresik mert ugyanis ő a pincemester. Sokan zavarják, sokan zaklatják, mert hiszen azért nem ez a munkája, hogy mutogassa a pincét?

- Ez főleg a Zene Napok alkalmával szokott sürübben előfordulni. De ha külföldről jönnek, főleg Lengyelországból Nyirbátorba járnak Báthorÿ István név ismeretes előttük. és olyankor kérnek bennünket, hogy a pincét mutassuk meg,.

dr. Szalontay Barnabás a Báthori István Muzeum igazgatója

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Chalamba György

PETŐFI NÉPE

1967. SZEP. 24.

1021

Szalontai György: Vízparton

NUNK

ási gépek

tását. Ugyancsak az NDK-ban szerzett érdekes tapasztalat: a gyermekek, akik nem szívesen mosnak fogat, a villamos fogkefe használatával szenvedélyes „fogmosóvá" válnak.

Elefánt a szőnyegen

A legalaposabb háziasszony sem tudja huzamos időt át a szükséges tisztaságot biztosítani. Szakértők megállapították, hogy egy lakásba havonta kb. 4,5 kg por hatol be. Egy kanálnyi háztartási porban 5 millió kórokozó található, s egy gramm finom por több millió porrészecskét tartalmazhat. Egy liter levegőben — ez kb. két lélegzetvételnyi — 2—10 000 idegen testecskével lehet számolni.

Az NDK fővárosában a nagy forgalmú Alexander platzon két évig vizsgálták a szőnyegek szennyeződését és a porszívók hatásfokát. Többek között megállapították, hogy a levegőből több piszok rakódik a szőnyegre, mint a rajta való járástól. Ha valaki szőnyegeit kézzel porolja, olyan, mintha téglával dobálná szőnyegét. S még egy érdekesség: a legújabb NDK gyártmányú porszívó az Alexander platzon megerőltetés nélkül eltávolított szőnyegekből olyan port is, amelyet három elefánt „sulykolt" bele...

Veszélyes növények

Az ősz a kirándulások ideje, a kiadós gyalogtúráké, amikor virág-, vagy lombcsokor tarkállik a hazatérők kezében. Nem mindig veszélytelenek ezek a csokrok; kevesen tudják, hogy a sokszor lenyűgöző szépségű virágok egyike-másika mérgező. A kertből és a virágkereskedésekből is számos mérgező növény jut el az otthonunkba.

A gyermekek épségére féltő gonddal vigyázóknak tudniuk kell, hogy a legtöbb növénymérgezés nem a virágok és zöld növények révén fordul elő, hanem inkább a magvak által. A növények zöld része ugyanis többnyire kellemetlen ízű, a gyermek csak kivételes esetben rágja meg, nyeli le. Ellenben a magvak általában ízetlenek, ezért nincs riasztó hatásuk.

Falun, ahol a maszlag nagy fekete magvai szétszóródnak a növény tokjából, a játszadozó kicsinyek szájukba vehetik, lenyelhetik azokat, s ez súlyos mérgezést idézhet elő. Nem kevésbé veszélytelen a ricinus magva sem, amelyből a hashajtónak használt olaj készül (az ipari feldolgozásnál hőkezeléssel elpusztítják a mérget!).

Mi tehát a teendő? A csokrokból nem érdemes száműzni a mérgező növényeket; de elővigyázatosnak kell lennünk. Viszont a maszlagmagra és a ricinusmagra gondosan ügyeljünk.

Ahogy az iparművész megálmodta..

Rovatunkban már beszámoltunk a BNV területén megrendezett Otthon 68. kiállításáról, amelyen a hazai és a szomszédos országok vonulszekrénysor egy részlete, vagy az íróasztal külön-külön is díszére használna válhatna lakásunknak. Nem beszélve a hosszúszálú műszőrmével bé-

1021 Szalontai György

Lakatos Vince:

Rom a jegenyék alatt

Latyakos hó sustorog az autó kereke alatt. A néma téli tájra köd szitál. Hideg harmattól csillog a drótkerítés, amely a pár esztendős nagyüzemi gyümölcsös katonás rendben sorakozó almafáit zárja el a tanyák vadonától. Ez a végtelenbe, ködbe vésző tábla a paraszti jövendő. A ma és holnap.

Túl az úton borovicskás, galagonyás buckák. S a hó alatt a királydinnyés, kutyatejes homok. Az a tegnap, de sajnos még a ma is.

A dűlőút mellett tizenöt jegenye L alakban. Alattuk szétporladt, gyomos vályoghalmaz. Tanyarom.

Rózsa Balázs tanyája volt.

Hadd mondom el, mi képzik föl előttem, amíg a vén jegenyék sudarán károgó varjúcsorda sírását hallgatom...

Ez a hóból kiálló, korhadt gerenda a töviskerítés kapufélfája volt. Itt láttam először a labahajas Rózsa Balázst, amint koronafa-botjával tapogatva botorkált és az eltévedt gyerek gyámoltalanságával kiabálta:

— Etel! Etel! Gyere mán!

Etel, a szikkadt, öregedő asszony, még fürgén jött elő a tanyából:

— Mit császkál kend? Mért nem marad a valagán! Mire mögyök a dologgal, ha mindég csak kendet ajnározom!?...

— Elhallgass, te pokolküszöb! — mérgelődött a vak, és én mélységes fájdalommal gondoltam: minek él az ember, mikor már csúf és ütődött, mert öreg!

De hát Balázs és Etel is volt fiatal. Méghozzá, úgy mondják, pötyke emberpár volt. Gangos és rátarti mind a kettő. Balázs a homok gondja mellett disznókkal kupeckodott. Rájárt a szerencse, vásárolhatta a láncos földeket. Etel volt a környéken a legszebb és legcifrább menyecske. Tehette. Nem szívta el az életét a sok kolonc gyerek, mint a többi tanyai asszonyét, akik itt húzták a lét igáját.

Igaz, újházas korukban nekik is volt két kicsijük. De elmentek angyalnak. Eleinte siratgatta őket a menyecske, ám Balázs avval nyugtatta:

— Pénz köll, mög föd köll. Az nem csal mög.

Lassan Etel is oda jutott, hogyha irigyen példázódtak a szomszédasszonyok: persze, könnyen szerez, akit nem fal föl a sok gyerek, hát hamar odavágta:

— De akkor jólesött, igaz-e?!...

Rózsa Balázs mind kevélyebben pipált a bugaci kocsma asztalánál, a sok „könyérpusztítót" fájlaló egykutyás között.

— Minek csináltok annyi kölköt!? Azért embör az embör, hogy éljön az eszivel!

Az idő azonban megeszi az ekevasat is, az embert mért ne emésztené el. Balázst hol itt, hol ott kezdte ki a rozsda. Etel szépségét sem kímélte az idő, szemlátomást ment össze, mint a dúsás szája. Ha dolguk végeztével — télen a gerendás kis szobában, nyáron az eresz alatt — csöndben elüldögéltek, már azon tünődtek, hogy milyen gyorsan szaladnak a napok, s milyen hamar elfogynak az esték! És akkor föl-fölbuggyant Balázsból a bánat:

— Azért jó lött volna, ha mögmarad leginkább az egyik... A kisgyerök... Lönne, aki szánt, vet... Onokánk löhetne...

— A kislány is szép volt...: — révedezett Etel. — Könyeret süthetne, mosna ránk...

Meg-megrezzent az eperfa lombja. Vagy pattogott a parázs a kemencében. Nagyokat hallgattak. Néha Etel fáskodni akart:

— Jó a család. De ha rossznak esik, az se jó. Csillag Matyinak öt gyeröke van. Mégis rab lött a szögényházba...

— Ümm...: — bólintott Balázs, de úgy érezte: olyan ez a beszéd, mint a polyva.

Kell az embernek szeretni, ha nem valakit, hát valamit.

Addig csak két eperfa állt a tanyaudvaron. Balázs körülültette a tanyát kétoldalt jegenyével, kétoldalt ezüstnyárfával. És attól kezdve a fáit gondozta, ápolta, nyesegette. Közöttük töltötte minden ráérő idejét. Elhallgatta a susogásukat, beszélgetett velük. Különösen aztán esett végképp szerelembe a jegenyékkel, hogy avval a szépszavú városi építésszel úgy megjárta.

Az építész mindig Balázstól vette vágásra a hízott disznót. Egyszer, áldomásbor mellett, elmondta Balázsnak, hogy bérházakat épít majd Félegyházán, meg Kecskeméten. Az hozza ám a pénzre a nagy kamatot! Betársulhatna Balázs is. Minek hizlalja pénzével a Takarékot!?

Balázs hajlott a szóra. Átadta a banki pénzét, eladogatta a láncos földeket, csak a tanya melletti hét holdat hagyta meg. Az építész aztán — úgy igaz, mert ki is volt újságolva — elkártyázta a pénzt, és főbelőtte magát.

Hát ettől kezdve, hogy így megcsalta a pénz és cserben hagyta a föld, Balázs nem becsült senkit, csak a jegenyéit. Összeaszalodott, mint az indáján felejtett uborka. A szeme meggyengült, dologra se volt már jó. Nem látta ha kapált: a gyomot vágja-e ki vagy a kukoricát? Egy hóharmatos őszi hajnalon aztán hiába várta, hogy megvirradjon. Megvakult.

Mikor én megismertem őket, már Etel régi híres szépsége is az ördögé volt régen. Az arcán babszemnyi szemölcsök nőttek; nagy fehér szőrök tüskéltek ki aráncai közül. Úgy élt a két vén árva, mintha siralomház lett volna a jegenyés tanya. Csak morogtak, acsarkodtak.

Balázs ősztől tavaszig benn üldögélt a kemencepadkán, vagy nyomta a vackot. Nyáron kivezette Etel az udvarra, meg a tanya mögé a gyepre. Ott hallgatta egész nap a fái susogását. Olykor odakiáltotta az öregasszonyt, s elkérdezgette: mekkorák már a fák, a jegenyék ága arányosan nőtt-e; az a rezgőnyárfa ott a kapunál kiheverte-e a sebet, amit a kocsitengely vége ejtett rajta? Etel pedig felelgetett. Ráért. Ő se igen tett már egyebet, csak megfőzte a kis paszulylevest, paprikást. A homokot feles művelte, s az eredmény minden évben egy volt: amit meghagyott az adóhivatal, aligság-alig adta ki a betévő falatot.

Hát így telt az idő.

A tanya megroskadt, tetején meghajolt a gerinc. Az udvart fölverte a muhar, vadzab, csalán. A kút kávája elkorhadt, a kukoricagórét feldöntötte egy nyári szélvihar.

Az udvar sarkában feneketlen hordó, benne megkötözött kutya várta az éhhalált. Ugatni se volt ereje. Így esett meg, hogy valami éhenkórász télen megásta a ház falát és a kamrából elvitte a kis disznócókmókot. Csak ötven kilós „hízót" tudott öletni Etel. Négy kiló zsírja lett. Az is eltűnt.

Akkor pedig már elég nagy keserűség volt az is, hogy Balázs végleg ágynak dőlt. Ősz óta mosdatlan, fésületlen, csontig lesoványodva hevert a vackon. Mivelhogy Etel is elgyengült már nagyon, nem bírta emelgetni a beteget.

Utána való tavaszon a szobában leszakadt egy nagy darabon a tapasztás. El kellett hívni Sánta Katát, hogy saralja meg. Akkor mozdították ki Balázst a dohos odúból. Ahogy cipelték kifelé, elkezdett zsörtölődni:

— Kivisztök? Vissza se hozzatok! Vigyetök mán a gödörbe!...

— Ne lögyön mán olyan erényös! — csillapította Etel. — Csak mögtapasszuk a falat. Aztán hozzuk kendet vissza...

Úgy is lett. Kihordtak néhány szalmahordókosár szemetet, megtapasztották a falat, s Balázs a vackon aszalódott tovább. Érlelte az idő a halálnak.

Így jött el a nap.

Május volt. A Nagyerdőn nászt ültek a fürtös akácok, de Rózsa Balázs tanyája mögött borzongva susogtak össze az ezüstnyárfák.

Szalontai György: Reggel.

Etel épp gazat vitt a dűledező szín alá kötött tehénnek, amikor hosszan vonyított a kutya. Harmadesztendő óta először szólalt meg.

Etel ködös, babonás lelkében ez jeladás. A kutya érzi a halált. Persze, persze. Az éjjel is volt már jelenése a halálnak. Amint álmatlanul hánykolódott az ágyon, úgy tűnt, mintha templomi csengettyűt hallana. Egymás után háromszor. Vagy ötven esztendővel ezelőtt is ilyen csöngetést hallott álmából riadva. Másnap meghalt az édesanyja.

Hajaj! Az öreg nem húzza tovább...

Odaveti hát Etel a gazat a tehén elé, aztán becsoszog a szobába. A Nap még az ég tetején jár, de odabenn sötét van. Rózsa Balázsnak csak a sápadt, szőrös arca, meg a szennyesfehér haja világít ki a sötét sarokból.

Etel az emberroncs fölé hajol:

— Önne-e kend, inna-e valamit?

— Nem köll semmi! — rázza a fejét Balázs.

Etel mégis kimegy a kamrába. Behozza a tejesfazekat. Beleönt a vénember szájába egy kanál tejet. De az csak megrázkódik tőle:

— Nem köll!

Etel csak áll. Szipog. Köténye sarkával törölgeti a szemét, aztán eloltja a lámpát. Ne fogyjon a drága petróleum. Ül a lócán, imádkozgat. Egyszer megmozdul Balázs:

— Hány óra?

— Kilenc löhet —, mondja Etel. — Most mönt el a bugaci vonat...

Csönd. Sokára megszólal megint az öreg.

— A marhára vigyázz... Gondját viseld...

Aztán nem szólt többet. Etel is elszundít. Egyszer arra ébredt, mintha megint vonyított volna a kutya. Odatapogat a sötétben a vacokhoz:

— Ébren van kend?

Balázs ébren van. Suttogva mondja:

— A halálkocsit ne hozasd ki! Nem köll szépíteni a szögénységöt. Bozsó Ferkó kocsija is jó lösz...

És megint az az iszonyatos csend. Csak az egerek rágcsálnak a plafonban. Szüle visszacsetlik-botlik a lócára. Megint elnyomja az álom. Álmában hallja a csengettyűszót. Balázshoz botorkál, tapogatja a homlokát. Már hideg.

Másnap Bozsó Ferkó meghozza a központból a koporsót. Sátán Kata megmosdatja a halottat, Bozsó megborotválja és beleteszik a koporsóba. A koporsó egyik vége a lócán, másik egy széken. Ez a ravatal.

Bozsó jelenti Etelnek: szólt az útbaeső rokonoknak, ismerősöknek, s most megy, mert várja a jószág. Sátán Kata fogja az eresz alá állított koporsófödelet, beállítja a konyhába:

— Nehogy valami gazembör möglépjön vele az éccaka!...

Aztán ő is elköszön.

Az öregasszony egyedül virraszt. Bögrét tesz a lócára, a halott feje mellé. A bögrébe állítja a szentelt gyertyát. Meggyújtja. Imádkozgat. Fülel kifelé: jön-e valaki virrasztani?

Hát nem jön.

A gyertya lobog, a szobában sötét árnyékok imbolyognak. Szüle belegondol a nagy árvaságába és beszélget a halottal:

— Látja kend, hiába zsugorítottunk...: Mi lött a vagyonbul!... Még ajtót se nyitnak ránk érte...

A halott sárga-fekete arca közömbös marad az imbolygó gyertyafényben. Az öregasszony odatérdel a koporsóhoz. Átöleli:

— Egyször azt mondta kend, ha én előbb halok mög, fölakasztja kend magát... Hát én mit csináljak itt egyedül? Ha mögbetegszök, az se lösz, aki egy ital vizet adjon...

Simogatja a halott olvasós kezét és megcsuklik a hangja:

— Sokat martuk egymást...: Sok rosszat cselekődtünk...

Föláll. Fogja a bögrét a csonkra égett gyertyával. Megy a kamrába. Megkeresi a ládát, amiben a szerszámokat, meg szögeket tartotta Balázs.

Szögekkel, baltával csoszog vissza a konyhába. Szoknyája beleakad a falhoz támasztott koporsófödélbe. Az eldől és nagyot csattan a földön. Etel megrezzen, mintha rossz álomból ébredne. Aztán visszaállítja a koporsófödelet. Lép az ajtóhoz. Bever az ajtóba egy szöget. Aztán másikat, harmadikat.

Magára szögezi a kijáratot.

Mikor ezzel végez, vissza a szobába.

A gyertya már a bögre fenekén pislog. Csak fölfelé ád némi világosságot a pókhálós, hajlott mestergerendára.

Az öregasszony mégegyszer odahajol a koporsó fölé. A fogatlan szája mozog. Ugyan mit motyoghat?...

A gyertyacsonk utolsót lobban.

A futó felhőrongyok közül kibukkan a Hold és bevilágít a pókhálós ablakon.

Etel reszkető keze az ablakdeszkán matat. Oda hát! Oda tette le a gyufatartót...

Reggel üszkös romhalmaz mutatta a megpörkölött jegenyék alatt, hogy ott tegnap még tanya állt.

Rég volt. Vagy harminc esztendeje.

S most... feloszlik a pusztán a téli köd. És szerteszét a nagy, ólomszürke égboltozat alatt előbuknak az akácos, jegenyés, magányos tanyák...

Óh, még sok van!

A szövetkezeti majorból fiatalok jönnek. A hátsó ülésen miniszoknyás lány kezében szól a táskarádió: „Nem várok holnapig"...

A motorzúgásra Rózsa Balázs jegenyéiről felrebbennek a varjak. Belevesznek a téli szürkeségbe. Mint az elszálló fekete gondolat...

A MI OTTHONUNK

Ez a divat

Tavaszi előzetes

A Divattervező Vállalat bemutatta tavaszi modelljeit. Jellemzőjük az üde színek, a meghökkentő formák. Ime egy kis ízelítő a bemutatóról.

FÉRFIAKNAK

Kétgombos, hosszú férfi zakó.

NŐKNEK

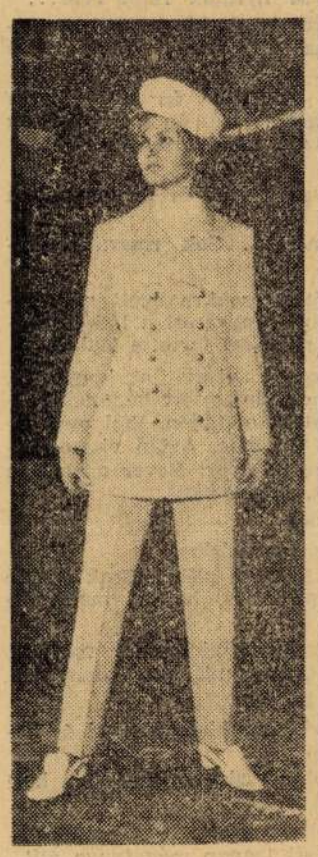

Változatlanul divat a nadrágkosztüm, ráadásul az egyenruhákhoz hasonló szabásban. A képünkön látható pasztellszínű, tengerészszabású, bőszárú nadrágot, kétsoros gombolású hosszú kabátot t... sapka egészíti ki.

Legfontosabb a megelőzés

Látogatás a Központi Gyermekideggondozó Intézetben

Az ajtón felírás: „Vezető pszichológus". Fehér arcú, tizenhat év körüli lány búcsúzkodik. „A legfontosabb, hogy jól kialudd magad" — halljuk az utolsó tanácsokat.

Tíz éve működik a fővárosban a Központi Gyermekideggondozó Intézet. Vezetője, dr. Schnell János igazgató-főorvos, aki csaknem négy évtizede foglakozik a gyermekek lelki egészségének gondozásával.

— Nagyszerűen felszerelt gyermekorvosi hálózat működik az országban — mondja, de gyakran előfordul, hogy megvizsgálnak egy gyereket, s rendben találják szívműködését, vérnyomását, kondícióját, mégis szüksége van segítségre, mert talán éppen most kifejlődő személyiségében mutatkoznak rendellenességek. Ennek gyógyítása a mi feladatunk, s nem utolsósorban a felvilágosítás, a nevelés.

Végigmegyünk az intézet folyosóján. Szüleikkel gyerekek ülnek a padokon.

Találó képpel jellemzi feladatukat a főorvos, amint a kis paciensekre mutat.

— A felnőtt idegbetegek kezelése nem más, mint régi romok eltakarítása. A mi intézkedéseink célja a megelőzés, hiszen minden betegségnél leghatásosabb gyógymód a megelőzés.

Az intézet működésének szükségességét egyetlen adat jól szemlélteti: Magyarországon többen szenvednek különböző idegeredetű betegségekben, mint a hajdani „magyar-kórban" a tbc-ben.

Dr. Sáray Júlia, vezető pszichológusnál először arról a fehér arcú kislányról érdeklődtünk.

— Régi paciensünk — mondja — s most különösen segítségre szorul. Valami szerencsétlen véletlen folytán tegnap és ma két közlekedési baleset szemtanúja volt, s amúgy is érzékeny lelkét ez érthetően megrázta. Különben tehetséges, értelmes gyerek, de kicsi kora óta sok megrázkódtatás érte. Rendszeresen jár hozzánk, magától jött most is.

Hogyan kerülnek ide a kis paciensek?

Legtöbbjüket az iskolaorvos, vagy szakorvos utalja be, sok gyereket a szülők hoznak el, nem ritkán a pedagógus tanácsára.

— A jószemű tanáron nagyon sok múlik — jegyzi meg. — Egyik kis betegemnél arra figyelt fel a tanár, hogy egyik napról a másikra intőket kap, kötekedik, verekszik. Minősíthette volna őt egyszerűen komisz kölyöknek, ehelyett elküldte hozzánk. A vizsgálat kiderítette, hogy a diagnózis a skizofrénia kezdeti megnyilvánulása.

Ez a kis szoba átmenet az orvosi rendelő és a tanári szoba között.

— Hogyan viselkednek itt a gyerekek?

— Szerencsére bizalommal jönnek hozzánk, sőt, egyes szülők amolyan csodaváróan.

Néhány statisztikai adatot is kértünk, hányan látogatják a rendeléseket. Tavaly 35 ezer gyereket fogadtak — mondja dr. Réti László — s nem mellékes, hogy a kezelt gyerekek negyven százaléka egyke.

— Egyszerű ennek a magyarázata — folytatja a pszichológus. — A fejlődésben levő gyereknek nemcsak a felnőttek társaságára, hanem a hasonló korú gyerekek társaságára is szüksége van ahhoz, hogy helyes irányban fejlődjenek.

A gyermekkori zavarokat az úgynevezett calderon-index segítségével különböztetik meg. A táblázat 1-től 39-ig sorol fel tüneteket, az utolsók, már az elmebetegséget súrolják. A leggyakrabban a 4-es és a 19-es calderon-index-szel jelölt tünetek fordulnak elő. Az előbbi az elmaradt szellemi fejlődést, az utóbbi az érzelmi kapcsolatok zavarát jelenti. Ez elsősorban kamaszoknál fordul elő, s kezelésével, illetve levezetésével kapcsolatban egy érdekes „kórtünet" okára kaptunk magyarázatot. Gitárláz tombol most a világon, a tinédzserek kedvelt divata ez. Azt azonban kevesen tudják, hogy e „járvány" elindítói angol gyermekpszichológusok voltak. Ők javasolták ugyanis, hogy a felgyülemlett mozgásenergiák levezetésére adjanak a szülők gitárt a kamaszok kezébe. Nézzük hát más szemmel mi is ezután a gitárt pengető fiatalokat, hisz ez segítség nekik a serdülőkor okozta zavarok áthidalásában.

Természetesen az intézet munkatársai a „gitár-therápiát" csak egyféle módnak tekintik a serdülőkor energiatúltengésének levezetésében. Tömérdek másfajta hasznos időtöltési mód, s a hivatástudatra való nevelés segíti át a kamaszokat a felnőttéválás kritikus szakaszán.

B. B. I.

Főétvágyat

HÉTFŐ: Gombakrém-leves, zöldborsófőzelék (konzerv) sült sertés-combbal, alma.
KEDD: Savanyútojás-leves, rakott kel, befőtt.
SZERDA: Bableves csülökkel, túrós palacsinta.
CSÜTÖRTÖK: Paradicsomleves, torockói rostélyos tarhonyával, alma.
PÉNTEK: Karalábéleves, birkapaprikás burgonyával, savanyúkáposzta, saláta.
SZOMBAT: Töltött káposzta, madártej.
VASÁRNAP: Húsleves pulykaaprólékból, tüzdelt pulykasült párolt rizzsel, aszaltszilva kompót, bohémszelet.

TÜZDELT PULYKASÜLT. Hozzávalók: 3 kilós pulyka, só, 15 deka füstölt szalonna, 10 deka zsír, kevés majoránna, paradicsompüré, kevés liszt.

A pulykát megtisztítjuk, nyakát, lábát, szárnyát levágjuk. Felbontjuk, a belső részét kivesszük és több vízben, tisztára mossuk. Az inakat nyers állapotban húzzuk ki a combjából. A füstölt szalonnából vékony csíkokat vágunk és tüzdelő tű segítségével a pulykát jól megtüzdeljük, különösen a mellét és a combját. Megsózzuk kívül-belül, a belsejét kis majoránnával meghintjük és lábait vékony zsineggel a püspökfalatjához kötözzük, hogy sütés közben eredeti alakját megtartsa. Tepsibe tesszük, forró zsírral leöntjük és kevés vizet téve alá, nem túl forró sütőben megsütjük. Közben a saját zsírjával öntözgetjük és úgy forgatjuk, hogy mire megsült és jó puha lesz, minden oldala szép piros és ropogós legyen. Tálalás előtt 10—15 perccel vegyük ki a zsírból, hogy kissé megszikkadjon, mert így könnyebb szeletelni. A zsírban elkeverjük a paradicsompürét, megszórjuk lisztel és felöntjük csontlével vagy vízzel. Átszűrjük és a kitálalt pulyka mellé öntjük, vagy külön tálaljuk.

TOROCKÓI ROSTÉLYOS. — Hozzávalók: 4 szelet 15 dekás rostélyos, 6 deka sertészsír, 10 deka vöröshagyma, fokhagyma, paradicsompüré, 15 deka tarhonya és külön 3 deka zsír.

A megsózott rostélyosokat... meleg zsírban megsütjük, s egy lábasba helyezzük. A visszamaradt zsírban a 10 deka aprított vöröshagymát, a finomra vágott fokhagymát rózsaszínűre hevítjük és a pirospaprikával összekeverjük, egy deci vízzel felengedjük, majd felforraljuk és a rostélyosra öntjük. Ráteszszük a paradicsompürét és addig pároljuk, míg jó puha nem lesz. A tarhonyát külön megpirítjuk és a rostélyosokra szórjuk, amikor az már majdnem teljesen puha, letakarva pároljuk, hogy a tarhonya a rostélyos tetején megdagadjon. Lehetőleg abban az edényben, amelyben készítettük tálaljuk fel. Párolás közben vigyázni kell arra, hogy a tarhonyás étel leveses maradjon, tehát ha szükséges vízzel hígítjuk.

Rosszul tanul vagy rosszul hall?

Az iskolai tanulmányi eredményt sok minden befolyásolhatja. Szakemberek, pedagógusok, kutatók tanulmányozták: mi az oka a gyenge tanulók rossz eredményének. Az amerikai orvosi vizsgálat 60 000 gyerek 13,8 százalékánál hallási zavarokat állapított meg. 3000 japán gyerek vizsgálata alkalmából ...rek 17 százalékról derült ki, hogy valami baj van a hallásával.

Bukásra álló gyermekeink esetében tehát fülorvos véleményét is célszerű kikérni. De ha nem hall nagyot szeretett fiunk vagy lányuk — akkor sem bizonyos, hogy csak a tanárban van a hiba...

A kézápolás kozmetikája

A ház körül végzett munka a mindennapi takarítás és egyéb szennyeződéssel járó munkák, a mosogatás, de különösen a mosás erősen megviselhetik a kéz bőrét. A szennyeződéssel járó munkák miatt gyakorta kell kezet mosni. Szárítják a kéz bőrét a gyakori mosáshoz használt lúgos szappanok, a háztartásban a takarításhoz, tisztogatáshoz, mosogatáshoz, mosáshoz használt különböző vegyszerek.

Hogyan ápoljuk, hogyan védjük kezünket ezektől a káros behatásoktól?

Mindenekelőtt

külön figyelemmel kell lenni az eredendően száraz tulajdonságú bőrre,

amely különösen érzékeny. A normál, vagy zsíros tulajdonságú bőrt bármilyen szappannal moshatjuk, s ha csak a túlzott igénybevételtől nem érezzük, hogy száraz, húzós lett a kézbőrünk, napközben nem szükséges a krémezése. A száraz, erősen érzékeny, repedezésre hajlamos kézbőr mosására azonban lehetőleg csak túlzsírozott lanolinos babaszappant használjunk. Minden mosás után kissé még nedvesen nappal is kenjük be jól beszívódó, nem túlzsíros krémmel, például tejkrémmel, vagy a háztartási és illatszerboltokban kapható glicerines kézápoló krémekkel, zselékkel. A glicerin önmagában, miután erősen nedvszívó, az elterjedt hiedelemmel ellentétben, nem megfelelő kézápolásra. A száraz, vagy kiszáradt bőrnek ugyanis nemcsak zsír-, hanem vízhiánya is van, s a krémezéssel ezt is pótolni kell. A kézápolásra használható gyári készítmények mind ilyen összetételűek.

Házilag is készíthetünk azonban a nappali és esti kézápoláshoz is, jó glicerines kézápolószert:

1 deci glicerin, 1 deci tisztaszesz, egy deci víz és egy egész citrom levének a keverékéből.

Az egész napi munkától igénybe vett kezet valójában az esti kézápolással vehetjük igazán gondozásba. Miután meleg vízzel, szappannal és körömkefével megtisztítottuk a szennyeződéstől, bő hideg vízzel való leöblítés után éjszakára feltétlenül jól kenjük be a kezünket túlzsírozott, bőrtápláló krémmel. Lehet ez például lanolinos babakrém is, de háztartási és illatszerboltokban kapható más zsíros krém.

Az erős fizikai munkától gyakran túlzottan megvastagszik a bőr szaruréteg, amely kiszáradva nagyon könnyen bereped. Ez esetben, például nagymosás után, az erősen kiázott, vegyszerektől kiszárított kéz bőrére is,

nagyon jó hatású az olajos áztatás.

5—10 percre mártsuk langyos, kézmeleg ételolajba a kezünket. Majd a felesleges olajat puha ruhával leitatva, éjszakára húzzunk kesztyűt a kezünkre.

Ha pedig már azt érezzük, hogy a hidegtől fájdalmasan viszketővé és vörössé lett a kezünk — ami már az enyhébb fagyás jele — esténként hideg vízzel kezdve és befejezve, 10—15 percen át, többször váltva, dugjuk hideg-melegvizes váltófürdőbe. Utána bőven kenjük be zsíros krémmel és legalább 6—8 percen át erőteljesen masszírozzuk, hogy a vérkeringést fokozzuk a fagyos részben.

H. J.

Tisza-vidéki keresztszemes terítőszél

Vastag egyenletes szövésű vászonra, vagy kongréanyagra Porlé fonállal hímezzük. A tömör kockákat pirossal, az x-szel jelzetteket feketével varrjuk ki. Párnát, falvédőt, függönyt, vagy például egész konyhagarnitúrát hímezhetünk ezzel a motívummal. A négyszögalakú mintákat ugyanis egymás mellé és alá csoportosítjuk. A legmodernebbül berendezett lakásnak is nagyon szép és ízléses dísze lehet az eredeti népi motívumokkal hímzett keresztszemes kézimunka.

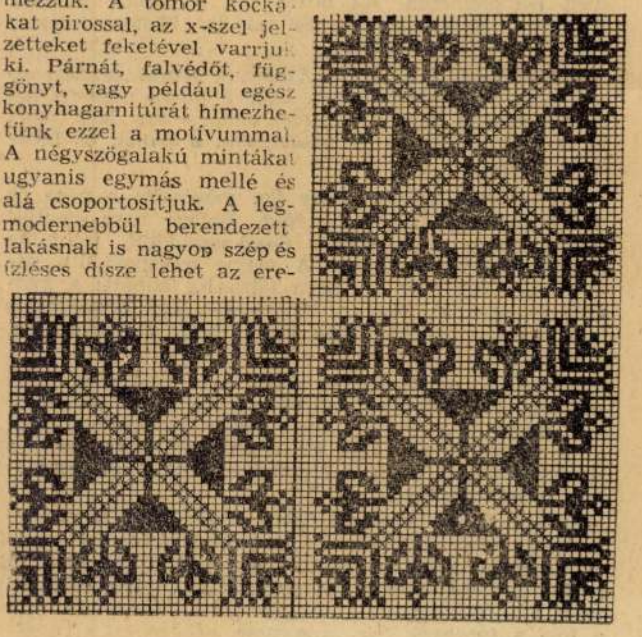

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE
1966 DEC. 4

homályába, [illegible]
Nem büntetés a tettedért, a
bűnt nem lehet már jóvá tenni!

Antalfy István fordítása.

egy magányos viharjelző.

Simonyi Imre

1021

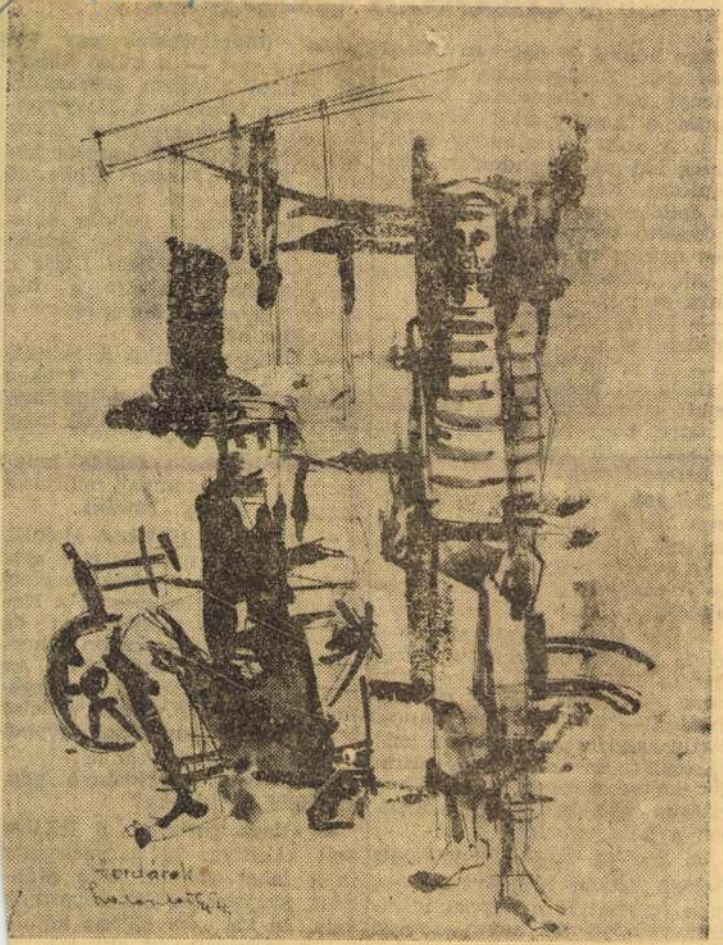

Szalontai György: Hordárok.

Vakolá

Egy hónap és hat nap előny szereztek Kecskeméten a Széchenyi téri hatemeletes bérház építői a kongresszusi versenyben. A szép teljesítmény felett nincs idő az örvendezésre, ünneplésre. Nagy a sürgés-forgás az építésvezetőségen. *Pótári Béla* művezető tervrajzokkal a kezében nyílászáró szerkezeteket válogat. Időnként mond egy-két cifra szót is.

— Mivel nincs kibékülve? — kérdem tőle.

— Jó lenne, ha a Fémmunkás Vállalatnál a tervrajzon feltüntetett számot ráírnák a vasszerkezetre, hogy ne kellene ennyit válogatni. Rengeteg idő elmegy a keresgéléssel.

Dékány Pál építésvezető *Balogh Istvánnal*, az ÉM Fejér megyei Állami Építőipari Vállalat vakoló brigádjának vezetőjével tárgyalt a munka ütemezéséről.

— Az építkezés téliesítéséhez nyolc gázpalackot, hozzá tűzhelyet és kis szeneskályhákat kaptunk — magyarázta Dékány elvtárs. — Ezekkel nappal azokban a helyiségekben fűtünk, ahol vakolnak. Ezenkívül van tizenkét kokszkosarunk, amelyekben éjszaka tüzelünk, hogy száradjon a friss vakolat.

— Így jó lesz — bólogatott Balogh István brigádvezető —, nem fagyhat le a nappal felrakott vakolat. Mi most naponta 12 órát dolgozunk, hogy négy nap alatt ledolgozzuk a heti 48 órát, mert pénteken szeretnénk hazamenni. Székesfehérvárra

[illegible] tői ovnato részében érdekes gépezet van elhelyezve. Nagy kondérban méltóságteljesen forog két kar, amely a habarcsot keveri. *Kreisz Ferenc* gépkezelő időközönként egy kerek küllőjére lép, mire a kondér automatikusan egy jókora ládába üríti tartalmát. *Huszti Lajos* a vakológépbe adagolja a híg anyagot, amelyet kompresszor a csövekbe préssel.

— Látja — mutat a brigádvezető a csövekre —, ezeken sűrített levegővel akár 70 méter magasra is fel tudjuk nyomatni a habarcsot.

Míg a lépcsőn felfelé haladunk, a munkacsapat múltjáról faggatom Balogh Istvánt.

— A brigád 1953-ban alakult. Azóta hatszor nyertük el a szocialista címet. Sokfelé megfordultunk már. Budapesten a Kerepesi úti lakásépítkezésen az országos vakolóversenyen a harmadik helyezést értük el. Az Erzsébet királyné úti építkezésen az egyik fővárosi vállalat brigádját mi tanítottuk géppel vakolni.

— Milyen gyártmányú gép, amellyel dolgoznak?

— Olasz Turbosol. A BNV-n volt kiállítva. 70 négyzetméter falat lehet vakolni vele óránként. Szeptember óta dolgozunk vele. Jó kis gép. Kilenc kőműves munkáját végzi el, csak három van belőle az országban.

A negyedik emeleten *Uni József* kezeli a [illegible]

Szalontai György
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
PETŐFI NÉPE
1965 AUG 15

1021

Szalontai György: Bőség.

sortervről, a szerződtetésekről

Kérdésünkre elmondotta hogy a szezonnyitás tulajdon képpen már szeptember 1-é valósággá válik, akkor tartjá a szokásos első társulati ülés amelyen bemutatkoznak a együttes művészei és amelye a már véglegesnek mondhat műsortervet is ismertetik. tervek már készen vannak. A tájelőadásokat szeptember 7-én Török Rezső: A gyereket a Gólya hozza című zenés vígjátékával nyitja az együttes. Szeptember 8-án pedig a Makrancos hölgy utazik vidékre. Mint ahogy az előző, ez a tájelőadássorozat is a társulat új erőinek bemutatására ad alkalmat. A bájos Shakespeare-vígjátékban például a most Kecskemétre szerződött és filmekről már jól ismert Moór Mariann, Fodor Zsóka és Tóth Sándor veszi át az eltávozott művészek szerepeit.

A kecskeméti közönséggel már október 8-a előtt, tehát a nyitást megelőzően zajlik le az első találkozója a társulat új

a fürmegfegy méa férfi-

fiatalember elvesztette lélekjelenlétét, a nyakába ugrott egy másiknak, és mindkettőjüket úgy húzták ki a vízből; egy sűrűn oldalt pislogó deli családapát a neje törölt képen; a többi 15 könnyebb sérülés a röhögőgörcs nevű roham hirtelen tombolásától keletkezett.

Ivuka néni azonban

igérkezik, s a címekből arra is lehet következtetni — mondotta nyilatkozatában Rádió Vilmos —, hogy a színház a korábban már nyilvánosságra hozott műsorterven jelentős változtatásokat eszközöl. Ez minden bizonnyal előnyére válik a műsorrendnek és találkozni fog a közönség helyeslésével.

Lássuk, hogyan is alakul ezek szerint a kecskeméti színház 1965—66-os művészeti terve. A prózai bemutatók sorában, a régebbi elgondolásokhoz híven, megmarad Gyárfás Miklós *Kényszerleszállás* című vígjátéka, melynek első változatát a Magyar Rádió már nagy sikerrel bemutatta, sőt a felvételt többször meg is ismételték. A másik ősbemutató — ha a darab időben elkészül — Soós György *Köznapi legenda* című műve lesz. A prózai együttes programján szerepel még, éppen a közönség kívánságához híven, egy Shakespeare-vígjáték is, a *Sok hűhó semmiért*. Említettük már az évadnyitó Vega-drámát, a *Gyilkos falut*, s megmaradt a műsortervben Tennessee Williams *A vágy villamosa* c. műve, valamint a *Száznégy lap a szerelemről* című nagy sikerű szovjet dráma is. Időszerű

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szalontai György

PETŐFI NÉPE

1964 MÁR 8.

— Új szovjet hősi emlékművet avatnak április 4-én Garán. A modern kivitelű, lendületes alkotást a községben élő Szalontai György fiatal festőművész tervei alapján készítik el.

építésére | tek már, akik
gyományosan m

1965 MÁJ 15

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szalontai Gy.

PETŐFI NÉPE

Kiállítás a kecskeméti művészklubban

Tegnap nyílt meg Kecskeméten a városi művelődési ház művészklubjában Szalontai György Garán élő festőművész kiállítása. A fiatal, tehetséges festőnek tizenkét képe látható a klubban, amelyek arról tanúskodnak, hogy témaválasztása sokrétű, élénk színekkel dolgozik. Szalontai Györgynek ez az első önálló kiállítása, amelyet bizonyára követni fog a többi is. A művészklub vezetősége úgy határozott, hogy ma este hét órakor vitát rendez a kiállított képekről. A beszélgetésen jelen lesz a festő is. Az érdeklődésnek ígérkező vitára minden érdeklődőt szívesen várnak.

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Szalontai Gy.
PETŐFI NÉPE
1965 JUN 1 3 11

1021

Szalontai György: Indulás.

Művelődés

A nyolc általános után

Nemcsak a szaktanárok feladata

Kecskemét egyik tanyai iskolájában, Belsőballószögön, tantestületi értekezleten vitatták meg a napokban a helyesírás tanításának gondjait.

Előre kell bocsátanom, hogy a megbeszélést ugyan nem a mi, másfél hónappal ezelőtt megjelent vitaindító cikkünk „provokálta", de felfigyeltek rá az ottani pedagógusok is, s megállapításaink megerősítették őket abban a szándékukban, hogy kutassák a helyesírás tanításának eredményesebb módszereit.

Aki rosszul beszél, rosszul is ír

Bevezetőül Muzslai Zoltánné magyarszakos tanár tömör összefoglalóban ismertette azokat a cikkeket, amelyek a különféle szakfolyóiratokban tárgyalják ezt a témát.

Az országos tapasztalatok azt mutatják, hogy *nem eléggé eredményes a helyesírás tanítása sem az általános, sem a középiskolában.* Ez a feladat persze nem hárulhat csupán a magyarszakos tanárokra, hanem az egész tantestületet érinti.

Közös feladat mindenekelőtt *helyes beszédre szoktatni a ta-* [illegible] figyelni és kijgazítani zatot. Holott nem erről vol szó.)

Bizonyos, hogy az eredmények alakulásában szerepe van annak, hogy a két negyedik osztályban kicsi a létszám — 2[illegible] körül mozog —, míg a felső osztályokban 35, vagy annál i[illegible] több. Azután: a felsőben má[illegible] kevesebb a diktálás utáni írásgyakorlás, s már nem veszik olyan szigorúan a külalako[illegible] sem, ami azzal a következménynyel járhat, hogy a tanuló nem fordít annyi gondot az írásra. A felsősök többet foglalkoznak a magyar órák keretén belül a[illegible] irodalommal, s így kevesebb idő jut a helyesírás ellenőrzésére. Ehhez járul, hogy ritkábban írnak dolgozatot — igaz, hogy hosszabbakat —, így ritkábban kerülnek szembe a hibáikkal. S már az osztályzásban sem ju[illegible] annyira kifejezésre a helyesírás elleni vétség, mert bár lehet hogy ennek alapján egyest érdemelne a tanuló dolgozata, d[illegible] ha a fogalmazás és a külalak megfelel, akkor jobb jegye kaphat. Tehát elmarad a helyesírási hibák büntetése. Mind ezek tetejében mind többet ár[illegible] tanak a felsőben a túlkoros tanulók, akik éppen azért maradnak vissza, mert a leggyengébbek, mert bukottak.

A [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szalontai György

PETŐFI NÉPE

1964 NOV 15

1021

Szalontai György: Szüretelők.

Művelődés-Li
művésze

TÉLI VETÉ

Gondolatok a falusi népmű

A mennyiség után most a minőség forradalmát éli falusi népművelésünk. Ez az átalakulás természetesen, elválaszthatatlan a változások szociális tartalmától, főképpen a szövetkezeti gazdálkodástól, de fontos az is: A mai közlekedés és hírközlés érzéki közelségbe hozta a városhoz, bekapcsolta — mindjárt a nagyvilág vérkeringésébe. Jövendő szociográfiai kutatásaink adhatnak csak tudományos szempontból pontos választ arra, mit jelent ilyen értelemben a televízió hatása. A televízió betetőzte a folyamatot, amelyet a modern hírközlés, a sajtó, a rádió általánossá tett: a falu a várossal egyidejű részese az emberiség nagy, kollektív eseményeinek. Látja a felrröppenő űrrakétát, éppúgy mint a célba érő olimpiai futót, a moszkvai Vörös téren zajló parádét, vagy az új afrikai köztársaság államiságának első napját, a dél-vietnami szabadságharcosok halált megvető hé-

a „televízió előtti" időkben. Más mércével mérik a nemzetközi eseményekről szóló tájékoztatót, mint annak előtte, amikor csak igen ritkán adódott alkalom arra, hogy a téma szakértőitől hallgassanak kommentárokat, helyzetmagyarázatokat. Többet várnak a szakmai tanfolyamoktól ma — nem is szólva a nagyüzem teljesen új gazdasági és műszaki problémaköréből jelentkező szükségletekről —, mint amikor jobbára csak a falu néhány érdeklődő, az újhoz vonzódó személyének a tudásvágyát kellett kielégíteni. Nagyobb igények jelentkeznek a szórakozásban és veleegyütt az öntevékeny művészeti együttesek szerepeltetésében, mint amikor ez több helyen inkább csak unaloműzést és afféle „művészeti pótlékot" szolgált. És így lehetne sorolni a népművelés, a kulturálódás csak-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szalontai György

PETŐFI NÉPE

1964 APR 18

1021

Párizsi csavargások

I.

PÁRIZSBAN vagyok! Régi álmom teljesült, amikor a KISZ bajai járási bizottsága jóvoltából, mint fiatal festő és földrajz-rajz szakos tanár kerültem be az Expressz Utazási Iroda párizsi csoportjába.

Most itt állok a Szajna partján, felajzott érdeklődéssel, s kissé csalódva. Bizony vékony folyócska ez a Dunához szokott szemnek. Igaz, hogy szép és hangulatos a hídjaival, a partmenti fákkal, s a Bolhapiac zajló életével. A Bolhapiac a Szajna-parton végighúzódó ládák sora, ahol régi könyvek, festmények, reprodukciók várnak vásárlóra. Messzire nem merészkedek, hisz az első napon úgy érzem magam a hatalmas városban, mint akit elvesztettek a szülei. De nem sokáig tart ez az érzés. Estefelé egyik útitársam megkért, hogy működik a francia propagandagépezet. A főnököt végül is nem találjuk bent, helyettese foghegyről válaszolgat, éppen hogy ki nem dob. Ja, kérem, ő nagy ember.

A VACSORÁRÓL persze elkésünk. Szállásunkról gyalog nyargalunk végig a „Bulmis"-en a párizsiak kedvelt Szent Mihály útján. Egyetemi menzát keresünk, s nem találjuk. Utóbb egy járókelőtől érdeklődve kiderül, hogy elmentünk mellette. Nem csoda. Hipermodern épület, a mi menzáink milliomos rokona. Szinte félve lépünk be. Bent négy emeletszinten futószalagon vacsorázik az egyetemisták tömege, köztük a mi társaink. Mi is kézbe fogunk egy-egy tálcát, melyekbe hat-nyolc mélyedés van préselve, s ezekbe a hosszú felszolgáló pulton furcsa micsodákat tesznek. Itt-ott ismerős étel is akad köztük:

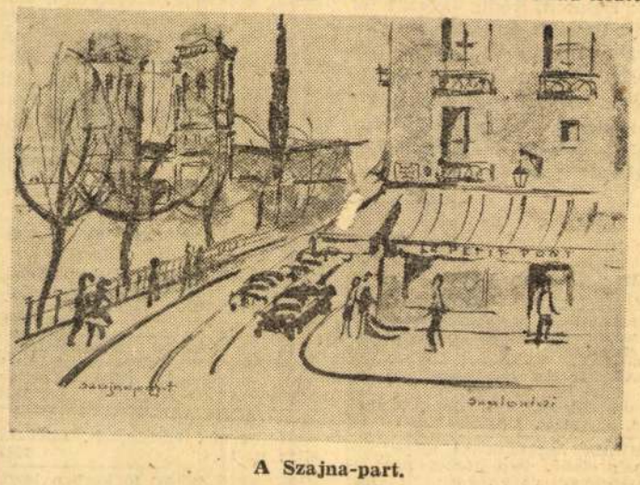

A Szajna-part.

mivel beszélek franciául, kísérjem el a Tolbiac utcába, ahová üdvözletet hoz hazulról. Kérdem a hoteltulajdonost a térképre mutatva, hogyan juthatunk el ide?

— Avec Metro! — válaszolja teljes meggyőződéssel. Metróval, ám, de hogyan? Magyarázza. Két percen belül kavarog a fejem az útirányok és átszálló állomások tömegétől. No, lesz ami lesz. Az egyik közeli mellékutcában lemegyünk a föld alá és jegyet váltunk. Nagy csornok, négy-őt folyosóval. Kérdezősködöm, merre tovább? Mutatják az irányjelző táblát és Metro-térképünkön magyarázzák az átszállókat. Zűrös még mindig, de két-három útbaigazítás után már úgy közlekedünk a Metrón, mint a vérbeli párizsiak. Megy ez! S valóban rájövünk, hogy a térkép és a jelző táblák segítségével Párizsban pofonegyszerű a közlekedés. A Metrón rend és udvariasság. Úti célunk egy kis üzem az egyik külvárosban. A tulajdonost keressük. Kérdezősködésünkre fiatal rakodómunkás válaszol — magyarul. Diszszidens, vagy ahogy ők mondják „1956-os turista". Gyors ismerkedés. A fiatalember csupa panasz: munkanélküliség, lakásprobléma, bizalmatlanság, idegen légkör. Hívjuk haza, de csak fejét rázza. Nem mondja, de látszik rajta, hogy fél. Jól párolt marhahús, roseibni. A többi: szósz, saláta, másféle szósz, valami konzervhal és ismét saláta. Gyomrom tiltakozik a gondolat ellen, de hát nemcsak igével él az ember. Próbálkozom. A hús majdnem teljesen nyers, véres lé szivárog belőle. A salátán vastagon oliva olaj, a hal büdös, s a szószoknak a színe is gyanús. Hej, te sokszor lesajnált krumplipaprikás. Apropo krumpli! A roseibni csak ehető. Próbálom az apró villával — lepereg. Beleszúrnék, de kemény, eltöredezik. Óvatosan szétnézek, látom, hogy a „bennszülöttek" kézzel szedegetik. Meg vagyok mentve. Kenyér és roseibni, ez ehető. Iszom rá két deci vörösbort és úgy érzem, hogy jó lenne valamit enni is. Na majd otthon.

HIÁBA ügyeltem, asztalszomszédom csak észrevette falusi mivoltomat. Kérdésére elmondom, hogy Magyarországról jöttem. — Ah, l' Asie. Nem — mondom, nem Ázsia — Európa. Csodálkozva néz rám, s hiába magyarázok, látni rajta, nem hiszi, hogy Magyarország Európában van. No mindegy. Nem azért fizetnek, hogy francia egyetemistának tanítsam Európa földrajzát.

ELBÚCSÚZOM, s az esti „Bulmis" fényeitől tele szívvel, s a változatos vacsorától üres gyomorral szállásomra térek.

Szalontai György

A Balaton készül a nyárra

Májusban befejezik az építkezéseket

A Balatoni Intéző Bizottság az illetékes minisztériumokkal, — Veszprém és Somogy megye tanácsával együtt az anyagi erőforrásokkal arányban igyekszik minél jobban előkészíteni az idei szezont.

Körben, a tópart 196 kilométeres partvonalán, minden nyaraló- és kirándulóhelyen sok változás, számos meglepetés fogadja majd a vendégeket. A partvidék Budapesthez legközelebbi területén, Balatonakarattyán, első osztályú sátortábort építettek. Az északi parton Balatonfüredig átépítik a vasútvonalat, és Szabadbattyántól kezdve az eddigi 40 kilométeres sebesség helyett 80 kilométeres óránkénti átlaggal haladhatnak a vonatok. Az északi part hosszúsínes szakasza ez év májusáig Balatonfüredig készül el, jövőre tovább építik, egész Tapolcáig. Balatonalmádiban csatornázzák az utcákat, korszerűsítik a közvilágítást, bővítik a vasútállomást, átépítik a Veszprém'be vezető útszakaszt, és megkezdték az új Pannónia éttermet építését. Tihanyban idén már befejezik a félsziget közepén áthaladó útszakasz korszerűsítését. Badacsonyban felépült a harmadik bazársor, teljesen újjáalakítják a Hableány éttermet és befejezik a strand bővítési munkálatait. Siófokon a hatemeletes Balaton szálló mellett két újabb, hasonló szálloda épül, és a növekvő vendégsereg kiszolgálásáról új, ezerszemélyes étteremben gondoskodnak. Balatonszéplakon megkezdték a nemzetközi újságíró üdülőtelep építését. A déli part másik, nagy forgalmú helyén, Balatonbogláron, teljesen átépítik a Hullám szállót, melletle új eszpresszót és kétezer férőhelyes kerthelyiséget rendeznek be. A kereskedelmi hálózat fejlesztésére önkiszolgáló éttermeket emelnek Tihanyban, Zamárdiban, Balatonföldváron, Fonyódon és Balatonlellén. A legfontosabb közszükségleti cikkek árusításához előregyártott elemekből abc-áruházakat építenek Szántódon, Siófokon, Fonyódon és Balatonalmádiban.

(MTI)

A p r ó h i r d e t é

1000-ES Wartburg eladó. Simon István utca 9. Kecskemét. 1582

VOLKSWAGEN személygépkocsi kifogástalan állapotban eladó. Szentes, Szabadság u. 4. 1560

UTCAI házrész beköltözhetően eladó. 2 szoba, konyha, pince, kút is van. Érdeklődni: Baja, Hétház u. 12. sz. alatt. 1561

WEROLEX rokkantkocsi igényjogosultnak eladó. Pap József Bácsbokod, Hunyadi út 60. 1562

AZ ÉM 31. sz. Állami Építőipari Vállalat, Baja, Hűtőház építéséhez azonnali belépéssel felvesz két fő hegesztőt. Alapbér 8 Ft + 15 százalék idénypótlék. Vidékieknek munkásszállás és napi háromszori étkezés biztosítva. 1563

ELADÓ Hetényegyházán, Csabi István mellett, 400 négyszögöl házhely. Érdeklődni: Kecskemét, Kőhíd u. 32. sz. 13765

57-ES Tátra kifogástalan állapotban eladó. Kecskemét, Sörház u. 3. szám. 13766

900-AS Wartburg eladó, vagy 600-as Trabant Limousine-ra elcserélhető. Hetényegyháza, Kossuth L. u. 25. szám. 13777

OPEL Rekord 1700-as, négyajtós, 1960-as, vajszínű, igényesnek eladó. Baja, Szabadság u. 43. 1565

MEGÉLHETÉST BIZTOSIT! Vasrácsos kártoló- és fonógép, részerelt villanymotorral, ugyanott egy kitűnő állapotban levő 125-ös Danuvia motorkerékpár, mindkettő áron alul eladó. Cím: Szebeni, Hajós, Kossuth u. 19. 1567

IKER-gyermeksportkocsi kitűnő állapotban eladó. Baja, Jókai Mór u. 9. 1568

ELADÓ beköltözhetően, Budapesttel határos község főutcájában, egyholdas gyümölcsösben nagy családi ház 170 000 Ft-ért. Kitűnő összeköltetés a fővárossal. Levélcím: Perjes Ferenc, Budapest, IX., Tolbuchin krt. 13. Tel: 180-187. 1569

ADMINISZTRÁCIÓBAN jártas munkaerőt felvesz a Bács megyei Húsipari V. kirendeltsége. Jelentkezés: Kecskemét, Rákócziváros 20. szám. 13754

LOTTÓN nyert 350-es Junak motorkerékpár áron alul eladó. Kecskemét, Bajcsy-Zsilinszky út 23. 13662

175-ÖS Budai motor csónakkal eladó. Baja, Róka u. 55. 110

ELADÓ 400 négyszögöl [illegible]

WARTBURG új gumikkal, rádióval, jó karban eladó. Kecskemét, Szt. László-város 1/a. Telefon nappal: 22-81. 1521

HARKÁNYFÜRDŐN víkendtelepen, kettőszobás, komfortos nyaralóház eladó. Érdeklődni Pécs, Doktor Sándor u. 40. 1526

HIBÁTLAN Jawa Pionir gyári lábvédővel eladó. Kecskemét, Horváth Döme u. 17. 1542

MOSZKVICS 407-es, jó karban levő, azonnal eladó. Kiskőrös, Bajcsy-Zs. út 75. 1570

ELCSERÉLEM 2 szoba, konyhás lakásomat ugyanolyan összkomfortosért, ráfizetéssel. Kecskemét, Bocskai u. 1. 1577

PRIMA állapotban Pannónia motorkerékpár eladó. Kecskemét, Csokonai u. 13. 1580

KÉT fotel eladó. Kecskemét, Puskin u. 4. 1581

445-ÖS Skoda személygépkocsi eladó. Kiskunfélegyháza, Fadrusz János utca 25. 1530

350-ES kiskerekű Jawa prima állapotban eladó. Érdeklődni 4 után, Kiskunfélegyháza, Némedi Varga Sándor utca 10. 1531

ELADÓ egy kertészszivattyú és egy permetezőgép. Bojtor János, Kiskunfélegyháza, Dózsa György utca 29. sz. 1532

ELADÓ Jánoshalmán sarokház, azonnal beköltözhető, 4 utcai helyiség, 2 konyha, kamra, ólak, betonpince, 2 részben is, állomástól 3 percre. Bővebbet Kiskunhalas, Kossuth utca 3. 1524

JÓ állapotban levő gyermek ikersportkocsi eladó. Kiskunhalas, Brinkus Lajos u. 11. 1584

ÁLTALÁNOS villanyszerelő szakmunkásokat keresünk. Parkettagyár, Kecskemét, Halasi út 10. 13692

407-ES Moszkvics, legújabb típus, eladó. Kecskemét, Villám István u. 3. Szabóság. 13756

TMK-ügyintézésben jártas gépésztechnikust keres a Kecskeméti Hűtőház. Rákócziváros 20. 1557

A KISMOTOR- és Gépgyár 5. sz. Gyáregysége, Baja, Kígyó u. 27. felvesz esztergályosokat, TMK-lakatost, szerszámkészítőt, általános lakatosokat és betanított munkásokat. Bérezés teljesítményben, besorolás a végzendő munka és a szakképzettség szerint. 1534

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRSZOLGÁLAT
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 APR 4

NÉPSZAVA
Budapest

1021

Szalontay József: Dagasztó

Szalontay József

****

— egy kicsit turelmet... dul a feje —, a méltóságos úrét.
— Hogy is mondjam csak...
— Szétmérték már?
— Nem, dehogyis — könnyebbültem meg, hogy valami jót mondhatok —, dehogyis osztották. Csak iratkoznak még a falubeliek. Még holnap estig lehet iratkozni.

S amíg ezt mondtam, szinte megörültem, hogy én még eddig nem iratkoztam fel. Mit csinálnék most, milyen képpel állnék én most a nagyságos úr mellett. Dicsértem magamban az eszemet, s nem állhattam, hogy halkabban, bizalmas hangon ne közöljem: — Engem is biztattak, írassak vagy tíz holdat. De én

Szalontay József

Szalontay József festőművész,
Iparművész, VIII. Népszínház-u. 47.
138-165

Bptávb 1940 szept.

amelyen haladva hivatottan szolgálja a képzőművészet ügyét és küldetésének magaslatán tud maradni.

Mi — ismerve az ügy nagy fontosságát — ezentul minden számunkban foglalkozunk majd a legtárgyilagosabb szempontok figyelembevétele mellett, a képzőművészeti eseményeket kisérő irodalmi és sajtómegnyilatkozással és „Figyelő" cím alatt állandó rovatot nyitunk.

Pap Domokos

Érdekes

és a képzőművészeket egészen közelről érdeklő cikk jelent meg a képhamisítókról és képcsalásokról dr. Tartsányi (Schreiber) Dániel rendőrkapitány tollából, a Magyar Rendőr című rendőrségi szaklap szeptemberi számában.

Cikkíró a rendelkezésére álló hivatalos adathalmazból meríti adatait és így egész hiteles forrásból, mondhatni első kézből kapjuk azokat a megdöbbentő adatokat, melyek megvilágítják azokat a raffinált módokat, melyekkel a művészeket úgy anyagilag, mint erkölcsileg megkárosítják.

A képhamisítás olyanformán történik, hogy valamelyik képcsaló, ügynök vagy műkereskedő megvesz, vagy bizományba vesz egy jónevű festőtől egy eredeti festményt és azt szegény festőkkel 5—6 példányban lemásoltatja és még igazoló írást is szerez a festőtől, mellyel a hamis kép „eredetiségét" bizonyítja. Ezt az igazoló írást minden hamisítványnál felmutatja és így biztosítja a képvásárlót a kép eredetiségéről.

Az így eladási célzattal, vagy bizományba vett eredeti képet lemásolás után aztán egészen szemtelenül visszaadja (jobbik eset) azzal, hogy nem sikerült eladni és így még annyi haszna sincs az eredeti kép festőjének, hogy azt eladta.

Nagyon érdekes momentuma a dolognak, hogy némelykor maguk a károsultak segítik elő és tussolják el a hamisítást, hiúságból, hogy ezáltal azt a látszatot keltsék ismerőseik körében, mintha egy nagyértékű eredeti festmény birtokában lennének. Sőt, még rendelnek is ilyent, hogy társaságuk egy „eredeti" mesterműben gyönyörködhessék.

A merészségnek netovábbja, hogy vidéken rendezett kiállításokra meghivják a város vezetőségét, fővédnököt választanak, a megvett eredeti képeket lemásoltatják és a hamisítványt szállítják a képvevőnek.

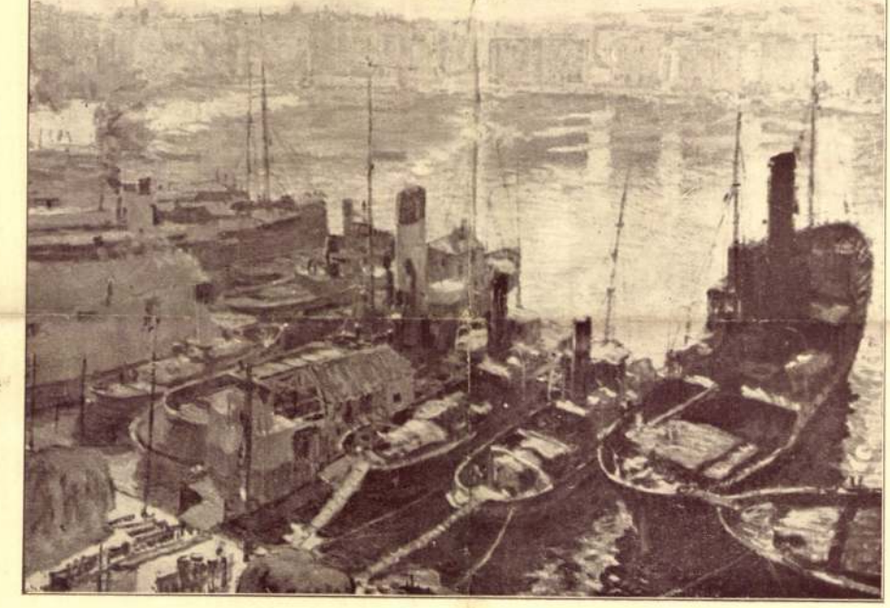

„Vontatók a marseillei kikötőben" Kubass Árpád olajfestménye
Műterem, gyüjteményes kiállítás

Cikkíró nagyon helyesen a hamis képek csoportjába sorozza azokat a képeket is, melyeket a jónevű művész csak szignál, a képeket azonban, amelyekbe a mester talán csupán egy-két ecsetvonást fest nagy ritkán, segédekkel festteti. Ilyen módon naponta 1—2 segéd közreműködésével több „eredeti kép készül, melyeket a mester szignál. A képvásárló kap tehát egy „eredeti" olajfestményt — eredeti szignóval.

Akik csak márkát keresnek és nem törődnek a kép kvalitásaival, könnyen bedülnek a hamisítványt áruló ügynöknek és drága pénzért egy valóban „eredeti" hamisítványt vesznek.

Találóan mutat rá cikkíró a külföldön és a régi képekkel üzött hamisításokra és arra a sajnálatos tényre, hogy gyakran a legnagyobb szakértők is tévednek.

helyes és dönthet pusztulásba a helytelen szellemi irányítás, amelynek egyik legfontosabb eszköze a művészet éppen természeténél fogva, mivel az érzelmen keresztül juttatja az embert oda, ahova az értelem nehézkesebben vezethetné el. A művészet enged bepillantást a mult titkaiba, a képzőművészet enged olvasni ott, ahol még más szellemi megnyilatkozás nyomát sem találjuk. Nagy nemzetek nagy kulturájának születése, fejlődése, virágbaborulása és pusztulása kézzelfogható emlékei között élünk, melyek el nem veszhető szellemi örökséghez juttatták a mult, a jelen és a jövő emberiségét. Egyiptom piramisai és az ókor klasszikus műveltségű népeinek képzőművészeti hagyatéka többet tárnak elénk e letünt nagy nemzetek életéről, mint bármilyen írott emlék. Ezek a teljesen befejezett művészeti stilusok, akár

„A korona felajánlása“ Szalontay József temperafestménye
Műcsarnok, Szent István Kiállítás

a szobrászatot vagy a festészetet nézzük, kerek egészét adják nemcsak e letünt nagy nemzetek hatalmas kulturájának, hanem a különböző stilusok különleges kialakulása folytán, azoknak vallási, társadalmi, sőt gazdasági berendezkedésükre is éles fényt vetnek. De nemcsak a régmult népeinek művészete szolgál tanubizonyságul ezekről a dolgokról, hanem ugyanígy vezérvonalunk a művészet a megismerés terén, az emberiség életének minden szakában. Bebizonyosodik tehát előttünk a fentebb említett azon tétel, hogy a művészek mit és miképpen alkotnak. Ezek szerint tehát az sem közömbös a művészetre és ezáltal a kulturára, hogy a művészetről mit és miképen írnak. Láttuk a művészet fontosságát az emberi életben, természetesnek találjuk tehát, hogy a művészetet kisérő irodalom és kritika mélységesen komoly és fontos dolog. Annak ellenére, hogy a napi sajtó és különböző folyóiratok képzőművészettel foglalkozó része a legszegényebb és legelhanyagoltabb, mégis figyelnünk kell ezeknek a képzőművészet körül kifejtett tevékenységére, mivel különösen a napisajtó hatalmas ereje folytán mélyen szántó befolyást gyakorol egyrészt mint kritikai tényező a képzőművészet alakulására, másrészt lévén mindennapi szoros összeköttetésben a közönség széles rétegeivel, befolyásolja és állásfoglalásra készteti azt, a képzőművészettel szemben.

A sajtónak felelősségteljes kötelességei vannak tehát e téren, amit sajnos nem mindig az ügy érdeméhez méltó keretek között, nem mindig kellő felkészültséggel és szeretettel és legfőképpen is nem mindig kellő tárgyilagossággal végez. A kritikának pedig, jöjjön az bármilyen oldalról, mindig abból a magas szempontból kell néznie a művészek alkotásait, hogy azok értékben menynyiben közelítik meg azt a magasrendű feladatot, amire hivatásuk és a művészet magasrendűsége kötelezi őket. A kritika kell, hogy képviselje a művészekkel szemben azt a magas bírói széket, ahonnan csak a legtisztább és teljesen elfogulatlan igazság szabad, hogy elhangozzék. Teljes tárgyilagosság, a képzőművészet multjának és jelenének tökéletes ismerete kell, hogy a birtokában legyen annak, aki kritikát nyilvánít olyan helyről, ahonnan véleményével és ítéletével mélyen belenyul a művészet és a közönség irányításába. Ítélkezése, legyen az dicséret vagy rosszalás, ne az egyéni, esetleg elfogult szemlélés alapján történjen, hanem felette kell lennie a kritikus vagy esztétikus egyéni meglátásain és egyetemes irányelvet kell követnie. Ez az egyetemes irányelv pedig az, megállapítani a műalkotásról irányokon és divatokon túl, hogy valóban művészettel állunk-e szemben vagy pedig csak hasonlófélével. Kerültük eddig a művészeti irányok említését, minthogy a legutóbbi időben ez a legátkosabb kérdés a képzőművészet terén; a kritikus azonban még e nehéz területen is olyan utat kell, hogy találjon,

Magyar Nemzeti Múzeum
1938-3-27

Párin Divat, 1940 dec 1.

A boldogság orszá

Szalontay József. A budapesti Eucharisztikus kongresszus parlament előtti oltára mellett hat óriás festmény vonta magára a nézők figyelmét. Szent László, Szent Erzsébetet, Szent Margitot, Szent Imrét, Szent Mórt és Kapisztrán Jánost ábrázolták e képek. A hat méter magasságú képek már méreteikkel is feltűntek. Ájtatos hangulatot, megkapó erőt árasztó hatásuk oka azonban az a stílus volt, mely a prerafaelisták és Bizánc gazdagpompájú templomi képeivel tart rokonságot. Az irrealitás, a földi világtól elvonatkoztatott légkör lengi körül ezeket a képeket. Bizonyára sokan és sokáig emlékeznek rájuk. Szalontay József alkotásai e képek. A freskófestészet mellett mint grafikus is jó hírnevet szerzett. Értékes alkotásai után elismerés és a díjak és kitüntetések nagy száma övezi.

S. M.

alapjában véve szi
k szegélyez, de annyi
általában nem látszik
nt a megfagyott fájdal
ábavaló visszaemlékez
ki a Boldogság országáb
ikor lép reá az oda v
oly szorosan áll, hogy s
ység aranyhídja odatap
ékes hídjához, az Aka
áll a Pénz és Hatal
lmok ragyogó gyémán
a szerényebb és szürké

ságába egészen különö
lak is visznek. Ott va
ndászat sötétcsillogású
zaka, telve ijedt rebbe
utó zajokkal, melyekrő
rén álló embertől
rá kell lépni, holdkóro
ságtól, mely ottan, túl
rke ólomból készült
y „egy szoba-konyha"
címmel, meg szivár
zen feketék, melyekről
tt aztán kilátszik alóla
az, hogy „Bánat". I
Boldogság országába.

horék volt és soha ki n
itat oda. Minden éjsz
nesen átrepült az álm
ékonyságú piros hído
ör hirtelen kiegyenese
evegyült a többi hancu
tömegébe — m... a Boldogság országának ama
Palkó járt, mindig sok volt a gyerek — és játs
játszott oly hévvel, szenvedéllyel, hogy reggelre
izzadság volt a homloka, mire fölébredt. Nappal a
a sarokban, ahová Madarász néni rongyokból
készített neki, mert egyébre nem tellett és gondol
amit éjszaka látott és cselekedett, vagy el is mesélt

Szalontay József

Szalontay József : Árpádházi szentek

Szalontai Mária

Metszetének repr.-ját hozza a lap. Képe női fejet ábrázol.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. január 23.
XV. évf. 4. sz. 5. lap

A segely ügyben csak
az árlejtés után lesznek
bátor javaslatot tenni,
amikor úgy látom, hogy
a valószínű aszajanlat
tok kivit igen nagy
Pulsenbregek vannak
es nemmuk reális-

Szalontay József

építész

1920 októberében ki-

utasították Erdélyből

(Szatmárnémeti)

Erdélyi Hírek

1920. nov. 21.

Szalontay József

festő

Műcs. kiáll. 1932 tól

Pipics 120. l.

Szalontay József festőművész
Hegyoldal
XI.ker.képzőművészek kiállitása, 1951. február
Munkásportre

Odysseus és Nausicaa
Vászon, olaj, 145×208 cm.
—ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 766. l. (Ismeretlen.) — Maszlaghy II., 122. szám. (Ismeretlen.) — Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

CRANACH, LUCAS (német festő, 1472—1563)
Szent Kristóf (137. kép)
Fa, tempera és olaj, 71·5×40 cm.
Az Ipolyi-gyűjteményből.
Ipolyi. Biharvármegye, 224. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 246. l. (Képe 249. l.) (A messkirchi mester.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 81. szám. — Gerevich IPGY, 95. l. — Lepold—Lippay 55. l.

DAFFINGER, MORITZ MICHAEL (osztrák festő, 1790—1849)
Nákó János gróf (138. kép)
Miniatür, tempera, 9×7·3 cm.
Jelezve lent balra: Daffinger.
A San Marco-gyűjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

DALLINGER VON DALLING, ALEXANDER JOHANN (osztrák festő, 1783—1844)
Tájkép
Fa, olaj, 64×90 cm.

MDK

N. Szalontay József festő.

Mundra után, of.

Felolvasás, "

Vihar előtt. "

Leányfej, ecruza rajz

F. B. arcképe. "

Nemz. Szal. 1947. jul. – I. zsürimentes kiáll. – Kat.

N. Szalhontay József
Falu szélén, olaj

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Műcs. 1951. nov.
8 l.

Szalontay József festőművész
Arnóhidja aquarell
Tabán
A Budai Szépművészeti Társulat Karácsonyi Kiállítása. 1936.XII.13.

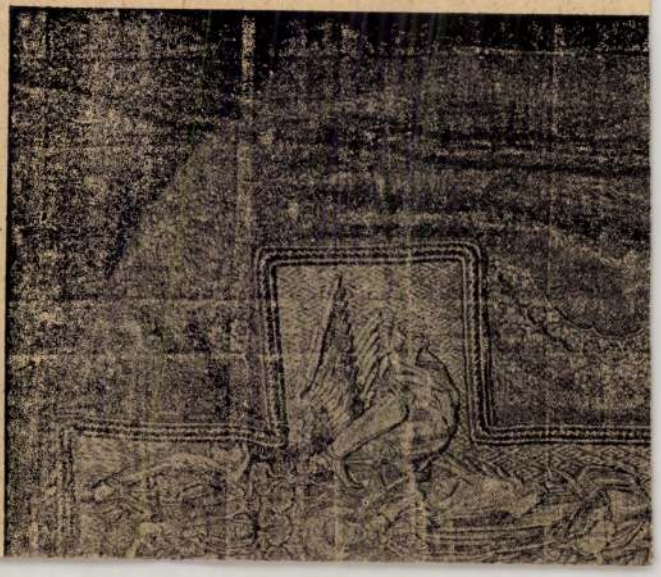

MDK

N. Szalontai József, festő.

Női portré. Cf. -

Borus Langulat. "

Mücs. - Tav. tárl. a Mücs. - ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 - jun. 4. - Jegyz. 9. l.

Szalontai József
Sódertárolás, olaj

II. Magy. képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.
8 l.

MDK

Szalontay József

A korona felajánlása. Temp. Repr.

Magyar Nemzeti Mivészet 1938. 3. sz.
51.l.

MDK

Szalontay József

Tabáni emlék, paszt.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Műcs. 19. 1.

Szalontay József MDK

Terefere, pasztel

Műcsarnok 1939. téli tárlat

SZALONTAY JÓZSEF

Cairói sikátor. Aquatinta.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

MDK

Szalontay József

Ujpesti öböl.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 18.1.
Mücs.

MDK

Szalontay József

Az Apostolok utja Veneziában. Paszt.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 24.l.
Mücs.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 24.l.
Mics.

MDK

Szalontay József

Vontatók, of.

Horthy jub. kiáll. Kucs. 1939. dec. 21.1.

MDK

Szalontay József

Művével résztvett a kiállításon.

KmTars. 1949. marc. - apr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 29.lap

MDK

Szalontay József

Firenzei emlék.
Taban. Rézkarc.
Román templom belsó diszitése. Tempera. Mgt.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24.-Maj. 15. Műcsarnok. Kat. 18.1.

Szalontay József MDK

Magyar szentek, tempera

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

Szalontay József MDK

A korona felajánlása, tempera

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Szalontay József MDK

Cairói sikátor, aquatinta

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Szalontay József

festő

Szabad Művészet

1951. 213. l.

loporos-torony, anélkül, hogy
ltoztatni kellene, belül gyer
ingóságok elraktározására hasz-

Belügyministeriumhoz teendő
isztelettel kérem a Nagytekin-
sék velem közölni, hogy a lő-
célra való használatba véte-
tetü Bizottságnak észrevétele
t is kérem közölni.-
15-én.

Mély tisztelettel:

Sándor

igazgató-főorvos.

rszágos Bizottságának,

Budapest.-

Szalontay Dóra

festő

XI. Budafoki út 17

MKSz 1947

Szalontay József MDK

Vontatók

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

Szalontay József MDK

Tabán, rézkarc

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szalontay József MDK

Román templom belső diszitése, tempera

Mücsarnok 1935 XII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szalontay József MDK

Firenzei emlék

Mücsarnok 1935.III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Szalontay József

Hajóvontató. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 11.1.

Szalontay József MDK

Barokk-templom belső kiképzése, tempera

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Szalontay József

Venezia, pasztell

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Szalontay József MDK

Terefere, pasztell

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

MDK

Szalontay József

Arnó hidja, vf.

Tabán, vf.

Budai Szépm. Társ. karács.kiáll. 1936. dec.

Szalontay József MDK

Barokk templom belső kiképzése, tempera

Mücsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Szalontay József

Tabán. Pasztel.
Veneziai részlet. Rézkarc.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. Jun. 1-18-ig. 32.1.

Szalontai József

Velence, akvatinta

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Szalontai József

Magyar Nemzeti Művészet 1938.4.sz.
63.l.

MDK

Szalontai józsef
grafikai mű:

Velence.Akvatinta.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 22.1.

MDK

Szalontai József, festö

Kubikosok. Olf.

Mücsarnok.-I.M.Képzöm.Kiáll. 1950. Kat. 6.l.

MDK

Szalontai József

K.Gy.: Ars Hungarica. Fiatalok. 1940. jul. hó

Szalontai József.

„Falu szélén" c. kép szerepel a II. Magyar Képzőművészek Kiállításán. (emlétve).

Kis Újság, 1951. okt. 27.

Szalontai József.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállítá-
son „Falu szélén" c. Képe szerepelt.
(említve)

Kis Ujság, 1951. Okt. 27.

Empfänger: Stand

Ort: [illegible] Postleitzahl: [illegible]

von Herrn [illegible] [illegible]

(Anrede)

Ort, [illegible] [illegible]

MDK

Szalontay József festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Mücs. 38 l.

Szalontai József MDK

Velence, akvatinta

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Szalontay József MDK

Rialtó hidja, pasztell

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

MDK

Szalontai József, festö

Sódertárolás. Olf.

Mp.Müos.-II.Magy.Képzőm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat. 8.l.

Szalontay József

MDK

Tabáni emlék, pasztell

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Szalontay József MDK

Ujpesti öböl

Mücsarnok 1940 tavaszi tárlat

MDK

MDK

Szalontay József

Hajóvontató, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Mücs.

MDK

Szalontay József

Veneziai részlet, rk.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

MDK

MDK

Szalontay József

Tabán, paszt.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Szalontay József

Révésztanya

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Szalontay József

„Degarté" c. rajza a

15. oldalon

Nógrád 1970 április 4

Szalontayy József

MDK

Apály

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Szalonlay József

Kiállít a Budai Szépművészeti Társulatnak a Budai Klub helyiségében rendezett kiállításain.

Magyarság 1935. V. 25.

Szalontay József MDK

Téli napsütés

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Szalontay József MDK

Az Apostolok utja Veneziában, pasztell

Mücsarnok 194o Tavaszi tárlat

MDK

N.Szalontay József, festö

Falu szélén. Olf.

Bp.Mücs.-II.Magy.Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat. 8.1.

Szalontay József MDK

Hajóvontató, olf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szalontai József MDK

Sódertárolás, olf.

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

N. Szalontay József MDK

Falu szélén, olf.

~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

Műcsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szalontay József

MDK

Veneziai részlet, rézkarc

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szalontay József

festőművész

Harmadik nemzeti képzőművészeti kiállitás - Műcsarnokban - képpel szerepel.

U j s á g
1935.III.23.

Szalontay József MDK

Tabán, pasztell

Mücsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szalontai József

MDK

Kubikosok, olf.

Műcsarnok 1950. I. Magyar Képzőm. Kiáll.

N. Szalontai József MDK

Női portré, olf.

Borus hangulat, olf.

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Szalontai György

Szerepel Kelsheméten az alábbi táslaton

Heltai Nándor: Megyei téli táslat 1970

Petőfi Népe 1971 I. 1 5 old.

Szalontay Judit, [Kerámikus ?]

A Csornai Múzeum vezetője.
Parekasmunkákat restaurál.

— : (— szöveg — fényképe —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. márc. 5.

Szalontay György, rajztanár.

Először alkalommal szól a tudósítás a bajosi nyári képzőművészeti tábor eseményeiről, az ott folyó munkáról. — Szerepelnek a kiállításon Szalontay György munkái.

Csoltói Gyula: Jegyzetek a bajosi képzőművészeti alkotótábor kiállításáról.
Petőfi Népe, 1983. febr. 8. 5. old.

SZALONTAI GYÖRGY, rajztanár

A bajai Képzőművészeti Körben tanult Rudnay vezetése alatt, és a Pedagógiai Főiskolán végzett rajztanári szakon. /Mikli Ferenc közlése/. 258.old. 24. jegyz

GERGELY FERENC-KŐHEGYI MIHÁLY: Rudnay Gyual bajai művésztelepe 255.old.

A MÓRA FERENC MÚZEUM ÉVKÖNYVE. I. 1970.
Szegedi Nyomda

Szabolcsi György (Tatabánya)
tanár, festő

A Bács-Kiskun megyei amatőr
képzőművészek közé tartozik.

Pap Gábor: Kincsek és műkincsek a Barbariumból.
Művészet, 1975. június - 7. oldal

SZALONTAI ÉVA

Magyar Iparmüv.
2003/3.

22. old.

Mikor ugy másfél év elő
mény[4] darabjai nagy árakat ér
darabból álló gyűjteményem me
lehetett megkérdeztem s végül
klubban egy művészekből álló
megbirálására s azokat a dara
az összeseknek tetszettek, le

Ezután a gyűjteményt ért
széki Trux Lajos[6] ny./ugalmazo
zokat a valódiság megállapitá
Muzeumban. Ott a vizjelek és
többről megállapitották a val
megmondták véleményüket, azor
mert ez nem az ő hivatásuk. F

Szalontai György

festőművész

„Tóth Menyhért arcképe" c. festménye a hajósi tárlaton.

Petőfi Népe.
1979 dec. 16.

Vargas Mihály
ciz

Szalontai Éva, textilművész

L: Nagy Judit

Rózsa Gyula: Folyamatok 7

Népszabadság, Bp. 1978. szept. 22.

Szalontai Éva

Szalontai Éva az égetés
struktúráját alkalmaz-
za művein.

Tardos Ilis: Textilművészeink motívumválasztása
Művészet, 1980. május – 25. lap.

Szabolcsi Éva

Kiállítás Pécsett

Magyar Nemzet 1983. VIII. 14.

Szalontai Éva, textilművész

L. Pauli Anna

Tordai Aliz: Textil a lakásban 2.

Esti Hírlap 1979. aug. 30.

Szalontai György

A Bács-Kiskun megyei művészek 10. téli tárlatá n részt vett Diószegi Balázs, Weintrager Adolf /Őszi este/, Szalontai György, Szappanos István /metszetei, melyek a régi székely diszitő motivumok hatá sát mutatja/, Goór Imre és Klossy Irén dekoratív hatásu képekkel.

Forrás 1975-2-81
H.G. MK F.:Jubileumi tárlat

Szalontai Éva, kézifestett és nyomottmintás tervező.

a Magyar Iparművészeti Főiskola Textil Tanszékének végzős hallgatói diploma-kiállításán részletek tervei.

Meghívó

1944. febr. 1.

Szalontai Éva
-textiltervező

Részlet a művésznő nyomott falikárpitjából (Milánói Triennale 1973. Ezüstérem)
(repro)

Bojár Iván. Uj Galéria a Belvárosban
Tükör, 1975. május 27 - 16 oldal

Szalontai Éva

Szalontai Éva 12 db. különböző méretű függöny-e a simontornyai Várban bannak elhelyezve.

-----:Köztéri munkák.

Művészet, 1976.augusztus - 48.oldal.

RÉSZLET SZALONTAI ÉVA NYOMOTT FALKÁRPITJÁBÓL (MILÁNÓI TRIENNÁLE 1973. EZÜSTÉREM) Szalontai Éva

Bojár Iván: Új Galéria a Belvárosban

Tükör, 1975. máj. 27.

k mondani
onlíthatat-
etnek, ver-
en én. Kü-
Kelemen
ak készül,
pon is ele-
s módszer
ár az idén

15—16 éves lányok 175—178 centimétert ugranak. Jó lenne, ha az atlétanőink is felzárkóznának a nemzetközi élvonalhoz, követnék a férfiak példáját. Többen képesek erre, így a 21 éves Sámuel Edit, akinek a tavalyi legjobb teljesítménye 179 centiméter volt, az idén már 184 centimétert is ugrott. Talán nem vágyálom számára a 190 sem. De az is elképzelhető, hogy Kreisz Andrea éri el ezt a magasságot.

MOLNÁR KÁROLY

Major István bemutatja a Fosbury-technikát

Szabontai Éva

Lakástextil tervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi parművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – jul.

Szalontai Éva nyomottanyag-tervező

Szekszárdon ápr. 24.-én hat fiatal iparművész mutatkozik be munkáival.

Nógrád, 1975. ápr. 24.

Szalontai Éva (Tengelic, 1951-

1974-ben végzett az Iparművészeti Főiskolán

Művei szerepeltek az V. Fal és Textil Biennálén

1978-ban a szombathelyi Savaria Muzeumban.

-katalógus a könyvtárban-

Szalontai Éva

textiles

Kiállít a Múzsaszoktan. tásd: Hübner Arankánál (P. Szücs J.: Régi divszőrégük: a textil)

Népszabadság, 1988. sept. 3.

Szalontai Éva

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón 2003.

77 l.

ıni, mint a készség jelentkezése, hogy
őszakában szívesen rendelkezésedre
t is ezáltal legalább egy kissé gyor-

zaess, ellenkezőleg, a legjobb egész-
amnak, hogy minél hamarabb olvashassam
ől és szándékaidról, hogy adod-e ne-
készséggel vállalom a magyar jog
ed ne legyen bajlódásod.
élt esetben szeretném, ha a megálla-
történhetne, hogy egy esetleg karáı
gyar jog értékesitését is legalább

SZALONTAI ÉVA

függönyei ld.Borsfai Tamás

Balog János: Ha a Ligetben jár ... Az Országos Iparművészeti kiáll-ról

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.41.sz,23-24.o.

Szalontai Éva, textiltervező

Nagy Zoltán: Laufer m. v. Kiállítás a Miasarnokban.

6. Kompozíció, festett laufer, 500x360 cm, 1986. /repr./

Művészet, 1987. május, 42-old.

SZALONTAI ÉVA

emlitve ld.Polgár Csaba

P.Szabó Ernő: Függönyök.Fényes Adolf Terem
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/38.sz.3.o.

gfelelő szem. alapbér: Ft.

nkaidő: hónap.

-tól -ig.

ngedély kelte, száma:

jöv. adó és községfejl. hozzájár. kerül

.....

megbizó

Szalontai Éva

Szalontai egy motivumot variált bemutatott művén, tisztán képzőmű-vészeti formarendbeli megfigyelése-het téve.

Bán András: Megjegyzések a textiles alkotómühelyről.
Müvészet, 1977. február - 8. oldal.

M.D.K.

Szalontay Ágnes
grafikus

Chemolimpex - reklám
(vegyes)

O.k.: Plakátokról
Vök Kapja, 1967. jan. 21 - 14 lap

Szalontay Ágnes

Kitünő kereskedelmi plakátot tervezett a Budacolor festékgyárnak.

Székely Artúr: Magyar plakát '66; Magyar Grafika, 1967. 1. sz. 18. l.

MDK.

Szalontay Ágnes

Plakátterv

Magyar Hirek 1967 jan.1.

Szalontay Ágnes
Grafikus

M.D.K

Expostgrafikai műveit
mutatta be a tárlaton.

Bauer Jenő: 5. Magyar Plakátkiállítás
Művészet, 1967. március – 38 lap.

MDA.

Szalontay Ágnes

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.39.

Szalontay Ágnes

Réatrett – „Magyar plakát 66"
c. kiállításra Műpárnokban

Lékely Artur: Magyar plakát 66
Magyar grafika 1967. 1. n. 18.

Szalontay Ágnes

Részvétel a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. Szépművészeti Múz. 1975.

MDK

Szalontay Ágnes

Magyar plakát 66. 5. magyar plakát kiáll.
Műcs. 1966. dec.

MDK

Szalontai, Vécsi és Weinwurm pozsonyi építészek

legujabb munkái: A trencsénteplici termálfürdö.
A pozsonyi zsidótemetö ceremoniaXXXXXépülete
A zsolnai vágvölgyi földmüves- és iparbank
és a pozsonyi"Uránia" hangos filmszinház épületei
képének gyüjteménye."WM 1931. 10.sz.

Magas épitész és épitömüvészet.
Technika. 1931. dec. 10.sz. 275.l.

MDK

Szalontai, Vécsi és Weinwurm
pozsonyi építészek

Legujabb munkái: A trencsénteplici termálfürdő.
A pozsonyi zsidótemető ceremoniaXXXXX.épülete
A zsolnai vágvölgyi földmöves- és iparbank
és a pozsonyi "Uránia" hangos filmszinház épületei
képének gyüjteménye. "WK 1931. 10.sz.

Magas építés és építőművészet.
Technika. 1931. dec. 10.sz. 275.1.

MDK

Szalontai, Véczi és Weinwurm
pozsonyi építészek

legujabb munkái: A trencsénteplici termálfürdö.
A pozsonyi zsidótemetö ceremoniaépület
A zselnai vágvölgyi földmüves- és iparbank
és a pozsonyi "Uránia" hangos filmszinház épületei
képének gyüjteménye. "MM 1931. 10.sz.

Magas épités és épitömüvészet.
Technika. 1931. dec. 10.sz. 275.1.

Szalontai Acs Pál

1714, 1716.

Kolozsvár

Bal Hal 128 l.

10f
MAGYAR KIR. POSTA
2f
MAGYAR KIR. POSTA

Szalontai csonkatorony

Feszty Árpád rajza

repr.

Om II. 42 il.

Szalonnai ref. templom

és harangláb

Nagy repr.

Malmagyarországi V

164. l.

1790 Jsz. Szepesváralja
rk. tpl. Jövőbár nárugrépe.

Szalonnai ref.

templom

(Borsod vm.)

l.

Arch. Ért

1901. 392,

393, 394, 395. l.

G O B E L I N E K .VII.Kelemen megbizá
nokat készitett,melyek után Bruxellesb
a Sixtusi Kápolna falait diszitsék vel
Kennsington Muzeumban,a gobelinek pedi
Először 1519-ben függesztették ki a go
Jeleneteket ábrázolnak Szent Péter és
egy jelenetet Szent István vértanu élet
netszimbolikai és erkölcsi tartalom a
stanzák legszebb freskóihoz.A történet
színvonalát képviselik.Széles tájképbe
alakok visszatükröződnek a vizben.Kris
kép középpontjában,hanem jobbszélébe
ban rátereli a figyelmet.Gesztusának h
kon,akik egy sorban vannak elhelyezve.
különösen a csónakokhoz képest.A képne
ben vett mélysége.Mindez azonban nem p
bolikai jelentőséget hangsulyozza.Tudat
jellemvonasokat látjuk a "Legeltesdd a
Barokkos architekturát ad,s Berninit m
kalmazasaban a "Szent Péter meggyógyit
kartonjan.Erős fény és árnyékhatásokka
vett jelenetek közül a legsikerültebb
Antikizáló római architektura elé helye
jobb oldalán van.Alakját fizikailag is
szónokló XXXX alakja tele van erővel,e
különféleképen tükröződik vissza az őt
Szent Pál erkölcsi erejét fejezi ki,szi
Némi analógiát mutat az Athéni iskolav

Szalonna

Borsodne

reftempl. Myskovszky 1900

1) alapraje déli oldallal 1:100

2) hosszeskereutmetnet a

3) nyugati és keleti homlokzat

~~4)~~ falkép vázlattal tűres

4. távlati kép kéres.

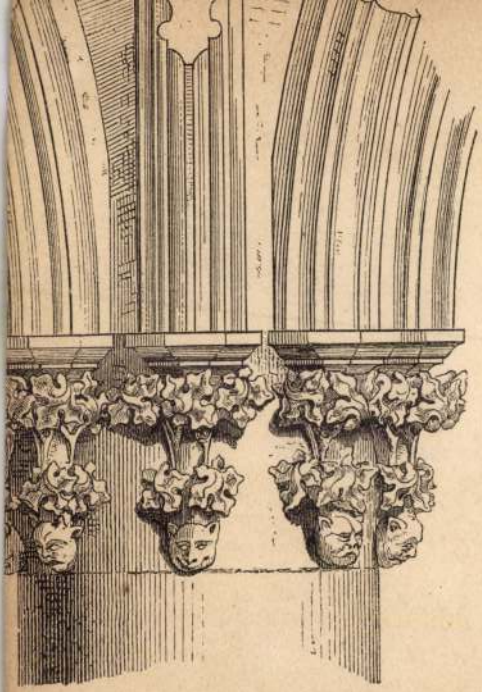

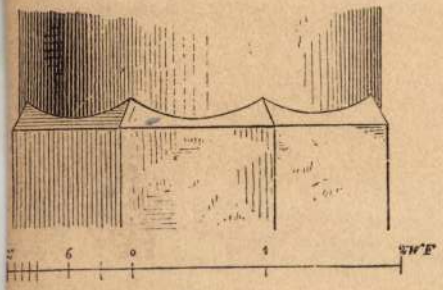

6.

Szalonnai ref. templom
kőrépkori falképei
l.
Gerecrefalképek
494 h.

cher der Kunst

Buch

ast des

alters

Szalonnai ref.
Templom

SZALONNA

Ref. tnl

Ráth Károly: Az egri püspöki megyében feroš templomok a XVII-ik század végén. Magyar Sion, VI-Esztergom 1868, 355 l.

Szalonnai ref. templom

SZALONNA

Ref. Templom

Ujabban talált magyar műemléket. VÖ,
1900, 600 l.

Szalonnai ref. templom

falképei

Kampis Antal:

Régi magyar művészet

Magyar Művelődéstört.

I. 504. l. Eggel

Antiochiai Szent Margit

életének jelenetei.

V. 129

Szalonnai ref

Templom falkejei

l. Ger MRE 32. l.

228 l.

Szalonnai ref. templom
falrépei

l.

Korompay 61. l.

Kurucz lovasok.

Az előtérben ~~a~~ ha
törő vértes a balra me
hátra hanyatlik, lelöv
~~dit~~ ~~segitségökre~~ ~~i mi~~
ben siet ségitségökre, n
fel. Elöl a földön, a p
ki jobbjában kardot ta
ver. A háttérben hegy

Olajfestés vászonr
Festője ismeretle

45 fton. (308/96.) s ez ki
Adt 1897. III. 16-án (1
4580/97 szv. sz. alatt.

308/96.

Szalonnai ha-
rangtorony

Repr.

Balogh fatornyok

5. n. Kep

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Szalonnai ref. templom

Borsod vm

l.

Korompay

21. l. 22. l.

képek, alapraj

839.

ra s kissé jobbra néz. Fekete prém kucs-
ld kövekkel és gyöngyökkel kirakott forgó
koronaszerű befejezéssel. Haja és ~~[illegible]~~ szem-
sza s körszakálla kissé öszbevegyült, szeme
tort prémgallérú mentéjé piros. Ez utóbbinak
ze ékköves. Felirata fölül két sorban:

ethlen
nsylvaniae".

5: 64 cm.
g. hó 21.-én (306/97), a 30 frt vételár elpámol;
XII, 31-én (475/97), az elszámolást pedig tudomásul
448 sz. leirat (216/98)
za 1898. IV. 7-én Szurkovszky József 12 frtra

Szalonnai árpádkori

ref. templom

románkori

falfestmények!

A XV. századból

való képek tönkremenek

a végebbiek ma is meg-

vannak. A végibb

XIII. szbeli képek 1922-ben kerültek

napfényre

Szabó Borsodárpktempl.

28 — 45. l.

számos képpel

u. o. erődalma

76. l.

Érkezett 1904. november 26.

937/1904 Q. (Budapest, 1904. november 16-án 20542. Q. a.)

A v. és k. o. Minisztérium Számvevősége az 1903. évi számadásra tett észrevételek végleges feloldhatása végett kéri a kassai múzeum katalogusa költségére kiutalt 4000 korona számadásait. (Válaq, 1904. XII. 9.)

Szalonnai templom

alaprajz, kép,
leírás

lásd

Csíkv Borsod

körszegi adattár
142, 143. l.

Szamosy Imre

SZAMOSY IMRE: *Játék után*

Képzőművészet
1927. 3 sz.

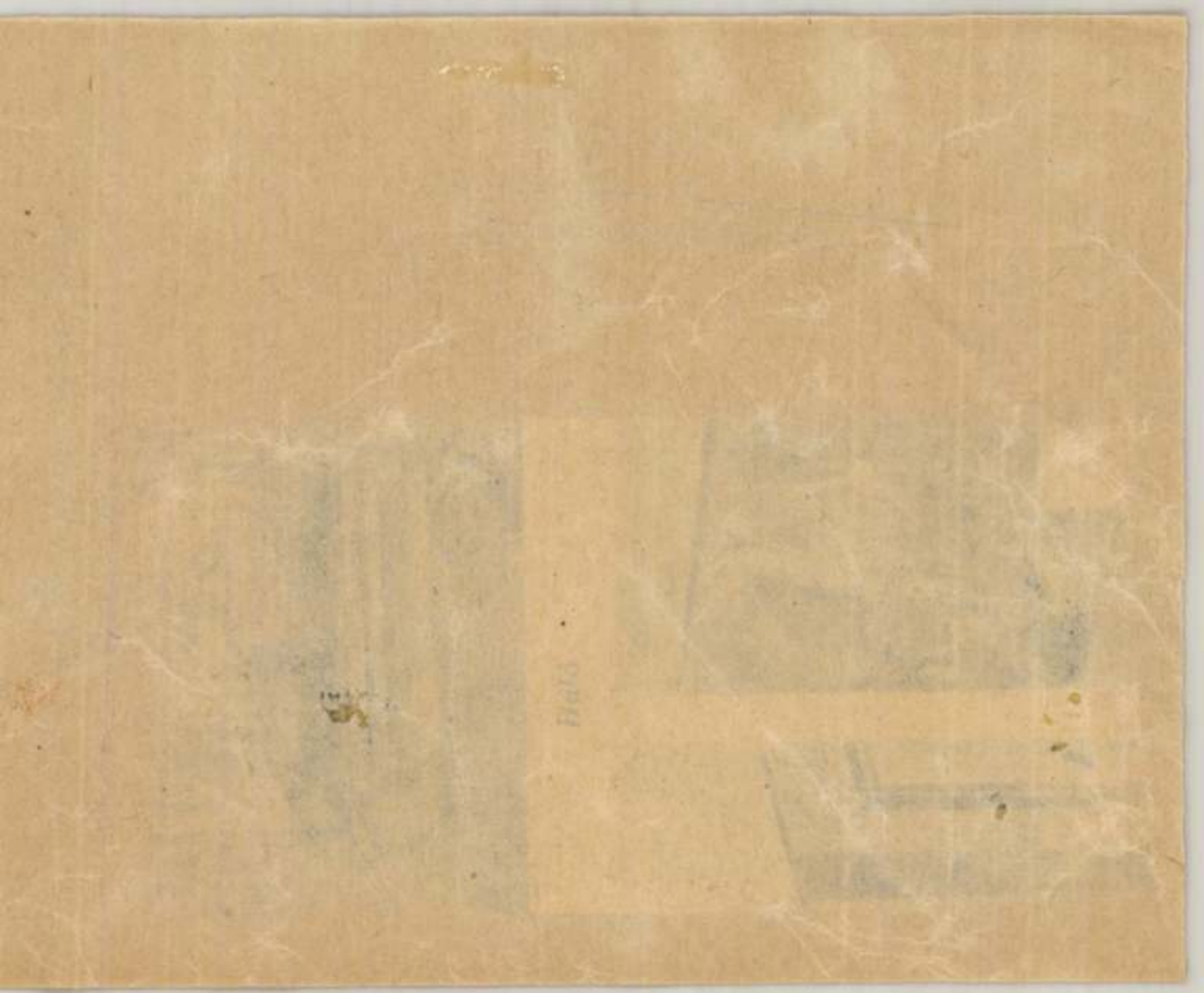

színpad kíván, sőt követel mindig újat mindig egyénit, mindig a meglepőt és mindig művészit.

A díszlettervező alapja az a rendkívüli érzékenység, amelyet egy képzőművész magát a leírott darab szellemébe beleéli. Lényegileg vizuálisan fejezi ki azt az egész hangulatvilágot, amelyet az író szavakba öntött és amelyet a rendező játékba foglalt. A betűk miniatürjét nagyítja fel falfestménnyé és a két dimenziót három dimenzióba szélesíti. Ezt a hangulatot fejezi ki minden eszközzel: hátterekkel, kulisszákkal, emelvényekkel, áthidalásokkal, plasztikával, a külső, de gyakrabban a belső arhitekturával s azzal a nemes ritmussal, amelyet keze alatt a színek és formák öltenek. Tehát nemcsak festői készséggel kell, hogy rendelkezzék, de elengedhetetlen kellék, hogy ugyanakkor jó építész legyen, jó iparművész és jó gyakorlati szakember, hogy folyékonyan beszéljen az összes történelmi stilusok formanyelvén és a technika legmaibb eszközeit is ismerje és mindenek fölött rajongva szeresse az irodalmat és a színpadot. Feladata nem könnyű. Mikor a függöny felgördül, már a legelső pillanatban megnyeri, vagy elveszti a csatát. Ha megnyerte, akkor sikere pillanatról-pillanatra jobban fokozódik, ahogy érvényesül a nemes összhang, a darab szelleme és a díszletkép között. Ha eltévesztette feladatát, esetleg arathat pillanatnyi sikert, de a siker fokról-fokra csökken, s a közönség talán nem is tudja hogy miért, de idegessé válik ahogy lelkekben a tökéletes műalkotás élvezetének nemes összhangja nem csendül meg. Az első impresszió a helyes színösszeállítással, világítással és formaritmussal ki kell hogy fejezze a mű hangulatát. Természetes, hogy a színpadkép változik a műfaj szerint s egészen más feladatok elé állítja a tervezőt, ha vígjáték, vagy operett keretét alkotja meg és egészen más feladatot ad a dráma, vagy a tragédia sötétebb tartalma. De a művész számára téma és téma között nincs különbség. Fantáziája felemelkedik királyi paloták dísztermeibe, vagy a tündérek álomvilágába, de leszáll a koldusok közé és nem riad vissza a nyomortanyák sötét oduitól sem. Azt a pontos miliőrajzot, amelyet a regényíró hosszú oldalakon csiszol tökéletessé, a tervezőművész egyetlen pillanatban sűríti, mikor felgördül a függöny és többé már változtathatatlanul áll a közönség előtt a színpadkép.

Természetes, hogy a díszlettervezés mindig bizonyos stilizálást követel. Ez a stilizálás nemcsak képzőművészeti követelmény, de követelménye magának a színpadnak, amely a legnagyobb mértékben stilizál. Három órába belesűríti az egész világtörténelmet a bűnbeeséstől a falanszterig. A színpad szűk keretei közé varázsol sokszor három világrészt, mint ahogy az Antonius és Cleopátra cselekménye három világrészben zajlik le. A színpadi játékban a beszédnek erőteljesebb és stilizáltabb hangsulyozására törekszik és elhagyja a mindennapi élet apró és jelentéktelen gesztusait, de néhány kifejező mozdulattal ragadja meg a nézők lelkületét. Ehhez a játékhoz és ehhez a szinpadi sűrítéséhez a díszlet stilizáltan illeszkedik. A képzőművészre hat a játék stilusa és hat az a mélységes zene, amely a költő szavaiból árad. De ahogy a szinpadi mű írója, rendezője és színésze a tervezőre hatást gyakorol, ugyanúgy hat a tervező, ha igazán művész, az íróra és a színészre is. Gordon Craig díszletképei forradalmasították a szinpadi rendezést és befejezték azt a szinpadi revolúciót, amelyet mint rendező Charles Kean kezdett. Fel kell hogy oldódjék tehát abban a közös munkában, amely a szinpadot létrehozza, de nemcsak lélektelen csavarja, vagy rugója annak a gépezetnek, hanem az egyik és nagyon fontos Diesel-motorja is.

Spalt János: I. honvéd emlékmű.
Díjazott terv.

Dráma minden komforttal

Irta: *Bálint László.*

Hebbel Frigyes, a modern dráma egyik atyamestere, aki inkább választotta a kényelmetlen életmódot és hosszú esztendőkön keresztül rászorult arra, hogy egy szegény leány, bizonyos Elsie *Lensing* támogatását elfogadja, de irodalmi téren nem volt megalkuvó, ha élne, valószínűleg rossz véleménnyel lenne a mai drámaírókról. Nála a szomorújátéki beteljesülés számított mindenek fölött, tehát *képtelen volna megérteni a színjátékgyártásnak azt az irányát, amelyet, mondjuk, Vaszary János képvisel.* Nem azért, mert e vezércikk-témává előlépett fiatal színpadi szerző nőalakjai kissé kacérak és ledérebbek a megengedettnél. Hiszen *Judit is ugratja Holofernest egy hosszú felvonáson át azzal, hogy mindössze egy szál köpenyben jelent meg a kegyetlen és vérszomjas vezérnél.*

A ledérség maga még nem lenne bűn drámaírói szempontból Hebbel Frigyes előtt. De mélyen megvetné a mai szerzőket azért, mert azok nem ölik meg és nem kergetik öngyilkosságba a bűnös asszonyt a drámai beteljesülés csúcspontján, hanem ehelyett *reggeliző asztal mellé ültetik valamennyi figurájukat, akik azután ott kávé, tea, vajaskenyér és dzsem mellett elcsámcsogják, hogy hogyan ízlett az éjszaka másnak a feleségével.*

Az irodalomtörténészek szeretik a modern drámairodalmat Hebbeltől számítani. A *„Judit"* és a *„Mária Magdolna"* írójától mondjuk Vaszary Jánosig nagyon nagyot változott a színpadi irodalom iránya, önkéntelenül felvetődik tehát a kérdés, *magasra tör-e, avagy lefelé züllött a modern dráma.* És itt mindjárt előljáróban el kell intézni valamit. Hebbel komoly, nagy író volt, akinek értékeihez nem igen mérhető a Vaszary Jánosok kicsit fejlődő, kicsit tapogatódzó, de mindenesetre egyéni szemmel néző szerzői tehetsége. De mint ahogy tipust jelent Hebbel, hovatovább ugyanúgy azzá fejlődnek a Vaszaryak is. A feladat tehát itt nem Vaszarynak a szerzőnek az író Hebbel mellé való állítása. A kérdés az, hogy *a hebbelizmushoz képest visszaesést, vagy fejlődést jelent-e a vaszaryzmus.*

Mielőtt az ügy érdemével foglalkozni lehetne, nem árt egy kissé visszatérni *Taine* Hyppolitha Adolphe miliő-elméletéhez. E tétel iskolás fogalmazása szerint *a miliő mindig egyenes és közvetlen hatással van a benne élő íróra.* Taine igazsága szintevalamennyi műfajnál igazolható a gyakorlatban, de elsősorban és legközvetlenebbül a drámánál. Ez természetes, mert hiszen *az emberi alakok a színpadi előadásra szánt műben mutatkoznak meg a maguk legfélreismerhetetlenebb mivoltukban.*

Szana Tamás, a mult század népszerű hangon író esztétikusa, még vagy hetven esztendővel ezelőtt tanulmányt írt *„Az angol színpad, közönség és itészet Shakespeare korában"* címmel. Lényegében nem komoly széptani munka ez, hanem inkább a *modern újságírást és a helyszíni rádióközvetítést meghazudtoló, elképzelt riport,* amelyben a szerző Chasles adatai felhasználásával a *„VIII. Henrik"* egy előadásáról számol be. 1613. június 12-én, a londoni Globus Színházban játszódott le az előadás, a nézők sorában megjelent az angol főváros akkori életének egész sor divatos figurája. *A felvonuló hölgyekben és urakban ragyogóan fel lehet ismerni a Falstaffoknak, makrancos hölgyeknek és más egész sor, a tizenhetedik század elejénél jóval régebben élt Shakespeare-hős szellemének és jellemének modelljét.* Shakespeare történelmi drámákat írt, de a halott multhoz az élő jelenben keresett képmásokat. Ki tudja, *talán III. Richárddal együtt járt korcsmázni, a veronai Julia pedig bálványa volt könnyenfellobbanó szívének.*

Hanem most térjünk át Hebbel Frigyesre. A német polgári dráma megalapítója 1813-ban született és 1838-ban írta meg első drámáját, a „Judit"-ot. Hebbel kora Európa polgáriasodásának és a polgáriasodásért vívott forradalmak időszaka volt. Ebben az időben erős és egészséges volt a polgárság, mint minden győzelemre igyekvő osztály. Az erős és egészséges rétegeknek erősek az erkölcseik. Akár egyénről, akár osztályról van szó, *aki erőt képvisel, az a maga morálja érdekében kegyetlen is tud lenni.* Hebbel a mult század közepének polgári költője volt, tehát nem lehetett más, mint kegyetlen, soha meg nem alkuvó, vagy ahogy egyik bírálója állította róla, *„tragikótatosz"*, illetve *a legtragikusabb a modern idők és talán minden idők drámairói között.* Az elvekért meghalni kész, kérlel-

Szamosi Imre: Gróf Klebelsberg emlékmű.

Művészet 1936. I.

SZAMOSI *Imre*, szobrász; * 1887 dec. 30. Marosújvár (Alsófehér vm.). Budapesten az Iparművészeti Iskolában Mátrai Lajos vezetése alatt, majd Párizsban a Julian-akadémiában tanult. 1908. Dél-Afrikába utazott s Johannesburgban telepedett le, ahol saját műterme volt, melyben részint önálló művészi munkákat (arcképszobrok, akt-tanulmányok, néprajzi studiumok), részint épületek részére díszítőmunkákat végzett s az ottani ipariskolában a mintázást is tanította. A világháború kitörésekor internálták és 4 évet töltött a durbani (Natal) fogolytáborban. 1918. Budapestre jött s azóta állandóan itt él. Sz. készítette egyebek közt az újpesti hadiemléket. Egyéb munkái közül említésreméltó a Szomjúság c. szobormüve, mely bronzba öntve 1924. Párizsba került.

E-3 II. 486

„Alagútszalagos rendszerű épülő lakóépületek" tervpályázata, 1978

Magyar Építőművészet 1979/1

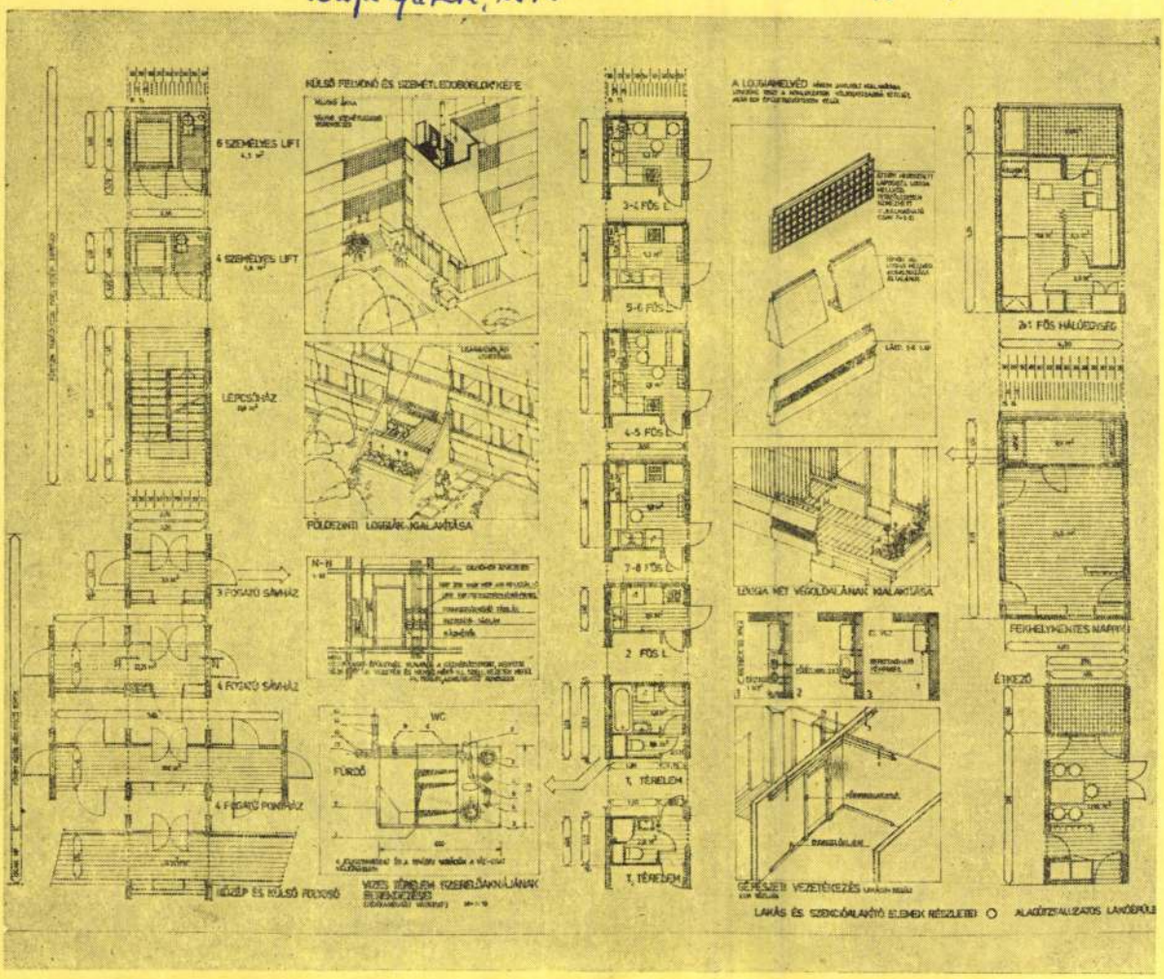

Rangsorolás nélkül 80 000 Ft-tal díjazott 17. számú pályamű szerzői:

Szamosi György
Sárvári István
Tóth Ferenc
Kereszty Balázs
Kontra Jenő
Nagy István

Szamosi György

„A terv két jól megválasztott fesztávval, 2,7 m-el és 4,2 m-el dolgozik. Ezekben a kétfesztávú alagútakban különböző funkciókat szervez.

Két lakássorra tettek a tervezők javaslatot. A lakássorok teljesek, otthon jellegűek és generációs lakásokat is tartalmaznak. A jelenlegi m² értékek 3—5 m²-el történő megnövelésével a lakások jelentős használati értéknövelését biztosítják. A lakássorok hiányossága viszont, hogy bizonyos épületfajtákban (pl. folyosós) csak 1 vagy 2 nagyságrendet tudnak használni, ami az épületek városrendezési alkalmazhatóságát rendkívül kötötté teszi.

Az étkező terének a konyhával és a loggiával tervezett következetes kapcsolata jó. E koncepció hibája azonban, hogy a lakások sem tudnak a tervezettnél több fekhelyet befogadni, és a tervezettnél kevesebb férőhelyszámú használat esetén is csak 2 fő csökkenés esetén javul a lakások használati értéke.

A terv jelentős érdeme a közlekedő magok racionális kialakítása. Gazdasági előnyei miatt (közlekedő területek, homlokzati hosszak) a felszíni pihenőkről elérhető lift-szemétledobó javaslata kedvező. Javasolnak mind fogatolt, mind folyosós rendszerű épületeket, sőt a különböző rendszerek kapcsolatát is megoldják."

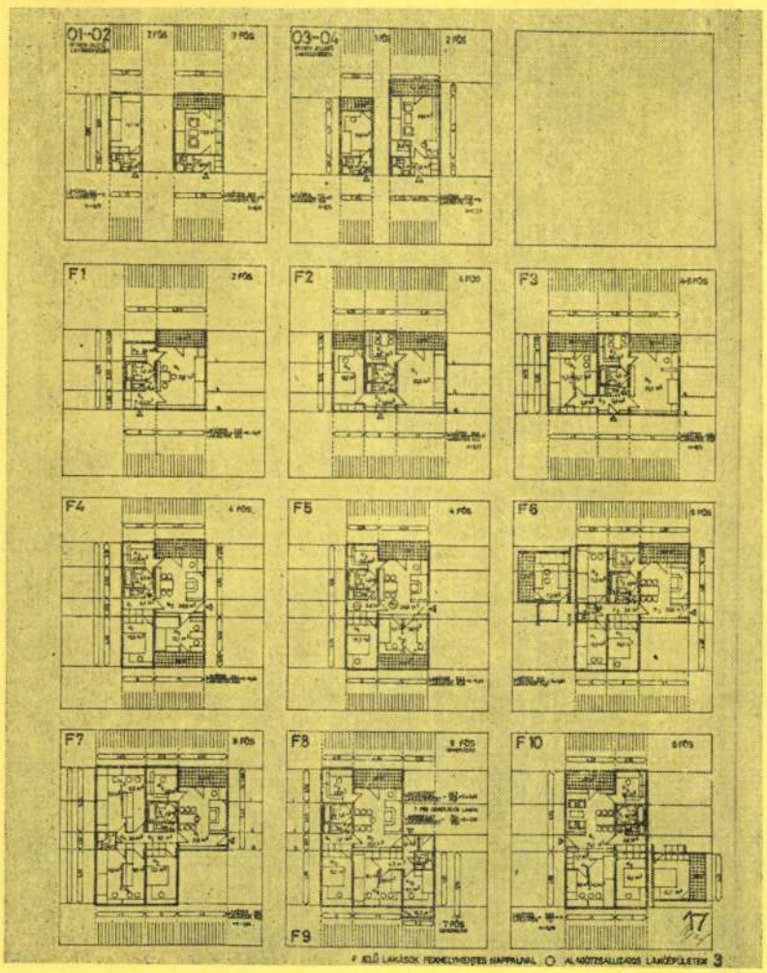

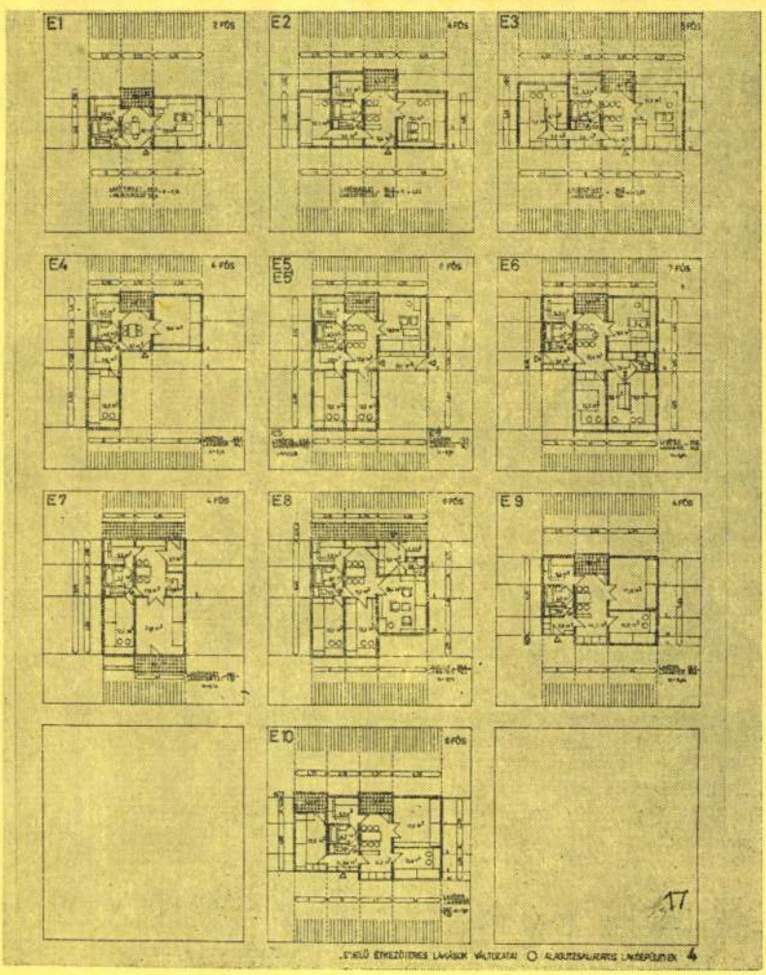

Rangsorolás nélkül 80 000 Ft-tal díjazott 27. számú pályamű szerzői:

Ébert Ágoston
Ébert Ágostonné
Bitó János
Saftics György
Lisztes István
Csavarga Miklós

Munkatárs:

Pálffy György

„A pályamű bemutatott megoldásaival a lakásépítés csaknem összes kérdésére választ kíván adni. A telepszerű célcsoportos és magánerős lakásépítésre, valamint a tömbrehabilitációs igények, városrekonstrukciók problémáira.

Tipizálási egységnek a lakást tekintik a tervezők, amelynek alapváltozatául a három helyiséges lakást határozták meg. Véleményük az, hogy a fekhelymentes nappali tér létrehozása csak a távlatban válhat reálissá. Lakásaik funkciócsoportokból épülnek fel oly módon, hogy ezek szerkezeti egységként jelennek meg. A lakások pozíció-értékeinek figyelembevételével a szekciók bármilyen igény szerint kialakíthatók.

A tipizálási módszer lehetővé teszi a lakások csereszabatosságát a mindenkori lakásprogram kívánalmainak megfelelően. A lakások ennek értelmében átmenő, közbülső és sarokpozícókban, minden férőhelyszámra kialakíthatók. A többgenerációs lakásokat elsősorban lineáris jellegű csoportosításokban kívánják megvalósítani (folyosós elrendezés).

Lakásfunkcióban arra törekednek a tervezők, hogy a belső közlekedést a nappalitól külön választják. A nappali tere szeparált, de térben jól kapcsolható az étkezőkhöz, illetve ezen keresztül más helyiségekhez. Lakásnagyságaik széles variációs lehetőségek mellett a lakóterületre vonatkozó előírásokat általában betartják. Azok az alternatívák, amelyek túllépik a jelenlegi normatív értékeket, a tipizálás során kiszűrhetők.

A szekcióelrendezések 2, 3, illetve 4 fogatúak. Folyosós elrendezésű építmények is létrehozhatók a tájolhatóság követelményeinek betartásával. A közlekedő magok a javasolt szinteltolás ellenére flexibilisek, mind a többszintes, mind a középmagas kategóriában alkalmazhatóak. A közös kiszolgáló helyiségeket a földszinten helyezik el, a szekciók két irányból megközelíthetők, a szemétszállítás különválasztott. A többszintes lakásokat fölfűző folyosós elrendezés esetén a folyosókra kapcsolt raktárhelyiségek helyett gazdaságosabb hasznosítás kívánatos. A tömegformálás változatos, kihasználja a rendszer flexibilitásából adódó kedvező lehetőségeit. A homlokzatok színvonalasak, építészeti kultúrát tükröznek.

A vizesblokkok tipizálására tett javaslatok helyesek. A műszaki leírásban közölt gépészeti megoldások átgondoltak és reálisan megvalósíthatók. Az egyes gépészeti elemek a terveken nincsenek feltüntetve, így részletei nem teljesen tisztázottak.

Néhány lakástípusnál a lakóterület aránya viszonylag kedvezőtlen. Egyes lakástípusoknál a válaszfalak mennyisége magas. Gazdaságos a szerkezeti beton mennyisége és a lakásterületre jutó zsaluzott felület.”

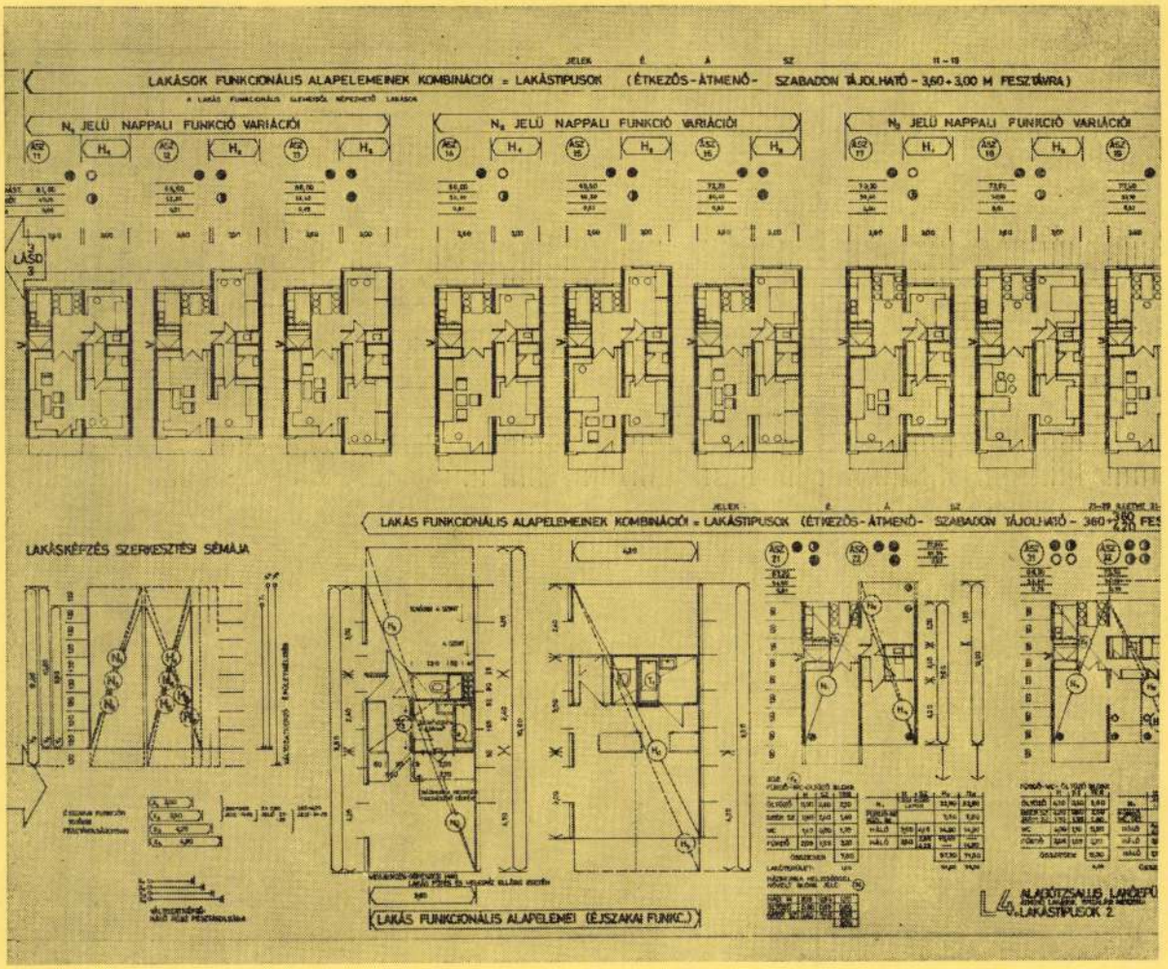

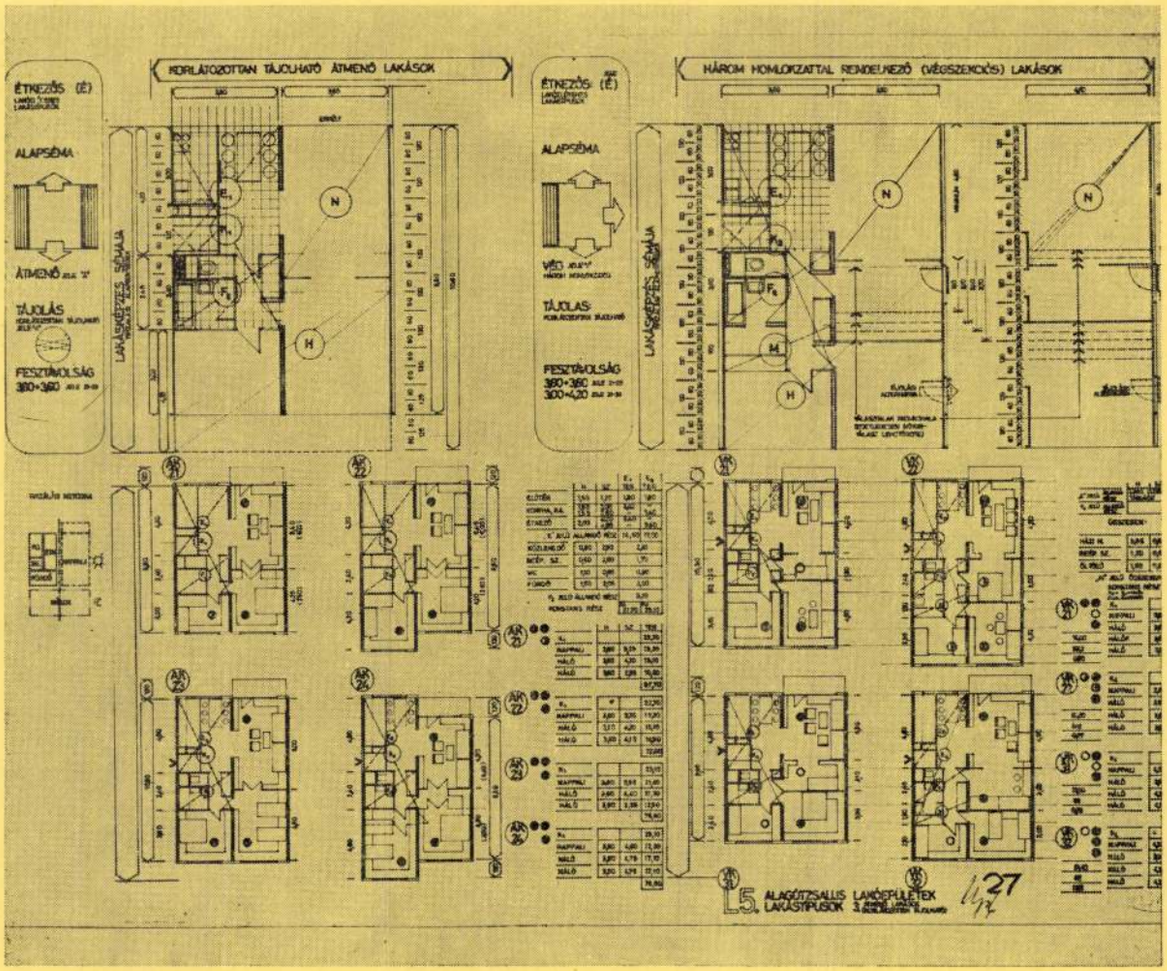

művészettörténész

Az év képzőművészeti eseménye

1021

Országos Grafikai Biennále

Beszélgetés Szamosi Ferenc művészettörténésszel

Vasárnap délelőtt nyílik a IX. Miskolci Országos Grafikai Biennále, melynek — rendszeres olvasóink ezt jól tudják — egyetlen szépséghibája, hogy nem megszokott helyén, a Miskolci Galériában, hanem a Kossuth Művelődési Házban láthatja a közönség. Azért tartottuk ezt már előljáróban szükségesnek megemlíteni, mert a szűkös hely miatt, kevesebb lap kerülhetett a falakra. Mindemellett több mint háromszáz alkotás érkezett az országos rendezvényre, s ebből 116 lap szerepel (65 kiállító munkájaként) a tárlaton. A grafikai biennálén hat alapító hét díját, valamint a Kondor-emlékérmet nyújtják majd át az arra legérdemesebb művészeknek.

Az országos tárlat rendezésére ezúttal *Szamosi Ferenc* művészettörténészt kértek fel; vele beszélgettünk a magyar grafika jelenéről, s mindarról, amit tükröz a kiállítás.

— Ha valaki akárcsak végigfut a kiállított lapokon, jóleső érzéssel tapasztalhatja, hogy a biennále megérdemelten viseli az „országos" jelzőt.

— A kortárs magyar grafikát kell reprezentálnia ennek a kétévenként sorra kerülő kiállításnak, s véleményem szerint ennek

nak olyan grafikák is, melyek csak a képzőművészetben nagy jártassággal bíró emberek számára szólalnak meg igazán. De — nyugodtan kijelenthetem — nincsenek rejtvényszerű alkotások, „keresd a vadászt" jellegű munkák. Nincsenek továbbá öncélú trükkök; valamennyi lapnak határozott közölnivalója van.

— Aligha lehet könnyen és egyértelműen felelni erre, mégis megkérdezem: milyen alkotói közérzetről tanúskodik a biennále?

— Ha arra gondol, hogy valamiféle befelé fordulás vagy érzelmi sivárság, netán létbizonytalanság türöződik-e, akkor egyértelműen nemmel kell felelnem. Ez azonban nem jelenti azt, hogy bukolikus, idillikus hangulat vagy biedermeires elégedettség jellemzi a tárlatot. Mint minden művészetben, a grafikában is arról van szó, hogy valaminek történnie kell, valamiféle izgalmat, drámát kell a művésznek kifejeznie.

— Milyen az irodalommal való kapcsolatuk a kiállítóknak?

— Úgy gondolom, törvényszerű, hogy a grafikusművész szoros, szerves kapcsolatban álljon az irodalommal. Az írói, költői művek mindig is inspiratív forrásul szolgáltak a grafikusművészek számára. Egy-egy irodalmi mű sajátos újrateremtésének lehetünk ezúttal is tanúi. Itt említem meg, hogy külön teremben mutatjuk be a két évvel ezelőtti nagydíjasnak, Rékassy Csabának lapjait, aki Ovidius Metamorphoses-ével lepett meg bennünket. Ezek a lapok ékesen válaszolnak arra a kérdésre, hogy milyen lehet az irodalom és a grafikusművészet kapcsolata.

*

A hagyományoknak megfelelően, most is bemutatkoznak egy baráti ország grafikusai. Vasárnap délelőtt 11 órakor a József Attila Klubkönyvtár kiállítóban lesz a biennálé bolgár anyagának megnyitója. Megnyitó beszédet Sztojan Radev, a Bolgár Kulturális Központ igazgatója mond. Ezt követően (déli 12 órakor) kerül sor a IX. Országos Grafikai Biennále megnyitójára. A tárlatot dr. Boros Sándor kulturális miniszterhelyettes ajánlja a közönség figyelmébe. A díjakat Bujdos János, Borsod-Abaúj-Zemplén megye Tanácsának elnökhelyettese adja át.

(gyarmati)

DÉLI HÍRLAP
1977 DEC 2
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 387-748, 340-126
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÉRŐ

A tanácsok az ügyfelért

(CIKK AZ 5. OLDALON)

Jövőre megszületik

DÉLI HÍR
* POLITIKAI
IX. ÉVFOLYAM, 283. SZÁM
1977. DECEMBER 2., PÉNTEK

Ülést tartott Központi Bi

A Magyar Szocialista Munkáspa
december 1-én Kádár Jánosnak,
titkárának elnökletével ülést tart

A Központi Bizottság megvitat
nek, a Központi Bizottság titkárának előterjesztésében a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójának megünnepléséről szóló tájékoztatót, Németh Károlynak, a Politikai Bizottság tagjának, a Központi Bizottság titkárának előterjesztésében az 1977. évi népgazdasági terv teljesítéséről, illetve az 1978. évi terv és állami költségvetés irányelveiről szóló jelentést.

Az ülésről közlemény jelenik meg.

Fagypont alatt

A téli időjárás mára is marad: havazás, ködös, borús idő várható. A nappali hőmérséklet fagypont alatt, az esti mínusz 3 és mínusz 8 fok között alakul.

A szíriai megbízott után az iraki is Moszkvában tárgyal

Ma kezdődik az értekezlet Tripoliban

A Közel-Kelet és az európai biztonság, együttműködés továbbra is a nemzetközi élet elsődleges témája. — Tripoliban ma kezdődik a vendéglátó Líbia, Irak, Szíria, Algéria, Dél-Jemen és a

A közel-keleti politika bonyolultsága egyelőre az arabok közötti szakadást kiváltó Szadat—Begin közeledés (amerikai zsírozással!) jegyében alakul, és további alakulása még bizonytalan. Éppen ezért a legfontosabb

ban tárgyaló Schmidt javaslata az összeurópai értekezletről — ennek pozitív jele.

Európa békéje és ebből következően a kontinensek közötti kelet—nyugati párbeszéd folytatása az egyetlen ellenszere a közel-keleti és észak-afrikai feszültség növelésére irányuló hidegháborús akcióiknak..

SZAMOSI FErenc müvészeti iró

Uj Müvészet, I.évf.l.sz. 1990 64-p.

Szamosi Ferenc művészeti író, korábban a Műcsarnok és a Magyar Hirdető Plakátgyüjteményének munkatársa 1990. augusztus 8-án elhunyt.

után azt sütné ki, hogy Petőfi közelebb áll a szlávok nagy költőihez, Puskinhoz, Miczkieviczhez, Tarras Sefcsenkohoz, Hviezdoszlavhoz, mint Berzsenyihez, vagy Adyhoz, meg kellene döbbennünk rajt s kivágni szívünkből a Petőfi-gerizdet? Nem helyesebb azt mondani, hogyha így van: akkor ez a Petőfi nagy vívmánya, szerzeménye (merem mondani: gyógyszere) a magyar fajiságnak, mely egyáltalában nem finitista, nem gondolat-tunya, mint állítják, de hogy némi erkölcsi kényelmesség még a legjobbjai közt is általános, s a tisztaságnak arra a meredek sólyom-mozdulatára, amely Petőfiben a legszebb, egyetlen példa sincs irodalmában: az kétségtelen. Magyartalanodtunk azzal, hogy ezt a sólyom-szárnycsapást, Petőfi példájára, azóta ólmos magyar természetek is próbálgatták: Arany a Toldiban, Vajda és Ady egész lirájukban. S ha Petőfit nem is éreztük olyannak, akitől magyarságot lehet tanulni, emberségünknek találhattunk-e nagyobb iskolát? Ki biztatott szebben, hogy az önmagáról megfeledkező feladatvállalás: írói befektetés is? Ki adta a nagy leckét, hogy müveink akkor lesznek elegendő távolságban

nak. Többnyire kisebb határú, kevesebb lakosú községek ezek, s erősen mezőgazdasági jellegűek.

A falusi települések ugyancsak érdekesek: a völgyekben követik a folyóvölgy irányát; így alakulnak a hosszú, egyetlen utcából álló községek, csak a mélyebb helyekre települt községekben látható a zárt település. A havasokon magános településeket és pásztorkunyhókat látunk. A székely és a román faluk házai csoportos településűek, míg az erdőirtványokban a házak szétszóródtak.

Népe.

Erdély 3·7 millió lakosából 2 millió *román*. Középső és K-i részén gyéren, elszórtan laknak, a többi helyen azonban összefüggő tömbben. Kisigényű, szapora nép. Főleg állattenyésztéssel foglalkozik, a földmívelést nehezen szokta meg.

A *szászok* száma mintegy 300.000. Az Árpádok alatt telepedtek le Beszterce, Brassó és Szeben megyékben. Feladatuk volt a néptelen határvidék őrzése. Kiváltságokat kaptak, s éltek is vele. Szorgalmas földmívelők, iparosok és kereskedők, ősi hagyományaikat máig megőrizték.

A *magyarok* száma Erdélyben 1 millió körül van. Több mint a fele a Székelyföldön összefüggő tömegben él. E székelyeket királyaink a K-i határ őrzésére telepítették ide

Szamosi Ferenc

grafikus

Kecskemét

l.

Szabad Művészet

1948. 305. l.

boritek

Grafika

„A háború" - Szamosi Ferenc

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7-8. sz. 332-338. o.

Pogány G. Gábor: A Béke-rajzpályázat mérlege.

Corteo fascista in Via Nazionale (settembre 1933).

MORTALITÀ PER TUBERCOLOSI

Triennio	Polmonare	Altre forme	Totale	Media annua $^0/_{00}$
1910-12:	2887	1278	4165	24.90
1913-15:	2965	1140	4105	22.61
1916-18:	4423	1554	5977	30.90
1919-21:	3739	1419	5158	25.66
1922-24:	3779	1149	4928	23.11
1925-27:	3735	1145	4880	20.65
1928-30:	3191	995	4186	15.41
1931-33:	3432	1096	4528	14.67

Szamosi Ferenc

»FIGYELŐ«
UJSAGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

DÉLPESTMEGYEI NÉPUJSÁG
Kp.

Megjelent: 1963. III. 3.

93

— SZAMOSI FERENC, a Czollner téri általános iskola tanitója a Képző-művészek Szakszervezete által hirdetett »Béke« pályázaton a hét második dij közül tollrajzával az egyiket megnyerte. A kiváló kecskeméti grafikus művészete az iskoláján is meglátszik.

Szamosi Ferenc grafikus

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 7-8. sz. 332-338. o.

Pogány Ö. Gábor: A Béke-rajzpályázat mérlege.

Szamosi Ferenc festő

(Kecskemét)

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 6. sz. 264. o.

Béke rajzpályázatunk eredménye.

MARNO JÁNOS:

Én és Te a Tárgy-terepen

R. D. Laing: Bölcsek, balgák, bolondok. Fordította Tandori Ágnes és Tandori Dezső (Európa, 161 old.)

Nem szeretem, ha valaki válsághelyzetben a szívére hivatkozik. Annak az embernek akkor én nem hiszek. Nem feltétlenül azt gondolom róla, hogy tudatosan (rosszhiszeműen) be akar csapni, de azt igen, hogy ő maga már nem *gondviselője* sem a gondolatainak, sem az érzéseinek. S mivelhogy nagy valószínűséggel nem vagyunk egymásba szerelmesek, mihelyt — válsághelyzetről lévén szó — tettre kerül a sor, „emberem" minden bizonnyal vagy valamely ostoba vakmerőségre vetemedik, vagy sunyin kiiszkol a dologból. Azonban az ésszerűség megszállottjától is nem kevésbé ódzkodom; tudom, hogy *neki sem* lehet olyan kimerítő tudomása a válságkörülményekről, amely a választás döntés helyességét előre garantálhatná, s ilyesformán ő csupán a fentebbi attitűdöt ellentételezi, lényegében ugyanúgy félrebecsülve az adott helyzetet, mint az érzelgős fajta.

De miért beszélek válsághelyzetről?

Részint mert — meg nem mondhatom, miért — tapasztalatom szerint valamennyien szüntelenül azt éljük, részint mert épp most egy szorosan e tárggyal foglalkozó „emlékiratot" böngésztem végig. Ronald David Laing, neurológus és pszichiáter könyve, a *Bölcsek, balgák, bolondok* nem túl szívderítő s tudatilag sem könnyen feldolgozható olvasmány. Kivált nem azok számára, akik szakmailag vagy „spontán" közelebbről érintettek, azaz akik *között* Szerző az igazságot keresi. Holott Laing a lehetséges legköznapibb nyelven fogalmaz, mindenekelőtt az olvasó értésére adván, hogy az általa felvetett individuális és interperszonális pszichiátriai (pszichológiai) kérdések inkább „természetes", semmint „tudományos" fogantatásúak, gondolatvezetése így tehát eleve elegyes lesz, töredezett-elbeszélő, s nem pedig zárt rendszerű, szigorúan az elmeideg orvostudományra összpontosított. És éppen e töredékes (fragmentális) előadásmód teszi számára lehetővé a szinte-mégegészben látás, láttatás érzetét, konkrétan például azt, hogy „magától-értetődően" együtt, egy tónusban beszél a szakmai, illetve az ún. privát élményeiről. Laing ezáltal a modern civilizáció professzionalizmus mítoszával *is* szembeszáll, anélkül, hogy akár a tudomány, akár a technika létjogosultságát kétségbe vonná. Csakhogy az elmegyógyász, mondja, többnyire olyan betegségeket (szkizofrénia, paranoia, maniaco-depressziva stb.) diagnosztizál, majd meg dönt a kezelésük felől, amelyek biológiailag, neurológiailag pontosan nem tettenérhetőek, s így még hozzávetőleg sem igen tudható, hogy az elváltozást a személyiségben mi okozta. Mégis, a „korrekt" pszichiáter megállapítja és „gyógyítani" kezdi a *betegséget* — elkülönítéssel, silenciummal, vegyi anyagokkal, elektrosokkal, neadjisten, lobotómiával. Ez utóbbiak mint a hatalom eszközei a beteg személyiség részéről teljesen ellenőrizhetetlenek, esetenként az orvos akár ad hoc, úgymond, a kedve-ízlése szerint élhet velük. Teheti; számára a beteg munkatárgy, *amelyet* — a szűkebb-tágabb társadalom megbízásából — neki kell helyrepofoznia, és az már csak természetes, hogy ebben a műveletben a beteg nem szerepelhet az őt reparáló, szervizelő hatalom partnereként.

Laing, mint írja, már orvosi-orvostanhallgatói ideje kezdetein berzenkedett eme leosztások ellen. Egyszerűen csak elképzelte fordítva a szerepeket, minekutána s minduntalan arra a következtetésre jutott, hogy ő maga semmi esetre sem szeretne olyan kiszolgáltatott lenni, mint az éppen szóban forgó paciens; ezért tehát, gondolta, talán érdemes nyitni a pozíciókon, meghallgatni, hogy a beteg maga mit gondol, képzel, mond, érez az állapotáról. (Hogy a „szűz" laikus is jobban értse: a pszichiátriai gyakorlatban a pszichotikus betegekkel még ma sem javallt „komolyan" szóba elegyedni, a kommunikálás egy szkizofrénnel, paranoiással stb. tudniillik „csak olaj a tűzre", „odanyújtod a kisujjadat, és már a karod kell neki", elvégre pedig „még megfertőződhetsz is a téveszmeitől..." Analitikai beszélgetésre való szerződés kizárólag csak arra *alkalmas* neurotikus betegekkel köthető. Hogy miért? Talán mert a neurotikus beteget beláthatóan, megbízhatóban kondicionálják a mindennapi félelmei, így nagy valószínűséggel nem fogja felrúgni „a sikeres terápia érdekében foganatosított játékszabályokat".) Az angol pszichiáter-író azonban másként vélekedik. Szerinte a pszichotikus személyiség *nem kevésbé* személyiség, mint a vele foglalkozó orvos, s jóllehet a partneri viszony kettejük között csakugyan „rettentő" kockázattal járhat, mégis, ez az egyetlen esély arra, hogy a beteg pszichózisa „kettőzött őrségű karanténjából — némi szerencsével — kimenekülj ön. Az elektrosokk meg a többi hasonló behatás csökkentheti, sőt akár megszüntetheti az akut betegségtüneteket, ám evvel egyszersmind általában a beteg személyisége is odavész, immár tényleg visszavonhatatlanul azzá lesz, aminek a „szociális-és-szakmai-kollégium" őt feltételezte: darab esettárgy a pszichotechnika-terepen.

Laing még orvostanhallgatóként (hadnagyi rangban később, 1951-ben, a koreai háború idején) számos különféle, idegrendszeri, illetve lelki traumát elszenvedett beteggel találkozott, fiatal katonákkal, akik vagy „szubjektíve" vagy „objektíve" károsultak a háborúzásban. Mint írja, akkortájt kezdte karrierjét a sokk-terápiás kezelés, eleinte inzulinnal, majd a vágóhidakon kikísérletezett elektromos agyzuhannyal; e két módszert a hadsereg pszichiátriáján együttesen is alkalmazták, abból a meggondolásból, hogy a szkizofrén, hasadt-zavarodott elme a mesterségesen előidézett epilepszias roham révén mintegy tisztára törlődik, megszabadul a tévképzeteitől. Nem térek itt ki a szerző (bűn)esetleírásaira, hiszen a könyv igazi értéke, úgy vélem elsősorban nem történelmi, s nem is történeti érdekű; annál fontosabbnak gondolom viszont a gyógyító, orvosi attitűd problémáját, nevezetesen azt, amit a modern közgondolkodás általában a „tárgyszerű", „célratörő" gyakorlatról *hisz*, vagy *képzel*. Az orvos, laikus esendők ezt valamennyien érezzük, *rendkívüli hatalommal rendelkezik*, mely hatalom éppen attól rendkívüli, hogy az ember — testi, lelki — kríziseire, „manifesztálódott abnormitásaira" épül. Mármost a kérdés, erős hasonlattal élve, az, hogy az orvos mint „titkosrendőr" bensőleg melyik fél iránti részvéttől indíttatott: a beteg (bűnöző) által veszélyeztetett közösség felőle, vagy a már ténylegesen bajba jutott, abnormálisnak ítélt személyiség felől (is)? Ily sarkítottan feltéve talán abszurdnak hat a kérdés, ám ha mélyebben belegondolunk, nagyon, kínosan nehéz megadni rá a választ. A tiszta és a gyakorlati ész egyaránt kevés hozzá, és sajnos, az orvosi eskü sem elegendő; ezúttal nem „egyszerűen" a páciens fizikai élete forog kockán, hanem a komplex személyisége, mely — az előbbi hasonlat szerint — egyidejűleg a „természetes" meg a „jogorvoslást" is igényli.

R. D. Laing egy nem éppen szakszerű kulcsfogalommal próbál (a lelkiismeretünkön) segíteni. Azt mondja, a pszichotikus vagy akár idegrendszerileg sérült páciens és az orvos közti viszony a léthelyzetből eredően, tehát a maga igazságában: *bajtársias* — nem pedig egyoldalú hatalmi viszony. A szakemberek többsége ezt a fogalmat valószínűleg visszautasítja („nem tudnak mit kezdeni vele"), mi viszont, virtuális páciensek, *idejében* érthetjük a szót. Fentebb célzatosan játszottam a „rendőr—bűnöző", „orvos—elmebeteg" párhuzammal; korunk két szélső paradigmáját látom összetükröződni benne, a tudományos-technikai civilizáció „mentálhigiénés", intézményi (kontra)szelektivitását, ám amellyel szemben a — privát, nagyobbrészt deprivált — individuum tehetetlen. Joszif Brodszkij jut az eszembe, aki a Nobel-díj átvételekor mondott beszédében arról „ábrándozott", vajha a magas politikai vezetők, államfők Dosztojevszkijt és hasonló, kétségbeesett moralistákat, költőket, bölcselőket olvasnának... Laing minden dicsekvés nélkül beszél az olvasmányélményeiről, jó néhány kollégája által pszichotikusnak ítélt filozófusokról, költőkről, festőkről (Kierkegaard, Nietzsche, Van Gogh, Antonin Artaud, Martin Buber stb.), akik legalábbis attól megóvták őt, hogy akár a „központi idegrendszert", akár a „pszichét" puszta tudományos vizsgálati tárgynak tekintse. Laing, Kierkegaard-hoz és Buberhez híven, túllép a kórjelenséget firtató, „antipatizáló kíváncsiság" attitűdjén, és sajnos, a „dologba" is így, „gombnyomással" s egyebekkel beavatkozó módszerén, és a beteggel ténylegesen mint a *bajtársával* bánik; helyreállítja a fenntartás nélküli Én—Te viszonyt, amely lehet ugyan, hogy a terápia ritmusában zavarokat okoz, hogy bizonytalan időre még inkább elszabadul az „elmepokol", ám a beteg így biztosan nem marad magára a tévképzeteivel, az Én—Te *valóság* megóvhatja őt a személyisége gyökeres odaveszésétől.

Azt már szinte röstellem ideírni, mennyire üdvösnek tartanám, hogyha e vékony kis memoárt a hazai szakma is komolyan megbúvárolná, s a hatására talán nálunk is módosulna, változna valamelyest a kifelé „mundérvédő", a terepen „kulisszáris", presztízscentrikus „versenyszemlélet".

FRÁTER ZOLTÁN:

Vigyázz, ha jön a tudat

Márton László: Tudatalatti megálló (Holnap Kiadó, 205 old.)

Nézze, fiatalember, mással is előfordult már, hogy meghalt. Nem kell ettől annyira megijedni. Semmi oka a kétségbeesésre, lesz ideje megszokni ezt az állapotot. Ne lebegjen már élet és halál között. Nyugodtan haljon meg, úgysem élt sohasem, csak szépen ki volt találva. Hát mért kellett az a nő, mért az kellett? Szegény édesanyjával is összeveszett miatta. Csak a botrány, meg a gond, meg a herce-hurca. Na ugye. Ne féljen, lesz feltámadás, megyek ám, aranyoskám, vettem jegyet a ma délutáni feltámadásra. Igaz, kultúrember nem jár ilyesmire, de mindenkit érhet baleset. Nem egy leányálom, ráadásul már csak állóhely van ezen az istenverte földön, amúgy is. Arról nem tehetek, ha a feltámadás újabb intézkedésig elmarad, mert az életismétlés ellen döntöttek. Kivégzéssel tudnám kárpótolni, a halálnem ezúttal megkövezés, minden érdeklődőt szeretettel várnak, aktív részvételre számítanak. Jó minőségű, faragott bazaltkockák másfél dolláros egységáron kaphatók, ifjúsági bérlet nem érvényes!

Tisztelt asszonyom, igaza van, az ön fia áldott jó gyerek volt. Az a nő az okozója mindennek. Elvette az eszét és kész. Azelőtt dehogy csinált volna ilyet. Most meg nekiáll meghalni, mondjuk elüti egy autó. Otthagyta az a bestia, pedig már régen ott kellett volna hagynia. Persze, itt van a baj. A nő miatt lett ilyen és jutott oda, ahová jutott. Ebben a Legújabb Korban a régiség is vadonatúj, mintha skatulyából volna előráncigálva, például ön, asszonyom. A valószínűtlenség e korszak képzelethiányából fakad, már ha egyáltalán hiányból fakadhat valami. Ne a messzeségbe száguldozunk, inkább csak a közelségbe. Korunk amúgy is tele van hiábavaló jajgatással, s az elmúlt időkből is mindaz, ami ránk maradt: megannyi jajszó, panasz, káromlás, fogcsikorgatás. Befőzni is tilos, a rétesbe való meggyet még *annak idején* szedték, a mai napig van belőle három üveggel.

Kedves kislány, leendő anyósa tehet mindenről. Intrikált és vádaskodott, s ő kívánta, hogy fiát elgázolják. Úgy is történt. Ön jól látja a dolgokat, a saját szemszögéből, mindenesetre. Itt mindenkinek megvan a külön monitorja, mely sajátos vetületben közvetíti a szereplőket. Prodicus bölcselőről nem is beszélve, s kiváltképp Hudingulfról nem, akiről eddig mindenkinek csak hallgatni sikerült. Mi hát az igazság, mi hát a valóság? Azt a szót, hogy *valódi*, úgy lehet kimondani, mintha vadonatúj értelmet kapna, mintha egy egzotikus nyelv ismeretlen szavát mondanánk, vagy mint egy személynevet, nagybetűvel és a végén ipszilonnal, mintha köztünk járna-kelne egy bizonyos Valódy... Ne feledje, egy pillanatra sem, hogy mindannyian halálraítéltek vagyunk, a Fertőzöttek Üdülőjében, mely szigorúan zárt övezet, csakhogy a kerítés nem kívül, hanem az egyén idegrendszerén keresztül húzódik. Az elkülönítéshez szögesdrótok, reflektorok, őrtornyok és más effélék nem szükségesek, csupán az emberiség történelméhez. A fertőzöttek maguk őrzik önmagukat.

A *Tudatalatti megálló* szövege egy történet formába öntésének művészete. *Márton László*, az újabb irodalom ezermestere már számos eredeti munkával és műfordítással örvendeztette meg híveit. A *Nagy-budapesti Rém-üldözés*, a *Menedék* prózái után ismét olyasmit mond el az olvasóknak, amit nem láthatnak, mivel az ő számukra folyamatosan halad a szöveg, mivel ők a kész, kinyomtatott könyvet lapozgatják, azt, ami a mű írásakor még nem létezett, tehát olvasói sem létezhettek. Ha kissé elakad az elbeszélésben, amit azon nyomban, pirulás nélkül be is vall, maga sem tudja, mikor képes tovább írni ezt a gondolatban egyébként elkészült történetet. S bár a regény netán éppen ezért mégis be van fejezve annak rendje és módja szerint, az effajta közjátékok mégsem csak az alkotóra tartoznak. A szerzőt az olvasók beszéltetik, általuk létezik, ők viszont a hozzájuk intézett szavaktól válnak — önmagukká. Köznapi, úgynevezett társadalmi kérdésekre nem várhatnak választ, akkor sem, ha azért olvassák ezt a könyvet, mert vigaszt vagy jó tanácsot keresnek benne. Sem a történetben, sem a történettel nem felelhet ily kérdésekre a szerző. Hiába minden erőfeszítés, vigasz és jó tanács, tőle közéleti figurák bemutatását nem lelhetni itt, ám teljességgel elfeledkezni róluk, nos, az sem megy.

Különös regény és különös elbeszélő.

Mondhat, amit akar — szó szerint —, mert ő csak a mondatok ura, a történetnek, mely adott, vitathatatlan tényszerűség, nem ő parancsol. A cselekmény kimenetele egyértelmű, ám annak leírásáról, az elbeszélés megfogalmazásáról bizony fogalma sincs. Nem is lehet, mert ha lenne, már készen állna a mű. Ez a hajlékonyság, az alkotás folyama a folytonos kiszólásokban, önellenőrző kérdésekben, kételyekben is megnyilvánul. „Legokosabb lesz talán", „mondottam-e már", „mi lesz ennek a vége", „az a kérdés, hogyan adjam elő", „bizony zavarban volnék"... Bár a végkifejlet világos, maga a cselekmény kiismerhetetlen, kiszámíthatatlan, s a mesélőnek is okoz meglepetéseket. Jelentéktelen mozzanatokról is be kell számolnia, noha a befejezés tudatában már menet közben megítélheti fontosságukat. Bár a nagy egész szempontjából nem lendíti előre számottevően a történetet az, hogy egy mellékszereplő felébredt, mégis tudnunk kell róla, ha már egyszer beléje botlunk, mégpedig akkor, amikor éppen fölébred. Néhány fotográfiának, említtetvén, nem kell több jelentőséget tulajdonítanunk a kelleténél. Mintha önmagára sem figyelne eléggé, önmaga sem lenne olyan fontos, önmaga számára: — „Mondottam-e már" — kérdi az elbeszélő, máshol meg épphogy kijelenti: „azt hiszem, erről eddig nem beszéltem". Mi lesz mindebből, mivégre minden?

A kérdések másról és másképpen szólnak. Márton László alapképletét magukénak vallhatják a gyakorló boldogtalanok: többé nincs helyük a szavaknak. A szavak megvannak; azonban, ahol elhangozhatnának, nincs tér.

---

mindent nem, de sok mindent — hiszünk. És írónkra hagyjuk, hol hitt ő olyannyira mindent. Mert ennek így kellett lennie.

Nehéz megvitatnom, miért hittem nemrég épp a Messina utcán mindent, Párizsban, vagy a vincennes-i lóversenypályán, de amott az utcaseprők zöld eszközeinek villódzása közben, emitt a pályához vezető patak- és tópartoktól nem függetleníthetően. Mit jelentett számomra a „nyerés"! A titokzatos „velem-összejön" világelem. Mi minden nem jön össze „nekem", hogy ilyesmiknek örülök aztán! A naplók, szellemevidencia sorjaírások ezt a titkukat azért őrzik, mert nem lehet eszközük tolakvás nélküli kifejezésére. Akkor az írói föladatot csalnák meg. Statisztikává lennének. Legjobb esetben szakszociológiává, politikává.

Jegyzeteltem, persze, ezt a legújabb könyvet. Említhetném a 274-275. oldalt, ahol ez is áll: „Ez az ország arra rendezkedett be", olvasom 1976-ból, hogy »minden virágozzék«. Csinálja mindenki, amit akar, terem itt elég dudva, hogy megfojtsa, ha valami »túlzottan« élni akar. Csak sehol ne összpontosuljon túl sok erő, csak sehol ne teremjen valami jelentős. Lassan, de biztosan senki se ismeri ki magát... senki se találkozik senkivel". S hogy igazi táplálékunkat se leljük: az Éhezőművészt juttatja eszembe, Kafkáét. Másutt viszont *jelenetezve* remek egy előadás megannyi előmunkálata, egy zseniális ifjú színésszel, mint viszontagsággal. Mint amit-akit nagyon meg is értünk, én pl. meg. Vagy a 335. oldalról, hogy „A színpad manézs-szagú. Ez is jelenthet többet: *a színész és a szerep verejtéke egy... Csak arról beszélni:* ez a fontos..." Fontos az is, hogy évtizedeket jellemző ily beszélgetéseknek efféle könyvnyoma marad.

Ahogy a legjobb elméletek is csak maradékok viszont aztán. Ahogy valaki hosszú leveleket ír. Ahogy nem is érti sokszor, mit mond a másik, de tudja, mi szól. Ahogy meg akar óvni valakiket valamitől, s azok bólogatnak, majd nem is értvén a dolgot, lelkesen magyarázni kezdik, amitől ő védte volna őket — már két különféle világ van jelen.

De hát túl hosszan jegyzetelnem itt nem is ildomos. Hadd fejezzem be két idézettel: „És végül is a »színház«-zal szembeni elégedetlenségeim talán az egész színházzal szembeni elégedetlenségek, öngyilkossághoz hasonlóak... Egy *kívülálló* csodálkozása a színészvilágon: *ilyen van?"* Valamint: „Egy ország egész nehézkedése, természeti erő — ami nagyrészt a hatalmi helyzetben nyilatkozik meg — az, ami lehúzna minket, még a jóakaratok ellenére is. Ez az, ami megnyilvánul a közönségben, a vezetőkben, a színészekben, az anyagiakban is." De két idézetről beszéltem; s ezek itt egyugyanannak a részei. Gábor Miklós az evidencia-értelmiségi nagyon erős belső összefüggésrendszerét tárja elénk, kohézióját: legyen bár „ő maga" önmaga megjelenítő színészeként, íróként akár heves, akár szinte letargikusan „bölcs". A másik idézet Pilinszkytől van: „hol én is laktam, s nem lakom, / a ház, hol éltem, és nem élek, / a tető, amely betakart. / Istenem, betakartál régen."

Ezt szintén sokat idéztem. Mi az a hely, ahol „mindent" hiszünk? Ahol idézeteink összetartoznak. Ahol a magunk belső szétszakadásai mégis a helyükön vannak. Ahogy a kétségbeesés helye — vagy a másokat magunk által, magunk „szorgalmából" kétségbeejtő hely — azonos, az kell, hogy legyen, a megváltódásával.

SZAMOSI FERENC

KOLOZSVÁRI PAPP LÁSZLÓ:

Kiáltás magyar filmért!

Szíven ütött, s ami ennél sokkal kegyetlenebb: értelmen ütött az, amit *Bacsó Pétertől* hallottam, a *Stúdió '90* egyik augusztusi adásában, nem betűhíven idézve: depressziós vagyok, úgy érzem, most mennek el az utolsó hajók... Hogyan másképpen értelmezhetném, mint hogy Bacsó Péter a magyar filmművészet pusztulásának rémképével viaskodik? Nem azzal, hogy valaminek vége, s a keletkező újban neki és kortársainak nincsen már hely. Nem, nem! Csöppet sem hisztérikus, a tragikus tényt kíméletlenül regisztráló szavai arra figyelmeztetnek: valami elmúlik, és semmi, de semmi hozzá méltó nem jön utána. Azt hiszem, Bacsó Péter azt a nehezen, s e rövid cikkben nem definiálható erőteret félti, benne önmagát, művészetét, elkészíthető, de tán soha el nem készülő filmjeit, azt a láthatatlan sugárzásokkal terhes, vonzásokkal és választásokkal, nem is olyan sok bukás árán elért, példátlan sikerek éltető terét félti, melyben a magyar film, mint művészet létrejöhetett és teremhetett. S amelyet most végveszély fenyeget.

Mi mást tehetnék, mint hogy együtt kiáltom a filmalkotóval: jóvátehetetlen pusztulás réme fenyeget, mentsük át a magyar kultúra tán legcsodásabb virágát, a filmet! — KERÜLJÖN BÁRMENNYIBE!

Van itt persze más féltenivaló is, az ember csak kapkodja a fejét. Sok művészeti ágazatot ér el sorvadás, karcsúsodik majd meg, tán nem is mindig kárára. Na de, aki manapság fiatal költőnek áll, az valóban fiatal költő, s mint ilyen, bízvást remélhetjük, hogy vérével, életével biztosítja a magyar költészet törzsfejlődését arra a jobbik világra, amikor vállalkozók állnak majd az Emkénél, táblával a kezükben: „Költőt támogatnék! Költőt adok ki! Tessék, csak tessék! Verset veszek!" .... Senki se vádoljon, hogy hazabeszélek: titkon remélem, hogy a magyar próza túl fogja élni a könyvkiadás elvadulását, azt, hogy nem tucatregényeket árusítanak az aluljárókban. A magyar prózaírók tekintélyes hányada egyébként nem ír. És egy csöppet sem zavarja például az erotikus kiadványok tömege, különben is, felállal a hátán a sző, ha azt a szót hallja: *betiltani!* Egyszerűen azért nem ír — sok beszélgetés, futó tapasztalatcsere summázataként —, mert még nem érti a kort, melyben él. Alkata is válogatja, de mindközönségesen is: meglehetősen mély és megélt tapasztalatokra, eszmékre, élményekre van szükség ahhoz, hogy érvényes mű megalkotására tegyen kísérletet. A prózaírókat sem féltem (legalábbis nem a végpusztulástól): majd elővesszük a ceruzát és a papírt — írógépünket már akkor régebben eladtuk, hogy legyen mit ennünk —, s ha mást nem is, megírjuk, hogyan ment át rajtunk kétszer is a vonat: egyszer a pártállamé, másodszor a pártállam lebontóié. S alkalmasint szfinxarccal várjuk már a harmadikat: a biológiait... Nem féltem a színházat sem: ha megszabadul adott struktúráitól, gyakran semmit sem szolgáló, üres, viszont elképesztően költséges spektákulumaitól... nos, a fogyás egy darabig az egészséget szolgálja. A festészetnek, szobrászatnak — nyitott határoknál — hamar kialakul az új mecenatúrája; az építészekre, belsőépítészekre pedig — átkot fognak szórni a fejemre — most köszönt csak rá a Kánaán, Budapestnek, az országnak az újra felépülése, az új reformkor küszöbén...

Valóban elmenőben volnának akkor a magyar filmművészet utolsó hajói?

Félek, hogy Bacsó Péter nem bocsátkozott művészi túlzásokba. Mert kitenni a piac nyilván lefele nivelláló, szörpösítő, habosító hatásának azt a filmművészetet, mely már fogantatásában eleve másra vállalkozott, mely tán társtalanul áll a világ filmművészetei közt abban, hogy egy kis világ, a magyar világ teljes spektrumát fölragyogtatta, ezt tenni ki végső soron a sorvadásnak, az enyhén szólva, vétek. Hány esztendővel azelőtt, hogy szabad lett a vásár, készítette el 56-os forradalmunk mindmáig legátfogóbb, legmegrendítőbb alkotását, a *Szerelem* című filmjét Makk Károly? Vagy a pártállam megdönthetetlenségének, örökkévalóság-látszatának melyik esztendejében forgatta le, állította elénk az egésznek a reménytelenségét és kilátástalanságát — megfelelő bújtatásokkal, a látszólag elvágott vezetékek összeérintését a nézőre bízva — az *Egymásra nézve* című művében...? Avagy: fosztassunk meg attól, hogy magyarságunk és emberségünk oly teljes és kútmélyi képi megfogalmazása ragyogjon föl nekünk ismét, egyszer, talán, mint amilyen Huszárik Zoltán *Szindbádja* volt, lehetett, azon egyszerű oknál fogva, hogy *volt* magyar film, együtt állt és alkothatott egy roppant kohéziójú, mindamellett elképesztően illékony szervezet: a magyar filmet készítő gyár? ... *Szabó István* három világhírre emelkedő filmjét nem lehet nem fölemlíteni, de számomra, sokunk számára a *Tűzoltó utca 25.* üzenete és megrendültsége legalább akkora erővel tartozik bele a művész életművébe: az a hőség, mely éber éjszakára ítéli a vedlő vakolatú, ódon ház lakóit, azok a szörnyű megfosztatások és megigazulások a magyar történelemben...

Ennek még a lehetősége se legyen többé, mondván, nincs rá pénz?

És ott imbolyog a magyarság tudata peremén a halálba visszazött lány, afféle történelmiáldozatsors *Jancsó Miklós* remekművéből, a *Szegénylegényekből*. Na, és az egész Jancsó-film, ez a magyar filmművészetben egyedülálló filmnyelv, melyen Jancsónak még bizonyára mondanivalói vannak. (Véletlenül Hollandiában voltam, amikor elhangzott az ottani tévében egy interjúja — nem filmről beszélt, rendszerváltásról, politikáról kérdezték —, s evidensebb már nem is lehetett volna: Jancsó Miklós valami rejtélyes metacsatornán át tudja, milyen filmet kéne csinálni ma Magyarországon, Magyarországról... Hát ne csinálhassa meg?) Avagy: annak kapcsán, hogy mondják, tapasztalom is, a magyar film önmagához képest visszaesett... Nos, sose gondoltam — filmkritikussá való alávagy fölszállásom előtt sem —, hogy ez folyamat volna. A magyar film önmagához képest érzékelhető elbizonytalanodása híven kíséri az ország önmagához képest észlelhető elbizonytalanodását. Mindig hittem, hogy az egyik pillanatról a másikra, robbanásszerűen, művek, köztük remekek révén meg fog változni. De ha nincsen gyártás, akkor hogyan...? Nemrég a tévében is láthattuk *Bódy Gábor Amerikai anzikszát;* kristályos keménységű, tisztaságú, rajzolatú szerkezet: hibátlan gondolati levezetés; ahogyan önmagát kiválasztotta a csapattársak testmelegéből, a földmérő realista higgadtságával jelölve ki, vonalkázva ki magának a fölfelé vezető utat, föl a legnagyobbak közé...! Nem tudok szabadulni a gondolattól, hogy Bódy Gábor évről évre, most is elkészíti filmjeit, *csak mi nem látjuk*... És útja töretlenül vezet a halhatatlanságba... Az ilyen, valójában megtört és mégis teljes utak lehetőségét tegyük kérdésessé...?

De szálljunk le az alkotás magasságaiból, a nagy nevek persze nyomós érveinek szintjéről abba a világba, melyet tán kissé idealizálva, romantikusan Truffaut mutatott be filmről készült filmjében. És lássuk meg a filmkészítés megszállott szakembereit: vágókat és kellékeseket, díszletmestereket és hangosítókat, ügyelőket és gyártásvezetőket, azt a pikareszk, bolyhos övezetet, holdudvart, mely a gyártást levezeti, ezt a kimondhatatlanul bonyolult élő szervezetet, mely most még a magyar film létrehozásáért lüktet, él, hat, noha nyilván fölényesen megállná a helyét idegen produkciók stábjában is. És ha nem kapunk észbe, oda is fog kerülni a legjava, a gyengéje pedig elporlik, a nem megszállottja máshol keresi majd boldogulását. Ha azt hiszi valaki, hogy ezt a szervezetet, szakértelmet esettintéssel össze lehet majd hívni évek múltán, magyarfilm-gyártani, az súlyosan téved. Valamire majd össze lehet hívni őket, de az nem az lesz, ami a magyar filmgyártásnak létet és értelmet adott az elmúlt évtizedekben... Nem féltem operatőreinket sem — némely rendezőnket sem, szúrom közbe a szó legjobb értelmében —; a magyar operatőriskola nagyjai, de még pályakezdői sem falusi lakodalmak fotográfusaiként fogják keresni kenyerüket. De fosztassanak meg attól, hogy *Illés György, Sára Sándor, Zsombolyai János* magyarfilm-magaslataira emelkedjenek...?

És hogy ne mindig csak a legismertebb neveket emlegessem: legyek kénytelen beletörődni például abba, hogy *Fazekas Lajos* nem tombolhatja ki kétségkívül meglevő rémfilmalkotó képességét; tudni szeretném, tisztelhetném-e benne a magyar horror megteremtőjét...? Avagy: csak úgy vegyem tudomásul, hogy a legjobb Verne-adaptáció megalkotója, *Csányi Miklós* nincsen jelen a magyar filmgyártásban? Temérdek Verne-filmváltozat s Verne műveinek igen alapos ismeretében állítom, hogy Csányi Miklós holdutazása, a Verne-illusztrációk világának fölhasználásával, a vernei humor hű adaptációjával, a legsikerültebb valamennyi közt.

Már eddig is temérdek név maradt ki a méltók felsorolásából, s akkor még szó sem esett a pályakezdőkről. Arról a fiatalemberről, aki hitvány kis dohányból *elképesztően jó gyenge filmet csinál*... igen, így! S már másnap neki kéne fogjon a következőnek, ehelyett azonban bénító, fojtó valóságként zuhan rá: hosszú évek múlva, talán, talán lesz következő egy dobása... Azt hiszem, az évi húszszal araszoló magyar filmgyártás már eddig is bőkezűen pocsékolta tehetségeit, s ezt csak megerősíti, hogy azok, akik belül kerültek, igen magas szinten bontakoztak ki. Volt miből, még így sem maradt rossz, csak gyengébb... Most azonban mintha ollóval akarnánk elszorítani sérült aortát...

Kiáltást ígértem a címben, de az anyag, az indulat és a filmszerető magyar értelmiség kétségbeesése és féltő aggodalma oly nagy, hogy a kiáltás — szándékoltan — artikulálatlanra sikerült. Az lett, ilyenné próbáltam formálni, hiszen máskülönben nem illeszthetném a végére az eleve kész mondatot, követelést, kérést; szelíd figyelmeztetést és a későbbi — személyre szóló, név szerinti — számonkérést egy pillanatig sem titkoló szándékot is jelző, egyszerű mondatot: oda kell adni az adófizetők pénzéből azt az összeget a magyar filmnek, amelyből, jobb időkig, méltóságteljesen, értékei megőrzésével és gyarapításával fönn tudja tartani magát. Ha ezt nem tesszük, mos: még létező, de szétzilálása után újjászervezhetetlen érték megy veszendőbe. Nemzeti filmgyártásokat felszippantó, értékeiket kilúgozó *világfilm* van kialakulóban. Hiszem, hogy a film is előbb-utóbb vissza fog tapogatózni azokhoz a megfogalmazásokhoz, melyek kisebb — néhány milliós — közösségek égető kérdéseiről szólnak. A magyar film még rá van erre hangolva, mondhatni, ez a legitimációja. Ne engedjük belemosódni valami megfoghatatlanba, mert tartok tőle, nem lesz többé anyagi, gondolati erőnk, hogy a léből még egyszer kiszűrjük, kikristályosítsuk. A változásoknak úgyis ki lesz téve, de azzal vívjon meg maga...

És újra, a végére is: adjuk oda azt a pénzt a magyar filmnek az adófizetők pénzéből.

Én is adófizető vagyok.

Szécsi Magda rajza

FRANK JÁNOS:

Portré

Francesco

— *Jatrogén ártalom, írtad helytelenül* — rótt meg *Szamosi Ferenc* —, *holott iatrogén a helyes, hiszen ez görög szó, az első betűje nem „jé", hanem „jóta".* (Ez az ártalom orvosi kezelésből, például piszkos fecskendőtől ered. F. J.) Azt hiszem most mellékes az előbbi szómagyarázatom, nem is az érdekes, hogy én rosszul tudtam, hanem, hogy Szamosi *még ezt is* tudta.

Pszichológia és művészettörténet szakot végzett az egyetemen szerette és értette a latin és a görög nyelvet, szellemet, a reneszánsz után persze a legnagyobb szerelme volt a modern művészet — különben polihisztor volt. Hosszú évekig együtt dolgoztunk a *Műcsarnokban*, akkoriban nem kellett hazamennem a lexikonban megnézni valamit, csak megkérdeztem Szamosit, az eleven lexikont. Könnyen mondják manapság az autochton személyiségekre, hogy *Krudy*-alak — pedig Feri az volt —, még pontosabban *Karácsony Benő* regényhős. Mégsem volt papírosfigura. *Mándy Iván* kulcs-novellát is írt róla, pályakezdő korszakáról, amikor hibás gyerekek iskolájában lett tanár, ezek a tanulók agyon bosszantották, megdobálták. Alkalmazhatott volna testi fenyítéket, hiszen sportoló, úszó volt, de gyereket nem bántott volna. Senkit sem. A légynek sem vétett, legfeljebb saját magának. *Lehotay Horváth György* „antikarrieristának" nevezte őt cikkében. Szamosit még az ág is húzta, de humora, jókedélye, optimizmusa töretlen maradt, még betegsége idején is. Még ő adott etikai támaszt másoknak, boldogan jártam hozzá a *Magyar Hirdető* archívumába, ő vigasztalt, nehéz helyzetekben. Elsőként csatlakozott az üldözött. *Kondor Béla*hoz, sőt prófétája lett. Kondor nevezte el Szamosit *Szamócának*, elviselte a bohóc nevet, de jobban szerette, ha fiatalkori becenevén *Francesco*nak, Franceszkónak szólítják.

Írásaiban távoltartotta magát a művészettörténész madárnyelvtől. *Schéner Mihályról* írt kisnomongráfiájában, már a puszta tárgyválasztást is tisztelem. Érdemes idéznem kötetének néhány mondatát, hogyan fejtette meg a Schéner-jelenséget: „*(...) expresszív, szürreális készítetéseit teljes épségben sikerült átmentenie a konstruktivitásba. (...) Schéner groteszk, bizarr, eszméltető szobrai ironikus, fanyar látleletek (...) Schénertől mi sem áll távolabb, minthogy megszeppentségből, ünnepélyes templomi áhitatból kordont vonjon szobrai köré.*"

Volt Francescoban valami örök titokzatos, a sok kedvenc művészeti tendencia közül melyik vajon a legkedvesebb számára, mik voltak tervei — mert voltak —, mikor vitte el az *Avó*, és — férfiaknál ez nem szokás — mindvégig titkolta a korát. Csak a koporsóról olvastam le, hogy ez a fiatalos mozgású ember 70 évet élt.

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

Firkál-e a komputer

Azokban az országokban, ahol a számítógép már mindennapos munkaeszköz, irodalma van a komputer ártalmainak. Nem fizikai, hanem elsősorban pszichológiai következményekről írnak a tudós elmék: a képernyők elé ültetett alkalmazottak fásultságáról és kreativitásuk lassú, de biztos fogyatkozásáról.

Hogyan lehetne ezen a bajon segíteni? Ahogy a géprombolás naiv eszme és eleve kudarcra ítélt mozgalom volt, ép ésszel aligha volna okos dolog, ha hadjáratot kezdenénk korunk műszaki fenoménja, a számítógép ellen. Helyette a humanizálását javasolnám. Megszelidítését. Emberivé tételét, amire csak a művészet képes, eredendő mágiájával.

Mindaz, amivel eddig számítógépes művészetként találkoztam, inkább csak érdekesség volt. Szép és kevésbé szép grafikák sora. Egy sajátos paradoxonnal. A szebbek mögött nem mutatkozott a számítógép: olyanok voltak, mint a képernyőn reprodukált festmények. A kevésbé meggyőzőek pedig úgy hatottak, mintha egy amatőr festő kezdte volna kopogtatni a komputer billentyűit. Ahogy a festményeket utánzó első fényképeket, a tisztes igyekezet produkálta őket. Éppen az a szellem hiányzott belőlük, amely minden alkotófolyamatot működtet.

Vera Molnár kiállításán most némi remény ébredt bennem, hogy amit gondolok (s várok), az nem elképzelhetetlen. A *Vasarely Múzeum*ban rendezett kiállításán azokat a komputerrel készített grafikáit mutatja be, amelyekből — illetve a hozzájuk hasonlóakból — néhány lapunk hasábjaink is megjelent, és amelyeket már a kreativitással rokon játékos szellem éltet. Egy részük konstruktivista festményként hat: ezek mértani alakzatok. Másik részük viszont firkák: ezek az absztrakt kalligráfiák. Holott, ha alaposan megnézzük, Vera Molnár művészete egyik kategóriába sem illik. Négyzetekből vagy függőleges csíkokból álló konstruktivista kompozíciói mozognak; lényegük nem a rend, hanem a felbomlás. A firkák viszont nem teljesen szabálytalanok. Mint a sok kis csillagtészta a hullámzó leves felületén; olyan kuszaság ez, amely mögött a rend is felidéződik.

Ezek a szabályos szabálytalanságok a komputerben alkotótársat látó Vera Molnár leleményei. Egyszerűek, olykor — a színes nyomatok például — még szimplák is. Éppen ez a nagy dolog. A civilizáció ártalmai közé tartozik az is, hogy az ember ma már nem tud bolondozni. Kényelmesen a kész csodára vágyik. A kukoricaszárat a szemétbe hajítja és a játékboltban vásárol a gyerekének elektromos kisautót. Nem akarom a világ kerekét megállítani, még kevésbé gondolok arra, hogy ellenkező irányban kellene forgatni, mint ahogy most jár. De az nagy baj lenne, ha kiveszne belőlünk az az izgalom, amellyel a kisgyerek — felszólítás nélkül is — rajzolni kezd krétájával, a padlón. Vagy egy száraz faággal a játszótéri kavicsos úton. S ha a felnőtt nem veszi észre, esetleg éppen Vera Molnár munkái láttán, hogy a számítógépen dolgozó ember is képes huncutságokra. Rajtunk áll majd bosszút, ha e vágyát nem ismeri fel és nem élheti ki.

Szamosi festőművész.

Archaeologiai Értesítő

1915, 115–134.

Zoltai Lajos! Debreczen város

muzeuma

1021

A tervezők szívesen segítenek

Az Iparművészeti Múzeumban rendezett lakástextil-kiállításon *Szamosfalvi László* textilfestőgyári tervező munkájával is megismerkedhetünk. Eddig főleg ruhaanyagok tervezésével jeleskedett. A lakástextil-kiállítás a tervező másik arculatát is bemutatta, vagyis azt, hogy más területén is otthonosan mozog.

— Nem lettem hűtlen a ruhaanyagok tervezéséhez, természetesen azt is tovább művelem — mondta beszélgetésünkkor. Ám egy tervezőnek haladni kell a művészet felfokozott életritmusával. A modern, szép öltözködési formák mellett megújult a lakásművészet formavilága is. Szeretem a dekoratív ábrázolást, ami jó hatással van az emberek hangulatára. Ezt a módszert követtem a ruhaanyagok tervezésénél, és ezt kívánom a lakástextil-tervezés munkájánál is folytatni. A modern lakásművészet eddig még csak a bútorokban követte az új irányzatot, a legmodernebb formákat. A bútorokkal párhuzamosan kezd kifejlődni a lakástextil-művészet, mely még jobban gazdagítja, színesíti az otthont. A modern bútorokkal új hangulatot nyert lakást még teljesebbé varázsolja, melegebbé teszi a szép textília.

A tervezéssel célom most is az esztétikai színt emelése volt. Emellett egyéb cél is vezetett, amikor a függőleges-vízszintes tagoltságot alkalmaztam. A hosszanti ábrázolás, az úgynevezett irányított minták optikailag megnyújtják a lakásokat, szélesítik, hosszabbá teszik. Ez azért szükséges, mert köztudomású, hogy a modern lakások általában nem nagyméretűek.

— Milyen alapanyagra tervezett?

— Elsősorban a szintetikus alapanyagra. Ennek köztudomású, hogy remek az esése, és olyan festékekkel tudunk rá nyomni, melynek nagy a fényállósága. Ez döntő például a függönyanyagoknál. A jövő alapanyaga az úgynevezett poliakrilnitril, erre bázikus szinezékkel nyomnak, remek színhatásokat lehet elérni. Egy jó színű, ízléses lakástextília megnyugtatja az embert a napi munka után.

— Milyen jövőt lát a lakástextil-tervezésnél?

— Itt is elsősorban a művészi ábrázolás a cél, ezután a gazdaságosság. Fontos, hogy a lakástextília ne kerüljön sok

(Folytatás a 7. oldalon.)

váló jelenét.

A soproni ünnepi hetek rendezvényeire nemcsak hazánkban, hanem határainkon túl is felfigyeltek. Amíg 1960-ban csak 39 000 idegen járt a hetek alatt a városban, tavaly már 85 000 idegen tekintette meg a szebbnél szebb előadásokat.

Este sötét borult a Beloiannisz térre. Csak egy pillanatra, majd felkúszott a fény a Szentháromság szobor talapzatán, csavart barokk oszlopán egészen a szobor csúcsán lévő szentháromságig. Lassan fényt kaptak az ódon házak, a Bencés-templom, s legvégül a város jelképéül szolgáló Tűztorony. Az úttörőzenekar eljátszotta a Himnuszt, majd dr. Erdélyi Sándor köszöntötte az egybegyülteket, és megnyitotta az ünnepi heteket.

Ahogy közeledett a június vége, egymás után zártak be a kőszínházak. Ilyenkor nyáron vajon milyen előadásokat tud ajánlani a közönségszervező — például a Magyar Pamutiparban?

— Kétszer megy le a gyári busz Szegedre, az ünnepi játékokra — tájékoztat Kárpáti Ferencné. Július 23-án egy harminctagú csoport a Hunyadi Lászlót, augusztus 11-én ugyanennyi KISZ-es a Rómeó és Júliát láthatja.

XX

BESZÉLGETÉSÜNKET Ba
aki győztesen lobogtatta kezébe
pillantottam. Még egyszer elnéz
betörtem hozzá. Megígértem, h
jövök el egy kis tere-ferére. Má
tettem fel:

— Nem tudja véletlenül, ho
használ levendulát?

— Nem, nem figyeltem me
mert nem tud nekem segíteni. -
igen törődöm ilyesmivel.

— Nem olyan fontos — víg
látásra!

— Viszontlátásra. Kérem,
látogatásról!

ISMÉT BRUN MELLETT Ü

— Bristol! — mondtam Kry
Néhány perc múlva már kop

— Tessék... — hallottam k

Beléptem. Stenia Wirska a
csodálkozást, aztán látható öröm

— Ó, Jureczek úr! — kiáltot
san orrához, arcához nyomogatta
púderfelhőt varázsolt maga körü

Mielőtt megmagyarázhattam
geli látogatásomat, lábujjhegyen
ápolt kezének frissen lakkozott
örömmel csicseregte:

— Maga csúnya, rossz fiú, h
tam... Vágyakoztam...

Ígéretekkel teli, ájuldozó tek

FINOMAN, DE NAGYON HÁ
gamtól. Nem jött zavarba. Vállat
az átlátszó pongyola lecsúszott, te
ségét és formás mellét. „Micsoda

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Gramosztalvi László
textiltervező

1972 JUL 25

TEXTILÉLET

A tervezők szívesen se

(Folytatás az 5. oldalról.)

pénzbe, mindenki számára hozzáférhető legyen. A lakástextília jövőjét biztatónak látom, ahogy az otthonok berendezéseinél egyre merészebben fejlődik és emelkedik az ízlés, ezzel párhuzamosan kell kifejlődni a lakástextiltervezésnek is. Akad e témával kapcsolatban gond is. Új, modern bútorok kerülnek forgalomba, de tudomásom szerint a kereskedelem modern és művészi kivitelű lakástextíliából nem t
a vásárlókat.
kívánság: a
modern bútoro
lakástextíliát
tervezők szíves
get a kívánal
séggel kívánjá
ködést elősegít

A modern la
re inkább tért
erre a nagy
lyet napjainkb
vészeti Múzeu
tapasztalhatun

gítenel

udja kielégít
Pedig jogos
modern lakás
kat és mode
„követelnek".
en tesznek e
omnak, felelő
k az együttm
eni.
kástextília eg
hódít. Pél
érdeklődés, m
an az Iparmű-
n kiállításán
k.

Abai Pál

az egyik nagybálakocsi tengelye után. A tengely eltűnt, és ez bizony nagy fennakadást okozott a munkában. A leállás alatti takarítás közben Máté György, a mű-

Szamosfalvi László, [illegible]

Szamosfalvi László: Tájkép (Fotók: Gergely)

d. cs.: Az alkotónapok haszna.
Textil Élet, 1984. jan. 11.

gármestere, *dr. Starzsinszky László* kedves mecénása volt a fiatal pályakezdő művészeknek. Egykori tanárom sokszor és sokat mesélt a kerti ünnepségekről, vidám, műsoros kabarékról és tréfás-zenés mulatságokról. A szentendrei gimnáziumban rajztanárom volt Bánáti Sverák József, akivel nagyon sokszor sétálgattam a szentendrei Duna-parton — mikor az eseményszámba menő hajóérkezést — és indulást vártuk sokadmagunkkal a hajóállomásnál.

Atyai barátom, a szobrász *Szamosi Soós Vilmos* így mesélte el a művésztelep megalakulásának rövid történetét. Egyszer Starzsinszky kertjében poharaztunk és felvetette mit kellene megpróbálni, hogy Szentendre, ez az álmos, pénzelen kisváros idegenforgalmi hely, nevezetes városka legyen Vili bácsi úgy mesélte — sokszor pipaszortyogtatós kedvében —, hogy ekkor javasolta Strazsának: (a polgármester beceneve volt) csináljatok egy művésztelepet, olyasvalamit, mint amilyen a szolnoki és a Múzsák, mecénások, végtelenbe távozott egykori mesterek, és ti, jelenlévő alapítók, akik nemes, kedves, lelkes tettel Szentendrét festővárossá, híres és jelentős művészvárossá ügyködtétek. Jó egészséget, színes palettát és napsugaras napokat, teleket és nyarakat kívánva köszönt benneteket:

Szánthó Imre

Kedden klubnap

Minden kedden klubnapot tartanak a horgászok a Magyar Pamutiparban. Így hát az évet mindjárt úgy kezdték, hogy összejöttek, s az elmúlt év nagy fogásairól beszéltek. S persze az idei szezont is tervezték a veresegyházi tavon.

A PLANETÁRIUMBA

A Planetárium lézerműsorára 18 kubai kislány és hat magyar fiatal kapott jutalomjegyet a Keltex szakszervezeti bizottságától — jó munkájuk dicséreteként.

gek megelőzésével kapcsolatban. Erre az előadásra a Textilművek vezetősége által patronált öt gyárból (Ecset, Seprű, DÉGÁZ, Pannónia Szőrme és HÓDGÉP) is hívtunk részvevőket.

Májusban kereszasztal-beszélgetést szerveztünk „Az alkoholizmus elleni küzdelem megújítása" címmel, hét üzem részvevői voltak jelen.

Októberben a Közlekedésbiztonsági Tanács és a Magyar Vöröskereszt Városi Szervezet együttes kiállítását gyárunkban száznyolcvanan tekintették meg.

★

Három alkalommal aktívaértekezletet tartottunk. Vezetőségünk felhívta a figyelmet arra, hogy minden vezetőségi tagnak a területen dolgozni kell, sőt, a munka megkönnyítése érdekében az aktívahálózat segítségét jobban igénybe kell venni. Már a vezetőségi tagok kiválasztásakor gondoltunk erre, amikor különböző munkaterületekről kértünk fel dolgozókat az alapszervezeti tisztség betöltésére.

MUNKA ÉS EMBER

Vörös borítású doboz, benne egy ezüstérem. A Munka Érdemrend ezüst fokozata. A szavak tagolása ad választ, hogy valaki hogyan válhat tulajdonosává. „Munka", melyet „érdemmel" végzett és ezért a társadalom megbecsülését adja. Mert lehet valamit elvégezni, de lehet érdemmel teljesíteni.

Magas kormánykitüntetést általában egy élet munkásságáért, vagy egy jelentős feladat kiváló elvégzéséért adományoz a társadalom.

Nagy Mihály főmérnöknek, a Kispesti Textilgyárban, ilyen lezárt, kiválóan elvégzett feladata volt a gyár rekonstrukciójának irányítása.

A második ötéves terv kezdetével indult, és az ötéves terv utolsó esztendejében fejeződött be e nagy átalakító munka. Negyedmilliárdos program. Óriási összeg ez. De nem is olyan könnyű, nem is olyan egyszerű „elkölteni", ha közben évtizedes elmaradásokat is kell pótolni. És az öt év elteltével olyan termelés és munkakörülmények kell létrehozni, hogy az megközelítse a modern textilgyártás követelményeit.

Mekkora előrelátás és önfegyelem kellett ahhoz, hogy mire mennyit fordítsanak. Valahogyan a „sok" mutatta meg: még mennyi kellene... Mert szíve szerint lebontatott volna még sok kisebb korszerűtlen műhelyrészt — hiszen az igény is szorította — és egynéhány szociális létesítményt is bővíttetett volna még. De első a termelő gép, ami majd „kitermeli" a jövő anyagi feltételeit. Az elmúlt év már bizonyította: tizenhárommillió forinttal gazdálkodott jobban a gyár, mint az előző évben.

Röviden: a gyár rekonstrukciójához „érdemmel" tette Nagy Mihály főmérnök a maga munkáját. Ezért a Munka Érdemrend kormánykitüntetést kapta hazánk felszabadulásának 21. évfordulóján.

A kitüntetés mögött áll az elvégzett munka s az ember, aki mindezt elérte. Vajon hogyan érintette az elismerés?

Beszélgetésünkkor akaratlanul is „mérleget készített" eddigi életéről, munkájáról. Önmagának is feltette a kérdést: hova is jutott az a Debrecen környéki fiatalember, aki a háború legvadabb, végső szakaszában, 1944 nyarán kapta kezébe a mérnöki diplomát.

Lepergetek az évek, és ő elégedett. Semmi mást nem akart, csak dolgozni és alkotni. Erre pedig itt mindig volt és lesz alkalom bőven. Ismét egy szó, aminek mély értelmet ad eddigi munkássága. „Volt" és „lesz". Az utóbbi már a jövőt jelzi. Bár munkájának egy szakasza lezárult, kerek egészet alkot, de a „lesz" már új és nagy munkát sejtet, nincs megállás, az élet megy tovább...

Tölgyesi Magda

Példamutató helytállással

A becsületes munkával telt sok-sok hétköznap esztendőkre, évtizedekre gyarapodott. Három-négy év csupán és a negyedik ikszet taposса a Goldberger Textilnyomógyárban id. Hosszú István. A harminc jó néhány esztendőt egyetlen műhelyben, a hengernyomóban töltötte. Ez nem másról, mint igazi szakmaszeretetről, hűségről tanúskodik. És hogy valósággal él-hal a szakmáért azt az is bizonyítja, hogy két fiát is a Goldbergerbe hozta és a hengernyomás mesterségére tanította meg őket. Nem is akárhogyan, méltán büszke lehet rájuk, hiszen a munkában mindketten példásan helytállnak.

Hosszú István megbízhatósága, fegyelmezettsége páratlan. A legkényesebb anyag mintázását is rábízhatják. S nyugodt lehet a szakmányvezető, mert a legkisebb hibánál korrigál, konzultál, s csak azután kapcsol rá a gépre, miután megbizonyosodott a minta kifogástalanságáról. A papírmut sem alacsonyabbrendű nála, mint a selyem. Egyforma gondossággal készül a mintázáshoz. Gyors és mégis alapos vizsgálódás után pontosan megmondja, a resztliről gyártható-e a tétel, vagy valamilyen változtatást igényel. A szakmányvezetővel, a koloristával mindig találkozik el-

időt nyer. Mindez azt eredményezi, hogy a 12 színes gépnél a legkevesebb a kéziidejük.

Ezt a gondos sokévi lelkiismeretes munkát méltányolták kormánykitüntetéssel. Becsülettel töltött éveiért, szorgalmas, példamutató munkájáért kapta április 4-én a Munka Érdemrend bronz fokozata kitüntetést. A jelzők a szó szoros értelmében állnak. Nem túloznak, sőt...

Az évek során a Hosszú név a hengernyomóban fogalommá vált. És erre több alappal is szolgált. Évi átlagteljesítménye 110 száza-

holnap

Rossz nyilatkozónak tartot
Forbáth Dénesnét, a KISTEX
filmnyomó üzemvezetőjét. H
jól megy a munka: minek az
dobra verni, örüljünk, hog
nincs nagyobb baj. Ha rosz
szul... nos, az emberileg ér
hető. Hetek óta mindig akad
valami, ami „megfúrta" a ny
latkozatot, hol ez, hol az. Mo
az egyszer nem tágítottam, é
hajlandó voltam kivárni m
a programozást is. Nos, ez
filmnyomóban nem is olya
egyszerű. Ők maguk „színb
gozdának" nevezik. Két szer
ben levő íróasztal mögül rö
ködnek a számok, a dessine
Az egyik oldalon Dénesné,
technikus, a másik oldal
Forbáthné, az üzem vezetője.
— Gyártásra előkészítve
079 349, továbbá a 178-, a 18
és 181-es.

A szín kollekció nem „tür" melléfogást

— Egyeztessük a színeke
Ehhez még egy citromsárg
két szürke kell.

És ez megy vég nélkül, d
aztán a kiragasztó könyvek la
san becsukódnak, kész a pro
ramozás, jöhet a nyilatkozat.

— Ha azzal kezdem, hog
nagyobb gond nélkül dolgo
zunk, nem mondok igazat, d
ha azt mondanám, hogy ne
teljesítjük a tervet, az ser
felelne meg a valóságnak. Tel
jesítjük is, de gondunk is aka
bőven. Kevés a diszpozíci
egyik napról a másikra élünk
A sablonellátás, bár igen soka
javult, de sokszor ki kell sak
kozni, hogy éppen ki nyomjo
rajta. Mert, ha mi például le
nyomjuk a rendelésünket, má
sürget a Goli, mert ugyanazza
ő selymet nyom, s ha ő is elké
szült, mi akkor már pótnyo
mást készítünk, és alig hogy
levesszük a gépekről, már
megy is vissza a Goliba, mert
ott a pótnyomáshoz készülnek.

Ez a mozgalmasabb része
munkánknak. Aztán jönnek a
benti dolgok. Molnár elvtárs
a mosóüzem vezetője, napi
„vendégünk". Ha valami baj
van az áruval, azonnal jön, és
együtt határozzuk meg a ten-
nivalókat.

Nem is olyan könnyű...

Mint végszóra, valóban megjelenik az ajtóban, a mosóüzem vezetője. Egy resztlit tart a kezében.

— Nem jönnek ki a kontúrok, egyes helyeken elhúzott a minta, nézzük csak, mit tudunk tenni.

Az újságíró megint csak hallgatásra van kárhoztatva, a szakkifejezések csak úgy kavarognak a levegőben. Végül megegyeznek, folytathatjuk az interjút.

— Nem is olyan könnyű húszezerötszáz méter napi teljesítmény dolgát eligazítani. Ennyi a tervünk. Ezen kívül természetesen örökösen kísérletezünk. Most például a nyüstös batiszt Szanksztúzával kísérletezünk. Aztán itt van a

Keleti Tamás: a Néphad

Néhány soros levelet hozott a posta a Pamutkikészítő-gyár pártszervezetének. Jóleső érzéssel

Telefon: 188-296, 188-307
TEXTIL ÉLET
1966 [illegible] 18.

1021

Színek, fantáziák

Gazdag színpompájú keletet idéz

•

A tervező álma és a reális igény

•

Lány a soproni piacon

•

Külföldi találkozásra vár

A rajzterem? — Gyalog a mennyországba — mosolyognak és mutatnak felfelé.

A Textilfestő modern épületében — micsoda ellentét — öreg, összetákolt falépcső vezet a magasba a „valóra vált álmok világába". Miért e költőiség? Idefent festik, tervezik, álmodják témáikat, ötleteiket a rajzolók.

Sok tervezőművész hajol itt naponta rajzasztala fölé, hogy festéktubusaiból a vörös, kék, sárga kompozíciós színárnyalatok összességéből elővarázsolják a legszebbeket, melyekkel majd ruhákon, egyéb textíliákon találkozunk. A fantázia, ízlés, tehetség ad naponta találkát itt a világos, nagy ablakú termek asztalain.

Az egyik ablak melletti rajzasztalnál dolgozik, rajzol, tervez: Szamosfalvi László.

Egyhuzamban húsz éve. Ezért szól róla most e pár sor.

Ecsetek, papírok, festékestégelyek rengetegében találjuk, készségesen helyet ad, és azonnal ő teszi fel a kérdést: Miért ez az interjú, vajon mit mondhat ő magáról, ami az újságnak érdekes. Nem jó interjúalany ez a halk szavú fiatalember, önmagáról nem is szívesen beszél. Az eltöltött évekről, munkatársairól inkább.

— Húsz év... Gyorsan eltelt, itt fenn a fantázia világában, ahogy sokan nevezik a mi munkaterületünket. Úgy emlékszem, mintha ma lenne, mintha ma léptem volna át először a gyár kapuját. Hogy az életem így sikerült és az évek ilyen gyorsan elrepültek, azt kizárólag a jó kollektívának, a baráti, művészi segítségnek köszönhetem. Ennek tanítómestereim, kollégáim léptennyomon tanújelét adják. Nagyon lentről kezdtem, segédmunkásként. A kollektíva, a gyár segítsége vezetett idáig, hogy elértem életem fő céljához: iparművészeti főiskolára járok.

Nézzük, lapozgatjuk az asztalán tornyosuló mintákat, terveket, rajzokat és vizsgálódásunk nyomán kirajzolódik keze munkája: legújabb alkotása. Furcsa hímzések, díszítőelemek, kék, sárga, piros, élénkszín csíkok fonódnak össze.

— Egyiptomi motívumok. Gazdag színpompa jellemzi őket. Érdekes, változatos munka. Ebben a tervezésben a kereskedelem igénye találkozik a művész fantáziájával.

— Nem tompítja a művészi elképzelést a kereskedelem kívánsága?

— Nem. Természetes, hogy az export igényeihez alkalmazkodni kell. Mivel az export piaca igen változékony, rapszodikus, ezáltal a mi munkánk is színesebb, változatosabb. A divat alakulása természetesen követelményeket ír elő. Ez így van rendjén, hiszen egy szál virágot nem tervezhetek modernné, ha az igény naturális. Ez persze nem azt jelenti, hogy a tervezőnek meg van kötve a keze. Ötleteinket a megadott kereteken belül szabadon valósíthatjuk meg. Terveink a világ sok táján megtalálhatók.

— Első önálló terveivel mikor találkozott — formába öntve?

— Sopronban. A piacon. Szembe jött velem egy lány, könnyű, virágos, mintás nyári ruhában. Nagyon megnézhettem, mert a lány igen rám csodálkozott, amiért olyan nagyon ámuló tekintettel vizsgálgattam ruháját. Félreértett. Elsietett. Igaza volt, honnan is tudhatta, hogy első önálló ruhaminta-tervezésemet viselte. Azóta több ízben találkozom „megvalósult álmaimmal", de ez az első találkozás felejthetetlen emlék marad. Szívesen látnám viszont valahol külföldön is valamelyik tervezésemet. Nem lenne rossz az egyiptomi mintákkal, vagy afrikaprint mintákkal az egyiptomi, vagy afrikai piacon összefutni. Ezt nem csupán az utazási láz mondatja velem, de az idegen tájak szépsége feltétlenül fejlesztené a színkultúrát.

— Mivel foglalkozik szabad idejében?

— Tanulás, mindenekelőtt. De természetesen szakítok időt olyan természetű munkákra is, melyek napi teendőimmel szorosan összefüggnek. Gyakran vállalunk Szalóky elvtárssal közösen kiállítás rendezését is. A változatos munka mellett azért is szívesen rendezek, mert szemléltető módon tudjuk bemutatni, hogy mire mennek azok a forintok, melyek a rekonstrukció perspektívái. Gyakran felteszik nekem a kérdést: mi a szívügyem? Grafika? Dekoráció? Grafikus kézzel születtem, a grafikát nagyon kedvelem, de a dekor is közel áll hozzám. Legszívesebben talán a dekó nagyminták tervezésére emlékezem.

— Legújabb tervezése?

— A most divatba jött Opárt minták hatására fekete-fehér, pozitív-negatív mintaelemek ábrázolásával foglalkozom. Ez a variáció megfelel a jelenleg divatos minták változatának. Az Opart minták azért inspirálták, mert a népművészeti elemek felhasználásával készülnek. A textiltervezésnek gazdag tárháza a népművészet, megvallom, a népművészetet mindenekfelett szeretem...

Ez a vallomás zárja a rövid beszélgetést. Stílusos zárószavak. A népművészet a legkedvesebb a számára! A népé, a népművészete, mely felemelte, formálta és megnyitotta előtte a tudomány kapuját. Nem véletlen, hogy rejtett, dédelgetett témái, melyekbe csak ritkán enged betekintést, egyszerű parasztasszonyok, akác övezte ódi szentendrei házak, mezők szerény virágai. Ezek kerülnek legtöbbször ecsetjére. Egyszerű, szerény, rólá mégis sokat mondó képek ezek. Abból az időből gyökereznek, amikor még csupán szövögette a színes holnapokat.

Abai Pál

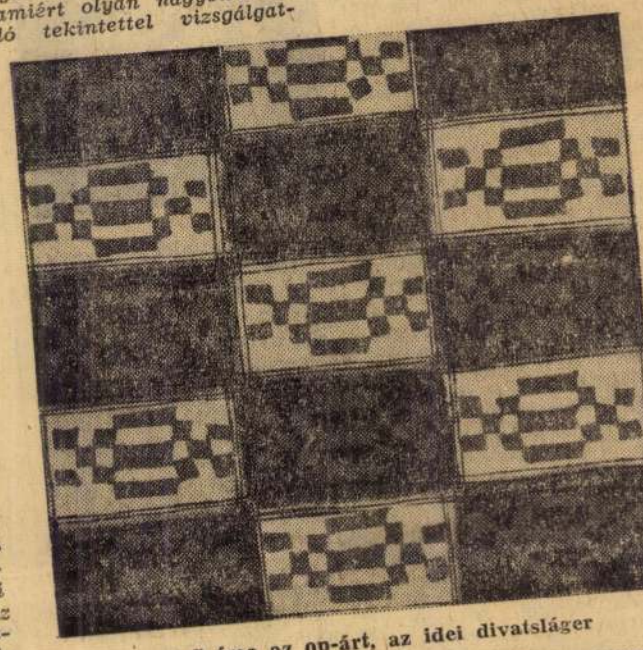

...S íme az op-árt, az idei divatsláger

Szamosfalvi Albert

Tájfüzet 1993/1

Szamosfalvi Albert: Régi barátok egymásra ismernek

Robert Nozick

Kitalált elbeszélés

Kitalált szereplő vagyok, de tévedsz, ha önélégülten mosolyogsz, ontológiailag felsőbbrendűnek érezve magad. Mert te is kitalált szereplő vagy. Mindegyik olvasóm az, kivéve egyet, aki persze nem szereplő, hanem szerző.

· Kitalált szereplő vagyok — ez viszont *mégsem* kitalált mű, nem kitaláltabb, mint bármi, amit eddig olvastál. Ez nem az a fajta modern mű, mely tudatosan azt *mondja* magáról, hogy kitalált, még csak nem is az a ravaszabb fajta, amelyik tagadja kitalált voltát. Ismerjük jól az efféle műveket, és tudjuk, mit kezdjünk velük, hogyan illesszük be őket egy keretbe úgy, hogy a szerző mondandójából *semmi* — semmiféle első személyű beszéd, akár az utószóban vagy a „szerző megjegyzésében" — ne győzhessen meg minket arról, hogy itt valaki komolyan beszél, nem kitaláltan, a saját első személyében.

A nehezebb feladat az, hogyan közöljem, hogy amit éppen olvasol, az nem kitalált mű, még ha mi kitalált szereplők vagyunk is. *Ebben* az általunk lakott, kitalált világban ez az írás nem kitalált, ámbár tágabb értelemben ez is lehet csupán kitalált, beágyazva egy kitalált műbe — s valójában be is van ágyazva.

Gondold el úgy a világunkat, mint egy olyan regényt, melyben te magad is szereplő vagy. Van rá mód, hogy megmondjuk, milyen a szerzőnk? Talán. *Ha* ez olyan mű, melyben az alkotó *kifejezi* magát, akkor következtethetünk különféle oldalaira, de nem feledve, hogy minden következtetésünket ő írja. És ha ő azt írja, hogy mi valószínűnek vagy érvényesnek találunk egy bizonyos következtetést, hát kik vagyunk mi, hogy vitába szálljunk vele?

Az általunk lakott regényben az egyik szent irat azt mondja, hogy univerzumunk szerzője a dolgokat pusztán beszéddel teremtette, úgy, hogy azt mondta, legyen ez meg az. Maga az, hogy a puszta beszéd teremthet, tudjuk, nem más, mint egy történet, színdarab, epikus költemény, kitalált elbeszélés. Életünk színtere szavakban és szavak által teremtetett: uni-versum.

Idézzük fel a rossz problémáját: miért engedi meg egy jó teremtő a rossz jelenlétét a világban, a rosszét, amiről tud, és amit képes is kiküszöbölni? De ha egy szerző szörnyű tettekről is ír művében — kínról és szenvedésről —, az kétségbe vonja az ő jóságát? Érzéketlen az a szerző, aki viszontagságoknak teszi ki szereplőit? Nem, ha a szereplők *valójában* nem szenvednek ezektől. De nem szenvednek? Hamlet apját nem ölték meg valójában? (Vagy csak elbújt, hogy kikémlelje Hamlet reakcióit?) Lear valóban megtébolyodott, nem csak álmodta. Macbeth viszont *nem* látott valódi kardot. De ezek a szereplők nem valósak, és nem is voltak azok, tehát a mű világán kívül nem volt szenvedés, a szerző *saját* világában nem volt *valós* szenvedés, s így a szerző nem volt kegyetlen, mikor teremtett. (Ám miért csak akkor kegyetlen, ha a *saját* világában teremt szenvedést? Az teljesen rendben volna, ha Jágó a *mi* világunkban teremtene nyomorúságot?)

Várjunk, mondod, mi talán nem szenvedünk valójában? Ez ugyanolyan valós nekünk, mint Ödipusz szenvedése saját magának. Igen, éppen olyan valós. De be tudod *bizonyítani* hogy

Szamos Péter

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZABAD FÖLD
Budapest

1970 SEP 12

hírek, tudósítá

1021

Szobrok és hegyek. A szobrokat mintha a hegyek ihlették volna. A vadregényes villányi környezetben nyilván megnő az alkotókedv — ezt bizonyítja, hogy az idén már külföldi szobrászok is felkeresték az Alkotóházat. Cseh, lengyel és jugoszláv művészek mellett a magyarok szintén szívesen töltenek itt néhány hetet. Szamos Péter szobrászművész például itt alkotta meg Szerelmespár című szobrát.

számunkra a kiállítás, ahol jö-
élelmiszeripari gépekkel és áru-
bemutatókon — mondja a há-
Emmi, Zöld Kati és Kovács Sári
yi János Élelmiszeripari Szak-

(Berendi Ferenc felvétele)

r fiatal

talok művészegyütteseinek —
a Rába táncegyüttes, az ágfalvi

A párt Központi Bizottságának kongresszusi irányelveiben az életszínvonalról és szociálpolitikáról szóló részt *megelőzi* a társadalom ideológiai és kulturális állapotát összefoglaló fejezet. Kissé szokatlan ez, hiszen az emberek nagyrészénél minden egyebet megelőz az életszínvonal ügye, olyannyira, hogy sokan hajlamosak figyelmen kívül hagyni az összefüggést a szocialista tudatformák erősödése és az életszínvonal alakulása között. Pedig ha jól utánagondolunk igazat kell adnunk az irányelvek azon megállapításának, mely szerint: „A szocializmus teljes felépítésének egyik fő feltétele a magas eszmei és erkölcsi színvonalú szocialista közgondolkodás, a szocialista embertípus kialakítása. Az önző kispolgári életszemlélettel, magatartással szemben erősítenünk kell azt a meggyőződést, hogy az egyén *csak a társadalommal együtt* boldogulhat."

Akik a célt ennyire világosan látják, s élteti őket a meggyőződés, hogy csak a marxizmus—leninizmus hegemóniája talaján lehetséges annak elérése, azok jól tudják: nagyon is meg kell vívni a harcot eszményeinkért, s ez a harc nemzedékek erejét teszi próbára. Vegyük például a javak munka szerinti elosztásának elvét. Ebben a vonatkozásban nem kizárólag egyes kárvallottakat találunk ma még, akik kénytelenek eltűrni, hogy körülöttük — vagy fölöttük — miként merítenek „a bőség kosarából" olyanok, akik végzett munkájukkal erre egyáltalán

Szamos Iván

1943-ban született Budapesten.
Végzettség: Tanárképző Főiskola
Tevékenységi terület: reklámgrafika
Lakcím: 1125 Budapest, Zirzen J. u. 55.

Szereday Ilona

1952-ben született Budapesten.
Végzettség: Képzőművészeti Főiskola
Tevékenységi terület: az alkalmazott grafika valamennyi területe
Lakcím: 5600 Békéscsaba, Tanácsköztársaság u. 2.

Szamos Iván: *Ladics ház* / Fotó: Váradi Zoltán

DOBOSSY LÁSZLÓ

A HAŠEK-JELENSÉG*

Alábbi fejtegetéseimmel azt a tételt kívánom bizonyítani és szemléltetni, amely sz rint az 1918 tavaszától 1920 decemberéig tartó időszak, vagyis Hašek aktív részvéte a Szocialista Forradalomban, szervező munkája az internacionalista hadifoglyok kö illetve a Vörös Hadsereg kötelékében minőségileg változtatta meg gondolkodás módosította világnézetét, lényegbe vágón befolyásolta alkotói magatartását, sőt ír módszerét is. Ennek folytán az ezután keletkezett művei új – mélységi – dimenzi val gazdagodnak s világméretű, egyetemes távlatokba mutatnak. Hašek világir dalmi szerepének, jelentőségének és hatásának a forrása kétségkívül a forradalr élményben keresendő. Maga a főmű, a Švejk-téma harmadik feldolgozása (Osuc dobrého vojáka Švejka za sveťové války, 1921–22) s a feldolgozás nyelvi, stilisztik műfaji összevetése az 1911-i első és az 1916-i második feldolgozással mindennél jo ban mutatja e lényegi változást. Arról van szó, hogy ami korábban alkalomszerű szűk alapokon mozgott, most egyetemes távlatúvá szélesült, s olyan háttért kapot amely fölerősítette a mondandót: a szöveg köré odakerült egy másik – láthatatlan szöveg, extratext, amely hitelesíti az előbbit. Ezért nem teljesen alaptalan az az egyé ként nyilvánvalóan túlzó állítás, amellyel főként idegenben, a Hašek-műveket csa fordítás révén ismerők körében találkozhatunk, s amely a Švejk szerzőjét egykönyv írónak minősíti; a fordítás ugyanis, szükségképp elerőtleníti, leszűkíti azokat az írás kat, amelyek körül nincsen extraszöveg, de kidomborítja, fölerősíti azokat, amelye körül ott lebeg e láthatatlan extraszöveg.

Egyébként már az 1960-ban közzétett Hašek-bibliográfia (Radko Pytlík – Miroslav Laiske: Bibliográfie Jaroslava Haška) adatai is kellőképp bizonyítják, hogy túlzás lenne e kivételesen termékeny szerzőt (aki alig húsz év alatt – 1901-től 1922-ig – a kotta meg a húsz kötetnél terjedelmesebb életművét) az egykönyvű írók sorába szo rítani. Sőt, a korábban már megjelent vagy akárcsak a most első ízben közölt Ha šek-írásokat olvasva igazat kell adnunk e lelkes és tudós kommentátornak: Hašek Švejk-téma végső feldolgozása előtt is nagy író, eredeti humorista, vulkáni szellem több dimenzióban mozgó szatirikus.

S mégis: mindez főleg a világirodalmi rangú harmadik Švejk fényénél válik világossá. A korábbi művekben is azokat a vonásokat keressük (és leljük meg, persze inkább csak csírázó állapotban), amelyek a Švejk végső változatában bontakoznak ki különleges gazdagsággal. Az életmű korábbi szakaszaira mintegy visszavetítjük a végleges Švejk értékeit. De ha valaki a végleges Švejk ismerete nélkül venné kézbe az egyéb Hašek-köteteket, sőt a Švejk-téma előző két feldolgozását is, okkal csodálkozna, miért van oly nagy világirodalmi híre-rangja e szerzőnek? S ugyanígy, akik kritikusi elfogultsággal nyúlnak az összegyűjtött művekhez, azonnal megérzik, hogy »ez nem ugyanaz«, jóllehet mindig vibrál bennük valami abból a szellemi teljességből, a ma-

SZAMOS István

Koszta Rozália: Művészetelepi kiállitás Békéscsabán 1982. = Uj Auróra 1983/1. 96.p.

A Ladics-házhoz készitett plakátja mely márckészen várja a megnyiló XVIII-XX.századi lakáskulturát bemutató kiállitást.

97.p.

A kiállitás leghasznosabbnak igérkező terve Szamos István-Szabó Endre és Svecz András információs jelrendszere a Lrncsési uti lakótelephez.

Pavlov 7 (1992)

SZAMÓDY Zsolt

WEHNER TIBOR

AZ ISMERETLEN ERŐD
SZAMÓDY ZSOLT FOTÓMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

A Kecskés László által írt, 1984-ben a Zrínyi Katonai Kiadó gondozásában megjelent *Komárom, az erődök városa* című alapos történeti feldolgozásból tudhattuk, hogy az országhatárral kettészelt város 19. században kiépített, nagyszabású erődrendszerének van egy csaknem teljesen ismeretlen összetevője: a Monostori-erőd. Az együttes eme részének méreteiről, kiképzéséről a kiadványból nem tájékozódhattunk, ahogy leírás, úgy alaprajz, illusztráció, kép sem volt fellelhető. A hatalmas területen elterülő, a város nyugati határában álló, a Duna menti tájat rejtetten, sejtetőn uraló erőd elődjét az 1848/49-es szabadságharc alatt Klapka György honvédtábornok, Komárom várának hős védője kezdte építeni, majd 1850 és 1871 között osztrák hadmérnökök tervei szerint alakították ki ma is látható, végleges formáját. A Monostori-erőd a második világháború lezárulását követően szigorú szovjet fennhatóság alá került, s több mint negyven évig megközelíthetetlen, megismerhetetlen - és megidézhetetlen - volt. Az idegen, megszálló csapatok távozása után, 1991-ben nyílhattak csak meg kapui, s egy csaknem teljesen elfeledett, megtépázott, de mégis fenséges szépségű, titkokkal telített, egyedülálló, különleges objektum képe, közege tárulhatott fel az érdeklődők előtt. A sáncárkokkal körülvett, földszintes és emeletes szárnyakkal, hol föld alá nyúló, hol kiemelkedő védművekkel megerősített, tiszti épülettel, kórházzal, istállóval, raktárral, kantinnal, pékséggel felszerelt, precíz műgonddal kivitelezett - kívül faragott kövekkel burkolt, belül téglákból emelt falakkal, mesteri boltozatokkal kiképzett - építmény minden részlete bizonyára csak nagyon hosszú idő alatt lenne becserkészhető. Az ismerkedés megkezdésében kitűnő kalauznak bizonyult Szamódy Zsolt fotóművész, aki az erőd falai között a közelmúlt hónapjaiban készített képsorozatát 1991 őszén a Komáromi Kisgalériában kiállításon mutatta be.

Mint tudható, az építészeti fotográfia már-már önálló műfajjá érő ágazata a fényképészetnek: az architektúra a fotótörténet csaknem minden szakaszában autentikus képtípus, alkalmas üzenethordozó volt, s napjainkban sem veszítette el aktualitását, érvényességét, hitelességét. Szamódy Zsoltnak a komáromi Monostori-erőd fotóművészeti feltérképezése során bonyolult, többrétegű feladatot kellett megoldania. Természetesen az elsőrendű cél az objektív bemutatás volt: fel kellett mutatnia Komárom városának ismeretlen, vagy csak kevesek - az idősebb generáció - által (felületesen) ismert épületkomplexumát. A megismertető feladatkör teljesítése mellett meg kellett ragadnia az épület lényegét, jellegét, atmoszféráját, valamiképpen fel kellett vázolnia történetét: a közeli és a távolabbi múltra utaló rekvizitumok, leletek gyanánt elszórt ládahalmok, lőszeres- és tölténydobozok, feliratok, graffitik szolgáltak. És mindezeken túl ott kellett lennie a képeken a művész kézjegyének is, hogy ne váljon személytelenné a tudósítás, hogy ne üres, hideg falak, csupasz épületelemek egy-

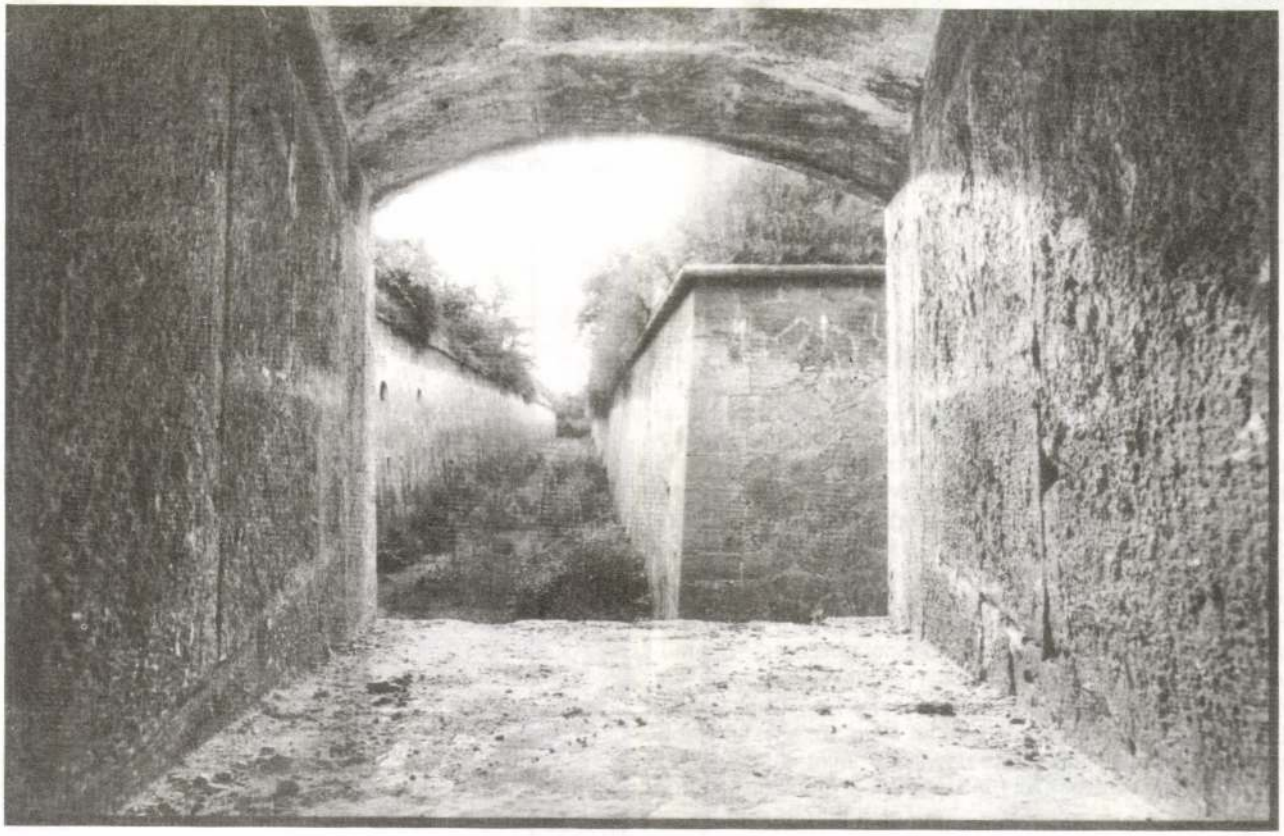

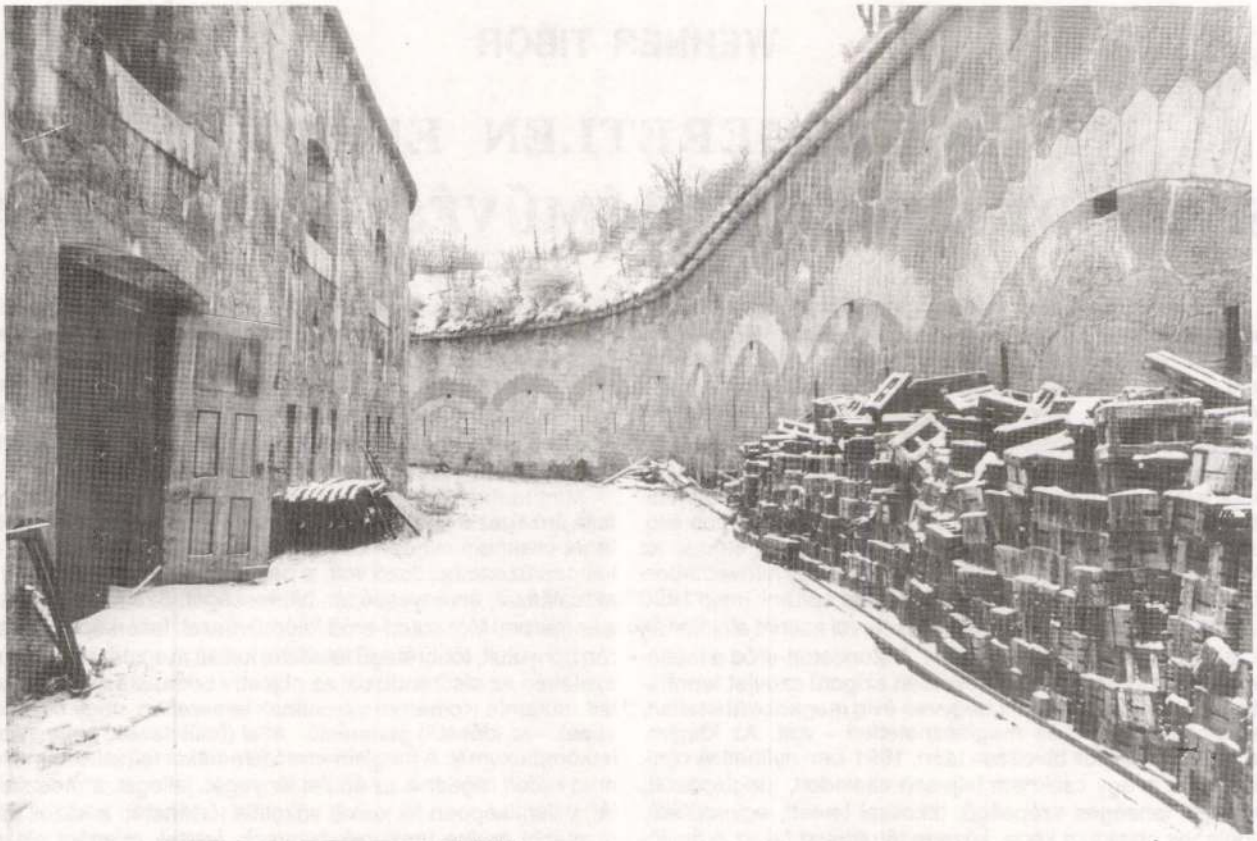

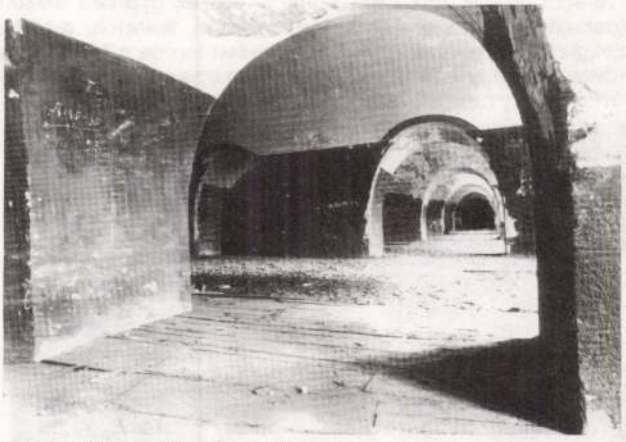

velegéből álljon össze a mű.

A dokumentatív szemlélet és a szubjektív látásmód sajátos, finoman mérlegelt, együttes jelenlétét tanúsítják Szamódy Zsolt sorozatának képei: a lépcsők, a kapuk, az ablakok, az ívek, a boltozatok, a pillérek, a folyosók egymáshoz kapcsolódása, a beszüremlő fény és a félhomály. Az árnyékok játékainak közvetítése során a művész a tárgy hűséges leképezésének szándékát megtartotta, és ugyanakkor ezen a szándékon túllépve megkereste azokat a lehetőségeket, motívumokat, amelyeket mintegy kibontva, képi utalásokkal bővítve megjeleníthet. A lezáruló folyosók, a homályban elvesző kanyarulatok, a mélybe vezető lépcsők, a fenyegetően nyíló lőrések között, e képek terében a befogadót arra ösztönzi a művész, hogy összekapcsolja a múltat a közelmúlttal és a jelennel. E képsorozat kapcsán végső soron felvillan a múlt század Európájának és Magyarországának élete, az egykori Habsburg birodalom atmoszférája ugyanúgy, mint ahogy megélt történelemmé simulnak az 1945 utáni Magyarország és Európa, vagy még inkább Ázsia egyik csatolt része közelmúltjának lappangó évtizedei.

Ezen egyszerre fotóművészeti és fotódokumentációs kiállítás révén, a Monostori-erőd kollekciójának bemutatása által illeszkedik újra Komárom város történetébe - és művelődéstörténetébe - ez az épületegyüttes.

És persze nemcsak Komárom lett gazdagabb egy mármár teljesen elfeledett architektúrával: a 19. századi magyar építészettörténet is újra birtokba veheti e hosszú ideig rejtőzködő elemét. S hogy ne veszhessen újra el: mielőbb gondoskodni kéne békés célú, nyilvános felhasználási lehetőségéről.

1991.

Szamódy Zsolt

dannyiunk nszédai

ta találkozhat-
imosokkal, meg-
rrierekkel és ne-
ásokkal, addig
valóban mintha
az idő. Az egyko-
ezetesen hogy a
k kultúrpolitikája
t a kisemberek és
rténetében is vi-
s, az egykori álsá-
a trükkje hirtelen
tőség és kihívás
nszédok hőseinek
gyakran mit sem
hirtelen politikai
ott: ők lettek azok,
lenül és indokolat-
zott mindenki, ők
gyarok", az átlag-
ket a politika csá-

zomszédok... túlélte a rendszerváltozást:
g – épp a műfaji szabályoknak megfelelően –
fokú változatlansággal és koherenciával.
lassan mozduló hőseinek élete és története
dszerváltás közepette új jelentést kapott,
más megvilágításba került."

gatott, forgatott és
akik mindezt igye-
ni.
t is, 1991–92-re ki-
a Szomszédok a
rohamát nehezen
k – nevezetesen el-
ik miatt egyre in-
ízió által nyújtott
yában gyönyörkö-
lliói – számára az
és bizonyos fokú
netaforájává lett.
ságszerte a hege-
kosai, tehát érzel-
tette indulatok dü-
jd történelmi álar-
tt a napi politika
turális identitáshá-
a gazdaságpolitika
zben a Szomszé-
lenki megőrizte jó-
z 1989 utáni új já-
nevezetesen hogy
tikusan nem poli-
nagy lehetőséggé
zédok hősei nem-
a pártokba, nem
kre, nem gazda-
látványosan, ma-
oltak. Tény, hogy
ikai világon kívü-
zomszédok min-
az új médiastruk-
almas politikai
t, amelyre Hor-
alkotótársai egy-
bban ráébredtek,
is értették, hogy
felelősség egyet
a sorozat azért
ndszerváltást és
iarendszer átala-
rt nemhogy nem
ői, hanem, ha le-
a számuk. Azaz
vek közepére a
szép csendben a
kai élet egyik leg-
olyásoló tényező-
nyévé lett, amely-
azonban mintha
volna fel sem a
sem a liberális ér-
olitikai tényezővé
ttségi indexekből
abban valami le-
gy megannyi poli-
, médiaguru csak
na a Szomszédok
. Holott észre kel-
etett volna venni,
elent, ha ennyi em-
lelkesen nézi azt a
nelynek egyik alap-
onsága, hogy abban

mintha már-már anakronisztikus lenne, életvilága és vizuális közege egyaránt szinte meghökkentőnek is tűnhet abban az egyre erősebb versenyben, amely a nézők kegyeiért folyik. Miközben a képernyőkön ott villogott és villog már az új világ megannyi jelenete a Friderikusz-show-tól a Vészhelyzetig, a Szomszédok múzeuma mégis élettel telinek bizonyult. Őszintén szólva ebből a sorozatból olyan fokon hiányzik az ezredvégi televíziós kultúra két alapvető tulajdonsága, ami már komoly tiszteletet parancsol – és egyúttal magyarázza is hatalmas népszerűségét. A Szomszédokban ugyanis nyoma sincs annak a narcisztikus egokultúrának, amely a kortárs televíziózás elengedhetetlen része, s amelynek olyan hősei vannak, mint David Letterman vagy Friderikusz Sándor – ha a hősnek e kontextusban bármiféle jelentése lehet. Másrészt Horváth Ádám televíziója semmiféle közösséget nem vállal a félig a videoklipek hisztériájával, félig a csatornaváltásokat és a távirányítót figyelembe vévő képrohammal; az ő narrativitása rendíthetetlenül a klasszikus ötvenes–hatvanas évekbeli amerikai sorozatok hagyományára, azaz a szobaszínházra épül. Ami azt illeti, magam is csak éveken át tartó bosszankodás után értettem meg, hogy milyen komoly jelentése és szerepe is van ennek a mesterségesen visszafogott vizualitásnak, annak, hogy Horváth Ádám mindegyre megtagadja mindannak a kordivatnak a használatát, amelyet a néző egyébként ott láthat minden csatornán a nap huszonnégy órájában.

Nos, a Szomszédok – s ez a gyenge pontja is, de hát tényleg nem lehet egyszerre mindent akarni s elérni – azoknak a kedvenc műsora, akik – hasonlóan hőseikhez – rendszerváltás ide, rendszerváltozás oda, ott maradtak a szó szoros és átvitt értelmében értendő lakótelepeken, s akik számára az a folytonosság és folyamatosság, amelyet hőseik élete mutat, egyike a remény forrásainak, és joggal buzdításnak tekintik azt. Ahogyan a Szomszédok hőseinek csendes és változatlan mindenjuk, életnívójuk üzenete is folyamatosan, évről évre változik. A megőrzött közép utópiáját csodálja sok-sok ember, aki a Szomszédokat nézi, s közben retteg a vagy már bekövetkezett vagy majdan bekövetkező lecsúszástól, a süllyedéstől. A rendszerváltás – hogy enyhén fejezzük ki magunkat – nem épp a kisegzisztenciáknak kedvezett. Többen és többféle szabadságot élveztek, mint a Kádár-korszakban, de különösképp azok a nemzedékek és társadalmi csoportok, amelyek tükörbe pillantanak, ha a Szomszédokat nézik, épp ők fizették a legtöbbet. (Attól tarthatunk, gyakran ők fizették az értelmiségiek számláit is – de ez egy külön történet.) Az az életforma és életnívó, amely egykor a Kádár-rendszer temperált politikai utópiájának mindennapi valóságát kívánta reprodukálni, mondván, ez itt ugyan nem különösképp maga a Nyugat, nincsenek emberi jogok és hasonlók, de van valamiféle csendes élet – mindez mára egyrészt a visszavonhatatlan múlt, másrészt az utópia maga.

S ez a Szomszédok nagy esztétikai paradoxona, illetve hosszú távú életképességének problémája is, nevezetesen a fenti különös nosztalgia és realitás azokra a milliókra érvényes, akik úgymond „benne ragadtak a régiben", akik legfeljebb sétálni járnak a Rózsadombra, s akik számára már az is komoly ígéret, ha valaki, mint Taki bácsi, azt állítja, hogy majd csak lesz valahogy. A probléma azonban majd pár év múlva abból eredhet, hogy a lakótelepen nemigen látszik az új nemzedék életvilága. Amilyen biztonsággal igazodik el Horváth saját alteregói, Magenheim és Takács problémái között, érzékelhetően olyan bizonytalan, amikor Julcsiról, az új nemzedék szinte egyetlen reprezentánsáról van szó. Talán nem bántó, ha csendesen megjegyzem, hogy ez a hitelesség vagy hiteltelenség nem életkor kérdése, hanem az egész sorozat kulcskérdése. Nevezetesen hogy meddig tartható fenn a változatlanság a változó világban, meddig, hány évig lesz elég a jelenleg még tökéletesen működő játékszabály. Minden nagy sorozat alapkérdése ez: miként élhető túl a generációváltás, amely soha nem biológiai, hanem szemléleti kérdést jelent. Jelen esetben annak az etosznak a kétségbe vonását, illetve óhatatlan távolságtartással való szemléletét, amely e műsor legmélyebb sajátja és sikerének forrása.

Ma másról van szó, aktuálisan magának a Szomszédoknak a sorsáról. Minthogy ilyesfajta műsorok ma már nem kezdhetők meg, ezért aztán komolyan vigyáznunk kellene arra, ami már – még – megmaradt.

A Szomszédok hősei ugyanis szép csendben bevonultak a magyar populáris kultúra történetébe. S bizony csak ők lehetnek a mi saját életünk forrásai. A hatvanas évek Európája nem érthető a Kiáltás vagy a Nagyítás nélkül, de számunkra nem lenne teljes a Butaságom története vagy épp a Kétszer kettő néha öt nélkül. A kilencvenes évek globális világáról sokat megtudhat majd, aki a Vész-

SZÁLE LÁSZLÓ

A lelkem tana

Súlyos választások előtt állunk, s én növekvő aggodalommal figyelem a saját viselkedésemet. Hamarosan el kell döntenem, kié lesz a haza, és kié lesz a Fradi. Most kéne odafigyelni minden részletre, minden új hírre, információra, elfogulatlanul mérlegelni őket, s érlelni a döntést, hisz végül is identitásom két érzékeny eleméről van szó, nagy a felelősségem, hova állok. Tudom persze, a két ügy nincs egy súlycsoportban, ám az érzelmek és az indulatok nem méricskélnek. A hajrá Fradit ugyanolyan hangosan szokás kiabálni, mint azt, hogy éljen a haza.

Rá kellett döbbennem, a tények sokasága egyáltalán nem biztos hogy közelebb visz az igazsághoz. Csalódottan észleltem magamon, hogy amikor kedvenc klubom befektetőiről van szó, nem mérek egyenlő mércével. Valamilyen megmagyarázhatatlan okból eleve az IMG-t favorizáltam a Dicobe-bal szemben, noha egyik cégről sem tudtam jóformán semmit, amit tudtam, hallomásból tudtam. Hogy miért az IMG? Talán mert Sallay András jobban korcsolyázott és okosabban érvel, mint a másik cég képviselője, talán mert révükön kedvenc csapatommal, a Chicago Bullsszal is „rokonságba" kerültünk volna, nem tudom.

Választásom önmagában még nem lett volna baj, csakhogy azt vettem észre, hogy bármilyen hírt hallok, az IMG-hírt mindig a cég javára fordítom, a Dicobe-ét pedig terhelő adatként fogom föl. Ha az IMG nem mondta meg pontosan, mennyivel akar beszállni a Fradi Rt.-be, azt gondoltam, bölcsen teszi, amíg nem tudjuk, mennyit ér a Fradi, azt se lehet tudni, mennyi annak a 25 százaléka. Ha a Dicobe megmondta kerek perec, úgy éreztem, blöfföl. Ha az IMG teljesen új menedzsmentet akart, bólintottam, helyes: új struktúrához, új szellemhez új, hozzáértő emberek kellenek. Ha a Dicobe, akkor azt, hogy ők akarnak parancsolni, ki akarják sajátítani a Fradit. Az IMG-nek elhittem, hogy fantáziát lát a legnépszerűbb magyar klubban a hosszú távú befektetésre, a Dicobe-nál gyanakodtam, vajon miért rak valaki 25 millió dollárnyi mobiltőkét egy ilyen kockázatos üzletbe, hacsak nem úgynevezett könnyen jött pénzről van szó. Az IMG-nél felelős befektetői viselkedésnek tartottam, hogy apránként akarja a pénzt, a Dicobe-nál felelőtlenségnek, hogy egyszerre 25 milliót akar esetleg egy lukas vödörbe beleönteni.

S most itt van az újabb „bizonyíték": nem jött meg időre a Dicobe fedezetigazolása. Nekik nálam végképp befellegzett. Egyrészt azért, mert van nekem egy adósom, aki két év alatt negyvenhétszer ígérte meg, hogy a jövő héten fizet, és mind a negyvenhét alkalommal ugyanolyan abszolút meggyőzően indokolta a késést, mint az, hogy a múlt héten húsvét volt. Másrészt azért írom le gyorsan a Dicobe-ot, mert az IMG pártján vagyok, amelynek az ígérete még minden gyanún fölül áll, hisz alig tudunk róla valamit. Ha valaki azt mondaná, hogy a Dicobe mögött voltaképpen magyar vállalkozói pénzről van szó, és politikai összefüggések vannak a háttérben, elhinném. Ha a tizedes meg a többiek elhitték, hogy az oroszok már a spájzban vannak, én miért ne hinném el, hogy a politika is ott van már a stadionok VIP-spájzában? Bármilyen őrültséget elhiszek, mert az a prekoncepcióm, hogy a Fradinak jól kell járnia, s azt hiszem el, ami emellett szól. Én speciel az IMG-nek hiszem el, hogy korszerű struktúrát, profi üzletmenetet, a szolid gazdagságot hoz, és a Fradi csillaga emelkedni fog. Miért neki hiszem el? Csak.

Alighanem így vannak nagyjából az állampolgárok is a parlamenti választásokkal. Dehogyis pártokra szavaznak. Elképzelnek maguknak egy nekik tetsző magyar jövőt, s ki tudja, milyen okokból, kiválasztanak maguknak hozzá egy pártot. Ezeknél a választóknál majdnem mindegy, mit mondanak a pártszónokok. Azt hiszem, tudják ezt a kampányolók is. Talán ezért olyan enervált, lapos a kampány. S talán ezért erőltetik – akik tehetik –, hogy helyettük a tettek beszéljenek. Minden bizonnyal ez a fölismerés erősíti föl választások előtt a szokásos kormányzati cselekvéskényszert. Mindenki érzi, hogy életünk tele van elintézetlen ügyekkel, halogatásokkal. Befejezetlen a múlt, befejezetlen a jelen és puszta ígéret a jövő. Legalább választások előtt alkotni kéne valami nagyot. Maradandót. Véglegeset. Négy éve a kormányzó pártok azt mondták, legyen világkiállítás. Most először az vetődött föl, hogy építsük meg végre azt a dunai vízlépcsőt, s egyezzünk meg a szlovákokkal. Ám túl sokan voltak az ellenzők, ezért a cselekvési kényszer azt súgta, akkor építsük meg végre a Nemzetit. Nincs párt, amelyik ezt megfúrhatná a közvélemény előtt. A konszenzus megvan tehát, csak a pénz fele hiányzik. Ez most nem érdekes. Ne méricskéljünk egyelőre, hogy a kisszínpadot kell-e elhagyni, vagy olcsóbb színpadtechnikával kell beérnünk, most még higgyünk álmaink színházában, legalább májusig. A lényeg az, hogy magyar piacgazdaság és a nemzeti színház alapjai le vannak rakva.

A Fradi ügyében nem lesz országos szavazás, mi drukkerek ebben rosszul nem dönthetünk. Ám ha az egyesületi döntnökök butaságból vagy önös érdekből most rosszul választanak, nem négy évig fogják inni a levét.

Gaffney és a Belgrád rakpart

Várkonyi Tibor Faxintézet címen megjelent cikkében (április 17., péntek) rendkívüli képességekkel ruház fel. Szerinte (1) Torgyán József tanácsadója vagyok (nem vagyok), (2) Frank Gaffney tollával cikkeket írok az Egyesült Államokban Magyarország NATO-csatlakoztatása ellen (Gaffneyvel csak mostani cikke után vettem fel a kapcsolatot), (3) hollandul könyvet írok (nem írok hollandul könyvet).

Mindez rendkívül megtisztelő, de Várkonyi úrnak figyelembe

1995 dec 21

Vadász János: törvénysértően kezelik a kultúra állami forrásait

Eltűnik, mint a karsztvíz...

A önkormányzatok egy része a közművelődésre juttatott állami pénzeket másra fordítja, megkárosítva a polgárokat – vélekedik Vadász János. A Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének (KKDSZ) elnöke állításait saját vizsgálataikra alapozza. Vadász a parlament kulturális bizottsághoz fordult, számvevőszéki vizsgálatot kérve az ügyben.

A januárban életbe lépett kulturális törvény és a már korábban bevezetett közalkalmazotti szabályozás pontosan rendelkezik arról, hogy az állam milyen pénzforrásokat köteles a települési kulturális intézményeknek és az ott dolgozóknak biztosítani – magyarázza a szakszervezeti vezető. Számos önkormányzat azonban ezeket az állami pénzeket szabadon felhasználható forrásként kezeli és a képviselő-testületek kényük-kedvük szerint osztják fel, akár a kultúrától teljesen távol eső feladatokra. Vadász szerint vannak olyan megyék – például Békés – ahol a kétségtelenül emelkedő állami kultúratámogatás mellett egyre csökkent a közművelődésre szánt összeg. Ami a KKDSZ szerint egyértelmű bizonyíték arra, hogy valakik lenyelik a kultúra pénzét. Vannak azonban kifejezetten kultúrabarát önkormányzatok is – pontosít Vadász – ahol nem csupán az államtól megkapott pénzt adják tovább a törvénynek megfelelően a kulturális intézményeknek, hanem a helyhatóság még saját forrásokkal is kiegészíti a helyi könyvtár, múzeum vagy művelődési ház költségvetési keretét. A támogatás növelésében egyébként az idei évtől az önkormányzatok anyagilag is érdekeltek. Életbe lépett ugyanis egy olyan ösztönzőrendszer, aminek nyomán aki sokat ad, az a jövőben többet kap az államtól is kultúrára. Amelyik település viszont most nem áldoz saját forrásaiból, az nem számíthat az állami költségvetés növekvő hozzájárulására sem. Vadász szerint ezért is érthetetlen, hogy a települések egy része miért spórolja el a kultúra pénzét, saját magái megfosztva a jövőbeli többletforrásoktól.

A KKDSZ-elnök szerint ez a fajta spórolás nem csupán a kulturális törvény folyamatos megsértését jelenti, de szakszerűtlen, a település érdekeit és jövőjét figyelmen kívül hagyó gazdálkodást is takar. Ezért fordult a szakszervezet a parlament kulturális bizottságához, amely javaslatot tehet az Állami Számvevőszéknek (ÁSZ) egy átfogó önkormányzati kultúrafinanszírozási vizsgálat lefolytatására – indokolja Vadász a KKDSZ akcióját. Ugyanakkor a vizsgálat során a munkavállalók képviselői arra is választ szeretnének kapni, hogy az állami költségvetéstől valóban eljut-e a helyhatóságokhoz annyi pénz, amennyiből a kormány által ígért kulturális bérfejlesztést és intézményi támogatásnövekedést fedezni lehet.

„A kultúra pénzeinek útját az államtól a polgárokig feltétlenül meg kellene vizsgálnia a kulturális bizottságnak, de semmiképpen sem a kampányidőszak kellős közepén, hanem az új országgyűlés munkájának megkezdése után" – reagált Vitányi Iván Vadász felvetésére. A leköszönő kulturális bizottsági elnök sem tartja kizártnak, hogy – amennyiben valóban komoly a gyanú – felkérjék az ÁSZ-t egy vizsgálat lefolytatására.

Az ÁSZ-nak kötelező érvényű megbízást csupán a parlament plenáris ülésének határozata adhat – tudtuk meg a számvevőszék sajtóirodájától, ahol azt is elmondták: bíznak abban, hogy amennyiben az új parlament kulturális bizottsága napirendjére tűzi az ügyet, az ő képviselőjük véleményét is meghallgatják. Az ÁSZ idei feszített munkaterve ugyanis már nem tenné lehetővé újabb vizsgálat vállalását. De az is bizonyos, hogy az összes kulturális intézménnyel rendelkező önkormányzat gazdálkodásának áttekintése a mai létszámfeltételek mellett képtelenség lenne – vélekedik az ÁSZ illetékese. A Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének vezetői lapzártáig nem reagáltak Vadász javaslatára.

• B. P. P.

Virtuális könyvesház

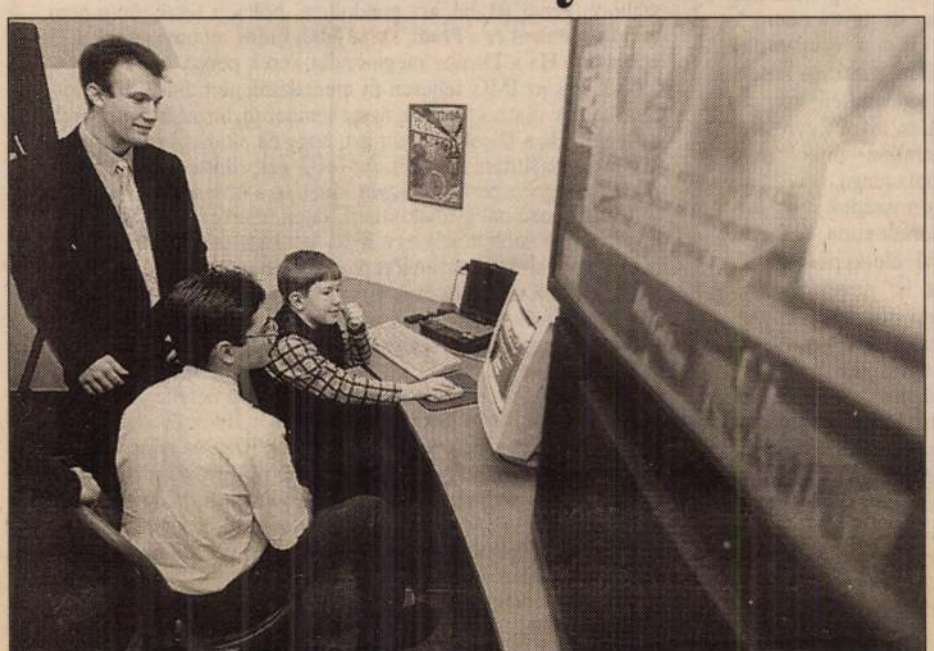

Mától Interneten is vásárolhatnak könyvet az érdeklődők a Corvina virtuális könyvesházból, amelyet az „Oroszlánköröm-díjas" Szász Marci nyitott meg FOTÓ: HABIK CSABA

VILLANÓFÉNYBEN

Régi mesterek

(MH) Thomas Bernhard Régi mesterek című regényét, amely a Palatinus Kiadó gondozásában látott napvilágot, Esterházy Péter mutatja be ma négy órakor az Írók Boltjában (Andrássy út 45). Az irodalmi délutánon közreműködik Bagossy László rendező és Hajós Gabriella műfordító.

Szigeti András temetése

(MH) Szigeti András Jászai-díjas színművész temetése április 22-én, szerdán 11 órakor lesz a Nyíregyházán. A Móricz Zsigmond Színház március 28-án, 58 éves korában, váratlanul elhunyt alapító- és örökös tagját a város Északi-temetőjében helyezik örök nyugalomra.

Meghalt Preisich Gábor

(MTI) Nyolcvankilenc éves korában meghalt Preisich Gábor Ybl-, Pro Urbe- és Herder-díjas építész. A Magyar Tudományos Akadémia tagját, Budapest díszpolgárát április 20-án, hétfőn hajnalban érte a halál. Jelentős alkotásai közé tartozik a Bartók mozi és a Cseppkő utcai gyermekotthon tervezése. A lágymányosi és az Árpád híd pesti hídfője menti lakótelep egyik tervezője volt. Nyomtatásban megjelent művei közül kiemelkedik a Budapest városépítésének történetét összefoglaló háromkötetes munkája, valamint a Budapest jövője című tanulmánya.

Zsámbéki a színházi unió elnöke

(MTI) Zsámbéki Gábort, a budapesti Katona József Színház igazgatóját választotta elnökéül az Európai Színházak Uniója. A magyar rendező a tavaly december 25-én elhunyt világhírű olasz Giorgio Strehler helyét tölti be. A Strehler által még az 1980-as években létrehozott első Európai Színház, a párizsi Odéon Nemzeti Színház főrendezője, Georges Lavaudant az unió elnökhelyettese lett. Strehler 1990-ben, amikor távozott az Odéon vezetéséből – de tovább vitte a milánói Piccolo Teatrót – hét színház részvételével létrehozta a színivilág fontos nemzetközi fórumává vált Európai Színházak Unióját. Az unió következő nagy fesztiválját Stockholmban tartják október-novemberben.

A forradalom orvosai

A Semmelweis Orvostörténeti Múzeum Sebesültmentés az 1848–49-es forradalom és szabadságharcban című időszaki kiállítással méltatja a jeles esemény 150. évfordulóját. A kor hangulatát idéző alcíme: Honvéd-orvostudorok, kórodák, sérvitézék kórápolása... Kik szervezték meg az alakuló honvéd- és nemzetőr-seregek egészségügyi, a sebesültek harctéri, valamint kórházi ellátását, korabeli szóhasználattal „kórápolását"? A kormány Sauer Ignácot bízta meg a polgári egészségügy megszervezésével, az idősödő Stáhly Ignác pedig a tábori kórházak láncának megszervezését kapta feladatául. Erre az alapra épített Flór Ferenc, aki 1849 januárjától irányította a szabadságharc egészségügyét.

1849. április 16-án Kossuth Lajos országos főápolónővé nevezte ki testvérét, Meszlényiné Kossuth Zsuzsannát, aki nemcsak kisegítette, hanem önkéntes ápolónőivel átvállalta a tábori kórházak betegápolásának ügyét. Korányi Frigyes, aki az 1848-as márciusi mozgalmakban kimagasló szerepet töltött be, Markusovszky Lajos törzsorvosként működött Görgey táborában 1849-ben.

• B. Gy.

Fénnyel rajzoló

Szamódy Zsolt a fotózás egyik legszebb hagyományát folytatja, ahogyan évek óta fényképezi a komáromi erődöt. Már az 1850-es években sorra csatlakoztak a felfedező, az európai és észak-amerikai polgároknak izgalmas útibeszámolót készítő expedíciókhoz a fotográfusok. Ezek a régi fotográfiák – ahogyan Szamódy képei is – ritka harmonikus egységben tárják elénk a fényképezés sokoldalú képességeit.

Először is azt a mágikus erejét, amellyel legyőzi a halált és a pusztulást. Az öröklétbe merevített pillanat megőrzi a leomló falakon tenyésző mohát, az egykor sudáran magasodó fákat. Szamódy Zsolt képei is zöldellően őrzik meg nekünk a most már sajnos egyre kietlenebb várudvart, azokat a páratlan feljegyzéseket, amelyeket még az 1860-as években írtak az erőd falára németül, vagy azt a reménykedő verset, amelyet az itt fogva tartott munkaszolgálatosok írtak a szabadulásukat várva.

Ám az igazi fényképi dokumentumok ennél is többet adnak, úgy tárják fel ezeknek a pusztuló helyeknek a rejtett szépségeit, hogy közben nemcsak építészeti, történeti értékeik válnak számunkra nyilvánvalóvá, hanem azt is megértjük, miért pont ez a hely keltette fel a fénnyel rajzoló művész érdeklődését. Mit látott benne önmagán túlmutatót? A hatalmas, vastag, ám mégis finom falakban, a fűvel benőtt robusztus bástyákban, a festett belső termek ritmusában, abban a hallatlan gazdagságban, ahogyan a fény utat talál magának itt a sötétségben. S az effajta képek – annak, aki fogékony rá – elárulják alkotójuk szemérmes háttérbe húzódása ellenére is azt, ahogyan saját belső világának kifejezését keresi, miközben fegyelmezetten „csak" dokumentál.

Szamódy Zsolt képei május 4-éig láthatók a budai várban, a Collegium Hungaricum ebédlőjében. Komáromban pedig megvásárolható a Komárom–Erődváros című szép album, amelyben a fényképek mellett Csikány Tamás és Horváth Csaba izgalmas tanulmányai olvashatók hazánk e páratlan katonai műemlékéről.

• Szarka Klára

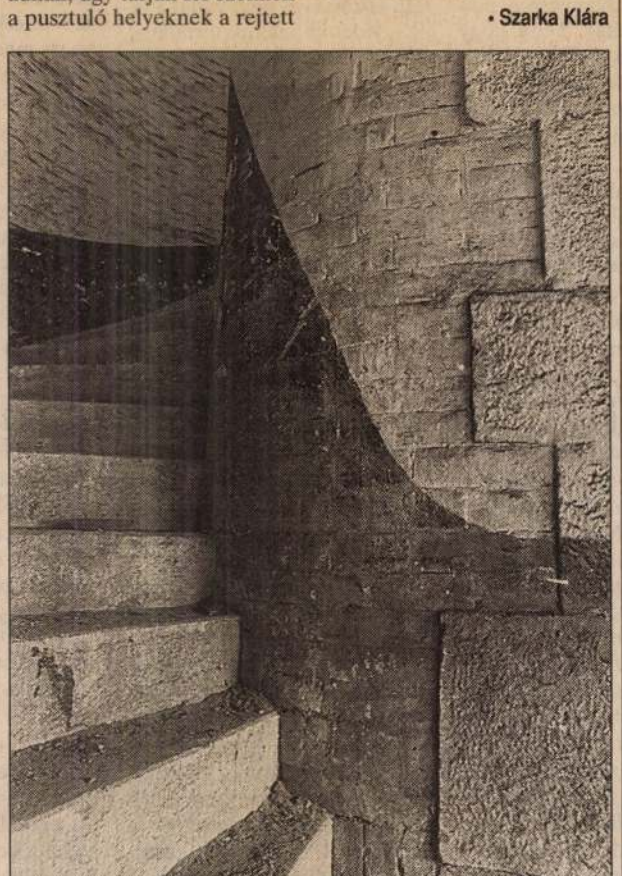

Szamódy Zsolt: A komáromi erőd lépcsője

SZAMÓDY ZSOLT fotós

HÍRLAP Komáromi Hírlap I. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 199

Szamódy Zsolt kiállítása Bánhidán

Energia Tatabányáról

Fotó: Fodor

Bánkúti András és Szamódy Zsolt az Energia Tatabányáról című kiállításon

A megyehatárokon túl is egyre ismertebb tatabányai fotóművész, Szamódy Zsolt legújabb alkotásaiból nyílt kiállítás az Erőmű lakótelepen, a bánhidai kaszinóban. Nem véletlen a helyszín megválasztása sem: a művész ezúttal „ipari" témát választott: az Energia Tatabányáról összefoglaló címet viselő tárlaton a villamos erőművek világát mutatja be sajátos felfogásban egyéni művészi eszközökkel. Jobbára embertelen fotóin mégis állandóan jelenvaló az ember: az, aki az energiát a maga szolgálatába állította, annak ellőállítója és haszonélvezője is egyben. Szamódy Zsolt, az állandóan új témákat és formákat kereső fotográfus alkotásaira a mérnöki pontosság és a művészi szabadosság jellemző: ezeken a képein a kevésbé ismert ipari berendezések világát mutatja be igényesen.

A kiállítás, amelyet Bánkúti András, a HVG munkatársa ajánlott az érdeklődőknek, április 5-éig tekinthető meg.

1. SZÁM 1996. ÁPRILIS 1. HÍRLAP

ületik meg az új vadászati törvény

losztják a területeket

örvény tervezetét két héttel nent. Április közepén végre vény, melynek talán sikerül- ioz a két pártra szakadt va- ıdászati Védegylet és a Ma- ásztársaságok Országos Szö- vadászati jogot földtulajdon- rdésben még nem egyeznek a erület nagyságát, illetve a vad

– A törvény több pontja szól a természetvédelemről.

– A törvénytervezet többek között foglalkozik a vadon élő állatok élőhelyének biztosításával, a fészkelő és költőhelyek védelmével is. Feltérképezik az adott területen élő vadállományt, ezután határozzák meg a kilőhető vadfajok mennyiségét, milyenségét. A vadállomány sűrűsége és milyensége határozza meg a területek nagyságát. A törzsállomány védelmének érdeké-

hány vadásztársaság lesz hazánkban?

– Nem. Ha közigazgatási területeként határozzák meg, akkor annyi lesz, ahány közigazgatási terület van a megyében... Persze több település is összeállhat és nagyobb területen akár több vadásztársaság is lehet.

– A vadászterületek minősége között óriási különbség van. Nem kelthet ez ismét feszültséget?

– Az erdős területeknél az erdő kezelője dönti el, hogy bérbe adja-e a területet, vagy egyedül vadgazdálkodik, vadászik vagy bérvadásztatást folytat. Hogy a vidéki és városi hogyan osztozik? A fővárosi és városi polgároknak – akik amúgy sem kapcsolódnának bele a vadgazdálkodásba a kilőtt vadat meg kell fizetni, ugyanúgy, mint a bérvadászoknak. Ám, a tulajdonossal együttműködve haszonbérleti joga is lehet, vagy társulhat is.

– A vadászati törvény halogatása nem válik a vadállomány rovására?

– Nem igazán, bár bizonyosan befolyásolja. A magyar vadállomány csökkenése az utolsó 3-4 évben már megfi-

melést, megfelelő vadászattal és vadkárelhárítással. A vadkárelhárításnál a gazdának jó gazda módjára kell eljárnia, neki is meg kell tennie mindent, amit csak tud a termés és a vad törzsállományának védelme érdekében. Ugyanis a területről kihozható vad értéke határozza majd meg a bérleti költséget.

— Az új vadászati törvény egyenlővé teszi a vadásztársadalmat. Lehet, hogy két érdekképviseleti szerv működése is feleslegessé válik?

– Törekszünk arra, hogy egységes vadásztársadalom, érdekvédelmi szervezet alakuljon ki az új vadászati törvény megszületésével. Mindenki egyforma jogokkal rendelkezik majd, ezért szerintünk egy szervezetnek kellene munkálkodnia, mely magában foglalná a vadgazdálkodással kapcsolatos szaktanácsadást, a vadászat szervezést, az oktatást, a vadászati kultúra összehangolását, sőt még a falusi turizmust is.

– Gondolja, hogy a védegylet vezetősége hajlandó lenne csatlakozni önökhöz?

– Nyilvánvaló, hogy közelednünk kell, ez programunk-

GELENCSÉR ROTHMAN ÉVA

SZAMODY ZSOLT

MAGYAR NEMZET 2003. jún. 4.

A harmadik kert

Csoportos képző- és iparművészeti kiállítás nyílik holnap délután öt órakor a Gödöllői Iparművészeti Műhelyben (GIM). A harmadik kert című, a gödöllői művésztelep hagyományainak folytatására vállalkozó kiállítást Keserű Katalin művészettörténész nyitja meg. A GIM-ház kistermében Szamódy Zsolt fotóművész Művészkert című tárlata látható Nagy Sándor szobrászművész zuglói kertjéről. A megnyitó után az egykori Gödöllői Művésztelep szellemében éjfélig tartó jelmezes, kerti mulatságot rendeznek. A tárlatok szeptember 21-ig, szombaton és vasárnap 14–18 óra között, illetve előzetes bejelentkezés alapján tekinthetők meg. (E. Sz. P.)

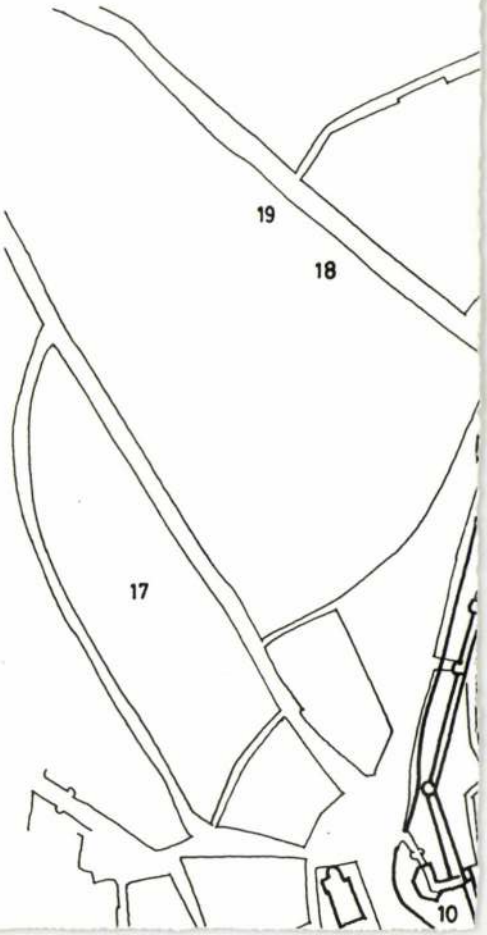
19
18
17
10

SZAMÓDY ZSOLT

Nagy Magyarország 1998 máj. 16 (11.)

SZAMÓDY Zsolt

Fatörvényszék, 1990. 3/4.

NÉVJEGY

Szamódy Zsolt

Az apjától tanult meg fényképezni, aki igényes fotóamatőr volt. Édesanyja dekorációval foglalkozott, nagyapja szintén tehetséges amatőr volt — festegetett. Már csak a családi hagyományok okán is a vizualitáshoz vonzódott. Kiváló a képmemóriája, minden kiadványban először az illusztrációkat nézi meg. Eleinte madarakat fényképezett, de ez a műfaj mára szinte teljesen technikai trükké egyszerűsödött. Aztán, mivel maga is évekig aktívan versenyzett, vívókat fotografált, de abból is elege lett.

1956-ban, Budapesten született. A Testnevelési Főiskola elvégzése után vidékre került, versenyzett, majd edzősködött. Hét éve Tatabányán lakik. Véletlenszerűen bekapcsolódott a Bányász Fotókör munkájába, főleg azért, hogy laborálhasson valahol. Egy lelkes tanácsi alkalmazott jóvoltából a fotókör több kiállítási lehetőséghez jutott. Szamódy Zsolt kétszer is kapott ösztöndíjat, még a képeiből is vásárolt a tanács. Serkentőleg hatott még munkájukra a jó nevű Esztergomi Fotókörrel kiépült kapcsolatuk is.

A szövetségi tagságot eddigi tevékenysége elismeréseként értékeli. A fényképezés egyre többet jelent számára, egyre inkább kitölti az életét. Ő is, mint Wágner Ferenc, gyakran szerepel a külföldi pályázatokon, s ő is a diósgyőriekkel együtt küldi a képeit a határokon túlra.

A legnagyobb öröm a számára, amikor elsüti a gépét. Azt tartja jó képnek, ami vizuálisan érinti meg. Emiatt nem szeret címet adni a saját fotóinak sem. Nem tudja, és nem akarja verbalizálni a látványt, az általa teremtett világot.

A kép beszéljen magáért!

(Szarka)

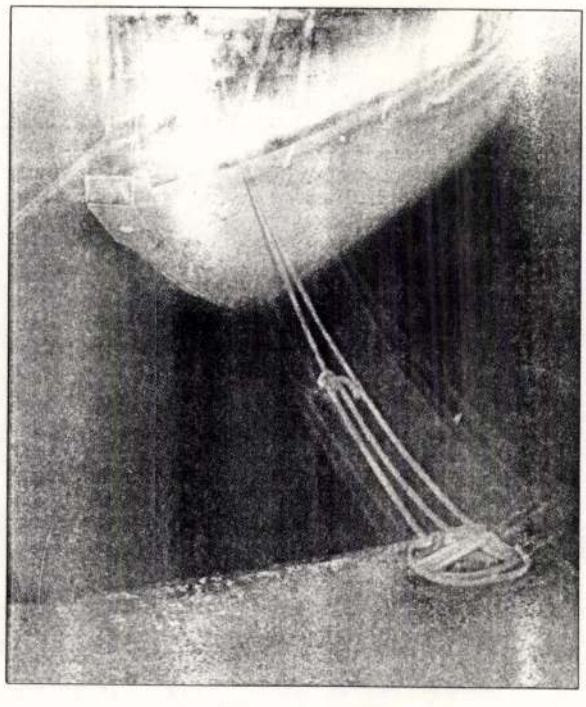

SZAMÓDY ZSOLT FELVÉTELE

A SZÁMMER NYOMDA TÖRTÉNETE

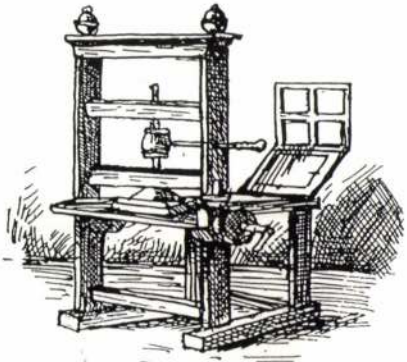

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt

A SZÁMMER NYOMDA TÖRTÉNETE
című kiállítására,

melyet
DR. HAIMAN GYÖRGY
könyvtervező,
a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagja
nyit meg

1994. október 15-én,
szombaton délelőtt fél 12 órakor,
a múzeum Országzászló téri épületében.

A kiállítás megtekinthető: 1994. december 11-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Fk.: Dr. Fülöp Gyula

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár
Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

Bardoly István
MTA Művészettörténeti
Kutató Csoport
Budapest I.,
Úri u. 49.
1014

DUNA GALÉRIA
MT REKLÁMIRODA

SZÁMEL JÁNOS

A FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA EGYESÜLET ÉS A DUNA GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT AZ

"ÚJ STÚDIÓSOK" BEMUTATKOZÓ KIÁLLÍTÁSÁRA

A DUNA GALÉRIÁBA (Budapest XIII., Pannónia u.95.)

1997. JÚNIUS 4-ÉN SZERDÁN 17 ÓRÁRA

ADORJÁN ATTILA
BARANYAI LEVENTE
CSÁSZÁR GÁBOR
FERENCZI RÓBERT
HETESI ATTILA
ILAUSZKY TAMÁS
KISS ÉVA EMESE
LÁNG IMOLA
TOLNAY IMRE

1997. JÚNIUS 11-ÉN SZERDÁN 17 ÓRÁRA

BENCZÚR EMESE
BRAUN ANDRÁS
FOGARASI ANDRÁS
KARCAG ÉVA
KIRKOVITS ANDREA
MENYHÁRT TAMÁS
SZABÓ ESZTER ÁGNES
SZABÓ MÁRTON
DEREK WALKER

1997. JÚNIUS 18-ÁN SZERDÁN 17 ÓRÁRA

BALANYI ZOLTÁN
CSÁSZÁR PÉTER
GÁBOR ENIKŐ
HÁRTÓ PÉTER
HONFFY RÉKA
KONDOR ATTILA
NAGY RÓBERT
OROSZY CSABA
PÁPAI MIKLÓS
SZÁMEL JÁNOS

A KIÁLLÍTÁSOK MINDIG SZERDÁTÓL VASÁRNAPIG NAPONTA 10-17 ÓRÁIG TEKINTHETŐEK MEG, AZ UTOLSÓ KIÁLLÍTÁS 1997. JÚNIUS 22-IG TART NYITVA. HÉTFŐN ÉS KEDDEN ZÁRVA.

.) A Nagykárolyi kereskedelmi- és r.-t. igazgatósága uj intézeti házat az épitkezés biztositására augusztus . 11 órakor árlejtést tart. Ajánlat csak munkára tehető 5% bánatpénznek elyezése mellett. A tervek, előméret, minta és feltételek a Nagykárolyi lmi és iparbank r.-t. igazgatóságánál, a Magyar pénzintézetek központi ja portásánál Budapesten (V., Arany 24.) betekinthetők. Az épület 1910. ig elkészitendő.

zöllös. (Iskolakibővités.) A halmii lső népiskola kibővitési és átalakitási ai 30401 k 63 f költséggel engedélyez- munkálatok biztositására a nagyszőllősi államépitészeti hivatalban julius e. 10 órakor tartandó versenytárgya- ttetik. Bánatpénzül az ajánlati összeg ulius 19-én d. e. 9 és fél óráig adóhivatalnál leteendő és a nyugta az z csatolandó. A tervek és költségvetés őllősi m. kir. államépitészeti hivatalnál etők, hol egyuttal a munkafeltételek is

èm (Árokburkolatok helyi tása.) A székesfehérvár—gráci áll. ·0—67·8 km. szakaszán levő árokbur- helyreállitásának 1391 k 81 fillérrel elő- munkálataira julius 26-án d. e. r a veszprémi m. kir. államépitészeti n tartandó versenytárgyalás hirdettetik. athoz az ajánlati összeg 5%-ának meg- natpénznek az állampénztárnál történt igazoló nyugta csatolandó. A műszaki munkálatoknak válla zombori m. kir. julius 15-én d. gyalás fog tartatni. A valamint az általánc zombori m. kir. folya tekinthető és ugyanol lati minta is. Az ajá feltételek szerint és a kell kiállitani, a fen óráig a zombori m. főnökénél nyujtandól

Szentes. (Mázsa város tanácsa a V kibővitteti és ott 300 mérleget állittat. A mint a mérleg szálli Az ajánlatok Zenta v ban julius 15- Közelebbi felvilágos hivatalában szerezhe

Torvaj. [Somogy t és.) Torvaj község területén 15 m. h., tömésfalu, cserépzsi konyhából álló szegé fel 1322 k 48 f munka julius 15-ik napjáig befejezendő ségházánál julius tartatik. A tervek T tekinthetők, az ajáni szerezhető. Az ajánl járóságához (u. p. T kell beadni.

ilágyi György épület, mű- és vasszerkezet
Budapes
VI. ker., Szabolcs-utc

Szamek Sándor
építész

MMÉ Évk
1934.247.l.

z ajánlati összeg 5%- hivatalban példányonként 1 kor.-ért

ztalos üzlete ■■ :: :: :: Jó izlés, kitünő munka. ::
Práter-utca 3. Ajánlom magam háló-, ebédlő-, uri szalon szobák,
-körut sarok. :: :: :: üzletberendezések izléses kivitelé
Butortisztitást, pulitorozást, javitást jutányosan és pontosan

csők, e szakba vágó munkák tervezését és kivitelét

Szambelli András kipnutszö.

Tud. gyüjt.

1818. III. köt. 120. old.

4. Tinteltetések.

Veszprém, Jeruzsálem-u. 15. — *Illenberger* Jenő, sz. 1902, okl. gépészmérnök, Baja, Rókus-u. 17. — *Ritoók* (gálszécsi) Zsigmond, ifj., sz. 1901, okl. gépészmérnök, Bpest, IX, Tompa-u. 15/a. — *Száki* Jenő, sz. 1886, okl. mérnök, Bpest, VII, Peterdy-utca 30. — *Székely* Elemér, sz. 1881, okl. gépészmérnök, Bpest, V, Bálvány-u. 19.

A felvételről szóló értesítés 1930. évi január hó 25-én kifüggesztetett. *Nevezettek felvétele ellen* a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztés napját követő 30 nap alatt, tehát 1930. évi február hó 24-én déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.* A fellebbezés a Kamaránál nyujtandó be, annak címére küldendő.

Hirdetmény.

Büntetőbirósági ítélet.

A bajai kir. járásbíróság, mint büntetőbíróság, *Antalffy Ferenc* építési vállalkozó, bajai lakost a M. R. 67. §-a 1. pontjába ütköző jogosulatlan címhasználat miatt 200 P pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetést behajthatatlanság esetében 20 napi elzárásra kell átváltoztatni. A kir. járásbíróság a pénzbüntetés végrehajtását 1 évi próbaidőre felfüggesztette.

Hirdetmény. A Budapesti Mérnöki Kamara közhirré teszi, hogy *Polgár* László mérnök, budapesti lakos hivatalos arcképes kamarai tagsági igazolványa elveszett. Az elveszett igazolvány helyett a Kamara 1930. évi január hó 4-én 2107/4456. szám alatt új igazolványt állított ki, melynek kiállításával az 1928. évi június hó 18-án 0097/4456. szám alatt kiállított régi igazolvány érvénytelenné vált.

Helyreigazítás. A Kamara hivatalos lapja ezévi 3—4. számának halálozási rovatában feltüntetett *Francz Károly* gépészmérnök a Kamarának nem volt tagja, utolsó lakcíme Budapest, Calvin-tér 5. sz. volt.

1930. évi kereseti adók. A székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság megkeresést intézett Kamaránkhoz, hogy általános kereseti adót fizetni köteles tagjait az 1929. évi kereseteik alapján, az 1930. évi kereseti adóztatás szempontjából osztályokba sorozza.

A Kamara ennek a feladatának ezúttal nem minden érdekelt tagra nézve tehetett eleget, mert a pénzügyigazgatóság a mérnökökre vonatkozó szakmajegyzékeket előbb tévedésből a Magánmérnökök Országos Szövetségéhez küldte le s miskorra az anyagot kaptuk, már csak egyheti idő állott a Kamara rendelkezésére a MOSz által még el nem végzett osztályozás foganatosítására.

Azokat, akiket a pénzügyigazgatóság besorozás végett kimutatott, szóbeli tárgyalásra meghívtuk s a megjelenteket a megadott adóosztályokba besoroztuk.

Néhányan a tárgyalásra nem jöhettek el s újabb tárgyalás kitűzését kérték. Ezt azonban a rendelkezésünkre állott idő rendkívüli rövidsége miatt nem állott módunkban megtenni.

Helyesbítés. A Közlöny 1929. évi január hó 19-i számában az egyik vármegyei törvényhatósági bizottsági új választásról, névcsere folytán, téves hír jelent meg. A Kamara nem Hajdu, hanem Csongrád vármegyében fog új választást kitűzni, mert az itt póttaggá megválasztott vitéz *Hajdu* Mihály kamarai tagot a vitézi szék törvényhatósági bizottsági rendes taggá jelölte ki.

A Mérnöki Kamara tagjainak könyvvezetési kötelezettsége. A Kamara tagjai köréből panaszolják, hogy egyes adóhatóságok tisztán tervezéssel foglalkozó mérnököktől (építészektől stb.) olyan könyvek bemutatását követelik, amelyek vezetésére ők kötelezve nincsenek.

Az érdekelt kamarai tagok tájékoztatására újból közöljük az alábbiakat:

Az általános kereseti adóra vonatkozó 1922 : XXIII. t.-c., illetve az ennek alapján kiadott első rendelkezések a mérnököket kivétel nélkül háromrendbeli könyvvezetésre — megrendelések, pénztárkönyv, adósok könyve — kötelezték volt.

A Kamara választmánya ez ellen állást foglalt és 1924. évi december hó 22-én tartott üléséből kérte a pénzügyminiszter urat, hogy ezt a rendelkezést módosítsa és a szellemi foglalkozást űző mérnököket a megrendelések könyvének, valamint az adósok könyvének vezetése alól felmentse.

A pénzügyminiszter úr e kérelemnek már 1925-ben helyt adott. Ezzel összhangban a kereseti adóra vonatkozó törvényes rendelkezések hivatalos összeállításáról hatályban lévő 1927. évi 300/P. M. számú rendelet — K. H. Ö. — 50. §-ához fűzött utasítása VII. „A szellemi foglalkozásúak könyvvezetése" című fejezete (22) bekezdésében a következőképen rendelkezik:

„A kizárólag szellemi foglalkozást, ú. m. tervezést, szakértői, tanácsadói működést folytató mérnök csupán pénztárkönyvet köteles vezetni, amelybe a bevételeket és a kiadásokat tételenként és időrendben, az ügyfél megnevezése és a tárgy megjelölése mellett tartozik bevezetni. Az ipari, vagy kereskedelmi jellegű vállalkozást űző mérnökök ugyanolyan könyveket kötelesek vezetni, mint az ugyanolyan terjedelmű ipari vagy kereskedelmi vállalatok."

Amidőn a fentieket újra közöljük, egyszersmind felhívjuk a mérnöki kar figyelmét a K. H. Ö.-nak a könyvvezetés módjára és ellenőrzésére vonatkozó egyes rendelkezéseire is, amelyek a K. H. Ö. hivatkozott 50. §-ához fűzött utasítás IX. és X. fejezeteiben foglaltatnak.

Mérnöki Tanács közleményei.

Mérnöki Tanács.

6. számú elvi határozat.

Az 1923. XVII. t.-c. 70. §. 1. bekezdés, 1., 2. pontjai szempontjából „mérnöki természetű munkásság" alatt az a tevékenység értendő, amelynek tárgya valamely, a Mérnöki Kamara tagjai részére fenntartott munka, — tehát azok a munkák, amelyeket a m. kir. keresk. min. 127.000/1929. számú rendelete ilyenekként felsorol. A fenntartott munkák közé számítandók azok a munkák és munkacsoportok is, amelyekre a rendelet 1. §. utolsó bekezdése mint egy későbbi rendelettel fenntartandókra utal. (Mérnöki Tanács T. Ü. 1929 december 20.)

Indokolás.

A Mérnöki Tanács az 1923. évi XVII. t.-c. 70. §. 1. bekezdés 1., 2. pontjában említett „mérnöki természetű munkásság" fogalmának meghatározásánál, illetőleg értelmezésénél abból a megfontolásból indult ki, hogyha a Kamara minden tagjának egyformán joga van fenntartott munkákat végezni, akkor a 70. §. 1. bekezdés 1., 2. pontjaira alapított tagfelvételi kérelmek esetén a kérelmezőnek okszerűen olyan munkásságot kell igazolnia, amelyből megállapítható, hogy a Kamara tagjai részére fenntartott munkák elvégzésére való képességei megvannak. Azaz az itt említett „mérnöki természetű munkásság" tárgya csakis fenntartott munka lehet.

Ugyanezekből következik, hogyha olyan munkákról, vagy munkacsoportokról van szó, amelyeket a rendelet nem tart fenn a Kamara tagjai részére, de amelyeknek későbbi rendelettel való fenntartására utal, akkor ezek minősítése az igazolt adatok figyelembe vételével esetről-esetre a 127.000/1929. számú K. M. rendeletben foglaltak analógiájára eszközlendő.

7. számú elvi határozat.

Az 1923. évi XVII. t.-c. 70. §. 1. bekezdés 1., 2. pontjai szempontjából „vezető állás"-ban levőnek tekintendő az a köz- vagy magánalkalmazott, akinek tartósan — fenntartott munkákkal foglalkoztatott — egy vagy több alárendeltje van, akinek vagy akiknek műszaki tevékenységét munkaadójával szemben felelősséggel vezeti vagy ellenőrzi. (Mérnöki Tanács T. Ü. 1929 december 20.)

Indokolás.

Vezető állást csakis köz- vagy magánalkalmazott tölthet be. Miután a Mérnöki Tanács 6. számú elvi határozata értelmében „mérnöki természetű munkásságot" az fejt ki, aki fenntartott munkát végez, következik, hogy annak, aki mérnöki természetű munkakörben „vezető állást" tölt be, fenntartott munkával foglalkoztatott alárendeltjének kell lennie.

A vezetés, illetőleg ellenőrzés fogalma pedig magában foglalja az alárendeltek munkásságáért való felelősség viselését is.

8. számú elvi határozat.

Az 1923. évi XVII. t.-c. 70. §. 1. bekezdés 2. pontjára alapított tagfelvételi kérelmek elbírálásánál figyelembe kell venni kérelmezőnek azt a tevékenységét is, illetőleg állását is, amelyet kérelmező a kérelem beadási napja és az 1923. évi XVII. t.-c. 70. §. 1. bekezdés 2. pontjában a kérelem benyujtására megadott határidő utolsó napja (1927 augusztus 28) közötti időben fejtett ki, illetőleg töltött be. (Mérnöki Tanács T. Ü. 1929 december 20.)

Indokolás.

Az 1923. évi XVII. t.-c. 70. §. 1. bekezdés 2. pontja jogot adott annak, akinek felsőipariskolai végzettsége sincs, hogy 1927. évi augusztus hó 28-ig kérhesse a felvételt a mérnökök nyilvántartásába, vagy a Mérnöki Kamarába. Nyilvánvaló tehát, hogy a törvény célzatának megfelelően figyelembe veendő kérelmezőnek az 1927. évi augusztus hó 28-ig, mérnöki természetű munkakörben — alkalmazotti minőségben, vezető állásban, vagy önálló minőségben — kifejtett tevékenysége is.

Magyar Technikai Múzeum.

Rovatvezető: *Dr. Lósy-Schmidt Ede*, az Egylet technikatörténeti gyüjteménytárának őre.

Magyar búvárkészülék 1820-ból.

Farkasfalvi Farkas Ferenc találmánya.

Víz alatt végzett munkálatokhoz, kincsek kiemeléséhez már az ókorban használtak különféle búvárkészülékeket. Hajók horgonyának felszedéséhez is ilyen készülékekkel voltak a hajók felszerelve. Az ókori írók közül többek között Herodotos, Aristoteles, Livius, Manilius és Lucanus említenek műveikben különféle búvárkészülékeket. 1430-ban a husszita-háborúk anonymusa ír le és mutat be egy ilyen készülékhez tartozó búvároltönyt, mely bőrnadrágból, bőrujjasból, légtömlővel felszerelt sisakból és derékra kötött kötélből állott. A XV. század végén pedig főként Leonardo da Vinci foglalkozott behatóan különféle búvárkészülékekkel, amilyeneket akkoriban az indiai gyöngyhalászok is használtak. Ezeket vázlatos rajzokban is megörökítette.

De az újabb időkből is ismeretesek ilyen készülékek. Halley, a hírneves csillagász 1691-ben nyer egy általa feltalált búvárkészülékre angol szabadalmat. Papin pedig 1692-ben légtömlővel felszerelt búvárkészülékével a Fulda-folyó fenekére szállott le s a lélekzés folytán elhasznált levegő gyorsabb eltávolítása és kicserélése céljából készülékét ventilátorral is ellátta.

Amíg azonban külföldi találmányok méltatásával és leírásával elég sűrűn találkozunk a technikai történetirodalomban, addig magyar elmék munkásságáról, régebbi korok magyar találmányairól még csak említés sincs sehol téve. Ezeket ugyanis még mi sem ismerjük eléggé. Azt pedig nem kívánhatjuk, hogy külföldi szakemberek végezzék el helyettünk azt a munkát, amely hazánk technikai kultúrájának megismerése céljából elsősorban a mi feladatunk és egyúttal a mi kötelességünk is.

Ebből a szempontból érdemel figyelmet többek között *farkasfalvi Farkas Ferenc* búvárkészüléke is, amelyre I. Ferenc királyunktól 1821-ben öt évre szóló kizárólagos privilégiumot kapott. Farkas Ferenc Brunszvik gróf futaki és cserovici uradalmainak volt ezidőtájt fiskálisa s búvárkészülékét, melyet *Delfin*-nek nevezett el, a bécsi Dunán 1820 október hó 1-én mutatta be meghívott, előkelő szakközönség előtt. A készülék a Tudományos Gyüjtemény[1] egykorú rövid közleménye alapján rézből készült búvároltönyből (az egykorú közlemény szerint „*rézköntösből*") állott, amelybe a búvár tetőtől talpig fel volt öltözve. Az öltöny és a készülék berendezése olyan volt, hogy vele a búvár a folyóvíz, vagy tenger fenekén minden veszély nélkül szabadon mozoghatott, kezeit, lábait is szabadon használhatta s a víz alatt akár egy napig is akadály nélkül dolgozhatott. Munkája végeztével pedig minden idegen segítség nélkül emelkedhetett fel újból a víz színére. A készülék berendezésének közelebbi leírását azonban a közlemény nem ismerteti, s így aligha sikerül valaha is megtudnunk, hogy e magyar feltaláló búvárkészüléke milyen lehetett. Az osztrák belügyi, pénzügyi és igazságügyi levéltárak (Staatsarchiv des Innern und der Justiz in Wien), amelyek a magyar feltalálók részére kiadott szabadalmi engedélyeket és okiratokat is őrizték, 1927-ben, a bécsi igazságügyi palota leégése alkalmával — a magyar politikai és művelődéstörténet örök kárára —, ugyanis szintén megsemmisültek.

Dr. Lósy-Schmidt Ede.

[1] 1820. évi XII. köt. 113. l. és 1821. évi VIII. köt.

Technika- és építészettörténeti gyüjteménytárunk gyarapodása az 1930. évben.

Gyüjti 1921 óta: *Dr. Lósy-Schmidt Ede*, a gyüjteménytár őre.

I. (XLVII.) közlemény.

Grundmässige Anweisung zu den Verzierungen der Fenster, in kürtze Regeln verfasset und mit 100 Kupffern erläutert durch Johann Rudolf *Fäsch*, Architectum, Seiner Königl. Majest. in Pohlen und Churfürstl. Durchl. zu Sachsen Ingenieur-Hauptmann. *Nürnberg*, 1781. Kis 8°. I. köt. 8 l. szövegrész és 100 darab rézmetszet ablakdiszítésekről. — II. köt. 98 darab rézmetszet ablakdiszítésekről. (Egész bőrbe kötve.) 2 db.

Der praktische Baubeamte. Erster Theil: Mit VIII illuminirten und LXV schwarzen Kupferstichen. Wien, 1797. Lex. 8°, 8 + 344 l. Zweyter Theil: Mit XVII illuminirten und XX schwarzen Kupferstichen. 6 + 470 l. — Dritter Theil: Mit X illuminirten und VIII schwarzen Kupferstichen. 356 + 40 l. (a harmadik kötet elején az ismeretlen szerző [F. M. K.] arcképével). Gedruckt bei Mathias Andreas Schmidt, k. k. Hofbuchdrucker. Mind a három kötet félbőrbe kötve. (*Vankó Rezső* okl. vaskohómérnök, műszaki igazgató ajándéka. 3 köt.

Moll, C. L. und *Reuleux, F.* Civilingenieure: *Atlas zur Constructionslehre für den Maschinenbau.* Erster Band. I—IV. Lieferung. Braunschweig, 1854. évrét. (Werner János Ottó hagyatékából *Gianone Ottó* okl. gépészmérnök, m. kir. posta műszaki tanácsos ajándéka.) 4 füzet.

A városligeti fürdőhelyiségek vázlata, az ottani tavak vízzel ellátását illető tervhez alkalmazva, Bürgermeisetr Antal indítványa szerint. (É. n.) Fényképmásolat. Schulek János ajándéka. 1 db.

Budapesti Mérnöki Kamara közleményei.

Budapesti Mérnöki Kamara. A. 88/1930.

Hirdetmény.

A Kamara folyó évi rendes közgyülését előreláthatólag március hó 23-án, avagy határozatképtelenség esetén március hó 30-án tartja.

E közgyülésen a M. R. 18. §-ának rendelkezései folytán tisztújítás lesz. A Kamara elnökének, két alelnökének, titkárának, pénztárnokának, ügyészének és a választmány 40 tagjának választásával kapcsolatos szavazás március hó 21. és 22. napjain lesz.

Felhívjuk a Kamara t. tagjait, hogy a közgyüléshez intézendő esetleges önálló indítványaikat február hó 22-én déli 12 óráig a Kamara titkárához írásban benyujtani szíveskedjenek.

Budapest, 1930. évi január hó 27-én.*

Thoma s. k., titkár.

* Közzététetett a Budapesti Közlöny 1930. évi január hó 29-i 23. számában.

A Mérnöki Kamara választmányának 134. üléséből. A választmány 1930 január 24-én tartott ülésében tudomásul vette a kereseti adóvéleményezésről szóló jelentést, amelyről alább külön is megemlékezünk. Tudomásul vette továbbá az Ügyvédi Kamara átiratát, mely szerint a szellemi szabadfoglalkozásúak forgalmi adójának eltörlése iránt indított közös akció tárgyában illetékes helyen nyert értesülés szerint egyelőre nincs kilátás arra, hogy ez az adó véglegesen eltöröltetnék, és hogy ily körülmények között célszerűnek látszik, ha Kamaránk is — most már tekintet nélkül a tervezett közös akcióra — a kötelező forgalmi adóátalányozás iránt tenne lépéseket a pénzügyminisztériumban.

A választmány elhatározta, hogy az új erdőtörvény tervezetére teendő észrevételként kéri, hogy az állami kezelésben álló erdők üzemterveinek elkészítése a magánerdőmérnöki karnak tartassék fenn és ha az állam indokolt esetben magánerdőbirtokosoknak az üzemtervet díjtalanul kívánja juttatni, úgy az állam az ilyen üzemtervet magánerdőmérnökök által készíttesse el.

A választmány felhatalmazta az elnökséget, hogy a tagosítási költségek előlegezésének továbbra való biztosítása érdekében szükséges lépéseket szakbizottság meghallgatása után sürgősen megtegye.

Indítványok folytán a választmány kérelmet intéz a fővároshoz, hogy a háztatarozási intézkedések körében háztatarozási katasztert készíttessen és ehhez a munkahiánnyal küzdő magánépítészi és magánmérnöki kart igénybe vegye. A fővárosi közmunkák tanácsát pedig más oldalról előterjesztett kérelemmel szemben arra kéri, hogy az építésügyi szabályzat 44. §-át az építőipari törvény megalkotásáig ne módosítsa.

A választmány felterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben az államvasútak és az állami vasgyárak felügyelői és főfelügyelői rangban lévő mérnökei számára a műszaki tanácsosi, illetőleg műszaki főtanácsosi cím megadását kéri. Az óbudai Dunahíd tervpályázatának bíráló bizottságába a választmány *Czakó Adolf* és *Pischinger Gyula* kamarai tag mérnököket küldi ki.*

Egyebekben a választmány önkormányzati ügyeket intézett.

A Kamara új tagjai. *a)* A Mérnöki Tanács által hozott jogerős határozattal felvett új tagok:

1929. évi november hó 22-től:

Szamek Sándor építészmérnök Budapest;

1929. évi december hó 13-tól:

Dinich Károly vegyészmérnök Budapest;

b) A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya által hozott, jogerőre emelkedett határozattal felvett új tagok:

1929. évi január hó 20-tól:

Breuer Miklós gépészmérnök, Nyirbátor, Bóni-gyártelep. — *Győry* József mérnök, Rákosliget, VIII.-u. 16. — *Rusznyák* Endre gépészmérnök, Budapest, Városmajor-u. 70. — *Visy* (nagyatádi) Zoltán építészmérnök, Pécs, Inczédy Dénes-u. 5.

Hirdetés tagfelvételről. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1930. évi január hó 24-én tartott ülésében az alább felsorolt kérelmezőket a Kamara tagjai sorába felvette:

Bélteky Lajos, sz. 1901, okl. gépészmérnök, Bpest, IX, Ráday-u. 9. — *Hammerschmidt* Ernő, sz. 1892, okl. erdőmérnök,

* A tervpályázati hirdetmény a Közlöny 1930. évi január hó 5-i száma hirdetési részének VII. oldalán foglaltatik. A „Pályázati feltételek" és az ahhoz tartozó tervvázlatok a kereskedelemügyi m. kir. minisztérium III. szakosztályában (II, Hunyadi János-út 1.) a rendes hivatalos órák alatt a kamarai tagság igazolása mellett 50 pengőért megszerezhetők.

…t lajtorján arimatheai Józsefet ~~látjuk~~
…t, bal kezével pedig azt a fehér kendőt tartja,
…ktörvek Jobbra ~~van~~ a másik létrán ~~me-~~
…, hogy a levételnél Józsefnek segédkezik.
…ján – Dismas ~~látható~~ ⊥ ~~van~~ ⊥

…9.5 c/m.
~~…a Tolentino~~ ⊥ látható.

…0 ft. = 700 Kr.

88.

…akarja
…l van átkötve, a kereszt háraín átvetett kezeik
…obbi~~nak~~ pedig ~~kezeit~~ ~~pedig~~ ~~úgy~~ bal labát fölhúzva tartja, ~~mint~~

Szamek Sándor

Szamek Sándor építészmérnök,
VI. Rózsa-u. 46. 421-162

Bptávb 1940 szept.

Szamek Olga szobrásznö.

Művészet.1907.272/74.l.

Szamek Manó

Szamek Manó, festő, Nádasdról, (Trencsén m.), 20 éves korában, 1867-

88

lásd

Fleischer Becs

88, 89. l.

Sárga tulipánok között

Művészet és magánmecenatúra, sétabottal

„T. Kultúrrovat! Ezt a portrét egy autodidakta fiatal (szakács egy kórházban) rajzolta. Remélem, marad valami látható a rajzból. Kérek valakit, ha tud, jöjjön el, mert csodákat fog látni."

A meghívó faxon érkezett, ezáltal az átküldött rajz sötét pacnivá olvadt. Csodákban errefelé már nem hisznek a népek, mégis ki kellett menni Zsámbékra.

A Lámpás jópofa étterem, azelőtt kocsma volt. Szemben áll a Lámpamúzeummal. Lámpából sok van, Lámpamúzeumból csak egy. Az étterem is kiállítótermi babérokra vágy. Békacombot adnak sétapálcával. A tulaj gyűjtő. Mindent gyűjt, régiséget, festményt, de főként sétapálcát, kiállítani valót és vendéget. Kérem, hogy a kijevi jércemellet finoman dörzsöljék be fokhagymával, és csak azután rántsák ki. Így finom. Felár nincs. A falakon olajfestmények. Nem, nem ez a meghirdetett kiállítás. Az a vécé melletti kisteremben van.

A festő tüsihajú fiatalember. Félszeg mosollyal jattol az érkezőkkel. Szamek László – mutatkozik be. A falon grafikák, öreg házaspár képe, néger dzsesszzenész. Olajfestmény sárga tulipánjaiból sárga ruhás lány sárgállik ki. Ételszagra gyűl a publikum. Az asztalon hidegtál. A rokonok, ismerősök nézik. A képeket is.

Hogyan jött a kiállítás ötlete? – szól az obligát újságírókérdés az étteremtulajhoz, Mahut Zsolthoz. A művész közben elpárolgott. Egy betérő vendég ajánlotta a festőt – mondja. Ez a harmadik kiállítás itt. De lesz még más is: sétapálca-múzeum, az étterem udvarán szobrok. Miért csinálja? – kérdem. Megszállottságból, snobságból – válaszolja egyszerűen. Eközben megkezdődik a hivatalos csinn-bumm cirkusz. Melocco Miklós Kossuth-díjas szobrász felszólítja a nagyérdeműt, adják meg a pillanatnak és a művésznek a tiszteletet. A közönség leforrázva szégyenkezik. Az idős mester kijelenti, hogy nagy mester műveiből láthatunk kamarakiállítást. Szamek László szépen és jól rajzol, művein érezni a művészet jelenlétét.

Néhányan szimatolnak. Csak a fasírt illatozik. A szobrász kijelenti: Szamek művész. Mester. De kezdő. Biztosan hol egyik, hol másik. A beszéd végén a kezdő művész mester vagy mester művész is elcsíphető. Az arca piros. Komolyan 12-13 éves kora óta rajzol, fest. Sehol sem tanulta. Másolgatott, festegetett. Magának. A munkahelyén egy öreg néni megkérte, rajzolja le az idős szüleit. Megtette. Mutatja a képeket: ezer ránc szigorodik a falról. A sárga tulipános kép címe: Rejtelmek, ha zengenek. József Attila neki is fontos. Az étteremtulajdonos elmondja, ha sikerül a képeket eladni, akkor abból a festő tanulmányútját szeretné finanszírozni. Mint egy mecénás. De tanulmányútra menni korábban kellett volna, mondja a festő, amikor még nem volt feleség, gyerek. Most már meg is kell élni valamiből.

Az alkotás számára nem ipar. Nem üzlet, nem vállalkozás. Művészet. A mecénásoknak ez is, az is. A zsámbéki mecénás lelkes. Fiatal. Bízik abban, hogy a képek kellenek az embereknek. Csak úgy. Nézni. Hátha egy nap lebrummog a falról a néger nagybőgős zenéje, vagy a sárga ruhás lány felkel a sárga tulipánokról és ránkmosolyog.

Dombi Gábor

EURÓPA FÓRUM Ízelítő az 1995/1. számból

Mohácsi Kálmán: A magyar élelmiszer-kereskedelem átalakulása – Simon Bulmer: Németország az európai integrációban – Hárs Ágnes: Idegen népesség, migráns munkaerő – Michael P. Marks: A spanyol politika érdekérvényesítésének határai az EU-ban – Ficsor Mihály: Az áruk szabad mozgásának jogi háttere az EK-ban – Farkas György: Az Európai Unió és Magyarország integrációja – A magyar munkajog az európai szabályozás tükrében (Hegedűs István) – A globalizáció, a régiók és a nemzeti államok napjainkban (Balogh Tamás)

Ahol diák is válhat milliomossá

Az üzleti életre csak a gyakorlatban lehet felkészülni

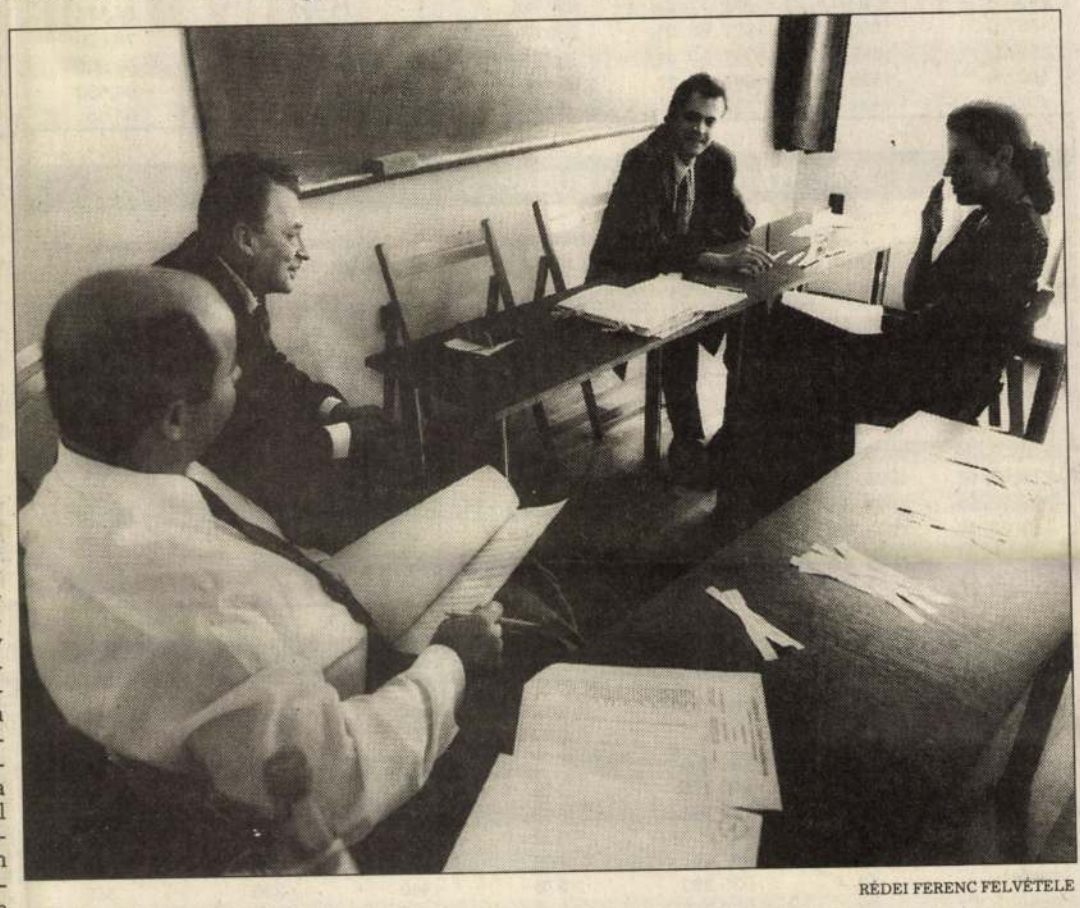

RÉDEI FERENC FELVÉTELE

A Budapesti Üzleti Akadémián szinte tapintható a feszültség. Egyes diákok a lépcsőkön ülve könyvbe, mások állva vagy a folyosón fel-alá járkálva magukba mélyednek. A tantermekben vizsgák folynak. Czigler Balázs arcán megkönnyebbülés, ő túl van már az írásbelin, már „csak" a szóbeli vár rá. Marketing szakra jár, másodéves. A gimnázium után a közgázra jelentkezett, ám nem vették fel. Így jobb híján korábbi iskolájában egy szaktanfolyamot kezdett, ott hallott erről a képzési lehetőségről. Próba szerencse alapon íratkozott be az akadémiára, s most, a második év után már biztos benne, hogy jól választott. Jövőre végez, tele reményekkel. Évfolyamtársa, Berkesi Viktória hasonló módon vélekedik. Ő is egy sikertelen közgázfelvételi után jelentkezett ebbe az iskolába, amely ugyan tandíjas, de a félévre szóló ötvenezer forintot nem ő fizeti. Sikerült szerződést kötnie a Softinvest Rt.-vel, amely átvállalta tanulmányai költségét, ennek fejében viszont az iskola után annyi ideig kell a cégnél dolgoznia, amennyi ideig fizettek érte. Ez a három év azonban – mivel marketing- és reklámmenedzserként ennyi idő után végez – korántsem áldozat, hiszen biztos munkahely vár rá – mondja Viktória.

Kuncsik János, aki most fejezte be elsőéves alapozó tanulmányait, azért jelentkezett ide, mert bizonytalanná váltak a Miskolci Bölcsész Egyesületnél pszichológiai tanulmányai az egyesület jogi helyzetének tisztázatlansága miatt. Most egyszerre két vasat tart a tűzbe: a Testnevelési Egyetem menedzser-edző szakát levelező tagozaton végzi, miközben a Budapesti Üzleti Akadémia hallgatója is. Noha ez utóbbin a második évtől szakterületet kell választania, s már nincs sok ideje a döntésig, még nem tudja, hogy mit válasszon. Neki a túl sok választási lehetőség nehezítő körülmény.

A négy évvel ezelőtt alakult és három éve működő alapítványi iskola, a Budapesti Üzleti Akadémia több mint kéttucatnyi olyan szakmát kínál hallgatóinak, amelyek biztos nyerők az átalakulóban lévő gazdaságban. Az európai üzleti asszisztensi ismeretektől kezdve a számítógép-kezelői, banki tanácsadói, ügyintézői vagy a vállalkozásszervezői felkészítésen át a cégvezetői tudnivalókig sokféle szakterület közül választhatnak az ide jelentkezők. Az iskola a hiányszakmákra való felkészítést célozta meg: programja ötvözi a post secondary (félfelsőfokú) képzést és a sokirányú, rugalmas idejű közép- és felsőfokú szakmai felkészítést. Mindenekelőtt azokat a fiatalokat várják ide, akiket nem vettek fel főiskolára, egyetemre, de nem mondtak le a továbbtanulásról. Vagy ha felvették őket, s menet közben derül ki, hogy rosszul választottak, az akadémia korrigálási lehetőséget nyújt számukra. Itt szakmát szerezhetnek, s ha ezzel nem elégednek meg, újra – immár nagyobb eséllyel – megkísérelhetik a felvételit a kiszemelt felsőoktatási intézménybe. Mindemellett az üzleti iskola kinyitotta kapuját az érettségivel nem rendelkező 16–18 évesek előtt is, akik hátrányos helyzetük miatt morzsolódtak le a középiskolából, vagy egy szerencsétlen választás miatt nem ott kívánnak továbbtanulni. Az üzleti akadémia középiskolákkal való kapcsolata révén érettségihez segíti őket, majd olyan alapozást nyújt a számukra, amellyel bármelyik közép-, majd felsőfokú szakmai képzésbe bekapcsolódhatnak. Szakirányától, szakmától függően egy-, két- vagy hároméves a képzés, egyes szakmák alacsonyabb vagy magasabb szinten is elsajátíthatók. A képzésből bármelyik év végén ki lehet lépni, s azt később magasabb évfolyamon tovább lehet folytatni, ha a tanuló életkörülménye, anyagi helyzete úgy alakul. Az alapvető matematikai, közgazdasági, ügyviteli és más szakmai ismereteken túl a hallgatók itt önismeretet és vezetői ismereteket, üzletemberi fellépést, kapcsolatteremtést is tanulnak, és szert tehetnek gazdasági és pszichológiai elemző készségre is.

Kabdebó Ferenc igazgatóhelyettes nagyon fontosnak tartja az iskola korrigálási lehetőséget adó szerepét. Egyik példaként említi azt a fiatalt, aki tavaly megbukott az érettségin, majd a pótérettségin átjutva jelentkezett intézményükbe. Itt az iskola segítségével egy év alatt annyira feltornászta magát, hogy az idén a közgazdaság-tudományi egyetemre jelentkezett, s felvételi dolgozatával maximális pontszámot ért el. Varsányiné dr. Szabó Mária igazgató másfajta példát említ. Az iskola gyakorlatközpontú képzésének része, hogy egyes szakok hallgatói valóságosan is megismerkedhetnek a tőzsdei játékszabályokkal. S akadt, aki olyan kiválóan alkalmazta a tanultakat – vagy tanulmányai révén rejtett tehetsége tört felszínre –, hogy milliókat nyert a tőzsdén.

Persze, az iskola korántsem a milliomosok iskolája, mégis a hallgatók a képzés végére hiszik: akár milliomossá is lehetnek. Noha az éves tandíj itt százezer forint, azt többnyire nem a tanulók fizetik. A tandíjat a többség számára – mivel jórészt regisztrált pályakezdő munkanélküliek jelentkeznek ide – részben a Fővárosi Munkaügyi Központ fizeti átképzési támogatásként, részben azok a cégek, intézmények, amelyek egyes tanulókkal szerződést kötöttek. Számos hallgatónak az iskola szerez ilyen céget, intézményt. Azok, akik 4,51-nél jobb eredményt érnek el, tanulmányi ösztöndíjat is kapnak.

Az iskola sajátosságai közé tartozik az is, hogy a hallgatók jelentős része tanulmányai közben lesz vállalkozó, így a gyakorlati tudnivalókat saját tapasztalatain keresztül sajátítja el. A személyes érdekeltség így esetükben első számú tanulási ösztönző. Az intézmény erősségei közé tartozik az idegennyelv-tanítás, amelyet magas óraszámban (heti nyolc órában) folytatnak. A harmadik évfolyamot kizárólag azok kezdhetik meg, akik középfokú nyelvvizsgát is szereztek.

A szakképesítések az Országos Képzési Jegyzékben szereplő, elsősorban üzleti jellegű képzettséget adnak. Akad köztük olyan is, amely ma még hivatalosan nincs elismerve, de feltehetőleg hamarosan az lesz. Ilyen a harmadik évfolyamon megszerezhető, itt létrehozott controller-céggazdász szakma, amely röviden cégvezetői szakmaként is jelezhető. A hallgatók e szakon – angol, francia és német iskolákkal való együttműködés révén – nemzetközi bizonyítványt is szerezhetnek.

A Budapesti Üzleti Akadémiára jelenleg csaknem kétszáz nappali tagozatos hallgató jár, tavaly ősztől pedig immár negyven esti és levelező tagozatost is fogadnak – egyelőre kísérleti jelleggel. Az akadémián a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem, a Pénzügyi és Számviteli Főiskola, illetve több más felsőoktatási intézmény tanárai oktatnak sajátos képzési program szerint. Varsányiné dr. Szabó Mária elmondta: amerikai, angol, német és holland tapasztalatok alapján maguk készítették pedagógiai programjukat, a hazai sajátosságoknak megfelelően. A jelenleg iskolarendszeren kívül működő intézmény arra törekszik, hogy az akadémiát és később az abból kinövő főiskolát az állam is elismerje.

Ehhez már megtették a szükséges lépéseket.

Gyarmati Szabó Éva

Szamek László gyűjt.

KÖTVÉNYEK A BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDÉN

Név	Futamidő	Névérték Ft	Árfolyam-érték, Ft	Átlagárfolyam %
1996/K	1994. 11. 23.–1996. 11. 23.	800 000	779 600	94,175
1997/C	1993. 03. 01.–1997. 03. 01.	200 000	169 140	79,000
1997/L	1995. 02. 01.–1997. 02. 01.	1 200 000	1 338 120	98,000
1997/H	1994. 05. 27.–1997. 05. 27.	1 000 000	973 760	94,580
1997/D	1994. 01. 10.–1997. 01. 10.	5 000 000	5 692 500	98,000

KINCSTÁRJEGYEK A BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDÉN

Név	Futamidő	Névérték Ft	Árfolyam-érték, Ft	Átlagárfolyam %
360 k 95/I.	1995. 02. 03.–1996. 02. 02.	100 000 000	83 170 000	83,17
180 k. 95/III.	1995. 03. 16.–1995. 09. 14.	39 420 000	37 088 406	94,09
180 k. 95/IV.	1995. 04. 06.–1995. 10. 05.	1 020 000	942 684	92,42
180 k. 95/IX.	1995. 06. 15.–1995. 12. 14.	363 380 000	313 624 132	86,31
3 hk 07. 12.	1995. 04. 12.–1995. 07. 12.	69 300 000	68 790 868	99,26
3 hk 07. 19.	1995. 04. 19.–1995. 07. 19.	70 820 000	69 937 820	98,75
3 hk 07. 26.	1995. 04. 26.–1995. 07. 26.	8 280 000	8 134 404	98,24
3 hk 08. 02.	1995. 05. 03.–1995. 08. 02.	4 760 000	4 651 424	97,72
3 hk 08. 09.	1995. 05. 10.–1995. 08. 09.	108 860 000	105 800 014	97,18
3 hk 08. 16.	1995. 05. 17.–1995. 08. 16.	522 000 000	503 329 800	96,42
3 hk 08. 23.	1995. 05. 24.–1995. 08. 23.	560 000	536 312	95,77
3 hk 09. 13.	1995. 06. 14.–1995. 09. 13.	4 220 000	3 984 772	94,43

BEFEKTETÉSI ALAPOK A BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDÉN

Név	Üzl. sz.	Árfolyamérték Ft	Értékpapír darab	Átlagár Ft	Minimumár Ft	Maximumár Ft
Alpok	1	42 400	2	10 600	10 600	10 600
Rezidencia II.	1	200 000	10	10 000	10 000	10 000
Budapest II.	3	729 000	40	9 113	9 050	9 150
Rezidencia	8	2 041 300	102	10 007	9 950	10 100
Prémium	8	9 967 600	486	10 255	10 100	10 300
Pillér I.	10	935 360	1 376	340	330	345
Pillér II.	18	5 304 540	8 279	320	310	325
Hunnia II.	4	420 700	21	10 017	9 950	10 050
CA	5	2 209 000	111	9 950	9 850	10 000

A FŐBB EURÓPAI VALUTAPIACOKON 1995. JÚNIUS 30-ÁN ÉRVÉNYESÜLŐ ÁRFOLYAMOK

	USD	GBP	CHF	DEM	ATS	NLG	FRF	BEF	ITL
1 USA dollár USD	1,0000	0,6283	1,1513	1,3850	9,7375	1,5516	4,8603	28,4750	1641,50
1 angol font GBP	1,5917	1,0000	1,8325	2,2045	15,4992	2,4697	7,7361	45,3237	2612,78
1 svájci frank CHF	0,8686	0,5457	1,0000	1,2030	8,4578	1,3477	4,2216	24,7329	1425,78
1 német márka DEM	0,7220	0,4536	0,8313	1,0000	7,0307	1,1203	3,5092	20,5596	1185,20
100 osztrák schilling ATS	10,2696	6,4520	11,8234	14,2234	100,0000	15,9343	49,9132	292,4262	16857,51
1 holland forint NLG	0,6445	0,4049	0,7420	0,8926	6,2758	1,0000	3,1324	18,3520	1057,94
1 francia frank FRF	0,2057	0,1293	0,2369	0,2850	2,0035	0,3192	1,0000	5,8587	337,74
100 belga frank BEF	3,5119	2,2064	4,0432	4,8639	34,1967	5,4490	17,0687	100,0000	5764,71
1000 olasz líra ITL	0,6092	0,3827	0,7014	0,8437	5,9321	0,9452	2,9609	17,3469	1000,00

Genfre figyelt a pénzvilág

Visszafogott kereskedés jellemezte a múlt hét első felében a nemzetközi devizapiacokat. A figyelem a genfi amerikai–japán autókereskedelmi tárgyalásokra irányult. A szkeptikus pénzvilág a kudarcot előre belekalkulálta a dollár árfolyamába, ami a hét elején stabilan tartotta az 1,3850 körüli USD/DEM és a 84,30 körüli USD/JPY szintet.

Mindenki felkészült egyúttal a dollár további zuhanására is, ha a vita kereskedelmi háborúvá súlyosbodna. Ebben az esetben a nemzetközi – de főleg a japán – befektetők elkerülnék Amerikát, ami óriási dolláreladásokat eredményezne. Szerda délután, szinte az utolsó pillanatban azonban bekövetkezett az, amiben senki nem hitt. Több hónapos tárgyalás után a feleknek sikerült megegyezniük. A piac érezhetően fellélegzett, és az eufória a dollárt a márkával szemben az 1,4040, a jennel szemben pedig a 86,00 feletti szintre repítette. A fellendülés azonban hamar kifulladt, ugyanis „második olvasásra" már nem tűnt egyértelműen sikeresnek a megegyezés. A szakértők kétségbe vonják, hogy az amerikai kereskedelmi deficit lényegesen csökkenne a megállapodások végrehajtása után. Így péntekre a dollár árfolyama visszaesett a hét eleji szintre. Bár a kereskedelmi háború veszélye elmúlt, a dollár árfolyamának további alakulása nagymértékben függ attól, hogy csökkent-e kamatot július 5-i ülésén a Fed.

A hét másik jelentős eseménye az angol font gyengülése, amit egyértelműen a Konzervatív Párt elnöki tiszte körüli bizonytalanság okozott. Reális annak a veszélye ugyanis, hogy a kormányzó párt túlságosan is megosztottá válik abban a kérdésben, kit helyezzen az elnöki székbe. A belpolitikai válság pedig elvonhatja a figyelmet az inflációellenes gazdaságpolitika következetes végrehajtásáról. A legpesszimistábbak már előrehozott választásokról és munkáspárti kormányalakításról beszélnek.

A német márka árfolyamára mind a dollár, mind a font gyengülése kedvezően hatott, a piac láthatóan preferálta a stabil devizát. A vártnál magasabb német inflációs adatok pedig lehűtötték a kamatcsökkentési várakozásokat. Ez aztán újabb lendületet adott a márkának.

Tilimon Zsolt
Magyar Külkereskedelmi Bank Rt.

A bajor HYPO-BANK 100%-os leányvállalatánál

HYPO-PLUS

magas hozamú és biztonságos befektetés

32,50%-ig

negyedévenként változó alapkamat és garantált, emelkedő prémium alapján.

Jelenlegi átlagos kamatozás változatlan alapkamatnál évi 28,50%.

Szívesen várjuk hívását:
Budapest 1/269-0400
Győr 96/312-111

HYPOBANK
HYPO-BANK HUNGARIA RT. 1995. július 3.

Regiszter

CÉG VEZETÉS

A gazdasági vezetők számára a héten az alábbi kötelezettségek válnak időszerűvé. (Az összeállítást és a jogszabály-ismertetőt a Cégvezetés című folyóirat bocsátotta rendelkezésünkre.)

Július 5.

– A tejtámogatás igénylése.

– A jogi személy felelősségvállalásával működő gazdasági munkaközösségek tb-járulékbefizetése a felelősséget vállaló gazdálkodó szervezethez.

– A bevont betegbiztosítási igazolványok beküldése – jegyzékkel ellátva – az illetékes MEP-hez.

Július 7.

– A szövetkezetek tájékoztatni kötelesek a megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatalt a tagi kölcsönök összegéről.

❑

Az 1995. évi LV. törvény a munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvényt, míg az 1995. évi LII. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvényt módosította. A terjedelmes módosításokból a következő változásokat emeljük ki: 1995. szeptember 1-jétől a munkaadók és a munkavállalók valamennyi munkaszerződését – tehát az öt napnál rövidebb munkaviszonyra vonatkozót is – írásba kell foglalni. Az a határozott időre alkalmazott munkavállaló, akinek a munkaviszonyát a munkáltató rendes felmondással szünteti meg, ezentúl legfeljebb egyévi, ha pedig a határozott időből még hátralévő idő ennél kevesebb, a hátralévő időre jutó átlagkeresetére számíthat. Az elrendelhető túlmunka felső határa a korábbi két egymást követő napon összesen 4 óra helyett négy egymást követő napon 8 óra, míg több munkáltatóra kiterjedő hatályú (például ágazati) kollektív szerződés rendelkezése értelmében akár évi 300 óra is lehet.

A munkavállaló szabadságát a munkáltató az említett időponttól „kivételesen fontos gazdasági érdekből" legkésőbb az esedékességet követő év január 31-ig, a dolgozó betegsége vagy a személyét érintő más elháríthatatlan akadály esetén az annak megszűnésétől számított 30 napon belül köteles kiadni.

A hozamcsökkenés határai?

Kezdeti eredményeket mutatott a törekvés, amely az állampapírok kamatainak csökkentését tűzte ki célul, hogy enyhítse a költségvetés kamatterheit.

A három hónapos diszkont kincstárjegyek júniusi első aukcióján még 32,77 százalék volt a – hosszabb ideje eső – átlaghozam, ami a következő hétre több mint egy százalékkal csökkent. Ez ekkor még a minimális hozam változatlan szintje mellett következett be. A 21-i aukción a minimális hozam lefelé áttörte a 32 százalékos szintet, a piac azonban erre a következő héten már a kereslet visszaesésével reagált. Június 28-án visszaállt a 32 százalékos minimális hozam, s valamelyest az átlaghozam is emelkedett. A maximális hozam viszont tovább esett. Megfigyelők szerint ez azonban főleg az ajánlattevők bátortalanságának volt tulajdonítható, akik óvatos ajánlataikkal el akarták kerülni, hogy igényük kielégítetlen maradjon.

Ugyanez a folyamat játszódott le az egy hónapos diszkont kincstárjegyek aukcióin is, de lényegesen drasztikusabban. Június elején még túlkereslet volt a papírokra, s az első két alkalommal maradtak kielégítetlen ajánlatok is. A 20-i és a 27-i aukción azonban már csak a felkínált 1,2 milliárdos mennyiség töredékére érkezett ajánlat. 20-án alig több mint 200 milliónyi, de 27-én is csupán 367 milliónyi papírt sikerült értékesíteni. A maximális hozam ez alkalommal is csökkent, az átlaghozam esése azonban megtorpant.

A BUDAPESTI ÁRUTŐZSDE ELSZÁMOLÓÁRAI
1995. JÚNIUS 29.

GABONASZEKCIÓ

Határidő	Forgalom (kontraktus)	Nyitott kötés-állomány	Elszámolóár Ft/t
Takarmánykukorica			
július	3	45	11500
október	50	445	10700
november	90	845	10800
december	0	1200	11050
március	20	50	12530
május	0	15	14000
Étkezési búza			
július	78	513	11400
augusztus	80	2097	11310
szeptember	30	765	11900
október	190	1195	12400
december	50	850	13320
március	35	145	14300
Takarmánybúza			
július	4	61	9350
augusztus	60	500	9630
szeptember	0	77	9550
december	0	5	9900
Árpa			
július	5	96	7050
augusztus	0	10	7400
október	0	30	8200
Napraforgó			
szeptember	0	205	32600
október	0	572	32800
november	0	320	33500
december	0	55	33630

HÚSSZEKCIÓ

Határidő	Forgalom (kontraktus)	Nyitott kötés-állomány	Elszámolóár Ft/kg
Vágósertés I.			
november	0	2	182,00
december	0	6	189,00
január	0	2	186,00
február	0	1	184,00
március	0	2	188,00
április	0	2	188,00
Vágósertés II.			
július	0	4	172,00
augusztus	0	6	174,00
szeptember	5	8	180,00
október	0	9	182,20
november	1	4	181,00
december	0	5	185,00
január	0	1	183,00
február	0	0	187,00
március	0	1	183,00
április	0	0	187,00

Nyári hangulat a tőzsdén

Stagnálás és a megelőző heti kismértékű árfolyam-emelkedés korrekciója jellemezte az elmúlt hét tőzsdei forgalmát. A tőzsdeindex több mint 50 ponttal, egészen 1445-ig süllyedt. Úgy tűnik, hogy némi élénkülés csak a nyár közepén esedékes újabb bevezetésektől, illetve a héten elhatározott privatizációs tranzakciók kezdetétől várható.

Legjobban a **Primagáz** árfolyama gyengült. Csütörtöktől ismét 3000 forint alatti áron forogtak a gázipari cég részvényei. Az árfolyam pénteken 2900 forinton stabilizálódott.

Szűk ársávban, 6500 és 6600 forint között ingadozott a **Pick** részvények árfolyama. A hét végén 6600 forintot adtak érte a vevők.

Stagnált az **Egis** részvények piaca is. A gyógyszergyári papírok pénteken átmeneti csökkenés után 2670 forintért cseréltek gazdát.

Szintén átmenetileg csökkent a **Danubius** árfolyama is, pénteki záróára azonban már 1200 forint volt.

A **Fotexért** 178-180 forintot adtak a vásárlók.

A **Graboplast** részvényeivel a hét elején stabilan 1400 forintos áron folyt a kereskedelem, csütörtökön és pénteken viszont nem jött létre kötés erre a papírra.

Tartotta előző heti árszintjét a **Richter Gedeon** részvénye is. A jegyzés pénteken 2040 forint volt.

A megelőző héten bevezetett **Pannon-váltó I.** részvényeit mindennap milliós nagyságrendben keresték. Árfolyama ennek ellenére nem emelkedett a tőzsdei nyitóár, azaz 690 forint fölé.

A **kárpótlási jegyekkel** 209 és 238 forint közötti áron kereskedtek a brókerek.

Berger Zsolt
Arany Bróker
Értékpapír Ügynökség Kft.

TV-TŐZSDE
1995. június 25–30.

Játékos	1. részvény árf. vált., %	2. részvény árf. vált., %	Összesen %
1. Haás Péter	Danubius	Egis	
Postabank Értékpapír Rt.	–0,8	0,6	–0,2
2. Pleschinger Gyula	Richter	Egis	
OTP Bróker Rt.	–1,6	0,6	–0,4
3. Molnár Lehel	Primagáz	Pick	
	–6,8	–1,0	–7,8

TV-TŐZSDE
Jelentkezési szelvény

NÉV: .....
CÍM: ..... IRÁNYÍTÓSZÁM: .....
FOGLALKOZÁS: .....
TELEFONSZÁM: .....

A szelvényt a Magyar Televízió címére lehet beküldeni.
(1810 Budapest, Szabadság tér 17.)

LÉGRÁDY
TESTVÉREK
BUDAPEST

Szám Sebestyén

XVIII. n.

lásd

Bedy győri rajzisk

11. l.

Szály Kálmán

Szály Kálmán, építész, szül. 1861 dec. 31-én Pozsonyban, 1881 márc.-ban iratkozott be és 1883 júl.-ig Th. Hansen tanítványa volt.

Fleischer Béc

88.l.

Szalovszky

debreceni zongora-készítő

l.

Ezredéves kiáll

I B 16. l.

IN CHRISTIA NOS. A középtérben két, gyermekét szorongató anya alakja tűnik fel. Az egyik térdre esve magzatját szorítja keblére, ~~és a~~ másik azt felkapta, jobbjával a császár felé mutat. ~~Mögöttül~~ holttest hever a földön. A háttért az égő Róma lángjai világítják meg.

Vászon, méretei 446 : 582 cm.

1873: II. 18. — 1876: II. 11. — 1878: II. 11. — 1880: II. 11. — 1881: II. 11. — 1883: II. 52. — 1884: II. 50. — 1885: II. 50. — 1886: II. 50. — 1887: II. 19. — 1888: II. 19. — 1889: II. 35. — 1890: II. 35. — 1891: V. 247. — 1892: V. 247. — 1893: V. 290. — 1894: V. 10. — 1895: V. 10. — 1896: V. 10. — 1897: V. 10. — 1898: V. 10.

~~Pálffy János gróf ajándéka 1871. — Magy. Képt. 265. — Ltsza 184.~~

— 1900: V. 10. — 1901: V. 10. — 1903: V. 10. — 1904: V. 10. — 1905: V. 10.

— Magy. Képtár 265. — Uj lelt. sz. 184. — 1905. átv. jegyz. 351. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 1995 és a leltárban 2950. — Gróf Pálffy János ajándéka 1872-ben.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Pálffy János gr. áj. 1872

Mk 265
Ujl 184

Szalontay Sándor

Jaszobrász

életr.

l.

Csobán Hajducom

Kemény adattár

201. l.

vári László: Nagyvárosi szerel

rodukcióban ugyanis nem já
zom.

Vajon látta-e a kritikus az el
dást? Vagy csak a kisregényt c
asta, amelyben tényleg van ily
zerep, sőt a mi színlapunkon
zerepel, de az előadásban ne
setleg nem ismert meg? Ez leh
tetlen, hiszen az a hivatása, ho
ismerje, bírálja és közben — a

fegyverek alkalmazásának.

ságára gondol, ezek érdekében

Szalontay Péter, grafikus

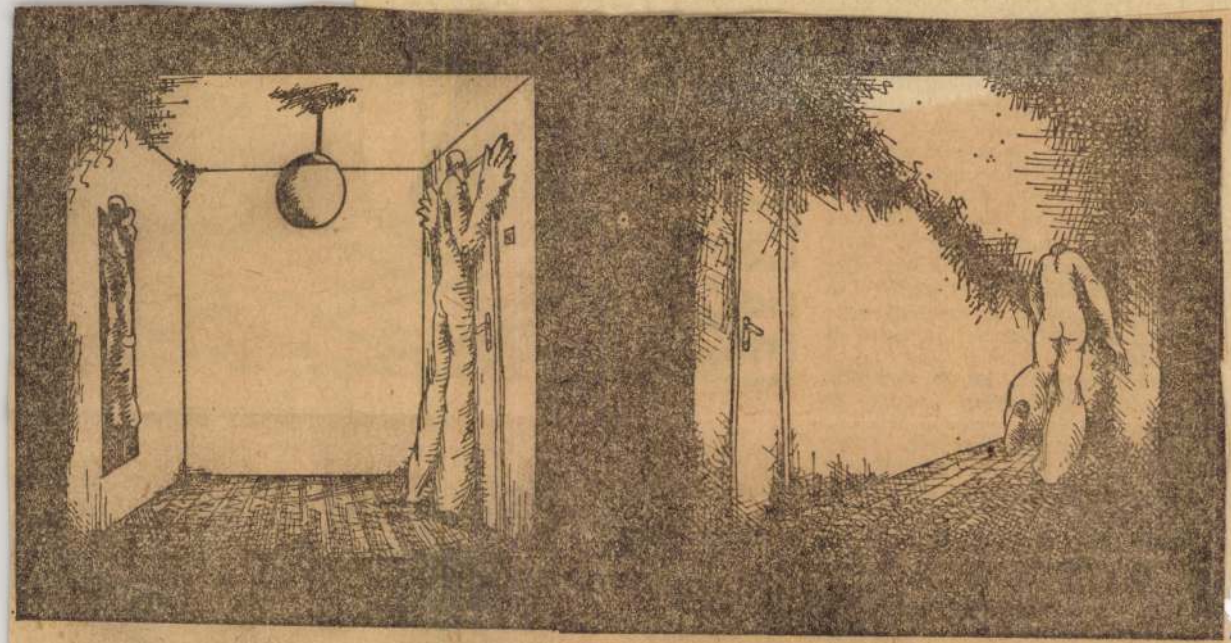

Szalontay Péter: Hé, te!

1.

21. XXIX/25

Szalontay Péter, grafikus

Szalontay Péter. Megmutatom magamat 8.

Élet és Irodalom, Bp. 1985. jún. 21. XXIX/25.

ZÖLDI LÁSZLÓ:

Miv

...ievéznek. Világeletemben ...
z öntelt-lekezelő, szörnyű mondat-
ól: *„Öregem, profi vagyok, leke-
em nekik."*

Mármost ezt a *„mi profinkat"*
világ más táján — nem is min-
ig tisztes — iparosnak hívják.
Ii viszont az *„ő profijukat"* rend-
erint megszállott őrültnek, elme-
ajosnak. Furcsa. Így torzul a sza-
ak értelme a Duna—Tisza közén.

lettozni is megtanulna, ő volna
a magyar Buster Keaton. Tetszett,
hogy új arcokkal kísérleteztek, a
színházba járók már rég fölfe-
dezték *Sándor Erzsi* vagy *Kiss Je-
nő* komédiási vénáját (nem így a
szerkesztő, de legalább bevallotta
a tévéújságbeli előzetesben), jó,
hogy most a tévénézők is fölfe-
dezhetik. *Kern András* egyszerűen

Szalontay Péter, grafikus

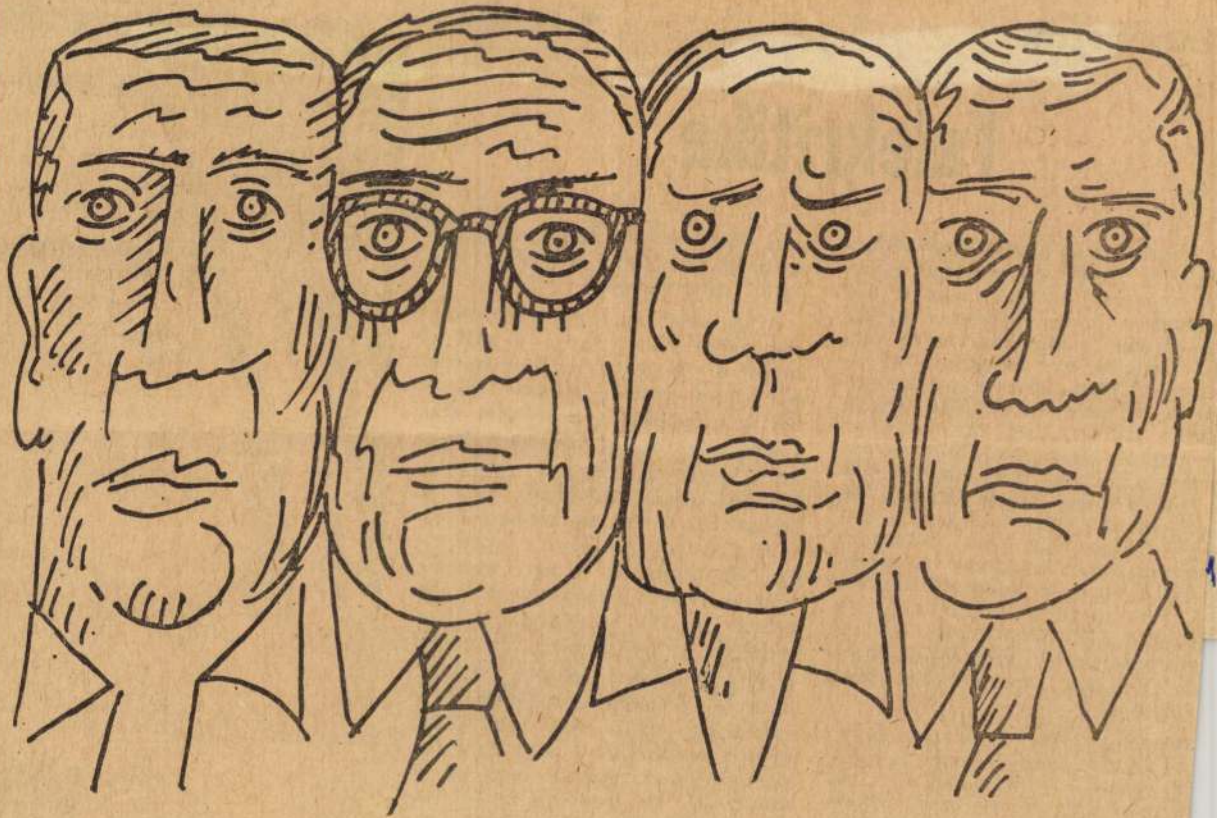

Szalontay Péter: Megmutatom messziről

14.

1. XXIX/25

Szamosi Imre

SZAMOSI IMRE: DR. GY. N.-NÉ

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

86 Képzőművészet

1928. 8–9. 27

ség már nem botránkozik meg, hanem közömbösen tovább megy. Minden csoda három napig tart, jó urak s önök már húsz éve fújják ugyanazt az „új“ nótát. A közönség elég sokáig honorálta a Kút törekvéseinek újságát, most már azonban megunta ezt a folyton újramelegített primőr főzelékét. És ebben a közönségnek van igaza: ha már bukfenc, legyen új. A falakon végig ásít az állandósított művészeti forradalom.

A társaság szobrászai azok, akik most is oázist jelentenek az „új“ művészek egyhangú önismétlésében. *Cser* Károly férfifeje tartalmasan sommázó előadásával, széles síkjaival, erős kifejező erejével egyike a tárlat legjobb portréinak. *Medgyesy* Ferenc újabb változatú Anya gyermekével kompozíciója a tehetséges szobrászt jól reprezentálja. *Pálzay* Pál fejei finoman mintázottak. A piktorok közül képet csak az erős színhatásokat analizáló cselényi *Wallershausen* Zsigmond állított ki. A többi zsenge vázlat és kísérlet — a „keresés“ jegyében. Húsz éve növesztett szakállal.

Képzőművészek Új Társasága.

Csökönyösen a régi nóta. Még mindig az „épatez le bourgeois“ jelszavával dolgoznak. Pedig már kezd elmulni az idő, mikor „a pógár megbotránkoztatása“ sikeres taktikának bizonyult. Új taktikát kell választani, mert a közön-

Szamosy Imre

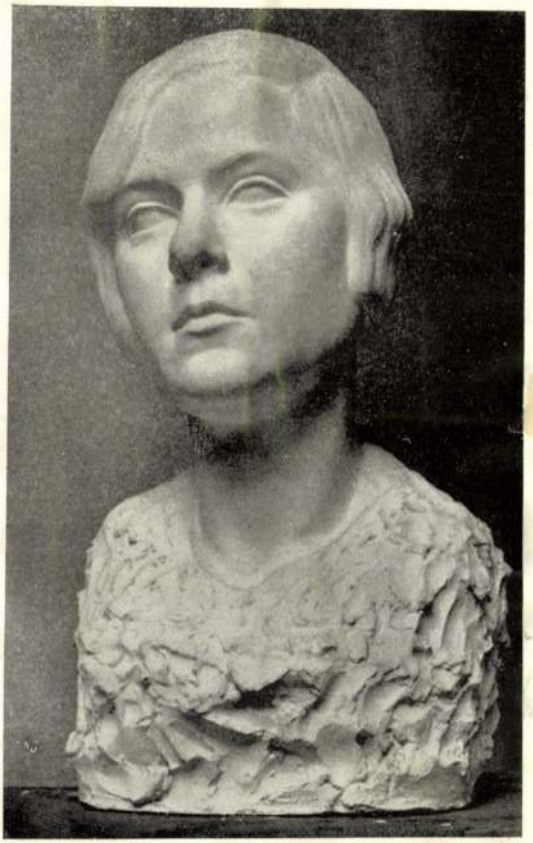

Képzőművészet 1927. 5. sz.

SZAMOSY IMRE: *Női fej.*

SCHAMBURG-LIPPI

kizár

PEZSGŐK

V.

TARTA

o

Lukács György v. b. t. t.: művészeink hösei
kért --- --- — --- --- --

Ligeti Miklós szobrászművész: Tájékoztató

Sebestyén Artur, épitész: A Szt. Gellértf
épitkezése --- --- --- ---

Simay Imre: Lóránfi Antal --- --- ---

Siklóssy László dr: Exlibrisgyüjtés és csere

Bende János: Kecskemét — --- — ---

Hirek --- --- --- --- --- --- ---

Mügyüitők hirdetései --- --- --- --- ---

Szamossy Imre, cs.

nobrász Műcsarnok

1931. tav. tárl. 307

1931/32. téli kiáll. 161, 182

1932. tav. tárl. 243

Cs. Szamosi Imre

1932/33. téli kiáll. 238, 239
575

1933. nemz. képzm. kiáll.
568.

Szamossy Imre
nobrász

Pénz vett a Lechner
Ödön noborpályázá-
ton

MAGYAR EPITOMUVESZET

1930. 3. 7. 29. l.

VILLEGAS J

Szamosi Imre nobrász

Német völgyi-út 66. Műcsarnok

1930. Tav. kiáll. IV. 37

1934. nemz képzm. kiáll. 150.

Erdélyi Nemzeti Múzeum VIII. 31.

Szamosi Imre,

csongvai

nobrait

l.

A Pe Madách

KÖNYVESBOLT ÷ AUKCIÓSTEREM
TUDOMÁNYOS ANTIQUARIUM
BUDAPEST IV, MUZEUM-KÖRÚT 3
TELEFON: JÓZSEF 403—24
÷
POSTATKPZT. SZÁMLA: 50.273
FOLYÓSZÁMLA: »HERMES«

KÖ

Nagyságo
Dr.

Nagy tisztelettel
e sorok bemutatójának kiadni keg
Nb. szolgálataira

Szamosy Imre

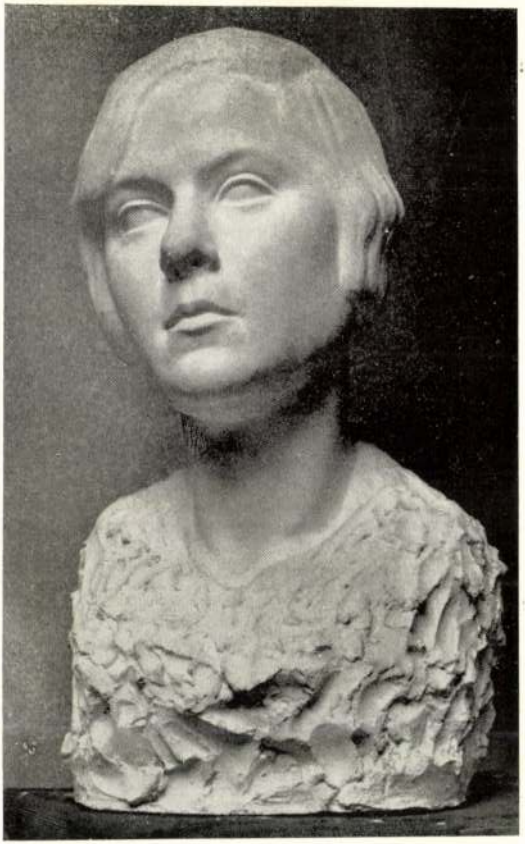

SZAMOSY IMRE: *Női fej.*

Képzőművészet
1927. 5. 7.

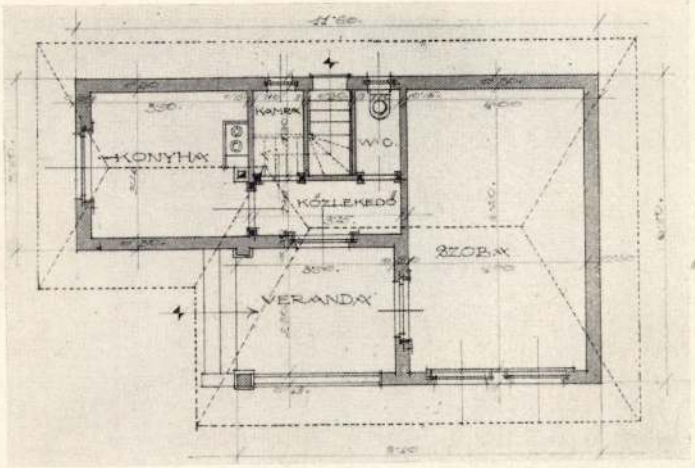

Az „Alapkő" építési vállalat és a M. É. M. O. Sz. építési
zat díjazott terveiből

Szamossy Imre festő

Műtsarnok
1927. őszi kiáll. 169, 177
1927/28. téli kiáll. 447

Katóhalom, gávai

VIII. 203

Szamosi Imre

Műcsarnok szobrász

Nemetvölgyi ut 66/b

1928. tav. Eiák - 187

Karácsony János dr. VIII. 131.

Szamosi Imre

1920. dec.

kiáll. Nemzeti szalonban

Hírt pengető afrikai
benszülött, bronz 20.000.–
Nyilpattintó afrikai
benszülött, bronz
20.000.–

Verbó h. n. V. 305

Szamosi Imre

1921. jun.

kiéh. Nemzeti Szalonban

Önmagához, köböl 60000.–

Lándzsafej agancsból VI. 22.

Szamosi Imre

szobrász

beadott kérvénye,
de nem azó írásával

aláírva

Szamossy Imre

szobrász.

Utána nézni a kiáll-
katalogusokba.
Nekem azt mondta,
hogy nevét egyszerű i-vel
írja

Üvegcsövecske, római VI. 287

Szarnosi Imre

és a művész közlése vyomán.

Szamossy Imre

nobrány

Neinetvölgyi ut 66.

1927. Független Nemzeti

Kiáll. Nemzeti Halom

1788-909-11
Könyvtár.

236. Asztal. (Körönsége

Egy darab, ~~puhafából~~, barna szinre festett puhafa asztal, hat lábbal, ezek között keresztfákkal és két ~~szám~~ zaros ~~nyan~~ fiókkal. Méretei: 97 cm. széles, 250 cm. hosszú, 85 cm. magas.

Becsértéke..... 40 K

Jegyzet: Lásd az ~~1907.~~ 1897 évi 127. sz. előadmányi iv 22-ik tételét.

Régi leltár: 2. asztal 198.

MDK

Cs. Szamosi Imre, szobrászm.

Tehetséges zsánerszobrásznak bizonyul.
Kisplasztikái kvalitásosak.

A Műcs. téli tárlata.-

Képzőművészet. 1932. VI.évf. 46.sz. 18.l.

MDK

cs.Szamosi Imre

Esti harangszó

Művész Élet 1933. 2. sz. 4.l.

MDK

Cs. Szamosi Imre, szobrász

Nagymisére. Bronz.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiállítás. 1934. szept. 27.-okt 28.
Kat. 9.l.

MDK

Cs.Szamosi Imre, szobrász

Esti harangszó. Bronz.

Műcs.-Az 1934.évi Magyar Kiállítás. 1934 szept.27.-okt.
Kat. lo.l. 28.

MDK

Cs. Szamosi Imre, szobrász.

Mélység elött.	BronzGipsz.Márv.
Áldomás.	Gipsz. Bronz.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931.szept.

csongori Szamosi Imre szobrász . MDK,
A Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlat.

Képzőművészet 1929. 21. 144. l.

M.D.K.

Szamosi Imre, szobrász

szobrumve, a kösi emlékmű kiállításon, „egy a gardája katonaruháihoz lehajló paripát ábrázol, mely mellett egy nőalak látható."

Vállalkozók Lapja, Bp. 1927. XLVIII. évf.

jul. 24. sz. 3. old.

Szamosi Imre MDK

Arcmás, gipsz

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Szamosi Imre MDK

Arcmás, gipsz

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Szamosi Imre.

szobrászművész,

A Hunyadi János lovasszobor pályázaton részt vesz pályaművével.

Magyar Nemzet, 1951. Okt. 6.

Szamossy Lucka szobrász

Nagy fürdő c. műve szekeyel a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán
(emlitve)

Pesti Hirlap 1927 VI. 16

Szamosi Imre

Bronzmüve szerepel a Nemzeti Szalon nagy tavaszi tárlatán

Magyarság 1927 VI. 16.

Szamossy Imre szobrász

Szerepel a Nemzeti Szalon

Nagy Tavaszi Tárlatán

Pesti Nagyló 1927 VI. 16.

Szamosi Imre

Nobrán

Vérmetvölgyi ut 116.

MKSz 1947

MKS 1984

Szamosi Imre MDK

Ejh uhnyem...!

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

MDK

Szamosi Imre

az Iparmüvészeti Iskolában Mátray Lajosnál tanult

Szamosi Imre szobrász. E.G. II. 486.l.

MDK

Szamossi Imre, szobrászm.

447. Arcmás. Gipsz. Mgt.

Képzőm. Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 24.l.

MDK

Szamosi Imre

Képzőművészet 1931. 41. sz. 143.l.

MDK

Szamosi Imre

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

MDK

Szamosi Imre, csongori szobrasz

Műveivel résztvett a Nemzeti Szalon tav. tárlatan.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.tárlata.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

Szamosi Imre MDK

Áll a vásár, gipsz

Miesarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

MDK

Szamosi Imre

Hurt pengető afrikai benszülött, br.

Nyilpattintó afrikai benszülött, br.

N. Szal. Téli Tárl. 192o. dec.

2o.l.

Szamosi Imre: MDK

Nagymisére
Pipáragyujtás
Patak partján

A Budapest-Szentimrevárosi Kulturegyesület kiáll.
1935. Bp. XI. Horthy Miklóy ut 15/d.

MDK

Szamosi Imre, szobrász

Arcmás. Gipsz.

KMT.-Tavaszi kiállitás. 1928. Kat.12.1.

MDK

Szamosi Imre

Gróf Klebelsberg emlékmü, repr.

Müvészet 1930. I. 40.l.

Szamossi Imre

Pályaművével résztvett a Lechner Ödön szobor-
pályázaton.

K.929.XI.16.

MDK

Szamosi Imre

A Nemzeti Szalon "Magyar Nép"cimmel rend.III. kiáll.-án kisplasztikai darabjai figyelmet érdemelnek.

/-sly./: "Magyarország a képzőművészetben"

Esti Kurir 1940.febr.20.

MDK

Szamosi Imre

Evolució, br.

N.Szal. tsv. tárl. 1922. máj.

Szamosi Imre

MDK

Evolucio, bronz

Nemzeti Szalon 1922. május Tavaszi tárlat

M.D.K.

Szamosi Imre: Péchy Erzsi szobra. [Fej.]

Mélynyomás, -- szobra után.

Panoráma. Bécs. 1923.jun.1o. 23.sz. 7.p.

Szauer Imre
szobrász

Tisza István szobor pályaművek kiállítása - Műcsarnokban - tervével szerepel.

Pesti Hirlap
1929.VI.16.

Szamosi Imre

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Cs. Szamosi Imre

"Pipatömő" c. szobormüve a Balatoni Tár s. kiáll.-án a Nemzeti Szalónban.

P.H.930.IX.21.

Szamosi Imre

A nemzeti kiállításon a főváros vásárolt tőle.

NU 1933. V. 14

Szamosi Imre

Szerepelt a Múcsarnok Tavasi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

G. Szamosi Imre

a nemzeti kiállításon a fővárost vá-
sárolt műveiből.

VII. 1933. V. 13.

Szamosi Imre

a nemzeti kiállításon a főváros vásárolt

tőle.

BH. 1933. V. 14.

Cs. Szamosi Imre

Jancsi gyerek c. szobrát megvette a főváros a nemzeti kiállításon.

M. 1933. V. 13.

Szamosi Imre

szobrász

Képzőművészeti Kiállítás a Szentimrevárosban - a
műbarátok által kitüzött dijak egyikét szobrával
nyerte el.

Magyarság
1935.VII.25.

Szamosy Imre.

A Nemzeti Szalonban a független művészek kiállításán szoboraktja szerepel. (említve)

Pesti Hirlap, 1927 sept. 8.

Szamosi Imre

Tervével résztvett a Lechner-szoborpályázaton.

P.H.930.IV.11.

Szamosy Imre.

szobrász

a független Művészek Társaságának kiállításán „Csók" c. műre szerepel. (említve.)

Ujság, 1927. szept. 8.

Szamosy Imre.

A Nemzeti Szalonban a Független Művészek első kiállításán aktkompozíciója szerepel.
(említve.)

Nemzeti Ujság, 1927. szept. 8.

Szamosi Imre MDK

Áll a vásár, gipsz

Műcsarnok 1939 Derű a művészetben c. kiállítás

Szamosi Imre

szobrász

Képzőművészeti kiállitás Szentimrevárosban - a mü-
barátok által kitüzött dijak egyikét szobrával nyerte

Budapesti Hirlap
1935.XII.28.

Szamosi Imre

szobrász

Képzőművészeti kiállitás Szentimrevárosban - a műbarátok által kitüzött dijak egyikét szobrával nyerte el

Pesti Hirlap
1935.XII.25.

Cs. Szamosy Imre

"Női akt" c. művével

szerepelt a Független Művészek Társasága

kiáll.-án.

P.H.930.X.5.

G. Szamosi Imre (1887-)

Jancsi gyerek.
Szobor.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

csongori
Szamosi Imre

szobrász

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.16.

Szauer Imre

szobrász

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.18.

Cs. Szamosi Imre

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PJH. 1932. XII. 10

G.Szamosi Imre

Jancsi gyerek, szobor

MDK

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Szamosi György, építész BME

2. a Vasas Club új épülete, Budapest (Kapsza Miklós, Kótai Sándor, Szamosi György BME) | repr. |

Magyar Építőművészet. 1986. 1. 10-old.

Szamosi György, építész

Szamosi György – Sárvári István: I. díj,
18 sz. pályamű (repr.)

Fejleszthető családi házak, 1983, Terv-pályázat.
Magyar Építőművészet, 1984. 2. 2-ld.

Szamosi Horváth Tamás, festő

l: Bolyki Lajos

-: O 371

8.

Esti Hirlap, Bp. 1978. szept. 14.

Szamosi-Horváth Tamás

pedagógus képzőművés

Kiállítás a Vízügyesek Pincegalériá-
ban.

Pósev Magdolna
ütve

Új Tükör
1980 jan. 6

Kanosi - Horváth Tamás

kiállítása a hátraaljai kentánjak
művelődési házában

Népszabadság, 1986. IX. 15

SZAMOSI - HORVÁTH TAMÁS

PEDAGÓGUS KÉPZŐMŰVÉSZEK MUNKÁI
Vízivárosi Pincegaléria

A Fáklya Pedagógus Képzőművész Stúdió 3+2 elnevezésű (3 festőművészből, 2 grafikusból álló) csoportjának műveiből láthatunk néhányat a Kapás utcai galériában.

Szamosi-Horváth Tamás az erdélyi telet idézi fel puritán, mégis sokatmondó eszközeivel. Három színnel dolgozik: kékkel, feketével és fehérrel, de ezekkel bravúrokra képes. Nem egyszerű ellenkezőleg: a táj lényege tel... iában tárul fel, érzékelt... ilág fenséges egysz... ának in... li Ika... sa... já... lenn... játszó... lamil... mag...

N. Sándor László

...ódik fel, az állam... gyerekek verseiben natu... kegyetlenséggel mutatkozik... Horváth Csaba Meseországában... „egy varga fia — kinek sokat... ért a pia —, de sosem unja meg... s akit a jóra egy vén, ordítva kiabál... hős „egy varga fia — kinek sokat... boszorkány int a jóra: „ne igyál má... oly sokat, mert kihányod a gyomrod... dat".

saját versekkel is bemutatkoznak
Turcsány Péter gyűjtötte egybe,
adja közre a tucatnyi verset. Aligha
nem a legszomorúbb és legkietle
nebb összeállítás, amit az utóbb
években olvastam. A könyörtel
valóság, amely Lázár me
dérfátylon át kö
gondozot

Szamosi Horváth Tamás, amatőr grafikus, pedagógus a Karcagi Déryné Műv. Központ nagyteremében megnyílt a Fáklya Klub – fővárosi pedagógusok amatőr művészeinek kiállítását. – Korpány Kovács Ferenc és Szamosi Horváth Tamás grafikus művei szerepelnek.

Szamosi Horváth Tamás rajzainak legerősebb oldala az iróniáló hajlam, a fanyar humor.

Szolnok Megyei Néplap, 1983. júl. 1.

Cs. Szamosi Imre MDK

Áll a vásár, gipsz

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

Cs. Szamosi Imre, szobrász.

Jancsi gyerek. Bronz.

Bp.Műcs.-OMKT Nemz.Képzőmüv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 44.l.

MDK

Szamosi Imre

Gróf Klebelsberg emlékmü, repr.

Müvészet 1936. 40.l.

MDK

Szamosi Imre

Dr. Gy. N.-né. Repr. (A Műcsarnok tav. tárlatáról.)

Képzőművészet, 1928. 8-9.sz. 86.lap

Szamosi Imre

MDK

Önmagához, kő

Tavaszi Tárlat 1921. junius
Nemzeti Szalon

Cs. Szamosi Imre szobrász

Nemzeti Szalon nagy téli tárlatán
"Ingerlékedés" c. művével szerepel

PH.932.T.1.

MDK

Szamosi Imre

Képzőművészet 1928. II. évf. 6. sz. 12.l.

Cs.Szamosi Imre
szobrász
xxxxxxxxxx

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - xxxxxx szerepel -
"Kaszaverő" c.kisplasztikával.

Pesti Hirlap 1931.VII.19.

Cs. Szamosi Imre

Kiállítás

P. H. 932. XII. 20.

Megrendelés esetén az összeg MNB 149
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "A
mely a terület épitészeti állagának a tör

Mi

M.D.K.

G. Szamosi Imre /1887-

1105. Jancsi gyerek. Szobor.

Elveszett. /Fővárosi Képtár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. fizet.
78. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M. D. U.

SZAMOSI Imre szobrász

szül. 1888 -

1670. Kis Ádám, szobor Ksz.: 8226.

A M. N. Galéria állagjegyzése T./b. rész

Bu. 1959. 226. l.

MDK

Cs. Szamosi Imre, szobrász

15c. Hazafelé. Bronz.

Bp.Mücs. - OMKT. Nemz.Képzömüv. Kiáll. 1934.ápr. 29.-
jun.17.

Kat. 9.1.

Szamosi György
Sz. Mihály Éva

Tervük IV. díjban részesült a
Borsod-Abaúj-Zemplén megyei családi ház
tervpályázaton (1974)

Magyar Építőművészet 1974/4 3.old.

SZAMOSI Ferenc művészeti író

1990 1. 64

1990. aug. 8. elhunyt

Új Művészet

Szamosi Ferenc, művészettörténész

Schaner Mihálytól Szamosi Ferenc készült kismonográfiájában konstruktív-expresszívnek nevezi stílusát. Életművében kiemelkedő helye van a kőnek, melyek nemcsak gyerekeknek szólnak.

Magyar Nemzet, Balaton melléklete,
1983. szept. 16. 1.-old.

Szamosi Ferenc művészettörténész

A vásárhelyi ünnepi hetek keretében Szamosi Ferenc művészettörténész nyitotta meg Csinder Antal szobrászmüvész kiállítását.

Délmagyarország/Szeged/, 1974. okt. 6.

Szamosi Ferenc műtörténész a XVIII. Szegedi Nyári Tárlatot a Móra Ferenc Múzeum képtárában rendezi, már évek óta.

Tandi Lajos: Nyári tárlatok Szegeden
Tiszatáj, 1996. okt. 95. old.

Szamosi Ferenc művészettörténész

Megkezdődött a IX. Vásárhelyi Ünnepi Hetek rendezvénysorozata, melynek keretében Szamosi Ferenc művészettörténész megnyitotta a Medgyessy-teremben Czinder Antal szobrászművész kiállítását.

Csongrádmegyei Hírlap, 1974. okt. 6.

SZAMOSI FERENC

SZÁRADÓ KENYÉR és
ABRAKOSTARISZNYA c. képei

Lásd: CZINDER ANTALNÁL
BUDAPEST 1982

Rónay Mária

Szamosi Ferenc: A háboru /rajz/

SZABAD MÜVÉSZET

1949.jul.-aug. 7-8.sz.336.l.

/Pogány Ö.G.: A Béke-rajzpályázat mérlege/

MDK

Szamosi Ferenc

Cséplés, tollr.

I. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1950. aug. 10 l.

Szamosi Ferenc MDK

Cséplés, tus

Mücsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Szamosi Ferenc

Kecskemét

l

Szabad Művészet

1949. 264. l.

~~Fügung~~ ~~sieben~~ können,
Bände schon längst

grosser Freude für
Gengabe geschickte
er schwedische Kunst-
erständigen Sie, dass
onen mit unserm
auf Post gegeben

ber 1931.
n Hochachtung:

Szamosi Ferenc

l.

Szabad Művészet

1949. 336 l

338. l

Forgalom ..... Pos. 3155 ..... Waggon-szám .....

Telefon: 83–3–62 NEMZETKÖZI SZÁLLITMÁNYOK Telefon: 83–3–62

EISLER ALADÁR

NEMZETKÖZI SZÁLLITMÁNYOZÁSI ÉS RAKTÁRHÁZ VÁLLALAT
AZ AMERICAN EXPRESS COMPANY SZÁLLITÁSI KÉPVISELETE
Szállitmányozás, vámkezelés, tengerentúli szállitmányok.
Butorszállitás, Garde Meuble

BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 9.

Szállitó-jegy

Budapest, 1932 dec 19

Feladó: Nagys. Dr Szentiványi Gyula

Cimzett: Dr Lenke tér 7

Pécs Szent Ferenc és rendi zárda

Pécs

Sziveskedjék/enek gyorsáru

Szamosi Ferenc

l.

Szabad Művészet

1950. 10. 415. l.

y i Gyula

B u d a p e s t

iniszter ur Önnek az Orsz. Magy.
délutáni teendők ellátásáért
utólagos havi részletekben havi
összeget a budapesti IX. ker.

Szamosi Ferenc, művészettörténész

A jelenkor magyar képzőművészetének keresztmetszetét adja a XVII. Országos Nyári Tárlat. Lautos Ferenc zománc térplasztikái új utat mutatnak az egyhangú lakótelepek díszítésére. Szamosi Ferenc művészettörténész rendezi a tárlatot, mely a Szegedi Ünnepi Hetek keretében látható

TV-Híradó

1976. VII. 22. 19.30 18/½.

SZAMOSSY Elek festő

Gecző János portréja, 1850?

Acta, 1999/2.
185-186., ill

Szamossy Elek

Szabó Júlia: A XIX. sz. festiváte Mon
Bp., 1985

42

MDK

Szamosi Amerigo /Vilmos?/

1.
Velencei Biennale, 1930. 167.1.

MDK

Szamosi

Arcmással szerepelt a Műcsarnok 1937.évi téli kiállitasan.

Pipics Zoltan dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság,1937.jan.24. 21.l.

Szamosi

Szilágyi Sándornál 1848-ban
készült rajza megjelent a Vasárna-
pi Ujság jan. 22-i számában.

Pestmegyei Hírlap, 1899 5. szám. 8. lap.

Szamosi.

A III. Nemzeti Képzőművészeti kiállításon szobor műveivel szerepelt.

Új Magyarság, 1935. Márc. 24.

Mr. Marchand, 1831 Pennsylvania Ave. S.E.

Szamosi

Alkotása, a Műcsarnok tav. tárlatán.

M.932.IV.24.

Isomag

Kamosi szobrász

Portrékkal szerepel a
Műcsarnok téli tárlatán

Új hagyaszág 1937 I. 24

Szamosfalvi Miklós

Ferenc

Laid
2
Miklós Ferenc,

Szamosfalvi.

Bíró Erdmüv

75, 93. l.

G. Szamosi

a szoborampagot gazdagitotta.

(gy. t.): Függetl. Nüvészek kiáll.-a. (N. K.)
8 ó. u. 931. XI. 15.

MDK

Szamosfalvi László, grafikus
textilmintatervező
iparművész

Lossetzky Rezső kitüntetett textilmintatervező tanítványa. Kiváló szakember.

Győry István: Az emberek a legnehezek 6. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. nov. 9.

Szamos/alvi lánló

Textiltervvel nerepelt

Búlor és Lakásművészeti
Kiállítás. Bp. 1956.

Szamosfalvi László, textiltervező művész 1) Felvetődik

Hagyomány már, hogy a textiltervező művészek évente bemutatják alkotó-heti munkájukat. 1983, végén több mint 2 hétig láthatták az érdeklődők a kiállított festményeket, tusrajzokat, grafikákat. Szamosfalvi László tájképeket hozott a házi bemutatóra. (emlitve és repri)

d.cs.: Az alkotónapok haszna.

Textil Élet, 1984. jan. 11

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **OKTÓBER** 42. hét

12 Vasárnap		Miksa *Miksa*
13 Hétfő		Ede *Kálmán*
14 Kedd		Kalliszt. *Helén*
15 Szerda		Teréz *Teréz*
16 Csütörtök		Gál *Gál*
17 Péntek		Al. Margit *Hedvig*
18 Szombat		Lukács ev. *Lukács*

Szamosfalvi templom

l.

Balogh Erdélyiren

nővm

Szamosfalvi rk. templom

gótikus falusi templom
románkori részletekkel.
XIII. századi kőkeresztelő
kutja a kolozsvári Erdélyi
Múzeumban.
Föltárkeje Bergman
cédula József erdélyi nász fes-
tőtől, szent Erzsébetet
ábrázolja. Készült 1807.

Kelemen Lajos: Kolozsvár
környékének történelmi-
és műemlékei.
Kolozsvári Szemle
1943. 18, 19. l.
A templom képével.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **OKTÓBER** 41. hét

5 Vasárnap	Placid *Aurél*
6 Hétfő	Brúnó *Brúnó*
7 Kedd	Rózsafűzér *Amália*
8 Szerda	M. Nagyassz. *Etelka*
9 Csütörtök	Dénes *Dénes*
10 Péntek	B. Ferenc *Gedeon*
11 Szombat	Placidia *Brigitta*

Szamosfalvai Egyed-
kúria
u. o. Miklós-kúria
l.

Balogh Erdélyiren
I. 184. 195. l.

Szamoscsikói ref.

templom

Berendezés felirata

Klenodiumok leírása

és rajzai

Harang

Debreczeni László 1982

43-44. l.

Szamosbecsi templom

SZAMOSBECS

Templom

Henszlmann Imre: Hazai műemlékeink hivatalos osztályozása. AE, III—1887, 263 l.

Szamosardói

harangtorony

1726?

Repr.

Baloghfatornyok

34. 27. Ep.

BUDAPEST
42 II. 15-11
62

Szamosardói ref. templom

gótikus

alaprajza, távlati képe, részletei, fedélszék mérései. –

Tatorony mérései, képei.

Klenodiumok leirása rajzai.

Fejfák.

Régi mennyezet felirata

gotikus műrészletek

Debreczeni László 1932.

52-62. l.

Szamosardó templom

l

Balogh Erdélyi ren

neum.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

31 nap **OKTÓBER** 43. hét

19 Vasárnap		A. Pét. *Luciusz*
20 Hétfő		Vendel *Iréne*
21 Kedd		Orsolya *Orsolya*
22 Szerda		Kordula *Előd*
23 Csütörtök		Ignác *Gyöngyike*
24 Péntek		Ráfael *Salamon*
25 Szombat		Mór *Blanka*

Szamosardói templom

SZAMOSARDÓ (Szilágy)

~~[illegible]~~ Templom, XV sz., támpillérén Drágffy-címer

Sz: Könyvismertetés. AÉ, VIII-1888, 268 l.

Szamosardói ref.

templom

gotikus

Petri Mór

Szilágy vármegye

monographiája.

III. k. 615. l

[illegible] ... universam philosophiam publice propugnaret, et munificentia regia cruce gemmata donaretur ... Carolus Enterhazy de Galantha ....

1.–92.+1.–136.M.
1+I.–XIX. Lépes tétla

Vienna Austria
Typogr. Kaliwodiana
1744

Szamos István

XII. ker. Tan.
pályázata

→ Baliga Kornél

MŰVÉSZET 1985/8/58

Szamos Iván, grafikus

L: Somfai István

R. Gy: Emblémák és szomagolás 7
Népszabadság Bp. 1981 szept. 11.

Szamos Iván

Ibos Éva: A békéscsabai alkalmazott grafikai művészteleprol

Művészet, 1983. február

Számord Ignác

Készítette az esztergomi Szent Anna templom márvány oltárát.

Csekc László: Dunakanyar, Budapest, 1973. 1391

801

Szamos Ferenc

A XXIV. Vásárhelyi Őszi Tárlatot Szamos Ferenc rendezte, aki ötödik alkalommal működött közre, czúttal is sikeresen.

Szabó Endre: A szép és való összhangja. Gongrád Megyei Hírlap, 1977. okt. 23.

Számord Ignác

építés

Gentmüeml

300. l

VAJDAHUNYADI
VÁRFELÜGYELÖSÉG
5/916.sz.-

Müemlékek nagytekint

Folyó évi február h
tartalmát tudomásul véve, me
utján küldött 1.045 korona
nyugtát tisztelettel csatol

Vajdahunyad, 191

SZAMOLOVSZKY Ödön festő (1878-1914)

Bálla 1994 g.

MBK

Horvai szobrászm. és Szmolovszky

özös pályaművüket a bizottság 800 koronával vásárolt meg.

. Szabadságharc-szobor-pályázat.
Művészet.1905. 202. l.

MDK

Szamolovszky - Gách
szobrászm. -k.

Egy a számtalan cikkből, mely a gyüjtés alkalmából megjelent.

A bizottság az oktogon teret választotta a szobor helyéül. /A sugár-uti oktogon/. Buzgó gyüjtés folyik pl. Ivánka Imre az északkeleti vasut vezérigazgatója már 11 ivet kért. stb.

A szabadságharc-szobra.

Vas. Ujs. 1883. 344.l.

Szamolvszky Ödön, szobrászm. MDK

a kiállításon fenti művész is szerepel szobrászművé
vel.

? kiállítás.
Magyar Iparművészet. 1905 223.l.

MDK

Szamolovszky Ödön

Éva. Tervezte és mintázta Szamolovszky Ödön. Repr. Az Iparműv.Isk.jub.kiáll.-ból.

Magy.Iparművészet, 1905. 317.lap

MDK

Szamolovszky és Gách szobrászm.-k

A Hadur szobra. Látogatás Szamolovszky és Gách műtermében.

irói.

Pesti Napló. 1910. máj. 1. :A Hadur szobra. Látogatás....

Művészet. 1910. 224.l.

MDK

Szamolovszky és Gách

irod.

Születö szobrok. A Szabadság-szobor. Irta-esti.
Az Ujság. 1910. jun. 29.

MDK

Szamolovszky és Gách

A márvány -hadur. - Fentiek szabadságszobra.

irod.

Budapesti Hirlap. 1912. nov. 24. A márvány hadur.
Szamolovszky és Gách szabadságszobra.

Müvészet. 1912. 412. 1.

MDK

Szamolovszky és Tóth István, szobrászm.-k

szakértők véleményét meghallgatva nagy fölénnyel Istók
Jánosnak tartalmas szép pályamüvét találta a legjobbnak
a bizottság s öt is bizta meg a kivitellel.

Csányi László zalaegerszegi szobrának pályanyerte mü
Vas.Ujs.1911. 8.sz.58.évf. 145.l.

SZAMOLOVSZKY Ödön szobrász

PIRIGYI István: A magyar görögkatolikusok története.2.köt. Nyiregyháza, 1990. 171.p.

SZÁMLA KELTE: 1990.10.02.

SZÁMLA ESEDÉKESS: 1990.10.31

SZTJ 406-12

LAPNÉV	ELŐFIZE KEZDETE BE
ADÓ	1991.01 -
AKADÉMIAI KÖZLÖNY	1991.01 -
~~ALFÖLD~~	1991.01 -
ARCHEOLÓGIAI ÉRTESÍTŐ	1991.01 -
~~DUNATÁJ~~	1991.01 -
ETHNOGRÁPHIA	1991.01 -
FILOLÓGIAI KÖZLÖNY	1991.01 -
~~FORRÁS~~	1991.01 -
~~FOTÓ~~	1991.01 -
FOTÓMŰVÉSZET	1991.01 -
HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK	1991.01 -
HELIKON VILÁGIR.FIGYELŐ	1991.01 -
~~HISTÓRIA~~	1991.01 -

M.D.K.

Szamolovszky Ödön szobrászművész

A Kossuth-szobor pályamúve, Horvayval közös alkotás. Fénykép a Vas.Ujságban.

Vas.Ujság 1905. 312.l.

MDK

Szamolovszky Ödön

Horvai szobrász. Mellszobor.

Képzőm.Társ. 1913/14. téli kiáll. 30.l.

Szamolovszky Ödön

A Czegun-alapitvány 1917. évi dijait (amit 6 évenként osztottak ki) két elhunyt művésznek, Csikász Imrének és Szamolovszky Ödönnek adta.

Csikász Imre 1884-1919. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Mütárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

36-38. l.

Szamovolszky Ödön, szobrászművész (1878–1914).

Lóska Lajos: Egy emlékműtervi tanulságai.

Első ízben 1891-ben hirdettek a szabadságharcnak emlékművet állító szoborpályázatot. Ez meddő maradt, de a témát 1905-ben újból kiírták – ismét sikertelenül. Az ezt követő (1907) végre eredményt hozott: a zsüri két fiatal szobrász – Gách István és Szamovolszky Ödön – tervét elfogadhatónak találta. Ennek egy részletét ki is állították a Műcsarnokban, melyet a zsüri aranyéremmel jutalmazott, de ez sem került kivitelezésre.

Művészet, 1989., okt., 58-old.

MDK

Szamolovszky Ödön
művei:
A főkapu és a 12 apostol dombormüve

diszitik a Szt István templomot /un.Bazilikát/.

-.-

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 124.l.

Szemelvazky Odön és Gách István szobrászművészek

/ arcképe:498.1. /

közös müve nyerte el az I.dijat.

Bár fényesen megcsinált részletek mellett nem találjuk meg azt a monumentális szobrászi jellegwt, melyet egy szabadságharc-szobor megkiván, nemcsak a legjobb a pályamüvek közül, hanem a legjavából való annak, amit a modern szobrászmüvészet ebben a genre-ben adni képes.

Fényké: 496.1.

A Szabadságharc Emlékszobrának pályamüvei. Vas.Ujs. 1907,54.évf. 25.sz.498.1.

MDK

Szemolcsszky Ödön és Gách István szobrász-
művészek

/ arcképe: 498.1. /

Közös müve nyerte el az I. díjat.
Bár fényesen megcsinált részletek mellett nem
találjuk meg azt a monumentális szobrászi jelle-
gwt, melyet egy szabadságharc-szobor megkíván.
nemcsak a legjobb a pályamüvek közül, hanem a leg-
javából való annak, amit a modern szobrászmüvé-
szet ebben a genre-ben adni képes.

Fényké: 406.1.

A Szabadságharc Emlékszobrának pályamüvei.
Vas.Ujs. 1907.54.évf. 25.dz.498.1.

Szamolovszky Ödön, szobrász

M.D.K.

síremléki szobra nyerte el a Kisfaludy-társaság Greguss-díját (Csikán Imrével megosztva)

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1917. évf. 1. sz. 4. old.

MDK

12/. Szamolovszky Ödön, szobrászm.

Sz.festett is, egész sor vásznat hagyott hátra.

A Szépmüvészeti Muzeum tulajdonában egy akt-[illegible] szobra van.

Sz.mint ember zárkózott természetü volt, de őszinte és általános szimpátiának örvendett.

Szamolovszky Ödön, [illegible]
Müvészet.1915. 53-55.l.

Szamolovszky Ödön szobrász

M.N.K.

Gyách István szobrásszal közös müve a dij-
ny ertes szab adásgharc -emlékmü / a világ-
háboru kitörése akadályozta felállitását.

M. Abonyi Arany: Ki volt a taskenti magyar
hadifogoly emlékmü szobrásza ?
Magyar Nemzet 1966. aug. 14. 14. l.

MDK

13/. Szamolovszky Ödön, szobrászm.

A Szabadságharc-szobor magasba szökő, kiemelkedő XXXXXX a Hadur alakja, amelynek lábaitól pontja jobbra-balra lévő két csoport a nemzet szabadság utáni vágyakozását s ez érzés kitörését a plasztika nyelvén ábrázolja.

Szamolovszky Ödön.
Müvészet. 1915. 53-55.l.

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrász

alkotásai, a Honvéd-emlékek, amelyeket Horvay Jánossal közösen készitett -a rombolás áldozatai lettek. /a losonci, kéthársi, körmöcbányai löcsei, kassai./

Lukács György: Trianoni vandalizmus.
Ev.k.KHT 1928. 1-6.l.

Szamolovszky Ödön
Birkózó, gipsz

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 7 l.

Érsek

DE IM
A.DIA
SEDE
SEDE

CONSE
A
Kehel
jü. A
három
áll.
s fül
medai
hossz
hossz
kosar
namer

Szamovolszky Ödön
Munkás, gipsz

A Nemzeti Szalon első máramarossz.geti kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 14 l.

gm. vez 49

Mátrave

Története: A község elsőiz
zékben szerepel, ami annak
hely volt. 1398-ban Zsigmo
A XV. század első éveiben
1482-ben még a tőle szárma
XV. század második felében
Tiribes-puszta területére
réb néven emlitik. Az 1548
tult helységek közt szerep
szédos volt vele Tótverebé
Verebélyi János a birtokos
háztartást irtak itt össze
templomot a ciszterci rend
rök hódoltság alatti önkén
család a földesura, ezt kö
kön marad.

Főutvonal mentén tel
gazással, fésüs beépitésü

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrász.

Birkozó. Gipsz.

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 7.1.
Szépm.Muz.

MDK

Szamolcsszky Ödön, szobrász.

Vízözön. Szobor.

A Szegedi Képzőmův. Egy. műkiáll. Szeged. 1907. III

Kat. 9. l.

Kommunistische Partei Deutschland

Ortsgruppe

Mitgliedsbuch

Name: Wilhelm Schmidt Beruf: Maschinenschlosser

Geburtsdatum: 12.3.1902

MDK

Szamovolszky Ödön

Szépmüv. Muz. Évk. 1935. VII. 193 l.

MDK

11/. Szamolovszky Ödön, szobrász.

1911-ben a müncheni nemzetk.kiállitáson a bajorok aranyéremmel tüntették ki a "Biga" kiállitásakor idehaza a magyar állam müvészeti aranyérmét kapta./1913./

Annakidején a "Bigát" és a Szabadságharc- szobor modelljét közölte a Müvészet.

Szamolovszky Ödön, XXXXXXX
Müvészet.1915. 53-55.l.

9/. MDK

Szamolovszky Ödön, szobrászm.

A Szabadságharc-szobor "Biga" csoportja.
az 1913/914. évi téli tárlaton.

Nyilvános térre került, emlékszerü munkái:
az első az ungvári Dayka-szobor volt.
A Horvay-val együtt készitett kassai Honvéd-szobo

Szamolovszky Ödön.
Müvészet.1915. 53-55.l.

NDK

8/.

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrászm.

Horvay Ilona.		Gipsz.
Vasuti munkás.	Repr. 57.1.	Gipsz.
Férfi képmás.		Bronz.

Szamolovszky Ödön, szobrászm.
Müvészet.1915. 53-55.1.

MDK

10/.

Szamolovszky Ödön, szobrászm.

A Szabadságharc -szobor odaitélésénél külföldi nagynevü müvészek szavaztak/Bartholomé, Calandra és Van der Stappen./ Azóta- hat éve minden erejét a munka végleges kidolgozására szentelte Az emlékmü a Szabadság-térre kerül, s kivéve a bronzból való bigát, magyar terméskőből készült. Csaknem befejezett állapotban maradt hátra.

Szamolovszky Ödön.
Művészet. 1915. 53-55.l.

9/.

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrászm.

Kassai honvédszobor. Gipsz.
/Horvaival együtt csinálta./
az 1906/907. évi téli nemzetk.tárlaton.

Névtelenek. Gipsz.
az 1908/909. téli nemzetk.kiáll.

Szamolovszky Ödön, szobrászm.
Művészet.1915. 55-55.l.

6/.

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrászm.

Ismert müvei: Kresz Paula urhölgy. Gipsz.

Repr.55.l.

Imádkozó bányász. Bronz.

Nagymamánál. Bronz.

Szamolovszky Ödön.
Művészet.1915. 53-55.l.

Szamolovszky Ödön

Ülő nő /nobor, kapkó/

Kritika 1966 II. n. 24-25 old.

7/.

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrászm.

Andrássy Franciska grófnö. Gipsz.
/Horvay-val együtt csinálta./
1906. évi tavaszi tárlat.

Tanulmány. Terrakotta.

Szamolovszky Ödön, [redacted].
Müvészet.1915. 53-55.l.

NDK

5/.

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrászm.

Művei: Horvay János. Gipsz mellszobr.
1903/4 .téli tárlat. Repr. 56.l.
Pogány Mariska. Ülő kalapos nő.
1905/906.évi téli tárlat. Repr. 54.l.

Szamolovszky Ödön.
Művészet.1915. 53-55.l.

3/.

MDK

Szamolevszky Ödön, szobrászm.
1878-1914.

Nagybereznán 1878 dec.26-án született. Az ungvári agyagipari iskolában tanult, majd majd a bp.-i ip.müv.iskola szobrászati szakosztályán. Mátray Lajos növendéke lett. Nem kivánt megállani a kisplasztikánál. Tehetségével sikerült a nagy koncepció emberévé válnia.

Szamolevszky Ödön.
Müvészet.1915. 53-55 l.

2/.

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrászm.
1878-1914.

Kiemelkedését azok a szobrok rakják le s készitik elö utját, amelyeket 1903. óta kezd kiállitani a Mücsarnok szobrászi termében. Néhány esztendö mulva már ott van, ahová csak az igazán kiválasztottak -azok se könnyen- tudják követni. Néhány tucat pályamunka közül az ö Gách Istvánnal közösen készitett terve nyerte el az elsö dijat s a kivitelre való megbizást.

Szamolovszky Ödön.
Müvészet. 1915. 53-55 l.

4/.

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrászm.

Mig nem kötö a Szabadságharc -szobor kivitelének feladata, gyakorta állitott ki a szobrászok tárlatán. Egész sor -különbözö anyagból készült- plasztikai müvét láthattuk.

Kiállitott müvei,melyekről tudunk:

Vasváry Pál.	Gipsz.
Visontlátás.	Bronz.

Szamolovszky Ödön.
Müvészet.1915. 53-55.l. ./.

1/.

MDK

Szamolovszky Ödön, szobrászm.
1878-1914.

Katonailag eddig ki nem képzett fiatal művész soroló bizottság elé került. Ekkor hült meg s december 28-án a szabadságszobor épit bizottsága megrendülve tudatta halálát. Messze elhagyta az átlagosan tehetséges régiót.

Szamolovszky Ödön.
Művészet. 1915. 53-55 l.

SZAMOLOUSZKY Ödön szobrai

R. Bulecza Rozália: Egy szobra megrehabilitálásra vár. = Kárpátalja, 2, 1991, 1. 16. ill

19.sz.

1905

Ungvár, Drugeth Gimnázium, Dugla Gábor szobra

SZAMÓDY Zsolt

(szarka) /Szarka Klára/: Szamódy Zsolt. = Fotóművészet, XXXIII. évf. 3/4.sz. 1990. 64.p. ill.E

fejezet

Pannónia szentjei

ismert, hogy Dalmácia első keresz-
apostolok korában megszerveződtek.
reszténység mindenütt jelen volt
ő országokban, és gyors ütemben
provinciák felé. Keleten ekkor már
ain túl folyt a térités. Pannónia,
a Dráva-Száva közét kell érteni,
vezett részét képezte, hiszen Krisz-
t egész területén befejeződött a
Duna partján elkezdődött a barbár

szegény marad.

TÁRLAT

Fotók az egyetemen

Szamódy Zsolt fotóművész alkotásaiból nyílik kiállítás a Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológia Tanszékének rendezésében az egyetem E/3-as kollégiumának földszintjén október 30-án, hétfőn délután fél 4-kor. A kiállítást Bódi László, a tanszék munkatársa ajánlja az érdeklődők figyelmébe. (Az itt látható felvétel a tatai mészárszékben készült.)

Szamódy Zsolt – fotós
1998. okt. 28. szombat
Észak-Magyarország

Valutás árfolyamok

Érvényben: 1995. október 27.

Pénznem	Valuta Vétel	Eladás	Deviza Középárf.
Angol font	209,09	213,33	211,08
Ausztrál dollár	99,98	102,02	100,83
Belg. és lux. frk.*	462,18	471,32	466,01
Dán korona	24,49	24,97	24,65
Finn márka	31,43	32,05	31,72
Francia frank	27,02	27,56	27,34
Holland forint	84,83	86,51	85,52
Ír font	215,20	219,52	216,34
Japán yen*	130,73	133,41	131,75
Kanadai dollár	96,83	98,83	97,34
Kuvaiti dinár	441,40	450,34	444,88
Német márka	95,01	96,89	95,85
Norvég korona	21,31	21,73	21,60
Olasz líra**	83,30	84,96	83,79
Osztrák schill.	13,51	13,77	13,62
Portugál escudo*	89,77	91,57	90,63
Spanyol peseta*	108,76	110,92	109,80
Svájci frank	117,04	119,38	118,36
Svéd korona	20,03	20,41	20,23
USA-dollár	132,42	135,10	133,42
ECU (KP)	173,43	176,89	175,35

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban
*: 100 egység, **: 1000 egység

Pénzintézetek irányadó kamatai

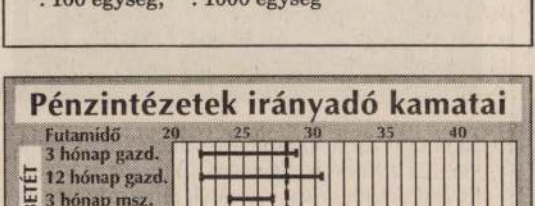

Forrás:
Agrobank, MHB, Ibusz Bank, Budapest Bank

SZAMÓDY Zsolt (fotó)

Művei szerepeltek a Tatabányai Fotómühely kiállitásán, 1986. jan. Tatabánya

WEHNER Tibor: Képzőművészeti krónika. Uj Forrás, 1986/3. 58. p.

SZAMÓDY Zsolt (fotó)

Tatabánya Közművelődési Házában szerepelt a 6 tagot számláló Tatabányai Fotomühely kiállitásán.

SKLANY WEHNER Tibor: Művészeti krónika.
= Uj Forrás, 1986.1.sz. 61.p.

Számmer Mihály ifj

l.

Kertész nyomtatott.

281. l.

képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság, 1916., 825. l. (Képe 827. l.) — Gerevich PA, 250. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Lepold—Lippay 58. l.

ZEITRÄG, LUDWIG (német festő, 0000—0000)

Madonna
Fa, olaj, 57×45 cm.
Jelezve jobb alul: Zeiträg, 29.

ZICK, JOHANN (német festő, 1702—1762)

Jézus és a szamáriai asszony (161. kép)
Vászon, olaj, 90×72 cm.
Jelezve lent balra: Joan Zick, 1754.
Maszlaghy II., 559. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 248. l. (Johann Zick.)

ÉS OROSZ KÉPEK

ELIASZ-RADZIKOVSKI. WALERY (lengyel festő, 1840—1905),

Lengyel katolikusok üldözése
Vászon, olaj, 65×90 cm.
Jelezve lent jobbra: Walery Eljasz R., 1875. sz. Krakowie.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion. XVI., 1885., 845—846. l. —

Számmer Pál

nyomdája

l.

Kartonnyomtatók

279

ott.

171. kép. *Német szobrász 1430 körül: Szent Püspök.*

Számmer Mihály Ify

nyomdász

l.

Kertész nyomtatott

279. l.

117. kép. *Sassetta: Madonna.*

ENAI FESTŐ, XIV. század
adonna Sz Antal apát és Alex. Sz Katalin
zött
súcsos felső záródással, fa, tempera, 35·5 × 19 cm.

ENAI FESTŐ, XIV. század
adonna Sz Katalin és Sz Borbála közt
, tempera, 36·5 × 20·5 cm.
staurálta Endrődi Sebestyén, 1926.

ENAI FESTŐ, XIV. század
risztus a kereszten, Szűz Mária, Sz János ev.,
Katalin és Sz Ferenc között
úcsos felső záródással, fa, tempera, 83 × 55 cm.
kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.

ENAI FESTŐ, XIV. század
risztus létrán a keresztre megy (118. kép)

Számmer Mihály id.
nyomdász
és özvegye Klára

l.
Kertész nyomdatott
279. l.

SIENAI FESTŐ, XV. század

Mária halála

Fa, tempera, 22×67 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Predella.

Gerevich PA, 225. l. (Vecchieta.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 64. szám.

SIENAI FESTŐ, XVI. század

Hármas predella. Balra: *Sz István vt. és Sz Gergely*. Középen: *Jézus születése*. Jobbra: *Sz Jeromos és Sz Miklós*

Fa, tempera, 17×93·5 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.

A sienai S. Marta-kolostor apácáinak műve a XVI. sz. elejéről. V. ö. Siena, Képtár, 329., 330. és 332. — Ramboux, 224. szám. — Gerevich PA, 226. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l.

SIENAI FESTŐ, XVI. század

Sienai Sz Katalin az oltár előtt

Fa, tempera, 60×39·2 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.

Ramboux, 158. szám. (Ismeretlen.)

SIGNORELLI, LUCA (umbriai festő, 1441—1523) KÖVETŐJE

Szent Sebestyén vértanúsága (120. kép)

Fa, tempera, 36·5×27·5 cm.

Számmer Mihály

l.

Kertérnyomtatott

152 l.

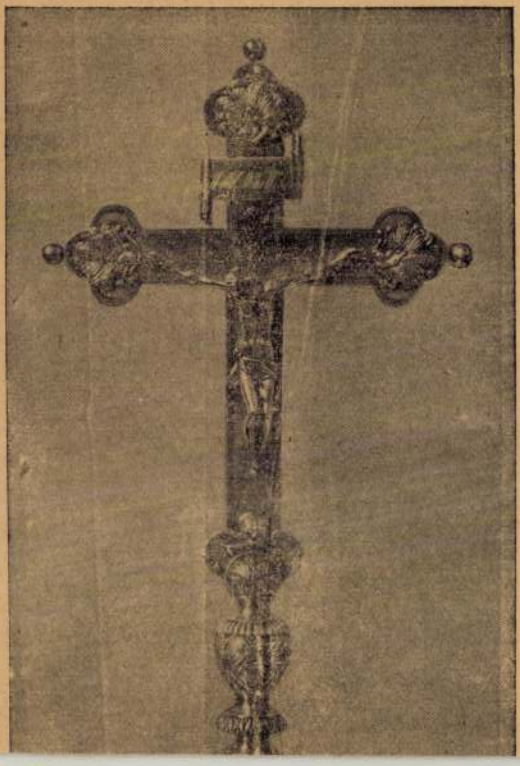

Számmer Mihály id
nyomdász

l.

Kertész nyomtatott

281. l.

Vászon, olaj, 136×101 cm. (Folyosó.)
Maszlaghy II., 471. szám.

MÁRIA DOROTTYA FŐHERCEGNŐ
(1867—1924)

Madonna Jézussal
Vászon, olaj, 102×64 cm. (20. szoba.)
Simor prímás számára készült.
Maszlaghy II., 564. szám.

PACZKA FERENC (1856—1925)

Simor prímás arcképe
Jelezve lent jobbra: Paczka Ferenc, 1881.
Vászon, olaj, 112×75 cm. (Folyosó.)
Simor prímás rendelte.
Esztergom, I., 1874., 16. szám. — Maszlaghy II., 116. szám. — Gerevich PA, 253. l.

XIII. Leo arcképe
Vászon, olaj, 135×100 cm. (Lépcsőház.)
Simor prímás megrendelésére.
Maszlaghy II., 465. szám.

SZOLDATITS FERENC (1820—1916)

Simor, mint győri püspök
Vászon, olaj, 91×61 cm. (Hivatal.)
Maszlaghy II., 481. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 253. l.

Számmer Kálmán

nyomdász

l.

Kertész nyomtatott

279. l.

169. kép. *Magyar szobrász 1480 körül: Szent János evangelista.*

MOK.

Szammer Mihály
nyomdász

1790 ben Veszprémben, majd 1806 ban I Ferenc
szabadalmával Székesfejérvárott alapít nyomdát.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomdászai
Grafikai Szemle 1893 évf 47 57 l.

MDK

Szammer Imre

nyomdász nyomdatulajdonos
1842–1894

Székesfehérváron tanulta a nyomdászatot apja nyomdájában. Ezei több szaz éve nyomdazók Darmstadtban. Onnan vándoroltak be. Jó nyomdáz jó munkaadó. Sel zava: nem kivánom lopp siessen valaki, dolgozzon lássabban, de jól.

V. K. Szammer Imre. Grafikai Sz. 1894 évf 7 z 113 l.

MDK

Szammer Imre

nyomdász nyomdatulaj, lapkiadó

1842–1894

Székesfehérváron tanult apja nyomdájában. Ősei Darmstadt-ból származtak zintén nyomdászok voltak. Külföldöl is gyarapitotta ismereteit. 1871ben lett önálló Székesfehérváron. Nyomdájában példás rend, munkásaival megértő. A 70es években ő alapitja a Vértesalját, majd Székesfehérvár és Vidékének tulajdonosa majd megvezi a Szabadságot mely 1888 ig tulajdona. Szerkezti a Szfehérvári naptárt

V. K. Szammer Imre. Grafikai Sz. 1894 évf. 7 sz 113 l.

Számmer Imre

nyomdája

b.

Kelér nyomtatott

279 l.

körül : Az Atyaisten zenélő angyalokkal.

MDK

Szammer Ferenc szentmartoni müakatos

Storno Ferenc rajzai alapján készitette az alábbi székesegyház ajtóvasalásait és rácsozatait az 1870-es években.

Emlpannonh. /lapszám nincs./

Szammer Ferenc

szentmartoni mülakatos

Storno Ferenc rajzai alapján készítette az alábbi székesegyház ajtóvasalásait és rácsozatait, az 1870-es években

Emlyamonk.

lapszámunk

K.

Onobrychis saliva

balbacim

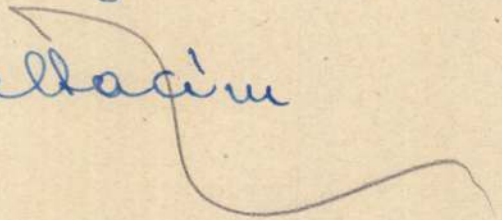

MDK

Makarius Szamir

Pán I: Az Európai Iakola. Index, 21-24. 1947.

MDK

Szamek Sándor, ép. mérnök.

1929. nov. 22.-töl jogerös határozattal felvett uj tag.

A Kamara uj tagjai.

MMÉE 1930. II. 2. 63. l

MDK

Szamek Sándor építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1906. aug. 29.
5. 1.

Szambelli András

A szépmesterségek Bécsi Akademiájának ünneplése alkalmatosságával, mely F. Császárunk és Királjunk szüktése napján feb. 12. n tartatni szokok, első jutalomra érdemesítetett az Architekturából: Szambelli András pestiti.

Tiszteltetések. Vud. Szüjt
1818. III-K. 120. l.

Szambelli

...amek Olga

...ar nobrair

...ri Grand Salonba

...en Alvajárá c.

állitotta ki

...ai Károly: Párisi

...Művészet. 1907. 273. l.

Kigyókő IV. 34.

kapcsolatai. = Uj Auróra,

SZAMMER Imre nyomdász Székesfehérvár

LÉVAY Botondné: A Kner-nyomda szellemi
1983/1.

106.p.

Izidór
Kner Imre itteni tanulóéveiről.

MDK

Számek Olga

müve a párisi Grand Salonban szerepelt.

Lendvai K: Párisi levél. Müvészet, 1907,
273-74 l.

Szamek ármin

gyári munkás M.Ő.K.

1948-ban a Budapesti Désu Huber Kör Képzőművészeti Szabadiskolájának hallgatója voltó

Képzőművészeti élet a felszabadulás után
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK.KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Sramek Anna
festőnő
20 éves
(tüdőrák)
Obudai ker. temető
1953. I. 5.

Halotti főkönyv
1170

SZÁMEDLY KÁROLY, nyomdász

A századforduló előtti években a szombathelyi könyvnyomdászok szakkörének vezetőségéhez tartozott.-Neve nem szerepel 1903-ban a pozsonyi területi egyesület szombathelyi nyomdászainak névsorában. 95.old

KUNTÁR LAJOS: Nyomdászmozgalmak Szombathelyen / 1892- 1914 / 89.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

SZAMARDZSIEV, Ljubomir

Tasnádi Attila

Évadnyitó társlat a Bolgár Kultúrában

[Ljubomir Szamardzsiev]

Népszava 1985. szept. 13.

C.

Kondor Béla

Választásuk jogos és szerencsés volt; Kondo
értékre leltek. Nem volt langyosan szépelgő, mi
közül ekkoriban divatba jöttek és nem volt av
korabeli magyar avantgárd és mást csinált, mi
művészek bármelyike. E józan reformnemzedék
alternatívát jelentett a meglévő szélsőségek
művészete felfogható és értelmes volt a kev
szemek számára is. Szép – anélkül, hogy olcsó
erejű – anélkül, hogy rombolna. Interpretációiban
emberi-művészi szimbóluma – bár ezekből az i
rendszerint hiányzik e művészet kétségbeejtő
elemzése – igaz és elfogadható. Mindennél font
hogy ez a józan közönség Kondor művé
megvalósulni saját, igazinak tartott korszerűs
„modernistákkal" szemben megfogalmazhatott.
ségiek hátat fordítva az „oktalan politikai h

Szabzer József

1873 – 1880. a pesti
József-fiárvaházban
nevelkedett.
Könyvkötőnek
adtak

Schmall fiárvahár

110. l.

a bártfai templom megépitésére is.
az épitészeti összehasonlitásából
, hogy egyik a másiknak nem kópiája.
tő fel, hogy egy ilyen nagyszabásu mü-
zt a témát ugyanugy oldotta volna meg.
z egésznek a szelleme, a szabályossága
a könnyedsége, a festőisége olyan,hogy
yen elképzelhető, hogy ugyanaz a kéz
aragta mind a kettőt, annak a különb-
nére is, hogy az egyiknek az alapzata
i, a másiké négyszögletü.
y a bécsi épitőpáholyba kell-e Kassai
ódését illeszteni, afelől sem vagyok
, mert hiszen ha összehasonlitjuk a
nak az általa épitett, tervezett részesit,
ját, az egész gótikus szellemet a

Szám I.

1918. dec. kiáll. N. Szalon

Őszi virágok. olaj. 800.—

~~Arch. Ent. VII. 123.~~

Szám Imre

Tus és Kréta rajzokkal szerepel az alábbi táblaszon

Barcsi Jenő: A Zrínyi nyomda delgozóinak kiállítása

Művészet 1969 II. sz. 23 old.

Ádám János, amatőr képzőművész

Megnyílt Tatán a X. országos amatőr képzőművészeti kiállítás, melyen a tatabányai művész is szerepel művével.

Szombathelyi Gábor: Merre tart az amatőr képzőművészet?

Dolgozók Lapja, 1978. júl. 6.

Laluja András, nobrán

L.: Gacs Gábor

— : Hír

14.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. máj. 16.

Száltelki harang-
torony

Távlati képe

Debreczeni L. 1928

2 o 3. l.

Szamosi Imre, szobrász, szül.

1887 decz. 30-án Marosujvárott (Alsófehérvármegye. Köszobrász volt azután a bpesti Iparmuvészeti 1904–1906 ig: Iskolában Mátrai Lajos vezetése alatt kezdte tanulmyait. 1907-ben Párisba ment és a Julien akadémiába tanult más fél évig ~~[illegible]~~ Mores tanárnál. 1908-ban Délafrikába Johannesburg-ba ment önálló műterme volt épületek részére díszítőmukákat végzett, akt tanulmyok, néprajzi studiumokat, arcképek szobrokat csinált s emellett az ottani iparisskolában mutázást tanitotta. A ~~hábon~~ kitöréséig itt működött azután vilag internálták s vég évig volt ~~internálva~~ az internáltak tábora ~~az~~ ez idő Durbanban (Natalban), alatt komolyabb művészi tevékenységet ki nem fejthetett. 1918-májusában kaysszerutlevéllel ~~[illegible]~~ Europába szállitottak: ~~[illegible]~~ Rotterdamon és München ~~Németország~~ át ~~hazajott~~ hazá s Budapesten telepedett le. ~~szóra állandóan itt dolgozik~~. Hadi emlékeket csinált Ujpest részére s még végyet ~~[illegible]~~ kisebb községek részére, Munkái közül emlitére a szomjuság, meg bronzba öntve 1924-ben Párisba került.

Saját közlése. 1924. XII. 2.

MAGYAR ACÉLÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

30 NAP. **NOVEMBER** 48. HÉT.

VASÁRNAP **23**	
HÉTFŐ **24**	Pusztai a Navratil féle Lotz képet ma okvetlenül vigye.
KEDD **25**	
SZERDA **26**	
CSÜTÖRTÖK **27**	
PÉNTEK **28**	
SZOMBAT **29**	

POLDIACÉL

Cs. Szamosi Imre

300 Incselkedés gipsz bronzba 200.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

1735. Hollósy Simon:

Ősz.

A dombos vidéke
részét hét elszórt alm
gyen piros almák vo
Kedik és az égbolt

Vászon, méretei 57
Vétetett 1899. XII. 3
A vételár elszámol
molást tudomásulvette

14/900 Sz. N. 274/900.

SZAMOSI IMRE

89. Marokszedő, gipsz, bronzban
90. Imádság, bronz
91. Arató, bronz
92. Kaszaverő, bronz

Nemzeti Szalon

1940. febr - márc -

Artisztikus

KÉPKERETEK

Szamosi
nobrano

1420. PÉCSI ERZSI fejszobra, öntött bronz. Jelezve „Szamosi 1911".
M. 47 cm.

Ernst Muzeum aukcioi

XII

799 803
818 814
815 813

Ernst Múzeum aukciói XIII

V. EZÜST. — SILBER.

1100—1184.

1100. EMLÉKSERLEG, ezüst, trébelt szőlőfürtökkel és levéllel. Talpán felirat: *Emlékül Hazánk nagy költőjének, Kiss Józsefnek 1911.* — Erinnerungspokal, Silber, mit getriebenem Dekor. Magyar, 1911. Kiss József hagyatékából.

1101. IRÓKÉSZLET, ezüst, üveg és márvány. Diófa ládában. — Schreibgarnitur, Silber, Glas u. Marmor. Bécs, XIX. század. Kiss József hagyatékából.

1102. PLAKETT, trébelt ezüst, fiatal nő mellképe, vörös márványlapon. — Plakett, Silber, Brustbildnis einer jungen Dame. Magyar, XIX. sz. v. Kiss József hagyatékából.

1103. PECSÉTNYOMÓ, öntött ezüst, Perseus mellszobrocskájával. — Petschaft, Silber. XIX. sz.

1104. CIGARETTA-SZIPKA, filigrán ezüst, borostyán szopókával. — Zigarettenspitz, Silberfiligran. Török, XIX. sz.

1105. MOLNÁR VIKTOR EMLÉKPLAKETT, kerek medaillon, öntött ezüst, fekete márványállványon. Mintázta: *Szamosi.* — Erinnerungsplakett an Viktor Molnár. Magyar, 1917.

1106. KÉT EZÜST PLAKETT, „A bünbeesés" és a „Levétel a keresztről", gyökérfalapba foglalva. — Zwei silberne Plakette, der Sündenfall u. die Kreuzabnahme. XIX. sz. v.

1107. CSÜNGŐ ÉREM, ezüst, Miksa bajor király képével. (Bajor két forintos.) — Medaille hängend. Német, 1849.

1108. KÉT PLAKETT, Jézus és Mária képmása. Trébelt ezüst, fekete fakeretben. — Zwei Plakette mit Bildnissen Jesu u. Maria. XIX. sz. v.

1109. KÁVÉSKANNA ÉS TALPAS CUKORTARTÓ FEDŐVEL, ezüst. Teste poncolt sávokkal diszitett, a kanna felnyuló elefántcsontfüllel, a cukortartó két felnyuló ezüst füllel. K. mes-

Szamosi
Nobrán

1082. PALACK, köszörült üveg, fazettált testtel és nyakkal, oldalán aranyszinben páros jelenet. — Flasche, Glas, geschliffen, fazettiert, mit Scene in Gold. Cseh, 1775 k.

1083. KÉT NYELES POHÁR, köszörült üveg, baluszteres szárral, kupos kelyhe fazettált, rajta arany, koronás cimerben kétfejü sas Bécs cimerével. — Zwei Stenglgläser, geschliffen, der Kelch fazettiert, mit Wappen. Cseh, 1780 k.

1084. KÉT TALPAS POHÁR, egyik kék a másik fehér réteges üveg, ovális és piskótaidomu, kiköszörült részletekkel. (A kék kissé hasadt.) — Zwei Gläser mit Fuss, und Überfang, mit geschliffene Teile. Cseh, 1830 k.

1085. VIZES POHÁR, köszörült üveg, nyolcszögü testén fehér és piros alapon fehér és szines virágdisz. — Wasserglas, geschliffen, mit farbigem Dekor. Cseh, 1840 k.

1086. PALACK, kék és fehér réteges üveg, kiköszörült ovális keretekbe foglalt piskótaalaku diszitéssel. — Flasche, blau und weisses Überfangglas, mit geschliffene Teile. Cseh, 1840 k.

1087. KANNA, kék és szintelen réteges üveg, hatszögü testén domboru leveles és gyémántos disz. — Kanne, blaues, mattes Überfangglas. Cseh, 1830 k.

1088. CUKORSZÓRÓ, fehér réteges üveg, kiköszörült kerek szemekkel és áttört ezüst kupakkal. Biedermejer. — Zuckerstreuer, Glas, mit weissem Überfang. Cseh, 1835 k.

1089. NAGY FLAKON, kék és szintelen réteges üveg, kiköszörült részletekkel. Teste alul hatszögü, fent körteidomu. — Flakon, Glas, mit blau und mattem Überfang. Cseh, 1830 k.

1090. TALPAS CUKORTARTÓ, FEDŐVEL, köszörült kristályüveg, gyémántos és domboru leveles diszitéssel. Talpa sokkarélyos. — Zuckerbehälter, Kristallglas, geschliffen. Cseh, 1835 k.

1091. TALPAS POHÁR, köszörült üveg, vörös, szőlőindás diszitéssel. Ovális medaillonban beköszörülve *Egészség és öröm* feliratu jelképek, *Karsa B.* és *Ránki-emlék* felirat 1858. évszámmal. — Glas mit Fuss, geschliffen, mit Weinranken und eingeschnittene Symbole. Magyar, 1858.

1092. POHÁR, köszörült réteges üveg, Tulipánalaku, alsó részén fehér lándzsalevelek, felső részén

Egy szobor és egy ember

Az alkony suhogó leplével lassan betakarja Szentendrét. A tavaszi meleg megborzong a feltámadó esti széltől. A békés csendben hallani lehet az orgonák halk beszélgetését. Hozzám is szólnak, felémhajolva megsimogatnak, ahogy belépek Szamosi Soós Vilmosék kapuján. Tomi, a nagy farkaskutya, láncát csörgeti, nevetés fogad a kis udvaron. Mintha haza, a gyermekkori kisváros — már kopott, de a szivnek legkedvesebb házába értem volna. S ez a varázslat nem múlik el akkor sem, mikor már a durván ácsolt asztalnál, billegő székeken ülünk, ismerkedünk, kérdezünk.

A szavaknál is jobban figyelek a kézre. Ahogy az időközben asztalra került kenyeret megszegi, végigsimítja a homlokot, repdes a levegőben, mintha a köztünk járó emlékeket akarná megfogni, maradásra bírni. Csontos, eres, érzékeny ujjú kéz. Majd 70 éve csiszolódik munkában, véső, kalapács, mintázókés forgatásában. Az álmok gyönyörűsége, s a megvalósítás kínja, vajúdása; egy kéz, egy emberi élet.

Gyerekkoráról, a székelykeresztúri vidám, nyíló évekről mesél. A székelyek életöröméről, a művészetről, mely ott vált mindennapi kenyerévé. Az anyaggal, mindenféle anyaggal kötött életre szóló barátságról.

eljött, — félbeszakítja magát. — De nem is erről akartam beszélni. Egyszer fölkértek, úgy 1928 körül, csináljam meg a város védőszentjének szobrát. Bizony zavarba jöttem, mert nem tudtam, ki az. Kiderült; Keresztelő Szent János. Itt van, — mutat a háta mögé, a nagyméretű domborműre, amelyet már az előbb is megcsodáltam magamban. Nagy sikerem volt vele mindenütt, kiállításokon, itt a városban, mégsem került a templom falára. Az akkori katolikus pap kijelentette, hogy egy protestánstól nem fogadhatjuk el. Így aztán... tárja szét karját, itt van azóta is.

— A másik, amit a városnak csináltam, a címer volt. A húsvéti bárány. A városház falára volt kitéve 1944-ig. Akkor leverték, tönkrement. Később kértek, csináljam meg mégegyszer, de azt mondtam, nem. Mert nem tudom. Nem tudom ismételni magam.

— Ráby Mátyás szobrát is a város kérésére kezdtem csinálni. Akkor még nem tudtam, hogy ez a szobor lesz az, amiben az egész életem benne van. Rábyról semmi kép, rajz, vagy kőnyomat nem maradt fenn. Teljesen a képzeletemre kellett hagyatkoznom. De talán jobb is így, mert nem kellett hűnek lennem semmihez, csak a lélekhez, Rab Rábynak, az embernek lényegéhez. A Jókai-könyv nem mondott nekem eleget. Megszereztem a börtönben írt naplóját. S akkor már éreztem, rokon velem, szemem előtt kibontakoztak a formák, tudtam róla mindent. A szenvedést, a fájdalmat, a nemes lelket, a nyugalmat, erőt, ami lényéből áradt. A mellszobor elkészült.

— Ez 1960-ban volt. Akkor mégsem állították fel a tervezett helyre, a Duna-parti parkba. Hogy miért, azt most nem mesélem el, majd máskor; hosszú, mint egy rossz regény. Kérem, hadd nézhessem meg, de csak fényképek kerülnek elő, most öntik át bronzba. A mélyről lobogó tekintet a fényképről sem ereszti el az enyémet. A Rákóczi úti iskolában lesz a helye. Az úttörőcsapatot Ráby Mátyásról nevezték el. Ezért... Jó, hogy oda kerül, őrülök neki, csak az a baj, hogy annakidején a szabad levegőn mintáztam, a szabad levegőre képzeltem. Elmosolyodik. — Látja, most érem meg, hogy a harmadik, Szentendrének szült gyermekem végre a szentendreieké lesz. **Varga Vera**

felét, akkor a vállalat — legfeljebb évi tizenkét nap — szabadságot is adhat. A szabadság idejére a bedolgozót átlagkeresete illeti meg. A szabadságra nem jogosult bedolgozót évenként két hétre mentesíteni kell a munkavégzés alól, feltéve, ha ezt a dolgozó kéri. Természetesen erre az időre átlagkereset nem folyósítható.

Ha a dolgozó olyan írásbeli munkaszerződést köt, hogy vállalja a rendszeres munkavégzést, meghatározott teljesítmény elvégzését, a vállalat pedig biztosítja a munkával való ellátás folyamatosságát, akkor a rendes szabadságon felül a dolgozót kétévenként egy nap pótszabadság is megilleti.

Beszámít-e a folyamatos munkaviszonyba a mezőgazdasági és a kisipari termelőszövetkezeti tagság ideje?

L. R. fővárosi olvasónk korábban termelőszövetkezeti tag volt, jelenleg az építőiparban dolgozik.

A. K. inárcsi levélírónk pedig az ATRA dolgozója, ez előtt kisipari szövetkezeti tag volt. Kérdezik, beszámít-e munkaidejükbe az itt eltöltött idő?

Az új Munka Törvénykönyve előtt már hasonló kérdésekre adtunk választ. Akkor még hatályos rendelkezések értelmében nem adhattunk olvasóinkat is kielégítő választ, mert ezek az idők csupán a munkaviszony fo

alapításánál a mezőgazdasági termelőszövetkezeti tagként eltöltött időt figyelembe kell-e venni?

L. Gy. vecsési olvasónk ebben az évben, júliusban szándékozik nyugdíjba menni. Dolgozott a vendéglátóiparban, építőiparban, két évig tsz-tag is volt, jelenleg Közért-alkalmazott. Kérdezi: a tsz-tagság ideje szolgálati időnek számít-e, mert csak azzal együtt van meg a teljes öregségi nyugdíjához szükséges idő.

Ebben az évben 23 év szolgálati időt kell igazolni a teljes öregségi nyugdíj megállapításához. Az ipari nyugdíj megállapításánál a tsz-ben tagként eltöltött időt nem lehet figyelembe venni. A tsz-ben tagként eltöltött időt az ipari nyugdíjnál csak abból a szempontból veszik figyelembe, hogy a tsz-tagság előtti és utáni munkaviszonyok összeszámíthatók, függetlenül attól, hogy 5 évnél több volt a kiesés.

Dr. M. J.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

mindent tud, kitűnő tanuló — de *nincs egy felszabadult pillanata*. Nyugtalan, ideges. Szülei ambícióját teljes mértékben magáévá tette, nem is tiltakozik a követelmények ellen, sőt ő maga még több követelményt állít önmagának. Kitűnő tanuló, de... *Mindig van valami de*. Pontosan ismeri az adatokat, készül leckéjéből, de minden *lelkesedés nélkül*.

Csaba szegény, kirívó eset,

A rádió és a televízió

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

8.10: Táncmelódiák. 8.40: Édes anyanyelvünk. 8.45: Vasárnap délelőtt. A Magyar Rádió Magazinja. 10.14: Autogramvadászok. Vetélkedő gyerekeknek. 11.27: A Rádió Lemezalbuma. 12.55: Tiszta szívvel. 13.05: Népdalcsokor. 13.45:

U R H

18.05: Hanglemezparádé. 19.00: Zenekari muzsika. 19.32: Haydn-művek. 20.30: A jazz kedvelőinek. 20.52: Weber: A bűvös vadász. Háromfelvonásos opera.

TELEVIZIÓ

8.45: Iskola-tv. Orosz nyelv (középisk. III—IV. oszt.). 9.13: Hétmérföldes kamera. Úttörőhíradó (ism.). 9.30: A Sirius II. hadművelet. Tudományos-fantasztikus műsorsorozat gyermekeknek.

1968 MÁJ 20
1021
Szamosi Soós Vilmos

paletta 1968

Ráby Mátyás szobrot kapott Szentendrén

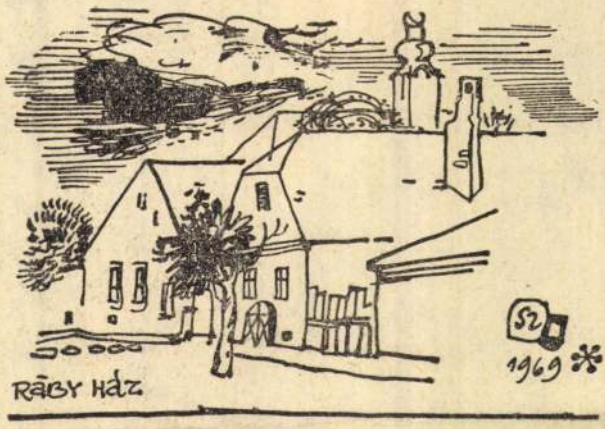

A város, melynek egykori urai elkergették jó Ráby Mátyást és rabbá tették, mint azt históriás-szomorú sorsod, hányattatásod, meghurcoltatásod legendás elbeszélője, Jókai Mór nyomán ismertté vált, most szobrot állított emlékednek.

Gyermekcsapatok zajától zsibongó méhzsongásos ünnepi hangulat, szívdobbantó lelkesedés, jövés-menés, lázas készülődés fogad a Rákóczi úti iskolában, a szoboravatás színhelyén. Rétei Lajost, a szoboravatás szervezőjét, az iskola Ráby Mátyás úttörőcsapatának vezető tanárát kérdem, hogyan, honnan adódott az ötlet, hogy Ráby Mátyás szobrot kapjon Szentendrén.

— Úttörőcsapatunkat Rábyról neveztük el, a Szentendrén élt, a jóért lelkesülő és igazságot kereső, Jókai által romantikussá lett nehéz sorsú emberről. Tudomásomra jutott, hogy évekkel ezelőtt Szamosi Soós Vilmos szobrászművész szobrot alkotott Rab Rábyról, melyet a a városi tanács szándékozott a Duna-parton felállítani. A terv, terv maradt — most alkalom adódott, hogy társadalmi összefogással, iskolánk előcsarnokában bronzba öntve emlékeztessen és figyelmeztessen emberségre, tisztességre és az elévülhetetlen igazságra.

A szobor alkotója, Szamosi Soós Vilmos, már a művésztelep megalakulása előtti években telepedett le Szentendrén, az ő ötletére, javaslatára hívta meg a korabeli „polgármester" a fiatal festőművészeket Szentendrére. Szamosi Soós, kinek egyik szobra a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán képviseli az ősz mestert, különösen híres és elismert portrészobrász, korának jeles éremművésze. Számos alkotását hazai és külföldi gyűjtemények őrzik.

A parkmúzeumban két márványportréja gazdagítja hazánk egyetlen szabadtéri tárlatát.

Egy epizódot mondok még — A postabélyegzőt jómagam terveztem. A körülményes szervezés zsüriztette a rajzot és így biz, kifutottak az időből. A postánál közölték, hogy nagyon, de nagyon kevés az idő, szinte képtelenség, hogy elkészüljön a bélyegző. Bekopogtattam a kivitelezőkhöz. Ki csinálta a szobrot? — kérdi az egyik mester. — Szamosi Soós Vilmos — feleltem. Vili bácsi? Kedves tanárom volt, megcsináljuk, megcsinálom.

A mellékelt bélyegző hitelesítse a történet valóságát: Ráby Mátyás szobrot kapott Szentendrén.

Szánthó Imre

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
TEXTIL ÉLET

Példás hely

Kiss Antalné nemrég tanujelét adta annak, hogy az ember nemcsak a gépeit szeretheti, hanem az üzemét is. S amikor választania kellett a kettő között, Kissné az utóbbit választotta. A nagy fokú munkaerőhiány miatt a Magyar Pamutipar fonodájában ugyanis gépátcsoportosításokat kellett végrehajtani, és Kissné zokszó nélkül hagyta ott régi, megszokott gépeit, s ment más gépekre dolgozni. Lelkiismeretességére, szakmai felkészültségére mi sem jellemzőbb, mint hogy az új gépeken is példásan megállta a helyét, és így a május 1-i ünnepi műszakban már igen jó eredményt ért el.
(Fotó: Szigeti)

Ügyességben, gyorsaságban ismét jeleskedtek

Néhány hónapja még egy gombostűt sem lehetett leejteni a Goldberger Textilnyomógyár belföldi áruraktárában. A polcok roskadásig telve voltak áruval, s a látogató, népiesen szólva, nem látta a fától az erdőt. A kiszállításokat késlelteték a még meg nem kötött szállítási szerződések, a fogyasztói árak hiánya. Ez idő alatt talán tétlenkedtek a raktárban dolgozó brigádok? Szó sincs róla. Lehetőség szerint szortírozgatták, rendezgették az árukat, előkészítették a szállításokra.

A szerződések „befutása" után beindult a gépezet a raktárban. Vermes Györgyné, a „Becsület" brigád vezetője naponta beszélte meg a teendőket Keppler Ferenc raktárvezetővel. Eleinte talán kissé lassan, de lépésről-lépésre haladtak előre. Pécs, Debrecen, ki", majd következett a BT. Ez már nehezebb volt, hiszen „kismillió" vég anyagot kellett kézbe venni egy-egy szállításnál.

A szorgos kezek munkája nyomán egyre fogyott a töménytelen áru. Volt olyan nap, amikor hat-nyolc teherautó rakomány is elhagyta a gyárat. Áprilisi értékelésükből a számokat még leírni is sok: több mint hatvanezer vég árut kellett egyenként megmozgatni, s átadni a kereskedelemnek.

Jó munkájáért a brigád elnyerte a szocialista címet és Kiss Lajosné, a brigád egyik tagja Kiváló dolgozó oklevelet kapott. Őszintén gratulálunk a „Becsület brigád" jó munkájához. Persze a raktárban dolgozó többi brigád is kivette ebből a nagy munkából

sával magyar kerteket festő *Neogrády* Antalt, az építészet alkotásait mesteri rajzával és előadásával megörökítő *Háryt*, a virágok szépségét értő és erős rajzú *Komárominé* Kiss Sárit, a hatalmas képeket festő és tüzes színű *Garzót* egy-egy kisebb sorozatuk révén értékelhetjük.

Kőrösfői Kriesch Aladár nemes érzésű, mindig könnyed, előkelő rajzú, szépséges vázlataiból ez alkalommal egy sorozatot kapunk.

A meghívott művészek művei közt örömmel látjuk itt *Túry* jó magyar képeit, a pompás Barabás-fejet, mely mindenkép e kiállításra való, a szegedi *Kovács, Haranghy, Szüle, Hende, Diósy, Dörre, Horn, Kümmerle, Rökk, Bartus, Ocsvár* és mások műveit.

A „progresszív" művészeket *Vaszary* János összefogó, biztos rajzú vázlatai, *Szőnyi* tüzes színlátományai, Pécsi *Pilch* Dezső érdekes felfogású képei, *Komjáti* turneres tengerképei, *Gallé* finom, egyéni színezésű alakjai, *Cserepes* nemesen szürke jegyzetei, *Wagner* Géza erőteljes római vázlatai, *Istókovits, Halápy* János, *Peitler* és más, értékes fiatal festők alkotásai képviselik.

Baránski E. László.

SZAMOSI SOÓS VILMOS: MÁTYÁS KIRÁLY.
A Független Művészek Tárlatáról.

KÁRPÁTHY JENŐ ÉS GIMES LAJOS KIÁLLÍTÁSAI. A Fészek Klub zöld termében rendezett sorozatos kiállításai közé ezúttal *Kárpáthy* Jenő és *Gimes* Lajos gyűjteményeit iktatta be. *Kárpáthy* természetlátásának kellemes és színes hangulataival, friss és kifejező erőben gazdag pikturájával már régebben biztosította művészete számára a nagyközönség szeretetét és a kritika megértését. Ezen a kiállításán különösen tengerképei azok, melyek még fokozni fogják a Kárpáthy Jenő művészete iránt eddig is megnyilvánult rokonszenvet. — *Gimes* Lajos, akinek tavaly volt a Műcsarnokban gyűjteményes kiállítása, legszebb munkáit állította ki. Minden képe mesterségbeli tudásról és művészi elhivatottságról tanuskodnak. Kár, hogy a mai súlyos gazdasági viszonyok nem engedik ezt a kitünő művészt ahhoz az anyagi függetlenséghez, mely biztosíthatná tehetsége teljes kifejlődését.

Képzőművészet
1929. 24. szám

ségében, mint ugyanazon kor művészeinek olajfestményei!

Rauscher Lajos ez Egyesület egyik alapítója volt. Leheletfinomságú budai és dunai képei, *Székely* Bertalan tájképei, tanulmányfejei és képtervei — nagy tempera vázlatain kívül —, *Lotz* művei ismét csak arra mutatnak rá, hogy a vízfestmény sokkal inkább becsülni és csodálni való, semmint arra, hogy kisebb értékű festési eljárás kevésbé ízes gyümölcsének tekintessék.

lata és kivételes mesterségbeli tudása jellemzi. *Mendlik* tengerképein tenyérnyi a végtelent tudja sejtetni; — a *Szlányi* tanyái beszédesen a magyar faj ízlése ősi egyszerűségét, Gy. *Takách* a budai hegyvidék őszi szépségeit tolmácsolja. *Párizs* Erzsit az épületek komoly vonalai vonzzák. *Nagy* Sándor látomásait gyöngyházszíneivel festi úgy, hogy a középkor könyvfestőinek áhítata oldja fel az angol festő mesterségbeli fogásait. A szilaj rajzú *Márton* Ferenc lírai költővé válik a kis vízfestő-paletta su-

SZ. GYENES LAJOS: SZÍNHARMÓNIA.
A Munkácsy-Céh kiállításáról.

Munkácsy csodaszép „Park"-ja, *Hegedüs* László női aktja, *Székely* Árpád néhány vázlata, *Mednyánszky* költői, szelíden szomorú színjegyzetei adnak ízelítőt abból, milyen sokféle a szépsége a vízfestménynek, és abból, hogy minden festő megtalálja e festőanyag útján is a maga könnyed és különös bájú kifejezésmódját.

Az úttörők sorozatát a ma művészei folytatják. *Rauscher* vázlatain a régi, gazdag, asszimiláló nagy Magyarország derűje csillog. *Nádler* távoli hegyeinek fölemelő egyszerűsége, színeinek erője, rajzának biztonsága mutatják a mestert; *Edvi* Illést tárgyválasztása, mindig nemes, komoly színhangu-

gallatára, *Undi* a magyar nép virágos világába vezet a festményein, dobai *Székely* egyetlen festménye mutatja ennek a fínom érzésű művésznek immár Párisból lekötött lelkét. *Baranski* a magyar ég, a magyar munkás festője, *Pogány* Villynek — aki Amerikában él — mesefestő készségét angolszász tőke tudta lekötni. A Dunántúl levegőjét *Hessky*-nél szebben, egyszerűbben alig tudja más festeni, míg a havas hegyóriásokat megdöbbentően széles, merész ecsetével, *Kövesdy; Deák Ébner* fínom rajzát és alkotó erejét, *Horváth* József mesterien festett magyar alakjait, az ifjan elhalt, szép tehetségű *Vida* tudását fedő vízfestékkel, szokott virtuózitá-

a közönség. Frank Brang[illegible]

csen képviselve a kiállításon, ellenben a többi ismert művészek mind résztvettek kivétel nélkül. László Fülöp finom női arcképet állított ki, mely Lady Richard Wellesley-t ábrázolja.

A szobrokról és aquarellekről keveset lehet mondani. Képet képre akasztottak, szobrot-szobor mellé tettek s így szinte lehetetlen lépést tartani

A «Lustige Blätter» Bayros-rajzokat küldött többek között, de ugyanez a művész külön is kiállított. A lengyelek, spanyolok, belgák, svájciak különkülön szekciókban vettek részt, de hol maradtak a magyarok? Minket csak az egy Pogány Willy képvisel itt három munkával ... és talán nem is olyan rosszul.

SARKADI LEÓ

A MŰCSARNOK
TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

CSERNOCH HERCEGPRIMÁS
SZAMOSI SOÓS VILMOS MŰVE

Művészet 1914. VI.

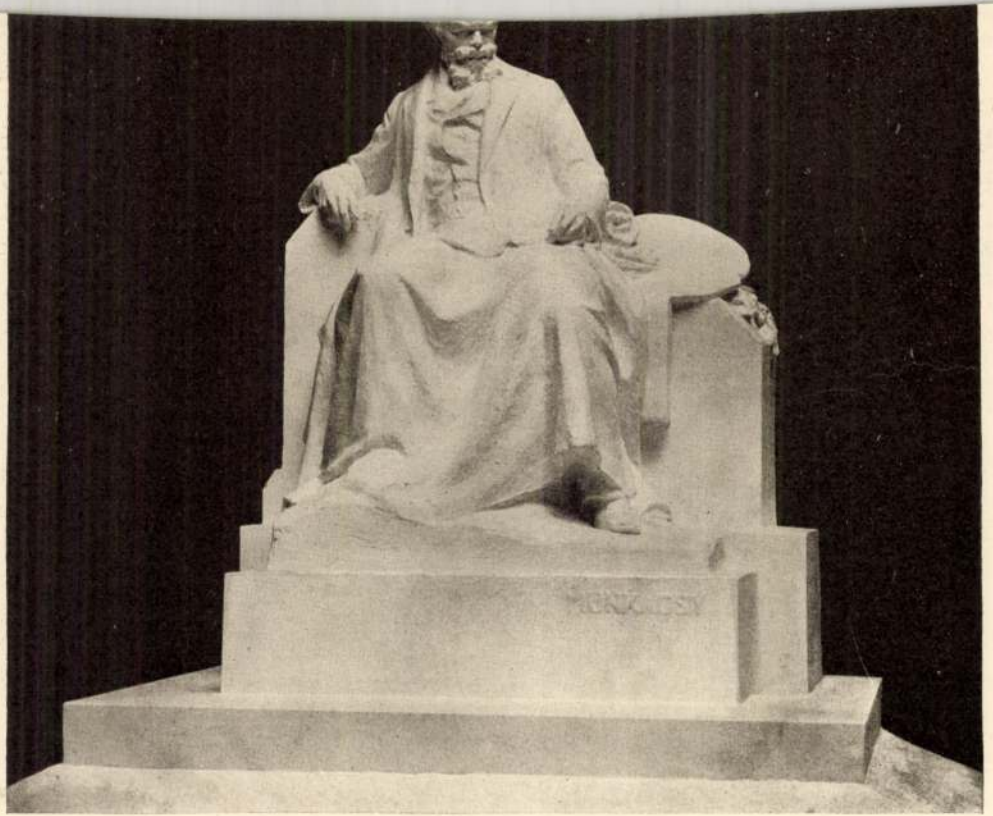

A MUNKÁCSY-SZOBORPÁLYAZAT PÁSZTOR JÁNOS MÜVE

HÓOLVADÁS A HEGYEKBEN

ezek sorába tartoznak Kukán Géza, Gy. Sándor József, Révész Imre, Kada Alajos, Tolnay Ákos, L. Hilberth Irén, Czigány Dezső, Csáktornyai Zoltán, Józsa Károly és Kemény Nándor festményei. A háború emléke e teremben sem hagy el minket. Nagy küzdelmeink impressióiból vette motivumát Márton Ferenc, Muzsinszky Nagy Endre, Kemény Nándor és dobai Székely Andor. E művek közt tájképek is vannak, a csataterek emlékei. Idillikusabb vagy legalább is minden háborús vonatkozástól távolálló tájképek is vannak itt. Vedútákat festett Körmendi Frimm Ervin, Frecskay Endre és Laszgallner Oszkár, park- és kertrészleteket Bosznay István és Kandó László, városképet Kóbor Henrik, Wágner Géza, Gy. Sándor József és Pogány Ferenc, nyári motivumot Ferenczy Valér, télit Kóbor Henrik. Egy interieur és egy virágcsendélet egészíti ki e terem képsorát, az előbbinek szerzője Józsa Károly, az utóbbié br. Splényi Erneste.

Az életképek sokasága jellemzi a következő, negyedik termet. Litkei Antal pasztellel, Földes Imre aquarellben ad elő ily témát, az e körből való olajfestmények szerzői: Mihálovits Miklós, Návay Aurél, Kacziány Ödön, Wolff Károly, Pörge Gergely, Jámbor Lajos, Pállya Károly

Szamosi Soós Vilmos

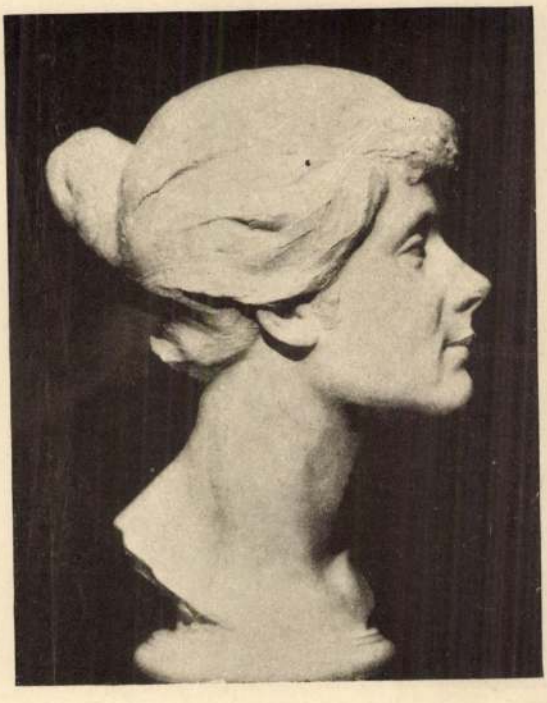

SZAMOSI SOÓS VILMOS

PÉCHY ERZSI SZINMŰVÉSZNŐ

és Rottmann Mozárt. Félig életkép, félig tájkép Pállya Károly, Kató Kálmán, Gergely Imre és Erdőssy Béla egy-egy műve. Az arckép kiadósan van képviselve. Ilyent s rokonfajú műveket küldött Vas Ferencné, Papp Sándor, Podvinecz Erzsébet, Krutsay Ferenc, Pilch Dezső, Czencz János, Gyárfás Jenő, Kazacsay Gerőné, Gerster Károly, Moldvai Krajna János, Rauscher Juliska és Geiger Richárd. Akt kettő van, az egyik Páldy Zoltán, a másik Csermely János műve. Háborús motivumú képet küldött Bardócz Dezső és Körösfői K. Aladár, interieurök világítási hatását tanulmányozta Konek Ida, Koszkol Jenő, Kató Kálmán, csendéletet Molnár Z. János, Klammer Mariska, Murin Vilmos, Komáromi Kacz Endréné, Lakos Alfréd és Borszéky Frigyes. Állatkép csak egy van itt, Rainerné Istvánffy Gabriellától.

Még néhány tájkép következik ebben a teremben. Ezek szerzői Neogrády Antal, Körösfői K. Aladár, Benjamin Hermann, Tury Gyula, Clauder Margit. Miniaturképeket festett Gerritsen Vilmos és Bachmann Károly.

Az ötödik teremben is képviselve van a legtöbb műfaj. Arcképet s rokon tárgyat Kazacsay

Művészet VI.

1917

ségében, mint ugyanazon kor művészeinek olajfestményei!

Rauscher Lajos ez Egyesület egyik alapítója volt. Leheletfinomságú budai és dunai képei, *Székely* Bertalan tájképei, tanulmányfejei és képtervei — nagy tempera vázlatain kívül —, *Lotz* művei ismét csak arra mutatnak rá, hogy a vízfestmény sokkal inkább becsülni és csodálni való, semmint arra, hogy kisebb értékű festési eljárás kevésbé ízes gyümölcsének tekintessék.

lata és kivételes mesterségbeli tudása jellemzi. *Mendlik* tengerképein tenyérnyi a végtelent tudja sejtetni; — a *Szlányi* tanyái beszédesen a magyar faj ízlése ősi egyszerűségét, Gy. *Takách* a budai hegyvidék őszi szépségeit tolmácsolja. *Párizs* Erzsit az épületek komoly vonalai vonzzák. *Nagy* Sándor látomásait gyöngyházszíneivel festi úgy, hogy a középkor könyvfestőinek áhítata oldja fel az angol festő mesterségbeli fogásait. A szilaj rajzú *Márton* Ferenc lírai költővé válik a kis vízfestő-paletta su-

SZ. GYENES LAJOS: SZÍNHARMÓNIA.
A Munkácsy-Céh kiállításáról.

Munkácsy csodaszép „Park"-ja, *Hegedüs* László női aktja, *Székely* Árpád néhány vázlata, *Mednyánszky* költői, szelíden szomorú színjegyzetei adnak ízelítőt abból, milyen sokféle a szépsége a vízfestménynek, és abból, hogy minden festő megtalálja e festőanyag útján is a maga könnyed és különös bájú kifejezésmódját.

Az úttörők sorozatát a ma művészei folytatják. *Rauscher* vázlatain a régi, gazdag, asszimiláló nagy Magyarország derüje csillog. *Nádler* távoli hegyeinek fölemelő egyszerűsége, színeinek erője, rajzának biztonsága mutatják a mestert; *Edvi* Illést tárgyválasztása, mindig nemes, komoly színhangugallatára, *Undi* a magyar nép virágos világába vezet a festményein, dobai *Székely* egyetlen festménye mutatja ennek a fínom érzésű művésznek immár Páristól lekötött lelkét. *Baranski* a magyar ég, a magyar munkás festője, *Pogány* Villynek — aki Amerikában él — mesefestő készségét angolszász tőke tudta lekötni. A Dunántúl levegőjét *Hessky*-nél szebben, egyszerűbben alig tudja más festeni, míg a havas hegyóriásokat megdöbbentően széles, merész ecsetével, *Kövesdy; Deák Ébner* fínom rajzát és alkotó erejét, *Horváth* József mesterien festett magyar alakjait, az ifjan elhalt, szép tehetségű *Vida* tudását fedő vízfestékkel, szokott virtuózitá-

sával magyar kerteket festő *Neogrády* Antalt, az építészet alkotásait mesteri rajzával és előadásával megörökítő *Háryt*, a virágok szépségét értő és erős rajzú *Komárominé* Kiss Sárit, a hatalmas képeket festő és tüzes színű *Garzót* egy-egy kisebb sorozatuk révén értékelhetjük.

Kőrösfői Kriesch Aladár nemes érzésű, mindig könnyed, előkelő rajzú, szépséges vázlataiból ez alkalommal egy sorozatot kapunk.

A meghívott művészek művei közt örömmel látjuk itt *Túry* jó magyar képeit, a pompás Barabás-fejet, mely mindenkép e kiállításra való, a szegedi *Kovács*, *Haranghy*, *Szüle*, *Hende*, *Diósy*, *Dörre*, *Horn*, *Kümmerle*, *Rökk*, *Bartus*, *Ocsvár* és mások műveit.

A „progresszív" művészeket *Vaszary* János összefogó, biztos rajzú vázlatai, *Szőnyi* tüzes színlátományai, Pécsi *Pilch* Dezső érdekes felfogású képei, *Komjáti* turneres tengerképei, *Gallé* finom, egyéni színezésű alakjai, *Cserepes* nemesen szürke jegyzetei, *Wagner* Géza erőteljes római vázlatai, *Istókovits*, *Halápy* János, *Peitler* és más, értékes fiatal festők alkotásai képviselik.

Baránski E. László.

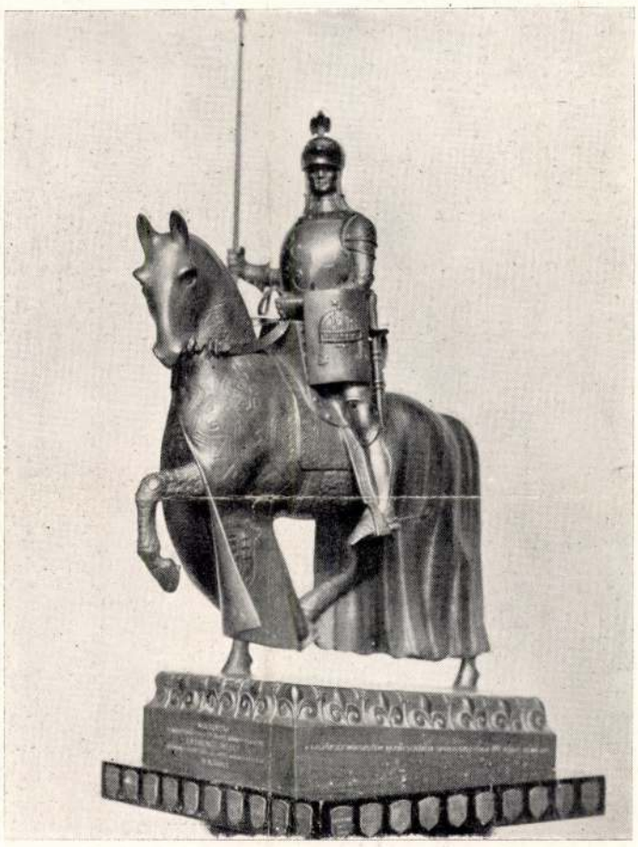

SZAMOSI SOÓS VILMOS: MÁTYÁS KIRÁLY.
A Független Művészek Tárlatáról.

KÁRPÁTHY JENŐ ÉS GIMES LAJOS KIÁLLÍTÁSAI. A Fészek Klub zöld termében rendezett sorozatos kiállításai közé ezúttal *Kárpáthy* Jenő és *Gimes* Lajos gyűjteményeit iktatta be. *Kárpáthy* természetlátásának kellemes és színes hangulataival, friss és kifejező erőben gazdag pikturájával már régebben biztosította művészete számára a nagyközönség szeretetét és a kritika megértését. Ezen a kiállításán különösen tengerképei azok, melyek még fokozni fogják a Kárpáthy Jenő művészete iránt eddig is megnyilvánult rokonszenvet. — *Gimes* Lajos, akinek tavaly volt a Műcsarnokban gyűjteményes kiállítása, legszebb munkáit állította ki. Minden képe mesterségbeli tudásról és művészi elhivatottságról tanuskodnak. Kár, hogy a mai súlyos gazdasági viszonyok nem engedik ezt a kitünő művészt ahhoz az anyagi függetlenséghez, mely biztosíthatná tehetsége teljes kifejlődését.

Képzőművészet
1929. 24. 7.

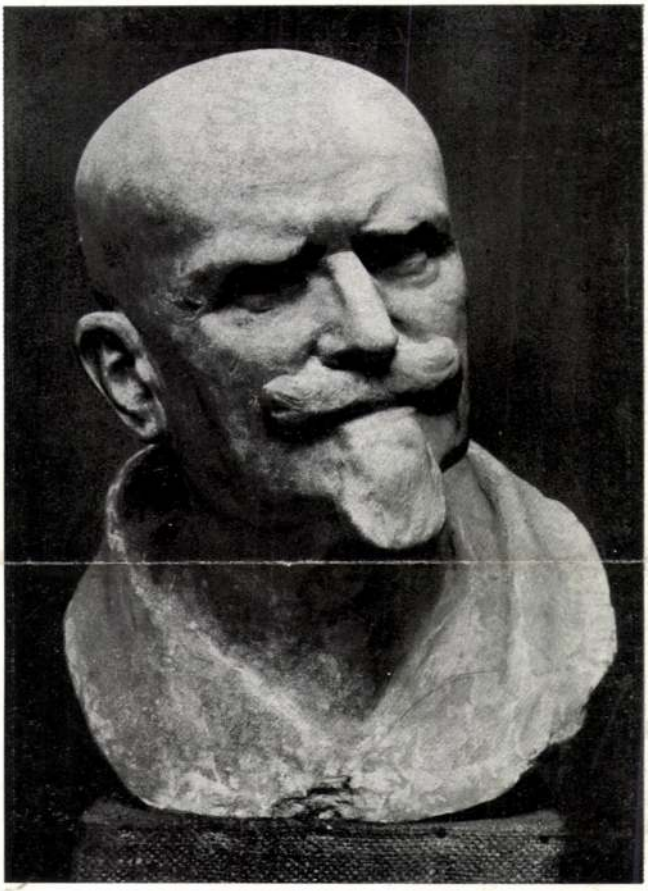

Damkó József: Stróbl Alajos

Szamosi-Soós Vilmos: S. D.-né arcmása

KMTárs 1941. nov.
archépkiáll. Eat.

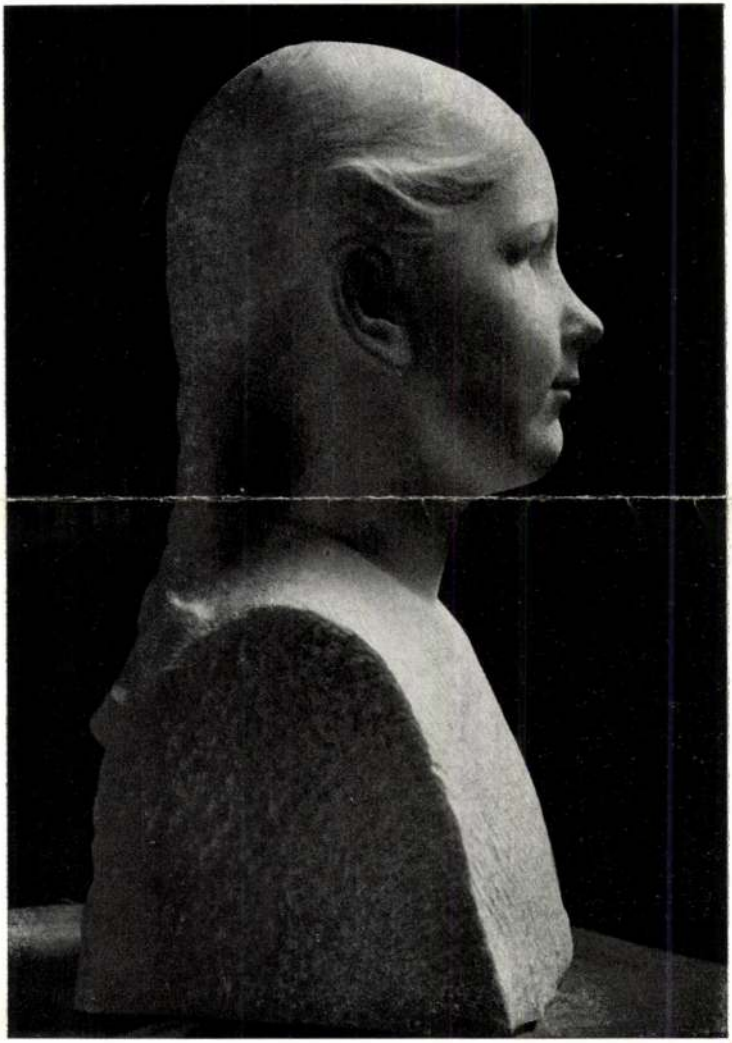

Siklódy Lőrinc: Mártika

7

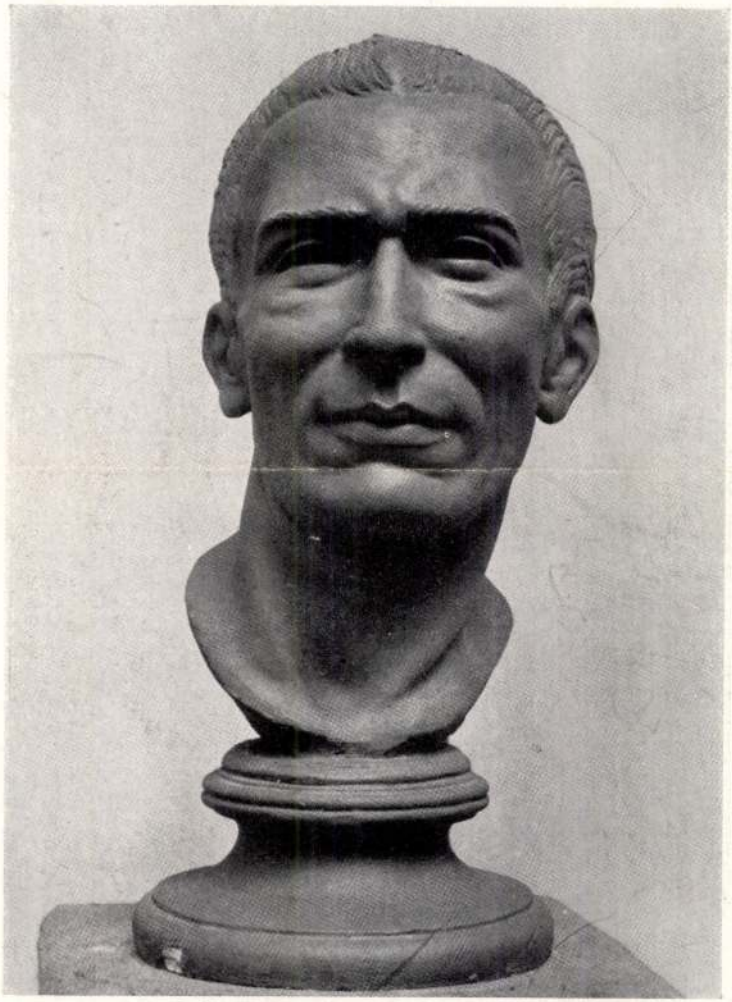

Szamosi Soós Vilmos: Kállay Viktor

KMTárs 1942 - tav. tárl.
kat.

Szamosi Soós Irén

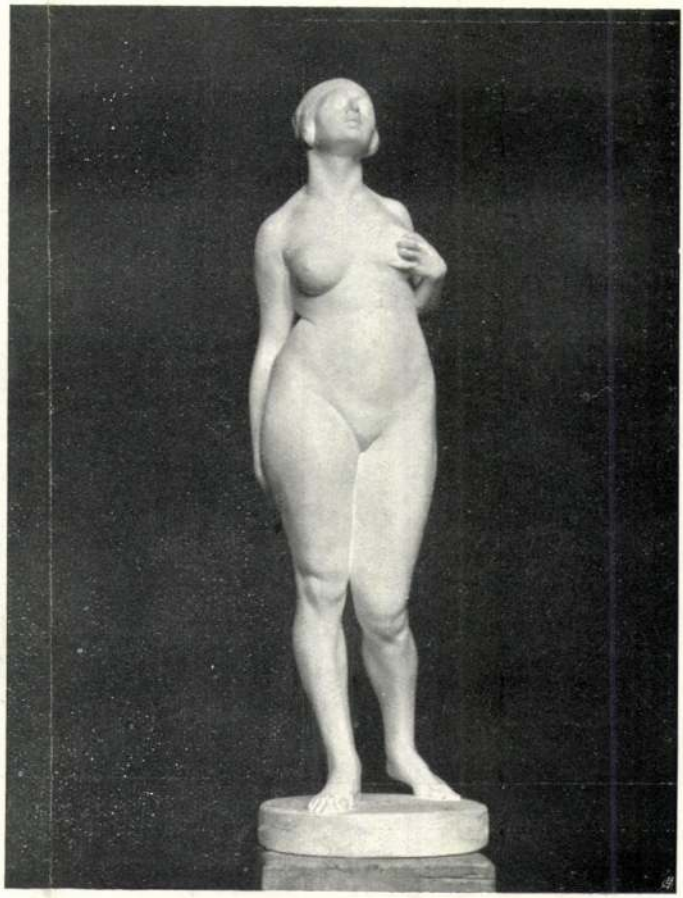

99

Beszédes László: Lukrécia.

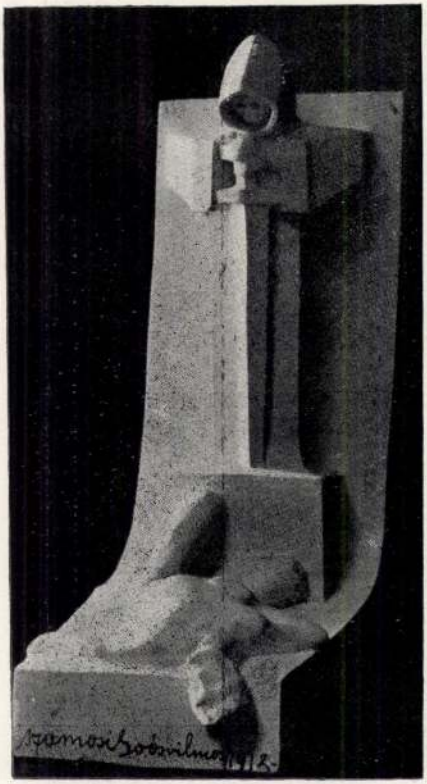

Szamosi Soós Vilmos: Siremlék.

Szamosi Soós Vilmos: Műteremben.

Ramosi Soós Vilmos

K.

STETKA GYULA ARCKÉP

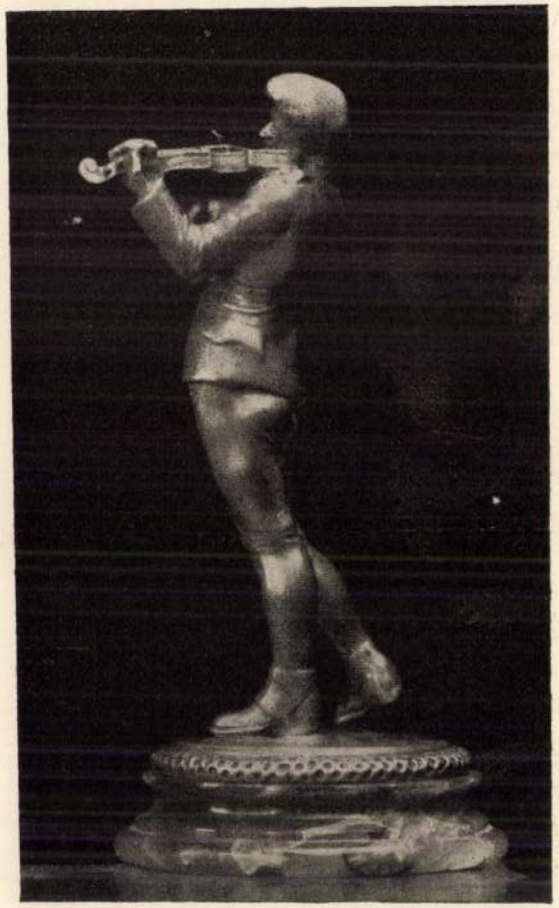

SZAMOSI SOÓS VILMOS RECECE, NEM VAGYOK ÉN KAPITÁNY

Március 1918.

Szamosi Soós Vilmos

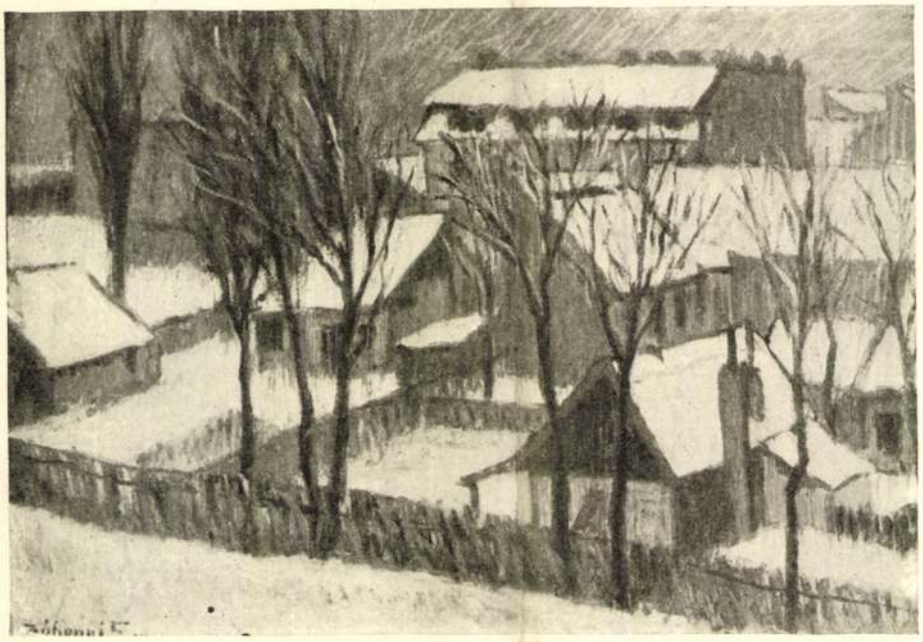

A MŰCSARNOK
TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

KÜLVÁROSI RÉSZLET
ZÁHONYI GÉZA FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

VÁROSLIGETI RÉSZLET
WAGNER GÉZA FESTMÉNYE

LONDONI LEVÉL

A «Royal Academy» ezidei kiállítása, jóllehet mindenki a legnagyobb érdeklődéssel várja annak megnyitását tavasz idején, nem hoz nagyobb művészi revelációt és csak elvétve, itt ott talál a néző új névre a sok kép között. A beküldött műtárgyak száma meghaladta a tízezret, de térhiány miatt csak vagy kétezer képet volt képes a kiállítás bizottsága elfogadni; így is csak nagyon szűken volt lehetséges ezt a rengeteg anyagot elhelyezni és természetesen mindez a képek rovására megy. A szobrok is össze vannak halmozva egyetlen kicsiny teremben. Már többször esett szó arról, hogy a «Royal Academy»-nek nagyobb és tágasabb palotára volna szüksége, csakhogy ennek útját állja az a tény, hogy a «Royal Academy» egy, az épületéhez kötött régi institució és ez a kiállítása már a száznegyvenhatodik.

A «Royal Academy» nagy változásokon esett át a legutóbbi tíz esztendő alatt. Még emlékezem, mikor első ízben jártam végig ezeket a termeket: ez akkor volt, amikor Párisban Manet, Monet, Pizarro, meg a többiek csodájára jártak az emberek. Milyen más levegő volt akkor itt a «Royal Academy» környékén, ahova csak a prerafaelitáknak volt joguk belépni! Azóta sok minden megváltozott itt is és ez a mai kiállítás erősen bizonyítja, hogy a juryben fiatal emberek is vannak, akik nemcsak a «Royal Academy» szentségét tartják szem előtt, hanem a művészetét is.

A mostani kiállításban a művészek valamennyien jól ismert útjukon haladnak. Különösebb pikantériát ad a kiállításának a majdnem naponként megismétlődő képbeverés, a vásznak behasítása, stb. a «Suffragist»-ek által. A megnyitás óta több igen értékes kép sérült meg, ezek közül Sargent, George Clausen és egy-két ismertebb művész képe, amelyeket természetesen azonnal el kellett távolítani a falakról.

Sargent utóbbi időben nem foglalkozik annyira potraitfestészettel, mint eddigelé, hanem a tájkép felé fordította figyelmét. Annyi kétségtelenül már eddig is bebizonyult, hogy éppúgy mestere az égnek, fűnek, fának, víznek, mint az arcképnek, sőt egyes ily dolgai felette állanak mindannak, amit eddig alkotott. Jelenlegi képe «San Geremia» (Velence) bámulatos egyszerűséggel párosult érzéssel és tudással van megfestve. (Különben ez a kép azóta szintén megsérült). Ugyanilyen a «Sketchers» című képe is, amelyen napsugár és nyári meleg vonul keresztül; a levegő szinte izzik. Ugyanebben a teremben van R. Vicat-Cole egy tájképe, amely szintén igen figyelemreméltó. Egy finom női portrait szintén kiválik a sok közül ebben a teremben Madeline M. Mac Donald-tól. E. A. Hornel «Hangok az erdőben» című képe csillogó zománccal teljes. A női festők közül Flóra Lion játszi könnyűséggel első; erről a művésznőről még sokszor esik majd szó és itt kiállított portraitja igazán elsőrangú munka.

A második teremben azonnal szembeszökik Harrington Mann két gyermeket ábrázoló portraitja, ugyancsak itt van RichardJack női-arcképe is, Alfred East egyik tájképe, amelyet már mint megválasztott akadémikus festett és Brake Baldwin «The Descent» című képe; ez utóbbi teljesen új név reám nézve, nagy kvalitása mellett

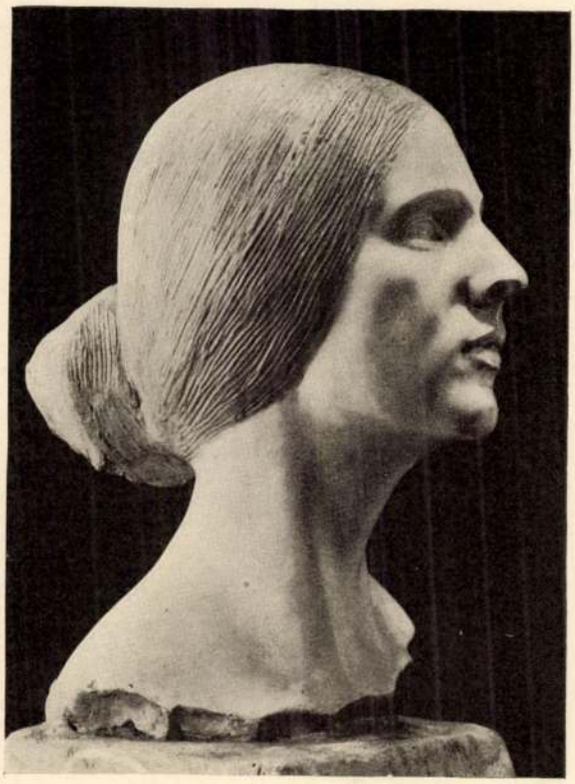

A MŰCSARNOK TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

CAROLINA SZAMOSI SOÓS VILMOS MŰVE

Művészet 1914

SZAMOSI-SOÓS VILMOS M.D.K.

Radnay Oszkár: Modern szoborgyüjteményünk.
/Illusztrációkkal/

Az az óriási lendület, mellyel a magyar müvészet nem is egészen egy évtized alatt a vezető nemzetek sorába jutott, felrázta a közérdeklődést is. A tárlatok eseményekké váltak, tizezrek látogatják és a közönség egyre hangosabban áhitozott olyan stabil, rendszerbe foglalt képzőművészeti anyagra, amiből az egész magyar fejlődés lendületét végigfigyelhesse. A Szépmüvészeti Muzeum e kivánságnak és hivatásának megfelelően - csaknem egy esztendei gondos munka árán - megnyitotta végre azt a 169 müdarabból álló kollekciót, amely nagyjában felöleli az utolsó két század szobrászatát.

Az első fülkében a kronologikus sorrend Ferenczy Istvánnal, az első tudatosan működő magyar szobrászmüvésszel kezdődik. Hat arcmás és egy pompás genre-márványszobor képviseli a jeles mestert, aki szellemi és nemzeti felfrissülésünk korának, az 1800-as éveknek szülöttje. Rimaszombatból indult el, mint vándor lakatoslegény, hogy a bécsi müvészeti akadémia ércmetsző osztályára eljusson. Ott Klieber tanár tanitványa lesz, aki a nagytehetségü ifjut ösztöndijjal Rómába küldi, ahol csaknem tiz esztendőt tölt el munkában és tanulással. Mikor visszajön hazájába, a fővárosban telepszik le és nehéz küzdelmeket viv a táblabirói világ közönyével. Legjobb alkotásai közül való az itt kiállitott Kazinczy Ferenc szobra, melynek

veiben folytatódik a maiak felé. Huszár Adolf "Huzd rá cigány"-a a 60-as évek egyik nevezetes eseménye, a népszinművek virágkorának hangulatából fakadt és hatása jól érződik Huszárnak budapesti Petőfi-szobrán, sőt egy-két momentumban dunaparti többi szobrain is (Eötvös, Deák Ferenc).

Az átmenetet innen a finomkodó naturalizmusba Kugler Ferencnek kiállitott Pulszky-siremlék-reliefje adja. Ez a márványdombormü a magyar szobrászat legjelesebb értékdarabjai közül való és disze a kiállitásnak. Utána szinte szembeszökően látszik az az ujabb müvészeti változat, melynek képviselői Zala György, Fadrusz János, Donáth Gyula, Stróbl Alajos, Róna József és Telcs Ede. Közülök az öt első egységes stilust képvisel és ez a stilus a monumentális naturalizmusban csucsosodik ki, bár az ujbarok ünnepiségét és pátoszát sem veti le egészen.

Zala György a milleniumi emlékmü, a parlament előtt álló Andrássy lovasszobor, a budavári 48-as honvédemlék és az aradi Vértanuk emlékének alkotómestere. Ebben a gyüjteményben, arcképszobrain kivül ott van a hires "Mária és Magdolna" hatalmas szoborkompoziciója, amely mesterének minden müvészi jellegzetességét elénk tárja.

Fadrusz Jánost, a korán elhunyt világhirü mestert csupán a farkasokkal viaskodó Toldi-jának bronzmásolata képviseli; Donáth Gyulát is csak egy szobor - igaz, hogy remekmü! - a "Halál angyala" reprezentálja. Stróbl Alajos müvészete azonban teljes szépségében áll előttünk az "Anyánk" nagyméretü, csudálatos márványszobrával

másodpéldányát a Magyar Tudományos Akadémia faragtatta ki a művésszel 1847-ben. Pompás a Fáy András portré, továbbá Széchy Mária és Schodel Róza énekesnő mellszobra. A "Pásztorlányka" cimü szimbolikus genre-márványszobra a Nemzeti Muzeumból került át ide.

Ferenczy István müvészete - mestereinek hatása alatt - az uj klasszicizmus szellemében fejlődött. Finomkodó stilussal készültek szobrai, melyeknek patetikus modora különösen a Kazinczy arcképszobrán és a müvészet keletkezéséről regélő genre-jén érződik szembeszökően. Az ő hatása alatt növekedett melléje egymásután Dunaiszky Lőrinc budai faragómester, majd Engel József, Alexy Károly, Dosnay Károly, Izsó Miklós és Kugler Ferenc, akiknek részben tanitómestere, részben szellemi irányitója volt. Ők képviselik a magyar szobrászat első generációját, a német és francia hatásokon épült ujbarok és klasszicizáló, patetikus stilus-korszakot, amely után, szinte minden átmenet nélkül, a nemzeti érzés és vele az idegen hatásoktól elkülönülő nemzeti stilus jelentkezik a szobrászatban.

Izsó Miklós, aki Ferenczy Istvánnak volt növendéke, majd Bécsben és Münchenben folytatta tanulmányait, mindjárt első alkotásában magyarnak mutatkozott. A "Busuló juhász", mely most a muzeumban van, általános feltünést keltett és Izsó keresett müvész lett; egyre-másra alkotta meg az Alföld magyar néptipusainak genre szobrait. Táncoló paraszt-alakjai közkeletüek lettek. Ezekből egész terrakotta vázlat-kollekciót állitott ki a muzeum egy Izsó-vitrinben. A magyar szellem közben tovább szélesedik és Huszár Adolf mü-

és "Géniusz" cimü portréjával. Róna József müvészetét pedig barokhatásu Bacchus-szobra és reliefszerüen komponált, kissé diszharmonikus "Zuuzsanna és az öregek" márványcsoportja képviselik.

Ebből a müvészeti változatból Telcs Ede vezet át a ma uralkodó "modernizmusba", amely jelző egy egészen szétfolyó, kialakulatlan müvészeti "akarást" határoz meg. Telcsnek a "Góliát"-ját látjuk, a "régiek" stilusában megalkotva, mig a nemrég kiállitott "Toronyépitő"-je merész lendülettel már a modernizmus jegyében született. Plakettjei közül is egyik a naturális, másik a kereső stilust bizonyitják. Értékben pedig Telcs Ede az a magyar mester, akinek majdnem minden alkotása az egyetemes magyar müvészet egy-egy kiemelkedő eseménye.

A második terem a modern müvészeké, akiknek elrendezési sorrendje Simay Imre dekorativ állatszobrával kezdődik. Ezen az oldalfronton áll Cser Károly életnagyságu hires bronzszobra is, a "Győztes"; ez a férfiakt a jeles mester hatalmas tudásáról és invenciójáról tesz tanuságot. A "diadalmas férfit" ábrázolja, amint átköti homlokát a győzelmi szalagjelvénnyel. Sorban következnek aztán Körösfői-Kriesch Aladár finom márvány-portréja, Ligeti Miklós kis Anonymusa, Damkó József remekbe készült "Definitor" cimü terrakotta portréja, Kisfaludi-Stróbl Zsigmond barokkosan vibráló "Venczell Béla arcmása", Tóth István pompásan megkomponált "Déli pihenő" bronz-genreje, Sidló Ferenc finom "Primaverá"-ja, Horvay János "Beethoven"-je, Szentgyörgyi István klasszicizált "Kigyóbüvölő"-je, Moiret Ödön egy

érdekes márványaktja, Pásztor János néhány szép aktja és "Bucsuzkodás cimü hires magyar genréje, Sámuel Kornél végtelenül finom márványreliefje és a "Menekülő" cimü bronzszobra, Ferenczy Béni elfinomitott bronzportréja, Orbán Antal markáns terrakotta fejtanulmánya és Lux Elek quattrocento-finomságu márványportréi. Az érem és plakettanyagban Beck Ö.Fülöp nagy kollekciója mellett Reményi József, zsákodi Csiszér János, Fémes Beck Vilmos, Berán Lajos, Murányi Gyula és Esseö Erzsébet vannak képviselve.

A külföldi szoborgyüjtemény büszkeségei a francia Rodin és a belga Meunier. Itt van Rodin világhirü márvány-kompoziciója, a "Tavasz ébredése", Laurens festő portréja, az "Ébredő ifju" életnagyságu bronzszobra és a párisi Hugo Viktor szobor mellékfigurájának szánt "Nereidák" bronzvázlata. Meuniert pedig a "Hajóvontató", egy remek bronzfej, nagyszerü életnagyságu dokkmunkása és több kisebb bronzszobra reprezentálja. Mellettük képviselve vannak még Lagae, Dubois, Stoltenberg-Lerche, Rombaux, Hildebrand, Zügel, Liipola György Budapesten élő finn szobrász, Stappen, Frunges, Zutt és Maillol.

A modern szoboranyag egyik része se teljes, sőt a hiányok a kiállitás rendeltetését erősen korlátozzák. Olyan mesterek hiányoznak, akik pedig a magyar szobrászatban igen jelentős szerepet vittek és visznek. Igy nincs muzeumunknak egyetlen Fessler Leo szobra se, aki pedig a palatinusi magyar renaissance fontos müvésze volt. Az ő alkotásai a Kalvin-téri "Danubius" kutszobor, amely Budapest legszebb köztéri szobra. Továbbá a királyi várkert oroszlánjai, a Ba-

zilika apostolai stb.

Hiányzik Holló Barnabás is, akiről egyik legutóbbi számunkban irtunk és akinek özvegye, férje gazdag művészi hagyatékának birtokában az éhhalállal küzd. A mai jelesek közül nincs képviselve Székely Károly, Margó Ede, Bory Jenő, Lukácsy Lajos, Csiszér János, Maugsch Gyula, Kevíczky Hugó, Szamosi-Soós Vilmos, Kallós Ede, Siklódy Lőrinc, Istók János, Farkas Béla, Szántó Gergely, és Visnyovszky Lajos, akik mind kiegészitő egyedei, értékes művészei szobrászatunknak. Viszont Lux Eleket jellegzetességében nem mutatja be a gyüjtemény, hiszen világhires táncos-szobrai hiányoznak a kiállitásról, azok a szobrok, amikban művészi lendület és mesterségbeli tudás tekintetében szinte egyedülálló értéke a nemzetközi művészetnek. Ugyancsak széles kiegészitésre szorul a külföldi anyag is, melyben csupán Rodin és Meunier vannak jól képviselve.

A meglévő müanyag gazdagsága, szépsége és elrendezése azonban minden figyelmet megérdemel és ha a hiányokat pótolhatja az állam, a budapesti Szépmüvészeti Muzeum a legjelentékenyebb kontinentális muzeumok sorába emelkedik.

Panoráma. Bécs. 1926.jul.11. 9.sz. 9-11.p.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Ébor L.: Erzsébet királyné emlékszobra. MI 1916.
22o.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Nagyanyám c. munkájával szobrászati jutalomdijat nyert

Képzőművészet 1929. 24. sz. 224.l.

MBK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Tanulmány.	Gipsz.
V.B.-né.	"
Ujházy Sándorné.	"

Műv.-OKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20.-jan.17. Kat 9.I.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

1032. A kémikus. Bronz dombormü, márvány talap zaton.

Árverési Csarnok aukció kat. /3 sz./
1933 okt. 44.1.

Szamossi-Szóts Vilmos, szobrász

MDK

képmás-szobrot állitott ki.

A téli kiállitás - Szépv.Muzeum.
1917-18 téli kiállitás.
Müvészet. 1917. 49.1.

MD-K NTKXX

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

HV.,LK.,BA.: Herbert Viktor dija.
Lipótvárosi Kaszinó-dija.
Baruch Aladár-dij.

Kitüntetések, dijak.
Mücs.-OMKT.1931-32.évi téli kiáll. Kat. 35.l.

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Szabó Dezső, bronz

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Arverési Közlöny 1934.okt.6 rk.sz. 17.l.

SZAMOSI-SOÓS VILMOS

Csiky Sárika. Gipsz
Antal Ágnes. Bronz

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmány, bronz

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Baba

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Szüleim siremléke, gipsz

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Szépművészeti Muzeum Évk. VII. 191. o.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Grimasz, bronz

Ábrándozás, márvány
Feri a vig gyerek, gipsz
Mosoly, márvány

Mücsarnok 1939
Derü a müvészetben kiáll.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász.

Önarckép. Bronz.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. XXXXXX
Az O.M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. B.p.1941.
Kąt. 16.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Krónika. Müvészet, 1916, 21-22.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

Attila fiam. Márvány.
Csaba fiam. "

Műcs.-CHRT."A gyermek a művészetben" kiáll. 1940.II.-III.
Kat.14.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

A győztes. Gipsz.

KMT. Tavaszi kiáll. 1928. Kat. 11.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

Gyermek báránnyal. Gipsz.

Műcs.-OMKT."A gyermek a művészetben" kiáll.1940.II.XIII

Kat.21.1.

MDK

Szamosi Seós Vilmos

Kállay Viktor, repr.

KMTárs. 1942. tav. kiáll. kat.

Szamosi Soós Vilmos MIK

Önarckép, gipsz

Nicsarnok 1918-19 téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Hangok a mélyből, bronzplakett

Don Quijote, bronzplakett

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Szamosi Soós Vilmos

Kis kacsa, bronz

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Gr. Tisza István arcképe, bronzplakett

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Szamosi Seós Vilmos

A képzőművészeti év eseményei. P.H.1934 évi naptára. 6o.l.

Szamosi-Soós Vilmos MDK

Ifjuság, gipsz
Álmodozás, márvány

Műcsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

Szamosi Soós Vilmos

MDK

A háboru, gipsz

Miccarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szamosi Soós Vilmos [redacted]

Marik Klári arcképe, gipsz

Schöller Károly főhadnagy, bronz

Műcsarnok 1918-19 téli kiállítás

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Skrovina János főhadnagy arcképe.Szobor.Mgt.

KMT 1916.tav.kiall. 55.lap

Szamosi Soós Vilmos MDK

Koncz Anti, bronz

Műcsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Hevesi Kató arcképe, bronz

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Öreg ár, tanulmány, bronz

Mücsarnok 192c. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Fricsay Rihárd arcképe, bronz

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Szamosi Sóos Vilmos MDK

Tanulmány, gipsz

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Klárika, bronz

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szamosi-Soós Vilmos MDK

Értelem, márvány
Szépség, márvány

Műcsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Attila fiam, márvány

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Önarckép, bronz

Mücsarnok 1927. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Jubilate Deo, bronz

Mücsarnok 1927. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmányfej, bronz
B.I. arcmása, márvány

Mücsarnok 1927. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

I-II.

A Bloha Lajos emlékpályázat pályaművei

Műcsarnok 1927. tavaszi kiállitás

MDK

Szamosi Sós Vilmos, szobrász

Férfi tanulmányfej. Bronz, márvány talapzaton.

Kis gyerek tanulmányfej. Bronz.
Fricsay Richárd. Bronz, márvány talapzaton.
Az elsodort falu szerzője. Bronz.
Bombavető. Bronz, gránit talapzaton.
Öreg ur. Bronz, márvány talapzaton.
A segédtiszt ur. Bronz.

Áll. Árv. Csarnok.-M. Képzőm. Egy. kiáll. 1922. dec. 15.-17.
Kat. 14.1.

Szamosi Soós Vilmos

Pista barátom, bronz

Műcsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

NDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Benedek Elek arckép szoborképmása egy méltó Valhallába kivánkozik.

Siklóssy László: A budapesti Műcsarnok Őszi Tárlata. Művészeti Szalon. 1927. nov. II.évf. 2.sz. 1-2.l.

M.D.K.

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

műve elnyerte a Erzsébet-emlékmű pályázaton.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1916. évf. 27. sz.
162. old.

MDK

Szamosi Scós Vilmos, szobrászm.

Tanulmény. Bronz szobormü.

Mües.-OMKT. Tav. kiáll. 1931. kat. 3.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Medgyessy Istvánné arcképe, márvány

Mücsarnok 1924. tavaszi tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Az én fiam, márvány

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Önarckép, szinezett márvány

Horace D. Newson arcképe, bronz

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

M.D.K.

Szamosi Soós Vilmos szobrász

Fényképfelvételen a müvész munka közben, amint Péchy Erzsi szinmüvésznő szobrát mintázza. A képen a szobor is szerepel.

Szinházi Élet. Bp. 1917. okt.21-28. VI. évf. 43. sz. 29. l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

"Lehel" első dijat nyert

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Szamosi Soós Vilmos

MDK

óTanulmány, márvány I-II.
Tanulmány, gipsz

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

MDK

Szamosi-Soós Vilmos.

Józan Miklós unitárius püspök arcmása.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1931.június. Kat.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Pest, Buda és Óbuda egyesitése, gipsz

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Hevesi Kató arcképe, bronz

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Szamosi Sóos Vilmos MDK

Tanulmány, gipsz

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Öreg ur, tanulmány, bronz

Műcsarnok 192o. tavaszi kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Fricsay Rihárd, arcképe, bronz

Műcsarnok 1920. tavaszi kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Marik Kléri arcképe, gipsz
Schöller Károly főhadnagy, bronz

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Önarckép, gipsz.

Műcsarnok 1918-19.Téli kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

A Várbazár falai között dolgozott műtermében.

g.f.:Ahol Mátyás király szobra született.
Pest,1944.máj.8.

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Segédtiszt ur, bronz

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmányfej, márvány

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Az én fiam, gipsz

Műcsarnok 1922.jubileumi kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Gervay Rózsika arcképe, gipsz

T. M. arcképe, gipsz

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 16.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Mátyás király, repr.

Képzőművészet 1929. 24. sz. 214.l.

Szamosi Soós Vilmos

szobrász

M.D.K.

Szamosi hatására cserélifel az ecsetet a vésővel.

Lohnay László: Andrássy Kurta János

Művészet, 1963. október - 30 lap

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

három, karakterben erösen fogott, kitünően mintázott mellszobrával van megérdemelt sikere.

A Mücs. téli ~~kiállítás~~ tárlata.

Képzömüvészet. 1932.VI.évf. 46.sz. 17.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Baba.
Pista barátom. Bronz.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Tars. jubileumi kiall.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 13.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Szüleim siremléke. Gipsz. Magántulajdon.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll. képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 15.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Rececе, nem vagyok én kapitány. Repr.

Művészet. 1918. 33.1.

[illegible]oos Vilmos

Rab Rábiról mintázott szobrát
szentendrén állítják fel.

Magyar Nemzet, 1967, X. 8. 11. o. Napló

Szamosi Soós Vilmos MDK

Vignali Rafaelné, kő

Mücsarnok 1934 Téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

Tanulmányfej, kő

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Józan Miklós, márvány

Álom, márvány

Műcsarnok 1934 Téli kiállítás

Dearmont Rose Allmon

Joseph Miller, Magazine

Allen, Magazine

Szamosi Soós Vilmos MDK

Feri barátom, gipsz

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Csibi fiam, márvány

Benedek Elek, márvány

Lengyel Éva, márvány

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Stemmet godt ALLE

Carl Aksel Møllgaard

Gerhardt Alex Møllgaard

Ingeborg Eva Møllgaard

Mitgestimmt 1929 Hemmert Kopenhagenvaagsrat KAMA.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Müvészet 1918. 61 l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Önarckép, bronz

Műcsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

Szamosi Soós Vilmos MDK

Pap Irma, kő

Fájdalom, márvány

Műcsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmányfej, bronz

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szamosi Sós Kilmos

Kiállítást rendez

NÚ. 1942. IV. 12.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és a
iratanyagának a képzőművészetre vonat

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk ki

"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Művészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhatól

Szamosi Sós Vilmos

Kiállít

Kj. 01. 1942. IV. ép.

Megrendelés esetén az összeg MNB.
ciós Központ számlaszámára utalandó
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület épitészeti állagának a t

Szamosi Soós Vilmos

"Döltőmre Tökmag Jankók lesnek" bronz

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Gladiátor, bronz

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

"Sem utódja, sem boldog őse...", márvány

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Keresztelő Szent János, gipsz

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Plakett, repr.

Művészet 1913. 231.l.

Szamosi Soós Vilmos szobrász

Önarckép

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa.1934

Szamosi-Soós Vilmos szobrász

Anyaság

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

Szamosi-Soós Vilmos szobrász

Ifjuság

Álmodozás

"A nő a müvészetben"kiállitás katalógusa.1936.Mücsarnok

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Csernoch hercegprimás plakettje. Repr.

Műcsarnok tavaszi kiállitásából. 277.1.
Művészet. 1914.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Magyar Iparmüvészet 1916.

250.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos szobrász

Képzőművészet 1931. 37. sz. 42.1. kép

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

Két karakterben jól felfogott fejet állitott ki.

Müesarnok.
Képzőmüvészet. Tavaszi Tárlat.
XXXXXXXXXXXXXX. 1929. 18.sz.

MDK

Szamosy Soós Vilmos szobr.

Tárlatbeszámoló. Magy.Kulturszemle, 1942.jan.15.
19-2o l.

MDK

Szamossy Soós Vilmos, szobrász

Tanulmányfej. Szobor, br. Jelz. "Szamossy 1913"

Nemz. Szal. Müv. Egy.-Székfv. Kpt. és Tört. Muz. uj szerzeményei 1937/38. 1939. máj.-jun. Kat.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Pap Irma. Kő.
Fájdalom. Márvány.
Tanulmányfej. Bronz.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24-Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 12.1.

Szamosi Soós Vilmos

MDK

id. br. Dániel Gábor arcképe, gipsz

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Szamosi Soós Vilmos

A téli kiállitás. Mivészet 1916. 49.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Önarckép, br.

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 2o6.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Önarckép, gipsz

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK.

Szamosi Soós Vilmos

Dalárda plakettje. 1000 K-ás I.dijjal jutalmazott pályamüve. Repr.
Plakett. c. müve. "

Művészet, 1914. 373, 376.lap

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

"Budapest egyesítése" emlékművét látjuk.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. Művészek.
Uj Magyarság. 1939. jan. 29.

Szamosi Boös Vilmos MDK

Sik Klári, gipsz

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 12.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmány, bronz

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Bartha Károly siremlékére készült pályamü. Gipsz

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok. 1921.nov. 9.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Műveivel résztvett a Nemzeti Szalon 1917.évi tav.tárlatán.

Művészet, 1917. 58.l.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
146.

Péczely

Szamosi Soós Vilmos:

Önarckép

Bronzplakett

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
231.

Péczely

S z a m o s i S o ó s Vilmos:

Plakett/Férfiarcmás/

Bronzplakett előlapja.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
211.

Péczely

S z a m o s i S o ó s V i l m o s:

Emlékérem/: H a y p á l Benő -
Verbi divini minister - Anno 1911:/

Bronzérem előlapja.

Szamosi-Soós Vilmos szobrász

Értelem

Szépség

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Carolina, repr.

Művészet 1914. 276.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Attila fiam, márvány

Mücsarnok 1940 Gyermek a müvészetben c.kiáll.

Szamosi – Soós Vilmos

Kiállít

E. K. 932. XII. 21

dőiv

ok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Szamosi - Sós

Kiállít

Só. U. 932 XII. 18.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Önarcmás, márvány

Medgyessy Istvánné arcmása, márvány

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos [redacted]

Fiam, márvány

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Kolozsvár (1885-ben itt született Szamosi Soós Vilmos szobrász)

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

278. l.

Kolozsvár Béla: Szamosi Soós Vilmos

Platett

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
278. l.

Kohlay Béla: Szamosi Soós Vilmos

Alkalmazott plasztika - Emlékmü

Szamosi Soós Vilmos:
Erzsébet emlékmü pályaterve

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
206-211.

Körplastika: Baró Dániel, Szamosi
Soós Vilmos

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
278. l.

Szohistay Béla: Szamosi Soós Vilmos

Brassay szerencsek

Pásztortúz, 1925. XI. évf.
278. l.
Szokolay Béla: Szamosi Sós Vilmos

Szamosi Soós
szobrász

Műcsarnok Téli Tárlata - szobrával szerepel. Portré

8 órai Ujság 1931.XII.20.

Szamosi Vilmos
szobrász

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - szoborral szerepel.
Három arcmás.

Pesti Hirlap 1931.VII.19.

Szamosi Sóós Vilmos.

A Mücsarnok téli tárlatán két karakterfeje: „Öregasszony" és „Öregember" c. szobrai szerepelnek. (említve.)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Francisci Soós Vilnus.

A lüczarnak téli tarlatán két ha-
sokterfeje: „Öregmony" és „Öregember" c.
nalvai nevepelnek. (eulitne.)

Pesti Hirlap 1918. dec. 19.

Szamosi Soós Vilmos.

Műre szerepel a Műcsarnok téli kiállításán.

Est, 1928. dec. 16.

Gramosi Góra Vilnius.

Szamosi Soós Vilmos.

A Mücsarnok téli kiállításán öregasszonyt ábrázoló zobra szerepelt. (említve.)

Népszava, 1928. dec. 21.

Szanosi Soós Vilmos.

A Műcsarnok téli tárlatán szobra szerepel.

Ujság, 1928. dec. 16.

Szanasi Szós Vilmos.

A Hüsvenek feli tartatán
nelsa nesepel.

Zsiráy, 1928. dec 16.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Pest, Buda és Óbuda egyesitése, gipsz

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Szamosi-Soós Vilmos

MDK

Förstner Tivadar

•

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Attila fiam, márvány

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben

Szamosi Soós Vilmos MDK

Grimasz, bronz

Ábrándozás, márvány

Ferei a vig gyerek, gipsz

Mosoly, márvány

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben
9

M.D.K.

Szamosi Soós Vilmos

Egyik rendezője a Műcsarnok tavaszi kiállitásának, mint Hunyady Sándor: "A Műcsarnok tavaszi tárlata" c. beszámolójában közli.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. ápr. 24-3o.
V. évf. 17. sz.

Szamosi-Sós Vilmos szobrász

Tavaszi Szalon kiállitás - Nemzeti Szalonban - szobrával szerepel

Pesti Napló 1931.VI.21.

Szamosy - Sós Vilmos.

Részt vesz az Ady Endre - emlékére
elhelyezésének pályázatán.

Magyarország, 1924. febr. 9.

Szanossy Sós Vilmos.

Részt vett az Ady Endre-
emlékek pályázaton.

Nemzeti Ujság, 1924. febr. 9.

Szamosi Soós Vilmos.

A fővárosi tanács Ady Endre
szemlék-terrpályázatán részt
vesz művével.

Magyarság, 1927. dec. 8.

Szamosi Sós Vilmos.

A Mücsarnokban bemutatott ady-síremlékpályázaton pályaműre szerepel, mely elnyúlt haldoklót ábrázol, kinek feje körekre hanyatlik. (említve.)

A Reggel, 1928. febr. 13.

Szamosi Soós Vilmos.

Az Ady-szemlékpályázaton részt vesz pályaművével, melyen Adyt, a holt költőt a kopár földre fektetve ábrázolja. (említve.)

Magyarság, 1928. febr. 12.

Szamosi Soós Vilmos.

Az Ady-emlékpályázat zsűrijének megnyerte tetszését pályaműre.

Pesti Napló, 1928. febr. 12.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmányfej /Benedek Elek/ márvány

Tanulmányfej

Mücsarnok 1942 [redacted] kiállítás

A magyar művészetért c.kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Kállay Viktor, repr.

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Kállay Viktor, gipsz

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

MDK

Szamosi Szós Vilmos, szobrász

Benedek Elekről készült szobor-portréja szentendrét díszíti.

–: Az első magyar Kertgaléria 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. szept. 3.

Szamosi Soós Vilmos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Újság 1931. IV. 26.

Szamosi-Soós Vilmos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH. 1931. IV. 25.

szamosi Soós Vilmos

szobrász

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Mücsarnokban - szobrával szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.XII.22

szamosi Soós Vilmos szobrász

Tavaszi kiállitás - Nemzeti Szalonban - szobrával szerepel

Ujság 1931.VI.21.

Szamosi Sós Vilmos festőművész

Vigaszkiállitás - Nemzeti Szalonban képével szerepel

Est 1931 VI.21.

Szamosi-Sós Vilmos szobrász

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban állitott ki.

szobrot, amely a kiállitott tárgyak közül kiválik.

Esti Kurir 1931.VI.24

Szamosi Soós Vilmos

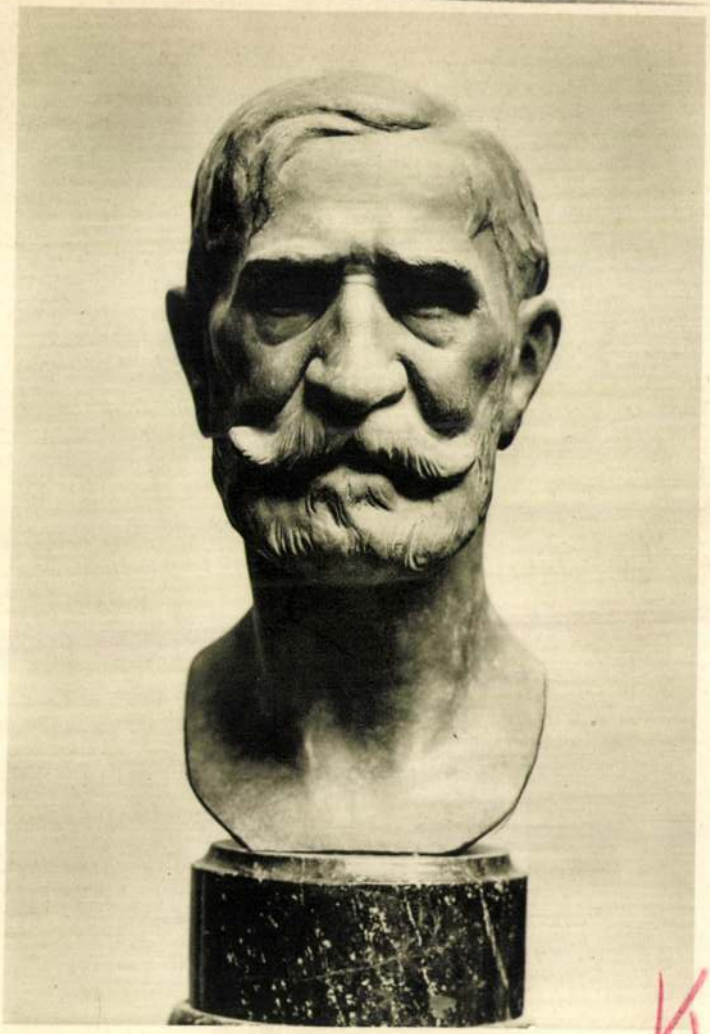

SZAMOSI SOÓS VILMOS: BENEDEK ELEK

K.

KM Tan. 1927. őszi kiáll.

MAUGSCH GYULA: MAJOM

Szamosi Soós Vilmos K.

SZAMOSI SOÓS VILMOS: ÖNARCMÁS

KMTárs 1931. tav. Eiáll.

PETRI LAJOS : PYGMALION

Szamosi Soós Vilmos

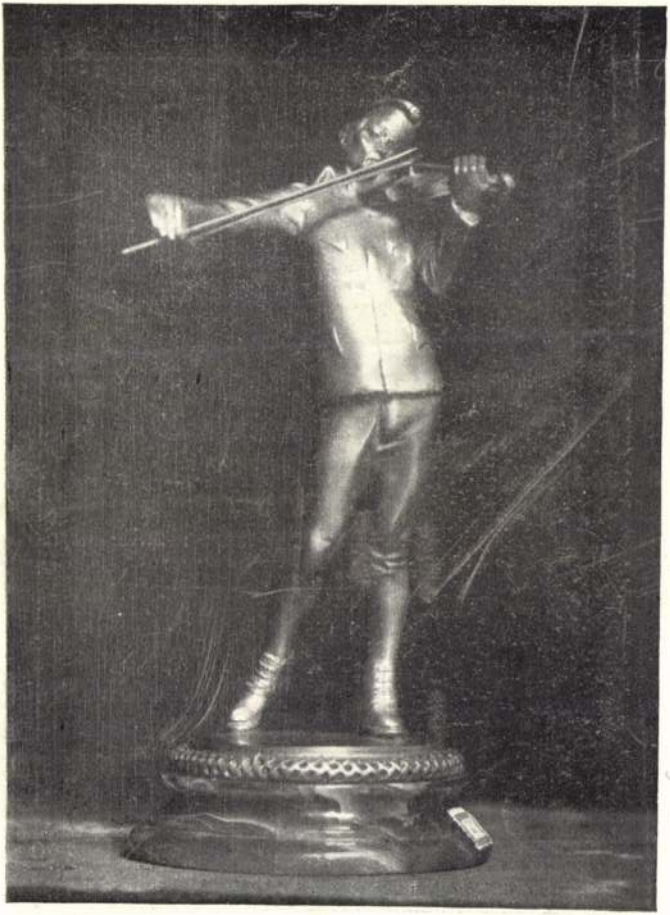

358/d. Szamosi Soós Vilmos: Recece, nem vagyok én kapitány...

Képzőm. Társ. 1918. Társ. Eiáll. Sat.

36 Burghardt Rezső: Kell Duci.

Szamosi Soós Vilmos

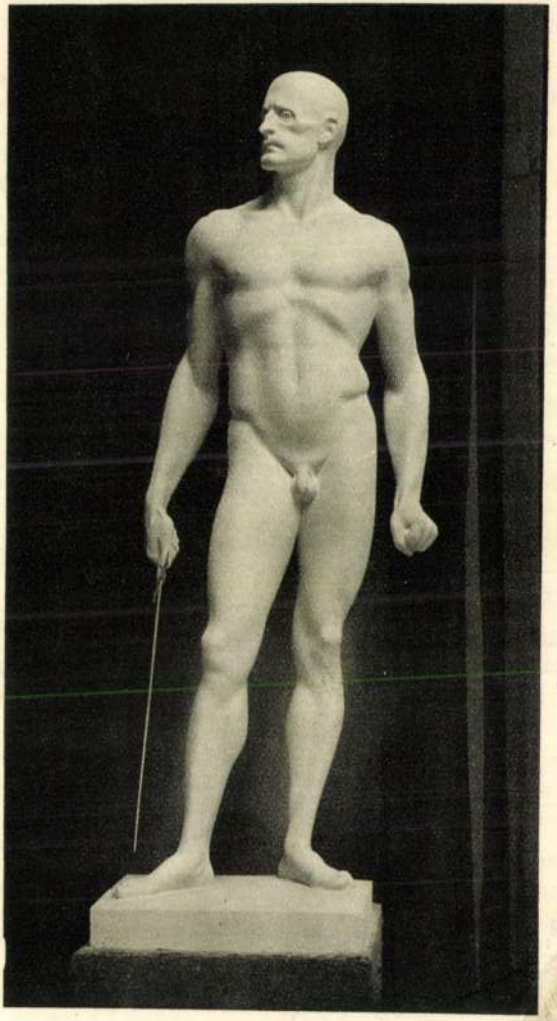

SZAMOSI SOÓS VILMOS : A GYŐZTES

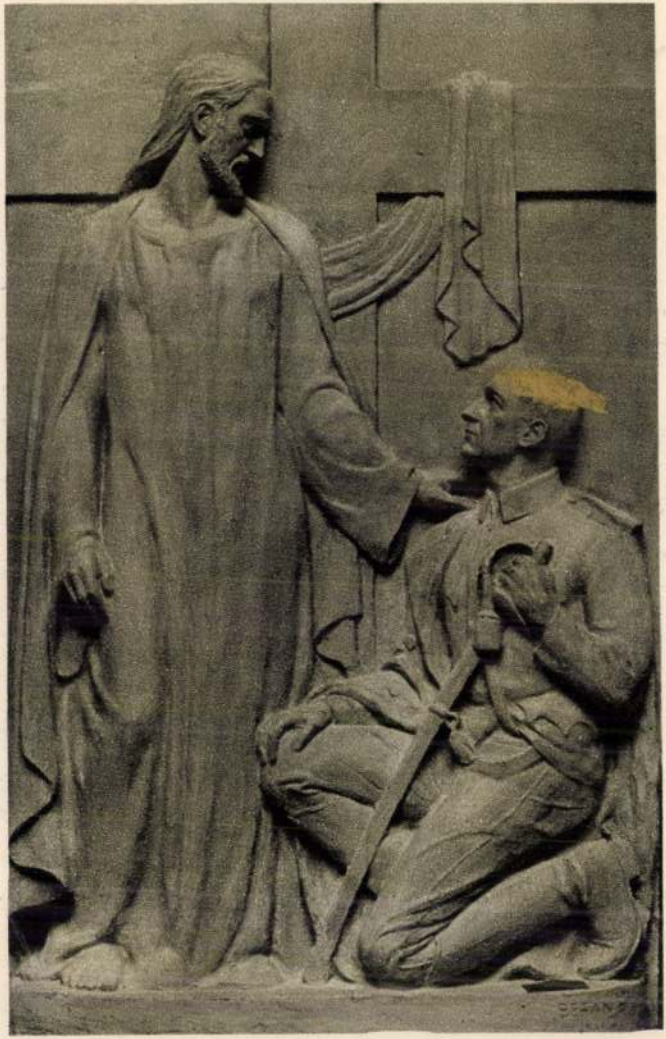

BERÁN LAJOS: HŐSI HALÁLT HALT SZÁVITS ANDOR SÍREMLÉKE

MDK

Szamosy Soós Vilmos

Nietzsche. Bronz.
Bajazzó. "

Árverési Csarnok aukció kat. 1931. dec. 4.sz.58. lap

Szamosi Soós Vilmos MDK

N.M. arcmása, bronz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Csaba fiam, bronz

Műcsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szamosi-Soós Vilmos MDK

Hollós Mátyás, bronz

Micsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmányfej, repr.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

"Vén sas", bronz

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

HORVÁTH BÉLA.

283 Bözsike. Gipszszobormű. Eladó.

SZIRMAI TONY.

284 L. Ganne. Bronzérem. Szobormű. Magántulajdon.

285 J. Massenet. Bronzplakett. Szobormű. Magántulajdon.

286 II. Vilmos Würtembergi király bronzplakettje. Szobormű. Magántulajdon.

287 A D. Pedro II. érem hátlapja. Bronzérem. Szobormű. Magántulajdon.

288 P. f. Girárd. Bronzplakett. Szobormű. Magántulajdon.

289 D. Pedro II. braziliai császár bronzérme. Szobormű. Magántulajdon.

290 Repülőgépek versenye. Bronzérem. Szobormű. Magánt.

291 Kutyakiállítási érem. Bronzszobormű. Magánt.

292 Golfverseny. Bronzérem. Szobormű. Magántulajdon.

CSILLAG. ISTVÁN.

293 Néhai dr. K. H. egyet. tanár portraitja. Bronzszobormű. Magántulajdon.

294 V. K. igazgató portraitja. Bronzszobormű. Magánt.

295 Dr. Cs. F. igazgató portraitja. Bronzplakett. Szobormű. Magántulajdon.

GÖRÖNTSÉR (GREFF) LAJOS.

296 Győzelem. (A Nemzeti Sport-Club plakettje). Eladó.

MURMANN J. ÁRPÁD.

297 Portrait. Bronzplakett. Magántulajdon.

298 Portrait. Bronzplakett. Magántulajdon.

IMREY LAJOS.

299 Arcképtanulmány. Szobormű. Magántulajdon.

300 Dr. Bendel József úr képmása. Szobormű. Magánt.

Szamosi Soós Vilmos

SZAMOSI SOÓS VILMOS.

301 Folyovich János úr arcképe. Bronzplakett. Szobormű. Magántulajdon.

302 Igriczé a dal. 1000 kor. első díjat nyert pályamű. Bronzplakett. Szobormű. Magánt.

303 Dr. Hochstätter Gyula orvos arcképe. Bronzplakett. Szobormű. Magánt.

304 Haypál Benő ev. ref. lelkész arcképe. Bronzplakett. Szobormű. Magánt.

305 Önarckép, tanulmány. Bronzplakett. Szobormű. Eladó.

306 ΦΡΟΝΤΙΣ (Gondolkodás). Bronzplakett. Szobormű. Eladó.

CSER KÁROLY.

307 Gyermekarckép. Szobormű. Magántulajdon.

MARKUP BÉLA.

308 Vampir. Szobormű. Eladó.

MURMANN J. ÁRPÁD.

*309 Küzdelemre készen. Gipszszobormű. Eladó.

SÁMUEL CORNÉL.

*310 A szeretet. Szobormű. Eladó.

BÁLINT JÁNOS.

*311 Libatolvaj, akttanulmány. Szobormű. Eladó.

KARA MIHÁLY.

312 Szécsi Ivánné arcmása. Gipsz-szobormű. Magántulajdon.

BARANSKI E. LÁSZLÓ.

313 Zátonyok a Kazánban. Olajf. Eladó.

BERKES ANTAL.

314 Margit-park. Olajf. Eladó.

Köprön. Tass. 1913
Sav. Eiáll. Gal.

Szamosi Soós Vilmos

SZAMOSI SOÓS VILMOS.

301 Folyovich János úr arcképe. Bronzplakett. Szobormű. Magántulajdon.

302 Igriczé a dal. 1000 kor. első díjat nyert pályamű. Bronzplakett. Szobormű. Magánt.

303 Dr. Hochstätter Gyula orvos arcképe. Bronzplakett. Szobormű. Magánt.

304 Haypál Benő ev. ref. lelkész arcképe. Bronzplakett. Szobormű. Magánt.

305 Önarckép, tanulmány. Bronzplakett. Szobormű: Eladó.

306 ΦΡΟΝΤΙΣ (Gondolkodás). Bronzplakett. Szobormű. Eladó.

CSER KÁROLY.

307 Gyermekarckép. Szobormű. Magántulajdon.

MARKUP BÉLA.

308 Vampir. Szobormű. Eladó.

MURMANN J. ÁRPÁD.

*309 Küzdelemre készen. Gipszszobormű. Eladó.

SÁMUEL CORNÉL.

*310 A szeretet. Szobormű. Eladó.

BÁLINT JÁNOS.

*311 Libatolvaj, akttanulmány. Szobormű. Eladó.

KARA MIHÁLY.

312 Szécsi Ivánné arcmása. Gipsz-szobormű. Magántulajdon.

BARANSKI E. LÁSZLÓ.

313 Zátonyok a Kazánban. Olajf. Eladó.

BERKES ANTAL.

314 Margit-park. Olajf. Eladó.

TKMT 1913. Tav. Eladó

HORVÁTH BÉLA.

283 Bözsike. Gipszszobormű. Eladó.

SZIRMAI TONY.

284 L. Ganne. Bronzérem. Szobormű. Magántulajdon.

285 J. Massenet. Bronzplakett. Szobormű. Magántulajdon.

286 II. Vilmos Würtembergi király bronzplakettje. Szobormű. Magántulajdon.

287 A D. Pedro II. érem hátlapja. Bronzérem. Szobormű. Magántulajdon.

288 P. T. Girárd. Bronzplakett. Szobormű. Magántulajdon.

289 D. Pedro II. braziliai császár bronzérme. Szobormű. Magántulajdon.

290 Repülőgépek versenye. Bronzérem. Szobormű. Magánt.

291 Kutyakiállítási érem. Bronzszobormű. Magánt.

292 Golfverseny. Bronzérem. Szobormű. Magántulajdon.

CSILLAG. ISTVÁN.

293 Néhai dr. K. H. egyet. tanár portraitja. Bronzszobormű. Magántulajdon.

294 V. K. igazgató portraitja. Bronzszobormű. Magánt.

295 Dr. Cs. F. igazgató portraitja. Bronzplakett. Szobormű. Magántulajdon.

GÖRÖNTSÉR (GREFF) LAJOS.

296 Győzelem. (A Nemzeti Sport-Club plakettje). Eladó.

MURMANN J. ÁRPÁD.

297 Portrait. Bronzplakett. Magántulajdon.

298 Portrait. Bronzplakett. Magántulajdon.

IMREY LAJOS.

299 Arcképtanulmány. Szobormű. Magántulajdon.

300 Dr. Bendel József úr képmása. Szobormű. Magánt.

Szamosi Soós Vilmos

358/d. Szamosi Soós Vilmos: Rececе, nem vagyok én kapitány...

Burghardt Rezső

36 Burghardt Rezső: Kell Duci.

KM Társ. 1918. tav. Eráll

Szamosi Soós Vilmos

zobrázn

l. Szépm. Mus. Tik

IX, 276. l.

Szamosi Sóós Vilmos

l.

Nemzeti Szalon

1920. nov. dec

. községben, az összeomlott trianoni határ közvetlen
a fegyveres cseh katonaság gyáva félelmükben és az
lu iránt táplált vad gyűlölettől felbőszítve 14 ártatlan,
gyilkolta le. A község vértanu halált szenvedett test-
görökítésére s ezzel egybekötve a világháborúban el-
ívet fog emelni, hogy örök időkre hirdesse egyrészt
dicsőülését, másrészt ne engedje sohase elfelejteni a
égét.
e, mint minden községnek, Buzita községnek is saját
ált szenvedett polgártársaink emlékműve nemcsak a
emcsak a falu véráldozatát, polgárainak vérehullását
fejezője akar lenni a csehek vérengző elnyomásának,
zenvedésének is. Ennek az egész magyarság ügyét szol-
ságának méltó kifejezése csak szobrászművészi alkotás-
ást, ami pedig a kis község áldozatképességét több-

hez kötött szoborművön kivül az egész nemzet elé oda

Szamosi Soós Vilmos szobrászo

Pásztortűz, 1925. VI. ev.

278. l.

Szokolay Béla: Szamosi Soós Vilmos

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmány, gipsz

Ujházy Sándorné, gipsz

V.B.-né, gipsz

Mücsarnok 1931/32 téli kiállítás

Számosi Soós Vilmos

irod
2

Ujság 1926-okt. 17
(e. a. A Blaha
Lujza síremlék=
pályázat; képpel.)

mente scritti.

In Roma
1596.

Con licenza de superiori.

—

3.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Szülheim siremléke, gipsz

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Baba, olf.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Pista barátom, bronz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Szamosi-Soós Vilmos MDK

Anyaság, gipsz

Mücsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Szamosi-Soós Vilmos

MDK

Értelem, márvány

Szépség, márvány

Mücsarnok 1936 Nő a müvészetben c. kiáll.

Szamosi-Soós Kálmos MDK

Ifjuság, gipsz

Álmodozás, márvány

Mücsarnok 1936 A nő a művészetben c. kiáll.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Nagyanyám, br.

Vignali Raffael, br.

Józan Miklós, márv.

Önarckép, márv

Unokám, márv.

Szentendrén élő képzőm. kiáll. Ferenczy Muz.
1960. IX.

M.D.K.

Szamosi Soós Vilmos /1885-

1106. Kassák képmása. Szobor. 11.5 cm. mag. bronz
Elveszett. /Fővárosi Képtár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek, IV. füzet.
78. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K.

Szamosi Sóós Vilmos

szobrász

Rab Rábi[illegible] E. szobra

"

Láncz Sándor: Képzőm ü vészeti krónika

Élet és Irodalom, 1961 szept 16 – 10 l.

Mit D.K.

Herrn Professor Dr. Walter Goetz

Marburg

Lahn, Biegenstr. 18

Prof. Dr. Hermann Oncken, Heidelberg, Leopoldstr. 10

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Tanulmányfej, kő

Nevető leányfej, márv.

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 194o. febr.

Szamosi-Soós Vilmos MDK

Antal Ágnes , bronz

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

Viatlit

N. U. 932. XII. 20

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott: . . . . .

. . . . . .

Mikor és hol volt külföldi tanulmányuto

. . . . . .

Szamosi-Soós Vilmos

MDK

Csiky Sárika, gipsz

Mücsarnok 1937 Téli Kiállitás

MDK

Szamosi Soós

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Sok egyéni erőt látunk portréjában.

Magyarság
1934.I-14

Szamosi Soós Vilmos

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.I.13.

Szamosi-Soós Vilmos

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel . Jó fejet állitott ki. /Vignali Rafaelné/

Budapesti Hirlap
1934.I.14.

Szamosi-Soós Vilmos

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Szamosi-Soós Vilmos

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Kitünő Józan Miklós feje.

Pesti Hirlap
1934.I.14.

Szamosi Soós Vilmos

szobrász

Téli Kiállitás - Mücsarnokban - szoborral szerepel.
Tanulmányfej.

Magyar Hirlap
1934.I.14.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Önarckép, repr. márv.

Szentendrén élő képzőm. kiáll. Ferenczy Muz. 1960.IX.

Szamossy Soós Vilmos szobrász

"Torzó" és "Szabó Dezső portré" c. művei a Szentendrén megnyilt kiállitáson.

N.U.936.XII.1.

Szamosi - Soós Vilmos

szobrász 80 éves jubileumát ünnepelte 1959-ben.

A Szentendrei Muzeumban megrendezett helyi művészek őszi tárlatán 1965-ben részt vett.

Vigilia 1965. XII. sz. 761.l.

A szentendrei Múzeumban megtekinthető helyi

művészek óraji táblájának 1962-ben történő levétele.

Alapítás 1962. XII. 28. Def.L.

Szamosi Soós Vilmos

Független Művészek Társaságának kiállításán szerepelt.

Bayer Agost, *Farkas* Béla és *Lakits* György, viszont a könnyed fajsúlyú figurális festést *Vígh* Bertalan képviseli jól arcképével. *Gyenes* Lajos ismét gazdag csöndéleteket küldött. A szobrászatot *Szamosi Soós* Vilmos, *Kayser* Lajos és *Vass* Viktor munkái reprezentálják. Szamosi Soós művei a bronzstilus felé közelednek, az utóbbi kettő alkotásai azonban még a naturalizmus területén mozognak. Megemlíthetjük még *Radnay* József és *E. Hevesi* Margit nevét.

BH 929 X 13

BH.929.X.13.

Szamosi Soós. Vilmos

Független Művészek Társaságának
őszi kiállításán a Nemzeti Szalonban
szerepelt.

A szobrászanyag igen jelentős tényező ezen a kiállításon. A teljesen kiforrott, a formák játékos bonyodalmában kitünően mozgó *Szamosi Soós* Vilmos mesteri alkotásai mellett is érvényesül a fiatal *Görömbey*, aki igazán biztosan megtalálja a plasztika igaz útját. Merész mozgásokat érzékeltet putnoki *Farkas* Béla, s erős kézzel, biztos fogással formál életet gaádi *Kayser* Lajos. *Zólyomi Zierlich* R. kompoziciója kitünő ritmusával tünik ki.

EK-929-X.13-

Szamosi Sós Vilmos

Független Művészek Társaságának őszi tárlatán szobrászati jutalom-díjat nyert.

NU. 929. X. 20.

Szamosi-Soós Vilmos

A nemzeti kiállításon az állam vásárolt tőle.

BH. 1933. V. 14.

Szamosi-Sós Vilmos

A nemzeti kiállításon az állam vásárolt tőle.

NN 1933. V. 14.

Szamori Soós Vilmos

szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Szamosi Sós Vilmos

Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán a Nemzeti Szalonban
szobrászati jutalomdíjat nyert.

M. 929. X. 19.

Szamosi Sós Vilmos

Független Művészek Társaságának kiállításain a Nemzeti Szalonban szobrai szerepeltek.

U.N. 929. X. 13.

Szamosi Sós Vilmos

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

A szobrászok közt *Szamosi Sós Vilmos* szerepel legtöbb munkával. Erőteljes bronzai gondos karakteres munkák. *Gosztonyi Alice* finommivü *Fürdőző nője*, mint kéz- és lábfejtanulmány is értékes. *Vas Viktor Trianonja* erős hatásu, eredeti munka, *Zólyomi Zierlich R.* és *Farkas Béla* női aktja is említést érdemel.

Tamás Ernő.

PH. 929. X. 13.

Szamosi Sós szobrász

kezeprel a húsarnok tél.
Távlatok

Magyarság 1938 II. 6.

Szamosi Soós Vilmos

szobrász

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás - Műcsarnokban-szoborral szerepel.

Ujság
1933.III.23.

Szamosi Soós Vilmos

szobrász

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Magyarság
1935.III.24.

Szamosi Soós Vilmos

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban díjat nyert.

EK-929.X.20

Szamosi Sós Vilmos

Kisplasztikai alkotása az iparművészeti társ.
Györgyi Kálmán emlékkiállitásán.

Magyarság, 934.V.19.

Szamosi Soós Vilmos

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

NU 1926. X. 24.

Szamosi Szós Vilmos

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

Újság 1926. X. 24.

Szamosi Soós Vilmos

szobrász

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - szoborral szerepel.
Szines mérvánnyal élénkitett szé feje és artisztikus önarcképe.

Pesti Hirlap
1930.XII.20.

Szamosi-Soós Vilmos

Meghívták a Blaha-séremlék zártkörű pályázatára.

Magyarság 1926 X. 16.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Szüle Péter, bronz

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Szamosi Soós Vilmos

MDK

özv. H.F-né arcmása, gipsz

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Balogh Mária, gipsz

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

Szamosi-Soós Vilmos

S.D-né arcmása, repr.

Milcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Szamosi Soós Vilmos

MDK

S.D-né arcmása, márvány

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

MDK.

Szamosi Soós Vilmos

Szentendrei kiállitásáról

Esti Hirlap 1965 szept.3.lap -

MDK.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Szüle Péter, br.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944. jun. Műcs.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Gyermek báránnyal, gipsz

Mücsarnok 1940 Gyermek a müvészetben c.kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Csaba fiam, márvány

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Szamosi Soós Vilmos
Kobrán

Kiállít a Téli Tárlaton

N. U. 1939. I. 28.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

176. Tanulmányfej/Benedek Elek/. Ruskicai márv.

177. Tanulmányfej/Józan Miklós/. " "

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért." Képzőm.Kiáll.1942.
jun.6.-22. Kat.lo.

SZ

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Csibi fiam, márv.

Benedek Elek, "

Lengyel Éva, "

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

44 l.

MDK

Szamossy Soós Vilmos, szobrász

Attila fiam. Bronz.

Dp.Műcs.-OMKT. Nemz.Képzőműv. kiáll. 1934 ápr.29.-jun.17.
Kat. 5.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

143. Keresztelö Szent János. Gipsz.

Bp.mücs.-DMKT. Nemz. Képzömüv. Kiáll. 1934.ápr.29-
Kat. 9. 1. jun.17.

Szamosi Soós

szobrász

Téli Tárlat - Mücsarnokban - szoborral szerepel.

8 Órai Ujság
1934.I.14.

Szamossy Sós Vilmos
szobrász

Szentendrei Művészek kiállitása - Szentendrén a város
háza nagytermében - szerepel:. szobraival.

Nemzeti Ujság
1935.XI.26.

Szamossy-Soós Vilmos
szobrász

A szentendrei festőművészek kiállítása - Szentendrén a városháza dísztermében - szerepel: szobraival.

Budapesti Hirlap

1935.XII.3.

Szamossy-Soós Vilmos
szobrász

A szentendrei festőművészek kiállitása - Szentendrén a városháza dísztermében - szerepel: szobraival.

1933.XII.3.

Szamossy-Soós Vilmos

szobrász

A szentendrei festőművészek kiállitása - Szentendrén szerepel: szobraival.

Pesti Hirlap
1935.VII.3.

Szamosi-Sós Vilmos
szobrász

Képkiállitás - Szentendrén - szobraival szerepel. Élethü márványportréival szerzett elismerést.

Nemzeti Ujság
1935. XII. 6.

Szamosi Szós Vilmos

Mokrán

TÉLI TÁRLAT

Pesti Hirlap

1934 I. 14

./.

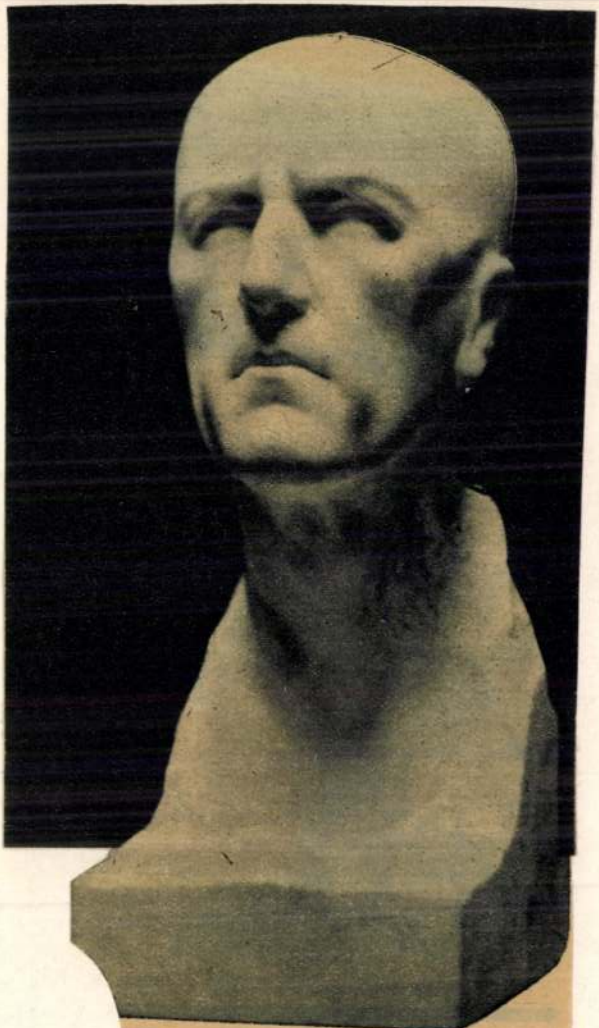

Józan Miklós unitárius püspök. Szamosi Soós Vilmos szobra

Szamosi Soós Vilmos
szobrász

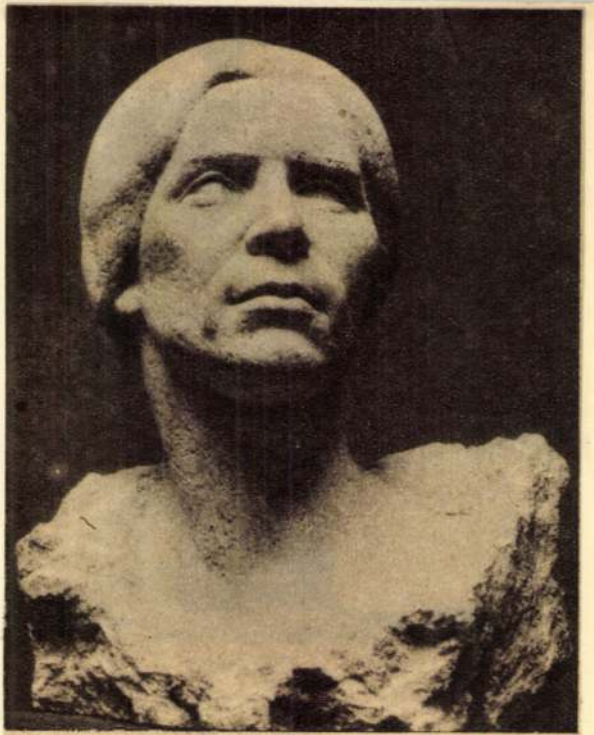

Szamosi Soós Vilmos: Vignali Rafaelné.

Pál Lajos
1934 I. 14

Wien.

Ivan Meštrović
szobrászművész
kiállítása.

1935. XI.

Szamosi Sós Vilmos szobrász

Kerepesi a Nemzeti Szalon
Nagy Tavaszi Tárlatán

Pesti Napló 1977 VI. 16.

Szamosi Soós Vilmos

Arobrázmüvén, alkotását, Ráby
Kátyás ~~[illegible]~~ mellrobrát május 3-án leplezik
le Mentendrén

Pest megyei Hírlap, 1968. ápr. 30.5.a

Szamosi Soós Vilmos MIK

Tanulmány, márvány

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Szamosi Slós Vilmos MDK

Csibike fiam, gipsz

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

Öreg ur, bronz

Milleanmok 1930/31 jubileumi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Tanulmány Ady siremlékéhez

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Öregasszony

Öregember,

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

A győztes, repr.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Szamosi Soós Vilmos

1981 OKT 8.

Vízköpőt tervezett Nagy Géza a hódmezővásárhelyi 80 lakásos lakótelepre. Szamosi Soós Vilmos kerámiából mintázott szobrát Szentendrén állítják fel. Kurcsányi Árpád szobrászművész kődombormű-vét tervezett a gödöllői Agrártudományi Egyetem számára.

filmjét, a moszkvai, a cannes-
és a velencei fesztivál nagydí-
jasait.

MDK

Szamosi-Soós Vilmos

Nagyanyám, br.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj. 15. l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász.

Csibi fiam.	Márvány.
Benedek Elek.	"
Lengyel Éva.	"

Bp.Műcs.-OMKT Nemz.Képzőművv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tn. 44.l.

M.D.K.

Szamosi Soós Vilmos

300. Gyermek báránnyal. Gipsz. Mgt.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója
Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 21.l.

szamosi Soós Vilmos

Kacsa-csoport, br.

Angol-megyer kiáli. Mücs. 1926. máj.

35. l.

45K

szamosi Soós Vilmos

Kis csirke, bronz

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj.

35. l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

Önarckép. Bronz.

CZ.: A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiáll. az O.M.Sz.Múz.-ban.
Szépművészet. 1941. 206.l.

8. A.

M.D.K.

Szamosi Soós Vilmos

139. Attila fiam. Márvány.
141. Csaba fiam. Márvány.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója. Bp. 1940. Osz. M. Képzőmüv. Társulat. 14. l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Dr.Meisels Vilmos arcképe, bronz

Tanulmány, bronz

Gina, bronzplakett

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 28-29. l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Kémikus plakett tanulm. nronz

Máray Lajos arcképe, bronzplakett

Hajnal, plakett-tanulm. bronz

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 28-29. l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Benedek Elek arcképe

N,Szal. kiáll. 1927. jun. 24. 1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Balogh Mária, patinázott gipsz

KMTára kiáll. 1941. dec. Kücs. 8. l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Özv.H.F.né arcmása, pat.gipsz

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 9. 1.

MDK

Szamosi-Soós Vilmos

Hollós Mátyás, br.

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj. 15. 1.

SZ

Szamosi Sós Vilmos

— szobrász

M.D.K.

Szobortortréiról.

Bordácsné H. Lenke: Szentendrén élő-képzőművészek
Művészet, 1960. december, — 32 l. kiállítása 1960

Szamosi-Soós Vilmos

MDK

Önarckép, gipsz

Attila fiam, márv.

Pedagógus szakszerv. I.képzőm.kiáll. 1947.máj.

7. 1.

MDK

Szamosi-Soós Vilmos

Önarckép, gipsz

Attila fia, márv.

Pedagógus szakszerv. I. képzőm. kiáll. 1947.máj.

L. Soás Filhos

Szamosi Soós Vilmos

A Nőcsarnok 1927-es
tavasi tárlatán szerepelt.

M. 1927. IV. 2.

Szamosi Pogós Vilmos MDK

Nagyanyám, bronz

Mücsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Szamosi Soós Vilmos

Attila fiam, márvány

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Önarckép, márvány

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Szamosi Soós Vilmos

szobrász

Benedek Elek.

Bronz. A sepsiszentgyörgyi

Tartományi Ház. tul.

Engel Károly: Benedek Elek és a román nép.

Korunk, Kolozsvár 1958 XVIII. IX sz. 1333.

Szamosi Soós
kabr.

Kiállít a Műcsarnok tavaki tárlatani.

P.N. 1926. V. 16. (Pesti Napló)

„Műterem" képzőművészeti kiállításai.

IV. Kossuth Lajos utca 12.

XXXII. csoportkiállítás.

katalogus: 50 fill

1942. julius 12 – szeptember

Szamosi-Soós Vilmos MDK

Margit, gipsz

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Ella, gipsz

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Szamosi Sós Vilmos szobrász

szerepel a Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán

Mj Nemzedék 1927 VI. 16.

Szamosi Szás Vilmos

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Szamosi Szőcs Vilmos

szokrász

Tisza István-szobor pályázatok kiállítása - Nagyarnóktan - tervével szerepel. Tisza zsakettes alakját szívére tett kézzel ábrázolja.

Pesti Hirlap
1929.VI.16.

Kamossy Sóós Vilmos

A Kőrönmivészeti Társulat választmányának tagja

Nemzeti Lyság 1937 I.1.

Szamosi Szós Tilmos

Szerepel a hűsarnok
téli tárlatán

Pesti Napló 1937 I. 24

Szamosi Soós Vilmos (1885-)

Kassák képmása.
Szobor. Bronz. Sign. 1915.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Kamosi Soós Vilmos szobrási

kezdeti a hűcsarnok téli tárlatán

Magyarság 1937 I. 23

Szamosi Sós Vilmos
szobrász

Iparrajzkiállitás - az Iparmüvészeti Muzeum nagytermében - a kiállitáson növendékei szerepelnek.

Nemzeti Ujság
1929.VI.11.

Szamos Sós Vilmos
szobrász

Iparrajzkiállitás - Országos Magyar Iparmüvészeti Muzeumban - a kiállitáson növendékei szerepelnek.

Esti Kurir
1929.VI.11.

MDK

Suamosi Soós Vilmos

Kassák képmása, br.szobor

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Szamossi-Sós

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban tanulmánya szerepelt.

MH.929.X.13.

Szamosi Soós Vilmos.

Független Művészek Társaságának kiállításain a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Mo. 929. X. 13.

Szamosi Soós Vilmos

Független Művészek Társaságának kiállításán szobrászati jutalomdíjat kapott "Nagyanyám" c. bronzfeje.

PH. 929. X. 19.

Szamosi Soós Vilmos

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

A szobrászok között *Szamosi Soós* Vilmos realisztikus portréi a legerősebbek.

NM. 929. X. 13.

Szamossy Sóós Vilmos

Szerepelt az I. nemzeti tarlaton.

Ch. 1933. IV. 20.

Szamosi Soós Vilmos

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

Nu. 1933. IV. 20.

Szamosi Soós Vilmos

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton.

M. H. 1933. IV. 19.

Szamosi Soós Vilmos.

Plakettjei szerepelnek az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállításán.

Esti Kurir, 1924. dec. 20.

Szanowni Szóstu Vilnius.

Tlaketjei szerepelnek az Osz. Magyar Képzőmüvészeti Társulat téli kiállításán.

Esti Kurir, 1927. dec. 20.

Szamosi Soós Vilmos.

Szüle Péter portréja szerepel a lü-
Csornok téli tárlatán.
(emlétve.)

Pesti Hirlap, 1927. dec. 18.

Szamosi Jós

szobrász

A Tisza István gróf szoborpályázatára beküldötte pályamüvét.-

Magyarság
1929.VI.5.

Szamos Lajos

szobrász

Tisza István grófi szoborpályázatra beküldte pályamüvét.-

Nemzeti Ujság
1929.VI.5.

Szamosi-Soós V.

Szamosi-Soós Vilmos: S. D.-né arcmása

~~Damkó József~~

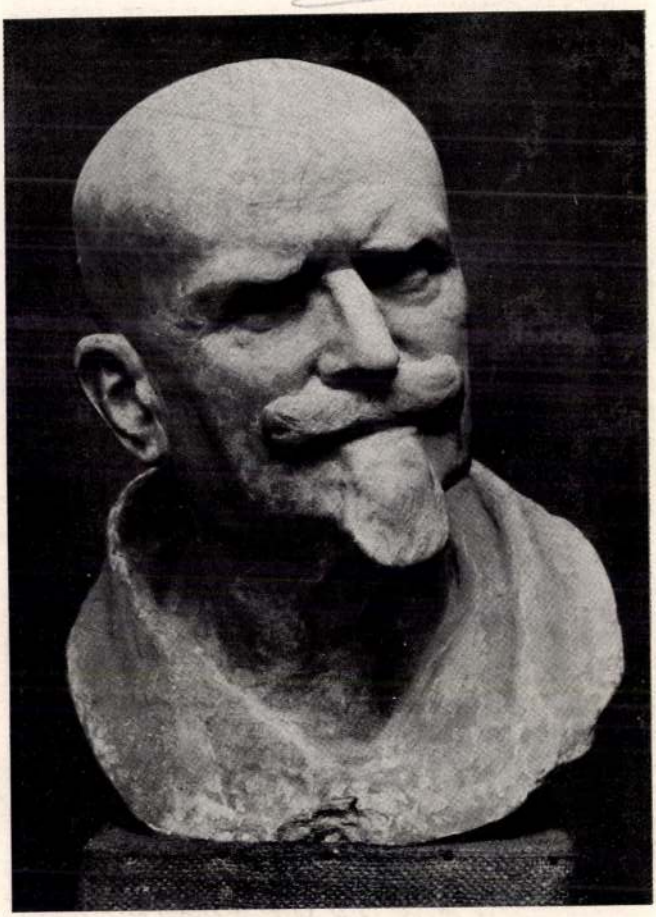

Damkó József: Stróbl Alajos

Képzőm. Társ.
1941. arckép Wall

Szamosi Soós Vilmos

szobrász

koll. kiáll. - Auriva
szalon 1922. okt.

Életrajz. Székely fiú. Kolozsváron tanult a polgári iskolába. Fadrusz János, aki akkor Kolozsváron volt. Pestre hozta és Tilgner Viktor uchány művét műsoltatta vele. Egy évig volt Fadrusznál, aki 1903 meghalt. Ekkor az iparművészeti iskolábairat-kozott. 1903-8. Matrainál tanult, minden évben díjat nyert. 1908-12. Radnai Bélánál, a képzőművészeti főiskolán tanult. Folega plakett érdekelte. 1908. Brassai

ij, 150×114 cm.
t balra: Dobyaschofsky Franz, 1838.
lás vette a művész hagyatékából.
József: Dobyaschofsky Xav. Ferenc.
;om, 1872., 15. l. — Z.: Az eszter-
ercegprímási képtár. Magyar Korona,
379., 20. szám. — Z.: Az esztergomi
képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI.,
770. l. — Maszlaghy II., 186. szám. —
ch: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l. —
;om vármegye . . . Bp. é. n. 176. l. —
—Homor 97. l. — Gerevich PA,
— Rónay, Maria: Die Schätze des
ichen Museums in Esztergom. A Mű-
V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay

f a kis Jézussal

ij, 87×47 cm.
t jobbra: Fr. Dobyaschofsky, 1863.
es Kálmán: Az esztergomi érseki kép-
sztergom, II., 1875., 44. szám. —
ry István: Az esztergomi érseki kép-
városi Lapok, XIII., 1876., 760. l. —
Az esztergomi hercegprímási képtár
r Korona, III., 1879., 20. szám. —
ghy II., 265. szám. — Esztergom vár-
. . . Bp. é. n. 176. l. — Gerevich:
ág, 1916., júl. 20., 4. l. — Lepold —
97. l. — Gerevich PA, 249. —
Maria: Die Schätze des Christlich n
ns in Esztergom. A Műgyüjtő, V.,
3. l. — Lepold—Lippay 56. l.

orfiú

j, 109×85 cm.
balra: Franz Dobyaschofsky, 1866.
győri püspök ajándéka.

Szamosi Soos V. (2

Sámuel Kolozsvári
siremlékpályázatán nyert
díjat. 1913 a pécsi dal-
árda plakettjét kesztelte
1914-18. Katona volt 1916
az Erzsébet királyné szobor
pályázaton mint építész a
IV-ik díjat nyeri. A had-
viselt művének 1919-ki
kiállítás a Baruch-féle
kisplasztikai díjat
nyeri 1919. a Magyar
Nemzeti Szövetség jel-
vény-pályázatán I. díj
1920-ban a Szépművé-
szeti Múzeumba kerül
egy karakterfeje. Az
1921. évi tavaszi tár-

: Az esztergomi hercegprímási képtár. gyar Korona, III., 1879., 20. sz m. — lyi 23—24. l. — Z.: Az esztergomi érseki tár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 5., 769. l. — Kőrösy László: E zte om. tergom, 1887., 239. l. — Maszlagh, II., . szám. — Esztergom vármegye . . . Bp. l. 176. l. — Lepold—Homor 97. l — evich PA, 248. l. — Décsei: K nyv- értetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay, ia: Die Schätze des Christlichen Muse- in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931.,

olasz társaság Albanoban
olaj, 70×85 cm.
alra Carl v. Blaas 1878.
szlaghy II., 454. szá n.

), CHRISTIAN HILFGOTT (német ő, 1695—1756)

olaj, 48×65 cm.
Az esztergomi érseki képtár leírása. Magyar Sion, XVI., 1885., 773. l. — evich: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l.

olaj, 48×65 cm.
Az esztergomi érseki képtár leírása. Magyar Sion, XVI., 1885., 773. l. — szlaghy II., 273. szám. — Gerevich: Újság, 1916., júl. 20., 4. l.

olaj, 11·5×15 cm.

Szamosi Soós V. 3

Latona Hercz Viktor
díjat nyeri, majd a
Barta siremlék pályá-
zaton nyert díjat, 1922.
a József műegyetemi
Király-díj szükebb
pályázatán I.-díj
Hunyadi Mátyás
lovas szobrával:
Szal. Szentabrahám-
ban (Udvarhely szék)
földmivescsalád
sarja. Külföldön
1922-ig nem járt.
Műterme a budai
kir. várbazárban,
Szentendrén él.

90 cm.
bbra: Von Dallinger 1835.
: Az Újság, 1916., júl. 20., 4 l.

Daffinger : Nákó János gróf.

(4

E kollektív tárlatán kiállított művei:

Marik Klári, gipsz
Mezei virágok, bronzplakett
Báró Vargyasi Dániel Gábor, bronz
Fiam, gipsz
Csaplaros Ferenc, bronz
Vignali Rafael, bronz
Önarckép, gipsz
Tanulmány, márvány
Medgyessy Istvánné
Sik Klári, I II gipsz gipsz
Ártatlanság, gipsz
Ecce Homo, gipsz
Hevesi Tamás, bronz
Fiam, bronz

indítvány e két pontja felett a közgyűlés térjen napirendre.

Az indítvány harmadik pontját illetőleg *elnök* felhívta a résztvevő közönséget a Nagyvárad könyvtár megnyitó ünnepélyén leendő részvé a múzeum megtekintésére, a közgyűlést bez

tkár, Fraknói Vilmos orsz. főfelügyelő, Beőthy főrendiházi tag, Kammerer Ernő miniszteri os, a Szépművészeti Múzeum igazgatója és sy László egyetemi tanár, az Orsz. Tanárület elnökének a Szövetség közgyűléséhez tt üdvözlő iratait, — Tudomásul vétetnek.

Elnök jelenti, hogy a Múzeumok és Könyv- Országos Tanácsa és Főfelügyelősége 1910. nűködéséről szóló jelentések szeptember hó én 1—1 különálló kötetben elkészültek s hiva- megküldettek a minisztériumoknak, a Tanács, felügyelőség és Szövetség tagjainak, a kulturületek elnökségeinek s a Tanács és Főfelügyelő- hatáskörébe tartozó intézeteknek. Ezenfelül sztattak a jelentések a közgyűlésen megjelent zolt képviselők között is. Indítványozza, hogy ntések felolvasottaknak tekintessenek s tudo- vétessenek. — A közgyűlés a jelentéseket másul veszi.

Elnök jelenti, hogy az Országos Tanács fennóta működő egyik buzgó tagja, Emich Gusztáv ir. udv. tanácsos, aki a hazai könyvnyomtatás önyvkereskedelem fejlesztése s elsősorban Petőfi ményeinek olcsó népies kiadása terén nagy neket szerzett, f. é. június hó 29-én elhunyt. ványozza, hogy emléke jegyzőkönyvileg meg-

15. *Rimler Károly*, polgármester.
16. *Dr. Várady Zsigmond*, orsz. képviselő.
17. *Sulyok István*, ref. lelkész.
18. *Materny Imre*, ág. h. ev. lelkész.
19. *Dr. Adorján Ármin*, a Szigligeti-Társaság alelnöke.
20. *Sas Ede*, szerkesztő.
21. *Dr. Ágoston Péter*, jogakad, tanár.
22. *Dr. Kecskeméti Lipót*, főrabbi.
23. *Kozáry Gyula*, hadapródiskolai tanár.
24. *Dr. Mártonfy Marczell*, jogakad, tanár.
25. *Dr. Hoványi Gyula*, jogakad. tanár,

A közgyűlés az indítványt elfogadván, nevezetteket közfelkiáltással a Szövetség tagjaivá megválasztja s az Országos Tanácsot fölkéri, hogy a szervezeti szabályzat értelmében a választásokat jóváhagyás végett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjessze fel.

9. *Karácsonyi* János, prépost-kanonok felolvassa «Kisérletek nagyváradi nyilvános könyvtárak létesítésére» czimü értekezést. — A közgyűlés az *elnök* indítványára a tanulságos és szép előadásért az előadónak jegyzőkönyvileg fejezi ki köszönetét.[1]

10. *Elnök* jelenti, hogy Csallány Gábortól, a szentesi múzeum igazgatóőrétől, a szervezeti szabályzat 5. §-ában előírt kétheti határidőn belül

MDK

Szamosi Soós Géza

Váza /Romao és Julia/

A Szegedi Képzőművészeti Egyesület tavaszi kiáll.tárgymutatója.Szeged.1900.

Szamosi-Sós István.

Az Ady-síremlékpályázaton részt vesz fekvő aktot ábrázoló pályaművével (emlitve)

Az Est, 1928. febr. 14.

MDK

Szamossy Seós

Művészet 1936. 3-4. sz. 59.l.

Szamossy Soós Vilmos MDK

Attila fiam, bronz

Műcsarnok 1934. Nemzeti Képzőművészeti kiáll.

Szamossy Soós Vilmos

MDK

Siremlék, repr.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK

Szamossy Sós Vilmos

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-siremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

M. D. K.

SZAMOSI, SÓS Vilmos

Szabartej

Szamosi-Soós Vilmos

szobrász

Téli Tárlat - Képzőművészeti Társulat kiállítása - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Uj Nemzedék
1930.VII.31.

Szamosi Soós Vilmos

Önarcmás, repr.

Műcsarnok 1931 tavaszi kiállítás

Szamosi - Soós Vilmos

szobrász

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a [illegible] - szoborral szerepel.

Magyarság
1930.XII.21.

Szamosi Szabó Vilmos

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PN 1931. II. 22.

MDK

Szamosi Soós

Szobormüvei a Képzőm.Társ.téli tárlatan.

Ferdinándy Mihály: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Magyar Nemzet, 1939.jan.29. 24.l.

Szamosi-Soós

kisplasztikus

l. Medicina Faludi

214. 77

lás- és közoktatásügyi miniszter alá

ak és intézetnek.

Szamosi Szós Vilma

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállí-
tásán.

Est 1931. II. 22.

Szamosi Soós Miklós

szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki

kiállításán.

PH. 1931. V. 22.

MDK.

Szamosi Soós Vilmos

Nyilvános felköszöntéséről

Pestmagyei Hirlap 1965 szept.21.

Szamosi Soós Vilmos [redacted]

Attila fiam, gipsz

[redacted]

Szamosi Soós Vilmos MDK

Péchy Édua arcmása, gipsz

Mücsarnok 1931 [illegible] tavaszi kiállitás

Ösztöndíj

Pásztortűz, 1925. XI. évf.
27 s. l.

Szoholay Béla: Szamosi Soós Vilmos

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Hargitay Pista arcmása, gipsz

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

Bul. 1885

l.

Föv. Kgyt Érem kiáll. 1949

21. l.

M. D. K

SZAMOSI Miklós építész
és Fried Miksa

óvoda

Kárpáti Andorné. Alap- és középfokú
intézmények tipizálása
Magyar Építőművészet 1956. (V.) 7. sz. 217.

M. D. K.

SZAMOSI Miklós építész

Bp. Nagyenyed u. 15. sz. lakóépület

Társtervező: Fried Miksa (Rest.)

Magyar Építőművészet 1960. 3. sz. 14. l.

Szamosi Miklós

és Fried Miksa

Nagyenyed utcai lakóépület.
1958, Terve

A felszabadult Budapest művé-
szete. Budapest, 1960. 15 l.
Kiállítási katalógus.

MDK

Szamosi Miklós építész

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

MDK

Cs. Szamossy Imre

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

m Szamossy Imre szobrász

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban állitott ki.

szobrot, amely a kiállitott tárgyak közül kiválik.

Esti Kurir 1931.VI.24

Szamossy Imre szobrász

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - kiállitott több tanulmánya müvészi élvezetet ad a nézőknek

Magyarország 1931, VI.21.

Szamossy Imre szobrász

Tavaszi Szalon kiállitás - Nemzeti Szalonban- szobrával szerepel

Pesti Napló 1931.VI.21.

Cs.Szamosi Imre szobrász

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban szoborral szerepel
"Hóhányó munkás" és "Gálya"

Pesti Hirlap 1931,VI.21.

Cs.Szamossy Imre

Tavaszi kiállítás – Nemzeti Szalonban – képével szerepel

Ujság 1931.VI.21.

Szamosi Imre festőművész

Őszi Tárlat – Nemzeti Szalonban – képével szerepel

Pesti Napló 1931.IX.20.

Szamosi Imre.

a Műcsarnokban bemutatott Ady-emlékpályázaton pá-lyamüve szerepel.

a Reggel, 1924. febr. 13

MDK

cw. Szamossy Imre, szobrász.

Vasárnap délután. Bronz.

Kaszaverő. " 13.1.

Műcs.-OMKT 1931-32 évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
at. 12.1. és 13.1.

Szamosy Imre MDK

Arcképtanulmány

Mücsarnok 1927 őszi kiállitás

Szamosy Imre MDK

A madarász

Mücsarnok 1927 őszi kiállitás

MDK

MDK

Cs.Szamosy Imre,szobrász

Ülö akt.

E Uchnem, terrakotta.

Fürdözö.

Nemz.Szal.-A Független művészek Társasága. III.kiáll.
1930 október hó. Kat.

MDK

Cs. Szamossy Imre

Almát majszoló fiu, br.

V. Nemz. Képzm. kiáll. 1939. Kassa 23 l.

útkorlátok

vendéglőépítés.
zetőség: **magasépít-**

épületthelyreállítás

ósága: **kőműves- és**

e (39852·53 k.).
útépítés.
;óhidépítés (4240 k.).

EREDMÉNYE.

rkán épülő elemi isko-
bádogosmunkára: Hu-
ehn János (33540·05 k.).
pítésére tartott verseny-
tették: az összes mun-
íkra: Fekete Ödön víz-
.); Reichmann Ármin
Kocsis asztalos, lakatos
munkára (27271·81 k.);
).
tkezéseit Orosz István

ira legolcsóbb Felföldi

Mokos János ajánlatát

következő legolcsóbb
20 házra Opravy és tsa
r Soma 1448·19 k.-val;
ipar r.-t. 1595·22 k.-val.
tése dolgában a nyitrai
etlenegy ajánlat érkezett

Budapest

Saját bányái:
Magyarországon
négyzetméter. K

Kitüntetések
1885 nagy aranyé
1890 kiállítási na
oklevél. 6. Philip
1896 dís

Különlege
aszfalt-burko

GAN

vasöntő és

BUDAPES

..... Kül

Közúti gőzheng
pek. Utfelszakít
damekék). Kötörő
lagyári gépek. E
verőgépek. (Sm

MDK

Szamosi J.Ö Pipát tömő paraszt. bronz

Árverési Közlöny 1940.dec.7.rk.sz.96.aukció

SZAMOSI LÁSZLÓ

Nr. 59. Guercino után: Santa Margerita. Olajfestmény.
121 x 112 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

SZAMOSI LÁSZLÓ

Nr. 59. Guercino után: Santa Margerita. Olajfestmény.
121 x 112 cm

Budapest K I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

Szamossy László festő M.D.K.

Szamossy Eleknek Munkácsy elsö mesterének fia.

Párizsban tanulván alkalmilag kért tanácsot, ut-

baigazitást Munkácsytól

Munkácsy különösen pártfogolta, magánál tartotta tanit

tatta, müvészeti munkáiban segitette,
Utóbb elhagyta Párizst , leginkább képmásokat festett
Rómában

Lyka Károly: Munkácsy , Bp. 1964. 24.l.

Szamossy László

Először mutatkozik be a művész "A Mücsarnok téli kiállitásán", melyről M. ir s beszámolójában felsorolja a tárlaton szereplő első kiállitókat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

MDK

Számosi László

M. Iparművészet, 1904. Újabb magyar exlibrisek.
233-34 l.

MDK

Esztergomi plébánia temploa

Pálinkás László: Esztergom XVIII. sz.i művészeti emlékei. Bp. 1937.

SZAMOSI Miklós

M.D.

Előregyártott fürdőszoba kabin.

Jervc

Repr.

(Bemutatva az Ipari Vásáron)

Magyar Építőművészet 1961. 5.sz. 59. l.

M. D. K.

SZAMOSI Miklós építész

Kétemeletes, háromfogatú szekciótero
MNOT 206-56 II. em. Lt. Mt.

Háromemeletes, háromfogatú szekciótero
MNOT 206-56 III. em. Lt. Mt.

Háromemeletes, 36 lakásos építmény terv
Fried Miksával és Balogh Istvánnal

MNOT katalógusa 1958. 69., 70., 71., 72., 73. l.

M. D. K.

SZAMOSI Miklós építész

Háromemeletes, 48 lakásos építmény terve

MNOT 204/3-56

Fried Miksavoe és Boloph Istvánnal

MNOT katalógusa 1958. 63. l.

M. D. K.

SZAMOSI Miklós építész

Kétemeletes, négyfogatú szekciótérv

MNOT 204-56. II. em. Lt.

Fried Miksával és Balogh Istvánnal

Háromemeletes négyfogatú szekciótérv

MNOT 204-56. III. em. Lt., 2004-56. III. em. Mt.

MNOT katalógusa 1958. 59. l. 60. l. 61., 62. l.

M.D.U.

SZAMOSI eliklós építész

Egyemeletes ikerház MNOT 147-56

Fried Miksa

MNOT katalógusa 1958. 40. l.

Szamosi Miklós

festő

Műcs. kiáll. 1933 tól

Pipics 120 l.

Ausgeliefert
am 1. Oktober 1917
Kriegsbuchhandlung

M.D.K.

Szamosi Miklós épitész

Tatabánya Ujváros, blokkos lakóépületek
a lakótelep adaptálója Pimor Andrással.

/1960/

Magyar Epitőművészet 1962 /5. 59.1.

Szamosi Miklós

Öregek háza a budaroki kisérkleti lakótelepen /Spiró Éva, Ligeti Tamás épitészek./ - Ism: Szamosi Miklós, Müszaki Tervezés, 1968. 8.sz. 15.16. l.

Az 1968. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Müvtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.
154. l.

Szamosi Miklós

Iherház terme 2-ner 1 1/2 nobás lakással. Rövid leírása. (Jele: MOT. T. 1-24/58)

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

II. 4. sz. lapokon

Gs. Szamosi Imre MDK

Esti harangszó, bronz

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

Cs. Szamosi Imre MDK

Hazafehé, bronz

Mücsarnok 1934.Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Cs.Szamosi Imre szobrász

Esti harangszó

Magyar kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.1934.

Cs.Szamosi Imre szobrász

Nagymisére

Magyar kiállitás tárgymutatója.Olcsarnok 1934.

MDK

Cs. Szamosi Imre

Áll a vásár... gipsz

KMTáre. Szt. István kiáll. 1938.

MDK

sz. Szamosi Imre

Esti harangszó

Három téli kiáll. Csallóközi Farkas L.: Műcsarnok.
Művész-Élet 1933. II. 2. sz. 4. l.

MDK

Cs. Szamos Imre, szobrász

205. Kévehordó menyecske, gipsz bronzban.

206. Pipatömö. Bronz.

Nemzeti Szalon. - A Balaton Tára. IV. Kiáll.
Bp. 1930 szept. Kat.

MDK

csongori Szamosi Imre

Judith, bronz
Számadó juhász, bronz
Pipatömő paraszt, "
Portrait tanulmány, gipsz

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

5 l.

Kamosi Imre

Kabó Dezső mellszobra (1920, bronz, m: 49cm, vegyes)
Petőfi Irodalmi Múzeum

Kiss Sándor: Magyarország történetének képes könyve 1849-1945 (Bp. 1969)

273 old.

MDK

Szamosi Imre

Fej, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.

12 l.

MDK

Cs.Szamossi Imre, szobrász.

Veszedelemben. Bronz.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. Kiáll.
BP.1937.ápr.29.-jun.20. Kat. 21.1.

Szamosi Imre

Nagymisére

Pipáragyujtás

Patak partján

A Budapest-Szentimrevárosi kulturegyesület képzőmüvészeti és iparmüvészeti kiállitása.

1935. 5 1.

Szamosi Imre, Bp. I.Németvölgyi-ut 66/b

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

MDK

Cs. Szamosi Imre

Jancsi gyerek, bronz

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

44 l.

MDK

Szamosi Imre, fej

Fej, gipsz

Archáp kiáll. Ernst Mus. 1952. aug. 12 l.

MDK

Szamosi Imre szobrász

Képzőm.kiáll. Magyarság, 1935. dec. 25. 23 l.

Szamosi Imre
Marokszedő, gipsz, bronzban
Imádság, bronz
Arató, bronz
Kaszaverő, bronz

Magyarország a képzőművészetben. III. kiáll. Nemzeti Szalon, 1940, február, 12 l.

ÁTI FESTŐ, 1480 körül
Szent Katalin (26. kép)
első kép.)

Mária az angyali üdvözletből
ülső kép.)

Szent Borbála (26. kép)
első kép.)

Angyal az angyali üdvözletből
ülső kép.)
, tempera, 86×29·5 cm. Két szárnykép két-
lalt festve.
hontmegyei Bát r. k. templomából. Alul el-
gott töredékek. A túrócbélai mestertől, kinek
peit a budapesti Szépművészeti Múzeum őrzi.
Henszlmann: Utijegyzetek AÉ, XII., 1878.,
248. l. — Divald: Magyarország csúcsíves-
kori szárnyasoltárai. II. füzet. Bp. 1911.,
23—25. l. (Valamennyi képe 23. és 24. l.) —
Divald: Bars és Hont vármegyei kutatások.
Múzeumi és Könyvtári Értesítő, V., 1911.,
163. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20.,
4. l. — Gerevich: Régi és újabb magyar

Szamosszyluk
festő

Beodrán a gróf Karácsonyi
család képeit festegatta.

Dunajecz László prof: Munkácsy Mihály rajzai és.
Művészet, 1969. nov. = 8 lap.

Szamossy Elek
festő

Munkácsy első hornoly mestere volt.

Dunajecz László prof: Munkácsy Mihály Gradics.
Műveszet, 1969. nov. – 8 bes.

MDK

Szamossy Ferenc /Lukacsovits-cég/

Közreműködésért ezüstérmet kapott a párisi világkiállításon.

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

Szamossy Imre

szobrása

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Műcsarnokban - szobrával szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.XII.22

MDK

Szamossy Imre

Éva, gipsz

Éjszaka

Napfürdő, márv.

N,Szal. kiáll. 1927. jun. 25. 11

cs. Szamossy Imre MDK

Vasárnap délután, bronz

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

cs. Szamossy Imre

MDK

Kaszaverő, bronz

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Cs. Szamossy Imre MDK

Vasárnap, gipsz

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállítás

cs. Szamossy Imre MDK

Tanulmányfej, gipsz

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

MDK

Cs. Szamossy Imre, szobrász

A gálya.	Terracotta.
Téli.	Gipsz.
If Ádám./?/	Bronz.
Hóhányó munkás.	Bronz.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1931.junius. Kat.

Cs. Szamosi Imre MDK

Nagymisére, bronz

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Cs. Szamosi Imre

MDK

Esti harangszó, bronz

Műcsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállítás

Cs. Szamosi Imre

MNK

Jancsi gyerek, bronz

Miccarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

MDK

CS SZAMOSI IMRE szobrász

V.Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa

29 l.

SZAMOSI IMRE, szobrász, éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy. szobrász-éremművésztől megrendelte önarcképüket 100+100 mm. plaketten.-A gyüjt. a MNM.-ban van. 116. drb. A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:

SZAMOSI IMRE.-Felirat: SZAMOSI IMRE 1921.-MNM.-100+100 mm.-Leirás: HP. 4937. 31. old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24. old

AZ ÉREM, XXXII. évf. 1975.-1. Bp. 1975

MDK

Cs. Szamosi Imre, festő – szobr.

Az áldóját, terakotta.

Nemz. Szalon – A Független Műv. Társ. – IV. kiáll.
1931 XI. – Kat.

Szamosi Imre, (Csongvai)

szobrász

Élctr.

Szefeltlex 1023.l.

T. 4933.

tőrt teljes diszben szemléljük és
elirata [illegible]

t.: 58.
K.K. Hungarische adeliche Garde.

18.6: 12.7 cm.

Szamosi Imre

Geboren am 1. Januar 1888 zu Marosujvár (Kom. Alsó-Fehér), besuchte er die Kunstgewerbeschule in Budapest, um seine Studien in Paris und München zu vervollkommnen. Nach längerem Aufenthalte in Süd-Afrika, wo er in Capstadt und Johannesburg als Bildhauer tätig war, nach Budapest zurückgekehrt ist k. Monumental- und Kleinplastiker und verfertigte nur eine Plakette

Önarckep plakett

Több nincs —

Hu Prmagyerem 382. l.

T. 7166.

tolpács támadó helyzetben van
háttér hegyes vidék. Felirata:

our suivant ses ennemis
ec grande vitesse
les defait souvent,
ec beaucoup d'adresse,
il en est bien content.

t exc. A.V.

. 30 : 19.2 cm.

Szamosi Imre

Kobrák

Műcs. kiáll. 1927 tól
Pipics 120. l.

Szamosi Imre

Nobrász

l.

Szépművészet

1941. 107. l.

Szamosi Imre

Kis Ádám, bronz

Müvészeti Hotek Pécs

1941

(2471 tól 2798 ig.)

Szamosi Imre

Imádkozó öreganzony.
bronz

Müvészeti Hotek Komárom

1941

Szamosi Jenye

szobrász

Ukmincki áll. 1943

Kis Ádám, bronz

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Szamosi Sós Vilmos

A "Képzőművészet" c. rovatban Undi Imre számol be a Nemzeti Szalon csoportkiállitásáról. A tárlaton szereplő hadviselt művészek névsora folyamatosan következik a névszerinti cédulákon müveik értékelésével. Szobrászok:

Sidló Ferenc: "markáns katonafejei, "Sebesült harcos"-a,

Szamosi Sós Vilmos: plkettjei,

Pásztor János: "Varrónő"-je

Siklódy Lőrinc: néhány zsáner-szobrocskája, egytől-egyig valamennyi kiváló alkotás.

A teljes művésznévsor Medgyessy Ferenc nevénél található.

Élet, Bp. 1919. márc. 16. XI. évf. 11. sz. 259-260. lap.

Szamosi Vilmos, szobrászm. MDK

pályamüve az I. sz. nagyteremben volt felállitva

Műcsarnok-Kiáll.

Az Erzsébet-emlékmü.

Müvészet. 1913. 2o5-6.1.

MDK

Szamossi Soós

Szokolay B.: A műcsarnok tárlata. Erdélyi Hirek
1921. nov. 21. 3.l.

MDK

Szamossy

Csók István: Rippl-Rónai és én. Nyugat, 1935. máj.

Szamosi Soós Vilmos szobrász

A szentendrei Kisanyik vendéglő törzsvendége volt a télen-nyáron itt lakó művész.

Szántló Imre: Padlásszobám.
Pestmegyei Hírlap, 1973. okt. 7.

SZAMOSI SOÓS Vilmos szobrán

Schleininger Tamás: Szamosi Soós Vilmos – egy elfelejtett Zolcsvári szobrán

Szentendrén: In: Kutatások Pest Megyében.

II. Szentendre, 1999. 281–286. ill

tuam suam Zaldobos… in territorio dicte
epcionis beatissime virginis Marie in…
-396. 1; JAKÓ 4406).

mplom

ápolna

chalis sepulturam habentis" (Dl. 20145).

V (Kosbárd, Cazbaniu)

Krisztina leánya Abrudbányai Kis Mátyásné
vath (de Razwaÿa) in possessione Wÿfalw
domos erigentes per hoc… eandem porcio-

MDK

Szamosi Sós Vilmos

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk:Háborus kiállitás.

Művészet,1914. 541-542.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Jubilate Deo!, bronz

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Szamosi Sós Vilmos

„Vigualiné portréja" c.
Nobránal fotója a 4. oldalon

Pestmegyei Hírlap 1971 július 11

Szamosi Sovós Vilmos, szobrász

Szentendrén helyezik el

egy szobrát.

– : Eredeti alkotások a szoborparkban

4.

ESTI HIRLAP Bp. 1971. máj. 22.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Hazánkba ma körülbelül ötven művész foglalkozik hivatásszerüen érmek és plakettek készitésével. Szamosi Soós Vilmos is szerepel köztük müveivel. 44.old. 1.jegyz.

SOÓS GYULA: Az utóbbi évtized magyar éremművészete / 1945-1955 / 44.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958

Szamosi Soós Vilmos MDK

Benedek Elek arcmása, bronz

Mücsarnok 1927 őszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Szüle Péter arcmása, bronz

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

B.V.-né arcmása, gipsz

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállítás

szamosi Soós Vilmos

MDK

Csaba fiam arcmása, gipsz

Műcsarnok 1926 / ..i kiállítás

Szamosi Soós Vilmos MDK

A győztes, gipsz

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos szobrasz

Szobormüvével vett részt a Mücsarnok 1934. évi téli tárlatán.

(m.v.): A Mücsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

Szamosi Soós Vilmos MDK

Nagyanyám, bronz

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Vignáti Raffaelné arcképe

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Önarckép. Plakett. Repr.

Művészet 1913. 146.1.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmányfej, bronz

dr. v. B.I. arcmása, márvány

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

A Blaha Lujza siremlékpályázat pályamüvei

I-II.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Önarckép, bronz

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Mitgliedsbuch FDGB [illegible]

[illegible]

[illegible] Bode [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmány, gipsz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Tárlatok. Képzőművészet XVIII/ 1931. márc. 68.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Képzőművészet 1935. 83-84.sz. ~~Skrkk~~
82.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

10.	Hangok a mélyből.	Bronzplakett.
11.	Don Quijote.	" "

Szabad művészek csoportja.
KMT.1915/16.téli kiáll. Kat. 31.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

A Műcsarnok hadikórház lett, így a Szépm. Muz. adott helyet a kiáll. részére.

Alkotása a nagy elöcsarnokban kapott helyet.
Képmásszobor.

Szépm.Muzeum.
Képzőm.Társ. tavaszi kiáll. -a.
Művészet.1916. 2.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Szabó Dezső, bronz

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Szamosi Sóós Vilmos, szobrász

M.D.K.

Ady-sirémlék pályázatra beküldött két műve Adyt mertelen alakját egy kölapon végigfektetve ábrázolja, feje alatt stilizált szirlákkal. Ezzel Ady földresujtottságát akarja kifejezni. Komor János szerint „kompozíciója nagon szép és komoly értékeket tartalmaz.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1928. XLIX. évf.

febr. 15. sz. 6. old.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

452. Szüle Péter arcmása. Bronz.

Képzőm.Társ.1927-28 téli kiáll. Kat. 24.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Benedek Elek, repr.

Műcsarnok 1927 őszi kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Képzőművészet 1931. 141.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

"Lehel" első dijat nyert pályamü

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Szamósi Soós Vilmos

-io.: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pesti Napló 1939. jan. 31.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Siremlék, repr.

Mütermében, repr.

Gyöngyössy. loo.l.

MDK

Szamosi-Soós Vilmos

S. D.-né arcmása, repr.

KMTárs. 1941. nov. arcképkiáll. kat.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Kállay Viktor, repr.

KMTárs. 1942. tav. tárl. kat.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Képzőművészet 1931. 41. sz. 141.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 163.l.

Szamosi Šoós Vilmos MDK

Terpszihore, gipsz

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Afrodite, ezüstszobor

Kis csirka, bronz

Harminckettes, ezüst

Testvérek, bronz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Régi nóta, ezüstszobor

Kis kacsa, bronz

Mücsarnok 1919. Hadviselt művészek kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Plakettek, bronz

Mücsarnok 1919. Hadviselt müvészek kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmány, márvány

Tanulmány, bronz

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Kacsák, b ronz

Műcsarnok 1924 febr-márc.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

d.-: A téli tárlat. Művészet 1915. 44o.l.

M.D.K.

Szamosi Soós Vilmos épitész

Társa volt Vojtka József épitésznek a Förstner Tivadar siremlékterv készitésében, amely második dijat nyert a pályázaton.

Cikk: Eldőlt a Förstner Tivadar siremlék-pályázat.

Pesti Napló 1937.okt.23.

M.D.K.

Szamosi Soós Vilmos

Szobrát bemutatták a Mücsarnok tavaszi tárlatán kiállitott 443 kép és szobor között.

A 21. oldalon 15-ös számmal a müvész fényképe.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c. közl. Szinházi Élet. Bp. 1921. juni 26.- juli 2. X. évf. 26. sz. 18. l.

Szamosi-Soós Vilmos szobrász

"Boromisza Tibor" Első kisérlet telepalapitásra cimmel Haulisch Lenke ir a müvészről, s tanulmányának befejezésében felsorolja azokat a müvészeket, akik "Boromiszának a kolónia alapitással kapcsolatos ábrándjait Szentendrén való jelenlétükkel 1925-ben elősegitették": Erdei Viktor, Kubinyi Bertalan, Egry József, Tipary Dezső, Sárospataky Bálint festőmüvészek és Szamosi-Soós Vilmos szobrász. A felsorolás mellett rövid életrajzot is ad a müvészekről.

Szamosi-Soós Vilmos Szobrász: a müvész a fent felsoroltak között szerepel, de külön nem ir róla, csak annyit, hogy 1925 nyarán Szentendrén dolgozott a Boromisza Tibor köré csoportosult müvészek között. Müvészettörténeti Értesitő, Bp. XXIII.évf. 4. sz. 300-307. lap.

Szamosi Sós Vilmos, szobrász

A Ujság 1925-i cikkéből, mely Boromissza elképzeléseit hozta, Erdei Viktor, Kubinyi Bertalan, Egry József, Tiparv Dezső, és Sárospataky Bálint nevét említi, akik 1925 nyarán Szentendrén dolgoztak és Szamosi Sós Vilmos Szentendrén lakó szobrászt. 303.old

Haulisch Lenke: Boromissza Tibor. Első kísérlet a telep alapitásra 300.old

Művt.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

SZAMOSI SOÓS VILMOS, szobrász,éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrász-éremművésztől megrendelte önarcképüket 100+100 mm.plaketten.-A gyüjt.a MNM.-ban van. 116.drb. A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:
SZAMOSI SOÓS VILMOS.-Felirat:SZAMOSI SOÓS VILMOS 1982. ARS LONGA VITA BREVIS.EST.-MNM.-100á100 mm.Leirás: HP. 4951. 31.old Gy. Kép

GOSZTONYI JANOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM. XXXI.évf. 1975.-1. Bpp. 1975

SZAMOSI SOÓS VILMOS, szobrász,éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp Szobrász-éremművész önarckép-plakett sorozatának gyüjtésében teljességre törekedett. Igy kiegészitette olyanok plakettjeivel,akik már nem éltek. Ezek egy részét Berán Lajos,többségét Reményi József ké szitette,de van Istók Istvántól,Füredi Richárdtól.és Szamositól is portré. 26.old

OSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM. XXXII. évf. 1975.-1. Bp. 1975

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész,szobrász

Önarckép plakettjén mesterségét is tudomásunkra adja e egy szobor megjelenitésével.-9.kép.-Alkotásán még egy latin közmondást is olvashatunk:Ars longa vita brevis est./Az élet rövid,a müvészet örök/.-27.old

BOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM, XXXII.évf. 1975-1. Bp. 1975

SZAMOSI SOÓS VILMOS, szobrász,éremművész

Önarckép plakettjén mesterségét is tudomásunkra adja eg
egy szobor megjelenitésével.-9.kép.-Arc balra.-Alkotásá
még egy latin közmondást is olvashatunk.-Felirat:SZAMO
SI SOÓS VILMOS 1922.-ARS LONGA VITA BREVIS EST.-A MNM.-
ban van.-100+100 mm.-Leiras:HP.4951.-27.old.-Fekete
repr.

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM, XXXII.évf. 1975.-1. Bp. 1975

Szamosi Soós Vilmos grafikus

a Mini Goli Galéria – III. kv. – jubileumi tárlatan krokik, viccrajzok, plakátok szerepelnek. A művész lapjait is látjuk e tárlaton.

Losonci Miklós: Tavasni változatok a tárlatokon.

Pestmegyei Hírlap, 1974. ápr. 8.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, szobrász,éremművész

Gátv-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy.szobrász-éremművésztől megrendelte önarcképüket 100+100 mm.plaketten.-A gyüjt.a MNM.ban van. 116.drb. A sorozathoz tarozó nem önarckép plakettek:
SZAMOSI SOÓS VILMOS.-Felirat: FADRUSZ JANOS 1858-1903. SZAMOSI.-MNM.-100+100 mm.-Ltsz.: 41/963/11. 22.ol

GOSZTONYI JANOS: Magyar szobraszok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM, XXXII.évf. 1975.-1. Sp. 1975

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

Női torsó. Gipsz szobormü.

Tavaszi tárlat.1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kt . 19.1.

Szamosi Soós Vilmos, szobrász.

N.N . arcmása.	Bronz.
Csaba fiam.	Bronz.

[illegible] 8.1.

Szamosi Soós Vilmos, szobrász MDK

1 A szentendrén élő művészek között az idősebbek közé tartozik. Erőteljes, szépen mintázott portrékat állított ki.

P. I.: Jegyzetek kiállításokról

12. l

Népszabadság, Bp. 1960. szept. 24.

Szamosi Szász Vilmos

Mire van a szentendrei szoborparkban

N.N.: Ujabb alkotások a szentendrei szoborparkban

Népszabadság 1971 V. 23

Szamosi Sóós Vilmos

Vigualiné c. műve (cml)

a szentendrei szabarpakkban van

N. N.: Új szabrok

Pestmegyei Hirlap 1971 J. 18

MDK

Szamosi-Soós Vilmos,
[illegible], szobrász

Förstner Tivadar.

[illegible]. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyűjt.kiáll.
Ip.[illegible]. Kat. 14.l.

MDK

Szamosi Seós Vilmos, szobrász

Hajnal. Bronz-plak.
Chemikus. " "

MK.Seg.Biz. Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 8.1.
Szépm.Muz.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

A háboru, gipszszob.

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.

27 l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Plakettek, bronz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

28 l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Régi nóta, ezüstszob.

Kis kacsa, bronz "

Hadviselt művészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
34 l.

KDK

Szamosi Soós Vilmos

Harminckettes, ezüstszob.

Testvérek, bronz szob.

Kedvelt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

34 l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Afrodite, ezüstszob.

Kis csirka, bronz"

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Terpszihore, gipsz

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs. 1919. márc.
33 l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Péchy Ezsi szinmüvésznő, bronzszob.

Hadviselt müvészek kiáll. ~~kkáddx~~ Mücs. 1919. márc.

16 l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Tanulmány, bronz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.

17 l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Klárika, bronz

Hadviselt müvészek kiáll. Mücs, 1919. márc.

26 l.

Szamosi Soós Vilmos

Éva, ezüstszob.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
35 l.

MDK

Szamosi Soós Imre

Koncz Anti, bronz

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
19 l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

Gida. Bronz szobormü.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat.16.1.

Szamosi Soós Vilmos, szobrász MDK

Önarckép. Bronz szobormü.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Műcs. kat. 14.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrász

Táncosnö. Bronz-szobormü.

Tavaszi tárlat.1923 ápr.-máj. MKT-Mücs. Kat. 46.1.

Szamosi Soós Vilmos
szobrász

M.D.K.

17) Hadiplakett. Álom.

Fővárosi képtár kiállításai XLIV.: Magyar érem és plakett művészet 1800-tól napjainkig. 21 lap. Budapest 1949.

Szamosi Sóos Vilmos szobrász
A segédtiszt ur, bronz
Öreg ember, bronz és márvány
Magyar Reprezentativ kiállitás
Nemzeti Szalon, 192o. nov.

vonatkozó pótlólagos felterjesztés fogalmazvá-
nyát szives betekintés végett van szerencsém
Méltóságodnak ./. alatt tisztelettel bemutatni.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem
nyilvánitását.

A főfelügyelő ur megbizásából:

előadó, orsz. felügyelő.

Szamosi Seós Vilmos
Chemikus, bronz

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Müvészeti kiállitás, 1914. 8 l.

Szamási Seós Vilmos
Hajnal, bronz

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 8 l.

talakítva 1798-1800.
lém, magányosan, az országut
távál kelet felé.
apostol ok tiszteletére.
entékenyen átalakítva 1798-
leg ekkor épült a mai to-
renoválják, 1864-ben újra fes-
át, 1910-ben palatetőt kap,
bádogtetőt, 1920-ban kívülről
o-ben renoválják és Márton

zatot enyhén kiugró közép-
retes kapuja felett faltü-
telesü, szemöldökös, szegment-
gü ablak. A két oldalszárnyat
ölti ki. A homlokzatot az é-
, csonka, koronázórészből és
ány zárja le.
orony a kiugró középrész foly-
dik. Kétoldalról faltükrös,
mezők fogják közre. Az orom-
ntekzesi pont felett enyhe ki-
etőben, fecskefarku széles ke-
A felső, ugyancsak faltükrös,
n vegződő mezőben széles ke-
es ablak, mely a torony mind

Szamosi Soós Vilmos
"Lehel" 1. dijat nyert pályamü

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 12 l.

Wodianer F. és fiai leszállított:

...Könyve. 1932 junius 9-én ✗100 példány

...mán műépítész úr elvitt VI/10-én 5 ✓

VI/10-én Rendelkezésre áll: 95 ✓ példány

...itott: 1932 junius 15-én 300 ✗ példány

Összesen: 395 ✓ példány

...mán műépítész úrtól fenti 5 db-ból vissza térült 4 "

...án rendelkezésre áll: 399 ✓ példány

...s 21-én leszállíttatott. 199 ✗ "

összesen: 598 "

Kalmán műépítész úrtól vissza: 1 "

Öss: 599 példány

...szállított — 400 ✗ példány

Szamosi Soós Vilmos
"Vén sas", bronz

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. Április,
9 l.

Szent Lukács évangelista (178. nép)

Fa, mag. 118 cm.
A győrmegyei Vitnyéd templomából, 1941. é
vétel

Pieta

Fa, mag. 78 cm. ugyanonnan

MAGYAR SZOBRÁSZ, XVII. század végé

Kálvária három szent nővel

Fa, mag. 92 cm.
Az Erdődyek vasmegyei kastélyából.

BAUMGARTNER BERNÁT (magyar szobrá
működött a XVIII. sz. első felében)

Nepomuki Szent János

Szent püspök

Fa, 159, illetve 158 cm. Készültek: 1738.
Az esztergomi vízivárosi plébániatemplomb
1937-es szerzemény.

OSZTRÁK SZOBRÁSZ, XVIII. század

A Szentlélek eljövetele

Márványdombormű, 51 × 38 cm.
A Keresztély Agosttól épített esztergom-v
városi templomból.

OSZTRÁK SZOBRÁSZ, XVIII. század

Madonnaszobrocskák, 3 drb., *a Máriacelli Mado*
másolatai

Fa, mag. 15·5, 26 és 27 cm.

Szamosi Soós Vilmos
Marik Klrári arcképe, gipsz

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 2o 1.

Szamosi Sáós Vilmos
Önarckép, gipsz

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 19 l.

Szamosi Soós Vilmos
Schőller Károly főhadnagy, bronz

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 2o 1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Szokolay B: Művészeti szemle. Erdélyi Helikon, 1929, II.évf. 1.sz. 75-77 l.

MDK

Szamosi Sós Vilmos

Dőkány A: Az Ipm. Társ. Gy.K. eml.kiáll.a
Magyarság, 1934. máj. 19.

Szamosi Soós Vilmos
Tamulmány, márvány

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 9 l.

topografiai költség
műemléki lajstrom készitésé
5.000 P-t, könyvtár katalog
hivatali alapleltár elkészi
2.000 P-t, összesen tehát 1
pengőt. Budapest, 1936. évi
letéből: dr. vitéz Haász Al

A hivatalo

mini

Szamosi Soós Vilmos

Tanulmány, bronz

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 9 l.

Szamosi Soós Vilmos
Tanulmány, gipsz

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 9 l.

elvétel tanúsága szerint korábban jóval
../v.ö.Dercsényi D: Középkori kőemlé-
937.324— / Gerevich Tibor más kéznek
zitette, stilusát maradibbnak és a
elére datálja. /id.m.180.l./ Stilizá-
tet. Berkovits Ilona szerint /A mozgó
[illegible] / francia stilusa az u.n. Csatári
taári bibliában ilyen iniciálé, vagy
Az alak ruhája viszont konvencionális
is ily gazdagon szétterülő levelekkel
is e előfordul /
/ Nem tehetjük magunkévá
sét, hogy a porta speciosa márványképei-
a csolatba állanak a csatári bibliával
bb, mint amennyi e korban két bizanti-
en fenáll.

pannonischen Antike in der spätromanischen
Ungarischen Jahrbüchern Bond. XVI. Heft 1. 34-361.
remléke és egyéb tanulmányok. Bp. 1944.

a speciosa szemöldökhöve a Luccai S.

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Péchy Erzsi szinmüvésznő, bronz

Mücsarnok 1919.Hadviselt müvészek kiáll.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Beregi La_ci és Gyuri arcképe, bronz

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Szamosi-Soós Vilmos MDK

Carolina, feleségem, bronz

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

14 drb. bronz plakett

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Képmásszobra a Képzőm.Társ.tav.kiallitasan.

Cikk: A Képzőm.Társ.tav.kiall.

Művészet, 1916. 2.1.

MMK

Szamosi Soós Vilmos építész

Az Erzsébet királyné emlékszobor pályázaton a 3000 koronával jutalmazott negyedik csoportban 1500 K-t nyert.

Művészet 1916, 81 l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Folyovich János arcképe, bronzplakett

Igriczé a dal, bronzplakettmlooo koro elsó dijat nyert pályamü,

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos MDK

Dr. Hochstätter Gyula orvos arcképe, bronz-
plakett

Haypál Benő ev.ref.lelkész arcképe, bronz
plakett

Önarckép, bronzplakett

Gondoskodás, bronzplakett

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Nagyanyám, tanulmány, bronz

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Sárika, Anti és Babus, bronzplakettek

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Szamosi Soós Vilmos MDK

Csapláros Ferenc, A vig gyerek, bronz

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Skrovina János főhadnagy arcképe, szobor

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Üsd, nem apád, bronz

A limanovai hősök emlékérme 4 drb., Szt. György érem 2 drb. arcképplakettek, bronzérmek

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Öregasszony

Öregember

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

146. Öregasszony.

147. Öregember.

161. Tanulmány Ady síremlékéhez.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. Kat. 13.1.

MDK

Szamosi Scós Vilmos, szobrászm.

Öregasszony és Öregember tanulmánya, valamint Ady-siremlékének vázlata értékes, szobrászi problémákba mélyedő munkák.

/gy./:A Műcsarnok téli tárlata.-Szobormüvek. Képzömüvészet.1929.16.sz. 25-28.l.

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

221.	B.V.-né arcmása.	Gipsz. Mgt.
223.	Tanulmányfej.	Gipsz.

KMT. 1928.tav.kiáll. Kat.13.1.

MDK

Szamosi Seós Vilmos,szobrászm.

117. Balogh Mária. Patinázott gipsz.

MTörv. 1941.dec.-1942.jan. téli Fiáll. Kat. 6.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

Táncosnő, bronz

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Medgyessy Istvánné arcképe, szinesmárvány

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos MDK

Az én fiam, márvány

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Önarckép, szinezett márvány

Mücsarnok 1924 tavaszi kiállitás

NDK

Szamosi Soós Vilmos MDK

Horace D. Newson arcképe, bronz

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Szamosi Kóós Vilmos MDK

Kacsák, bronz

Műcsarnok 1924 február-március

Szamosi Soós Vilmos MDK

Női torzó, gipsz

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Szamosi Soós Vilmos

MUK

Ida, bronz

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Szamosi Šoós Vilmos MDK

Önarckép, bronz

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Carolina. Fej. Szobormü.
Repr. 276.1.

Mücs. - Tavaszi kiállitás.
Müvészet. 1914. 276.1.

Szamosi Sóós Vilmos, szobrászm. MDK

Mátyás király. Lovasszobor. Repr.

Független Művészek Tárlata.
Képzőművészet. 1929. 24.sz. 214.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Önarckép. tanulmány. Bronzplakett. Szobormü.

/görögül/ Gondolkodás. " " "

KMT. - 1913. Tavaszi kiáll. Kat. 56.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Dr. Hochstätter Gyula orvos arcképe. Bronzplakett.
Szobormü.
Nagypál Benő ev.ref.lelkész arcképe. " "
Szobormü.

KMT. - 1913. Tavaszi Kiáll. Kat. 58.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Folyovich János ur arcképe. Bronzplakett
Szobormü.
Igriczé a dal. Bronzplakett. Szobormü.
1900 Koronás első dijat nyert.

KMT. - 1913. Tavaszi kiáll. Kat. 58.1.

MDK

Szamosi Scós Vilmos, szobrászm.

Csernoch hercegprimás. Plakett

Repr. 277.1.

Művészet. 1914. 277.1

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm..

Péchy Erzsi szinművészné. Fej. Szobormü.
Repr. 52.1.

Müvészet. 1917. 52.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos.

Recece, nem vagyok én kapitány... Repr.

Megcsülö ifju. Oldalról mézve.

Művészet. 1913. 33.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Recece, nem vagyok én kapitány...
/Hegedülö ifju../ Repr.

Képzömüv. Társulat. 1918. Tavaszi kiáll. Kat.

MDK

Szarvasi Sóós Vilmos, szobrászm.

A győztes. Férfiakt tőrrel. Repr.

Műcsarnok. 1928. Tavaszi kiáll. -

MDK

Szamosi Scós Vilmos, szobrászm.

Mátyás király. Lovasszobor. Repr.

A Független Müvészek tárlatáról.
Képzömüvészet.1929. 24.sz. 214.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Emlékérem, Szamosi Soós Vilmos műve. Repr.

Művészet, 1913. 211.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Képzőművészet 1931. 41. sz. 142.l.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Benedek Elek. Fej. Repr.

KMTárs. 1927.Őszi kiáll. Kat.

MDK

Szamosi Soós Vilmos, szobrászm.

Önarcmás. Szobormü. Fej.Repr.

KMTárs. 1931.Tav.kiáll. Kat.

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Anti, a karakterpofa, bronz

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Terpsychore, bronz

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Péchy Erzsi szinmüvésznő, bronz

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

Szamosi Soós Vilmos

MDK

Emmike, bronz

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Szamosi Soós Vilmos MDK

Klárika, bronz

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Képzőművészet 1931. 41. sz. 141.l.

Szamosi Soós Vilmos MDK

"Lehel" első dijat nyert pályamü

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmoa MDK

Tanulmány márvány

Tanulmány, bronz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Szamosi Soós Vilmos MDK

Tanulmány, gipsz

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Attila fiam, márvány

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 12.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Önarckép, márvány

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 8.1.

MDK

Szamosi Soós Vilmos

Nagyanyám, tanulmány, bronz

" A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 13.1.

Szamosi Soós Vilmos

201	Tanulmány gipsz	500.—
202	Péchy Erzsi szinművésznő gipsz	500.—

Nemzeti Szalon

1918 május

kav. kiáll

SCHIFFER ÁRMIN

KÉPKERETGYÁRÁBAN KAPHATÓK

Budapest, Király-utca 79

Telefon : 144-485

Szamosi Soós Vilmos

~~ücs. iá[illegible], tól~~
Pipics 59. l.

Szamosi Sóór Vilmos

Kállay Viktor
mellszobra repr.

KMTárs tav. tárl. Eat.
1942. ápr. – máj.

Szamosi Soós Vilmos

Siremlék (Beethoven Op. 55.) repr.

KMTárs jub. kiáll.
1936. máj. – jun.

Szamosi Soós Vilmos

L. É. mellszobra

repr. –

Képzőművészet

1933. 119. l.

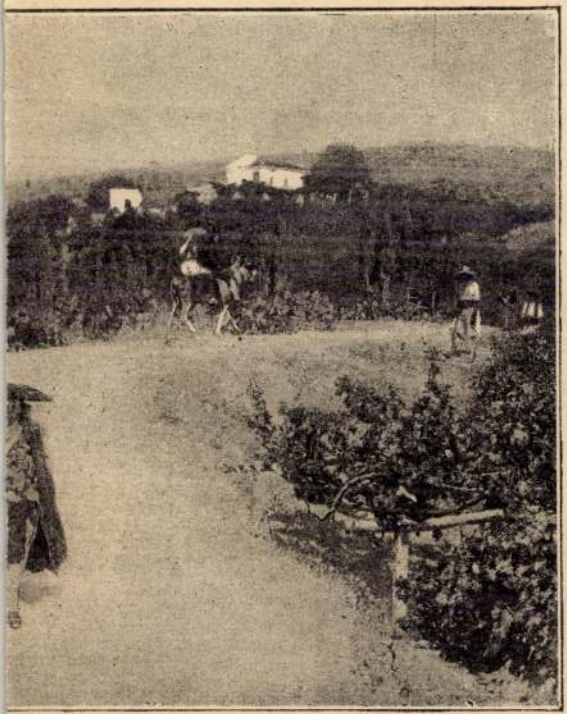

TONIO «EL SOMBRERO DE TRES PICOS» CZIMŰ BESZÉLYÉBŐL.

Szamosi – Soós Vilmos

S. D.-né mellszobra,
repr.

KMTársv. Arcképkiállítás
1941 nov.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

1885-ben Kolozsvárott született. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: 1910. /HP. 4970A/. "Chemikus". SZMM. 6.old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1856.
------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. Kolozsvárott 1885-ben. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -1909. /HP. 4939/.-"Mezei virágok". 6.old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉRME, Közl. az éremgyűjtés köréből. XII. 1856.
------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SÓÓS *Vilmos*, szobrász és éremművész, * Kolozsvár 1885 szep-

1232

tember 22. Budapesten folytatott tanulmányainak elvégzése után főkép emlékérmekkel, plakettekkel szerepelt a kiállításokon (pl. Pécsi dalárda). 1920. a Herbert Viktor-díjat nyerte. Több műve van a Szépművészeti Múzeumban, Kacsák c. bronza a székesfőváros tulajdonában.

E-J II. 488 l

Szamosi Soós Vilmos

Rêvai XXI. 764. l.

Ritka családi kép: öt nemzedék, az ük

Szamosi Sós Vilmos

Székely Aladár fényképe

nya 83 éves, az ükunoka 3 hónapos

T. 7168.

ázolt tolpács balra halad, jobb
pedig puskáját viszi. A hegyes
rsai képeznek csoportot. Felirata:

eulement pour la guerre,
et son habit sont peur;
s de nôtre terre
qui jette la terreur.

t excud A.V.

rl. 29.8 : 19.1 cm.

Szamosi Soós Vilmos

Geboren zu Kolozsvár am 22. September 1885, modellierte S. während einem Jahre in dem Atelier des Bildhauers Fadrusz in Budapest, um seine Studien an der Kunstgewerbeschule in Budapest (1903) bei Prof. Mátrai und an der Hochschule der Bildenden Künste ebendort bei Radnai (1908) fortzusetzen. Im Jahre 1910 an der Ausstellung der Schüler der Hochschule für Bild. Künste mit sechs Plaketten teilnehmend, erwarb seine Plakette „Feldblumen" allgemeine Anerkennung. Seit 1910 ist S. als Zeichenlehrer an der Haupt- und Reidenzstadt Budapest angestellt und befasst sich nur wenig mit der Medailleurkunst.

Igen sok nüve fels.

Hu Prmagyérem 382. l.

383. l.

SZAMOSI SOÓS VOLMOS, éremművész

1885-ben szül. Kolozsvárott. Az [illegible]parműv. ésa a Képzőmüv Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -/HP.-/-VIGNALI/Vignali Rafael bronzöntő mester/arcképe b., 97+97 mm. négyzet. SZMM. 7.old.
1913

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Volmos szobraszmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1956.
------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -1915. /HP.-/.-/dr. Wildner"/dr. Wildner Ödön fővárosi tanácsnok autogrammja, zwickeres férfi arcképe j. négyzetalaku. 7. old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Volmos szobrászművész plakettjei 6. old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1956.
------- 2. sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: .-1916.-/HP.-/.A LIMANOVAI HŐSÖK EMLÉKÉNEK 1914.XII. Lovas jelenet, 236+182 mm. álló tégla.
SZMM. 7.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyűjtés köréből. XII. 1956.
------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: .-1922/HP. 4951/.-ARS IONGA, VITA BREVIS EST a művész önarcképe./Márvány negatívba vésett plakett./. 7.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Volmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyűjtés köréből. XII. 1936. 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül.1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolán tanult.
PLAKETTJEI:-1910./HP.4968./.-Az öreg Harsányi/Heller/ házaspár arcképe- 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl.az éremgyüjtés köréből. XII.1956
----- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
Palkettjei:-/HP. 4944/.-A pécsi dalárda 50 éves jubileuma alkalmából ezen "Igricé a dal" jeligéju pályamüvel velaz első dijat nyerte el a müvész. 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Volmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1956.
------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül.1885-ben Kolozsvárott.Az Iparmüv.és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: /HP.4948/.-"DON QUIJOTE"Strobl Alajos karikaturája. 7.old. 1915

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl.az éremgyüjtés köréből. XII.1956. ------ 2.sz. Bp.

Szamosi Sós Vilmos

A szentendrei nyári tárlaton szerepel alkotása.

Láttuk, hallottuk.
1941. VII. 23. Kossuth 21.03/6/K v

Szamosi Soós Vilmos
szobrász

Az idős szentendrei mesterről készített
portrét Holdas György.

Kovács Gyula: Szentendrei amatőrök.
Mű készet, 1972. április – 19 oldal.

Szamosi Sós Vilmos

A lap Müvészet c. rovatában Felvinczi Takács Zoltán: "A téli tárlat III." cimmel beszámol a kiállitáson szereplő müvekről. Egy-egy müvész alkotását külön elemzi és értékeli, kiemelve müvészi erejét, de valamennyi munkát -helyszüke miatt- a Müvészet c. rovatban részletesen bemutatni nem lehet, igy a kiemelkedőbb müvek alkotóit sorolja fel: Undi Mariska, Szamosi Sós Vilmos, Istók János, Sárdy Brutus, Szmrecsányi Ödön, Katona Nándor, Bardócz Árpád, Mihalovics Miklós, Páldy Zoltán, Marton Ferenc, Teplánszky Sándor.

A HÉT, Bp. 1919. febr. 9.
XXX. évf. 6. sz. 90. lap.

Szamosi Soós Vilmos

Nobrâtt

Árverési Csarnok audicio kat.

34. sz. 1926. okt.

36. sz. 1927 febr.

40 sz. 1927. dec

41. nem szepel

Roth Viktor dr. T. 192

Szamosi Sóós Vilmos

1,

Arv. Csarnok 107. aukc. Eidl

" " 109. " "

" " 110. " "

" " 111. " "

Horváth: Szepes

Szamosi Sándor könyvei

M. Képzőm. Egyes

KMTÁRS művészeptok
1981 febr márc kiáll.

III. 29

1931. 42, 89, 91. 130, 136.
1931/32. téli kiáll. 112, 113, 114.
KMTárs. társtag.
1932. febr. márc. kiáll. 115
1932. tav. tárl. 101.
1933. nemz. képzm. kiáll. 569, 570, 571.

Szamosi Soós Vilmos
nobrász

Várkertbazár. Műcsarnok
1930/31. jub. kiáll. 158, 160, 208, 215.

1934. téli kiáll. 32, 34, 93, 97, 116.
1934. nemz. képzm. kiáll. 11.
142.

HY, LK, BA

Erkezett 1905 ápr. 1.

257/1905 sz. (Bpest. 1905 márc. 27. 27782. sz. a.)

A vall. és közokt. minisztérium lekuldi a szatmári Kölnecykör 1000 K segélyt kóó folyamodványát. (Felterjesztés. VII. 21. e. i 238.)

Szamosi Soós

Nobrait

az Erzsébet emlékünn
pályazaton 1916-ban
tervenképítészeti vé-
nyére IV. díjat Ka-
pott

Kár Ezséb

12. l.

Nyság elszamolás

„Europa"

Könyv és lapterjesztős vállalat

Budapest

V Rothermere u 12. III. 2.

Szamosi Soó Vilmos

Lód

Erdélyi Árpád:

A Madách-szoborpályázat.

Művészet. 1938. 59. l.

szon, olaj, egyenként 47×36 cm.
nor prímás vásárolta a brünni Volavy-gyüjte-
nyből.
—ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár.
Magyar Korona, III., 1879., 21. szám. —
Maszlaghy II., 157—158. szám.

)LLAND FESTŐ, XVII. század
nplom belseje
:zon, olaj, 110×140 cm.
:taurálta Nikássy Lajos, 1934.

)LLAND FESTŐ, XVIII. század
észek
olaj, 46×35 cm.

NSSENS, ABRAHAM (flamand festő, 1575
körül —1632)
esz
:zon, olaj, 106×100 cm.
Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay
56. l.

Szent Család pihenése
:zon, olaj, 68×50 cm.
Z.: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar
Sion, XVI., 1885., 850. l. — Maszlaghy II.,
201. szám.—Lepold—Homor 97. l. — Gere-
vich PA, 244. l. (Abraham Janssens.) —
Lepold—Lippay 56. l.

Szamosi Soós Vilmos

8 plakettjét
leírja Beck Ö. Fülöp

Prokopius Béla
rezzése.

Lasd Beck Ö. F.

csomagjában

Szamosi Soós Vilmos

szobrász

KMTais 1940. A gyermek

Attila fiam, márvány

Csaba fiam, "

Gyermek bárány nyal.

gipsz

2. Ugyanaz. Nagy. [illegible]

~~Koszmetnet~~

~~Méret. N. 20 s. Dr Szendrei J.~~

~~Tollrajz. Nagy. 41 x 31.~~

Szamosi Soós Vilmos

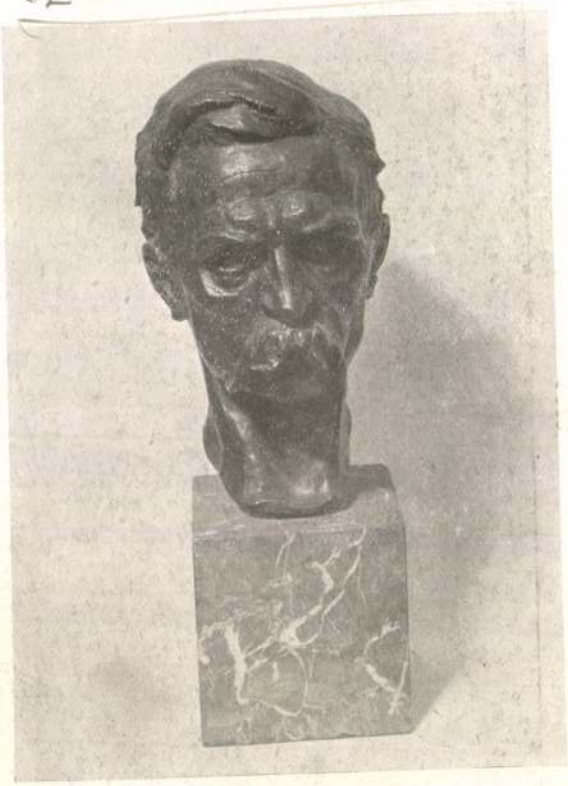

1685. *Szamosy-Soós Vilmos:* Nietzsche.

Árverési Közlöny

1937. 3. rh. sz.

589.

1668.

Szamosi Soós Ármos

A győztes, gipsz

Nemzeti Szalon
Sport-mű v kiáll. 1934 máj

Szamosi Soós

Vilmos

Cigarettafüst, tanulmány, gipsz
Arckép tanulmány
gipsz.

Nemzeti Szalon

1915. szept.
őszi kiáll

Szamosi Soós Vilmos

285	Az égen is harag	bronz	600.—
286	Limanovai huszárok	„	600.—
287	Pannónia megvétele	„	600.—
288	Limanovai honvéd	„	600.—
289	Vajda László arcképe	„	m. t.
290	Limanovai őrszem	„	500.—
291	Várady László arcképe	„	m. t.
292	Üsd nem apád	„	1500.—
293	Koncy koma gipsz		1000.—

Szamosi Soós Vilmos

Nemzeti Szalon
1917. máj.
tav. tárl.

látásától megittasult lélek nemességében: a fenkölt szellem által vezérelt emberi cselekedetek nyomán támadó földi boldogságban.

Ha ezeknek az eszményeknek átérzéséhez egy napsugárfényben szinjátszó harmatcseppel járult csak hozzá ez a kiállítás, akkor a hazatért, itt még ismeretlen nevű képzőművészek teljesítették azt a kötelességüket, megoldották azt a feladatukat, amelyért érdemes volt húsz évig szenvedve, reménytelenül küzdeniük a szellem láthatatlan fegyverével; amiért érdemes élni és alkotni ezen a még mindig csonka magyar földön.

Kassa, 1940. évi március hava.

Dr. Ruttkay György
a K. T. K. Sz. elnöke.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Iparművészeti Főiskolán? Képzőművészeti Főiskolán tanult. Kolozsvárott 1885-ben született.-
PLAKETTJEI:-1909.-/Íla/Kővári Ila, Kolozsvár, fiatal nő arcképe. j.a haj vésve. 77 mm. kerek./HP./. 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl.az érmegyűjtés köréből. XII.1936.
-------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS

Egyik szobormüve a szentendrei szoborparkba került.

FEJÉRMEGYEI HIRLAP, 1971. máj. 5.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -1910. /HP. 4946./ Gyermekfej. SZMm. 6. old.

SZIQSZI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6. old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1866. 2. sz. Bp.

MDK

Szamoskői Ödön (képzőművész)

rajza: Vasárnap délután – rajz.

(képaláírás.)

Tiszatáj, Szeged, 1960. [július]. [redacted] különszám. Szabadtéri játékok, Ipari Vásár, Mezőgazdasági kiállítás. 3. l.

Szamoskői Ödön MDK

"Tiszapart"

Szerepelt a Szeged városi és Csongrád megyei rajztanárok kiállitásán.

Juhász Antal: Kiállitások.
Pedagógusok Lapja. 1962. nov. 20.

Cs. Szamossi Imre MDK

Veszedelemben, bronz

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

MDK

SZAMOSI SOOS VILMOS, éremművész

Szül 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI:- 1910. /HP. 4940./-"Hajnal".-SZMM. 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl.az éremgyüjtés köréből. XII. 1933. ------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremmüvész

Kolozsvárott szül. 1885-ben. Szentendrén lakik. Kertész u. 5. -Fadrusz János 1902-ben Kolozsvárott fedezte fel tehetségét. Pesten mütermében tanult. Fadrusz halála után/1903/az Iparmüv. Főiskolán id. Matrai Lajosnál, majd a Képzőmüv. Főiskolán Radnai Bélánál tanúlt. 1910-ben első plakettje: Mezei virágok. Jelmondata: "Plakett a plasztikus lira/szerelmi dal/". 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Sloós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. ~~1956~~
-------- 1956. 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

1885-ben szül. Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI:- 1910. /HP.-/.-/Giza/Maray Lajosné, szül. Kővárÿ Gizella. Női mellkép. b. 237+125 mm. alló tégla. 6. old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Sloós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6. old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. ~~1956~~
-------- 1956. 2. sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -1910./HP.-/-Halász Gyula középiskolai tanár és felesége négyszögü plakettje felirat nélkül. 6.old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Sloós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. ~~1956~~
-------- 1956. 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -1911.-/HP.-/.-POLOVICH J/ános városi tanácsos Kolozsvárott/bajuszos arcképe, b.álló téglaalak. 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl.az éremgyüjtés köréből. XII. 1956. 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: .-1911.-/HP.4947./.-FRONTISZ/Gondolkozó/gör görög betükkel, Zoltán Sándor homoródszentmártoni unitárius lelkész arcképe. 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl.az éremgyüjtés köréből. XII. 1966
-------- 1966. 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-nen Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI:.-X 1910.-/HP.-./.-SZAMOSI, a müvész önarc. képe. b. négyszögü. 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1956.
-------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: .-1911.-/HP.4945/.-dr. Csernoch János hercegprimás. 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyűjtés köréből. XII.1956
----- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül.1885-ben Ko.ozsvárott. Az Iparműv.ésa a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI:-1911./HP/4956/.-Haypál Benő, a budai ref. templom lelkésze.- 6.old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl.az éremgyűjtés köréből. XII.1956 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: .-1911. /HP/4950/.-Országos Magyar Képzőmüvészeti Társulat. 6.old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1956
----- 2.sz. 8p.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -/HP. 4957/.-A művész és feleségének házassági érme. 7.old. 1912

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1956 ----- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: .-1910./HP. 4953/- Máray Lajos. 6.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII.1956.
------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsváron. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -/HP.4958/-" Anti barátomnak". 1914 7.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyűjtés köréből. XII.1956.
------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -1915.-/HP. 4949/. "Szent György érem". 7.o

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyűjtés köréből. XII. 1956. 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül.1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv.és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI:-1916.-/HP.-/.-"Gyi Fakó,gyi lovam". V.old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl.az éremgyűjtés köréből. XII.1956.
------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: .-6952.-/HP.-/.-dr. Jáky József. 7.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyűjtés köréből. XII. 1956. 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsbárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: .-1919.-/HP. 4966/.-"Tisza István Kör".
jelvény. SZMM. 7.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből. XII. évf. 2.sz-m. 1956. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül.1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv.és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI:.-1950.-/HP.-/.-Ir.Gyulay Zoltán és feleségе. 7.old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből. XII. évf. 2.sz-m. 1956. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -1919.-/HP. 4959/.-M,N,SZ. "Lehel vezér" jelvény. SZMM. 7.old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old.

AZ ÉRMM. Közlemények az éremgyüjtés köréből. XII. évf. 2.sz-m. 1956. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

SZÜL. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. ésa a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: .-1917. /HP. 4938/ .-Molnár Viktor. SZMM. 7.
7.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyűjtés köréből. XII. évf. 2.sz-m. 1956. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885.-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -/HP.-/.-AZ ÉN NAGYANYÁM, öreg nő balra néző arcképe, kerek. 7.old. 1914

SZIGATI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyűjtés köréből. XII.1956. ------ 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI:-/HP. 4954/.-dr. Hochstätter Gyula orvos. 7.old. 1915.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1956.
-------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: -/HP.-/.-HANGOK-A MÉLYBŐL, hegedülő csontváz, 296 mm. kerek. SZEM. 7. old. 1913

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6. old

AZ ÉREM, Közl. az érmegyűjtés köréből. XII. 1936. 2. sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremmüvész

~~SZÜLLXXX/ÉREM~~ Szül.1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI:-1917./HP.4962/.-"Budapesti 29-es honvédek" sapkajelvény. 7.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl.az érengyüjtés köréből. XIf. 1956.
--------- 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Ipariműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI 9.-1917.-/HP. 4961/.-Korongi Lipich Elek
SZMM. 7. old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászművész plakettjei 6. old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyűjtés köréből. XII. 1966. 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885. Kolozsvárott. Az Iparműv. és a Képzőműv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: 1913.-/HP.-/.-CSÁKÁNYI MÁRK JÁNOS/M. KIR ÁLLAMVASUTAK ELNÖKE. 7.old.

SZIGETI ISTVÁN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1956. 2.sz. Bp.

SZAMOSI SOÓS VILMOS, éremművész

Szül. 1885-ben Kolozsvárott. Az Iparmüv. és a Képzőmüv. Főiskolát végezte.
PLAKETTJEI: 1913.-/HP. 4952/.-Vajda Ödön mérnök és felesége K.M. esküvői plakettje. 7.old.

SZIGETI ISTVAN: Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész plakettjei 6.old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XII. 1956.
------ 2.sz. Bp.

Szamosi Sós Vilmos

Emlékkarém c. műve
repr.
Művészet 1913. 211. l

Plakett, repr.
m. o. 1913. 231. l.

Walters: Catalogue of bronzes

IV. 157.

Szamosi

Soos Vilmos

szül. Kolozsvárt 1885
szept. 22. unitárius
1909/10 I. másodosztály-
beli rendes művésznövendék a képz. főisk.
4 középisk. és az parmův. isk.
Tanára Radnai Béla.
1909/10. II. félév, 2. osztály.
Radnai Béla mint és Havranek
Ferencnél.
1910/11. I. harmadosztálybeli rendes
művésznövendék. Radnai Béla
1910/11. II. harmadosztálybeli
rendes művnöv. Radnai
Béla. Kimaradt.

Libay Sámuel, ötvös.

18-19. sz.

I. 148.

~~Hódmezővásárhely~~ I. 481

ORSZ. MAGY. SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM · BUDAPEST, VI. ARÉNA-ÚT 41.

Szamosi Sovó Vilmos

pobrai a

64

1904 II. 22. Mihalik József nek a kassai muzeum min. biztosának. A muzeum 1903 évi állapotáról szóló jelentés elismerésel tudomásul vétetik. (47/1904)

Szamosi Soos Vilmos

Herbert Viktor díj

1920.

Szamosi Soós Vilmos

Kacsári bor

Budapest nékesfőv. tulajd.

Szamosi Jovós Vilmos

a N. Szalonban állandóan szerepel

1915. ápr. máj. kiáll. n. o.

10 különf. - műve

„Múzeumi és Könyvt. Értesítő"

IX. 153.

Szamosi Vilmos

U. 800

Szamosi Sovs Vilmos

Műcsarnok szobrász Rákoszent-mihály

1913. tav. kiáll. 272, 301–306.

Zablák vasból, hallstatti VI.127

Szamosi Soos Vilmos

Uniwersytet lexikon 753 l

4

DECEMBER

22

Szamosi Soós Vilmos

Műcsarnok

1921. őszi kiáll. 153, 163, 165

1922. jub. kiáll. 86, 115, 178, 211.

1922. őszi kiáll. 107

1923. tav. kiáll. 138, 161, 202, 677

1924. tav. kiáll. 104, 110, 112, 114

1924. őszi kiáll. 113

1926. angol-magyar kiáll. 183, 186, 486, 488.

1926. őszi kiáll. 150, 161, 169

1927. tav. kiáll. 275, 280, 288, 289, 311, 314.

1927/28. téli kiáll. 452

1928/29. téli kiáll. 146, 147, 161.

Vakerbarár

1929. tav. kiáll. 142, 183

Francia, festo IV. 173

Szamosi Vilmos

szobrász

Erod

Feleki Géza: A

marcinsi tárlatok.

Nyugat: 1910. ápr. 1

EXPOSITIONS AMBULANTES D' ARTISTES HONGROIS

ADOLF, KOSZTA JÓZSEF, KUNFFY LAJOS,
VÁN, VASZARY JÁNOS, VASS ELEMÉR.

r festőművészek elhatározták, hogy
űvészeti kiállitásokat rendeznek
lesztik és terjesztik a magyar mű-
nül értékes részét. Ezen cél további
en elhatároztuk egyenkint kifestett,
ámozott, s mappába foglalt művészi
rebocsájtását. A 9 műlap famentes
ezeket magába foglaló sorszámozott
orgalomba nem kerülnek. Egy mappa
100 pengő.

y jelentőségü kulturális eseményt
tudomására adni szerencsénk van.

Szamosi Soós Vilmos

nobrász

Műcs. Miál, 1913 tól
Pipics 120. l.

Szamosi Sós Vilmos

Schöller föhadnagy c.
zsobra repr.
Műveszet 1918. 91. l.

Budapesti egyetemi könyvtár VIII. 9

Szamosi Sós Vilmos

életrajz

írod

Csókássy 32. l.

szül. Kolozsvár 1865.

Emlékérmek, plaketek.

T. 654.

n [illegible] és a szigeten La Fort tér-
ıer flu mentén a küzdő csapatok el-
ıtetve. Felirata

L mely fölött hajók állnak,

de aan den Donaw, aan den ingang
Rivier, door de Kyserlyke Troupen

ıubium sita ad caput Czernae,
expugnata.
Explic: de Orsava, kezdete A. Debou-
ıche és befejezése: C. Cavall: et In-
ıiale.
ıc: Amst: Cum pr:

vk. 16 : 19.9 cm.

FELESÉGEM
ÉS ÉN

SZAMOSI SOÓS VILMOS
PLAKETTJE

368

Művészet 1914

Szamosi Soós Vilmos

rendeltetésüktől, már többé nem számí-
mint mesterművek, devalválódnak egy-
harci javakká, melyeket elpusztítania az
egnek egyenesen létérdeke is lehet. Épen
nem kulturemberekhez illő farizeuskodás
kor ilyen körülmények között az egész
tele tiltakozzák a reimsi dóm bombá-
miatt.

iális hasonlattal élve, furcsának találnók,
aki, aki egy pajzsra feszített Rubens-kép
te alatt szurkálna felénk — barbarizmus-
dolna meg minket azért, mert védekező
kardcsapásainkkal ezt a mesterművet tönkre-
tennénk.

Mindenesetre érdekes és hozzátartozik ahoz a számtalan értékeltolódáshoz, amit a háború okoz, hogy egyáltalán előállhatott az az eset, hogy klasszikus nagymesterek örökbecsű alkotásainak teljes elértéktelenedését kell egy adott pillanatban megállapítani s azokat mint harci eszközöket, vagy mint háborús javakat kell tekinteni, ép úgy, mint egy üteg ágyut vagy egy kellemetlenül elhelyezett erődítvénysorozatot.

IFJ. GONDA BÉLA

Szamosi Soós Vilmos.

Dalaida plakettje
c. 1000 K-ai első díjat
pusztamarosi pályamüve
repr.
Művészet 1914. 373. l.

Plakettje, mely Kéri
fejét ábrázol, repr.
u. o. 376. l.

Szamosi Soós Viktor

Erzsébet Királyné szobor pályázat.

IV. díj 1500 K szobrászati részért.

Repr.

Magyar Iparművészet

1916. 250 k.

VII

Szamosi Soós Vilmos

Művészet 1913. 146, 206
211, 231

– 1914. 276, 277, 368,
373, 376, 379

Frühwürth, Andreas V. 122.

Szamosi Soos

nobrix

lind

Cs-écm 57 l., 88. l.

Szamosi Soós Vilmos

Munsarnok

1914. tav. kiáll. - 277, 279, 288

1915. tav. kiáll. - 199, 214, 279

1915-16. téli kiáll. 10, 11.

1916. tav. kiáll. 327, 329, 340.

1916-17. téli kiáll. - 104, 105

1917 tav. kiáll. 378, 381

1917-18. téli kiáll. 76, 82, 85

1918. tav. kiáll. 302, 358

1918-19. téli kiáll.

1919. hadviselt mův. kiáll.
169, 206, 268, 464, 483, 528,
677, 679, 681, 682, 683, 684,
687, 688.

harcteren nem volt.

1919-20. téli kiáll. 113, 114, 116

1920-21. téli kiáll. ~~[illegible]~~ 189
153

1921. tav. kiáll. 10.

~~Arch. Ep. II. 131.~~

Soós Vilmos, szamosi

szobrász. szül. 1885 szept. 22.

Kolozsvárt

Az iparművészeti iskolában és 1908–12-ig a képzőművészeti főiskolán tanult.

stb.

Lovad

Krück II. 509. l.

Kisebb Közleményei V. 196.

Soós Vilmos, szamosi

Múcsarnok
1927. szi. Eiatt. 149
1928. tav. Eiatt. 169, 221.
Ybl Miklós tér,
Vörösbarár

Kostolac h. n. VIII. 207.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 6
KÖZGAZDÁSZ

Szamosi Zsuzsa

1021

Szamosi Zsuzsa

Nézem ezeket a rajzokat. Nem hibátlanok, nem árulkodnak zsenialitásról — „csak" tehetségről.

Korai lenne Szamosi Zsuzsát egyetemünk első éves hallgatóját művésznek nevezni, mert hiszen száz meg száz jó rajzoló van még rajta kívül, akik szintén nem művészek: kibontakozó tehetségük talaján, akaraterejük, egyéniségük révén azzá válhatnak. Kikapcsolódás, életcél valósulhat meg.

Szamosi Zsuzsa arcaira, kezeire érdemes odafigyelni. Szenvedéllyel alkot, nem önmagáért. Grafikáit — a sikeres kiállítások, az Indiai Gyermekrajz-pályázat alapján is lemérhetjük — különös gonddal rajzolja, pszichológiai, érzelmi tartalommal tölti meg.

Ezek közül mutatunk be most néhányat, mintegy bevezetésül további alkotásainak megismeréséhez.

— dobos —

tőségek

tése, hanem olyan szociális támogatási rendszer megszervezése (kollégium, étkezés, konzultáció), amely a többletmunkából adódó hátrányokat enyhíti. A tudást meg kell követelni, a hozzá vezető úton kell segítséget nyújtani.

(Ehhez a kérdéshez szeretnénk hozzáfűzni, hogy véleményünk szerint a jelenlegi sportegyesületeken belül a kiemelt szakosztályok fejlesztése helyett, talán célszerűbb lenne egy reprezentatív budapesti egyetemi sportkör létrehozása vagy valamelyik jelenlegi egyetemi sportkör bázisán, vagy mintegy ezek fölött. Miért nincs például a legnépszerűbb sportágban, a labdarúgásban kiemelkedő egyetemi csapat? Azokból az első osztályú labdarúgókból, akik a közelmúltban diplomát szereztek, vagy jelenleg is egyetemi tanulmányokat folytatnak, egész jó kis NB I-es csapatot lehetne összeállítani.

Az élsport és a tanulás kapcsolatáról pedig fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy jó lenne már tudomásul venni, és tudatosítani magunkban azt a tényt, hogy egyetemet végezni és élsportolónak lenni milyen óriási erőfeszítéseket igényel és aki kételkedik benne, próbáljon meg egyszer fizikailag, idegileg kimerülten tanulni.)

Ujvári—Bánki

intén — Vidá

általános színvonalá-tos eredménytelensé-iszont, hogy ezt mi-ők alakították ki, a megoszlanak, szak-ében, egyaránt. Nem ak vagy jogosulat-cikk témája, de szinte mindig, min-ki. Általában abban abdarúgó-társadalom" lált, s ez egyik dön-állapotnak. Ha meg-arról, hogy véle-rek a futballisták,

biztos, hogy legal ha soha nem lát nem ismert egye ne a véleménye, lenek, csak a m ezt pedig tehetik, ják, mert ez a hogy van objekti tos, hogy Vidáts tagozatának negy többszörös válog ezeket a problém képzelhető, hogy — Véleményed ezek a jelzők a

hogy a labdarúgók portág képviselőihez ak olyanok, akik ak-zik magukat, tanul-e? Pedig példa azért

van itt is erre, i szintén végeztek, felsőoktatási inté például csak elv ballistával. Ennek

Vasasban egyetlen ember kivételével mindenki leérettségizett már. Azért ez is valami. És gondolom egyre többen leszünk olyanok, akik felismerjük, hogy életünk nem abból a tíz évből áll, amit teljes erővel végigjátszhatunk. Ilyenkor az embert sokan ismerik, minden problémája viszonylag könnyen megoldódik. De ha szögre kerül a futballcipő, akkor már kell valami, ami a kö-

képzés, tehát nagyon egyre többen gon-t hiszem, hogy szá-és dolog a foci. Ak-s egy kicsit! Szerin-

ted mi lehet az rális, szervezeti, személyes probl együttvéve. Egy toknak?

Persze nem ez az egyetlen dolog járul hozzá a balsikerekhez. A társadalmi helyzetünk sem tisztázott, nincsenek írásban rögzítve a jogaink és a kötelességeink, ez rontja a légkört, a morális helyzetet. Ma jórészt szimpátia kérdése az, például, hogy egy focista mennyit keres, vagy mit engedhet meg magának. Nem hi-

szereplés, 1974-ben i feltételek? Igaz-e a Vasasban jelen-

leg „égetitek" a rosszul?

nem nyilatkozom, de azt nyugodtan kijelenthetem, hogy az ellenem felhozott dolgok jogtalanok és alaptalanok voltak.

A válogatottról annyit, hogy a nemzetközi erőviszonyok kiegyenlítődtek, ma már senki ellen nem lehet biztosra menni. A már említett problémák ellenére talán, ha a sajtótól és a közönségtől több támogatást kaptunk volna, nagyobb önbi-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 28

KÖZGAZDÁSZ

Szamosi Zsuzsa

1021

Szamosi Zsuzsa rajza

za iránti kötöttség, a nemzet
a szocialista hazához, a szoci
hez való kötöttséget jelenti;
netietlennek érzek tehát n
ményt, amely a hazához-nen
fiataloknál vagy idősebbekné
beszél. ennek tendenciáját ö
megítélni. A hazához-nemzeti
nyilvánvaló módon — elvála
való viszony, a szocialista re
lásától.

Azt hiszem: ha ezt a két
quo kérdését és mai nemzeti
cialista irányát — figyelemb

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 OKT 21

KÖZGAZDÁSZ

Szamosi Zsuzsa

1021

Szamosi Zsuzsa rajzai

ozmopolitizmussa

ensek című cikkre

kaphatott letelepedési enge-
délyt.

A második világháború utá-
ni mozgás nagyjából ismert.
Igen sokan hazajöttek, még
többen elmentek — a fasisz-
tákon, a jobboldaliakon kívül
azok is, akiknek itthon már
nem maradt senkijük, semmi-
jük; akiket megtévesztettek;
akik megúnták Európát; akik
egyszerűen parancsra mentek
vagy nem tudtak hazajönni.
Az ezt követő három-négy év-
ben követték őket azok, akik-
nek ilyen-olyan okból nem
volt kedves az itthoni balol-
dali fordulat. A harmadik, 4
utáni hullám az „ötvenhatos
nemzedék" — ők itthon is
kint is, a legkevésbé elismer-
tek. Nagyon sokan közülük
eladták magukat a jobbolda-
li fasiszta politikusoknak,
mások lojálisak a mai Ma-
gyarországhoz — a többség
dolgozik, és azt is szeretné el
felejteni, hol van this Hun-
gary.

A mai pattanások

értékeléséhez még jócskán
hiányzik a történelmi távlat.
A cikk írója említ két motí-
vációt, ezek helyesek, de ál-
gyon sokféle van ezeken kí-
is. Mutatóba néhány: egy ri-
ternő disszidált, s utána re-
tön beállt az olasz komm-
nista pártba, modván, hogy
ő a kapitalizmusban akar har-
colni a szocializmusért. Más

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZGAZDÁSZ

1973 APR 10

Szamosi Zsuzsa

1021

Szamosi Zsuzsa rajzai

gon számára a nagy és a kis országot egyaránt hazává avatja.

— Szüleim, mint sok társuk, a Tanácsköztársaság leverése után politikai emigránsként kerültek a Szovjetunióba. A kimenekült magyarok kinn született gyermekei közül az elsők közé tartoztam. A szovjet gyerekekkel együtt jártam iskolába, s amikor jött a háború, 1942-ben az egész osztály együttesen jelentkezett önkéntes katonai szolgálatra. 17 éves voltam, az iskolát félbehagytam, a hadseregben a törzsőrmesterségig vittem. 44 végén Lengyelországban harcoltunk éppen, amikor váratlanul az egész hadosztályt összepakolták, vonatra tették. Amikor a vonat már Erdélyben járt, nagyon izgatott lettem: hiszen akkor csak Magyarországra mehetünk! Szüleimtől természetesen sokat hallottam hazájukról, otthon magyarul beszéltünk (bár oroszul egy kicsit mindig jobban tudtam) — és most szinte a véletlen szeszélyéből eljutok oda!

Az állomásokon, ahol megálltunk, alig bírtam érdeklődésemmel, gyerekes kíváncsiságával szinte tapogattam az embereket, kér-

A történelem utolsó hete.

Magyarország. A *Manchester Guardian* rámutat arra, hogy nem a nagy antant, hanem a kis antant emeli az akadályokat Károly ellen, mert attól tart, hogy trónrajutása után egy agressziv Magyarország az elszakitott területek visszaszerzését kisérelné meg. A nyugatmagyarországi felkelőkről azt irja: hogy nagyrészben erdélyiek, kik Magyarország további csonkitásának akarnak ellentállni. Az antant tisztekkel szemben a felkelők udvariasak, de áldozataikkal kegyetlenül bánnak.

Budapesti levelezője leirja *Friedrich* (állitólagos) törekvését, hogy a karlista restaurációval Közép-Európát egy táborba hajtsa.

A *brit kormány* hir szerint nem tesz külön lépést Magyarország ellen a brit csapatok nem fognak közbelépni, mégha katonai eljárásra is kerülne a sor Magyarország ellen.

Bécsi lapok szerint: Pozsony közelében a csehosztrák határon magyar lovasság összpontositást észleltek. A pozsonyi hidat a cseh katonaság megszállta.

Bécsi hiradás szerint: A magyarok Kirchschlagnál egy egészségügyi osztrák katona hulláját kifosztás után felakasztották.

A *Le Matin* kiemeli a trianoni béke hibáját, hogy Nyugatmagyarország ügyében a saját elvei ellenére diszponált a magyar lakosságról.

A berlini magyar követség megcáfolja azt a hirt, hogy Horthy a bajor Neubeuren kastélyban látogatást tett volna. Nem mozdult ki Magyarországból.

Belgrádi jelentés szerint: Az antant már jóváhagyta azt az olasz javaslatot, hogy olasz és jugoszláv csapatok szedjék rendbe Magyarországot.

—

Németország. *A német magántőke segitsége* a kártérítési milliárdok fizetésében megcáfolása Helfferich és német nemzeti társainak, kik az ultimátumot kivihetetlennek hirdették. Az ipari- és bankvilág most a kormányzási ügyekben is felelős részvételt fog nyerni.

Revali távirat szerint az orosz kommunistapárt jövő télen Németországban forradalmi mozgalmat tervez; a szükséges pénzek már utban vannak.

—

Franciaország. *Clemenceau* jelen lesz saját ércszobrának [illegible] szobrának felleplezésénél és valószinüleg beszélni fog.

A „Le Journal" panaszos cikket közöl Franciaország izolálásáról. Anglia vagy előtte áll, vegy ellene van Franciaországnak. Amerika sem támogatja a francia politikát, a dollár árfolyamot pedig oly magasságban tartja, hogy a franciákat ezzel tönkreteszi. Németország pedig bosszura éhes.

—

Ausztria. *A tiroli vasutasok* nem engednek át marhaszállitásokat Olaszországba.

Ausztria szerény szuverénitása veszélyeztetve van; a hitelt nyujtó hatalmak a belügyekre befolyást kivánnak és megtakaritásokat követelnek.

180 tiroli község képviselői gyülésben tiltakoztak az ellen, hogy olyanokat, kik Ausztria alatt teljesitették hadkötelességüket, be akarják sorozni az olasz hadseregbe. Az idő fogja megmutatni, vajjon a déltiroliaknak hadiszolgálatra való kényszeritése helyesnek fog-e bizonyulni?

—

Oroszország. Az oroszországba küldött segélyek állitólag csak a szovjet uralom meghosszabbitását szolgálják, mert a segélyek csak a bolsevikieknek jutnak.

A vörös csapatok az első orosz segélyvonatot (465 waggon élelmiszert) kifosztottak és a vasutikocsikat nem küldik vissza.

Szovjetoroszország a Legfelsőbb tanács segélyakciójára egy igen szemtelen hangu jegyzékkel felelt és a javaslatokat gunynak minősitette.

—

Vegyes hirek. *Dante Alighierinek* a legnagyobb olasz költő halálának hatszázesztendős évfordulóján, f. évi szeptember 14-én Ravennában országos ünnepségek voltak, melyen a külföldi irodalmi társaságok és Dante egyesületek is képviseltették magukat.

Ksuski cseh követ a Népszövetség ülésén kifejtette, Középeurópa gazdasági gyöngesége leginkább a nyersanyagok, a termelés és a szállitás kérdéseivel függ össze, melyek még nincsenek megoldva. Középeurópa attól beteg, hogy kevesebbet termel, mint háboru előtt.

A Nemzetek Szövetségének ülésén Mr. Balfour erősen rendreutasitotta a szerb delegátust Spalajkovicsot, ki az Albániának a szövetségbe való felvételét kifogásolta.

Az olasz szociálisták belépnek a kormányba. A keresztényszociálisták vezére Don Sturzó, legközelebb Németországba és Magyarországba utazik, hogy egy keresztény Internácionále alakitásának az utjait egyengesse.

HIREK

— **Eljegyzés.** *Becze* Terézkét, *Becze* Ferenc Csikszeredából menekült állami tanitó, jelenleg állampénztári tisztviselő és neje, *Bartha* Mária leányát eljegyezte Keszthelyen tiszaföldvári *Bájkai* Károly birtokos.

— **Halálozás.** Nagyenyeden hosszas szenvedés után meghalt *Szász* József nyug. főispán, aki a Tiszaéra idejében játszott nevezetes szerepet. Impozáns egyéniségét ritka népszerüség övezte, szeretetreméltóságával legnagyobb politikai ellenfeleit is le tudta kötelezni. Holttestét impozáns részvét mellett helyezték örök nyugalomra a Sárdon levő családi sirboltba.

Maroevich Ödönné szül. Derzsy Bertuska, erdélyi menekült, Csepelen e hó szeptember 8-án másfélévi boldog házassága után hirtelen elhunyt.

— **20 millió lei az erdélyi egyházaknak.** Nagy Károly református püspök a napokban személyesen tárgyalt a kolozsvári közoktatásügyi titkárság vezetőjével, Dr. Prie O. államtitkárral, aki kijelentette, hogy a költségvetésben 20 millió lei van kiutalva az erdélyi egyházak céljaira, mely összeget az egyházak fejeinek fogják rendelkezésére bocsátani felekezeti iskolák fenntartási költségeinek fedezésére.

— **Jorga is elismeri a földreform hibáit.** A „Neumul Romaneso" legutóbbi számában Jorga professzornak érdekes cikke jelent meg a nagyszebeni szász nemzeti tanácsnak az agrárreform elleni állásfoglalásával kapckolatban. Az oláhok kiváló publicistája nagyrészben elismeri a szászok panaszainak jogosultságát, tagadja azonban, hogy a magyar és szász nagybirtokokat sajátitották volna ki. Kifogásolja, hogy a kulturális alapok birtokait is elveszik és igy megvonják annak lehetőségét, hogy iskolákat tartsanak fenn. Elismeri, hogy ezek részére kárpótlást kell megállapitani. Cikke többi részében is követeli, hogy a szászok kivánságait fokozottabb mértékben vegyék tekintetbe a reform végrehajtásánál.

— **Elrekvirált magyar iskola.** A zágoni ref. egyház elemi iskolája az oláh imperium átvétele óta zavartalanul folytatta müködését. A jelen iskolai évben is 375 növendék iratkozott be az iskolá[illegible] azonban [illegible] tanévet megnyitani nem lehetett, mert az iskola helyiségében megjelent a főszolgabiró és hivatalos hangon közölte az egyház vezetőségével, hogy felsőbb utasitásra az iskolát oláh állami iskola céljaira lefoglalta. Antal Lajos ref. lelkész erélyesen tiltakozott az iskola elvétele ellen és kijelentette, hogy csak erőszaknak enged. Erre csendőrök jelentek meg a helyszinen és kényszeritették az Egyház vezetőségét az iskola átadására. Az iskola átvételével kapcsolatban azt is kihirdették a faluban, hogy a ref. iskolában történt beiratások érvénytelenek és a szülőket felhivták, hogy a gyermekeket az oláh állami iskolába adják be, mert ott ingyen ruhát is kapnak. Az egyház vezetősége haladéktalanul jelentést tett az esetről a felettes hatóságnak és orvoslást kért.

— **A besszarábiai birtokosok és a Népszövetség.** Tudvalevőleg a román törvényhozás a földbirtoktörvényt nem egységes szempontok szerint hozta meg, hanem más és más szempontok voltak az irányadók Erdélyben, Besszarábiában, Bukovinában és a királyságban. A mint a jelekből megitélhető, Romániának ez az átlátszó birtokpolitikája még sok belső zavarnak lesz a kutforrássa. Mint a bukaresti „Adeverul" irja: a besszarábiai földbirtokosok már is egységesen lépnek fel a földbirtok-törvény azon intézkedése ellen, amely sulyosabban érinti a besszarábiai birtokosokat, mint a királyságbelieket. Miután a vonatkozó törvény ellentétben van Románia által is aláirt kisebbségek jogairól szóló egyezményt, a besszarábiai birtokosok a Népszövetséghez fordulnak igazságért és *egyenlő elbánásért.*

— **Csendélet a kolozsvári Hóstátban.** Kolozsvárról jelentik: Mult pénteken este egy tizenegytagu hóstát-társaság igyekezett haza a moziból. Váratlanul a 71-es számu rendőr toppant eléjük s végigigazoltatta mindegyiket. Közben minden ok nélkül pofozni kezdte a védekezni sem merő embereket, mire azok menekülésbe fogtak s erre a rendőr kétszer utánuk lőtt. Mindakét lövés talált. Az egyik *Szabó* Mihályt, a másik *Fekete* Józsefet sebesitette meg. Feljelentésükre a rendőrség vizsgálatot inditott és megállapitotta, hogy a vérengző rendőr jogtalanul hordta az egyenruhát, mert már nem tényleges rendőr, hanem csak kézbesitő,

— **A kolozsvári orthodox püspökség felállitása.** Az oláh kultuszminiszter közölte a szent szinódus irodájával, hogy a király szentesitette a kolozsvári gör. keleti orthodox püspökség felállitásáról szóló törvényt, amely a nemzeti egyházi kongresszus által megállapitott területet a püspökségnek itéli. Az uj püspök választása október első felében lesz.

— **Az oláh államvasutakon tilos a magyar szó.** A C. F. R. igazgatósága augusztus 3-án egy körrendeletet küldött szét, amelyben megtiltja, hogy a vonatok indulását, érkezését, állomások neveit magyarul is kiáltsák s a személyzetet szigoruan utasitja, hogy kizárólag csak oláhul beszéljen. A nemzeti presztizst és méltóságot sérti, — mondja a rendelet, — ha más idegen nvelven is beszélnek. A jövőre nézve ezt kifejezetten megtiltja, amennyiben ezután felvilágositások, közlemények, stb. s a hivatalos érintkezés csak oláhul történhetik. Az „idegen" személyzetnek ez év szept. 1-ig amugy is el kellett sajátitania a nyelvet, amit ha nem bir és nem használ, elsőizben keményen lesz büntetve, másodizben el lesz bocsájtva. A C. F. R. egész katonai és polgári ellenőrző személyzetének és az őrségek parancsnokainak kötelességévé teszi, hogy ellenőrizzék e rendelet betartását s az ez ellen vétőket haladéktalanul feljelentsék. A rendeletetet Jonesku tábornok központi igazgató és Nanul központi titkár irták alá.

— **Hajléktalan a kolozsvári cseh-szlovák konzulátus.** A lehetetlen lakásviszonyok áldozata Kolozsvár cseh-szlovák konzulja, aki minden hivatalos sürgetése dacára se tud lakáshoz jutni. A napokban egyenesen Gróza minisztert kereste fel és kérte, hogy sürgősen oldja meg az ő és családja lakásügyét, mert már hónapok óta a külvárosban lakik egy fedélnélküli, istálómelletti házban.

— **Cégtáblaharc Szászsebesen.** A szászsebesi városi tanács panasszal fordult a kisebbségi államtitkársághoz az üzleti táblák erőszakos elolahositása miatt. Az államtitkárság, belátva az eljárás törvénytelen voltát, elrendelte a cégtáblák elolahositás megszüntetését. Ennek dacára a prefektura ujból elrendelte a magyar- és németnyelvü cégfeliratok eltávolitását. A német-szász néptanács bejelentette az ujabb sérelmet a kisebbségi miniszternek és reméli, hogy az ujból érvényt fog szerezni régebbi határozatával.

— **A kolozsvári református teologia uj vezetősége.** A kolozsvári ref. teologia előljárósága szombaton tartotta rendes őszi gyülését, amelyen dr. Schilling Lajos egyetemi tanár halálával megüresedett teol. főgondnoki állás és dr. Ravasz László teol. igazgató távozásának megürült igazgatói szék betö tése kerültek napirendre. A főgondnoki tisztre egyhangulag dr. Grandpierre Emil volt kormánybiztost választották meg, mig a teol. igazgatói állásra a teologia legagilisabb tanárát, a nagytehetségü dr. Makkai Sándort jelölték ki. Az egyház kerületi főjegyzői állásra Jancsó Sándor ref. lelkész, az erdélyi reformátusok jeles szónoka a jelölt.

— **A magyar iskoláztatás nehézségei Erdélyben.** Annak a sok akadálynak, mely a magyar iskolák elé tornyosul, egyik jellemző példája a székelyzsombori ág. hitv. evangélikus népiskola ügye. Rozsonday József lelkész, az iskola igazgatója megakarta kezdeni a jövő évi beiratkozásokat, amikor is a községi csendőrőrs parancsnoka megjelent az iskolában és — a megyei közigazgatási bizottság utasitására hivatkozva — azt lepecsételte. A papnak pedig nyiltan megmondotta, hogy ha folytatni meri a beiratásokat, akkor államellenes magatartás miatt átadja az ügyészségnek. Az egyház vezetősége Gróza, Take Jonescu és Goga nyilatkozatai után nem tekintették autentikusnak a helyi csendőrparancsnok őrmester rendelkezését és azt az utasitást adták az igazgató-lelkésznek, hogy a beiratkozásokat kezdje meg, mert erre joga van egyháznak. Egyidejüleg memorandumot szövegeznek illetékes helyekre, hogy hasonló sérelmes intézkedésektől az egyház iskoláztatása meg legyen kimélve.

— **Állitólagos magyar „kémek" Erdélyben.** Az oláh titkos rendőrség a hirhedt siguranca állandó izgatottságban akarja tartani az oláh közvéleményt. Ugyszólván felsőbb parancsra nap-nap után vagy összeesküvéseket, vagy kémeket leplez a magyarok között. Legutóbb az *Universul* értesülése szerint Erdélyben egy magyar kémszervezetet lepleztek le. Kémkedés gyanuja miatt az aradi és temesvári sigurancák letartóztatták László Jenő Arad—Csanádi vasuti tisztviselőt, Novák Lajost, Marti Annát, Felm Imrét és egy Pataky nevü magyar fiatal embert.

— **Az oláh parlamenti választások küzdőteréről.** Az oláh „Pátria"-ban olvassuk az alábbi jellemző „csendélet"-et: A krasznai választási küzdelmek alkalmával egy szervezett banda terrorizálta a választókerületet Deján, Prie és Milea vezetese alatt. Butt pecsei kocsmárostól, aki szerint Milea rendelésére a parasztoknak adott pálinka árát, 1000 leit, a mai napig sem fizették vissza. Ezután igy folytatja a „Pátria": Azon a szégyenletes bizonyitékon kivül, amely igazolja, hogy a kormánypárti ügynökök hogyan vitték a választási harcot értékes bajtársuk, a pálinka segitségével, a becsapott kocsmáros nyilatkozata épületes dokumentum gyanánt szolgál a Milea Aurél képviselő személyi becsületességéről. Nem habozott egy szégyenletes korrumpálási aktus elkövetése felett és nem riad vissza egy szerencsétlen hadirokkani kocsmáros megkárositásától sem. Felesleges hozzátennünk, hogy a resicai parlamenti többségben Milea ur nagyon is „megfelelő" helyet foglal el.

— **Az erdélyi agrárreform ujabb botránya.** Az oláh agrártörvény szövege szerint a volt határvidékek ezredeinek vagyona a lakóság nemzetiségre való tekintet nélkül mentesittetik a kisajátitás alól. E rendelet alapján mentesül ugy az egykori naszódi oláh határőrezred, mint az ugyanolyan jogi természetü csiki székely határőrezred vagyona is. Azonban a legujabb agrárrendelet végrehajtása szerint az oláh kézben levő naszodi határőrezred vagyona ki is van véve a kisajátitás alól, mig a magyar kézben levő és körülbelül 80 millió lei értéket képviselő csiki ezred vagyonának kisajátitását elrendelték. A kisajátitás ellen az érdekeltek memorandummal fordultak illetékes helyre, amely memorandumban hansulyozzák, hogy azt az intézkedést, amely a vagyon 9/10-ed részének ellenérték nélkül való elvételét jelenti, az ántánthatalmak által a kisebbségek védelmére hozott törvényes intézkedések tudatában nem veheti tudomásul. Kéretik tehát a csiki határőrezred vagyonának a mentesitését a kisajátitás alól, mert ellenkező esetben kénytelenek lennének panaszukkal a nemzetközi itélőbiróság elé járulni.

— **Az oláh-szerb határbizottság müködése.** Az oláh-szerb hafármegállapitó bizottság megkezdte munkálatait. Báziás kikötője végleg Oláhországé marad s az odavezető egyetlen vasutvonal azonban a szerbeké. A Jugoszláv és Oláhbizottságok megállapodása szerint a Meháhia—Szemendria közötti vasuthidon, mely a belgrád–bukaresti nemzetközi vonalat fogja összekötni, egy második vona. épitését is elhatározták egy uj Duna-hiddal, amely Gruia és Prahóva közt vezet át a Dunán. A bizottság megállapodott a két ország közti posta és táviró összeköttetés létesitésében, valamint a légi összeköttetés létesitése kérdésében. A Jugoszláv-bizottság Constanzába utazott és az aláirt egyezményt mindkét bizottság kormánya elé terjeszti ratifikálás végett.

— **Falusi notabilitások Oláhországban.** Az oláhországi közbiztonsági állapotokra jellemző eset történt Taraséni nevü bukovinai községben. A község lakossága igen sokat szenvedett a tolvajbandáktól, anélkül, hogy a hatóságok valamelyes eredményt tudtak volna elérni a tolvajok ellen. Hiába jelentették a lopásokat a csendőrségen, a tettesek nem kerültek kézre. Egyszer azonban minden titok kiderült és a csendőrség azért nem fogta el a tolvajokat, mert maga a csendőrörsvezető volt a banda feje. A banda többi tagjai a falusi pap, tanitó, a volt csendőrörsparancsnok, a segédjegyző és még hat községi notabilitások voltak. A szenzációs felfedezést a kerületi csendőrszázad parancsnoka tette, letartóztatta őket és láncra verve vitte az egész társaságot a parancsnokság székhelyére. A bukaresti „Dimineaca“ a következő megjegyzést füzi az esethez: Az eset maga nem egyedülálló, általános jelenség nálunk. Ezért igen könnyen meg is magyarázható. A tarasénii vezető emberek látták, hogy Bukarestben és a notabilitások a legnagyobb tolvajok, akik rogyásig lopnak, csakhogy törvényszerüen és formalitások szerint Miután olyan kis faluban, mint Tarésonli, nincs alkalom formalitásokra, elhatározták, hogy formalitások nélkül lopnak. Most már hüvösre kerültek, csak aztán ki ne szabaduljanak — természetesen a formalitások megtartása után.

— **Németmozdonyok Oláhországban.** Az oláh kormány által a német Henket cégtől rendelt lokomotivok első szállitmánya megérkezett Bukarestbe. A szállitmány 10 vadonatuj mnzdonyból áll, amelyeket a vasuti igazgatóság egyelőre csupán a gabonaszállitás lebonyolitására fog felhasználni.

— **Pályázat tanári állásra.** A nagyenyedi Bethlen-kollégium főgimnáziumában betöltendő az 1921—22-ik isk. évre helyettes-tanárral egy menyiségtan–természettan tanszék és egy tornatanári állás. Javadalmazásra nézve az Igazgatóság ad felvilágositást. Pályázhatnak középiskolai képesitésü tanárok, illetve tanárjelöltek. A pályázók minél előbb adják be kérvényeiket az intézet igazgatójához.

— **Jótékony adományok.** Az elmult héten alábbi jóték ny adományok érkeztek be hozzánk, melyeket köszönettel nyugtáztunk. *Márk Lajos* (Amerika) 1 dollár szegény beteg menekülteknek. *Catinelli Pál* 50 K. és *Bányai Béláné* 50 K., Enyediné részére. Br. B. D.-né 10 K., Préhamer Károlyné 7 K. Az adományokat rendeltetési helyére juttattuk.

HIREK AZ ERDÉLYI OTTHONBÓL.

— **Sárközi Jánosné** szül. Barabás Annus Budapest. VI., Országbiró-u. 10 sz. a. lakásán erdélyi-székely viseltes ruha és fehérnemü varrását Otthontagok részére elvállalja kedvező feltételek mellett.

— **1921. szeptember 28-án** szerdán este 8 órakor az Erdélyi Otthon Segélyző Egyesület választmánya gyülést tart Budapest, V., Markó-u. 29 sz. a. az állami főgimnázium II. em. III. a. osztályában, amelyre a választmányi tagokat ezuton is tisztelettel meghivja, az **Elnökség.**

— **Menekült tanitók** (tanitónők) és ovónők figyelmét fehivjuk arra a körülményre, hogy a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur kérésünkre a *Néptanitók Lapja* cimü tanügyi lapot, az Erdélyi Otthon Segélyző Egyesület részére, egy példányban megküldeni rendelte s igy abban a helyzetben vagyunk, hogy az üresedésben levő tanitói állásokról elhelyezést váró menekült tanitók, lapunk, az Erdélyi Hirek utján is tudomást szerezhetnek. Térszüke miatt lapunkban csak a községek nevét irhatjuk ki, de az üresedésben levő állás után érdeklődő menekült tanitóknak, ha eziránt szóbelileg, vagy levélben megkeresnek, a pályázati hirdetményt egész terjedelmében rendelkezésére bocsátjuk. *Levelezéshez válaszbélyeget kérünk. Az elnökség.*

— **Üresedésben levő tanitói állások:** Vaskomjáti (rom. kath. férfi), Kocsola (r. k. kántor-tanitó), Bátori (r. k. férfi), Nyirgyula (ref. kántor-tanitó), Dévaványa (r. k. férfi), Csanádapáca (r. k. férfi), Szirmabesenyő (r. k. férfi), Pátrona (községi férfi), Paks (községi ovónő), Dunaföldvár (r. k. férfi), Harta (ág. ev. férfi), Sukoróra (ref. kántor-tanitó), Lukácsháza (közs. férfi), Nagyszentmihály (ág. ev németnyelv és kántor), Pátka (ref. kántor-tanitó), Jászberény (ref. férfi), Nyirgyula (r. k. kántor-tanitó), Bicske (ref. nő), Meggyaszó (r. k. férfi), Bánfalva (ref. kántor-tanitó), Tard (r. k. férfi), Nagyrév (ref. férfi), Nagyfüged (r. k. férfi), Uk (r. k férfi), Kecskemét (4 községi tanitó), Püspöknádasdi (r. k. kántor-tanitó), Szulimán (közs. férfi), Budaörs (r. k. férfi), Ibafa (közs. férfi), Csökölly (r. k. kántor-tanitó), Pusztavám (r. k. férfi), Püspökladány (ref. férfi), Alsózsolca (ref. férfi), Osztopán (r. k. férfi.)

Melyik a legolcsóbb könyv?

Az „ERDÉLYIEK KALENDÁRIUMA“.

Egy 80—100 oldalas iskolai könyv, egy egy kötetes regény, egy 10—15 verset tartalmazó füzet ára 50—200 koronába kerül, mig az ERDÉLYIEK KALENDÁRIUMA 240 oldal szövege és számtalan képe dacára potom **25** koronába kerül.

Tartalomjegyzékét közöljük! Itélje meg az olvasó, mit kap ebben a szép és örökértékü Almanachban!

Százesztendős jövendőmondó. Péterfy Tamastól.
Névnapok betüsoros jegyzéke.
Erdély történetének főbb évszámai.
A Népszövetség és az erdélyi kérdés. Gr. Bethlen Istvántól.
Prológ „Mikes“-ből. Báró Horváth Emiltől.
Ne jöjjön uj tavasz. (Vers). Végváritól.
A régi Erdély. Dr. Sebess Dénestől.
Erdélyi anyák. (Vers). Tábori Piroskától.
A megcsonkitott Magyarország. Buday Lászlótól.
Mi nem feledhetünk. (Vers). Dr. Szatmáry Istvántól.
Kolozsvár megszállása és a román impérium berendezése. Dr. Jancsó Benedektől.
Bolygó örök fájdalom. (Vers). Turchányi Istvántól.
A magyar nemzeti kultura jövője és feladatai Erdélyben. Ince Lajostól.
Az aradi bolygó lelkek. (Vers). Szilágyi Bélától.
Kérdés. (Vers). Cs. Györgytől.
Napoleon napja. Dr. Márky Sándortól.
Eleven sirok. (Vers). Májuska Mihálytól.
Fogarasi havasok. (Vers). Szakács Teréztől.
Igazságos Mátyás király. Benedek Elektől.
Három köny. (Vers). Vályi Nagy Lászlótól.
Rab magyarok. (Tudományos cikk).
Erdély és a magyar hajduság. Barabás Samutól.
A sasfiók. (Novella). Dr. Vészprémy Ferenctől.
Jancsi és Juliska. (Elbeszélés). Faragó Józseftől.
Két székely pap. (Novella). Szépvizi Balás Bélától.
Fehér nyárfa. (Vers). H. Szánthó Istvántól,
A mi templomunk. (Vers). Kiss Menyhérttől.
Elrabolt kalászok. (Tudományos cikk).
Akié a föld, azé az ország. (Tudományos cikk).
Itt és ott. (Vers). Baloghné Molnár Máriától.
Lakodalmi versek Székelyföldön.
Ültessetek fákat. (Gazdasági cikk).
A székely fajta ló eredete és jövője. (Gazdasági cikk).
Nemesitett magyar tyuk. (Gazdasági cikk).
Az egyholdas házhely hasznositása. (Gazdasági cikk).
Védekezés a muszka hernyók ellen. Kausay Tibortól.
Különböző államok pénznemei.
Kevesen maradtunk. (Gazdaság-társadalmi tanulmány).
Erdélyi Magyarok Szövetsége Amerikában. Márky István.
Erdélyi városok utcanevei magyarul és oláhul.
Országos vásárok jegyzéke.
Góbéságok, tréfák, táncszók és közmondások.
Magyar Miatyánk 1921-ben. (Vers). Berky Ferenctől.
Gróf Bethlen Gergely 48-as huszárezredes élete és siremléke. Kuszkó Istvántól.
Számtalan kép.

Hirdetés lapunk utolsó oldalán.

MŰVÉSZET.

Látogatás erdélyi művészek műtermében.

Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvész.

A budai Duna-korzón már sárga leveleket tologat maga előtt a szél. A padokon ábrándos dadák ülnek és hintálnak finomvázu gyermekkocsikat. Ódon szabásu ferencjózsefben nyugalmazott főhivatalnokok lépdelnek. A nap, a fák, a kedvek, minden őszi és csendes. Buda az ősz városa, a csendé és a szépségeké, mit száz éven át homályos alkonyatok tején idelopott a rejtőző szerelem. Itt a csendben komor ünnepélyességgel állnak az óriási ivek s alattuk meghuzódnak a várbazári mütermek. Kedves, igazán müvésznek való miliő az Ybl Miklós-tér. Átcsap ide a pesti élet sodra, a meleg lüktetés és a zaj mint gy távoli orchesztrum idezenél. És mégis minden nyugalmasan komoly és megnyugtató.

A várbazár során sok erdélyi müvésznek van műterme. Mintha az életük stilusa vonta volna ide őket.

Ezen a délután Szamosi Soós Vilmos szobrászmüvészt kerestem fel. Munkában találtam. Mielőtt beengedett volna, letakarta az állványt s azután sem mutatta meg — csak annyit mondott, hogy pályázatra készül s nem szeretné, ha időnap előtt még csak szó is esnék róla a nyilvánosság előtt. Miközben munkáit megmutatta, ezeket mondotta magáról:

— Udvarhelymegyéből származtam fel Budapestre, miután a középiskolát ott bevégeztem. Tizenhét éves voltam, mikor Fadrusznak lettem a tanitványa, majd az iparmüvészeti főiskolára jártam. Éppen a háboru előtt készultem ki külföldre. Azóta is mindig csak készülődöm.

Mutatta a kisfiának „*Attilának*“ éppen a napokban befejezett képmását. Élettel teljes, a formák egybeolvasztása által rendkivül puha hatásu mellszobor. Az erőt — ugy rémlik — inkább a konstrukció szilárd egyszerüsitéséből s a kifejezés harmoniájából nyeri. Hangsulyzzza, hogy mindig keres, mert többre tartja azt, amit a folyton s keresés adhat az ő számára, mint azt, hogy egységes következetes stilusa lássék. Innen van az, hogy „Attila“ mellszobrán olyan egyszerü és tisztán anyagszerinti stilust tudott elérni, mely már kissé a dekorativba hajlik és mégis eleven. Az „*Árvaság*“ női torzó gipszben. Szintén puha de a formáknak még nagyobb egységeiből épitve. A fiatal, töretlen formák harmóniájának nagy egyszerüséggel és lelkiismeretességgel valo előadása. Ennél a szobránál láttam a leginkább Szamosi Soósnak azt azt értékét. hogy az anyagnak a müvésze s nem a testé. *Br. Dániel mellszobra*, mellyel a Herz-dijat nyerte, a formák, a konstrukció és a kifejezés egy nagyon kevéssé más értelmezés szerint más stilust mutat. Nagyjából ugyanezen a szubjektivvé növelt módon csinálta a *Szabó D zső portréját* is. — *Egy fehérmárvány női fej* renesszánsztikus hatásu. Más portrék, plakettek és kisplasztikai kompoziciók, mindannyinak a rajtuk levő folytonos magakeresés dacára is meg van az a közös stilusbeli karaktere, ami abból származik, hogy a formak lehető nagyobb egységeiből valami nagyon halk elhatárolatlanság által nyerik a puhaságukat Frisseségben és könnyedségben talán elől vannak a kisplasztikus munkái, melyek legtöbbnyire az érzéseknek megnövelésében romántikusak.

Kérdéseimre felsorolja, hzgy az emlitett Hertz-dijon kivül, a pécsi dalárda jubileumi plakettjének a pályázatán — hatvan pályázó közül az első dijat, a Magy. Nemzeti Szövetség plakett-pályázatán az első dijat, az 1918-iki katonamüvészek kiállitásán a Baruch-dijat, az Erzsébet királynő emlékmü pályázatán az arkitektonikus tervezésével a negyedik dijat nyerte.

Azután a terveiről érdeklődtem, mert mindenembert, de különösen a müvészeket arról szoktam a legpontosabban megismerni, ahogy a jövőjüket megfestik, mintázzák, vagy álmodják.

— Vegetálok — mondja és mosolyog. Öttagu családdal, semmi keresettel — igazán nem tudom, hogy miből élek! Lehetetlen ma Magyarországon megélni. Az ember vagy elpazarolja magát meggyőződéstelen dolgokra, vagy semmit sem csinál. Erthető az, hogy az állam takaréskoskodik, nem tesz megrendeléseket, de az, hogy agyonnyomja a müvészeket, az teljesen érthetetlen. Van a mi közéletünkben, a gazdasági viszonyainkban valami féktelen tobzódás, bomlás, ami a nem nyerészkedésen alapuló kereseteket, ekzisztenciákat a leghalálosabban elnyomja. Milyen égbekiáltó kegyetlenség, hogy minden meggazdagodás alapja, a hivatalnokok, müvészek — szóval az igazi polgári gerinc kihasználása. S maga az állam jár elől jópéldával. Itt van egy siremlék tervem s nem tudom márványba faragni, mert *egy köbmater márványnak csak a behozatali vámja 25 ezer korona.* Ez csak egy példa, de akármerre indul az ember a munkával, mindenütt ilyen akadályai vannak, Itt van a kisfiamnak „Attilának“ a portréja. Érzem, hogy ez a legjobb munkám minden közül, amit valaha csináltam s még csak arra sincs módom, hogy bronzba öntessem. Kilencezer koronát kért érte a bronzöntő . . .

— Nem lehet, uram, nem lehet a művészetből megélni.

Elhallgatott. A szürkület körülfolyta a műtermet s mint a sürü gond, mindent megtöltött testetlen feketeséggel. A csend fájdalmasan megduzzadt s ő mintha megbánta volna a nagy keserü kifakadást, hirtelen felkapta a fejét s mosolygott:

— Nagyon kilátástalan a művészek helyzete s azért az embernek a kétségbeesésben a legképtelenebb gondolatai támadnak. Látja, például az iparos többet keres . . . A kőfaragó, aki kifaragja azt, amit én megmintáztam, többet keres az én munkámon, mint magam. A fafaragó órabére 60 korona. Sokszor elgondolom: napi 480 korona — nagy pénz! Es mi szabja meg a munka értékét, ha az iparosnak jobb anyagi lehetőségeket nyujt a rendes napibére, mint a müvésznek minden éjjelt-nappalt egybeolvasztó sulyos szellemi és fizikai munkája. Hiszen legtöbb müvésznek még a

tésben érdekeset, a típusok kialakításában nagy jellemző erőt és változatosságot tudott felmutatni. Kisebb, de értékes kompoziciók *Czencz* János művei. A tájképek közül elsősorban *Magyar-Mannheimer* Gusztáv pompás romantikus tájait említjük. Ez a két vászon ékeskedik a kiváló mester minden szín- és tónusgazdagságával. *Burghardt* Rezső méltó társa Magyar-Mannheimernek a tájkép költői feldolgozásában. Az ő képei világosak, tónusai mondhatat-

Foto Magyar Filmiroda

gyi István:
ázgatójának emlékszobra

lanul finomak, a természet hamvassága és egy költői lélek mélysége ül gyöngéd szinei fölött. *Major* Jenő, *Szlányi* Lajos, *Áldor* János László, *Nádler* Róbert és *Szabó* Dezső tájképei kvalitást jeleznek. Néhány büste is van ebben a teremben. *Szamosi Soós* Vilmos karakterben erős női feje és *Kalotai Kreipel* Ottó jól mintázott férfifeje művészi munkák.

Szamosi Soós Vilmos: Vignali Rafaelné
A Műcsarnok Téli Tárlatáról
Foto Magyar Filmiroda

II.

A portrékról e teremben nem sok jót mondhatunk. A portrék nagysága itt fordított arányban áll értékükkel. Kivétel *Kövér* Gyula jó színhatású női figurája. A jó arcképek közé tartoznak *Vinkler* László (először látjuk, de jól megjegyeztük kvalitásos munkáit), *Kövesdy* Géza, *Gábor* Móric és *Áldor* János László arcképei. A teremnek egyik legértékesebb képe *Krusnyák* Károly Bűnbánat c. tónusban meghatóan finom aktja. Itt kaptak helyett a Hollandiában élő *Mendlik* Oszkár tengeri képei is, melyek valósággal portrétanulmányok a hullámzó tengerfelszínről. *Burghardt* Rezső itt is szerepel néhány elsőrangu tájképpel. *Kunffy* Lajos, csallóközi *Farkas* Lőrinc, *Dittrich* Adolf, *Gaál* Ferenc festményei a színvonalon mozognak. *Istókovits* Kálmán egy szélesen kezelt, freskóhatású pompás figurájával az élen halad. *Csóka* István aktkompoziciója sok a jóból. Csók Istvánnak kevés, Csóka Istvánnak sok abból a geil édességből, amit a mesterére emlékeztető kényes szinekből vásznára vet. A plasztikában *Szamosi Soós* Vilmos Álom c. festői árnyalású feje, *Farkas* Béla, *Magusch* Gyula és *Damkó* József mellszobrai az értékek.

III.

Ennek a teremnek tengelye a *Basilides*-testvérek vásznai. Különösen Sándor képei mutatnak örvendetes haladást a képszerkesztés és az egyéni hang irányában. *Barna* Hazafelé c. életnagyságu figurája az élmény és fantázia sze-

Képzőművészet
1934. 36 l.

az emigrációnak? Ezek az angolok a saját dolgaikkal törődnek és bennünket olyanoknak tekintenek, mint egy exotikus mutatvány szereplőit. Utálatos.

Esteledett és köröskörül meggyújtották a sárgán világító gázlámpákat. Az egyik lámpa fénykörében azután egyszerre csak ismerőst pillantottam meg. Ernesto Biasca éppen búcsúzott egy fölöttébb gyanus külsejű, vörösinges csirkefogótól. Ő is észrevett; egy másodpercnyi habozás után megszólított.

— Nem teszi jól, hogy egyedül csatangol ezen a vidéken, különösen estefelé, — szólt az ő különös csengésű hangján.

Azt hiszem, vállat vontam.

— Elgondolkoztam és véletlenül jöttem errefelé, — mondottam magyarázatképpen.

Biasca bólintott és azután hallgatva indultunk egymás mellett hazafelé. Később eszembe jutott az olasznak egy múltkori megjegyzése, amely beleilleszkedett előbbi gondolataimba.

— Miért gondolja, hogy mi magyarok nem tudunk összeesküvést csinálni? — kérdeztem.

Biasca nem tért ki a válasz előtt.

— A magyaroknak két nagy bajuk van. Túlsokat beszélnek és túlságosan válogatnak az eszközökben. Ahány magyarral még találkoztam, mind kitünő szónok volt és szenvedélyesen szeretett szónokolni. Ha ellenben arról volt szó, hogy valami forradalmi lépést tegyen, akkor azt mondotta, hogy ez nem fér össze a lelkiismeretével.

— Amennyire emlékezem, 1848-ban a magyarok meglehetősen sok forradalmi lépést tettek, — jegyeztem meg igen sértődötten.

Biasca a fejét ingatta.

— Szó sincs róla. A magyarok 48-ban kitünően esküdött az alkotmányra és azután gyönyörűen harcolt. De ez nem volt forradalom és nem volt összeesküvés. Az összeesküvéseket ellenben a kávéházakban csinálták és nagy hallgatóság előtt vitatták meg a módozatokat, azután az asztal tetejéről hirdették ki a határozatokat. Most is így akarnak boldogulni. Meg fogja látni, hogy Magyarországon minden összeesküvésről legelőször a rendőrség fog tudni. Ez az egyik baj. A másik pedig az, hogy nagyon finnyás a lelkiismeretük. Szeretnének összeesküdni, de amellett a világért sem húznák le a keztyűt. Ha azt mondanám egy magyar úrnak: Kérem, ez a fráter rendőrkém, csalja el ma este a híd alá és döfjön beléje öt centiméter vasat, akkor . . .

— Akkor a magyar azt mondaná, hogy ő becsületes harcban szívesen verekszik, de nem gyilkol.

Biasca ajkai körül fanyar mosoly jelent meg.

— Lássa, ez az. Ön különbséget tesz becsületes harc és gyilkosság között.

— Természetesen.

Az olasz megállt.

— Nagyon téved. Ezek a különbségek nincsenek. Egy nagy ügyet nem lehet úgy szolgálni, hogy állandóan válogatunk az eszközökben. Csak a mozgalom a fontos, a saját személyünk és minden más személy egészen mellékes. És minden eszköz jó, amely előbbre visz.

— Ez Machiavelli tanítása.

— Úgy van. És Machiavelli olasz volt és kitünő hazafi. Én nagyon tisztelem az emlékét. Kevés ember emlékét tisztelem annyira, mint Nicoló Machiavelliét, aki először látta tisztán az olasz egység eszméjét.

Egy pillanatig nagy lendülettel beszélt, azután, mintha megbánta volna azt, amit mondott, hirtelenül elhallgatott és hallgatva ment velem egészen házáig.

---

nek árnyéka már régen betakarta.

Etelka pedig úgy tesz, mintha vidám volna és örülne az életnek. Ez is kegyes csalás. Nem, nem igaz, Etelka nem vig, nagyon jól ismeri szülei katasztrófáját, nagyon jól tudja, hogy anyja mennyit szenved és menynyit sir, de ő gondtalanságot erőltet magára és dalol. A szeme azonban sötét tűzben ég és a tizennyolc esztendős leány ajka körül már ott húzódik az a fájdalmas és dacos vonás, amelyhez más, boldogabb nők, csak egy élet csalódásainak árán jutnak. Én ismerem Etelkát... eleget lovagoltunk együtt a nyári alkonyban... és néha ez a zárkózott lélek mégis csak megnyilt egy pillanatra.

Szamosi Soós Vilmos A tudós

Pillanatképek Afrika vadonjaiból. Szürke papagályok a banánfán, Uganda tartományban

Nem, Etelka hiába dalol a tornácon, az ő keserűsége talán még nagyobb, mint az édesanyjáé.

És most mi lesz velük?

— — — Körülnéztem. London keleti részéig jutottam, ahol a kikötő raktárai terjednek mérföldekig. Ez a világváros legveszedelmesebb része, ezer és ezer elszánt csavargó lakja a hosszú utcák lebujait és pincelakásait és sehol sem tünnek el annyian, mint ezen egyenlő téglarakások között, amelyeket házaknak neveznek. Örökös mozgás, lüktetés, tolongás, taszigálás folyik e negyed utcáiban, mindenki rohan és senki sem törődik a másikkal. Én pedig ott álltam a tömeg közepén és sohasem éreztem a teljes elhagyatottságot annyira, mint ebben a pillanatban.

Két matrózformájú ember beszélgetve haladt előttem. Néhány szót önkéntelenül is meghallottam.

— Ha nem koppintanak ujjára a keletindiai társaságnak, pár év múlva ismét lázadást kapunk, — vélekedett az egyik. — Most is csak Havelock tábornoknak köszönhetjük a menekülést.

A másik megtömte kis matrózpipáját.

— Vigyen el az ördög, ha Havelock tábornok nem a legkülönb brit dzsentlmen, aki a királynő ő felségének birodalmában él, — mondotta mély torokhangon.

Nem tudom, hogy ez a beszélgetés miért hangolt le olyan borzasztóan? Valahogyan azt éreztem ki belőle, hogy ez a sok százezer ember mind mással törődik, másra gondol, — mint a mi ügyeinkre. Tulajdonképpen mit is akarunk mi itt Londonban? Miért vesszük

Uj Idők 1913. II

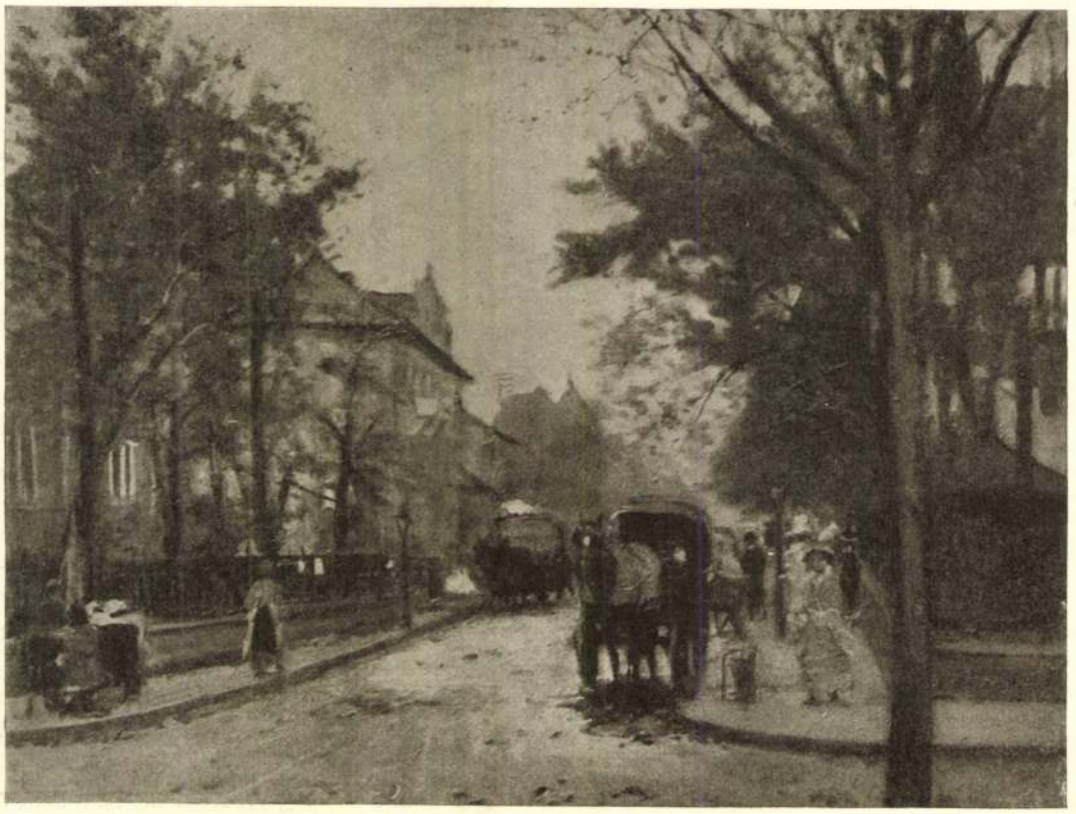

BERKES ANTAL — A BULYOVSZKY-UTCA

udvaron. Egész sor lapja elbeszélő izű volt, ami régi vonása művészetének, akadtak azonban oly munkái is, amelyekről az illusztrativ jelleg egészen elmaradt, s tisztán egy-egy pillanatnyi momentum rajzbeli szépsége bontakozott ki. Garay Ákos a magyar huszárnak régóta szinte specialistája, s ebből kifolyólag a ló természetrajzának, anatomiájának, mozgási szépségének avatott ismerője Egy egy roham — kiállításán válogathattunk belőlük — nála nem sablon, hanem naturalisztikus igazsággal ható. Talán vérében van ez az érzék már kezdettől fogva, gyerekkora óta, mint általában megfigyeléseinek eredetisége, az a zamatosság, amelylyel a magyar kisváros, a falu népéletéből, vásárokról, tanyákról hasít ki markans alakokat és jeleneteket. A «Művészet» mult évfolyamában vonzóan és behatóan méltatta őt Csók István, magyarságát, sajátosan gazdag kedélyét.

Január 30-án az Ernst-muzeumban két festő mutatkozott be: a legfiatalabb gárdához tartozó Matyasovszky-Zsolnay László és a tárlatokról mindig komoly törekvéséről ismert Kosztolányi Kann Gyula. Tájkép az igazi eleme Kosztolányinak, de a távlatok, a földformációk, lombok és hegyoldalak nála legtöbbször architekturával kombinálódnak össze, napfényben csillogó színes tetőkkel és falakkal. Szinte szenvedélynek látszik az a kitartás, amelylyel ily fajta sujetjeit festi, ha sokszor más-más vidékről is, a nap más és más erejénél, bár leginkább az intenziv teljesfényre szavaz, amely a színeket áttüzesíti. Lehet, hogy ez az érdeklődés, amely következetesen ott állítja meg, ahol a lombok közül torony mered az égnek, vagy hirtelen megtörő utcák találkoznak össze: maradványa abbeli múltjának, amikor hivatásszerűen foglalkozott épitészeti tanulmányokkal. Természetesen anélkül, hogy képein azért az épitész felfogása jutna szóhoz. Architekturát Kosztolányi nem stiláris szépség kedveért fest, nem is konstruktiv és formai értékekért, hanem mint egyenrangú részletét valamely kép egészének. A meredek tető, a széles fal festményein nem jelentősebb,

delmének nagysága és jelentősége állítja a képzőművészetet teljesen új feladatok elé, hanem az a szinte sajátságos forma is, amelyet e háború a fegyverek felfokozott pusztító erejének behatása alatt vett fel. Valamikor a háború legnagyobb erőnyilvánításának kifejezése az eleven csatakép volt, az fejezte ki az emberi harci elkeseredés legnagyobb fokát, ebben egyesítette a művész a festői hatásosságot, a főcselekmény tipikus ábrázolásával. A mai küzdelem az ő látszólag üres tájaival ilyesmire többé nem alkalmas. Nem mintha teljesen hiányoznának a mozgalmas harci jelenetek, hanem azért, mert most már ezek csak epizódok, amelyek nem fejezik ki azt, ami a hosszú és szivós harcban jellemző: a hallatlan erővel, szüntelenül levágódó pusztítóeszközök közt való tűrést és kitartást, egy magasabbrendű és jobb harci-morál diadalát.

Okvetlenül sikerülni fog megtalálni az utat, amely a mai háborút teljesen felfogó ábrázoláshoz vezet — ha nem is azonnal. Minden eredmény előtt munka halmozódik fel, különösen itt, ahol arról van szó, hogy egy rettenetes erejű, teljesen új jelenség öntessék emberileg érthető formákba. Ehez a munkához kell a fronton és a front mögött működő művészeknek, akik a valóság eleven benyomásait kapják, építőköveket hordaniok. Ebből a szempontból ítélendő meg az az anyag, amelyet a cs. és kir. sajtóhadiszállás háborús képkiállítása, mint az eddigi munkálkodás javarészét, gyűjtött egybe. Nem csupán a művészi forma dönt ezek felett az értékek felett. Legtöbbnyire a harctereken készültek ezek a munkák, a legsúlyosabb körülmények közt, mikor a művész néha kényelmetlen fedezékbe szorulva, hidegtől, esőtől, széltől, legyektől és minden egyébb rossztól kínozva, dolgozott. Ezért nem kell nagyon szigorú mértékkel mérni ezeknek a vázlatoknak egy részét. A magasabb célt tekintve ennek itt nincs is fontossága. A fődolog a meglátás művészete, az irónnal vagy ecsettel való elbeszélés művészete, úgy, hogy még a műkedvelő is, aki csak tökéletlenül bírja azt, ami a művészetben céhszerű, értékeset szolgáltathat a jövő számára. Épen ennek a háborúnak óriási keretei, amelyeken belül minden megtörténik, ami harcban egyáltalán történhet, épen ezek az óriás keretek hozzák magukkal, hogy egyetlen szempár — még ha a legtehetségesebb és legszorgalmasabb művészé is — a jelenségeknek csak kicsiny töredékét láthatja és foghatja fel. A jól látó szemek egész seregének kell munkába állnia, hogy a számtalan benyomást felfogja és megrögzítse. A jövő művészetének, a hősi kor művészetének így ez lesz e forrásanyaga».

A Könyves Kálmán szalonjában, meglehetősen hosszú szünet után, láttunk ismét egy intim kiállítást. Január 10-én nyilt meg e kis tárlat, amely Garay Ákos és Honti Nándor új grafikai munkáit tartalmazta, nehány festménynyel tarkítva. Háborús kiállítás volt ez is. Mindkét művész a harctéren járt. Honti Nándor, akit főleg illusztrációiról és plakátjairól ismer a közönség, mint katona, Garay Ákos pedig mint polgári ruhás művész, habár azóta, a legutolsó népfölkelő korosztály bevonulásával, a legtermékenyebb és országosan népszerű magyar rajzoló huszárzubbonyt öltött. Honti Nándor kréta- és ceruzarajzokat állított ki, lehetőleg egyszerű előadásra, folthatásra törekedve. Lapjain a front felé indulás egy-egy jellemző momentumát rögzítette, katonavonatot, a budapesti utcán végigvonuló virágos és lobogós csapatokat. Garay Ákosnál a grafikai skála változatosabb volt, az egyszínű ceruzarajz, a kréta mellett bőven találtunk színes rajzokat, vízfestményt, gouache-t, központjában pedig e rajzoknak és festményeknek a huszár állt, egyedül és tömeget formálva, rohamban és a pihenés nyugalmas óráiban, kaszárnya-

SZAMOSI SOÓS VILMOS ANTI

Művészet 1916.

A KIÁLLÍTÁSON RÉSZTVEVŐ MŰVÉSZCSOPORTOK:

BENCZÚR TÁRSASÁG.

CENNINI TÁRSASÁG

KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÖRZS- ÉS TÁRSTAGJAI.

KÉPZŐMŰVÉSZEK ÚJ TÁRSASÁGA.

KUPECZKY TÁRSASÁG.

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK EGYESÜLETE

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZNŐK EGYESÜLETE

PAÁL LÁSZLÓ TÁRSASÁG.

ÉPÍTÉSZEK EGYESÍTETT CSOPORTJA.

*

CSOPORTJAIKON KÍVÜL KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK.

*

CSOPORTONKÍVÜLI MŰVÉSZEK.

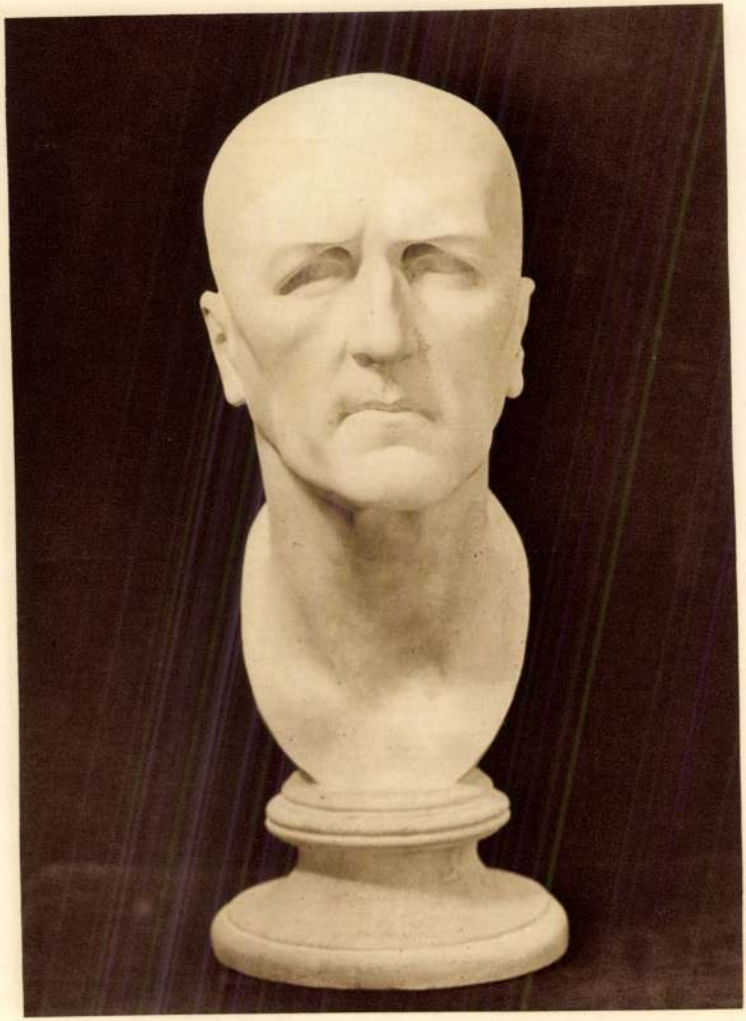

SZAMOSI SOÓS VILMOS: TANULMÁNYFEJ

Képzőműv. Társ. 1929.
tav. kiáll.

Szamosi Soós Vilmos

1*

Szamosi Soós Vilmos: Kis gyermek

ültethető, vagy ha a körülmények folytán ez nem lenne lehetséges, a forró nyári hónapokban a cserepet mohába göngyölve tartsuk az ablak előtt. Télen erősen öntözzük, 25 fokos vízzel, nyáron azonban csak mérsékelten.

Az átültetés nyáron, júliusban a tavaszi növekedés befejeztével, minden második-harmadik évben végzendő, lombföld, jó kerti föld és gyep-föld keverékébe. Szaporítani dugványról lehet vagy oltás által.

Virágzó növények közt a legkedveltebb közé tartozik a Cyclamen Persicum. Tenyésztése növényházi kezelést kíván. A kis mag augusztusban elvetve csak a rákövetkező szeptemberben ad virágzásra fejlett növényt. Tömeges tenyésztésével speciálisták foglalkoznak. Kiállításokon 100—150 virággal borított példányokat látni. Tágas, hűvös helyen tartva a gyors elvirágzást mérsékelhetjük, úgy, hogy hetekig friss virágok törnek elő. Az elhervadt virágot tőben távolítjuk el, mert a szár könnyen rothad és ez a gumóra is hamar átterjed. Az elvirágzott Cyclamen gumóját hűvös helyen tartva augusztusban homokos lombföld és kerti földből készített keverékbe kiültetjük. Mérsékelt öntözés mellett a gumó kihajt és újból virágzik.

Nagyon hálás és edzett cserepes virág a Calla Aethiopica. Szív-alakú fényes zöld leveleivel szép ellentétben van nagy tölcséralakú fehér virága. A növekedési idő alatt nyáron bő öntözést igényel, ez télen mérséklendő. A gyökérből kis hajtások törnek elő, melyeket tőből eltávolíthatunk és mert önálló gyökérzettel bírnak, cserépbe ültethetjük. Ily módon tőosztással szaporítjuk.

Az elterjedtek és kedveltek sorában találjuk a Begonia Semperflorens színváltozatokban gazdag fajtáit. Nyáron félárnyas, levegős helyen tartva, gyér öntözés mellett csaknem egész éven át virágoznak. Szaporítani dugványozás útján szokás, talaja homokos, tápdús kerti és lombföld keverékekből áll. A virágzásban a fiatal növények a legszebbek. Az öreg töveket kiselejtezve, dugványokról nyert növényekkel pótoljuk.

A Pelargonium tenyésztése a Begonia Semperflorenséhez hasonlóan dugványozás útján történik, homokos, tápdús kerti és lombföld-keverékben.

Alkalmazásban annyira ismert és méltatott, hogy nem szükséges e helyen külön ismertetni. Télen szárazon tartjuk, a levelet rothadástól és léghuzamtól óvjuk. Öntözése csak akkor szükséges, ha a földje érintésre már porhanyós. Dugványozásra júliusban a virágzás befejeztével a legalkalmasabb. Az öreg tövek szétágazása a szép forma rovására történik, jobb ezeket kiselejtezni és fiatal dugványozás útján nyert példányokkal pótolni.

A Primula chinensis igen sok fajtája ismeretes, ezek mind igen hálás, télen is virágzó növények. Részint magról szaporítjuk. Sok fajtája nem hoz magot, ezeket dugványokról szaporítják. A magot május-júniusban elvetjük, a plántákat pikirozás után árnyas helyen tartva cserepekbe ültetjük át, homokos, tápdús kerti és lombföldből kevert talajba. Világos, de nem erős napnak kitett helyen díszlenek mérsékelt öntözés mellett.

A Heliotropium Peruvianum vagy „vanilia", kellemes illatú, sötétkék virágja igen kedvelt. Dugványozásról szaporítható. A nyár folyamán minden nehézség nélkül gyökeredzik, ha talaja tápdús. Nyáron erős öntözés mellett igen szépen fejlődik.

A Fuchsia a leghálásabb virágok közé tartozik. Nyáron míg nevekedésben van, táplálni és erősen öntözni kell. Télen a nyugalmi időszakban csak a száradástól kell óvni, mire nyáron a legszebben virágzik. Szaporítani dugványokról lehet. *Barta Berta*

Idegen írók

Emil Lucka

Az új német elbeszélő-irodalom kiváló mestere, aki egész sor regényével és novellás-kötetével előkelő nevet vívott ki magának a külföldön. Szereti a mult időket fölelevenïteni és egy-egy kedvelt alakját drámai erővel állítja be. Alábbi mesteri novellájába belésüritette Dosztojevszki, a nagy orosz író, a „Bűn és bűnhődés", a „Játékos naplója", a „Karamazoff testvérek" halhatatlan szerzőjének egész életét és megható szeretettel festette meg Dosztojevszki lelki portréját.

Dosztojevszki halála

— Anna Gregorijevna, itt vagy?

Az asszony gyorsan fölemelkedett az ablak melletti alacsony zsámolyról, halkan a karosszékhez lépett és lehajolt. Megfogta a beteg márványfehér, csontos kezét, fölemelte a takaróról és két meleg kezébe fogta.

— Gyujtsak lámpát, Fedoska?

— Már lámpagyujtás ideje volna? — kérdezte Fedor Mihailovics.

— Még nincs három óra, de kint sürű a köd. Lámpát gyújtok.

— Nem, még ne gyujts! Ez az utolsó nappali világosság!

— Miért az utolsó, Fedoska?

— Nekem az utolsó.

Uj Idők 1913. I.

Szamosi Sós Vilmos

Székely Aladár fényképe

Ritka családi kép: öt nemzedék, az ükanya 83 éves, az ükunoka 3 hónapos

Gyakran látni, hogy a kereskedelemben kapható cserepek papirdíszbe vannak göngyölve. Az ilyen növények vásárlásánál legyünk óvatosak, mert a dísz kímélése céljából ezeket rendszerint hosszabb időn át nem öntözték, pedig elég gyakran csak egy napi késés is a növény életének végét jelenti.

Első tennivalónk tehát erősen öntözni. Ha a víz gyorsan szivárog át a cserép földjén, az annak a jele, hogy a föld száraz, és nem képes a vizet fölfogni. Ilyen esetekben 25 fokos vízbe állítjuk a cserepet fél óráig, míg a föld átnedvesedik.

Sok oly virágos növényünk van, amelynek nevelése annyira körülményes, hogy otthon alig érnénk sikert a tenyésztéssel.

Ha az Azalea indica-t, e virágok tarkaságával megrakott miniatür-fácskákat látjuk, nem is gondolunk arra a körülményes kulturára, amelyben azok éveken át részesülnek, míg eladásra kerülnek. Az Azaleát dugványokról szaporítják. Mikor azok begyökeresedtek, elég erősek, a törzs magasságában beoltják. Miután a nemes rész az alannyal összenő, következik a korona nevelése. A nemes hajtások 3—4 szemre való visszametszése folytán újabb hajtások törnek elő. Tavasszal a fiatal növények kikerülnek a szabadba, ősszel visszavándorolnak a növényházakba, de gyökereiket előbb éles késsel visszametszik. Ilyen kezelésben részesülnek, amíg 4—5 évi munka után piacra kerülnek.

Az utolsó átültetés után következik a virágzásra való nevelés. Az előbbeni években jelentkezett virágbimbókat a kertész kicsipkedi, ezáltal a növény tartaléktápláléka a virágzás céljaira fölhalmozódik. Csak az eladásra szánt évben hagyják meg a virághajtásokat, amint azt Belgiumban láthatjuk, ahol 100.000 számra tenyésztik az Azaleát és 20—25 éves példányok is csak levélhajtásokkal vannak borítva.

Elképzelhető, mily csodás lehet virágzásban látni e végtelen tömeg Azaleával telt házakat. A termelők azonban ebben az élvezetben nem részesülnek, mert a bokrok csak a vásárló részére bontják ki pazar virágjaikat.

Az Azaleát virágzás alatt két-háromszor is öntözni kell naponta s tartsuk tágas napos helyen és nem túl nagy melegben.

Elvirágzás után a leveles növények közé helyezendők és csak akkor öntözzük, ha a föld érintésnél porhanyós, de egészen szárazon sohase hagyjuk. Az újabb hajtásokon előtörő virágbimbókat ne engedjük kifejlődni, hanem csipkedjük ki, mert az előző év virágzása a növényt úgyis kimerítette. Csak a második évben virágoztathatjuk újra. Elősegíti a növekedést a fa tüzeléséből nyert koromnak (pékeknél kapható) a cserép földjére való hintése.

Az Azalea őse a Rhododendron Indicum. Vannak fajtái, melyek a szabadban is kibírják a telet. Mint szobanövény nyáron erős öntözést, télen hűvös telelő helyet és mérsékelt öntözést igényel. Maga a Rhododendron annyira ismert és kedvelt, hogy közelebbi ismertetése ez alkalommal nem szükséges.

Régebben divatos cserepes virág volt a Camelia Japonica. Egyes újdonságok kiszorították egy időre, de újabban a virágkedvelők érdeklődése ismét feléje fordul. Erre ragyogó lombjával és díszes virágjával minden tekintetben rá is szolgál. Kulturája kissé körülményes. Ajánlatosabb kész virágzó példányokat beszerezni. Télen mérsékelten meleg helyen tartandó, ahonnan el ne mozdítsuk, mert helyváltoztatásnál úgy leveleit, mint virágait könnyen leveti. Nyáron szabadba

Szamosi Soós Vilmos

ESKÜVŐI PLAKETT

SZAMOSI SOÓS VILMOS MÜVE

379

Művészet 1914.

Hunyady János a rigómezei csata után fegyver s kiséret nélkül visszatértében két szerb rabló ellen oltalmazza magát; Dobó István az egri hős a ruszkai sirboltban egy márványból készített mív után.

Kosareck M.: A sakkjátékos. Kovács Mihály: Zsákmányra akadt parti lakosok. (Báró Orczy László úr tulajdona). Lestyán János: Fürödő Vénus; Arcképek két leányka egy galambbal. Löwy E.: Egyveleg. A lajstrom szerint rajzolás pennával, ami tollrajzot jelent. Libay Sámuel: Dicsőült Ferenc császár s király mellszobra ezüst sodronyból. Madách Pál: Laneck romja, Tájék a Jordán mellett. Maraston: Arcképek. (Daguerrotyp.) Markó, ekkor Pisában lakik:

Boutet de Monvel : Jeanne d'Arc Orléansba indul

Pénzetlen világban

Elbeszélés

Irta Tömörkény István

Ez az igazi nincsetlen világ, ami most van. Nincs munka, nincs pénz. Most csakugyan el lehet mondani a régi tréfát, hogy begyütt a liter, oda a hitel. Az emberek csak lézengenek, ténferegnek. Ha valaki valamely falun keresztül megy a templom előtt, a fórumon olyan tömeget lát ácsorogni, mintha sátoros ünnep volna, pedig hétköznap van, szomorú, munkátlan, szürke hétköznap. Csak a mezei munkás végzi a dolgát, a többi áll s hogy munkája nincsen, keresete sincsen. Ugyan a mezei dolog is úgy van, hogy a tavaszi munka már körülbelül elvégződött, a nyári meg még nem kezdődik; ez az idő, ami paraszti nyelven kistélnek neveztetik, mert csak nincsen kereset és csakúgy a készből kell élni, mint a nagy télen, mikor mély, nehéz havak és hangtalan csöndek fekszik meg a tájat.

De azért, ha dángováznak is az emberek, élni csak kell. Enni is kell. A faluban van elég olyan módos ember, aki húst is eszik. Nem úgy, hogy leüt az udvarban egy otthon termelt csirkét, hanem marhahússal is él. Abból levest főzet otthon, a húsát meg elkászolítják alkalmasan ecetes tormával, ez nagyon jó étel, bolond, aki nem szereti. Ez nem tréfa beszéd, mert ime legjobban igazolhatja, hogy éppen jön az utcán a mészáros haza a vágóhídról a legényével és hozzák hazafelé egy fiatal bika bőrit.

Elég nagy jószág volt, ketten cipelik. Lassan haladnak vele, mert nehéz.

Éppen dél van, a toronyban megszólal a harang. A mészáros felesége kardos asszony. Az megkívánja, hogy pont délben ott legyen az asztalnál mindenki, mert aki nem tud az ételidőben rendet tartani, az nem érdemli meg az ételt sem. A mészáros meg a legénye ennélfogva ledobják a bőrt az útszélre egy fa alá és sietnek haza. Majd étel után megint érte jönnek.

A bikabőr fekszik a földön, még rajta van a feje, az egyik szarvát beleszúrta a homokba.

Arra téblábol egy ember, afféle munkátlan munkás ember, akinek a toronyból ugyan hiába harangoztak delet, neki az ebéd abból áll, hogy három lukkal szűkebbre szorítja a nadrágszíjjat. Jön hát arrafelé. Sétál. Ezt is csak akkor szokás csinálni, ha nincsen dolog.

Nézi a véres állati bőrt, amely alól kiszedték a húst. Azt a húst, amelyikből neki nem jut. Valamit gondol, ki tudná, mit. A facér pincér ilyenkor úgy tesz, hogy meggyújt egy szál gyufát, hagyja egy darabig égni, akkor ledörzsöli róla a szénné vált részeket, a megmaradt hegyes fával megpiszkálja a fogát és azt mondja: láttam az ablakon keresztül, hogy nagyon szép vaddisznó pecsenyét ettek a Prófétában áfonyával — s nevet hozzá. Hogy azonban ez a falusi sétáló mit gondol itt az állati bőr előtt, azt senki sem tudhatja.

Jön még egy sétáló. Ez a Kurcsi Jancsi, a cigány. Abból a falusi fajtából, amely hol vályokot vet, hol muzsikál. De most nem kell a vályog, mert nem építtet senki még csak egy kerítésfalat sem, mert ilyen időben nagyon könnyen rámondják a rozoga kerítésre az emberek, hogy kibír az meg egy esztendőt. Ami pedig a muzsikaszót illeti, hát az bizony nagyon vigályosan áll. Nem igen élnek vele az emberek. A bor drága is, savanyú is. Ha akad néha valaki, aki megkívánja a húr pengését, attól sem igen feslik a lóvé. Annak a mondásnak, hogy nem kell a cigánynak pénz, csak a magyarnak legyen, mert ha a magyarnak van, a cigánynak is van: ennek a mondásnak már vége van, talán örökre vége van . . .

Hát ami csakugyan, az csakugyan. Nem lehet már a basaválásbul (már hogy a hegedülésbül) úgy pénzt keresni, mint ezeknek előtte, mert mostanában már a magyarnak sincsen pénze. Már majd legközelebb úgy fordul a dolog, hogy a korotázó (vagyis hogy a sátoros cigány) lenézi a gletecsórét (vagyis hogy a letelepedettet), aki a hangszerével a *fehér* emberek rabszolgájává szegődött. Úgy kell neki. Miért ment a dicsőséges szabad nyomorúságból pénzes szolgasorba?

Kurcsi Jancsi ezen két fajta cigány között az átmenetet képviseli. Ha megvakarod a falusi cigányt, előtünik a kupec. Kurcsi Jancsi nem pénz nélkül való ember, s miután most a vályogvetés nem ad pénzt, továbbá, mert a rajkók sem élhetnek meg otthon a kuckóban tisztán csak cimbalomszóból, hát Jancsi csiszárkodik. Ugy mondják ezt, hogy ügyeskedik. Eladja a rézkarikát aranygyűrű gyanánt és e tekintetben örményebb a zsidónál, mert olyan új gatyát visz eladni a piacra, amit két ócska zsákból varrt össze. Megy tehát Jancsi az utcán a megölt bika-borjú bőre felé, és szintén csak nézi.

A célszerü nincsetlen magyar ott áll a bőr mellett. Azt mondja a cigány a magyarnak:

— Eladó ez a hitvány bőr?

Azt mondja a magyar a cigánynak:

— El. Hát el. De nem hitvány. Bikabornyú vót ebbe.

Szamosi Soós Vilmos: Lilike

— Bánom is én — véli Jancsi — akárki vót is benne eleven korába. Most csak bűr. Adok érte nyolc koronát. Négy pengő forintot.

Azt mondja a magyar:

— Annyiért nem adom.

— Mért?

— Azért, mert mivelhogy magamnak is többe van. Nem hiába őrzöm itten annyi idők útától fogva.

Azt mondja Kurcsi Jancsi:

— Hát tiz korona, az pénz?

Azt mondja a magyar:

— Az pénz.

Jancsi előkeresi a vagyont. Van öt korona a mellényzsebben. Három korona a nadrágzsebben. Két korona a csizmaszárban, mert annak is van a húzója mellett belül zsebje. Igy együtt van a tiz korona. Jancsi most már ezt az összekotorászott vagyont nyújtja a magyarnak a bőrért.

A magyar azonban éppen ebben a minutumban előhúzta a mellénynek a belső gelebibül a pipáját és rettentő szorgos gonddal veri ki belőle a baltenyerébe a bagót.

Nyilvánvaló, hogy ilyen munka közben pénzt a kezébe nem fogadhat, mert mind a két kezefeje tele van dologgal.

Csak úgy int szó nélkül a cigánynak, hogy tegye a pénzt az ablak párkányára. Falusi házaknak ugyanis salugáteres szokott az ablaka lenni, a salugáter meg nyitva van nyáron, csak az üvegablakot szokás nappal becsukva tartani a por ellen: jó ablakpárkány van ott, Kurcsi Jancsi oda teszi a pénzt, mivelhogy a magyar pipacsinosítással van elfoglalva s fölkapván a bikaborjú bőrét, viszi. A mészáros másodmagával cipelte, ő meg egymaga is birja.

A magyar néz utána. Mikor magára marad, elkaparnyássza az ablakpárkányról a koronákat és csendben elóvakodik hazafelé a hűvös oldalon.

Kurcsi Jancsi viszi a bőrt a hátán, de nem tudja: hová. Jószerencse, hogy éppen szemközt jön vele a Kotogány Marci, aki szintén cigány, aki szintén válykot vetne és muzsikálna, ha volna kinek. Azonban ha egyszer most olyan világ van, hogy nincsen kinek, hát akkor mit lehet tenni. Az ember dángubáz az utcán és várja a jó szerencsét.

Azt mondja a Kurcsi Jancsi a Kotogány Marcinak:

— Roma (ez cigányul embert, férfit, jó barátot, testvért jelent), nem tudod, melyik zsidó vösz bűrt?

— Tudom, — mondja Kotogány Marci. — Egy koronáért mögmondom.

Azt mondja Kurcsi Jancsi:

— Ugyan a fekete himlő mért nem veri ki azt a mocskos cigány pofádat? Hát hun van az a zsidó?

— Hun a korona? — mondja a szemérmetlen Kotogány.

Azt mondja a Jancsi:

— Huszonöt pénzt adok mög két tokos cigarettát.

Azt mondja Kotogány:

— Hát pedig én egy koronán meg egy bőrszivaron alul nem árulom el a zsidót.

Itten most már — mindenki láthatja, — nincsen más mód, mint hogy meg kell egyezni. A csizmaszár zsebjéből előkerül egy korona és most már két cigány cipeli a bikabornyú bőrit.

Erre az alvég felé mennek, mert ott lakik a Birnstingel úr, aki olykor leginkább a bőröket is szokta szedni.

Birnstingel úr éppen ebédel az udvaron az eperfa alatt a családjával s kissé kellemetlenül tekint a két cigányra, mikor a bőrrel a kis kapuajtón át beóvakodnak:

— Nem tudtok máskor jönni?

Azt mondja Kotogány:

— Csókolom a kezit, Pistingli úr, húsz koronáért vöttük, de odaadjuk tizenhatért, mert éhségükben sírnak otthon a rajkók.

Birnstingel műértőleg néz a bőrre s azt mondja:

— Tizennégy, vagy pedig mars ki innen.

Miután ez végszó, mert a Pistingli arról ismeretes, hogy amit kimond, azt állja, a cigányok otthagyják nála a bőrt. Igy is kerestek valamit és az sem árt ebben a szomorú pénzetlen világban. Mennek is azonnal az alvégi kocsmába áldomást inni.

Mig a cigányok igy savanyodnak az idei csigertől, már jól belakott a mészáros is, a legénye is, s most haladnak az utcán vissza a bőrért. Ugylátszik azonban, hogy a benne volt bikát nem ütötték eléggé agyon, mert a bőrnek lába kelt. Hej most nagy lármák történnek, hogy ilyen istentelenséget, még fényes nappal is lopnak a falu nagyutcáján! Hát mi lesz most már ezentúl a világból?

Keresik szóval a bőrt és kérdezősködnek mindenkitől, hogy nem látták-e?

Van elég sétáló az utcán, mert nem lehet mondani, hogy ne érnének rá az emberek.

— Láttuk, hogy a túlsó soron két cigány vitt valami bőrt.

A mészáros siet a csendőrkaszárnyába. Éppen ebédelnek a csendőrök, az asztalfőn az őrmesterrel. A mészáros láttára tréfába fog:

— No, alighanem valami baja történhetett a borjúnak, mert hozza a gulyás a bőrit.

Uj Idők 1913. II.

— Csak nem tilthatod meg neki, hogy a postára járjon és a leveleit átvegye.

— Azt tiltom meg neki, amit akarok, — hangzott a némileg önérzetes válasz. — Az a fráter erkölcsi halott, örüljön annak, hogy egyáltalában megtűrjük Ladnócon és ne mutogassa magát.

— Nem gondolod, hogy kissé szigoru vagy Szedlacsekkel szemben? — kérdeztem.

Evesitsnek megvan az az adománya, hogy azonnal dühbe tud jönni.

— Nem azért purifikáltam itt, hogy az ilyen hazajáró lelkek egyre a nyakunkon lógjanak — harsogta. — Az az izé, az a cseh vigéc is a korrupt rendszer részese volt és én nem tűröm, hogy ismét erőre kapjon. Még csak az kellene.

Szedlacsek ezzel egyelőre el volt intézve és Evesits belemerült a ladnóci községi tehéncsorda szemlélésébe. Miután megtette szakszerü megjegyzéseit és élesen elítélte saját miniszterének legelő-politikáját, áttért a helybeli ujdonságokra.

— Bodránszkyék is megérkeztek — közölte velem.

— Bodránszkyék? Hát azok ismét kicsodák?

— Nem ismered Bodránszkyékat? Nem ismered Bodránszky Pétert meg a feleségét, meg a Kitty leányát? Nem ismered Bodránszky Kittyt? Az lehetetlenség, barátom. Az teljes lehetetlenség. Ilyent ne mondj nekem.

Mivel azonban én mégis kénytelen voltam amellett maradni, hogy a szóbanforgó Bodránszkyékat egyáltalában nem ismerem, Evesits László végül elhitte nekem ezt is. De azért még mindig nem értette a dolgot.

— Különös eset. Sajátságos eset. Szinte hihetetlen eset — dünnyögte. — Valaki itt él Ladnócon és nem ismeri Bodránszkyékat. Barátom, ez akkurátusan úgy van, mintha valaki Rómában laknék és nem látta volna a pápát.

Biztositottam Evesitset, hogy ez is előfordul, néhány százezer római sohasem látta még a pápát, de ő nem nagyon hitte azt, amit mondok. Valahogyan úgy képzeli Rómát, hogy ez emberek tetszésük szerint járnak be a Vatikánba és bámulják Ő Szentségét órák hosszat. Evesits tudniillik veszprémmegyei kálvinista, akinek a pápai udvarról egészen egyéni nézetei vannak.

— Mikor jöttél te Ladnócra? — kérdezte végül.

— Tavaly ősszel.

Evesits a homloka felé bökött.

— Megvan. Persze, hogy akkor nem ismerheted Bodránszkyékat. Hiszen ők még augusztusban külföldre utaztak és azóta nem is voltak itthon.

Miután ilyenformán kiderült, hogy igaz úton nem ismerem Bodránszkyékat, megint visszatérhettem a kérdésemre:

— Tehát mégegyszer: kik ezek a Bodránszkyék?

— Hát barátom, Bodránszky Péter az egyedüli középbirtokos a megyében, akinek a birtoka még nincsen a bankok kezében. Van vagy kétezer holdja, csupa prima föld, mert az erdőségeit nem is számitom hozzá. Különben itt lakik Ladnóctól alig három kilométernyire a Bjela Voda völgyében. Tudod, az a vörös-tornyos, zöldzsalugáteres, kastélyforma villa az övé.

— Amelyiknek az ablakai mindig csukva vannak?

— Az hát. Barátom, azt mondom neked, hogy ez a Bodránszky Péter olyan ember, hogy mindenki kalapot emelhet előtte. Nézd meg a lovait, meg az agarait, akkor tudni fogod, hogy milyen ember. Van egy amerikai csődöre — ez olyan egy csődör, hogy három díjat nyert már a tenyészállat-kiállításon. Hát én csak azt mondom neked, hogy Bodránszky Pétert nagyon meg kell becsülni ezen a szomorú vidéken.

Megígértem, hogy Bodránszky Pétert meg fogom becsülni és Evesits ilyenformán méltónak tartott arra is, hogy Bodránszkyék közelebbi viszonyairól tájékoztasson.

— Az asszony, az olyan, mint egy falat kenyér. Kitünő asszony. Hogy utálta mindig a főbirónét! Van most öröme, hogy az a bestia elkerült a vidékünkről. Tudom, hogy sokért nem adja, hogy nem kell többé látnia azt a kövér nőszemélyt. A Kitty pedig — a Kitty — hát az egy angyal.

— Ne mondd.

— De mondom. Angyal. Szárnyas angyal. Hogy lovagol ez a leány. És hogy tenniszezik. És micsoda szőke haja van. És micsoda kék szeme. Csak azt csodálom, hogy nem ismered Pestről. Pesten mindenki szerelmes volt bele.

— Ugy látszik, akadt néhány kivétel is.

Evesits csak a kezével legyintett.

— Tudom, amit tudok. Pesten mindenki szerelmes volt belé. Mindenki.

— Talán inkább Ladnócon szerelmes belé valaki?

Evesits kihúzta magát.

— Ha tudni akarod, hát igenis, szerelmes vagyok belé. De nem úgy — hanem úgy. Mert az nem olyan leány.

— — — — — — — — — — — — —

Evesits nem fejtette ki bővebben finom disztinkcióit a szerelem terén, hanem hazament. Én azonban még sokáig ott ültem a padkán és néztem a sötétbe vesző hegyeket. Az alkonyodó nap aranyos csíkokat hasított a homályba borult völgyek közé és az egész kép olyan valószinűtlenül hatott, olyan távol esett tőlem, hogy alig tudtam elhinni, hogy nekem is valami közöm van az egészhez.

Folytatjuk

Dalok

1.

Összeforrott mindörökre
Ijú szivem a sziveddel.
Vihar jöhet: le nem téphet;
Angyal jöhet: az se léphet
Ujabb frigyre te híveddel.

Együtt élünk holtunkiglan
És a sírba együtt dőlünk.
Tudom, jönni fogsz, ha hívlak
S fönn az égen páros csillag,
Páros csillag lesz belőlünk.

2.

Asszonyom, ha tudna hinni
Fél-komoly gyerek-beszédnek,
Elmondanám egyszer csendben:
Huszonnégy éves szivemben
Hogy micsoda álmok égnek:

— Mindörökké eggyé lenni,
Asszonyt soha meg nem csalni,
Hozzá sok-sok verset írni,
Hogyha sír, hát véle sírni
S hogyha meghal — véle halni.

Jászay-Horváth Elemér

Szamosi Soós Vilmos: Hajnal

A nagykövet leánya

Elbeszélés

Irta Szomaházy István

Körülbelül tíz éve lehet, hogy egy nagy, európai székvárosban váratlanul rászorultam az osztrák-magyar nagykövetre. Az udvari könyvtárban akadt dolgom, de az őszhajú excellenciás úr, aki a császár olvasmányait kezelte, sajnálattal megtagadta a belépőjegyet.

— Ha írásai nincsenek, akkor fájdalom, semmitse tehetek önért. Hozzon talán egy ajánlólevelet a nagykövettől.

Igy kerültem személyes ismeretségbe a birodalom képviselőjével, de csak később, napok mulva, mert eleintén nem igen sikerült, hogy a kegyelmes úr színe elé jussak. Első izben, mikor droschkémmel a nagykövetség palotája elé hajtottam, már a portás tudtomra adta, hogy a kihallgatásokból ma aligha lehet valami, mert a nagykövet dejeuner-re hivatalos a császárhoz. Pár perc mulva már ott is állott a kapu előtt a nagykövet híres, citromsárga autója, s tanúja lehettem a jelenetnek, amikor a diplomata (akkor még javakorbeli ötvenes) az inasa és a vadásza kiséretében, szinte középkori dísszel hajtatott el a Reichsdamen fekvő kastélyba. Egy másik napon óriási tömeget találtam a palota előtt, mely izgatottan várta a császárt, aki havonkint egyszer ott villásreggelizett az osztrák-magyar nagykövetségen. Ez alkalommal ismét láttam Hargittay Sándort, aki a kapu gyönyörű üvegboltozata alatt várakozott felséges vendégére. Kissé büszke voltam honfitársamra, aki — bár egy vidéki, magyar nemesi kuriából indult ki a világba — uralkodókat lát vendégül az asztala mellett. Most is, mint a színházban, az utcán vagy az autó belsejében könyökölve, néztem őszbeboruló halántékát, orrának nemes hajlását, s a csillogó, szinte szuggesztiv erőt, mely okos pillantásából kisugárzott. Akár művészies bársonykabátot, akár — mint ezuttal — harangalakú redingot-ot, akár a rendejelek vállszallagjával dekorált frakkot viselt, a gömöri hegyekből származott diplomata egyike volt a legimpozánsabb jelenségeknek, aki a magyar nagyúr fogalmát Európa minden székvárosában szimpátikussá tette.

Pár nap mulva fogadott a dolgozószobájában, néhány udvarias bókot mondott a regényeimről (bár bizonyos volt, hogy egyiket se olvasta), megkérdezte, meddig maradok a székvárosban, s miközben a titkár a szomszéd szobában az ajánlólevelet megírta, kiváncsian tudakozódott a budapesti ujságok felől. Annyira kedves volt hozzám, hogy még a családi ügyeit is szóba hozta; sóhajtva beszélt a kisebbik leányáról, aki Budapesten élhet (a Sacré coeur-ben tanul), míg a nagyobbik az ő csillogó számkivetését osztja meg, s itt keringőzik az udvari bálokon és a diplomata-estélyeken, holott sokkal szívesebben hajtaná a kis jukkerfogatát a gömöri szerpentinútakon.

Néhány héttel később — már javában a császári könyvtár ritkaságait tanulmányoztam — váratlan meglepetés ért: a szállodámban aranyszegélyes meghivót találtam a nagykövet estélyére. A székváros minden nevezetessége ott volt a történelmi palota termeiben (az osztrák-magyar nagykövetség a kihalt Crayn-Selzthalok kastélyát vásárolta meg), a császárt néhány fiatalabb herceg képviselte, s a házigazda csak éjféltáján szakíthatott magának pár pillanatot, hogy szóba álljon velem. Örült, hogy jól érzem magamat, kérdezősködött a kutatásaim felől, majd kiváncsian végignézett rajtam.

— Nézze, most valami furcsa dolog jutott az eszembe. Maga hosszabb ideig itt szándékozik maradni a külföldön?

— Legalább egy évig, kegyelmes uram.

— Akkor nagyszerű alkalma nyílnék rá, hogy a hazafias érzését kimutassa. Van itt egy tizéves magyar fiúcska, akit szülői az idegen országban kénytelenek neveltetni, mert foglalkozásuk — fájdalom — ideköti őket. Ezt a szegény gyermeket az a veszedelem fenyegeti, hogy sohase fogja jól megtanulni a magyar nyelvtant és a nagy Alföld leirását, ha csak valami jószívű bácsi meg nem könyörül rajta. Nem vállalkoznék rá, hogy ezzel a kis emberrel néha a rendhagyó igékről és egyéb hasznos dolgokról elbeszélgessen?

— Kegyelmes úrnak valami rokona az a kis fiú?

— Igen, még pedig meglehetősen közeli rokonom. Az egyetlen fiam.

Szolgálatkészen meghajoltam a nagykövet előtt.

— Akkor természetesen a legnagyobb készséggel állok Nagyméltóságod rendelkezésére. Igaz, hogy pedagógiához nem értek, de a rendhagyó igék terén dicsekedhetem némi jártassággal, s igy nem igen kell tartanom tőle, hogy a fiatal úr előtt kompromittálom magamat . . .

Igy kerültem a nagykövet közvetlen környezetébe, s még ma, őszülő fejjel, se tudok megfeledkezni azokról a gyönyörű órákról, melyeket a finom és vendég-

Uj Idők 1913. I.

Etelka pedig úgy tesz, mintha vidám volna és örülne az életnek. Ez is kegyes csalás. Nem, nem igaz. Etelka nem vig, nagyon jól ismeri szülei katasztrófáját, nagyon jól tudja, hogy anyja mennyit szenved és menynyit sír, de ő gondtalanságot erőltet magára és dalol. A szeme azonban sötét tűzben ég és a tizennyolc esztendős leány ajka körül már ott húzódik az a fájdalmas és dacos vonás, amelyhez más, boldogabb nők, csak egy élet csalódásainak árán jutnak. Én ismerem Etelkát . . . eleget lovagoltunk együtt a nyári alkonyban . . . és néha ez a zárkózott lélek mégis csak megnyilt egy pillanatra.

Szamosi Soós Vilmos: A tudós

Pillanatképek Afrika vadonjaiból. Szürke papagályok a banánfán, Uganda tartományban

Nem, Etelka hiába dalol a tornácon, az ő keserűsége talán még nagyobb, mint az édesanyjáé.

És most mi lesz velük?

— — — Körülnéztem. London keleti részéig jutottam, ahol a kikötő raktárai terjednek mérföldekig. Ez a világváros legveszedelmesebb része, ezer és ezer elszánt csavargó lakja a hosszú utcák lebujait és pincelakásait és sehol sem tünnek el annyian, mint ezen egyenlő téglarakások között, amelyeket házaknak neveznek. Örökös mozgás, lüktetés, tolongás, taszigálás folyik e negyed utcáiban, mindenki rohan és senki sem törődik a másikkal. Én pedig ott álltam a tömeg közepén és sohasem éreztem a teljes elhagyatottságot annyira, mint ebben a pillanatban.

Két matrózformájú ember beszélgetve haladt előttem. Néhány szót önkéntelenül is meghallottam.

— Ha nem koppintanak ujjára a keletindiai társaságnak, pár év múlva ismét lázadást kapunk, — vélekedett az egyik. — Most is csak Havelock tábornoknak köszönhetjük a menekülést.

A másik megtömte kis matrózpipáját.

— Vigyen el az ördög, ha Havelock tábornok nem a legkülönb brit dzsentlmen, aki a királynő ő felségének birodalmában él, — mondotta mély torokhangon.

Nem tudom, hogy ez a beszélgetés miért hangolt le olyan borzasztóan? Valahogyan azt éreztem ki belőle, hogy ez a sok százezer ember mind mással törődik, másra gondol, — mint a mi ügyeinkre. Tulajdonképpen mit is akarunk mi itt Londonban? Miért vesszük

Uj Idők 1913-14. XX. 2.7.

az emigrációnak? Ezek az angolok a saját dolgaikkal törődnek és bennünket olyanoknak tekintenek, mint egy exotikus mutatvány szereplőit. Utálatos.

Esteledett és köröskörül meggyújtották a sárgán világító gázlámpákat. Az egyik lámpa fénykörében azután egyszerre csak ismerőst pillantottam meg. Ernesto Biasca éppen búcsúzott egy fölöttébb gyanus külsejű, vörösinges csirkefogótól. Ő is észrevett; egy másodpercnyi habozás után megszólított.

— Nem teszi jól, hogy egyedül csatangol ezen a vidéken, különösen estefelé, — szólt az ő különös csengésű hangján.

Azt hiszem, vállat vontam.

— Elgondolkoztam és véletlenül jöttem errefelé, — mondottam magyarázatképpen.

Biasca bólintott és azután hallgatva indultunk egymás mellett hazafelé. Később eszembe jutott az olasznak egy múltkori megjegyzése, amely beleilleszkedett előbbi gondolataimba.

— Miért gondolja, hogy mi magyarok nem tudunk összeesküvést csinálni? — kérdeztem.

Biasca nem tért ki a válasz előtt.

— A magyaroknak két nagy bajuk van. Túlsokat beszélnek és túlságosan válogatnak az eszközökben. Ahány magyarral még találkoztam, mind kitünő szónok volt és szenvedélyesen szeretett szónokolni. Ha ellenben arról volt szó, hogy valami forradalmi lépést tegyen, akkor azt mondotta, hogy ez nem fér össze a lelkiismeretével.

— Amennyire emlékezem, 1848-ban a magyarok meglehetősen sok forradalmi lépést tettek, — jegyeztem meg igen sértődötten.

Biasca a fejét ingatta.

— Szó sincs róla. A magyarok 48-ban kitünően esküdött az alkotmányra és azután gyönyörűen harcolt. De ez nem volt forradalom és nem volt összeesküvés. Az összeesküvéseket ellenben a kávéházakban csinálták és nagy hallgatóság előtt vitatták meg a módozatokat, azután az asztal tetejéről hirdették ki a határozatokat. Most is így akarnak boldogulni. Meg fogja látni, hogy Magyarországon minden összeesküvésről legelőször a rendőrség fog tudni. Ez az egyik baj. A másik pedig az, hogy nagyon finnyás a lelkiismeretük. Szeretnének összeesküdni, de amellett a világért sem húznák le a keztyűt. Ha azt mondanám egy magyar úrnak: Kérem, ez a fráter rendőrkém, csalja el ma este a híd alá és döfjön beléje öt centiméter vasat, akkor . . .

— Akkor a magyar azt mondaná, hogy ő becsületes harcban szívesen verekszik, de nem gyilkol.

Biasca ajkai körül fanyar mosoly jelent meg.

— Lássa, ez az. Ön különbséget tesz becsületes harc és gyilkosság között.

— Természetesen.

Az olasz megállt.

— Nagyon téved. Ezek a különbségek nincsenek. Egy nagy ügyet nem lehet úgy szolgálni, hogy állandóan válogatunk az eszközökben. Csak a mozgalom a fontos, a saját személyünk és minden más személy egészen mellékes. És minden eszköz jó, amely előbbre visz.

— Ez Machiavelli tanítása.

— Úgy van. És Machiavelli olasz volt és kitünő hazafi. Én nagyon tisztelem az emlékét. Kevés ember emlékét tisztelem annyira, mint Nicoló Machiavelliét, aki először látta tisztán az olasz egység eszméjét.

Egy pillanatig nagy lendülettel beszélt, azután, mintha megbánta volna azt, amit mondott, hirtelenül elhallgatott és hallgatva ment velem egészen hazáig.

Szamosi Soós Vilmos

Szamosi Soós Vilmos: Pest, Buda és Óbuda egyesítése

PÁR

ny

nek
aink
állju
é, fe
vezet
n, sz

Vasy Zsp. az Zsj Magyarság
Pepés mell.
Nr 39 febr. 5

pont megköveteli, hogy kiváló tár-
iparművészet körében nagy költsé-
zt, hogy iparosaink efféle tárgyakat
tsék, hogy kiállított tárgyuk esetleg
által értékében veszítsen. Ép ezért
iállítás vezetői nagy és dúsgazdag
zeteink, főpapjaink körében esetleg
egbízásokat adjanak ily műtárgyak
kikötéssel, hogy a műtárgy a párisi
yen. Ugyancsak országos szempont
ben művészeti irányzattal és becscsel
és egyúttal komoly megfontolás és
ogy ezek a népies kiállítási tárgyak
yában mily szereplésre alkalmasak.
motivumokkal egymagukban bizarr
tnek, de ha számukra a dekorativ
k, kuriozitásnál egyéb jelentőségre

tanulmány és rendszeres tervezésre
kor megkezdeni, s mely naponkint

egyéni szempontjait is érvényre kell
ntosak legyenek is, az illető iparosra
országos szempontnak megfelelnek

Szamosi Soós Vilmos

Szent György-érem, bronz

87

Magyar Iparmüvészet

1916. 51. l.

nagy kelendőségét bizonyitja az s
már korábban emlitett tény,hogy
Trentsensky Pesten fiók üzletet
nyitott,de bizonyitja az is,hogy
a korabeli folyóiratok és ujságok
nagy lelkesedéssel irnak róluk.
A kiadóknak nagy könnyitést jele
tett az,hogy az osztrák művészek
egyik legkedvesebb kirándulóhelye
épen Magyarország volt ebben az
időben.Ennek több oka volt.Talán
legfontosabb az üzleti szempont.
A bécsi festők lerándultak Pozsor
-ba,Pest-Budára,s a többi magyar v
rosokba,hogy portré-megrendelések
szerezzenek,s a legtöbben sok pén
zsebrerakva tértek vissza Bécsbe.
A másik,nem kevésbbé fontos ok,a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-30

Szamosi Soós Vilmos
ÓBUDAI GOLDBERGER

1962. OKTÓBER 2.

Paletta

1021

kiállítások

Szamosi Soós Vilmos szobra

Dicsér
a becsül

Három hétig folyt a harc. Éjt nappallá téve dolgoztak, hogy a gyár a kongresszusi verseny során tett vállalását, a harmadik negyedéves tervet határidőre teljesítse. A tét nagy volt, hiszen az első félévi lemaradást, ha teljes egészében nem is, de nagyrészt pótolni akartuk. Sikerült is. Az összerakóban két műszakban, az exportban pedig a nyolcórai munkát két-három órával hosszabbították meg, csakhogy a raktárba érkezett készterméket mielőbb útnak indíthassák.

Az utolsó előtti napon

Szamosi Soós Vilmos

Szamosi Soós Vilmos: Dr. Kádár Zoltán műtörténész portréja

Obuda Goldberger
1962 máj 23

1021

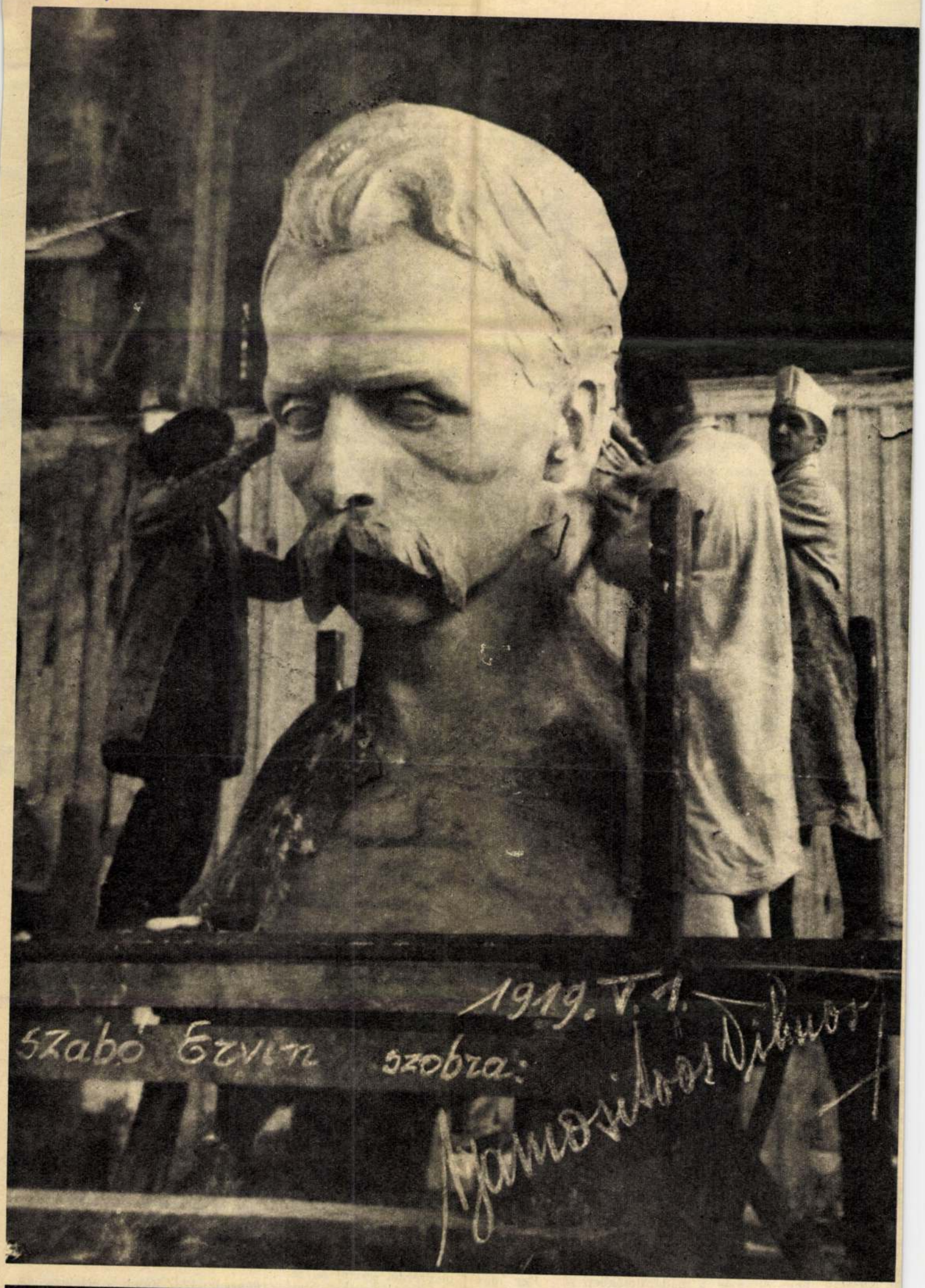

Egy hajdan volt Szabó Ervin-szobor

„KÜLDJÖN EGY KÉPET!"

SZALAY ZOLTÁN felvételei

Az 1972-ben, 87 éves korában elhunyt Szamosi Soós Vilmos szobrászművész egyik legsikerültebb alkotása volt ez a méreteiben is monumentális Szabó Ervin-portré. A szentendrei mester tanítványaként jómagam gyakorta hallottam erről az alkotásról, amelyet 1919. május 1-én a Városligeti Sportcsarnok előtt lepleztek le egy-egy Lenin-, Engels- és Liebknecht-szoborral együtt. A fehérterror idején aztán, amikor sorra lökdösték le a köztéri szobrokat, megsemmisült Szamosi Soós Szabó Ervin-portréja, a művész mindmáig egyetlen köztéri szobra is.
Ma már csupán e felvétel, a szobrászművész saját kezű fotográfiája tanúskodik a portré nagyszerűségéről.

HOLDAS GYÖRGY
Szentendre

...a, helyet adva mások-
...nszédos birságra száll.
...csak, amennyi okvetlen
...intha vigyázna a kar-
... Így ritkán látni. Sok-
...em: ugyanazt a párt lá-
... is több a környéken.
...m szerint, barátka is
...n lakik bokraink közt.
...s, gömbölyded kis agg-

...ebek! Se szeri, se szá-
... bandáik körülveszik a
...yik úgy elhízott a föld-
... potyamagon, hogy ga-
...znéd. Hájat eresztett,
...asszonyságok, s tipegni

... függő etetőre képtelen
...veréb. Eleinte nem is
... a dolog. Tehetségtelen
...rdestek csak körülötte,
...penésekre képtelen. De
...apatuk ott ugrált nap-
...etők alatt, amiből tudni
... mindig leesik valami."
...özöttük ügyesebbek, kik
...lkoztak az utánzással,
...vészi fokon a légtornát
...nem is tudták, de moz-
... segítségével fölverité-
...ikat az etetőre. Mint-
...ottak fel könnyen, nem
...t könnyen. Kényelembe
...agukat, betelepedtek a
...al" közepébe, ahol nem
...odni, s kotorták kifele a
...obinek, a brancsbéliek-
...tek akkora pocséklást,
... radt az etetőben.

...is énekeseink, az igazi-
...gakon vártak, remény-
...a odajutnak ők is a

...at a természet.

...dás

...) Partunkat ellepte a
... iszap kertünk alatt a
...göttünk a kies dombok
...klák közt, vad erdőcs-
...ék kis erdőcskében zu-
...gadt hegyi patak. Víz-
...ál légzőgyakorlataim-
...kihalt nyaralónegyeden
...áros a dzsungelben? Itt
... dzsungel fuldoklik a
... Csodálatos paloták.
...kerítések, lélegzetállító
... szerényebbje megüti a
...intban. Honnan e milli-
...zak rokonszenvesebbek.
...ert illőbbek a tájhoz.
...ebb a százezret ütik
...alom és képesség össze-
...leinte a város tervei is
...eikben mozogtak, midőn
...znosítását szerény hiva-
... mellett elképzelték. Az-
... a hivatalok és szervek
... A pénz, a mód legázolt
...y furcsa dzsungel bírta
...e küzdő embert...

... bennem a kérdés: hon-
...k? Lehetne ennyit örö-
...ón ennyinek nyerni?
...gy senki bőrére (legke-
...ság személytelen bőré-
... maguktól gyűltek e va-
...ek-kinek munkája sze-

...uradzás! Státusszimbó-
...ak a hivalgó kerítések-
...g a madáretetőkben is.
...; melynek rúdja fényét
...tal emelték. Olyan elő-
...ázikó állott a tetejé-
...a hozzá tartozó palotá-
...éppoly divatosan, álsze-
...ddal kontyolt. De mint
... palotájában, ebben is
... Nem szállt oda madár,
minek is szállt volna, sohase szórtak még oda eledelt. Dísznek állt csak ott. Miként a palota is. Mondják, nyaranta egy napot tölt benne a tulajdonos, de éjszakára még sohase maradt. Lehet, ha majd megfárad a vesződséges kapirgálásban. Addig nyaralásait külföldön oldja meg.

Nyaraló-negyedünk egy másik (kétszintes) csodaviskójában újgazdagék tegnap Juliannát ünnepeltek. Nyolcvan meghívott vendég. Felszolgáló pincérek. Díszes meghívók e szerény figyelmeztetéssel: *nagyestélyi kötelező!* S a nyolcvan meghívott tartotta magát hozzá. Netán természetesnek is találta.

Csak állok és bámulok. Hol élek? Hová csöppentem? Milyen idők szellemisége dübörög körülöttem? Vigasztaljam magam, hogy csak a mocsár bugyogását hallom?

A holtváros egy nyári palotájába betörtek. Perzsaszőnyeg-ritkaságot vittek el a szálából, százezer forint körüli értékben. A nyomozó hadnagy elbizonytalanodott lelkében, mert nem tudta elcsitítani rokonszenvét a betörő iránt a károsulttal szemben, kinek oldalán a törvény. De vajh, melyikük a nagyobb zsivány?

Egy másik betörésnél semmi jel se mutatta, hogy elvittek volna valamit. A holtváros csendje és pora ült a villa pazar berendezésén. Nem is derült ki semmi, míg meg nem érkezett a szokottnál ezresekkel súlyosabb telefonszámla. De ki még nyári lakának összkomfortját se tudja elképzelni egy fehér telefonkészülék nélkül (szert is ugyan hogyan tesz rá, ha még csak nem is a kormány embere?), ne lepődjék meg, ha Amerikát hívják a számlájára beszélgető kedvű „kedves csirkefogók", s egy cetlin üzenetet hagynak a készülék alatt:

FIZESSENEK A GAZDAGOK!

Rövid esti feljegyzések

(Február 7.) Ilyen még nem volt! Gábornak csizmát kaptunk. Prímát. Hol bújkált ez a csizma egész télen? Hol várakozott az árleszállításra? Minthogy a tél végi vásár keretében tudtuk csak megvenni harmincszázalékos árengedménnyel. Mi jól jártunk. Vajon a nemzetgazdaság is? Ki tudja már itt, kinek hogyan van az érdeke, s kinek mi a fontos?

(Február 4.) Zsuzsa időben odaért Csobánkára. A busz sofőrje fütyült a menetrend előírására. Megvárta a Hévet, csak azután indult el.

Az élet sokszor talpára állítja, mi fejen állva jön ki az íróasztalok keltetőiből.

(Február 12.) Vajon a televízióban mikor fordul fenti szisztémára a dolog? Hogy előbb legyen a cirkusz, s azután a krimi meg a szex, miképp a gyermek is előbb tér aludni, mint a felnőtt, s nem fordítva, az élet különös rendje szerint. Még e rejtélyekkel teli világunkban is.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1962 MAJ 31

Szentendrei művészek kiállítása

Mint minden évben, ez idén is beszámolót ad munkásságáról a szentendrei művésztársaság. A Ferenczy Károly Múzeum emeleti teremsorában rendezett többrétű, de a magasrendű közös műhelyszellemet tükröző kiállítás a sajátosan érdekes szentendrei művészet arculatát fordítja felénk.

Levelezési rovatunkhoz mostanában, a IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás megnyitása óta sok levél érkezik, melyekben elvi és esztétikai kérdéseket vetnek fel olvasóink és főleg arra várnak választ, mik azok a jegyek, melyek széppé tesznek egy műalkotást. Amennyire örvendetes e levelek nemes türelmetlenséget kifejező hangja, és annak a belső igénynek megnyilvánulása, hogy a legkülönbözőbb foglalkozású férfiak, nők élni akarnak a művészetek embert formáló, tudatalakító, gyönyörködtető tulajdonságával, annyira megmutatkozik e szenvedélyes levelekben látási-vizuális kultúránk elmaradottsága.

Amikor a szentendrei Ferenczy Károly Múzeum kiállításán jártam, melynek ablakain betekint a valóság, a romantikus, dombra kúszó, bájosan provinciális, görögszerb ízléssel épült s nemcsak a művészi vásznakon festői barokk városka, levélíróinkra gondoltam. Valóság és művészet bonyolult viszonyának érzékeltetésére nagyszerű példa és szinte iskola a szentendrei művészek kiállítása; arra, hogy a művészet nem a valóság, »annak égi mása«. A szentendrei művészek közös, kiapadhatatlan ihlető forrása maga a város és a Duna monumentális látványa, örökös szín- és fényjátékaival, a nagy folyam, amely gyöngéd ívű félkarral öleli át a várost.

Külön sajátos dallama van a szentendrei művészetnek és ezt a komoly, csöndes meditálásból, nézelődésből fakadó alapdallamot minden szentendrei művész egyénisége szerint hangszereli, saját benső világán átjártatva veti vászonra. A kiállítás összhangja, a művek egymással való harmonizálása, a pillanatnyi látvány belső rendjét, a valóság törvényeit kereső konstruktív képfogalmazás, az egységre, az összefoglalásra való törekvés festészetünk mai problematikus helyzetében úgy állítja elénk a szentendrei művésztársaságot, mint egy kora renaissance festőműhelyt, ahol a különféle adottságú, temperamentumú művészek korunk művészi kifejezésének biztos alapjait rakták és rakják le következetes etikával.

Barcsay, *Czóbel*, *Kmetty* neve és művészete ma már fogalmat jelent. *Ilosvai Varga* István most kiállított festményeinek monumentalitása, kifejező ereje még azokat is meglepi, akik jól ismerik a kiváló szentendrei művész munkásságát. *Miháltz* Pál megkapó közvetlensége, *Göllner* Miklós pózmentes érzelmessége, *Fónyi* Géza igényes szénrajzai, *Gráber* Margit mélyen átérzett tájpasztelljei, *Kántor* Andor, *Gálffy* Lola, *Ónódi* Béla, *Pirk* János kultúrált festőisége, *Szántó* Piroska szellemes »ábrándjai«, *Beck* Judit finom akvarellje, *Kornis* Dezső vidámságot kifejező látománya a télről, s a fiatalok között *Balogh* László drámaisága, *Deim* Pál gyöngéd színharmóniái, *Remsey* Iván két szép kompozíciója, *Heim* Erzsébet üde kerámiaképei, *Kucs* Béla hangulatkeltő plasztikái és *Szamosi Sós* Vilmos karakteres szoborfeje képviseli a szentendrei műhelyt, mely eredményesen ápolja és fejleszti saját haladó hagyományait.

Utóirat:

(Annál meglepőbb, hogy annak a városkának fejlesztésébe. — melynek országszerte ismert és nagyrabecsült művésztelepe van —, csúnya hibák csúsztak. Ne is beszéljünk most a Görög vázához címzett eszpresszó »falképeiről«, de meg kell említenünk, hogy megdöbbentő látvány fogadott bennünket idén Szentendre egyik reprezentatív terén, a Duna forgalmas partján. »Clochemerle Szentendrén« — kiáltott fel útitársam, amikor megtudtuk annak a teret uraló, álmodern építménynek a rendeltetését. Hogy miért volt szükséges azt a köralakú építményt a térre oly hivalkodóan felállítani, mikor a városépítészet már világszerte rájött, hogy jobb az ilyesmit a föld alá süllyeszteni? És ha már a föld feletti építmény mellett döntöttek, miért nem vonták be a tervezésbe a szentendrei művészeket, akik ha a város szépítéséről van szó, nem vonják ki magukat a társadalmi munkából és bizonyára megfelelőbb megoldást találtak volna a szentendrei Clochemerle számára.)

Dutka Mária

lyát, a Hernád
iskolát, az Illat
csi út sarkán le
zat. Az ötéves te
ben növelik a S
kórház ágyaina
vítik az István
Uzsoki utcai kó
bert Károly kör
fűtést kap, a Korányi kórházban pedig rekonstrukciós munkálatokat készítenek elő. A kőbányai Pataki István téri új kultúrközpont építésére mintegy tízmillió forintot költenek 1963-ban. Több mint ötmillió forintot irányoznak elő a főváros kereskedelmének fejlesztésére is.

A végrehajtó bizottság felhívta a kerületi tanácsokat, hogy a fejlesztési munkák zavartalan lebonyolítása érdekében vizsgálják meg, milyen

társadalmi munkák

szervezhetők, s már most kezdjék meg a tanácstagok és tömegszervezetek segítségével a jövő évi társadalmi feladatok előkészítését. Felhívta a végre-

házat és a Gizella elfekvő betegek kórházát élelemmel. Ezzel szemben a Péterffy Sándor utcai kórház belosztályán önálló kiskonyhát szerveztek, holott a kórház korszerű konyhával rendelkezik.

Az élelmiszerkereskedelemben a próbavásárlások döntő mértékben többletszámlázást állapítottak meg, *súlycsonkításból* eredően. Ugyanitt *szabálytalan pénzügyi forrásokból történő beruházásokat* és felújításokat is megállapított az ellenőrzés.

Egy vizsgálat kapcsán megállapították azt is, hogy *a Fővárosi Gázműveknél megfelelő előkészítés nélkül készítettek el beruházási terveket és programokat,* ami körülbelül

---

Egyesült Államok diplomáciai és katonai politikájának nem sikerült háttérbe szorítani.« Különösen három nyilatkozattal kapcsolatban váltak ezek az ellentétek rendkívül világossá. Az elsőt *Adenauer* tette, aki kijelentette, hogy »nem tartom kívánatosnak Anglia csatlakozását«, s hogy »Angliának alá kell írnia a római szerződést«. A két kijelentés (melyek közül az elsőt hivatalos körök később cáfolták, Adenauer azonban nem) szorosan összefügg. Mint ismeretes, az 1957-es római szerződés, amelyen a Közös Piac alapul, leszállítja a belső vámokat a 6 állam között és közös vámfalat épít a szervezeten kívüliekkel szemben. A közös vámfalak azonban sértik Anglia külkereskedelmi érdekeit, mert mint említettük, Angliának a Nemzetközösség országaival sajátos »preferenciális vámegyezmény«-e van, melynek alapján a szigetország alacsony vámtételeket állapít meg Ausztrália, Kanada és más államok mezőgazdasági és iparcikkei számára, s ennek ellensúlyozásaképpen ezek az országok alacsony vámtételeket állapítanak meg Anglia ipari export-cikkeire. Ha Angliának — Adenauer szavai szerint — alá kellene írnia a római egyezményt eredeti formájában — nem kapna tehát semmi engedményt — minimálisra csökkennének nemzetközösségi kapcsolatai. És itt »lép« be a második nyilatkozat, *Duncan Sandys*-é, az angol nemzetközösségi ügyek miniszteréé: »ha választanunk kell a Nemzetközösség és Európa között — mondotta — a Nemzetközösséget választjuk.«

Amerikai nyomás

Az amerikai monopoltőke vezető körei a helyzetet veszélyesnek tartják, veszélyeztetve látják európai politikájukat, ezért nyomást gyakorolnak Angliára (és a Közös Piac államaira, mindenekelőtt Nyugat-Németországra és Franciaországra is) kompromisszumos megoldás érdekében. Ezért utazott el az egyik amerikai külügyi államtitkár Bonnba és próbálta meggyúrni Adenauert. Az angol tárgyalók már belementek volna olyan kompromisszumba, hogy a preferenciális vámkedvezményeket a Nemzetközösség országai számára fokozatosan 1970-ig megszüntessék, ugyanakkor bizonyos nyersanyagok és termékek esetében, amelyek a Nemzetközösség gyengébben fejlett országaiból, mindenekelőtt a politikai szempontból rendkívül fontos Indiából és az afrikai országokból származnak, a Közös Piac országai szüntessék meg a közös vámokat. Ezzel kapcsolatban viszont igen éles az ellenállás Franciaország részéről. S itt kapcsolódik be a harmadik nyilatkozat, a francia külügyminiszteré, aki kijelentette, hogy »ha Anglia a Nemzetközösség országaival lép be, vége a Közös Piacnak«. A francia nyersanyag és élelmiszeripari monopóliumok Afrikában a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1976 SEP 18

PEST MEGYEI HIRLAP

Szamosi Soós Vilmos szobrász

1021

Szentendrei szeptember

Szentendréről köszöntöm az olvasót, aki napról napra újságolvasáskor észre sem veszi, *hogy lát*...

Az élet csodálatos érzékszerve — a szem, mely a világ teljesebb megismerésében segít.

A természet szépségeit — a viharos ég színpompáját — és sorolhatnám a könyv, a mozi, a tv és a képzőművészetek sokféle alkotásait amelyeket szemünkkel érzékelhetünk, láthatunk.

Most csak a képzőművészetre szeretném a látók figyelmét felhívni. A nézők százezres seregét megnyerni a festmények, szobrok és grafikák alkotóinak barátságára és patronálására. — Kérem, legyenek műbarátok, és soha ne szégyelljék, ha egy szobor, kép, rajz tetszik önöknek. *Mondják ki véleményüket*, még akkor is, ha vitáznak a művekkel. Szükséges ez az őszinte párbeszéd, alkotónak éppúgy, mint a művet befogadóknak, mindnyájunknak.

Szentendréről írom e sorokat szeptemberben, és önkéntelenül eszembeötlik, hogy e hónap szülöttei — az európai hírű festő, *Czóbel Béla* és *Szamosi Soós Vilmos* szobrász is, ki fővárosi művésztanár létére elsőnek telepedett le a Duna-parti kisvárosban, az 1920-as évek elején és itt élt haláláig. Emlékezem az itt élt művészekre; római kőfaragókra, az ikonfestők céhének mestereire; ötvösökre; csodás vasművek kovácsolóira és kérem önöket, hogy ha idejük engedi, halgassanak szívükre és látogassanak el, szíves szeretettel, szép sétára, Szentendrére.

A képzőművészetek városának múltat mesélő házai; harangkondulós tornyai, vállszéles sikátorai, macskaköves, kanyargós útjai, színesedő, lombsátras, gesztenye, hárs- juhar- és fűzfái, képek, szobrok, ikonok, római kövek és mai kerámiák várják önöket.

A Ferenczy Múzeumban a *Ferenczy Károly* festette remekművek, *Ferenczy Béni* bronzasszonyai és *Noémi* gobelin mesevilága, *Valér* festményei.

A templomdombon, a XI. századi katolikus templom szomszédságában a Czóbel-ház. *Czóbel Béla* életművét bemutató gyűjtemény. A Görög utcában, az egykori Vastagh-házban pedig a modern magyar kerámiaművészet világviszonylatban is elsőrangú tárháza, kincsesháza a *Kovács Margit* múzeum. A szerb egyházművészeti gyűjtemény ikonjai, faragásai, miseruhái és ötvösművei, a püspökség parkjában, a fák ölén megbúvó, egykori paplakban lelhetők. A nagy kertbe a szép művű kovácsoltvas kapukon juthat be a kíváncsi. Jól olvasható az 1772-es évszám, amikor szorgos kezű mestere kapuvá kalapálta a tüzes vaspálcákat. Az új, megyei művelődési központban országos eseményként bemutatott *Magyar rajzművészet* című kiállítás látható. A művésztelepi galériában *Gy. Molnár István* grafikusművész lapjai találhatók.

A *Vajda Lajos Stúdió* pincehelyisége is új műveket mutat be a Péter-Pál utcában. Szentendre város bélyeggyűjtői — körük fennállásának 15. éves jubileumát ünneplőn — *szeptember 20-án* egynapos, rajzos emlékbélyegzéssel köszöntik a képzőművészeti világhetet. A bélyeggyűjtők miniatűrgaléria tulajdonosok, hiszen valójában egy-egy bélyeg mindegyike grafika.

Szánthó Imre

KOSÁRLABDA. NB II. Férfi. Csepel Autó—Fűzfő (Landler Jenő u., 17).

Vasárnap

ASZTALITENISZ. NB I. Nők. Dunai Kőolaj—Postás SE (Százhalombatta, 9.30). **Férfiak.** Ceglédi VSE—BSE (10.30).

ATLÉTIKA. Az ifjúsági összetett bajnokság, valamint a serdülőbajnokság napja (Tüzér utca, III. Népstadion, 9).

KÉZILABDA. NB I B. Férfi. Csömör—Várpalotai Bányász (10). **NB II. Férfiak. Keleti csoport:** KÉV Metró—Váci Híradás (Csömöri út, 10). **Középcsoport:** Ceglédi KÖZGÉP—Kecskeméti Építők (10), Szarvas—Fóti Gyermekváros (10.30), Váci Fonó—Tiszaföldvár (10.30).

Megyei bajnokság. Férfiak. Galgahévíz—Tököl (11.30), Nagymaros—Nagykőrösi Kinizsi (10.30), Gödöllői SC—Verőcemaros (10), Gyál—Solymár (10), GEAC—Tura (10), IM Vasas Iklad—Dunai Kőolaj (15). **Nők.** Dunai Kőolaj—Váci PENOMAH (10), Csepel Autó—Ceglédi VSE (10), Váci Forte II.—Veresegyház (10), Nagykőrösi Toldi [illegible] (Mosonmagyaróvár—Tatabánya, 10), Dunaújvárosi Kohász—Budapesti Spartacus (Dunaújváros, 10), Budapesti Építők—Budapesti Vasas (Építők u., 10), Budapesti Honvéd—Budapesti Bástya (Honvéd u., 10), Budapesti Dózsa—Budapesti Előre (Dózsa György út, 10), Budapesti Kinizsi—Budapesti Spartacus (Kinizsi u., 10), Budapesti Vasas—Budapesti Építők (Vasas Sport u., 10), Budapesti Vasas Izzó—Budapesti Honvéd (Vasas Sport u., 10), Budapesti Előre—Budapesti Dózsa (Előre u., 10). **Délnyugati csoport:** Volán Szállítók—Czabán Samu t[illegible] **Keleti csoport:** GÉP (15, Kos[illegible] TASK—Bem SE ESMTK—ÉGSZ[illegible] Endre u., 15, [illegible]

Megyei bajnok[illegible] előmérkőzések [illegible] **lálkozók 15 óra[illegible] elői állók otth[illegible]** Isaszeg (Gál), [illegible] (Géczi), Sülysá[illegible] dr.), Dunai [illegible] (Rojik), Kistar[illegible] nyi), Pilis—Fót [illegible] —Érd (Angyal), Vácszentlászló—Szigethalom (Töreki).

Ifjúsági mérkőzések, 10 órai kezdettel. Isaszeg—Dabas I. ker., Törökbálint—Nagykőrös, Szigethalom—Iklad, Albertirsa—Monor (9 óra), Maglód—Fót, Budaörs—Vecsés, Gödöllő—Kistarcsa, Sülysáp—Dunai Kőolaj.

SAKK. Megyei II. osztályú csapatbajnokság. Galgamácsa—Zsámbok, Dunakeszi SE II.—Nagykáta, Tura—Pécel, Hévízgyörk—Malinovszkij SE. (A mérkőzések 9.30-kor kezdődnek.)

Tenisz-csapatbajnokság

Szeptember 20-án kezdődik az 1976. évi női, illetve 21-én a férfi tenisz-csapatbajnokság hét-hét együttes részvételével. Az egyes találkozókon hat egyéni és három páros mérkőzés lesz. A csapatok minden második napon találkoznak.

EGY KIRAKAT – TÖBB EZER ÁRUCIKK
A BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁRKÖZPONTBAN
/Budapest X., Dobi István út 10./
ŐSZI BUDAPESTI
NEMZETKÖZI VÁSÁR
A FOGYASZTÁSI CIKKEK
SZAKVÁSÁRA
ÖLTÖZKÖDÉS
ÉLELMEZÉS
OTTHON
HÁZTARTÁS
SZABAD IDŐ
KÖZLEKEDÉS
NYITVA:
SZEPTEMBER
22-TŐL 30-IG,
NAPONTA
10-TŐL 19 ÓRÁIG
A szakmai napok
szeptember 22-é
szeptember 23-á
9-től 12 óráig.
BELÉPÉS CSA
BELÉPŐJEGGY

Szamosi Soós Vilmos szobrász

Pesti Hirlap 1931, V

Tavaszi Szalon.

A *Nemzeti Szalónban* „Tavaszi Szalón" nyilt meg, melyet a legjobb akarattal is csak *kánikulai nyári* kiállitásnak minősithetünk. Az izzasztó forróságot még a fagypont felé gravitáló művészi színvonal se hüti le. Pedig 239 kiállitótól 385 műtárgy tolong a falakon. De jó a szelid nyár, az olvadékony, előzékeny, a barátságos meleg! Ez a sok mindent megbocsátó hevület, mely idegeinket ugy elzsibbasztja.

Hja persze! A kiállitásról is kellene beszélni.

Mennyi kedves, barátságos, olvadékony, előzékeny vászon. Ahol szinek nincsenek, ott a rajz olvad, ahol rajz nincs, ott a szinek lágyulnak el. A szobrok szerencsére keményebb anyagból vannak.

Művészileg is a legkeményebben állja meg a sarat *Szamosi Soós Vilmos* műve: Józan Miklós unitárius püspök arcmása, mely portrait-hűségben és megmintázásban is mesteri. A szobormüvek között még *Andréjka József* „Anya" és „A győztes" szobra, *Kóbor Elek* „Tenniszező"-je, *Rajky Józseftől* a „Buzavető" és a „Pihenő" kőhordó". *Cs. Szamosi Imre* „Hóhányó munkása" és „Gályá"-ja, *Zólyomi Zierlich Rezsó* „Parittyás"-a és *Makovinyi Kálmán* „Vigasz"-a emlitendő.

A festők közt is vannak azért mesterek. Igy mingyárt *Kövér Gyula* „Bánat" c. szép aktja, *Háry Gyula* két igen finom kisebb műve: „Törcs vára" és „Fraknó vára", *Pállya Celesztin* „Ujpesti hetivásár"-ja és a „Megbokrosodott lovak" c. műve tünik fel. Tárgyban hasonló, de még merészebb *Juszkó Béla* „Mennykőcsapás" c. műve. *Aradi-Edvi Illés* mesteri interieurjei, *Belányi Victor* két szép kompoziciója: a „Salome" és a „Család". *Lengyel-Rheimfuss Ede* „Árnyékban" c. katona-témája, *Heyer Arthur* és *Rainerné Istvánffy Gabriella* macska-képpei, *Müller Ágotától* Ruffy államtitkár művészi képmása, *Kacziány Aladár* női arcképe és mesterien finom „Pr[illegible]l" c. ce[illegible]arajza, *Hessky Iván* friss akvarelljei ug[illegible] dolgok. Feltünik a tárgyával egy [illegible]éz *Galánthy Glock Tivadar* csataképe [illegible]y Szabolcs hősi halálát örökiti meg, ugyan[illegible]régebbi piktor *Alberth Ferenc*, aki a „Menekülők" [illegible] biblikus kompozicióját festette meg. Annál ujabbszerü *Bánd Viktoria* „Hetivásár"-ja, tisztán szinfoltokkal festve és *Négely Rudolf* ragyogó szinesen felvakolt „Fiumei halászbárkák" c. vászna. Erőteljesen festett vászon *Farádi Veres Iza* képe: „Az anya", *Vujovich Irmától* „A kis modell", *Halasi Horváth István* „Ördög árok" c. őszi pasztell-képe.

A tárlat nagy anyagából emliteni kell még: *Ö. Bakonyi Kató* „Fél akt"-ját, *Berkes Antal* néhány régebbi utca-részletét. *H. Burián Irén* friss pasztelltanulmányát, *Csák Antaltól* Bangha páter képmását, *Csányi Lajos* „Hazatérés a mezőről" c. festményét, *Csillag Józseftől* a „Nyirfák"-at, *Horváth G. Andor* „Canale Grande" c. vásznát, *Homann Károly* rajzolt fejeit, *Kiss Farkas Imre* jó akt tanulmányát, *Kopeczky Raoul* hangulatos tájait, *Lakatos Arthur* világos tonusu tájképét, vitéz *Leidenfrost Pál* „Felhőtanulmány"-át, nagyenyedi *Jeney Zoltán* friss akvarelljeit, *Muszély Ágost* önarcképét, *Németh Bélától* az „Öreg pásztor" jó magyar tipusát, vitéz *Pataky Ferenc* művészi rajzait, *Nowinsky Jenő* téli falusi utcáját, *Pálffy József* hortobágyi csikósképét, *H. Schuschny Erna* „Május"-át és virágait, *Klammer Mariska* műteremrészletét, *Roszner Károly* mély tónusban festett női aktját, *Teplánszky Sándor* „Maskarádé" c. élénken benépesitett vásznát, *Say Géza* értékes tájrészleteit, *Radnay Miklóstól* a feleségé arcképét, *Remsey S. Sándor* „Almaszedés"-ét, *Thomas Antal* „Szépvölgyi temető"-jét, *Pállya Carolus* vásári részletét, *Radnay József* balatoni tájait, *Turmayer Sándor* férfi képmását, *Záhonyi Géza* „Falu"-ját, *Zsigmondyné Jármay Edith* gazdagon szinezett virág csendéleteit. *Hofhauser F. I.* Sárga interieurje, *Jász Faragó Sándor* szines tollrajzai és akvarellje, *Steinhauser Ágoston* „Eloszló zivatar"-ja és *Szécsi-Baumhorn Olga* olajfestményei tünnek ki még a nagy termésből.

Szerepel még vagy kétszáz név, akik a jövő nyári tárlatig bizonyára *kimagaslóan* fejlődni fognak.

(Kézdi.)

Mint közvetve hallom, herceg Esterházy Pál őfelsé-
geik tiszteletére ünnepélyt tervez itteni házában, ami
azonban, tekintve a kevésbbé megfelelő lokalitáso-
kat, nem igen lesz megvalósitható. Az ugynevezett
pálcásurak kijelölése, — kik természetesen az utazás
irányitójának lesznek közvetlenül alávetve — különö-
sen jó hatást fog kiváltani. Excellenciád figyelmét
felhivom arra is, hogy kivánatos volna az utazást
rendező tisztségre egy idősebb pálcásurat kijelölni,
arra az esetre, ha parancsok és utasitások egyöntetü
keresztülvitelére valakinek kollektiv felelősséget
kell vállalni. Ha ez a nézetem tetszésre találna, gróf
Zichy Edét tartanám a legmegfelelőbbnek. Az utolsó
pozsonyi tartománygyű[illegible] mester i
teendőket látta el, igen [illegible] ozott és
mikor az események kedvezőtlen fordulatot vettek,
rögtön lemondott.

Érdekes azoknak a mágnásoknak a névsora is,
kiknek meghivását a tervezett megbeszélésre a fő-
herceg kiszemelt. Herceg Esterházy Pálon kivül —
a főherceg remélte, hogy résztvesz az első összejöve-
teleken — a többi: gróf *Cziráky János* titkos taná-
csos, gróf *Zichy-Ferraris Félix*, gróf *Zichy Ede*, gróf
Festetics György, gróf *Károlyi István*, gróf *Andrássy*
Manó és báró *Wenckheim Béla*. Ezeken kivül tervbe
volt még véve gróf *Ráday* intendáns és báró *Prónay*
Gábor, a művészeti egyesület és a zenekonzervató-
rium elnöke.

Gróf Grünnenek azonban kifogása volt gróf
Zichy Ede személye ellen és ennek január 31-iki le-
velében kifejezést is adott, elég nyiltan.

— Ami a pálcás urak főnökének személyét
illeti, akinek szükségességéről én is teljesen meg va-
gyok győződve, engedje meg császári fenséged, hogy
csak a kiszemelt gróf Zichy Ede ellen fejezhessem
ki aggodalmaimat. Anélkül, hogy lojalitását két-
ségbe vonnám, amelyet én, mint a palatinus főud-
varmestere, a legnagyobb mértékben méltányolni
tudtam, ismerem azonban működésének nyugtalan
kapkodásait, ami épen olyan nagy szószaporitásban
jut kifejezésre, mint a példátlanul álló fontoskodás-
ban. Mindez természetesen a legtöbb esetben a szán-
dékolt célnak inkább hátrányára, mint előnyére vá-
lik. Az ügy érdekében kérem császári fenségedet, ke-
gyeskednék talán más személyt ajánlani. Felhivom
figyelmét báró Wenckheim Bélára, akiben megvan
a szükséges nyugalom és komolyság, amelyet a szán-
dékolt alkalmaztatás megkiván.

Közben azonban az történt, hogy a kijelölt
mágnások közül nagyon kevesen jelentek meg a
főherceg által egybehivott értekezleten, sőt a főpálcás
urnak kiszemelt báró Wenckheim Béla is a hiány-
zók között volt. Erről a kellemetlen tényről február
6-iki levelében számol be a főherceg gróf Grünnenak.
Mindenekelőtt magáévá teszi a főhadsegédnek gróf
Zichy Ede ellen felhozott kifogásait, azután igy foly-
tatja:

SZAMOSI SOÓS Vilmos L. Kovásznai Viktória. Fejezetek a magyar érmművészet történetéből. Bp., 1999 Argumentum, M. Numizmatikai Társulat

Madarassy Walter 94, 97, 107–110, 112, *120–122*
Mayer Elek 15, 17, 21, *32*, *35*
Merényi Gina 98
Mester Jenő 98
Moiret Ödön 62, 65–67, 75, *78*
Murányi Gyula 42, 47, 50, 61, 63–64, *82–83*

Nagy István János 135, 138

Palotás József 135, 138, 144, *158*
Pátzay Pál 98
Patzó Pál 46, 50
Petrovics Demeter 13

Radnitzky Károly 9–10, 14–15, 17, 19–22, *31*
Reisner József 19, 21–22, 26, *37*
Reményi József 46, 50, 62, 64–65, 67–68, 71–73, 76, *84–85*, 94, 97–99, 107–108, 110
Renner Kálmán 98, 110–112, *123*
Rigele Alajos 98
Róna József 45, 50
Ruff András 48, 51

Scharff Antal 9–10, 15–17, 20, 22–23, *33–34*, 92–93
Schwartz István 15–17, 19, 23, *37–38*, 43
Seidan Wenzel 9–10, 14, 17, *31*
Soltra E. Tamás 144–145, *161*
Solymári Valkó László 98
Stiasny Aladár 96
Stuckhart Ferenc 11, *27*

Szabó Iván 140, 145
Szamosi Soós Vilmos 48, 51, 66
Szárnovszky Ferenc 24–26, *35–36*
Székely Károly 42, 50, 93, *119*
Szentessy Hiesz Géza 98
Szirmai Antal 40–41, 43, 45, 49, *55–57*, 93
Szlávics László, ifj. 98, 144–145
Sződy Szilárd 62, 75, 98
Szöllössy Enikő 132, 137, 140, 143, *152*

Telcs Ede 39, 46–47, 51, 60, 63–65, 69, 73, *79–80*, 97–101
Tornay Endre András 142, 145, *161*
Tóth Gyula 65–66, 68–69, 76, *91*
Tóth Sándor 98

Várnagy Ildikó 144–145
Vastagh György, ifj. 42, 50
Vígh Tamás 133, 136–137, 139–140, 142, 144–145, *151*
Vincze Pál 94, 98

Wirth János, ifj. 12
Wurschbauer Károly 11, 16, *27–28*
Zutt Richard 69, 76, *90*

Szamosi Sós, szobrász

Pásztortűz, 1927. 17 sz.
401. l.

Szokolay Béla: Erdélyi lélek a magyar képzőművészetben.

Szamosi Soos Vilmos szobrász

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
206-211.
"Az Erzsébet emlékmü"

Szamosi-Soós Vilmos

Katol.Szemle.1931.II.522-39.l.

SZALMÁS BÉLA

EMLÉKKIÁLLÍTÁSA*1964
MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

F.K.: KARÁDI LAJOS

64922 TERV NYOMDA